ämb
de
u A 1

Ad simpliciter usum P. Fr. Nicolai Livini a Valentano Min: Obs: 1854.

DE JURE ABBATISSARUM, ET MONIALIUM;

Sive

PRAXIS GUBERNANDI MONIALES, ALIASQUE MULIERES SUB HABITU ECCLESIASTICO, ET REGULARI DEGENTES:

Ad ſtylum Curiæ Romanæ elucubrata,

CONCILIORUM, CANONUM; Summorum Pontificum, & Sacrarum Congregationum Decretis, SS. Patrum Sanctionibus, Theologorum, ac Jusdicentium Sententiis roborata, atque illuſtrata;

CUI ACCEDUNT SACRÆ ROTÆ Romanæ Deciſiones quamplurimæ, præſertim quædam noviſſimæ non antea in lucem editæ, quæ unà cum Formulario Epiſtolarum Paſtoralium, Inſtitutionum, Ordinationum, Reformationum, aliorumque agendorum pro eiſdem Monialibus, in fine Operis apponuntur.

AUTHORE

D. ASCANIO TAMBURINIO DE MARRADIO, S. T. M. ABBATE PASSINIAnenſi, Congregationis Vallis-Umbroſæ: olim ejuſdem Congregationis Generali, Sereniſſimi Principis Cardinalis Caroli Medices à ſacris Conſultationibus.

Poſt tres quæ in Gallia prodierunt Editiones prima in Germania auctior & correctior, neceſſariis Indicibus illuſtrata.

Cum Privilegio Sacræ Cæſareæ Majeſtatis.

COLONIÆ AGRIPPINÆ,

Apud JOANNEM BALTHASAREM COOMANS.

Typis JOANNIS PHILIPPI ANDREÆ.

M. DC. XCI.

32.3.K.9

ARGUMENTUM

Operis ad pium Lectorem.

IUXTA Ariſtotelicum documentum 1. Phyſic. text. 42. *Ex primis principiis omnia, & non ex aliis, neque ex alterutris, meum de Iure Abbatiſſarum, & Monialium Opus incipiens, primò de educandis intra earum Monaſteria Puellis, ac de Novitiarum Monialium ad habitum, & profeſſionem receptione, tanquam ex principiis, ex quibus omnia, operæ pretium tractandum cenſui. Deinde Monialium ſtatus diverſitate perſpecta, tria Religionis eſſentialia Vota, illarum obligationes ad Regulam, Leges, Statuta Regularia, necnon Subjectionem, Correctionem, Viſitationem, Divinum Officium, & Confeſſiones perſolvendas, examinavi.*

Poſtmodum ex prædictorum obſervantia, quibus Privilegiis, Gratiis, Indulgentiis, atque Immunitatibus fruantur moniales, explicui; maximè ſi clauſuræ Legibus devinciantur; quas quidem Leges univerſas moniales verè Religioſas concernentes, in ſeptem Diſputationibus conſequentibus (aliis duabus pro acceſſu ad earum monaſteria adjunctis) pertractavi.

Poſt hæc ipſarum Monialium intra ſepta Deo famulatum præſtantium, Velationem, Benedictionem, atque Conſecrationem deſcripſi, ut inter alias Summi Regis ſponſæ dignoſcerentur: quibus ut recto obſervantiæ tramite progrederentur, Abbatiſſam, ſeu Prioriſſam canonicè eligendam propoſui, cujus Confirmationem, Benedictionem, & in Officio Durationem, Renunciationem, Reſignationem, & demum Poteſtatem in aliis quinque Diſputationibus oſtendi.

Ne verò quis miretur, ſi quod initio ponendum videbatur (nimirum monaſteriorum Ædificationem, & Conſtructionem) in finem ferè protraxi: volui enim nobilius, formale ſcilicet, & animatum Sanctimonialium ædificium prius conſtruere, ut mox illud intra materialia mœnia cuſtodiendum traderem. Demum in eo, quod noſtras terminat actiones, Opus perſolvi Diſputatione XXXIV. de ſepultura Monialium.

In hoc Opere, pro viribus, atque omni majore conatu operam dedi, ut ſingula ferè Diſputationem Quæſita Iuri, tam veteri, quàm novo Pontificio in Conciliis, Canonibus, & Apoſtolicis Conſtitutionibus exarato, necnon Sacrarum Congregationum Decretis, Sanctorum Patrum Sanctionibus, Theologorum, ac Iusdicentium ſententiis innitantur, & ad conciliandam utriuſque juris Doctorum opinionum varietatem, Sacræ Rotæ Romanæ Deciſiones paſſim adduxi, quarum præſertim nonnullas noviſſimas, nondum in lucem editas, ut tanti Tribunalis auctoritate Opus perficerem, in fine collegi. Sacra enim Rota Romana communem, magiſque communem opinionem conſtituit, aliorumque Doctorum communem, ac communiorem ſententiam excellit, teſtibus Cevallos in tract.

commun. opinion. contra commun. in Præfat. n. 26. *Gratian.* Diſceptat. Forenſ. c. 104. n. 58. *& Vivio* deciſ. 401. nu. 53. *ubi ait, Judices à Deciſionibus Sacræ Rota recedentes, eſſe mentis lumine obcæcatos: idipſum tradunt Gomes* in Procem. ad Regul. Cancell. par. 2. pag. mihi 59. *Caſſador.* deciſ. 13. *Honded.* conſ. 22. n. 30. lib. 1. *Menoch.* de præſumpt. lib. 2. præſumpt. 72. *Quintilian. Mandoſ.* in tract. commiſſ. formul. 1. *ubi aſſerit, neminem reperiri tantæ ſcientiæ, qui tantorum Patrum judicium, & veſtigia ſequi dedignetur. Unde inferendum mihi videtur cum Marcheſ.* part. 2. tit. Apoſtol. petit. & conceſſ. cap. 1. num. 28. *melius eſſe cum Rota Romana errare, quàm benè ſentire cum aliis Doctoribus, & hoc rationabili de cauſa; quia Rotæ Romanæ auctoritas cæteris omnibus Doctoribus præfertur, Sarnen.* in procem. ad regul. Cancell. quæſt. 2. verſ. 4. *Surd.* conſ. 403. n. 83. & ſeqq. lib. 3. *Marcheſ.* in princip. ſuæ Prax. Signat. ubi de Sacra Rota.

Poſtremò Formularium Litterarum Paſtoralium, & Sacrarum Inſtitutionum, Ordinationum, Reformationum, aliorumque pro regimine, tam ſpirituali, quam temporali Monialium ab Epiſcopis, aliiſque Superioribus quotidiè agendorum, in unum Congeſſi, ut apprimè in omnibus Paſtorale munus obire valeant.

EGo D. Fœlix de Patriarchis Abbas S. Praxedis de Urbe Congregationis Valliſumbroſæ, ac Reverendiſſ. P. D. Angelici de Graſſis, dictæ Congregationis Præſidentis generalis in Romana Provincia Vicarius generalis; de mandato ejuſdem Reverendiſſ. P. Generalis vidi, ac diligenter perlegi librum cujus titulus eſt, De Jure Abbatiſſarum, & Monialium, &c. Auctore Adm. R. P. D. Aſcanio Tamburinio, præfatæ Congregationis Monacho, & Sacræ Theologiæ Profeſſore, ac totius noſtræ Congregationis in Curia Romana Procuratore generali; in quo nihil prorſus inveni, quod Catholicæ fidei, ac bonis moribus adverſetur, imò omnia adeò pia, & clara ex Sacrorum Canonum, & Celeberrimorum Doctorum, ita diligenter, ac non parum labore deſumpta, reperi; quod Opus tam pium, & adeò Regularibus omnibus utriusque ſexus valdè profuturum, in lucem ut quàm primùm edatur, duxi Romæ die 4. Maij. 1637.

Ego D. Fœlix de Patriarchis Abbas S. Praxedis, ac Reverendiſſ. P. Generalis Congregationis Valliſumbroſæ in Romana Provincia Vicarius Generalis.

LIbrum iuſcriptum, De Jure Abbatiſſarum, & Monialium, ab Adm. R. P. D. Aſcanio Tamburinio Congregationis Valliſumbroſæ in Curia Romana generali Procuratore, diligenter elaboratum; Ego D. Julius Lambertus ejuſdem Congregationis Profeſſus, Ac Romæ in Monaſterio S. Praxedis Sacræ Theologiæ Lector accuratè perlegi de mandato Reverendiſſ. D. Angelici de Graſſis, Congregationis dictæ Præſidis generalis: cumque in eo, nihil offenderim, vel à norma vel à morum pietate diſſentaneum, imò multa perſpexerim, non mediocrem Chriſtianæ Reipublicæ utilitatem allatura, digniſſimum eſſe judicio, ut typis mandetur, & lucem aſpiciat. In cujus fidem, præſentibus manu propria me ſubſcripſi. Datum Romæ in Monaſterio S. Praxedis die 20. Maij. 1637.

Ego D. Iulius, qui ſupra.

Imprimatur, Si videbitur Reverendiſſ. P. Magiſtro Sacri Palatii Apoſtolici

Io. Bapt. Epiſcopus Camer. Viceſgerens.

DE Jure Abbatiſſarum, & Monialium, &c. utiliſſimum, ac uſu frequentiſſimum Opus, quod valdè utiliter accommodavit, ac poſt Tractatum de Jure Abbatum concinnavit Adm. R. P. Aſcanius Tamburinius, Monachus Valliſumbroſæ, ita mandante Reverendiſſ. Patre Nicolao Riccardio Sacri Palatii Magiſtro, vidi ac diligenter inſpexi, illud multiplici eruditione plenum reperi, ideò exiſtimo publici juris fieri poſſe ad maximum Orbis, & Urbis commodum. In fidem. Romæ die 2. Junij 1637.

Ita eſt Angelus Lucianus I. V. D. & in Gymnaſio Almæ Urbis *publicus, ac Primarius Sacrorum Canonum Profeſſor manu propria.*

Imprimatur. Fr. Hiacinthus Lupus Magiſter, & Socius Reverendiſſ. P. Fr. Nicolai Riccardii Sacri Palatii Apoſtolici Magiſtri, Ordinis Prædicatorum.

IMPRIMENDI FACULTAS.

IOannes *Claudius Deville,* in ſacra Theologia Magiſter, in Eccleſia S. Crucis Cuſtos, & D. D. Alphonſi Ludovici Du Pleſſis de Richelieu, Eminentiſſimi Cardinalis, ac Reverendiſſimi Archiepiſcopi Lugdunenſis Provicarius generalis, Librum inſcriptum, *D. Aſcanius Tamburinius de Iure Abbatiſſarum & Monialium,* in lucem edi facultatem concedimus. Lugduni die 20. Maji. 1639.

DEVILLE.

Elenchus

Elenchus Summorum Pontificum, Conciliorum, Sanctorum Patrum, aliorumque Doctorum, quibus totum Opus innititur.

A.

ABBas Antiquus.
Abbas Panormitan.
Abdias Claudius.
Abraham Rabbinus.
Abrahamus Ortelius.
Adeodatus Papa.
Adrianus I. Papa.
Adrianus II. Papa.
Adrianus IV. Papa.
Ægidius Bellamera.
Ægidius Coninch.
Ægidius Romanus.
Æmilius Ferrettus.
Æneas Silvius.
Agapetus II. Papa
Agatho Papa
Aimon Cravetta
Albanus Cardinalis
Albertus Bolognettus
Albertus Magnus
Alderanus Maſcardus
Alexander II. Papa
Alexander ab Alexandro
Alexander Ambroſinus
Alexander Caſſaneus
Alexander de Imola
Alexander Peſantius
Alexander Trentacinquius
Aloyſius Riccius
Aloyſius Turrianus
Alphonſus Alvarez
Alphonſus de Caſtro
Alphonſus Horeda
Alphonſus de Mendoza
Alphonſus Veglia
Alphonſus Villadiego
Alphonſus Villegas
Alphonſus Vivaldus
Alvarus Pelagius
Alvarus Valaſcus
S. Ambroſius
Ambroſius Catharinus
Anaſtaſius II. Papa
Anaſtaſius III. Papa
Anaſtaſius Germonius
B. Andreas Abb. Strum. Vallumbr.
Andreas Alciatus
Andreas Barbatia
Andreas Bobadilla
Andreas Gail.
Andreas Molpheſius
Andreas Piſcara
Andreas Tiraquellus
Andreas Victorellus
Angelus Aretinus
Angelus Cherubinus
B. Angelus Vallumbroſanus
S. Antonius Archiep. Florent.
Antonius Diana
Antonius Alciatus
Antonius Bellonus
Antonius de Butrio
Antonius Capycius
Antonius Corduba
Antonius Cuccus
Antonius Fernandez
Antonius Gomez
Antonius Monachus
Antonius Naldus
Antonius Perez
Antonius Ricciullus
Antonius Theſaurus
Ariſtoteles Philoſophus
Arnaldus Pontanus
S. Athanaſius
B. Athro Epiſc. Vallumbroſan.
Attilius Regulus
S. Auguſtinus
Auguſtinus de Ancona
Auguſtinus Barboſa
Auguſtinus Lopez
Avitus Papa
Aulus Gellius

B.

Baldus
Balthaſar Gomerius
Bartholomæus Bellencinus
Bartholomæus Cepola
Bartholomæus à S. Fauſto
Bartholom. Fumus Armilla
Bartholomæus Gavantus
Bartholomæus Gipſius
Bartholomæus à Ledeſma
Bartholomæus Medina
Bartholomæus Salicetus
Bartholomæus Soccinus
Bartholomæus de Vecchis
Bartholomæus de Saxoferrato
Baſilius Magnus
Baſilius Poncius
Beda Venerabilis
Benedictus II. Papa
Benedictus III. Papa
Benedictus IV. Papa
Benedictus VI. Papa
Benedictus Bommatthæus
Benedictus Pereira
S. Bernardus Abbas
S. Bernardus Card. Vallumbr.
Bernardus Aldarete
Bernardus Diaz
Bernardinus Alphanus
S. Bernardinus Senenſis
Boërius Epo
Biblia Sacra in utroque Teſtament. ſæpè
S. Bonaventura Cardinalis
Bonifacius III. Papa
Bonifacius IV. Papa
Bonifacius V. Papa
Bonifacius VIII. Papa
Bonifacius IX. Papa
Bonifacius de Vitalinis

C.

Cæſar Baronius Cardinalis
S. Cæſarius
Cajetanus Cardinalis
Calderinus Pereira
Canones Epanenſes
Canones Millevitani
Canones Romani
Capella Tholoſana
S. Carolus Borromæus Card.
Carolus de Graſſis
Carolus Sigonius
Carolus Tapia
Caſſianus
Caſſiodorus
Catechiſmus Pii V.
Cæleſtinus V. Papa
Cœlius Rhodiginus
S. Chryſoſtomus
Chriſtophorus Portius
S. Cyprianus
S. Clemens I. Papa
Clemens II. Papa
Clemens V. Papa
Clemens VII. Papa
Clemens VIII. Papa
Clemens Alexandrinus
Clemens Romanus
Collector Privilegiorum
Concilia Antiqua Galliæ
Concilium Africanum
Concilium Agathenſe
Concilium Agripinenſe
Concilium Aquiſgranenſe I.
Concilium Aquiſgranenſe II.
Concilium Aquiſgranenſe
Concilium Aquilejenſe
Concilium Arauxicanum I.
Concilium Arauxicanum II.
Concilium Arelatenſe I.
Concilium Arelatenſe II.
Concilium Arelatenſe III.
Concilium Arelatenſe IV.
Concilium Arelatenſe V.
Concilium Arelatenſe VI.
Concilium Arvernenſe I.
Concilium Arvernenſe II.
Concilium Aurelianenſe I.
Concilium Aurelianenſe II.
Concilium Aurelianenſe III.
Concilium Aurelianenſe IV.
Concilium Aurelianenſe V.
Concilium Auguſtodunenſe
Concilium Autinenſe
Concilium Cabilonenſe I.
Concilium Cabilonenſe II.
Concilium Calcedonenſe
Concilium Cameracenſe
Concilium Carpentoratenſe
Concilium Carthaginenſe
Concilium Cæſarauguſtanum
Concilium Conſtantinopolit.
Concilium Duziacenſe I.
Concilium Duziacenſe II.
Concilium Epaonenſe
Concilium Francofordenſe
Concilium Hiſpalenſe
Concilium Leodicenſe
Concilium Lateranenſe I.
Concilium Lingonenſe
Concilium Lutiacenſe
Concilium Lugdunenſe I.
Concilium Lugdunenſe II.
Concilium Lugdunenſe III.
Concilium Maguntinum
Concilium Matiſconenſe I.
Concilium Matiſconenſe II.
Concilia Mediolanenſia ſub D. Carolo Borromæo.
Concilium Nicenum
Concilium Pariſienſe I.
Concilium Pariſienſe II.
Concilium Pariſienſe III.
Concilium Pariſienſe IV.
Concilium Pariſienſe V.
Concilium Pariſienſe VI.
Concilium Remenſe I.
Concilium Remenſe II.
Concilium Romanum I.
Concilium Romanum II.
Concilium Romanum III.
Concilium Romanum IV.
Concilium Romanum V.
Concilium Romanum VI.
Concilium Sueſſonenſe I.
Concilium Sueſſonenſe II.
Concilium Sueſſonenſe III.
Concilium Tricaſſinum I.
Concilium Tricaſſinum II.
Concilium Triburienſe
Concilium Tridentinum
Concilium Turonicum
Concilium Tullenſe I.
Concilium Tullenſe II.
Concilium Turonenſe
Concilium Valentinum
Concilium Vaſenſe I.
Concilium Vaſenſe II.

Concilium Veneticum
Concilium Vernenſe I.
Concilium Vernenſe II.
Concilium Vermetienſe I.
Concilium Vermetienſe II.
Concilium Viennenſe
Concilium Vvormacenſe
S. Congreg. Card. Epiſc. & Reg.
S. Congreg. Card. Epiſc. & Reg.
S. Congreg. Card. Rituum
Conradus Lancellotus
Cornelius Benincaſius
Cornelius Celſus
Cornelius Ianſenius
Coſmus Philiarchus
Chronicæ Caſſinenſes
Chronicæ Gentilium
Curia Philippina
S. Cyrillus Hieroſolymitanus

D.

S. Damaſus Papa
Didacus Covarruvias
Didacus Lopez
Didacus Nugnus
Didacus Perez
Didacus Stella
Dionyſius Alexandrinus
S. Dionyſius Areopagita
Dionyſius Carthuſianus
Dionyſius Halicarnaſſeus
Directorium Inquiſitorum
Dominicus Bannes
Dominicus de S. Geminiano
Dominicus Iacobatius
Dominicus Soto
S. Dorotheus

E.

Eduardus Millius
Effren Syrus
Emanuel Alvarez
Emanuel Sa
Emanuel Rodriquez
S. Epiphanius
Eraſmus à Cochier
Eudoſius Locatellus Vallumbr.
Eugenius I. Papa
Eugenius II. Papa
Eugenius III. Papa
Eugenius IV. Papa
Euſebius Cæſarienſis
Euſebius de Urbino
Eutychianus Papa

F.

Fabius de Anna
Federicus de Senis
Felinus Sandeus
Felix I. Papa
Felix II. Papa
Felix III. Papa
Felix IV. Papa
Ferdinandus Menchaca
Flaminius Pariſius
Flavius Cherubinus
Florez Diaz de Mena
Fortunius Garcia
Franciſcus Alcozer
Franciſcus Aretinus
Franciſcus Burſatus
Franciſcus Caſtillo
Franciſcus Conanus
Franciſcus Goriolanus
Franciſcus Turrianus
Franciſcus Felicianus
Franciſcus Galettus
Franciſcus Garcia
Franciſcus Ghiſlerius
Franciſcus Leo
Franciſcus Lorcas
Franciſcus Mantica Card.
Franciſcus Marcus
Franciſcus Medices
Franciſcus de Mendoza
Franciſcus Molina
Franciſcus Ortiz
Franciſcus Penia
Franciſcus de Petigianis
Franciſcus Ripa Vallumbroſi
Franciſcus Salazar
Franciſcus Salgado
Franciſcus Sarmiento
Franciſcus Suarez
Franciſcus Tolletus Card.
Franciſcus Titelmanus
Franciſcus Valleſius
Franciſcus Varcas
Franciſcus Victoria
Franciſcus Vivius
Franciſcus de Zaba
Franciſcus Zabarella Card.
Franciſcus Zipæus

G.

Gabriel Biel
Gabriel Vaſquez
Gabriel Penottus
Gabriel Pereira
Gabriel Maſtrillo
Gelaſius Papa
Gaſpar Antonius Theſaurus
Genebrardus
Geneſius Minuccius Vallumb.
Georgius de Cabedo
Georgius Natta
Georgius Polaccus
Gloſſa Interlinearis
Gonzales Villadiega
Gregorius Magnus Papa
Gregorius II. Papa
Gregorius III. Papa
Gregorius IV. Papa
Gregorius IX. Papa
Gregorius XIII. Papa
Gregorius XIV. Papa
Gregorius XV. Papa
S. Gregorius Nazianzenus
S. Gregorius Niſſenus
Gregorius Sayrus
Gregorius de Valentia
Guido Papa
Guillelmus Benedictus
Guillelmus Caſſadorus
Guillelmus Durandus
Guillelmus Rodanus

H.

Henricus Gandavenſis
Henricus Henriquez
Hercules Mareſcottus
Hieronymus Cenedo
S. Hieronymus
Hieronymus Gigas
Hieronymus Gonzales
Hieronymus Gratus
Hieronymus Leo
Hieronymus Lliamas
Hieronymus Manfredus
Hieronymus Oſorius
Hieronymus Plato
Hieronymus Rodericus
Hieronymus Soto
Hieronymus Venero
Hippolytus Riminaldus
Hiſtoriæ Caſſinenſes
Homerus Poëta
Homobonus de Bonis
Honorius I. Papa
Horatius Turſelinus
Hoſtienſis Cardinalis
Hugo Cardinalis
Hugo de S. Victore

I.

Iacobus Cavalerius Card.
Iacobus de Graffiis
Iacobus de Graſſis
Iacobus Menochius
Iacobus Simancha
Iacobus Simonera
Iacobus Strozius
Iacobus Sirmondus
Innocentius III. Papa
Innocentius IV. Papa
Innocentius VI. Papa.
Innocentius VIII. Papa
Ioannes I. Papa
Ioannes III. Papa
Ioannes V. Papa
Ioannes VI. Papa
Ioannes VIII. Papa
Ioannes XI. Papa
Ioannes XII Papa
Ioannes XIII. Papa
Ioannes XXII. Papa
Ioannes Alderete
Ioannes de Anania
Ioannes Andreas
Ioannes Anton. Maſſoribrius
Ioannes Antonius Novarius
Ioannes de Arias
Ioannes Azorius
Ioannes Bachon
Ioannes Baptiſta Caccialup.
Ioannes Baptiſta Coccinus
Ioannes Baptiſta Confettius
Ioannes Baptiſta de Lezana
Ioannes Baptiſta Marcheſan
Ioannes Baptiſta Poslevinus
Ioannes Baptiſta Scortia
Ioannes Baptiſta Signius
Ioannes à Bobadilla
Ioannes Boterus
Ioannes Bertachinus
B. Ioannes de Cellis Vallumbr.
Ioannes Campegius
Ioannes Cephalus
S. Ioannes Chryſoſtomus
Ioannes Climacus
Ioannes à Cochier
Ioannes de la Cruz
S. Ioannes Damaſcenus
Ioannes Driedo
Ioannes Franciſcus Leo
Ioannes Gallus
Ioannes Geminianus
Ioannes Gutierrez
Ioannes Hieron. Campanile
Ioannes de Imola
Ioannes de Lignano
Ioannes Major
Ioannes Malderus
Ioannes Maria Belletus
Ioannes Maria Novarrus
Ioannes Maldonatus
Ioannes Marquez
Ioannes de Medina
Ioannes Monachus
Ioannes Nauclerus
Ioannes Petrus Mapheus
Ioannes Petrus Moneta
Ioannes Petrus Surdus
Ioannes Rojas
Ioannes Sancjus
Ioannes Selva
Ioannes Valerus
Ioannes Villalobos
Ioſephus Angles
Ioſephus Gonzales
Ioſephus Scaliger
S. Iſidorus Hiſpalenſis
Iſidorus Moſcovius
Iſidorus Peluſiotta
Iulius II. Papa
Iulius Clarus
Iulius Lavorius
Ius Canonicum paſſim
Ius Civile frequenter
Iuſtinianus Imperator
S. Iuſtinus Martyr
Iuſtus Lipſius

L.

Lactantius Firmianus
Laetius Cherubinus
Lapus Abbas
Laurentius Binius
Laurentius Empoli
Laurentius de Franchis
B. Laurentius Iuſtinianus
Laurentius de Peirinis
Laurentius de Palacio

Laurentius Portellus
Laurentius Surius
Leander Galganettus
Lælius Zecchius
S. Leo I. Papa
Leo II. Papa
Leo III. Papa
Leo IV. Papa
Leo V. Papa
Leo VI. Papa
Leo IX. Papa
Leonardus Duardus
Leonardus Leſſius
Leonardus Mimicalcea
Lucas Ceſtellinus
Lucas VVaddingus
Lucius Sitius
Ludovicus de Beja
Ludovicus Bologninus
Ludovicus Correa
Ludovicus Gomez
Ludovicus Lopez
Ludovicus Meſlia
Ludovicus Paramus
Ludovicus de Valle

M.

Marcellus Francolinus
Marcellus Megala
Marcus Antonius de Amatis
Marcus Antonius Cuccus
Marcus Antonius Genuenſis
Marcus Antonius Natta
Marcus Antonius Peregrin.
Marianus Soccinus
Marius Alterius
Marius Cutellus
Martinus V. Papa
Martinus Alph. Vivaldus
Martinus Azpilcueta Navar.
Martinus Bonaccina
Martinus Ledeſma
Martyrologium Romanum
S. Matthæus Apoſt. & Evangel.
Matthæus de Afflictis
Melchior Cano
Melchior Lotterius
Mercurialis Merlinus
Micaël Medina
Michaël de Palacio
Michaël Iaſon
Michaël Zanardus
Monumenta Fratrum Minor.

N.

Nicolaus III. Papa
Nicolaus IV. Papa
Nicolaus V. Papa
Nicolaus Boërius
Nicolaus Everardus
Nicolaus Garcia
Nicolaus de Lyra

O.

Octavianus Spatarius
Oldradus de Ponte
Oliverius Beltraminus
Onuphrius Panvinius
Ordo Romanus
Ovidius Poeta

P.

S. Pacomius Thebanenſis
Paulinus Betti Lucenſis
S. Paulus Apoſtolus
Paulus II. Papa
Paulus III. Papa
Paulus IV. Papa
Paulus V. Papa
Paulus Cardinalis
Paulus Comitolus
Paulus Diaconus
Paulus de Eleazar
Paulus Fraxinellus
Paulus Fuſius
Paulus Layman
Paulus Piaſecius
Paulus Squillas
Pelagius II. Papa
Petrus Andreas Gambara
Petrus Antonius Spinellus
S. Petrus Apoſtolus
Petrus de Aragona
Petrus Barboſa
Petrus Beltrandus
Petrus Benitendius
Petrus Cabrera
Petrus Caniſius
Petrus Caroccius
Petrus Cenedo
S. Petrus Damianus
Petrus Gregorius Toloſanus
Petrus Henriquez
Petrus Ledeſma
Petrus Lombardus
Petrus Navarra
Petrus Paludanus
Petrus de Peruſio
Petrus Philippus Corneus
Petrus Rebuffus
Petrus Ribadenera
Petrus Venerabilis
Philippus Francus
Philippus Mainardus
Philippus Decius
Pierius Valerianus
Pius II Papa
Pius III. Papa
Pius IV. Papa
Pius V. Papa
Plutarchus
Polydorus Virgilius
Proſper de Auguſtino
Proſper Farinacius

Q.

Quintilianus Mandoſius

R.

Rabanus Maurus
Raphael Fulgoſius
Regula S. Baſilii
Regula S. Benedicti
Regula S. Claræ
Regula S. Franciſci
Regula Tertiariarum
Renatus Copinus
Robertus Bellarminus Card.
Robertus Maranta
Rochus de Curte
Rodericus à Ghuna
Rodericus Valaſquez
Rolandus à Valle
Roncus de Curte
Rota Florentina
Rota Sacra Romana

S.

Scipio de Rubeis
Sebaſtianus Berradius
Sebaſtianus Cæſarienſis
Sebaſtianus Gomez
Sebaſtianus Medices
Sebaſtianus Salas
Senatus Pedemontanus
Seraphinus Cardinalis
Sergius I. Papa
Sergius II. Papa
Sigiſmundus à Bononia
Sigiſmundus Scaccia
Silverius Papa
Simon Majolus
Soccinus Senior
Sixtus III. Papa
Sixtus IV. Papa
Sixtus V. Papa
Stephanus Papa
Stephanus II. Papa
Stephanus III. Papa
Stephanus IV. Papa
Stephanus V. Papa
Stephanus VII. Papa
Stephanus de Avilla
Stephanus Beltrandus
Stephanus Fagundez
Stephanus Gratianus
Stephanus Quaranta
Summa Angelica
Sylveſter Zacchias
Symmacus Papa

T.

B. Theuzzo Abbas Vallumbr.
Theodorus Mellitus
Theodoſius Rubeus
S. Thomas Aquinas
Rhomas Cajetanus Card.
Thomas de Ieſu
Thomas de Ieſu Maria
Thomas de Kempis
Thomas de Mercato
Thomas Sanchez
Thomas Valaſcus
Thomas Zerola
Tiberius Decianus

V.

Valerianus de Raineriis Vall.
Valerius Reginaldus
Victorinus Manſus
Vigilius Pontianus
Vincentius Filliuccius
Vincentius de Franchis
Vincentius Hondedeus
Vrbanus III. Papa
Vrbanus IV. Papa
Vrbanus VIII. Papa
VValfridus Strabo.

INDEX
Diſputationum, & Quæſitorum, aliorumque Dubiorum, & caſuum totius Operis.

DISPUTATIO PRIMA.

De educatione puellarum.

Quæs. I. VTrum Puellæ educationis gratia, in monaſteriis monialium recipi queant pag. 1.

II. De conditionibus Puellarum in monialium monaſteriis educandarum. 3.

III. An Puellæ omnes poſſint recipi in educationem intra monaſteria monialium.

IV. An cogentes Puellas ad ingreſſum monaſterii, etiam retento habitu ſæculari, & educationis cauſas incidant in aliquam pœnam. ibid.

DISPUTATIO II.

De libertate Puellarum, aliarúmque mulierum ingrediendi; & profitendi Religionem, & de Pœnis contra illas cogentes ad ingrediendum, ſive profitendum. 1

Quæs. I. VTrum cogentes Puellas, aliaſque fœminas ad ingreſſum Religionis, ſeu ad Profeſſionem emittendam, incurrant aliquam pœnam. 5

II. An dentur aliqui caſus, in quibus licitum ſit, fœminas ad ingreſſum Religionis cogere. 5

III. Vtrum cogentes Puellas, aliaſque fœminas in ſæculo exiſtentes, ut Religionis votum aliquod emittant, innodentur excommunicatione. 6

IV. Vtrum parentes offerentes filias Religioni, incurrant excommunicationem latam contra cogentes fœminas ad ingreſſum Religionis. ibid.

DISPUTATIO III.

De metu, & perſuaſione erga Puellas, aliáſque Mulieres ad monaſteria, ſive Religionis ingreſſum.

Quæs. I. DE metu voluntatem Puellarum, aliarumque fœminarum ad ingrediendum Religionem cogente. 6

II. An metus reverentialis Parentum, & aliorum Puellis, aliiſque Mulieribus incuſſus, ut Religionem ingrediatur inducat excommunicationem latam contra cogentes fœminas ad ingreſſum Religionis. 7

III. Vtrum Puellis, aliiſque mulieribus perſuadere Religionis ingreſſum, ſit aliqua pœna vetitum. 8

DISPUTATIO IV.

De receptione Puellarum, aliarumque mulierum ad habitum Regularem, & de conditionibus, & qualitatibus in eis requiſitis.

Quæs. I. VTrum receptio Puellarum ſpectet ad Abbatiſſam, & Conventum monialium. 9

II. De ætate, & exploratione voluntatis Puellarum. ibid.

III. De defectibus impedientibus ingreſſum Religionis in Puellis, aliiſque mulieribus. 10

IV. De habitu monialis Novitiæ tempore Novitiatus; nec non de anno probationis peragendo. 11

V. De diligentia adhibenda erga Novitias in monaſteriis erudiendas. ibid.

VI. Vtrum Novitiæ moniales poſſint ante annum probationis expletum profiteri. 12

VII. Vtrum tam monialis Novitia, quam monaſterium, poſſint anno probationis renunciare. 14

VIII. An probationis annus debeat eſſe continuus. ibid.

IX. Vtrum probationis annus debeat computari de momento in momentum. ibd.

X. An, & quando Novitia renunciationem bonorum ſuorum facere queat. 15

XI Utrum Renunciatio abſque ſolemnitatibus Conc. Trid. *ſeſſ. 25. de Regul. c. 16.* facta ante ingreſſum Religionis, intuitu, habitum Regularem, induendi, ſit valida. 16

XII. An renunciatio facta à Novitia moniali cum ſolemnitatibus Conc. Trid. *loc. cit.* ſemper ſit valida. ibid.

XIII. Utrum Novitia tempore probationis poſſit teſtamentum condere, & revocare aliud teſtamentum à ſe confectum ante ingreſſum Religionis. ibid.

DISPUTATIO V.

De numero monialium monaſteriis præfigendo, ac de earumdem Dotium ſolutione.

Quæs. I. QUot moniales ſint cuilibet monaſterio præfigendæ. 17

II. An monialibus debeatur Dos. 18

III. Vtrum in receptione Dotis committatur ſimonia. ibid.

IV Dotes Monialium à quibus ſint taxandæ. 19

V. An Monaſteriis Monialium ſit aliquid tribuendum à Parentibus, & conſanguineis Novitiæ, ante ejus Profeſſionẽ. ib.

VI. Vtrum monaſterium, ratione damni ex dilatione Dotis provenientis, poſſit aliquid recipere. 20

VII. De modo, & forma ſolvendi Monialium Dotes. ibid.

DISPUTATIO VI.

De profeſſione monialium.

Quæs. I. DE Profeſſione tacita, & expreſſa monialium. 21

II. Profeſſio tacita an per Conc. Trid. fuerit ſublata. 22

III. Quænam Mulieres ſint admittendæ ad profeſſionem, & quibus conditionibus debeant eſſe præditæ. ibid.

IV. Quo tempore admittendæ ſint moniales ad Profeſſionem. 23

V. Profeſſio Novitiæ à quibus ſit admittenda, & acceptanda. 24

VI. Vtrum Profeſſio monialis Novitiæ poſſit differri. ibid.

VII. An Hermaphroditus poſſit ad Profeſſionem admitti. 25

DISPUTATIO VII.

De diverſitate ſtatus monialium, aliarumque Mulierum ſub habitu Regulari, ſive Eccleſiaſtico degentium.

Quæs. I. DE monialibus Velatis. 26

II. De monialibus Converſis. 27

III. De monialibus Tertiariis, Pinzocheris, Mantellatis, Corrigiatis, & Urſulinis. 30. ſeq.

IV. De Canoniſſis. 33

V. De Oblatis mulieribus. 34

VI. De Mulieribus Pœnitentibus, ſeu Convertitis. ibid.

VII. De mulieribus incluſis. 38

VIII. De Subdiaconiſſis, Diaconiſſis, Presbyteriſſis, & Epiſcopiſſis. 38

IX. De prohibita Beguinarum ſecta. 41

X. De ſimulata mulierum Diſcalcearatum, ſeu Minoretarum Religione. 41

XI. De prætenſa Jeſuitiſſarum Congregatione. 42

DISPUTATIO VIII.

De Voto Paupertatis.

Quæs. I. MOniales, omneſque Religioſos, quantum deceat eſſe paupertatis (quam voto promiſerunt) amatores. 44

II. An moniales, aliæve Perſonæ Regulares poſſint habere peculium, & redditus, ac proventus annuos. 44

III. De cauſis rationalibus concedendi peculium. 46

IV. De legatis monialibus relictis. 46

V. Qua ratione acquiratur monaſterio relictum moniali hac conditione, ut ad illam, & non ad monaſterium pertineat. 47

VI. An

VI. An pro victu, & veſtitu ſit licitum aliquid monialibus in particulari aſſignare. 47
VII. An Monialis de licentia Abbatiſſæ poſſit bona ſtabilia poſſidere. 48
VIII. An Monialis Novitia profeſſionem emiſſura, & bona ſua Monaſterio relictura, poſſit illud obligare ad ſibi ſolvendam certam annuam penſionem. ibid.
IX. An Moniales bona ſtabilia poſſint in communi poſſidere ibid.
X. Vtrum ſtatutum laicale fœminarum excluſivum propter maſculos liget Moniales. 50. *& in fine Operis.*
XI. Vtrum Monialis generaliter ante Profeſſionem renuncians ſuam legitimam, & quamcumque ſucceſſionem ſibi obventuram, cenſeatur cedere Majoratui, & Feudo. 52
XII. De Pœnis contra Regulares utriusque Sexus Proprietarios. ibid.

DISPUTATIO IX.

De largitione munerum Monialibus, aliiſque Regularibus interdicta.

QUÆS. I. VTrum munerum largitio ſit Regularibus interdicta, & ſub quibus pœnis. 53
II. An Monialis de licentia Abbatiſſæ poſſit conſanguineo, ſive familiari conficere aliquid magni valoris propria induſtria, & arte. 55
III. An in aliquo caſu liceat Moniali de licentia Abbatiſſæ aliquid largiri. 55. ſeq.
IV. Quid intelligatur nomine eſculenti, & poculenti. 57
V. An Monialis poſſit de bonis paraphernalibus aliquid largiri. 57
VI. An Monialis incidat in Bullam Clementis VIII. ſi abſque Abbatiſſæ licentia accipiat pecuniam, ut eam libere in eleemoſynam diſponat ibid. ſeq.
VII. Quid requiratur ad validam donationem factam monaſterio à Novitia moniali. 58
VIII. An Monialis poſſit aliquid æquipollens alicujus meritis elargiri, & ultra. ibid.
IX. An moniales inter ſe poſſint munera largiri de licentia Abbatiſſæ. 58
X. Vtrum Monialis poſſit commodare, mutuare, commutare, emere, & expendere. 59
XI. Vtrum Monialis poſſit ſine licentia Abbatiſſæ ſuam pietantiam donare. 59

DISPUTATIO X.

De Voto Caſtitatis.

QUÆS. I. AN moniales teneantur ad Virginitatem, vel Caſtitatem ſervandam. 60
II. De cuſtodia Caſtitatis, variisque remediis illam interius, ac exterius conſervandi. 60
III. De utilitatibus, & fructibus Caſtitatis. 62
IV. Vtrum ſub Voto Caſtitatis cadat abſtinentia à vinculo Matrimonii, & ab omni actu carnali prohibito. ibid.

DISPUTATIO XI.

De ſacrilegio in perſonam Monialium patrato, ejusque pœnis.

QUÆS. I. VTrum Moniales carnaliter cognoſcere ſit ſacrilegium. 63
II. Moniali abutens, qua pœna ſit plectendus. 64
III. Moniales, quæ ſe violari permittunt, qua pœna ſint infligendæ. ibid.
IV. De Pœnis ab antiquis Conciliis, contra Monialibus abutentes, ac ſeipſis abuti permittentes, inflictis. 65
V. Laicorum ſacrilegium patrantium coercitio, ad quod forum pertineat. 66
VI. Monialium violatores, utrum etiam à Deo puniantur. 67

DISPUTATIO XII.

De Voto Obedientiæ.

QUÆS. I. QUæ, & quotuplex ſit Obedientia Monialium, aliorumque Religioſorum, & quanta illius neceſſitas. 67
II. Moniales, aliique Regulares, in quibus teneantur ſuis Superioribus obedire, in quibus verò non. 68
III. De conditionibus veræ Obedientiæ. 71
IV. Monialis, qualiter teneatur præceptis Abbatiſſæ obtemperare. 71
V. An Abbatiſſa poſſit præcipere Monialibus in virtute Spiritus Sancti, & Sanctæ Obedientiæ. 72
VI. An Prælatus poſſit committere Abbatiſſæ, ut in gravi neceſſitate præcipiat in virtute ſanctæ Obedientiæ, & ſub pœna excommunicationis. 72

DISPUTATIO XIII.

De Regula, & Legibus, Statutisque Monialium.

QUÆS. I. DE Regula Monialium, & obligationibus ex eâ inſurgentibus. 73
II. Vtrum Moniales teneantur ſuis Abbatiſſis in omnibus in Regula contentis, obedire. 74
III. Profitentes aliquam Regulam, omnia in Regula contenta, quomodo obſervare teneantur. 74
IV. An Moniales teneantur obſervare Leges, Conſtitutiones, & Statuta ſuorum Superiorum. 75
V. Ad Statuta, & Leges, & conſtitutiones Superiorum; quomodo obligentur Moniales. 76

DISPUTATIO XIV.

De Subjectione, Viſitatione, & Correctione Monialium.

QUÆS. I. MOniales, quibus ſubjiciantur. 77
II. Vtrum Regularis poſſit deputari Adminiſtrator in temporalibus monaſteriorum Monialium. 78
III. Quorum ſit Monialium Viſitatio, & Correctio. 79
IV. An poteſtas Prælatorum Epiſcopis inferiorum in Moniales ſit ordinaria, vel delegata. 80
V. An Capitulum Sede vacante poſſit viſitare Moniales, quæ ab Epiſcopo authoritate Apoſtolica viſitantur. ibid.
VI. Moniales, in quibus interrogandæ ſint ab earum Viſitatoribus. ibid.
VII. De inquiſitione delictorum Monialium in Viſitatione ab Epiſcopo, ſive ab alio Superiore adhibenda. 81
VIII. De Pœnis contra impedientes Viſitatores Monialium. 85

DISPUTATIO XV.

De Officio Divino.

QUÆS. I. AN Moniales teneantur divinum Officium perſolvere. 86
II. De ſollicitudine, & obligatione Abbatiſſarum, ut debitis horis, & convenienter divinum Officium in Choro perſolvatur. 88
III. An liceat Monialibus Canonicas horas in cantu, præſertim organico, & figurato perſolvere. 88
IV. De ſpecialibus Officiis à Monialibus ex indulto Apoſtolico recitandis. 89
V. An Moniales Novitiæ, & converſæ teneantur divinum Officium recitare. 90
VI. An Moniales teneantur Miſſam Conventualem celebrare facere, eamque applicare ad inſtar Religioſorum Ordinis, cujus ſunt. ibid.
VII. Vtrum Moniales poſſint in ſuis Eccleſiis adminiſtrare facere Euchariſtiæ Sacramentum à Sacerdote ſæcularis 91
VIII. Vtrum tempore interdicti, & ceſſationis à divinis, poſſint Moniales in ſuis monaſteriis divina celebrare, & admittere ad divina, & recipienda Sacramenta perſonas ſæculares. ibid.

DISPUTATIO XVI.

De Confeſſariis Monialium.

QUÆS. I. DE qualitatibus, & conditionibus Confeſſariorum Monialium. 92
II. Confeſſores Monialium, à quibus ſint proponendi, præſentandi, admittendi, & approbandi. 93
III. De dubiis circa Bullam Gregor. XV. *de exempt. privileg.* à Sacra Congregatione Cardinalium reſolutis. 95
DUB. 1. An liceat Epiſcopis viſitare Altaria regularium Eccleſiarum, quibus cura animarum perſonarum ſæcularium non incumbit, aut loca, ubi in iisdem Eccleſiis aſſervatur Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, vel ubi audiuntur Confeſſiones perſonarum ſæcularium? ibid.
2. An Epiſcopi poſſint regularibus præſcribere, ut certis tantum in locis, ac temporibus, aut certarum perſonarum Confeſſiones audiant, vel alias illorum privilegia reſtringere, ac moderari in Sacramentis adminiſtrandis? ibid.
3. An facultas Epiſcopis per Conſtitutionem attributa in exemptos, tam ſæculares quàm regulares, intelligatur etiam tributa in perſonas nullius diœceſis? ibid.
4. An eadem facultas competat inferioribus Prælatis proprium territorium, ac jurisdictionem quaſi Epiſcopalem habentibus? ibid.
5. An per eandem Conſtitutionem in illis verbis, poſſit Epiſcopus una cum Superioribus regularibus quarumcumque Abbatiſſarum, &c. electionibus per ſe, vel per alium intereſſe, ac præſidere; jus Abbatiſſas confirmandi Epiſcopis attributum cenſeatur? ibid.
6. An Confeſſores Monialium ante editam Conſtitutionem deputati, debeant ab Epiſcopo examinari, & approbari? ibid.

7. An

7. An Superiores Regulares ſimiliter ante ipſius Conſtitutionis publicationem electi, ſeu deputati, alia indigeant Epiſcopi approbatione pro Confeſſionibus ſanctimonialium ſibi ſubjectarum audiendis. ibid.
8. An Confeſſiones, quas audiunt Superiores Regulares electi, ſeu deputati, vel confirmati poſt publicationem, & ſcientiam tenoris dictæ Bullæ, non obtenta Epiſcopi approbatione, ſint nullæ, atque irritæ, necne. 96
9. An regulares generaliter ab Epiſcopo approbati ad Confeſſiones perſonarum ſæcularium audiendas, cenſeantur etiam approbati ad audiendas Confeſsiones Monialium ſibi ſubjectarum. ibid.
10. An Regularis ad audiendas Confeſsiones Monialium unius Monaſterii ab Epiſcopo approbatus, Confeſſiones Monialium alterius Monaſterii audire poſſit?
11. An Confeſſores Regulares extraordinarii ſemel ab Epiſcopo deputati, & approbati ad audiendas Monialium Confeſſiones pro una vice infra annum ad præſcriptum Sacri Conc. Trid. poſſint virtute dictæ approbationis, pluries tanquam Confeſſores extraordinarii earundem Confeſſiones audire, abſque nova Epiſcopali licentia? ibid.
12. Cum in eadem Conſtitutione ſtatutum ſit, ut liceat Epiſcopo ex rationabili cauſa Superiores regulares admonere ut amoveant Confeſſores Monialium, atque Adminiſtratores bonorum ad earundem Monialium Monaſteria pertinentium, iiſque Superioribus id facere detractantibus, habeat Epiſcopus facultatem prædictos Confeſſores & Adminiſtratores amovendi quoties, & quando opus eſſe judicaverit: an ejusmodi cauſam Epiſcopus Superioribus Regularibus ſignificare teneatur? ibid.
13. An eadem Conſtitutio, qua parte ſupponit Epiſcopi juriſdictioni Regulares delinquentes circa perſonas degentes intra ſepta Monaſteriorum Monialium, aut circa clauſuram, vel bonorum adminiſtrationem eorundem Monaſteriorum, habet locum in omnibus delictis, an verò ſolum in notoriis, & cum ſcandalo populi? ibid.
Quæs. IV. An Moniales virtute Bullæ Cruciatæ, vel aliorum ſimilium indultorum poſſint ſibi Confeſſarium eligere, & ab illo à Caſibus reſervatis abſolvi? 96
V. Confeſſarius Monialium, aliarumque Mulierum, eas in Confeſſione ad inhoneſta ſollicitans, an debeat denunciari, & quibus pœnis affici? 98
VI. An Moniales teneantur ſingulis menſibus confiteri, & ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento refici. 99
VII. De abſolutione plenaria, & indulgentiis, quibus potiuntur Moniales in Sacramento Pœnitentiæ. 100
VIII. Vtrum Epiſcopi, aliique Superiores Monialium poſſint ſibi caſus erga illas reſervare, & quis poſſit ab illis abſolvere. 102
IX. De Inſtructione, & loco Confeſſarii; pro recipiendis Monialium Confeſſionibus, aliiſque Sacramentis adminiſtrandis. 103

DISPUTATIO XVII.

De Privilegiis Monialium.

Quæs. I. Vtrum Moniales gaudeant Privilegiis Religionum, quas profitentur. 105. ſeq.
II. Vtrum Moniales Epiſcopi ſubjectæ communicent in Privilegiis Religionum, quarum habitum deferunt, & Regulam magiſtram ſequuntur. 107
III. De Privilegio exemptionis Monialium ab Ordinariis locorum. ibid.
IV. Vtrum Prælati Monialium exemptarum poſſint illas renunciare, & Ordinariorum juriſdictioni ſubjicere, & è converſo. 108
V. Moniales, an gaudeant exemptione à Decimis, aliiſque oneribus, impoſitionibus, & contributionibus. 109
VI. Utrum Moniales, aliæque Mulieres ſub habitu Clericali, vel Regulari degentes, gaudeant Privilegio fori, & Canonis *Si quis ſuadente Diabolo*. 113

DISPUTATIO XVIII.

De Clauſura Monaſteriorum Monialium ſervanda, quoad egreſſum.

Quæs. I. Appellatione Clauſuræ, quid intelligatur, & quomodo conſtruenda, & tuenda ſit. 114
II. Clauſura Monialium, à quibus, & qua de cauſa indicta fuerit. 115
III. Vtrum ante Bonifacium VIII. ſub aliquo præcepto, & jure, fuerit Clauſura indicta. 116
IV. An Summus Pontifex potuerit ad ſervandam Clauſuram Moniales cogere. 118
V. Vtrum omnibus Monialibus ſit indicta, & præcepta Clauſura. 118
VI. Vtrum Novitiæ Moniales, & Converſæ teneantur ad Clauſuram. 119
VII. An Moniales aliquæ propriè Clauſuram voveant. ibid.

DISPUTATIO XIX.

De Cenſuris, & pœnis contra Moniales Clauſuram ſuorum Monaſteriorum egreſſu violantes.

Quæs. I. Quibus pœnis plectantur Moniales Clauſuram egreſſu violantes. 120
II. Superiores dantes egrediendi licentiam, & egreſſas Moniales comitantes, quibus pœnis afficiantur. 121
III. Vtrum ſupradictæ pœnæ ipſo facto incurrantur ante Judicis ſententiam. 122
IV. De caſibus, in quibus dubitari poteſt, Moniales egreſſu Clauſuram violare. 123
Casus I. Monialis ambobus pedibus ad Januam Clauſuræ limites terminantem, ſe transferens, an dictam Clauſuram frangat. ibid.
II. Monialis, quæ juſta de cauſa egreditur de Monaſterio, abſque expreſſa Superioris licentia, an pœnis contra violantes Clauſuram latis, afficiatur. ibid.
III. Monialis accedens ad domos contiguas Monaſterii, an cenſeatur excommunicata propter transgreſſionem Clauſuræ. ibid.
IV. Monialis aſcendens ſuper tegulas tecti, an intelligatur egreſſa Clauſuram Monaſterii. ibid.
V. Monialialis Rotam ingrediens illamque revolvens, an Clauſuræ limites transgrediatur. ibid.
VI. Moniales degentes in domibus Monaſterio contiguis pro eleemoſyna petenda, an ex illis egredientes, etiam ad inhoneſta patranda, Clauſuram frangant. ibid.
VII. Monialis, quæ virili more, quaſi equitans inſideat muros Monaſterii, an Clauſuram rumpere cenſeatur. ibid.
VIII. Monialis gravibus moleſtiis vexata, an Superiorem adire queat, abſque eo, quod pœnis violantium Clauſuram, vinciatur. ibid.
IX. Monialis, quæ in aliquibus domibus detinetur, quando egreſſa fuit è Monaſterio, an intelligatur Clauſuram violare, ſi ex illis egrediatur. ibid.
X. Monialis exiſtens in oſtio aperto Monaſterii, an Clauſuræ leges ſit transgreſſa, ſi per locum compellatur à ſocia extra illud. ibid.
XI. Monialis frænetica, an exiens à Monaſterio ligetur pœnis contra frangentes Clauſuram, latis. ibid.
XII. Moniales ex vi illata gerens uterum, exigens ad fœtum edendum, an afficiatur excommunicatione. ibid.
XIII. Monialis, an exire poſſit ſine Clauſuræ læſione è Monaſterio, ut curam nepotum deſtitutarum gerat. ibid.
XIV. Abbatiſſa, num exiens ad inviſendum ædificium ſuæ Eccleſiæ, vel Monaſterii, Clauſuram transgredi cenſeatur. ibid.
Quæs. V. Quis poſſit à prædicta Excommunicatione abſolvere, & ad Officia ac Dignitates habilitare. 124

DISPUTATIO XX.

De licita Monialium egreſſu è Monaſterio de licentia ſuorum Superiorum.

Quæs. I. De caſibus, quibus licitus eſt Monialibus egreſſus è Monaſterio ſecundum Conſtitutionem Pii V. *Decori, & honeſtati*. 125
II. De caſibus conſimilibus illis, qui in Bulla Pii V. exprimuntur, in quibus licitus eſt Monialibus egreſſus. 126
III. An monialis poſſit egredi de Monaſterio cauſa medendi morbo ita periculoſo, ut deſperaretur ejus ſalus, illa non egreſſa. 127
IV. Si Monaſterium ſit in loco deſerto, ad quod Medici non poſſint ita frequenter accedere, & morbus alicujus Monialis petat Medicorum frequentiam, an poſſit in tali caſu infirma è Monaſterio exire. 128. ſeq.
V. Moniales quorum conſenſu, & licentia egredi è Clauſura queant. 129
VI. Sub qua forma licentia egrediendi ſit Monialibus concedenda. 130
VII. Moniales licitè egredientes è Monaſterio quando ad illud revertere teneantur. ibid

DISPUTATIO XXI.

De Tranſitu Monialium de uno ad aliud Monaſterium.

Quæs. I. An liceat Monialibus de uno ad aliud Monaſterium tranſire. 131
II. Licentia tranſitus Monialium ab uno ad aliud Monaſterium, à quo ſit concedenda. 132
III. Vtrum Monialis poſſit ab uno ad aliud Monaſterium transferri, ſub ſpe correctionis. 133
IV. Vtrum Monialis incorrigibilis poſſit de Monaſterio ad aliud transferri vel omninò expelli. ibid.
V. Vtrum Moniales de uno ad aliud Monaſterium translatæ, fugam arripientes, Apoſtatæ cenſeantur. 134

VI. De

VI. De conditionibus in translatione Monialium obſervandis. ibid.

VII. Vtrum Monialis ad aliud Monaſterium delata, ferat ſecum dotem, & hæreditatem omniaque bona, quæ priori contulit Monaſterio. ibid.

VIII. Vtrum uſusfructus bonorum Monialis, quæ tranſit ad aliud Monaſterium, pertineant ad ſecundum Monaſterium, ubi Monialis alenda eſt. 135

IX. Vtrum Monialis alicujus Monaſterii deſtructi translata ad aliud, recuperet ſuam dotem, aliaque bona pro ſecundo Monaſterio. 136

X. De translatione omnium Monialium de uno ad aliud Monaſterium noviter habitandum. 136

XI. Vtrum Moniales de uno ad aliud Monaſterium translatæ, debeant in illo Novitiatum agere, deinde Profeſſionem emittere. 137

DISPUTATIO XXII.

De Clauſura Monialium quoad ingreſſum.

QUÆS. I. DE Cenſuris, & pœnis contra Clauſuram Monialium ingreſſu violantes, & quomodo incurrantur. 137. ſeq.

II. Vtrum ingredi facientes vel permittentes intra Clauſuram Monialium, incurrant Excommunicationem. 139

III. De dubiis circa clauſuræ ingreſſum ſæpius contingentibus. 140

DUB. I. An Moniales, que cum perſona illicitè jam ingreſſa confabulantur, illamque comitantur, dictis Cenſuris, & pœnis ligentur. ibid.

II. Vtrum Monialis, quæ ex inadvertentia, oblivione, vel negligentia admitteret illicitè ingredientes, afficiatur Excommunicatione, & pœnis. ibid.

III. An Monialis, quæ ex officio tenetur impedire ingredientes, & non impedit, incidat in Excommunicationem, & pœnas. ibid.

IV. Ab monialis privata, quæ alteri mandat, vel conſulit, ut ingredi faciat aliquem, vel permittat, comprehendatur in Excommunicatione, & pœnis prædictis. ibid.

V. An Monialis januam Monaſterii ingredienti apperiens, ſive illum manu trahens, aut conſulens, vel aliquam actionem poſitivam præſtans, ſit excommunicata. ibid.

VI. Vtrum Monialis admittens ingredientem illicitè, ut illum abſcondat ab hoſtibus, ne occidatur, ſeu à ſatellitibus, ne capiatur, eidem anathemati ſubjiciatur. ibid.

VII. An Abbatiſſa permittens ingredi Monialem alterius monaſterii, licet ejusdem Ordinis, & habitus, ligetur Excommunicatione, & pœnis ſupradictis. ibid.

QUÆS. IV. Vtrum Moniales infantes ingredi facientes intra ſepta monaſterii, incidant in Excommunicationem ſupradictam. 140. ſeq.

V. Quid ſi fautos, & amentes intra Clauſuram admitterent? 141.

DISPUTATIO XXIII.

De licentia ingrediendi monaſteria Monialium.

QUÆS. I. CVjus ſit licentiam ad ingreſſum Monaſteria Monialium tradere. 141. ſeq.

II. Vtrum Vicarii Epiſcoporum, aliorumque Monialium Superiorum, poſſint licentiam ingrediendi imperturi. 142

III. An Abbatiſſa poſſit licentiam ingrediendi Clauſuram concedere. 143

IV. Licentia ingrediendi monaſteria S. Claræ, & Conceptionis, à quo ſit præbenda. ibid.

V. De conditionibus licentiæ ingrediendi intra ſepta monialium. 144

VI. Vtrum in aliquo caſu poſſit concedi licentia ingrediendi clauſuram, absque prædictis conditionibus. ibid.

DISPUTATIO XXIV.

Quibus Perſonis ſit præbenda licentia ingrediendi monaſteria monialium.

QUÆS. I. QUibus de cauſis concedi debeat ingreſſus intra ſepta Monialium. 145

II. An Confeſſarius poſſit ingredi monaſteria monialium pro Sacramentis adminiſtrandis. 146

III. An Confeſſarius ingrediens ſepta monialium debeat ſecum ſocium adhibere. 146

IV. Vtrum Confeſſarius, vel exorciſta ſæcularis, vel Regularis admitti debeat in Clauſuram pro exorcizanda moniali Energumena. 147

V. An Confeſſarius ingredi valeat clauſuram ad Exequias monialium peragendas. ibid.

VI. An Medici, Chirurgi, Operarii, & his ſimiles, poſſint ingredi monialium clauſuram. 148

VII. An Judices ingredi queant monaſteria monialium ad expellendos malefactores ibi commorantes. 148

VIII. Vtrum Epiſcopis, & Superior monialium ingredi poſſint eorum monaſteria aliqua de cauſa. 149

X. Vtrum S.R.E. Cardinales, & Epiſcopi Ordinarii locorum ingredi poſſint clauſtra monialium, non ſibi ſubjectarum in eorum Diœceſi, ſub aliquo prætextu, etiam viſitandæ clauſuræ. 149

X. Quo comitatu ingredi debeant Epiſcopi, & Prælati intra monaſteria monialium ſibi ſubjectarum. 150

XI. Vtrum Epiſcopi, & Superiores monialium, ſine juſta cauſa, & comitatu ingredientes monaſteria monialium ſibi ſubjectarum aliqua pœna plectantur. 151

XII. De mora facienda ab ingredientibus monaſteria monialium. 152

XIII. Vtrum Fratres Minores ab Eccleſiarum Epiſcopis, aliisque Superioribus monialium invitati, ingredi poſſint intra clauſuram. ibid. ſeq.

XIV. Vtrum Mulieres conjugatæ, & Viduæ aliquando ingredi valeant monaſteria monialium. 153

XV. Vtrum moniali & legitima licentia egreſſæ è ſuo monaſterio, ſit interdictus in aliud monaſterium ingreſſus. 153

XVI. Vtrum famulæ, ſeu Ancillæ admitti debeant intra monaſteria monialium. 154

XVII. An Matribus, ſeu Sororibus monialium permitti debeat ingreſſus intra clauſtrum monaſterii in aliquo caſu. 155

XVIII. Vtrum Mulieres ingredi poſſint ſepta monialium. 156

XIX. Vtrum Mulieres habentes licentiam à Sede Apoſtolica ingrediendi monaſteria monialium, poſſint nullo expectato conſenſu ingredi. 156

XX Vtrum Imperatores, Imperatrices, Reges, & Reginæ poſſint ingredi monaſteria monialium. 156

DISPUTATIO. XXV.

De acceſſu ad monaſteria monialium.

QUÆS. I. ACceſſus ad monaſteria monialium quibus ſit prohibitus. 157

II. Vtrum Epiſcopi aliique Prælati extra ſuam Diœceſim, poſſint accedere ad monaſteria monialium, aliasque alloqui ſine licentia earundem Ordinarii, vel Superioris. 158.

III. Vtrum aliquibus Regularibus ex vi propriæ Regulæ, prohibeatur acceſſus ad monaſteria monialium. 159

IV. Regulares accedentes ad monaſteria monialium, quibus pœnis plectantur. ibid.

V. Regulares alloquentes moniales ſine licentia, quo peccato afficiantur. 160

VI. De pœnis contra Laïcos, & Clericos monaſteria monialium frequentantes. 161

VII. An Excommunicatio ab Epiſcopo lata contra accedentes ad monaſteria monialium incurratur ab accedentibus ad monaſteria exempta. 161

VIII. De quibusdam reſolutionibus circa acceſſum, & colloquutionem cum monialibus. 162

DUB. I. An excommunicatio lata contra accedentes ad colloquendum moniales afficiat illum, qui de domo ſua prope monaſterium cum monialibus intra clauſuram exiſtentibus, loquitur. ibid.

II. An loquens cum moniali audiente, ſed non reſpondente, ligetur excommunicatione lata contra loquentes moniales. ibid.

III. An per nutus, & ſigna moniales alloquens, incurrat dictam excommunicationem. ibid.

IV. An loquens per interpretem cum moniali lingua, quam ipſa non intelligat, & aliquis aſſiſtens ſenſum moniali explicet, incurrat excommunicationem prædictam. ibid.

V. Loquens cum Abbatiſſis, an incidat in excommunicationem latam contra alloquentes cum monialibus. ibid.

VI. Si Epiſcopus prohibeat, ne quis monialibus ſcribat, an ligetur tali excommunicatione ſcribens epiſtolam, quæ caſualiter non pervenit ad monialem. ibid.

VII. Vtrum loquens cum monialibus de rebus indifferentibus per breve ſpatium ſit excommunicatus ſtante ſupradicta prohibitione. ibid.

VIII. An Pueri, & puellæ ante annos 14. completos, loquentes moniales, incurrant excommunicationem contra accedentes indictam. ibid.

IX. An moniales alloquentes cum Regularibus licentiam legitimam non habentibus, incurrant pœnas, & cenſuras ab Ordinariis appoſitas. ibid.

QUÆS. IX. Vtrum Regulares, & exempti afficiantur cenſuris, & pœnis contra accedentes & colloquentes cum monialibus, & ab Epiſcopo inflictis. 163

X. Vtrum prohibitum ſit ſcribere, & mittere epiſtolas monialibus. 163

DISPUTATIO XXVI.

De licentia accedendi ad monaſteria monialium.

QUÆS. I. DE conditionibus licentiæ legitimè accedendi ad monaſteria monialium. 164

II. Licentia accedendi ad monaſteria monialium, à quo ſit concedenda. 164

III. Licentia pro Regularibus accedendi ad monaſteria monialium

lium, à quo, & quibus conditionibus, ac vicibus ſit concedenda. 165
IV. Concionatores, & Capellani pro monialibus deſtinati, an poſſint abſque alia licentia cum illis loqui. 165

DISPUTATIO XXVII.

De Velatione, Benedictione, & Conſecratione monialium.

Quæs. I. Conſuetudo velandi Virgines, quando in Dei Eccleſia inceperit. 166
II. De ſpeciebus Velaminum monialium. ibid.
Dub. I. Quotuplicia ſint Velamina monialium. ibid.
II. Quid ſit Velum Probationis, vel Receptionis. ibid.
III. Profeſſionis Velum, quid, & quale ſit, & quando conferatur. ibid.
IV. De Velo Conſecrationis, & Benedictionis, ejusque uſu, & in qua ætate Virgines velentur. ibid.
V. De Velo Ordinationis in Diaconiſſas, & quem hodie habeat uſum. ibid.
VI. An monialis per ſuſceptionem Veli Ordinationis acquirat aliquem Ordinem, ſive characterem. ibid.
VII. Velum Prælationis quid ſit, quibusque monialibus, & qua ætate conferatur. ibid.
VIII. De Velo Continentiæ, & Obſervationis, & quibus imponatur. ibid.
IX. De Velo Pœnitentiæ. ibid.
Quæs. III. Vtrum omnes moniales admittendæ ſint ad Velum Conſecrationis. 168
IV. De Caſibus dubiis circa Virginitatis integritatem in ordine ad conſecrationem. 169
Dub. I. Quibus modis amittatur Virginitas. ibid.
II. An monialis, quæ per aliqua ſigna exteriora animum denotantia, corrupta videtur, debeat Conſecrationis Velo ornari. ibid.
III. An Puella, quæ ante annos diſcretionis aliquid delectabile, circa opera Carnis commiſit, ſit conſecranda. ibid.
IV. An monialis, quæ ſanguinis fluxum patitur, poſſit Conſecratione potiri. ibid.
V. An Virgines in ebrietate, vel ſomno ſtupratæ, etiam ſi mente prius corruptæ non fuerint, & per conſequens Virginitatem non perdiderint, debeant ad Conſecrationem admitti. ibid.
VI. An Virgines per vim corruptæ, mentem tamen incorruptam retinentes, poſſint Velum Conſecrationis accipere. ibid.
VII. An moniales in publica fama, & poſſeſſione Virginitatis, occultè à viro corruptæ poſſint conſecrari. ibid.
VIII. An moniali, cui per medicinæ artem clauſtrum Virginale fractum fuit ad ſanitatem tuendam, conſecrationis velum conferri queat. ibid.
IX. An monialis polluta per effuſionem ſeminis voluntariam, integro remanente clauſtro Virginali, ſit à conſecratione expellenda. ibid.
Quæs. V. Velare, benedicere, & conſecrare Virgines, cujus ſit munus. 172
VI. Quo tempore, & loco habenda ſit Virginum Benedictio, & Conſecratio. 173
VII. De modo, & forma ſolemniter benedicendi, & conſecrandi Virgines. 173. ſeq.
VIII. Vtrum conſecratio Virginum reiterari poſſit. 175

DISPUTATIO XXVIII.

De Electione Abbatiſſarum.

Quæs. I. Ad quem ſpectet Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ electio. 175
II. De qualitatibus Monialis eligendæ in Abbatiſſam. 176
III. De modo, forma, & ceremonia eligendi Abbatiſſam. 177
IV. Abbatiſſæ electio an fieri debeat per vota ſecreta. 177
V. Vtrum in electione Abbatiſſæ omnes moniales concurrant. 178
VI. Vtrum Epiſcopi, & alii Superiores Monialium aliquod jus ſibi vendicent in electione abbatiſſæ. 179
VII. De Excommunicatione contra eos, qui vocati ad dirigendas moniales in electionibus, non abſtinent ab iis, ex quibus diſcordiæ oriri, vel ortæ nutriri poſſunt circa electiones. 180
VIII. An electio Abbatiſſæ poſſit à monialibus compromitti. ibid.
IX. Quot ſuffragia requirantur ad canonicam Abbatiſſæ electionem. ibid.
X Electio Abbatiſſæ quomodo ſit publicanda. 181
XI. Vtrum monialis illegitima poſſit eligi in Abbatiſſam. ibid.
XII. Vtrum Vidua, aliave Mulier non Virgo eligi poſſit in Abbatiſſam. ibid. ſeq.
XIII. An monialis bigama poſſit eligi in Abbatiſſam. 182
XIV. Moniales deſcendentes ex maculato genere, An poſſint eligi in Abbatiſſas. 183
XV. Vtrum mulieres infames eligi poſſint in Abbatiſſas. ibid.
XVI. De quibusdam aliis impedimentis excludentibus monialem ab officio Abbatiſſatus. ibid.

DISPUTATIO XXIX.

De Confirmatione, & Benedictione Abbatiſſarum.

Quæs. I. Abbatiſſa electa, à quo ſit confirmanda. 184
II. Vtrum Prælatus examinata electione Abbatiſſam ſtatim confirmare debeat. 148
III. Vtrum Abbatiſſa nondum confirmata aliquam habeat auctoritatem. 185
IV. Vtrum Abbatiſſæ benedicantur. ibid. ſeq.
V. De modo, & forma benedicendi Abbatiſſas. 168
VI. Vtrum Benedictio Abbatiſſæ poſſit iterari. ibid.

DISPUTATIO XXX.

De Duratione Abbatiſſarum in Officio.

Quæs. I. Abbatiſſa quanto tempore in Officio Abbatiſſatus durare debeat. 187
II. An aliquæ Abbatiſſæ poſſint durare ultra triennium in Officio Abbatiſſatus. 189
III. Vtrum Abbatiſſæ liceat (expleto triennio ſui Abbatiſſatus) Officium Præſidentis in monaſterio obtinere, donec Abbatiſſa nova eligatur. 190
IV. Vtrum moniales Officiales monaſterii comprehendantur in Conſt. Greg. XIII. *de durat. Abbatiſſ.* itaut completo triennio, non poſſint ampliùs perſervare in earum Officiis. ibid.

DISPUTATIO XXXI.

De Renunciatione, & Reſignatione Abbatiſſatus.

Quæs. I. Vtrum Abbatiſſa poſſit renunciare electionem Abbatiſſatus in ſe canonicè factam. 191
II. An Abbatiſſa poſſit renunciare Abbatiſſatum ad favorem alicujus monialis. ibid.

DISPUTATIO XXXII.

De Poteſtate Abbatiſſæ.

Quæs. I. Vtrum Abbatiſſa habeat aliquam poteſtatem, & Jurisdictionem ad inſtar Prælatorum. 191
II. Vtrum Abbatiſſa ſit capax poteſtatis Ordinis, & ſpiritualis Jurisdictionis. 192
III. An Abbatiſſis poſſit delegari facultas leges ſpirituales ferendi. 193
IV. An Summus Pontifex poſſit Abbatiſſæ poteſtatem ſpiritualem delegare. ibid.
V. Vtrum Abbatiſſa de Jure communi poſſit excommunicare, ſuſpendere, & interdicere. 194
VI. Vtrum Abbatiſſa poſſit vota monialium irritare. ibid.
VII. An Abbatiſſa monialium ſuarum valeat vota commutare, atque in illis diſpenſare. 195
VIII. Vtrum Abbatiſſa poſſit cum ſuis monialibus in jejuniis Regulæ, & in eſu carnium, ſeu lacticiniorum diſpenſare. ibid.
IX. An Abbatiſſa poſſit monialium ſuarum Confeſſiones excipere. ibid.
X. Vtrum Abbatiſſa publicè evangelizare, & prædicare valeat. 196
XI. Vtrum Abbatiſſa poſſit moniales ſibi ſubditas benedicere. ibid.
XII. An Abbatiſſa poſſit Beneficia conferre, & Clericos inſtituere. ibid.
XIII. Quam poteſtatem habeat Abbatiſſa erga adminiſtrationem rerum temporalium ſui monaſterii. ibid.

DISPUTATIO XXXIII.

De Conſtructione, ſeu Ædificatione monaſteriorum monialium.

Quæs. I. De cujus auctoritate, monaſteria nova monialium ſint conſtruenda. 197
II. Monaſteria monialium, quo loco ſint ædificanda. 199
III. Vtrum hodie conſtruenda ſint, ſeu permittenda monaſteria duplicia, monialium ſcilicet, & monachorum. ibid.
IV. Vtrum monaſteria monialium ſint ſubjecta juribus Parochiæ, in qua conſtructa ſunt, teneanturque à Parocho Sacramenta ſuſcipere. ibid.

DISPUTATIO XXXIV.

De Sepultura monialium.

Quæs. I. Moniales, quo in loco, & qua pompa ſint ſepeliendæ. 200
II. Mulieres incluſæ, alias carceratæ, quo loco ſepeliendæ. 200
III. De Sepultura Tertiarum. 201
IV. Quibus expenſis ſint moniales ſepeliendæ. ibid.

DE JURE ABBATISSARUM, ET MONIALIUM,

Aliarumque Mulierum ſub habitu Eccleſiaſtico, ſive Regulari Degentium,

PRAXIS CANONICA.

DISPUTATIO PRIMA.

De Educatione Puellarum.

Quæſ. I. *Utrum Puellæ educationis gratia in Monaſteriis Monialium recipi queant?*
II. *De conditionibus Puellarum in Monialium Monaſteriis educandarum.*
III. *An Puellæ omnes poſſint recipi in educationem intra Monaſteria Monialium?*
IV. *An cogentes Puellas ad ingreſſum Monaſterii, etiam retento habitu ſeculari, & educationis causâ, incidant in aliquam pœnam?*

QUÆSITUM I.

Utrum Puellæ educationis gratiâ in Monaſteriis Monialium recipi queant?

SUMMARIUM.

1 *Ingreſſus intra Monaſteria Monialium à pluribus ſummis Pontificibus, & Conciliis prohibetur.*
2 *Puellæ educationis gratia recipi poſſunt in Monaſteriis Monialium.*
3 *Educatio Puellarum in Monaſteriis Monialium in magnam Reipublicæ Chriſtianæ utilitatem cedit.*
4 *Puellæ in Monaſteriis Monialium ſanctis moribus, & virtutibus inſtruuntur, & ad religionem afficiuntur.*
5 *Educatio Puellarum moralem inducit neceſſitatem ad ingreſſum Monaſterii juxta conſtitutionem Pii V. quæ incipit,* Decori, & Honeſtati.
6 *Educatio Puellarum in Monaſteriis Monialium non prohibetur à Concil. Trident. & aliis ſacris Canonibus.*

1 IN Concilio Aquiſgranenſe ſub Leone III. anno Chriſti 799. *capitulari 4. can. 6.* expreſsè habetur, quòd in Monaſteriis Monialium illæ tantùm virgines educentur, quæ in dictis Monaſteriis perſeveraturæ ſunt, ſub his verbis; *Quicunque filiam ſuam, aut neptem, aut parentem Deo Omnipotenti offerre voluerit, licentiam habeat, ſin autem, domi infantes ſuas nutriat, & non aliam intra Monaſteria mittere nutriendi cauſa præſumat, niſi, quæ in ipſo loco firmiter in Dei ſervitio perſeverare voluerit, vel ſecundùm inſtituta ſanctorum Patrum ſeu canonicam auctoritatem.* Ita refertur *in tom. 2. Concil. Galliæ* à Jacobo Sirmondo *pag. mihi* 253. Idem ſancitum reperio in Concil. Aurienenſe V ſub anno 549 ſub Vigilio Papa *in tom. 1. dictorum Concil. pag 282.* Quapropter receptio Puellarum in Monaſteriis Monialium videtur prohibita; quia etiam *in cap. Periculoſo, de ſtat. Regul in 6.* Bonifacius VIII. clauſuram Monialibus indicens, & pœnis, magnoque rigore præcipiens, ait, *Nullique aliquatenus inhoneſtæ perſonæ, vel etiam honeſtæ ingreſſus vel acceſſus pateat ad eaſdem, ut ſic à publicis, & mundanis conſpectibus ſeparatæ, omnino ſervire Deo valeant*; quod præceptum extenditur tam ad viros, quàm fœminas, & tam ad laicos, quàm clericos, & Monachos, ut probat Suarez *tom. 4. de relig. libr. 1. cap. 10. num. 2.* Et videtur conſonum capiti *Sub actis Leonis III. inter Capitularia Caroli Magni cap. 7.* ubi habetur: *Omnino prohibemus, ut nullus maſculum filium, aut nepotem, aut parentem ſuum in Monaſterio Puellarum ad nutriendum commendare præſumat, nec quiſquam ullum ſuſcipere audeat.* Tum quia Concilium Tridentinum *ſeſſ. 25. de regular. c. 5.* innovans Conſtitutionem dictam Bonifacii VIII. expreſsè prohibuit omnibus, & ſingulis ingreſſum intra Monaſterium Monialium, ſub his verbis; *Ingredi autem intra ſepta Monaſterii nemini liceat cujuſcunque generis, aut conditionis, ſexus, vel ætatis fuerint.*

Præterea Pius V. anno 1566. & Pontif. ſui primo, quarto Kal. Junii, omnimodam prædictarum Sanctionum obſervantiam cupiens, edidit Bullam, quæ incipit, *Circa Paſtoralis*, quæ habetur *infra diſp. 18 quæſ. 5.* in qua hæc ad rem noſtram habentur verba: *Hac igitur perpetuò vali-*

valitura Conſtitutione, inhærentes etiam Conſtitutioni felicis recordat. Bonifacii Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Periculoſo, *& decretis Concilii Tridentini ſuper clauſura Monialium editis, &c.* per hæc enim verba confirmat prædicta decreta prohibentia omnibus, & ſingulis ingreſſum intra ſepta Monialium.

Poſtmodum Gregorius XIII. anno 1572. Pontificatus ſui primo, tertio Kal. Januarii confirmavit Conſtitutionem ſupradictam Pii V. Bulla, quæ incipit, *Deo ſacris*, quæ habetur *inf. queſ.1. diſp.6.* Et in alia Conſtitutione, quæ incipit, *Qui Sanctimonialium*, anno 1584. Pontif. ſui 13. omnes licentias ingrediendi quibuſcumq; mulieribus conceſſas, revocavit, prout refert Laurent. Portellus *in dubiis regular. verb. Clauſura Monialium in addit. num. 5.*

Sixtus V. pariter in quodam motu proprio edito anno 1589. die 5. Jan. revocavit omnes licentias à Sede Apoſtolica, & à ſe conceſſas mulieribus cujuſcunque ſtatus ingrediendi Monaſteria Monialium, ibique permanendi ad tempus, & juſſit mulieres jam ingreſſas exire ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ Pontifici reſervatæ, tenoris ſequentis: *Sixtus Papa V. ad futuram rei memoriam. Sanctimonialium, quæ relicto ſæculo, Dei obſequio ſe dedicarunt, quieti conſulere cupientes ad ea removenda, quæ religioſum earum propoſitum impediunt, curam noſtram libenter intendimus. Quoniam itaque ſicuti experientia hactenus compertum eſt, & quotidie comperitur, licentiæ ingrediendi Monaſteria Monialium Regnorum Hiſpaniarum, & inibi manendi mulieribus ſæcularibus conceſſæ, regularem dictarum Monialium quietem, & tranquillitatem perturbare multaque, & gravia incommoda afferre conſueverunt: Nos huic rei providere volentes Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine omnes, & ſingulas licentias ingrediendi Monaſteria Monialium dictorum Regnorum, & ibi permanendi ad tempus, mulieribus cujuſcunque ſtatus, gradus, & conditionis exiſtentibus etiam Comitiſſis, Marchioniſſis, & Duciſſis, ſub quibuſcunque verborum tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis aliiſque fortioribus, & efficacioribus, ac inſolitis clauſulis, nec non irritantibus decretis, à Sede Apoſtolica, & nobis conceſſas, quarum tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur præſentibus haberi volumus pro expreſſis, Apoſtolica authoritate tenore præſentium revocamus, caſſamus, irritamus, ac revocatas, caſſas, & irritas eſſe decernimus. Diſtrictè prohibentes mulieribus prædictis licentias hujuſmodi prætendentibus ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, poſtquam harum litterarum notitiam habuerint, à qua non poſſint niſi à nobis, ſeu Romanis Pontificibus pro tempore exiſtentibus abſolvi (præterquam in mortis articulo) ne Monaſteria prædicta ingredi, aut inibi manere, ſeu ſtare audeant, ſeu præſumant. Ipſorum verò Monaſteriorum Abbatiſſis, ſeu Prioriſſis, ac Superioribus ſub eadem, ac privationis ſuorum officiorum, quæ obtinent, & inhabilitatis ad illa in poſterum obtinenda ipſo facto, ſine alia declaratione incurrendis pœnis, ne eas introducere, ſeu admittere, vel jam admiſſas quoquo modo retinere audeant, ſeu præſumant. Quocirca dilecto filio noſtro, & dictæ Sedis in Regnis Hiſpaniarum prædictis pro tempore exiſtenti Nuntio, ac dictorum Monaſteriorum Prælatis, & Superioribus per præſentes mandamus, quatenus præſentes litteras publicari, & præmiſſa omnia obſervari faciant. Contradictores quoſlibet & rebelles, ac præmiſſis non parentes per prædictas, & alias ſententias, cenſuras, & pœnas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſvis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Quia verò difficile foret, has litteras ad omnia loca deferri, volumus, quod earum tranſumptis, etiam impreſſis manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, & oſtenſæ. Datum Romæ, &c.* ita referunt Eman. Roder. *tom 1. qq. regular. queſt.46. art.6.* & Sanch. *in præcep. decal. lib.6. cap.16. num.61.*

His tamen non obſtantibus dicendum eſt, Puellas educationis cauſa ingredi, & recipi poſſe ſervatis ſervandis Monaſteria Monialium, ut patet ex Decreto Sacræ Congregationis Cardin. in fine hujus quæſiti apponendo; & ut docent Suarez *loc. cit.* & Eman. Sà *in ſum. verb. Monaſterium num. ult.* Sanch. *loc. cit.* Anton. Cucchus *lib.3. inſtitut. majorum tom.2. num.11.* Eman. Roder. *loc. cit. art.10.* Azor *inſtit. Moral. part.1. lib.3. cap.8.* Thomas Zerola *in praxi Epiſcop. part.2. verb Moniales ad q.10.* Sorbus *in comp. privil. mendicant. verb. ingreſſus*, Fulcus *de viſitat. & regim. Eccleſiæ. lib 2. cap.19. num.27.* Navarr. *tom.4. de regul. num.67. verſ. quod nota*, Portel. *loc. cit. num.10.* Ludovic. Mirand. *de ſacr. Monial. quæſt.2. art.1. concl.1.* Auguſtinus Barboſa *de offic & poteſt. Epiſc. part.3. alleg.102. n.62.* & *de jure Eccleſ. lib.1. cap.44. num.53.* Martinus Bonacina *de clauſura queſt.4. punct.4. num.15.* Andreas Victorellus *de orig. & clauſ. Monialium §. de Puellis ſæcular. pag. mihi* 42. qui omnes in dicto decreto Sacræ Congregationis Cardinalium fundati, dicunt, ſupradictas ſanctiones ſummorum Pontificum, & Concilii Tridentini Puellarum ingreſſum intra Monaſteria Monialium, nequaquam prohibuiſſe, eo quia Puellarum educatio in magnam Reipublicæ Chriſtianæ, & Monaſteriorum Monialium utilitatem cedit; 3
unde Eman. Roder. *loc. cit. art.9.* commendans hanc laudabilem Inſtitutionem à Sede Apoſtolica promanantem, ait, quod Puellæ ſic in Monaſteriis ſanctis moribus, exemplis, & virtutibus inſtruuntur, & ad Reli- 4
gionem afficiuntur, atque ad profitendum promoventur, ut ſi conjugalem ſtatum etiam poſt educationem aſſumerent, majorem proculdubio virtutis, orationis, & miſericordiæ operum curiam habebunt, nec non frequentius, ac dignius ad Pœnitentiæ, & Euchariſtiæ Sacramenta ſic educatæ accederent; quæ omnia moralem quandam conſtituunt neceſſitatem, juxta præſcriptum Bullæ Pii V. quæ incipit *Decori & Honeſtati* Quapropter 5
Sacra Congregatio Cardinalium ſupradicta anno 1575. ult. Auguſti reſcripſit Epiſcopo Hieracenſi, *Nullo Con-* 6
cilii decreto prohiberi, quominus Puellæ in Monaſteriis Monialium educentur; ſi tamen eadem Monaſteria ante Concilium conſueverint hujuſmodi Puellas recipere ſique à Superioribus Monaſteriorum ſcriptam licentiam impetrarint, atq; Abbatiſſæ, & reliquarum Monialium conſenſus acceſſerit; tum verò hæ ipſæ puellæ eo veſtitu in Monaſteria intromittantur, qui virginali pudori, ac modeſtiæ conveniat, nullamque ſecum famulam adducant, nec manere in eis poſſint niſi uſq; ad ætatis ſuæ annum 25. atque in eis dum erunt eandem ſervent clauſuræ legem, quam Moniales ipſæ, & ſi ſemel exierint, nullam habeant ad ea revertendi facultatem, &c. Hoc decretum refertur à Stephano Quaranta *in ſum. Bullarii verb. Monaſteria Monialium*, & à Piaſec. *in prax. Epiſcop. part.2. cap.3. num.57.* Bonac. & Barb. *loc. cit.* Ex quo colligunt Doctores ſupradicti conditiones requiſitas ad ingreſſum licitum Puellarum in Monaſteriis Monialium educandarum, de quibus *in quæſito ſequenti.*

QUÆSITUM II.

De conditionibus Puellarum in Monialium Monaſteriis educandarum.

SUMMARIUM.

1 *In Monaſterio Monialium, ut Puellæ educandæ recipiantur, neceſſaria eſt conſuetudo recipiendi eas.*

2 *S. Claræ Moniales non habent conſuetudinem recipiendi Puellas educandas.*

3 *Monaſteria, quæ à principio ſuæ fundationis, vel ex aliquo præcepto clauſuram voverunt, Puellas educandas recipere non poſſunt.*

4. Edu-

4 *Educatio Puellarum in Monaſteriis Convertitarum non eſt amplius in uſu.*

5 *Puellarum receptio in Monaſteriis Monialium, quam licentiam, & quem conſenſum requirat?*

6 *Puellæ recipiendæ in Monaſteriis Monialium non debent eſſe ſupra numerum præfixum.*

7 *Puellæ educandæ in Monaſteriis Monialium debent uti veſtitu decenti, & modeſto.*

8 *Puellæ educandæ in Monaſteriis Monialium, ſociam, ſeu ancillam habere nequeunt.*

9 *Puellarum educandarum ætas.*

10 *Puella educanda, ſi expleto tempore non egrediatur, excommunicationem non incurrit, ſicut nec Abbatiſſa illius Monaſterii.*

11 *Puellis educandis, quando Epiſcopus terminum præfigere debeat ad egrediendum è Monaſterio, ſeu ad habitum regularem recipiendum?*

12 *Puellarum educandarum locus in Monaſteriis Monialium.*

13 *Monaſterium loco Puellarum educandarum carens, Puellas recipere nequit.*

14 *Puellæ educandæ legibus Clauſuræ adſtringuntur.*

15 *Puellæ educandæ ſemel egreſſæ è Monaſterio, an iterum in illud, ſive in aliud poſſint ingredi?*

16 *Puellis educandis infirmis, & teſtari volentibus permittitur Notarius cum teſtibus.*

17 *Alimenta quolibet ſemeſtro pro Puellis educandis ſunt Monaſterio ſolvenda; & non dietim tranſmittenda*

18 *Puellæ qua ætate, & quo habitu recipi, & quanto tempore in Monaſteriis permanere poſſint?*

19 *Licentia pro Puellis educandis à Sacra Congregat. Cardinalium obtineri debet, & cui præſentari debeat talis licentia?*

1 PRima Conditio eſt, ut Monaſterium ad educatio-
nem Puellas recipere conſueverit, ac Decretum in
contrarium non habeat, quia cujuslibet Monaſterii in-
ſtituta obſervanda ſunt; ex eadem ſacra Congregatione
per Barboſ. *loc. cit n.63.* Unde Eman. Roder. *loc. cit.* &
Hieron. Roderic. *in com. qq regul reſol. 26 n. 14.* referunt
2 apud Moniales S. Claræ non eſſe conſuetudinem, ut re-
cipiant Puellas educationis gratia. Idem docent Cuccus,
Azor & Sanch. *loc. cit.* Propterea Miranda *loc. cit. q. 1.*
art. 6. concl. 2. ait, quod recipi non poſſunt Puellæ non
3 ſolùm in dictis Monaſteriis S. Claræ, ſed nec etiam in
aliis, quæ à principio, & à ſua fundatione promiſerunt
Clauſuram, ſeu ad eam voto ſervandam, vel aliquo præ-
cepto Regulæ ſe obligarunt ſine ſpeciali Sedis Apoſto-
licæ licentia; & hoc teſtatur multoties explicatum fu-
iſſe à Sac. Congreg. Cardinalium.

4 Similiter educatio Puellarum in Monaſteriis Con-
vertitarum non eſt in uſu, imò prohibita ex dicta Sac.
Cong. Card. 12. Martii 1619. ex Gavanto *in Manual.*
Epiſc. verb. Monialium educatio activa num. 4.

5 Secunda Conditio eſt, quod Puellæ non admittan-
tur, neque recipiantur, niſi de conſenſu Superioris, &
Abbatiſſæ cum Monialibus capitulariter: imò hodie
prærequiritur licentia Sacræ Cong. Card. ex Bonacina
loc. cit n. 19. quæ eſt juxta ſtylum Curiæ Romanæ, à quo
non eſt recedendum. Dixi *de conſenſu Monialium capitula-*
riter, quia non ſufficit ſimplex relatio Puellarum, ab
Abbatiſſa in Capitulo facta, ſed requiritur, ut per ſuffra-
gia ſecreta, non ſolùm Abbatiſſæ, verum etiam aliarum
Monialium, Puellæ recipiantur. Ita refert Barb. *de Jure*
Eccleſ. lib. 1. c. 44. n 54. decretum fuiſſe ab eadem Sac.
Congreg. in una Amelien. die 4. Januar. 1608.

6 Tertia Conditio eſt, ut Puellæ non ſint ſupra nume-
rum Monaſterio præfixum per eandem Sac. Cong. ex
Sanch. *cit. n. 62.* & Bonacin. *loc. cit n. 19.* nec attenditur
ſi ſint duo, vel plures Sorores; ex Barb. *loc. cit n. 51.*

7 Quarta Conditio eſt, quod Puellæ utantur veſtitu, qui
virginali modeſtiæ, & pudicitiæ convenit; quapropter
S. Carol. Borromæus *in ſuis Conſtit. Synodal. lib. 6. §. de*
Puellis ſæcular. n 4. ſancivit, *Quod dictæ Puellæ nigri tantum-*
modo, aut fuſci, vel albi coloris veſtes non ſericas adhibeant, &
nullo prætextu exquiſito utantur ornatu, nec cincinnatæ ince-
dant, neque inaures, neque Monilia, aut ejus generis inanes
delicias ferant.

Quinta Conditio eſt, quod recipiatur Puella educan- 8
da, ſola, ſine ſocia, ſeu ancilla: ex decreto Sac. Congreg.
Card. in una Neapol. 12 Martii 1619. ut docet Barb. *de*
Jur. Eccleſ cit. n. 55. ubi ait, quod Chryſoſtoma Caracciola
in Monaſterio domnæ Reginæ educationis cauſa de-
gens, ancillam ad ejus ſervitia introducendam, petiit, per
ſacræ Congregationis facultatem ſibi concedendi; &
ſacra Congregatio reſpondit, *Non dari Ancillam pro edu-*
candis.

Sexta Conditio eſt, quod Puella ſeptimum expleve- 9
rit annum, ſitq; minor viginti quinq; annis; quibus ex-
pletis, ſi ſtatim non egrediatur, non afficitur excommu-
nicatione, ſicut nec Abbatiſſa, vel Prioriſſa Monialium, 10
illam retinentes, tum quia non eſt illicitè ingreſſa Mona-
ſterium; tum etiam, quia dicta ſacra Congregatio Car-
dinalium talem excommunicationem non impoſuit.
Nihilominus in hoc eventu, debet Epiſcopus, ſeu Or-
dinarius loci Puellæ terminum præfigere, ad eligendum 11
egreſſum de Monaſterio, vel ad habitum regularem ſu-
ſcipiendum; & ita declaravit ſacra Congregatio Car-
dinalium, ut notant Franciſcus Leo *in theſaur. fori Eccleſ.*
part. 2. c. 16. n. 54. Campanilus *in diverſ juris canon. rubr.*
12. c. 16 n. 26. Barb. *de offic. & pot Epiſc. cit. n. 65.*

Septima Conditio eſt, quod Puellæ intra Monaſte- 12
rium habitent in loco ſeparato à Dormitorio Monialiũ,
& à loco in quo Moniales operibus manuum vacare ſo-
lent, ut Puellæ opera ſua exercere, nocteq; quieſcere va-
leant. Niſi enim Monaſteria loca particularia, pro edu- 13
candis Puellis deſtinata, & conſtituta, detineant, Puellas
educandas recipere nequeunt; per decretum ſacræ
Congr. Card. in una S. Severinen. 16. Januar, 1615. ex
Barboſ. *de Jur Eccleſ. cit. n. 53.*

Octava Conditio eſt, quod Puellæ ſic introductæ è 14
Monaſterio non egrediantur, ſed ad clauſuram ad inſtar
Monialium teneantur, quam ſi violaverint, incidunt in
excommunicationem, de qua *infra diſp. 19* etiamſi id fa-
ciant, non amplius reverſuræ; ex Georgio Pollacco *p. 2.*
vacat. Epidem c 2. n. 5. & ſemel egreſſæ iterum admitti
nequeunt. Quod ſi educationis gratia in idem, ſeu aliud 15
Monaſterium ingredi cupiant, licentiam novam à ſacra
Cong. Card. petere debent, exprimendo ſe prius extitiſ-
ſe in eodem, vel alio Monaſterio eadem educationis cau-
ſa. Unde quod refertur ab Eman. Roder. *loc cit.* (de
Puellis è Monaſterio exeuntibus ad balnea valetudinis
gratia, quibus permittitur, ut in idem Monaſterium re-
dire poſſint, ſi recta via à balneis ad clauſuram revertan-
tur) intelligitur verũ eſſe, cum adhibita licentia & præ-
dicta ſacra Congr. Si verò infirmentur in Monaſterio, & 16
teſtari velint, debet concedi licentia Notario cum teſti-
bus ingrediendi, per decretum ſacræ Cong. Card. rela-
tum à Naldo *in ſumma verb. Moniales n. 14.* anno, 1595.

Nona Conditio eſt, ut quolibet ſemeſtre pro dictis 17
Puellis alimenta anticipatè ſolvantur, immo pro tali ſo-
lutione debet idonea ſecuritas conſtitui; ita Sanchez
loc. cit. n. 62. & Barboſa ſimiliter *loc. cit. n 54.* Unde
non debet permitti, quotidianum victum dietim à pa-
rentibus, vel conſanguineis tranſmitti Puellis.

Decima Conditio eſt, quam ponit Barboſ. *de offic. &* 18
poteſt. Epiſc. cit. n. 63. quod Puellæ à parentibus ad Re-
ligionem deſtinatæ, ſeptimo, vel octavo ætatis anno in
Monaſteriis Monialium in habitu ſæculari recipi poſ-
ſint, ibique manere, uſque ad duodecimum, vel deci-
mum quartum ætatis annum, ut bonis moribus imbu-
antur; quibus expletis, ſi Religionem elegerint, habitu
regulari induantur, ſin autem, liberè in parentum do-
mos mittantur, nec amplius in Monaſterium recipian-
tur, ut etiam refert Eman. Roder. *loc. cit.*

19 Undecima Conditio eſt, quod licentia pro Puellis à ſacra Card. Congreg. obtineatur, obtentaq; cui directa fuerit præſentetur, ac in propriæ Cancellariæ regiſtro recondatur; aliàs invalida redderetur; cujus formula omnes prædictas conditiones compendialiter continens, habetur in formulario in fine libri appoſita.

QUÆSITUM III.

An Puellæ omnes poſſint recipi in educationem intra Monaſteria Monialium?

SUMMARIUM.

1 *Puellæ, quæ ex publicis locis extrahuntur, vel congrua dote carent, in Monaſteriis Monialium educari poſſunt, & num. 4.*

2 *Puellæ delectæ ex Hoſpitalibus, privatis Monialibus deſervire nequeunt.*

3 *Proceſſione ſolemni completa, debent Puellæ in Monaſterium iterum recipi.*

4 *Puellæ à parentibus deſtitutæ, & congrua dote carentes, recipi poſſunt in Monaſteriis, ut educentur.*

1 EX dictis *in antecedenti Quæſito*, licet deducere quid dicendum ſit de Puellis, quæ ex publicis locis extrahi ſolent, & in Monaſteriis, ut educentur collocari, donec ſe offerat nubendi occaſio. Similiter, & de Puellis congrua dote ad nubendum carentibus, aut quibus per teſtamentum legatum relinquitur hac conditione, ut in Monaſterio educentur. Videtur enim par omnium ratio, dummodo prædictæ conditiones ſerventur; Puellæ verò, quæ delectæ ſunt ex hoſpitalibus, & aliis locis piis
2 (quæ licèt inſerviant Monialium Monaſteriis, alicui tamen Moniali privatim inſervire non poſſunt) dum in publicum, & ad Proceſſiones perducuntur, Moniales
3 illas non comitari, ſed Proceſſione completa, in Monaſterium iterum recipere debent; ita Eman. Roder. *loc. cit.*
4 & Bonac. *loc cit. de Clauſura n.* 19. Idem dicendum eſt de Puellis à parentibus, & propinquis deſtitutis, ac congrua dote carentibus, licèt Eman. Roder. *loc. cit. art.* 10, velit hujuſmodi Puellas in Monaſteriis admiſſas eſſe tolerandas, ſervatis prædictis conditionibus, ſed impoſterum non eſſe admittend. s; quod non mihi probatur, nec etiam Bonacinæ *loc. cit. n.* 16. *verſ. Hinc patet*, ubi ait, quod par omnium Puellarum ratio videtur. Multæ aliæ conditiones Puellis educandis adaptari poſſent, quæ pro Novitiis Monialibus aſſignantur *infra diſp.* 4. *quæſt.* 5. deſumptæ ex Concilio Aquiſgranenſe *cap.* 22. *in tom.* 1. *Concil. antiquorum Galliæ.*

QUÆSITUM IV.

An cogentes puellas ad ingreſſum Monaſterii, etiam retento habitu ſæculari, & educationis causâ, incidant in aliquam pœnam?

SUMMARIUM.

1 *Cogentes Puellam ad ingreſſum Monaſterii ut ibi educetur, incidunt in excommunicationem. Sed limita ut n* 3.

2 *Cogentes Puellam ad ingreſſum Monaſterii, etiam habitu ſæculari retento cum animo principali, ut poſtea regularem habitum ſuſcipiat, excommunicatione vinciuntur.*

4 Concilium Tridentinum ſeſſ. 25. de Regul cap. 18. *abſolutè excommunicat quomodocunque cogentes fœminas ad ingrediendum Monaſterium.*

5 *In Alternativis ſufficit alterius partis veritas.*

6 *Lex ubi non diſtinguit, nec etiam nos diſtinguere debemus.*

7 *Cogere fœminas ad ingrediendum Monaſterium, tam directè, quàm indirectè eſt prohibitum à* Conc. Trid. ſeſſ. 25. Reg. cap. 18.

8 *Parentes cogere poſſunt filias ſuas impuberes ad ingreſſum Monaſterii, ut ibi educentur.*

1 COgentes Puellas ad ingreſſum Monaſterii, non tantùm ut habitum ſumant, vel profiteantur, ſed etiam, ut ſæculari habitu retento, educentur, donec aptæ Matrimonio ſint ætatis, incidunt in excommunicationem à Concil. Trid. *ſeſſ* 25. *de Regul. c.* 18. latam; ita Ledeſma *in addit ſum. tit.* 2. *tract.* 2. *de ſtatibus c.* 5. *concl.* 8. Raynerius *in catal. cenſ. c.* 6. *excom.* 63. Zipæus *in Jure Pontificio lib* 3. *de Reg. n.* 3. Megala *in* 3. *pat. lib.* 4. *cap.* 6. *n.* 100. Filiuccius *tom.* 1. *tract.* 14. *cap.* 6. *n.* 89.

Alii Doctores, quia ibi excommunicantur quomodocunque cogentes quamcunque fœminam ad ingrediendum Monaſterium, de qua *in diſp. ſeq.* diffusè, ut Barboſ *de offic. & poteſt. Epiſc. cit.* Navar. *conſ.* 52. *tit. de ſent. excom in prima editione.* Gavant. *loc. cit. n.* 1. Suarez. *de cenſ diſp.* 23. *ſect.* 5. *n.* 9. Praxis Epiſ. *verb. Monialis* §. 13. *pag.* 73. limitant hanc ſententiam, ſic; nimirum, effectu ſequuto; & Sanch. *in decal l.* 4. *c.* 4. *n.* 12. ait, incurrere
excommunicationem cogentem ad ſolum ingreſſum 2
habitu ſæculari retento, ſed animo principali, ut poſtea
Puella habitum ſumat, vel poſt ingreſſum liberum, ad
ſuſcipiendum habitum, & profeſſionem, cogatur. Alii 3
ſimiliter Doctores limitando eandem ſententiam dicunt non incurrere hanc excommunicationem parentes, vel alios puellam cogentes ad Monaſterium ingrediendum, ſi v. g. iter longum arrepturi, de illius vanitate, & calliditate in eorum abſentia, timeant, ac ad periculum evitandum (donec revertatur) illam ad ingreſſum cogunt. Ita Suarez *tom.* 5. *in* 3. *part. diſp.* 23. *ſect.* 7. *num.* 9. Ledeſma *de ſtat. religioſ. in commun. c.* 5. *concl.* 8. Lauren. de Peirinis *tom.* 1. *de Religioſo ſubdito quæſt.* 1. *c.* 29. *verſ. Colligitur ſecundo.*

Supradictas Doctorum opiniones exiſtimo proba- 4
biles, & in praxi tutas; mihi tamen probabilior eſt
prior, quæ abſolutè, & abſque alia limitatione affirmat
Concilium Tridentinum excommunicare quomodocunque cogentes quamcunque fœminam invitam ad ingrediendum Monaſterium: & ratio eſt, quia Concilium ſicut expreſſit ſuſceptionem habitus, aut profeſſionem emittendam, ſic etiam disjunctivè expreſſit ingreſ-
ſum Monaſterii, in alternativis autem ſufficit alterius 5
partis veritas; tum quia expreſſit, & prohibuit ſine ulla
diſtinctione, & ſimpliciter ingreſſum Monaſterii; ubi
ergo lex non diſtinguit, nec etiam nos diſtinguere debe- 6
mus; idem ſentit Antonin. Diana *in ſuis reſolut. Moral. tract.* 15. *&* 1. *Miſcellan. reſol.* 56. addit, quod optimè, ſanctèque prædictum Concilium abſolutè loquutum eſt, quia per illum ingreſſum datur quodammodo occaſio, ut poſtea puella Monaſterium ingreſſa, ob verecundiam fœminarum, & Monialium ſuaſionem, ſuſci-
piat habitum involuntariè. Prætetea ſubdit, Concilium 7
non ſolùm prohibere directam, ſed etiam indirectam coactionem, exempli gratia, ſi parentes male tractent Puellas in victu, veſtitu, verbis, & aliis actionibus, utiq; incurrent excommunicationem; ſed de hoc fuſius *in ſequenti diſputatione*, ubi de coactione fœminarum ad habitum ſuſcipiendum; hæc enim dicta ſunt, tanquam ad educationis Puellarum materiam ſpectantia.

Unum tantùm reſtat explicandum quod cum Puellæ 8
ſint in duplici differentia, ſcilicet, impuberes, vel puberes; parentes cogentes ſuas Puellas impuberes, ut ingrediantur Monaſterium, non incurrunt excommunicationem, quia cum Pater, & Mater ex jure canonico habeant poteſtatem offerendi filios religioni, à fortiori poterunt filias impuberes cogere ad ingreſſum Monaſterii, ut ibi educentur, & filiæ tenentur obedire parentibus hujuſmodi educationem præcipientibus; unde antequam annos pubertatis attingant, non poterunt Puellæ impuberes de Monaſterio exire, ex Suarez *de relig. tom* 3. *lib.* 5. *c.* 9. *n.* 4. & Sanch. *in ſum. tom.* 1. *lib.* 4. *c.* 10. *n.* 8. Laurent. Portell. *in addit ad dub. regul. verbo clauſura Monialium*, *n.* 4. Si verò Puellæ cogantur intrare Monaſterium puberes, id eſt poſt annos 12. tunc quomodocunque cogentes ligantur dicta excommunicatione; ſed de hac re iterum redibit ſermo *in diſp. ſeq. quæſito* 4. cujus quæſiti reſolutioni Lectorem remitto.

DIS-

DISPVTATIO II.

De libertate Puellarum, aliarumque Mulierum ingrediendi & profitendi Religionem, & Pœnis contra illas cogentes ad ingrediendum, ſive profitendum.

Quæſ. I. *Vtrum cogentes Puellas, aliaſque fœminas ad ingreſſum Religionis, ſeu ad profeſſionem emittendam, incurrant aliquam pœnam?*

II. *An dentur aliqui caſus, in quibus licitum ſit fœminas ad ingreſſum Religionis cogere?*

III. *Vtrum cogentes Puellas, aliaſque fœminas in ſæculo exiſtentes, ut Religionis votum aliquod emittant, innodentur excommunicatione?*

IV. *Vtrum parentes offerentes filias Religioni incurrant excommunicationem latam contra cogentes fœminas ad ingreſſum Religionis?*

QUÆSITUM I.

Vtrum cogentes Puellas, aliaſque fœminas ad ingreſſum Religionis, ſeu ad profeſſionem emittendam, incurrant aliquam pœnam?

SUMMARIUM.

1 *Puellæ Deo dicandæ non debent coactè ad Religionem ingredi.*

2 *Parentes dolis, aut minis procurantes, ut eorum filiæ Religionem ingrediantur, graviter peccant.*

3 *Imperatores & Reges non comprehenduntur in decreto* Conc Trid. ſeſſ.25. de Regul. cap.18.

4 *Cogentes ad ingreſſum Religionis viros, vel illos impedientes retrahendo à Religione, non incurrunt excommunicationem*

5 *Leges ſemper ad frequentiora reſpiciunt.*

6 *Puellas aliaſque fœminas impediens juſta de cauſa, ne Religionem ingrediantur, vel qui illas à Religione retrahit, non ligatur excommunicatione.*

1 SUPPONO, Puellas Deo dicandas, non coactè debere Monaſterium, ac Religionem ingredi, *ex c. Puellæ 20. q. 1.* neque metu compelli ad habitum Monachalem ſuſcipiendum, *ex c. ſicut, eadem cauſa, & quæſt.* ſic nec etiam volentes ſunt impediendæ, *ex eod. c. Puellæ*; immo in illis integra, aut nubendi, aut Deo ſe dicandi, libertas exquiritur, ut probat Barb. *de Jure Eccleſ. 1. c. 44. n.7.* nec cupientes Religionem ingredi, ſunt impediendi; ideo Concilium Triburienſe *cap 24.* & Concilium Toletan. *cap.17.* relata *in d. c. Puellæ, & in c. Hoc ſanctum* 33. *q.2.* decernunt, quod Virginibus, aliiſque Mulieribus, ad ingreſſum Monaſterii, & Religio-
2 nis, nulla vis inferatur. Hinc eſt, quod Navarr. *in Man. c.14. n.17.* conſtanter affirmet, parentes, dolis, aut minis, aliiſque ſimilibus mediis, procurantes, ut filiæ Religionem ingrediantur, graviter peccare, & hoc probat *ex c.1. de his, qui vi, & cap requiſivit, de ſponſ.* Idem affirmant Ledeſma *de ſtat. religioſ. in com. cap. 5. concl.8.* Reginald. *in praxi lib.18. num* 573. Sayr. *in Clavi reg. lib.6. cap.9. num.2.* & Peirin. *tom. 1. de Religioſo ſubdit. quæſt.1. c.29. conc* 2. ubi addit, hoc idem ſenſiſſe ſanctum Thom. *2. 2. quæſt.189. art.9.*

Concilium poſtmodum Trident. ut ſcandalis in hac materia occurrentibus obviaret, *ſeſſ. 25 de Regul. c. 18.* ſancivit, *& Anathemati ſubjicit omnes, & ſingulas perſonas cujuſcunque qualitatis, aut conditionis fuerint, tam Clericos, quàm Laicos ſæculares, vel regulares, atque etiam qualibet dignitate fungentes, ſi quomodocunque coëgerint aliquam Virginem, vel viduam, aut aliam quamcunque mulierem invitam, præterquam in caſibus in jure expreſſis, ad ingrediendum Monaſterium, vel ad ſuſcipiendum habitum cujuſcunque Religionis, vel ad emittendam profeſſionem, quique conſilium, auxilium, vel favorem dederint, quique ſcientes eam non ſponte ingredi Monaſterium, aut habitum ſuſcipere, aut profeſſionem emittere, quoquo modo eidem actui, vel præſentiam, vel conſenſum, vel auctoritatem interpoſuerint. Simili quoque anathemati ſubjicit eos, qui ſanctam Virginum, vel aliarum mulierum voluntatem veli accipiendi, vel voti emittendi, quoquo modo ſine juſta cauſa*
3 *impedierint.* Quod Decretum comprehendit omnes, & ſingulas perſonas, præter Imperatorem, & Reges, qui, ut comprehendantur, expreſſa mentione indigent,
4 ut docet Sanch. *in Decal. lib 4. c.4. n.2.* Neque comprehendit, qui viros ad Religionis ingreſſum cogunt, vel ab eo impediunt; ex eodem Sanch. *cit. n. 3.* & Miranda *de Sac. Monial. q. 2. art. 10. in concl.* & Ledeſm. *loc. cit.*
5 & ex Peirino *loc. cit. concl.2. verſ. Noto primò*; & ratio eſt, quia Leges ſemper ad frequentiora reſpiciunt, juxta *leg. Nam ad ea ff. de legibus*; Tum quia non tam facilè coguntur viri ad habitum regularem ſuſcipiendum, vel ab eo removentur.

6 Quod autem dicitur de Puellis, & aliis Mulieribus intelligendum eſt, quando abſque juſta, & legitima cauſa fit; impediendo, ſcilicet, vel retrahendo illas à religionis ingreſſu, *ex dicto cap. Puella* 20. *q. 2.* & ex Mirand. *loc. cit.* qui ait, ſecus dicendum eſſe, ſi Pater, vel Mater idipſum fecerit ex cauſa, nimirum, propter defectum dotis, vel ſalutis, aut alterius qualitatis: vel quia Puella ad Religionem illam minus idonea eſſe videtur, quod etiam affirmat S. Thom. 2. 2. *q.101. art.4.*

QUÆSITUM II.

An dentur aliqui caſus, in quibus licitum ſit fœminas ad ingreſſum Religionis cogere?

SUMMARIUM.

1 *Cogi poſſunt viri, & Mulieres ad religionis ingreſſum in tribus caſibus.*

2 *Cogi an poſſint in caſibus à jure permiſſis, tam viri, quàm mulieres, non ſolùm ad ingreſſum Religionis, verùm etiam ad profitendum.*

1 EXcipiuntur tamen à prædicto decreto caſus expreſſi in Jure, qui ex Laurentio de Peirin. *tom.1. cit. q 1. cap.29. concl.2. verſ. Noto tertiò*, ſunt tres; quorum primus eſt, quando quis ſponte Religionem vovit; ſecundus, quando conjux conſcius de diſpoſitione Juris conſentit, alterum ingredi religionem, ut in ea profiteatur; tertius, quando quis delictum commiſit, propter
2 quod neceſſe eſt in Monaſterium detrudi. In primo caſu, vovens poteſt compelli ad implementum voti; ſed in ſecundo, & in tertio caſu non poteſt quis cogi ad profitendum, ſed ad ingrediendum Religionem, vel ad continentiam ſervandam, vel ad luendam debitam crimini pœnam.

QUÆSITUM III.

Vtrum cogentes Puellas, aliaſque Mulieres in ſæculo exiſtentes, ut Religionis votum aliquod emittant, innodentur excommunicatione?

SUMMARIUM.

1 *Cogens Puellas, aliaſque mulieres in ſæculo exiſtentes, ut aliquod Religionis votum emittant, non incidit in excommunicationem.*

2 *Lex pœnalis non eſt extendenda, ſed potius reſtringenda.*

3 *Impediens fœminas quandiù in ſæculo morantes, nè votum Religionis emittant, non ligatur aliqua cenſura.*

1 EX dictis *in quæſitis antecedentibus* non licet inferre cogentes Puellas exiſtentes in ſæculo, aliaſque Mulieres, ut aliquod votum Religionis emittant, ligari excommunicatione lata à Conc. Trid. quia Concilium Tridentin. *loc. cit.* hoc non exprimit; unde cum lex pœ-
2 nalis non ſit extendenda, ſed potiùs reſtringenda, cogentes has Mulieres in ſæculo exiſtentes, ut Religionem voveant, non erunt excommunicati; maximè cum tale votum Religionis ex metu gravi ortum, irritum ſit, & nullam inducat obligationem, ut dicunt Doctores communiter, vel ſaltem poterit ab Epiſcopo diſpenſari, ita Portellus *in dub. Regul. verb. Moniales n. 15.* ubi citat
3 pro ſua ſententia Suarez; Neque etiam incurrunt excommunicationem impedientes metu gravi, nè fœmina emitteret votum Religionis, quando eſt in ſæculo, quia Concilium Tridentinum hoc ſimiliter non expreſſit.

QUÆSITUM IV.

Vtrum Parentes offerentes filias Religioni incurrant excommunicationem contra cogentes fœminas ad ingreſſum Religionis?

SUMMARIUM.

1 *Parentes poteſtatem habent, & jus naturale offerendi filios impuberes Religioni.*

2 *Parentes cogentes filias impuberes ad ingreſſum Religionis, an incidant in pœnam excommunicationis.*

3 *Pueri, & Puellæ impuberes oblati à Parentibus Religioni, non poſſunt reſilire, ſed tenentur obedire.*

4 *Filii ingredientes ſua ſponte ante pubertatem, Religionem, poſſunt egredi quoties illis videbitur; ſecus ſi offerantur à parentibus.*

5 *Conc. Trid. generaliter loquitur contra cogentes mulieres ad ingreſſum Religionis, ſeſſ. 25. de Reg. cap. 18.*

IN *antecedenti diſputationis q. 4.* diximus parentes co- 1
gere poſſe filias impuberes ad ingrediendum Monaſterium, ut ibi educentur; nunc ſupereſt videre, an illas Religioni offerre queant abſque præjudicio excommunicationis? In quo negotio certum eſt, parentes poteſtatem habere, & jus naturale offerendi filios Religioni, eoſque teneri parentibus obedire, quatenus filii ſint impuberes, & per conſequens non poſſunt filii exire de Religione ante annos pubertatis; ita colligitur *ex c. addidiſti, & c. ſeq. 20. q. 1. & c. fin. 19. q. 3.* idem communi-
ter tenent Doctores. Quo ſuppoſito, Portell. *in dub. Regul. verb. Clauſura Monial. n. 9.* ait non incurrere dictos parentes excommunicationem cogendo ſuas filias impuberes ad ingrediendum Religionem, ſed hoc conſtanter non videtur affirmare. 2

Deinde *n. 18.* ait, ſi enim puer, vel puella oblati à pa- 3
rentibus religioni, non poſſunt reſilire à tali oblatione ante pubertatem: Si item ante pubertatem tenentur obedire parentibus in ſpiritualibus, ſequitur non peccare parentes offerentes Puellam invitam ante pubertatem Religioni.

Et poſtea ſubdit, tales filios ingreſſ[os] [o]rdinem ante
pubertatem ſua ſponte, poſſe exire quoties voluerint 4
ante pubertatem, non verò oblatos à parentibus, ergo clarè innuit oblatos à parentibus poſſe intrare invitos ante pubertatem titulo oblationis, quod tenuit Sanchez, dum ait, Tridentinum non curaſſe de examinanda libertate Puellæ ante ſuſceptionem habitus, ſi non habet annos duodecim ob tenerum rationis uſum, quod probat pluribus rationibus.

Tandem concludit contrarium ſe retractans per hæc 5
præciſa verba: Timeo præterea tale dubium reſolvere, quia Tridentinum valde generaliter loquitur contra cogentes, exprimit enim primo mulierem, ſecundo virginem, tertio viduam; virgo autem, & mulier in communi loquendi uſu etiam de Puella decenni intelligitur, & proinde ſecurius cenſeo dicere, parentes in hoc caſu etiam incurrere, & ipſe Sanch. *d. lib. 4. in decal. c. 9. n. 27.* ait, filium impuberem non teneri obedire parentibus voventibus illum offerre Religioni.

DISPUTATIO III.

De metu, & perſuaſione erga Puellas, aliaſque Mulieres ad Monaſterii, ſive Religionis ingreſſum.

Quæſ. I. *De metu, voluntatem Puellarum, aliarumque fœminarum ad ingrediendum Religionem cogente.*

II. *An metus reverentialis Parentum, & aliorum, Puellis, aliiſque Mulieribus incuſſus, ut Religionem ingrediantur, inducat excommunicationem latam contra cogentes fœminas ad ingreſſum Religionis?*

III. *Vtrum Puellis, aliiſque Mulieribus perſuadere Religionis ingreſſum ſit pœna vetitum?*

QUÆSITUM I.

De metu, voluntatem Puellarum aliarumque fœminarum ad ingrediendum Religionem, cogente.

SUMMARIUM.

1 *Metus gravis levis, non verò inducit cogentes fœminam ad ingreſſum Religionis, in excommunicationem, etiamſi talis metus ſit juſtè illatus.*

2 *Puella, dum cogitur ad ingreſſum Religionis, vel retrahitur, intelligitur de vi coactiva ei illata, non verò inductiva.*

3 *Pater inſtituens filiam naturalem hæredem hac lege, ut Monialis fiat, non incidit in excommunicationem.*

4 *Officium, vel favorem, ſi quis fœminæ promittat, ut illam ad Religionem inducat, non incurrit excommunicationem.*

5 *Promiſſio, ſeu donatio alicui facta, ut Religionem ingrediatur, an ſit licita, & abſque Simoniæ vitio.*

6 *Coactio retrahens à Religione etiam indirectè, inducit excommunicationem.*

7 *Parentes filiabus minantes, ut eas in hæreditate non meliorent, niſi Religionem ingrediantur, non ligantur excommunicatione, ſecus ſi verbis, & operibus, tam in vita,*

vita, quàm veſtitu cum illis inique agerent, hoc fine, ut faſtidita, habitum Regularem ſuſcipiant.

8 *Cogentes Puellas, aliaſque fœminas ad Religionis ingreſſum, non ſunt excommunicati, niſi ſequatur effectus.*

9 *Puella in Monaſterio, & cujus expenſis educanda.*

10 *Scientes fœminam in Monaſterium non ſpontè ingredi, & tali actui conſenſum, vel auctoritatem interponentes, quomodo excuſentur ab excommunicatione.*

11 *Scientia facti ubi petitur ad pœnam, exigitur dolus ad eam incurrendam.*

1 CERTUM eſt, coactionem ob metum levem, non inducere cogentes tales fœminas, in excommunicationem; Decretum enim Concilii Tridentini cum ſit pœnale, de metu gravi, & non levi intelligi debet, quia habetur *in Clement. 1. num. 3. de for. compet.* non habere rationem in jure metum levem, atque ita docet Sanch. *loc. cit. n. 4.*

2 Comprehenduntur ergo in tali decreto cogentes metu gravi, licèt juſtè illato, ut ſi quis v. g. juſtam alicui delicti gravis accuſationem minetur, niſi ingrediatur Religionem. Unde vis, quæ infertur, dum cogitur Puella, ſeu Mulier ad Religionem, vel retrahitur, intelligitur de vi coactiva, & non inductiva, ut referunt deciſum fuiſſe à Sac. Cardin. Congregat. Azmend. *in addit, ad recop. leg. Navar. lib. 1. tit. 18. leg. 7. de Relig. num. 62.* & Azor. *inſtit. Moral. par. 1. lib. 13. cap 9. quaſ 2.* Immo Bard. *de offic. & poteſt. Epiſc. alleg.* 104. *num. 3. & de Jure Eccleſ. lib. 1. cap. 44. num. 5.* affirmat pœnam hujuſmodi com-
3 municationis non incurrere, qui Puellam inſtituit hæredem hac conditione, & lege, ut Monialis fiat. Exempli gratia, ſi Pater filiam naturalem hæredem hac lege inſtituat, ut Monialis fiat, ſin minus ad Monaſterium bona pertineant, & filia pro alimentis habeat tantùm viginti quinque aureos, non incurrit prædictus Pater excommunicationem, ſi filiam hæredem inſtituens, quia Concilii Trident. decretum, dum contra cogentes fœminas protulit excommunicationem, utitur verbo *coëgerint*, coactio autem non eſt niſi cum vis infertur: unde in tali exemplo videtur potius cauſa inducens ad Religionem, quàm cogens, quia cum naturalis ſit, non legitima, jus ad hæreditatem non habet, ac proinde potuit illam Pater ea lege inſtituere hæredem; atque ita etiam docet Azor. *loc. cit.* de filia verò legitima ſic hæres inſtituta, habetur *in ſequent. queſit. num.* 5.

4 Idem dicendum eſt de illo, qui ut ad ingreſſum, vel profeſſionem Religionis fœminam induceret, aliquod officium, vel favorem, aut lucrum ei ſpopondit, quia hoc non eſt cogere, nec vim coactivam alicui inferre; non erit tamen licitum, aliquid dare per vim pacti, ut quis fiat Religioſus, dicendo, videlicet, do tibi, vel pro-
5 mitto rem hanc, ut Religioſus fias, & non aliter; ita Bartol. *in l. Titia, num. 12. ff. de verb. oblig.* & Panorm. *in cap. dilectus, il. 2. n. 7. de Simonia*, Felinus *ibid. num. 2.* Archidiac. *in cap. Quam pio 1. quæſt. 2. verſ. in ea* Gloſſ. Hoſtienſ. & Joan. Andr. & Anchar. *in cap. Dilectus*, S. Thom. *2. 2. q. 189. artic. 9. in corp.* S. Antonin. *2. part. tit. 1. c. 5.* §. 18. Angel. *verb. ſimonia 3. num. 26.* Sylveſt. *eodem tit. quæſt. 8. diſt. 3.* Tabien. *eodem verb. num. 28.* quæ ſententia tantorum virorum intelligenda eſt, ait Suarez *tom. 3. Relig. lib. 4. c. 16. n. 11. & n. 17.* de promiſſione rei temporalis, hoc pacto, & conditione facta, ut maneat determinatè obligatus ad ingreſſum Religionis, talis enim promiſſio, pacto, & conditione coarctata, illicita eſt, & non caret Simoniæ vitio, ut probat S. Thom *loc. citat.* Ledeſm. Reginald. *in praxi lib. 18. num. 374.* Azor. *cit. lib. 12. cap. 1. quæſt. 2.* Silveſt. *verb. Religio 1. quæſt. 2.* & habetur expreſsè *in cap. Quam pio cit.*

6 Sed ſi quis neget alicui, quod ex juſtitia illi dare tenetur, vel nimis differat ſtipendii debiti ſolutionem, quia eſſet coactio retrahens, ſaltem indirectè incideret in dictam excommunicationem; fertur enim contra cogentes directè, vel indirectè, de quo videatur Sanch. *loc. cit. num. 6.*

Parentes autem, qui filiabus minantur, fore, ut eas in parte, & hæreditate non meliorent, niſi Religionem ingrediantur, non incurrunt excommunicationem præfatam, quia, cum liberè quemcunque de ſua linea in tali hæreditate præferre valeant, nullum lucrum lege debitum filiabus denegant. Ita Sanchez *cit. num. 8.* qui *num. 9.* ſubdit, quod inducentes doloſè ad Religionis ingreſſum, non incurrunt pariter in dictam excommunicationem, quia cum decretum Sac. Conc. ſit pœnale, ut diximus, & de ſola coactione loquatur, non videtur extendendum ad dolum, quia dolus non dicitur coactio vera, etiamſi voluntarium auferat. Si verò parentes, aut conſanguinei, ſive tutores, ſub quorum cura extat puella, darent ei parum cibi, illamque veſtibus laceris ſuo ſtatui indecentibus induerent, necnon verbis, & operibus ſecum inique agerent, hoc fine, ut tandem faſtidita appeteret Religionem, incidunt profectò in excommunicationem prædictam; ut opinantur Ledeſm. cit. & Petrinus *loc. cit. verſ. Noto ſecundo.* 7

Advertendum tamen eſt cum Navarr. *in Manual. cap. 27. num. 51.* cogentes Puellas aliaſque fœminas ad Religionis ingreſſum, non eſſe excommunicatos, niſi revera ſequatur effectus, ſed peccabunt mortaliter cum ſit materia gravis, & prohibita, ut in terminis probat Laur. Porr. *in dub. regul. verb. Moniales, num. 17.* & affirmant Eman. Rodr *tom. 2. ſummæ cap. 8. num. 9.* & Sanch. *cit. num. 9. num. vero* 18. addit, quod conſilium, auxilium, vel favorem dantes cogentibus ad Religionis ingreſſum, vel ſuſceptionem habitus, vel profeſſionem, dummodò ſequatur effectus, ut diximus, incurrunt excommunicationem. 8

Dices, ſi Puella per vim in Monaſterium ſecludatur, non propter cauſas ſuperius dictas, ſed ex libera impellentis voluntate, quid in tali caſu agendum erit? Reſpondeo, Puellam debere de Monaſterio educi, & ſi quid damni paſſa fuerit, debet Epiſcopus providere, ut ejus indemnitati provideat expenſis illius, qui eam in Monaſterium intromiſit, inſuper debet ſeverè caſtigari? ſi verò Puella Monialis effici cupiat, deſiderii ſui compos facienda eſt, licèt Pater illi contradicat, & ita deciſum fuiſſe refert Camp. *in diverſor. jur. canon. rubric. 12. cap. 16. num. 20.* 9

Qui verò ſcientes fœminam non ſpontè Monaſterium ingredi, aut habitum ſuſcipere, vel profiteri, quia quoquo modo eidem actui præſentiam, auxilium, conſenſum, vel auctoritatem interpoſuerint, excommunicantur, ex Conc. Trid. *cit. c. 18.* excuſabuntur tamen, ex ignorantia quamvis craſſa, dummodò non adſit dolus; & ratio eſt, quia ubi ſcientia facti petitur ad pœnam, exigitur dolus ad eam incurrendam. Unde non incurrunt talem excommunicationem, qui hujuſmodi actui præſentes fuerint non animo auxiliandi, vel favendi violentiæ illi, ſed alio animo, videlicet, ſi aſſiſterent gratia domini ſui, quem comitantur, vel ut interſint Miſſæ celebratæ tempore profeſſionis, ſic enim non favent hujuſmodi violentiæ, ac per conſequens ceſſat in illis dolus. 10 11

QUÆSITUM II.

Vtrum metus reverentialis Parentum, & aliorum Puellis incuſſus, inducat excommunicationem?

SUMMARIUM.

1 *Metus reverentialis qualis ſit?*

2 *Metus reverentialis non inducit excommunicationem latam* à Concil. Triden. ſeſſ. 25. de Regul. cap. 18. *contra cogentes fœminas ad ingreſſum Religionis.*

3 *Parentes importunis precibus ſuadentes filiabus, ut Religionem ingrediantur non afficiuntur excommunicatione, ſecùs ſi illis grave minarentur malum.*

4 *Henricus II. Rex Angliæ metum gravem intulit Monachis Ciſtercienſibus, ne S. Thomam Cantuarienſem reciperent.*

5 *Parentes inſtituentes filiam legitimam hæredem hac lege, ut Monialis fiat, non vinciuntur excommunicatione.*

1 NOtandum eſt inprimis, metum reverentialem eſſe illum, quo timet aliquis propriis Parentibus, vel Prælatis, aut Magiſtris, vel ſimilibus, quos paternè reveretur, diſplicere, licèt prædicti non incutiant metum, ſed inferior concipiat, & propter reverentiam imbibat hujuſmodi metum; hoc ergo ſuppoſito, mihi videtur dicendum cum Riccio *in praxi tom.* 1. *reſol.* 599. *num.* 4. & Diana *loc. cit. verſ. ex his apparet*, & Portello *loc. cit. verb. Moniales num.* 11. talem metum non inducere excommunicationem, quia parentes in hujuſmodi timo-

2 re incutiendo, non ſe habent activè; etiamſi Puellæ Monachalem ſtatum convenire oſtenderent, ex eo quod vel dotem non habeat pro decenti Matrimonio ſuo ſtatui, vel ex eo, quod illi ſecurum non erit manere in ſæculo ſine Matrimonio, & dicunt prædicti Doctores, quod hæc eſt praxis in tota ferè Eccleſia obſervata, juxta quam facientes parentes vel alii ſimiles, nemo

3 illos excommunicatos judicabit. Immò addit Portell. quod ſi prædicti importunis precibus ſuaderent Puellæ, ut ingrederetur, vel non ingrederetur, non incurrerent dictam excommunicationem, quia ſuaſio (etiam importuna) non eſt coactio, idem tenet Villalobos *in ſum. par.* 1. *tract.* 17. *dub.* 31. *num.* 11. *& num.* 13. ſubdit idem Portell. quod incurrerent cenſuram, qui Monialibus Puellam recepturis grave minarentur malum, idipſum docet Palatius *in* 4. *diſt.* 28. *diſp.* 1. quod intelligendum eſt, quando talis comminatio attentis circum-

4 ſtantiis minantis, & mali, dicatur metus gravis reſpectu Monialium, qualis fuit metus Henrici Secundi Regis Angliæ incuſſus Monaſterio Pontiniaco Monachorum Ciſtercienſium, non recipiendi S. Thomam Cantuarienſem. Similiter non incurrunt dictam cenſuram Patres, qui filias relinquunt hæredes cum pacto, ut Monaſterium aliquod ingrediantur, quod ſi renuerint, ipſum Monaſterium hæredem inſtituunt, & fi-

5 liabus alimenta ſolùm neceſſaria relinquunt; ratio eſt, quia illa non eſt coactio per vim, ſed potius per modum concupiſcentiæ. Ita cenſuit Sacra Congregatio Cardin. prout referunt Villal. *loc. cit.* & Dian. *in Reſol. Moral. tract.* 15. *&* 1. *Miſcell. reſol.* 56. *in fine*, ubi videtur ſermo de filia legitima, non autem de naturali, de qua *in antecedenti Quæſito num.* 3.

QUÆSITUM III.

Vtrum Puellis aliiſque Mulieribus perſuadere Religionis ingreſſum muneribus, vel precibus, ſit aliqua pœna vetitum?

SUMMARIUM.

1 *Puellæ Religionis ingreſſum perſuadere, non eſt prohibitum, immo eſt actus meritorius, quatenùs ſuam libertatem non lædat.*

2 *Puellæ benevolentiam muneribus abſque ullo pacto captantes, ut illam liberè ad Religionem inducant, non eſt vetitum, dummodò munera non ſint exceſſiva.*

3 *Pauperibus tutum eſt præbere alimenta gratis, & abſque pacto, ut tali modo ad Religionem accendantur.*

4 *Preces quibus Religio Puellis ſuadenda eſt, non debent eſſe importunæ.*

EX dictis infertur, non eſſe prohibitum, Puellæ Religionis ingreſſum perſuadere, quia ingreſſus Religionis eſt actus meritorius, *ex cap. Scripturæ, de voto*, quatenùs debitis fiat circumſtantiis; ita S. Thom. 2. 2. *q. ult. art.* 9. quod probat auctoritate S. Jacobi Apoſtoli *in ſua Epiſt. Canonica cap. ult.* per hæc verba, *qui converti fecerit peccatorem ab errore viæ ſuæ, ſalvabit animam ejus à morte, & operiet multitudinem peccatorum ſuorum*; ſed illatio prædicta limitatione indiget, nempe, ut perſuaſio non tollat libertatem cui perſuadetur Religio; aliàs vitiaretur opus, & Religionis ingreſſus non eſſet ſpontaneus, quod repugnat his, quæ diximus *ſupra*; in tam gravi enim negotio, de totius vitæ diſpoſitione agitur, & ideò voluntatis libertas maximè requiritur, ne poſtea Puella in malam vitam declinet, & à ſemita perfectionis retrocedat. 1

Infertur etiam; ſi quis muneribus abſque ullo pacto intendat benevolentiam Puellæ captare, aut alterius fœminæ, ut ſponte Religionem ingrediatur, licitè, & benè operatur, quia talis actio eſt mera, & liberalis donatio, nullo modo prohibita, immo egregia, quod colligitur *ex can. penul.* 23. *quæſt.* 4. & Gloſſ. *in d. cap. Quam pio* 1. *q.* 2. & Panormit. *in dict. cap. Dilectus, lib.* 2. *de Simonia*, & ita etiam affirmant plures Doctores, docentes poſſe dari pecuniam infideli, non ex pacto, ſed libertatis gratia, ut ad Chriſtianam Religionem alliciatur, S. Thom. 2. 2. *q.* 100. *art* 3. *ad* 4. S. Antonin. 3. *part. tit.* 16. *cap.* 2. Angelus *verb. Simonia* 3. *num.* 20. Sotus *de Juſtit. lib.* 9. *quæſt.* 6. *artic.* 2. *ad* 4. Leſſius *ſimili tract. lib.* 2. *cap.* 35. *dub.* 12. Azor. *part.* 1. *Inſtit. Moral. lib.* 12. *cap.* 1. *quæſt.* 2. Reginald. *in ſuo opere Moral. lib.* 18. *num.* 374. Suarez *tom.* 3 *de Relig. lib.* 5. *cap.* 9. *num.* 15. & Barthol. de Vecch. *in ſua praxi Novitiorum diſput.* 1. 2

dub. 2. *num.* 1. ubi colligit ex auctoritate aliquorum Doct. tutum eſſe, præbere pauperi alimenta gratis, & abſque pacto, quatenùs tali modo ad religionem accendatur, *& n.* 2. notat cum Suarez *de Simonia num.* 4. non debere munera eſſe tam exceſſiva, ut per ea quis principaliter, & ratione illorum ad Religionem trahatur, ne ingratus videatur, quia talis exceſſus poteſt eſſe culpabilis. 3

Infertur adhuc preces licitas eſſe, ut per illas Puellæ Religionis ſtatus ſuadeatur, dummodo non ſint ideò importunæ: ut cogendi vim haberent, quia cum preces, & perſuaſiones importunæ, timori reverentiali adjunctæ (quando ſcilicet factæ ſunt, & proveniunt à perſona, cui reverentia debetur) metum gravem incurrunt, & aliquam coactionis rationem induunt, ex Barthol. de Vecch. *loc. cit. dub.* 2. *num.* 2. ſed hoc de metu *ſupra quæſito antecedenti.* 4

DISPUTATIO IV.

De receptione Puellarum, aliarumque Mulierum ad habitum regularem, & de Conditionibus, & qualitatibus in eis requiſitis.

Quæſ. I. *Vtrum receptio Puellarum ſpectet ad Abbatiſſam, & Conventum Monialium?*
II. *De ætate, & exploratione voluntatis Puellarum.*
III. *De defectibus impedientibus ingreſſum Religionis in Puellis, aliiſque Mulieribus.*
IV. *De habitu Monialis Novitiæ tempore Novitiatus, nec non de anno probationis peragendo.*
V. *De diligentia adhibenda erga Novitias in Monaſteriis erudiendas.*

VI. *Vtrum*

VI. *Utrum Novitiæ Moniales poſſint ante annum probationis expletum profiteri?*

VII. *Utrum tam Monialis Novitia, quàm Monaſterium, poſſint anno probationis renunciare?*

VIII. *An probationis annus debeat eſſe continuus?*

IX. *Utrum probationis annus debeat computari de momento in momentum?*

X. *An, & quando Novitia renunciationem bonorum ſuorum facere queat?*

XI. *Utrum Renunciatio abſque ſolemnitatibus Conc. Trid.* ſeſſ. 25. de Regular. c. 16. *facta ante ingreſſum Religionis, intuitu, habitum regularem induendi, ſit valida?*

XII. *An renunciatio facta à Novitia Moniali cum ſolemnitatibus Concil. Trid.* loc. cit. *ſemper ſit valida?*

XIII. *Utrum Novitia tempore probationis poſſit teſtamentum condere, & revocare aliud teſtamentum à ſe confectum ante ingreſſum Religionis.*

QUÆSITUM I.

Utrum receptio Puellarum ſpectet ab Abbatiſſam & Conventum Monialium?

SUMMARIUM.

1 *Receptio Puellarum ad habitum regularem ſpectat ad Abbatiſſam, & Conventum Monialium.*

2 *Receptio Puellarum ad habitum regularem attendenda eſt ſecundùm conſuetudinem, & conſtitutiones Monaſteriorum, & licentiam Superiorum.*

3 *Receptio Puellarum ad habitum debet fieri per ſuffragia ſecreta, poſtquam Puellæ examinatæ fuerint ab Ordinario.*

4 *Moniales omnes ſupernumerariæ debent recipi cum licentia Sac. Congr. Card.*

5 *Suffragia ſecreta debent majorem Capituli partem excedere, ut receptio puellarum ſit valida.*

1 OMNIA ferè Jura, & Doctores communiter docent ad Abbatiſſas, & Moniales ſpectare receptionem Puellarum ad habitum regularem; nam receptio ad Religionem ſpectat ad Prælatum immediatum Conventus, ſive ad Conventum ipſum, *ex cap. fin. de Regul. in 6.* ubi Bonifacius dicti Capitis Auctor receptionem conſuetudini tandem remittit, & tradunt Navarr. *lib. 1. Conſil. de Conſt. 9 n. 12.* Abbas *inc. ad Apoſtolicam, de Regul. num. 31.* Gloſſ. *in cap. finali verb pertineat. de Regul. in 6.* ubi Joan. Andr. & Joan. Monach. & Barthol. de Vecch. *in Praxi Novitiorum diſp. 7. dub. 4. n 2.* & Mirand. *de Sacr. Virg. quæſt 8. art. 1.* & Peirinus *tom. 2. de Religioſo Prælato quæſt. 3. cap. 1. conc. 1.* ubi reſolvit cum Suarez *tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 10. num 6.* ſtandum eſſe conſuetudini, ut dictum eſt *ex d. cap. finali in 6.* Ideo Miranda *loc. cit.* ponit ſtatutum ſpeciale Nicolai V. pro Monialibus S. Claræ recipiendi Novitias, *& tom. 2.*
2 *Manual. Prælat. quæſt. 15. art. 1. concl. 1.* apertè docet, quod in hac re reſpicere oportet conſuetudinem, conſtitutiones, præcepta, & etiam Privilegia, quæ in particulari tenent ſingulæ Religiones, & tandem *loc. cit. de ſac. Monial.* concludit receptionem dictam, nullo modo
3 ſine ſuorum Prælatorum licentia eſſe faciendam. Pro receptione autem Monialium ſuper numerum, ſive velatarum, ſive converſarum inſuper licentia à Sacra Congreg. Cardin. prærequiritur; & maximè quoad velatas ſervari debent conditiones, & circumſtantiæ in hujuſmodi licentiis Romæ impreſſis, contentæ, ut docet Aidan. *in Comp. cit. lib. 1. tit. 8.* Sacram Congregationem declaraſſe.

4 Suppoſita ergo hac facultate Abbatiſſarum, & Monialium, per ſuffragia ſecreta poterunt Puellas jam ab Ordinario examinatas (ſi eis libuerit) ad habitum Regularem recipere, juxta præſcriptum in Concil. Provinc. Mediolanen. quinto ſub Divo Carolo Borrom. relatum à Barth. Gavant. *in Manual. Epiſc. verb. Moniales §. Monialium receptio, num. 22. & 28.* ubi *num. 30.* addit Sa-
5 cram Congregationem Cardinalium ſub anno 1603. decidiſſe, ſuffragia ſecreta debere majorem capituli partem excedere, ad hoc ut receptio Puellarum locum habeat. Reſtat ergo diſcutiendum de recipiendarum ad habitum conditionibus, & primo quoad ætatem.

QUÆSITUM II.

De ætate, & exploratione voluntatis Puellarum.

SUMMARIUM.

1 *Puellæ ante duodecimum ætatis annum non ſunt ad Religionem admittendæ.*

2 *Puellæ poſſunt etiam invitis parentibus completo duodecimo ætatis anno ad Religionem admitti.*

3 *Exploratio voluntatis Puellarum ab Epiſcopo fieri debet, ſive ejus Vicario, antequam ad habitum admittantur.*

4 *Exploratio voluntatis Puellarum an ſemel, vel bis ſit facienda.*

5 *Epiſcopus non debet ſe ingerere ad petitionem alicujus in explorationem voluntatis Virginis faciendam.*

6 *Puella exploranda quando in Eccleſiam exteriorem, vel aliam commodiorem ſit ducenda.*

7 *Vicarius Epiſcopi, quando explorationem voluntatis Virginum præſtare poſſit.*

8 *Abbatiſſa debet ante menſem Epiſcopum certiorem facere de profeſſione Novitiarum, ut earum voluntatem explorare valeat: ſin autem, cenſuris compelli poterit.*

9 *Epiſcopus certioratus intra viginti quinque dies tenetur explorare Novitiarum voluntates, alias non debet ſe in exploratione intromittere.*

10 *Epiſcopus certum tempus præfigere debet, in quo Novitia ſe deliberet, an profiteri velit?*

11 *Epiſcopus omittens alteram, vel utramque explorationem facit contra Concilium Tridentinum.*

ANte duodecimum ætatis annum non ſunt Puellæ ad habitum Religionis admittendæ, quia ut habetur *in Capitulari Dominico Leonis Papæ III. canon. 14.* relato *to. 2.* Conciliorum Antiquorum Galliæ: *Infantulæ ætatis Puellæ non velentur, antequam illæ eligere ſciant quid velint*, & ut in negotio tanti momenti, integrum illis relinquatur voluntatis arbitrium, ad eligendum, 1
quicquid eis magis videbitur expedire; completo enim duodecimo in fœminis, in maſculis decimo quarto anno, non ſolùm poſſunt ad Religionem recipi, verum etiam, ſtante eorundem voluntate libera, ut diximus, invitis etiam parentibus, vel curatoribus, ad habitum Regularem admitti. Ita habetur *in cap. 1. & 2. 21. quæſt. 2.* & Gloſſ. *in d. cap. 1. in fine*, Panormit. *cap. 2. num. 2. de Regular.* & S. Antonin. *part. 2. tit. 11 c. 2. §. 6.* & Eman. Roder. *qq regul. tom. 3. q. 12. art. 2.* affirmans, ſancitum fuiſſe in Concil. Provinc. Toletano, quod Puellæ, cauſa induendi probationis habitum, prohibentur, niſi ſint majores duodecim annis. Idem affirmat Ugol. *de offic. Epiſc. cap. 21. §. 1.* Azor. *loc. cit. lib. 18. c. 18. q 55.* Naldus *verb. habitus, n. 6.* Bartol de Vecch. *in praxi cit. diſp. 2. dub. 6. n. 16.* qui refert, Sacram Card Congregationem declarantem verba Concilii Tridentini *ſeſſ. 25. cap. 17.* nimirum, *Exploraverit Virginis voluntatem.* decreviſſe, *Puellam non debere admitti ad habitum ſuſcipiendum, ante* 2

duo-

duodecimum annum, cujus cauſa requiritur voluntatis Puellæ exploratio; non eſt autem voluntas Congregationis, neque Concilii, ut ante dictam ætatem Puella admittatur; & Armend. loc. cit. num. 43. refert, fuiſſe deciſum, non eſſe diſpenſandum cum Puella, ut habitum recipere queat, donec duodecimum annum compleverit; quicquid dicant Suar. tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 1. n. 9. & Sanch. loc. cit. cap. 18. num. 33. & Mirand. loc. cit. quæſt. 8. art. 2.

3 Stante igitur in Puellis prædicta ætate, Concilium Trid. ſeſſ. 25. cap. 17. ſic ſancivit: *Libertati profeſſionis virginum Deo dicandarum proſpiciens ſancta Synodus ſtatuit, atque decrevit, ut ſi Puella, quæ habitum Regularem ſuſcipere voluerit, major duodecim annis ſit, non ante eum ſuſcipiat, nec poſtea ipſa, vel alia profeſſionem emittat, quam exploraverit Epiſcopus, vel eo abſente, vel impedito, ejus Vicarius, aut aliquis, eorum ſumptibus, ab eis deputatus, Virginis voluntatem diligenter, an coacta, an ſeducta ſit, an ſciat, quid agat, & ſi voluntas ejus pia, ac libera cognita fuerit, habueritque conditiones requiſitas juxta Monaſterii illius, & Ordinis regulam, necnon Monaſterium fuerit idoneum, liberè ei profiteri liceat.*

4 In quibus Concilii verbis non ſolùm determinatur ætas Puellarum ad habitum regularem recipiendarum, verùm etiam voluntatum exploratio ab Epiſcopo, vel ejus Vicario facienda; circa quam explorationem invenio Doctores inter ſe diſſentientes; nam Mirand. loc. cit. quæſt. 8. num. 4. dicit, quod Joann. Bobadilla in ſuo Manual. manuſcripto, inquit, quod Concilium Trident. loc. cit. quantum ad hoc non fuit uſu receptum, neque moribus utentium comprobatum, ſaltem in Hiſpania, ubi Puellæ ſive majores, ſive minores duodecim annis, ſemel tantum, idque ante profeſſionem, ab Epiſcopis examinantur, ſive ab eorum Vicariis, & nunquam ante ſuſceptionem habitus.

Michaël Medina de ſacrorum homin. contin. lib. 4. controv. 9. cap. 4. Sanch. in decal. cit. lib. 4. cap. 18. n. 33. & Suar. tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 2. num. 9. in ſupradicto Concilii Tridentini decreto affirmant, duo decerni; unum eſt, ſi Puella ingrediens ſit major duodecim annis, quantæcunque ætatis ſit, debet duplex Epiſcopi examen ſubire, ante ſcilicet habitus ſuſceptionem, & ante profeſſionem. Alterum eſt, quod Puella minor duodecim annis ingrediens Religionem, unicum ſubeat examen, tempore ſcilicet profeſſionis.

Barboſa loc. cit. de offic. & Epiſc. allig. 100. num. 4. dicit, quod voluntas Puellæ exploranda eſt, non ſolùm quando habitum ſuſcipere intendit, ſed etiam, quando profeſſionem emittere procurat, ita ut ad Epiſcopum pertineat, tam ante habitus ſuſceptionem, quàm ante profeſſionis emiſſionem, voluntatem Puellæ explorare, nonobſtante, quod Monaſterium ſit Regularibus ſubjectum, & ab illius Juriſdictione aliàs exemptum; tamen ſi prior exploratio non fuerit facta, ſufficit ſecunda, ut deciſum fuiſſe, referunt Praxis Epiſc. part. 1. verb. Moniales pag. 258. & Armendarius loc. cit. num. 37.

5 In explorationem ante habitus ſuſceptionem faciendam, non debet ſe ingerere Epiſcopus ad petitionem alicujus, qui cupiat Puellam, cujus voluntas explorari debet,
6 in uxorem ducere, ſed debet tempus faciendæ Profeſſionis expectari, quo etiam tempore ſi habeatur ſuſpicio, à Monialibus inveſtigetur, curabitque Epiſcopus illam in Eccleſiam exteriorem Monaſterii duci, vel in aliam commodiorem, prout magis expedire judicabit, ubi liberè voluntatem ejus explorare valeat; ſi verò nulla adſit ſuſpicio, neque alia cauſa juſta appareat, ad crates ferreas, & non alibi,
7 Puellæ voluntatem explorabit; Vicarius verò nec primam, nec ſecundam explorationem præſtare poterit, niſi impedito Epiſcopo, ut docet Sbroz. de offic. Vicarii lib. 2. quæſt. 108. Videatur Armend. loc. cit. num. 48. & Campanil. loc. cit. cap. 16. num. 18. & Fuſcus de viſit. lib. 2. c. 10. n. 40.

Advertendum eſt, poſſe Epiſcopum compellere 8
Monialium Abbatiſſam Eccleſiaſticis cenſuris, ne ſinat Novitiam profeſſionem emittere, niſi prius ipſum certiorem faciat, ut voluntatem Puellæ explorare valeat, ad præſcript. Concilii Trid. cap. 17. ſeſſ. 25. de Regular. per hæc verba; *Cujus profeſſionis tempus, ne Epiſcopus ignoret, teneatur Præfecta Monaſterio, eum ante menſem certiorem facere; quod ſi Præfecta certiorem Epiſcopum non fecerit, quandiu Epiſcopo videbitur, ab officio ſuſpenſa ſit.*

Epiſcopus verò certioratus de tempore Profeſſionis 9
Novitiæ ante menſem; intra viginti quinque dies illius voluntatem explorare tenetur, quibus elapſis, in exploratione non debet ampliùs ſe intromittere, ſicut deciſum fuiſſe à Sacra Congregatione, affirmant Armend. loc. cit. num. 45. & Campanil loc. cit. & ab Epiſcopo, certus dierum numerus, quindecim, vel viginti præfigi debet, in quibus Puella, an velit pro- 10
fiteri, vel non, deliberet; ſi aſſenſum præbuerit, ſervatis ſervandis profiteri debet; ſi verò renuerit, ad domum parentum, vel conſanguineorum remittenda eſt. ita Campan. loc. cit. num. 16. Armend. loc. cit. num. 49. lib. 7. de Relig. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. alleg 100. num. 2.

Si autem Epiſcopus alterum, vel utramque explo- 11
rationum prædictarum non egerit, contra Concilium Tridentinum feciſſe, cenſuit Sacra Congregatio, teſte eodem Barboſ. loc. cit. num. 9. addens ab iſtis factis Virginibus, à quibus non ſolum ſuſceptus eſt habitus, ſeu jam emiſſa eſt Profeſſio ſine examine, nihil ordinarios debere ſuſcitari, ſed permittere eas in ſuo ſtatu permanere.

QUÆSITUM III.

De defectibus impedientibus ingreſſum Religionis in Puellis, aliiſque Mulieribus.

SUMMARIUM.

1 *Defectus vitandi in puellis, aliiſque fœminis ad Religionem recipiendis.*
2 *Mulieres ſurdæ, cæcæ, & gibboſæ nullo jure impediendæ ſunt, quin ad Religionem admittantur.*
3 *Illegitimæ mulieres non excluduntur à Religione, ſed à Prælatione.*

Aliæ etiam requiruntur conditiones in Puellis, & 1
Mulieribus ad Religionem recipiendis, non enim debent eſſe ſcandaloſæ, neque petulantes, non excommunicatæ, nec hæreticæ, vel ſchiſmaticæ, aut flagitioſæ, ut bene probat Majol. de Irregular. lib. 1. cap. 29. num. 50. immò debent eſſe irreprehenſibiles, ut decet ſponſas Chriſti, & omnis defectus, qui aliis Virginibus nocere poteſt, tam ratione mali exempli, quàm imitationis delicti, atque ratione ſcandali, vel infectationis, tam animi quàm corporis, impedimento eſſe debet, ne inter Moniales recipi poſſint, vel retineantur: expreſſum habetur in c. 1. de ſtat. Rel. in 6. alii verò defectus, qui propriam fœminæ perſonam attingunt, nec ad alias tranſeunt, nullum ad Religionis ingreſſum, impedimentum, afferre videntur.

Cavendum eſt tamen ne in quovis Monialium ge- 2
nere ſit aliqua contagioſa, morboſa, aut dæmoniaca, vel furioſa; quod ſi reperiretur ante profeſſionem, excludenda eſt; ſurdæ verò, cæcæ, claudæ, mutæ, & gibboſæ, nullo jure impediendæ ſunt, maximè quando in illis major religio, & ſubjectio futura ſpectatur,
ita Majol. loc. cit. num. 7. ubi num. 9. addit quod illegi- 3
timæ non videntur excludendæ à Religione, ſed ab omni Prælatione, Abbatiſſatus nempè, & Prioratus, non obſtante, quod per ingreſſum Religionis tollatur omnis

omnis macula; ſed in hac re puto attendendas eſſe Monaſteriorum conſtitutiones.

QUÆSITUM IV.

De habitu Monialis Novitiæ tempore Novitiatus, nec non de anno probationis peragendo.

SUMMARIUM.

1 *Confirmationis Sacramento debet eſſe munita puella, antequam habitum regularem ſuſcipiat.*
2 *Ingredi non debet Monaſterium, qui Puellam habitu regulari induit.*
3 *Nomen Moniali quale ſit imponendum?*
4 *Expenſæ, occaſione inducendi Monialem, ſunt à ſuperiore præſcribendæ.*
5 *Locus pro Novitiis in Monaſterio debet eſſe ſeparatus.*
6 *Habitum Novitiarum debet Monialis Novitia deferre toto tempore Novitatus, niſi regula approbata aliter determinet.*
7 *Habitus Novitiarum diſtinctus non eſt de eſſentia anni probationis.*
8 *Novitia Monialis debet per annum cum habitu regulari in probatione permanere, aliàs Profeſſio erit irrita.*

1 ANtequam Puella habitu regulari induatur, debet
eſſe Confirmationis Sacramento munita, ex Sa-
cra Congregatione Cardin. teſte Gavanto *in Manuali
Epiſc. verb. Moniales, §. Monialium receptio num. 36.* &
2 qui eam induit, ſive ſit Superior, ſive Confeſſarius,
non ingrediatur Monaſterium; ex dicta ſacra Congre-
gatione 13. Septembris 1583. ut refert idem Gavant. *loc.*
3 *cit. num. 34.* imponatque ei Nomen Sanctæ, non gen-
tilis fœminæ, *ex Concil. Mediolan primo n.36.* relato à d.
Gavanto: immò imponat etiam, ne vocetur *Domna*, ſed
ſoror, ex decreto Sacræ Congreg. Card. apud Barb. *de
Jure Eccleſ. lib. 1. c. 44. num. 65.* licèt uſus obtinuit, quod
Moniales Ordinis S. Benedicti, aliorumque Ordinum
non mendicantiûm vocentur *Domnæ* ad inſtar virorum
4 prædictorum Ordinum, qui vocantur *Don*; ut omni-
bus compertum eſt. Et ad vitandas ſuperfluas expenſas
in hujuſmodi veſtimento fieri ſolitas, ſacra Congrega-
tio, dicit Campanil. *in diverſ. Jur. Canon. rubr. 12. c. 16.
n. 15.* decrevit, Epiſcopum debere præſcribere expenſas
occaſione veſtimenti fiendas.
5 Puella ergo ſic induta, & in Novitiatu, (qui ſit locus
ſeparatus Monaſterii, ex ſacra Cogregatione Card. ſub
anno 1603. per Gavant. *loc cit. num. 39.*) introducta,
6 debet habitum regularem Novitiarum deferre toto
tempore anni probationis; ita tradunt Azor. *1. part.
inſtitut. moral. cap. 2. quæſt. 9.* Sanchez *loc. cit lib. 5. cap. 4.
num. 29.* Emanuel. Roder. *loc. cit. tom. 3. quæſt. 15. art. 9.*
Barthol. à Santo Fauſt. *in Theſaur. Relig. lib. 5. quæſt 177.*
Barthol. de Vecchiis *in praxi novit. diſp. 11. dub. 7.* Bar-
boſa *de poteſt. Epiſcopi allegat. 101. num. 29.* Reginald.
in ſua praxi lib. 18. num. 384. & Roder. à Cunha *in
comment. ad cap. 1. num. 12 diſtinct. 53.* ubi 13. limitat,
niſi regula alicujus Religionis à Pontifice approbata,
aliud determinaret, vel niſi eſſet Religio, quæ habi-
tum proprium novitiorum non haberet, ſicut non ha-
bet Venerabilis Societas Jeſu, teſte Sanchez *loc. cit. c. 8.
num. 70.* Quo tempore, ſicut & reliquo vitæ ſuæ,
quoad veſtimenta, multa illi prohibita ſunt *in Clem. 2.
de ſtat. regul.* videlicet panni ſericei, duplicationes ve-
ſtimentorum, ſandalia, comæ cum crinibus, caputia
ſcaccata, virgulæ, choriæ, feſta, &c. ſed debet veſtibus
ſui ſtatus, & profeſſionis uti; *cap. 24. Sanctimonialis 23.*
7 *diſtinct.* Non erit tamen de ſubſtantia, & eſſentia anni
probationis, Novitiam induere habitum Novitiarum,
ab habitum Monialium profeſſarum diſtinctum, ut do-
cent Suarez *tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 4. num. 10.* &
Barthol. de Vecchiis *loc. cit. dub. 7. num. 3.* cum ſufficiat
Novitiis anno probationis deferre habitum Regula-
rem, juxta regulam illius Monaſterii à Sede Apoſtolica
approbatam. Cum tali habitu regulari debet Novitia 8
per annum in probatione manere; ex decreto Concilii
Tridentini *d. ſeſſ. 25. de Regul. cap. 15.* aliàs ſi admittitur
ad profeſſionem irrita, & inanis reddetur, ex eodem
Concil. Trid. *loc. cit.* atque ita etiam docent Eman. Rod.
loc. cit. tom. 2. q. 2. art. 7. Azor. ſimiliter *loc. cit. cap. 2. q. 6.*
Campanil. *in Diverſorio Jur. Canon. rub. 12 c. 3.* Miranda
loc. cit. q. 22. art. 1. Barthol. à S. Fauſt. *loc. cit. q. 60.* &
communiter Doctores.

QUÆSITUM V.

De diligentia adhibenda erga Novitias in Monaſteriis erudiendas.

SUMMARIUM.

1 *Novitiæ Moniales quæ in Monaſteriis erudiuntur, cum omni pietatis affectu, & vigilantiſſima cura ſtudio, nutriendæ ſunt.*
2 *Magiſtræ Novitiarum Monialium quales eſſe debeant?*
3 *Moniales Novitias erudiendi modus exactiſſimus à ſancto Hieronymo traditus.*

PRæſens quæſitum tantæ utilitatis, & eruditionis,
ac Novitiis Monialibus ſummopere neceſſarium,
totum deſumitur ex Concilio Aquiſgranenſe celebra-
to ſub anno 816. *can. 22 in tom. 1. Conc. Antiquorum* 1
Galliæ, ſub his præciſis verbis: *Religio Eccleſiaſtica docet,
ut Puellæ, quæ in Monaſteriis erudiuntur, cum omni pieta-
tis affectu, & vigilantiſſima cura ſtudio nutriantur: ne ſi
lubricæ ætatis annos indiſciplinate vivendo tranſegerint, aut* 2
*vix aut nullatenus corrigi poſtea poſſint. Quapropter præ-
ferantur eis ex ſanctimonialibus tales magiſtræ, quæ utique
& probabilis ſint vitæ, & erga eas talem exhibeant curam,
ut nequaquam huc, atque illuc poſſint habere progreſſum,
& aut deſidiæ, aut laſciviæ vitio maculentur: quin potius
ſacris imbuantur diſciplinis, quatenus his mancipatæ, va-* 3
gandi otio careant. Sed qui modus in hujuſmodi erudien-
dis tenendus ſit, beatus Hieronymus in Epiſtola, quam ad
Lætam de Inſtitutione filiæ ſcripſit, pleniſſimè docet, dicens;
*Igitur, quæ de repromiſſione nata eſt, dignam habeat ortu
ſuo inſtitutionem parentum; Samuel enim in templo nu-
tritus eſt; Joannes in ſolitudine præparatur, locuſtis alitur,
& melle ſilveſtri, & in typum pœnitentiæ prædicandæ, tor-
tuoſiſſimi animalis veſtitur exuviis. Sic erudienda eſt anima,
quæ futura eſt templum Domini. Nihil aliud diſcat audire,
nihil loqui, niſi quod ad timorem Dei pertinet; turpia verba
non intelligat, cantica mundi ignoret. Adhuc tenera lingua
pſalmis dulcibus imbuatur, procul ſit ætas laſciva puerorum,
habeat modeſtam gerulam, nutricem gravem. Diſcat in pue-
ritia, cui Imperatori tyruncula nutriatur. Ipſe habitus, &
veſtitus doceat eam, cui promiſſa ſit. Aures ejus non perfo-
rentur, ne ora Chriſto conſecrata ceruſſa, & purpuriſſo depin-
gantur; nec aurum, & margaritæ collum ejus deprimant,
nec caput ſacratum gemmis oneretur: ſed habeat alias mar-
garitas, quibus poſtea venditis, emptura eſt pretioſiſſimum
margaritum. Sit nutrix ejus ſollicita, & prudens, ut ea quæ
nutritur ne percutiatur à vipera; ne bibat de aureo calice
Babylonis, nec cum Dina egrediatur videre filias regionis, ne
ludat pedibus, & trahat tunicas, quia venena non dantur
niſi melle circumlita, & vitia non decipiunt, niſi ſub ſpecie
virtutum.*

*Poſtquam grandiuſcula fuerit, & in exemplum ſponſi ſui
ſapientia, ætate, & gratia apud Deum, & homines creſcere
cœperit, pergat ad templum veri Patris cum parentibus
ſuis; ſed cum illis non egrediatur è templo, & nuſquam ab
eis inveniatur, niſi in auditu ſanctarum Scripturarum. Nuſ-
quam exeat foras, ne inveniat eos, qui circumeunt civita-
tem, & vulnerant pudicitiam ejus, auferentes theriſtrum,
& nudam in ſanguine derelinquant. Non veſcatur in pu-
blico, ne videat cibos, quos deſiderat; diſcat jam nunc vinum
non bibere, in quo eſt luxuria, uſque ad perfectam tamen*

ætatem

ætatem propter indulgentiam, modico utatur vino, & carnium edulio ſuſtentetur. Nullus ei juvenis, nullus cincinnatus arrideat, vigiliarum dies, & ſolemnes pernoctationes ſic celebret, ut ne tranſverſum quidem unguem à nutricè diſcedat, non cum ancillis in auribus ſuſurret, ſed quod uni loquitur, omnes intelligant. Sit ei comes non compta, atque formoſa, quæ gutture carmen dulce moduletur: ſed gravis, pallens, ſubtriſtis, & pudicitia veterana, quæ illam deceat, & aſſueſcat exemplo ad Orationes, & Pſalmos nocte conſurgere, manè hymnos cauere, & ſtare in acie, quaſi bellatricem Chriſti.

Horarum diei curſu peracto, accenſaque lucernula reddat ſacrificium veſpertinum; ſic dies tranſeat, ſic nox inveniat laborantem; cibus ejus oluſculum ſit, & ſimilia, raroque piſciculi. ſic comedat, ut ſemper eſuriat, ut ſtatim poſt cibum poſſit legere, orare, & pſallere; non habeat colloquia ſæcularium Puellarum; & malarum Virginum contuberniis non miſceatur. Balnearum verò fomitibus ſopitos non ſuſcitet ignes, pro gemmis, & ſerico, divinos codices amet; diſcat primo Pſalterium, erudiatur in Proverbiis Salomonis ad vitam, conſueſcat in Eccleſiaſte calcare quæ mundi ſunt; ſectetur in Job virtutis, & patientiæ exempla, ad Evangelia tranſeat nunquam ea poſitura de manibus. Apoſtolorum acta, & epiſtolas tota cordis imbibat voluntate, & ſic per ordinem ſeriem novi, veteriſque Teſtamenti; cumque pectoris ſui cellarium his opibus locupletaverit, tunc virtutum floribus adornata ſoli ſponſo cœleſti, cui commiſſa eſt, calcatis cunctis, quæ mundi ſunt, placere ſtudeat.

Et in Concilio Provinciali Mediolanenſi 1. ſub Divo Carolo Borromeo *par.2. de Monialibus §. de Præfectis, & aliis Miniſtris*, habentur de Magiſtra Novitiarum hæc verba; *Novitiarum curam ſola Magiſtra electa, loco à cæteris Monialibus ſeparato, habeat, alia præterea nulla. Nec Novitias in timore, & in cultu Dei, & in obſervatione Religionis erudiat coneturque & vitæ exemplo; nullam habeat anſam reprehenſionis, aſſiduiſque admonitionibus ita eas inſtituere in ſpiritualis, & ſanctæ vitæ ratione, ut progrediente (Deo adjutore) perfectæ ejus ancillæ poſſint evadere.*

QUÆSITUM VII.

Utrum Novitiæ Moniales poſſint, ante annum probationis expletum, profiteri?

SUMMARIUM.

1 *Novitiæ Moniales Ordinis S. Dominici, etiam anno probationis non expleto, in articulo mortis conſtitutæ, profeſſionem emittere poſſunt, dummodò ſint in legitima ætate*

2 *Profeſſionem emittens intra annum probationis non eſt obligatus ad Religionem, neque in genere, neque in ſpecie, nec in foro conſcientiæ.*

3 *Privilegium quod Novitiæ Moniales profiteantur in articulo mortis, non eſt revocatum.*

4 *Legiſlatoris mens eſt, iis ſemper providere, quæ communiter accidunt,*

5 *Lex generalis non tollit legem antiquam pro caſu ſpeciali.*

6 *Congregatio ſacra Cardinalium non poteſt derogare privilegiis Papæ, & quando cenſet aliquod privilegium derogatum, conſulit Papam, & de tali derogatione fit mentio.*

7 *Privilegia contra* Concilium Tridentinum *conceſſa Regularibus* à Pio V. *quomodo fuerint revocata* à Gregorio XIII.

8 *Profeſſio emiſſa à Novitiis in articulo mortis, an ſit valida?*

9 *Papa non intendit unquam quæſito alterius juri derogare. & num. 13.*

10 *Monaſterium ſuccedit in bonis Monialis Novitiæ, ſi poſt emiſſam profeſſionem in articulo mortis, illa decedat.*

11 *Novitiis Monialibus decedentibus ab inteſtato, ſuccedit in earum bonis Monaſterium.*

12 *Matrimonium in articulo mortis contractum ſicuti eſt validum, ita & profeſſio emiſſa in articulo mortis eſt valida.*

14 *Moniales privilegiis Fratrum quomodo gaudeant?*

REſpondeo, quod non obſtante Concilio Tridentino *ſupra dictat.* Pius V. conceſſit Sanctimonia- 1
libus Novitiis Ordinis S. Dominici, ut, quæ anno probationis nondum expleto, ab hoc ſæculo tranſituræ, in articulo mortis conſpiciuntur, ipſæ ante tempus requiſitum, dummodo tamen in ætate legitima conſtitutæ ſint, ad profeſſionem regularem admitti poſſint, conſtitutione ſequenti:

Summi ſacerdotii cura, meritis licèt imparibus, Nobis ex alto commiſſa, requirit, ut votis illis, per quæ animarum Chriſti fidelium, præſertim Sanctimonialium, virtutum Domino ſub ſuavi religionis jugo, virgineaque perpetuæ caſtitatis laureola famulantium ſaluti ſpiritualique conſolationi, conſulitur, libenter annuamus, illaſque favoribus proſequamur opportunis. Sanè exhibita nobis nuper pro parte dilectarum in Chriſto filiarum Monialium Novitiarum nuncupatarum ad regulam profitendam ad Regulam S. Dominici fratrum Prædicatorum petitio continebat, quod quoniam aliquando accidit, ut illæ, durante tempore probationis illarum ad emittendam profeſſionem regularem, & ante illius emiſſionem, ab hac vita migrant, & in dicto tempore probationis, obſtantibus conſtitutionibus ſive ſtatutis, & ordinationibus dicti Ordinis, non valentes dictam profeſſionem emittere, carent cœleſti merito, quo ex dono, & benignitate Sedis Apoſtolicæ cæteræ dicti Ordinis Moniales profeſſæ, in dicta profeſſione, & regula decedentes, gaudent. Quare nobis humiliter ſupplicari fecerunt, ut ſibi in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui ſalutem animarum dictarum Monialium Novitiarum ſic ante profeſſionis emiſſionem, & durante tempore probationis earumdem decedentium, ſincero deſideramus affectu, ipſaſque Moniales Novitias, & earum ſingulas à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum harum ſerie abſolutas fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, eiſdem Monialibus Novitiis, nunc, & pro tempore exiſtentibus, & earum ſingulis, ut quando, & quoties aliqua ex eis nondum profeſſa, de alicujus medici conſilio ab hoc ſæculo tranſitura conſpicitur, ipſa pro conſolatione animæ ſuæ profeſſionem prædictam ante tempus requiſitum, quatenùs tamen in ætate legitima conſtituta ſit ad illam emittendam in manibus Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ, vel alterius Superioris Novitiarum ipſius Monaſterii, ſeu domus, ita tamen, quod ipſæ Moniales Novitiæ ſic decedentes indulgentiam, & alias gratias, quas Moniales verè profeſſæ decedentes conſequuntur, conſequi poſſint, emittere in articulo mortis liberè, & licitè valeant, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuò concedimus, & indulgemus: necnon eiſdem Monialibus Novitiis ita tunc profeſſis decedentibus, plenariam peccatorum ſuorum Indulgentiam, & remiſſionem in forma Jubilæi miſericorditer in Domino eiſdem auctoritate, & tenore elargimur.

Ac conceſſionem, indultum, & elargitionem hujuſmodi, ac præſentes litteras ſub quibuſvis ſimilium, vel diſſimilium indulgentiarum, & gratiarum ſuſpenſionibus, revocationibus, & limitationibus, etiam in favorem quorumcumque factis, & faciendis nullatenùs comprehenſas, ſed ſemper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum, & validiſſimum ſtatum reſtitutas, repoſitas, & de novo conceſſas exiſtere, ipſiſque Monialibus, & profeſſionem emittentibus ſuffragari poſſe.

Et ſic per quoſcunque Judices, & Commiſſarios quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E Cardinales, & Sacri Palatii Apoſtolici cauſarum Auditores ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac quicquid ſecùs ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac Monaſterii, ſeu domus, & ordinis hujuſmodi etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoq; indultis, & litteris Apoſtolicis, illis, eorumque Superioribus, & perſonis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis clauſulis, & decretis in contrarium quomodolibet conceſſis, approbatis & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis, illorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita, obſervata, inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſſè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris. Die 23 Auguſti 1570. Pontificatus noſtri anno 5.

Circa quam Conſtitutionem quatuor ſolent dubitari.

Primò. An ſit revocata per Bullam Gregorii XIII. quæ incipit, *In tanta rerum, & negotiorum mole?*

Secundò. An Profeſſio per hujuſmodi Privilegium facta, ſit valida, ita ut ſi Monialis Novitia ad priſtinam redeat ſanitatem, finito Probationis anno, novam non teneatur emittere profeſſionem?

Tertiò. An Monaſterium ſuccedat in bonis Novitiæ ſic profeſſæ morientis inteſtatæ?

Quartò. An iſtud Privilegium extendatur ad alios Novitios, & Novitias aliarum Religionum?

1 Ad primum diverſimodè reſpondent Doctores. Nam Bartholom. de Vecchiis *de Novit. diſputat.* 13. *dub* 11. Eman. Sà *tit. Relig. num.* 56. Lopez *in ſum. part* 1. *cap.* 8. Joan. Cruz *de ſtat. regul lib.* 1. *cap.* 8. *dub.* 4. *& lib.* 2. *cap.* 3. *dub.* 6. *concluſ.* 3 putant abſolutè hujuſmodi privilegium eſſe revocatum per dictam Bullam Gregorii XIII. & ideò hujuſmodi profeſſionem in nullo foro obligare; ducuntur maximè ex quadam aſſerta deciſione ſacræ Congregationis Cardinalium ſub his verbis: *Qui emiſit profeſſionem intra annum probationis, non eſt obligatus neque ad Religionem in genere, neque in ſpecie, nec in foro conſcientiæ illi indicta eſt obligatio.*

2 Laurent. Portel. *de dub regul verb. Novitia num.* 5 vult remanere hujuſmodi privilegium in ſuo robore ſolùm pro anticipatione profeſſionis ante annum, quod eſt dicere cum Eman. Roderic. *tom* 3. *quæſt. regul quæſt.* 15. *num.* 6. Mirand. *tom.* 1. *quæſt.* 22. *art* 10. *concluſ. unica*, & Barb. *de offic. & poteſt. Epiſcop. alleg.* 101. *num.* 84. valere tantùm hanc profeſſionem ad Indulgentiam, & alias gratias conſequendas, & in foro conſcientiæ, non autem in foro fori.

Sed meliùs Sanchez *in præcept. Decalog. lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 16. Henriquez *lib.* 13. *excomm. cap.* 40. *num.* 2. *in comm litt.* R. Joann. Baptiſta de Lezana *in ſumm. quæſt. regul. cap.* 25. *num.* 39. Megaglius *tom.* 2 *lib.* 2. *cap.* 27. *num.* 50. Barthol. à ſancto Fauſt. *in theſaur relig. lib.* 5, *q.* 167. Diana *in dub. regul. tom* 3 *tract.* 2. *reſol.* 17. Peirin. *tom.* 3. *Priv. ord. Minimor. cap.* 6 *num.* 13. & alii, qui fatentur abſolutè non eſſe hujuſmodi Privilegium revo-
3 catum. Tum quia mens legiſlatoris eſt, iis ſemper pro-
4 videre, quæ communiter accidunt; *leg. Nam ad ea, ff. de Legibus*, & D. Thom. 2. 2. *quæſt.* 120. *art.* 1. *in corpore*
5 docet, non in caſibus particularibus. Tum etiam, quia lex generalis non tollit legem antiquam pro caſu ſpeciali Gloſſ. *in l.* 3. *Cod de ſilentiar, lib.* 12. Gonz. *ad reg. cancell.* §. 7 *proœm num.* 75 Puteus *lib.* 1. *deciſ.* 195. *n.* 2. Gutier, *de jur. confir. part* 1. *cap.* 40. *n.* 2. *in fin.* Unde ſi vera eſt declaratio allata ſacræ Congregationis non intelligitur in caſu ſpeciali, ſed de profitente abſque privilegio, intra annum probationis.

Præterea Congregatio non poteſt derogare privilegiis Papæ, & quando cenſet aliquod privilegium eſſe derogandum, conſulit Papam, & de tali derogatione fit mentio. Quare licèt concedatur Gregorium revocaſſe, quæ contra Concilium Trident. conceſſerat Pius V. non propter hoc cogitur quis concedere, etiam revocaſſe hoc privilegium pro caſu aliquo particulari, ad Monialis particularis conſolationem, & bonum ſpirituale, conceſſum. 6 7

Tandem Gregorius revocavit ea tantùm quæ conceſſerat Pius V. ſuper ſtatu, & regimine Monialium, non autem ſuper profeſſione in articulo mortis emittenda, quia hoc non ad ſtatum, nec ad regimen Monialium pertinet, ſupponitur enim, Monialem à ſtatu hujus ſæculi, & regimine deceſſuram. Et per hæc patet ad rationes in contrarium.

Per diſtinctionem Doctorum in reſponſione ad primum dubium, facile eorum reſponſio ad ſecundum dignoſcitur; nam qui abſolutè volunt, hujuſmodi Privilegium eſſe revocatum, dicunt etiam profeſſionem talem non eſſe validam in utroque foro, ut dictum eſt.

Qui verò, cum Portell. *loc. cit.* tenent, hujuſmodi Privilegium habere vim tantùm in foro conſcientiæ, conſequenter fatentur, illam profeſſionem pro tunc valere quidem ad conſequendas gratias, & indulgentias, ſed ſic profeſſam, ſi convaleſcant, teneri, anno noviciatus expleto, de novo profiteri, vel emiſſam ratificare.

Peirinus, & alii citat. quibus adhæret Zanard. *in ſumm. Theolog. part.* 2. *cap.* 17. optimè docent, hujuſmodi profeſſionem eſſe validam, tum in foro conſcientiæ, tum in foro fori, & per conſequens Monialem ſic profeſſam, ſi ad priſtinam redeat ſanitatem, nova non indigere profeſſione. 8

Ratio eſt, quia profeſſioni ſic emiſſæ adeſt conſenſus proprius, & Monialium, ergo ſolum deeſt complementum anni probationis à Concilio præſcripti, quod cum ſit jus poſitivum, à Papa per Privilegium diſpenſatur.

Ad tertium, Eman. Roder. *tom.* 4. *c.* 63. *num.* 4. *&* 5. & alii *ſupra citati* negantes Privilegium hujuſmodi robur habere, & profeſſionem ſic emiſſam valere; negant etiam Monaſterium ſuccedere, ſi ſic profeſſa moriatur, quibus etiam adhærent Barboſ. *in Collect. num.* 1. *de Regul tit.* 31. *in cap.* 16 *Ad Apoſtolicam num.* 4 Ledeſm. *in ſum. part.* 2. *tract. de ſtado de los Religioſos cap.* 7. *concl.* 2. *diffic.* 1. Peregrin. *in comp. Privil. Cleric. Regul. tit Novitius* §. 2. Riccius 2. *part. praxis reſol.* 493. qui omnes ducuntur ſolùm, quia eſſet in præjudicium ſuccedentium ab inteſtato, & ſummus Pontifex non intendit unquam quæſito alterius juri derogare.

Doctores verò ſupracit. affirmantes hujuſmodi Privilegium non eſſe revocatum, & profeſſionem eſſe in utroque foro validam, conſequenter volunt; omnes effectus veræ, & legitimæ profeſſionis, illi deberi; inter quos eſt ſucceſſio Monaſterii in bonis Profeſſæ, ſi moriatur. 9

Probant præcipuè Sanchez. Barthol. à S. Fauſto, Diana, Megalius, & alii *loc. cit.* & Suarez *in Enchirid caſ. conſc. lib.* 3. *ver de Profeſſ* § *Monialis Novitia*; quia licèt finis conceſſionis Privilegii ſit conſolatio Novitiæ, ſpiritualiſque ipſius fructus, & nulla mentio ibi fiat ſucceſſionis Monaſterii in bona; attamen ubi ſemel virtute illius Privilegii profeſſa eſt, redditur verè impoſterum profeſſa, & omnium profeſſarum privilegiis fruetur; ſed eo ipſo quod profitetur perſona, Monaſterium ipſi ſuccedit; ergo, &c. Confirmant hanc doctrinam Doctores, qui cum Decio, & aliis, quos refert, & ſequitur Gratian. *in dec. Marchiæ dec.* 39 *n.* 13. dicunt, Novitiis decedentibus ab inteſtato, Monaſterium in bonis illorum ſuccedere. 10 11

Præterea probatur à ſimili à Confert. *in ſum. Materiarum Privil. Mendic. titul.* 20. *c.* 13. & à Laur. de Peirin.
12 *conſtit.* 8. *Pii V. cit.* quia ſicut Matrimonium in articulo mortis contractum, eſt validum, (contrarium enim in jure non reperitur expreſſum,) & filii illegitimi ex eiſdem perſonis procreati per illud ſubſequens matrimonium legitimantur, adeò quod in omnibus parentum bonis ſuccedere poſſunt; ita pariter profeſſio Novitiæ in articulo mortis emiſſa, qua Matrimonium ſpirituale cum Chriſto ſponſo contractum dicitur virtute privilegii, omnes parit effectus, quos produxiſſet, ſi expleto probationis anno emiſſa fuiſſet; unde Moniali ſic profeſſæ, vel Monaſterio non tantùm eleemoſyna ei non ſoluta; ſed etiam omnia alia bona Moniali competentia debentur.

13 Nec ſummus Pontifex juri alterius derogat in hoc, quia jus venientium ab inteſtato eſt, ut ea Moniali Novitia decedente, & inteſtata, ipſi ſuccedant; ſed quando virtute privilegii profitetur, non decedit Novitia, ſed profeſſa, & certi juris eſt, quod Monaſterium ſuccedit in omnibus bonis ſui profeſſi, ergo cum Monaſterium naturaliter illi ſuccedat, abſque cujuſquam injuria ſuccedit; & per hæc patet reſponſio ad rationes in contrarium.

14 Ad quartam: ſicut Moniales privilegiis Fratribus conceſſis fruuntur cum proportione, quia quando conceditur privilegium viris, cenſetur etiam conceſſum fœminis ab illis dependentibus, ſi illius ſint capaces; ita Novitii debent gaudere privilegiis Monialibus conceſſis in eadem proportione, dummodo participent in privilegiis Mendicantium. Ita affirmant Eman. Rod. Barthol. à S. Fauſto, Beja, Portell. Mirand. Vecchius, Peregrin. & alii cit.

QUÆSITUM VII.

Utrum tam Monialis Novitia, quàm Monaſterium, poſſint probationis anno renunciare?

SUMMARIUM.

1 *Probationis anno, nec Monaſterium, nec Novitiæ renunciare poſſunt.*

2 *Annus probationis neceſſariò requiritur ad hoc ut profeſſio religioſa ſit valida.*

1 RESpondeo, poſt Concilium Tridentinum Novitiam Monialem, & Monaſterium nullatenus poſſe renunciare anno probationis, & Novitiatus, quia neceſſariò requiritur hujuſmodi annus ex præſcripto
2 ejuſdem Concilii Tridentini *ſeſſ.* 25. *de Regul. cap.* 15. ut affirmant Eman. Rod. *loc. cit tom.* 3 *q.* 14. *art.* 7. & Hier. Rod. ſimiliter. *loc. cit. reſol.* 101. Navarr. *conſil.* 33. *tit. de regul. in antiquis,* Azor *loc cit. lib* 12. *c.* 4 *q.* 4. Beja 4. *part. reſp. caſ. conſc. caſu ult.* Mirand. *tom.* 1. *Manual. Prælat. q.* 22. *art.* 7. Sanch. *loc cit. lib.* 1. *cap.* 4. *n.* 18 Barthol. à S. Fauſto *loc. cit. q.* 170. Peregrin. *in comment. ad conſtit. cleric. regul. cap.* 1. *littera.* C. *§.* 12.

QUÆSITUM VIII.

An probationis annus debeat eſſe continuus?

SUMMARIUM.

1 *Novitius de licentia ſui Superioris, juſtis de cauſis poteſt extra Monaſterium manere abſque interruptione continuationis anni probationis.*

2 *Novitia Monialis cauſa curandæ valetudinis egreſſa de licentia Superioris, & poſtmodùm reverſa, non diſcontinuat annum probationis.*

3 *Annus probationis debet eſſe continuus, non interpolatus uſque ad profeſſionem.*

4 *Probationis annus interrumpitur per demiſſionem habitus animo deſerendi Religionem.*

PRo intelligentia formetur Quæſitum, An Monialis Novitia de licentia Superioris, habitu regulari retento, juſtis de cauſis, intra annum probationis è Monaſterio egreſſa per aliquod tempus, dicatur annum probationis interrumpere. Navarr. *conſil.* 10. *num.* 3. *de Cleric. non reſid.* & Peregrin. *loc. cit.* §. 8. Hieronym. Roderic. ſimiliter, *loc. cit. reſolut.* 101. *num* 44. Flamin. Pariſ. *de reſign. benefic. lib.* 3. *quæſt.* 13. *num.* 11. Sayrus *in flor. deciſ. ſub titul de Regul. deciſ.* 15. Ludovicus Beja *loc. cit.* Eman Roderic. ſimiliter, *loc. cit. art.* 8. Riccius *in praxi for. Eccleſ. deciſ.* 501. *in* 1. *edit.* Bonacin. *de clauſ. q.* 2. *punct.* 10. *difficult.* 2. *§.* 2. *num.* 6. Grat. *diſcept. forenſ. c.* 66. *num.* 14. Suarez. 3. *tom. de Relig. cit. cap.* 14. *num.* 13. Barthol. de Vecchis *loc. cit. dub.* 3. *num.* 10. Mirand. *loc. q.* 22. *artic.* 5. affirmant, poſſe Novitium de licentia ſui Superioris cum habitu regulari, juſtis de cauſis, intra annum probationis extra Monaſterium egredi, & per aliquod tempus commorari, & tamen poſt acceſſum licitè profiteri; annumque probationis in tali caſu non eſſe diſcontinuum. Idem dicendum erit de Moniali Novitia, quia Armendar. *in addit. ad recopil. leg. Navar. lib.* 7. *de Regul. num.* 13. ait deciſum fuiſſe à Sacra 2
Congreg. Cardinalium, *Novitiam Monialem, durante probationis anno, curandæ valetudinis cauſa, à Monaſterio egreſſam, & poſtea reverſam profeſſionem emittere potuiſſe, ac ſi nunquam egreſſa fuiſſet.*

Ex quibus colligitur annum probationis neceſſario 3
debere eſſe continuum, non interpolatum, quod communiter docent Doctores, & præſertim Eman. Rod. *in ſumma tom.* 2. *cap.* 8. *num.* 4. & Jacob de Graf. *in aureis dec. lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 15. Emanuel Sà *verb. Relig. num.* 9. Pariſ. *loc. cit.* Sorbus *in verb. Novitius de emiſ. profeſſ.* Mirand. *loc. cit. quæſt.* 22. *art.* 4. Leſſius *de juſt. & jure lib.* 2. *cap* 41. *dub.* 7. *num.* 59. Naldus *in ſum. verb. Novitius num.* 4. Suar. *loc. cit. diſp* 11. *dub.* 3. ubi *num.* 5. cum Suar. *loc. cit.* ampliat, quod talis continuatio non ſolum debeat eſſe per annum expletum, ſed etiam uſque ad profeſſionem. Et *num.* 6. ait idem Barthol. de Vecchis, 4
annum probationis tunc interrumpi, quando Novitius dimiſſo Religionis habitu, egreditur Monaſterium, animo deſerendi Religionem, quòd ſi poſtea pœniteret, iterumque reciperetur, deberet ex integro à principio inchoare Novitiatum, quod etiam referunt ferè omnes citati Doctores.

QUÆSITUM IX.

Utrum probationis annus debeat computari de momento in momentum?

SUMMARIUM.

1 *Annus probationis debet computari de momento in momentum.*

2 *Profeſſio regularis reſpectu anni biſextilis, quomodo ſit invalida.*

JAcobus Graf. *tom.* 1. *conſil. lib.* 3. *conſil.* 6. *num.* 2. *de* 1
Regul. Leſſius *loc. cit. lib.* 2. *cap.* 41. *dub.* 7. *num.* 59. Zanard *in direct. Theolog. part.* 2. *cap.* 26. *num.* 12. Ludov. Mirand. *loc. cit. q.* 22. *art.* 3. Suar. *de Relig. tom.* 3. *cit. c.* 15. *num.* 1. Bartol. à S. Fauſto *loc. cit. lib.* 5. *quæſt.* 160. *num.* 2. Barthol. de Vecchis *loc. cit. diſp.* 11. *dub.* 4. Barboſ. *alleg.* 111. *num.* 22. affirmant, annum probationis à momento in momentum debere computari, id eſt ab hora diei, in quo habitum quis ſuſcepit, uſque ad eandem horam ultimi diei ejuſdem anni.

Unde ſi Novitia Monialis compleret annum pro- 2
bationis die 24. Februarii anno biſextili, non diceretur expletus hic annus, niſi ſecunda die, quæ etiam appellatur 24. id eſt 25. die, & in hac 25. emittere profeſſionem poſſet in puncto diei 24. Februarii præcedentis anni, in quo habitum ſuſcepit; ita tradunt Eman. Roderic. *loc. cit. tom.* 3. *quæſt.* 15. *art.* 4. Miranda *loc. cit.* Bonac. *de Sacrament. diſp.* 8. *q. unica punct.* 5. *num.* 15.

Barthol.

Barthol. de Vecch. *loc. cit. dub.* 4. *num.* 5. Molina *de juſtitia tract 2 diſp* 573. Leſſ. *loc cit num.* 59. Hieron. Roderic. *loc. cit. reſol* 101. *num.* 39. Julius Lavor. *variar. lucubrat. tom* 1. *tit.* 1 *de Novitiis cap* 6. *num* 5 ubi refert Sacram Congregationem Concilii *in una Patavina* 5. *Julii* 1627. & *in una Andegaven.* 2. *Auguſti eodem anno* cenſuiſſe, non valere profeſſionem, reſpectu anni biſextilis, cujuſdam, qui ingreſſus eſt Religionem 27. Martii, & die 27. ejuſdem menſis ſequentis anni (currente anno biſextili) emiſit profeſſionem non expectato lapſu diei, qui illi anno accreſcit, quicquid dicant Aloyſius Riccius *loc. cit reſol.* 76. & Barthol. à S. Fauſto ſimiliter *loc cit q.* 176.

QUÆSITUM X.

An, & quando Novitia renunciationem bonorum ſuorum facere queat?

SUMMARIUM.

1 *Renunciatio à Novitia debet fieri intra duos menſes ante profeſſionem cum licentia Epiſcopi, vel ejus Vicarii.*

2 *Renunciatio non ſortitur effectum niſi profeſſione ſequuta.*

3 *Vicarii nomine intelligitur etiam Capitulum Sede vacante, non verò Vicarius foraneus.*

4 *Renunciatio ſatis eſt, ut toto bimeſtri tempore fiat, etiam ſi immediatè ante profeſſionem.*

5 *Bimeſtre, intra quod fieri debet profeſſio, computandum eſt de momento ad momentum, & ſecundum quod occurrit menſis in Kalendario.*

6 *Profeſſionem differre ex quacunque cauſa, facta ſemel renunciatione intra bimeſtre nihil refert.*

7 *Renunciationes, quæ à mulieribus profeſſionem emiſſuris fiunt, non invalidantur ex inobſervantia ſtatutorum à laicis præſcriptorum.*

8 *Renunciatio locum habet in donatione, in beneficiis temporalibus, in fidejuſſionibus & in liberationibus.*

9 *Eleemoſyne, & donationes Deo, & Sanctis oblata, nec non victus, & veſtitus Novitiæ, non comprehenduntur in renunciatione.*

10 *Oblationes factæ Monaſterio à conſanguineis Novitiæ, non comprehenduntur in renunciatione.*

11 *Contractus venditionis, emptionis, locationis, &c. non comprehenduntur in renunciatione.*

12 *Teſtamenta, Codicilli, & donationes cauſa mortis, in renunciatione non comprehenduntur.*

Concil. Trident. *loc. cit cap.* 16. decernit, *Nulla quoque renunciatio, aut obligatio antea facta, etiam cum juramento, vel in favorem cujuſcumque cauſæ piæ valeat,*
1 *niſi cum licentia Epiſcopi, ſive ejus Vicarii fiat intra duos menſes proximos ante profeſſionem, ac non aliàs intelligatur effectum ſuum ſortiri; niſi ſecuta profeſſione, aliter verò facta,*
2 *etiamſi cum hujus favoris expreſſa renunciatione, etiam jurata, ſit irrita, & nullius effectus.*

3 Nomine Vicarii Epiſcopi intelligitur etiam Capitulum Sede Vacante, ut tradunt Sbroz *de offic. Vicar lib.* 2. *q.* 270. Barthol. à ſanct Fauſto *in theſaur. relig. libr.* 5. *quæſt.* 197. Sanch. *in precept. decal lib.* 7. *cap.* 5. *num.* 69. ubi *num.* 70. dicit idem eſſe fatendum de Vicariis quorumcunque Prælatorum juriſdictione Epiſcopali in ſua Diœceſi gaudentium. Secus verò dicendum eſt de Vicariis Foraneis, niſi expreſſa commiſſio illis data ſit ab Epiſcopo; ex Sanch. *loc. cit num* 72. & Barthol. à ſancto Fauſto *loc. cit. q.* 198. & Barth. de Vecchis *in ſua prax. dub.* 9 *num.* 2. Quòd verò renunciatio ſine tali licentia facta, irrita, præter Concil decretum fuit etiam reſolutum in S. Rota *in Romana fideicommiſſi* 15. *Novemb.* 1624. *Coram Pirovano.*

4 Deinde Concil. Tridentin. *loc. cit.* dicit *intra duos menſes ante profeſſionem*, circa quæ verba notant Sanchez *loc. citat. num.* 80. & Bartholom. à ſancto Fauſto *loc. cit. quæſt* 192. quòd non requiritur, ut renunciatio fieri debeat integro bimeſtri ante profeſſionem, ſed ſatis eſt, ut toto eo bimeſtri ante profeſſionem fiat, quamvis immediatè ante profeſſionem.

Hoc autem bimeſtre computandum eſt de momento ad momentum, & ſecundum quod occurrit menſis in Kalendario; ex Sanch. *loc. cit. num.* 81. & Barthol. à S. Fauſto *quæſt.* 193. & Barthol. de Vecchiis ſimiliter, *loc. cit. num.* 5. unde renunciatio facta Moniali per diem ante dictos duos menſes, non valet; ait fuiſſe deciſum à Sacra Congregatione ait Aldan. *in compen. canon. reſol. lib.* 4. *tit* 3. *num.* 8. 5

Et ſi contingat profeſſionem differri ex quacumque cauſa, facta ſemel renunciatione illo bimeſtri, nihil refert; ex Sanch. *loc. cit, num.* 81. Armendar. *loc cit lib.* 7. *de Relig. num.* 18. qui *num.* 27. ait Concilii verba *intra duos menſes* verificari, etiam ſi ultra plures menſes anni probationis profeſſio fiat, & *num.* 22. affirmat reſolutum fuiſſe, tenere renunciationem, quam aliquis fecerit ante profeſſionem per duos menſes, licèt ante expletum decimum ſextum annum. Imò ſi ex quacumque cauſa contigerit profeſſionem ultra annum protrahi, renunciatio facta poſt decimum Novitiatus menſem, non amittit ſuum valorem, ut fuiſſe deciſum refert Barthol. de Vecch. *loc. citat. num.* 5. & idem Aldan. *num.* 12. ſubdit, fuiſſe deciſum *in una Nocerina* 21. *Auguſt.* 1627. quod Moniales poſt lapſum annum probationis, non tamen emiſſa profeſſione minimè impediuntur renunciare bonis ſuis per duos menſes ante profeſſionem. 6

Ex quibus licet inferre formam laicorum ſtatuto præſcriptam, non eſſe ſervandam in renunciationibus, quæ à mulieribus profeſſionem emiſſuris habitu regulari ſuſcepto intra probationis annum factæ fuerint, nec hujuſmodi ſtatuti omiſſio tales renunciationes invalidat, aut nullas, & irritas reddit, utpotè ab his perſonis, ſcilicet Novitiis factas; quæ ſecundum præſentem ſtatum, tanquam Eccleſiaſticæ cenſentur, ac proinde legibus laicalibus ſolemnitatem inducentibus ſubjacere non debent; ita refert decidiſſe Sac. Congreg. Cardin. Aldan. *loc cit num.* 11. de anno 1606. & idem tenuit Rota *in Parmen. tranſactionis* 20. *Decemb.* 1628. coram Durano. 7

Sub dicto decreto Concilii comprehenduntur donationes inter vivos à Novitiis faciendæ, ex Navarr. *comm.* 2. *de Regul. n.* 52. Molin *de juſtitia tract.* 2. *diſp* 239 *col.* 9. Eman. Rod. *in ſumma part.* 2. *cap.* 7. *n.* 8. Sanch. *loc. cit. lib.* 7. *cap.* 5. *n.* 20. Menoch. *de arbit. caſu* 437. 8

Idem decretum Concil. Trident. locum habet in renunciatione officiorum publicorum, ex Barth. de Vecchiis *loc. cit. diſp.* 8. *dub.* 7. *num* 7. & Sanch. *loc. cit. n.* 43. intelligentes de renunciatione officiorum temporalium, quatenus ſtatim transferatur in eum, in cujus favorem facta eſt renunciatio à Novitio.

Fidejuſſionem comprehendere hoc decretum, affirmant Sanch. *loc. cit. num.* 34. & Barth. de Vecch. *eodem dub.* 7. *num* 8

Comprehenditur quoque in renunciatione prædicta liberatio, qua Novitius, ſeu Novitia ſuum tutorem, aut curatorem à reddendis ratiocinationibus eximit; per Navarr. *conſil.* 83. *de regul.* & Barthol. de Vecchiis *dict. diſp.* 8. *dub.* 9. *num.* 9. qui affirmant, aliter eſſe dicendum, ſi hujuſmodi liberatio facta ſit à Novitia in teſtamento, non alterando naturam teſtamenti.

Non comprehenduntur tamen ſub prædicto decreto Concilii eleemoſynæ, dummodò ſint modicæ conſiderationis, attentis Novitiæ facultatibus: ita tenent Azor. *loc. cit lib* 13 *cap.* 9 *q.* 2. & Nicol. Garc. *loc. cit cap* 9. *n.* 17. Pereg. ſimiliter *loc. cit. part.* 2. *cap.* 1. *litt. G, §.* 7. Sanch. pariter *loc. cit. num.* 22. ubi ſubdit quod in eventu, quo Novitia exiret à Monaſterio non tenetur Monaſterium eleemoſynas à Novitia erogatas reſtituere. 9

Donationes Deo, & Sanctis oblatæ ſimiliter non comprehenduntur ſub eodem decreto, ex Emanuel Rodetic. *tom. 2. qq. Regul. q. 47. art. 6.* Sanch. *d. cap. 5. num.* 28. quicquid dicat Barthol. de Vecchis *loc. cit. dub. 7. num.* 11.

Nec etiam veniunt ſub præcepto Concilii Trident. *ſuperiùs* dicto, victus, & veſtimenta Novitiæ, nec etiam ea, quæ tribuuntur Monialibus, & Monaſterio in profeſſione emittenda, nec ea, quæ pro ſuſtentatione Novitiæ, Monaſterio traduntur: ita Doctores *ſequenti numero* citandi.

10 Oblationes, & donationes Monaſterio factæ à tutoribus, & curatoribus, ſive à conſanguineis Novitiarum ex propriis bonis, nequaquam comprehendi ſub dicto decreto, aſſirmant Suar. *de relig. tom. 4. lib. 5. c. 9. n. 15. & 16.* & Sanch. *loc. cit. num. 22. & 23.*

11 Pari modo non videntur comprehenſi ſub dicto ſtatuto Concil. Trident. contractus emptionis, venditionis, permutationis, locationis, & ſimilium, in quibus tantundem recipit Novitia, quantum dat; ex Sanch. *loc. cit. num. 23* & Laurent. de Peir. *loc. ſuperius cit. n. 73.* & Barthol. de Vecch. *d. dub. 7. n. 15.*

12 Teſtamenta, codicilli, & donationes cauſa mortis, non comprehendi ſub eodem decreto, tenent Navarr. *comment. 2. de reg. num. 50.* Carolus Tapia *in Authentica Ingreſſi, Cod. de ſacroſanct. Eccleſ. verbo ideoque nec de his cap. 1. num. 15.* Menoch. *in addit. ad lib. 2. de Arbit. caſu 436. num. 16.* Gutierr. *in cap. quamvis pactum de pactis lib. 6. verbo dum nuptui num.* 4. Emanuel Rodetic. *in ſumma cit. tom. 1 cap. 90.* Aloyſ. Riccius *in Collectan. deciſ. 584.* Vega *in ſumma tom. 1. cap. 91. caſ.* 4. Lælius Zech. *de repub. Eccleſ. titul. de regul. cap. 3. num* 10. Eman. Sà *verb. religio num.* 5. Nicol. Garc. *de benefic. part. 2. cap 9 num. 17.* Laurentius de Peir. *in conſtit. ſui ordinis conſtit. 2. Sixti IV.* Steph. Gratian. *diſceptation forenſ. tom. 5 cap. 587. num.* 30. Hier. Roderic. *loc. cit. reſol. 53. num.* 10.

Utrum autem Monialis generaliter renuncians ſuam legitimam, & quamcunque ſucceſſionem ſibi obventuram, cenſeatur cedere Majoratui, & feudo, diſputabitur *infra diſp. de voto paupertatis.*

QUÆSITUM XI.

Utrum Renunciatio abſque ſolemnitatibus Concil. Trident. ſeſſ. 25. de Regul. cap. 16. *facta ante ingreſſum Religionis, intuitu habitum regularem induendi, ſit valida?*

SUMMARIUM.

1 *Novitius ante ingreſſum Religionis an poſſit abſque ſolemnitatibus de ſuis bonis diſponere?*

1 Videtur renunciationem factam ante ingreſſum Religionis, & ante habitus ſuſceptionem ſine ſolemnitatibus eſſe validam, quia tunc Novitius, vel Novitia poterant de ſuis bonis diſponere abſque ſupradicta ſolemnitate, cum in ſæculo exiſterent, & ita docent Menoch. *in add. loc. cit. caſ. 436. num. 3.* Mandoſ. *conſil. 22. num. 8. vol. 1.* Stephanus Quaranta *in ſumma Bullar. verbo Monaſteria, & Conventus, verſ. dubium illud.* Paſſarel. *in compendio minorum cap. 37.* Zanar. *in direct. Theolog. part. 2. cap. 17.* Sorbus *ad compend. mendicantium verbo Novitius.* Naldus *in ſumma verbo Religioſus, num. 1.* Franciſc. Molina *de ritu nupt. lib. 7. quæſt. 99. num.* 30. Caſtil. *controverſ. lib. 1. de uſufructu cap. 65. num. 7.* Gallet. *in Margarita caſ. conſcien. verbo Novitius 1.* Ugolin. *de poteſt. Epiſc. cap. 20 §. 7. num. 1.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. part 3. alleg. 99. num. 17.* quod etiam tenuit Rot. Rom. *in una Parmen translationis 20. Decembr. 1627.* Coram Durano, ubi fuit dictum, in donatione facta ab eo, qui adhuc non eſt Religionem ingreſſus, ſed cogitat de ingreſſu, eſſe adhibendam ſolemnitatem legis, ſeu ſtatuti ſæcularis, ac ideò donationem factam per filium Patri per dies paucos ante Religionis ingreſſum, & habitus ſuſceptionem, intuitu, & etiam contemplatione ejuſdem Religionis, eſſe validam; quod etiam affirmant Aldan. *in comp. canon. reſol. lib. 2. tit. 8. num. 15.* referens hoc fuiſſe deciſum ſub die 13. Aprilis 1630. à Sacra Congregatione Cardinalium.

Hic non retineam ſententiam multorum dicentium, renunciationem, ſeu donationem factam ab exiſtente adhuc in ſæculo, prætextu, & intuitu ingreſſus Religionis nullam, & invalidam eſſe, tanquam factam in præjudicium Religionis, & ſine ſolemnitate ſupradicta Concil. Tridentin. hanc ſententiam tuentur Navar. *conſil. 7. de donat. in antiq.* Molin. *loc. cit. tract. 2. diſp. 139.* Flam. Pariſ. *de reſig. benef. lib. 3. quæſt. 13. num. 9.* Menoch. *conſil. 388. num. 7.* Fuſcus *de viſit. lib. 2. cap. 18. num. 37.* Rojas *in Epit. ſucceſſ. cap. 7. num. 50.* Emanuel Sà *verb. relig. num. 5.* Miranda *loc. cit. tom. 1. q. 23. art. 2.* Leſſ. *loc. cit. lib 2. cap. 41. num. 39.* Gutier. *loc. cit. lib. 6. §. dum nuptui, in fine.*

QUÆSITUM XII.

An renunciatio facta à Novitia Moniali cum ſolemnitatibus Concil. Tridentin. loc. cit. *ſemper ſit valida?*

SUMMARIUM.

1 *Profeſſione invalidata, invalidatur etiam renunciatio.*
2 *Profeſſione ratificata, ratificatur etiam renunciatio.*

Laurentius de Peir. *in d. conſtitut. 2. Sixti IV num. 78.* & Barth. à Sancto Fauſto *loc. cit. lib 5. quæſt. 178.* & Sanch. *loco ſimiliter cit. lib. 7. cap. 5. num. 55.* dicunt, quod ad hoc, ut renunciatio facta à Novitia cum ſolemnitate prædicta, ſit valida, requiritur, ut profeſſio 1
valida ſit, nam invalidata profeſſione ex aliqua cauſa, invalidatur etiam renunciatio; ſimiliter ſi profeſſio non ſequatur, quia moriatur Novitia antequam profeſſionem emittat, ſive ad ſæculum redeat, donatio, & renunciatio nulla, & irrita eſt; ita docent Emanuel Rodetic. *in ſumma loc. cit. cap. 90. num. 6.* & Navarr. *conſil. 1. de ſtatu Monach. in antiquis.* Paſſarel. *loc. cit. cap. 37.* Barb. *loc. cit. cap. 37.* Barb. *loc. cit. allegat. 99. num. 11.* Honded. *conſ. 37. num. 16. vol. 2.* & etiam Laurent. de Peirin. *loc. citat.* cum Sanch. *num. 48.* & aliis commu- 2
niter.

Et in caſu quo profeſſio nulla ſit, & invalidè emiſſa, ſi poſtea ratificetur, ſtatim cenſetur ratificata renunciatio, & revalidata, ut docent Aloyſ. Ricc. *in deciſ. Curiæ Archiepiſc. Neapol. deciſ. 146. part. 4.* & Sanchez. *d. lib. 7. cap. 5. num. 56.*

QUÆSITUM XIII.

Utrum Novitia tempore probationis poſſit teſtamentum condere, & revocare aliud teſtamentum à ſe confectum ante ingreſſum Religionis?

SUMMARIUM.

1 *Novitius tam ante, quàm poſt ingreſſum Religionis poteſt teſtamentum condere.*
2 *Teſtamentum non dicitur renunciatio, nec obligatio.*
3 *Novitius poteſt revocare teſtamentum à ſe factum ante ingreſſum Religionis.*
4 *Monialis Profeſſa non poteſt teſtamentum ſuum ante profeſſionem factum revocare, poterit tamen illud, quatenus ſit obſcurum, declarare.*

Certum eſt per ſupradictum decretum Concil. 1
Tridentin. Novitium non carere facultate condendi teſtamentum ante, vel poſt ingreſſum Religionis; ex Navarr. *con. 2. de Regul. num. 51.* Leſſ. *loc. citat. lib. 2. cap. 41. dub. 4. n. 40.* Læl. Zech *loc. cit. cap. 3. n. 10.* Eman. Rodetic. *loc cit tom. 2. quæſt. 47. art. 10.* Stephan.

Gratian. *loc. cit. c.* 587. *n.* 39. Barthol. de Vecch. *loc. cit. diſp* 8 *dub.* 10. *n.* 3. ubi ait, ſic declaraſſe Sacram Cardinalium Congregationem die 22 Jan. 1598. & ratio eſt, quia Concil. Trident. *loc. cit.* de ſolis renunciationibus,
2 & donationis loquitur, at teſtamentum non dicitur renunciatio, nec obligatio; & hæc dicta ſint de poteſtate Novitii condendi teſtamentum. An verò poſſit Novitia revocare teſtamentum à ſe confectum ante ingreſſum Religionis?

3 Dico, quod Doctores communiter partem affirmativam tenent, ut Bart. *in Authentic. Ingreſſi num.* 1. *Cod. de Sacr. ſanct. Eccleſ.* Covarr. *in cap.* 2. *num.* 4. *de teſtament.* Molina *de primogen. lib.* 2. *cap.* 9. *num.* 34. Carol. de Topia *loc. cit. num* 46. Carolus de Graſſis *de effect. Cler. effect.* 4. *num.* 31. Emanuel Roderic. *tom.* 3. *qq. regul. quæſt.* 3. *artic.* 8. Azor. *loc. cit. lib.* 12. *cap.* 8. Reginald. *in praxi lib.* 18. *num.* 397. Caſtil. *loc. cit. cap* 65. *num.* 6. Marc. Anton. Cenuenſ. *in practicab q.* 332. Sanch. *loc. cit. lib.* 7. *cap.* 3. *num.* 24. Hieron. Roderic. *in compend. qq. regul. reſol.* 101. *num.* 49.

4 Non poterit tamen Monialis profeſſa teſtamentum ſuum ante profeſſionem factum revocare, ut teſtantur plerique, ex cit. Doctoribus, & etiam Abbas *in cap. in præſentia num.* 61. *de probation.* Covar. *in dict. cap* 2 *n.* 9. *de Teſtament.* Navarr. *com.* 2. *de regul num.* 53. Valaſc. *d. cap.* 16. *num* 18. Miranda *d. tom.* 1. *quæſt.* 24. *artic.* 10. Barthol. de Vecch. *cit. dub.* 11. Poſſe tamen Monialem profeſſam teſtamentum ſuum ante profeſſionem conditum declarare, tradunt Gozad. *conſil.* 41. *num.* 15. Valer. Reginald. *loc. cit. cap.* 27. *num.* 397. Sanch. *loc. cit. lib.* 7. *cap.* 11. *num.* 16. Barthol. de Vecch. *dict. diſp.* 8. *dub.* 12. Emanuel Roderic. *loc. cit. tom* 3. *quæſt.* 69. *art.* 3. qui Doctores affirmant, poſſe quidem Religioſum profeſſum ſuum teſtamentum, ut ſupra declarare, præcipuè ſi indigeat propter obſcuritatem interpretatione ſuæ voluntatis, ita ut Religioſus ille declarationem verbis convenientem proferat; & ita affirmat Rota *deciſ.* 1373. *num.* 7. coram Card. Seraphino: quicquid dicat Navarr. *in cap. Non dicatis. num.* 43. *art.* 10. exiſtimans, non poſſe Religioſum profeſſum teſtamentum à ſe factum ante profeſſionem declarare poſt profeſſionem.

DISPUTATIO V.

De numero Monialium Monaſteriis præfigendo, ac de earundem Dotium ſolutione.

Quæſ. I. *Quot Moniales ſint cuilibet Monaſterio præfigendæ?*
II. *An Monialibus debeatur Dos?*
III. *Utrum in receptione Dotis committatur ſimonia?*
IV. *Dotes Monialium à quibus ſint taxandæ?*
V. *An Monaſteriis Monialium ſit aliquid tribuendum à Parentibus, & conſanguineis novitiæ, ante ejus Profeſſionem?*
VI. *Utrum Monaſterium, ratione damni ex dilatione Dotis provenientis, poſſit aliquid recipere?*
VII. *De modo, & forma ſolvendi Monialium Dotes.*

QUÆSITUM I.

Quot Moniales ſint cuilibet Monaſterio præfigendæ?

SUMMARIUM.

1 *Numerus Monialium cuilibet Monaſterio præfigi debet, qui commodè ſuſtentari poteſt.*
2 *Tertia ſoror non eſt admittenda inter Moniales ſine Apoſtolicæ Sedis licentia.*
3 *Numerus Monialium non augetur per ſuſceptionem Converſarum ſeu ſervientium Monialium.*
4 *Numerus Monialium cuilibet Monaſterio, à quo ſit præfigendus?*

1 ANtiquitus in ſacris Conciliis jure cautum eſt, tot eſſe cuilibet Monaſterio Moniales præfigendas, quot Monaſterium commodè capere queat, propriiſque redditibus, vel ſaltem eleemoſynis ſuſtentare poſſit. Ita habetur *in cap. periculoſo, &c unico § ſanè, de ſtat. regul. in* 6. & in Concilio Arelatenſi primo *cap* 8. quod refertur *in cap.* 1. *de inſtit.* & Arelatenſi VI *Can.* 8. necnon in Turonenſe III. *Can.* 31. & in Capitulari Caroli Magni Imper. ſub Leone III *cap* 6. hæc ſancita fuerunt circa annum Chriſt 813. ex Jacobo Sirmondo *tom.* 2. *Conc. Antiquor. Galliæ ſub dicto anno.*

Idem decernit Concilium Moguntinum I. *cap.* 19. & Gregor. IX. ſub dat. Ananiæ nonis Octobris 1233. ann. 6. ſui Pontif. præcipit, certum numerum perſonarum conſtitui in Monaſterio Monialium S. Mariæ de Roſario, ut habetur *in regiſtro Pontificio in fine primi tomi Annalium* Fr. Lucæ Uvadingo *conſt* 9. *ejuſdem Gregor.* Idem habetur *in conſt.* 80. *ejuſdem Pontif.* ubi taxat certum numerum Sanctimonialium propter quietem, & bonum regimen Monaſteriorum, & demùm in Concilio Tridentino fuerunt ſupradictæ ſanctiones confirmatæ *ſeſſ.* 25. *de regul cap.* 3. his verbis; *In Monaſteriis autem, & domibus tam virorum, quàm Mulierum bona immobilia poſſidentibus, is tantum numerus conſtituatur, ac in poſterum conſervetur, qui vel ex redditibus propriis Monaſteriorum, vel ex conſuetis eleemoſynis commodè poſſit ſuſtentari.*

Notat autem Barboſ. *de offic. & poteſt Epiſcopi part.* 3. *alleg.* 98. *num* 2. quod inter jus antiquum *in dict. capite unico*; & novum Concilii Tridentin. *in d cap.* 3. reperitur differentia, quia illud loquebatur tantùm de Monialibus ordinum non Mendicantium, præcipiens, ne reciperentur, niſi quot poſſint de ipſorum Monaſteriorum bonis, ſeu proventibus abſque penuria ſuſtentari, hoc verò poſtmodum extendit ad omnes regulares, tam maſculos, quàm fœminas, atque etiam mendicantes, in quibus licèt numerus ſtatui non poſſit pro facultate bonorum, vel introitum, eo quod iis carere debent, nihilominus ſtatuendus eſt, habita conſideratione ad conſuetas eleemoſynas, quibus valeant commodè ſuſtentari.

Idem confirmarunt, & innovarunt reſpectivè Pius V. *in Conſt* quæ incipit, *Circa Paſtoralis*, & Greg. XIII. *in altera Conſtit.* quæ incipit, *Deo ſacris, infra diſp.* 7. *quæſ.* 1. & Sac. Cong. Card. per decretum *infr. q.* 3.

Ex quibus decretis, & Conſtitutionibus ſatis con-
ſtat, non poſſe Novitias recipi intra Monaſteria Moni-
alium, quæ debitum, & juſtum Monaſterii numerum
ſuperent, & conſuetis redditibus annuis, & eleemo-
ſynis non poſſit ſuſtentari, quod etiam docent Navar.
de reddit. Eccleſ. q.1. monit.62. Barboſ. *de jure Eccleſ. lib.1.
cap.44. num.* 28. qui fatetur inſuper deciſum fuiſſe, à
Sacra Cardinalium Congregatione ſicut etiam, quod
2 tertia ſoror non admittatur Monialis ſine Apoſtolicæ
Sedis licentia, die 25. Maji anno 1595. ex Gavant. *in
Mon. Epiſc. verbo Moniales num.* 10.

3 Norandum tamen, quod numerus præfixus Moni-
alium cuique Monaſterio non dicitur augeri per Con-
verſas, ſeu Servientes, quæ licèt ad clauſuram, & habi-
tum adſtringantur, & poſſint recipi ad profeſſionem, ex
Navar. *in c. ſtatuimus n. 44. de regularibus*, juxta Conſtit.
Pii V. & Greg. XIII. & aliorum; tamen de conſuetudine
multorum locorum iſtæ Converſæ non habentur in
conſideratione ad effectum augendi numerum Monia-
lium velatarum, quia non faciunt numerum.

4 Hujuſmodi verò numerus Monialium ab ordinario
in Monaſteriis ſibi ſubjectis præfigendus eſt; in aliis
verò, quæ Regularibus ſubjecta ſunt, ab Ordinario,
cum interventu tamen Superioris Regulari, præfixio
fieri debet; ex Sacra Congregatione Cardin. ut refert
Barboſa *in Collect. Bullar. verb Numerus.*

Pro Monaſteriis autem Regni Portugalliæ refert
Barboſ. *de Jure Eccleſ. cit. n. 29.* decretum Sacræ Con-
greg. in una Turonen die 29. Maji 1603. Petente Ca-
tholico Rege, ut omnibus Sanctimonialium Mona-
ſteriis Regni Portugalliæ certus Monialium numerus
præfigatur; S. D. N. audita Sacræ Congregationis ſen-
tentia, Collectori Luſitaniæ per Breve ſub die 6. Junii
1615. injungi mandavit, ut juxta normam à Concilio
Tridentino præſcriptam, in omnibus, & ſingulis Mo-
naſteriis Monialium iſtius Regni, eum tantùm nume-
rum ab Archiepiſcopis, & Epiſcopis denuò præfigi,
ac impoſterum conſervari, curet, qui ex redditibus
propriis eorundem Monaſteriorum, vel ex conſuetis
eleemoſynis congruè poſſit ſuſtentari, & juxta dicto-
rum Monaſteriorum capacitatem, nec non Cellarum
quantitatem, commodè ibi commorari valeat; ita ta-
men, quod in his, quæ Regularibus ſubjecta ſint, iidem
regulares Superiores numeri præfixionis aſſiſtant, ut
ſupra numerum hujuſmodi, nulla deinceps admittatur
Monialis abſque Sedis Apoſtolicæ, aut ejuſdem Sacræ
Congreg. expreſſa licentia.

QUÆSITUM II.

An Monialibus debeatur Dos?

SUMMARIUM.

1 *Mulieres non ſunt deſponſandæ indotatæ, ſive Deo ſive hominibus.*
2 *Moniales non recipiuntur in Monaſteriis, niſi ſufficienter dotatæ.*
3 *Pater debet conſtituere dotem filiæ nubenti, vel Monaſterium ingredienti.*
4 *In conſtitutione dotis attendenda eſt conſuetudo regionis & æquitas.*
5 *In conſtituendis dotibus debet ſpectari conſuetudo, & non quantitas patrimonii, ſeu legitima.*

1 JAm uſus obtinuit, tam in Eccleſia Dei, quàm in
ſæculo, ut mulieres indotatæ nequaquam deſponſen-
tur, ſive Deo conſecrentur per Religionis ingreſſum,
& Profeſſionem, ſive hominibus conjungantur in Ma-
trimonio. Ideo prout ad rem noſtram facit, Mulieres,
quæ Deo dicantur, ſuas dotes habere, conſentaneum
eſt pro earum ſuſtentatione, & veſtitu; ait enim Mi-
ran. *de Sac. Monial. quæſt. 8. num.* 8. conſuetudine totius
2 ferè Mundi hodie introductum eſt, ut Moniales in
Monaſteriis non recipiantur, niſi prius ſufficienter do-
tatæ. Ideò leges decreverunt, quod pater non ſolum 3
filiæ nubenti, verum etiam Monaſterium ingredienti,
congruam dotem conſtituat; ita Bald. *leg. final. C. de
dotis prom. & Auth. Niſi rogati, in princ. C. ad S. C. Tre-
bel.* Anchar. *conſ.* 208. *num.*4. Felinus *c. Eccleſia num.*79.
verſ. cæterum, de Conſtit. Everardus *loco à Matrimonio
carnali ad ſpirituale num.* 4. Greg. Lopez. *leg. 8. verb. el
padre cap.11. p.4.* Menoch. *de præſump.64. præſ.189. n.91.*
Et in conſtitutione dotis ſemper attenditur mos, & 4
conſuetudo regionis, & æquitas rationis naturalis,
cum aliàs Moniales non poſſent à Monaſterio ſuſten-
tari; Exod. 22. *verſ. ſi deduxerit, cap.1. de adulter. l. quòd
ſi nolit §. quia aſſidua ff. de adil. edict.* Cuman. *conſ.46. in
fin.* Rimin. ſen. *conſil.339. num.* 17. *&* 18. cum aliis per
Cardin. Mantic. *de tacit. & ambig. conventionib. lib. 12.
tit. 21. num. 4. in fin. verſ. ſexto, & ultimo, & num. 34.
&* 40. ubi etiam concludit, quod magis debet ſpectari
talis conſuetudo, quam quantitas patrimonii, ſeu le- 5
gitimæ, quia dos, licèt ſit minor legitima, poteſt etiam
dici congrua, ſi moribus recepta ſit, Corn. *conſ.107. n.
11. lib.2. & conſ.162. eodem lib. & conſ.116. lib.3.* Ruin.
conſ.56. num. 18, *lib.3.*

QUÆSITUM III.

Vtrum in receptione dotis committatur Simonia?

SUMMARIUM.

1 *Simonia non committitur ſuper dotibus Monialium: limita ut num. 2.*
3 *Opulentia Monaſterii non cauſat Simoniam recipiendo dotes pro Monialibus.*

IN pactionibus, & conventionibus ſuper dotibus 1
Novitiarum recipiendarum factis, fatendum eſt,
nullam committi Simoniam, dummodò ſit pro ſuffi-
cienti, & congruenti earum ſuſtentatione, & non tan-
quam pretium; ita deciſum fuiſſe à Clem. VII. affirmat
Compend. Priv. Mendic. verb. Moniales §. ult. & docent D.
Thom. 2.2. *q.100. art.3. ad 4.* & Cajet. *ibidem.* Emanuel
Roder. *tom.2 qq. regul. q.48 art.1.* Navarr. *loc cit. quæſt 1.
monit. 60. num.2.* Soto *lib.6. de Juſt. q.6. art.2.* Suar. *tom.1.
de Relig. lib 4. cap.17. num 16* Mirand. *loc. cit. art. 6. & 7.*
Portell. *in addit. ad dub regul verb Moniales num.19.* non
obſtantibus *cap. Simonia, & extravag* 1. *eodem tit.* ut
rectè probant Hieron. Roder. *loc. cit. reſol. 54. num. 1.*
& Diana *in reſol mor. tract. 2. de dub. regul. reſol.* 100.
Leſſius *de Juſtit. lib.2. cap 35. dub.13. n.15.* quod etiam ha-
betur ex communi Eccleſiæ uſu, & conſuetudine, ut no-
rant Surdus *de alimen. tit. 9. q.27. n. 5.* Suarez *tom.3. de
Relig lib.3 cap.9. num.*15. & Barthol. de Vecch. *in praxi
Novit. diſp 1. dub 3. n.5.* Imò Innocentius VIII. Monia-
libus privilegium conceſſit, ut in recipiendis dotibus
non incurrant Simoniam, præterquam in duobus caſi-
bus; primò ſi pactum ineant de aliquo dando, vel ſol- 2
vendo pro ingreſſu Religionis; ſecundò ſi recipiant in-
habilem, cum ſpe aliquid habendi; ex D. Franciſco Ripa
Vallumbroſano *tractat. de Simonia part.1. art 3. num.17.*
Et *3. par. art.5. num.7.* idipſum ex profeſſo confirmans,
ait, Moniales non ligari excommunicatione lata *in d.
extravag.*1. quia multi Summi Pontifices, ab hujuſmodi
cenſura, Moniales, ob ingreſſum Monaſterii, dotem
accipientes, exemerunt per plura Privilegia, ut refert
Capucin. *in Compend. privileg. verb. Moniales n. 16. & 31.*
Mirand. *loc. cit. quæſt. 8. art. 7. concluſ.* 1. Leſſius *loc. cit.
num.* 141.

Neque obſtat opulentia Monaſterii in ſolita Mo- 3
nialium receptione cum dotibus conſuetis, ſicut neque
in paupertate Monaſterii cum dotes, ut dictum eſt,
ſemper recipiendæ ſint pro Monialium ſuſtentatione,
Ita Sylveſt. *verb. Simonia* §. 5. Soto *loc. cit. lib 6. q.6. art.
fin.* Mirand. *loc cit. art.7 concl.2.* Hieron. Roder. *loc. cit.
reſol.54. num. 3.* Navar. *in Manual. cap.27. n.3.* & Eman.

Roder. *tom. 2. qq. reg. q. 84. art. 7.* qui negavit quoad Monaſteria opulenta, ſed poſtea ſe retractavit *in addit. ad ſum. tom. 3 cap. 44. num. 8.* idem affirmat Diana *tract. 2. de dub. reg. reſol. 97.*

QUÆSITUM IV.

Dotes Monialium à quibus ſint taxandæ.

SUMMARIUM.

1 *Dotes pro Monialibus taxandæ ſunt ab earum Prælatis.*
2 *Dotes Mulierum ſæcularium taxandæ ſunt ab earum Patribus, propinquis, & Superioribus.*
3 *Dotes taxandæ ſunt ſecundum conſuetudinem Provinciæ, & rerum valorem.*
4 *Dos ordinaria pro Monialibus quænam ſit.*
5 *Prælati, pro dotibus Monialium non debent leges generales condere.*
6 *Prælati juſtis de cauſis, poterunt, etiam inſciis Monialibus, taxare dotes*
7 *Dos duplicata Monialibus, quænam ſit.*
8 *Dos pro tertia ſorore Moniali debet eſſe duplicata, & pro quarta triplicata.*

1 DOtes Monialium taxare, ſatis conſtat, ad Prælatos illarum pertinere; ſicut poteſtati ſæculari competit ob publicam utilitatem, pro fœminis carna-
2 liter nubendis, idipſum præſtare, ut earum dotes à Patribus, propinquis, & Superioribus taxentur. In quo quidem negotio ſtatui non poteſt lex generalis, ſed in unaquaque Provincia ſecundum conſuetudinem, ac re-
3 rum valorem, & aliarum circumſtantiarum diſpoſitionem, aſſignari poſſunt dotes Monialibus, quæ pro congrua illarum ſuſtentatione ſufficiant; ita ut cuilibet Moniali pro illius conditione ad arbitrium boni viri dos juſta, & ſufficiens indicetur, ut per Decretum Sacræ Congregationis fuit mandatum, quod puellæ ingredi-
4 antur Monaſterium, cum dote ordinaria, quæ tunc eſt talis, quando eſt ſtatuto, & conſuetudini conformis, cum ponatur ad differentiam extraordinariæ, quæ non habet certam, & determinatam taxationem, ſed juxta arbitrium debet declarari *leg. penultim.* ubi gloſſ. Gratian *diſcept. forenſ. cap. 945. num. 6.*

5 Ita etiam Emanuel Roder. *loc. cit. artic. 3.* qui tamen *art. 4.* ſubdit, non teneri Prælatos legem generalem concedere, ſed legem tantùm conſtituere ſecundùm loca, tempora, & perſonas.

6 Poterunt quidem Superiores Monialium in aliquibus caſibus taxam dotium limitare, juſtis concurrentibus cauſis, etiam inſciis, & contradicentibus Monialibus, dummodo ſufficiens ſemper remaneat quantitas pro ſuſtentanda Moniali, & hoc intendunt ſanctiones Summorum Pontificum & Conciliorum. Ita Mirand *loc. cit. artic. 8.* Covarr. *de ſponſal. 2 part. cap. 3.* Emanuel Roder *loc. cit.* Nav. *in cap. ſtatuimus num. 44.* Hieron. Roder. *loc. cit. num. 4.*

7 Advertant tamen Superiores Monialium, quod eleemoſyna duplex, quæ pro tertia ſorore Moniali, & pro Supernumerariis ſolvi debet, ſignificat duplicatam ſummam ejus, quæ in receptione Monialis intra numerum dari conſuevit, ita ut, ubi ſumma minor eſt ducentis ſcutis, ibi ſaltem ſolvantur 400. & non minus; ut decrevit Sacra Congreg. Card. die 5. Septembr. 1604.
8 *apud Campanil. rubr. 12. cap. 17. num. 4.* Quòd autem pro tertia ſorore Moniali in eodem Monaſterio intra numerum præfixum, duplicata, & pro quarta, triplicata portio ſolvi debeat, & ſuffragio careat in Capitulo, quouſque altera ex duabus primis ejus ſororibus deceſſerit, decrevit Sacr. Congr. Card. 26. Aug. 1616. ut refert Gavant. *in Man. Epiſc verb. Monialium Novitiarum alimenta n. 8. & 9.* quæ etiam de anno 1619. die 15. Febr. reſcripſit Card. Vendramino, ſequentem Epiſtolam:

E Decreto antico, è più volte rinovato da queſta Sacra Congregatione, che in un'iſteſſo Monaſterio, non poſſono eſſere ammeſſe più di due Sorelle all'habito Monaſtico. E quando gratia ſpeciale della medeſima Sacra Congregatione ſi concede tall'hora di Monacar la terza, ciò ſi fa con eſpreſſa condizione che reſti priva di Voto attivo, è paſſivo, ſino alla morte d'una delle due prime, di maniera, che non ſiano più di due Sorelle col Voto. Ben'è vero, che quando il Monaſterio è numeroſo, come ſarebbe di cento Monachi in circa, hanno queſti Illuſtriſſimi miei Signori havuto riguardo, che anco vivente le due prime Sorelle, la terza ſimilmente goda il ſudetto Voto attivo, è paſſivo: Ma ſimil grazia non ſe l'è mai conceduta nel primo ingreſſo; aggiungendo, che quando la terza Sorella ſi admette, paghi la dote duplicata ſe è dentro, è la triplicata ſe è ſopra il numero, il che hanno voluto queſti Illuſtriſſimi miei Signori che io ſignifichi à V. S. Illuſtriſſima à finche ſi contenti di fare oſſervare il ſudetto Decreto in coteſta ſua Città, è Dioceſi, &c. Di Roma. Ita Giorg. Polac. *vacat. Epidem. part. 2. cap. 7. de elect. num. ultim.*

QUÆSITUM V.

An Monaſteriis Monialium ſit aliquid tribuendum à Parentibus, & conſanguineis Novitiæ, ante ejus Profeſſionem?

SUMMARIUM.

1 *Mutuum, & commodatum an comprehendantur in decreto* Concil. Tridentin. *ſeſſ. 25. de Regular. cap. 16.*
2 *Pecunias anticipatè ad computum dotis, non poſſunt Moniales recipere.*
3 *Oblationes, & donationes factæ Monaſterio à tutoribus, & curatoribus, & conſanguineis Novitiarum, ex bonis ipſarum, comprehenduntur in d. Concilii Tridentini decreto.*
4 *Dotem exceſſivam Monaſterium recipiens tenetur reſtituere.*

ANtequam ad ſolutionem quarundam dubitationum pro præſenti quæſito deveniamus, præmittenda ſunt verba Concil. Trident. *ſeſſ. 25 de Regul. cap. 16.* ſub hac forma; *Sed neque ante Profeſſionem excepto victu, & veſtitu Novitii, vel Novitiæ illius temporis, quo in probatione eſt, quocunque prætextu à parentibus, vel propinquis, aut curatoribus ejus Monaſterio aliquid ex bonis ejuſdem tribuatur, ne hac occaſione diſcedere nequeat, quod totum, vel majorem partem ſubſtantiæ ſuæ Monaſterium poſſideat, nec facile ſi diſceſſerit, id recuperare poſſit; quin potius præcepit Sancta Synodus ſub anathematis pœna dantibus, & recipientibus, ne hoc ullo modo fiat, & ut abeuntibus ante profeſſionem, omnia reſtituantur, quæ ſua erant; quod ut rectè fiat, Epiſcopus etiam per cenſuras Eccleſiaſticas, ſi opus fuerit, compellat.*

His præmiſſis ſolvitur dubitatio, An decretum 1
ſupradictum comprehendat mutuum, & commodatum.

Navarrus *loc. cit. monit. 62. num. 3.* Mirand. *cit. art. 7.* 2
concl. 2. affirmant; quia verba Concilii generaliter loquuntur. Suarez tamen *de Relig. tom. 3. tract. 7. lib. 5. c. 9. num. 16.* Eman. Roderic. *in ſumma tom. 3. cap. 144. n. 6.* Villal *in ſumma tom. 3. tract. 35. difficul. 19. n. 4.* contrarium ſentiunt; ſed mihi magis probatur prior ſententia propter rationem adductam.

Unde non licebit Monialibus recipere pecunias anticipatè ad computum dotis, quam puella habitum receptura perſolvere debet, alioquin tam recipientes, quàm perſolventes anathemati in prædictis Concilii verbis ſubjiciuntur; ita Barboſ. *loc. cit. num.* 37. ait, reſcripſiſſe Sacr. Congreg. Card. Epiſcop. Camarin. anno
3 1580. Idem dicendum eſt de oblationibus, & donationibus Monaſterio factis à tutoribus, & curatoribus, ac conſanguineis Novitiarum ex bonis ipſarum, ſecus autem, ſi ex propriis, ut aſſerùnt Suarez *cit. tom. 3. lib. 5. cap. 9. num. 16.* Barth. de Vecchis *dub. 7. num. 14.*

4 Monaſterium ſimiliter Monialium, dotem exceſſivam, pro ingreſſu Novitiæ recipiens, tenetur exceſſum reſtituere ultra ſufficientem ſuſtentationem, quia ſecundùm conſtitutiones Apoſtolicas, nil ultra permittitur recipi, niſi quod liberaliter abſque expreſſo, tacito, aut præſumpto pacto, Monaſterio offertur.

Maximè autem advertendum eſt, Excommunicationem in Concilio Tridentino *cit.* non incurri ipſo facto, cum verba *ſub anathematis*, non ſententiam latam, ſed ferendam, denotent; peccaret tamen mortaliter dans, vel recipiens quicquam contra tale decretum quia materia eſt gravis. Ita Ledeſma *loc. cit. diff. 1. dialog. 1.* & Peir. *tom. 1. de ſubdito cap. 29. verſ. Noto primo.*

QUÆSITUM VI.

Utrum Monaſterium ratione damni ex dilatione dotis provenientis, poſſit aliquid recipere?

SUMMARIUM.

1 *Monaſterium ratione damni emergentis pro dote poteſt aliquid recipere, ſecus ratione lucri ceſſantis, ut num. 5.*

2 *Pecuniæ quantitas, quæ recipitur pro dilata dotis ſolutione, non debet excedere damnum emergens.*

3 *Damni emergentis conventio admittitur in omnibus contractibus.*

4 *Damnum ſibi eminens evitare, cuilibet licitum eſt.*

6 *Negotiandi occaſio Religioſis negatur.*

1 NEgari non poteſt, Monaſterium Monialium, ex
dilatione dotis damnum aliquod patiens ratione
damni emergentis, poſſe aliquid recipere; ita tamen,
2 ut quantitas quæ recipitur ex dilata dotis ſolutione, in
aliquo non excedat damnum, quod ex eo Conventui
reſultat de facto. Imò licere Monaſterio aliquam pecuniæ quantitatem dicto damno proportionatam paciſci. Quod affirmant communiter Doctores, quia in
3 omnibus contractibus conventio damni emergentis
admittitur, & tanquam licita approbatur; cum jure
4 optimo omnibus liceat, damnum ſibi eminens evitare,
maximè quando in evitando, termini juris naturalis, &
divini, ſeu etiam humani, non tranſgrediuntur; ſecus
5 autem eſt, ratione lucri ceſſantis; nam Monaſteriis
Monialium, aliquid ultra ſortem recipere, ratione lucri
ceſſantis exſolutione dilata, vel prolongata dotis Monialis, quæ ad Profeſſionem fuit admiſſa, minimè licet;
maximè, quia Religioſis in jure negatur occaſio nego-
6 tiandi, ut bene docent Eman. Roder. *loc. cit. art. 7.* &
Mirand. *loc. cit. quæſt. 8. art. 10. concl. 1. & 2.*

QUÆSITUM VII.

De modo, & forma ſolvendi Monialium dotes.

SUMMARIUM.

1 *Moniales velatæ abſque dote non debent admitti, Converſæ verò, aliquando.*

2 *Dotes Monialium ſolvantur in ære.*

3 *Dotes non ſunt relinquendæ in manibus conſanguineorum, ſed apud Banchos, aut virum fide, & facultatibus idoneum, deponendæ.*

4 *Puella, an ſit compellenda, paupertate oppreſſa, dotem promiſſam ſolvere.*

5 *In dotibus recipiendis nulla fiat differentia inter Terrerias, & advenas.*

6 *Dotes Monialium, intra numerum pro neceſſitatibus Monaſterii erogari poſſunt, ſupernumerarium autem in bonis ſtabilibus.*

7 *In dotis Monialium, & annuarum præſtationum ſolutione, valor monetæ attenditur juxta tempus contractus.*

8 *Dotium ſolutio pro Monialibus ſupernumerariis, & quid nomine duplicis eleemoſynæ intelligatur, juxta decretum Sacræ Congregationis.*

BArboſa *loc. cit. num. 42.* advertit, quòd Moniales 1
velatæ tam intra, quàm ſupra numerum, abſque
dotali eleemoſyna, non debent admitti: pro Monialibus verò Converſis recipiendis non ſemper ſpectatur
dos, ſed aliquando neceſſitas Monaſterii; ex declaratione Sacræ Congreg. Card. die 20. Martii 1596. qua
neceſſitate ceſſante, à ſupernumerariis Converſis dotem duplicatam perſolvi ſolitam, exigendam eſſe exiſtimo, juxta decretum ejuſdem Sacræ Congregationis
in fine hujus quæſiti apponendum.
Dotales eleemoſynæ ſolvantur in ære, nec aſſignatio 2
bonorum ſtabilium, aut cenſuum permittatur, ut decrevit Sac. Congregatio Cardinal. *in una Camarinen. 28.*
Martii 1588. ex eodem Barb. *loc. cit. num. 38.* Et nul- 3
latenus apud Monialium conſanguineos ſunt relinquendæ, ſed antequam Puellæ habitum ſuſcipiant, penes Mercatorem, aut virum, fide & facultatibus idoneum, actualiter ſunt deponendæ (ubi non adſunt
Banchi,) qui ad omne Monialium mandatum abſque
aliqua exceptione ſoluturas ſe obliget, ut reſcripſit eadem Sacra Congreg. Epiſcopo Camarin. 15. Martii
1594. Barb. *cit. num. 36.*
Si objicias haberi in alia declaratione ejuſdem Sacræ 4
Congregationis relata ab Iſidoro Moſcovio *de majeſtate*
militan. Eccleſ. lib. 1. part. 4. quod Puella Monaſterium
ingreſſa animo monachandi, ſed paupertate oppreſſa,
dotem promiſſam ſolvere non poterit, illam non eſſe
compellendam, eo quod dotem in conditionem neceſſariam ponere non debemus. Reſpondet Diana
tract. de dub. regul. reſol. 100. non conſtare authenticè
de ſupradicta declaratione, & ideò talis opinio ei non
placet.
In his dotibus recipiendis nulla fiat differentia inter 5
Terrerias, & advenas; ex eadem Sacra Congregat. 30.
Septemb. 1616. per Gavant. *in Man. Epiſc. num. 12.*
Dotales eleemoſynæ ſi ſint Monialium, vel Conver- 6
ſarum intra numerum exiſtentium, emiſſa ab eis profeſſione, in uſus communes Monaſterii neceſſarios,
erogari, & expendi poſſunt; ſupernumerariarum autem
dotes, poſt earum profeſſionem, in emptionem bonorum ſtabilium omninò convertantur, ut deciſum fuiſſe
à dicta Sac. Congregat. Cardinal *die 6. Junii 1615.* referunt Gavant. *loc. cit. verb. Moniales §. Monialium alimenta num. 23.* & Aldau. *in Compend. canon. reſol lib. 3. tit.*
10. num. 19.
In lite verò inter multa Monialium Monaſteria, ex 7
una, & illorum cenſuarios, & debitores, de, & ſuper
augmento monetæ partibus, ex altera pendente; eadem
Sacra Congregat. Cardinal. *in una Cremon. 24. Novemb.*
1617. ex Barb. *loc. cit. num. 39.* cenſuit, quod in monetæ
valore regulariter tempus contractus attendatur, etiam
in annuis præſtationibus.
Pro numero autem, ac ſolutione eleemoſynarum 8
pro Monialibus ſupernumerariis, quidque intelligatur
nomine duplicis eleemoſynæ, & pro vacatione locorum
& Monaſterio per Monialium obitum, extat ſequens
Decretum Sacr. Congr. Card. Romæ impreſſum tempore Clementis VIII. tenoris ſequentis.

Quem-

QUemadmodum ſacri olim Canones, & noviſſime ſacrum generale Concilium Tridentinum ſumma ratione decrevit, ut in Monaſteriis, & domibus, tam virorum, quàm mulierum bona immobilia poſſidentibus, vel non poſſidentibus, is tantùm numerus conſtituatur, ac in poſterum conſervetur, qui vel ex redditibus propriis Monaſteriorum, vel conſuetis eleemoſynis commodè poſſit ſuſtentari; ita quoque Sacra Congreg. S. R. E. Cardinalium, quæ negotiis, ac conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præeſt, cui antiquius nihil eſt, quàm ſalutaria hujuſmodi decreta debitæ executioni demandari curare, ſæpius locorum Ordinariis reſcripſit, ut certum numerum in ſingulis Monaſteriis Monialium, etiam curæ Regularium, ſeu Militarium ſubjectis juxta cujuſque Monaſterii facultates præſcriberent, & ſi quæ ſupra ſtatutum numerum reciperentur, duplicem eleemoſynam afferre, & ſupernumerarium locum tenere deberent. Verum quia in dubium plerumque venit, num ſupranumerariæ prædictæ, aliquibus ex numero in quolibet Monaſterio definito decedentibus, in earum locum ſubrogari poſſent, aut deberent: eadem Sacr. Congreg quæ peculiariter ſuper ea re ſæpenumero reſcripſit, providere volens, ne quis deinceps dubitationis locus relinquatur, hujus generalis decreti tenore ſtatuit, & declarat, Moniales, quæ ſupra numerum in quolibet Monaſterio conſtitutum recipiuntur, in locum Monialium decedentium intra numerum nequaquam ſubrogari, neque impedimento eſſe quin aliæ in locum earundem ex numero demortuarum recipi eo modo valeant, quo in ſingulis Monaſteriis Moniales intra numerum poſſunt admitti, quinimo eaſdem ſic ſupra numerum receptas, ſupranumerarias ſemper quoad hoc remanere, etiamſi in cæteris ab aliis nihil differant: ſed illis in omnibus pares, & æquales juxta cujuſque Monaſterii inſtitutum eſſe debeant

Declarat inſuper eadem ſacra Congreg duplicis eleemoſynæ nomine, intelligi ſemper debere duplicatam ſummam ejus, quæ in receptione cujuſque Monialis intra numerum in quolibet Monaſterio conſtitutum erogari pro tempore conſueverit: ita tamen, ut ubi ſumma, quæ confertur, minor eſt ſcutis ducentis, ibi ſaltem ratione duplicatæ eleemoſynæ, ſolvenda ſint ſcuta quadringenta, & non minus.

Eadem quoque Sacr. Congregatio diſtrictè prohibet, ne loca per obitum Monialium intra numerum decedentium pro tempore vacatura, cuiquam puellæ ad habitum regularem recipiendæ concedantur, neque promittantur, niſi ſequuta vera, & reali illorum vocatione, atque ita demum, & non antea de iis diſponi, ac in Monialis demortuæ locum, permiſſionem, aut receptionem in Capitulo, ſeu quovis alio modo fieri jubet, dummodo tunc temporis puella ipſa recipienda, & ætatem habeat idoneam, & cæteras qualitates requiſitas: quibus etiam præditas eſſe debere vult, eas puellas, quæ ſupra numerum recipiendæ ſunt, jam tunc cùm eis loca, vel promittuntur, vel dantur. Si quid verò contra à quoquam fieri contigerit, irritum, & inane, ac nullius roboris, & momenti fore, & eſſe decernit. Ac nihilominus Abbatiſſas, Prioriſſas, & alios quoſcumque Monaſteriorum ſuperiores, qui cujuſvis puellæ receptioni, vel admiſſioni, aut locorum vacaturorum promiſſioni, ſeu conceſſioni adverſus præſentis decreti diſpoſitionem conſenſerint, privationi vocis activæ, & paſſivæ, aliiſque arbitrio ejuſdem Congregationis infligendis pœnis, obſtrictos, & obnoxios fore declarat, ſalvis etiam ſemper, & in ſuo robore permanentibus aliis quibuſcumque ipſius Congregationis decretis aliàs latis, præſenti decreto non contrariis, præſertim circa Monialium admiſſionem, & receptionem ad habitum, & profeſſionem, & circa eleemoſynarum depoſitionem, ſolutionem, & erogationem in bona ſtabilia, quibus nullatenus derogare vult, & intendit. Romæ die 6. Menſis Septembris 1604.

Alex. Card. Florent.

Locus † ſigilli.

Berlingerius Gypſius Secret.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

DISPUTATIO VI.

De Profeſſione Monialium.

Quæſ. I. *De Profeſſione tacita, & expreſſa Monialium.*
II. *Profeſſio tacita an per Concil. Trid. fuerit ſublata?*
III. *Quænam Mulieres ſint admittendæ ad profeſſionem, & quibus conditionibus debeant eſſe præditæ?*
IV. *Quo tempore admittendæ ſint Moniales ad Profeſſionem?*
V. *Profeſſio Novitiæ à quibus ſit admittenda, & acceptanda?*
VI. *Utrum Profeſſio Monialis Novitiæ poſſit differri?*
VII. *An Hermaphroditus poſſit ad Profeſſionem admitti?*

QUÆSITUM I.

De Profeſſione tacita, & expreſſa Monialium.

SUMMARIUM.

1 *Profeſſio tacita, & expreſſa, quid ſit?*
2 *Profeſſio expreſſa ſcribatur in libro, & ſubſcribatur à profitente & Superiore.*
3 *Propinæ, & convivia in profeſſione Monialium ſunt prohibita, non verò eleemoſynæ.*
4 *Profeſſio tacita, quas habeat conditiones?*
5 *Novitius debet habitum diſtinctum deferre ab habitu profeſſorum.*
6 *Novitia per delationem habitus, tacitam Profeſſionem facere intendit.*
7 *Novitia debet deferre habitum cum conſenſu illorum, qui illam Religioni incorporare valent.*
8 *Novitia Monialis, ut actus profeſſarum exerceat, debet eſſe conſtituta in pubertate completa.*
9 *Profeſſus tacitè in Monaſteriis, in quibus regula non diſponit fieri debere Profeſſionem expreſſam, non eſt cogendus ad illam emittendam.*

PRo intelligentia hujus diſputationis præmitto, 1
duplicem eſſe Profeſſionem, tacitam, nimirum, & expreſſam. Tacita eſt, quæ fit ſine votorum emiſſione, ſine voce, & ſcripto, ſed tantummodò aliquid operando, & tacitè conſentiendo, ſe profeſſum eſſe. Profeſſio expreſſa eſt, qua, poſt expletum annum probationis, Monialis Novitia expreſsè emittit tria vota eſſentialia Religionis, vocaliter, in manibus Abbatiſſæ, & Superioris, apud quem eſt propria Juriſdictio, *ex c. ſtatuimus*, 20. *q.* 2. quæ Profeſſio juxta varietatem Religionum, & Monaſteriorum, varias habet formulas.

Profeſſio emiſſa ſcribatur in libro, & ſubſcribat 2
Profeſſa, ſi ſcribere novit, tum Superior, qui eam admiſit; ex Conc. Provinc. Mediol 1. relato à Gavent. *in Man. Epiſcop. verb. Monialium profeſſio num.* 27. Et *num.* 23.
24. & 25. ait, quod propinæ dandæ Superioribus in 3
habi-

habitu,& profeſſione Monialium ſunt prohibitæ,ſicut & convivia in foreſteriis Monialium,non verò eleemoſynæ pro ſacriſtiis, & infirmariis. Et quod expenſæ in profeſſione, taxandæ ſunt ab Epiſcopo pro rebus neceſſariis; ex deciſionibus Sacræ Congreg. Cardin.

4 Profeſſio tacita has ſecum fert conditiones, Prima ut Novitia deferat habitum diſtinctum ab habitu profeſſarum, de licentia Superioris per annum continuum;
5 licèt in hoc ſervanda ſit conſuetudo Monaſterii, nam Moniales Ciſtercienſes habitu albo, & nigro, non autem griſeo uti debere, declaravit Sixtus Quartus *conſt.9.* apud Laërt. Cherub. *in Bullar. tom.1.*

6 Secunda, quod Novitia per hujuſmodi habitus geſtationem, tacitam profeſſionem facere non ignoret.

7 Tertia quod deferat habitum cum conſenſu, & ſcientia illorum, qui Novitiam Religioni incorporare valeant. Ita Eman. Roder. *tom.3. qq. regul. q.17. art. 1.* Navar. *lib 3 conſ.41. de regular.* Cajetanus *2. 2. quæſt.109. art.1.* Sanchez *in Decalog. lib.5. cap.3. num.14.* ubi quartam conditionem addit, nempè, ut Novitia his actibus utens, verum profitendi animum teneat, nec ſufficit
8 habere ſe negativè, & *num.18* pro Quinta conditione ponit, quod Novitia actus profeſſarum exercens, in legitima ætate à jure petita ad expreſſæ profeſſionis va-
9 lorem, quæ eſt pubertas completa, conſtituta ſit. Tacitè profeſſus in Monaſteriis, ubi regula non diſponit fieri debere profeſſionem expreſſam, non eſt cogendus ad dictam profeſſionem expreſſam, faciendam, ut declaraſſe Sacram Congregationem Cardinalium, refert Barthol. de Vecchiis *in praxi Novitiorum diſp.14. dub.7. num.4.* ſub his verbis: *Moniales, quæ ejus Ordinis ſunt, qui requirit profeſſionem, ſi tacitam profeſſionem emiſerunt, & ſi palam, & expreſsè id faciendum non fuit, cogendæ non ſunt, ut expreſsè profiteantur; etenim ſingula Monaſteria liberum habent tacitè, vel expreſsè profitendi arbitrium.*

QUÆSITUM II.

Profeſſio tacita an per Concilium Tridentinum fuerit ſublata?

SUMMARIUM.

1 *Profeſſio tacita non fuit ablata per Concilium Tridentinum.*
2 *Probationis anno completo, Novitius ad profeſſionem admittatur, vel è Monaſterio expellatur.*
3 *Profeſſio ante ſexdecim annos completos emiſſa, invalida eſt.*

1 PRofeſsio tacita non eſt per Concilium Tridentinum *ſeſſ.25. de regul. cap.15.* ſublata, ut docent Navarrus *conſ.28. num.5. de regul in 2. edit.* Sorb. *verb. Novitius de Profeſſ. verſ. quid autem dicendum,* Azor *part. 1. inſtit. moral. lib.12. cap.4. q.6.* Eman. Roder. *loc cit.* Gratian. *diſcept. forenſ. cap.640 num.34.* Barthol. de Vech. *in Praxi Novit. diſp.13. dub. 6.* Sanch. *loc. cit. num.36.* Hieron. Roderic. *in Comp. qq. regul. reſol. 101. num.53.* Armend. *in addit. ad recopil. leg.* Navarr. *tit.18. leg.7. de Relig. num.6.* & poſtremò Rota *in una Vlixbonen. Profeſſionis 10. Decemb.* 1621. coram R. P. D. meo Merlino; in dicto enim Decreto Concilii Tridentini, præcipitur, quod completo anno Probationis, Novitius vel Novitia ad Profeſſionem admittatur, vel è Monaſterio
2 expellatur; ita Navarr. *cit. conſ.35. num. 5.* Azor *Inſtit. moral. 2. part. lib.2. cap.4. q 6.* Sanch *cit. num.39.* ubi voluit, non eſſe opus aſſumi, vel deferri habitum poſt ſexdecim annos, ſed ſufficit, illam annuam habitus dilationem, per quam Profeſſio tacita inducitur, ex-
3 pleri, completis ſexdecim ætatis annis, quia in Concilio decernitur, quod Profeſſio ante ſexdecim annos completos emiſſa, invalida ſit nullamque inducat obligationem.

QUÆSITUM III.

Quænam Mulieres ſint admittendæ ad profeſſionem, & quibus conditionibus debeant eſſe prædita?

SUMMARIUM.

1 *Conſtitutiones, & decreta Sixti V. Clement. VIII. & Urbani VIII. pro inſtitutione, & profeſſione Novitiorum, non comprehenderunt Moniales.*
2 *Fœminæ in materia odioſa non veniunt cum viris.*
3 *Conditiones requiſitæ in Monialibus profitendis.*
4 *Monialis profeſſa dubitans an baptizata ſit, ſi ad cautelam denuo baptizetur, an novam teneatur emittere profeſſionem?*
5 *Examen unicum uſu receptum eſt erga Moniales ante profeſſionem.*
6 *Profeſſio non redditur invalida ob defectum examinis, ſed peccaminoſa tantùm.*
7 *Virgines, & viduæ jure communi ſunt admittendæ in Moniales.*
8 *Viduæ nullo modo admittatur, ut in Monaſterio degat habitu laicali.*
9 *Fœminæ illicitè corruptæ non ſunt admittendæ, niſi in Monaſteriis Mulierum Pœnitentiæ.*
10 *Profeſſio non tollit Nobilitatem.*
11 *Nobilitas eſt quoddam ſanguinis Jus naturale, & incommutabile.*
12 *Religioſus mortuus eſt mundo, quoad ejus contemptum, non autem quoad naturalia perdenda.*

COnditionibus, *ſuprà* in Novitiis Monialibus de- 1
ſideratis, addi poſſunt etiam ſequentes pro Profeſſis, & licèt Conſtitutiones aſſignatæ à Sixto V. *in 2. conſt. quæ incipit, Ad Romanum ſpectat,* non extendantur ad Moniales, ſicut & decreta Clement. VIII. & S.D.N. Urbani VIII. circa receptionem, & inſtitutionem Novitiorum, cum in dictis Conſtitutionibus nullum reperiatur verbum, per quod ad Moniales inſinuetur talia decreta eſſe extendenda, ut docet Lezana *in ſumm. qq. regul. cap.25. num.52.* affirmans in hoc ſtandum eſſe peculiaribus inſtitutis Monaſteriorum, præſertim, quia in Jure *in c. generali, in 6.* habetur, quod in materia 2
odioſa virorum fœminæ non comprehenduntur; tamen aliæ conditiones præter ſupradictas adhuc expetuntur ad complementum veri, & integri ſtatus Monachalis, & validæ profeſſionis, quæ à Sanch. *in Decal. lib.1. cap.4. à num.2. uſque ad num.61.* diffusè animad- 3
vertuntur; quarum prima eſt ætas requiſita in Trident. *ſeſſ.25. de regul. cap.15.* Secunda annus Novitiatus continuus intra Monaſterium abſolutus, ut diximus *diſp 4.* Tertia, quod Novitia ad profeſſionem admittenda non ſit excommunicata denunciata. Quarta, quod non ſit ſerva, & ancilla, quia tunc non poteſt profiteri, niſi poſt triennium abſque licentia domini ſui, nec ligata vinculo Matrimonii. Quinta quod profitens non ſit impotens præ morbo, aut ſenectute ad ſervanda regulæ præcepta. Sexta, quod non ſit demens. Septima, quod profitenda non ſit obligata ad ſubveniendum parentum, aut filiorum neceſſitati. Octava intentio profitentis. His præmiſſis.

Advertendum primò, quod Monialis, quæ emiſerat 4
profeſſionem, & deinde probabiliter dubitans non fuiſſe baptizatam, denuò ad cautelam baptizata fuit, hac profeſſione ligatur, ſed debet propter eandem cautelam, iterum emittere profeſſionem; non expectato alio anno; ex Sacra Congregatione Cardinal. teſte Barthol. de Vecch. *in praxi diſp.13. dub.1. num.17.*

Advertendum ſecundò, quod licèt Concilium Tri- 5
dentinum duplex examen petat; in ſententia tamen Doctorum *infra* citandorum conſuetudine, receptum eſt, quod ſolummodò ſemel ante profeſſionem Moniales Novitiæ examinentur: de qua re *ſupr. diſp. 4. q.2.* ubi de hac materia diffusè egi.

Unde

6 Unde defectus hujus examinis non irritat profeſſionem Monialis, cùm Concilium Tridentinum nihil dicat de invaliditate talis profeſſionis, nec aliter emiſſam reddat irritam, ut ſolet explicare, quando id intendit; erit tamen illicita, & peccaminoſa, non tantùm ex parte profitentis, verùm etiam ex parte Abbatiſſæ, vel Prælati admittentium ad profeſſionem; & ita ſupponitur à Sac. Congreg. in quadam declaratione, quam refert Zerola *in praxi Epiſc. verb. Monialis.* Ita Sanch. *in decal. lib.5 cap. 4. num.* 84. Mirand. *de ſac. Mon. q.* 8. *art.* 4. Barboſ. *de poteſt. Epiſcop. alleg.*100. *n.*9. Menoch. *conſ.* 396. *num. ult. volum.*4. Lezana *cap.* 25. *num.* 12. *in ſum. qq. regul.*

7 Advertendum tertiò, quod non ſolùm Virgines, ſed etiam viduæ jure communi ſunt admittendæ in Moniales; ratio eſt tum ex uſu antiquiſſimo Eccleſiæ, tum *ex can. Vidua* 20. *q.* 1. *& can. Viduas* 1. *&* 3. *& can. Viduæ cum ſequentibus* 27. *q.* 1. Non convenit tamen, viduam admittere ad habitum Monachalem Virginum, prout declaraſſe Sacram Congregationem Cardinal. affirmat Gavant. *in man. Epiſc. verb. Monialium receptio num.* 7. 29. Januarii 1585.

8 Et *num.* 8. ſubdit, nullo modo admittatur vidua, ut vivat ibi in habitu laicali, deciſum refert Campan. *rub.*12. *cap.*16. *num.*31. ſicut non ſunt admittendæ fœ-

9 minæ illicitè corruptæ, maximè ſi lapſus eſt publicus propter ſcandalum cæterarum, niſi in ſpecialibus Monaſteriis Mulierum Pœnitentiæ ad illas deſignatis, & niſi fortaſſis aliquæ ſint circumſtantiæ, quæ tale ſcandalum minuant, aut tollant, ex Suar. 4. *tom. de relig. tract.*9. *lib.* 1. *cap.* 11. *num.* 2. & Lezana *in ſum. qq. regul. cap* 29. *num* 9.

10 Advertendum quartò, quod etſi videatur per Profeſſionem Nobilitas tolli; quia per profeſſionem moritur mundo, & omnibus ejus pompis; nihilominùs dicendum eſt, non perdi, quia Nobilitas eſt quoddam ſan-

11 guinis jus, & ſubinde naturale, ac incommutabile, *l. jus agnationis ff. de pactis*, nec Religioſus mortuus eſt

12 mundo quoad naturalia perdenda, ſed quoad illorum contemptum, & quoad profeſſionem propriæ voluntatis, & bonorum temporalium; tum quia dicitur mortuus profeſſus, & amittere dignitates nobiles ſæcularium, quia per Profeſſum adminiſtrari nequeunt; ita Sanch. *in præcept. decal. lib.*7. *cap.*12. *num.*12. *&* 13. Unde Moniales nobiles per profeſſionem non intelliguntur amittere nobilitatem, ac per conſequens jura naturalia, niſi quoad adminiſtrationem.

QUÆSITUM IV.

Quo tempore admittendæ ſint Moniales Novitiæ ad Profeſſionem?

SUMMARIUM.

1 *Novitia ad Profeſſionem non debet admitti ante decimum ſextum ætatis ſuæ annum completum*

2 *Novitia, niſi per annum continuum poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterit, illius Profeſſio erit nulla.*

3 *Novitia, quæ intra annum probationis Profeſſionem emiſit, non erit obligata ad Religionem, nec in genere, neque in ſpecie, nec etiam in conſcientia*

4 *Novitiatus tempore elapſo, Novitia ad Profeſſionem eſt admittenda, ſi habilis fuerit, ſin vero à Monaſterio ejicienda.*

5 *Novitia ſi antequam profiteatur abire voluerit, omnia ei reſtituenda ſunt, quæ in ingreſſu tribuerat Monaſterio, ſimul cum fructibus, retento tamen victu, & veſtitu*

6 *Profeſſio expreſſa neceſſariò poſtulat traditionem corporis Profitentis, & acceptationem factam nomine Monaſterii.*

1 Dico primò, Moniales Novitias ad Profeſſionem admitti non debere ante decimum ſextum ætatis annum expletum, aliàs Profeſſio nulla erit, nullamque inducet obligationem, ut habetur in Concilio Tridentino *in ſeſſ.*25. *de regul. cap.*15. per hæc verba: *In quacunque Religione, tam virorum, quàm mulierum profeſſio non fiat, ante decimum ſextum annum expletum, nec qui minori tempore, quam per annum, poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterit, ad Profeſſionem admittatur. Profeſſio autem antea facta ſit nulla, nullamque inducat obligationem ad alicujus regulæ vel Religionis, vel Ordinis obſervationem, aut ad alios quoſcunque effectus.* Idem docet Lezdelna *in ſumm. part.*2. *tractado de los Religiones in Commun cap.* 7. Navarr. *in conſ.* 22. *de Regul. in antiq.* Joan. de la Cruz *de ſtatu relig. lib.*1. *cap.*8. *dub.* 1. Zerol *in Prax. Epiſc. part.*1. *verb. Moniales* §. 2. Sanch. *de Matrim. lib.* 2 *diſput.* 24. *num.*22. Campanil. *in diverſ. juris canon rub.* 2. *cap.* 11. *num.*1. Armend. *loc. cit. num.* 1. Mirand. *in Man. Prælat. tom.*1. *q.*24. *art.*2. Franciſcus Leo *in Theſaur. fori Eccleſ. part.*2. *cap.* 1. *num.* 36. Laurent. de Peirin. *de ſubd. Relig. cap.*26. § 3. Hieron. Roder. *loc. cit. reſol.* 101. *num* 30. Hieron. Venero *in examin. Epiſ. lib.*6. *cap.* 15. Sayrus *in floribus dec. tit. de Regul. deciſ.* 97. Barb. *de offic. & pot. Epiſc. p.*3 *alleg.*101. *num.*4.

Dico ſecundo; niſi per annum continuum poſt ſuſceptum Religionis habitum in probatione Novitia extiterit, illius profeſſio eſt nulla; ex Concilii decreto, cum quo concordat Conſtantinopol. ſextum *cap.* 20. Quòd etiam affirmant Azor. *cit. cap* 2 *q.*6. Eman. Rod. *cit. tom.*1. *q.*15. *art.*1. Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib.* 18. *num* 385. Armend. *cit. num* 4. Mirand. *cit. q.*22. *art.*1. Sanch. *in decal. lib.* 5. *cap.*4. *num.* 8. Bonacin. *de Clauſur. q.* 2. *punct.* 10. *diff.* 2 §. 2. Barthol. à ſancto Fauſto *in Theſaur. relig. lib.*5 *q.* 60. Barthol. de Vecch. *cit. diſp.* 1. *dub.* 2. Barb. *cit. num.* 16. Ideò Monialis Novitia, quæ Profeſſionem intra annum probationis emittit, non remanebit obligata ad religionem, neque in genere, neque in ſpecie, nec etiam in foro conſcientiæ, ſicut deciſum refert Barthol. de Vecch. *cit. diſp* 13 *dub.*12. *num.*2. quia talis profeſſio redditur irrita, & ab loci Ordinario debet declarari nulla. 2

3

Dico tertiò cum Mirand. *de ſacr. Monial. q.* 8. *art.* 3. *in Concl.* Sacram Cardinal. Congreg. Concilii Tridentini Interpretum, ſtatuiſſe quod elapſo tempore Novitiatus, Moniales ad Profeſſionem ſtatim ſunt admittendæ, & ſi habiles inveniantur, recipiendæ, ſin verò à Monaſteriis ejiciendæ; ſi habiles, debet illis terminus ab Ordinario præfigi quindecim, aut viginti dierum ad deliberandum, an velint profiteri, vel non; ſi renuerint, remittendæ ſunt ſtatim ad Parentum, & conſanguineorum domos. 4

Quo caſu ſi Novitia ante profeſſionem abire voluerit, Moniales, omnia, ſi quæ tribuerat in ingreſſu Monaſterii, ſimul cum fructibus, ſi qui ſunt, reſtituere debent, retento tantùm victu, & veſtitu, ut ex Concilio Tridentino *ſeſſ.*25. *de regul.* notant Peirinus *cit. quæſt.* 1. *cap.* 29. *concl.* 3 & Zerol. *in praxi part.* 1. *verb. Moniales num.* 3. qui *p.* 2. *eod. verb. dub.* 11. addit omnia à Monaſterio reſtituenda eſſe, non tantùm ſi Novitia ad ſæculum redire elegerit, ſed etiam ſi moriatur, niſi de ſuis bonis, cum eſſet ſui juris, aliter diſpoſuerit; ut etiam docent Nald. *num.* 6. & Galletus *in Magar. caſuum Conſcien. verbo Novitius quinto*; ſi verò de Monaſterio Novitia exeat, habitus regularis non debet reſtitui, ſed pretium illius, ut refert Barboſ. *de offic. & pot. Epiſc. cit. alleg.* 101 *num.*39. deciſum fuiſſe. 5

Dico quartò, quod ad Profeſſionem expreſſam requiruntur omnia *ſuperiùs* dicta, & ſancita à Concilio Tridentin. *loc. cit.* an inſuper de eſſentia Profeſſionis expreſſæ principaliter cenſetur traditio propria Novitiæ Monialis, necnon perſona poteſtate fulgens illam nomine Monaſterii acceptandi, illudque ipſi profitenti, obligandi. 6

Ratio

Ratio eſt, quia Profeſſio eſt contractus onerolus ultrò citroque obligatorius, quo Novitia fidem Deo abſtringit, ac obligatur Monaſterio; & Monaſterium ad illam retinendam, & alendam juxta Monaſterii inſtitutum, tenetur.

QUÆSITUM V.

Profeſſio Novitiæ à quibus ſit admittenda, & acceptanda?

SUMMARIUM.

1 *Abbatiſſa cum majori parte Monialium Novitiam ad Profeſſionem admittere debet.*

2 *Profeſſio coram Epiſcopo, vel Prælato, ſeu Vicario fieri debet, prævio conſenſu majoris partis Capituli.*

3 *Epiſcopo, vel alio Prælato jubente recipi Novitiam, contradicente majori parte Monialium, non debet admitti.*

4 *Conventus Monialium, repugnante Abbatiſſa, & è converſo, Novitia admitti non poteſt ad Profeſſionem.*

5 *Epiſcopus in Monaſteriis exemptis auctoritate propria admittere nequit Novitiam ad Profeſſionem.*

6 *Epiſcopus Religioni exemptæ non poteſt quemquam incorporare.*

7 *Puella ſemel rejecta ab habitu, vel à Profeſſione, an poſſit iterum admitti.*

8 *Abbatiſſæ ſolius, vel Capituli totius, an ſit, Novitiam ad profeſſionem admittere?*

9 *Abbas an teneatur ſequi conſilium Capituli; vel tantùm audire?*

10 *Quæ à majori parte decernuntur, à toto Capitulo fieri cenſentur.*

1 AD hoc, ut integer ſit contractus Profeſſionis, non ſolum pro profitente, verùm etiam pro acceptante, Abbatiſſa cum majori parte Monialium, Novitiam profiteri cupientem, ad Profeſſionem admittere debet; ratio eſt, quia cum de notabili Conventus commodo & utilitate agatur, admittendo ad Religionem, opus eſt, ut admiſſio ab eo fiat, cui ex officio incumbit onus conſulendi bono Conventus, ille autem cui tale onus incumbit, eſt immediatè ſuperior cum majori parte Capituli, & ſic Abbatiſſa in ſuo Monaſterio poteſt Monialium Profeſſionem acceptare, ut videtur etiam ſupponi *in capit. Conſuluit, qui Clerici vel voventes*, talis acceptatio eſt actus Superioritatis pertinentis ad poteſtatem œconomicam, quam revera Abbatiſſa erga Moniales exercet, ita docent Hoſtienſ. *in dict. c. conſuluit num.* 1. Archidiacon. *cap. Conſtitutionem num.* 1. *verb. emiſſa, de regul. in* 6. Franch *ibi num.* 7. & Dominicus *§. in aliis num.* 6. *ibidem* Azor *lib.* 12. *inſtit. moral. cap.* 5. *q.* 6. Roſella *verb. Novitius, num.* 6. Henriquez *in cap. Porrectum num.* 4. *de Regul.* Profeſſio tamen Mo-
2 nialium in Monaſteriis Epiſcopo ſubjectis fieri ſolet coram Epiſcopo, vel alio ab ipſo facultatem habente, vel ab ejus Vicario, prævio tamen aſſenſu majoris partis Capituli Novitiam ad profeſſionem admitti conſentientis ex Bonacin. *de clauſ. q.* 2. *punct.* 10. *§.* 6. *diffic.* 2. *n.* 3. Idem etiam dicendum erit de Monaſteriis exemptis, &
3 regularibus ſubjectis, reſpectu Superiorum. Imò jubente Epiſcopo, vel alio Prælato Monialium, recipi Novitiam in Monaſterio ſibi ſubjecto, contradicente majori parte Monialium, non debet admitti, quia admiſſio ad Profeſſionem pertinet ad Abbatiſſam cum conſenſu majoris partis Conventus; quòd ſi Epiſcopus in tali compelleret Moniales, poterunt ad Superiorem appellar. Ita Archidiacon. *capit. fin.* 16. *q.* 7. *num.* 2. & Bellamer. *ibid. num.* 1. Turrecrem. *eodem loco ſimiliter num.* 1.

4 Nec etiam totus Conventus, repugnante Præfecta, nec Præfecta, repugnante majori Monialium parte, admittere poſſunt Novitiam ad Profeſſionem, ut tradunt Navarr. *lib.* 1. *conſil. in prima editione tit. de conſtit. conſil* 9. *q.* 5. *n* 19. Eman. Roder. *cit. tom.* 3. *q.* 17. *art.* 7. Abbas *in cap. cum Eccleſia num.* 3. *de electione*; dum facultas admittendi pertineat ad Prælatum, ſive ad Præfectam, & ad Conventum, ut diximus.

A fortiori Epiſcopus non poterit in Monaſteriis exemptis auctoritate propria admittere Novitiam ad 5
Profeſſionem, quia non eſt illius Superior, tum quia ad ipſum non ſpectat, quemquam Religioni exemptæ in- 6
corporare, & ita docent Emanuel Roder. *loc. cit. art.* 11. Navarr. *conſil.* 4. *num.* 2. *de Regular.* Azor. *loc. cit. cap.* 5. *q.* 4. Bonacin. *cit. num.* 4. contra Innocentium *in cap. porrectum, num.* 5. *de Regul.* & Hoſtienſem, alioſque Doctores, quos refutat Eman. *loc. cit.*

Si petas, An Puella rejecta, tam ab habitu, quàm à 7
Profeſſione, poſſit iterum proponi? Reſpondeo, quòd in conſtitutionibus Monach. Caſſinenſ. pro Monialibus *cap.* 7. habetur, quòd ſi quæ rejecta fuerit, non poteſt amplius proponi, niſi major pars Capituli, præſente Prælato, conſenſerit; quo facto, poteſt denuò proponi; attento quod, ſi quæ Moniales non fuerint actu in Capitulo, tam in his, quàm in cæteris omnibus actibus capitularibus, in quibus vox requiritur, non poſſint vocem ſuam alteri committere; in alias autem Monaſteriis obſerventur propriæ conſtitutiones.

Major difficultas inſurgit, An ſolius Abbatiſſæ ſit 8
Novitiam ad profeſſionem admittere, vel totius Conventus; in hac re à ſimili procedere debemus de Abbate reſpectu Profeſſionis Noviciorum. In qua difficultate, prima ſententia tenet, poſſe Abbatem in admiſſione Profeſſionis Novitii, audire conſilium Conventus, non tamen teneri illud ſequi. Ita Abbat. *in c. ad Apoſtolicam, de Regular. num.* 11. Felinus *cap. quoniam, de ſimonia n.* 3. Eman. Roder. *tom.* 2. *ſumm. c.* 4. *num.* 8.
concl. 7. Secunda ſententia docet, debere Abbatem ſe- 9
qui conſilium Conventus in admiſſione Novitii ad Profeſſionem, & non tantùm audire, quia talis eſt uſus, & praxis Religionem, ut Superior ſequatur conſenſum ſuorum Monachorum, quos tanquam Collegas ad conſilium adhibet, ut ſui officii participes. Ita Navarr. *conſil.* 9. *de regul. n.* 6. Sanch. *loc. cit. lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 65. Bonac. *loc cit. lib.* 5. *cap.* 4. *n.* 65. Idem *loc. cit. n.* 6. ubi
addit, non requiri conſenſum totius Capituli, ſed ma- 10
joris partis, quia, quæ à majori parte decernuntur, à toto Capitulo fieri cenſentur; verùm in hac re negari non poteſt conſuetudo Religionum, & Monaſteriorum, necnon privilegia, & conſtitutiones à Sede Apoſtolica approbatæ, ut affirmant communiter Doctores teſte Sanch. *loc. cit. num.* 64.

QUÆSITUM VI.

Vtrum profeſſio Monialis Novitiæ poſſit differri?

SUMMARIUM.

1 *Novitiatus tempore completo, Superiores, quos noverint Novitios habiles, ad profeſſionem admittant, ſin autem, ejiciant. Sed limita, ut num.* 7.

2 *Profeſſio differri non poteſt à Superioribus, quando Novitii habiles inveniuntur.*

3 *Novitia Monialis ad profeſſionem admitti non debet, niſi legere noverit.*

4 *Profeſſio differri poteſt ad arbitrium pii, & prudentis Prælati, interveniente juſta cauſa.*

5 *Profeſſio, quibus cauſis differri poſſit, & Novitiatus prolongari.*

6 *A jure antiquo non eſt recedendum, niſi per novum.*

8 *Novitii aſſenſus, an requiratur in prolongatione ſuæ profeſſionis?*

9 *Profeſſio in Ordine Minorum, & Capucinorum, quanto tempore differri poſſit.*

IN Concilio Tridentino *ſeſſ.* 25. *de Regul. cap.* 16. habentur hæc verba: *Finito tempore Novitiatus, Superiores Novitios, quos habiles invenerint ad profitendum admittant, aut e Monaſterio eos ejiciant.*

2 Ex quo infertur, non poſſe Novitiorum Profeſſionem differri, quos Superiores expleto Probationis anno habiles invenerint, quia vi, tam juris communis, quàm Tridentini ad Profeſsionem admitti debent, ut probat Galuan. *conſil. 12. à num. 1. uſque ad 23.* & Barthol. de Vecchus *cit. diſp. 11. dubio 5. num. 4.*

3 Notat autem Barboſ. *loc. cit. de Jure Eccleſ. lib. 1. cap. 44. num. 26.* Novitiam Monialem non debere ad Profeſſionem admitti, etiamſi omnia requiſita habeat, niſi legere noverit, ſicut deciſum fuiſſe, ait, à Sac. Congreg. Card. *in una Girgen. 12. Januar. 1604.* Et Eman.

4 Roder. *cit. qq. reg. tom. 3 q. 17 art. 10.* docet, Profeſſionem poſſe differri ad arbitrium pii, ac prudentis Prælati Superioris, interveniente juſta cauſa etiam ultra annum, ut ſi non rectè Officium divinum recitet; ſi dotem competentem Monaſterium adhuc non recepetit, ex mente Sacræ Congreg. Cardin. 31. Maij 1597. & Leyana *in ſum. c. 24. num. 41.* & Sanch. *loc. cit. lib 5.*

5 *cap. 4. num 21.* Hieron. Roder. *loc. cit. reſol. 101. num. 53.* ſicut etiam propter alias cauſas rationabiles tradunt Navar. *conſil. 30 de Regul. in novis.* Leſſius *cap 41. dub. 7 num. 59.* Eman. Sà *verb Religio. num 3.* M ... and. *in Manual. Prælat tom 1. q. 25. artic. 11* Saytu. *in flor. deciſ tit. de regul deciſ. 35.* Barthol. à S Fauſto *in Theſ religioſ lib. 5. q. 168* Et præſertim Barthol. de Vecchus *loc. cit. num 2.* addit, Novitiatum poſſe prolongari interveniente juſta, vel rationabili cauſa, ut ſi Novitius rectò non didicerit, quæ neceſſariò diſcenda ſunt, vel ſi non ſufficienter ſatisfecerit in probatione, vel ſi quid obſtiterit ad rectam bonorum ſuorum diſpoſitionem; quia à jure antiquo non eſt recedendum ex Navarr.

6 *loc. cit* niſi quatenus per novum expreſsè receditur ab eo; ſed hoc licitum erat, & in uſu ante Concilium Tridentinum, ergo & nunc licitum eſt. Tum quia diſpoſitio Concilii Tridentini videtur eſſe de Novitiis duntaxat, qui elapſo probationis anno habiles inveniuntur, non verò de illis, qui tunc ob aliquam cauſam inhabiles cenſentur, ſed probabilis ſpes habetur, eos moderato temporis intervallo, habiles evaſuros, ut ſi infirmentur poterit prorogari tempus, donec duret ſpes recuperandæ ſanitatis, &c.

7 Ut elicitur ex declaratione Sacræ Congregationis Cardinalium, ad præſcriptum Concilii Tridentini *loco cit.* ad illa verba *Superiores Novitios, &c.* apud eundem Barthol. de Vecch. *cit.* cujus tenor eſt; *Hæc verba reſpiciunt tantùm ad habiles, non autem ad inhabiles, & ita ex licetia S. D. N. explicante hunc Textum illuſtriſſimo Card. Caravelaneſe, cenſuit Congregatio ſub die 19. Julii 1570.*

8 Si quæras, An in hac probatione deſideretur aſſenſus Novitii? Reſpondeo hoc ſupponi à Doctoribus, quia Novitius toto tempore probationis, perſeverandi, vel reclamandi libertate potitur, ita tradunt Navar. *loc. cit. conſ. 30.* Emanuel Roder. *in ſum p. 2. c. 8. num. 3.* Barth. à S. Fauſto *loc. cit. q. 186.* Hier. Roder. *in Comp. qq. Regul. reſol. 101. n. 83.* Sanchez. *loc. cit. n 6.* & Sayr. *loc. cit.*

9 Qui advertunt, quòd in Ordine Minorum differri poteſt profeſsio uſque ad 18. annum, juxta eorum Regulam, & in Ordine Capuccinorum ad tres, vel quatuor, vel ſex menſes ad ſummum, exiſtente juſta, & rationabili cauſa.

QUÆSITUM VII.

An Hermaphroditus poſſit ad profeſſionem admitti?

SUMMARIUM.

1 *Hermaphroditus Profeſſionem emittens, an teneatur ad obſervantiam trium Votorum?*
2 *Hermaphroditus quando è Monaſterio egredi debeat?*
3 *Sexu virili prævalente, cenſetur vir, non fœmina, ſecùs ſi uterque ſexus prævaleat.*

Stante conſenſu mutuo ad profeſſionem neceſſario, ſi fœmina fingens ſe eſſe hominem, & in Monaſterio virorum profiteatur, non tenetur ad trium Votorum obſervantiam, quæ in profeſſione expreſſa, voce, & ſcripto emittuntur, nam talis Profeſſio irrita eſt, & nulla, cum ibi, uterque, vel ſaltem unus conſenſus deficere videatur. Ita Sanch. *in præſcript decal. c. 40.* Navar. *lib. 1. conſ. in edit. 1. tit de ætat. & qualit. conſ. 8. n. 1.* Eman. Roder. *tom. 2. ſumm c. 6.* Henriq. *lib. 14. de Regul cap. 8. n 6.* qui multas rationes aſſignant, & præſertim, quia deficit intentio in acceptante; Superior enim intentionem non habuit, perſonam diverſi ſexus admittendi ad Religionem, & conſequenter erravit circa ſubjectum perſonæ, cujus error irritat contractum. Tum quia *in cap. de ſinivimus* 18. q. 2. ſic ſtatuitur. 1

Ex quibus Bonacina *loc. cit. §. 5.* duo infert. Primum, eum, qui Monaſterium Monialium ingreſſus fuit, cum ex pudendarum partium aſpectu, pro fœmina haberetur, è Monaſterio poſſe, ac recedere debere, ſi poſtea virilia prodeant. Secundum eſt, Hermaphroditum, in quo virilis ſexus prævalet, in Monaſterio Monialium validè profiteri non poſſe, quia in tali caſu judicandus eſt ſecundum magis & minus potens. Quando autem ſecundùm magis potens, & minùs potens, quis judicandus eſt, ſemper attenditur pars magis potens, ut *inl. quæritur Hermaphroditus ff. de ſtat. hominum*; prævalens ergo in noſtro caſu in ſexu virili, cenſeri debet ut homo, non ut fœmina; & ſi profiteretur in virorum Religione, validè profiteretur, nam re vera eſt homo; ſi verò uterque ſexus appareat æqualis, in neutra Religione validè ei profiteri licet, quia tam eſt vir, quàm fœmina, & in dubio ſtandum eſt Medicorum judicio innixo aſſertioni hujuſmodi Hermaphroditi; quòd ſi petito, & habito Medico conſilio, dubium adhuc reſtat, ſexum eſſe æqualem, præſumendum eſt; & per conſequens Hermaphroditum ubique invalidè profiteri, poſſeſſio enim ſtat pro religione, in qua quemquam admitti conſentaneum non eſt, priuſquam conſtet, cujus ſit ſexus; ita Sanchez. *loc. cit. lib. 5. cap. 4. num. 41.* Navar. *de regul. conſ. 47.* 2 3

DISPUTATIO VII.

De diverſitate ſtatus Monialium, aliarumque Mulierum ſub habitu Regulari, ſive Eccleſiaſtico degentium.

Quæſ. I. *De Monialibus Velatis.*
II. *De Monialibus Converſis.*
III. *De Monialibus Tertiariis, Pizocheris, Mantellatis, Corrigiatis, & Urſulinis.*
IV. *De Canoniſſis.*

V. *De Oblatis Mulieribus.*
VI. *De Mulieribus Pœnitentibus, ſeu Convertitis.*
VII. *De Mulieribus incluſis.*
VIII. *De Subdiaconiſſis, Diaconiſſis, Presbyteriſſis, & Epiſcopiſſis.*
IX. *De prohibita Begvinarum ſecta.*
X. *De ſimulata Mulierum Diſcalceatarum, ſeu Minoretarum Religione.*
XI. *De prætenſa Ieſuitiſſarum Congregatione.*

QUÆSITUM I.

De Monialibus velatis.

SUMMARIUM.

1 *Moniales à Scriptoribus ſacris, variis vocitantur nominibus.*
2 *Origo Monialium eſt antiquiſſima etiam in veteri Lege.*
3 *Virgines Nobiles prope Hieroſolymitanum templum, uſque ad nuptiarum tempus, incluſæ cuſtodiebantur.*
4 *Beatiſſima Virgo Maria fuit in templo præſentata uſque ad nubiles annos.*
5 *Maria Virgo omnium Monialium jure optimo dicitur Dux. & Magiſtra Sanctimonialium ad tria vota Religionis.*
6 *Monialium antiquitas tempore Apoſtolorum.*
7 *Syriæ, & Ægypti antiquæ Moniales, & Monachi.*
8 *Helena Conſtantini Mater Moniales alebat.*
9 *S. Pachomius Cœnobium fœminarum condidit, eique ſororem in Abbatiſſam præfecit.*
10 *S. Macrina magnum Collegium condidit.*
11 *S S. Flavia, & Valeria, aliæque Virgines à S. Clemente velamine ſacrantur.*
12 *S. Marcellina cum aliis Virginibus à Liberio Papa velata fuerunt.*
13 *Virginum priſcarum, & recentiorum ingens numerus recenſetur.*
14 *Moniales diù è clauſura fuerunt abſolutæ.*
15 *Moniales paulatim ad clauſuræ leges adſtrictæ fuerunt.*
16 *Ordines, Congregationes, & Militiæ habent Moniales.*

1 MONIALES, quæ contemplativæ, ac Cœnobiticæ vitæ ſtatum profitentur, & de quibus hic ſermo inſtituitur, à Scriptoribus ſacris, & in Capitularibus multoties variis vocitantur nominibus, videlicet, Sanctimoniales, Nunnæ, Nunnanes, Monachæ, & Moniales, & à S. Ignatio, ſe Deo conſecrantes, à Cypriano, Deo dicatæ; ad Optato, velatæ Chriſti ſponſæ, à Hieronymo, Chriſti flammæ conſecratæ, ab Ambroſio, velatæ & ſacro velamine tectæ, ab Auguſtino, Dominicæ, Sanctimoniales, Caſtimoniales, à Fulgentio, Deo conſecratæ, ab aliis, Deo per continentiam dicatæ, ſacræ perpetuæ continentiæ ſectatrices, virginitatem, ſeu continentiam profeſſæ.

2 Harum antiquiſſima extat Inſtitutio, & Origo etiam in lege veteri, nam Caniſius *lib. 1, cap. 12. de Beata Virgine* tenet, Mulieres ad oſtium tabernaculi excubantes, de quibus fit mentio *Exodi c. 38.* virgines, viduaſque pias fuiſſe; & de iiſdem Rabbi Abraham allatus à Barradio ait, erant in Iſraël mulieres Deum colentes, quæ ſpreta mundi vanitate, ſua ſpecula Domino offerebant, quia non erant illis opus, quæ per ſingulos dies veniebant ad oſtium tabernaculi, ut orarent, & Dei audirent præcepta.

Judith pietatis, & pudicitiæ laude clariſſima vidua, veſtes pudoris, & modeſtiæ, aut gravitatis plenas induta, cilicio corpus, & inedia affligens in precatorio ſuæ domus tabernaculo, cum puellis ſuis (virgines eas putes) clauſa morabatur, & Deum timens, ſacris precibus, rerumque æternarum meditationi per dies, noctesque operam navabat.

Extra Templa Salomonici loca in illius conclavibus, virgines Deum aſſiduè colentes degebant, ut ex verbis *lib. 2. Machab. c. 3.* colligere libet, *Accinctæque mulieres ciliciis pectus per plateas confluebant, ſed & virgines, aliæ autem ad muros, quædam per feneſtras aſpiciebant, univerſæ autem protendentes manus in cœlum, deprecabantur*; quæ virgines, Lyranus, Hugo Cardinalis, & Gorionides eas fuiſſe putant, quæ in ædibus parentum cuſtodiebantur, at Seranius *in Machabæorum Harmonia lib. 2. cap. 3. & 4.* veriùs putat eas Virgines eſſe, quæ in quodam templi domicilio, in quo etiam viduæ pietatem egregiè colentes commorari conſueverant, clauſæ continebantur; unde nonaginta Cellas in templi circuitu Salomonem extruxiſſe, narrat Joſephus *lib. 8. antiq. cap. 3.* & ex eo Cardin. Baronius *in apparatu ad Annales Eccleſ.* in quibus non ſolum fœminæ Deo ex voto oblatæ, ſed aliæ etiam habitare potuerunt.

Annam ſanctimonia, & vaticinandi dono celebrem viduam, (quam Cyrillus Hieroſolymitanus *Catech. 10.* Monialem religioſiſſimam vocat) in conclavibus templi cum Virginibus Viduiſque Deo inſervientibus, habitaſſe, multi exiſtimarunt, ex D. Lucæ cap. 2. colligi poſſe.

3 Docti ſacrarum litterarum interpretes apud Lyranum cenſent, Virgines Nobiles propè Hieroſolymitanum Templum uſque ad nuptiarum tempus incluſas, cuſtoditas fuiſſe, quod & Joannes Baptiſta Mantuanus eleganti carmine teſtatur, dum canit.

Mos erat antiquus longum ſervatus in ævum.
Æde puellares annos includere ſacra,
Ætatemque Deo teneram primumque dicare
Virgineæ florem vitæ, & generare pudoris
Ingenui curam, ſanctoſque inducere mores.

4 Quo in loco Beata Virgo Maria Deipara tertio ætatis ſuæ anno fuit præſentata, & uſque ad nubiles annos, ſoli Deo vacans, & forma virtutis effecta, degit; ut refert Suarez *tom. 2. in 3. part.* D. Thom. *diſp. 7. in princip.* ubi Deum, & Angelos ſuæ puritatis inſpectores, & teſtes venerata eſt, & quando ad illam Gabriel Angelus à Deo miſſus Dominicæ Incarnationis Nuncius, acceſſit, *ſola erat in penetralibus, quam nemo virorum videret; ſolus Angelus reperiret, ſola ſine comite, ſola ſine teſte.* S. Ambroſius *hom. in Lucam.*

Poſt ejus Filium, à quo omne bonum, Virginum Regina, & Magiſtra, Sanctimonialium dux fuit ad Obedientiam, ad Virginitatem, ad paupertatem ſervandam, & ad hominum conſpectum evitandum.

Obedientiam enim prætulit, cùm dixit, *Ecce ancilla Domini, fiat mihi ſecundum verbum tuum*, de qua Maſellus *lib. 8, c. 17.* & Caniſius *de B. Virgine, lib. 2. c. 3. & 4.*

Paupertatem adamavit, immò pectore complexa eſt; de qua S. Bernardus ſermon. de Nativit. *Naſciturus Dei Filius elegit, quod moleſtius eſt parvulo, & pauperis Matris Filio, quæ vix pannos haberet ad involvendum, &c.*

Votum Virginitatis prima omnium Beatiſſima Maria edidit, ut opinantur S. Bernardus *hom. 2. & 3. in Miſſus eſt*, S. Ambroſ. *de inſtit. Virginum*, & multi alii; quapropter S. Epiphan. *hæreſi 78.* notat veteris Eccleſiæ morem fuiſſe, virginitatem Deo promittere in honorem, & imitationem Beatæ Mariæ, quæ prima ſine præcepto, conſilio, vel exemplo Virginitatis munus Deo obtulit, & Caniſius *loco citat.* ait. *Hanc primam viam invenit Deipara, & inventam Adæ filiis Dux, & Ma-*

& Magiſtra demonſtravit, ut in carne vitam Angelicam degant, purumque, ac perpetuum cœlibatum voto ſancto confirment.

6 Comprobatur etiam antiquitas Monialium Inſtituti tempore Apoſtolorum, nam ut dixi *tom. 1. de jure Abbat. diſput. 2. qu. 10 in prima impreſſione*, S. Marcus erexit Monaſteria Monachorum, & Monialium: teſtimonio Philonis apud Euſebium Cæſarienſ. *in hiſtor. Eccleſ. lib 2. cap. 19.* quod confirmatur ab Eminentiſſimo Baronio *tom. 2. Annal. ſub anno 64.*

Et Matthæus in Æthiopia S. Iphigeniam regiam Virginem edoctam, & baptizatam ſacro velo conſecratam multis virginibus pluſquam ducentis præfecit; ex Martyrologio Rom *die 21. Septembris*, & S. Paulus Teclam virginem Sanctiſſimam Deo dicavit, teſte Caſſiano *lib. 2. coll. 18. cap. 20.* ubi etiam affirmat S. Martham Chriſti Domini hoſpitam, cœnobium Monialium inſigne conſtruxiſſe, & hoc abſque dubio de licentia Apoſtolorum, quorum legibus Monaſticis fuerat munitum. Suarez *tom. 3. de Relig. lib. 3. c. 4. num. 12.*

Et S. Hieronym. *Epiſtol. ad Sabinianum* Monaſteriorum Ægypti, & Syriæ ſacrarum virginum, & viduarum meminit; & *in Epiſt. ad Euſtochium* ſermonem facit de Monaſterio à S Paula Romana Bethlehem erecto, & etiam apparet ex epitaphio ejuſdem S. Paulæ plures virgines ex diverſis provinciis congregaſſe; &
S. Joan. Chryſoſtom. *hom. 8. in Matth.* loquens de iiſ-
7 dem Monaſteriis Ægypti, tam Monachorum, quàm
Mulierum ait. *Si quis nunc ad Ægypti veniat ſolitudines Paradiſo prorſum omnem illam eremum videbit digniorem, & innumerabiles Angelorum cœtus; atque hæc non in viris ſolùm, verum etiam in fœminis ſplendore conſpicies; Non ita variis aſtrorum choris cœlum refulget, ut Ægyptus innumeris Monachorum, ac Virginum diſtinguitur, atque illuſtratur habitaculis.* Helena Regina Orbis, & Mater
8 Imperii famularum Chriſti ſe famulam deputavit, ac
ſacris Virginibus Hieroſolymis epulum præbuit.

9 S. Pachomius Thebanienſis Abbas fœminarum cœnobium condidit, quibus ſororem præfectam dedit, & Macrina ſoror SS. Gregorii Niſſeni, & Baſilii Magni virginum collegium rexit, & virtutibus erudi-
10 vit, matrem viduam ad Monaſterium virginum, quarum dux, & magiſtra erat, adduxit; Martyrologium Romanum *die 19. Julii.*

11 Et SS Flavia, & Domitilla à S. Clemente velamine ſacro conſecratæ fuerunt; & S. Valeria virginitatem mentis & corporis Deo devovit.

12 Conſpicitur eadem antiquitas ex libro Tertulliani *de velan. virgin.* & S. Cypriani *de habitu virginum*, apud Bellarmin. *tom. 2. lib. 2. controverſ. cap. 5.* & Marcellina S. Ambroſii ſoror à Liberio ſacrata alias virgines ſibi adjunxit; & S. Auſtreberta virgo aliquandiu conſecrata in paternis ædibus vixit, deinde Monaſterium ingreſſa, tandem fuit præfecta ex Surio *tom. 1. in menſe Februario.*

13 Ingens numerus priſcarum Virginum velatarum, & Sanctimonialium ex SS. Gregorio Theologo, Theodoreto, Ambroſio, & Auguſtino dignoſcitur, apud Victorell. *de Origin. & clauſ. Monial.* nam S. Gregorius tria millia Sanctimonialium alebat, & S. Ambroſius *lib. 3. de Virginibus* ait, *Diſcite quantas Alexandrina, totiuſque Orientis, & Africana Eccleſia quotannis ſacrare conſueverit virgines pauciores hic homines prodeunt, quàm illic virgines conſecrantur*, & S. Auguſtinus *lib. 30. contra Fauſtum* dicit, *majorem penè in Eccleſiis omnibus tam Virginum, quàm Mulierum, haberi numeroſitatem*, & Theodoretus ait. *Multæ vitam amplexæ ſunt ſolitariam, partim autem vivere amarunt cum pluribus, adeò ut ducentæ quinquaginta, & plures ſimul vivant, &c.* Et Antinoi Ægypti Urbe duodecim erant Sanctimonialium cœnobia: ad Nili ripam ſub B. Pachomii diſciplina in Monaſterio Thebenſi quadringentæ Monachæ degebant, & ſexdecim millia cœnobia Virginum, quorum ſingulis præerant Abbatiſſæ, jam militaſſe ſub regula Sanctiſsimi Patriarchæ Monachorum Benedicti, fatentur Hiſtoriæ Caſſinenſes. Tandem anno 1634. in Minorum obſervantium Ordine, in Comitiis Generalibus in Hiſpania habitis quindecim millia Monialium Cœnobia recenſita fuerunt, teſte Victorell. *loc. cit.*

Status hujuſmodi Monialium in Dei Eccleſia antiquus, ut viſum eſt, diu à clauſuræ jugo abſolutus, & 14
Moniales mitis, ac diverſis modis, & locis degebant.

At ſacræ clauſuræ leges paulatim diverſi Summi 15
Pontifices illis tradiderunt; & præcipuè Bonif. VIII.
qui, dum legibus clauſuræ Moniales aſtrinxit, ac Epi-
ſcopis, & Regularibus tamquam cuſtodibus præfixit
Monaſteria, nonnulla propriis diœceſanis, alia Capi-
tulis Eccleſiarum, multa Prælatis Regularibus, & ſæ- 16
cularibus aſſignavit; ideò præter cœnobia Epiſcopis ſubjecta militant etiam in ferè omnibus antiquis Ordinibus, Congregationibus, & Militiis Moniales quarum Monaſteriorum origo nequaquam recenſeri poteſt, cum illa multiplicata ſint ſupra numerum, & quaſi dicam præ multitudine numerari non poſſunt, ad inſtar ſtellarum cœli, in quibus Virgines ſummo Regi ſponſo in luce Virginitatis, & Caſtitatis deſerviunt, de jure igitur earum, ſicut, & de omnium Mulierum diverſitate *in præſenti diſputatione* loquimur.

QUÆSITUM II.

De Monialibus Converſis.

SUMMARIUM.

1 *Moniales Converſæ, tacitè vel expreſsè profeſſæ perpetuam clauſuram ſervare tenentur.*

2 *Tertiariis clauſura debet ſuaderi, & ſi renuerint, alias ad habitum recidere nequeunt.*

3 *Converſæ non profeſſæ, nec profiteri volentes, dimiſſo habitu, domum revertantur, nec aliæ recipiantur, niſi profiteantur. & clauſuram obſervent.*

4 *Converſæ admittendæ ſunt ad habitum Regularem, quatenus ſerventur ea, quæ in aliis Monialibus obſervari ſolent.*

5 *Converſæ in partibus Hiſpaniæ, ex antiqua conſuetudine ad religionem recipiuntur.*

6 *Converſæ recipi debent in Monaſteriis, ut rerum temporalium curam habeant, & num 8.*

7 *Converſæ, quæ Beatæ Hiſpanico ſermone nuncupantur, non ſunt admittendæ ad habitum regularem, nec ad profeſſionem, & num. 13*

9 *In Converſis intra, vel ſupra numerum recipiendis, eadem prorsùs, quo in receptione aliarum Monialium, obſervanda ſunt.*

10 *Moniales S. Claræ regulariter Converſas non habent.*

11 *Converſæ nullo modo exeant ad effectum aperiendi, vel claudendi januam Monaſterii.*

12 *Converſæ ſeu ſervitrices, quæ ad quæſtuandum egrediuntur, quas conditiones habere debeant* ex Sac. Congregatione?

14 *Manaſteria Monialium, quæ non egent, ceſſent à quæſtu.*

15 *Monaſterium ſi aliunde ſuſtentari poteſt, non mittat Converſas ad quæſtuandum.*

16 *Moniales quæ manuteneri non poſſunt ſine quæſtu, non recipiant Puellas in educationem, neque ad habitum.*

Pius V. in Conſt. quæ incipit *Circa paſtoralis*, decer- 1
nit, quod Moniales Religionem profeſſæ tacitè vel
expreſſè, quamvis Converſæ ſint, ſervent perpetuam
clauſuram in omnibus Monaſteriis, etiamſi forſitan in
aliquibus nunquam antea viguerit, & quod Tertiariæ,
ſi ſolemne votum emiſerunt, per Ordinarios eadem 2

clauſura illis ſuadeatur, & volentes ſine profeſſione, & clauſura vivere, nullam aliam Monialem deinceps in ſua Congregatione recipere poſſunt, & tandem ſtatuit, quod nullæ aliæ Converſæ recipiantur.

3 Gregorius XIII. in Conſtit. quæ incipit *Deo ſacris* de qua *infra*, decrevit, quod Converſæ non profeſſæ, nec profiteri volentes dimiſſo habitu domum remittantur, nec aliæ in futurum recipiantur, niſi profeſſionem ſtatim ſuo tempore emiſſuræ, & ſub perpetua clauſura manſuræ; quæ Conſtitutiones etiamſi inter ſe contrariæ videantur, tamen Eman. Roder. *tom. 1. qq. regul. qu. 45. art. 4.* Et Mirand. *de ſac. Monial. qu. 1. art. 6.* illas conciliant affirmantes, non eſſe mentem DD. Summorum Pontif. ut in Monaſteriis Moniales Converſæ
4 non admittantur, dummodò una cum aliis Monialibus, ſervatis ſervandis, recipiantur. Idem affirmat Sanch. *in præcept. Decal. lib. 6. c. 13. n. 49.* dicens, quod nimis rigidum videretur, ſi dicti Summi Pontifices receptionem Monialium Converſarum omninò prohiberent, occluderetur namque via multis honeſtis fœminis Religioſam vitam optantibus profiteri; quia cum aliquæ fœminæ dote neceſſaria careant, intra Monialium Monaſteria non admittuntur, ut Choro, & divinis Officiis incumbant, ſicut quæ ſufficientem dotem præſtant, ideò Navarr. *in cap. ſtatuimus 19. quæſt. 3.* ab omnibus refutatur, & præſertim à Sanch. *loco cit.* & Emanuel. Roderic *citat.* qui dicunt Navarr. hallucinatum eſſe in ſupradictarum Bullarum explicatione, cum non ſit credibile Summos Pontifices, rationabiliter in omnibus procedentes, Converſarum receptionem prohibere voluiſſe, quæ ab initio admiſſæ fuerunt ad Religionem; Innocentius enim Quartus Regulæ Sanctæ Claræ Confirmator, & Urbanus IV. ſecundæ Regulæ Sanctæ Claræ auctor, Converſas admittunt inter Moniales, ut eaſdem Regulas legentibus,
5 perſpicuum eſt; Miranda inſuper conatur oſtendere in partibus Hiſpaniarum hodie obſervari, quod Moniales Converſæ ex antiqua conſuetudine recipiantur, quæ etiam obtinuit ut ibi Monialium Monaſteria extant, Converſæ recipiantur; idem notant Sanchez *loco citat.* & Bonacin. *de clauſur. q. 1. punct. 9. n. 16.* Eman. Roder. *loc. cit. art. 4.* Suarez. *de Relig. tom. 4. lib. 1. c. 8.* dicentes, quod viri Converſi in Virorum Religiones admittuntur, ut rerum temporalium curam gerant, ita in Monialium Monaſteriis rationi conſentaneum eſt, quod Converſæ, quæ temporalibus incumbant, recipiantur.

6 Hinc Mirand. *loc. cit. concluſ. 1.* & Gregor. Polacc. *par. 2. epidem. vacat c. 3. n. 1.* & Emanuel. Roder. *cit.* meritò colligunt prædictos Summos Pontif. in præfatis conſtitut. ſtatuiſſe, Converſas aut Moniales, quæ Hiſpanico ſermone *Donadas*, vel *Beatas*, & noſtro idiomate *Pinzochere*, nuncupantur, nec ad habitum, ne à fortiori ad profeſſionem admitti intra Monaſteria Monialium, nec quæ ad eleemoſynas petendas neceſſariæ
7 forent, aut quæ ad clauſuram obligari noluerunt, ſed extra in domibus Monaſterio contiguis degere, quia verè Religioſæ non ſunt.

8 Converſæ verò, quæ propriè Religioſæ ſunt, & omnia requiſita, in ſequenti Conſtitutione Gregor. XIII. multoties in hoc opere citata, contenta, retinent, admittendæ ſunt.

DEO ſacris Virginibus, quæ contemptis illecebris ſæculi, divinis ſe obſequiis manciparunt, æquiſſimum eſt præcipua quadam à nobis ac ſingulari ſollicitudine provideri, tum ut ab eis omnia, quæ ſanctum ipſarum propoſitum impedire poſſent, removeantur, tum etiam ut eis in cultu Dei caſtè ac Religioſè permanentibus, quæ ad victum neceſſaria ſunt, ſubminiſtentur. Et quidem poſt Sacri Concilii Tridentini decretum, quo conſtitutio fel. recor. Bonifacii Pa[...] VIII. prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Periculoſo, *renovatur, prohibens ne aut ipſis Monialibus ex Monaſteriis ſuis egredi, aut ulli cujuscunque ſexus, aut ordinis perſonæ ad eas ingredi liceat. Et præterea univerſis Epiſcopis præcipitur, ut in omnibus Monaſteriis ſibi ſubjectis, in aliis verò Sedis Apoſtolicæ auctoritate clauſuram ſanctimonialium, ubi violata diligenter reſtitui, ubi verò inviolata, conſervari maximè procurent. Piæ memoriæ Pius Papa V. etiam prædeceſſor noſter victui quoque, & neceſſitatibus ipſarum proſpicere cupiens, cum ſuperiora illa approbaſſet, atque innovaſſet, eademque omnia etiam in Monialibus quarumcunque Militarium etiam Hieroſolymitanæ omnibuſque aliis tacitè vel expreſsè Religionem profeſſis, quocunque nomine cenſerentur, locum habere decreviſſet; ne illæ quicquam detrimenti in neceſſitatibus ſuis hac occaſione paterentur, etiam præcepit locorum ordinariis, & ſuperioribus earum, ut fidelium eleemoſynas per Converſas non profeſſas, vel profeſſas quidem ſed ætatis ſaltem quadraginta annorum, & jampridem Converſas, quæ in domibus, contiguis extra tamen Monaſterium degerent, colligendas curarent; ita tamen ut prædictæ Converſæ neque clauſuram aliarum Monialium, niſi in caſibus permiſſis ingrederentur, nec ex illis ipſis habitationibus ſuis ad tales eleemoſynas colligendas ſine permiſſu ordinariorum, aut ſuperiorum ſuorum exire poſſent. Quod ſine hoc quidem ſufficere videretur, idem Pius prædeceſſor mandavit ipſis ordinariis & ſuperioribus, ut negocium darent aliquibus perſonis piis tales eleemoſynas colligendi aliaque arbitratu ſuo proſpicerent, quæ ad ſublevandam Monialium inopiam expedire judicarent. Cum autem, ſicut accepimus, multæ Moniales, etiam quæ Tertiariæ vocantur, ſub ſolemni religionis voto, perpetuaque clauſura degentes, aliæque talibus litteris comprehenſæ, & in ipſa clauſura permanentes multis præterea ad ſe ſuſtentandas neceſſariis egeant, neque uſque ad hoc tempus ullo ſufficienti remedio earum neceſſitatibus ſubventum ſit: Quin etiam aliæ Tertiariæ citra ullum ſolemne hucuſque votum vivant, quæ ad ſuas ſuorumve domos neutiquam rediturae eſſent, ſed ſub ſolemni religionis voto, & clauſura prædictis permanerent, ſi earum congruæ ſuſtentationi provideretur, Nos, qui illas neceſſariis rebus deſtitui nolumus, certioreſque facti ſumus in multis civitatibus, oppidis, villis, aut aliis locis tam in Eccleſiis & Monaſteriis, quàm Hoſpitalibus, Collegiis, Confraternitatibus, & aliis locis piis, etiam quæ à privatis hominibus, tum Eccleſiaſticis, tum Laicis multas ac diverſas eleemoſynas Chriſti pauperibus erogari: Conſiderantes in ejuſmodi perſonas vel in primis exercendam eſſe charitatem, quæ voluntaria paupertate ſuſcepta ob omni hominum commercio ſegregatæ Deo ſerviunt, & aſſiduis precibus, iram ipſius ob peccata conceptam, à Chriſtiano populo deprecantur, illud quoque cogitantes, ſi eis ad tales eleemoſynas petendas ad loca prædicta conferre ſe liceret, vix fore, ut prædicta Monaſteria, Eccleſiæ loca, ac perſonæ eis ſingulis non tantum ſaltem tribuerent, quantum ſingulis aliis pauperibus eodem concurrentibus ſolet, univerſo illi Deo devotarum mulierum generi de opportunæ ac ſufficientis ſubventionis auxilio providere cupientes, de Nobis attributa poteſtatis plenitudine ſtatuimus, & ordinamus, ut omnes, & quicunque Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, Epiſcopi, & alii Eccleſiarum Prælati, necnon Abbates, Priores, Præpoſiti, & alii Eccleſias Patriarchales, Primatiales, Metropolitanas, Cathedrales, & alias Eccleſias, necnon Monaſteria, Prioratus, Præpoſituras, Canonicatus, Præbendas, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, cæteraque beneficia Eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura ſæcularia, & S. Benedicti, Auguſtini, Ciſtercien. Cluniacenſ. Præmonſtraten. Carthuſien Camaldulen. S. Baſilii, Caſſinen. alias S. Juſtinæ, Montis Oliveti, S. Salvatoris, ac Lateran. & Cruciferorum, ſeu Fratrum S. Hieronymi, necnon Prædicatorum, Minorum & Carmelitarum, Eremitarum ejuſdem S. Auguſtini, Servorum B. Mariæ, S. Claræ, & quorumcunque aliorum tam virorum, quam mulierum etiam Mendicantium Ordinum, & Congregationum, & Militarium regularia, etiam de jure patronatus laicorum etiam nobilium Ducum, Regum, &*

aliorum Principum exiſtentia in titulum, commendam, adminiſtrationem, & alias quomodocumque obtinentes, necnon Rectores, Gubernatores, Confratres, Adminiſtratores, cæterique omnes, qui ratione illorum, necnon Capitulorum, Conventuum, Menſarum, Hoſpitalium etiam Laicorum, & per Laicos adminiſtrari ſolitorum, Chriſti fidelium Confraternitatum, Scholarum, Collegiorum, ac aliorum piorum locorum quocunque nomine nuncupatorum, & in quibuſvis mundi partibus conſiſtentium, quæ ſingulis annis menſibus, hebdomadis, vel diebus ex Eccleſiarum, Monaſteriorum, Prioratuum, Officiorum dignitatum, & beneficiorum, ac Congregationum, Hoſpitalium, Confraternitatum Scholarum, Collegiorum, piorum, & aliorum locorum prædictorum fructibus, redditibus, & proventibus pauperibus Chriſti aliquas eleemoſynas in pane, frumento, farina, vino, edulijs, pecunia, ſeu aliis ad victum vel veſtitum pertinentibus, etiam ad ſupplicationem & preces & per cedulas & boletina, aut alias diſtribuere, & elargiri ab immemorabili tempore conſueverunt, aut alio quocunque jure tenentur ex dictis fructibus, redditibus, & proventibus, & quoad Hoſpitalia prædicta ex iis, quæ ſervata in illis actuali hoſpitalitate ſuperſunt, ſeu ſupererunt, necnon quæcunque perſonæ particulares etiam laicæ, vel univerſitates etiam laicorum, quæ teſtamento, ultima voluntate, vel alia diſpoſitione, etiam inter vivos, aliquas tales eleemoſynas facere tenentur, dimidiam partem omnium, & quarumcunque eleemoſynarum & largitionum hujuſmodi quocunque nomine nuncupatarum, quocunque tempore, & modo diſtribui ſolitarum, etiamſi ſpeciali nota digna, & ſecundum pias defunctorum, aut aliorum voluntates ſub certa forma ab eis in teſtamento, vel alia quacunque diſpoſitione diſtribuendæ ſint, dummodo non in certas perſonas, nec ad certos uſus pios alios, quam victus & alimenta pauperum diſtribuantur, quibuslibet prædictarum Monialium etiam Tertiariarum ſub ſolemni Religionis voto, & perpetua clauſura de cætero viventibus, & in terris & locis quorum pauperibus hujuſmodi eleemoſynæ diſtribuuntur, conſiſtentibus, verè, realiter, & cum effectu, & abſque ulla eleemoſynarum & largitionum hujuſmodi petitione, exactione, & conquiſitione, aut alia deſuper à nobis expectata juſſione, aut mentis noſtræ declaratione, ac quibuſvis mora, ſubterfugio, ac exceptione ceſſantibus, & ejectis, dare atque diſtribuere omnino teneantur, & quam dimidiam partem nos illis applicamus. Ut autem præmiſſa omnia cum charitate, & pietate procedant, & efficaciter ſuum effectum ſortiantur, univerſis & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis & aliis locorum ordinariis per Apoſtolica ſcripta mandamus, ut quiſque per ſe, vel alium, ſeu alios ad præſentium executionem in ſuis civitatibus, & diœceſibus procedens, ab Eccleſiis, Monaſteriis, Hoſpitalibus, Confraternitatibus, Scholis, Collegiis, locis, & Eccleſiaſticis, ac laicis perſonis prædictis, etiam quomodolibet exemptis, dimidium eleemoſynarum hujuſmodi exigant, ac proportione, ut ordinariis ipſis locorum æquum eſſe videbitur, ſingulis pauperum Monialium, etiam Tertiariarum monaſteriis hujuſmodi ſuarum civitatum & diœceſum, etiamſi aliis ſuperioribus ſubjectæ ſint cum effectu diſtribuant: Nos enim eiſdem locorum Ordinariis, etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis delegatis, ac quilibet illorum, tam per ſe, quàm alium, vel alios præmiſſa faciendi ac etiam contradictores quoslibet & rebelles per pœnas pecuniarias eorundem Ordinariorum, & cujuslibet illorum arbitrio infligendas, & applicandas, ac in ſubſidium, ſententias & pœnas Eccleſiaſticas aliaque opportuna juris & facti remedia, quacunque appellatione poſtpoſita reſpectivè compeſcendi, auxiliumque brachii ſæcularis invocandi, aliaque in præmiſſis, & circa ea neceſſaria & opportuna faciendi, gerendi, mandandi, & exequendi, plenam & liberam facultatem, & auctoritatem concedimus, & impartimur. Inſuper, quia valde rationi conſonum eſt, ut etiam ii, qui ipſis Monialibus, etiam Tertiariis indigentibus præfatis conſanguinitate aliqua ſunt conjuncti, aliquod in præmiſſis ſubſidium conferant, cùm ratio ſanguinis, & debitum charitatis, & honeſtatis id expoſtulet, ſingulis locorum Ordinariis committimus, ut omnia eos officio, & diligentia monere, eiſque perſuadere ſtudeant parentes vero, & fratres, ac alios, ad quos illas ſi in ſæculo permanſiſſent, dotare pertinebat, vel ad quos bona & ſucceſſiones devenerunt, & qui ſi eas nuptui tradidiſſent, multo amplius, ingredientibus monaſterium dediſſent, vel qui ſi eas nunc domi retinerent, vel ſi ad illorum domos redirent eas alere tenerentur, quibuſcunque viis ipſis benevisis inducant, ut Monialibus, etiam Tertiariis prædictis juxta eorum facultates charitativè ſubveniant, ſcituri id ſibi etiam ad animarum ſalutem plurimum profuturum. Cæterum, quod attinet ad Converſas profeſſas, quas prædictus Pius prædeceſſor per prædictas litteras ſub certis conditionibus ibi contentis permiſit poſſe manere extra monaſteria pro colligendis eleemoſynis, eiſdem locorum Ordinariis injungimus, ut quibus monaſteriis, prædictarum Monialium quotidianis laboribus computatis, ſupradicta, vel alia qualibet ratione ſufficienti ſubventione, & ſuſtentatione proviſum eſſe cognoverint, eaſdem Converſas ſub eadem clauſura, cum aliis Monialibus reducant, neque à ſuis Monaſteriis amplius exire permittant, Converſas verò non profeſſas, & profiteri nolentes, dimiſſo habitu domum remittant neque alias in futurum, niſi profeſſionem ſuo tempore emiſſuras, atque ſub perpetua clauſura manſuras in monaſteria hujuſmodi recipi permittatur. Quod autem idem Pius prædeceſſor ſtatuit de cætero, nullas alias Converſas profeſſas recipi amplius, etiam de conſenſu ſuorum ſuperiorum poſſe, ita eſſe intelligendum declaramus, præter illas Converſas, quæ extra monaſterium in domibus contiguis degerunt. Eleemoſynarum vero prædictarum contributionem, & applicationem durare, & valere decernimus, ac ſuos effectus ad plenum ſortiri debere, donec numerus Monialium etiam Tertiariarum hujuſmodi (quem per ipſos locorum Ordinarios, etiam in Monaſteriis ab eorum jura, & regimine quomodocunque exemptis, cum illarum ſuperiorum interventu ſtabiliri, & ordinari, neque ſupra illum numerum alias recipi poſſe: etiam de conſenſu ſuperiorum ſuorum, & mandamus) ita imminutus fuerit, ut reliquæ Moniales, & Tertiariæ ex propriis redditibus monaſteriorum ipſorum, vel conſuetis eleemoſynis ſe commodè ſuſtentare queant: ſuper quo eorundem Ordinariorum conſcientiam oneremus; ita tamen ut decedentibus ſingulis ex tribus, earundem Monialium partibus, tertia quoque earundem eleemoſynarum partis diſtributio, & ſic ſucceſſivè, in totum extinguatur, atque in priſtinum ſtatum ſub debitis, aut ſolitis oneribus revertantur, & remaneant. Declaramus præterea nullis monialibus etiam Tertiariis licere habere oſtium, per quod ex monaſterio introiri poſſit ipſarum monialium Eccleſiam exteriorem, in quam ſæcularibus ad Miſſas & divina officia patere ſolet acceſſus, ſed omnino muro obſtruendum, neque itidem licere Monialibus etiam Tertiariis egredi à janua monaſterii etiam ad claudendum aliam ulteriorum januam, quæ patere ſolet aditus ſæcularibus venientibus vel ad rotam, vel ad crates, ſeu loca colloquiis deſtinata, quæ vulgo parlatoria vocantur, vel ad pulſandum ipſam januam clauſuræ, quæ loca, cum ſaltem pro cauſis prædictis patere ſoleant ſæcularibus, extra clauſuram conſeri debent, etiam quo tempore clauſa ſunt. Inſuper quoſcunque Dominos & Magiſtratus temporales in Domino hortamur, monemus, & requirimus ut ad omnem ipſorum Ordinariorum, aut alicujus ipſorum petitionem, vel ſimplicem requiſitionem illis in præmiſſis aſſiſtentes omnem opportunum favorem, & auxilium præſtent, & exhibeant. Ipſis denique Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis & aliis locorum Ordinariis præcipimus, & mandamus, ut has præſentes noſtras litteras (quarum tranſumptis etiam impreſſis manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem ubique fidem in judicio & ed extra adhiberi debere volumus, quæ ipſis originalibus litteris adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ) ſinguli in ſua civitate & diœceſi publicent, ac publicari, eaſque juxta earum continentiam, & tenorem unà cum prædictis ac aliis prædicti Pii V. & aliorum prædeceſſorum noſtrorum litteris & conſtitutionibus, & juſſionibus pro integra clauſura inſtauratione, cuſtodia, & firmitate

editis inviolabiliter obſervent, & obſervari faciant. Non obſtantibus teſtatorum, & aliorum voluntatibus, ac fundationibus, & Bonifacii prædicti de una, & Concilii generalis de duabus, non tamen tribus dietis, ac quibuſuis aliis Apoſtolicis, necnon in provincialibus, Synodalibus Conciliis editis ſpecialibus vel generalibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ac quibuſvis, Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum Ordinum. Hoſpitalium, Militiarum, Confraternitatum, Collegiorum, & aliorum piorum locorum prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus privilegiis quoque, indultis, exemptionibus, libertatibus, gratiis, & litteris Apoſtolicis Eccleſiis, Monaſteriis, & Ordinibus, Hoſpitalibus, Confraternitatibus, Collegiis, & piis locis, ac eorum ſuperioribus, & perſonis ſub quibuſcunque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque & aliis decretis in genere vel in ſpecie ac alias quomodolibet conceſſis, confirmatis, approbatis, & pluries innovatis, etiamſi in eis caveatur expreſſe, quod illis niſi ſub certa inibi expreſſa forma, aut alias derogari non poſſit. Quibus omnibus & ſingulis, etiam ſi de illis earumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quavis alia expreſſio habenda foret, tenores hujuſmodi ac ſi de verbo ad verbum insererentur præſentibus, pro plenè, & ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, contrariis quibuſcunque: aut ſi ſupradictis vel quibuſuis aliis ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ ordinationis, ſtatuti, applicationis, conceſſionis, impartitionis, commiſſionis, injunctionis, declarationum, decreti, voluntatis, onerationis, hortationis, monitionis, requiſitionis præcepti mandatorum, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eis noverit incurſuram. Dat. Romæ apud ſanctum Petrum Anno incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo ſecundo, Tertio Kalend. Januarii, Pontif. Noſtri anno primo

9 In Monialibus ergo Converſis recipiendis, & admittendis tam quoad receptionem, quàm quoad profeſſionem omnia obſervari debent, quæ *ſupra in diſputatione* pro Nuntiis Monialibus intra numerum, dicta ſunt, & eadem praxis pro illis, quæ pro aliis Monialibus obſervantur, omninò adhibenda eſt, ex Sac. Congreg. Cardin, teſte Barboſ. *de jure Eccleſ. lib. 1. cap. 44. num. 40.*

Pro Converſis verò ſupernumerariis inſuper advertendum eſt, quod Puella ſit virgo, prædita qualitatibus neceſſariis capitulariter, votiſque ſecretis Monialium admittatur, & ſolvat dotem duplicatam à Converſis
10 perſolvi ſolitam, ac tempore debito profeſſionem emittat, ex eadem Sacra Congregatione.

Non ignoro Moniales Sanctæ Claræ regulariter Converſas non habere, ex decreto Sacræ Congregationis in una Tarentina 12. Aprilis, & in una Fulignen. 22. Novembr. 1619. quapropter eadem Sacra Congregatio reſcribens Archiepiſcopo Olixbonen. dixit, quod prohibitio Monialibus Franciſcanis facta de non recipiendis Converſis, intelligitur de Monialibus primam regulam obſervantibus, & ideò Abbatiſſæ, & Monialibus S. Claræ Terræ Grottharum diœceſ. Tarent. ſupplicantibus pro facultate retinendi Converſas, vel ancillas laicas; Sac. Congreg. reſpondit, ut *ſupra* quod Moniales Sanctæ Claræ regulari non habent Converſas. Ita Barboſ. *de jur. Eccl. cit lib. 1. cap. 44. num. 43.*

Nullo modo permitti debet, quod Converſæ exeant 11
è Monaſterio, aut videri ſe ſinant ad effectum claudendi, vel aperiendi januam Monaſterii, ſed id muneris alteri extra clauſuram degenti committatur; ex eadem Sacr. Congreg. Cardin. per Barboſ. *loc. cit. num. 44.*

Notandum tamen, quod licèt Converſæ teneantur 12
legibus Clauſuræ, ita ut neque poſſint exire ad adorandum ad Altare in Eccleſia exteriori, ut declaravit eadem Sacr. Congregat. 27. Octobr. 1592. ex Gavanto *in Man. Epiſc. verbo Monialium Clauſura à n. 18.* nihilominùs poſſunt Moniales ſervitrices, ſive Converſæ pro quæſtu, & ad eleemoſynas colligendas egredi, quæ tamen binæ incidere debent, nec ab invicem ſeparari, dum neceſſariam pro Monialibus ſtipem colligunt, neque plures, quàm octo probatæ vitæ, non pulchræ excedentes ſingulæ 40. annos, mittantur, neque pernoctare debent, ex eadem Sacr. Congreg. *14. Aprilis 1615.* & *15 Septembris 1603.* ex eodem Gavant. *cit.* niſi in caſu neceſſitas, & tunc in ædibus proximiorum conſanguineorum, aut aliarum piarum matronarum; ex eadem Sacr. Congregat. *in una Bonon. anno 1593* & maximè extra oppida, in quibus Monaſteria adeſſent, niſi de Epiſcopi, & Ordinarii licentia, & tunc ſimul dormiant; de quibus ſatis in Conſtit. *ſuperiùs* relata, & in Bulla Pii V. quæ incipit *Circa Paſtoralis.*

Si deinde non egeant, ceſſent à quæſtu; ſic decrevit 13
dicta Sacra Congregatio *14. April 1615.* ideò tunc temporis raò contingere poteſt, ut Moniales Converſæ juſtam teneant cauſam eleemoſynas petendi, ſtante prædicta conſtitutione Gregorii XIII, in qua neceſſitatibus Monaſteriorum Monialium in quacunque Mundi parte exiſtentium, providè occurritur; quapropter Sa- 14
cra Cogregatio Cardinal. *in Bonon. cit. an. 1593.* cenſuit, *Moniales Monaſteriorum, quanquam ab immemorabili tempore Converſas ad quæſtuandũ tranſmittere ſolitas, conſtito, illas ex Monaſteriorum redditibus ſuſtentari poſſe, dicta immemorabili non obſtante, impoſterum ad quæſtuandũ, aut ad quodlibet aliud negocium peragendum, Converſas extra Monaſterium mittere non poſſe,* ex Barboſ. *loc. cit. n. 46.* qui 15
immò *n 47.* addit, eandem Sac. Congreg. *in una Bonon. 14 Apr. 1615*, decreviſſe, *in Monaſteriis, quæ niſi dictas Converſas ad quæſtuandum mittant, manuteneri non poſſunt, deinceps Puellis Monaſticum habitum non tradi, nec educa-* 16
tionis cauſa eas in illis introduci poſſe abſque Sedis Apoſtolicæ ſpeciali licentia.

Ex quibus conciliantur conſtitutiones citatæ *initio hujus Quæſiti*, quæ aliàs contrariæ videbantur, ut ait Miranda, *loc. cit.* Nam quando in illis denegari videtur, Converſas in Monaſteriis recipi, & ad Profeſſionem admitti, intelligitur de d. *Donadis*, vel *Beatis* aut *Pinzocheris*, quæ cum non ſint veræ Religioſæ, ut diximus non ſunt ad clauſuram admittendæ; quando verò idipſum conceditur, intelligitur de Converſis, quæ Hiſpanico ſermone appellantur *Sargentes*, quæ verè ſunt Religioſæ, & ad clauſuram adſtrictæ; & ſic apparet, quid reſpondendum ſit Navarr. *loc. cit.* dùm aſſerit ſe Gregorium XIII. conſuluiſſe circa prædictas Converſas, & eum reſpondiſſe; mentem Pii V. fuiſſe, quam verba ipſa indicant, nempè, ne ullæ Converſæ poſthac recipiantur, & ſolas expreſſiſſe Converſas, quæ in domibus Monaſterio contiguis ad petendam ſtipem manere deberent.

QUÆSITUM III.

De Monialibus Tertiariis, Pinzocheris, Mantellatis, Corrigiatis, & Urſulinis.

SUMMARIUM

1 *Tertiariarum nomine quæ Mulieres veniant?*
2 *Tertiariæ in quotuplici ſint differentia?*

3 Ter-

3 *Tertiariæ in Italia vocantur etiam Pinzocheræ, Mantellatæ, & Corrigiatæ.*

4 *Tertiariæ, quæ non ſunt verè Religioſæ non poſſunt Puellas ad habitum recipere, nec manere in communitate, nec gaudere immunitate Eccleſiaſtica, neq; aliis gratiis potiri, & num. 6.*

5 *Tertiariæ, non veræ Religioſæ, non poſſunt habere Eccleſias, neq; Capellas pro officiis perſolvendis.*

7 *Tertiariarum conditiones, ut ad habitum recipiantur, & earum ſepultura, & ſubjectiones.*

8 *Tertiariarum Privilegia, Indulgentiæ, & immunitates.*

1 SUb nomine Monialium Tertiariarum veniunt omnes ſorores, & Moniales Tertiariæ Religionum, quæ teſte Mirand *loc cit. quæſt. 36. art. 3* ſunt in triplici differentia, & per Hier. Roder. *in com. qq loc. cit.*
2 *reſol. 136. num. 1.* reducuntur ad duplicem ſtatum; videlicet, aut ſunt Moniales in Congregatione viventes, & tria Vota eſſentialia emittentes ſub proprio Prælato, & propria regula; vel ſunt Tertiariæ viventes extra Congregationem in propriis domibus, tria eſſentialia vota non emittentes.

3 Si de primis loquamur, quæ verè, & propriè Religioſæ ſunt; certum eſt in earum receptione; & Profeſſione, omnia obſervari debere, quæ pro aliis Monialibus, *ſupra* docuimus.

Si verò de Tertiariis ſecundi generis loquamur, quæ in Italia nuncupantur Pinzocheræ, vel Mantellatæ, eo quod Mantellum cinericei coloris deferunt, vel Corrigiatæ quatenus corrigiam S. Auguſtini cingunt, ex Corduba *in annot. Privil. mendic. verb Moniales*, & quæ extra Congregationem degunt, nec ſolemniter profiteri volunt, ne clauſuram obſervare cogantur.

4 Dicendum eſt tales Tertiarias non eſſe verè Religioſas, nec poſſe communiter vivere, nec Puellas Novitias ad habitum recipere, nec ſeipſas Religioſas eſſe fateri, *ex cap unic de Relig domibus in ſexto*, de quibus etiam fit mentio in Bulla Pii V. *circa c. Paſtoralis ſupra cit* Et Miranda *de Sac Mon qu. 1. art. 4. concl. 6.* ait per Sixtum IV. hujuſmodi Tertiariis omnia ſupradicta prohiberi, ut colligitur *in Monum. ord prima impreſſ. fol 32. & in Comp. priv ver. Tertiariæ*, & licèt ibi loquatur Miranda de Tertiariis Fratrum Minorum S. Franciſci, eadem tamen doctrina eſt de Tertiariis cujuſcunque Ordinis, juxta dictum *capit. unic* & Bullam ſupradictam Pii V. Ideo Piaſec. *in Praxi Epiſcop. part. 2. cap. 3 num. 52.* tractans de Tertiariis juxta ea quæ diximus, indiſtinctè loquitur, dum affirmat illis prohibitum eſſe à Sacr. Congreg. Cardinal. *in una Lucen. ann. 1596 die 22. Januar* ut in Communitate maneant, niſi profeſſionem emittant, nec gaudeant immunitate Eccleſiaſtica, ſi in domibus privatis habitent, & teneri in Paſchate, & in morte à proprio Parocho Sacramenta recipere, *in una Roſſaten. 11. Septembr. 1574.* teſte eodem Piaſec *loc cit.*

Tertiariarum hujuſmodi cura, Ordinario commiſſa eſt; unde Miranda *de ſac Monial. cit q 2 art 4. concl. 6.* manifeſtè docet, Tertiariis ſui Ordinis, quæ ſolemniter profiteri nolunt, ne ad clauſuram cogantur, omnia prohibita eſſe, quæ initio retulimus; & Moniales Tertiariæ, quæ non ſubſunt fratrum Minorum obedientiæ, quantùm ad ſpiritualia, ordinariis locorum ſubduntur; quantum verò ad civilia, vel criminalia, Judicibus ſæcularibus, ſicut aliæ fœminæ ſæculares, quia revera non ſunt Religioſæ, nec privilegio fori potiuntur; nec Canone *Si quis ſuadente*; quod etiam affirmant Suarez *de cenſuris diſp 22 ſect. 1. n. 28* Joann. de la Cruz *de ſtat. relig lib. 1. c. 2. dub 5. concl 2.* Hieron. Roder. *loco cit. n. 9.* & Sellius *in ſelect. canon c. 8. n. 3.* qui refert per Sacr. Congregat. Epiſcop. *in Piſtorien.*

5 Similiter non poſſunt habere proprias Eccleſias, neque Cappellas, ubi Miſſæ ſacrificium offeratur, & Sacramentum Euchariſtiæ reſervetur, & divina officia perſolvantur; ex Sacr. Congreg. Cardin. teſte Gavant. *in man. Epiſcop. verb Euchariſtia num. 3.* nec à ſolutione decimarum ſunt exemptæ, nec Ordinum, quorum ſe eſſe Religioſas fatentur, privilegiis gaudent.

Ut autem aliquibus privilegiis inſignitæ ſint, neceſſarium eſt illa de novo à Sede Apoſtolica obtineri, ſicut Moniales S. Urſulæ Salmaticen. obtinuiſſe, docet Hier. Roder *loc. cit num. 10.* 6

Ex quibus ſatis conſtat prædictas Tertiarias non gaudere gratiis religionum; & præſertim, dum hæc ſcriberem pervenit ad manus meas decretum Sacræ Congregat. Cardin. *in Piſtorien. 20. Decemb. 1616.* relatum à Sellio *loc. cit. n. 14 c. 4.* quod non fruuntur privilegio confitendi ſe Sacerdotibus regularibus proprii Ordinis à Prælato regulari deputatis, ſicut poterant ante Bullam Gregorii XV. de exemptorum privilegiis, illæ, quæ veræ ſunt Moniales Regularibus ſubjectæ.

Nec ad inſtar aliarum Monialium verè Religioſarum debent prædictarum Tertiariarum voluntates ab Epiſcopo, ſeu Ordinario loci explorari; per decretum pariter Sacræ Congreg Card *ſub die 8. Novemb. 1620.* ex Sellio *loco cit. cap. 35. num. 20.*

Licebit tamen ſuperioribus Regularibus recipere Mulieres ad habitum Tertiariarum, quatenus ſuperiores ſint ſuffulti facultate ſufficienti à Sede Apoſtolica (Capuccinis exceptis) atque ad ipſos veſtiendi eas officium pertinet, dummodo probatæ vitæ, ac moribus præditæ ſint, ac in quadragintà annorum ſaltem ætate conſtitutæ quæ de propriis poſſideant, unde ſufficienter vivere poſſint; & non cum aliis viris, quàm cum conſanguineis, vel affinibus in primo tantùm gradu ſibi conjunctis cohabitent, & ab ordinario loci licentia primis impetrata, qui non aliter eam concedere debet, niſi de prædictis prævio examine, ſibi conſtiterit, & in hujuſmodi habitu concedendo, reſpectivè que deferendo, omnino à velo ſuper caput, à pectorali, à patientia, abſtinere debent, quinimò, quæ ſupradicta, tria, vel aliquod ipſorum, deferre, deprehenſæ fuerint, illa dimittere, etiam per cenſuras Eccleſiaſticas ab Ordinariis locorum compelli poſſunt; ex Sacr. Congregat. Cardin *in Piſtorien. 20. Decemb. 1616.* ut refert Sell *loc. cit* quod decretum fuit typis Romæ mandatum, ut affirmant Gavant *cit num. 4. & 8.* 7

Tertiariæ ſi qualitatibus præfatis in Bulla felic. record Leonis X ſint prædictæ, ſcilicet, ſi collegialiter, aut clauſtraliter vivant, ſi virginalem, vel cœlibem, aut caſtam vidualem, ſub expreſſo voto, & Tertiariarum habitu, vitam ducant, poſſunt, & debent etiam invito, ac nominè requiſito Parocho, in Eccleſiis fratrum ſepeliri, ſecus verò ſi ſupradictis qualitatibus careant, ut *ſupra* diximus; ita deciſum fuiſſe à Sacr. Congregat. Epiſcop. & Regul *in Nepeſinan. Decembr 1615. adi.* teſtatur idem Sellius *loc. cit.* quod & confirmant Gavant. *in Man. Epiſcop cit n. 12. & n 9.* ait, quod Mulieres collegialiter viventes, ſeu cum Clauſtralibus degentes, tum etiam Mulieres virginalem ſeu cœlibem vitam ducentes, expreſſo voto, non ſolemni, & ſub decenti habitu regularium, gaudent privilegiis fratrum; quorum tertiæ regulæ habitum geſtant; ex D. Leone X. *ſub anno 1516. & 1518.* & *n. 10.* ait quod Mulieres, quæ expreſſo voto caſtitatis, & cum habitu Tertiariarum vivunt, etiam ſi domi habitent ſuæ, exemptæ ſunt ab Ordinario, quoad ſepulturam, & quoad alia privilegia, ſi habent; ex Sacr. Congregat. Cardin. 1616 & *num. 11.* ſubdit, non eligentes ſepulturam, ſepeliantur in communi earum ſepulchro, ſi adeſt, aliàs in Parochiali; ex eadem Sacr. Congregat. cit. quæ omnia ad ſequens decretum Sacræ Congreg. referenda ſunt.

Sacra Congregatio Cardinalium negotiis Epiſcoporum, & Regularium præpoſitorum, ad tollendas omnes contentiones

 tentiones

tentiones inter Epiſcopos, & ſuperiores Regularium ſuper immunitate, & exemptione Tertiariarum, quæ in privatis domibus degunt, vulgò Pinzochoræ, *ſeu alio quovis nomine nuncupatarum, in primis, & ante omnia in memoriam revocat ea, quæ Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini interpretum in eamdem ſententiam reſpondit,* videlicet:

Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini interpretum, ſæpiùs reſpondit, minimè poſſe Sacerdotes Regulares Mulierum Tertii Ordinis, quas de Pœnitentia, *vel* Pinzocheras *vocant, Confeſſiones ſacramentales audire, niſi fuerint ab Ordinario approbati ad Confeſſiones perſonarum ſæcularium audiendas, quemadmodum, nec poſſe illis Sacroſanctum Euchariſtiæ Sacramentum adminiſtrare in die Paſchatis Reſurrectionis Sanctiſſimi Domini Noſtri Jeſu Chriſti. Verùm, quoad ſepulturam, atq; alia privilegia, Fratres Tertiarios, Mantellatos, Corrigiatos, alioſq; ſimiles ita demum Ordinis, cujus Tertiæ regulæ habitum aſſumpſerunt, privilegiis potiri, & ab Ordinarii juriſdictione exemptos eſſe, ſi viri collegialiter vivant, ſeu cùm Cauſtralibus habitent, & mulieres virginalem, ſeu cœlibem, aut caſtam vidualem expreſſo voto, & ſub dicto habitu, vitam traduxerint; quemadmodum cavetur conſtitutione Concilii Lateranen ſub Leone X quæ habetur ſeſſ. 21. in fin. Hoc autem voto mulierum alia duo, ſcilicet paupertatis, & obedientiæ nequaquam includi; quinimò hujuſmodi mulieres, ſi vitam virginalem, aut cœlibem ſimpliciter expreſſeque voverint, etiam in conſanguineorum, & affinium ſuorum, aut propriis domibus, vel ſeorſum habitantes, ſupradictis privilegiis Ordinis, cujus Tertiæ Regulæ habitum deferunt, exemptioneq; ab Ordinarii juriſdictione frui debere, ut idem Leo poſtea declaravit Conſtitutione edita die prima Martii 1518. An autem prædictæ qualitates in hujuſmodi Tertiariis concurrant, Ordinarii loci eſſe judicium.*

Præterea ſi contingat, aliquas ex prædictis Tertiariis ſine ſepulturæ electione decedere, eas ſic decedentes, ita demum in Eccleſiis Ordinis, cujus habitum aſſumpſerunt, ſi in ipſis earum communis ſepultura reperiatur, ſin minùs, in Eccleſiis Parochialibus ſepeliendas eſſe, decernit.

Superioribus autem Regularibus, ſufficienti facultate ad id à Sede Apoſtolica ſuffultis (Capuccinis exceptis) licere mulieres ad hujuſmodi habitum recipere, atq; ad ipſos veſtiendi eas Officium pertinere, non autem ad habitum admittendas, & recipiendas eſſe, niſi probatæ vitæ, ac bonis moribus præditas, atq; in ætatem ſaltem quadraginta annorum conſtitutas, quæ de proprio habeant, unde ſufficienter vivere poſſint, & non cum aliis viris, quàm cum conſanguineis, vel affinibus in primo tantùm gradu ſibi conjunctis cohabitent, etiam ab Ordinario loci licentia priùs impetrata, & qui non aliter eam concedat, niſi de prædictis, prævio examine diligenti ſibi conſtiterit.

Verùm in hujuſmodi habitu concedendo, & reſpectivè deferendo, omninò à velo ſupra caput, quod ſuprajectum *vocant, à Pectorali, quod vulgò dicitur,* Sottogola, *& à Patientia abſtinendum eſſe; quinimò eas, quæ ſupradicta tria, vel aliquod ipſorum deferre, deprehenſæ fuerint, illa dimittere, etiam per cenſuras Eccleſiaſticas ab Ordinariis locorum compellendas eſſe, decernit.*

Supradictis verò Decretis, mulieres Tertii Ordinis, quæ collegialiter vivunt, non comprehendi, quinimo eas diſpoſitioni Conſtitutionis Pii Papæ V. editæ Romæ Anno 1566. 4. Kalendas Julii, quæ incipit, Circa Paſtoralis, *penitùs ſubjacere, expreſsè declarat, Non obſtantibus quibuſcunq; in contrarium facientibus. Dat. Romæ 20. Decembris, Anni 16.6.*

Antonius Cardinalis Saulius.

Refertur à Julio Lavorio *in variis elucubrat. tit. 2. cap. 11. num. 103.*

8 Hinc non reticeam prædictarum Mulierum Privilegia, & Indulgentias, quæ diverſis temporibus à Sancta Sede Apoſtolica obtinuerunt; nam Eugenius IV. & Martinus V. confirmaverunt litteras Bonifacii VIII. inſerendo illas de verbo ad verbum, in quibus conceditur, quod Generali & cuilibet Officiali, & Prioribus Ordinis Eremitarum S. Auguſtini, in quibuſcunque provinciis conſtitutis, ſit licitum, quaſcunq; Mulieres idoneas aliquod Canonicum obſtaculum non habentes, quæ habitum Regularem dicti Ordinis (ad inſtar Mantellatarum, ſeu Pinzocherarum, Ordinum, Fratrum Minorum, & Prædicatorum) habere, ac geſtare voluerint, tam Virgines, quàm Matronas, ac viduas in Mantellatas, ſeu Pinzocheras prædicti Ordinis Eremitarum recipere, & admittere; ac earum ſingulis habitum Regularem, & Regulam ejuſdem Ordinis Eremitarum adhibere, ad inſtar hujuſmodi Mantellatarum; ſeu Pinzocherarum Ordinum Fratrum Minorum, & Prædicatorum præfatorum, prout ſecundum Deum ſaluti animarum earundem ſalubriùs viſum fuerit expedire: & voluit quod hujuſmodi Mulieres gaudeant, & gaudere poſſint, & debeant, tam exemptionis privilegio, quàm omnibus immunitatibus, libertatibus, Indulgentiis, ac aliis privilegiis quibuſcunq;, præfato Ordini Eremitarum, ejuſq; Fratribus, & perſonis per Sedem Apoſtol. conceſſis, ac impoſterum concedendis.

Sixtus IV. confirmavit ſupraſcriptam conceſſionem Eugenii, &c. & conceſſit præfatis Mulieribus, quod omnibus, & ſingulis privilegiis, immunitatibus, favoribus, gratiis, & indultis ſpiritualibus, & temporalibus Ordini, & Fratribus prædictis conceſſis, & concedendis, & quibus illi in genere quomodolibet potiuntur, & gaudent, tam in vita quàm in mortis articulo, etiam circa peccatorum remiſſionem, & injunctarum pœnitentium relaxationem uti, potiri, & gaudere, ac participes eſſe poſſint, ac debeant.

Et quod liceat Fratribus præfatis eiſdem Pinzocheris, & Mantellatis perſonis (in eorum etiam domibus quoties opus fuerit) Euchariſtiæ, & Extremæ Unctionis Sacramenta miniſtrare ac illarum cadavera tumulanda deferre, etiam Parochialium Eccleſiarum perſonarum earundem Rectorum, licentia deſuper minimè requiſita, & contradictione qualibet non obſtante: ita refert Laurentius Empoli *in bullar. Ordin. Eremitarum S. Auguſtini Conſt. 5. Sixti IV.*

Idem Sixtus fecit conſimilem conceſſionem Ordini Fratrum Carmelitarum, quaſi ad litteram, ut *ſupra*: Additur tamen in fine, quod præfati fratres Carmelitæ poſſint ſuis Pinzocheris, & Mantellatis perſonis, etiam in earum domibus, quoties opus fuerit, Confeſſionibus diligenter auditis, de abſolutionis beneficio providere; &c. ut *ſupra*. Et quod dum hujuſmodi perſonas decedere contigerit, poſſint earum cadavera, ad eorundem fratrum Eccleſias tumulanda deferre; non obſtante contradictione Rectorum Parochialium, &c.

Idem Sixtus conceſſit Generali, & Provincialibus, Prioribus, Ordinis Carmelitarum eandem auctoritatem recipiendi præfatas Pinzocheras, & Mantellatas, ſicut conceſſerat Ordini Eremitarum Sancti Auguſtini ſub ſimili tenore.

Leo X. declaravit, præfatas Mantellatas Ordinis S. Auguſtini, omnibus, & ſingulis privilegiis, & gratiis indultis, & quæ in Marimagno, ſeu aliis conſſionibus, tam per ipſum, quàm per alios Romanos Pontifices prædeceſſores, Ordini antedicto conceſſis, continentur, plenè ac largiter perfrui poſſe, & debere.

Idem Leo X. in Concilio Lateranenſi ſtatuit, quod præfatæ Mantellatæ, & Pinzocheræ quorumlibet Ordinum, in propriis domibus habitantes, eligere valeant ſepulturam, ubi voluerint; & quod in die Paſchatis tantùm Euchariſtiam, necnon extremam Unctionem cæteraque Eccleſiaſtica Sacramenta (Pœnitentiæ Sacramento duntaxat excepto) à proprio Sacerdote recipere, & ad onera, quæ laïcis incumbunt præferenda, teneantur. Ac decrevit, quod in foro ſæculari coram Judicibus ſæcularibus conveniri poſſint.

Præfata

Præfata conſtitutio non intelligitur de voventibus Caſtitatem Virginalem, vel Vidualem. Nam tales gaudent omnibus privilegiis; ſicut Fratres.

Idem Leo poſtea referendo præfatum ſtatutum per eum in Concilio factum, qua occaſione illius aliquæ dubitationes exortæ fuerunt; ad tollendum omne dubium, motu proprio, & ex certa ſcientia, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine decrevit, & declaravit, quod præfatum ſtatutum minimè intelligi debeat de facientibus Votum ſolemne caſtitatis. Ita ut Mulieres Virginalem vitam, aut cælibem ſolemniter voventes, etiam in conſanguineorum, vel affinium ſuorum, vel propriis domibus, aut ſeorſum habitantes, Privilegiis, & immunitatibus prædictis in omnibus, & per omnia, frui, & gaudere debeant.

Quæ quidem Privilegia in multis poſtmodùm fuerunt correcta, in multis aucta, ut patet tam ex dictis, quàm ex praxi hodierna eorundem Privilegiorum.

Supradictæ Mulieres aliis nominibus nuncupantur apud varias nationes, in noſtra enim Italia quibuſdam in locis ſolent Urſulinæ nuncupari à Diva Urſula, quam ut earum Inſtitutricem, & Magiſtram venerantur.

Videatur noviſſimè Lezena *tom. 2. ſumm. qq. regul. cap. 14. per totum*, ubi diffusè, & ſapienter de Tertiariorum utriuſque ſexus diverſitate, origine, regulis, profeſſione, & obligationibus, privilegiis, gratiis, & indulgentiis, pertractat.

QUÆSITUM IV.

De Canoniſſis.

SUMMARIUM.

1. *Canoniſſæ quanam ſint, & earum ſtatus, & conditiones?*
2. *Abbatiſſæ ſeu Prioriſſæ Canoniſſarum, tenentur aliæ obedientiam præſtare, & reverentiam impendere.*
3. *Abbatiſſa Canoniſſarum juriſdictionem habet, non ſolùm in Canoniſſas, verùm etiam aliquando in Clericos, ac collationem Beneficiorum ſimul cum ſuis Canoniſſis.*
4. *Canoniſſæ Regulam non habent ab Eccleſia approbatam.*
5. *Canoniſſarum vivendi ratio non eſt à jure damnata.*
6. *Canoniſſæ non veniunt ſub appellatione clericorum in materia odioſa.*
7. *Canoniſſæ ſunt diverſi inſtituti à Beguinis.*

1 Sciendum eſt quod ſunt quædam mulieres, quæ ſimul congregantur, & inſtar Canonicorum Regularium vivunt, ac divinas laudes, & preces recitare, & cantare ſolent, & vulgò dicuntur *Canoniſſæ ſæculares*, quæ degunt in Germania, Flandria, & Lotharingia, ut per Azor *Inſtit. moral. tom. 1. lib. 13. c. 9.* & Barboſ. *in Collect. Doct. lib. 3. Clement. tit. 10. Clement. Attendentes num. 5.*

2 Quæ Canoniſſæ quamdiu Moniales ſunt, maritos non habent ſed poſſunt è Monaſterio exire, & matrimonium contrahere, exceptis paucis, nempe Abbatiſſa, Priora, & Sacriſta, quæ perpetuam virginitatem vovent; ut per Gloſſ. *in c. dilecta verb Canoniſſas extra de majorit. & obed.* dicentem, illum Textum loqui de his Monialibus, & Canoniſſis *cap. indemnitatibus §. ſupradicta, verbo provinciarum, de elect. in 6.* & utrobique Doctores, Azor *loco ſupra cit.* Petr. Gregor. *in ſyntag. Jur. lib 15. cap. 17. n. 9.* Rota *in una Tullen. ſeu Nullius Monaſterii* 840. 26 *Februarii 1625.* coram Burato, & eadem Rota *in alia Nullius, ſive Tullen. Juriſd. 821. 26. Julii 1624.* coram eodem.

Quoad has Canoniſſas animadvertendum eſt, quod una præeſt cæteris; quæ Abbatiſſa, ſeu Prioriſſa vocatur, cui tenentur aliæ Canoniſſæ obtemperare, & reverentiam impendere, ejuſque ſalubria mandata obſervare, *ut in d. dec. Nullius ſive Tullen. juriſdictionis ſupra cit.* ubi talia notantur verba, *Tamen cùm ſupponatur & articuletur dictas Mulieres ſubeſſe juriſdictioni Abbatiſſæ Monaſterii, quæ eſt pro tempore, &c.* & ut etiam habetur *in cap. dilecta num. 2. de major. & obed. verſ. quare*, & ibi Gloſſ. *in verbo Juriſdictioni* ſimiliter Hoſtienſ. *in cap. dilecta d. tit.* & Azor. *loco ſuperius cit.* ubi ſubdit, 3 quod non ſolum talis Abbatiſſa, ſeu Prioriſſa habet juriſdictionem in Canoniſſas, verùm etiam aliquando in Clericos, eò quod hujuſmodi Clerici ſint ipſius auctoritate, Eccleſiis, ſive Capellis Canonicarum Collegio ſubjectis præfecti, ut colligitur *ex c. dilecta, ſupra citat.*

Si quæras, an dictæ Canoniſſæ habeant ſimul cum earum Abbatiſſa collationem beneficiorum. Dico hoc non eſſe in jure clarum; in hac re Hoſtienſis *loc. cit.* negat Abbatiſſam habere collationem beneficiorum, & officiorum privativè ad ſuas Canoniſſas.

An autem hujuſmodi Canoniſſæ vitæ regula utantur ab Eccleſia approbata? Reſpondeo negativè cum Clementina *Attendentes, de ſtat. Monach.* ubi habetur, *Illas quoque Mulieres, quæ vulgò dicuntur Canoniſſæ ſæculares, & ut ſæculares Canonicæ vitam ducunt, non renunciantes, neque profeſſionem aliquam facientes, per locorum Ordinarios, ſi exemptæ non fuerint, ſuâ, ſi verò exemptæ fuerint, Apoſtolica auctoritate, præcipimus viſitari. Per hoc tamen non intendentes earum ſtatum, regulam, ſeu ordinem approbare.* Similiter *in cap. indemnitatibus §. ſupradicta de elect. in 6.* ſic legitur: *Sunt juxta quarundam* 4 *provinciarum conſuetudinem, Mulieres, quæ nec propiis renunciant, nec profeſſionem faciunt regularem, ſed vivunt, ut in ſæcularibus Eccleſiis Canonici, nec tamen earum ſtatum, Ordinem, ſeu Regulam intendimus approbare* & *in cap.* Perniciosam 17. *qu. 2.* habemus. *Perniciosam, & deteſtabilem conſuetudinem quarundam Mulierum, quæ licet neque ſecundum Regulam B. Benedicti, atque Baſilii, ſeu Auguſtini vivant, Sanctimoniales tamen vulgò cenſeri deſiderant, aboleri decernimus; cum enim juxta Regulam S. Benedicti degentes, in Cœnobiis, tam in Eccleſia, quàm in Refectorio, atque Dormitorio communiter eſſe debeant, propria ſibi vindicant receptacula, & privata domicilia*, & *in gloſſ. cap. quicunque 12. qu. 5.* habetur eſſe in jure communi damnatam hanc regulam. Attamen quid- 5 quid gloſſ. tradiderit, non eſt hujuſmodi Canonicarum vivendi ratio à Jure damnata. Nam *in Clementina Attendentes*, & *cap. Indemnitatibus ſupra citatis* Bonifacius Octavus, & Clemens Quintus, quamvis talem Religionem non approbent, non tamen improbant eam vivendi normam, & inſtitutum, ut etiam per Azor. *loco ſupra cit.*

Et in Concilio Rhemenſi 2. ſub Eugenio III. *nu. 4.* earum ſtatus non damnatur, ſed potiùs reformatur per documenta, quæ ſequuntur:

Ad majorem autem domus Dei decorem adjicientes, ſtatuimus, ut Sanctimoniales, & Mulieres, quæ Canonicæ nominantur, & regulariter vivunt, juxta Beatorum Benedicti, & Auguſtini rationem, vitam ſuam in melius corrigant, & emendent, ſuperfluitatem, & inhoneſtatem veſtium recidant, & in clauſtro ſint aſſiduè permanentes, Choro, Refectorio, & Dormitorio ſint contentæ, & relictis Præbendis, & aliis propriis, eorum neceſſitatibus de communi provideant. Quòd ſi uſque ad proximum Apoſtolorum feſtum non adimpleverint ex tunc in earum Eccleſiis, donec hoc noſtrum mandatum adimpleverint, divina prohibemus officia celebrari, & ſi quæ ipſarum mortua fuerit, Chriſtianorum careat ſepultura. Prohibemus etiam ac in earundem collegiis aliqua, quæ irregulariter victura fuerit, recipiatur. Ejuſdem ſpeciei documenta pro Canoniſſarum reformatione leguntur. In Synodo Diœceſana Auguſtenſi *c. 12. in fine* ſub hoc tenore.

Canoniſſæ continentiæ ſtudium nulla voti ſolemnitate obſtrictum ſectantes, commune habeant Dormitorium,

habitu modeſto, mundo, & caſtitatis indice utantur: magna quoque inſtituti ſui commoda ex menſæ communione perciperent, ſi contra inveteratum apud eas morem adduci ad hoc poſſent: quod, ut faciant, eas in Domino hortamur. Sicubi liberiore vita detrimenta famæ patiantur, reformari eadem curabimus.

6 Appellatione clericorum in materia odioſa ſupradictæ Mulieres non veniunt, quia non ſunt propriè, ſed ſecundum quid, Canonicæ.

Tum quia ſicut in materia odioſa appellatione clericorum non veniunt Prælati, ſic nec appellatione clericorum veniunt Canonicæ, ita Abbas *in cap Bono in 2. notab. de reſt. ſpoliat.* Decius *cap. 2. num. 15. dict. tit.* & Rota *in d. dec.*

7 Nec etiam dicendæ ſunt prædictæ Canonicæ, Beguinæ tertii Ordinis, quæ nec paupertatem, neque continentiam, neque obedientiam profitentur, ut putavit M. Mantuan. *lib. 2. Enchirid. rerum ſingul. cap. 49.* ſunt enim Beguinæ alterius inſtituti, ut conſtabit *infra quæſito 10.*

QUÆSITUM V.

De Oblatis Mulieribus.

SUMMARIUM.

1 *Oblatæ Mulieres, ſeu Donatæ, Converſarum nomine nequaquam veniunt.*

2 *Oblatæ non ſunt verè Religioſæ, cum tria vota eſſentialia non emittant.*

3 *Moniales Turris Speculorum Romæ ſunt Oblatæ, votis ſimplicibus adſtrictæ, & legibus clauſuræ non obnoxiæ, earumque Conſtitutiones aliquæ.*

4 *Oblatæ Turris Speculorum Romæ non ſunt verè Religioſæ.*

1 MUlieres Oblatæ, ſeu Donatæ aliquando pro converſis uſurpantur, etſi Converſarum nomine nequaquam appellari poſſunt, juxta ea, quæ dicta ſunt *ſuperius in quæſito 2.* quia Converſæ ſunt verè & propriè Religioſæ tria ſolemnia Vota eſſentialia emittentes,
2 cum omnibus requiſitis ad alias Moniales. Oblatæ autem, & donatæ haud verè, & propriè Religioſæ nuncupari queunt, quia, ut ait Navarr. *lib. 2. conſil. de ſtat. monach. conſ. 6.* nullo ſe voto, aut Obedientiæ, vel Caſtitatis aſtringunt, nec Clauſuræ legibus ſubjiciuntur, ac per conſequens non erunt veræ Religioſæ: idem puto eſſe dicendum cum Eman. Roder. *loc. cit. tom. 1. q. 44. art 4.* de illis Oblatis, quæ duo vota emittunt.

3 Moniales inſignis Monaſterii Turris Speculorum Urbis (ſic ab Urbano IV. nuncupatæ) Oblatæ dicuntur, quia Votis ſimplicibus devinciuntur, & Clauſuræ juribus non aſtringuntur, cùm aliquando, Præſidentis licentia (ſed non ſolæ) clauſo Curru, una ex ſenioribus, & prudentioribus duce, egrediantur; ſub ſpeciali norma S. Franciſcæ Romanæ Ordinis venerabilis Congregationis Montis Oliveti (quam, ut Magiſtram ſequuntur, & venerantur) vivunt; In earum Conſtitutionibus *cap. 32.* præcipitur, ut nullus quinque Annorum major prædictum Monaſterium ingredi poſſit, exceptis Confeſſario extrema urgente neceſſitate, & medico ex gravi alicujus morbo, necnon Cæmentariis, atque Artificibus, in caſibus neceſſariis, ex Andrea Victorell. *de Orig. & clauſ. Monial. §. an ſint aliquæ pag. 34.* vide Navarr.
4 *conſ 81. & 82. de Regul.* & Azorium *part. 1. Inſtitut. moral. lib. 13. cap. 9. q. 5.* qui unanimiter affirmant prædictas mulieres vocari Oblatas, nec eſſe verè, & propriè Religioſas, & ideò legibus, & regulis, quibus alligantur aliæ Moniales, minimè teneri, quia trium Votorum profeſſione ſolemni non ſeſe aſtringunt.

QUÆSITUM VI.

De Mulieribus Pœnitentibus, ſeu Convertitis.

SUMMARIUM.

1 *Convertitarum, ſeu Pœnitentium mulierum Ordo, quando inceperit, & à quo fuerit inſtitutus?*

2 *Convertitarum Ordo eſt quaſi Aſylus illarum mulierum, quæ ſuis abutebantur corporibus, & meretricios quæſtus faciebant.*

3 *Convertitæ cur veſtibus albis induantur?*

4 *Mulieres quæ in ſæculo fuerunt criminoſæ, in Monaſterium aliquando nolentes detruduntur, ad mandatum Superioris, ut pœnitentiam agant.*

5 *Convertitæ ſeorſim habitare debent à Virginum Clauſtris, & ingredientes Monaſterium poſſunt eo ipſo profiteri.*

6 *Convertitarum Privilegia, Gratiæ, Indulgentiæ, Regula, ſtatua, aliaque, Jura potiora recenſentur per Conſtitutiones Pontificias.*

7 *Convertitæ ſi egeant, poſſunt pro quæſtu egredi è Monaſterio, ſi ſint præditæ quibusdam qualitatibus à Sac. Congreg. Cardin. præſcriptis.*

8 *Convertitarum jura, & privilegia, Regula, & Conſtitutiones.*

9 *Convertitarum aliud Genus.*

ORdo Mulierum Pœnitentium, ſeu Convertitarum Dei Eccleſia Militantium inſtitutus fuit à 1
Beltramo Gallo, qui peracta fratrum de Pœnitentia, vel ſaltem renovata inſtitutione ſub tutela S. Mariæ Magdalenæ, prædictum Ordinem Convertitarum ſub eadem protectione, & regula S. Auguſtini anno 1278. fundavit, ex Barboſ. *loc. cit. lib. 1. cap. 41. num. 138.* ubi docet, quod talis Ordo eſt quaſi aſylus, & portus earum mulierum, quæ ſuis abutebantur corporibus, & 2
meretricios quæſtus faciebant, in quem poſt diuturnam voluptatem, recipiuntur.

Induuntur hujuſmodi Mulieres albis veſtibus, qui- 3
bus Virginitas paſſim apud Superos *Apocal. 7.* inſignitur, ut intelligant tantùm ſe pœnitentia conſequi poſſe, ut Virginum merita (ſi non aureolam) adæquent; de hoc Ordine agit Cruſenius *in monaſt. part. 3. cap. 5.*

Aliquando ſupradictæ Pœnitentes, quæ in ſæculo 4
fuerunt criminoſæ, & reprehenſibiles, in Monaſterium detruduntur non volentes, ſed invitæ ad perpetuam pœnitentiam agendam, ad mandatum Superioris *ex cap. fraternitatis diſtinct. 34. & cap. ſi ille. diſtinct. 50. & cap. de lapſis 16. q. 6.* aliquando etiam volentes, ut propriæ vitæ quærant remedia, admittuntur in Monaſterium; ita Majolus *de irregul. lib. 1. cap. 29. num. 6.*

Debent hæ Mulieres ſeorſim habitare à Virginum 5
Clauſtris, ex eodem Majol. *loc. cit. n. 7* & eo ipſo, quod ingrediuntur Monaſterium, poſſunt profeſſionem emittere juxta Conſtitutionem quandam Apoſtolicam emanatam, de qua *infra* ante Concilium Tridentinum, à quo talis Conſtitutio non fuit ſublata, imò in ſuo robore relicta, ut elicitur ex verbis ejuſdem Concil. *Seſſ. 25. de Regular. cap. 18.* nempe, *Ab his tamen excipiuntur mulieres, quæ Pœnitentes, aut Convertitæ appellantur, in quibus Conſtitutiones earum ſerventur,* & ita deciſum fuiſſe à Sacra Congregat. Cardinal. fatetur Aldan. *ſub die 11. Januarii 1620. Et die 14. Aprilis 1615.* Eadem Sa- 6
cra Congreg. (teſte Gavanto *in Man. Epiſcop. verbo Monial. clauſura n. 20.*) ſancivit, quod Moniales conver- 7
titæ, ſi egeant, poſſint pro quæſtu egredi à Monaſterio; quatenus ſint in ætate ſaltem 40. annorum, non pulchræ, & illis qualitatibus præditæ, quibus Converſæ, ut diximus *ſupra diſp. 7. q. 1. n. 9.*

Sed harum Mulierum jura potiora, Privilegia, ſimul 8
cum Regula, & Conſtitutionibus, pro earum gubernatione,

tione, & regimine, ac deputatione Officialium, eorumque facultatibus, & jurisdictione, habentur diffusè in Bulla Leonis X. quæ incipit, *Salvator noſter*, ſub dat. Romæ anno Domini 1520. 14. Junii Pontif. anno octavo, quæ cum per compendium inſerta contineatur in ſequenti Conſtitutione Clementis VII. & Pauli III. non per extenſum apponendam cenſui.

PAULUS EPICOPUS
Servus ſervorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proviſionis noſtræ debet provenire ſubſidio, ut jus ſuum cuilibet conſervetur. Hinc eſt quod nos tenorem quarundam litterarum fel. rec. Clementis Papæ VII. prædeceſſoris noſtri, in regiſtro ipſius prædeceſſoris repertum pro eo, quod ſicut exhibita nobis nuper pro parte dilectarum in Chriſto filiarum Prioriſſæ, & Conventus Monaſterii Monialium Convertitarum nuncupatarum B. Mariæ Magdalenæ de Urbe, Ordinis S. Auguſtini, ipſa hujusmodi tenore indiget ex regiſtro ipſo de verbo ad verbum transcribi, ac ad ipſarum Prioriſſæ, & Conventus inſtantiam, præſentibus inſeri fecimus, qui talis eſt.

CLEMENS *Epiſcopus ſervus ſervorum DEI, ad perpetuam rei memoriam. Cum ex corpore, & anima conſtet homo, & nobilitate ſubjecti actionis nobilitas menſuretur, Chriſtus, qui Salvator noſter teſtatus fuerit, gaudium eſſe in Cœlo majus ſuper uno peccatore pœnitentiam agente, quam ſuper nonaginta novem juſtis, qui non indigent pœnitentia, manifeſtè apparet Monaſterium Monialium B. Mariæ Magdal. in quo mulieres carnis libidini, & licentioſæ vitæ antea aſſuetæ charitativè recipiuntur, ac in viam Domini diriguntur, earumq; & illas ſequentium animabus æterna ſalus paratur, tanto pauperum hoſpitalia in quibus Chriſti pauperes hoſpitantur, infirmi curantur, eſurientes cibantur, nudi cooperiuntur, & alia vitæ ſubſidia miniſtrantur, necnon etiam aliarum ſanctimonialium loca excellere, quantò anima corpus, & perpetua tranſitoria, ac cœleſtia terrena, & ſpiritualia corporalia, quantoque millenarius numerus, denarium numerum antecellunt. Unde nos, qui in minoribus conſtituti, & Cardinalatus honore fulgentes (Deo à quo cuncta bona procedunt auctore) Monaſterium ipſum fundavimus, circa illius conſervationem, augmentum, & propagationem eo diligentiùs vigilamus, quo opera noſtra ſumpſit exordium, & majori nunc divina favente clementia, fungimur poteſtate, uberrimamq; inde acceptabilem meſſem Deo in dies conſpicimus provenire. Dudum ſiquidem fel. recor. Leo Papa X. prædeceſſor noſter per eum accepto, quòd quamplures incontinentes mulieres in Alma Urbe noſtra degentes, ſi aliquem religioſum locum ubi reciperentur haberent, à turpi, & inhoneſta vita hujusmodi recederent, & caſtè deinceps vivendo, gratum exhiberent Altiſſimo famulatum, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine parochialem Eccleſiam S. Luciæ de Urbe Religionis Columnæ, in Monaſterium Monialium, ſub invocatione B. Mariæ Magdal. cum campanili humili, campana, dormitorio, refectorio, hortis, hortalitiis, & aliis officinis neceſſariis pro perpetuo uſu, & habitatione mulierum à lapſu carnis, & ſordida vita recedentium, & pœnitentiam agere volentium, Monialium B. Mariæ Magdal. de pœnitentia nuncupandarum, cujuscunque ſtatus, gradus, nobilitatis, conditionis, præeminentiæ, & nationis forent erexit: & inibi unam Abbatiſſam, ſeu Prioriſſam, quæ non perpetuò, ſed ad certum tempus inibi præeſſet, præficiendam eſſe, ac mulieres hujusmodi, vocatis Rectoribus Societatis Charitatis de Urbe, qui de qualitatibus earum plenè informari deberent, recipi, & tria vota ſolemnia in manibus hujusmodi Abbatiſſæ, aut Prioriſſæ pro tempore exiſtentis emittere, ac Regulam B. Auguſtini earum ſtatui congruam profiteri, & habitum nigrum ſubtus, ac ſuper chlamydem, ſeu ſcapulare album, ad deſignandam vitæ mutationem geſtare, ac ſub perpetua, & ſtrictiſſima clauſura, quam nullus cujuscunq; dignitatis ſtatus, auctoritatis, & præeminentiæ exiſtens, ac etiam Cardinalatus honore præfulgens, ſeu maledictionis, & damnationis æternæ, & excommunicationis latæ ſententiæ pœna, cujus abſolutionem ſibi, & ſucceſſoribus ſuis Canonicè intrantibus, tantummodò reſervavit, violare præſumeret, vivere, & à colloquio, voce, vel in ſcriptis, quarumcunq; perſonarum ſæcularium, vel regularium etiam affinium, & parentum quomodocunq; niſi per craticulam ferream præſentibus, Abbatiſſa, ſeu Prioriſſa hujusmodi, ac duabus antiquioribus, & gravioribus ipſius Monaſterii Monialibus, ac etiam ſi videretur duobus Rectoribus Societatis hujusmodi penitùs abſtinere, ac ſub cura Fratrum Minimorum Conventus S. Trinitatis de Urbe ſubeſſe, redditus verò, proventus, & bona quæcunq; dicto Monaſterio, quomodolibet pro tempore ſpectantia, & pertinentia, per Rectores Societatis hujusmodi regi, & gubernari, ac diſtribui, necnon quatuor claves, & ſeras totidem in portis introitus ipſius Monaſterii eſſe, ipſasq; claves penes quatuor Rectores Societatis hujusmodi permanere debere, nec portam ipſius Monaſterii, niſi ſaltem duobus ex Rectoribus Societatis hujusmodi tunc præſentibus, aperiri poſſe. Et pro ſupportatione onerum ac expenſarum inibi in dies pro tempore neceſſariarum omnia, & ſingula bona, ac ſpolia Curialium meretricum ex illicito quæſtu, & extra matrimonii clauſtra, & pudorem viventium in dicta Urbe pro tempore ab inteſtato, & absq; condendi, ſeu faciendi teſtamentum facultate decedentium, quæcunq;, & qualiacunq; forent, eidem Monaſterio perpetuò applicata, & incorporata eſſe decrevit, ac ex tunc, prout cum caſus adveniret, & è contra, applicavit, & incorporavit, necnon ipſis Curialibus, & inhoneſtis mulieribus, quæ ad minus quartam, vel quintam partem bonorum ſuorum, quorumcunq; mobilium, & immobilium eidem Monaſterio piè relinquere, legare, vel donare vellent, faciendi, & condendi teſtamentum, ac de reliquis earum bonis mobilibus, & immobilibus cujuscunq; qualitatis, quantitatis, & valoris forent, liberè, & licitè diſponendi facultatem conceſſit: ac voluit, quòd Rectores dictæ Societatis pro dicto Monaſterio agentes bonorum legatorum, donatorum, ſeu relictorum hujusmodi, & aliorum bonorum earundem Curialium meretricum ab inteſtatò, aut ſine facultate teſtandi decedentium, & propterea ad Monaſterium ipſum pertinentium, quandocunq; caſus contigerit poſſeſſionem realem, & actualem capere, & retinere, ac de ipſis bonis nomine, & ad opus dicti Monaſterii diſponere poſſent, ita tamen, quòd de ipſis bonis duo inventaria coram probis viris per Notarium publicum incontinenti, & quanto citius poſſent facere tenerentur, quorum unum Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ pro tempore, reliquum verò Societati hujusmodi conſignari deberent. Et inſuper Correctori pro tempore dicti Conventus Fratrum Minimorum ſtatuta, tam circa horarum ac divinorum Officiorum celebrationem, quàm alia directionem ipſarum Monialium concernentia condendi, ac de Confeſſoribus idoneis Rectoribus Societatis hujusmodi gratis, & acceptis, eiſdem Monialibus pro tempore exiſtentibus providendi, ipſasq; Moniales, & earum ſingulas pro tempore exiſtentes, à quibuscunq; earum peccatis, criminibus, exceſſibus, ac delictis quantumcunq; gravibus, & enormibus, etiam Sedi Apoſtolicæ reſervatis, de quibus corde contritæ, & ore confeſſæ forent toties quoties opus fuerit, auctoritate Apoſtolica abſolvendi, eisque pœnitentiam ſalutarem injungendi facultatem conceſſit, ac Monaſterium ipſum, illiusque Abbatiſſam, & Moniales, ac res, & bona quæcunq; ſub ſuo, & Sedis ejusdem, ac B. Petri protectione, & inviolabili conſervatione ſuſcepit: necnon Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ, ac Monialibus pro tempore exiſtentibus ejusdem Monaſterii ſingulisque Chriſti fidelibus utriusque ſexus, undecunque exiſtentibus, & manus adjutrices pro ſuſtentatione Monaſterii, & Monialium hujusmodi porrigentibus, omnes, & ſingulas, ac easdem Indulgentias, facultates, ac peccatorum remiſſiones, quas Societati Charitatis hujusmodi, ac illi manus adjutrices porrigentibus conceſſit.*

conceſſit. Ac Rectoribus Parochialium, & aliarum Eccleſiarum in Vrbe conſiſtentibus, ut quam primum de obitu Curialium meretricum hujuſmodi notitiam haberent, id rectoribus Societatis hujuſmodi infra certum brevem, & peremptorium terminum eis deſuper etiam, ſub cenſuris, & pœnis tunc expreſſis præfigendum, notificare, & revelare haberent, præcepit inter alia per ſuas litteras, prout in illis plenius continetur. Et deinde dicto prædeceſſore ſicut Domino placuit de medio ſublato; Nos divina favente clementia ad ſummum Apoſtolatus apicem aſſumpti omnia beneficia Eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura, apud Sedem prædictam tunc vacantia, & ante vacatura, collationi & diſpoſitioni noſtræ reſervavimus, decernentes ex tunc irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari Cum itaque poſtmodum Eccleſ. S. Luciæ prædicta per liberam reſignationem, dilecti filii Joan. Baptiſtæ Baccari, nuper ipſius Eccleſiæ Rectoris, de illa, quam tunc obtinebat in manibus noſtris ſponte factam, & per nos admiſſam, apud Sedem eandem vacaverit, & vacet ad præſens, nullusque de illa, præter nos hac vice diſponere potuerit, ſive poſſit, reſervatione, & decreto obſiſtentibus ſupradictis, & ſicut accepimus pro eo, quod in dictis literis inter alia, quod ipſo Joanne Baptiſta qui tunc etiam dictæ Eccleſiæ Rector exiſtebat, in hoc expreſſe, conſentiente, & omne jus ſibi in dicta Eccleſia quomodolibet competens in manibus dicti prædeceſſoris ſponte & libere, remittente, ipſe prædeceſſor eandem Eccleſiam in Monaſterium hujuſmodi erigebat. expreſſum fuit, & forſan etiam ex aliis cauſis de viribus litterarum hujuſmodi à nonnullis hæſitetur. Nos ut litterarum prædictarum votivus ſuccedat effectus providere volentes, Motu proprio non ad alicujus ſuper hoc nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium literas prædictas, ac omnia, & ſingula in eis contenta, ab earundem literarum data & in illorum favorem inde ſecuta quæcunque approbamus, & innovamus, & valere, plenamque roboris firmitatem obtinere, ac omnibus & ſingulis; quorum intereſt ſuffragari debere. & in omnibus. & per omnia, etiam perinde, ac ſi tempore datarum litterarum hujuſmodi conſenſus Joan Baptiſtæ, & remiſſio juris, ac reſignatio, & illius admiſſio hujuſmodi interveniſſent volumus, & pro cautiori tutela in Eccleſia S. Luciæ prædicta, & apud illum unum ſub invocatione B. Mariæ Magdalenæ hujuſmodi Monaſterium Monialium cum Eccleſia, campanis, campanali, clauſtro. dormitorio, refectorio, hortis, hortalitiis, & aliis officinis neceſſariis, pro perpetuo uſu, & habitatione Mulierum Curialium nuncupatarum, & extra Matrimonii pudorem viventium, & hujuſmodi impudicam vitam relinquere, ac in eodem Monaſterio Altiſſimo famulari volentibus, perpetuò erigimus, & inſtituimus, ipſamque Eccleſiam S. Luciæ, ſive præmiſſo, ſive alio quovis modo, aut ex alterius cujuſcunque perſonæ, ſeu per ſimilem dicti Joan. Baptiſtæ, vel cujuſvis alterius reſignationem, de illa in Romana Curia vel extra eam, etiam coram Notario publico, & teſtibus ſponte factam, aut Conſtitutionem piæ memoriæ Joannis Papæ XXII. etiam prædeceſſoris noſtri, quæ incipit; Execrabilis, *vel aſſecutionem alterius beneficii Eccleſiaſtici, quavis auctoritate collati vacet, etiamſi tanto tempore vacaverit, quod ejus collatio juxta Lateranenſis Statuta Concilii ad Sedem prædictam legitime devoluta. ipſaque Eccleſia diſpoſitioni Apoſtolicæ ſpecialiter, vel alias generaliter reſervata, & ſub tit. S. Laurentii in Lucina exiſtat, & ad collationem proviſionem, & quamvis diſpoſitionem Silvii, tit. S Laurentii hujuſmodi presbyteri, aut cui collatio, & proviſio, & omnimoda diſpoſitio beneficiorum Eccleſiaſticorum, ſub dicto titulo exiſtentium reſervatæ exiſtunt Sigiſmundi S. Mariæ Novæ Diaconi Card. dilectorum filiorum noſtrorum, ac pro tempore exiſtent. dicti tit. Presbyteri Card. pertineat, & ſuper ea inter Joan. Baptiſtam prædictum. ac alium, ſive alios in dicta Curia, vel extra eam iis, cujus ſtatum, ac nomina, & cognomina Judicum, & collitigantium nec non fructus, redditus, & proventus Eccleſ. S. Luciæ, & Monaſterii prædictorum, & quorumcunque illis annexorum præſentibus habere volumus pro expreſſis, pendeat indeciſa, cum annexis hujuſmodi, ac omnibus juribus, & pertinentiis ſuis eidem Monaſterio perpetuo unimus, annectimus, & incorporamus, ac pro illius Eccleſiæ concedimus, & aſſignamus, ita quod liceat Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ, & Monialibus Monaſt. hujuſmodi per ſe vel alium, ſeu alios corporalem Eccleſ. S Luciæ, & annexorum, juriumque & pertinentiarum prædictorum poſſeſſionem propria auctoritate libere apprehendere, & perpetuo retinere, ipſorumque Eccleſiæ, & annexorum fructus, redditus, & proventus, in ſuos, ac dictorum Eccleſiæ & annexorum uſus, & utilitatem convertere, cujusvis licentia deſuper minime requiſita, ac in eadem Eccleſia titulum, qualitatem, & eſſentiam beneficii Eccleſiaſtici perpetuò ſupprimimus, & extinguimus, ac Eccleſiæ, & annexorum hujuſmodi fructus, redditus, proventus, ac bona quæcunque eidem Monaſterio perpetuò applicamus, & appropriamus, & quod per Capellanum à Deputatis, dictæ Societatis Charitatis, ad eorum liberum nutum quoties voluerit, ponendum & amovendum eidem Eccleſiæ in divinis deſerviri, ac illius parochianorum animarum curam exerceri, ipſique deputati pro tempore ſi voluerint auctoritate Apoſtolicam curam hujuſmodi à dicta Eccleſia perpetuo amovere, & ſeparare, & uni vel pluribus Eccleſiis vicinis de illarum Rectorum conſenſu perpetuo applicare & concedere, & quod ipſa Eccleſia S. Luciæ, de cætero in perpetuum non S. Luciæ, ſed S. Mariæ Magdalenæ invocari, & nuncupari debeat. Quodque Confeſſor Monialium earundem infra ſepta Monaſterii, vel illius Eccleſiæ hujuſmodi habitare, nullatenus poſſit: & quod Gubernatores dicti Monaſterii, ſaltem quolibet menſe ad Monaſterium ipſum accedere, & ex illius Abbatiſſa. ſeu Prioriſſa, & Capellano, aliiſque perſonis ad hæc opportunis inveſtigare occurrentia & facere ſicuti bonos decet paſtores, ac ſollicitè vigilare, ne Monialis aliqua dicti Monaſterii, de his, quæ exterius, nec aliqua perſona non Monialis dicti Monaſterii quicquam niſi de expreſſo conſenſu, & licentia dd. Gubernatorum ſcire poſſit ordinare: nec non quæ ſtatuta, & ordinationes licita, & honeſta, Monaſterium, & Eccleſiam hujuſmodi illorumque Abbatiſſam, ſeu Prioriſſam, Moniales, Capellanos, Confeſſores, & perſonas, ac bona quæcunque quomodolibet concernentia, quoties voluerint condere, alterare, & mutare quaſcunque pœnas, de quibus eis placuerit in contravenientes apponere, & quæcunque ſtabilia bona cujuſcunque valoris exiſtant ad Monaſterium, & Eccleſiam prædictam quomodolibet tunc, & pro tempore pertinentia, pro evidenti utilitate, aut neceſſitate Monaſterii hujuſmodi, vendere, & permutare, ac in emphyteuſim perpetuam, vel ad tempus locare, & quocunque alio titulo alienare, dictæ Sedis vel cujusvis alterius licentia deſuper minime requiſita, & loco decedentis, ex Venerabilibus fratribus noſtris Theatino, & Caſertan. Epiſcopis, quibus curam dicti Monaſterii, in ſpiritualibus commiſſimus alium, ac decedente etiam reliquo, etiam alium, & ſic duos Prælatos ſi fieri poſſit, ita provectæ ætatis, ſicuti ipſi Theatin. & Caſertan. Epiſcopi, & illis in exemplari vita, modeſtia, ſana doctrina, diligenti prudentia, & efficacia ſermonis, ac aliis virtutibus, quibus ipſi Epiſcopi à Deo decorati exiſtunt, ſimiles diligenti diſcuſſione, maturaque deliberatione eligere, & tunc Romano Pontifici præſentare, & ſi ipſe Romanus Pontifex ipſos præſentatos, vel eorum aliquem recuſaverit, alium vel alios ſimiliter eligere, & præſentare, & ſic ſucceſſive quoties aliquis ex Prælatis hujuſmodi defecerit. & tam prælati, quàm deputati, & Gubernatores prædicti, omnia & ſingula in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna facere, & exequi. Quod Monaſterium, & illius Eccleſia ſeu Prioriſſa, Moniales, Capellani, Confeſſores. perſonæ, res, & bona quæcunque ac ipſam Eccleſiam viſitantes, & eidem Monaſterio benefacientes omnibus. & ſingulis privilegiis. immunitatibus, indulgentiis, etiam plenariis, peccatorum remiſſionibus, indultis, exemptionibus, prærogativis, facultatibus,*

tatibus, & gratiis, quibus alia quæcunq; Monaſteria, quorumcunque Monialium Ordinum, & quorumcunque, etiam Mendicantium, & hujusmodi Societas Charitatis, illiusq; Confratres, Eccleſia, perſona, res, bona quæcunq;, ac Eccleſiam Societatis hujusmodi viſitantes, & eidem Societati benefacientes, quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent ac uti, potiri, & gaudere poterunt in futurum, non ſolum ad inſtar, ſed æquè principaliter uti, potiri, & gaudere. Quodque tam Corteſanæ nuncupatæ, quam quæ palam in proſtibulis quæſtum faciunt, & alias ex quocumque turpi quæſtu viventes, & quomodo libet, etiam in domibus propriis, vel alibi ad inſtantiam certarum perſonarum ſæcularium, vel Eccleſiaſticarum, tenent, vitam impudicam agentes mulieres, quæ quartam, vel quintam partem bonorum ſuorum eidem Monaſterio reliquerint, vel donaverint, aut perpetuò conceſſerint, teſtamentum condere, & de reliquis earum bonis, prout eis placuerit diſponere liberè, & licitè valeant, earumque teſtamenta, ac diſpoſitionem hujusmodi plenum conſequantur, & conſequi debeant, quoad omnia effectum. Quæ verò eis quartam, vel quintam partem hujusmodi eidem Monaſterio verè, & cum effectu non reliquerint teſtamenti factione, præterquam, quoad earum prolem, de legitimo matrimonio habitam, careant & ſine teſtamentum, ſive donationem cauſa mortis, vel inter vivos, aut aliam diſpoſitionem fecerint, ſive non, niſi diſpoſitio hujusmodi, in favorem ſuæ prolis, de legitimo matrimonio procreatæ facta fuerit, earum bona mobilia, ac alia ædificia per eas, aut ex earum bonis pro tempore conſtructa immobilia, ſe moventia, necnon actiones, & jura quæcunque, etiam extra Urbem ubilibet exiſtentia, etiamſi ipſæ mulieres recreationis, ſeu viſitandi conſanguineos, vel affines, aut vitandi malum aërem, ſive alia quacunque cauſa extra dictam Urbem, niſi animo amplius non redeundi ad eam, receſſerint, & ibi deceſſerint, etiamſi bona emphyteutica, & feudalia, etiam Eccleſiaſtica, perpetuò vel ad tempus exiſtant, eidem Monaſterio perpetuo applicata, & appropriata, ac ejusdem Monaſterii exiſtere: ipſumq; Monaſterium ad eadem onera, ad quæ ipſæ mulieres occaſione bonorum feudalium, vel emphyteuticorum hujusmodi tenebantur, omninò teneri, & ſi ad certum numerum generationum aut nominationum eadem bona emphyteutica conceſſa fuerant, Monaſterium ipſum, non perpetuò, ſed per viginti annos pro qualibet generatione, ſeu nominatione hujusmodi bona eadem absq; conſenſu illorum domini directi tenere poſſe; ſi verò emphyteuſis perpetua fuerit, illa Monaſterium ipſum in perpetuum tenere, valere; & contingente obitu alicujus prædictarum Mulierum omnes, & ſingulos cujuscunq; ſtatus, conditionis ac dignitatis Eccleſiaſticæ, vel mundanæ exiſtentes, infra decem dies à die obitus hujusmodi computandos, bona mobilia, & immobilia, ac debita, & nomina debitorum, necnon jura, inſtrumenta ac ſcripturas publicas, vel privatas, hæreditates hujusmodi habentes illa tradere, & ſcientes revelare Camerario, & uni ex Gubernatoribus dicti Monaſterii teneri. & ſtatim poſt obitum hujusmodi de num repertis, facta verò traditione hujusmodi, etiam de traditis bonis hujusmodi, duo Inventaria per Gubernatores Monaſterii hujusmodi fideliter confici, & unum illorum penes ipſum Camerarium, reliquum verò penes deputatos Societatis hujusmodi conſervare, & ſi infra menſem aliquis prætendens in hæreditate hujusmodi jus habere comparuerit, ipſa bona hæreditaria, donec controverſia hujusmodi terminetur, apud aliquam ædem ſacram, aut virum idoneum conſignanda poſtmodum, prout juſtum & determinatum fuerit, deponi debere; & deficientes, in traditione, aut revelatione hujusmodi, necnon quicunque, qui impedimentum aliquod indirectè, quovis quæſito colore præſtiterit, ſeu per quem ſteterit, quominus depoſitum hujusmodi integrè, & liberè amotis omni dolo, & fraude fiat, omnis juris ſibi ad ipſa bona quomodolibet competentis, privatos ipſo facto absque aliqua declaratione exiſtere; necnon Gubernatores Monaſterii hujusmodi pro tempore exiſtentes, ex bonis applicatis hujusmodi filios, & filias ſi qui fuerint Curialium, & Mulierum hujusmodi ali, & moribus imbui, & maſculos aliqua arte, qua honeſtè vivere poſſint erudiri facere, fœminas verò nuptui tradere, vel in aliquo Monaſterio Monialium collocare, curamq; filiorum, & filiarum hujusmodi piè, ac diligenter ſuſcipere, & gerere in quantum vires hæreditatis, & bonorum matrum ſuarum ſuppetant, & non ultra, debere, & quicumq; Curatus cujuscunq; Parochialis Eccleſiæ dictæ Urbis quotiens deſuper fuerit requiſitus præmiſſa in ejus Eccleſia, dum major inibi populi multitudo ad divina convenerit, publicare, & quemcumq; Notarium, ac Tabellionem, præmiſſam poſtquam de illis notitiam habuerit, Curialibus, & mulieribus hujusmodi, ad quarum teſtamenta, ſeu donationes, aut diſpoſitiones rogatus fuerit, antequam notam deſuper ſcribere incipiat, notificare, & ſive ipſæ mulieres quartam, vel quintam partem hujusmodi reliquerint, aut conceſſerint, ſive non, de illarum teſtamentis, ſeu donationibus, vel diſpoſitionibus quibuscunq; ſaltem Camerario, & uni ex Gubernatoribus dicti Monaſterii plenam, ac diſtinctam notitiam dare, & facere infra decem dies à die rogatus hujusmodi computandos, omninò teneri, & efficaciter obligatum eſſe. & Notarium quemcumq; in danda notitia hujusmodi deficientem, pœnam mille ducatorum eidem Monaſterio eo ipſo applicatorum, & ſi illam ſolvere recuſaverint, ſeu deſuper cum Gubernatoribus Monaſterii hujusmodi non concordaverit, & in recuſatione, aut non concordia hujusmodi per octo dies perſeveraverit, pœnam falſi, & perpetuæ inhabilitatis ad Notariatus, & quæcunq; alia Officia impoſterum exercenda, incurrere ipſo facto, nec ſibi pœnas hujusmodi, niſi duntaxat per Confratres dictæ Societatis Charitatis, aut majorem partem illorum ex eis, qui in Congregatione ordinaria per eos fieri ſolita tunc affuerint, aliquatenus remitti, aut relaxari poſſe. Deniq; quodcunq; dubium, quod circa præmiſſa, vel eorum aliquod quandocunq; quomodolibet emerſerit, per Deputatos, & Gubernatores Societatis Charitatis, & Monaſterii hujusmodi, vel eorum majorem partem declarari, decidi, ac determinari liberè, & licitè poſſe, ac declarationi hujusmodi tanquam generali lege à Romano Pontifice editæ ubiq; in omnibus ſtari debere, nec illi quenquam ullatenus contravenire poſſe, ac venditiones, permutationes, locationes, & alienationes faciendas prædicta, & inde ſecutura quæcunq;, quæ ex nunc prout poſtquam facta fuerint, & è contra, approbamus, & confirmamus, ſupplemusq; omnes, & ſingulos, tam juris, quàm facti defectus in eisdem, ac prædictis litteris forſan intervenientes perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter obſervari debere, necnon præſentium litterarum tranſumptis manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & Sigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſt. conſtitutæ munitis, eandem prorſus fidem ubique adhiberi poſſe, ac debere quæ adhiberi poſſet atq; deberet, eisdem præſentibus litteris, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ, ac præſentes litteras poſtquam in acie Campi Floræ, & Valvis Cancellariæ Apoſtolicæ, ac ſcalis Palatii Capitolii more ſolito affixæ, & publicatæ fuerint, etiam Notarios prædictos, & alios quoscunque, quos quomodolibet concernunt ad obſervationem omnium, & ſingulorum præmiſſorum arctare in omnibus, & per omnia perinde ac ſi eis perſonaliter intimatæ fuiſſent, & ſic per quoscunque, tam ordinaria, quàm delegata, & mixta auctoritate fungentes Judices & perſonas ubiq; judicari, cognoſci, ac decidi debere, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, cognoſcendi ac decidendi facultate, necnon irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus, & nihilominùs dilectis filiis Gubernatori, & Vicario dictæ Urbis, ac Generali Auditori Cauſarum Cameræ Apoſtolicæ nunc, & pro tempore exiſtentibus, necnon univerſis, & ſingulis mandamus, quatenus eorum quilibet per ſe, vel alium, ſeu alios auctoritate noſtra faciat præſentes litteras, & in eis contenta quæcunque plenum effectum ſortiri, ac ab omnibus inviolabiliter obſervari, nec permittat quenquam contra tenorem præſentium modo aliquo moleſtari, impediri, aut inquietari, contradictores quoslibet, & rebelles, etiam per quascunque, de quibus eis placuerit, cenſuras, & pœnas, ac alia juris

remedia appellatione poſt poſita compeſcendo. Nos enim Gubernatori, Vicario, & Auditori prædictis, & eorum cuilibet in præmiſſis, ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſine confectione regiſtri, & ſine quavis tela judiciaria, ſed de manu Regia ad requiſitionem cujusvis ex Deputatis, & Gubernatoribus prædictis, juſtitiam unica ſententia etiam per viam mandati executivi adminiſtrandi, & quod decreverint, executioni debitæ demandandi perinde, ac ſi eſſent tres conformes ſententiæ, plenam, & liberam licentiam, & facultatem concedimus, ſublata cuilibet appellandi, ac de nullitate dicendi deſuper qualibet facultate, non obſtantibus noſtris de unionibus, & unionum confirmationibus, ac de valore beneficiorum in illorum diſpoſitionibus exprimendo, necnon bon. mem. Bonifacii Papæ VIII. ſimiliter prædeceſſoris noſtri, & noviſſimi Lateranen. Concilii, ac aliis Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Statutis, & conſuetudinibus, ac fundationibus etiam juramento confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoq;, indultis, ac litteris Apoſtolicis prædictis, & aliis S. R. E. Cardin. necnon Collegio Cardinalium hujusmodi, ac populo Romano, & illius Civibus, ac in Urbe, & in ejus diſtrictu ædificantibus, & aliis quibuscunq; perſonis, Collegiis, Eccleſiis etiam Conſiſtorialiter, ac per viam generalis legis, & Statuti perpetui, ac initi, & ſtipulati contractus, ac Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & cum quibusvis irritativis, annullativis, caſſativis, revocativis, modificativis, præſervativis, exceptivis, reſtitutivis, declarativis, mentis atteſtativis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliisq; efficacioribus efficaciſſimis & inſolitis clauſulis quomodolibet, etiam pluries conceſſis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis eorumq; totis tenoribus ſpecialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut exquiſita forma ſervanda foret, & in eis caveatur expreſsè, quòd illis nullatenus derogari poſſit, tenore hujusmodi præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis, necnon modos, & formas ad id ſervandas pro individuo ſervatis habentes hac vice duntaxat, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, harum ſerie ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæterisq; contrariis quibuscunq;. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, innovationis, voluntatis, erectionis, inſtitutionis, unionis, annexionis, incorporationis, aſſignationis, ſuppreſſionis, extinctionis, appropriationis, aſſignationis, ſuppletionis, decreti, mandati, conceſſionis, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quingenteſimo vigeſimo. Quinto Idus Auguſti. Pontificatus Noſtri Anno ſecundo. Cæterùm, ut earundem litterarum tenor prædictus hic inſertus commodam rei ſeu facti certitudinem faciat Apoſtolica auctoritate decernimus, ut illud idem robur, eandem vim, eundemq; vigorem dictus tenor, per omnia habeat, quæ haberent originales litteræ ſupradictæ, ac eadem prorſus eidem tenori fides adhibeatur, quandocunq;, & ubicunq;, ſive in judicio, ſive alibi ubi fuerit exhibitus, vel oſtenſus in omnibus, quæ adhiberetur, eiſdem originalibus litteris, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ; Per hoc autem nullum cuiquam jus de novo acquiri volumus ſed antiquum tantummodo conſervari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtri decreti & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtol. ejus ſe noverit incurſurum. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnat. Dominicæ, Milleſimo quingenteſimo trigeſimo ſeptimo, Octavo Kal. Maji, Pontificatus noſtri, Anno Tertio.

9 Poteſt & aliud addi genus Monialium Convertitarum, nimirum, quæ in Monaſterium ob adulterium detruduntur, quæ licet habitum deferant, & tondeantur, propriè tamen non ſunt Moniales, ut habetur *in gloſſ. in Auth. ſed hodie, in verb. recipere ad l. Jul. de Adult.* de quibus Petrus Gregor. *part. 1. ſyntag. jur. lib. 15. c. 17. n. 10.*

QUÆSITUM VII.

De Mulieribus incluſis.

SUMMARIUM.

1 Mulieres incluſæ ſunt, quæ in domibus ſe recludunt ut pœnitentiam agant, & Deo liberiùs deſerviant.

2 Mulieres incluſæ gaudent privilegio fori, quamvis nullam emittant Profeſſionem.

3 Mulieres incluſæ multæ fuerunt in principio naſcentis Eccleſiæ.

4 B. Verdiana, & B. Julia, ac Joanna, ſorores Ordinis Vallis-Umbroſæ, aliquandiu incluſæ vixerunt.

SUnt etiam aliquæ Mulieres, quæ in domibus ſe recludunt, ut pœnitentiam agant, & Deo liberiùs deſerviant, quæ ſi ſub unius ſuperioris obedientia, & 1
communem vitam ducant, & in communi poſſideant, 2
gaudent privilegio fori, etiamſi nullam emittant profeſſionem, ita Barboſ. *de jur. Eccleſ. lib. 1. cap. 39. n. 43.* ubi ait, ſecùs eſſe dicendum de aliis mulieribus, quæ in domibus ſuis privatam vitam ducunt, ut conſtat *in d. c. in idemnitatibus §. ſupradicta de elect. in 6.* idem affirmant Marian *in cap. 1. num. 16. de foro competenti.*

An autem hodie harum Mulierum aliquæ reperiantur, ignoro; ſcio quidem, quod in principio naſcentis 3
Eccleſiæ fuerint multæ Virgines, & Mulieres, quæ, (ut ſoli Deo viverent,) in ſepta adeò mira, & recondita ſe abdiderunt, & recluſerunt, ut jure merito, nomen Mulierum recluſarum ſortitæ ſint, inter quas S. Maria Magdalena, & S. Martha ejus ſoror, S. Romana Virgo Tiburtina, S. Melantia Romana junior, Alexandra Virgo, necnon Germana Virgo, connumerantur à Surio, Beda, Cæſario, & aliis Scriptoribus. Videatur Andreas Victorel. *de orig. & Clauſura Monial. §. Mulieres extra pag. 6.* ubi de prædictis ſeorſim agit.

Quibus addi poſſunt B. Verdiana, & ſorores, nimi- 4
rùm B. Julia, & B. Joanna ex nobili Attavantorum familia, Florentinæ, quæ ut divinis laudibus, precibusque liberiùs vacarent, in parvis Cellulis ſub habitu, & Inſtituto Vallumbroſano diu incluſæ vixerunt, circa Ann. Dom. 1240. ut retuli *in Annotationibus Arboris Sanctiſſimi P. N. Inſtitutoris Joan. Gualberti Abbatis ſub eodem Anno.*

QUÆSITUM VIII.

De Subdiaconiſſis, Diaconiſſis, Presbyteriſſis, & Epiſcopiſſis.

SUMMARIUM.

1 Subdiaconiſſæ, Diaconiſſæ, Presbyteriſſæ, & Epiſcopiſſæ nomen, variè à Scriptoribus accipitur.

2 Subdiaconiſſæ, Diaconiſſæ, Presbyteriſſæ, & Epiſcopiſſæ, quænam olim fuerant?

3 Presbytera idem ſonat, quod ſenior vidua.

4 Diaconiſſæ olim habebantur tanquam viduæ continentes, habebantque aliquod munus, & dignitatem in Eccleſia.

5 Mulieri non permittitur, ut in Eccleſia loquatur, neq; ut viro dominetur.

6 Diaconiſſarum inſtitutio unde oriatur?

7 Mulieres ad munus Diaconiſſatus, quænam olim eligebantur?

8 Diaconiſſarum ætas.

9 Virgines olim non niſi quadrageſimo ætatis anno velabantur.

10 Diaconiſſis præſcripta erat perpetuò continentia.

11 Diaconiſſarum ordinatio quænam, & quomodo olim fiebat?

12 Dia-

12 *Diaconiſſæ erant Religioſæ perſonæ.*
13 *Diaconiſſarum, & Chorepiſcoporum ſtatus, quare ſublatus.*
14 *Diaconiſſarum præcipua munera, & officia.*
15 *Diaconiſſæ Mediolani.*

1 DE Subdiaconiſſis, Diaconiſſis, Presbyteriſſis, & Epiſcopiſſis diffusè agunt, præter Canones, & Concilia, & SS. Patres *infra* citand. Campan. *in diverſ. jur. can. rubr.* 11. *c.* 2 *n.* 3. Vaſquez *tom.* 3 *in* 3. *part diſp.* 245. *c.* 3. Baſilius Poncius *de impedim. Matrim. c.* 10. Sebaſt. Cæſarien *relect de Eccleſ. Hierar. par.* 2. *diſp* 9. § 3. Barboſ. *de jur. Eccl. lib.* 1. *c.* 3 Lavor. *variar lucubr. tom.* 1. *tit.* 4. *cap.* 24. *num.* 28 Gilganet *de jur. publ lib* 3. *tit* 51. *de Diaconiſſis*, ex quibus, & præſertim ex Lavorio, & Barboſa hæc collegi, videlicet;

2 Diaconiſſæ nomen ſicut etiam Subdiaconæ, & Presbyteræ, & Epiſcopæ, apud Scriptores Eccleſiaſticos, non unica ſignificatione reperitur acceptum. Hæ namque primùm mulieres erant, quæ à viris, qui ad Subdiaconatum, Diaconatum, Presbyteratum, & Epiſcopatum, promoti erant, ex mutuo conſenſu, relinquebantur, & caſtitatem ſervare, & cœlibem vitam ducere promittebant. Ita in Concil. Turonen. 2. ſub Joan. III. *c.* 3. *Epiſcopum Epiſcopam non habentem, nulla ſequatur turba mulierum*; quod ex ejuſdem Concilii *c.* 12. conſtat intelligi de uxore Epiſcopi, ubi decernitur, qualiter ſe erga illam gerere debeat, ut ſuſpicio contubernii cum illa omninò removeatur; & *c.* 20. addit, *ſi inventus fuerit Presbyter cum ſua Presbytera, aut Diaconus cum ſua Diaconiſſa, aut Subdiaconus cum ſua Subdiaconiſſa annum integrum excommunicatus habeatur.* Ita etiam intelligendus eſt D. Gregorius *lib.* 4. *Dialog c.* 11. Dum de Presbytera uxore Urſini Presbyteri loquitur; *ex quo etiam mirum caſtitatis exemplum deducitur, etenim dictus Urſinus ex tempore ordinationis acceptæ, Presbyteram ſuam, ut ſororem diligens, ſed quaſi hoſtem cavens, ad ſe propiùs accedere, etiam obitus tempore non permiſit; dum enim anno ordinationis ſuæ quadrageſimo inardeſcente graviter febre correptus, ad extrema deductus eſſet, & Presbytera ſua naribus ejus ſua aure oppoſita, an aliquod in eo vitale ſpiramen adeſſet, dignoſcere curaret, id ille ſentiens, dum tenuiſſimus inerat flatus, quantulo niſu valuit, ut loqui potuiſſet, inferveſcente ſpiritu, collegit vocem, atque erupit dicens, Recede à me mulier, adhuc igniculus vivit, paleam tolle.* Zacharias idem Pontifex decernit, ne Presbytera, Diacona, vel Monacha in contubernium admittatur; S. Baſil. *Epiſt ad Paregorium Presbyterum* de iiſdem meminit. Et Altiſiodoren. Concil. *Can* 21 prohibet, ne Presbytera cum ſuo Presbytero dormiat. Unde liquet, hujuſmodi nomen non ab aliquo Eccleſiaſtico miniſterio, ſed potius à virorum ordinibus vulgari quodam uſu potiùs, quàm ulla vera ratione deductum eſſe.

3 Sed & in alia ſignificatione Presbyteræ, & Diaconiſſæ nomen uſurpatum legimus, Presbytera enim idem ac ſenior vidua, ex Concilio Laodiceno *can.* 11. interpretatur, & apud S. Athanaſium *ad Virgines*, juxta Græcæ vocis etymologiam, Presbytera, ſenior fœmina dicta eſt. Unde Phocius *in ſuo Nomocanone tit.* 1. *cap.* 37. notat, diverſam eſſe Presbyteram à Diaconiſſa.

4 Diaconiſſæ olim dicebantur, quæ apud nos viduæ continentes dicuntur, & aliquod munus, & dignitatem in Eccleſia habent; ut enim notat Baronius *anno* 34. *n.* 288. poſt Diaconorum electionem viduæ, quæ præerant miniſterio quotidiano, & ab eo ceſſarunt, non penitùs in ordinem redactæ ſunt, ſed aliis functionibus mancipatæ. Earum autem non unum munus, illæ etenim foribus Eccleſiæ mulieribus tantum patentibus præerant, ſicut foribus, quas ingrederentur viri, janitores, & qui oſtiarii dicti ſunt, præfecti erant. Unde S. Ignatius *epiſt.* 12. inquit, *ſaluto cuſtodes ſacrorum veſtibulorum Diaconiſſas*, & S. Epiphanius *lib.* 3. *contra Hæreſes tom.* 2. *hæreſ.* 79 *contra Collyridiarios*, de earum miniſterio refert quod miniſtrarum quidem Diaconiſſarum appellatarum ordo eſt in Eccleſia, ſed non ad ſacrificandum, neque, ut quidquam aggredi permittantur, verùm reverentiæ gratia muliebris generis, aut propter horam balnei, aut viſitationis, affectionis, aut laboris. Et ut quando nudatum fuerit corpus Mulieris, ne à viris ſacrificantibus conſpiciatur, ſed à miniſtrante Muliere, cui præcipitur à Sacerdote, ut curam gerat ad tempus indigentis Mulieris in tempore denudationis corporis ipſius, ita ut ordo bonæ diſciplinæ & Eccleſiaſticæ bonæ Conſtitutionis valdè ſcientificè munitus ſit in men-
ſura regulæ. Quapropter neque permittit Divina Scri- 5
ptura Mulieri, ut in Eccleſia loquatur, neq; ut viro dominetur. Et multa poſſunt de hoc dici. Obſervandum eſt autem, quod Diaconiſſis ſolum indiguit Eccleſiaſticus ordo, viduaſque eas nominavit, ut ex his adhuc ſeniores aniculas, nuſquam autem Presbyteridas, aut ſacrificulas conſtituit. *Et in fine librorum contra hæreſes, in compendiaria doctrina, de Fide Catholica*, ait, quod *Diaconiſſæ conſtituuntur in miniſterium Mulierum ſolum propter reverentiam, ſi opus fuerit balnei gratia, aut viſitationis, aut inſpectionis corporum*; & Clem. I. *lib.* 3. *conſtit. Apoſt. c.* 15. earum officium commemorat dicens, Accidit aliquando, cum in aliquorum domos Diaconum ad mulieres mittere non potes propter infideles; mitte igitur Mulierem Diaconiſſam propter improborum cogitationes; nam ad multos uſus muliere Diaconiſſa indigemus; ac primùm cum illuminantur mulieres, Diaconus ungit frontem earum Oleo ſancto, deinde Diaconiſſa eas abſtergit, non enim eſt neceſſe, mulieres aſpici à viris; ſed ſolum in manus impoſitione caput illius unget Epiſcopus quemadmodum Sacerdotes, & Reges antiquo tempore ungebantur, non quod qui nunc baptizantur, Sacerdotes ordinentur, ſed quod à Chriſto Chriſtiani dicuntur. Et *lib.* 3 *c* 19. ait, *At mulier quidem mulieres curet, viri que obeant munus nuntiandi, peregrinandi, miniſtrandi, ſerviendi, ſicut de Domino ajebat Iſaias*, & lib 8. c. 32. *Diaconiſſa*, ait, *non benedicit, ſed nec aliud ex his, quæ faciunt Presbyteri, exercet ipſa, ſed tantùm portas cuſtodit, miniſtrat Presbyteris, quando baptizantur mulieres propter honeſtatem*, & Concilium Nicænum 1. *c.* 74. ſic habet. *Et hujuſmodi Diaconiſſæ ad hoc ſolùm paratæ ſint, ut fœminas in baptiſmo ſuſcipiant.*

Ex quibus infertur earum conſtitutionem eo principaliter reſpexiſſe, ut multa, quæ per viros propter reverentiam muliebris generis, exerceri non poterant, per ipſas Diaconiſſas explerentur; quod confirmat idem Clemens *lib.* 2. *Conſt. cap.* 26. *ad Diaconum, aut Epiſcopum nulla mulier ſine Diaconiſſa accedat* 6

Ad hujuſmodi munus Diaconiſſatus eligebantur mulieres, aut Virgines, aut viduæ, quæ tamen unico contentæ fuerint thoro conjugali, quod docet Clemens lib. 6 conſtit. c. 17. *Diaconiſſa verò eligatur Virgo pudica; ſi autem non fuerit Virgo, ſit ſaltem vidua, quæ uni nupſerit, & fidelis, atque honorata ſit.* Et S. Epiphanius *ſupra* citatus *in Compend. Doctor. de fide Cathol.* ſubdit; *& ipſæ ſint etiam, quæ in unis nuptiis continenter ſe habuerint, aut ab unis nuptiis viduitatem ſervarint, aut ſemper Virgines ſint.* Unde male aliqui exiſtimarunt, viduas non fuiſſe in Diaconiſſas electas; quod colligitur *ex Concil. Nicæno cit* & *Carthagin IV ſub Anaſtaſio, canon* 12. & S. Baſilio *epiſt. ad Amphilochium*, c. 24 *Viduam*, inquit, *quæ in viduarum numerum relata eſt, hoc eſt, quæ ab Eccleſia in Diaconatum ſuſcepta eſt.* 7

Atque hinc facilè componuntur nonnulli diſſidentes Canones circa ætatem, quæ in Diaconiſſarum numerum adſcribendis, requirebatur, nam aliquando ſtatuitur ætas annorum quadraginta, ut Conc. Chalcedonen. *art.* 15. & Wormatien. *c.* 74 aliquando verò præſcribitur ætas ſexagenaria, ut Nicænum *c.* 74. & Baſilius *loco cit.* Quæ quidem diverſitas ortum habuit, quod 8

cum ad Diaconiſſæ miniſterium eligerentur, tam Virgines, quàm viduæ, prius illud tempus virginibus, poſterius viduis deligendis ſtatutum erat, utpote quæ pro-
9 pter experientiam voluptatis majori indigerent examine, & probatione; Virgines autem non niſi quadrageſimo ætatis anno velabantur, ex Conſil. Cæſarauguſt. 1. *can.* 28. & Chalcedon. IV. *art.* 15 *can.* 15. allegato, quod refertur à Gratiano *d. c. Diaconiſſam* 27. *q.* 1. *Diaconiſſa non ordinanda ante annum quadrageſimum, & hoc cum diligenti probatione.*

10 Diaconiſſæ porrò præſcripta erat perpetua continentia; unde dictum Concil. Chalcedonen. ſubdit: *ſi verò ordinationem ſuſceperit, & quamocunq; obſervaverit miniſterium, & poſtea ſe nuptiis tradiderit injuriam faciens gratiæ Dei, hac anathema ſit cum eo, qui in nuptiis illius convenerit*, qui canon ſub ſimili verborum forma reperitur in Concilio Wormatienſi *c.* 73. & Concil. Aurelianenſ. 2 *canon.* 17. ſub his verbis: *Fœminæ, quæ benedictionem Diaconatus hactenus contra interdicta Canonum acceperunt, ſi ad conjugium probantur iterum devolutæ, à Communione pellantur. Quod ſi hujuſmodi contubernium admonitæ ab Epiſcopo cognito errore diſſolverint, in communionis gratiam acta pœnitentia revertantur. Hujuſmodi, qui ſumpſerit in conjugium, anathematizetur.* Hinc in Conc. Rom. ſub Gregorio I ipſe Gregorius anathemate percutit quendam nomine Adrianum Ephilarati filium, qui Epiphaniam Diaconam illicito auſu in uxorem habebat, & illam ſimiliter, & eos, qui ei conſenſum præbuere. Neque hoc mirum eſt, cum eligerentur ex fœminis Religioſis Virginibus, aut viduis, ut ex *ſupra* citatis auctoritatibus colligi poteſt.

De aliis Diaconiſſarum qualitatibus, Clemens *lib.* 3. *cap.* 15. ait: *Elige Diaconiſſam fidelem, & ſanctam ad mulierum miniſteria*; & Concil. Carthaginenſ. IV. ſub Anaſtaſio, cap. 22. *Viduæ, vel ſanctimoniales, quæ ad miniſterium baptizandarum mulierum eliguntur, tam inſtructæ ſint ad officium, ut poſſint apto, & ſano ſermone docere imperitas, & ruſticas mulieres tempore, quo baptizandæ ſunt, qualiter baptizatori interrogatæ reſpondeant, & qualiter accepto baptiſmate vivant.*

11 Cum autem Diaconiſſæ numerum aliqua referebatur, olim manus imponebantur, ac benedicebatur, eaque ratione dicebatur ordinari. Extat etiam conſtitutio Apoſtolica de Diaconiſſæ inſtitutione apud Clementem Romanum *lib.* 8. *conſtit. c.* 26. his verbis; *De Diaconiſſis ego Bartholomæus conſtituo ô Epiſcope, impones ei manus præſentibus Presbyteris, Diaconis, & Diaconiſſis, & dices; Deus æterne, Pater D. N. Jeſu Chriſti, qui viri, & mulieris author es, & qui Mariam, Deboram, Annam, & Oldam Spiritu ſancto implevisti, qui non duxiſti indignum, ut filius tuus unigenitus ex muliere naſceretur, qui in tabernaculo teſtimonii, & in templo cuſtodes fœminas januis tuis praeſſe feciſti, ipſe etiam nunc reſpice hanc ancillam electam ad miniſterium, & da ei Spiritum ſanctum, & mundam efſice ab omni inquinatione carnis, ut opus ſibi impoſitum dignè perficiat ad gloriam, & laudem Chriſti tui.* Extat etiam earum ordinatio *in antiquo libro*, qui inſcribitur, *Ordo Romanus.*

Quæ ordinatio quaſi benedictio tantum erat, ſicut velatæ, & quæ religionis habitum aſſumunt, hodie benedicuntur, & conſecrantur, ut *in Pontificali Rom.* nec aliquem characterē in ſignibat, aut ordinis poteſtatem conferebat, quia fœminæ ordinis ſunt incapaces, D. Thom. *in* 4. *diſt.* 25. *q.* 2 *art.* 2. Gloſſ. *in cap. Diaconiſſam* 27. *q.* 1. Majol. *de irregular. lib.* 1. *c.* 28. *num* 1 *&* 2. *& ſeq.* dat rationem. Loquuntur etiam de Diaconiſſis Victoria *relect.* 2. *de poteſtat. Eccleſ. q.* 2. *n* 3. Soto *in* 4. *diſtinct.* 23. *q.* 1. *art.* 1. *concl.* 1. Angles *in florib. Theol. q. de clavib. art.* 1. *diffic.* 5. Henriq. *in ſum. lib.* 1. *c.* 21. §. 2 *lit. H.* Campanil. *in diverſor jur. Canon. rubr.* 11. *c.* 2. Si autem dicas cum Æn. Sylv. *de Hiſt Bohemica, c.* 16. quod Milada ſoror Boleslai Bohemorum Regis, quæ eximia ſpecie Virgo, ſacris imbuta literis, & multa pollens eruditione, cum Romam orationis cauſa petiviſſet, à Joanne Pont. Max. benignè excepta, & ipſius auctoritate Monaſterium S. Georgii in arce Pragenſi conſtruxit, ibique Sacerdos conſecrata ſit, dico, intelligendum, in Abbatiſſam electam fuiſſe, conſecratam, & benedictam, ut *ſuprà.*

Religioſæ tamen perſonæ Diaconiſſæ efficiebantur; 12
unde Baſilius Poncius *in tract. de impediment. matrim. c.* 10. *ad Text.* Gratian. *in c. Diaconiſſam* 27. *q.* 1. ait, non rectè Baronium *loco citato* cenſuiſſe, Diaconiſſas inter laïcales, & ſæculares perſonas computari, idque probat ex Concil. Nicæno *c.* 19. *vulgatò*, & 17. ex his, qui ex Arabico tranſlati ſunt, *Commemoravimus*, inquit, *Diaconiſſas, quæ in hoc ordine inventæ ſunt, quæ nec manus impoſitionem aliquam habent, ita ut omninò inter laicas habeantur. Similiter autem Diaconiſſæ, quæ in Catholico Canone non habentur, ſimili loco, id eſt laicæ, & tanquam non conſecratæ deputentur.* Sed ſine dubio non inſpecta ſatis exemplari fide locutus eſt Baronius, quia, ut patet *ex eo capite* ſtatuunt Patres, quid faciendum de Paulianiſtis, id eſt qui à Paulianiſtarum hæreſi revertebantur, decerniturque, ut iterum baptizentur, & reſtituantur in eum gradum Eccleſiaſticum, in quo antea fuerant, ſi digni tamen extiterint, imponaturque manus ab Epiſcopo, ſicut ei, cui nunquam antea erat impoſita. Deinde decernunt, quid de Diaconiſſis fieri debeat, quæ apud Paulianiſtas erant, & ad fidem Catholicam tranſibant, ut ſcilicet *baptizentur denuo, & inter laicas deinceps, non Diaconiſſæ habeantur.* De his autem tantùm, non de Diaconiſſis Catholicis ſermonem eſſe, conſtat; quia *eodem Canone*, poſt prædicta ſubjicitur: *Quod ſi aliqua Diaconiſſa ex iſta hæreſi ad Fidem revertatur, oportet eam iterum baptizari, & cum ea benedictione recipere, quæ ſuper ſæcularem fieri ſolet, examinandumq; ut ſupradiximus, an verè convertatur*; ſic ergo intelligendum eſt, quod *in Canone vulgato* 19. dicitur, *quæ in hoc ordine inventæ ſunt, vel in eadem ſpecie ſunt*, id eſt ab eadem hæreſi Diaconiſſæ veniunt computandæ inter laïcas, ſcilicet Catholicas, quia manus impoſitionem non habent. Quam enim habere poſſunt apud Paulianiſtas, quæ ab illas diſcedentes iterum baptizabantur; imò ex iſto canone potius colligitur, ſacras, & religioſas perſonas fuiſſe Diaconiſſas Catholicas inter laïcas. Præterea, quo pacto iſte Nicænus canon Diaconiſſas Catholicas inter laïcas numeraret, cum ejuſdem Concilii *can.* 74. probet Diaconiſſas, & illas ex ſanctimonialibus, aut viduis eligi, conſtituat, ut ſuum munus impleant, dum baptizantur fœminæ? *Hactenus Poncius citat.*

Ex hac igitur ordinatione Diaconiſſis forſan inſo- 13
leſcentibus, & majora conantibus, prout innata eſt fœmineo ſexui ambitio, earum ordinationem repulerunt Patres declarantes nullam eam benedictionem eſſe, nec quidquam ordinis conferre. Hinc Concil. Laodicenum 1. *ſub Sylveſtro anno* 320. *c.* 11. ait, quod non oportet eas quæ dicuntur Presbyteræ, vel Præſidentes Eccleſiis, ordinari. Et Arauſicanum 1. *c.* 26. *Diaconiſſæ omnimodè non ordinandæ, & ſi quæ jam ſunt, benedictioni, quæ populo impenditur, capita ſubmittant.* Et Epaunenſe c. 21. *viduarum conſecrationem, quas Diaconiſſas vocant, ab omni regione noſtra penitùs abrogamus.* Item Aurelianenſe 12. ſub Sylverio Papa c. 18. *Placuit, ut nulli poſtmodum fœminæ Diaconalis benedictio pro conditionis hujus fragilitate credatur.*

Diaconiſſarum igitur ſublatio eodem ferè modo contingit, quo & Chorepiſcoporum uſus ſublatus eſt, qui cum aliqua minora officia in Eccleſia haberent, & majora præſumerent, ſublati fuerunt, ut teſtatur S. Damaſus Papa relatus à Gratiano 68. *diſt. c Chorepiſcopi*, in hæc verba; *Chorepiſcopi tam ab hac ſacra Sede, quàm à totius orbis partibus fuerant Epiſcopis prohibiti. Nimis ergo eorum inſtitutio improba, nimis eſt prava, quia*

ut hi

ut hi de ſummo Sacerdotis miniſterio aliquid præſumant, omni auctoritate carent.

Verum tamen eſt adhuc poſt Arauſicanum, mentionem eſſe de Diaconiſſarum ordinatione vigenti in Concilio Chalcedonenſi *act.* 15. *c.* 15. Imo etiam poſt Epaunenſe, Aurelianenſe, & Turonenſe 2. conſtat in uſu fuiſſe Diaconiſſæ ordinationem, ex libro, qui dicitur, *ordo Romanus*, quem poſt S. Benedicti tempora ſcriptum eſſe apparet, cum in eo ſæpius de B. Benedicto ejusque regula fiat mentio, ut refert Baſilius Poncius citatus, ex quo colligitur, non ſimul Diaconiſſarum ordinationem abolitam, ſed paulatim evaniſſe.

14 Aliquæ tamen remanſerunt, quæ dicebantur Diaconiſſæ, non aliquo Ordine, quem ſuſcepiſſent, neque miniſterio, ad quod eſſent deſtinatæ, aut conſecratæ, ſed à viris, quorum uxores erant, & ita Presbyteræ uxores dicuntur Presbyterorum *in c. ult.* 32. *diſt.* & Walden. *de ſacram lib.* 2. *tit* 7. *c.* 58. *n.* 70. Michaël Medina *lib.* 4. *de, continen Controver.* 6. *c.* 7. Paul. Layman. *in Theol. moral. lib.* 5 *tract* 9. *c.* 1. *n.* 7. Sebaſt. Cæſar. *loc cit. n* 7. & Campan. *ſimiliter loc. cit. c.* 2. *n* 5. refert ſe talem veritatem ab hominibus nonnullis, & Græcis expertiiſſe, qui omnes reſponderunt, Sacerdotis uxorem apud eos Presbyteras appellari; idem refert Barboſ. *loc. cit. num.* 12. qui *num.* 7. collegerat ex variis Conciliis, & ſacris Canonibus quinque eſſe præcipua munera, quibus dictæ Diaconiſſæ incumbebant; primum, ut alias mulieres inſtruerent de rebus, de quibus, cum Diaconis, aut Epiſcopis agere debeant; ſecundum erat, ut foribus Eccleſiæ mulieribus tantum patentibus præeſſent, ſicut foribus, quas ingrederentur viri, Janitores, & qui Oſtiarii dicti ſunt, præfecti erant; tertium ſicut munus Diaconi erat, ungere Oleo Sancto frontem mulierum, quæ baptizabantur, ita Diaconiſſarum, abſtergere, ne à viris aſpicerentur; quartum erat miniſtrare Presbyteris, quando baptizabantur mulieres, propter honeſtatem: quintum erat, quando Epiſcopus ad domum mulierum aliquem mittere volebat, non mittebat Diaconiſſam, ne quid mali infideles ſuſpicarentur.

15 Non ignoro, Mediolani in Eccleſia Metropolitana Ambroſiana uſum adhuc vigere, quatuor mulieres ſeniores, (quas communiter, tam laïci, quàm Eccleſiaſtici Diaconiſſas appellant) indutas partim albo, partim nigro colore, adinſtar Monialium, accedere quotidie ad januam Chori, & ante Offertorium offerre, & porrigere Hoſtiam, & Vinum Miniſtris pro Miſſa conventuali decantanda; & hoc à multis audivi, & præſertim à D. meo D. Antonino Naldo Clerico Regulari viro eruditiſſimo, & undique conſpicuo.

QUÆSITUM IX.

De Beguinarum ſecta prohibita.

SUMMARIUM.

1 *Beguinarum ſectam amplectentes, & de novo aſſumentes, & Religioſi in hoc dantes auxilium, vel favorem ipſo facto ſunt excommunicati & n.* 3.

2 *Beguinæ, cum nulli obedientiam promittant, nec propriis renuncient, nullamq; Regulam profiteantur, non ſunt Religioſæ.*

4 *Beguinarum ſtatus prohibitus, & perpetuò ab Eccleſia Dei de jure optimo abolitus.*

1 Mulieres ſtatum Beguinarum amplectentes, & de novo aſſumentes, ac Religioſi in hoc dantes conſilium, vel favorem, ipſo facto ſunt excommunicati, ut notatur *in Clem. cum de quibusdam, de relig. domib.* ubi
2 talia extant verba: *Cum de quibusdam mulieribus Beguinabus vulgariter nuncupatis, quæ cum nulli promittant obedientiam, nec propriis renuncient, neque profiteantur aliquam Regulam approbatam, Religioſæ nequaquam exiſtunt, quanquam habitum, (qui Beguinarum dicitur) deferant, & adhæreant Religioſis aliquibus ad quos ſpecialiter trahitur affectio earundem Nobis fide digna relatione inſinuatum extiterit, quod earum aliqua quaſi perducta in mentis inſaniam de ſumma Trinitate, ac Divina eſſentia diſputent, & prædicent, ac circa fidei articulos, & Eccleſiaſtica Sacramenta opiniones Catholica fidei contrarias introducant, & multos ſuper his decipientes ſimplices, eos in errores diverſos inducant, aliaq; quàm plura periculum animarum parientia ſub quodam velamine ſanctitatis faciant, & committant. Nos tam ex his, quàm ex aliis de ipſarum opinione ſiniſtra* 3 *frequenter auditis, eas merito ſuſpectas habentes, ſtatum earundem, ſacro approbante Concilio, perpetuo duximus prohibendum, & à Dei Eccleſia penitus abolendum, eisdem, & aliis mulieribus quibuscunq; ſub pœna excommunicationis, quam in contrarium facientes incurrere volumus. ipſo facto injungentes expreſſe, ne ſtatum hujusmodi dudum fortè ab ipſis aſſumptum, quoquo modo ſectentur, ulterius, vel ipſum aliquatenus de novo aſſumant. Prædictis verò Religioſis, per quos eadem mulieres in hujusmodi Beguinagii ſtatum foveri, & ad ipſum ſuſcipiendum induci dicuntur ſub ſimili excommunicationis pœna, quam ex ipſo, quod ſecus egerint, ſe noverint incurſuros,* 4 *diſtrictius inhibemus, ne mulieres aliquas prædictum ſtatum (ut præmittitur) dudum aſſumptum ſectantes, aut ipſum de novo forſitan aſſumentes quomodocunq; admittant; ipſis ſuper eo ſectando, vel aſſumendo præbentes ullo modo conſilium, auxilium, vel favorem nullo contra præmiſſa privilegia valituro.* Videantur Azor. *inſt. mor. p* 1. *lib.* 22. *cap.* 13. *q.* 4. Gamb. *de caſib. reſervat. c.* 11. *num.* 11. Jul. Lavor. *de indulg p.* 2. *c.* 13. *n.* 35. Filliuc. *tract.* 14. *n.* 67. *verſ.* 4. *& num.* 74. *&* 243. Barb *de offic. & poteſt. Epiſc. p.* 3. *alleg.* 50. *n.* 226. *ſecundùm Lugdunenſem impreſſionem, & in Collect. Doct. lib.* 3. *Clem. cum de quibusdam, de relig. dom.* egomet *de jure Abbat. tom.* 1. *diſput.* 17. *quæſit.* 1.

QUÆSITUM X.

De ſimulata Mulierum Diſcalceatarum, ſeu Minoretarum Religione.

SUMMARIUM.

1 *Diſcalceatarum, ſeu Minoretarum Mulierum ficta Congreg. aboletur à Greg. IX.*

IN ſpeculo Minorum *tract.* 1. *fol.* 4. & in Bull. Eman. Roderici *conſt.* 12. *Greg IX.* & in regiſtro Pontificio Bullarum Fratr. Minorum *in calce primi tomi* authore F. Luca Wadingo *ſub conſt.* 89. habetur relatio manifeſta hujus fictæ Congregat. Mulierum Diſcalceatarum, 1 ſeu Minoretarum, quæ de Ordine S. Damiani ſe eſſe affirmabant, unde rationabili cauſa ſpeciali conſtitutione ab eodem Greg. IX. deſtruuntur ſub his verbis.

Gregorius Epiſcopus ſervus ſervorum Dei Archiepiſcopis ad quos litteræ iſtæ pervenerint.

AD audientiam noſtram noveritis perveniſſe, quod nonnullæ mulieres per veſtras civitates, & diœceſes diſcurrentes ſe forte de S. Damiani Ordine mentiuntur, & ut alii ſuæ aſſertioni mendaci fide credulitatis accedant, diſcalceatæ vadunt, habitum, & cingulum Monialium ejusdem Ordinis, chordulas deferentes, quas quidem diſcalceatas, ſeu Chordularias. alii Minoretas appellant, cum tamen Moniales ipſæ, ut gratum præſtent domino famulatum, perpetuo ſint incluſæ unde quia in ejusdem Ordinis confuſionem, ac derogationem Ordinis Fratrum Minorum, & ipſorum Fratrum ſcandalum, ac Monialium earundem prædictarum Mulierum Religio ſimulata redundat Univerſitati veſtræ, per Apoſtolica ſcripta præcipiendo mandamus, quatenus mulieres ipſas ad abjiciendum cum ejusdem cingulis, & cordulis hujusmodi habitum monitione permiſſa per cenſuram Eccleſiaſticam cum ſuper hoc requiſiti fueritis, appellatione propoſita compellatis. Dat. Laterani V. Kal. Martii. ann. 1241. *Pontif. verò* 14.

QUÆSITUM XI.

De Ieſuitiſſis, ſeu de prætenſa Ieſuitiſſarum Congregatione.

SUMMARIUM.

1 Jeſuitiſſarum prætenſa Congregatio, unde originem trahat, earumq; temeraria inſtitutio.

2 Jeſuitiſſarum Congregatio ſine Sedis Apoſtolicæ auctoritate plantata, & erecta, merito traduatur, & deſtruitur ab Urbano VIII.

1 IN quibusdam Italiæ, & etiam Ultramontanis partibus, (annis jam elapſis) quædam Mulieres, ſeu Virgines Apoſtolica Sede inconſulta, Jeſuitiſſarum aſſumpto nomine, in unum Congregatæ; prætextu ſtatus, & vitæ regularis ducendæ, ſpecialem uſurparunt habitum, ædificia in Monaſteriorum, & Collegiorum formam, ac domos Probationum erexerunt, ineisq; Præpoſitam Generalem, in cujus manibus tria Religionis
2 Vota eſſentialia emittebant, conſtituerunt; Quæ Congregatio ſine auctoritate Summi Pontificis erecta, & contra ſacras ſanctiones plantata, atque Chriſtianæ Reipublicæ tam pernicioſa, meritò à Sanctiſſimo Domino noſtro Urbano VIII. nunc feliciter regnante extincta, & abrogata atque ſuppreſſa eſt per ſequentem Conſtitutionem, in qua plenius de hac re habetur notitia.

PAſtoralis Romani Pontificis, cui cura unica Domini Sabaoth ineffabili ſupremi Patrisfamilias providentia concredita eſſe dignoſcitur ſollicitudo, in id præcipue incumbit, ne in agrum Dominicum Operarii ſine delectu temere ſe ingerant, ſata diſſipent, conſita evellant, zizania inſerant, & adulterinas in eo plantas ſuperinducant, licet autem orthodoxis Lateranen. & Lugdunen. Conciliorum generalium ordinationibus diſtrictè prohibitum eſſet, ne quis nova Religionis inſtituendæ auctoritatem ſibi arrogare præſumeret, pariterque fel. rec. Joannis XXII. virorum, & piæ memoriæ Clementis V. Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum ſalutaribus Conſtitutionibus mulierum cœtus auctoritate privata, & de facto inſtituti tanquam exitioſi palmites damnati, & ſublati fuiſſent, & nihilominus (prout non ſine gravi animi noſtri moleſtia acceperamus) in nonnullis Italiæ, & Ultramontanis partibus, certæ mulieres, ſeu Virgines Jeſuitiſſarum nomine aſſumpto, circa ullam Sedis Apoſtolicæ approbationem ab aliquot annis in unum convenire ſolitæ, vitæ Religioſæ ducendæ prætextu peculiarem, & diſtinctum à cæteris habitum uſurpaſſent, ædificia in Collegiorum formam redegiſſent, domos Probationum erexiſſent, in eisq; Superiorem, ac prætenſæ Congregationis ſuæ Generalem indito Præpoſitæ titulo, & attributis facultatibus beneviſis conſtituiſſent, in illiusq; manibus, Paupertatis, Caſtitatis, & Obedientiæ vota, ad inſtar ſolemnium emittere, clauſuraq; legibus non adſtrictæ pro libitu divagari, ac ſpecie ſalutis animarum promovendæ aliaq; opera permulta ſexus, & ingenii imbecillitati, & modeſtiæ muliebri, ac virginali præſertim pudori minime convenientia, & quæ viri ſacrarum litterarum ſcientia, rerum uſu, vitæq; innocentia, ſpectatiſſimi, difficile admodum, & nonniſi magna circumſpectione adhibita aggrediuntur, attentare, & exercere conſueviſſent; Nos excreſcentes in agro militantis Eccleſiæ vepres, maturè evellere ſatagentes, venerabili Fr. Aloyſio Epiſcopo Iricaricen. noſtro, & Apoſtolicæ Sedis in partibus inferioris Germaniæ Nuncio, & nonnullis locorum Ordinariis dedimus in mandatis, quatenus propoſitis gravibus periculis, & ſcandalis exinde reſultantibus mulieres, ſeu Virgines præfatas ex parte noſtra Apoſtolica ſeriò monitas à temerario incepto ad ſaniora conſilia revocare conarentur; verum, quia illæ Dei timore, ac noſtro, & Sedis Apoſtolicæ reſpectu poſthabito, in grave animarum ſuarum præjudicium, & bonorum omnium offenſionem arroganti cōtumacia paternis, & ſalutaribus monitionibus noſtris nedum non paruerunt, ſed etiam in dies ſimilia attentare, ac multa ſanæ doctrinæ adverſaria proferre non erubeſcunt. Nos tantā temeritatem acriori cenſura coërcendam, & plantas iſtas Eccleſiæ Dei noxias ne ulteriùs ſe diffundant, radicitus evellendas & extirpandas eſſe decrevimus. Habitaq; itaq; cum venerabilibus Fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus adverſus hæreticam pravitatem generalibus Inquiſitoribus ab eadem Sede ſpecialiter deputatis matura conſultatione, de illorum unanimi conſilio, & aſſenſu, Conciliorum præfatorum decretis, eorundemq; Prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærentes, prætenſam Congregationem mulierum, ſeu virginem Jeſuitiſſarum nuncupatarum, illarumq; ſectam, & ſtatum ab ortus ſui primordio nullos, & invalidos, nulliusq; roboris vel momenti fuiſſe, & eſſe Apoſtolica auctoritate tenore præſentium decernimus, & declaramus; & quia de facto proceſſerunt, eadem auctoritate penitùs, & omnino ſupprimimus, & extinguimus, perpetuæq; abolitioni ſubjicimus, & ab Eccleſia Dei ſacroſancta funditus tollimus, delemus, & abrogamus, ac pro ſuppreſſis extinctis, evulſis, deletis, & abolitis ab omnibus Chriſti fidelibus haberi, & reputari volumus & mandamus, nec mulieres, & virgines hujusmodi ad votorum præfatorum obſervationem ullo modo teneri & obligari volumus. Inſuper aſſertas Viſitatrices, Rectrices, & Præpoſitam generalem, ac alias, quaſcunq; Congregationis, & ſectæ hujusmodi officiales quocunq; nomine appellatas officiis, & muneribus ſuis de facto uſurpatis omnino privatas eſſe, & fore decernimus pariter, & declaramus, & quatenus opus ſit privamus, illasq; ab eisdem officiis, & muneribus omnino amovemus, easq; omnes & ſingulas mulieres ſeu virgines, quæ voti ſeu cujusq; alterius vinculi, promiſſionis, vel cujusvis cauſæ prætextu ad aliquam obedientiam ſe obligatas putarent, ab ea, & quocunq; vinculo, & promiſſione hujusmodi, etiam rata, & jurata abſolvimus, & totaliter liberamus. Adhæc mulieribus, ſeu virginibus, & aſſertis earum Superioribus præfato, & quocunq; alio nomine nuncupatis, in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub excommunicationis majoris pœna ipſo facto incurrenda, à qua non niſi à Nobis ſeu Romano Pontifice pro tempore exiſtente, præterquam in mortis articulo conſtitutæ abſolvi poſſint, præcipimus, & mandamus, ut extra hujusmodi Collegia, vel domos, ubi hactenus habitarunt aliæ ab aliis ſeorſum degant, nec inſimul ad aliquod ſpirituale vel temporale conſultandum, ſeu peragendum, aut de eo quovis modo tractandum conveniant. ſuſceptum per eas de facto, ut præfertur habitum ſtatim deponant, nec illum amplius reaſſumant, minusq; alias virgines, ſeu mulieres ad illum admittant vel recipiant, nec ulli earum ad hæc conſilium, auxilium, vel favorem directè, vel indirectè, aut alias quomodolibet præſtent, vel pro religioſis, ſeu prætenſæ Congregationis, aut ſectæ hujusmodi ſequacibus ullo modo ſe gerant, mulieres etiam ac virgines, quæ eo animo vota licet de facto, ut præfertur, emiſerunt, ut illo ſtatu ab Apoſtolica Sede reprobato ea emiſſuræ non fuiſſent, utpote conditione ſub qua tacitè voverunt non impleta, à votorum hujusmodi obligatione omninò ſolutas & liberas eſſe declaramus. Quæ autem in quemcunq; eventum vovere voluerunt, cum earum vota ſint ſimplicia honeſtè vivere, ſeorſum tamen ab aliis hujus reprobati ſtatus ac prætenſæ Congregationis ſeu ſectæ, & ab omnibus ſupra prohibitis abſtinentes, in ſæculo poterunt ſub Ordinarii obedientia, & cum uſu non dominio bonorum, ſed tantum cum facultate, quam illis miſericorditer concedimus, de iis in vita, & in morte ad uſus pios diſponendi, ab inteſtato etiam ad eos devolvendis, qui paupertatis voto ab his mulieribus non emiſſo, illis ſucceſſuri fuiſſent. Et in eventum in quem aliqua ex mulieribus, ſeu virginibus præfatis ad conjugalem ſtatum tranſire voluerint, eis permittimus, ut matrimonium ſervatis alias ſervandis contrahere poſſint, eisq; Apoſtolicam benedictionem, & quatenus opus ſit cum omnium votorum de facto, ut præfertur emiſſorum relaxatione impartimur. Quoniam verò ſecundum Apoſtolum qui matrimonio jungit virginem ſuam bene facit, & qui non jungit melius facit, easdem mulieres, & virgines per viſcera miſericordiæ Chriſti, quo poſſumus paterna charitatis affectu monemus, & in Domino hortamur attentè, ut deſiderii quo ſe regularis vitæ ducendæ

teneri

teneri oſtenderunt memores, tollant jugum Domini ſuper ſe, & abnegantes ſemetipſas & ſecularia deſideria approbatum ab eadem ſancta Sede aliquem Sanctimonialium Ordinem quanto citiùs ingrediantur, inibique fideli & pia promiſſione vota voveant Deo Jacob, & innocentes manibus & mundo corde in aſſiduo ſpiritualium operum exercitio ſuperædificantes exhibeant ſe illuſtriorem gregis Chriſti portionem, lampadeſque ſuas flamma charitatis ſuccenſas prudenter aptent ſponſo cœleſti obviam ituræ. Decernentes præſentes litteras, omniaque, & ſingula in eis contenta, etiam ex eo quod prætenſæ Congregationis vel ſectæ mulieres, aut virgines hujuſmodi, vel alii quicunque in præmiſſis, ſeu eorum aliquo intereſſe habentes, ſeu habere quomodolibet prætendentes eis nullatenus conſenſerint, nec ad ea vocatæ, & auditæ, ſeu vocati & auditi, minuſque cauſa, propter quas eædem præſentes emanarint adductæ, verificatæ, ſeu aliàs ſufficienter, aut etiam nullatenus juſtificatæ fuerint nullo unquam tempore de ſubreptionis, obreptionis, nullitatis, aut invaliditatis vitio, ſeu intentionis noſtræ, aut alio quovis defectu, etiam quantumvis magno, inexcogitato, & ſubſtantiali, ſive etiam ex eo quod in præmiſſis, ſeu eorum aliquo ſolemnitates, & quævis alia ſervanda, & adimplenda ſervata, & adimpleta non fuerint, aut ex quovis alio capite à jure, vel facto, aut ſtatuto, vel conſuetudine aliqua reſultante ſeu etiam enormis, enormiſſimæ, & totalis læſionis, aut quocunque alio colore etiam in corpore juris clauſo, ſeu occaſione, vel cauſa etiam quantumvis juſta, rationabili, & privilegiata, etiam tali quæ ad effectum validitatis præmiſſorum neceſſario exprimenda foret, aut quod de voluntate noſtra hujuſmodi, & aliis ſuperius expreſſis, ſeu relatis nihil ullibi appareret, ſeu aliter probari poſſet notari, impugnari, invalidari, retractari, in jus vel controverſiam revocari, aut ad terminos juris reduci, vel adverſas illas reſtitutionis in integrum, aperitionis oris, reductionis ad viam & terminos juris, aut aliud quodcunque juris, facti, gratiæ, vel juſtitiæ remedium impetrari, ſeu quomodolibet concedi, aut impetrato vel conceſſo quempiam uti, ſeu juvare in judicio vel extra poſſe, neque ipſas præſentes ſub quibuſvis ſimilium vel diſſimilium gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus pro tempore quomodolibet faciendis comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptas perpetuoque validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, ac per omnes, & ſingulos ad quos ſpectat, & quomodolibet ſpectabit in futurum inviolabiliter obſervari, ſicque & non aliter in præmiſſis omnibus & ſingulis per quoſcunque Judices ordinarios, & delegatos etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & S. R. E. Cardinales etiam de latere Legatos, & Nuncios, ac alios quavis auctoritate & poteſtate fungentes in quavis cauſa & inſtantia ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate ubique judicari, & diffiniri debere, irritum quoque & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca venerabilibus Fratribus, ac dilectis filiis noſtris, & Apoſtolicæ Sedis Nunciis, necnon Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis locorum Ordinariis ubilibet exiſtentibus per Apoſtolica ſcripta mandamus, ut ſtatim, atque præſentes noſtræ litteræ ad eorum, & cujuſlibet eorum notitiam quoquo modo pervenerint, illas ſolemniter publicent, & publicari faciant, ac in eis contenta quæcunque debitæ executioni demandent, & demandari procurent per ſe, vel alium, ſeu alios prout in Domino judicaverint expedire. Contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmiſſis non parentes per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas aliaque opportuna juris, & facti remedia, omni & quacunque appellatione, recurſu, & reclamatione remotis compeſcendo, invocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis. Non obſtantibus quatenus opus ſit recolendæ memoriæ Bonif. Papæ VIII. etiam prædeceſſoris noſtri de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcunque. Ut autem præſentes, & in eis contenta quæcumque ad omnium notitiam deducantur, & ne aliquis de eis ignorantiam prætendere poſſit, volumus pariter, & mandamus quod eadem præſentes per aliquem, ſeu aliquos ex curſoribus noſtris ad Eccleſiæ Lateranen. & Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, necnon Cancellariæ Apoſtolicæ valvas, ac in acie campi Floræ affigantur, & cum inde amovebuntur earum exempla in iiſdem locis affixa dimittantur, quæ ſic publicata, & affixa, poſt duos menſes à die publicationis computandos omnes & ſingulos quos concernunt perinde afficiant, & arctent ac ſi unicuique illorum perſonaliter intimatæ, & notificatæ fuiſſent, quodque illarum tranſumptis impreſſis ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, & manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ ſuppreſſionis, extinctionis, ſubjectionis oblationis, deletionis, abrogationis, decretorum privationis, amotionis, abſolutionis, liberationis præcepti declarationum, permiſſionis, impartitionis, monitionis, hortationis, voluntatum, & mandatorum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarn. Dom. 1630. Id. Jan. Pont. noſtri anno 8.

DISPUTATIO VIII.

De Voto Paupertatis.

Quæſ. I. *Moniales, omneſque Religioſos, quantum deceat eſſe, paupertatis, quam voto promiſerunt amatores.*

II. *An moniales, aliæve Perſonæ Regulares poſſint habere peculium, & redditus, ac proventus annuos?*

III. *De cauſis rationabilibus concedendi peculium.*

IV. *De legatis Monialibus relictis.*

V. *Qua ratione acquiratur Monaſterio relictum Moniali hac conditione, ut ad illam, & non ad Monaſterium pertineat?*

VI. *An pro victu, & veſtitu ſit licitum aliquid Monialibus in particulari aſſignare?*

VII. *An monialis de licentia Abbatiſſæ poſſit bona ſtabilia poſſidere?*

VIII. *An Monialis Novitia profeſſionem emiſſura, & bona ſua Monaſterio relictura poſſit illud obligare ad ſibi ſolvendam certam annuam penſionem?*

IX. *An Moniales bona ſtabilia poſſint in communi poſſidere?*

X. *Vtrùm ſtatutum laicale fœminarum excluſivum propter maſculos, liget Moniales?*

X I. *Vtrùm Monialis generaliter ante Profeſſionem renuncians ſuam legitimam, & quamcunque ſucceſſionem ſibi obventuram, cenſeatur cedere Majoratui, & Feudo?*

X I I. *De Pœnis contra Regulares utriuſque ſexus Proprietarios.*

QUÆSITUM I.

Moniales, omneſque Religioſos, quantum deceat eſſe, paupertatis, quam voto promiſerunt amatores?

SUMMARIUM.

1 *Incitamentum ad paupertatem diligendam eſt paupertas Domini noſtri JESU Chriſti.*

2 *Paupertatem Apoſtolos Chriſtus docuit.*

3 *Paupertas eſt pœna magna, qua ad cœlum volatur.*

4 *Beatitudines, quæ regnum Cœlorum acquirendum proponunt, in quo differant à Beatitudine Paupertatis?*

5 *Pecuniarum non ſolùm cavenda eſt poſſeſſio, verùm etiam voluntas ipſa ab animo penitùs eſt extrudenda.*

6 *Alimenta, & veſtimenta hominibus neceſſaria quænam ſint?*

7 *Moniales omneſque Religioſi quærere debent, & amare Paupertatem, quam Voto promiſerunt.*

1 URgentiſſimum incitamentum, quod ad morem paupertatis Religioſæ, Moniales, alioſque Religioſos trahere debet, eſt Dominus noſter JESUS Chriſtus, qui in terris degens, paupertatem ita dilexit, ut ab incunabulis cum lacte ſuxiſſe videatur, dum *fœno jacere pertulit, præſepe non abhorruit*, atque *cum dives factus eſt pro nobis egenus*, 2. ad Corinth. 8.

2 Quam Apoſtolos docuit, quando præcepit Luc. 9. *Nolite poſſidere aurum, neque argentum, neque duas tunicas*, & eam ita amplexati ſunt, ut 2. ad Corinth. 4. dicatur, *uſque ad hanc horam, & eſurimus, & ſitimus, & nudi ſumus*, & cap. 11. *in fame & ſiti, in frigore, & nuditate.* De hac Paupertate S. Joan. Chryſoſt. *ſerm. 18. in Epiſt. ad Hebræos* ſcribit: *Nihil opulentius eo, qui paupertatem ſponde diligit, & eam alacriter ſuſcepit*, Et S. Auguſtin. *ſerm. 19. de verbis Apoſtoli*, inquit, *felicitas magna Chriſtianorum, quibus datum eſt, ut paupertate faciant pretium regni cœlorum; Non tibi diſpliceat paupertas tua, nihil ea potes ditius invenire; vis noſſe quàm locuples ſit? cœ-*
3 *lum emit*, & ideo S. Bernard. *ſerm. 14. de adventu* docet, quod *Paupertas eſt penna magna, qua in cœlum volatur.* Unde qui citò cupit in hac vita ad perfectionem, & poſt hanc ad gloriam pertingere, judicemque duodecim tribuum Iſraël deputari, debet divitiarum onera deponere, & per paupertatem, ad inſtar peregrinorum, expeditum ſe reddere; ut admonet Beat. Laurent. Juſtinian, *in Ligno vitæ, tractat. de paupertat.*
4 *cap. ſecundo.* Quoniam aliæ Beatitudines regnum cœlorum acquirendum proponunt per verba de futuro, *conſolabuntur, Filii Dei vocabuntur, miſericordiam conſequentur, & poſſidebunt terram*; ſed paupertas ſtatim acquirit regnum cœlorum ex Matth. 5. *Beati pauperes, quoniam veſtrum eſt regnum cœlorum.*

5 Hanc ferè & perfectè amplectuntur primo, qui nihil habent, nec deſiderant, quia ut Caſſian. *lib. 7. inſt. c. 21.* docet, *Non ſolum pecuniarum eſt cavenda poſſeſſio, verùm etiam voluntas ipſa ab animo penitus extrudenda, nihil enim proderit pecunias non habere, ſi voluntas in nobis fuerit poſſidendi*, ſimiliter qui neceſſariis tantummodo ſunt contenti; quæ autem neceſſaria ſint, S. Auguſt. *ſerm. 205. de tempore* docet, *quod ſufficit, quærite, plus nolite, cætera gravant, non ſublevant, onerant, non honorant; habentes igitur alimenta, & quibus tegamur, his contenti ſimus.*

Et egregie S. Bernardus *Epiſt. 2. ad Fulconem* inquit, *Conceditur tibi, ut ſi bene deſervias, de altari vivas, non ut de altari luxurieris, & de altari ſuperbias, ut inde compares tibi fræna aurea, ſellas depictas, calcaria deargentata, varia griſeaque pellicea à collo, & manibus ornatu purpureo diverſificata, denique quicquid præter neceſſarium victum, ac ſimplicem veſtitum de altari retines, tuum non eſt, rapina*
eſt, ſacrilegium eſt. Quæ autem alimenta, & veſtimen- 6
ta ſufficientia ſint, habetur Eccleſiaſt. 29. *Initium vitæ hominis, aqua, & panis, & veſtimentum, & domus protegens turpitudinem.*

Quærere ergo ſtudeant, & amare Moniales, aliique 7
omnes Religioſi, veram Paupertatem, quam voto promiſerunt, ut digni efficiantur promiſſionibus Chriſti; & caveant, ne inter illos numerentur, de quibus Sanctus Bernardus *ſermon. 4. de Adventu*, ait, *Multi pauperes eſſe volunt, eo tamen pacto ut nihil eis deſit; & ſic diligunt paupertatem, nullam inopiam patiantur.* Quam paupertatem, ut Moniales, aliique Religioſi facilius amplecti poſſint, ſequentes Regulas, & documenta in infraſcriptis adjeci quæſitis, quibus ſcrupulos, & dubitationes lenes de medio auferantur.

QUÆSITUM II.

An Moniales, aliæve Perſonæ Regulares poſſint habere peculium, & redditus, ac proventus, annuos?

SUMMARIUM.

1 *Moniales omnes tenentur ad obſervantiam Votorum, quæ promiſerunt.*

2 *Paupertas religioſa privat regularem primo, & principaliter dominio cujuſcunque rei temporalis.*

3 *Dominium rei temporalis eſt jus perfectè diſponendi de re temporali.*

4 *Paupertas religioſa privat regularem uſufructu rei temporalis, qui eſt jus utendi illa re ſalva ipſius ſubſtantia.*

5 *Paupertas religioſa privat regularem uſu juris, quia eſt jus utendi aliqua re, non tamen privat uſu facti.*

6 *Religioſus non ſolum habere non poteſt dominium, & uſufructum alicujus rei, prout importat quid juris, ſed nec etiam poſſeſſionem, aut adminiſtrationem.*

7 *Religioſi habere poſſunt uſum facti dependenter à voluntate ſuperioris.*

8 *Religioſi habere poſſunt dominium bonorum ſpiritualium, ſeu internorum.*

9 *Per Paupertis votum non renunciatur bonis ſpiritualibus, & internis, ſed ſolum temporalibus.*

10 *Religioſi habere poſſunt dominium quarumdam rerum, quæ non ſunt pretio æſtimabiles.*

11 *Regulares omnes tenentur ad Paupertatem religioſam ex vi voti, & præcepti Eccleſiaſtici.*

12 *Peculium, & annui redditus Regularibus prohibentur à ſacris ſanctionibus.*

13 *Regulares utriuſque ſexus an aliquo modo, & forma potiri poſſint peculio, & annuis redditibus?*

14 *Votum Paupertatis excludit poſſidere aliquid independenter à voluntate ſuperioris.*

15 *In Monaſteriis, in quibus non poteſt obſervari vita communis ex defectu rerum ſimpliciter neceſſariarum, an & quomodo permitti poſſint annui redditus, & peculium.*

16 *Præcepta Eccleſiaſtica, & Concilium Tridentinum, Summique Pontifices non obligant cum morali impoſſibilitate.*

17 *Joannes Gallus, qui interfuit Concilio Tridentino, affirmat, annuos redditus de licentia ſuperioris, non fuiſſe religioſis prohibitos in dicto Concilio.*

18 *Prælati regulares ſubditis concedentes cenſus annuos, quare laudentur?*

1 SUppono cum communi Doctorum ſententia, Mo-
niales omnes cujuscumque ordinis ſint, ſive ſubdi-
tæ Prælato Regulari, ſive Epiſcopis, teneri ad obſervan-
tiam votorum, quæ promiſerunt, eo modo, quo alii
Religioſi, exceptis iis, quæ ipſarum ſexui, & fragilitati
repugnant; ratio eſt, quia Moniales ſunt verè perſonæ
religioſæ; videatur Suarez. *tom. 4. de Relig. lib. 1. de va-
rietat. Relig. c. 12.* & Lezana *tom. 1. in ſum. qq. regul. c. 25.
num. 1.*

2 Suppono ſecundo Paupertatem religioſam privare
Regularem primo dominio cujuſcunque rei tempora-
3 lis, eſt enim dominium jus perfecte diſponendi de re
temporali, quod tollitur per paupertatem: ſecundo
4 privare uſufructu, qui eſt jus utendi aliena re, ſalva
ipſius ſubſtantia, quo privatur etiam Religioſus per
5 paupertatem; tertiò privare uſu juris, qui eſt jus uten-
di aliena re, non tamen privat uſu facti, quia iſte non
opponitur paupertati, cum conſtet etiam ſervos, qui
nihil habent proprii, hunc uſum habere reſpectu cibo-
rum, & veſtium, quæ illis à Dominis ſuis conceduntur;
ex Azor. *p. 1. inſtit. mor. lib. 12.* & Leſſ. *2. de ju-
ſtit & jure cap. 4.*

6 Suppono tertiò, Religioſum non ſolùm habere non
poſſe dominium, uſumfructum, aut uſum alicujus rei,
prout important quid juris, ſed nec etiam poſſeſſio-
nem, adminiſtrationem, aut peculium, prout quid
juris important, quia hæc omnia denotant facultatem
utendi re aliqua ex voluntate propria quod repugnat
paupertatis voto, unde Monialis dicens, hoc eſt meum,
intendens, illud eſſe ſuum quoad dominium, & diſ-
poſitionem ad libitum, & formaliter, peccat mortali
ter, ſecùs ſi dicat, hoc eſt meum, intendens, quoad uſum
& adminiſtrationem, & ſimplicem detentionem; ita
Navar. *com. 3. de reg.* Sanch. *lib. 7. in decal. c. 18. n. 25.*
7 & Lezana *cit. n. 3.* ubi addit, quod Religioſi ſolùm
poſſunt dici habere uſum facti, id eſt uſum rerum ne-
ceſſariarum dependenter à voluntate ſuperiorum, qui
8 uſus non repugnat paupertati; & *n* 4. ſubdit quod
Religioſi poſſunt habere dominium bonorum ſpiri-
tualium, ſeu internorum animi, eo quod per votum
9 paupertatis non renunciatur prædictis bonis, ſed ſolùm
temporalibus; ex S. Thom. 2. *2 q 18. (art. 7. ad 4.* &
10 Leſſ. *loc citat.* imò poſſunt Religioſi habere dominium
quarundam rerum, quæ non ſunt pretio æſtimabiles,
v. g. paucarum reliquiarum Agnus Dei, & ſimilium,
quia per votum paupertatis ſolùm abdicarunt à ſe do-
minium rerum pecunia, aut pretio æſtimabilium; ex
S. Thom. *loc. cit.*

11 Suppono quartò Regulares omnes teneri ad non
habendum proprium, non ſolùm ex vi voti Pauper-
tatis, ut diximus, ſed etiam ex vi præcepti Eccleſia-
ſtici illis hoc prohibentis, ut colligitur *ex cap. Non
dicatis 12. q. 1.* & *cap. cum ad Monaſterium, de ſtat. Mo-
nach.* ex ex Concil. Tridentin. *ſeſſ. 25. de regul. c. 2.*

12 Prætermiſſis his, & aliis notationibus, & dubitati-
onibus circa regularis Paupertatis Votum, de quo ſa-
tis *in 2. tom de jure Abbatum diſp. 21.* Ad celeberrimam
hujus materiæ quæſtionem inter Moniales valdè pra-
cticatam, deveniendum eſt, An ſcilicet licitum ſit
Monialibus habere peculium, & annuos reditus, ali-
oſque partiales proventus ad nutum Abbatiſſæ, & ſu-
periorum revocabiles.

Multæ ſanctiones Apoſtolicæ magnam afferunt
difficultatem, & præſertim *dd. cap Non dicatis 12. q. 1,
& cap cum ad Monaſterium, eodem titulo* ſimiliter *caput
ſecundum,* Concil. Tridentin. *ſeſſ 25 de regul.* necnon
cap. 33. Regulæ Sanctiſſimi P. N. Benedicti Abbatis, & alii
Canones, qui peculium, redditus, & annuos proven-
tus; tam in viris, quàm in fœminis Religioſis omnino
damnare videntur,

Quapropter Corduba *in ſum q. 54.* Valent. *in 2. diſp.
1. q. 4. punct. 3.* Molin. *de juſt. tom. 2. diſp. 276* Leſſ.
ibidem lib. 2. cap. 4. dub. 5. n. 30 Azor. *2. par. inſtit Mo-
ral. lib. 12. cap 9. quæſito 1.* Vaſq. *in opuſc. de redditibus
Eccleſiæ cap. 3. dub. 11. n. 40.* Suarez *de relig tom. 3. lib. 8.
cap. 14. num. 18.* Carolus Tapia *in authent. Ingreſſi verbo
ipſo ingreſſu cap. 3. num. 55.* Palatinus *in 4. diſt. 38. diſp 1.
in ſolut. ad 9.* Navar. *de reſt. lib. 3. cap. 1. par. 3. dub. 1.
num. 163.* & Eman. Roder. *in ſum. tom. 2 cap. 31. n. 3.*
negant Regularibus poſt Concilium Tridentinum, &
prædictas conſtitutiones peculium, redditus, aut
annuos preventus, etiam ad nutum ſuperiorum amo-
vibiles.

Contrariam, tamen, & affirmativam ſententiam
docuerunt Fagundez. *de præcept. tract. 2. lib 8. cap. 6.
num. 13.* Graſſius *in dec. aureis par. 1. lib. 3. cap. 5. nu 53.*
Barthol. à S. Fauſto *in Theſaur relig lib. 8. q. 30.* Sylv.
verb. Abbas q. 3. Navarr. *comment. 2. de Regul. num. 15.*
Eman. Roderic. *tom. 30. qq. regul q 29. art. 10.* Peirin.
de relig. tom. 1. cap. 2. q. 2. §. 1. Villalobos *in ſumm. par. 2.
tract. 35. dub 30. num. 2.* Riccius *par. 4. dec. 345. cap 5.
nu. 125.* Taunerus *in 22. diſput. 6. q. 3. dub. 4. num 108.*
Cenedo *de paupert. relig. dub. 9. n. 4.* Sanch. *in decal.
tom. 2. lib. 7. cap. 22. n. 11.* Miraud. *in Manual. Prælat.
tom. 1. q. 28. art. 8.* Barboſ. *de offic & poteſt. Epiſc. alleg.
103. num. 4.* & Antonius Diana *in reſol moral. tract.* 13
de paupert. relig reſol. 32. Lezana *tom. 1. qq. reg. cap. 6.
num. 29.* qui omnes conſtanter affirmant, non eſſe
prohibitum ex natura voti paupertatis, nec ex vi juris
communis, viros & Mulieres regulares poſſe habere
peculium, & annuos redditus, & proventus ad nutum
ſuperiorum amovibiles, imò Religioſum, ſaltem ex
licentia Pontificis, poſſe emittere profeſſionem ſub
hac conditione, quod poſſit habere aliquod peculium,
quoad uſum facti, quia ut ſic non eſt habere domini-
um. Fatentur etiam licitum eſſe, ex juſta cauſa cui-
libet Religioſo utriuſque ſexus concedere dictum pe-
culium & annuos redditus, ut *ſupra*, etiamſi Religi-
oſus, & Monialis non ſit in Ordine officialis, & bo-
norum Monaſterii adminiſtrator, dummodò exi-
ſtant cauſæ rationabiles, quæ à dictis hujus ſenten-
tiæ Doctoribus aſſignantur, de quibus *quæſito ſe-
quenti*, quia votum paupertatis ſolum excludit poſſi-
dere aut uti aliqua re independenter à voluntate ſu-
perioris.

Præterea in illis Monaſteriis, in quibus vel ob ni- 14
miam paupertatem, vel ob malitiam, incuriam aut ne-
gligentiam ſuperiorum, non poteſt obſervari vita
communis dando ſingulis, & omnibus Monialibus
ea, quæ ſunt ipſis ſimpliciter neceſſaria, vel de facto
non dantur, poteſt permitti Monialibus aliquod pecu-
lium, & annui redditus, etiam rei ſtabilis, ad uſus
tantùm ſimpliciter neceſſarios, & amovibiliter à vo-
luntate ſuperiorum, quia iſta prædicto modo habe-
re, eſt tantum contra præcepta Eccleſiaſtica, Concil.
Tridentinum, & Summos Pontif. qui non obligant
cum morali impoſſibilitate, qualis cenſetur eſſe in ca-
ſibus propoſitis. Imò Ledeſ. *de ſtat relig. in com. cap 4.
concl. 3. dub. 13.* citat Joannem Gallum, quem ait
fuiſſe præſentem Concilio Tridentino, nec tamen un-
quam intellexiſſe annuos redditus fuiſſe prohibitos à
dicto Concilio *loc. cit.* & laudat Prælatos conce-
dentes tales redditus ſubditis, quia cum religiones,
ut plurimùm non dent illi neceſſaria, iſti ſi non habent
dictos redditus ad ſibi ſubveniendum, ſibi quærunt,
& forſan inhoneſtè.

QUÆ-

QUÆSITUM III.

De cauſis rationalibus concedendi peculium.

SUMMARIUM.

1. *Cauſæ rationabiles, quibus peculium, & redditus annui Regularibus concedi poſſunt.*
2. *Peculium ſuperfluum eſt prohibitum Religioſis.*
3 *Moniales debent ſemper eſſe paratæ in renunciando peculium, & redditus annuos Monaſterio ad nutum Abbatiſſæ.*
4 *Moniales habent ſimplicem uſum facti circa peculium.*

1 PRima cauſa eſt, ut non habeant peculium Moniales, quoad dominium tanquam aliquid proprium,
ſed ſolum quoad ſimplicem uſum. Secunda, ut illud
habeant cum licentia expreſſa, aut ſaltem tacita Abbatiſſæ; de qua fuſiùs *infra diſp. ſequenti quæſito tertio.*
2 Tertia ut peculium, ſicut & redditus annui, & proventus non ſuperflui, ſed moderati, non excedentes
ſtatum, & conditionem regularem, quia Concilium
Trident. *ſeſſ. 25. cit.* interdicit, Regularibus mobilia
ſuperflua concedi, ergo etiam peculium rei ſuperfluum, illud autem dicitur in præſenti ſuperfluum, quod
non eſt neceſſarium ad ſtatum Religioſi habentis peculium, ut tradit Peirin. *tom. 2. de ſubd. q. 2. §. 1. colligitur 9.* ubi ait quod in hoc debet attendi ratio qualitatis perſonæ, conditionis, loci, varietatis temporum, &
nonnullarum aliarum circumſtantiarum ad decentiam
ſtatus conſervandam neceſſariarum, unde quod uni
Moniali eſt ſuperfluum, alii poteſt eſſe neceſſarium ſi
conſideretur religio ſtrictior, vel laxior, vel qualitas
perſonæ, & gradus, ut ſi eſt Abbatiſſa, vel alia officialis, aut ſimplex ſubdita, vel ætas, ut ſi ſit juvenis,
vel ſenex, infirma, vel ſana; dixi *ratio loci,* quia in una
provincia aliquid eſt neceſſarium, quod in alia erit ſuperfluum. Ita Sanchez. *lib. 7. in decal cap. 17. num. 17.*
unde deciſum fuit à Sacra Congegat. Cardin, ut refert
3 Naldus *verb. Religioſus num. 3. Regulares ſuperiorum arbitrio. & præfinitioni ſtare debere quoad mobilium ſuperfluitatem, vel convenientiam, niſi de exceſſu arbitrii conſtiterit.*
4 Quarta cauſa eſt, quod debent redditus eſſe incorporati bonis Monaſterii communibus. Quinta ut tam
peculium, quàm redditus, & proventus ſupradicti,
non ſolùm ſint ad nutum Abbatiſſæ, revocabiles, verùm etiam, ut poſſint auferri à Monialibus privatis,
quando Abbatiſſæ expediens videbitur, & communi
Monialium Conventui applicare. Sexta, ut moniales
illis proventibus, & redditibus non malè nec in malos, & profanos uſus utantur, ſed pro certis, & determinatis piis licitiſque neceſſitatibus ab Abbatiſſa
cognitis. Septima, ut juſta, & rationabili cauſa hoc
fiat, ex Sanch. *in decal. par. 2. lib. 7. cap. 22.* Octava,
non debet Monialis habere peculii uſum penès ſe, ſed
apud publicam depoſitariam Monaſterii; unde cum D.
Aldonza de Toledo, viro mortuo, facta fuiſſet Monialis, ſibique reſervaſſet ducentos aureos annuos, interrogata à Sacræ Congregatione Cardinalium, an ſecurè id poſſet facere? Reſpondit eſſe contra Concilium, illam dominam annuos redditus apud ſe retinere, ſed potius dandos eſſe Abbatiſſæ, quæ illius neceſſitatibus provideret, ita refert Thom. de Jeſu *in cap. non dicatur p. 4 cap. 5.* Nona, ut Monialis à dicta depoſitaria aliquid peculii acceptura, exponat ſuam neceſſitatem, quæ etiam Abbatiſſæ conſtare debet; & ſic ſtantibus dictis conditionibus, dicunt Doctores ſecundæ
ſententiæ *in antecedenti quæſito* citati, quod optimâ ſalvatur conſuetudo, ut Abbatiſſa concedere queat peculium, & redditus, ac proventus annuos ſuis Monialibus, quæ ſemper debent paratæ eſſe illos voluntati
Abbatiſſæ reſignare, etiamſi in uſum Monaſterii, aliarumquè Monialium dictos proventus, & annuos redditus, expendere voluiſſet, cum circa illos, Moniales,
quæ votum Paupertatis emiſerunt, ut dictum eſt, nullum habeant dominium, ſed ſimplicem uſum facti.

QUÆSITUM IV.

De legatis Monialibus relictis.

SUMMARIUM.

1. *Religioſi bona ſtabilia in communi poſſidentes ſunt capaces hæreditatum, & legatorum.*
2. *Legari poteſt omnibus, qui poſſunt hæredes inſtitui.*
3 *Monachus quicquid acquirit Monaſterio acquirit, & num.* 8.
4 *Monialibus non licet poſſidere abſolutè relictum, vel datum. ſive etiam earum induſtria partum.*
5 *Pecuniæ relicta, ſive acquiſitæ à Monialibus debent Abbatiſſæ. & officialibus Monaſterii tribui.*
6 *Moniales, an retinere aliquid valeant pro ſuſtentatione proprii individui.*
7 *Monialis, cui Pater reliquit centum nummos aureos ad ſuum libitum expendendos, an de licentia Abbatiſſæ poſſit illos alicui ſæculari tradere.*

PRo certo compertum eſt, Moniales, ſicut & alios 1
Religioſos, bona ſtabilia in communi poſſidentes, eſſe legatorum, & hæreditatum capaces, cum per
regulam certiſſimam, iis omnibus poſſit legari, qui 2
poſſunt hæredes inſtitui, ut habetur *inſt. de legatis*
§. legari, hac tamen lege, & conditione, ut non ſibi
ipſis, ſed Monaſterio ſemper acquirant, juxta regulam
generalem, *Quidquid Monachus acquirit, Monaſterio acquirit,* quæ habetur argumento *l. placet, de acquir. hæred.* 3
& cap. in præſentia, de probation. & ideo ex dictis *in antecedenti quæſito* colligunt ſupradicti Doctores, non licere Monialibus abſolutè poſſidere relictum, vel datum, 4
ſive earum labore, & induſtria partum, imò hujuſmodi pecuniæ ex dictis capitibus provenientes, vel quæ
ab aliis ſuſceperunt, non debent poſſidere, nec colligi, 5
aut expendi ab ipſis Monialibus, ſed à publicis officialibus Monaſterii, & Abbatiſſæ tribui, quæ ex eis primum Monialis ipſis, cujus cauſa id quæſitum eſt, neceſſitati providebit, & quod ſupereſt debet expendere
in uſum Monaſterii, per deciſionem Sacræ Congreg.
Cardinal. relatam ab Armendar, *in addit. ad recopil. leg. Navarr. lib. 7. de Relig num. 74.* ubi *num. 77.* dicit
etiam fuiſſe reſolutum, Moniales, cæteroſque regulares, res etiam parvi momenti ſibi relictas, vel donatas, tanquam proprias, retinere non poſſe. Idem dicentum eſt de acquiſitis proprio labore, vel à parentibus acceptis, ex Armend. *cit. num.* 82. *& num. 83.* dicit 6
licere, clam, vel ſuperiore invito, illa comparare, & retinere ad ſuſtentationem proprii idividui, ſi ſuperior,
vel Abbatiſſa, quantumvis requiſita, neceſſaria negaverit, vel ſubtraxerit; idem affirmat Barb. *loc. cit. nu. 7.*
Ex quibus inferendum eſt cum Corduba *in tract. caſ.* 7
conſcient. q. 54. dub. ultim. Eman. Roder. *loc. cit. q. 47. art. 15.* Vega *ſum. tom. 2. cap. 32. caſu 19.* Sanch. *lib. 7. cit 22. n. 16.* Hieron. Roderic. *in compend. qq. regul. reſol. 98. num. 9.* ubi alios Doctores cumulat & ſequitur, licere Moniali, cui pater, vel alii conſanguinei, &
propinpui conceſſerunt exempli gratia centum aureos
ad ſuum libitum expendendos, de licentia Abbatiſſæ,
alicui ſæculari illos tradere, ut dominium illorum maneat apud ſæcularem, & viginti ſibi quotannis ſolvat,
dum vixerit, atque ea defuncta illos ſibi retineat, maximè ſi ita Moniali conceſſi ſint, ut concedens noluerit
dominium in Monaſterium transferri, ſed omninò
cedere in Monialis uſum, quia tunc non acquirit Mo-
niatis

nialis dominium, aut proprietatem, nec uſum juris, ſed ſolum facti ex licentia ſuperioris, ut dictum eſt. Et non obſtat decretum Concilii Tridentini *loco cit.* de non concedendo alicui regulari bona ſtabilia, etiam ad uſumfructum, & adminiſtrationem, ut benè docent præter citatos Beia *reſponſ. caſ. conſcient. part. 3. caſu 36.* Leſſius *de juſt. lib. 2. cap. 41. num. 63.* Ludovicus Lopez. *prima par. Inſtruct. car. 155. col. penult.* ſecùs dicendum erit, ut puto, quando Moniali prædicti centum aurei, nulla addita conditione relinquuntur, quia tunc aquiruntur Monaſterio, juxta regulam dictam, quicquid Monachus acquirit, Monaſterio acquirit.

QUÆSITUM V.

Qua ratione acquiratur Monaſterio relictum Moniali hac conditione, ut ad illam, & non ad Monaſterium pertineat?

SUMMARIUM.

1 *Teſtatoris voluntas ſemper ſervanda eſt omni meliori modo, quo fieri poteſt.*
2 *Conditiones turpes adjectæ legatis non vitiant, ſed vitiantur.*
3 *Pœnæ adjectio actui interdicto eſt ipſo jure nulla.*
4 *Superior conſentiens, ut Monachus, ſive Monialis fruatur legato aliquo, an peccet.*

HOc quæſitum in longum protrahitur à Sanchez *in decal. lib. 7. cap. 17. per totum.* Nos autem brevitati ſtudentes, dicimus in tali caſu mentem teſtatoris eſſe, uſum legati ſic relicti pertinere ſolum ad Religioſum, & non ad Monaſterium, quia ſemper voluntas teſtatoris ſervanda eſt omni meliori modo, quo fieri poteſt, ſed non poteſt ſervari quantum ad hoc, quod Monachus acquirat dominium, aut proprietatem illius, quia eſt contra votum Paupertatis, ergo ſervatur quantum ad uſum ſolum, ita Azor. *tom. 1. lib. 12.*
1 *cap. 20. q. 3.* & Molina *tom. 1. de Juſt. diſp. 140 col. 9.* Si verò teſtator expreſſit, velle tale legatum pertinere ad Monachum, quoad dominium, & proprietatem, valebit legatum, ſed illa conditio habebitur pro non adjecta, ita Imola *leg ſi alienum 49. in principio, n. 3. ff. de hæridibus inſtit.* Angelus *l. quidam 5. §. illo n. 2. C. de neceſſariis ſerv. hæred. inſt.* Jaſon. *Authent. ingreſſi n. 37 C. de ſacroſanct. Eccleſ.* Caldas *l ſi curatorem verb læſis nu. 147. Cod. de in integrum* Riminaldus *inſtitut. per quas perſonas à num. 104. uſque 108.* & ratio eſt, quia conditiones tur-
2 pes adjectæ legatis non vitiant, ſed vitiantur, ac proinde iis rejectis valet legatum *l. 1. l. ſi quis ita, leg. ſi quis ita inſtitutus, l. quæ ſub conditione l. conditiones quæ, & l. conditiones contra ff de conditionibus inſtit. & l in. 3. tit. 4. part. 6.* hæc autem conditio eſt turpis, & ſacrilega, utpotè contra votum Paupertatis, ergo habetur pro non adjecta.

Si teſtator ultra procedat, & velit illud legatum pertinere ſolum, & quoad dominium, & quoad proprietatem ad Monachum, & non ad Monaſterium, & nolente Prælato conſentire pertineat ad extraneum; tunc tale legatum eſt validum in favorem Monaſterii,
3 & illa conditio habetur pro non adjecta, quia adjectio pœnæ actui interdicto eſt ipſo jure nulla, *leg. unica in fin. Cod. de his quæ pœnæ nomine relinquuntur*, ubi hæc habentur verba: *Quòd ſi aliquid facere, vel legibus interdictum, vel alias probroſum, vel etiam impoſſibile juſſus aliquis eorum fuerit, tunc ſine ullo damno etiam neglecto teſtatoris præcepto ſervabitur*; atque ita tenent Barthol. *l. Lucius Titius 78. §. tres hæredes n. 3. ff. ad Trebell.* & ibi Cuman. *n. 6.* Bald. *d. leg unica n. 44.* Tabiena *verb. Monachus quæſt. 14. num. 15.* Cæpola *caut. 252. num. 2.* Angel. *in ſumm. verb. Monaſterium num. 11.* Sylveſt. *verbo Religio 6. quæſt. 7. dict. 3.* Gualdenſ. *de arte teſtandi tit. 5. caut. 63. nu. 1.* Cucc. *lib. 3. inſtit. major. tit. 1. num. 114.* Galganet. *de conditionibus, & demonſtrat. par. 2. cap. 5. quæſt. 12. conſ. 7.* Corduba *in ſumm. q. 154.* Sanch. *loc. cit. num. 17.* Eman. Rodetic. *tom. 2. qq. regul. cap. 6. num. 34.* quicquid dicant Graffius *part. 1. deciſ. lib. 3. cap. 5. num. 41.* & Barthol. à S. Fauſto *in theſaur. relig. lib. 8. qu. 88.* unde hîc apponitur pœna actui malo, & per conſequens interdicto, videlicet, quod Religioſus habeat proprium, ergo talis adjectio pœnæ, eſt nulla, & habenda pro non adjecta.

Utrum autem ſuperior conſentiens, ut Monachus 4
ſive Monialis potiatur tali legato, peccet. Dico, non peccare, quatenus conſentiant frui legato pro piis uſibus, & neceſſariis, non vanis, & ſuperfluis, contra Graffium *in deciſ. par. 1. lib. 3. cap. 5. num. 42.* affirmantem Monachum, ſive Monialem, ex hujuſmodi uſu effici proprietarios.

QUÆSITUM VI.

An pro victu, & veſtitu ſit licitum aliquid Monialibus in particulari aſſignare?

SUMMARIUM.

1 *Regulares omnes non ſolùm tenentur ad votum Paupertatis, verùm etiam ad communem vitam religioſam ſervandam*
2 *Paupertis votum abſque communi vita religioſa ſervari poteſt, licet difficiliter.*
3 *Regularibus pro victu, & veſtitu, An à ſuperioribus aliquid aſſignari poſſit?*
4 *Moniales ex conſuetudine jam introducta, quomodo poſſint aliquos privatos redditus vitalitios in ſubſidium ſuarum neceſſitatum habere?*
5 *Moniales, quibus permittuntur redditus, debent animo, & corde parata eſſe ad nutum Abbatiſſæ illos relinquere, alias Proprietarii efficerentur.*

FAteor, Regulares omnes teneri non ſolùm Pau- 1
pertatis votum ſervare, ſed etiam ſpecialiter vivere communi vita, nimirum in victu, veſtitu, lecti ſterniis, & aliis diſpenſatis, & diſtributis à ſuperiore; ratio eſt, quia licet ſine tali vita communi Paupertatis votum ſimpliciter obſervari poſſit, ut benè probat Navarr. *com. de reg. num. 25.* & Thomas de Jeſu *in d.* 2
cap. non. dicatis 4. par. cap. 3. Nihilominùs Eccleſia à Spiritu Sancto edocta, videns, quod ſine vita communi difficilè obſervari poſſit religioſa paupertas, hac de re omnibus Religioſis iſtum ſpecialem modum paupertis, qui in vita communi conſiſtit, obſervandum præſcripſit, & præſertim in Concilio Tridentino *ſeſſ. 25. de regul. cap. 2.* & in Concilio Mediol. *par. 3. tit. de communi vita uſu*, & in Concilio Aquileienſi primo telaro *in tom. 4 par. 2. Conciliorum pag. mihi 588.* ubi fit ſpecialis mentio de Monialibus: & in Concilio Cameracen. *tit. de Monach. cap. 9. & 10.* quæ omnia renovata fuerunt etiam à Clemente VIII. *in reformat. pro regular.* ut habetur *in 3. tom. Bullar. Cherub. conſt 60.* & poſtmodum confirmata fuerunt juſſu S. D. N. Papæ Urbani VIII. in decreto *de Apoſtatis & ejectis.*

Non deſunt tamen Doctores aſſerentes, licitam eſſe 3
aliquarum Religionum, & Monaſteriorum conſuetudinem, in quibus ex ſuperiorum licentia, certi annui redditus cuilibet Religioſo aſſignantur ad victum, & veſtitum, ac ad alia ejus perſonæ neceſſaria; quod ſi præter dictos annuos redditus aliquid deficit, ipſe quærat, & ſibi acquirat, ut propriis neceſſitatibus ſubveniat; ſi verò ſupereſt, debet illud piis, & religioſis uſibus applicare, non excedendo limites licentiæ, à ſuperiore conceſſæ, dummodò tamen ſit paratus, legitimæ

timæ reformationi faciendæ,& & introducendæ, pro ſtatu regulari, obedire; ita Sanch. *loc. cit. cap. 22. nu 14.* Navarr. *d. comm. 3. n.26.* Tapai *loc. cit. cap. 3. num. 45.* Barb. *cit. n. 7.*

4 Hinc inferunt Miranda *de Sac. Monialibus quæſt. 9. art. 1.* & Cordub. *loc. cit ſum. q. 54.* conſuetudine jam eſſe introductum, ut Moniales habeant aliquos privatos redditus vitalitios in ſubſidium ſuarum neceſſitatum; tam pro victu, quàm pro veſtitu, quorum proprietas reſidet penes Monaſterium, adminiſtratio verò, penes depoſitariam, quæ ab Abbatiſſa in Monaſterio deſignatur, ut pro dictis neceſſitatibus Monialium expendat in caſu, quo vitæ communis minimè poſſit obſervare. Lezan. *tom. 1 ſum. qq. regul. c. 25. num. 7.* & cum ſequentibus conditionibus.

5 Advertunt tamén, quod & nos *ſuperiùs* tetigimus, quod Moniales quibus hujuſmodi redditus permittuntur, corde, & animo paratæ ſint ad Abbatiſſæ nutum illos relinquere, aliàs irrevocabiliter poſſidentes, etiam Abbatiſſa ſciente, & conſentiente, voti Paupertatis tranſgreſſores, & Proprietariæ efficiuntur, ex Em. Roder. *loc. cit. q. 79. art. 12.* Cordub. *de Caſib. cit. q 54. §. 3* Petrus Navarr. *lib. 3 de reſtit. c. 1. n. 166.* Azor. *loc. cit. c 9. q 2.* & Sanch. *loc. cit c. 22 n. 14.* qui affirmant, ſacros Canones prohibentes dictos redditus, intelligendos eſſe de redditibus ſuperfluis, & illicitis, & independentibus à voluntate Abbatiſſæ. Similiter eſſet contra votum Paupertatis, ſi Abbatiſſæ volenti peculium, & annuos redditus revocare, Monialis reſiſtat, ita Graffius *lib. 3. de caſib. reſerv. cap. 4. nu. 51.* Eman. Roder. *loc. cit.* Leſſ. *de juſt. cap, 3 dub. 5. n 37.* Sanch. *cit. n 15.* Barthol. à S. Fauſto *in theſſ lib. 8. q. 10.* Peirin. *tom. 1. de ſubd. q 2. c. 2. colligitur 4.* ubi notat, quod Religioſus non tenetur obedire, ſi ſuperior auferat dictos redditus, ut ſibi retineat, vel auferat illi particulari Religioſo, & non omnibus.

Videatur Diana *loc. cit. reſ 32.* ubi ferè omnes dictas deciſiones à Doctoribus citatis probatas, oſtendit non eſſe diſſonas, & contrarias Conc. Trid. *loc. cit.* & decretis Clem. VIII. ſub die 12. Mart. 1596. editis, & ab Urban. VIII. nunc feliciter regnante, innovatis annò 1621. die 25. Septembris.

QUÆSITUM VII.

An Monialis de licentia Abbatiſſæ poſſit bona ſtabilia poſſidere?

SUMMARIUM.

Monialis etiam de licentia Abbatiſſæ non poteſt bona ſtabilia poſſidere, etſi ſint magna utilitatis Monaſterio, & num. 3.

2 *Summus Pontifex quomodo diſpenſet cum Moniali in voto Paupertatis.*

1 LEzana *in ſumm. tom. 1. c. 6. n. 19.* reſpondet negativè, & probat ex Concil. Trid. *ſeſſ. 25. de regul. c. 2.* ubi habet: *Nec deinceps liceat ſuperioribus bona ſtabilia alicui regulari concedere etiam ad uſumfructum, uſum, adminiſtrationem, vel commendam*, ait enim, quaſi diceret, ſi ante Concilium hoc licebat, non liceat, imò nec

2 Summus Pontifex poteſt hanc licentiam præbere Moniali, niſi cum ipſa diſpenſet in voto Paupertatis, aut auferat ſuperioritatem omnium Prælatorum, & velit peculium illud Moniali conceſſum, ſolùm eſſe revocabile ab ipſo.

3 Tandem ex dictis etiam liquidò conſtat, non licere Moniali poſſidere agros, aliaque bona ſtabilia, etiam de licentia Abbatiſſæ, & juſta de cauſa, etiam magnæ utilitatis, vel neceſſitatis Monaſterii, ſed debent à Monaſterio poſſideri, & eorum redditus, & proventus diſtribui eo modo, quo diximus *ſupra quæſ. 2. & 4.* & ita docent Barth. à S. Fauſto *loc. cit. q 31.* Petr. Navar. *lib. 3. de reſtit. c 1 n. 180.* Eman. Roder. *loc. cit. art. 12.* Cordub. *cit. q. 54.* Barboſ. *de offic. & poteſt Epiſc. loc. cit. n. 5.* Azor. *d. cap. quæſ. 2.*

QUÆSITUM VIII.

An Monialis Novitia profeſſionem emiſſura, & bona ſua Monaſterio relictura, poſſit illud obligare ad ſibi ſolvendam certam annuam penſionem?

SUMMARIUM.

1 *Novitia domina bonorum ſuorum poteſt ea cui vult relinquere*

2 *Monaſterium tenetur Novitiæ conventam penſionem ex debito juſtitiæ perſolvere.*

3 *Novitia Monaſterium hæredem inſtitutum poteſt obligare.*

4 *Utilitas rei acquiſitæ à Religioſo profeſſo penes Monaſterium exiſtit.*

SUppoſito cum Laurent. Peirino *tom. 1. de ſubſidio q. 2. §. 1. verſ. colligitur 6.* quod facultates relictæ à Novitia excedant dictam penſionem, & quod Novitia retineat, vel expendat talem redditum dependenter à voluntate ſuperioris, dico, poſſe obligare Monaſterium ad hujuſmodi ſolutionem; & ratio eſt, quia Novitia tunc eſt domina bonorum ſuorum, ergo poteſt ea relinquere cui ſibi placet, vel abſolutè, vel cum conditione; nec hoc, ut ſupponitur, eſt contra votum Paupertatis, nec contra Conc. Trident. decretum. Imò Monaſterium tenetur Novitiæ penſionem conventam ex 2
debito juſtitiæ perſolvere, quia Novitia erat in ſua libertate, quando ſuum teſtamentum, & renunciationem condidit, ac ſuum univerſalem hæredem Monaſterium inſtituit, & nominavit, cum obligatione ſolvendi ſibi jam profeſſæ talem penſionem, & dum Monaſterium hæreditatem ſic gravatam acceptavit, abſque dubio tenetur ex juſtitia illam penſionem ſolvere. 3
Tum quia ſi Novitia obligaſſet Monaſterium hæredem inſtitutum, ut certam penſionem alteri extra Religionem ſolveret, & Monaſterium acceptaſſet, teneretur ex debito juſtitiæ ſolvere, ergo tenetur ſolvere Novitiæ jam profeſſæ; ut etiam fatetur Ledeſma *de ſtat. relig. in com. c. 4. concl 3. dub. 14.* Tum denique, quia licet jus exigendi illam annuam penſionem, perſonæ cohæreat, utilitas tamen, ſive dominium ex illo 4
jure proveniens, penes Monaſterium, ſeu Monialem illam de licentia ſuperioris, exiſtit, cum in utilitatem Monaſterii reſultet, ſi, ut ſupponitur, Monialis talem penſionem in uſus licitos, ac neceſſarios expendat, ad quos aliàs Monaſterium tenebatur, ut colligitur ex Graffio *lib. 3 de caſ. reſerv. cap. 4. n. 51.* & Navarro *tom. 2. de regul. num. 38.*

QUÆSITUM IX.

An Moniales bona ſtabila poſſint in communi poſſidere?

SUMMARIUM.

1 *S. Claræ Moniales poſſunt in communi bona ſtabilia, & annuos redditus poſſidere.*

2 *Moniales cujuscunque Ordinis bona ſtabilia in communi habere poſſunt.*

3 *Paupertatis votum dicit abdicationem dominii bonorum temporalium.*

4 *Moniales omnes cavere debent à retentione quid notabilis quomodolibet acquiſiti, animo occultandi Abbatiſſæ.*

5 *Declarationes Sacræ Congreg. Cardin. circa votum Paupertatis.*

Miran-

Miranda *loc. cit. de Sacr. Monial. qu. 9. art. 3. in Concl.* docet Moniales S. Claræ, tam primæ, quàm
1 ſecundæ regulæ poſt Concilium Tridentinum poſſe habere bona ſtabilia in communi, non obſtante earum Regula, & Conſtitutionibus; atque ita prius docuit Eman Roder. *tom. 3. cit. 9. q. 29. artic. 14.* ubi poſt formatam diſputationem, argumentis hinc inde reſolutis, concludit, ſupradictas Moniales poſſe nunc in
2 communi bona poſſidere, & retinere. Et Hieron. Roder. *loc. cit. reſolut. 110. num. 15.* addit, Moniales S. Claræ non ſolùm poſſe habere bona in communi immobilia, nunc poſt Concilium Tridentin. verùm et-
3 iam poſſe de licentia ſuperioris habere proventus, & redditus annuos vitalitios, pro ſuis neceſſitatibus, & piis cauſis ad inſtar aliarum Monialium, ut diximus, quia uſus ſic obtinuit, & non eſt contra Concil. Trident. cit. ut docent Sanch. *lib. 7. cit. cap. 12. num. 2.* Navarr. *de reddit. Eccl. q. 1. num. 100. in 2 edit.* Sellius *in ſelect. can. c. 16. num. 3.* ubi refert deciſum fuiſſe à Sac. Congregat. Moniales omnes cujuſcumque Ordinis bona ſtabilia in communi habere poſſe, quia non repugnat voto Paupertatis, cum hujuſmodi votum dicat abdicationem dominii tantùm privati bonorum temporalium, ut diximus; & Armend. *in addit. ad recop. leg.* Navarr. *fol.* 158. *num. 3.* ait, quod Moniales S. Claræ non ſunt comprehenſæ in exceptione facta à Concil. Trident. *loc. cit.* pro fratribus Ordinum Min. de Obſer. ex ſpeciali dec. S. Congreg Cardin.

4 Caveant tamen Moniales, tam S. Claræ, quàm omnes aliæ, ne retineant quid notabile, animo illud occultandi Abbatiſſæ, aliàs graviter contra votum paupertatis peccarent, ſicut etiam ſi aliquid acciperent, tam à parentibus quàm à propinquis, ſeu ex proprio labore, & induſtria acquirerent, ſine licentia Abbatiſſæ, ut docent Navar. in *cap. Non dicatis, num. 5.* Sylveſter *verb. religio 6 quaſ.* 7. S. Anton. *3. part. tit. 16. cap. 1. §. 11.* S. Bonavent. *in ſpeculo diſciplin. part. 1. cap. 4.* Leſſius *2 libro de juſtit. cit. cap. 4. dub. 5 nu. 25.* & Rebellus *de juſtit. part 1. lib. 3 quaſ. 15. ſect* 2. ubi addit, licitum eſſe Moniali recipere rem mediocris valoris, eamque tradere alteri Moniali pro commutatione alterius rei, vel etiam extraneo, dummodo habeat promptum animum rem illam tradere Abbatiſſæ, etiam commutatam, quoties ipſa voluerit; ita etiam tradunt Navarr. *comment. 2. Regul num.* 20. Leſſ. *cit. cap. 41 dub. 9. num* 80. Sanch. *loc. cit. cap. 19.*

His omnibus hactenus relatis, in re tanti momenti, decreta quædam, & reſponſiones ſacræ Congregationis Cardinal. tanquam fundamenta voti Paupertatis addere mihi libuit, quibus multæ aliæ enodantur dubitationes, quæ circa paupertatis votum eſſent dilucidandæ. Imò hæc omnia de dicto voto à me ſcripta prædictis decretis, & reſponſionibus tenoris ſequentis, ſubjicio.

Declarationes Sacræ Congregationis Cardinalium circa votum Paupertatis.

5 Stephanus Quarranta *in ſumma Bullarii verbo caſus reſervati. pag. mihi 194. & 195.* ponit infraſcripta quæſita cum ſuis declarationibus prædictæ Sacræ Congregationis Cardinalium ſub his verbis.

Quæritur primò, An ex diſpenſatione inferiorum Summo Pontifice, liceat Regularibus poſſidere, vel tenere agros, annuos redditus, aliaque bona immobilia, videlicet, & mobilia ſuperflua, non obſtante decreto Concilii Trid. *ſeſſ. 25. de regularib. cap. 2.*

Secundò, An propter talem diſpenſationem, ſeu ſcientiam Superiorum poſſidentes, vel tenentes immobilia, vel mobilia ſuperflua, à culpa, vel à pœna excuſentur?

Tertiò, An Superioribus aſſeverantibus hujuſmodi licentias poſſe concedere, fides adhibenda ſit?

Quartò, An Superiorum arbitrio, & præfinitioni ſtare debeant Regulares, quoad mobilium ſuperfluitatem, & convenientiam?

Quintò, An ſuperiore quantumvis requiſito, neceſſaria ſuis Regularibus negante, vel ſubtrahente, liceat ipſis clàm, vel invito eo, illa ſibi comparare, ſeu retinere?

Sextò, Et quatenus liceat, an itidem liceat cum neceſſaria ideò negantur, vel ſubtrahuntur, quia Monaſterii facultates non ſuppetunt?

Septimò, An dicti Superiores Regulares dictum cap. 2. declarare, & interpretari poſſint?

Ad primum Congregatio Concilii reſpondit, non licere.

Ad ſecundum, non excuſari, neque à culpa, neque à pœna, ipſo facto incurrenda.

Ad tertium, minimè adhibendam.

Ad quartum, niſi de exceſſu arbitrii conſtiterit, utique ſtare debere, habita videlicet ratione perſonæ, officii, & regulæ, ſtatuſque paupertatis, quam profeſſi ſunt, & cæterarum itidem qualitatum.

Ad quintum, non licere.

Ad ſextum, licere, ſi præcisè neceſſitas ſit ad individui ſuſtentationem. cæterum communem penuriam ab omnibus perferendam uſque adeo, ut ſi quid privatim alicui delatum, vel ab ipſo partum fuerit, id omne ad ſuperiorem rectè deferri oporteat, qui ex eo primum ſuccurrat ejus neceſſitati, cujus intuitu illud obvenerit; ſi peculiari aliaque neceſſitate ultra communem, prematur, reliquum Conventui incorporetur, & in communem cedat utilitatem.

Ad ſeptimum, non poſſe.

Hier. Card. Matthæius.

Apud eundem Stephanum Quarant. *loc. cit.* habentur ſequentes declarationes.

In aliquibus Monaſteriis Monialium reperiuntur nonnullæ Moniales, quæ cenſus, & annuos quoſdam redditus, & proventus, ſeu fructus percipiunt, ſub diverſis contractuum ſpeciebus. Nam,

Aliquæ ab aliis Monialibus;

Aliquæ ab ipſis Monaſteriis;

Aliæ verò dederunt pecuniam Monaſterio, ut ex earum pecuniis fieret emptio nomine Monaſterii ad rationem ſepteni, vel octo pro centenario, & Abbatiſſæ dabant dictis Monialibus illos redditus, quos ex dictis emptionibus exigebant ſingulis annis.

Aliquæ Monaſteriis, ſeu eorum ſuperioribus certas pecuniarum ſummas manualiter pro Monaſterii indigentiis, dederunt pacto adjecto, vel etiam tacita conventione adhibita, ut Monaſterium, ſeu Abbatiſſa certos redditus ad rationem tot pro centenario, earum vita durante, concedat.

Quæritur, an in hujuſmodi caſibus liceat Monialibus dictos redditus, fructus, & proventus recipere abſque incurſu proprietatis, vel potius tanquam proprietariæ, incurrant pœnas per Conc. Trident. *ſeſſ. 25. cap. 1. de regul.* proprietariis inflictas, etiamſi de licentia Abbatiſſæ, & ad Abbatiſſæ nutum, vel Conventus, ſeu Monaſterii nomine percipiant.

Congregatio Concilii cenſuit, in nullo ſupradictorum caſuum licere Monialibus dictos fructus, ſeu redditus percipere, & ſi perceperint incidere in pœnas propoſitas Decreto d. c. 2. *ſeſſ* 25. de *regul. neque ab hujuſmodi pœnis excuſari ob licentiam Abbatiſſæ, quæ etiam dicti Concilii decreto in ſupradictis caſibus concedere quidem prohibetur. ſed debet pro ſuo munere ex Monaſterii redditibus, vel eleemoſynis Monialium neceſſitatibus in dies ſubvenire.*

Hier. Card. Matthæius.

Idem Stephanus Quarant. *loc. cit. verb. Monaſteria*

Monialium, pag mihi 460. alias declarationes Sacræ Congreg. Cardin. in eadem materia recenſet, quæ reſpiciunt Conſtitutiones reformationem Monialium concernentes, quæ ſub propriis numeris referuntur *infrà in fine Diſputationum.*

Illuſtriſſimo & Reverendiſſimo Sign. mio oſſervandiſſimo; Noſtro Signore isteſſo hà voluto vedere, & eſaminar le ſcritture mandate da V. S. Illuſtriſsima, e date à nome delle Monache ſopra l' oſſervanza delli Decreti della riſorma de' Monaſterii di coteſta Città, & eſſendo aſſai chiari Capitoli 45. & 46. dell' Ordinationi generali, Sua Santità vuole, che l' oſſervino come cantano ne ſi aggiunga obligo dove non è. E circa alla difficolta, che conſiſte intorno all' ultimo Decreto fatto alli 6. di Maggio 1600. come s' habbia da praticare: Sua Beatitudine ha ordinato ſi dichiari à V. S. Illuſtriſſima, che ſia lecito all' Abbadeſſa, Superiora di ciaſcuno Monaſterio di permettere all' Monache, che poſſa ciaſcheduna di eſſe prendere qualche coſa delle ſouventioni, che gli vengono date, ſenza paſſare per li miniſtri communi de' Monaſterii, e ſenza obligo d' haverne à rendere altro conto, come ſaria à ragione d' un ſcudo il Meſe, per ſervitii minuti, purche s' oſſervi nel reſto il Decreto come ſta E benche quanto alla vita commune, non intende Sua Santità, che le Monache profeſſe prima della riſorma, lequali non eleggono voluntariamente, ſiano aſtrette ad accettarla, come non l' obliga meno il ſudetto Capitolo 45. coſi commanda, che non ſi ricevano nell' auvenire in modo alcuno Monache all' habito, ne alla profeſſione, ſe non ſotto all' intiera riſorma, & oſſervanza della vita commune; e coſi in ciaſcuno de' ſudetti caſi V. S. Illuſtriſſima ſi compiacerà ordinare, che ſia eſeguita la mente di ſua Beatitudine, e le bacio humilmente la mano. Di Roma il dì 8. Marzo 1602.

Di V. Illuſtriſſ. e Reverendiſſ.
Humiliſſ. ſervitore

Il Card. di Fiorenza.

Sanctiſſimus Dominus noſter Clemens Papa Octavus ad tollenda dubia, & difficultates ortas ſuper executione, & obſervatione Capitulorum 45 & 46. Conſtitutionum ſuper regimine Monialium civitatis Neapolitanæ, declaravit, ac decrevit, Capitulum 45. obſervandum fore totum, ut jacet in Monaſteriis, in quibus jam fuit introducta, & acceptata à majori parte Monialium vita communis, in aliis verò in quibus retinentur hactenus proviſiones, & ſubventiones in illa parte tantùm, in qua mandatur, ut ſi quæ Moniales hujuſmodi ſanctam & regularem vivendi rationem elegerint, & earum bona à ſe abdicaverint, & Monaſterio ceſſerint, Superior Monaſterii renuntiationem hujuſmodi recipere, & ex Monaſteriis bonis in his, quæ ad victum, & veſtitum, ac reliquam vitæ ſuſtentationem pertinent, illis providere teneatur: Moniales verò, quæ poſt eaſdem conſtitutiones receptæ fuerint, vel impoſterum admittentur, in eiſdem Monaſteriis, in quibus ſubventiones retinentur, nullatenus invitæ cogantur ad vitam communem, ſed teneantur obſervare Capitulum 46. cum declarationibus inde ſequutis ſub die 6. Maij. 1600. & 5. Martii præſentis anni 1602 illæ autem Moniales, quæ in eiſdem Monaſterriis reperiebantur profeſſæ ante Conſtitutiones, quibus idem Capitulum 46. obſervare non placuit, privatæ ſint omninò voce paſſiva, donec reſipiſcentes, tam ſanctum inſtitutum acceptaverint; eaſdem porrò Conſtitutiones omnes innovans S. Sanctitas mandavit in cæteris omnibus obſervari, & executioni mandari. Romæ 1602.

Dices in ſupradictis declarationibus Concilii Tridentini cavetur, nullo modo licere Religioſis tales redditus poſſidere, nec poſſe ſuperiores facultatem poſſidendi ſuis ſubdidis præbere; ergo, &c.

Reſpondet Peir. *tom. 1. de ſubdito q. 22. c. 2.* §. 1. has declarationes non majorem obligationem inducere, quàm ipſum Concilium, & eodem modo eſſe interpretandas, & notat quod poſſunt Religioſi non ſolum retinere prædictos annuos redditus, & cenſus ſibi relictos in renunciatione, quam fecerunt ante profeſſionem, ſeu quos parentes, vel amici eis reliquerunt, ſed etiam quos ipſi profeſſi inſtituerunt ex nummis eorum induſtria, prædicando, docendo, libros ſcribendo, quæſitis; ratio eſt, quia poteſt Conventus Religioſis benemeritis in præmium ſuorum laborum eis licentiam concedere hujuſmodi annuis cenſibus fruendi; idem affirmant Cenedus *tract. de Paupert. lib. 10. n. 9.*

QUÆSITUM X.

Vtrùm ſtatutum laicarum fœminarum excluſivum propter maſculos, liget moniales?

SUMMARIUM.

1 *Jus commune maſculis, & fœminis pariformiter defert ſucceſſionem.*
2 *Mulier ex eo, quod naſcitur, infligitur ſibi potentia ſuccedendi à ſtatuto excluſivo fœminarum propter maſculos.*
3 *Mulier ingrediens Monaſterium, an tranſeat cum potentia non ſuccedendi in hæreditatem, ſi maſculus extiterit?*
4 *Religio superveniens non ſe extendit ad caſus, qui ſuam virtutem ante Religionem ſortiuntur.*
5 *Succedendi jus vivente Patre poteſt auferri per ſtatutum ſub conditione, ſi maſculus extabit.*
6 *Statutum ubi injecit vinculum ante Religionem ligat indiſtinctè*
7 *Primogenitus ſi ex ſtatuto ſuccedat in hæreditate ſolus, ſi ſecundo genitus fiat clericus, tamen eum ligat.*
8 *Prædia tributaria antequam tranſeant in Eccleſiam, poſſunt vigore ſtatuti collectari; ita ut tranſeant cum onere jam impoſito.*
9 *Stututum excluſivum fœminarum propter maſculos an & quomodo excludat Moniales?*
10 *Fœmina, maſculo nato, excluditur à ſucceſſione, ſtante ſtatuto excluſivo fœminarum.*

A Doctiſſimo, & eruditiſſimo viro P. B, Domino meo præſens quæſitum accepi, quod quotidianum dicit Abbas *in cap. quod ſi Clerici n. 40. de for. compet.* licèt controverſia ſit inter Doctores, recepta tamen magis communis opinio in judicando, & conſulendo, videtur affirmativa, ſive rationes attendamus, ſive numerum Doctorum, qui eam ſequuti ſunt.

Etenim, ut doctiſſimè tradit Caſtrenſ. *conſ. 305. n. 4. poſt. med. verſ. ſi verò ſtatutum lib 1.* in loco ubi eſt
tale ſtatutum, cenſetur ſublatum, & abolitum jus com- 1
mune, quod pariformiter maſculis, & fœminis defert ſucceſſionem; ita quod jus ſuccedendi, quoad tales perſonas ex toto efficitur municipale *l. jus Civile, ff. de juſt. & jur.* &
conſequenter non dicitur deferri hæreditas mulieri de jure communi, ſed ex forma legis mu- 2
nicipalis *l. 1. ff. ut ex legib. ſenat. conſ. bonorum poſſ. det.* Unde eo ipſo, quod mulier naſcitur, infligitur ſibi hac potentia ſuccedendi ab ipſo ſtatuto, ſcilicet in toto, ſi non extiterit maſculus, & in nihilum ſi extiterit, & inconſequens tranſeundo in Monaſterium, tranſit cum illa quam haberet à jure communi, cum illud non vigeat, ubi adeſt tale ſtatutum, vel ſi viget, cum conditione adjecta à ſtatuto, ſi maſculus non extabit, quæ tantum valet, quantum ſi ab eodem jure communi, à
quo ſtatutum ſumit robur *d. l jus Civile ff. de juſt. & jur.* 3
Sicut igitur ingrediens Monaſterium in loco, ubi non viget tale ſtatutum, ingreditur cum illa potentia ſuccedendi, quam habet à jure communi, & cum illis conditionibus, quas adjiceret jus commune & non alias, ne fiat deterioris conditionis *l. Deo nobis C. de Epiſcop. & Cler.*

& Cler. ita & habens poteſtatem ſuccedendi ex l. municipali, certo modo limitataram tranſit cum eadem potentia, ſic ſtricta, & limitata, & non aliàs, cum non efficiatur deterioris conditionis, quia etiamſi non ingrediatur, excluditur, & ſic non debet petere, quod ſit melioris, cum ſatis ſit non effici deterioris, ut dixi.

Et hæc ratio tanquam clara deſtituit unicam in contrarium, quod ſtatutum non poſſit Moniales non ſubjectas ligare, & eas impotentes ad ſuccedendum efficere cùm ſtatutum non liget Moniales, ſed hoc effecerit dudum ante, ſcilicet tempore ſuæ nativitatis, & ſic antequam de ingreſſu eſſet cogitatum. Nam ratio ſexus,
4 quæ hunc effectum producit, adeſt illi à principio, & ſic etiam ſecundum ſententiam eorum, qui contrariam partem conantur defendere cum Religioſo ſupervenìens non ſe extendat ad caſus, qui ſuam virtutem ante Religionem ſortiuntur, ſtatutum obſtat, cum ratio ſexus, quæ effectum producit, adſit à principio.

Quod eo magis procedit cum filiæ de jure communi, & naturali habeant potentiam, & jus ſuccedendi Patri tale, quod per ſe eſt ſeparatum à filiatione, & eſt per ſe probile, etiam vivente Patre, propter votum parentum, *§. ſcripto ff. unde liberi,* Bart. *in l. is poteſt. num. 8.*
5 *ff. de acquir. hæred.* Quod jus, & potentia, etiam vivente Patre poteſt auferri per ſtatutum, & cenſetur ablata ſub conditione, ſi maſculus extabit, ut bene Caſtren. *loco ſupra alleg.* Fœmina igitur ingreditur cum illa qualitate, & conditione, ac certè ſi hoc, quod diſponit ſtatutum diſponeret jus commune, ſine dubio ingrederetur cum iſta qualitate in Monaſterium. Idem ergo ſtante ſtatuto, quod tanquam jus commune civile operatur, ſolùm attenditur, ut *ſupra* dixi. Atque ita cum his rationibus per Caſtrenſ. adductis, eas ad litteram referendo ita ſentit, Socin. ſen. *conſ. 81 ex num. 5. lib. 1.* Fel. in *in cap. Eccleſia S. Mariæ num 79 de conſtit.* Gallel. *in cap Raynucius, in verbo duas habens filias num. 126. de teſtament.* Tiraqu. *l de jure primog. q 43. nu. 14.* Mandel. *conſ. 9 . in primo dubio*, ubi dicit veriorem, & magis communem. Brun. *de ſtat fœmin. excl art 6. num. 37. & ſeqq* qui teſtantur ita in praxi ſervari, Honded. *conſ. 11 num. 37 lib. 2* ubi dicit hanc ſequi dum in judicando, Burſat *conſ. 93 ex num. 48* qui ſimiliter ita teſtatur. Blanc. *de compr. quæſt. 3. num. 32. poſt. verſ. in hac quæſt* ubi dicit ita decinum eſſe ab omnibus, & poſtea refert dd. rationes Caſtrenſ Carol. de Graſſ. *de effect. cler eff. 2. n. 260. & duobus ſeqq.* ubi dicit opinionem hanc eſſe omninò tenendam, & cumulat ferè infinitos qui ita dicunt, Gaſpar. Anton. Theſaur. *quæſt. forenſ. lib. 2. quæſt. 3.* & latiſſimè *q 92.* qui omnes infinitos congerunt concordantes cum rationibus Caſtr. de quibus *ſupra.*

Et ſecundum has rationes fuiſſe judicatum per Rotam Florentinam teſtatur Burgien *deciſ. 9. num 81. & 82 part. 2.* & per Senat. Pedemont. de anno 1602. Theſaur. *ubi ſupra quæſt. 92.* ubi pulchrè, & latiſſimè materiam refert, infinitos congerendo atteſtantes de communi, & quod ita in praxi obſervatur,

6 Et hanc opinionem admittunt omnes Canoniſtæ, dum tenent, quod ubi ſtatutum injecit vinculum ante Religionem, & Clericatum, liget indiſtinctè, exemplificando in pluribus caſibus, & in individuo contra Moniales Abb. *in d. cap. quod ſi Clerici num 40. de for. comp.* ubi Imol. *n 4. poſt med. verſ. & per hoc*; unde Barbat. *num. 91.* Butr. *num. 10.* & alii quos non tranſcribo, cum referantur in Theſaur Tiraq. Honded & alios. *ubi ſupra* Socin jun *in l. filius fam § divi num. 171. de legib.* Parit. *conſ. 40. num. 16. lib. 3.* Nat. *conſ 282. n. 12.* Rimin. jun. *conſ 15 nu. 80. lib. 1.* Blanch *ubi ſupra quæſt 3 num. 32. verſ in hac quæſtione.* Marant *diſput 8 n 6.* Carol. de Graſſ. *d. effect. 2 num. 121.* ubi latiſſimè Maſcard. *de gen. ſtat. interpr. concluſ. 1. num. 235.*

Et pro corroboratione hujus ſententiæ afferunt exemplum de primogenito, qui ſi ex ſtatuto ſolus ſuccedat in hæreditate, quamvis ſecundogenitus fiat Clericus cum ligat, cum ante Clericatum injecerit vinculum, 7
ita ad rem noſtram contra Moniales Socin. *de conſ. 81. num. 5. poſt. med lib. 1.* Imol. *in d. c. quod Clerici num. 4. poſt med* Tiraq. *d q 43. num. 6.* Brun. *dict. art. 6 nu 37. circa medium,* Maſcard. *d. concl. 1. num. 235.* Capra. *reg. 15. num. 47. & ſeq & num 51.*

Similiter de prædiis tributariis in quibus poſtquam ſunt delata ad Eccleſiam non intelliguntur ſtatuentes imponere collectam, antequam tamen tranſeant in Eccleſiam, poſſunt collectari vigore ſtatuti. Ita quod ſi poſtea tranſeant in Eccleſiam, transferantur cum illo onere tributorum, ut ad rem noſtram Socin. *d. conſ. 81. n. 5. poſt. med* Brun. *d. art. 6. num. 38.* & alii. 8

Et hanc opinionem admittunt eo fortius prædicti Doctores dum ſtatutum, prout hic, generaliter loquitur, quia tunc non poteſt conſiderari odium aliquod Religionis, nec quod ſit contra libertatem, ſed potiùs favor agnationis, & boni publici cauſa. Ita poſt alios *ſupra* alleg. de communi Gail. *pract. obſerv lib. 2. cap. 32. num. 4. verſ ſecus ſi ſimpliciter.* Purpur. *in l. ult. n. 152. in fine, & ſeqq Cod. de pactis* Parit. *conſ. 40. num. 6. circa med. lib 3.* cum aliis latiſſimè per Theſaur. *dict quæſt. 92.*

Et certè ſi conſideremus rationes, quæ poſſunt adduci pro contraria opinione, ſine dubio apparebit, hanc eſſe veriorem, & in judicando admittendam.

Nam cum non poſſint ſtatuentes Moniales includere, tanquam non ſubditas, dum ſtatutum generaliter loquitur, & indiſtinctè, & ratio ſexus ſit illa, quæ à principio, & ante Religionem producit effectum, ſine dubio dicendum eſt, ſtatutum non loqui de Monialibus, cum ante Monachatum effectus producatur, ut *ſupra* dixi, & bene tradit Brun. *dict. art. 6. num 48.* Maſcard. *dict. concluſ. 1. num. 236.* Graſſ. *de effect. 2. num. 271.* 9

Quod hujuſmodi ſtatutum ſit contra libertatem Eccleſiaſticam, propter quam non debet quis retrahi ab ingreſſu Religionis, tollitur, cum, etiamſi non ingrediatur ſit excluſa, Socin. *d. conſ 81. num. 5. lib 1. poſt med.* Blanch *ubi ſupra num. 32.* Quod verò ſit attendendum tempus delatæ ſucceſſionis juxta opinionem Salic. *in auth. caſſa num. 14. de ſacr ſanct Eccleſ.* quo reperiuntur Moniales & ſic non ſubjectæ. ultra tot reſponſiones adductas, per Tiraq. *d quæſt. 43. num. 7. & 8. & ſeq* Brun. *d. art. 6. n 48. & ſeqq.* Theſaur. *d q. 92.* clara eſt reſponſio, quod tempus delatæ ſucceſſionis, licèt conſideretur reſpectu emolumentorum; tamen ad id requiritur facultas ſuccedendi, quæ cum ſit ſublata ante delatam ſucceſſionem, & ante ingreſſum, imò ab ipſa nativitate, propter rationem ſexus, quæ effectum producit veniente ſucceſſione, non poteſt conſiderari illud tempus, cum facultas, & jus ſuccedendi ſit ſublata ante per ſtatutum, quod fieri poteſt etiam vivente Patre, ut *ſupra* dixi, cum ſit quid diverſum à filiatione. Bart. *in l. is poteſt nu. 8. ff. ad acquirend. hæred.* & tradunt omnes *in l. Gallus § et quid ſi tamen ff. de lib. & poſth* Brun. *d. art. 6. n. 48.* Molin *de primog. lib. 2. cap 10 num. 81.* Graſſ. *d. effic 2. num 271.*

Ex quibus ſine dubio patet, quod opinio in contrariam, tanquam ſine ratione, non ſit ſequenda, cum iſta ſit magis communis, & verior, prout fatentur etiam illi, qui contrarium tenuerunt, præcipè Cephal. qui cum aliis ſolet pro contraria allegari, nam *conſ 146. num. 26.* expreſsè fatetur, hanc eſſe magis communem; Salyc. etiam *in auth. caſſa*, ab omnibus ferè allegatur pro iſta opinione, ſcilicet quod ipſe diſtinguat, quando ſtatutum eſt prius conditum, vel poſt, & dum dicit fuiſſe judicatum per valentiſſimos Doctores, intelligunt ſecundum hanc diſtinctionem

prout in ſpecie Blanc. *de compreh. ubi ſupra quæſt 3. poſt numerum 32.* Maſcard. *de gener. ſtat. inter concluſ. 1. num 235.*

His accedunt, quod cum verſemur in quærendis, & non in quæſitis; tanto magis ſtatutum ligat, cum bona, antequam acquirantur, ſint ſub poteſtate ſtatuentium, ut in puncto Urſill. *ad Afflict. deciſ. 310. num. 9. in fine* cum aliis longa ſerie adductis per Graſſ. *d effect. 1. num. 188.*

Necnon ratio ſtatui finalis, quæ attenditur, quæ eſt pro conſervatione boni publici, & familiæ, ac agnationis. Unde per totam Italiam ſunt hujuſmodi
10 ſtatuta, ut dicit Silvanus *conſ. 1. num. 119.* & ſic fœmina non excluditur odio Religionis, quia Monialis, ſed fœmina, & quia maſculus includitur, & eo ſtatim nato, fœmina eſt excluſa, ut latiſſimè Tiraq. Brun. & Graſſ. *ubi ſupra*, & Theſaur. *d. q. 92. num. 6. & ſeq. & num. 12* ubi dicit, ex hoc inductam eſſe conſuetudinem, & obſervantiam omnium Provinciarum, quod Monialis habeatur pro dotata, ut comprehendatur ſub ſtatuto mandante fœminas dotatas non ſuccedere, Surd. *conſ. 192. num. 21. lib. 2.*

QUÆSITUM XI.

Utrùm Monialis generaliter ante Profeſſionem renuncians ſuam legitimam, & quamcumque ſucceſſionem ſibi obventuram, cenſeatur cedere Majoratui, & Feudo?

SUMMARIUM.

1 *Feudum non venit in renunciatione quamtumvis generaliſſima, & ampliſſima, niſi de ipſo expreſſa mentio fiat.*
2 *Renunciatio generalis nihil aliud importat, quàm renunciationem paternam, & maternam, hujuſmodi ſimilem.*
3 *Bona feudalia non dicuntur bona paterna, ſed filiorum*
4 *Feudorum natura ab aliis bonis eſt diverſa, & ſeparata.*
5 *Renunciatio non continet, niſi quæ expreſſa ſunt aut veniunt in neceſſariam conſequentiam expreſſorum.*
6 *In renunciatione ſtricta eſt facienda interpretatio.*
7 *Renunciatio generalis legitimæ & cujuſcunque ſucceſſionis non tollit Moniali jus feudi ſibi debiti.*
8 *In renunciatione univerſali comprehenduntur feuda, quamvis de illis expreſſa mentio facta non ſit.*
9 *Quicquid dicitur de feudo, militat etiam in majoratu.*

1 Dicendum exiſtimarem, in hujuſmodi renunciatione quantumvis ampliſſima, & generaliſſima, non venire feudum, ad quod renuncians habebat, vel habere poterat jus, niſi de ipſo expreſſa, & ſpecifica mentio fiat, ut ait Eman. Roderic. *tom. 2. quæſt. 78. §. tertio probatur* Sanch. *in decal lib. 7. cap. 25. num. 29.* Tiraq. *de retract. lignag. gloſſ 3. num. 6.* Bald. *in authent. in ſucceſſionibus ante fin. Cod. de ſuis, & legit.* Pancirol. *conſ. 1. vol. 1. num. 43. & 45.* Menoch. *conſ. 401.* qui benè hanc materiam diſcutit, & præcipuè *num. 79.* dicit, quod ſub generali renunciatione bonorum non veniunt bona, quæ aliunde ex alia cauſa obveniunt renuncianti, quàm ex bonis ejus, & cauſa, cui fit renunciatio, ſed requiritur ſpecialis remiſſio, & ut etiam poſt alios tradit Socin. ſen. *in l. 1. §. veteres num. 3. ff. de acquir. hered.* Dec. *in conſ. 266. col. 1. & in conſ. 310. col. 1.* Pariſ. *conſ. 49. nu. 41. lib. 3.*

2 Et quod feudum in generali renunciatione non comprehendatur; probatur illa ratione, quod generalis renunciatio nil aliud importat, quàm renunciationem paternam, & maternam, & hujuſmodi ſimilem, cum autem bona feudalia non dicantur bona paterna, ſed propria filiorum, ergo non erit dicendum, in 3
generali renunciatione comprehendi feudum: ita arguit in caſu noſtro Pancirol. *loco citat. num. 43.* Barth. *in l. item videndum in fin. ff de petit. hared.* ubi Bald. & Angel. & latè diſputat Alberic. *in l. tres fratres ff. de pact.* Dec. *in l. 1. num. 4. ff. ſi cert. petatur.* Tum quia 4
natura feudorum ab aliis bonis eſt diverſa, & ſeparata, & ideò requiritur ſpecialis mentio in renunciatione, aliàs non intelliguntur comprehenſa bona feudalia, ut docet Tiraq. *de retract. lignag. gloſſ. 3 num. 9.* Card. Alexand. *in cap. 1. ad fin. tit. de inveſt. de re alienat. facta.* Decius *in conſ. 139.* cujus ſubſcriptio incipit *an, & quando fœmina, in fine.*

Similiter probatur, quia renunciatio accipitur, ut 5
non contineat, niſi quæ expreſſa ſunt, aut veniunt in neceſſariam conſequentiam expreſſorum, ſicuti Cald. tradit. *conſ. 5. in titul. de prabend.* Pereg. *de fideicom. art. 52. num. 25.* & ſtricta in renunciatione facienda eſt interpretatio, Cardin. *conſ. 12.* Dec. *conſil. 373. num.* 6
2. & 3. & 495. num. 19. & 20. & meliùs *conſil. 452. num. 21.* ubi pro ratione adducit, quod voluntas, quæ ex facto colligitur, limitatur quatenus neceſſariò ex tali facto inferatur. Bart. *in l. 1. §. hoc interdicto ff. de itinere, actuque privato*, quod etiam repetit *conſ. 460. num. 6.* idcircò renunciatio generalis legitimæ, & cujuſcumque ſucceſſionis non tollit Moniali jus feudi ſibi debiri, pulchrè Dec. *conſ. 551. colum. 1.* & latè 7
Curt. jun. *in conſ. 101. per tot.* & idem Curt. *conſil. 23. num. 1.* ubi dicit, quod renunciatio eſt ſtrictè intelligenda, quam primum aliquid operata aſt, reſtringi debet, ut minus præjudicet; per Text. *in l. ſi ſervitus, ff. de ſervit. Urban. præd.*

Si verò renunciatio eſſet univerſalis & non generalis, (ut in caſu noſtro) tunc in feudo Monialis admittenda non eſſet, cum in renunciatione univerſali comprehendantur feuda, quamvis de ipſis expreſſa mentio facta non ſit, ut in terminis dixerunt Corn. *in conſ. 421. in fine lib. 4.* Jaſon. *in conſ. 234. col. 2. verſ. tertio iſtuis. ſtatutum lib. 2.* Dec. *in conſ. 76. column. 2.* & apertiùs *in conſ. 379. num. 11.* Menoch. *loco ſupra cit. num. 84.* 8

Nota tamen, quicquid dixi de feudo, militare etiam in majoratu, & eiſdem rationibus, quibus ducor ad probandum, quod monialis, non obſtante hujuſmodi renunciatione generali, debeat ſuccedere in feudo, ducor ad ſic probandum de majoratu, cum valeat argumentum de feudo ad majoratum, ut benè ajunt Paulus Card. Socin. Pariſ. Pinell. Covarr. Antonius Gomez. quos omnes refert, & ſequitur Molina *de primog. cap. 7. num. 1.* Emand. Roder. *qq. Regul. tom. 2. q. 78. art. 14. §. tertio probatur.* 9

QUÆSITUM XII.

De pœnis contra Regulares utriuſque ſexus Proprietarios.

SUMMARIUM.

1 *An peccatum contra votum paupertatis poſſit aliquando eſſe veniales?*
2 *Regulares ultra peccatum mortale, quod committunt, frangentes votum paupertatis, in jure commum privantur Communione Altaris.*
3 *Regulares proprietarii carent Eccleſiaſtica ſepultura.*
4 *Regulares proprietarii convicti privantur voce activa, paſſiva per biennium, & acriùs infliguntur juxta Ordinis Conſtitutiones.*
5 *Proprietarius debet de Monaſterio expelli, ſed limitat, ut num. 6.*
7 *Regularis proprietarius eſt excommunicatus.*

Notan-

1 NOtandum, quod Vivald. *in Candel. ad ſacram. 3. p. cap. 14. num. 68.* & Paſſarell. *in Privil. Minim. titul de propriet. abdic.* putant, in materia proprietatis non poſſe dari materiam levem, propter quam ſolum venialiter peccetur.

Sed nihilominus probabiliſſima ſententia eſt, poſſe delictum proprietatis, quantumvis ex ſuo genere mortale, reddi veniale ex parvitate, & levitate materiæ, quia peccatum proprietatis ſolum habet malitiam quaſi furti, ut importat uſum rei alienæ invito domino, & malitiam ſacrilegii, ut contra votum, ſed utroque modo eſt capax materiæ levis, & parvæ, ut patet in furto unius quatrini, & in tranſgreſſione voti dicendi ſemel, *Gloria Patri, &c.* ergo etiam in proprietatis peccato poteſt dari materia levis, ratione cujus ſolum ſit peccatum veniale. Ita Corduba *in ſum. q. 109.* Rebellius *tract. de juſt. part. 1. lib. 3. quæſt. 15. ſect. 3. num. 22.* & Religioſus tunc non ſubjacet pœnis proprietariis inflictis; ſicut nec Monialis retinens proprium de licentia ſuperioris dicitur contravenire voto Paupertatis, quia conſentiunt ſuperiores. Rota *dec. 216. p 2. n. 12. noviſſ.*

2 Pœnæ autem ſunt ſequentes Prima, habetur *in cap. Monachi, de ſtat. Monachor.* ubi (ultra peccatum mortale, quod committit Regularis frangens paupertatis votum) privantur inſuper communione Altaris. Secunda pœna contra proprietarios legitur *in eodem c. Monachi, de ſtat. Monach.* quod nimirum proprietarii non debeant in loco ſacro ſepeliri, ſed in ſterquilino cum pe-
cunia, quæ inventa fuerit, *ex cap cum ad Monaſterium,* 3
de ſtat. Monach. ubi Zabar *n. 1. notab 2* Caball. *in dec.*
aur. part 2. lib 3 c. 19. n 5. Sand *de aliment. tit 8 pri-*
vil. 79. n. 2. Eman. Roder. *qq. regul om. 3 q. 61. art. 1.*
Barboſ. *loc infr cit.* ubi addit. cum cæteris Doctoribus,
quod æquitas ſuadet, ſolam propriam pecuniam, ſeu
partem pecuniæ ſepeliendam eſſe, ne tota perdatur;
quod etiam affirmant Hoſtienſ *in d. c. cum ad Monaſt.*
n. 7. Joan. Andr. *n. 4* Anchar. *n. 10. notab. 5.* Abb. *n. 5.*
Greg. Lopez. *l 4. gloſſ. 3. tit. 7. part 2.* Sanch. *in Decal.*
lib. 7. c. 20. n. 11. Tertia pœna eſt, ut Religioſus depre- 4
henſus in proprietate, aut convictus, privatus ſit bien-
nio voce activa, & paſſiva, & acrius juxta ſuæ Regu-
læ, & Religionis Conſtitutiones puniatur, ex Concil.
Trid. *ſeſſ 25. c. 2. de Regul.* Quarta pœna: debet pro- 5
prietarius de Monaſterio expelli *per cap. cum Monaſte-*
rium, de ſtat. Monach. ſed hujuſmodi pœna, & expulſio
correpta eſt *in cap. final. de Regul.* ubi habetur talem
Regularem deputandum eſſe ergaſtulo Monaſterii, ut 6
pœnitentiam agat, quod etiam notant Sanch. *loc. cit.*
lib. 7. c. 20. num. 12. & Abb. *in d. c. cum ad Monaſt. n. 13.*
Barb *de jure Eccleſ. lib. 1. cap. 43. n. 88.* Joan. Bapt. de
Lezana *in ſumma qq. regul c. 6. n. 59.* Quinta pœna eſt, 7
ut proprietarius ſit excommunicatus, ut habetur in
quibuſdam Conciliis Provincialibus Coloniæ; ſed talis
excommunicatio non habetur in jure. Ex quibus ſatis
conſtat, quid dicendum ſit de pœnis Monialibus pro-
prietariis infligendis.

DISPUTATIO IX.

De largitione munerum Monialibus, aliiſque Regularibus interdicta.

Quæſ. I. *Vtrùm munerum largitio ſit Regularibus interdicta, & ſub quibus pœnis?*
II. *An Monialis de licentia Abbatiſſæ poſſit conſanguineo, ſive familiari conficere aliquid magni valoris propria induſtria, & arte?*
III. *An in aliquo caſu liceat Moniali de licentia Abbatiſſæ aliquid largiri?*
IV. *Quid intelligatur nomine eſculenti, & poculenti?*
V. *An Monialis poſſit de bonis paraphernalibus aliquid largiri?*
VI. *An Monialis incidat in Bullam Clementis VIII. ſi abſque Abbatiſſæ licentia accipiat pecuniam, ut eam liberè in eleemoſynam diſponat?*
VII. *Quid requiratur ad validam donationem factam Monaſterio à Novitia Moniali?*
VIII. *An Monialis poſſit aliquid æquipollens alicujus meritis elargiri, & ultra?*
IX. *An Moniales inter ſe poſſint munera largiri de licentia Abbatiſſæ?*
X. *Vtrùm Monialis poſſit commodare, mutuare, commutare, emere, & expendere?*
XI. *Vtrùm Monialis poſſit ſine licentia Abbatiſſæ ſuam pictantiam donare?*

QUÆSITUM I.

Vtrùm munerum largitio ſit Regularibus interdicta, & ſub quibus pœnis?

SUMMARIUM.

1 *Munerum largitio de jure communi, & novo vetita eſt Regularibus.*
2 *Bulla Clementis VIII. de largitione munerum omnes Regulares, quoad actionem largiendi, quo vero ad acceptationem, omnes laicos comprehendit.*
3 *Pinzocheræ non comprehenduntur in d. Bulla.*
4 *Protectores Ordinum, & Generales, omneſque Prælati comprehenduntur in dicta Bulla.*
5 *Monialis expreſsè, vel tacitè acceptans munus, quomodo agat contra Bullam Clement. VIII. de largitione munerum, & contra charitatem?*
5 *Pœna appoſita contra tranſgreſſores Bullæ.*

LArgitio munerum de jure communi vetita eſt omnibus Regularibus per ea, quæ traduntur *in cap. Nulli liceat.* & *cap. ſi quis tit. de rebus Eccleſiæ alienat.* & *c. cum ad Monaſterium, &c. Monach. 2. de ſtat. Monach.* & in Concil Trid. *ſeſſ. 25 de Reg c. 2.* quod etiam tuentur Soſa *in explicatione hujus bullæ fundam. 2. num. 8. & §. 3. n. 72.* Ortiz. *in ſumm c. 5. n. 10.* Joann. Valerus *in differ. utriuſque for. verb Munera n. 1.* Diana *in reſol. moral. tract. 6. de paupert. religioſ reſol. 2.*

Et inſuper ſpeciali Conſtitutione, & jure novo Pontificio Clementis VIII. Regularibus utriuſque ſexus interdicta fuit munerum largitio, & meritò, quia Regulares per votum Paupertatis, & incapacitatem dominii, cuſtodes bonorum Eccleſiaſticorum, & fideles adminiſtratores tantùm conſtituuntur.

Quam Conſtitutionem, hîc apponendam cenſui, cùm tota hæc diſputatio in ea fundetur, cujus tenor eſt:

REligioſæ Congregationes, ab inſigni ſanctitate viris, Spiritus Sancti afflatu inſtitutæ, tantas Eccleſiæ Dei utilitates omni tempore attulerunt, ut ad eas conſervandas, & inſtaurandas Romani Pontifices prædeceſſores noſtri magnam jure optimo diligentiam ſemper adhibuerint Nam cum ea ſit rerum humanarū conditio, & natura, ut etiam quæ

optime fundata, & conſtituta ſunt, partim hominum imbecillitate, & ad malum proclivitate, partim Dæmonis aſtutia, paulatim deficiant, ac niſi cura pervigili ſuſtententur, in deterius prolabantur: idcirco ſummorum Pontificum vigilantia magnoperè laboravit, ut Regularium ordinum diſciplina aut labefacta in priſtinum reſtitueretur, aut ſalutaribus conſtitutionibus communita, integra, atque incolumis permaneret. Quorum nos veſtigiis pro eodem officii munere inſiſtere, & paſtoralem illorum ſolicitudinem (quantum poſſumus) divina adjutrice gratia cupimus imitari. Quare ne ex muneribus, quæ à pluribus religioſæ vitæ profeſſoribus, ex Chriſti patrimonio, quibuſvis hominibus, quavis ex cauſa ſæpe tribuuntur, gravia incommoda, & mala etiam boni ſpecie exiſtant, præcavere ſtudentes.

Hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione univerſis, & ſingulis, cujuſcunque ordinis mendicantium, vel non mendicantium, bona immobilia & redditus certos ex indulto Apoſtolico poſſidentium, vel non poſſidentium, ſeu cujuſvis Congregationis, ſocietatis, & inſtituti (non tamen Militiæ) regularibus perſonis utriuſque ſexus omnem, & quamcunque largitionem, & miſſionem munerum penitùs interdicimus. Sub qua prohibitione, comprehendi volumus omnia, & ſingula capitula, Conventus, & Congregationes, tam ſingulorum conventualium Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, Præceptoriarum, domorum, & locorum, quàm Provincialia, aut Generalia cujuſlibet Provinciæ, ſive univerſi Ordinis, ſocietatis aut inſtituti, eorumque, vel earum Camerarios, Commiſſarios, & quoſcunque officiales, & ſingulares perſonas: ipſos etiam ordinum, Congregationum & ſocietatum hujuſmodi ſuperiores quaſcunque dignitates obtinentes, etiam Generales, & Provinciales, Magiſtros, Miniſtros, & quocunque nomine Præfectos necnon Conventuum, Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, præceptoriarum domorum, & locorum quorumcunque Abbates Priores, Præpoſitos, Præceptores, etiam Majores Guardianos, Miniſtros Rectores, atque Abbatiſſas, Prioriſſas, & alio quovis titulo Præſidentes, tam ipſis regularibus, quàm locorum Ordinariis ſeu quibuſvis ſuperioribus ſubjecta utriuſlibet ſexus ad vitam, vel ad tempus deputatos.

Adeò, ut nemo unquam eorum, vel earum directè, vel indirectè palam, vel occultè, tam communi, quàm particulari, & proprio nomine, etiam ſub quovis ſtatuti, vel conſuetudinis, ſeu verius corruptelæ, aut alio prætextu, vel quacunque cauſa, niſi in Generali capitulo, aut alia Generali Congregatione, re maturè diſcuſſa unanimi conſenſu omnium, ſuperiorumque permiſſu cauſa approbata fuerit quidquam tale attentare valeat.

Id autem ita abſolutè, & generatim vetitum intelligatur, ut neque omnino fas ſit quidquam donare, tam ex fructibus, redditibus, & proventibus, collectis vel contributionibus, aut oblationibus, ſive eleemoſynis, aut ſubſidiis certis, vel incertis, ordinariis, ſeu extraordinariis, menſæ, ſeu maſſæ communis, vel cujuſvis fabricæ, & ſacriſtiæ, quorum bona communiter, ut præfertur adminiſtrantur, ſeu quæ rationibus reddendis ſunt obnoxia, quam ex pecuniis etiam, quæ à ſingulis quovis modo acquiſitæ, in commune conferendæ omnino ſunt. Nec ſi per viam voluntariæ contributionis in commune congeruntur. Nec ſi forſan privatim, & nomine cuilibet Religioſo à ſuis ſuperioribus, vel à propriis affinibus, propinquis, familiaribus, amicis, aut benevolis, vel aliis Chriſti fidelibus, etiam eleemoſynæ, aut charitatis, & illius propriæ perſonæ intuitu attributa ſeu quoquomodo per quemlibet Religioſum ſuo Monaſterio, Domui, aut loco acquiſita eique ut ad libitum de eis diſponat per ſuperiores conceſſa fuerint.

Præterquam leviora eſculenta, aut poculenta, ſeu ad devotionem, vel Religionem pertinentia munuſcula, communi tantum nunquam verò particulari nomine (ubi ſuperiori de conſenſu Conventus videbitur) tradenda.

Sed, & hujuſmodi miſſiones munerum ipſis Religioſis utriuſlibet ſexus non ſolum per ſe, verum etiam per alios tam directè, quam indirectè prohibitas declaramus.

Neque verò quiſpiam ab hac generali prohibitione ſe excuſare valeat, etiamſi munera miſerit, cujus perſonæ laicæ vel Eccleſiaſticæ, cujuſcumque ſtatus, gradus, dignitatis, ordinis, vel conditionis, & quavis non ſolum mundana, & Ducali, Regia, Imperiali, verum etiam Eccleſiaſtica, & Pontificali, aut alia majori, etiam S. R. E. Cardinalatus dignitate fulgenti, etiam proprio loci ordinario, etiam ex cauſa, & occaſione benedictionis, vel ſuſceptionis habitus regularis, tonſuræ aut profeſſionis Monialium, tam ſibi ſubditarum, quàm non ſubditarum, aut ipſi etiam proprio ordinis, vel Congregationis Protectori, Viceprotectori, Generali, vel Provinciali, aut cujuſvis Monaſterii, Prioratus, domus, aut cujuſlibet alterius loci Regularis ſuperiori, aut alio quocunque, officio, munere, aut dignitate fulgenti, vel cuicumque etiam ſimplici, & particulari Religioſo.

Ita ut inter ipſos quoque Religioſos (ne prava ambitione impulſi pro conſequendis in ſua religione gradibus, & dignitatibus alter alterius gratiam, aut benevolentiam aucupentur) quæcumque largitio, aut donatio munerum (niſi rerum minimarum de licentia expreſſa & in ſcriptis ſuperiorum) ſit penitus interdicta.

Inſuper prohibemus, ne unquam eiſdem Regularibus liceat ullas pecunias quo quomodo erogare in alicujus etiam benefactoris, aut Protectoris, vel ordinarii honorem etiam occaſione tranſitus, vel primi ingreſſus, aut ad beneficiorum acceptorum memoriam, gratique animi teſtificationem, ſeu pro prædictis perſonis quavis authoritate, vel dignitate fungentibus, honorificè, lautè, & opiparè excipiendis ſeu pro quibuſvis conviviis eiſdem, aut cujuſvis alteri quacumque occaſione, vel cauſa exhibendis, vel pro comeſſationibus aut compotationibus quibuſvis perſonis, tam ejuſdem Ordinis Cong. Monaſterii domus, aut loci, quam extraneis largiendis.

Aut pro exhibendis ſpectaculis, etiam piis intra Eccleſiam, Monaſteria, & Domos ſacras, ſeu pias, vel extra eas, in quibuſvis publicis, aut privatis, ſacris, aut prophanis locis, etiam ubi Sanctorum, & Sanctarum vita, aut res piæ geſtæ, etiam in memoriam paſſionis dominicæ populis ſpectandæ proponuntur, aut alias in prædictis, ſive in quibuſvis rebus ſupervacaneis ad pompam, & oſtentationem, aut ad oblectationem, vel paucorum lucrum, & privata commoda, quomodolibet pertinentibus, niſi re ipſa pro divino cultu, & veris Chriſti pauperum indigentiis, ſervato in hoc charitatis ordine, & habita neceſſitatis ratione, & conſilio, & conſenſu ſuperiorum ſublevandis alias in rebus licitis; & per capitulum Generale, aut Provinciale non prohibitis, vel taxam ibi forſan præſcriptam non excedentibus, ſumptus hujuſmodi fiant.

Declarantes tamen per hac, laudabilem, & Apoſtolica doctrina ſacriſque canonibus commendatam hoſpitalitatem, præſertim erga pauperes, & peregrinos, nequaquam imminui, aut prohiberi. Quinimo, ſi qui redditus ad id, vel ex fundatione, vel ex inſtitutis, ſtatutis, aut conſuetudinibus aliquorum Monaſteriorum, Ordinum, aut Regularium hujuſmodi locorum, aut ex teſtatorum, vel donantium voluntatibus ſive alias applicati, aut donati, ſunt, eos omninò (ut decet) integrè in uſus pios, hoſpitalitatis hujuſmodi erogandos eſſe & præſertim in Monaſteriis ſeu locis deſertis, & ab laicorum ædibus longius remotis, ubi tamen pauperum, & verè egenorum ratio inprimis habeatur.

Si quos verò ditiores occaſione tranſitus, ſive aliàs ex devotionis, aut neceſſitatis cauſa divertere contigerit, eos ſane deceret refectorio communi cum religioſis, menſaque, & ferculis communibus, nequaquam à cæteris diſtinctis, contentos eſſe. Verùm omnino ipſi Regulares in hoſpitibus hujuſmodi potentioribus excipiendis ita ſe gerant, ut in eis frugalitas, & paupertas religioſa prorſus eluceat.

Pari etiam ratione diſtrictè inhibemus, ne quiſquam ex prædictis laicis aliàs quàm, ut ſuperius dictum eſt, vel clericus ſæcularis, vel regularis quocunque honore, præeminentia, nobilitate, aut excellentia etiam S. R. E. Cardinalatus dignitate præditus, etiam Protector, Viceprotector, loci Ordinarius, Prælatus, Generalis, Provincialis, aut Monaſterii, Domus, vel loci cujuſlibet, ſuperior, eorumve affines, propinqui,

familia-

familiares, aut Miniſtri utriuslibet ſexus, quidquam contra hanc ſuperius expreſſam prohibitionem recipiant.

Quod ſi vel ab aliquo particulari Religioſo, vel à ſuperiore quopiam, Generali, Provinciali, aut alio quocumq; officio fungente, aut à Conventu, Capitulo, vel Congregatione, ſive ab univerſo ordine, & religione, quidquam receperint id quod acceperint ſuum non faciant: Verùm ipſo facto abſq; aliqua monitione judicis, decreto, ſententia, aut declaratione, ad illius reſtitutionem omninò in utroq; foro, teneantur adeò, ut reſtitutione ipſa realiter non facta, neq; etiam in foro conſcientiæ abſolvi poſſint.

Hanc autem reſtitutionem fieri volumus, non privatim ei religioſo, qui donavit, ſed ei Monaſterio, Domui, vel alteri loco, de cujus bonis facta eſt largitio, vel ſi non de ejus bonis donatum eſt, in quo idem religioſus, donans profeſſionem emiſit, vel ſi nomine totius Capituli, Conventus, aut Congregationis, vel univerſi ordinis, ſeu religionis donatio facta extiterit, pariter communi menſæ, aut maſſæ, cujus nomine donatum fuerit, accepta munera reſtituantur: ita ut nec qui donavit, nec Conventus, Capitulum, Congregatio, ordo, aut religio, cui reſtitutio facienda eſt, illam remittere, & iterum condonare, aut recipientem ab obligatione reſtituendi eximere, vel ut in pauperes eroget, concedere, quoquo modo poſſit.

Quod ſi quis ex ſupradictis Regularibus utriuslibet ſexus, cujuscunq; gradus, ordinis, dignitatis, ac ubilibet locorum exiſtentibus conjunctim cum cæteris, ſeu diviſim, noſtrarum hujuſmodi prohibitionum, ſtatutorum, ordinationum, juſſionum, decretorum, mandatorum, transgreſſor fuerit, ſtatuimus, ut omnibus, & ſingulis per eum obtentis dignitatibus, gradibus, muneribus & officiis, eo ipſo privatus, ac ad illa, & alia ſimilia, vel diſſimilia in futurum obtinenda, inhabilis perpetuò, & incapax, ac perpetua infamia & ignominia notatus exiſtat Et præterea privationem vocis activæ, & paſſivæ abſq; ullo ſuperioris decreto, aut miniſterio, ipſo facto incurrat: necnon ultra hujuſmodi pœnas, etiam tanquam contra furti, & ſimoniæ criminum reum, tam per viam denunciationis, accuſationis, aut querelæ, quàm etiam ex officio procedi, & inquiri, condignisq; ſuppliciis affici debeat.

Pœnis aliis à jure ſtatutis, ac per alias Conſtitutiones Apoſtolicas, aut propria cujusvis Ordinis, Congregationis, Monaſterii, Domus aut loci, ſtatuta, vel conſuetudines contra perſonas aliud præmiſſorum committens forſan decretis, & inflictis, nihilominus in ſuo robore permanſuris.

Quocirca univerſis, & ſingulis, &c. Sequuntur clauſulæ univerſales circa hujus conſtitutionis executionem, & non obſtantiæ, &c. Dat. Romæ, anno Incarnat. Dominicæ 1594. 13. Kal. Julii Pontif. noſtri anno tertio.

2 Quæ Conſtitutio comprehendit expreſsè viros, & Mulieres verè Regulares, quoad actionem largiendi, quo verò ad acceptationem, comprehendit omnes laïcos cujusvis dignitatis etiam Regiæ, & Imperialis, nec non Eccleſiaſticæ, ita ut extendatur etiam ad S. R. E. Cardinales, Epiſcopos locorum Ordinarios, alioſque Prælatos, etiam cum interveniunt benedictionibus, ſuſceptionibus habitus regularis, & emiſſionibus profeſſionis Monialium, aliisque ſimilibus functionibus

3 Dixi *verè Regulares*, ad excludendas Pinzocheras, Terriarias, Mantellatas, & Oblatas Mulieres, quæ cum verè Religioſæ non ſint, minimè comprehenduntur in dicta conſtitutione, ſicut nec etiam Noviriæ eadem de cauſa, ut benè docet Barthol. à S. Fauſto *in Theſ. Relig. lib. 8. q. 205. & 206.*

4 Complectitur etiam Protectorem Ordinis, & Generalem, & Provinciales, alioſque Prælatos, ac etiam ſubditos, quibus ſive per ipſos Religioſos, ſeu Moniales, vel per alios, & tam directè, quam indirectè, largitio fiat, quod ſi Monialis, abſq; Abbatiſſæ licentia, volentem ſibi aliquid largiri, roget, ne ſibi largiatur, ſed donet conſanguineo, cui precibus Monialis donans largiatur; dubitatur an in tali caſu Monialis agat contra dictam Bullam: reſpondent Sola *in explic. ejuſdem Bullæ n. 73.* & Sanch. *lib. 6. de Matrim. diſt. 4. n. 7. & lib. 7. in decal. c. 19. n. 74. & 75.* quod quando Monialis profitetur nolle ſe acceptare, dicendo, talis rei non indigeo, ſi tibi placuerit, mihi gratum erit, ſi meo dederis conſanguineo; tunc non facit contra dictam Conſtitutionem, ſecus ſi Monialis expreſsè, vel tacitè acceptaret, & peteret dari conſanguineo, quod etiam tenet Scortia *in ſelect. Conſt. Pontif. theorem. 396.* & Sanch. *loc. cit.* addit, tunc Monialem poſſe contra charitatem peccare, ſi abſque juſta cauſa non acceptavit, quod ſibi dabat ſæcularis, quia privavit Monaſterium tali bono, aut pecunia, quæ ad ipſum pertinebat, ſi acceptaret ex Lezana *tom. 1. qq. Reg. cap. 6. num. 37.* 5

6 Contra transgreſſores hujus Conſtitutionis appoſitæ ſunt pœnæ in eadem Bulla, nempe privatio ipſo facto dignitatum, munerum & officiorum, & vocis activæ, & paſſivæ, & inſuper pœnæ inhabilitatis ad omnia hæc, & impoſterum obtinenda, necnon infamiæ perpetuæ, ac furti, & ſimoniæ abſque aliqua declaratione culpæ, ſeu criminis, cui illa pœna impoſita eſt, & hoc colligitur ex S. Thom. *1. 2. q. 96. art. 4. & 2. 2. q. 62. art. 3.* ubi Bannes *dub. 2* & Soto *lib. 1. q. 6. art. 6.* Valent. *par. 2. diſt. 7. punct. 6.* Joann. de la Cruz *lib. 1. de ſtat. Relig. cap. 4. not. 3.* Sanchez *de Matrimon. lib. 7. diſput. 46. num. 18.* qui omnes affirmant nimis eſſe durum ut quis contra ſe exequatur pœnam, & privationem ſuorum bonorum, & officiorum.

QUÆSITUM II.

An Monialis de licentia Abbatiſſæ poſſit conſanguineo, ſive familiari conficere aliquid magni valoris propria induſtria, & arte?

SUMMARIUM.

1 *Monialis, an ex ſua induſtria, & arte conficere poſſit aliquid magni valoris pro ſuis conſanguineis*

2 *Bulla Clementis VIII. de largitione munerum, prohibet largitionem munerum de pecuniis jam Monaſterio acquiſitis.*

1 Bonacina *in tract. var. diſp. 3. punct. 1. n. 5.* & Scortia *cit. theorem. 396.* reſpondent affirmativè, dummodò conſanguineus, ſive familiaris ſubminiſtret omnia neceſſaria, ut res magni valoris conficiatur, & de licentia Abbatiſſæ, quia in tali caſu nulla fit largitio, neque alienatio rerum Monaſterii, ſed tantum inacquiſitio quædam, circa quam poterit Abbatiſſa præjudicare Monaſterio; quod etiam Sanch. *cit. lib. 6. diſp. 4. nu. 13.* fatetur de communi ſententia Doctorum, & probat

2 hac ratione; nam Clemens VIII. in dicta Bulla prohibet tantum largitionem munerum de pecuniis, vel aliis rebus jam Monaſterio acquiſitis, decernens faciendam eſſe reſtitutionem de muneribus contra Bullam exhibitis; in noſtro autem caſu de Moniali conficiente propria induſtria rem magni valoris, cum nullum jus acquiratur Monaſterio, non erit exhibenda reſtitutio, ac per conſequens prædictus caſus non comprehendens reſtitutionem, non erit in Bulla prohibitus; ita Doctores citati

---

QUÆSITUM III

An in aliquo caſu liceat Moniali de licentia Abbatiſſæ aliquid largiri?

SUMMARIUM.

1 *Licentia quæ requiritur, ut Religioſus poſſit aliquid tenere, poſſidere vel dare, ſufficit quod ſit tacita, vel prudenter præſumpta*

2 *Taciti & expreſſi eadem eſt virtus.*

3 *Quod fit cum implicita ſuperioris licentia illius conſenſu fieri dicitur*

4 *Taciturnitas ſuperioris non contradicentis, non excuſat Monialem, niſi quando ex aliis ſignis conſtat, illam eſſe virtualem approbationem.*

5 *Taciturnitas Superioris ex ejus puſillanimitate ſæpe naſcitur, vel ex protervia ſubditi.*

6 *Monialis occultans munus ei largitum, an frangat votum Paupertatis?*

7 *Licentia ſuperioris, quæ requiritur, ut Religioſus poſſit aliquid donare, tenere, vel poſſidere, debet eſſe voluntaria, & non coacta.*

8 *Licentia ſuperioris, ut Religioſus poſſit aliquid donare, tenere, vel poſſidere, debet eſſe legitima.*

9 *Abbatiſſa eandem licentiam largiendi concedere poteſt ſuis Monialibus, quam poteſt Abbas ſuis Monachis.*

10 *Abbatiſſa habet adminiſtrationem ſui Monaſterii adinſtar Abbatis.*

11 *Religioſi occaſione alicujus feſti non prohibentur, prandium. aliaq; comeſtibilia ſuis conſanguineis, ac aliis benemeritis, præbere.*

12 *Sumptus exceſſivi. & comeſtiones lautæ Regularibus in Bulla Clementis VIII de largitione munerum prohibentur.*

13 *Eleemoſynas poſſunt præbere Moniales de licentia ſuperioris, ac alia opera Charitatis, & Hoſpitalitatis exercere.*

14 *Superiores Monaſteriorum poſſunt, & debent facere eleemoſynas de ſuperfluis bonis. & aliquando etiamſi deſint ſuperflua, arbitrio prudentis viri.*

15 *Superiores Monaſteriorum habentes adminiſtrationem bonorum, poſſunt illa expendere in licitos uſus.*

16 *Procuratores Monaſteriorum eas poſſunt erogare eleemoſynas, quæ fuerint illis à ſuperioribus commiſſæ.*

17 *Monachus nihil habet proprium.*

18 *Nemo poteſt dare quod non habet.*

19 *Religioſi peccant mortaliter, ſi abſq; ſuperioris licentia bona Monaſterii expendant in alios uſus, præter à ſuperioribus deputatos.*

20 *Religioſis, in quibus caſibus liceat, opem pauperibus erogare?*

21 *In neceſſitate omnia ſunt communia.*

22 *Religioſis an permiſſum ſit fruſtum panis pauperibus elargiri?*

23 *Abbatiſſa, & Moniales, an poſſint aliquando munus ſuis parentibus pauperibus, vel aliis benefactoribus præbere, & quanti valoris?*

24 *Religioſi poſſunt donare ad redimendam propriam vexationem.*

25 *Largitionis licitæ quantitas reliquenda eſt arbitrio boni viri.*

26 *Conſuetudo recepta donandi ſine licentia ſuperiorum excuſat Religioſum, & Monialem ſaltem regulariter.*

1 NOtandum, quod licentia, quæ requiritur, & regulariter ſufficit ad hoc, ut Monialis, vel quilibet Religioſus, tenere, poſſidere, accipere, dare, vel expendere poſſit, ſufficit, quod ſit tacita, vel prudenter præ-
2 ſumpta, quando ſcilicet creditur prudenter ſuperiorem ita velle, quia taciti & expreſſi eadem eſt virtus; *l. cum quid ff. de rebus credit. & c. de reſcriptis*, & quod fit cum implicita, & prudenter præſumpta ſuperioris
3 licentia, cum illius conſenſu fieri dicitur, ex S. Thom. *2. 2. quæſt. 32. art. 8. ad 1.* & Cordub. *in ſumm. qu.* 109. Unde taciturnitas ſuperioris videntis Religioſum aliquid poſſidere, accipere, expendere, vel donare ſine
4 licentia, & non contradicentis, non excuſat à peccato talem Religioſum, niſi quando ex aliis ſignis ſibi conſtat, illam eſſe virtualem approbationem; & ducor, quia hujuſmodi taciturnitas ſæpè naſcitur ex puſillanimitate ſuperioris, vel ex protervia ſubditi, ergo non
5 ſemper arguit licentiam implicitam, niſi id conſtet ex aliis ſignis. Ita Graffius *2. part. dec lib. 3. cap 19. num* 31. Sanch. *loco citat. num 12.*

6 Si quæras, An Monialis retinens, & occultans munus, quod cum licentia tacita Abbatiſſæ accepit, etiamſi ſciret talem acceptationem Abbatiſſæ diſplicere, frangat votum Paupertatis? Reſpondent negativè Mendoza *qu. 8. poſt concluſ.* 4. Sanchez *in ſum. tom. 2. lib. 7. cap. 19. num. 61.* quatenus Monialis occultat munus præ verecundia, vel ne reprehendatur ab Abbatiſſa, parata tamen ſemper illud Abbatiſſæ tradere, & non retinere, etiam dum ſciret, Abbatiſſam id minimè conceſſuram, ut notat inter alios Petr. *tom. 1. de ſubdit. q. 2. §. 4. concl. 2.* ſecus dicendum eſt ſi Monialis occultaret, ne Abbatiſſa auferat, quod aliquando contingit in Monialibus, ut vult Sanchez *in Decal. lib. 7. cap. 19. n. 60.* quia tunc Monialis peccaret contra votum Paupertatis, cum ſic occultans velit contra Abbatiſſæ licentiam rem illam poſſidere; atque ita tradunt Hoſtienſ *in c. cum ad Monaſterium, de ſtat. Monach. n. 6.* Joann. Andr. *ibidem num. 3.* S. Bonavent. *in ſpec. diſcipl ad Novit. part. 1. cap. 4.* D. Antonin. *3. part. tit. 16. cap. 1. §. 11. notab. 1.* Armilla *verb. Religio nu. 27.* Greg. Lopez *lib. 14. verb. proprio tit. 7. part. 1.* Paſſarel *in compend. privil. minor. c. 43. tit. de propriet.* Graffius *part. 1. decif. lib. 3. cap. 5. num. 48.* Leonard Leſſ. *lib. 2. de juſt. & jure cap. 4. dub. 5. num* 25. & Sanch. *loc. citat.* ubi multos alios cumulat Doctores idem ſentientes.

Debet pariter hujuſmodi licentia ſuperioris eſſe voluntaria, & non precibus importunis, vel favoribus, metu, aut dolo, coacta; & ratio eſt, quia tunc Religioſus non operaretur ſecundum voluntatem ſuperioris, ſed ſuam. Ita Sanch. *in Decal. cap. 19. à num. 16.* & Navar. *tom. 2. num. 21. corol. 7.* 7

Debet tandem hujuſmodi licentia eſſe legitima, id eſt ad neceſſarios, & pios uſus; quia ſi ſit ad pravos, ac inhoneſtos, aut inutiles uſus, non eſt valida, ſuperior enim non valet illam concedere: ex Navar. *lib. 3. conſil. tit. de regul. conſ. 73. num. 33.* & Molina *tom. 2. de juſtit. diſp. 276.* 8

Notandum præterea Abbatiſſam poſſe eandem concedere licentiam largiendi, poſſidendi, accipiendi, vel expendendi, ſuis Monialibus, quam poteſt Abbas ſuis Monachis; ratio eſt, quia Abbatiſſa habet adminiſtrationem ſui Monaſterii, & bonorum illius, ad inſtar Abbatis, ut volunt Navarr. *tom. 3. de regul. n. 4.* Cordub. *loc. cit. q 54.* Lopez *cit. cap. 55.* 9 10

His præmiſſis, ac notatis, deveniendum eſt ad reſponſionem quæſiti, & dico, non vetari Monialibus, aliiſque religioſis occaſione alicujus feſti, præbere prandium, aliaque comeſtibilia ſuis conſanguineis, aliiſque perſonis benemeritis, vetantur tamen ſumptus exceſſivi, & comeſtiones lautæ in dictis feſti occaſionibus per illa verba Bullæ, *opiparè, honorificè, lautè.* 11 12

Poſſunt etiam Moniales, aliique Religioſi de licentia ſuperoris eleemoſynas præbere, ac pietatis opera erga infirmos, & pauperes exercere, juxta laudabiles conſuetudines piorum locorum; nam Bulla ſupradicta Clementis VIII. prohibens largitionem munerum nequaquam locum ſibi vendicat, ſi Monialis eleemoſynam præbeat, vel charitatis opera exerceat, dummodò ſervatis ſervandis id efficiat, ut docent Ricciusin *praxi tom. 2. reſol. 25.* Soſa *in explicatione dictæ Bullæ, §. 7. n. 91.* & Diana *in reſol moral de Paupert. Relig. reſolut 9.* Imò ſubdo cum Molina *tom. 2. de juſt. diſp. 276.* Vazquez *opuſc. de eleemoſyn. c. 4. n. 1.* Graffio *par. 1. decif. lib. 3. c. 5. n. 63.* Eman. Roderic. *in ſum. part. 2. c. 32.* Sanch. *in decal. lib. 7. c. 19. n 9.* Superiores Religionum, & Monaſteriorum poſſe, & debere facere eleemoſynas de ſuperfluis bonis Monaſterii, & etiam ſi ſuperflua deſint, poterunt arbitrio prudentis viri moderatas eleemoſynas pauperibus erogare; ratio eſt, quia cùm Superiores habeant legitimam adminiſtrationem dictorum bonorum, poterunt in uſus legitimos illa diſtribuere, quos debita eorum adminiſtratio poſtulat. 13 14 15

Dices Moniales Cellerariæ Monaſterii, ſive Syndicæ adminiſtrationem bonorum Monaſterii habentes, poſſuntne dictas eleemoſynas pauperibus elargiri? 16

Reſpon-

Reſpondeo cum S. Thom. 2. 2. *q.* 32 *art.* 8. *ad* 1. Eman.
Roder. *qq regul. q.* 57. *art.* 2. Sanch. *loc. cit. n.* 92. Tabien.
verb eleemoſyn. n. 9. Mirand. *tom.* 1. *Manual. Prel. q.* 18.
art 32. *concl.* 2. Procuratores Monaſteriorum nequa
quàm poſſe facere, niſi eas eleemoſynas, quæ ſibi fue
rint à ſuperioribus commiſſæ; unde à ſimili videtur
dicendum de Cellerariis, & Syndicis Monialibus, quæ
adminiſtrationem bonorum, ad inſtar dictorum Pro-
curatorum habent, ratio eſt, quia ex S. Thom, *loc. cit.*
17 Monachus nihil habet proprium, & nemo poteſt dare,
18 quod non habet.

19 Ex quibus infert Peirin. *tom.* 1. *de ſubdito q.* 2. *c.* 2. *§.* 8.
Religioſos peccare mortaliter, contra paupertatis vo-
tum, ſi in alios uſus, præter deputatos à ſuperiores
etiam licitos, & pios, bona conventus expendant abs-
que expreſſa, vel præſumpta ſuperioris licentia, ut *ſupra*
diximus *initio hujus quæſiti.*

20 Aliqui tamen excipiuntur caſus, ut notat idem
Peir. *loc. cit. concl.* 3. quibus licitum eſt Religioſis elee-
moſynam facere abſque expreſſa licentia Prælati, cum
in his caſibus præſupponatur tacita. Primus eſt, ſi
pauper extrema neceſſitate laboraret, in quo caſu,
etiamſi ſuperior licentiam denegaret, poterit quilibet
Religioſus egeno opem ferre, quia in neceſſitate omnia
ſunt communia, ex S. Thom. *loc. cit.* & Navar. *in ſum*
cap. 17. *n.* 105.

21 Secundus caſus eſt, quando adeſt magna neceſſitas,
& ad ſuperiorem non poteſt haberi recurſus, ex Navar.
cit. & Tabien. *d. verb. eleemoſyna num.* 8.

Tertius caſus, quando res, quæ in eleemoſynam ero-
gantur, ſunt parvi momenti, & quæ communiter
pauperibus oſtiatim medicantibus elargiri ſolent. Ita
Graffius *dict part.* 1 *dec lib.* 3. *cap* 5. *n* 62. & Eman. Ro-
deric *tom.* 2. *ſum. loc. cit.* ratio eſt, quia præſumitur taci-
tus ſuperioris conſenſus, ſecùs autem ſi non præſuma-
22 tur. Quapropter ait Peir. *loc. cit.* non licere fratribus in
particulari dare fruſtum panis, niſi præſumatur conſen
ſus Prælati, quia ſinguli darent ad libitum talem elee-
moſynam quotidie, vel bis, aut ter in hebdomada, hoc
in damnum grave redundaret Monaſterii.

Quartus caſus, quando Religioſus habet peculium
de licentia ſuperioris, poteſt ex illo aliquam dare elee
moſynam ſuo ſtatui convenientem. Ita Molina *tom* 2.
de juſt. diſput. 276.

23 Poterunt inſuper Abbatiſſæ de licentia ſuperioris,
& ipſæ Moniales de Abbatiſſæ licentia ex peculio eis
licitè permiſſo, vel ex aliis ſuis ſua induſtria acquiſitis,
pro aliqua pia, & rationabili cauſa, v. g pro nuptiis co-
gnatorum pauperum, pro gratificatione beneficiorum,
& in ſimilibus, munus decem aureorum largiri, vel
etiam plurium; maximè ſi loquamur de parentibus jux-
ta eorum neceſſitatem, arbitrio prudentis viri penſan-
dam, una, & pluribus vicibus in anno, ex Beja 4. *part.*
caſ caſu 32. *colum.* 3. Vega 2. *par. ſum. c.* 86. *caſ* 30 Rodri-
quez *tom.* 2. *ſum. c.* 32 *concl* 3. *dub* 9. Sanch *in decal. lib.* 7.
c. 19. *n.* 64. Peirin. *tom.* 1. *de Subdiac q.* 2. *§.* 6 *concl.* 2. & ut
tradunt Fagundez *in præcept decal. art.* 2 *lib.* 8 *c.* 6. *n* 12.
Cordub. *in ſumm q.* 54. Lopez *par* 1. *inſtruct. cap.* 152.
Joan. de la Cruz *de ſtat. Relig cit. c.* 1 *par.* 3 *dub.* 1. *n* 102.
qui licèt loquantur de viris regularibus, nihilominùs
non video ullam eſſe differentiam, cum utriuſq; ſexus
ſit eadem obligatio propter votum Paupertatis.

24 Poſſunt tandem donare Religioſi ad redimendam
propriam vexationem, largiendo v. g Advocato, ut li
tes bonum habeant finem, & quia hoc naturalis ratio
dictat; ut docent Peirin. & Barthol. à S. Fauſto *loc. cit.*

25 Adderem tamen in dictis caſibus largitionis, non
poſſe aliquid certè, & manifeſtè determinari, niſi at-
tenta perſona largiente, & ſtatu Monaſterii, necnon
perſona, cui largitur. ſed omnia arbitrii prudentis ſupe-
rioris, ſive confeſſarii admittenda eſſe.

26 Adderem præterea conſuetudinem aliquid retinen-
di, accipiendi, dandi, vel expendendi ſine licentia Su-
periorum, quando eſt recepta, & viget, conſentientibus
ipſis, excuſare Religioſum, ſive Monialem à peccato,
ſaltem regulariter, quia talis conſuetudo habet vim li-
centiæ. Ita Sanchez *lib.* 7 *in decal cap* 19. *num.* 7. quic-
quid dicant Calderin. Rimin. Redoan. Graffius, Tapia
ab eodem Sanch. *ibid. citati.*

QUÆSITUM IV.

Quid intelligatur nomine eſculenti, & poculenti?

SUMMARIUM.

1 *Eſculenti, & poculenti nomine quid intelligatur?*
2 *Peccatum proprietatis habet malitiam quaſi furti.*

NOmine eſculenti, & poculenti in Bulla, Barthol. 1
à S. Fauſto *in Theſ. relig. lib.* 8. *q.* 218. intelligi, ait,
valorem & quantitatem rei, quæ in furto inducit pec-
catum mortale; qua peccatum proprietatis, ſolùm
habet malitiam quaſi furti, quia importat uſum rei 2
alienæ invito domino, ut dictum eſt *diſput. anteced.* ego
dicerem, hoc reliquendum eſſe arbitrio prudentis ſu-
perioris, & Confeſſarii, quod elicitur ex gloſſa *in cap.*
ſtatuimus §. inſuper, de reſcriptis in 6. cùm enim *in dicto*
capite eſculenta, & poculenta illa ſint, quæ paucis diebus
conſumi poſſunt, gloſſa dicta addit, hoc arbitrio boni
viri relinquendum eſſe, cum aliter non determinetur,
habita conſideratione perſonæ dantis, & recipientis;
ut videtur etiam probabiliùs ſentire Sanch. *in ſumm.*
tom. 2. *lib* 7. *c* 19 *num.* 42. Cenedo *de paupert. relig. dub.*
26. *n* 6. Azor *inſtit. Mor par* 1. *lib.* 12. *quæſit.* 4 Suar. 2 *de*
relig tom. 4 *lib* 8 *c.* 15. *num.* 13. Diana *loco cit. de pauper. re-*
lig. reſolut 13.

QUÆSITUM V.

An Monialis poſſit de bonis paraphernalibus aliquid largiri?

SUMMARIUM.

1 *Bona paraphernalia non poſſunt Moniales largiri, quia ſunt acquiſita Monaſterio.*
2 *Servus qui domino ſuo aliqua acquirit, non poteſt de illis aliquid largiri.*
3 *Religioſus, cui facta eſt de novo aliqua donatio, non poteſt de ea aliquid donare, ſicut nec de rebus induſtria acquiſitis.*
4 *Religioſus tenetur reſtituere res acquiſitas ludendo.*

NEgativè reſpondet Barth. à S. Fauſto *loc cit q.* 110. 1
n. 1. ubi dicit incidere in Bullam dictam Clement.
VIII. largientes, & donantes de bonis paraphernalibus,
quia hujuſmodi bona ſunt acquiſita Monaſterio, ac per
conſequens eorum largitio erit prohibita eo modo, 2
quo ſervus qui domino ſuo acquirit, non poteſt de ac-
quiſitis aliquid largiri, quia nullum circa acquiſita ei-
dem domino, habet dominium, & *n.* 2. addit, quod Re- 3
ligioſa cui de novo facta eſt aliqua donatio, eadem ra-
tione non poterit de re donata largiri, quia ſtatim, quod
facta fuit donatio, res acquiſita fuit Monaſterio.

Idem dicendum videtur de rebus induſtria, labore,
alioque modo acquiſitis à Monialibus, imò etiam de
rebus acquiſitis ludo, quia Religioſus tenetur reſtituere
perdenti acquiſita ludendo, cum non poſſit aliquid lu- 4
crari in ludo, non poterit inquam de acquiſitis in ludo
donare, nec de illis acquirere Monaſterio, ſed potius
reſtituere, ita Covar 2. *part.* § 4. *in regul.* & idem Barth.

QUÆSITUM VI.

An Monialis incidat in Bullam Clementis VIII. ſi abſq; Abbatiſſæ licentia accipiat pecuniam, ut eam liberè eleemoſynam diſponat?

SUMMARIUM.

1 *Monialis recipiens pecuniam ad diſpenſandum non efficitur domina ejus.*

2 *Moniales an largiri queant ea, quæ ad diſpenſandum illis tradita fuerunt.*

TUrrianus 2. 2. *tom.* 1. *diſp.* 84. *dub.* 3. ubi citat Vaſquez, & Layman *in theol. moral. lib.* 4 *tract.* 4 *cap.* 7. *n.* 16. & Cenedo *de pauper. Relig. dub.* 24. *n.* 11. affirmativam partem defendunt, & ratio illorum eſt, quia Monialis poſtquam accepit hujusmodi pecuniam, efficitur domina, cum liberè ad diſpenſandum illam accipiat.

Sed contrarium mihi videtur ſentiendum cum Sanchez *in ſum. tom.* 2. *lib.* 7. *cap* 1. *num.* 4. & Barthol. à S. Fauſto *in Theſauro relig.* 8. *qu.* 109. *num.* 2. & Diana *loc. citat. reſol.* 29 ratio eſt, quia Monialis recipiendo dictam pecuniam non acceptavit dominium illius, & proprietatem, ſed tantum illam recepit nomine alieno, nempè tradentis, ut pauperibus illam erogaret.

1 Ex quo ſolvitur ſimilis caſus ſi Monialis reciperet
à parentibus, & conſanguineis v.g. aliquam pecuniarum ſummam, ad eorum beneplacitum diſpenſandam, reſervando tamen pro ſe dimidiam. Quæritur à Monialis diſpenſando partem ſibi reſervandam, peccet contra votum paupertatis, & in pœnas Bullæ prædictæ incidat? Negativam partem docuit Soſa *in expoſitione d. Bullæ*, cui videtur adhærere Diana *in reſol. moral. tract. de paupert. relig. reſol* 10. ratio eſt, quia Monialis illa tunc fit tantum adminiſtratrix, non domina illorum bonorum conditione qua *ſuprà*.

2 Unde infert Diana *loc. cit.* quod confeſſarii habent
principium ſatis amplum ad tollendos ſcrupulos, & adhibenda multa remedia in caſibus occurrentibus, nam ſi Monialis de illis donis dominium non recipiat, ſed illud apud dantem conſanguineum relinquat, tunc ſine ſcrupulo poteſt de illo diſponere in perſonam confeſſarii, ſive alterius perſonæ, in quo caſu ſe haberet tanquam miniſtra conſanguinei.

QUÆSITUM VII.

Quid requiratur ad validam donationem factam Monaſterio à Novitia Moniali?

SUMMARIUM.

1 *Donationi validæ factæ à Novitia Moniali, quid requiratur?*

2 *Donatio facta à Novitia Moniali, quando ſit nulla, & irrita?*

3 *Melioratio in tertia bonorum parte in regno Caſtellæ, uſq; ad mortem eſt revocabilis.*

1 CErtum eſt, ad validitatem donationis factæ Mo-
naſterio à Novitia Moniali requiri omnino licentiam Epiſcopi, vel ejus Ordinarii ex Concil. Trident. *ſeſſ.* 25. *de reg. cap.* 15. & 16. & donatio aliter facta eſt irrita, & nulla, quod etiam docent Eman. Roder. *qq.*
2 *regular. tom.* 2. *q.* 7. *art.* 14. Molina *de juſt. tract.* 2. *diſp.*
139. Leſſ. *ſimili tract. lib.* 2. *cap.* 41. *dub.* 4 *num.* 40. dicentes decretum Concil. Trident. non procedere de donatione cauſa mortis, teſtamento, & Codicillis; affirmant idem Aloyſius Riccius *in collect. deciſ. collect.* 184. Navar *comment.* 2. *de regul n.* 51. Azor. *loc. cit. quæſit.* 14. & Sanch *in decal lib.* 7. *cap.* 14. *n.* 51. ait, idem eſſe dicendum de contractu revocabili, qualis eſt inter virum, & uxorem, ſicut & melioratio in tertia bonorum parte, quam
3 facit pater in filium in regno Caſtellæ, quæ uſque ad
mortem revocabilis eſt.

QUÆSITUM VIII.

An Monialis poſſit aliquid æquipollens alicujus meritis elargiri, & ultra?

SUMMARIUM.

1 *Lex naturalis poſtulat, ut benefacientibus benefaciamus.*

2 *Lex gratitudinis poſtulat, ut plus reddatur, quàm ſit acceptum.*

3 *Monialis poteſt largiri aliquid æquipollens meritis alicujus, & ultra.*

4 *Donatio remuneratoria non eſt contra Bullam Clementis VIII. de largitione munerum, quando excedit valorem meritorum in quarta parte.*

5 *Confeſſario, an poſſit Monialis aliquid largiri ultra ſuam mercedem.*

6 *Famulis benè ſervientibus in fidelitate, labore, & induſtria Monaſterio, poteſt ultra ſtipendium aliquid donari.*

DE lege naturali tenemur benefacientibus benefa- 1
cere, *l. ſi non ſortè ff. de conditionibus indeb. & l. ſi non fit, ff. de petit. hæredit.* ideò non eſt probabile, ut notat Eman. Roder. *tom.* 2. *q.* 48. *art.* 3. voluiſſe Summum Pontificem tollere remunerationem, quæ fit ob merita, quæ præceſſerunt, ut docent Barthol. à S. Fauſto *in theſ. relig. lib.* 8. *q* 227. *nu.* 4. Riccius *loc. cit. tom* 1. & *par.* 3. *dec.* 217. *num.* 4. Paulinus Berti *in expoſ. d. Bullæ q. ult. caſ.* 7. Homob. *in exam. Eccleſ. part.* 1. *tract.* 1. *c.* 9. *q.* 28. Joan. de la Crux *direct. conſc par.* 1. *præcept.* 7 *art.* 7. *dub.* 7. Molina *de juſt. citat. tract.* 2. *diſp* 244. *num.* 13. Petrin. *de relig. ſubd. tom.* 1. *c.* 2 *q.* 2. § 8 & noviſſimè Diana *in reſol. mor. de Pauper Relig. reſol.* 15. ubi fatetur de communi Juriſconſultorum, & Theologorum.

Imò lex etiam gratitudinis poſtulat, quod plus red- 2
datur, quàm ſit acceptum, ex D. Thom. 2. 2. *q.* 116 *art.* 6.
ergo poterit Monialis largiri aliquid æquipollens meritis, & ultra; ita etiam Joan. Valerus Chart. *in differ.* 3
utriuſq. fori verb. Munera differ. 1. *n.* 97. ubi pro ſua ſententia citat Cordubam, & Navarr. idem docent Cenedo *de pauper. relig. dub.* 27. & Diana *loc. cit. reſol.* 16. ad-
dentes, donationem remuneratoriam non eſſe propriè 4
donationem *ex l. Attilius regulus ff. de donat.* ergo nec contra d. Bullam, cum hæc ſit ſatisfactio, & eleemoſyna, non donatio, quando excedit valorem meritorum, & beneficiorum tantùm in quarta parte, ſi enim notabiliter excedat, reducitur ad donationem propriè dictam; unde ſi res donatæ valeant duodecim, & Monialis donet ſexdecim, hujusmodi donatio non videtur in Bulla prohibita; quod etiam docet Petrus Barboſ. *in l quæ datis* 34. *n.* 60. *ff. ſoluto matrim.* Navar. *de redditibus Eccl q.* 1. *n.* 91. Sanch. *de matrim. n* 6. *tom.* 2. *diſp.* 9. *n.* 9. ubi putat hanc opinionem eſſe probabilem; qui Doctores intelligendi ſunt modo quo *ſuprà*; non autem de exceſſu donationis ultra merita; de quo videatur Surdus *lib.* 2. *conſ.* 164. *num.* 33. Menoch. *de arbitr. judic. c.* 132. *num.* 5.

Ex quibus deducitur, poſſe Monialem de licentia 5
Abbatiſſæ, ultra aſſignatum ſtipendium, aliquid amplius præbere Confeſſario, quatenus deſerviat maxima charitate, patientia, & aſſiduitate; ut affirmant Scotti *loc. cit. theorem.* 395. & Barthol. à S. Fauſt. *loc. cit q.* 227. qui ſubdit famulis inſervientibus Monaſterio magna
fidelitate, aſſiduitate, induſtria, poſſe aliquid ultra ſa- 6
larium exhiberi, & non eſt talis exhibitio propriè donatio, ſed beneficii remuneratio; idem tenuit Paulus Berti *in explicatione d. Bull Clementis VIII. qu. ult. caſ.* 6.

QUÆSITUM IX.

An Moniales inter ſe poſſint munera largiri de licentia Abbatiſſæ?

SUMMARIUM.

1 *Largitio munerum eſt prohibita in ordine ad Religioſos, in quibus ambitionis vitium timetur.*

2 *Largitio munerum inter Religioſos fieri poteſt de rebus minimis cum tacita licentia Superioris.*

3 *Monialis alteri Moniali munera præbens, quando incurrit in Bullam Clementis VIII de largitione munerum?*

4 *Lex fundata in præſumptione, non obligat in conſcientia, ſi præſumptio ceſſet.*

5 Ceſ-

5 *Ceſſante cauſa ceſſat effectus.*
6 *Licentia, qua indigent Moniales, ut munera inter ſe largiantur, non eſt neceſſe, ut ſit in ſcriptis, & ſufficit tacita, & verbalis, & ſemel obtenta, intelligitur ſemper durare.*

1 ANtoninus Diana *in reſol. mor. de pauper. relig. reſol.* 18. ait, largitionem munerum intelligendam eſſe prohibitam in ordine ad Religioſos, in quibus ambitio timeri poteſt, ut habetur in verbis ipſius ſupradictæ Bullæ, *Ne prava ambitione impulſi, &c.* ſecùs ſi
2 ambitio non timeatur; tunc enim ait, poſſe fieri largi-
3 tionem, ſed de rebus minimis; unde Monialis, quæ alteri Moniali munera præbet, cum ſine ullo ambitionis intuitu hoc moliatur, non includitur ſub prohibitione dictæ Bullæ, in qua cauſa finalis largiendi munera inter Regulares fundatur in præſumptione ambitionis graduum, & dignitatum, qua ceſſante, ceſſabit etiam
4 ſaltem in foro conſcientiæ prohibitio, nam lex fundata in præſumptione non obligat in foro conſcientiæ, ſi
5 prohibitio ceſſet, & ceſſante cauſa ceſſat effectus, *l. ceſſante, de appellat.*

6 Quibus ſic ſtantibus, non erit neceſſaria Abbatiſſæ licentia expreſſa, & in ſcriptis, ſed ſufficiet tacita, & multo magis verbalis, ſaltem in foro conſcientiæ, & ſemel obtenta intelligitur ſemper durare, ut docet etiam Joan. Valer. *loc. cit. n. 86.* & Diana *loc. cit.* quicquid dicat Barthol. à S. Fauſt. *loc. cit. q. 229. n. 5.* ubi loquitur de licentia, quantum ad forum exterius.

QUÆSITUM X.

Vtrùm Monialis poſſit commodare, mutuare, commutare, emere, & expendere?

SUMMARIUM.

1 *Religioſus, an poſſit commutare, quæ ad ſuum uſum permiſſa ſunt? & num. 4.*
2 *Commodare eſt actus civilis Religioſis prohibitus*
3 *Uſuarius non poteſt alteri uſum rei ſibi permiſſa concedere.*
5 *Monachi in eodem Monaſterio poſſunt ſibi ipſis commutare libros & res, quæ illorum uſui conceſſa fuerunt.*
6 *Fratribus Minoribus interdictus eſt uſus commutandi, necnon Monialibus eorum legibus ſubjectis.*
7 *Religioſi poſſunt commutare res ad eorum uſus permiſſas, etiam ſæcularibus, ſi certi ſint de earum reſtitutione*
8 *Qui mutuat perdit amicum, & pecuniam.*
9 *Religioſus non poteſt emere, & expendere quicquam abſq; ſuperioris licentia, ſed limita ut n. 10.*

1 LEſſius *lib. 2. de juſt. & jure c. 41. dub. 9. num. 79.* conſtanter docet, Religioſum ſine peccato non poſſe commodare, & mutuo dare ea, quæ ad ſuum uſum permiſſa ſunt, niſi eſſent parvi momenti, & crebrò occur-
2 rentia, quia commodare eſt contractus civilis, qui eſt Monacho prohibitus, ut conſtat *ex ff. de rebus creditis, & ff. commodati.* Idem docet Petr. *tom. 1. de ſubd. q. 2.*
3 *cap. 2. §. 5. concluſ. 1.* ratio eſt, quia uſuarius non poteſt alteri uſum rei ſibi permiſſæ concedere, ut habetur *ex §. inſtit. de uſu & habit.* in rebus tamen parvis, & cre-
4 briùs occurrentibus cenſetur eſſe licentia tacita, ſicut etiam quando res datur perſonæ, de qua certum eſt, quod illam reſtituet, ut vult Petrus de Ledeſma *de ſtat. Relig. in com cap. 4. concl. 3 dub. 6.* Sanch. *lib. 7. in decal. cap. 19. num. 65.*

5 Et Lamas *in method. cur. part. 3. c. 9. q. 12.* ait, quod Monachi in eodem Monaſterio poſſunt ſibi mutuò ad uſum dare libros, & res cujuſcunq; pretii, quæ unicuique illorum in uſum conceſſæ fuerunt, abſque ſcrupulo, nam dans uſum voluntariè præbet, quem habebat conceſſum, dominium verò non amittit Monaſterium; imò contra charitatem peccaret, qui confratri indigenti, librum, vel aliam rem non commodaret, ut rectè monet S. Bonavent. *in dicto ſpec. diſcipl. part. 1. cap. 4.* dummodò ipſe non indigeat. Idem ſentit Fagundez *in præcep. Eccleſiaſtica tract. 2. lib. 8. cap. 6. n. 4.* adhærere videtur Diana *in reſolut. mor. tract. de paup. religioſ. reſol. 37.* & hæc ſententia mihi probabilior apparet, cum ſit hodiernæ praxi Religioſorum conformis, à qua Eman. 6
Roder. *3 part. ſum. cap. 31. num. 4.* & Barth. à S. Fauſto *loc. cit. q. 157.* excludunt fratres minores, quibus aliquid cum alio permutare abſque auctoritate Prælati, & Syndici interdictum eſt; & idem forſan dicendum videbitur de Monialibus, ſtatutis, & legibus prædictorum fratrum ſubjectis.

Si petas, An Monialis, vel alius Regularis poſſit 7
commutare, etiam cum ſæcularibus, res, quas habet ad uſum, quando nullam jacturam patitur Monaſterium? Reſpondeo affirmativè cum Petrino *loc. cit.* Joan. de la Cruz *de ſtat. relig. lib. 1. cap. 3. dub. 4. concluſ. 2.* & Ledeſm. *in addit. ad ſum. tom. 2. cap. 2. dub. 9.* ratio eſt, quia mutua charitas, & viciſſitudo liberalis inter regulares, & ſæculares hoc videntur poſtulare, ſed intelligendum eſt ſecundum Petrinum, quando mutuans eſt certus de reſtitutione, quia licet transferatur dominium, recipiens tamen remanet reſtitutioni obnoxius, dixi *ſi eſt certus de reſtitutione*, quia niſi certus eſſet, peccaret contra votum paupertatis.

Hinc tamen unum advertendum eſt, Religioſos 8
multùm cautos eſſe debere in mutuanda pecunia præſertim ſæcularibus, quia ut ait Petr. *loc. cit.* qui mutuat perdit pecuniam, & amicum; quæ omnia intelligenda ſunt ſuppoſita ſemper licentia tacita, vel expreſſa ſuperioris.

Quo verò ad ſecundam partem hujus quæſiti, ſcilicet 9
utrum Monialis poſſit emere, & expendere; dico cum Navarr. *com. 1. de regul. num. 23.* Lopez *2. part. inſtruct. cap. 6. q. 2.* Barth. à S. Fauſto *loc. cit.* Eman. Roder. *cit. cap. 32. concl. 3. dub. 7.* Sanch. *loc. cit. n. 67.* Religioſum non poſſe emere, nec vendere quicquam abſque tacita, vel expreſſa ſuperioris licentia, quia exerceret actum dominii, contra paupertatem regularem, quod limitatur primò à Petr. *loc. cit. concl. 2.* ſi quis emat non animo, ut ſibi applicet, ſed ut acquirat Monaſterio, & ſibi tantum ſimplicem, & purum uſum, quouſque ſuperiori placebit. Secundò commutatio cedit in utilitatem Monaſterii, quatenus ſuperior non intelligatur notabiliter invitus.

QUÆSITUM XI.

Vtrùm Monialis poſſit ſine licentia Abbatiſſæ ſuam pitantiam donare?

SUMMARIUM.

1 *Res quæ unico actu conſumuntur, non habent diſtinctum uſum à dominio*
2 *Monialis poteſt donare propriam pitantiam, quatenus rationabili de cauſa contrarium ab Abbatiſſa non præcipiatur.*

MIhi videtur pars affirmativa valde probabilis, 1
quia in rebus, quæ unico actu conſumuntur, non poteſt ſecerni uſus à dominio, ut habetur *in Extravag. ad conditorem §. Quod autem. de verborum ſignificatione*; cum ergo pitantiam in actu comeſtionis ſit conſumptibilis, & debeatur Moniali ejus uſus, habebit per conſequens dominium illius, & ſic eam donare poterit: Ita S. Anton. *in ſum. part. 4. tit. 12. cap. 4. §. 10.* Tur- 2
recrem. *in ſumm. lib. 2. c. 112. ad* [illegible] Cened. *loc. cit. dub. 17. n. 9.* Sylveſt. *verb. dominium* § 8. Petr. de Aragona *2. 2. q. 62. art. 1.* & noviſſimè Diana *cit. reſol. 28.* ubi dicit ſententiam contrariam eſſe probabilem. Noſtra ergo ſententia ſic firmatur, quatenus rationabili de cauſa Abbatiſſa contrarium non præcipiat.

DISPUTATIO X.
De Voto Caſtitatis.

Quæſ. I. *An Moniales teneantur ad Virginitatem, vel Caſtitatem ſervandam?*
II. *De Cuſtodia Caſtitatis, variisq; remediis illam interiùs, ac exteriùs conſervandi.*
III. *De utilitatibus, & fructibus Caſtitatis.*
IV. *Utrùm ſub Voto Caſtitatis cadat abſtinentia à vinculo Matrimonii, & ab omni actu carnali prohibito?*

QUÆSITUM I.
An Moniales teneantur ad Virginitatem, vel Caſtitatem ſervandam?

SUMMARIUM.

1 *Caſtitas, quid ſit?*
2 *Moniales omnes ex vi voti ſolemnis, & Eccleſiæ præcepto, tenentur ad Caſtitatem ſervandam.*
3 *Caſtitas dupliciter conſideratur.*
4 *Monialis virgo ad Virginitatem, & Caſtitatem, non virgo ad Caſtitatem ſervandam tenetur.*
5 *Religioſi profeſſi contrahentes Matrimonium ſunt irregulares irregularitate Bigamiæ ſimilitudinariæ.*

1 CAſtitas ex D. Thom. 2. 2 *q.* 151. *art.* 1. eſt virtus, qua homo ſecundum judicium rationis, & electione voluntatis moderatè utitur membris corporis;
2 ad quam ſervandam, teneri omnes Moniales profeſſas ex vi voti ſolemnis caſtitatis, & Eccleſiæ præcepto, habetur *ex c. cum ad Monaſterium, de ſtat. Monach.* & ex Concilio Turonen. *cap* 16. & Tridentino *ſeſſ.* 15. *de regul. cap.* 1.
3 Caſtitas dupliciter conſideratur, primò, ut dicit abſtinentiam perpetuam ab omnibus voluptatibus carnis, tam licitis, quàm illicitis, & hæc ſpectat ad Virgines, & Virginalis dicitur, & conſecrationem ſpecialem ſibi vindicat, ut *infra ſuo loco* dicemus. Secundò quatenus viduas, aliaſque Mulieres non Virgines reſpicit, quæ votum Caſtitatis emittere poſſunt, ac velum Profeſſionis recipere, & geſtare, atque bene-
4 dictione ſolita hujuſmodi mulieribus benedici. Ita Navarr. *de regul. conſ.* 92. & Petrus Caroccinus *in dialog. de voto caſtit. interrog* 2. quare Monialis virgo ad virginitatem, & caſtitatem, non virgo ad caſtitatem ſervandam tenetur. Et religioſi profeſſi ducentes in Matrimonium ſunt irregulares irregularitate biga-
5 miæ ſimilitudinariæ; *ex cap. Monach* 27. *q.* 1. Jus enim interpretatur, iſtos contraxiſſe duo Matrimonia, alterum ſpirituale, cum Chriſto, & alterum carnale, licèt invalidum, cum fœmina; Sanch. *lib.* 7. *de Matrim. diſp* 85. *num.* 5 *&* 6.

QUÆSITUM II.
De cuſtodia caſtitatis, variisq; remediis illam interiùs, ac exteriùs conſervandi.

SUMMARIUM.

1 *Caſtitas maximè conſervatur per humilitatem cordis, & cuſtodiam ſenſuum.*
2 *Oculus eſt principium fornicationis.*
3 *Adultero eruitur oculus.*
4 *Moniales cavere debent jocos, ſaltationes, bachanalia, choreas, aliaſque hiſtrionum inventiones & ſpectacula.*
5 *Moniales intereſſentes agitationibus taurorum, & ferarum, an incidant in excommunicationem latam à Pio V. in conſtit. quæ incipit,* De ſalutis gregis.
6 *Ubi eſt eadem ratio, eſt etiam eadem juris diſpoſitio.*
7 *Moniales non veniunt appellatione Clericorum in materia pœnali, & odioſa.*
8 *Corrumpunt bonos mores colloquia prava.*
9 *Res turpes, & obſcœnæ per auditum tranſeunt, ad intellectum tranſmittuntur.*
10 *Tactus eſt actui venereo cognatus, & finitimus.*
11 *Caſtitas cuſtoditur per carnis mortificationem, & macerationem.*
12 *Difficile inter epulas ſervatur pudicitia.*
13 *Veſtitum aſperitas caſtitatem conſervat.*
14 *Decentia veſtium, quàm ſit neceſſaria Monialibus.*
15 *Religioſis perſonis prohibetur uti veſtibus ſericis, & virgatis.*
16 *Monialis inducens novitatem in ornamentis provocantibus ad libidinem, non excuſatur à peccato lethali.*
17 *Comam nutrire Monialibus quomodo ſit prohibitum, & num. 20.*
18 *Comam non nutrire in Monialibus eſt optimum ſignum ad oſtendendum contemptum ſæculi, & propriæ pulchritudinis.*
19 *S. Clara apud B. Mariam de Portiuncula capitis ſui crines depoſuit.*
21 *Caſtitas conſervatur per fugam, quia victoria contra carnem obtinetur fugiendo.*
22 *Habitu virorum, & armis non debent uti Moniales in bachanalibus.*
23 *Mortis, & aliorum noviſſimorum conſideratio caſtitatem tuetur.*
24 *Confeſſarius cautus, quam utilis ſit ad caſtitatem præſervandam in Monialibus.*
25 *Cellæ cuſtodia, eſt etiam cuſtodia caſtitatis.*
26 *Otium, torpor, ac nimia quies caſtitati adverſantur.*
27 *Virilis reſiſtentia caſtitatem quàm maximè defendit.*
28 *Paſſio, & vulnera Chriſti caſtitatem nutriunt, & protegunt.*

VIrginitas, & caſtitas multis modis, & remediis ab illecebris defenduntur, & à turpibus conſervantur.

Primò per humilitatem cordis, qua noſtra fragilitas 1
ad Deum recurrit, & ad reſiſtendum motibus carnis auxilium petit; juxta illud Sapient. 8. *Vidi quod non poſ-* 2
ſum eſſe continens, niſi Deus det. & S. Gregor. *lib.* 5. *in primo Reg. c.* 14. ait, *ſi mens Deo ſubdita humiliter deſpicit, carnis ſua deſideria dominando, ac præeminendo non premit.* Et Thomas de Kempis *ſerm.* 5. *ad fratres n.* 5. *hic non pugnatur armis, aut ferro, ſed patientia, oratione, & humilitate.*

Secundò per cuſtodiam ſenſuum, maximè per vi- 3
ſum, auditum, & tactum. De viſu extat illud Geneſ. 39. *injecit uxor Putiphar oculos in Joſeph, & ait, dormi mecum,* unde S. Iſidor. *lib.* 2. *de ſummo bono capit.* 39. ait, *oculus eſt principium fornicationis*, & *in l. ſi quis in ſervitutem, de adult.* determinatur, ut *adultero eruatur oculus; tanquam adulterii fons, & origo.*

Caveant igitur Moniales Deo ſponſo toto corde, & 4
animo deſervientes, mundana oculis corporeis, contemplari, & tanquam à facie colubri fugiant inanes ſaltationes, jocos, & bachanalia, choreas, aliaſque illicitas hiſtrionum inventiones, torneamenta, & ſpectacula: circa quæ obiter dubitant Doctores.

An ſcilicet Moniales intereſſentes agitationi tau- 5
rorum, & ferarum, incidant in excommunicationem latam

latam à Pio V. in ſua Conſtitutione, quæ incipit, *De ſalute gregis.*

Prædicta excommunicatio non fuit moderata Gregorio XIII. quoad Eccleſiaſticos, ſed tantum quoad ſæculares, idèò quoad Regulares, & Moniales adhuc remanet in ſuo robore; quapropter Avila *de cenſuris 2. part. caput. 5. diſputat. 1. dubio 4. dicta 6.* ait, Moniales comprehendi in tali excommunicatione, quia ratio indecentiæ, qua Summus Pontifex addu-
6 ctus eſt ad hanc conſtitutionem faciendam, à fortiori militat in Monialibus, ubi autem eſt eadem ratio, militat etiam eadem juris diſpoſito. At contrarium videtur probabilius, quia Pius V. *in dicta ſua Extravaganti* loquitur de Clericis, tam Regularibus, quàm ſæcularibus. Moniales autem non ſunt Clerici ſæcu-
7 lares, aut Regulares; tum quia verſamur in materia pœnali, in qua ſtricta interpretatio verborum eſt facienda, & in qua non valet argumentum à minori ad majus, vel è contra, ſed propriæ ſignificationi verborum ſtandum eſt; ita docet Bonacina *tom. 3. diſp 2. quaſt. 4. punct. 7. num. 10.*

8 De auditu ſufficiat hic referre verſum Menandri, de quo S. Paulus 1. Corinth. 15. *Corrumpunt bonos mores colloquia prava*; & Tertull. *lib. 2. ad uxorem, cap. 3.* ait, *bonos corrumpunt mores confabulationes peſſima*, res enim turpes & obſcœnæ per auditum tranſeunt, & ad intellectum tranſmittuntur, qui conſervans, & meditans ſpecies, eaſque voluntati præſentans, hæc labore laxata, & victa quandoque ſuccidit, unde Thom.
9 de Kemp. *loc. cit. num. 2.* ait, *foris per ſenſus hauritur, unde mens caſta deturpari, & delectationum ſordidarum veneno ad mortem nonnunquam ſolet infici*; ideò cum Eccleſiaſt. 28. *ſepi aures tuas ſpinis, linguam nequam noli audire.*

10 De tactu videtur loqui Chriſtus Matth. *ſi manus tua ſcandalizat te, abſcinde eam*; non alia ratione niſi, ut ait Climacus *grad. 5. fit nonnunquam, ut ex ſolo tactu corpus inquinetur, nihil quippè ſenſu iſto gravius, nihil periculoſius,* & meritò D. Thom. 2. 2. *q. 154. art. 4.* docet *tactus eſt actui venereo cognatus, & finitimus, & modico intervallo ſeparantur ab invicem.*

Et tandem de cuſtodia ſenſuum in generali S. Auguſtinus *lib. 50. homil 35.* inquit, *Si Virginitatem animæ integram ſervare deſideras, quantum potes obſerva blandimenta draconis, ne fortè ſi incautus fueris, quinque ſenſus, qui in te ſunt, quaſi quinque Virgines permittas à ſerpente corrumpi; quicquid enim pulchreſcit viſu, quidquid dulceſcit guſtu, quicquid blanditur auditu, quicquid lenocinatur odoratu, quicquid molleſcit à tactis In his omnibus, ſi incauti fuerimus ſubrepentibus concupiſcentiis malis animæ Virginitatem corrumpi permittimus, & impletur illud, quod per Prophetam dictum eſt*, Hierem. 9. *Intravit mors per feneſtras veſtras.*

11 Tertiò conſervatur Caſtitas per carnis macerationem, & mortificationem, qua motus carnales reſtringuntur, quæ fit per panis, vini, ac aliorum ciborum ſubtractionem, atque cilicii, viliſque indumenti geſtationem, juxta illud ad Corinth. 1. 19. *Caſtigo corpus meum, & in ſervitutem redigo*, quod enim ſpectat ad ci-
12 bum, extat illud S. Hieronym. tritum axioma, *difficile inter epulas ſervatur pudicitia*; & S. Bernard. *ſerm. 66. in Cantic.* dixit, *Abſtinebo à vino, quia in vino luxuria eſt, aut ſi infirmus ſum, modico utar. Abſtinebo à carnibus, ne dum nimis nutrit carnem, ſimul & carnis nutriam vitia; panem ipſum cum menſura ſtudebo ſumere, ne oneroſo ventre ſtare ad orandum tædeat.* Et S. Ambroſ. *lib 1. de pœnit. cap. 14.* dicit, *Libido gravis ignis eſt, & ideò non demus illi alimenta luxuriæ, paſcitur libido conviviis, nutritur deliciis, vino accenditur, ebrietate inflammatur.*

13 Per vilis autem indumenti geſtationem, & veſtium aſperitatem maximè conſervatur caſtitas, dicente D. Bernardo, in Epiſtola ad Gulielmum Abbatem, *Memento, quod aſperior cardo pannum facit leniorem, ſic* 14
aſper habitus carnem facit caſtiorem. Decentia enim ornatus omnibus Religioſis commendatur, & maximè neceſſaria eſt fœminis, prælertim Deo conſecratis, ut latè proſequitur S. Hier. *ad Demetriadem, & ad Euſtoch Epiſt.* 8. & Concil. Carthaginen. IV. *cap. 11.* relatum à Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 9. lib. 1. cap. 12. n. 3.* Sancivit, *Sanctimonialis virgo, cum ad conſecrationem ſuo Epiſcopo offertur, in talibus veſtibus applicetur, qualibus ſemper uſura eſt profeſſioni & ſanctimoniæ aptis.* & in Clement. *Attendentes, de ſtat. Monachor. inferius citanda* perſonæ Religioſæ prohibentur uti veſtibus ſericis, & virgatis, &c. quare 15
Navarr. *cap. 23. num. 18.* advertit, quod ſi Monialis inducat novitatem in ſe ornando, & ſic ornata ſe oſtendat ſæcularibus, qui ex novitate talis ornatus graviter 16
provocentur ad libidinem, non videtur excuſanda à peccato mortali, ſi verò ſolùm ex animi levitate, & ex vanitate, vel ad oſtendendam pulchritudinem, & elegantem corporis formam, & habitudinem, & non ex prava intentione Monialis ſe ornet, peccat ſolùm venialiter.

Comam nutrire pariter Monialibus videtur prohi- 17
bitum propter verba Clement. *Attendentes*, videlicet: *Viſitatores autem hujuſmodi ſolicitudinis ſtudium diligenter impendant, ut Moniales ipſa, quarum nonnullas dolentes audivimus in ſubſcriptis excedere, pannis ſericis, variorum foderaturis, ſandaliciis, comatis, & cornutis crinibus, ſtacatis, & virgatis caputiolis non utantur*; quia ibi gloſſa dubitat propter illa verba, *non utantur comatis, & cornutis*; id eſt tortis *crinibus*, cum videantur ſolùm Monialibus prohiberi illa fucata compoſitio crinium, non verò ſimpliciter habere comam, ſi honeſtè, & occultè deferatur.

At videtur dicendum, gloſſam oppoſitum ſentire, & fateri eſſe conſuetudine receptum, ut Moniales tondeantur, & deformato capite Deo vivant, potius quàm crines poliendo humani generis hoſti deſerviant; idem probant Panormit. *ibi num. 11. argum. capit. duo ſunt 12. quæſt. 1.* & Abbas *in c. 1. quis, de vit. & honeſt. clericor.* & ducor, quia hoc eſt optimum ſignum, vel 18
medium ad oſtendendum in Monialibus contemptum ſæculi, & proprii ornatus, ac pulchritudinis, & ſic legitur Sanctam Claram, cùm converſionis ſuæ initio 19
ad B. Mariam de Portiuncula feſtinaſſet, ut mundo nuntium remitteret, ibi capitis crines depoſuiſſe, ſimul cum ornatu ſæculari, & hoc tanquam opus maximè laudabile uſu receptum eſt; & quamvis licitum videatur, non tamen invenitur præceptum in jure, & ideo conſuetudo, vel regula, ubi fuerit, ſervanda eſt, ubi autem non fuerit, non erit contra Religionem capitis comam nutrire, erit tamen illi contrarium capillis abuti, vel illos contorquendo, vel 20
etiam ad vanam oſtentationem, abſq; veli operimento eos deferendo.

Quartò conſervatur Caſtitas per fugam, & occaſio- 21
num declinationem, atque vitationem, nam victoria contra peccatum libidinis videtur in fuga conſiſtere, contra verò alia peccata in reſiſtentia; unde S. Thomas *in epiſt. 1. Corinth. 6 lect. 3.* ait, *Notandum, quod cætera vitia vincuntur reſiſtendo, quia quantò magis homo particularia conſiderat, & tractat, tantò minus in eis invenit unde delectetur, ſed magis auxilietur, ſed vitium fornicationis non vincitur reſiſtendo, quia quanto magis ibi homo cogitat particulare, magis incenditur, ſed vincitur fugiendo, id eſt, totaliter vitando cogitationes immundas, & quaslibet occaſiones.* Et S. Auguſtin. *lib de honeſt. mulier. cap 2.* concludit dicendo, *nec tibi verecundum ſit fugere, ſi Caſtitatis palmam deſideras obtinere.*

Declinent itaque Moniales vanis occaſionibus bac- 22
chanalium, & recreationum, nam tenentur vitare præſertim, ne virorum habitu utantur, nec cujuſviſ ſpeciei armis ſe cingant, ex decreto ſpeciali Sac. Congregat.

Car-

Cardin. *in una Ferrarien.* 27. *Aprilis* 1604. Barb. *de jure Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 44. *num.* 57.

23 Quintò conſervatur caſtitas per ſepulchrorum habitationem, nempè frequentem mortis, & aliorum noviſſimorum conſiderationem, unde Gregorius Magnus 16. *moral. cap* 31. ait: *Nihil ſic ad edomandum deſideriorum carnalium appetitum juvat, quàm, unuſquiſque hoc, quod vivum diligit, quale ſit mortuum, penſet*; & S. Iſidorus de ſummo bono; *Quando impulſu dæmonum mens ad fornicationis delectationem impellitur, divini judicii metus, & æterni tormenta incendii ante oculos proponantur, quia nimirum omnis pœna gravioris ſupplicii formidine ſuperatur, ſicut enim clavus clavum expellit, ita ſæpè recordatio ardoris gehennæ ardorem excludit luxuriæ.*

24 Sextò percautum, & ſollicitum Patrem Spiritualem, qui multum prodeſt, tum ad aperiendos motus dæmonis, tum ad adhibenda remedia, ut docuit Caſſianus Coll. 2. c. 10. ubi ait: *Nullatenus decipi poterit quiſque ſi non ſuo judicio, ſed majorem vivat exemplo, nec valebit ignorationi ejus callidus hoſtis illudere, qui univerſas cogitationes in corde naſcentes, pernicioſa verecundia neſcit obtegere, ſed eas maturo examine ſeniorum, vel reprobat, vel admittit: illicò namque, ut pateſacta fuerit cogitatio maligna, marceſcit.*

25 Septimò conſervatur per cuſtodiam cellæ, non ad quietem, ſed ad laborem, & occupationem, non ad otium, & ſomnum, ſed ad vigilias, legendum, ſcribendum, orandum, pſallendum, cœleſtia contemplandum, peccata propria, & populi plangendum, ideo S. Bernardus *in epiſtol. ad fratres de monte Dei*, ait, *Monachus moriens, aut vix, aut nunquam à cella in infernum deſcendit, quia vix unquam aliquis niſi cœlo prædeſtinatus in ea uſque ad mortem perſtitit*; Et ſermon 40. in Cant. *ſede ſolitarius, ut turtur, nihil tibi, & turbis, nihil cum multitudine cæterorum, etiam ipſum obliviſcere populum, & domum patris tui, & concupiſcet Rex decorem tuum.* Et S. Dorothæus *ſermon.* 16. *ad Monachos* ait, *Cella attollit, ac ſurſum elevat*; & quidam Cellæ devotus hæc edidit carmina.

Cella tibi quaſi Cœlum ſit, quæ cœlica cernas,
Hic legis, hic oras, meditaris, hic crimina plangis,
Pax eſt in cella, foris autem plurima bella.

26 Octavò, conſervatur Caſtitas per fugam otii, nam otium, deſidia, torpor, quies nimia occaſiones ſunt malarum cogitationum, tentationum, ac omnium peccatorum Ideò Sanctus Hieron. *ad Euſtoch.* ait, *omnium vitiorum mater eſt otioſitas*; & Eccleſ. 33. *otioſitas multam docuit malitiam*; & Ezech 16. ubi agitur de cauſis peccati Sodomorum, hæc habentur verba; *hæc fuit iniquitas ſodomæ ſororis tuæ, ſuperbia, ſaturitas panis, & abundantia, & otium ipſius*; quod etiam intellexerunt profani Doctores, & præſertim Poëtæ, nam inter illos Ovidius ait.

Otia ſi tollas, periere Cupidinis arcus,
Contemptaque jacent, & ſine luce faces.

27 Et tandem conſervatur Caſtitas per virilem reſiſtentiam contra diabolicas tentationes, & per æternarum pœnarum, quæ debentur impiis, conſiderationem, ac per ferventem erga Deum dilectionem, & per recur-
28 ſum ad paſſionem, vulnera D. N. Jeſu Chriſti unde dicebat S. Auguſtinus in Manual. cap. 2. *Cum me pulſat aliqua turpis cogitatio, recurro ad vulnera Chriſti, cum me premit caro mea, recordatione vulnerum Domini mei reſurgo, cum Diabolus mihi parat inſidias, fugio ad viſcera miſericordiæ Dei mei, & recedit à me ſi ardor libidinis moveat membra mea, recordatione vulnerum Domini noſtri Filii Dei extinguitur. In omnibus adverſitatibus non inveni tam efficax remedium, quàm vulnera Chriſti, in illis dormio ſecurus, & requieſco ſecurus.*

His ergo mediis, & remediis ſtudeant Religioſi omnes, & præſertim Moniales, ut immaculato Agno *ſupra* Sion montem ſedenti caſtam omni tempore exhibeant ſervitutem, & ut Summo Regi ſponſo ſponſam animam ſervent, atque cuſtodiant.

QUÆSITUM III.

De utilitatibus, & fructibus Caſtitatis.

SUMMARIUM.

1 *Caſtitatem ſervantes omnium virtutum fundamentum acquirunt.*

2 *Caſtitatis Alphabetum qualitates, & fructus ejuſdem Caſtitatis complectens.*

1 EX quibus licet colligere, cuſtodientes caſtitatem per prædicta media, & remedia, utilitates, & fructus illius adiſpici, munditiam nempe mentis, & decorem, & libertatem ab anxietatibus carnalibus, ſic caſtitas cuſtodita fundamentum omnium virtutum in caſta Moniali collocat, ac illam efficit Deo amabilem, Angelis laudabilem, & hominibus commendabilem, & tandem illam ad Beatam ducit vitam; juxta illud Matth. 5. *Beati mundo corde, quoniam ipſi Deum videbunt.*

2 Multas alias utilitates, & fructus conſequitur Monialis, quæ Caſtitati ſummopere ſtudens, virtutibus & qualitatibus, in ſequenti Caſtitatis Alphabeto innuit; videlicet.

A Angelis eſt ſimillima, *Matth.* 22.
B Beatificatio hominum; *Climac. grad.* 15.
C Columba formoſa; *Kempis ſerm.* 4. *num.* 4.
D Dei ſimilitudinem præferens; *Clim. ibid.*
E Epulis inimica; *Ephr. Syr. apud Alvar.*
F Filia cœleſtis Hieruſalem; *Kem. ibid.*
G Gloria ſequacium; *Alvar. t.* 2. *l.* 3. *p.* 2. *c.* 3.
H Habitaculum Spiritus S. *Ephrem. ibid.*
I Iuſtorum illuminatrix; *Ephrem. ibid.*
L Longævitas vitæ; *Chry. ho.* 23. *in* 1. *Corint.*
M Monile pretioſum; *Plat. lib.* 2. *c.* 5.
N Noë refugium; *Gen. cap.* 7.
O Odor fragrans; *Kemp. loc. cit.*
P Palma Victorioſa; *Kemp. ibid. n.* 1.
Q Quies mentis; *Hugo lib. nupt. car.* 6. 1.
R Roſa ſuaviſſima; *Ephrem loc. cit.*
S Stupor naturæ; *Kemp. cit. n* 6.
T Tribulationum expers; *Alva cit. excel.* 6.
V Virtutis pulcherrima; *Alva. cit. excel.* 7.
X Xpo dilecta; *ſic canit Eccleſ. de Joann.*

QUÆSITUM IV.

Utrum ſub voto Caſtitatis cadat abſtinentia à vinculo Matrimonii, & ab omni alio actu carnali prohibito?

SUMMARIUM.

1 *Caſtitatem voventes mortaliter peccant Matrimonium contrahendo: ipſumque Matrimonium invalidum eſt.*

2 *Caſtitatis votum amplectitur abſtinentiam à vinculo Matrimonii, & ab omni alio actu caſtitati adverſo.*

3 *Religioſis ſacrilegium eſt quicquid in ſæcularibus eſt quoquo modo peccatum contra caſtitatem; quatenus malitia ſacrilegii ſit mortalis.*

4 *Moniales, Matrimonium, alioſque actus caſtitati adverſos perpetrantes, quibus pœnis cum ſociis in crimine puniantur?*

1 INdubitatum eſt, Religioſos Caſtitatem voventes, non ſolum peccare Matrimonium contrahendo, verum etiam Matrimonium ipſum quamvis conſummatum, irritum reddit, & invalidum. Ita ſancitum fuit in Concil. Viennenſi *clemen. unica, de conſang.* & in Tridentino *ſeſſ.* 24. *canon* 9. & in aliis Conciliis, & docet Sanch *lib.* 7. *de Matrimon. diſp.* 26. & ratio eſt, quia ſub voto Caſtitatis non ſolum cadit abſtinentia à vinculo Matri-

2 Matrimonii, ſed etiam ab omni alio actu interno, & externo caſtitati adverſo, & ſecundum ſe prohibito per legem Dei, ut à turpibus cogitationibus, ac delectatione moroſa, ab omni pollutione, atque actu venereo, carnali contactu, & impudico aſpectu, ac litterarum, & munuſculorum miſſione, à frequenti acceſſu, aut locutione cum fœminis, & viris, aliiſque omnibus, quæ aliquo modo virtuti Caſtitatis adverſantur: ita Lancellotus *in iguom. vitæ relig. lib. 2. ſect. 2. art. 2. reſol. 2.*

Unde quicquid in ſæcularibus extra conjugium eſt
3 quoquo modo peccatum contra caſtitatem, in Religioſis erit etiam ſacrilegium, quatenus malitia ſacrilegii ſit mortalis in actibus, in quibus malitia libidinis eſt in ſæcularibus mortalis; venialis verò in quibus eſt venialis. Ita tradunt Leſſ. *de juſt. lib. 2 cap. 21. dub. 9. n. 68.* Suarez. *tom. 1. de relig. lib. 3. c. 3.* Barth. à S. Fausto *in theſ. relig lib. 7. q. 96.* ſed de hoc iterum redibit ſermo *in diſp. 27. de Conſec. & benedict. Monial.*

4 Quæ omnia tam de Matrimonio, quàm de aliis actibus inhoneſtis, ab infraſcriptis Conciliis ſub rigoroſis pœnis Monialibus prohibentur; nam in edicto Clotarii 2. Regis in Concil. Pariſienſi V. *in tom. 1. Conc. antiq. Galliæ* habetur:

Puellas, & viduas religioſas, aut ſanctimoniales quæ ſe Deo voverunt, tam quæ in propriis domibus reſident quàm quæ in Monaſteriis poſitæ ſunt, nullus, nec per præceptum noſtrum, competat, nec trahere, nec ſibi in conjugio ſociare penitùs præſumat. & ſi exinde præceptum elicuerit; nullum ſortiatur effectum; & ſi quicunque aut per virtutem, aut per quemlibet ordinem ipſas detrahere, aut ſibi in conjugium præſumpſerit ſociari, capitali ſententia feriatur. & ſi in Eccleſia conjugium fecerint, & illa rapta, aut rapienda in hoc conſentire videbitur, ſequeſtrati ab invicem in exilium deportentur, & facultates eorum propinquis hæredibus ſocientur. & in capitulis Zachariæ Papæ editis ſub anno 747. *in tom. 1. Concil. ant. Galliæ can. 20.* ſic legitur:

De Virginibus velatis ſi deviaverint quidquid de illis agendum ſit, in lib. decretorum B. Innocentii Papæ cap. 19. adſertum eſt. Quæ Chriſto ſpiritualiter nubunt, & à Sacerdote velantur, ſi poſtea videlicet publicè nupſerint, vel ſe clanculo corruperint, non eas admittendas eſſe ad agendam pœnitentiam, niſi is, cui ſe injunxerant, de mundo receſſerit. Si enim de hominibus hæc ratio cuſtoditur, ut quæcumque vivente viro alteri nupſerit, habeatur adultera, nec eis agendæ pœnitentiæ licentia concedatur, niſi unus ex his fuerit defunctus, quantò magis de illa tenenda eſt, quæ ante immortali ſe ſponſo conjunxerat, & poſtea ad humanas nuptias tranſmigravit?

DISPUTATIO XI.

De Sacrilegio in perſonam Monialium patrato, ejuſque pœnis.

Quæſ. I. *Utrum Moniales carnaliter cognoſcere ſit ſacrilegium?*
II. *Moniali abutens, qua pœna ſit plectendus?*
III. *Moniales, quæ ſe violari permittunt, qua pœna ſint infligendæ?*
IV. *De pœnis ab antiquis Conciliis, contra Monialibus abutentes, ac ſe ipſis abuti permittentes, inflictis.*
V. *Laicorum ſacrilegium patrantium coërctio ad quod forum pertineat?*
VI. *Monialium violatores, utrum etiam à Deo puniantur?*

QUÆSITUM I.

Utrum Moniales carnaliter cognoſcere ſit ſacrilegium?

SUMMARIUM.

1 *Sacrilegii nomine quid intelligatur?*
2 *Sacræ rei appellatione, quid veniat?*
3 *Sacrilegium quid ſit, & Sacrilegus quiſnam dicatur?*
4 *Moniales carnaliter cognoſcere, non ſolum ſacrilegium eſt, verum etiam inceſtus, & adulterium.*
5 *Epiſcopi quos poſſint ſibi reſervare caſus erga perpetrantes obſcœnitates cum Monialibus, & quæ ſint hujuſmodi obſcœnitates.*

1 NOmine ſacrilegii propriè intelligitur rerum ſacrarum furtum, ſive furari rem non ſacram in loco ſacro; in latiori autem ſignificatione, ut ad rem noſtram facit, nomine ſacrilegii intelligitur peccatum, quo res ſacra polluitur, aut indignè, & impiè tractatur; appellatione verò rei ſacræ venit omne illud,
2 quod ſanctitatem aliquam habet, aut ex Chriſti inſtitutione, ſive Eccleſiæ conſecratione, unctione, benedictione, & ſimilibus. Ita Azor *inſtit moral part. 1. lib 9. cap. 27. quæſit. 1.* unde *quæſit. 3.* addit ſacrilegium eſſe,
3 quod contra perſonam ſacram committitur, v. g. ſi quis rem haberet cum fœmina voto caſtitatis adſtricta, accedens enim, ad illam, verè eſt ſacrilegus, quia committit peccatum contra honorem, & cultum, & ſanctitatem perſonæ ſacræ debitam, illam violando, & facit contra votum caſtitatis, & Religionis officium, & opus, quia potitur virgine Deo ſacrata, & commiſcetur ſe contagione ſacrilega cum Virgine ſummo ſponſo dicata, ut inquit Franchus *in cap. num. 2. de ſtat. regul. lib. 6.* atque ita habetur *in cap. impudicas*, & *cap. Virginibus, & cap ſi qua Monacharum 27. quæſt. 1.* & tradunt D. Thom. *2. 2. q. 114. art. 1.* Navarr. *de reddit. monit. 16. num. 1.* Cardinalis Tuſcus *tom 1 lit. S. concl. 6.* Maſtrillus *deciſ. 68. num. 3.* Sylveſt Angel. & Cajetan. *verb. ſacrilegium.* Leſſius *de juſt. & jur. lib 2. c 45.* Tolet. *lib. 5. inſt. c. 12.* Suarez *de relig. tom. 1. tract. de ſacrileg. lib. 3. cap. 1 num 1.*

Imò gloſſa *in cap. Virginibus*, ait, qui cum Moniali carnalem copulam habet, tribus criminibus illaqueatur; nempe ſacrilegio ſupradicto, ſecundò adulterio 4
ſpirituali, quia ſponſam Chriſti corrumpit; tertiò inceſtu, quia ſponſa Dei eſt, qui eſt Pater noſter, *12. q. 2. c. qui abſtulerit*, & per conſequens conſanguinea noſtra, cum omnes filii Dei ſimus, & inceſtus committitur cum affine, ſicut & cum conſanguinea *35. q. 3. de inceſtu*, ita etiam Homobon. *de caſib. reſerv par 2 c. 5 ſect.* ... Petr. Greg. *de jur Pontif. lib 4. tit 14. c. 4. in ſibil lit A* Diaz *in pract. criminal canon. 75.* & Eman. Roder. *tom. 2. qq. regul. q. 30. art. 1.* qui addit, de his tribus criminibus poteſt ſacrilegus accuſari, ut per Gloſſ. notabilem, quam ſequitur Abbas *in d. c. num. 3.*

Addi etiam poteſt ſtupri crimen non carnale ſolum, ſi re vera virgo erat, ſed etiam ſpirituale, quia maxima injuria infertur Patri ſpirituali, & Eccleſiaſtico Antiſtiti, quorum curæ ſubditur.

Quinimò, ſi Moniali inferatur vis, raptus accedit, qui ſecundùm leges civiles gravius puniri debet, *l. ſi quis non dicam, Cod de Epiſc. & Cler. cap. ſi quis 36. q. 2.*

5 Tandem ſi Epiſcopus, vel ſuperior ſibi caſum reſervavit contra obſcœnitates, aliaque gravia crimina cum Monialibus, aliiſque honeſtis fœminis in monaſterio exiſtentibus, perpetrantes, hunc caſum incurrerent omnes infraſcripti; ut docet Homob. de Bon. *pag 2. de caſib. reſer. caſu 5. cap. 5. ſect. 1. verſicul.* 1. ſcilicet omnes, qui Monialis pudicitiam verbis tantum attentarunt, *ex c. ſi quis non dicam rapere, de pœnit. diſt. 1. & l. item apud Labeonem § ſi quis virgines, ff de injur.* & à fortiori illi, qui Monialem oſculantur, vel impudicis manibus illam tangunt; vel per literas, vel Nuncium per ſe, vel per alium, aut per ſigna, ſive nutus ad turpia ſollicitant, & appellant, & cum illis de obſcœnis loquuntur, ſimiliter omnes illi, qui cum ſervientibus, quæ converſæ dicuntur, ſive cum Noviтiis prædicta moliuntur; quod etiam affirmant Azor *loc. cit. lib. 9. cap. 2. q. 10.* Henriq. *lib. 7. de indulg. cap. 19. num. 6.* Idem dicendum erit de illis, qui hujuſmodi obſcœnitates cum Puellis educandis, ſeu nuptis, aut Viduis in Monaſterio exiſtentibus, committunt.

Non tamen incurrerent dictum caſum, qui prædictas obſcœnitates, cum fœminis tribus ſolemnibus Votis non aſtrictis committerent, cum Clauſuræ legibus non teneantur, nec verè Religioſæ ſint.

QUÆSITUM II.

Moniali abutens, qua pœna ſit plectendus?

SUMMARIUM.

1 *Sacrilegus abutens Moniali jure divino, & in foro conſcientiæ excommunicatur.*

2 *Ingrediens Monaſterium cauſa violandi Moniales, eſt excommunicatus, non propter ſacrilegium, ſed propter ingreſſum.*

3 *Sacrilegus, qui ſponſam Chriſti corrupit, ſi eſt Clericus, jure Pontificio in foro contentioſo punitur pœna depoſitionis ab ordine, & amiſſionis beneficiorum.*

4 *Laicus, qui ſponſam Chriſti corrupit, debet excommunicari jure Pontificio, at jure civili pœna mortis puniri.*

5 *Virginum Chriſti corruptores privatis Italiæ ſtatutis mortis pœna puniuntur.*

6 *Bona cognoſcentis carnaliter Monialem, applicanda ſunt Monaſterio, quatenus vis vel raptus interveniat.*

7 *Matrimonium invalidum contrahit, qui Monialem profeſſam in uxorem ducit, uterque excommunicatione feriri debet; nec amplius aliquam uxorem ducere poteſt.*

8 *Sacrilegi Monialium capite plectebantur, vel ex ſaxo præcipitabantur, vel acerbiſſima culei pœna cruciabantur.*

9 *Eccleſia neminem coërcet pœna capitali, quia habet gladium ſpiritualem vivificantem, non mortificantem.*

1 SAcrilegus ſupradictum ſcelus committens jure divino, & in foro conſcientiæ, excommunicationis pœna punitur, & à Chriſtianorum conſortio expellitur, & tantum in mortis articulo abſolvitur, eique communicatur, ſi pœnituerit, *d. cap. impudicas, & cap. Virginibus 27. quæſt. 1. ibi* Archidiac. Idem docet Graff. *deciſ. aurearum lib. 2. cap. 46. num.* 14. ubi ait, hanc pœnam excommunicationis intelligi debere, modo Epiſcopus hunc caſum ſacrilegii ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, ſibi reſervaverit, alias violantibus Moniales non eſt annexa excommunicatio de jure communi, ni diabolica inſtigatione, cauſa hujus criminis patrandi,
2 Monaſterii ſepta ingrederentur, nam in tali caſu, non ratione ſacrilegii, ſed ingreſſus, eſſent excommunicati, ut diximus.

3 Jure etiam Pontificio in foro contentioſo punitur hujuſmodi ſacrilegus pœna depoſitionis ab Ordine, & amiſſionis beneficiorum, ſi clericus eſt, & Monaſterio perpetuò ad pœnitentiam peragendam includitur quia ſponſam Chriſti corrupit; laicus vero excommunicari debet, *cap. ſi quis Epiſcopus 6. 27. q. 1.* & ſexto Synodo in Trullo *cap.* 4.

Jure civili ſacrilegus pœna mortis puniri debet, *l. ſacrilegio ff. ad l. Juliam pec. l. aut facta §. locus ff. de pœnis.* Ita affirmant Julius Clarus *lib. 5. ſentent. jur. §. fornicatio verſic. cum Moniali* & Graſſius *loc. cit.* Privatis etiam Italiæ ſtatutis, & legibus ſacrilegii Virginum corrupto- 5
res mortis pœna puniuntur, ut docent Marſil. *in lib. 1. Cod. de rapt. Virgin. n. 4.* & Menoch. *l. 2. de arbit. judic. caſu 389. n. 27.* Et *in d. cap. ſi quis 36. q. 2.* habentur hæc verba: *Si quis non dicam rapere, ſed attentare tantummodò matrimonii conjungendi cauſa, ſacratiſſimas Virgines auſus fuerit, capitali pœna feriatur*; idem dicunt S. Thom. *2. 2. q. 154 cit art.* 10. Menochius, & Farinacius, quos refert, & ſequitur Homobon. de Bon. 2. *par. Caſ reſer. c. 5. ſect. 1. verſic. Quinimò*, ubi addit cum Farinacio *de delict carnis quæſt. 146. §. ſacrilegium num.* 10. quod bona carnaliter cognoſcentis Monialem, ſi vis, vel raptus 6
interveniat, applicanda ſunt illi Monaſterio, in quo ſacra Virgo permanebat: & additur, quod profeſſam Monialium in uxorem ducentis, invalidè Matrimonium 7
contrahit, & uterque excommunicatione feriri debet, & aliis pœnis puniri, & in pœnam, nullam uxorem impoſterum ducere poteſt; idem ſentit Molfeſ. *tract.* 4. 11. *num.* 42. Petrus Gregor. *cit. ſub littera* D. Barboſ. *in collect Doct in lib. 5. decretali, de privilegiis tit. 33. cap. ſicut in indiciis num.* 3, ubi ait, ex lege duodecim tabu- 8
larum, atque bonis Auctoribus, apud omnes gentes acceptum fuiſſe, ut ſacrilegi capite plecterentur, vel ut ex ſaxo præcipitarentur, vel acerbiſſima culei pœna, quæ parricidiis infligitur, punirentur; & eam deſcribit Imperator *in §. alia deinde, Inſt. de publicis jud.* Idem affirmant Cælius Rodig. *lectionum antiq. lib. 12. cap. 13.* Petr. Gregor. *Syntagmatum juris lib. 33. c. 15.* Solorzan. *de Parricidiis lib. 1. cap.* 8. conſtat autem Eccleſiam pœna capitali neminem coërcere, gladium enim habet 9
ſpiritualem, quo vivificat, non materialem, quo mortificat; *cap. inter hac 33. quæſt. 2. capit. ſententiam ſanguinis, ne clerici, vel Monachi in cap. Archiepiſcopus, de raptoribus.*

QUÆSITUM III.

Moniales, quæ ſe violari permittunt, qua pœna ſint infligendæ?

SUMMARIUM.

1 *Veſtales Virgines, quæ ſe violari permittebant, quibus pœnis apud Ethnicos puniebantur.*

2 *Moniales, quæ ſe violari patiuntur, perpetui carceris pœna mancipantur.*

3 *Moniales cur eadem pœna non puniantur, qua mares illas violantes.*

VIrgines Veſtales, quæ antiquitus falſis Diis virgi- 1
nitatem vovebant ſupradicti criminis reæ, virgis cædebantur, deinde vivas defodi, ſancitum erat, ut habetur apud Juvenalem *ſat.* 4. his carminibus:

Nemo malus felix minimè corruptor, & idem,
Inceſtus cum quo nuper vittata jacebat,
Sanguine adhuc vivo terram ſubitura ſacerdos.

De qua re videatur Lopez *in annot, ad Diaz cap.* 83. Alex. ab Alex. *lib. dierum gen.* 12.

At noſtræ Virgines, & Sanctimoniales Deo vero, 2
& vivo dicatæ, quæ ſe corrumpi, vel violari patiuntur, hac pœna plectuntur ut perpetuo carceri mancipentur, *ex d. cap impudicas 27. q. 2.* Marſil. *in l. 1. Cod. de rapt. Virgin. n. 57.* ubi duplicem affert rationem, cur Moni- 3
ales graviori pœna non puniantur, prima eſt, quia tanta eis culpa non ineſt, ſicut maribus, qui eas incluſas attentarunt, & illarum pudicitiam ſollicitarunt. Secunda,

quia

quia ut plurimum propter vim, & metum, quæ à ſibi conjunctis inferuntur, Monaſteria invitæ ingrediuntur contra diſpoſitionem ſacrorum Canonum & præſertim Concilii Tridentini *ſeſſ. 25. de regul. cap.* 18. ideò ſi non in totum, ſaltem aliqua ex parte in foro externo excuſantur.

Ergo verò tertiam adderem rationem, quia cum Moniales omnes ſubjectæ ſint Eccleſiaſticæ juriſdictioni, non ea pœna capitali, ſicut viri, puniendæ ſunt, quia, ut diximus, Eccleſia gladium habet ſpiritualem, quo vivificat, non autem materialem, quo mortificat.

QUÆSITUM IV.

De pœnis ab antiquis Conciliis, contra Monialibus abutentes, ac ſe ipſis abuti permittentes, inflictis.

SUMMARIUM.

1 *Mulier habetur adultera, ſi vivente viro, alteri nupſerit.*
2 *Contractus inter homines ſine ratione, ſicuti diſſolui poteſt, ſic nec ſponſio Virginum cum Deo facta, ſine vindicta ſolvi non debet.*
3 *Virginem, quæ in honorem Chriſti veſtem mutavit, nullus rapere, aut ſibi conjugem ſociare præſumat.*
4 *Lex Romana ſtatuit, ut qui Virginem vel Viduam Deo ſacratam rapuerit, eique ſe conjunxerit, capitis ſententia feriatur. & num* 8.
5 *Virgines veſtales corrupta virginali gratia, vivæ in terra defodiebantur.*
6 *Puellæ, quæ ſe Deo voverunt, ſi poſt 25. annos ad terrenas nuptias tranſierint, communione cum illis, quibus ſe alligaverunt, priventur.*
7 *Epiſcopus, quibus caſibus antiquitus poterat Virgines ante 25. annos velare.*
9 *Puellam abſque parentum voluntate, nullus trahere, aut accipere præſumat.*
10 *Puellæ, quæ antiquitus violentiam timebant virorum, ad Eccleſiam confugiebatur.*
11 *Viduarum conſecratio ab omni religione penitus abnegata eſt.*
12 *Virgines velatæ propoſitum non ſervantes quas pœnas ſubire debeant.*
13 *Moniales profeſſæ in adulterio deprehenſæ cum adulteris, à communione antiquitus arcebantur.*
14 *Moniales, quæ poſtea nupſerint, cum adulteris ſuis excommunicabantur in antiquis Conciliis. & num. 15. 16. 18. 19.*
17 *Puellæ, quæ ſponte habitum ſuſceperunt, ſi nuptias eligant, crimen magnum committunt.*

IN antiquis Conciliis nonnullas pœnas, tam ſpirituales, quàm corporales contra Monialium, & Virginum raptores, & prophanatores, earumque caſtitatem invaſores, invenio, & præſertim in Concilio Turonenſe ſecundo *canon. 20. ſub anno Chriſti 567. in tom. 1. Conciliorum antiquorum Galliæ* collectorum à Jacobo Sirmondo ſub hoc tenore.

Et quia in ſententia Papæ Innocentii ad Dictricium Epiſcopum Rorhomagenſem lata, legitur ſcriptum de Virginibus, quæ Chriſto ſpiritualiter nupſerunt, & velari à Sacerdote meruerunt, ſi poſtea nupſerunt quòd vix etiam ad agendum pœnitentiam mereantur accedere, quia ſic dicit:

1 *Si enim de omnibus hæc ratio cuſtoditur, ut quæcumque vivente viro alteri nupſerit, habeatur adultera. quanto magis, & illa damnanda eſt, quæ antè immortali ſponſo ſe conjunxerat, & poſtea ad humanas nuptias transmigravit?* & adjecit: *Hæ vero quæ necdum ſacro velamine tectæ ſunt, tamen propoſito virginali ſemper ſe manere ſimulaverunt, licet velatæ non ſint, ſi poſtea nupſerint, his agenda aliquanto tempore pœnitentia eſt: quia ſponſio earum à Deo tenebatur.*
2 *Nam ſi inter homines ſolet bonæ fidei contractus nulla ratione diſſolvi, quantò magis iſta pollicitatio, quam cum Deo pepigerunt, ſolvi ſine vindicta non debet?* Poſt hoc de viduis adjunxit: *Nam ſi Paulus Apoſtolus, ſi quæ à propoſito viduitatis diſceſſerunt dixit, eas habere damnationem, ubi ait, quia primam fidem irritam fecerunt, &c.* Quis Sacerdotum contra decreta talia, quæ à Sede Apoſtolica proceſſerunt agere præſumat; vel quis, quod pejus eſt contra ſententiam, quam vas electionis Paulus Apoſtolus, Spiritu ſancto miniſtrante promulgavit, aliud conſcribere ulla ratione præſumat, cùm dicat, ipſe per Spiritum ſanctum. Qui prædicaverit præter id, quod prædicavi, anathema ſit? Et quorum auctorum valere poſſit prædicatio niſi quos Sedes Apoſtolica ſemper aut intromiſit, aut apocryphos fecit, & patres noſtri ſemper hoc cuſtodierunt, quòd eorum præcipit authoritas? Nos ergo hoc ſequentes, quod vel Apoſtolus Paulus,
vel Papa Innocentius ſtatuit, in canonibus noſtris in- 3
ſerentes ſtatuimus obſervandum, ut nullus ſacratam Deo virginem, quæ in honorem Chriſti veſtem mutavit, aut rapere, aut competere, aut ſibi conjugem ſo-
ciare præſumat, quia etiam lex Romana conſtituit, ut 4
quicunque ſacratam Deo Virginem, vel viduam fortaſſe rapuerit, ſi poſtea eis de conjunctione convenerit, capitis ſententia feriantur. Item, *ſi quis non dicam rapere, ſed attentare matrimonii jungendi cauſa ſacram Virginem*
auſus fuerit, capitis ſententia feriatur. Cum etiam in 5
Chronicis habeatur de Virginibus gentilium tempore, quæ ſe Deæ Veſtæ ſacraverant, poſtmiſſo propoſito, & corrupta virginali gratia, legali ſententia vivas in terram fuiſſe defoſſas. Si profana colentes tali ſunt ſententia condemnatæ, quantò magis, quæ in honorem Redemptoris ſui ſe veſte mutaverint, & perſeverare noluerint, utique gravem debent expectare ſententiam? Sicut in
Arelatenſi Synodo habetur inſertum: *De Puellis, quæ ſe* 6
voverunt Deo, & præclari nominis decore floruerunt, ſi poſt 25. præſertim ætatis ſuæ annum ad terrenas nuptias ſponte tranſierint, id cuſtodiendum eſſe, decrevimus, ut cum his, quibus ſe alligaverunt, communione priventur: ita ut eis poſtulantibus, pœnitentia non negetur. cujus pœnitentia non negetur, cujus pœnitentiæ communio multo tempore differatur.
Cum etiam id in antiquis Milevitanis canonibus fuerit 7
ſtatutum: *Item placuit, ut quicumque Epiſcoporum neceſſitate periclitantis pudicitiæ Virginalis, cum vel petitor potens, vel raptor aliquis formidatur, vel ſi aliquo etiam mortis ſcrupulo periculoſo compuncta fuerit, ne non velata moriatur, aut exigentibus parentibus, aut his; ad quorum curam pertinet velaverit Virginem, ſeu velavit intra 25. annos ætatis, non ei obſit Concilium, quod de iſtorum annorum numero conſtitu-*
tum eſt. Nos verò quos lex perimi jubet, ſi cupiunt au- 8
dire præconem, volumus, ut convertantur ad vitam. Nam perimendi ſunt oris gladio, & à communione privandi, ſi relicta ſibi decreta ſeniorum obſervare noluerint, & paſtorem ſuum audire deſpexerint, & eſſe ſeparati noluerint. Qui ergo in hac pertinacia durare voluerint, & plus in volutabro malæ converſationis permanere, quàm ſe de vetito conjugio ſeparare, perenni excommunicatione damnentur. Et quicunque Epiſcoporum, aut Presbyterorum, vel Diaconorum, aut ſubdiaconorum, eos communicare præſumpſerit, uſque ad Synodum ab omnibus Epiſcopis excommunicatus habeatur. Et excludatur excuſationis adinventio, quam modò aliquæ dicere meditantur, quòd propterea ſe veſte mutaverint, ne eas inferiores perſonæ macularent: cum non ſolum Domini glorioſæ memoriæ Childebertus, & Clotarius Reges, conſtitutionem legum,
de hac re cuſtodierint, & ſervaverint, quam nunc 9
Dominus Charibertus Rex ſucceſſor eorum præcepto ſuo roboravit ut nullus ullam puellam abſque paren-
tum voluntate trahere, aut accipere præſumat. Quæ- 10
cunque ergo timet violentiam, & non vult habere maritum, refugiat ad Eccleſiam donec propinqui poſſint eam Principis imperio, aut Sacerdotis, vel Eccleſiæ bene-

beneficio liberare, & defenſare, ac condigno ſociare
marito. Nam quæ ſe veſte mutaverit, abſque dolo in
eo propoſito, quod diſpoſuit perſeverare procuret.
Illud verò, quod aliqui dicunt, vidua, quæ benedicta
non fuit, quare non debet maritum accipere, cùm
omnes ſciant, quòd nunquam in canonicis libris legitur
benedictio vidualis: quia ſolum propoſitum illi ſuffi-
cere debet, ſicut in Epaonenſibus canonibus à Papa
11 Avito, vel omnibus Epiſcopis conſcriptum eſt, *Vidua-
rum conſecrationem, quas Diaconas vocant, ab omni Re-
ligione noſtra penitus abnegamus.* Et expreſſius decretum
eſt in Synodo Arelatenſi; *Profeſſas viduas ſi in continen-
tia perſtiterint, cum raptoribus eſſe damnandas.* In Pro-
phetis legitur, quia de alienigenis contra interdicta
Dei Hebræi ſortiti uxores, populum Dei à gentibus
ſuperatum; poſt prædicante Propheta, quia dimiſere
uxores, & filios, & ſeparaverunt ſe ab illicitis conju-
giis, ſtatim victoriam fuiſſe ſecutam. Quicunque
ergo de laicis ingenuis cum talibus excommunicatis
communicare præſumpſerit, excommunicatum ſe eſſe
cognoſcat.

Et in canonibus Romanis *ad Gallos Epiſcopos can. 1. in*
12 *tom Conciliorum citatorum Galliæ* habetur. *Quæritur de
Virginibus velatis. & mutato propoſito, quod exinde judi-
catum ſit. Si virgo velata jam Chriſto, quæ integritatem
publico teſtimonio profeſſa à Sacerdote prece effuſa benedicti-
onis velamen accepit. ſive inceſtum commiſerit, ſeu furtum,
ſeu volens crimen protegere, adultero mariti nomen impoſuit,
tollens membra Chriſti faciens membra meretricis, ut quæ
ſponſa Chriſti fuerat, conjux hominis diceretur, in ejuſmodi
muliere, quot ſunt cauſæ, tot reatus, integritatis propoſitum
mutatum, velamen amiſſum, fides prima depravata, atque
in irritum devocata, quali hic, & quanta ſatisfactione opus
eſt? quàm magna pœnitentia ejus, quæ interitum carnis in-
currit? non eſt parva culpa reliquiſſe Deum, & iviſſe poſt ho
minem; unde annis quamplurimis deflendum ei peccatum eſt,
quo dignè fructu pœnitentiæ facto poſſit aliquando ad veniam
pervenire, ſi tamen pœnitens pœnitenda faciat.* Et Can. 2,
ſequenti.

*Puella quæ nondum velata eſt, ſed propoſuerat ſic manere,
licet non ſit in Chriſto velata, tamen quia propoſuit, & in
conjugio velata non eſt. furtivæ nuptiæ appellantur, ex eo quod
matrimonii cœleſtis præceptum non ſervaverit amore prope-
rante libidinis cæcitatem, & his pœnitentiæ agendæ tempus
conſtituendum eſt, quoniam ſeu rapta, ſeu volens ad virum ire
perverſo ordine conſenſit, nec propinquorum. nec ſacerdotum
teſtimonio corrogato tales ad velamen ſolemnitatis ordinem
caſto pudore tenuerunt, ſed contra veteris teſtamenti præce-
ptum ſecerunt, quas lex lapidari præcepit, & nunc ceſſante
illa vindicta ſpiritualiter feriuntur, ut Eccleſiam tanquam
mortui introire non poſſint. Habent tamen pœnitentiæ agendæ
locum, ſed cito non habent veniam. Quoniam ſi ſecundum le-
gem proclamaſſet Puella, & diù conteſtata ſe continuiſſet,
utique fuiſſet immunis à culpa, utriſque ergo expedit ſub ea-
dem temporis conſtitutione à communione ſuſpendi, dignamq;
agere pœnitentiam, fletu, humilitate, jejunio, miſericordia,
redimere crimen admiſſum.*

13 Prætetea in can. & Concilii Venetici *in dict. tom. 1.*
Conciliorum ſtatuitur, *eas etiam, quæ virginitatem profeſſæ,
& benedictionem fuerint per manus impoſitionem ſub con-
teſtatione hujus propoſiti conſecutæ, ſi fuerint in adulterio
deprehenſæ, cum adulteris ipſarum arcendas à Communione
cenſemus.*

14 Similiter in Concilio Matiſconenſi primo *can.12. in*
dict tom. 1. Conciliorum decernitur, *de Puellis verò, quæ ſe
Deo voverunt, & præclara decore ætatis ad terrenas nuptias
tranſierunt, id cuſtodiendum eſſe decernimus, ut ſi qua Pu-
ella voluntariè, aut parentibus ſuis rogantibus Religionem
profeſſa, vel benedictionem fuerit conſecuta, & poſtea ad
conjugium, aut illecebras ſæculi, (quod potiùs ſtuprum eſt,
quam conjugium) judicandum tranſgredi præſumpſerit,
uſque ad exitum cum ipſo, qui ſe hujuſmodi conſortio mi-
ſcuerit, communione privetur, quod ſi ſe pœnitentia ducti ſe-
queſtraverint, quamdiu Epiſcopo loci illius viſum fuerit, à
communionis gratia ſuſpendantur.* Et in Concilio Pariſi-
enſi V. *ſub anno 615. can. 13. in tom. 1. cit. Conciliorum an-
tiq. Galliæ* legitur:

Viduabus, & puellis, quæ ſibi veſtes in habitu religionis in 15
*domibus propriis, tam à parentibus, quàm per ſeipſas muta-
verint, & ſe poſtea contra ſtatuta Patrum, vel præcepta ca-
nonum conjugio crediderint copulandas, tamdiu utrique ha-
beantur à communione ſuſpenſi, quouſque quod illicitè per-
petraverunt, emendent; aut ſi emendare neglexerint à com-
munione Eccleſiaſtica, vel omnium Chriſtianorum convivio
in perpetuum ſint ſequeſtrati.*

Ac etiam in Concilio Arelatenſe 2. *ſub anno 452. ca-
non. 52. in dict. 1. tom. Concil. antiq. Galliæ.* decreverunt.

De puellis, quæ ſe voverunt Deo, & præclari decore nomi- 16
*nis floruerunt ſi poſt 25. annos ætatis ad terrenas nuptias
ſpontè tranſierint, id cuſtodiendum eſſe decrevimus, ut cum
his cum quibus ſe alligaverint, communione priventur, ita ut
eis poſtulantibus, pœnitentia non negetur, cujus pœnitentiæ
communio multo tempore differatur.*

In reſponſionibus Leonis *anno 452. inquiſit. 15. in d.
tom 1. Concil. Antiq. Galliæ,* ſic ſtatuitur;

Puellæ, non coactæ parentum imperio, ſed ſpontaneo judi- 17
*cio Virginitatis propoſitum, atque habitum ſuſceperunt. ſi
poſtea nuptias eligunt, prævaricantur, etiamſi conſecratio
non acceſſit, cujus utique non fraudarentur munere, ſi in
propoſito permanerent, ambigi vero non poteſt crimen ma-
gnum admitti, ubi, & propoſitum deſeritur, & conſecra-
tio violatur, nam ſi humana pacta non poſſunt impunè cal-
cari. quid eos manebit, qui corruperint fœdera Divini Sa-
cramenti?*

Et ex Concilio Turonico 1 *canon. 6. in tom. 1. Concil.
antiq. Galliæ cit. ſub anno 461.* decretum habemus:

Qui verò ſe ſacratis Virginibus per conjunctionem nefan- 18
*dam miſcuerint, vel propoſitum profeſſæ Religionis dereli-
querint, utrique à Communione habeantur alieni, quaſi quis
Templum Dei violaverit, diſperdet illum Deus, donec reſipi-
ſcentes à laqueo Diaboli, à quo capti tenentur ad ipſius volun-
tatem, ad auxilium pœnitentiæ revertantur.*

Demum ex Epiſtola Symmachi Papæ *ſub anno 506.
§. 4. refertur 46. quæſt. 2. in tom. 1. Concil. antiq. cit.* præ-
cipitur.

Raptores igitur viduarum, vel Virginum pro immanitate 19
*tanti facinoris deteſtamur, illos vehementiùs perſequendo qui
Deo ſacratas Virgines, vel volentes, vel invitas matrimonio
ſuo ſacrare tentaverint, quos pro tam nefandi criminis atro-
citate, à communione ſuſpendi. præcipimus.*

QUÆSITUM V.

Laicorum ſacrilegium patrantium coërctio ad quod forum pertineat?

SUMMARIUM.

1 *Sacrilegium eſt mixti fori, ita ut cognoſcere poſſit de illo, & Eccleſiaſticus, & ſæcularis.*

2 *Sacrilegium non debet poni tantùm inter crimina Eccleſiaſtica, cum ſit mixti fori.*

REſolvunt ferè omnes Doctores, ſacrilegium mixti 1
eſſe fori, ita ut non minus, ſed æquè principaliter
de eo adverſus laicum cognoſcere poſſit Judex Eccleſi-
aſticus, atque ſæcularis; & inter eos locus ſit præven-
tioni; *ex c. propoſuiſti, de for. comp. & in d. c. cum ſit ge-
nerale, de judiciis, & in c. felicis, verſ. per hoc, de pœni, in 6.*
Idem tenent Decian. *lib. 1 in tract. criminali. c. 33. n. 7.*
Ozaſcus *deciſ 103. n. 7.* Guitier. *pract. lib. 3. q. 1. num. 13.*
Farinac. *in praxi criminali q 8. n. 132.* Petr. Barboſ. *in leg.
Titia n. 51. ff. ſoluto matrimonio*, Cardoſ. *in praxi judic.
verb ſacrilegium n 15.* Curia Philipp. *p. 3. §. 7. n. 7.* Boba-
dilla *in ſua polit. lib. 2. c. 18. n. 238.*

Ex

2 Ex quibus patet falſum eſſe, quod dicunt aliqui, qui ſacrilegium ponentes inter crimina Eccleſiaſtica, affirmant ejus cognitionem principaliter, & privativè ad Eccleſiam pertinere, etiam contra laicos, cujus ſententiæ fuit Bald. *in Authent. Clericos, n. 7. Cod. de Epiſcop. & Cleric.* idem tenent Navarr *in cap. novit. notab 6 n. 4. de judic.* Dicunt tamen aliqui diſtinguentes inter pœnam ſpiritualem, & corporalem, ſi agitur de pœna ſpirituali, ad Eccleſiam cognitio ſacrilegi pertinere, ſi verò de corporali, vel ſatisfactione partis, ad ſæcularem Judicem, ita Card. *in Clem. 1. verſ civitas n. 5. de pœnis.*

QUÆSITUM VI.

Moniales violantes, & à Divino ſervitio abducentes, quàm ſeverè à Deo, & ab ejus Eccleſia puniantur?

SUMMARIUM.

1 *Sacrilegos Monialium violatores, ſolet Deus præter mortem æternam maximis plagis, & calamitatibus animadvertere?*
2 *Moniales ſunt ſponſæ Chriſti, & Templum Dei.*
3 *Templum Dei ſi quis violaverit, diſperdet illum Deus.*
4 *Moniales à divino ſervitio abducentes, quibus maledictionibus ab Eccleſia Dei feriantur.*

HOmobonus de Bonis *loc cit § ſacrarum Virginum,* ait, quod in hoc facinus ob enormitatem ſolet Deus præter æternæ mortis barathrum maximis calamitatibus, ac plagis animadvertere, unde eſt illud proverbium, *à ſacris abſtinenda manus,* & ſubdit quod vulgò creditum eſt, fatum inſtare ei, qui ſacris rebus, & Deo dicatis hominibus injuriam infert; unde Homerus:

Cum divo certare viro. ſimul atque cupit, quis,
Cuique Deus bene vult, illum mala plurima cingent.

De hac re videntur plurima exempla, apud Hieron. Llames *in 2 part. ſum. cap. 8. §. 14.* Marc. Ant. Genu. *in Manual Paſt. c. 27.* ſunt enim ſponſæ Chriſti templum Dei, de quo loquens Apoſt 2. Corinth. 3. *Si quis Dei Templum violaverit, diſperdet illum Deus.* & S. Bernardin. 2
Senen. *tom. 2. de laudibus Virginitatis ſermon. 48. cap. 2.* ait, 3

Arreptus moritur monachâ quicumque potitur.

Quàm verò ab Eccleſia Dei ſeverè puniantur, & meritò, qui Moniales violaverint, & illas à ſervitio divino abduxerint, earumque bona perturbaverint, conſtat ex ſequenti anathemate appoſito à Pontifice, dum Moniales conſecrat, ſub hac forma: 4

AUctoritate Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, firmiter, & ſub interminatione anathematis inhibemus, ne quis præſentes Virgines, ſeu Sanctimoniales à divino ſervitio, cui ſub vexillo Caſtitatis ſubjectæ ſunt, abducat, nullus earum bona ſubripiat, ſed ea cum quiete poſſideant. Si quis autem attentare præſumpſerit, maledictus ſit in Domo, & extra domum, maledictus in Civitate, & in agro; maledictus vigilando, & dormiendo; maledictus manducando, & bibendo, maledictus ambulando, & ſedendo; maledicta ſit caro ejus, & oſſa, & à planta pedis, uſque ad verticem non habeat ſanitatem; veniat ſuper illum maledictio hominis, quam per Moyſem in lege filiis iniquitatis Dominus permiſit. Deleatur nomen ejus de libro viventium, & cum juſtis non ſcribatur. Fiat pars, & hæreditatis ejus cum Cain fratricida cum Dathan, & Abiron, cum Anania, & Saphira, cum Simone Mago, Juda proditore, & cum eis, qui dixerunt Deo, recede à nobis, ſemitam viarum tuarum noluimus. Pereat in die Judicii, devoret eum ignis perpetuus cum Diabolo, & Angelis ejus, niſi reſtituat, & ad emendationem venerit, fiat, fiat, *Ex Pontificali Roman. de Benedict. & conſec Virg. pag. 158.*

DISPUTATIO XII.

De Voto Obedientiæ.

Quæſ. I. *Quæ, & quotuplex ſit Obedientia Monialium, aliorumque Religioſorum, & quanta illius neceſſitas?*
II. *Moniales aliique regulares in quibus teneantur ſuis ſuperioribus obedire, in quibus verò non?*
III. *De conditionibus veræ Obedientiæ.*
IV. *Monialis qualiter teneatur præceptis Abbatiſſæ obtemperare.*
V. *An Abbatiſſa poſſit præcipere Monialibus in virtute Spiritus ſancti, & ſanctæ Obedientiæ?*
VI. *An Prælatus poſſit committere Abbatiſſæ, ut in gravi neceſſitate præcipiat in virtute ſanctæ Obedientiæ, & ſub pœna excommunicationis?*

QUÆSITUM I.

Quæ, & quotuplex ſit Obedientia Monialium, aliorumque Religioſorum, & quanta illius neceſſitas?

SUMMARIUM.

1 *Obedientiæ diffinitiones variæ.*
2 *Obedientia, quotuplex ſit.*
3 *Obedientia materialis, & formalis, necnon obedientia expreſſa tacita, & interpretativa, quid ſint?*
4 *Obedientia tacita, & expreſſa eſt obligatoria.*
5 *Obedientiæ ſpeciale objectum eſt præceptum expreſſum, vel tacitum.*
6 *Voluntas Prælati non eſt regula noſtræ voluntatis ſicut eſt divina.*
7 *Obedientia, quàm ſit neceſſaria ſtatui regulari.*
8 *Actiones rerum naturalium ſicut procedunt ex potentiis naturalibus, ita humanæ ex voluntate humana.*
9 *Religio ſine obedientia conſiſtere non poteſt.*
10 *Religioſus per votum Obedientiæ offert Deo propriam voluntatem.*
11 *Obedientiæ votum continet ſub ſe vota Caſtitatis, & Paupertatis.*
12 *Religioſi multi, & Moniales, quando profitentur, cur ſolius Obedientiæ votum exprimant, & non vota eſſentialia Religionis.*

ALbertus Magnus *in parad. animæ cap. 3* ſic definit obedientiam, Obedientia eſt cum ſubditus, quod ſibi maximè contrarium eſt, fideliter, & libenter exequitur, manifeſtans ſigno vel facto, quod ſibi contrarium ſit præceptum. 1

Et Jon. Climac. *grad. 4.* ſic definit, Obedientia eſt

animæ propriæ perfecta abnegatio, per corpus citiùs oſtenſa.

Et B. Laurentius Juſtinianus *in vita tractat. de obedientia cap.* 1. Obedientia eſt ſpontaneum, & rationale propriæ voluntatis ſacrificium, quæ definitio coincidit cum illa S. Antonin. *par.* 4. *tit.* 5. *c.* 11. *§.* 1. Obedientia eſt ſpontanea, & rationalis propriæ voluntatis abnegatio.

Alii tamen communiter eam ſic definiunt; Obedientia eſt virtus moralis promptam reddens voluntatem propriam ad implendam præcipientis voluntatem.

2 Quotuplex autem ſit, omiſſis variis diſtinctionibus apud Doctores, dico ad rem noſtram, quod obedientia eſt duplex ex S. Bernardo *de diſp. & præcept. col.* 5. Alia eſt perfectionis, alia neceſſitatis, quam ſufficiens dicit S. Thom. *quodlibet.* 1. *art.* 15. Perfectionis eſt illa, quæ obedit in omnibus, quæ contra Deum non ſunt, de qua S. Bernard *loc cit in princip.* ait, *Perfecta Obedientia legem neſcit, terminis non arctatur, neque contenta anguſtiis profeſſionis largiori voluntate fertur in latitudinem charitatis: & ad omne, quod injungitur. ſpontanea vigore liberalis, alacriſque animi modum non conſiderans, in infinitam libertatem extenditur.*

3 Obedientia verò neceſſitatis eſt illa, quæ terminis Regulæ, & votorum coarctatur; de qua idem S. Bernard. *loc. cit. Is qui profitetur. ſpondet quidem Obedientiam, non tamen omnimodam. ſed determinatè ſecundum regulam, nec aliam quàm S. Benedicti, ut oporteat eum, qui præeſt, non frena laxare voluntati ſuper ſubditos, ſed præfixam ex regula ſibi ſcire menſuram; & ſic demùm ſua imperia moderari circa id ſolum, quod rectum eſſe conſtiterit, nec quodlibet rectum, ſed id tantùm, quod prædictus Pater inſtituit, aut certè quod ſit ſecundum quod inſtituit.*

Dividitur prætereà Obedientia in formalem, & materialem; formalis eſt illa, qua quis aliquid facit ea expreſſa intentione, quia ſuperior (ille ſit Deus, ſive Prælati, aut alii ſuperiores Regulares) ita mandat; Materialis obedientia eſt omne opus virtutis quo impletur præceptum, etſi non ea intentione expreſsè fiat, de qua S. Thom. 2. 2. *q.* 104. *art.* 2. *ad* 1. & *ibi* Cajetan. Eman. Roderic. *qq. regul. tom.* 3. *q.* 19. *art.* 1. Navarr. *in ſum. cap.* 23. *num.* 35. Azor. *inſtit. Moral. part.* 1. *cap.* 13. *quæſ.* 6. Valentia 2. 2. *q.* 3. *diſp.* 7. *punct.* 1. Sanchez *in dec. lib* 6. *cap.* 1. *num.* 1. Peir. *tom.* 1. *de ſubd. cap.* 2. *in fine.* Barthol. à S. Fauſto *in theſ. lib.* 6. *q.* 35. ubi ſubdit, quod formalis obedientia eſt ſpecialis virtus inter cæteras virtutes morales: & hæc rurſus ſubdividitur in expreſſam, tacitam, & interpretativam: expreſſa. eſt illa, quæ habet pro objecto præceptum ſuperioris expreſſum, & clarum, quando nimirum ſuperior voce, aut ſcripto
4 aliquid præcipit; tacita verò, eſt, quæ circa præceptum tacitum verſatur, ut quando ſuperior per ſignum aliquid præcipit, & iſtæ duæ obedientiæ ſunt obliga-
5 toriæ, quia ut ait S. Thom. *loc cit.* ſpeciale obedientiæ objectum eſt præceptum expreſſum vel tacitum; obedientia verò interpretativa eſt, quæ pro objecto interpretatam habet voluntatem ſuperioris per aliquas conjecturas, licèt nullum præceptum appareat ſuperioris, & hæc non eſt obligatoria, quia ut ait S. Thom.
6 *loc. cit.* voluntas Prælati non eſt regula noſtræ voluntatis, ſicut eſt divina, ſed ejus præceptum; ſubditus enim non tenetur velle quicquid ſcit velle Prælatum, quod ſubditus exequatur, niſi expreſsè vel tacitè ei præcipiat. Præceptum verò Superioris obligat ſemper ſubditum ad aliquam culpam, ſive mortalem, ſive venialem ex S. Thom. *loc cit.* & Sanchez *loc. cit lib.* 1. *cap.* 1. *num.* 2.

Cavere tamen debent Moniales, aliique regulares, ne prædictam obedientiam interpretatam parvipendant, cum ſit valdè perfecta, & magis meritoria, eſt enim promptior, & alacrior, nam prævenit ſuperioris præceptum, quòd quidem eſt ſignum majoris amoris, in quo ratio meriti conſiſtit, ex S. Bonavent. *in* 2. *ſenten. diſtinct.* 29.

Ex quibus colligitur neceſſitas obedientiæ ad ſtatum 7
regularem, quia ut ait S. Thom. *loc. cit.* ſicut actiones
rerum naturalium procedunt ex potentiis naturalibus, 8
& in iſtis oportet inferiora moveri, & regi à Superioribus per naturalem virtutem illis divinitus collatam, ita operationes humanæ procedunt ex humana voluntate, & in iſtis etiam oportet, quod Superiores moveant, & regant inferiores per ſuam voluntatem, per præceptum ex vi authoritatis divinitus ordinatæ; de qua re videatur Valent. *tom.* 3. *diſp.* 7. *q.* 3. *p.* 2. Et præ-
ſertim neceſſaria eſt obedientia in Religionibus, ut ſine 9
illa conſiſtere non poſſit Religio, nam ſtabit Religio ſuo modo, ſi abnegetur Paupertas, & quilibet Religioſus ſuo ſtatui ſua accommodet commoda, ſtabit etiam Religio ſi, deſciſcente caſtitate, modò vivendi ratio in reliquis non omittatur; ſed ſi obedientia auferatur à Religione, tunc cecidit totum Religionis corpus, quia in eo caſu membra capiti non ſubjiciuntur, ut colligitur ex D. Thom. 2. 2. *q* 186. *art.* 8. & Alvar. *de vita ſpirit. tom.* 2. *lib.* 5. *part.* 3. *cap.* 3. Valent. *loc. cit. diſ.* 10. *q* 2. *punct.* 2. *aſſer.* 4.

Prædicta neceſſitas obedientiæ colligitur etiam ex 10
eo, quod Religioſus offert per illam Deo propriam voluntatem, quæ potior eſt, quàm corpus, quòd offer-
tur, per caſtitatem, & exteriora bona. quæ per votum 11
Paupertatis offeruntur Deo. Hinc colligunt aliqui Doctores, & præſertim S. Thom. 2. 2. *q.* 186. *art.* 8. votum obedientiæ continere ſub ſe vota Caſtitatis, & Paupertatis. Ideo multi Religioſi, & Moniales, quando profeſ- 12
ſionem emittunt, exprimunt ſolius obedientiæ votum, tanquam continens cætera vota eſſentialia Religionis.

QUÆSITUM II.

Moniales, aliique Regulares in quibus teneantur ſuis Superioribus obedire, in quibus verò non?

SUMMARIUM.

1 *Regulares omnes utriuſque ſexus tenentur obedire ſuis ſuperioribus in his, quæ ſpectant ad eorum ſuperioritatem.*

2 *Moniales tenentur obedire ſuis ſuperioribus, ſive ſint Epiſcopi, ſive alii Prælati inferiores.*

3 *Moniales ad eadem tenentur quoad votum obedientiæ, ad quæ tenentur alii regulares reſpectivè ad ſexum.*

4 *Moniales non tenentur obedire ſuis Vicariis, ſicut Prælatis.*

5 *Obedire nolentes ex contemptu ſine rationabili cauſa in re gravi, peccant mortaliter.*

6 *Obedientiàm præſtare nolentes in levibus, quomodo peccatum contrahant?*

7 *Subditus in quocunque dubio practico, ſeu ſpeculativo, quomodo teneatur obedire Superiori etiamſi dubitet, an res ſit licita, vel illicita?*

8 *Melior eſt conditio poſſidentis.*

9 *Regulares non tenentur obedire ſuis Superioribus præcipientibus aliquid contra Dei mandata.*

10 *Homo potius debet mortem eligere, quàm peccare: nam omne peccatum eſt contra Deum.*

11 *Obedire non debent Moniales, aliique Religioſi Prælatis præcipientibus contra ordinationes Eccleſiæ, & jus canonicum Summorum Pontificum.*

12 *Superior unius Monaſterii non poteſt præcipere contra proprias Conſtitutiones.*

13 *Subditi obedire non tenentur contra præceptum Superioris majoris.*

14 *Prælatis duobus contraria præcipientibus, non licet obedire minori, neglecto majori.*

15 *Prælatis duobus æqualia præcipientibus, cui ſit obediendum?*

16. Mo-

16 *Moniales Epiſcopo ſubjectæ tenentur magis parere Epiſcopo, quàm Abbatiſſæ; idem dicendum de Monialibus ſubjectis cæteris Prælatis.*

17 *Subditus non tenetur obedire in illis, quæ ſunt circa periculum vitæ.*

18 *Homines in pertinentibus ad corporis ſuſtentationem, omnes ſunt pares.*

19 *Peſte infectis tenetur Monialis deſervire ex præcepto Abbatiſſæ.*

20 *Superior poteſt præcipere omnes illos actus exteriores neceſſarios ad commune illud bonum, cujus curam gerit.*

21 *Rex poteſt præcipere defenſionem Civitatis præliatione, quæ ſemper eſt cum periculo vitæ.*

22 *Religioſus infirma valetudine laborans & religioni maximè neceſſarius & utilis excipitur à ſervitute, & obſequio infirmorum peſte infectorum.*

23 *Subditus non tenetur obedire ſuperiori jubenti, ut exteris peſte infectis adminiſtret in miniſterio corporali.*

24 *Cuilibet imminet cura propriis corporis, non autem ſalutis proximi, niſi in caſu neceſſitatis.*

25 *Moniales ſeu Oblatæ in Xenodochiis deſervientes an teneantur mulieribus peſte laborantibus adminiſtrare.*

26 *Obedire non tenentur ſubditi ſuperiori præcipienti, quæ concernunt propriam, vel conſanguineorum utilitatem.*

27 *Subditus non tenetur obedire, ſi ei præcipiatur circa actus merè internos ſed limita, ut num. 31.*

28 *Eccleſia non judicat de occultis.*

29 *Poteſtas legiſlativa debet eſſe conjuncta, cum poteſtate coactiva.*

30 *Cognoſcere actus merè internos ſpectat ad ſolum Deum.*

32 *Monialis non tenetur obedire Abbatiſſæ in rebus propoſitis ſub conſilio.*

33 *Obſervare, quæ ſunt de conſilio eſt magna obedientiæ perfectio.*

34 *Obedire non tenetur ſubditus ſuperiori, ſi præcipiat, quæ contrariantur naturæ corporis.*

35 *Par in parem non habet imperium.*

36 *Prælato præcipienti inſolitam abſtinentiam, ſubditus non tenetur obedire.*

37 *Secretum an Monialis teneatur revelare, ſi Abbatiſſa jubeat?*

38 *Lex naturalis, quomodo dictet ſecretum eſſe ſervandum?*

39 *Fidem proximo ſervare, eſt de jure naturæ.*

40 *Monialis interrogata ad manifeſtandum delinquentem occultum, non tenetur revelare.*

41 *Judex, ſeu Prælatus non poteſt de perſona delinquente occulta juridicè interrogare; ſed amplia, ut num. 42.*

1 ADvertendum eſt, regulares ſubditos utriuſque ſexus, teneri obedire ſuis Prælatis in omnibus pertinentibus ad eorum ſuperioritatem. Unde Moniales
2 Prælatis ſuis ſive ſint Epiſcopi, ſive Generales, aut Provinciales parere tenentur eo modo, quo cæteri Religi-
3 oſi; quia verè emittunt votum obedientiæ prædictis Prælatis, proinde tenentur ad eadem, ad quæ Religioſi tenentur reſpectivè ad ſexum, ex Suar. 4. *tom. de Relig. lib. 1. de variet. Relig. c. 12.* & Jo. Bapt. de Lezan. *in ſum. qq.*
4 *regul. c. 25. n. 1.* & *n. 2.* ait, Moniales non teneri obedire Vicariis, quos ſolent habere, ſicut Prælatis, non enim ſunt ipſarum Prælati, & nullam ſuper illas juriſdictionem habent, ſed ſuperintendentiam, vel quid ſimile exercent; idem affirmat Mirand. *in Man. Prælat. tom. 2.*
5 *q. 21. art. 2.* Obedire nolentes ex contemptu, & ſcienter ſine rationabili cauſa in re gravi, peccant mortaliter, imò etiam in levibus, quando non obediunt, ſubjecti-
6 onem præſtare nolentes, ex contemptu dictis Prælatis. Ita S. Thom. *in 2. diſt. 44. q. 2. art. 3.* S. Bonav. *ibidem diſt. 44. art. 3.* Durand. *q. 4. art. 2.* S. Antonin. *3. p. tit. 6. c. 1. §. 9.* Cordub. *in reg. S. Franciſci cap. 10. q. 1. punct. 6.* Sylveſter *verb. relig. q.* . Leſſius *de juſt. lib. 2. c. 41. dub. 9. n. 76.* Sanch. *loc. cit. c. 2. n. 15.* Hier. Rod. *in compend. qq. regul. reſol. 101. n. 4.* ubi *n. 5.* addit, quod in quocunque 7
dubio ſive practico, ſive ſpeculativo, rationabili, vel irrationabili, teneri ſubditos obtemperare ſuperiorum mandatis, niſi inde periculum, ſive grave præjudicium, ſpirituale, vel temporale, perſonæ, rebus, honori, ſibi vel alteri, immineat, in quo caſu licitè poterunt non obedire, quouſq; de tali dubio ſufficienter edocti fuerint, vel de abſentia hujuſmodi periculi, & præjudicii certiores reddantur, ex Mol. *tom. 1. de juſt. diſp. 113. col. penult. §. illud circa rem*, Ludov. Lopez *part. 1. inſtruct. c. 56.* Cord. *lib. 3. qq. conſcien. q. 6.* Soto *de tegendo ſecreto membr. 3. q. 2. col. 5.* Sayr. *in clav. reg. lib. 1. cap. 13.* Salas *de leg. p. 2. q. 21. tract. 8. diſp. 1. ſect. 26. n. 268.* Leſſ. *loc. cit. n. 77.* Henricq. *lib. 14. de irreg. c. 3. n. 8. conſil. lit. X.* Sanch. *cit. c. 3. n. 12.* Portel. *in add. ad dub. reg. n. 4. verb. Obed.*

Et Lezan. *tom. 1. ſum. cap. 4. n. 24. & ſeq.* docet non ſolùm Religioſos teneri Prælato obedire in rebus, quas certò cognoſcunt eſſe licitas, & honeſtas, ſed etiam quando dubitant an res, quæ præcipitur ſit licita, vel non, & dummodo non ſciant evidenter eſſe malam, & illicitam, ratio deſumitur ex S. Auguſt. *lib. 22. contra Fauſt. cap. 74.* à ſimili, eo quod etiam Regi iniquo indicenti bellum obediendum eſt à ſubditis, dum non conſtat bellum eſſe injuſtum. Tum quia ſubditus etiamſi habeat dubium ſpeculativum an res quæ illi præcipitur ſit licita, nec ne, poteſt tamen habere judicium prudentiale, quo judicet, an res quæ illi præcipitur ſit licita, & honeſta, quia cum Prælatus ſit in poſſeſſione ſuæ juriſdictionis, & in dubiis melior ſit conditio poſ- 8
ſidentis, poterit ſubditus judicare, Prælatum licitè præcipere, & per conſequens tenetur illi obedire. Ita Navarr. *cap. ſi quis autem n. 114. de pœnit. diſt. 7.* & Bannes *2. 2. q. 40. art. 1. dub. 6.*

Non tamen tenentur Regulares obedire ſuis ſuperi- 9
oribus cùm præcipiunt contraria Dei mandatis, quia *Actor. 5.* dicitur *obedire oportet magis Deo, quàm hominibus.* unde Gloſſ. explicans illud S. Pauli ad Roman. 13. *qui poteſtati reſiſtit, Dei ordinationi reſiſtit*, inquit, ſi quid juſſerit, numquid eſt illi parendum, ſi contra Proconſulem jubeat? Rurſus ſi quid Proconſul jubeat, & aliquid Imperator, numquid dubitatur, illo contempto, iſti eſſe omninò parendum? ergò à ſimili ratione, ſi aliud Prælatus, aliud Deus jubeat, contempto Prælato obtemperandum eſt Deo. Tum quia cum hæc ſit juſſio injuſta & peccaminoſa, ſubditus non tenetur obedire ſuperiori ſic præcipienti; contra autem Deum, ſive ejus mandata, dicitur eſſe non ſolùm omne peccatum lethale, ſeu veniale, ſed etiam omne, quod eſt, aut inducit de proximo in periculum peccati mortalis; ex S. Thom. *quodlibet 11. art. 3.* ubi ait, quod potius debet homo præeligere 10
mortem, quàm venialiter peccare, quia omne peccatum eſt contra Deum. Nec tenentur obedire con 11
tra ordinationes Eccleſiæ, ut v. g. quod Monialis non jejunet die ſtatuta ab illa, & in ſimilibus, ut habetur *in c. ſi quis Epiſcopus 2. quæſt. 3.* & S. Antonin. *3. part. tit. 16. cap. 1. §. 9.* Nec etiam contra jus canonicum, & ſummorum Pontificum decreta, quia cum inferior non poſſit in lege ſuperioris diſpenſare, *ex cap. inferior 21. diſt.* non poterit Superior præcipere contra dictum jus, & decreta. Non tenentur pari- 12
ter contra ordinationes, & conſtitutiones ſui ordinis obedire eadem ratione, qua *ſupra*, quia ſuperior unius Monaſterii non habet authoritatem, ut præcipiat contra proprias conſtitutiones; de quo videatur S. Anton. *loc. cit.* & Tabiena *verb. obedientia num. 5.* Armilla *eod. verbo num. 4.*

Neque tenentur obedire contra præceptum ſupe- 13
rioris majoris, quia hoc dictat ratio naturalis, aliàs ſuperior non eſſet, ſi poteſtas minor ſubordinata non

eſſet

eſſet majori, de qua re Lancell, *in gnom. vit Rel. lib. 2.*
ſect.1. art.3. reſol.6.
14 Unde duobus Prælatis contraria præcipientibus
nonlicet obedire minori, neglecto majori, ſi tamen
contingat (quod raro accidit) ut duo Prælati æqualis
omninò authoritatis aliquid præcipiant, tunc paren-
dum eſt ei, qui præcipit in ordine ad nobiliorem fi-
15 nem, vel ei qui primò præcipit, & ſi cætera ſint paria,
poterit Monialis tunc obedire, cui magis ei placuerit,
ſic elicitur ex Lezana *num.21.* & Peir. *dicta q. 1. de obed.*
cap.7.
16 Similiter Moniales Epiſcopo ſubjectæ tenentur
magis ei obedire, quàm Abbatiſſæ, quia eſt earum
Prælatus, & major ſuperior; ita in terminis reſolvit
Bartholom. à Sancto Fauſto *in Theſaur. Relig. lib. 6.*
quæſt. 58. num. 2. idem dicendum eſt de Monialibus,
tam Regularibus, quàm ſæcularibus Prælatis ſubjectis
reſpectu dictorum Prælatorum. Nec tenetur ſubditus
17 obedire, ſi præceptum ſit circa periculum vitæ, quia
ſuperior non poteſt regulariter jubere ſubdito, ut
18 mortis periculo ſe exponat: ita D. Thom. 2.2. *quæſt.104.*
art.5. quod probat hac ratione, nam in pertinentibus
ad corporis ſuſtentationem omnes homines natura
ſunt pares; idem tenent Arm. *verb. obed. num.5.* Tabien.
verb. Epiſ. concl.6. §.5. Roder. *tom.2. ſum. cap. 9. concluſ.*
1. num.2.
19 Poterit tamen Abbatiſſa præcipere Moniali, ut in-
ſerviat aliis Monialibus peſte infectis, & eo caſu dicta
Monialis tenetur Abbatiſſæ præcepto parere, ratio
elicitur ex Cajet. *tom. 3. opuſc. tract. 9. quæſt. unica*, nam
20 ſuperior poteſt præcipere omnes illos actus exterio-
res neceſſarios ad commune illud bonum, cujus ge-
rit curam, & tunc ſubditi tenentur obedire etiam cum
periculo vitæ, ratio eſt quia Rex poteſt præcipere
ſuis ſubditis præliationem pro defenſione Civitatis,
quæ ſemper eſt cum periculo vitæ; tum quia alioquin
ſequeretur male proviſum eſſe in religionibus chari-
tati fraternæ, ſi tempore peſtilentiæ ſani Religioſi abi-
rent, infirmis deſertis abſque remediis, & obſequiis;
21 atque ita fatentur Eman. Rod. *tom.33. qq.reg. q.31. art.3.*
Sanch. *in decal. lib 6. cap.2. num.56.* Peir. *tom.1. de ſubd.*
q.1. c 11 concl.3.
22 At Eman. Rod. *loc cit. artic. ultimo*, & Sanch. ſimi-
liter *loc. cit. num.57.* excipiunt ab hac obligatione Re-
ligioſum infirma valetudine laborantem, & illum,
cujus vita eſſet valdè utilis bono Religionis; quia ſicut
imprudenter hujuſmodi Religioſos exponeret, Supe-
rior tanto periculo, præſertim ſi alii adeſſent, ita tales
Religioſi non tenerentur providentiæ illius ſuperioris
parere, ut probat Peir. *loc cit.*
23 Non tenetur verò Religioſus Superiori obedire, ſi
ei præcipiat, ut exteris peſte infectis adminiſtret, ex
Cajetan. *2. 2. quæſt. 26. artic. 5.* Bann. *ibidem quæſt.33.*
art.3. dub.4. Rodrig. *tom. 3. qq. regul. quæſ 3. art.3.* Vega
part.2. ſumma cap.52. caſu 6. Tabien. *verb. Epiſcopus §. 5.*
concl.6. Armill. *verb. obedientia, num.5.* Navar. *in ſumma*
cap. 24. num. 11. Lopez *par. 1. inſtruct. cap. 67. colum. 4.*
& hoc maximè verificatur, ſi loquamur de adminiſtra-
tione corporali ad includendas Moniales, quæ hujus-
modi adminiſtrationem tantummodò exercere poſ-
ſunt, ratio deſumitur ex S. Thom. 2. 2. *quæſt. 26. art.5.*
24 *ad 3.* ubi ait, quod cuilibet imminet cura proprii cor-
poris, non autem imminet cuique cura de ſalute pro-
ximi, niſi in caſu neceſſitatis, & ideo non eſt de ne-
ceſſitate charitatis, quod homo proprium corpus ex-
ponat pro ſalute proximi, niſi in caſu, quo teneretur
ejus ſaluti providere.
25 Putarent tamen, Moniales quaſdam ſeu Mulieres
oblatas, quæ in Xenodochiis deſerviunt infirmis, te-
neri peſte infectis miniſtrare, maximè ſi abſque dote, &
ad hunc finem recipiantur, ut toto tempore vitæ ſuæ,
infirmis ad dicta Xenodochia convolantibus inſerviant,
ratio eſt, quia ad tale munus exercendum perpetuò re-
cipiuntur abſque ulla diſtinctione, quæ quidem diſtin-
ctio apponi non poteſt, ne relinquantur tanquam de-
relictæ mulieres peſte infectæ, ſi in dictis Xenodochiis
reperirentur, quod etiam confirmatur experientia à me
Florentiæ viſa annis elapſis tempore contagii, dum
Moniales, ſeu oblatæ venerabilis Archihoſpitalis S.
Mariæ Novæ Mulieribus peſte laborantibus ſolæ, &
abſque exceptione adminiſtrabant tanto charitatis fer-
vore, ut omnes admirarentur dicentes cum Eccleſiaſt.
cap.36. ubi non eſt Mulier ingemiſcit egens.
In multis adhuc excuſantur Religioſi, & Moniales 26
ſuis Superioribus non obedientes. Primò ſi Superior
præcipiat res utilitati ſui corporis, aut ſuorum conſan-
guineorum concernentes, & non utilitati ſpirituali, tunc
non teneretur Monialis obedire, ratio eſt, quia præce-
ptum non eſt ſecundum regulam, neque ſecundum ſta-
tum religionum, ita Hieronymus Grat. *in diſcipl. regul.*
p.2. c.1. §.2. & Lezan. *tom 1. ſum. c.4. n.3.*
Secundò, nec etiam tenetur Religioſus obedire Su- 27
periori præcipienti actus merè internos, v. gr. Fidei,
Spei, Charitatis, & hujuſmodi, ratio eſt, quia non
poteſt ſuperior creatus, aut humana poteſtas præcipere,
vel prohibere actus merè internos, juxta illud, Eccleſia 28
non judicat de occultis *ex cap. ſicut tuis, de ſimon. 28.*
ac per conſequens ſuperior non poteſt cogere ſubditos
ad tales actus. Et confirmatur ratione clara, & evi-
denti, quam tradit S. Thom. 2. 2. *quæſt. 91. art. 2* nam
de his poteſt homo legem facere, de quibus poteſt ju-
dicare, ſed de actibus merè internis homo judicare
non poteſt; ergo nec circa illos legem facere; major
probatur ex Ariſtot. *Ethi. cap.5.* ubi ait, poteſtatem le- 29
giſlativam debere eſſe conjunctam cum poteſtate co-
activa, alioquin eſſet inutilis, & inefficax: minor eſt
clara, quia cognoſcere actus merè interiores ſpectat
ad ſolum Deum, juxta illud Hieremiæ cap. 7. *Pravum* 30
eſt cor omnium, & immutabile, quis cognoſcet illud? Ego
Dominus ſcrutans cor, & probans renes; ſi tamen actus
internus eſt modus neceſſarius externi, qui præcipi 31
ſolet, tunc actus internus cadit ſub eodem præcepto,
quo externus, & obligatur Religioſus ad illum: v.g.
ſi Epiſcopus, ſive alter Prælatus, vel Abbatiſſa præ-
cipiat Moniali, ut Divinum officium recitet pro ali-
quo; Monialis tunc tenetur habere actus interioris
attentionis, & intentionis, & tunc non eſt diſponere
de actu interiori Monialis, ſed diſponere de actu con-
juncto actui recitandi officium Divinum, actus enim
recitandi officium eſt exterior, & non poteſt rectè per-
fici ſine applicatione actus interioris, & ideo per con-
nexionem neceſſariam poterit in tali caſu præcipi actus
ille interior, & ſubditus ſub mortali tenetur obedi-
re, ut fatentur Tolet. *in ſum libr. 8. cap. 15. num. 1.*
Eman. Roderic. *tom. 3. qq. regul. q.19. artic. 2.* Portel.
verb. obedientia num. 2. Angel. *eodem verb. num.1.* Sanch.
loc. cit. cap. 2. num. 6. Mirand. *in Manual. Prælat tom.1.*
q.26. art.3.
Tertiò nec etiam tenetur Monialis ſubdita ad ea, 32
quæ Abbatiſſa ei proponit ſub conſilio; quia quæ ſub
conſilio ſunt; ut patet ex ipſo nomine, ad nihil obligant,
ex Leſſ. *de juſt. lib.2. cap.49. dub. 4. num. 23.* Valent.
loc. cit. obſervare tamen ea, quæ ſub conſilio à Superio-
ribus proponuntur, erit magna obedientiæ perfectio, 33
quam aliqui vocant ſuperobedientiam ex Sanch. *d lib.*
6. in decal. cap.1. num.2.
Quartò non tenetur ſubditus obedire ſuperiori in 34
his, quæ contrariantur naturæ corporis, v.g. ſi Abba-
tiſſa præciperet Moniali, ut non comedat, vel (quod
abſit) ut ſe nudet coram aliis, ſimilia, ratio eſt ex D.
Thom. *loc. cit. p.104. art.5.* quia in natura, ut diximus,
omnes homines pares ſunt, neque unus alteri ſubjicitur,
cum par in parem non habeat imperium, *cap. inferior* 35
diſt.

diſt. 21. *& cap. innotuit* §. *quamvis, de elect.* atque ita videntur docere Ledeſm. *de ſtat. religioſ. in com. cap.* 4. *concluſ.* 8. & S. Anton. 3. *p. tit.* 16. *cap.* 1. §. 9. Armil. *verbo obedient. num.* 4. Tab. *eodem verb. num.* 5. Similiter non
36 tenetur ſubditus obedire Prælato præcipienti aliquam particularem, & inſolitam abſtinentiam, & maximè contrariam propriæ regulæ & conſtitutionibus; ex eiſdem S. Anton. Tab. & Armil. *loc. cit.* quia obedientiæ votum ſummopere fundatur in regula, & propriis conſtitutionibus.

37 Si petas, An Monialis teneatur obedire Abbatiſſæ præcipienti revelare ſecretum fidei ſuæ commiſſum? Reſpondeo, ſi ſecretum commiſſum vergit in damnum Monaſterii, vel alicujus perſonæ, vel Abbatiſſæ, aut alterius ſuperioris, tunc non eſt expectandum Abbatiſſæ, vel alterius ſuperioris præceptum, ſed ſtatim re-
38 velandum, quia licèt lex naturalis dictet ſecretum eſſe ſervandum, alia tamen lex etiam naturalis, & fortior dictat, bonum commune communi bono particulari præferendum eſſe; ita docent S. Thom. 2. 2. *q.* 70. *art.* 1. *ad* 2. S. Antonin. 2. *par. tit.* 1. *cap.* 19. §. 7. Reginald. *in praxi lib.* 24. *num.* 112. Navar. *in ſum. cap.* 18. *num.* 54. Angel. *verb. teſtis num.* 33. Sylveſt. *eodem verb. q.* 8. *d.* 2. Azor. *tom.* 3. *inſtit. moral. lib.* 13. *cap* 31. *quæſit.* 4. Si verò ſecretum non vergit in damnum tertiæ perſonæ,
39 ſed ſolùm in damnum manifeſtantis, non tenetur Monialis manifeſtare; ratio eſt, quia jure naturæ debemus fidem proximo ſervare, maximè ubi adeſt manifeſtum propriæ perſonæ damnum; ita videntur ſentire S. Thom. *quodlibet.* 1. *art.* 15. Sylveſt. *loc. cit.* Reginal: *loc. cit. num.* 110. Scot. *in* 4. *diſt.* 21. *q.* 21. *q.* 2. In caſu verò, quod occultatio ſecreti nulli prodeſſet, & revelatio nulli noceret, tunc revelare ſecretum non eſſet pluſquam peccatum veniale. Navar. *in ſum. cap.* 18. *num.* 52. Azor. *loc. cit quæſ.* 1.

40 Ex quo ſequitur, quod Monialis interrogata etiam ſub juramento ad manifeſtandum aliquem, quem deliquiſſe novit, non tenetur etiam ad quodcunque præceptum Abbatiſſæ, vel alterius ſuperioris, illum manifeſtare, dummodò occulta ſit perſona, & illi ſoli ſub ſecreto ſit notum delictum; ratio eſt, quia judex, ſeu
41 Prælatus, aut ſuperior non poteſt de perſona delinquente occulta juridicè interrogare, & per conſequens ſubditus non tenetur obedire, manifeſtando delictum occultum. Ita elicitur ex Cajet. 2. 2 *q.* 33. *art* 7. Suarez
42 *tom* 4. *de relig lib.* 10. *cap.* 11. *num.* 7. ſecus verò dicendum eſt, quando præcedit aliqua infamia, quia tunc juridicè Monialis interrogatur & juridicè reſpondere tenetur. Sotus 5. *de juſt q* 6. *art.* 1. *concl.* 1. Azor. *loc. cit. cap.* 25. *quæſ.* 3. Lezana *loc cit. num.* 23.

QUÆSITUM III.

De conditionibus veræ Obedientiæ.

SUMMARIUM.

1 *Obedientia quas habeat conditiones?*

1 OBedientia perfecta, & Deo grata, imò, & meritoria has requirit conditiones; Prima, ut ſine mora fiat, ex Pſal. 118. *Viam mandatorum tuorum cucurri*; & regula Sanctiſſimi Patriarchæ Benedicti cap. 5. *Mox ut aliquid imperatum à Majore fuerit, ac ſi divinitus imperetur, moram pati neſciant in faciendo.* Secunda, ut viriliter fiat, juxta illud Pſal. *viriliter agite & confortetur cor veſtrum.* Tertia, ut ſine querela, & murmuratione ſit, ex Apoſtolo ad Epheſ. 5. *Omnia facite ſine murmurationibus.* Quarta, ut cum humilitate fiat, Lucæ 17. *cum hæc omnia feceritis, quæ præcepta ſunt vobis, dicite, ſervi inutiles ſumus, quod facere debuimus, fecimus.* Quinta, quod præcipitur hilariter impleatur; Eccleſiaſt. 5. *In omni dato tuo hilarem fac vultum tuum*, & S. Bened. cit. *cum bono animo à diſcipulis obediri oportet, quia hilarem datorem diligit Deus.* Sexta, ut libenter exequatur præceptum, quia ſervitia coacta nunquam Deo placuerunt; ideo Propheta Pſal. 35. canebat, *voluntariè ſacrificabo tibi.* Septima, ſit obedientia cum perſeverantia, & non ſolum initio religionis, quia *qui perſeveraverit uſque in finem, hic ſalvus erit.*

Has conditiones enumerant Doctores, & præſertim Barthol. à S. Fauſto, *lib.* 6. *quæſt.* 38.

QUÆSITUM IV.

Monialis qualiter teneatur præceptis Abbatiſſæ obtemperare.

SUMMARIUM.

1 *Abbatiſſa habet domeſticam, & civilem poteſtatem, non autem ſpiritualem.*

2 *Abbatiſſa poteſt ſuis Monialibus præcipere, & tranſgredientes peccabunt juxta præcepti qualitatem.*

3 *Filii, ſicut non obediendo parentibus, peccant mortaliter, ita Moniales non obtemperando Abbatiſſæ præceptis; & num.* 4.

5 *Abbatiſſa non eſt propriè Prælata.*

6 *Moniales, an in aliquo caſu non obediendo, Abbatiſſæ, ſint à peccato immunes?*

7 *Moniales in dubiis tenentur ſtare conſcientiæ Abbatiſſæ.*

SAnchez. *loc. cit. lib.* 6. *c.* 1. *n.* 17. docet, Abbatiſſam 1
non habere poteſtatem ſpiritualem in Moniales, ſed ſolam domeſticam, & civilem, qualem habet Materfamilias in filios, & Magiſtratus in cives, & conſequenter poſſe ad inſtar eorum Monialibus præcipere, ejuſque præcepta obligabunt, juxta rei, & materiæ imperatæ qualitatem. Ita etiam Sotus *in* 4. *diſt.* 20 *q.* 1. *art.* 4. *col.* 7. Ledeſm. *in ſum Sacrament. tract. de Clavibus diffic.* 4. *dub. ultim.* & quod non habeat poteſtatem juriſdictionis ſpiritualis, docent Azor. *loc. cit. lib.* 11. *cap.* 19. *q.* 18. Leſſius *d. lib.* 2. *c.* 40. *diſt.* 13. *n.* 107. Sayr. *lib.* 6. *cit. c.* 11. *n.* 94. Suarez *tom.* 2. *de relig lib.* 6. *c.* 10. *n.* 15. Barthol. à S. Fauſto *loc cit lib.* 6. *q.* 92. Sed de hoc fuſius *infra in diſp. de poteſt. Abbatiſſæ.*

Admiſſa ergo hujuſmodi poteſtate civili, & dome-
ſtica, non autem ſpirituali in Abbatiſſa; affirmandum 2
eſt ex communi conſenſu Doctorum, illam ſuis Monialibus poſſe præcipere, & juxta præcepti qualitatem tranſgredientes peccabunt; tamen abſolutè loquendo
nolle Abbatiſſæ obedire, erit peccatum mortale, & 3
ratio eſt, quia ſicut filii propriis parentibus non obedientes, abſolutè peccabunt mortaliter, ita & Moniales præceptis Abbatiſſæ non obtemperantes, abſolutè peccabunt mortaliter; antecedens, & conſequens docet Sanchez *loc. cit. n.* 18. Victoria *de poteſt. Eccleſ. q.* 2. *n.* 4. Martinus Ledeſm. *part.* 2. *q.* 20. *art.* 4. & Bartholom. à
Sancto Fauſto *cit. q.* 92. *n.* 5. ubi ait, Moniales teneri 4
Abbatiſſæ parere in ſpectantibus ad gubernationem domeſticam, ſicut filii parentibus, ſub pœna peccati mortalis. Videantur S. Thom. *in* 4. *diſt.* 25. *q.* 2. *art.* 2. *quæſt.* 1. *ad* 2. Sylveſt. *verb. Abbatiſſa initio*, & Tabien.
n. 5. Armilla *n.* 2. dicentes, Abbatiſſam non eſſe propriè 5
Prælatam, nec juriſdictionem ordinariam habere, ſed quaſi ex commiſſione.

In aliquo tamen caſu Moniales lethaliter non pecca- 6
bunt non obediendo Abbatiſſæ, nimirum, quando quod præcipitur, peccatum mortale infert, & interim Moniales certæ ſint, quod ſe abſtinentes ab hujuſmodi præcepto non peccabunt, ex Cordub. *loc. cit. q.* 7. *propoſit. unica*, Salas *loc. cit. quæſt.* 14. *num.* 156. Sanch. *lib.* 8. *cap.* 1 *num.* 14.

Quod ſi ex utraque parte exiſtat æquale dubium, & 7
periculum peccati, in cujus alterum neceſſariò incidendum eſt; depoſita conſcientia debent Moniales obedire, quia ſic obediendo non peccant, ſtante certa regula quod in dubiis tutior pars eſt eligenda; & etiam, quia in dubiis tenētur tuta conſcientia ſtare judicio Abbatiſſæ.

D. Thom.

D.Thom. *in* 4. *loc. cit. diſt.*19.*q.*4. S.Bonav. *in* 2 *diſt.*39. *art.*1. *q.*5. *art.*3. Sylveſt. *verb. Obedientia q.*2. Navar. *c ſi quis autem n.*114 *de pœnit. diſt.* 7. Cordub. *lib.*3. *q* 1. *&* 6. *initio*, Portell. *loc. cit. num.*5.

QUÆSITUM V.

An Abbatiſſa poſſit præcipere Monialibus in virtute Spiritus ſancti, & ſanctæ Obedientiæ?

SUMMARIUM.

1 *Abbatiſſæ præcipere non poſſunt ſuis Monialibus in virtute Spiritus ſancti, & ſanctæ Obedientiæ, & præcipiendo, eorum mandatum non tenet; limita ut num.* 4.

2 *Præcipere in virtute Spiritus ſancti, & ſanctæ Obedientiæ ad ſolos Prælatos Eccleſiæ ſpectat.*

3 *Moniales vovent obedire Abbatiſſis juxta poteſtatem, cujus Abbatiſſæ ſunt capaces.*

5 *Monialis tenetur obedire Abbatiſſæ, ſi Prælatus præcipiat, ut Abbatiſſa in virtute ſanctæ obedientiæ imperet.*

6 *Abbatiſſa poteſt præcipere in virtute ſanctæ Obedientiæ ſibi præſtitæ.*

AZorius *loc. cit lib.* 13. *c.*10. *q.*7. conatur oſtendere, Abbatiſſam Monialibus præcipere poſſe in virtute ſanctæ Obedientiæ, & ratione voti emiſſi, & Moniales parere ex vi profeſſionis regularis teneri, cui videtur favere Victoria *cit de Clavibus, num.*325.

1 Dicendum tamen eſt cum Sanch. *cit. n.* 21. non eſſe integrum Abbatiſſis, in virtute Spiritus ſancti, & ſanctæ Obedientiæ præcipere & ſi præcipiant, factum non tenet, neque obligat ad inſtar præcepti impoſiti à Præ-

2 lato; ratio eſt, quia ex uſu Eccleſiæ præcipere in virtute Spiritus Sancti, & ſanctæ Obedientiæ ad ſolos Prælatos Eccleſiaſticos poteſtate ſpirituali præditos, ſpectat, ita etiam Martinus Ledeſm. *cit.q.*20. *art.*4. Sot. *cit.* Vaſquez *p.*2. *q.*96. *dict.*154. *c.*6. *n.* 59. Barth. à S. Fauſto *loc. cit. q.*92. *n.*3. Ludov. Lopez *par.*2. *inſt. Confeſſ. ubi de clavibus c.*1. Eman. Rod. *cit q.*15. *art* 1.

3 Si dicas, Moniales vovent obedire Abbatiſſæ, ergo virtute hujus Voti poterit Abbatiſſa exigere ſibi debitam Obedientiam, quod eſt præcipere in virtute ſanctæ Obedientiæ.

Reſpondeo, Moniales vovere Abbatiſſæ obedire juxta poteſtatem, cujus ipſa eſt capax; at cùm Abbatiſſa habet tantum domeſticam, & civilem, non verò ſpiritualem, ut diximus poteſtatem, non poterit præcipere, niſi ſecundum ſuam capacitatem, & per conſequens, nec virtute Spiritus ſancti, nec ſanctæ Obedientiæ cum tale præceptum pertineat ad ſolos Prælatos Eccleſiaſticos, ut dictum eſt.

4 Poteſt tamen aliquando modus ille loquendi, præcipio tibi in virtute ſanctæ Obedientiæ, & Spiritus ſancti, bonum habere ſenſum, ſcilicet in virtute Spiritus ſancti, qui me præfecit huic Monaſterio, &c. qui moduscum nullam importet juriſdictionem ſpiritualem, non erit damnatus in ore Abbatiſſarum, & in hoc ſenſu videtur loqui Azorius *loc cit.* & Cornejo *tom.*2. *in* 3. *par. tract.*5. *de excommunic diſp.*2. *dub.*5.

5 Quæres etiam; ſi Prælatus præcipiat virtute ſanctæ Obedientiæ, ut Monialis teneatur obedire Abbatiſſæ, an ſit peccatum mortale ei non obediendo? Reſpondeo affirmativè, ratio eſt, quia præceptum ſpirituale ad id obligans, non oritur ex Abbatiſſa, ſed à Prælato potente hujuſmodi præceptum imponere; ita Lopez *loc. cit.* & Barthol. à S. Fauſt *cit. q.*93.

Non nego, Abbatiſſam poſſe præcipere ſub pœna voti Obedientiæ ſibi præſtiti, & virtute Obedientiæ ipſi debitæ, ſicut Princeps ſæcularis, & materfamilias poſſunt præcipere in virtute obedientiæ, vel ſub pœna obedientiæ ipſis debitæ, ſed nego, poſſe præcipere in virtute ſanctæ obedientiæ, quia, ut diximus, talis modus præcipiendi ex accommodatione uſus jam introducti ſpectat ad poteſtatem ſpiritualem, & ad Prælatos Eccleſiaſticos, quicquid dicat Salas *loc. cit. q.* 95 *tr.* 14. *ſect.* 19. 6

QUÆSITUM VI.

An Prælatus poſſit committere Abbatiſſæ, ut in gravi neceſſitate præcipiat in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœna excommunicationis?

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopi, aliique ſuperiores Monialium non poſſunt committere Abbatiſſæ, ut imponat præcepta in virtute ſanctæ obedientiæ, etiam in re gravi.*

2 *Prælati Monialium poſſunt illis imponere præceptum obligans ad mortale, quo obediant Abbatiſſæ jubenti in materia gravi.*

3 *Abbatiſſa non poteſt præcipere Monialibus ſub pœna excommunicationis.*

EMan. Roder. *loc. cit. q.*25. *art* 1. Lopez *cit. num.*17. dicunt, Provincialem poſſe committere Abbatiſſæ, 1 ut in gravi neceſſitate imponat præcepta ſpiritualia, & in virtute ſanctæ obedientiæ; idem docent de Epiſcopo reſpectu Monialium ſibi ſubjectarum, & probant ex eo quod non eſt de jure divino poteſtas hujuſmodi fœminis interdicta. Sanch. *loc cit.* rejicit hanc ſententiam, affirmans Prælatum inferiorem Summo Pontifice nunquam poſſe talem juriſdictionem fœminis delegare, quia delegatio hujuſmodi non extenditur ad fœminam incapacem juriſdictionis ſpiritualis.

Addit tamen *num.* 25. poſſe Prælatum imponere 2 Monialibus præceptum obligans ad mortale, quo præcipiat, ut obediant Abbatiſſæ jubenti hanc, vel illam rem concernentem finem ſpiritualem, in materia gravi, & tunc Moniales ſub mortali tenentur obedire Abbatiſſæ, quia in tali caſu eſt tanquam conditio determinans præceptum Prælati. Idem docet Barthol. Ledeſm. *loc. cit. concl.* 2. *num* 17. Ex quibus colligitur primò, non eſſe tutam ſententiam illorum, qui Abbatiſſæ tribuunt poteſtatem cum rigore juriſdictionis, dicunt enim Abbatiſſam eſſe capacem illius, ſaltem per delegationem, juxta dicta *in cap. dilecta, de major. & obedien.* ratio eorum eſt, quia Prælati religionem, vel Epiſcopus, aut Pontifex videntur talem juriſdictionem commiſiſſe Abbatiſſæ tanquam neceſſariam ad regimen Monaſterii, quæ ratio nullo modo ſubſiſtit, cùm ſufficiat poteſtas dominativa ut diximus; ita communis ſententia Theologorum, D. Thom. *in diſt.*19. *cit. quæſt.* 3. *&* 4. Palud. *diſt.*19. *q.*2. *art.*1. & Summiſt. *verb. Abbatiſſa*, & Canoniſt. ut bene docet Suarez *tom.* 4. *de relig. tract.*9. *cap.*1. *num.*8.

Ex dictis in ſuperioribus quæſitis colligendum eſt, 3 etiam Abbatiſſam non poſſe præcipere aliquid ſuis Monialibus ſub pœna excommunicationis vel alterius cenſuræ, quia tale præceptum ex uſu Eccleſiæ importat quemdam actum juriſdictionis, cujus fœminæ non ſunt capaces; ex Sot. *in* 4. *cit. diſt.*20. *q.* 1. Henricq. *lib.* 6. *de pœnis c.*2. *num.*4. An verò ex commiſſione Pontif. id facere queat Abbatiſſa, dicetur *infra, ubi de poteſt. Abbatiſſæ.*

DIS-

DISPUTATIO XIII.

De Regula, & Legibus, Statutiſque Monialium.

Quæſ. I. *De Regula Monialium, & obligationibus ex ea inſurgentibus?*
II. *Vtrum Moniales teneantur ſuis Abbatiſſis in omnibus in Regula contentis obedire?*
III. *Profitentes aliquam Regulam, omnia in Regula contenta quomodo obſervare teneantur?*
IV. *An Moniales teneantur obſervare Leges, Conſtitutiones, & Statuta ſuorum Superiorum?*
V. *Ad Statuta, & Leges Superiorum, quomodo obligentur Moniales?*

QUÆSITUM I.

De Regula Monialium, & obligationibus ex ea inſurgentibus

SUMMARIUM.

1 *Regula Religioſorum quid ſit?*
2 *Religio omnis, tam virorum quàm Mulierum, inſtituitur ſub regula à Sede Apoſtolica approbata.*
3 *Moniales neceſſariò aliquam regulam profiteri debent.*
4 *Monaſteria Monialium ſi abſque regula erigantur, neceſſarius eſt modus regulariter vivendi pro Monialibus, à Sede Apoſtolica approbatus.*
5 *Monialium obligationes inſurgunt ex regulæ approbatione.*
6 *Obligatio Monialium erga propriam regulam, qualis, & quanta ſit?*
7 *Regulares eo modo tenentur obſervare contenta in Regula, quo ipſa regula præſcribit*
8 *Peccatum, quando habet oppoſitionem ad diverſas virtutes, includit duplicem malitiam.*

1 PRæmitto (ne æquivocè laborem) Regulam eſſe quaſi exemplar, & menſuram eorum, quæ ex vi votorum tenentur regulares exſequi, ita ut, ſicut non obedire, niſi in his, quæ aliquo modo ſpectant ad regulam, quam profeſſi ſunt, ſic è contra, omnia, quæ ex vi votorum facere tenentur, debent eſſe in regula contenta; nam dicitur regula ex Iſidoro 6. *etymol. c.16.* eo quod ducit, neque aliquando aliorſum trahit; vel quòd regat, vel quòd normam rectè vivendi præbeat, vel quòd diſtortum, pravumque corrigat, ſive ut *l.1. ff. de regulis iuris* habetur, *Regula eſt quæ rem, quæ eſt, breviter enarrat; non ut ex regula jus ſumatur, ſed ex jure, quod eſt, regula fiat.* Suar. *tom.4. de relig. tract.8. lib.1. c.1. & ſequent.*

2 Notandum *ex cap. ult. de relig. domibus, & cap. unico, eodem tit. in 6.* quod nulla Religio, tam virorum, quàm mulierum inſtitui debet, niſi ſub regula à Sede Apoſtolica approbata, quod etiam ſtatutum fuit antea *in cap. pernicioſam 18. quæſ. 2.* ubi decernitur, abolendam eſſe deteſtabilem conſuetudinem quarumdam mulierum, quæ licèt approbatam Regulam non profiteantur, Sanctimoniales tamen vocari volunt; *& in cap. indemnitatibus §. ſupradicta, de election. in 6.* in hoc ſenſu videtur ſupponi, moniales, quæ verè religioſæ ſunt, debere vivere ſub aliqua regula, & religione approbata; neceſſarium enim eſt, ut aliquam regulam profiteantur, ut etiam advertit Suarez *tract. 9. lib.1. cap. 10. num.9.* ubi
3 ſubdit, quod nulla eſt regula à Sede Apoſtolica pro ſolis Monialibus, vel pro illis principaliter approbata, & ideo neceſſarium eſt, ut ſecundum aliquam, ex approbatis Regulis Religioſorum vivant, ſive ſint ſubjectæ ipſis Religioſis, ſive Epiſcopis.

4 Hac de cauſa, ſi quis velit Monialium Monaſterium erigere, & non ſub regula approbata, neceſſe erit, ut modus vivendi illarum ſit per Summum Pontificem approbatus, alioquin eſſet honeſta quædam mulierum Congregatio, non tamen vera religio, juxta ea, quæ traduntur *in d. cap. unico*, & à Joann. Andr. *ibidem*, & Panorm. *p.1. conſil. conſ. 55.*

Præſuppoſita ergo regula à Sede Apoſtolica in Monialibus, inſurgit eatundem obligatio ad obſervandum dictam regulam, & conſtitutiones, non ſolum quia profeſſæ ſunt ſecundum dictam regulam vivere, ſed etiam, quia Summi Pontifices illam approbantes præcipiunt, ut explicitè, vel implicitè illam obſervent: qualis autem, & quanta ſit hæc obligatio, juxta uniuscujuſque Monaſterii morem judicandum eſt, & quamvis conſtitutiones non obligent ad culpam, poſſunt tamen per Prælatum compelli Moniales ad earum obſervantiam. Ita Suarez *loc. cit. cap. 17. n. 11.* quo autem ad ea, quæ continentur in Regula, non tenentur Moniales omnia obſervare ſub mortali, ſed aliqua ſub mortali, & alia ſub veniali, & alia nec etiam ſub veniali: ratio eſt, quia eo modo obligantur regulares obſervare, quæ in regula continentur, ſecundum quem ipſa regula præſcribit, regula autem quædam præſcribit ut obligatoria ad mortale, alia ſolum ad veniale, alia verò ad nullam culpam, ex S. Thom. *2. 2. q. 186. art. 9.* Vaſq. *p. 2. diſp. 162. cap. 4. num. 16.* 5 6 7

Quapropter, quæ ſunt in regula ſpectantia ad obſervantiam votorum eſſentialium Religionis, obligabunt ad mortale quantum eſt ex genere ſuo, niſi fortè ratione parvitatis materiæ obligent ad veniale, quia hoc modo obligant ipſa vota ex S. Thom. *cit.* Cajet. *ibidem*, Sanch. *lib. 6. in decal. cap. 4. num. 8.* quæ verò ſunt in regula præſcripta, ut opera ſupererogationis, & de conſilio, qualia ſunt abnegare ſe in omnibus, habere Deum præſentem, &c. non obligant, neque ad culpam mortalem, nec venialem, quia hujuſmodi opera non apponuntur ut præcepta, ſed ſolum pertinent ad majorem charitatem Religioſorum. Quæ tandem præſcribuntur à regula, quæ aliàs ſunt ſub præcepto, v.g. diligere Deum, & proximum, &c. obligant ad mortale, vel veniale, ſecundum quod aliàs obligarent; hæc enim regulariter loquendo non proponuntur à regula, tanquam nova præcepta, ſed ſolùm cum intentione reducendi in memoriam ea, quæ aliàs præcepta ſunt à Deo vel ab Eccleſia; ex Cajetan. *loc. cit.* & Valentia *2. 2. diſp. 10. q. 4. punct. 5.* & noviſſimè Lezana *tom. 1. ſum. cap. 7. num. 9.*

Quare, ſi in Regula præciperentur cum intentione inducendi novam obligationem, ſeu præceptum, tranſgreſſio illorum includeret duas malitias, unam ex proprio objecto, alteram ex circumſtantia voti, quod frangitur tranſgrediendo regulam, ex voto promiſſam; quia licèt diverſitas præceptorum non faciat diverſitatem ſpecificam in peccatis, tamen quando peccatum habet oppoſitionem ad diverſas virtutes, eſt in illo duplex malitia; ita elicitur ex Valentia *loc. citat.* & Sanchez *loc. citat. num. 7.* ſi autem loquamur de obſervantiis religionis à regula præſcriptis, dicetur *infra quæſ. 3.* 8

QUÆSITUM II.

Vtrum Moniales teneantur ſuis Abbatiſſis in omnibus in Regula contentis obedire?

SUMMARIUM.

1 *Regulares tenentur ſuis Superioribus obedire in omnibus, quæ expreſsè, vel tacitè ſunt ſecundum regulam.*
2 *Religioſi in quibus ſuis Superioribus ſubdantur?*
3 *Summi Pontifices approbantes aliquam Regulam præcipiunt explicitè, vel ſaltem implicitè illius obſervantiam.*
4 *Regula Religioſorum aliquam neceſſitatem operandi importat, ſive ad culpam, ſive ad pœnam.*
5 *Monialis non tenetur obedire Abbatiſſæ aliquid præcipienti ſupra Regulam.*
6 *Subjugatio propriæ voluntatis ſubditi voluntati Superioris eſt libera; limitata tamen intra fines Regulæ.*
7 *Subditus nullo jure cogi poteſt ad profitendam Regulam.*
8 *Subditus poſt profeſſionem cogi non poteſt ad obſervandum, quod in profeſſione non promiſerit.*
9 *Monialis non tenetur obedire Abbatiſſæ præcipienti aliquid contra Regulam, & infra Regulam; ſecus verò ſi præcipiat præter Regulam.*

1 SUpponendum eſt tanquam certum, regulares omnes teneri ſuis Superioribus obedientiam præſtare in omnibus, quæ expreſsè, vel tacitè ſunt ſecundum Regulam; ex D. Thom. 2. 2. *q.*104. *art.* 1. *ad* 3. Cajet. *ibidem quæſt* 28. *art.* 3. Gab. Vaſquez *part.* 2. *quæſt.* 95. *art.* 2. *diſp.* 154. *cap.* 4. *num.* 20. & Cordub. *in expoſit. regular. S. Franciſci diſt.* 2. qui conſtanter affirmant, quod Reli-
2 gioſi Superioribus ſubduntur, non ſolùm quoad operationes, vel omiſſiones eorum, quæ in regula continentur, expreſsè, & directè, ſed etiam quoad ea, quæ tacitè, vel implicitè & indirectè in regula & ſtatutis præcipiuntur, & quæ rationabiliter ad vitam regularem reduci, & ordinari poſſunt, ſcilicet obſervantia ſilentii, culparum recognitio, obſequia ad fraternæ ſocietatis conſervationem pertinentia, & omnia negotia, & officia religionis agere, ſine quibus ſtatus religionis obſervari nequit, quia profeſſi ſunt ſecundum regulam
3 vivere; tum etiam, quia Summi Pontifices approbantes Regulam præcipiunt explicitè, vel ſaltem implicitè illius obſervantiam; unde dicendum erit, regulam importare neceſſitatem aliquam operandi, ſive ad culpam,
4 ſive ad pœnam, quia hoc eſt de ratione legis, & per quod differt à conſilio. Suarez *tom.* 4. *de relig lib.* 1. *cap.* 2. *num.* 2. alias inter Abbatiſſam, & Moniales continuæ orirentur diſceptationes, & lites maximè in præceptis, quæ reſpiciunt ejus poteſtatem dominativam, in quibus Monialis Abbatiſſæ ſecundùm regulam obedire tenetur.

5 Non tenetur verò Monialis obedire Abbatiſſæ præcipienti aliquid ſupra regulam, ut v. g. nimis macerare corpus, ſubire Martyrium, mortificationes extraordinarias facere, vel ſolùm pro libito Abbatiſſæ, niſi quando hoc imponitur in pœnam juſtam alicujus criminis. Ita S. Thom. 2. 2. *quæſ.* 104. *art.* 3. *ad tertium*, & *quodlib.* 10. *art.* 10. *in corp.* & 2 *diſt.* 44. *art.* 3. *q.* 2. Cajet. 2. 2. *quæſ.* 88. *art.* 8 Sanch. *lib.* 6. *in Decal. cap.* 2. *num.* 15. Roſella *verb. Obedientia num.* 10. & ratio eſt, quia ut ait
6 S. Thom. *quodlib.* 3. *art.* 13. ſubjugatio propriæ voluntatis ſubditi voluntati ſuperioris eſt, libera, & voluntaria, limita tamen intra fines regulæ profeſſæ, ad quam pro-
7 fitendam nullo jure antequam profiteretur cogi poterat ſubditus, ergo neque cogi debet poſt profeſſionem ad ſervandum, quod excedat priorem, & ſpontaneam
8 ſuam obligationem, aliàs exigeretur ab illo plus quàm ſolvere promiſiſſet, quod eſt contra juſtitiam, quapropter S. Bernardus *de diſpenſat. & præcepto* ait: *Prælati juſſio, vel prohibitio non prætereat terminos profeſſionis, nec ultra extendi poteſt, nec contrahi citra. Nihil me prælatus prohibeat horum, quæ promiſi, nec plus exigat, quàm promiſi, vota mea non augeat ſine voluntate mea, nec minuat ſine certa neceſſitate.*

Nec etiam tenetur Monialis obedire Abbatiſſæ præ- 9
cipienti aliquid contra Regulam, ut tenet communis Theologorum ſententia, & præſertim S. Thom. 2. 2. *cit. art.* 5. S. Antonin. 3. *part. tit.* 16. *c.* 1. Navarr. *in ſum. c.* 23 *n.* 30. Sanch. *loc. cit. c.* 3. *n.* 8. quod probatur ex S. Bernardo *de diſpenſ. & precept. initio*, ubi ait, *Si modus eſt obeditionis tenor profeſſionis, nec ſe valeat extendere poteſtas imperantis, niſi quatenus attigerit votum profitentis, &c.*

Si verò Abbatiſſa præcipiat aliquid præter Regulam, tenetur Monialis obedire, dummodo præceptum quodammodo reducatur ad Regulam; ratio eſt, quia ſi reducuntur ad Regulam, ad illam quoquomodo juvant, & pertinent.

Secus dicendum eſt, ſi Abbatiſſa præcipiat, quæ ſunt intra Regulam, niſi forte ſubſit aliqua cauſa rationabilis taliter præcipiendi; ut probatur ex ſupracitatis verbis S. Bernardi, nimirum, *nec ultra extendi poteſt, nec contrahi citra*, in quibus omnibus laudabile cujuſcumque Monaſterii inſtitutum ſemper attendi debet.

QUÆSITUM III.

Profitentes aliquam Regulam, omnia in Regula contenta, quomodo obſervare teneantur?

SUMMARIUM.

1 *Regula qualibet quatuor continet.*
2 *Obſervantiæ regulares, quando obligent Religioſum ad earum obſervantiam?*
3 *In poteſtate Inſtitutoris Regulæ fuit obligare, vel non obligare ad culpam.*
4 *Communis acceptatio, & conſuetudo eſt optima legum interpres.*
5 *Promittentes, obſervare aliquam Regulam, ad omnia eo modo, quo jacent, ſe obligant.*
6 *Moniales S. Claræ in tranſgreſſione præceptorum Regulæ peccatum mortale non incurrunt, niſi in tranſgreſſione quatuor principalium Votorum.*

HUic quæſtioni occurritur, Notando, in quacun- 1
que Regula quatuor contineri. Primum, quod aliàs eſt de jure divino, naturali, aut Eccleſiaſtico; ſecundum, ſpectans ad tria vota religionis eſſentialia. Tertium, quod eſt communiter ſupererogationis opus; Quartum, eſt hujus, vel illius Religionis ſpeciale ſtatutum; quibus ſic notatis,

Si loquamur de obſervantiis Religionis à Regula 2
præceptis, quæ non proponuntur, ut mera conſilia, nec ſunt directè de votis promiſſis, aut de rebus aliàs præceptis, ſed ſunt obſervantiæ quædam externæ ordinatæ ad obſervantiam votorum, ſi regulæ inſtitutor mentem ſuam explicaverit, quod noluerit, quoad illas Religioſos ad culpam obligare; tunc talis regula non obliga-
bit ad culpam quoad tales obſervantias. Ratio eſt, quia 3
in poteſtate inſtituentis regulam fuit obligare vel non obligare ad culpam, ſi ipſe declaravit non habuiſſe intentionem obligandi, abſque dubio non obligavit, ex Sanch. *lib.* 6. *in Decal. c.* 4. *n.* 1. & *ſeq.*

Quod ſi inſtitutor regulæ non explicavit ſuam mentem circa obligationem ad culpam, tunc attendenda eſt communis acceptio, & ſenſus religionis, cui regula fuit tradita, unde ſi talis ſenſus religionis fuit, regulam obligare ad mortale, ad mortale obligabit, ſi ad venia-
le, ad veniale, & ſi ad ſolam pœnam, & non ad culpam, 4
ad pœnam, & non ad culpam obligabit, quia communis acceptatio, & conſuetudo eſt optima legum interpres. *cap. cum dilectus, de conſuet. leg. ſi de interpretat. ff. de legibus.* Videatur Navarr. *in ſumm. cap.* 23. Valentia 2. 2. *diſp.* 10. *q.* 4.

Si

SI autem nec Inſtitutor regulæ, neque communis conſenſus, ſive conſuetudo Religionis declaravit modum obligationis regulæ, in tali caſu, ſi materia, quæ præcipitur, vel prohibetur non eſt gravis, ſed exigua, aut levis, non poterit obligare ad culpam mortalem, quia cum peccatum mortale ſit gravis offenſa Dei, cadere non poteſt, niſi ſupra materiam gravem. & ſola illa eſt capax hujuſmodi malitiæ, etiam ſi legiſlator intenderet oppoſitum, ex Medin *pag.1.q.96.art.4.in 1.reg.* Alphonſ. de Caſtro *lib.1. de leg pœnal c.5. document.2.*

5 Unde promittentes ſervare aliquam Regulam, ad omnia eo modo, quo in ea jacent, ſe obligant, nimirum, ſi continentur, ut præcepta ad mortale obligantia, tenentur ſub mortali, ſi ad veniale, ſub veniali, ſi ſolùm, ut opera ſupererogationis, ad nullam obligant culpam, & ſic quis intelligitur ſe obligare eo modo, quo regula præſcribit, & obligat. Ita S. Thom. *2. 2. q 186. art.9.* Vaſq. *part.2.q.96.art.4 diſt.162.cap.4.n.6.* quare ſi Monialis profitens intenderet ſub mortali ſe obligare, aut veniali ad ſingula in regula contenta, exiſtimans ex errore, ita voluiſſe illius Regulæ Inſtitutorem, peccaret mortaliter, vel venialiter, quia verè, & realiter, & ut conſuetum erat in tali religione, profiteri intendit.

6 Ex quibus colligitur, Moniales S. Claræ primæ, & ſecundæ regulæ in tranſgreſſione præceptorum regulæ, peccatum mortale non incurrere, niſi in iis, quæ quatuor principalia vota reſpiciunt; nempè Obedientiæ, Paupertatis, Caſtitatis, & clauſuræ, & electionem ac depoſitionem Abbatiſſæ, ut conſtat ex decreto Eugenii IV. quod refertur, *in compend privil. verb. Moniales, §.2.* & à Miranda *de ſacr. Monialibus q.9 art 4.*

QUÆSITUM IV.

An Moniales teneantur obſervare Leges, Conſtitutiones, & ſtatuta ſuorum Superiorum?

SUMMARIUM

1 *Regula in quo differat à Conſtitutionibus?*

2 *Poteſtas condendi Leges & Conſtitutiones in Religionibus, ad Generalem cum Capitulo generali ſpectat.*

3 *Superior cujuslibet Monaſterii poteſt imponere mandata pro tempore, quo ejus officium durat.*

4 *Conſtitutiones, & ſtatuta, ut obligent, debent eſſe de rebus regulæ concernentibus.*

5 *Promulgatio Legum, & Conſtitutionum regularium, an ſit neceſſaria etiam pro Monialibus.*

6 *Moniales præſuppomtur ingnorare ſtatuta ſuorum Prælatorum, niſi eis promulgentur.*

7 *Moniales tenentur leges, & ſtatuta ſuorum ſuperiorum obſervare.*

8 *Moniales Congregationis Vallis Umbroſæ, obſervant decreta illius in capitulis edita.*

9 *S. Claræ Moniales, & omnes fratribus Ordinis Minorum ſubjectæ, tenentur obſervare ſtatuta in eorum capitulis generalibus acta.*

10 *Moniales, an teneantur leges Abbatiſſæ obſervare?*

11 *Abbatiſſæ competit poteſtas civilis, & domeſtica, non ſpiritualis.*

12 *Abbatiſſæ leges quomodo obligent Moniales?*

1 IN primis advertendum eſt, ex Suarez *loc. cit. num 5.* differre inter ſe Regulam, & Conſtitutiones, quia Regula, ut plurimum eſt ab aliquo antiquo Antiſtite conſtituta, & à Summo Pontifice approbata, necnon in religione perpetua; Conſtitutiones verò, & ſtatuta à ſolis Prælatis, aut capitulis Religionum ſunt ordinata, imò multoties ſine authoritate Pontificia, aut approbatione, ac pro temporum varietate ſæpiùs mutantur.

2 Item poteſtas condendi leges, & Conſtitutiones in Religionibus ad Generalem cum Capitulo Generali, ſpectat, quatenus totam repræſentat communitatem, ut docet S. Thom. *1. 2. q.90. art. 1.* & ita in praxi apud Religiones verſatur; & licèt Generalis, vel etiam quilibet ſuperior localis poſſit imponere mandata, nihilominus pro tempore ſolum determinato ſui officii durant, niſi aliud in ſpecialibus religionum Ordinibus ſtatuatur. 3

4 Quæ Conſtitutiones, & ſtatuta ad hoc ut in conſcientia obligent, neceſſe, eſt, ut ſint de rebus implicitè, vel explicitè regulam concernentibus, quia ut dictum eſt *quæſ.2.* regulares non tenentur, niſi ad ea, quæ aliquo modo ex prædictis regulam concernunt, ſub qua vivere profeſſi ſunt. S. Thom. *quodlib.10. art.10.*

5 Similiter ad hoc, ut hujuſmodi Leges, & Conſtitutiones Regularium obligent ſubditos, requiritur promulgatio aliqua, ſicut requiritur neceſſariò pro obligatione cujuſcumque legis, licèt in ſingulis monaſteriis ab aliquibus Doctoribus promulgatio non cenſeatur neceſſaria, ex Suarez. *loc cit. tract 9 lib 2. cap. 8.*

6 Pro Monialibus autem putarem Legum, & Conſtitutionum promulgationem eſſe neceſſariam, ſingulíſq; earum Domibus faciendam eſſe à ſuis Superioribus, cum ſupponatur, eas clauſuræ leges ſtrictè obſervantes, omnia ſtatuta à ſuis Superioribus edita ingnorare. Ad quæſitum ergo.

7 Ne inanis Prælatorum Juriſdictio in Moniales videatur, fatendum eſt, Moniales ad omnes Leges, & ſtatuta à Prælatis & Superioribus earum condita obſervanda teneri, aliàs fruſtra illis ſubjicerentur.

8 In mea Congregatione Vallis Umbroſæ, decreta Pro Monialibus eidem ſubjectis conduntur in Capitulo Generali, ſive Intermedio ab immemorabile tempore, & ab illis prompto animo executioni demandantur.

9 De Monialibus S. Claræ aliarumque Religionum Prælatis Ordinis Minorum ſubjectis, docet Mirand. *loc. cit. quæſ. 5. art. 3. in Concl.* obſervare debere ſtatuta, in eorum capitulis generalibus, & provincialibus, acta, idemque puto rationabiliter dicendum fore de aliis Monialibus, Prælatis aliarum Religionum ſubjectis, ac etiam de Epiſcopali curæ creditis; cum quotidie Epiſcopalia decreta, & Synodalia, in quibus laudabiles pro Monialibus ſanctiones inſpiciuntur, in lucem prodeant.

10 Si quæras, an præter Leges, & ſtatuta Prælatorum, & Superiorum Monialium, ipſæ teneantur Leges propriæ Abbatiſſæ, & Prioriſſæ, obſervare. Reſpondeo, Abbatiſſæ non plus juriſdictionis competere poteſt, quàm matrifamilias in ſua domo competit, aut Reginæ in ſuo regno, & ideo non tutè ſupponitur, Abbatiſſam poſſe leges condere, præſertim Eccleſiaſticas ad inſtar Prælatorum, ut tradunt S. Thom *in 4 diſt 25 q.2. art. 1. q 1.* S. Antonin. *part. 3. tit. 17. cap. 2. §. 2* Sotus *in 4. diſt. 20. q 1. art. 4.* Franciſc. Victoria *in relect. de poteſt. Eccleſ q. 2 q. 5.* Vaſquez *1. 2. diſp. 165. n. 8.* Valentia *3. part. diſp. 7. q. 16. punct. 3.* Argentina *in 4. q. unica art. 3. concl. 2.* Covarr. *in cap. Alma mater part. 1. §. 11. n. 2.* Sayr. *lib. 5. theſaur. cap. 10. num. 26* Graffius *lib. 4. deciſ cap 5. num. 3.* Vgolinus *de cenſur. tab. 1. c. 2. §. 7.* qui omnes affirmant Abbatiſſæ non poſſe competere juriſdictionem Eccleſiaſticam, & ſpiritualem, ſed civilem, & ideò illius Leges cum ſint civiles, & temporales, obligabunt Moniales ad culpam, ratione materiæ ſi res, & materia, quæ præcipitur, ſit ex ſe gravis, & graviter faciat ad bonum commune, in ordine ad quod præcipitur; non autem ex directa poteſtate Leges ferendi, quæ per ſe reſpiciat finem ſupernaturalem, & ſtatum gratiæ eo modo, quo ſe habet poteſtas ſpiritualis, & Eccleſiaſtica, quæ in hoc maximè differt à poteſtate temporali, & laica, ex Navarr. *in cap. novit. de judic not 3 num. 38.* ſed de hac re iterum habebitur ſermo *infra in diſp. de poteſt. Abbtiſſæ.* 11 12

QUÆSITUM V.

Ad Statuta, & Leges Superiorum, quomodo obligentur Moniales?

SUMMARIUM.

1 *Statuta Religionum præter ſubſtantialia Regulæ, non ad culpam, ſed tantum ad pœnam obligant.*

2 *Statuta Regularia fratrum Minorum, quomodo illos obligent?*

3 *Moniales ſub cura fratrum Minorum degentes ſub excommunicationis pœna obedire debent Conſtitutionibus factis, & fiendis in Capitulis Generalibus, Provincialibus.*

4 *Papa Regularium ſtatuta confirmans, non prætendit eos à ſtricta obſervantia, vel à ſuis inſtitutis amovere.*

1 NOtandum eſt ex Hieron. Roder. *in com. qq. regul. reſolut. 90. n. 40.* quod ſtatuta Religionum præter ſubſtantialia Regulæ, non ad culpam, ſed tantùm ad pœnam obligant; ut ex ſtatuto Ordinis Prædicatorum expreſsè elicitur; in favorem verò Minorum eſt Bulla Sixti Quarti, in qua habetur, nulla ſtatuta, Conſuetu-
2 dines, vel declarationes præter regulam, à quibuſcunque edita, etiam Apoſtolica firmitate roborata, obligare tranſgreſſores ad aliquam Eccleſiaſticam Cenſuram, vel ad peccatum mortale, niſi aliàs ex divina Lege, vel Eccleſiæ præcepto ad mortale inducant; tenentur tamen ad ſtatuta poſtea facta, & impoſterum authoritate Apoſtolica facienda *ex d. Bulla*, & ex Portell. *verb. ſtatutum num. 12.* & Mirand. *tom. 2 quæſ 29. art. 10.* imò eſt declaratio quædam Pii V. inter vivæ vocis oracula, per quam fratres minores per quæcumque ſtatuta, etiam Apoſtolica ad aliquas cenſuras, ſeu Eccleſiaſticas pœnas, vel ad peccatum mortale non obligantur, ſed tantùm ad pœnas, ſeu pœnitentias per prælatos injungendas; dummodo non ſit contemptus, vel præceptum non ſit ſub pœna eſt excommunicationis, vel in virtute ſanctæ obedientiæ impoſitum.

3 Per Bullam autem Leonis X. præcipitur Monialibus ſub cura fratrum Minorum degentibus, quod ſub excommunicationis pœna, Conſtitutionibus factis, & in Capitulis Generalibus, vel Provincialibus fiendis, obediant, & ſub forma à ſuis Superioribus tradita vivant, quæ Conſtitutio cum ſit magni momenti in hac re, merito ſub præciſo tenore hic apponitur; maximè cum in ea alia ſcitu digna reperiantur, nimirum de petitione abſolutionis Abbatiſſæ à miniſterio tempore, viſitationis, & de non moleſtandis ipſis Viſitatoribus.

LEO PAPA X.

Dilecto filio noſtro Chriſtophoro Tituli S. Mariæ in Ara Cœli Presbytero Cardinali, totius Ordinis fratrum Minorum Generali Miniſtro.

DIlecte fili noſter ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Cum ſicut accepimus, & Magiſtra rerum te docuit experientia in Generalibus, & Provincialibus Capitulis per fratres tui Ordinis ſuis temporibus fieri ſolitis, circa ſalubrem eorundem fratrum, ac ſub illarum cura ſororum, & Monialium vivendi Ordinem, ac eorum felicem gubernationem, quamplurima ſalutaria ordinentur ſtatuta, nonnulla tamen ſorores, ſeu Moniales aliquando conceſſionum à Sede Apoſtolica obtentarum prætextu, aut alia per eas ſumpta occaſione inſtitutis, ipſis imprudenter abjectis alium non verentur vivendi modum ſectari. Nos conſiderantes, ut æquitatis vigor, & ordo expoſcit rationis, quod unuſquiſque illius debet ſequi veſtigia ſub cujus Obedientiæ militat jugo, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac poteſtatis plenitudine ſub excommunicationis ſententia, ac divini judicii obteſtatione, & æterni judicii interminatione S. Claræ, ac univerſis, & ſingulis aliis ſub cura hujuſmodi, nunc, & pro tempore degentibus ſororibus, ſeu Monialibus, præcipiendo mandamus, quatenus ipſæ juxta Regulares in hactenus celebratis, & futuris celebrandis Capitulis Generalibus, ſeu Provincialibus editas, & factas inſtitutiones, ac deſuper ab eorum Provinciali, ſeu aliis Superioribus traditam formam obedire teneantur, ut in earum aſſumpta profeſſione Altiſſimo famulatum impendere debeant, quodque ut ipſa ſororum, ſeu Monialium Monaſteria debitè regantur, & gubernentur, ac illarum Abbatiſſæ circa ſibi commiſſum officium, ſumma cum diligentia, omnique ſanctimonia, ſi non divino amore, amotionis ſaltem metu ſemper intentæ exiſtant; volumus, & ut præmittitur mandamus, ut dum annis ſingulis ab earum Viſitatoribus viſitantur, & Abbatiſſæ miniſterii abſolutione à dictis Viſitatoribus juxta deſuper Urbani Quarti Romani Pontificis prædeceſſoris noſtri editam Conſtitutionem petere teneantur, nedum in verbo, ſed etiam facto realiter, & cum effectu facere, ac ſi ipſis viſitatoribus videbitur, & ipſa neceſſitas, ac Monaſterii exigeret reformatio acceptare cum effectu debeant. Et hujuſmodi Abbatiſſæ officium in ipſius Viſitatoris manibus dimittere teneantur, ita quod mera, & libera eidem Viſitatori remaneat facultas eiſdem ſororibus, ſeu Monialibus ſubdictæ, & aliis ſibi viſis ſententiis cenſuris, & pœnis præcipiendi, ut circa alicujus Abbatiſſæ electionem intendere debeant, aut aliàs juxta ipſius verba prædictæ conſtitutionis tenorem procedendi, & Monialem, quæ Abbatiſſæ miniſterium hujuſmodi geſſit juxta exceſſus exigentiam corrigendi & caſtigandi, ac cenſuras, & pœnas hujuſmodi, iteratis vicibus aggravandi, & alia in præmiſſis neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna faciendi, & exequendi. Et nihilominus univerſis, & ſingulis Venerabilibus fratribus noſtris, Archiepiſcopis, Epiſcopis ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, & perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, Cathedralium etiam Metropolitanorum Canonicis, aut alicui eorum motu ſimili mandamus, quatenus dictis Viſitatoribus in præmiſſis efficaci præſidio aſſiſtentes faciant, auctoritate noſtra eiſdem Viſitatoribus poſtquam pro parte eorundem, vel alicujus eorum fuerint requiſiti per ſe, vel per alium, ſeu alios, omnibus, & ſingulis præmiſſis pacificè frui, & gaudere non permittentes eos deſuper quomodolibet contradictores, ac eis auxilium, conſilium, vel favorem præſtantes per ſupradictas, & alias eorum arbitrio imponendas pœnas, cenſuras, compeſcentes, invocato ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis. Non obſtantibus fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. etiam prædeceſſoris noſtri de una, & Concilii Generalis de duabus dictis, ac ultra certum numerum perſonis ad judicium non vocandis, & aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſvis ipſarum ſororum, ſeu Monialium Monaſteriorum, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus privilegiiſque indultis, & litteris Apoſtolicis eiſdem Monaſteriis, eorumque Abbatiſſis, ſororibus, & Monialibus, & aliis quibuſvis perſonis, etiam Archiepiſcopali, Epiſcopalive dignitate fulgentibus, per quoſcunque Romanos Pontifices aut Nos, & Sedem Apoſtolicam, nunc, & pro tempore conceſſis, confirmatis & approbatis, ac deſuper factis, & faciendis decretis, & declarationibus. Quibus omnibus illorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus inſererentur pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè Motu ſimili derogamus, cæteriſq; contrariis quibuſcunque.

Cæterùm, quia difficile foret præſentes litteras ad ſingula quæque loca, in quibus fratres, & ſorores, ſeu Moniales hujuſmodi illis indigerent, deferri volumus, & præfata auctoritate decernimus, ut earum tranſumptis manu Notarii publici, & ſigillo alicujus Prælati munitis eadem prorſus fides in judicio, & extra adhibeatur, ac ſi ipſæ originales litteræ oſtenſæ, vel exhibitæ forent. Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris, die prima Julii 1518. Pontificatus noſtri anno ſexto. Ex Eman. Roder. in Bullario Conſt. 19. ejuſdem Pontificis.

Ex

4 Ex lege verò ordinaria, Papa ſtatuta Regularium confirmans, non prætendit eos à ſtricta obſervantia, vel ſub ſtrictiori diſciplina degentes, à ſuis inſtitutis amovere, non enim veroſimile eſt Papam voluiſſe confirmare contraria Juri, & Concilio Tridentino aſſerenti, non eſſe ſuæ intentionis, Regulares ſub arctiori regula, vel ſtatutis viventes ab eorum inſtituto, & obſervantia amovere, *ſeſſ. 25. de regul. c. 22.*

DISPUTATIO XIV.

De Subjectione, Viſitatione, & Correctione Monialium.

Quæſ. I. *Moniales, quibus ſubjiciantur?*
II. *Utrum Regularis poſſit deputari Adminiſtrator in temporalibus Monaſteriorum Monialium?*
III. *Quorum ſit Monialium Viſitatio, & Correctio?*
IV. *An poteſtas Prælatorum Epiſcopis inferiorum in Moniales, ſit ordinaria, vel delegata?*
V. *An Capitulum Sede vacante poſſit viſitare Moniales, quæ ab Epiſcopo authoritate Apoſtolica viſitantur?*
VI. *Moniales, in quibus interroganda ſint ab earum Viſitatoribus?*
VII. *De inquiſitione delictorum Monialium in Viſitatione ab Epiſcopo, ſive ab alio Superiore adhibenda.*
VIII. *De pœnis contra impedientes Viſitatores Monialium.*

QUÆSITUM I.

Moniales, quibus ſubjiciantur?

SUMMARIUM.

1 *Moniales S Benedict. Congregationis Caſſinenſis Viſitatoribus, & Abbatibus ejuſdem Congregationis ſunt ſubjectæ.*
2 *Moniales Congregationis Ciſtercienſis per Abbates ejuſdem Congregationis reguntur, viſitantur, illiſque ſubjiciuntur.*
3 *Moniales Congreg. Fullienſis reformatæ, Generali, & Abbatibus ejuſdem Congregationis ſubſunt.*
4 *Moniales S. Claræ Ordinis fratrum Minorum ſubjectæ, à miniſtro Generali ejuſdem Ordinis viſitantur, corriguntur, & gubernantur.*
5 *Moniales tertii Ordinis S. Franciſci, Generali, & Provincialibus ejuſdem Ordinis debent ſubjacere.*
6 *Miniſtri Ordinis S. Franciſci habent authoritatem Apoſtolicam ſpecialiter conceſſam in univerſas Moniales S. Claræ.*
7 *Protector Ordinis Minorum, licet ſit præcipuus Prælatus dicti Ordinis; tamen gubernationem Monialium Generali, & Provincialibus ejuſdem Ordinis commiſit.*
8 *Moniales Congregationis Vallis Umbroſæ Præſidenti Generali ejuſdem Congregationis ſubduntur, tam in gubernio ſpirituali, quàm temporali; necnon Viſitatoribus ejuſdem Congregationis.*
9 *Moniales, quæ Regularibus, ſive Prælatis particularibus, aut Sedi Apoſtolicæ immediatè non ſubjiciuntur, Ordinariorum juriſdictioni ſuppoſitæ ſunt.*

1 MOniales S. Benedicti Congregationis Caſſinen. Prælatis ejuſdem Congregationis, nempe Viſitatoribus, & Abbatibus, ſubjectas eſſe, conſtat *ex Bulla Gregor. XIII.* quæ incipit, *Ex noſtri Paſtoralis officii*, ſub anno 1574. die 16. April. *in tom. 2. Bullar Laert. Cherubini conſt 15. ejuſdem Pontif.*

2 Moniales etiam Ciſtercienſis Congreg. per Abbates ejuſdem Congregationis reguntur, & viſitantur, ac proinde ſupradictæ Moniales illis ſubjiciuntur, *ex Bulla Pii V.* quæ incipit *in eminenti dignitatis*, ſub anno 1563. Kalend. Octob. *in eodem Bullar. conſt 70. ejuſdem.*

3 Moniales ſimiliter Ciſtercienſes Congregat. Fullien. reformatæ, Prælatis ejuſdem Congregationis, nempe Generali, & Abbatibus, ſubſunt; *ex Bulla Pauli V.* quæ incipit, *Quæ Regulares* anno 1606. die 10. Octob. *ind. Bullario tom 3. Conſtit 29. ejuſdem.*

Moniales S. Claræ Ordini fratrum Minorum ſubjectæ, à Miniſtro Generali ejuſdem Ordinis viſitantur, corriguntur, & gubernantur, *ex Conſt. Eugenii IV.* quæ incipit, *Ad ſtatum ſingulorum*, anno 1431. quarto Idus Maji, & habetur apud Joan. Baptiſt. Confectum in *Collect. Privil. conſtit. 1. ejuſdem Pontif.* Eandem authoritatem Vicario Generali, Provincialibus, eorumque Vicariis ſuper eiſdem Monialibus concedit in Bulla, quæ incipit, *Ordinis tui præſertim*, ſub anno 1446. Nonis Februarii ex eodem Confect. *loc cit. Conſt. 2.* 4

Moniales tertii Ordinis S. Franciſci pleno jure Generali, & Provincialibus ejuſdem Ordinis debent ſubjacere, atque ab eiſdem viſitari, & corrigi poſſunt, *ex Bulla Sixti IV.* quæ incipit, *Romani Pontificis providentia.* ſub anno 1471. decimo octavo Kal. Januarii ex eodem Confect. *loc cit. Conſt. 11. ejuſdem Pontif.* 5

Ex quibus conſtat, Miniſtros Ordin. S. Franciſci habere authoritatem Apoſtolicam ſpecialiter conceſſam in univerſas Moniales S. Claræ, ſive ſint primæ, ſive ſecundæ Regulæ, & in Tertiarias religioſas, ejuſdem Ordinis, & quamvis ex Eman Roder. *qq regul. tom. 1. q 17. art. 8* prima regula S. Claræ ſtatuat, ut earum Protector eſſet præcipuus Prælatus earum, qui ex Ordine Minorum Viſitatorem ad libitum inſtituat, & licet Urbanus IV. in regula ab ipſo edita decernat, quod Protector 6
Ordinis Minorum ſit præcipuus Prælatus, qui Viſitato- 7
rem pro Monialibus S. Claræ ſecundæ regulæ inſtituat; tamen ipſa experientia cogente, & pluribus rationibus ad id ſuadentibus, quidam Protector, regimen, & gubernationem Monialium, Generalibus, & Provincialibus Minorum pleno jure commiſit; ſed quia talis commiſſio per obitum concedentis expirabat, & expediebat, ut eſſet ſpecialiter, & immediatè conceſſa à Summo Pontifice, ne conſcientiæ Prælatorum, quibus ex regula ingreſſus Monaſteriorum Monialium prohibetur, ſine ſpeciali licentia Sedis Apoſtolicæ coinquinarentur, commiſſionem acceptare voluerunt; unde Innoc. IV, ut refert Lucas Vvadingus *tom. 1. Annal. Min. in fine reg. Pont. conſt. 35. ejuſdem Innoc. IV.* primo gubernationem Monialium Generalibus, & Provincialibus Miniſtris conceſſit, ut conſtat ex confirmatione Innocent. VIII, qui declaravit, quod Prælati Ordinis Minorum per ſe, vel ſuos fratres, quos ad hoc idoneos viderint, viſitationis officium eis impendant, corrigendo, & reformando in Monialibus ſibi commiſſis, tam in capite, quàm

quàm in membris, quæ correctione, & reformatione noverint indigere inſtituendo, & deſtituendo, mutando, & ordinando, prout ſecundum Deum viderint expedire.

Poſt Innocentium verò alii Summi Pontifices, & præcipuè Eugen. IV. *In Extravag.* quæ incipit *Ad ea*, & in altera Extravaganti d. Ordinis decrevit, ut Moniales S. Claræ quocunque nomine appellentur, & Tertiariæ S. Franciſci in regulari obſervantia vivere volentes, per Vicarios Generales, & Provinciales ejuſdem obſervantiæ gubernarentur; & teſtatur ipſe certo experimento illi conſtare ſaluberrimam gubernationem ſub eorum cura Moniales habuiſſe.

Sed quoniam poterat dubitari quanta eſſet prædictorum fratrum authoritas in Moniales, ideo Julius II. *in extravaganti*, quæ incipit, *Ex revelatione*, ſtatuit, quod Miniſtri Provinciales in univerſas Moniales ſibi ſubditas, eandem authoritatem habeant, quam Protectori conceſſerat Urbanus IV. in regula ab ipſo compoſita, & edita; ſed hæc poteſtas reſtricta fuit per Martinum V.

8 Moniales Congregationis Vallis Umbroſæ Præſidenti Generali, illiuſque gubernio tam ſpirituali, quam temporali ſubduntur ex multis ſummorum Pontificum Conſtitutionibus, & antiquiſſima, & inveterata conſuetudine, nec non Viſitatoribus.

9 Aliæ verò Moniales, quæ Regularibus non ſubjiciuntur, ſive Prælatis particularibus, aut Sedi Apoſtolicæ immediatè; Ordinariorum juriſdictioni ſuppoſitæ ſunt, niſi per ſpeciale indultum Sedis Apoſtolicæ eximantur, juxta tradita in Concilio Arelatenſe V. ſub anno 554. ex Jacobo Sirmondo *tom. 1. Conc. antiq. Galliæ Can.* 5. ſub his verbis.

Ut Epiſcopi de Puellarum Monaſteriis, quæ in ſua Civitate conſtituta ſunt, curam gerant, nec Abbatiſſæ ejus Monaſteris aliquid liceat contra Regulam facere.

QUÆSITUM II.

Utrum Regularis poſſit deputari Adminiſtrator in temporalibus Monaſteriorum Monialium?

SUMMARIUM.

1 *Generales, & Provinciales Religionum deputare poſſunt ſuos Regulares pro adminiſtratione rerum temporalium, in Monaſteriis Monialium ſibi ipſis ſubjectarum.*

2 *Adminiſtratores bonorum temporalium Monialium, tam Regulares, quàm ſæculares poſſunt corrigi ab Epiſcopo, ſi circa dictam adminiſtrationem deliquerint, quoties opus fuerit.*

3 *Adminiſtratores bonorum temporalium Monialium, quibus rationem ſingulis annis dictorum bonorum reddere debeant.*

4 *Epiſcopus rationabili de cauſa poteſt Superiores Monialium, etiam Regulares admonere, ut hujuſmodi adminiſtratores amoveant, & quid, ſi Superiores negligant.*

5 *Fratres minores, in ſpiritualibus tantùm, non in temporalibus deputari poſſunt pro gubernio Monialium.*

1 EX dictis ſatis compertum eſt, Generales, & Provinciales Religionum, propter facultatem illis à Sede Apoſtolica attributam erga Moniales eorumdem curæ creditas, deputare poſſe regulares ſibi ſubditos pro adminiſtratione rerum temporalium in Monaſteriis Monialium, ut de facto, & ab immemorabili multæ Congregationes conſueverunt. Qui adminiſtratores noviſſimè ex Conſtit. Gregorii XV. de exemptorum Privi-
2 legiis, *ut infra diſputatione* 17. tueri non poſſunt, quominus ſi deliquerint circa dictorum bonorum adminiſtrationem, ab Epiſcopo loci, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato, quoties, & quando opus fuerit puniri, & corrigi valeant.

Similiter ſtatuit, quod ſive ſæculares extiterint, ſive 3
regulares, quomodolibet exempti, Epiſcopo loci, adhibitis etiam Superioribus regularibus ſingulis annis rationes adminiſtrationis, gratis tamen exigendas, reddere teneantur, ad idque juris remediis cogi, & compelli queant.

Et ſubjungit, quod liceat Epiſcopo ex rationabili 4
cauſa ſuperiores regulares admonere, ut ejuſmodi adminiſtratores amoveant, iiſque Superioribus id facere detrectantibus, aut negligentibus, habeat Epiſcopus facultatem illos amovendi, quoties, & quando opus eſſe judicaverit. Unde meritò in Concilio Aquilejenſi primo §. *de Monialibus*, ſancitum fuit, ut Epiſcopi quærant quot ſint redditus Monaſteriorum, vel quæ eleemoſynarum quantitas, & in ſibi ſubjectis ordinaria, in aliis Apoſtolica authoritate ſibi Pontificia Conſtitutione attributa, adhibitis Superioribus regularibus præſtituant numerum Monialium, quæ in Monaſterio ali poſſint, ſi plures ſint, quàm ali commodè poſſint, decedentibus aliquibus non ſufficiatur alia, niſi redigatur numerus, eo, ut adæquatis facultatibus poſſit ſuſtentari; quod diſtrictè præcipimus obſervandum, ne premat egeſtas, & rei neceſſariæ inopia pereant omnia. Interim verò curetur, ut ipſis Monialibus, vel ipſarum induſtria, vel publicis, & privatis eleemoſynis ſubveniatur, diſpoſitis etiam per Eccleſias capſulis, in quas charitis ſubſidia conferantur.

Quia verò Monaſteria, quæ opibus olim affluebant, actorum ſeu procuratorum negligentia, ſive potentiorum uſurpatione collabi ita ſolent, ut egere incipiant, & ad paſtoralem pertinet ſollicitudinem, quæ cadere cœperunt authoritate, & ſubſidio fulcire, ne corruant, omnes, & ſingulos Epiſcopos hortamur in Domino, & ſeriò monemus, ut omni ſtudio curent, quod Monaſteriorum terræ, redditus, cenſus & jura recuperentur, agant apud locorum Magiſtratus, Procuratores dictos excitent Monialium protectores, ſeu Conſervatores incendant, omnia conentur, ne coram Deo negligentiæ arguantur, & ſocordiæ apud homines quòd ſi idem ſit numerus reimminuta, quæ integra fuit, nec reſtitutionis ſpes oſtendatur, cogitent Epiſcopi de numero paulatim minuendo, per obitum Monialium, facto Abbatiſſis, ſeu Prioriſſis gravi præcepto, ne de receptione alicujus ad monachatum, aut tractent, aut deliberent ſe inconſulto; niſi enim præſenti remedio occurratur; erit magnoperè timendum, ne multorum annorum ære alieno, quod neceſſitate contrahitur, univerſus Monialium ſtatus opprimatur, quem conſultius minui ex parte aliqua, quàm totum extingui permittendum, qua ratione, ſi augeantur Monaſteria legatis piis, & novis redditibus, æquum eſt ſervatis quæ ſervanda ſunt reliquis numerum etiam Monialium augeri.

Verum Innocentius IV. ſtatuit in Monaſteriis Mo- 5
nialium, in quibus fratres Minores deputati fuerint pro earum ſervitio, in ſpiritualibus duntaxat deſerviant, Tum quia illis per Regulam S. Franciſci, & declarationes Summorum Pontificum prohibetur, non ſolum ingreſſus, ſed etiam acceſſus ad Monaſteria Monialium; tum quia rerum temporalium adminiſtratio ſæpe ſæpius ſine pecuniarum contractione minimè, confici poteſt, quod à fratribus minoribus eſt alienum; tum denique quia Adminiſtrator temporalis neceſſariò debet locare poſſeſſiones Monialium, vendere triticum, & alia, quæ ex dictis poſſeſſionibus colliguntur, quæ omnia nemo ignorat, ipſorum fratrum ſtatui, & profeſſioni à temporalibus abſtracto, contraire.

Quibus etiam accedit decretum Illuſtriſſimi tunc temporis Domini dicti Ordinis Protectoris confirmatum à Clemente Octavo, quoad Procuratores Monaſteriorum Monialium in Luſitania exiſtentium, ſub hoc tenore.

CLEMENS PAPA VIII.

ad futuram rei memoriam.

Romanum Pontificem decet ea, quæ per Regularium Superiores ſalubriter ordinata ſunt; libenter approbare, & ſi ipſorum ratio expoſtulat, Apoſtolica ſua confirmationis munimine roborare, pro ut in Domino conſpicitur ſalubriter expedire. Cum igitur à dilecto filio noſtro Cardinale Matthaio nuncupato univerſi Ordinis S. Franciſci de obſervantia Protectore, Correctore, & Gubernatore emanarunt litteræ ſubſequentis tenoris, videlicet. Hieronymus Tituli S. Pancratii Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyter Cardinalis Mattheius nuncupatus, totius Ordinis fratrum Minorum S. Franciſci de obſervantia Protector, Corrector, & Gubernator univerſis, & ſingulis litteras noſtras patentes inſpecturis, lecturis, pariter, & audituris notum facimus, qualiter ad noſtras aures nuper pervenit nonnullorum Monaſteriorum Monialium de obſervantia Regnorum Portugalliæ Procuratorias, ſive factorias, ſic commiſſas eſſe aliquibus ex fratribus dictæ obſervantiæ, ut ipſi univerſam curam, ſolicitudinem, & adminiſtrationem pecuniarum, bonorum, redditũum, & litium eorundem Monaſteriorum; & per ſe ipſos gerant, non ſine perſonarum ſæcularium ſcandalo, ac ſuæ religionis, ac profeſſionis detrimento. Nos igitur, qui ex injuncti nobis officii ratione iis omnibus, quæ contra obſervationem regulæ R. P. Franciſci, ac Religionis, & profeſſionis eorundem fratrum obligationem eſſe noſcuntur, obviare tenemur, præſertim noſtrarum litterarum, tenere decrevimus ſtatuimuſque & ordinamus, ac in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub excommunicationis, privationiſque officiorum, & dignitatum, inhabilitatiſque ad illa, & alia impoſterum obtinenda incurrendis pœnis, mandamus modernis, & pro tempore exiſtentibus dicti Ordinis de obſervantia Miniſtris, Provincialibus, Commiſſariis, Viſitatoribus, Diffinitoribus, Guardianis, ſeu quibuſcunque aliis Prælatis, & Officialibus, ad quos id nunc ſpectat, aut pro tempore ſpectabit, ut omnes, & quoſcunque dicti ordinis fratres, qui in dictis Monaſteriis Monialium prædictas procuratorias ſeu factorias exercent, infra dierum ſpatium à præſentatione præſentium noſtrarum litterarum computandum, à dictis procuratoriis, ſive factoriis omninò cum effectu amoveantur, & ad Monaſteria fratrum redire, & eorum Prælatis obedire faciant, & procurent, factoriaſque, & procuratorias prædictas perſonis ſæcularibus bonæ conſcientiæ, ſicut antea fiebat à Monialibus committi curabunt; in quorum fidem has noſtras patentes litteras manu propria ſubſcripſimus, inſtitimuſque ſigillo, quo in talibus utimur, muniri, & à ſecretario noſtro firmari. Datum Romæ, in Palatio noſtræ ſolitæ Reſidentiæ ſub die ultima Februarii, anno Jubilei milleſimo ſexcenteſimo

Nos attendentes litteras prædictas, & earum obſervationem ad majorem religionis perfectionem conducere maximè auctoritate Apoſtolica tenore præſentium eas perpetuo confirmamus, & approbamus, illiſque perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, omneſque, & ſingulos, tam juris, quàm facti alioſque, & ſubſtantiales defectus, ſi qui in illis intervenerit, ſupplemus eaſque validas, & efficaces fore, & eſſe, perpetuamque roboris firmitatem obtinere, ac ab omnibus, & ſingulis Ordinis S. Franciſci de obſervantia Regnorum Portugalliæ Prælatis, & Superioribus nunc & pro tempore exiſtentibus ſub pœnis in præmiſſis litteris contentis inviolabiliter obſervari debere decernimus; non obſtantibus quibuſvis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ipſius ordinis de obſervantia, & juramento confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, approbatis, & innovatis, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Datum Romæ, &c.

QUÆSITUM III.

Quorum ſit Monialium Viſitatio, & Correctio?

SUMMARIUM.

1 *Prælati omnes tenentur viſitare ſuos ſubditos ſtatutis temporibus.*

2 *Monaſteria Monialium, à quibus viſitari debeant ſingulis annis?*

3 *Monaſteria Monialium Regularibus ſubjecta ſub eorum cura, & cuſtodia ſunt relinquenda.*

4 *Prælatorum, quorum eſt Moniales viſitare, eorundem eſt etiam illas corrigere, & punire, ſi deliquerint.*

5 *Prælati omittentes ſubditos ex negligentia, vel timore corrigere, peccant mortaliter, etiam aliquando in peccatis venialibus, quatenus in illis introducuntur conſuetudines contrariæ Religioni.*

Suppono teneri Prælatos Eccleſiaſticos, tam ſæculares, quàm Regulares ſtatutis temporibus viſitare Provinciam, Diœceſim, aut Conventum, & Religionem, ad explorandum ſubditorum mores, ut jubetur *in cap. 1. de offic. ordin & cap. cum olim, de accuſatione, & cap Romana, de cenſ.* & hoc certum eſt de Viſitatoribus in univerſum. 1

Quo verò ad Moniales omnes; certum eſt ex Clement 2. *Attendentes, de ſtat. Monach.* Monaſteria Monialium, quæ Papæ immediatè ſubjiciuntur, ab Ordinariis locorum Apoſtolica authoritate, non exempta autem ab iiſdem Ordinariis, ſed authoritate propria; exempta verò, per Prælatos, quibus ſubſunt ſingulis annis viſitari debere; quod etiam docent Lapus, Abbas, Ancharan. Zabarell. Paulus de Eleaz. Bonifac. de Vitalin. *in dict. Clement.* & Vivianus *in rat. l. 3 p. 349.* Pet. Aragon. *in compend p. 500.* & Barb. *in Collect. in d. Clement.* 2

Poſtmodum in Concilio Tridentino *ſeſſ. 25. de regul. c. 9.* idipſum renovatum eſt, ibi enim diſponitur, quod *Monaſteria ſanctimonialium ſanctæ Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjecta, etiam ſub nomine Capitulorum ſancti Petri, vel ſancti Joannis, vel aliàs quomodocumque nuncupentur, ab Epiſcopis tanquam dictæ Sedis delegatis gubernentur, non obſtantibus quibuſcunque.* Quod decretum declaravit Sacra Congregatio eſſe intelligendum, quoad gubernium ſpirituale, non temporale; ex Armendar. *in addito, ad recopilat. leg.* Navarr. *lib 2. tit. 28. leg. 7. de regul. num. 93.* *Monaſteria verò, quæ à deputatis in Capitulis Generalibus, vel ab aliis regularibus reguntur, ſub eorum cura, & cuſtodia relinquantur,* ut ſancivit Concilium Tridentinum *loc. cit.* & *cap. 1. ejuſdem ſeſſ.* ubi *præcipit, ut omnes Regulares, tam viri, quam mulieres ad regulæ quam profeſſi ſunt præſcriptam vitam inſtituant, & componant, atque in primis, quæ ad ſuæ profeſſionis perfectionem, ut Obedientiæ, Paupertatis, & Caſtitatis, ac ſi quæ alia ſunt alicujus regulæ, & ordinis peculiaria vota, & præcepta, ad eorum reſpectivè eſſentiam, necnon ad communem vitam, victum, & veſtitum conſervanda pertinentia, fideliter obſervent, omniſque cura, & diligentia à Superioribus adhibeatur, tam in Capitulis Generalibus, & Provincialibus, quàm in eorum Viſitationibus, quæ ſuis temporibus facere non prætermittant, ut ab illis non recedatur, cum compertum ſit ab eis non poſſe, ea quæ ad ſubſtantiam regularis vitæ pertinent, relaxari.* 3

Ad eoſdem Prælatos, ad quos ſpectat Monialium viſitatio, pertinet earumdem correptio, & punitio, ſi deliquerint, tenentur etenim Prælati ſubditos ita corrigere, & punire, ut ſanguis eorum de manibus Prælatorum requiratur; ex *cap. irrefragabili, de offic. ordin.* ſunt enim veri Paſtores, & Eccleſiarum rectores. Imò Prælati omittentes corrigere ſubditos ex negligentia, vel timore, facilè peccant mortaliter, cum teneantur illos in via perfectionis inſtruere. Ita Eman. Sà *in ſumma verbo correctio, num. 2.* 4

6 Addunt etiam aliqui Doctores Prælatos mortaliter peccare, ſi omittant corrigere ſubditos in aliquibus peccatis venialibus, illis nimirum, quibus introducuntur conſuetudines contrariæ religioni, quia hoc cedit in magnum detrimentum religionis ipſius; ex Thom. de Jeſu *in viſit regul. tract. 1. cap* 6. Bannes 2. 2. *q.* 33. *art.* 2. *dub* 2. Lezana *tom.* 1. *ſum. cap.* 18. *num.* 15.

QUÆSITUM IV.

An poteſtas Prælatorum Epiſcopis inferiorum in Moniales ſit ordinaria, vel delegata?

SUMMARIUM.

1 *Juriſdictio manans ex conceſſione perpetua à Summo Pontifice facta, vel alio ſupremo Principe, eſt ordinaria*

2 *Juriſdictio Prælatorum Regularium in Moniales ſibi ſubjectas, eſt ordinaria*

3 *Privilegia auctoritatem ordinariam conferunt, ſi ſint perpetua.*

4 *Generales, & Provinciales conſtituere poſſunt Miniſtros pro Monialibus viſitandis, licèt id eis non eſſet ſpecialiter conceſſum.*

1 JUriſdictio manans ex conceſſione perpetua facta à Summo Pontifice, vel ab aliquo Principe, ſive Communitate non recognoſcente ſuperiorem, eſt ordinaria, juxta tradita per Gloſſ. & *ibi* Bart. *in leg. pluribus ff. de Procurator.* & Gloſſ. *in cap. finali, de officio ordin.* & Panormitan. *in c. Quoniam, de officio delegati,* §. *cæterum n.* 1. & Sylveſt *verb Indulgentia n.* 7.

2 At Juriſdictio Prælatorum Regularium in Moniales ſibi ſubjectas ex conceſſione perpetua facta, à Summo Pontifice emanat, ut clarum eſt, ergo talis juriſdictio cenſetur ordinaria, non delegata: ita etiam docent Eman. Roder. *loc. cit. art.* 10. *&* 11. & Mirand. *de ſac. Monialibus cit. quæſt* 5. *art.* 2.

3 Nec obſtat, quod Juriſdictio ſit ex privilegio, & commiſſione, quia ut docet Eman. Roder. *loc. cit. art.* 10. Privilegia proinde authoritatem ordinariam conferunt, quia perpetuæ; unde jure optimo poſſunt Provin-
4 ciales conſtituere Commiſſarios pro Monialibus viſitandis, licèt eis id non eſſet ſpecialiter conceſſum, quia ex vi ſuæ conceſſionis ordinariæ eoſdem creare poſſunt, & à fortiori idem poterunt Generales Ordinum, ex Eman. Roder. *loc. cit.*

QUÆSITUM V.

An Capitulum ſede vacante poſſit viſitare Moniales, quæ ab Epiſcopo authoritate, Apoſtolica viſitantur?

SUMMARIUM.

1 *Juriſdictio delegata, quando tranſeat in Capitulum Sede vacante?*

2 *Juriſdictio delegata commiſſa eſt in perpetuum muneri Epiſcopali.*

3 *Monaſteria Monialium Sedi Apoſtolicæ ſubjecta, non eſt credibile deſtitui Viſitatione ſpirituali toto tempore Sedis Epiſcopalis vacantis.*

1 MOlina *de juſtit. tom.* 6. *tract* 5. *diſp* 11. *num.* 8. *&* 9. diſtinguit inter caſum, in quo aliquid Juriſdictionis in perpetuum committitur Epiſcopali muneri, ex delegatione Sedis Apoſtolicæ (ut ex officio deinceps competat Epiſcopis) & inter caſum, in quo id Epiſcopo, & ſub nomine dignitatis, & etiam ejus ſucceſſori à Summo Pontifice delegato, ad aliquam tantum peculiarem cauſam; *ex cap. Quoniam Abbas, de offic. deleg.* in hoc ſecundo caſu juriſdictio delegata non tranſit in Capitulum ſede vacante; in primo verò, Capitulum in dubio ſuccedere debet in juriſdictione Epiſcopali delegata, niſi aliud legitimè colligatur ex mente delegantis, quia ſuppoſita perpetuitate hujus delegationis, per quam id, de quo actum fuerit, annectitur in perpetuum muneri Epiſcopali, non quidem principaliter in bonum Epiſcopi, nec tanquam ejus privilegium, ſed in bonum eorum, in quos exercetur juriſdictio delegata. Cum
2 ergo conſtet Juriſdictionem delegatam, commiſſam eſſe in perpetuum Epiſcopali muneri, ac proinde, quod in ea ſuccedat Capitulum ſede vacante; poterit in ſpiritualibus Moniales exemptas viſitare, quia, ut advertit idem Molin. *loc. cit.* credendum non eſt, Concilium Tridentinum *d. c.* 9. & Clement. *Attendentes*, toto tempore ſedis vacantis voluiſſe, Monaſteria Monialium Summo Pontifici immediatè ſubjecta viſitatione deſtitui, quolibet alio regimine ſpirituali privati.

3 Contrarium tamen ſentiunt Azor. *part.* 2. *inſtit. moral. lib.* 3. *cap.* 37. *quæſ.* 15. & Nicol. Gaziar. *de beneſic. par.* 5. *cap.* 7. *num.* 45. & alii Doctores apud Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part.* 3. *alleg.* 73. *num.* 8. *&* 9.

QUÆSITUM VI.

Moniales, in quibus interrogandæ ſint ab earum Viſitatoribus?

SUMMARIUM.

1 *Moniales, in quibus interrogandæ ſunt ex decreto* Concil. Trident. ſeſſ. 25. de Regular. cap. 9.

2 *Moniales (præter ſubſtantialia vota) de Regula, & ejus obſervantiis ſunt interrogandæ, & examinandæ.*

3 *Interrogationes omnes, quæ fieri ſolent Monialibus in viſitatione.*

1 PRæterea, quæ Concilium Tridentinum *loc. cit. c.* 9. decernit circa ſubſtantialia Vota, & victum & veſtitum, debent Moniales interrogari, quot ſint profeſſæ, & ſi tempore præſcripto fiat Profeſſio; & An habitus profeſſarum, & Novitiarum ſit diſtinctus.

2 Si regulam quam profeſſæ ſunt, præter ſubſtantialia vota, etiam jejunia, ſilentia, carnis abſtinentiam, aliaſque obſervantias continentem, obſervent: ſi veſtes debitas geſtent, ſi tempore debito celebrent officia, & an omnes conveniant; an ſit aliqua per ſimoniam recepta, an debitam clauſuram obſervent, & tempore congruo portæ claudantur An habeant converſationes, & præſertim laicorum ſuſpectas, periculoſas, aut ſcandaloſas, qualiter Abbatiſſa, Vicaria, & aliæ Præfectæ Monaſterii, & Officiales officium ſuum compleant; qualiter ſe gerat Confeſſarius tam ordinarius, quàm extraordinarius.

3 De aliis pluribus interrogandæ ſunt earum ſtatum regularem concernentibus, quæ breviter ponuntur à Gavant. *in tractat. de Viſit.* & à Georg. Polacco 2. *part. Vacat. Epidem. circa finem*, Examinetur ergo unaquæque Monialis ſub his verbis,

De Nomine.
De Cognomine.
De Patria.
De Profeſſione.
De Ætate in Monaſterio.
De Dote allata.
De Renunciatione.
De Clauſura.
De Portis.
De Clavibus Monaſterii.
De Parietibus.
De Rotis.
De Cratis ferreis duplicibus.
An apertæ exiſtant in Adventu, & Quadrageſima.
De feneſtrellis Communionis, & Confeſſionis.
De aliis feneſtris Monaſterii.
De Eccleſia interiori, & exteriori.
De Sacramentorum frequentia.

De

De Chori diſciplina, & ſilentio.
De Oratione mentali.
De officio divino.
Choralis an verè ſit Converſa.
De ſtatutis obſervandis.
De flagellis, & diſciplinis.
De Capitulo Culparum.
De lectione ad Menſam.
De victu communi.
De largione munerum.
De Annulorum geſtatione, & chirothecarum.
De Obedientia.
De Paupertate.
De Caſtitate.
De Jejuniis.
De Silentio.
De cella ſeparata.
De exercitiis Monaſterii communibus.
De officio, & munere cujuslibet in particulari.
De Collocutoriis.
De auditricibus.
De comitibus in loquutorio.
De frequenti acceſſu laicorum ſine licentia.
De Epiſtolis receptis, & datis.
De electione Officialium.
De Prælata.
De Vicaria.
De diſcretis.
De Magiſtra Novitiarum.
De Officialium moribus.
De Præfecta Sacriſtiæ.
De Janitrice.
De Rotariis.
De Oeconoma.
De Officialibus minoribus.
De Redditibus, & oneribus.
De ſatisfactionibus.
Examinantur rationes dati, & accepti, & expenſarũ.
De negotiis Monaſterii.
De canis, canibus, & Avibus non alendis.
De ſpeculis.
De Inſtrumentis muſicalibus.

Quæ omnia ſunt materia & præparatoria ad Inquiſitionem generalem, & ſpecialem in Viſitationibus Monialium faciendam; de quibus diffusè *Quæſito ſequent.*

QUÆSITUM VII.

De inquiſitione delictorum Monialium in Viſitatione ab Epiſcopo, ſive ab alio Superiore adhibenda.

SUMMARIUM.

1 *Viſitatores Monialium curare debent erga Moniales ſe tanquam Patres, non tanquam Judices, procedere.*
2 *De delictis Monialium tribus modis poſſunt Epiſcopi, ſive alii Prælati Judices, & Viſitatores inquirere.*
3 *Inquiſitio prima generalis delictorum Monialium eſt moraliter neceſſaria pro viſitatione inchoanda.*
4 *In Inquiſitione generali non prærequiritur aliqua clamoroſa inſinuatio, vel infamia, aut accuſatio delictorum.*
5 *Juramenti petitio non requiritur in generali Inquiſitione, & viſitatione.*
6 *Inquiſitio generalis non eſt perfectum judicium.*
7 *Crimina occulta in generali Inquiſitione non ſunt interroganda, neque patefacienda.*
8 *Viſitatores in Inquiſitione generali inquirere poſſunt de delictis Monialium eligendarum in Abbatiſſas.*
9 *Inquiſito ſecunda ſpecialis delictorum Monialium quomodo, & quando ſit facienda?*
10 *Inquiſitio ſpecialis delictorum eſt hodie valde in uſu.*
11 *In Inquiſitione ſpeciali debet tantùm interrogari de delicto ſpeciali, niſi ſit alteri conjunctum, & ſi ipſi acceſſerit ſuſpicio?*
12 *Inquiſitio tertia delictorum particularis, quomodo ſit facienda.*
13 *Delictum quando eſt Judici notorium non poteſt prætermitti à Judice, quin contra delinquentem juridicè procedat.*
14 *Inquiſitio ſpecialis fieri non debet, niſi præcedat infamia proportionata delicto, ſive clamoroſa inſinuatio, vel indicia manifeſta, aut ſemiplena probatio.*
15 *Judex non poteſt via inquiſitionis ſpecialis procedere, niſi adſit accuſator formalis, vel virtualis.*
16 *Chriſtus Judam non abjecit, quia non erat accuſatus.*
17 *Judicium ex tribus perſonis conſtat, nempe, Accuſatore, Reo, & Judice.*
18 *Delictorum denunciatio apud Prælatum, vel Judicem tribus modis fieri poteſt.*
19 *Prælatus paternè monitus non poteſt reum punire, ſed debet monere, & minis terrere, ut cautius vivat.*
20 *Reus in paternè monitione juſſus ſub excommunicationis ſententia fateri delictum non tenetur.*
21 *Reipublicæ convenit, ne delicta maneant impunita.*
22 *Accuſatio juridica, quas ſolemnitates requirat?*
23 *Pœna talionis eſt eadem, qua puniendus eſſet accuſatus.*
24 *Pœna talionis tanquam ſevera in pleriſque locis eſt abrogata.*
25 *Correctio fraterna ſemper præmittenda eſt, ſi ſpes emendæ habeatur, & delictum non ſit publicum.*
26 *Correctioni fraternæ omnes tenemur ſub peccato mortali jure naturali divino.*
27 *Moniales, ſi per correctionem fraternam ſpem nullam habeant emendationis ſororũ delinquentiũ, tenentur illam paternè Prælato denunciare.*
28 *Proximi ſalutem tenemur omnes procurare omni meliori modo, & via, ſalva ipſius fama.*
29 *Delictum denunciandum eſt Judici, quando, nec in correctione fraterna vel paterna nihil profecerit Monialis, etſi poſſit per teſtes idoneos delictum probare.*
30 *Denunciare juridicè nemo tenetur, quod probare non poteſt.*
31 *Denunciare non tenetur quis delinquentem de peccatis occultis, quando nulla ſperatur peccantis correctio.*
32 *Correctionis fraternæ finis, eſt Charitas.*
33 *Delicta omnia, ſi in hoc ſæculo punirentur, locum non haberent divina Judicia.*
34 *Monialis interrogata (etiam ſub Juramento) non tenetur manifeſtare, quam noverit occulte deliquiſſe.*
35 *Judex non habens plenam, vel ſemiplenam probationem de delicto, non poteſt juridicè interrogare.*
36 *Superior depoſito munere Viſitationis, ſi præcipiat, ut ſibi tanquam Patri denuncientur ſpectantia ad bonum Monaſterii, debet Monialis ei obedire.*
37 *Delicta in damnum Communitatis, vel Monaſterii revelanda ſunt Prælato, licèt non præceſſerit infamia, nec adſint teſtes.*
38 *Delicta publica ſine ulla monitione deferenda ſunt ad Prælatum Judicem, licèt haberetur ſpes emendationis per correctionem fraternam.*
39 *Peccatum occultum, quod vergit in damnum publicum, etiamſi eſſet dubia ſpes emendationis, adhuc eſt denunciandum.*
40 *Judex non debet firmare judicium ad declarationem cujuſcumque Monialis, etiam ſenioris, ſicut nec ad libellos, vel epiſtolas ſine authore.*
41 *Libelli ſine nomine authoris nullam inducunt infamiam.*
42 *Inter Mulieres livore invidiæ ſolent ſæpe falſa denunciari.*
43 *Denunciatio non debet recipi a Superiore Judice, niſi denuncians ſit bonæ famæ.*
44 *Superior audita accuſatione alicujus criminis, quid agere debeat, & obſervare.*

45 *Su-*

45 *Superior, quando Canonicam purgationem Monialibus accuſatis indicere poſſit, licèt parum ſit in uſu.*

46 *Monialis, cui indicitur purgatio Canonica, debet coram Prælato ſuo jurare, ſe non commiſiſſe delictum, de quo infamata cenſetur.*

47 *Teſtes compurgatores quando, & quomodo jurare debeant.*

48 *Monialis deficiens in indicta purgatione punitur tanquam convicta.*

49 *Complex, ſi complicem accuſet, debet cum juramento deponere.*

50 *Complici complicem accuſanti major fides adhibenda eſt.*

51 *Subditi, an poſſint ſuum Prælatum delinquentem accuſare?*

52 *Monialis accuſata, ſi fuerit Abbatiſſa, vel Prioriſſa, majore opus erit diſcuſſione, accuſatione, & inveſtigatione.*

53 *Moniales parere debent Abbatiſſæ, etiam pendente ejus accuſatione in judicio.*

54 *Teſtes interrogandi ſunt juridicè prævio Juramento de jure communi, niſi conſuetudo Religionis aliud expoſcat.*

55 *Teſtis non juratus non facit probationem.*

56 *Proceſſus non ſubſtantiatur ſine juramento.*

57 *Teſtes juridicè interrogati tenentur ſub mortali veritatem fateri, maximè, ſi delictum vergat in publicam perniciem, vel damnum tertii, quod abſque illius teſtimonio vitari non poteſt.*

58 *Teſtis non poteſt de jure teſtimonium ferre de auditis in Confeſſione.*

59 *Confeſſionis vinculum majus eſt quolibet hominis præcepto.*

60 *Teſtis non poteſt de delicto ſibi ſub ſecreto detecto teſtificari; dummodo non ſit in damnum Reipublicæ.*

61 *Secretum ſervare eſt de jure naturæ.*

62 *Teſtis non tenetur ſub notabili damno ſpirituali, vel temporali teſtimonium ferre.*

63 *Teſtis deponere non tenetur, quæ ex auditu cognovit.*

64 *Mulieres de jure à teſtimonio excluſæ, aliquando permittuntur teſtes eſſe.*

65 *Moniales admittuntur in teſtes contra alias Moniales.*

66 *Fœminarum duarum teſtimonio quis condemnari non poteſt; ſecus verò de Monialium teſtimonio.*

67 *Delictum tunc cenſetur plenè probatum, ſi per duos teſtes oculares, & conteſtes, ac omni exceptione majores, teſtificatum eſt.*

68 *Teſtes oculares quales ſint?*

69 *Conteſtes quinam dicantur?*

70 *Teſtes omni exceptione majores ſunt, quibus nulla exceptio opponi poteſt.*

71 *Teſtes ſingulares quinam ſint, & quam probationem faciant?*

72 *Teſtes ſingulares ſufficiunt ad excludendam Monialem à dignitate Abbatiſſatus.*

73 *Judex, teſtibus examinatis, & peractis probationibus, ſi certò cognoverit ream Monialem non commiſiſſe delictum, debet illam tanquam innocentem abſolvere, ſecus ſi delictum probatum fuerit.*

74 *Sententia Judicis contra Monialem ream, quomodo ſit ferenda, & pœna deſignanda?*

75 *Sententiam præcedere debet examinatio legitim. probationem.*

76 *Teſtium qualitates, & reæ Monialis defenſiones, excuſationes, & exceptiones, ſunt à Judice inſpiciendæ.*

77 *Prælati Regulares non tenentur in cauſis ſuorum ſubditorum procedere cum apicibus, & rimulis juris, ſed tantum eſſentialia juris obſervare.*

1 NOtandum, quod Viſitatores Monialium, curare quàm maximè debent, ſe erga Moniales tanquam Patres, non tanquam Judices procedere, ut omnia paterna charitate fiant, & benignè, ac charitativè eas corrigant, & quoad fieri poteſt, nihil de ſuppliciis cogitent, ſollicitè curando, ipſarum vulneribus mederi, & vitia omnia ab illis radicitus ſuaviter evelli, quod habetur *in cap. licèt plerumque diſt. 5.* & eſt D. Gregor. *epiſt. ad Epiſcopos per Galliam, & Germaniam conſtitutos,* in hæc verba: *Licèt plerumque accidant in Sacerdotibus,* (dicamus nos in Monialibus) *quæ ſunt reprehendenda, plus tamen erga corrigendas agat benevolentia, quàm ſeveritas, plus cohortatio, quàm comminatio, plus charitas, quàm poteſtas, cum nemo noſtrum ſine peccato vivat;* quæ verba ab litteram appoſita fuerunt in Concilio Tridentino *ſeſſ. 13. cap. 1. de reformat.* Hinc S. Benedictus in ſua Regula *in cap. 3.* ſcripſit; Meminiſſe debent ſuperiores quo nomine ſint inſigniti, Patres videlicet, atque idcircò curent rem ipſam egregiè præſtare.

Epiſcopus tamen, vel alius Superior, Viſitator, & Judex tribus modis de delictis Monialium inquirere poteſt: Primò Inquiſitione generali, tam ex parte Monialium, quàm ex parte delictorum, ut quando Viſitans interrogat, An inter Moniales ſint aliqua crimina, & an obſerventur Leges, & Statuta Monaſterii, vel conſtat Monialem aliquam commiſiſſe crimen notabile contra tria vota eſſentialia, & contra præcepta divina, & Eccleſiaſtica, &c. Qui modus Inquiſitionis eſt juſtus, cum nullam denotet infamiam, nec Monialibus injuriam ferat, & eſt neceſſarius moraliter ad Viſitationem inchoandam, tanquam præambulum quoddam ad generalem Monaſterii gubernationem, ut docet Sotus *in part. 2. in relect. de rat. teg. ſecr. memb. 2. q. 7. concl. 3. dub. 1.* 2 3

Unde pro hac Inquiſitione generali facienda non requiritur, quod præcedat aliqua clamoroſa inſinuatio de aliquo crimine, aut accuſatio, nam in hujuſmodi Inquiſitione Prælatus, & Viſitator procedit ex officio ob bonum commune Monaſterii, & non ad petitionem partis, ex Alderete *de relig. diſcip. lib. 1. cap. 7. n. 3.* Thom. de Jeſu *tract. 1. de Viſit. regul. cap. 1.* Lezana *tom. 1. ſumm. cap. 27. num. 2.* 4

Præterea non requiritur petitio Juramenti à Religioſis ſaltem de jure communi, quicquid ſit de ſtatutis particularibus Religionum: ratio eſt, quia hæc generalis Inquiſitio non eſt perfectum Judicium, ſed præparatoria ad Inquiſitionem ſpecialem; quæ Judicium eſt. Lezana *loc. cit.* & Graff. *2. par. deciſ. lib. 3. cap. 28. n. 4.* Alderete *loc. cit. num. 4.* 5 6

Similiter in Inquiſitione generali crimina occulta interroganda, aut patefacienda non ſunt, niſi de illis præcedat aliqua infamia, aut ſuſpicio probabilis ita ut nec delinquens teneatur declarare ſuum peccatum, quod commiſit, quamvis publicum, quia non juridicè interrogatur; ſicut nec de aliquo crimine in particulari. 7

Poſſunt tamen in hac Inquiſitione generali Viſitatores inquirere de meritis, aut de demeritis Monialium, quæ poſſunt eligi in Abbatiſſas, & Prioriſſas, quamvis de eis nulla præceſſerit infamia. Coriolan. *de caſib. reſerv. par. 2. caſu 5. de inquiſit. partic. num. 19.* 8

Secundo modo, quando ex Viſitatione, ſeu Inquiſitione generali conſtat de delicto commiſſo, fit Inquiſitio per interrogationem ſpecialem ex parte delicti, & generalem ex parte perſonarum, ut ſi delictum ſit notorium, & malefactor occultus, nec ulla infamia laboret, Prælatus, & Judex non debet facere inquiſitionem de ſingulari aliqua perſona, quia cum nulla de illa præcedat infamia, iniquè infamaretur, ſed inquiſitio in communi ſolummodò agenda, eſt; Ita Thom. de Jeſu *loc. cit. tract. 2. cap. 5. num. 6.* ratio deſumitur ex communi uſu Reipublicæ Chriſtianæ, & Prælatorum, ac Judicum timoratæ conſcientiæ, qui ob bonum publicum ita procedunt; unde per hanc Inquiſitionem Viſitator, & Judex debet interrogare, An v. g. ſciatur, Monialem aliquam Proprietariam eſſe, vel contra 9

contra honeſtatem, vel clauſuram perpetraſſe delictum;
10 & hæc convenit cum præcedenti, fit enim abſque alicujus perſonæ infamia; imo hodiè hujuſmodi modus inquirendi eſt valdè in uſu; benè tamen advertunt Do-
11 ctores, ut refert Polac. *par. 2. Vacat. epidem. in fine*, in hac Inquiſitione non debere Viſitatores uſurpare, niſi ſpeciale delictum, de quo interrogatur ſi præceſſerit ſuſpicio, quamvis nulla habetur notitia de Moniali delinquente, & niſi delictum de quo inquiritur, ſit taliter alteri conjunctum, ut perfectè ſine eo cognoſci non poſſit. Coriolan. *loc. cit. num* 19.

12 Tertiò poteſt fieri Inquiſitio in particulari; tam ex parte Monialis delinquentis, quàm ex parte delicti, v. g. An ſoror N. clauſuram violaverit, vel commiſerit tale, & tale delictum, & tunc contra delinquentem debet fieri ſpecialis inquiſitio, & juramento prævio
13 teſtes interrogandi; cum enim delictum ſit Judici notorium, non poteſt prætermittere, quin juridicè contra delinquentem Monialem ſic infamatam, procedat, ex Navarr. *de judic. num. 87.* Aldrete, *loc. cit. cap. 7. num 6.* & hoc valet etiam in caſu, quo injuſtè tale delictum ſit Epiſcopo, ſive alio Prælato patefactum, quia eo ipſo, quod crimen deductum eſt in notitiam Judicis ſive bene, ſive malè, tenetur Judex contra illud procedere, Leſſ. 2. *de juſt. cap. 29. dub. 15. num. 125.* Thom. à Jeſu *loc. cit. tract. 2. cap. 4. num. 7.*

14 Non tamen debet Inquiſitio ſpecialis fieri, niſi præcedat infamia proportionata delicto, & ſufficiens, ſive clamoroſa inſinuatio, vel indicia manifeſta, quæ vehementem afferant ſuſpicionem, aut ſemiplena probatio, cum ſine aliquo iſtorum, delicta reputentur occulta judicio humano. Ita S. Thom. 2. 2 *q. 69. art. 2 & 3.* & habetur *ex cap. qualiter, & quando, & cap. Inquiſitionis, de accuſat.*

15 Tum quia, ut docet S. Thom. *loc. cit. quæſt. 67. art. 3.* contra nullum poteſt Judex via Inquiſitionis (intellige ſpecialis) procedere, quando nullus eſt accuſator formalis, ſive virtualis, & colligitur ex *cap ſi quis poteſta-*
16 *tem 23. q. 4.* ubi dicitur, ſicut nec Chriſtus Judam abjecit; quamvis enim furem eum eſſe ſciret, quia tamen non erat accuſatus, minimè eum abjecit.

17 Tum denique, Judicium ex tribus perſonis conſtat, ſcilicet, accuſatore, reo, & Judice; cum ergo in hac Inquiſitione ſpeciali accuſator non exiſtat, non poteſt fieri judicium, ex Franciſco Aret. *in pract. crim. cap. 14.*

18 Tribus etiam modis poteſt Monialis vel quilibet ſubditus ſuum Prælatum de aliquo delicto admonere, vel denunciare. Primò paternè, vel maternè, admonendo Prælatum, vel Prælatam inter ſe, & ipſum ſolum, ad emendationem fratris, vel ſororis, & tunc Prælatus,
19 & Superior non poteſt reum punire, neque juridicè interrogare, ſed debet tantum monere, & minis terrere, ut cautiùs vivat; nam non poteſt juridicè procedi contra reum ſine legitima probatione, infamia, & in-
20 dicio, imò reus tunc ſub excommunicationis ſententia juſſus confiteri delictum, non tenetur; ex Angl. 2. *part. quæſt. de correct. art. 1. diff. 7. concluſ. 1.* Peirin. *tom. 1. de ſubd. quæſt. 1. cap. 16. concluſ. 2.* Lezana *in ſumm. tom. 1. cap. 27. num. 3.*

Secundò juridicè denunciando crimen Superiori tanquam Judici competenti, & ſic intendit ſubditus correctionem fratris, vel ſororis, & etiam pœnam de-
21 licto debitam propter bonum publicum Reipublicæ, cui convenit, ne delicta maneant impunita, *cap. novit de judic.* & ad exemplum aliorum, quo modo denuncians non ſe obligat ad probandum, ſed tantum præparat viam Judici, ut ipſe inquirat, ideo ſufficit, quòd proponat delictum, teſtes, indicia crimen probantia. Tertiò etiam juridicè, ſed accuſando vindictam inten-
22 dit, quæ accuſatio tres requirit ſolemnitates; prima eſt ut fiat in ſcriptis, *ex cap. 2. quæſ. 8. per totum, & l. cui. ff. de accuſat.* D. Thom. 2. 2. *quæſt. 68.* Cajetan. *ibidem.* Secunda eſt, quod in libello accuſatorio ſcribantur nomen accuſatoris, accuſati, & ſpecies delicti, & cum qua perſona delictum eſt commiſſum, locus, tempus, ubi & quando commiſſum eſt, *c fin. 2. q. 8.* Tertia olim accuſator tenebatur probare, & ſtare ad pœnam talionis, quæ eadem eſt, qua puniendus eſſet accuſatus, juxta illud. Ex. 23
21. *Oculum pro oculo, dentem pro dente. & c. calumniator, & c. qui non probaverit* 2. *q. 3.* ſed quia pœna talionis admodum ſevera, & dura viſa eſt, propterea in plerisq; locis eſt
Ita communiter Doctores, & præſertim Eman. Roder. 24
tom. 22. qq. reg q. 6. art. 1. Clavis reg. *l. 12. c. 14 n. 11.* Angles *par. 2. de correct. frater. art. 2. concl. 1.* Bonacin. *in dec. diſp. 10. q. 3. punct. 1. prop. 3.* & Sot. *q. 5. art. 4.*

Ante autem denunciationem ſemper præmittenda 25
eſt correctio fraterna ſi ſit ſpes emendæ, & opportunitas, dummodo peccatum non ſit publicum, ut dice- 26
mus. Nam omnes tenemur de jure divino naturali ad correctionem fraternam ſub peccato mortali, ex S. Th. 2. 2. *q 23. art. 2.* Cajetan. *ibidem.* Eman. Roder. *loc cit. q. 8. art 1.* Navarr. *in ſum cap. 28. num 12.* Sylveſt. *verb. correct. q 1. n. 2.* Graff. *loc. cit l. 2. c. 69. n. 2.* Peir. *tom. 1. de ſubd. q. 1. de obedient. c. 16. concl 3.* & Lezana *c. 27. n. 2. cit* & communiter Doctores hoc probantes ex Matt. 18. *Si peccaverit in te frater tuus, &c.*

Ad hanc ergo primò, & principaliter tenentur Mo- 27
niales, erga ſuas ſorores, at quando nulla ſpes emendæ per correctionem jam factam, ſeu faciendam, habetur, denunciare paternè omnes tenentur cum emenda ſperetur, per paternam Prælati graviorem, & ſeveriorem admonitionem; ex S. Thom. *loc. cit. art. 8* Sylveſt. *cit. n. 5.* Graff. *cit n. 19.* Eman. Roder. *tom. 2 q. 6. art. 5.* Spathario *de modo corrigendi reg tract. 5 cap. 1. n. 9.* Ratio, 28
quia omnes procurare tenemur ex præcepto divino ſalutem ſpiritualem proximi omni meliori modo, & via ſalva ipſius fama, & honore, ſed admonere pium & charitativum Prælatum, & Superiorem de proximi defectibus, ut corrigatur, & modus optimus ad ſalutem illius, ergo, &c.

Quòd ſi ſpes nulla habeatur, nec in correctione fra- 29
terna, neque in paterna denunciatione, nihil profecerit, per teſtes idoneos ſi poſſit delictum probare tenetur ſubditus, ſive monialis peccantem juridicè denunciare Prælato, ſecus verò ſi teſtes idoneos non habeat, vel leves ad probandum delictum, cum nemo teneatur de- 30
nunciare juridicè, quod probare non poteſt, *ex c. plerumq. 2. q. 7. & c placuit. 6. q. 2.* Ita Navar. *in man. c. 17. n. 134.* Angel. *verb denunciatio n 13* Graff. *loc. cit cap 69. n. 15.* Regin. *in praxi c. 24. n. 50* Eman. Roder. *loc. cit. q 6. art. 2.* Sayr. *in clavi regia cit. lib. 12. c. 19. n. 7.* Armilla *verb. inquiſitio. num. 8.*

In delictis verò ſecretis, quæ ſunt contra peccantem 31
ſolùm, ut v. g. Luxuria, Gula, Avaritia, &c. quando nulla ſperatur peccatis correctio, ſed potiùs timetur in peccatis durior obſtinatio, non tenetur ſciens denunciationem facere, quia eſſet contra finem fraternæ cor- 32
rectionis, qui eſt charitas; ex S. Thom *loc. cit. 1. art. 6.* & Eman. Roder. *loc. cit. art. 5.* ubi addit, tunc rogandum eſſe Deum, ut talem peccantem à via perditionis avertat, & ad viam veritatis reducat; quod intelligitur, ſi delicta 33
omnino occulta ſint, & per denunciationem judicialem probari non poſſint, ſi enim omnia delicta punirentur in hoc ſæculo, locum non haberent divina judicia, ex Naldo *in ſumma verb. accuſare num. 1.*

Ex quibus ſequitur, non teneri Monialem interroga- 34
tam, etiam ſub juramento manifeſtare illam, quam noverit deliquiſſe, dummodo adeo occulta ſit, ut nulla præceſſerit infamia, & ratio eſt, quia tunc Judex non poteſt juridicè de Moniali illa interrogare, cum non ha- 35
beat plenam, aut ſemiplenam probationem, ac per conſequens interrogata Monialis non tenetur manifeſtare ſociam ſuam nondũ diffamatam, etiam ſi ſub juramento interrogetur; Suarez *tom. 4 de reg lib. 10. cap. 11. num. 7.*

Quod

36 Quod ſi ſuperior depoſito munere Viſitationis præ-
cipiat, ut ſibi tanquam Patri, & in ordine tantùm ad
emendationem ſecretam denuncientur, quæ ad bonum
publicum Monaſterii ſpectant, debet Monialis ſuo
Prælato obedire.

37 Si autem delicta ſint in damnum Monaſterii, vel
Communitatis, licèt non præceſſerit infamia, nec poſ-
ſint adduci teſtes, revelanda ſint Prælato, abſque eo,
quod præcedat correctio fraterna, ſecundum pruden-
tiam ſuam remedium adhibeat, cum his tamen caute-
lis, ut denuncientur ea, quæ ad vitandum malum neceſ-
ſaria videntur, ſalva quantum poteſt proximi fama. Ita
Angles 2. *part. quæſt. de correct. diffic. 6.* Salon. 2.2.*q.*86.
*art.*1. Peirin. *tom.*1. *de ſubd. q.* 1. *cap.*19. *concl* 2. *verſic. ubi
notandum.*

38 Si delicta ſint publica, ſtatim ſine ulla monitione de-
ferri poſſunt ad Prælatum Judicem, cum jam Rei
fama ſit læſa per peccatum publicum, in quo caſu, ſi
adhuc eſſet ſpes publicæ emendationis per correctio-
39 nem fraternam, tamen ſubſiſtendum eſſet in accuſati-
one, imò ſi peccatum eſſet occultum, & in damnum
publicum vergat, niſi ſit ſpes certa emendationis,
etiamſi eſſet dubia, adhuc eſſet denunciandum, ratio
eſt, quia concurrente dubio emendationis, & periculo
damni publici, huic potius conſulendum eſt, quàm fa-
mæ, & periculo delinquentis. Ita Naldus *in ſum. verb.
accuſare num.*1.

40 Advertat tamen Epiſcopus, ſeu Superior ad nullius
Monialis etiam ſenioris delationem judicium firmare
nequaquam debere, cum Monialis in errorem adduci
poſſit, neque ad Epiſtolas, vel libellos ſine authore,
41 & nomine, etiamſi in illis notificentur teſtes, qui deli-
ctum poſſunt teſtificari, quia hujuſmodi literæ, aut li-
belli nullam inducunt infamiam, *ex cap. Inquiſitionis ex-
tra de accuſat.* & Leſſ. *loc. cit c.*29 *n.*136. Thom. de Jeſu
42 *loc. cit. c.* 3. *n* 9. Advertat etiam, nunquam inaudita rea
Moniali aliquid certi in animo ſuo ſtatuere, quia ſæpè
inter Mulieres præſertim livore invidiæ, & odii, ſolent
falſa denunciari, ſed in delatione, & accuſatione crimi-
nis debet Superior ſibi perſvadere, poſſe delatricem
falli, ſeu viſa, ſeu narrata deferat, & accuſatione facta,
tacitus Superior conſideret, quæ inter deferentem Mo-
nialem, & ream æmulationis cauſa intercurrat; & de-
43 nunciationem non accipiat, niſi denuncians fuerit bo-
næ famæ, ne detur locus conſpirationi.

44 Audita accuſatione alicujus criminis particularis,
cum nomine perſonæ illud perpetrantis, munus pru-
dentis Judicis, & Superioris erit, accuſatam ad ſe vo-
care, cui frigidè potiùs, quam calidè delata proponat,
minuens etiam verbis delictum, humanamque condi-
tionem inculpans, ut inde ex ore proprio reæ Monialis
accuſationem proprii delicti eliciat, ſi verò rea neget,
det operam Superior, ut ad primam narrati delicti de-
veniatur, antequam ad aliam inquiſitionem iterum cum
rea faciendam accedat; & obſervet, quibus ſuſpicioni-
bus, & conjecturis nitatur Monialis auctrix illius nar-
rationis, mores illius conſiderans, an ad accuſationem
prona ſit, & ad augendas res ſupra veritatem, & aliàs
maligna, & perturbatrix pacis.

45 Si delatrix viſa à ſe referat, reaque Monialis neget,
nec minùs hac in negatione fortis exiſtat, quàm altera
in accuſatione, Judex poſt tentatos animos utriuſque,
ſi pares in verborum conſtantia illas invenerit, poterit
eis canonicam purgationem imponere, quam de jure
communi poteſt Epiſcopus, ſive Superior indicere
Moniali ſibi ſubditæ, de non ſervanda caſtitate infa-
matæ, licet jam his temporibus parum ſit in uſu, ſi deli-
ctum non poſſit plenè probari, & de veritate conſtare,
ut habetur *in c. Moniales, de purgat. canon.* non tamen
46 paſſim hujuſmodi purgatio indicenda; & Monialis, cui
indicitur, coram Prælato ſuo jurare tenetur, ſe non com-
47 miſiſſe delictum illud, de quo infamata, inquiſita, de-
nunciata, vel accuſata cenſetur; & aliqui teſtes com-
purgatores appellati, jurare debent (non quod rea non
commiſerit illud delictum) ſed quod opinantur, & cre- 48
dunt, ipſam verum jurâſſe, quod ſi Monialis in indicta
ſibi purgatione defecerit, tanquam convicta punitur, ſi
fuerat accuſata, ſi verò inquiſita tantum, aut denunci-
ata, pœna arbitraria punienda erit. Aretin. *in pract. cri-
min. p.*3. *& c.*13. *de purgat.*

Si complex complicem accuſet, deponere debet cum 49
juramento, quia licet quoad ſeipſam ſit rea, tamen dum
deponit contra aliam, fungitur jure teſtis, & tunc facit
judicium. Coriol. *loc. cit. de Reo num.* 7. majorque fides
adhibenda eſt; & niſi Monialis accuſata clarè ſe purget, 50
vix fides accuſatrici denegari poteſt, cum ipſa ſui accu-
ſatrix facta ſit, quod gratuitò nemo prudens operatur.

Subditi prohibentur accuſare ſuos Prælatos *cap pro-* 51
hibentur 2. *quæſt.*1. *& cap. oves* 2. *q* 7. Attamen cum bo-
num commune id poſtulaverit, poſſunt ex affectu cha-
ritatis Moniales Prælatam accuſare, ut notat S. Thom.
2.2. *q.*68. *art.*1. *ad* 2.

Ideò ſi quæ accuſatur ſit Prælata, majore opus erit di- 52
ſcuſſione, accuſatione, & inveſtigatione, quia multa ra-
tione muneris in illa ſunt, quæ æmulationes, animo-
rumque alienationes nata ſunt producere; & adhuc ta-
men Moniales ei parere debent pendente accuſatione. 53
Abbas *in cap. ex part. n.*4. & Felin. *col.*2. *de accuſ.*

Teſtes interrogandi ſunt ſub juramento ſaltem jure
communi, quia teſtis non juratus non facit probatio- 54
rem, & ſine juramento non ſubſtantiatur proceſſus, 55
ex cap. cum delicti, de accuſat. niſi conſuetudo Religionis
oppoſitum teneat, ſcilicet per præceptum ſanctæ obe- 56
dientiæ, vel excommunicationis; ſufficit enim, & æqui-
valet juramento, & ſic juridicè interrogati tenentur ſub
mortali veritatem fateri, nam aſtringuntur juſto Præ- 57
lati præcepto. Ita S. Thom. 2. 2. *quæſt.*70. *art.*1. *in corp.*
Navarr. *cap. inter verb. concluſ* 6. *num.*300. Eman. Rod.
tom. 2. *cit. quæſt.* 13. *art.* 7. Sylveſter *verb. teſtis quæſt.* 8.
*num.*1. Leſſ. *lib.*2. *de juſt. cap.* 30. Azor. *part.*3. *inſtit. mo-
ral. lib.*13. *cap.*25. *quæſ.*1. Sotus *lib.* 5. *de juſt. q.* 7. *artic.* 1.
*concluſ.*1. & maximè tenentur veritatem fateri, quando
delictum eſt in publicam perniciem, vel in damnum
particulare privatæ perſonæ, quod abſque illius teſti-
monio vitari non poteſt; ex S. Thom. *loc. cit.* Valentia
tom. 3. *diſp.* 5. *quæſt.* 14. *part.* 1. Navarr. *in ſumm. cap.* 15.
*num.*17. Vega 2 *part. ſumm. cap.* 115. *caſu* 8. Spatharius
tract. 7. *cap.* 7. *num.* 3. Ratio eſt, quia ſicut denunciator
tenetur ſtatim denunciare delicta propter vitandum pu-
blicum, vel privatum damnum, ita tenetur teſtis ad id
præſertim propter liberationem innocentis; juxta illud
Pſalm.81. *Eripite pauperem, & egenum de manu peccatoris
liberate.*

Non poterit tamen teſtis de jure teſtimonium ferre 58
de illo, quod per Sacramentalem Confeſſionem novit,
etiamſi hoc eſſet in ſalutem totius Reipublicæ, ita Nav.
*cap. inter verba concl.*1. *num.*309. Sotus *de ratione tegendi
ſecretum membr.*3. *quæſ. unic. concl.*4. Leſſius *lib.*2. *de juſt.
cap.*30. *dub.*6. *num.*45.

Ratio eſt, quia hoc eſt proprium illius Sacramenti, 59
quod eſt majus vinculum, quàm quodlibet hominis
præceptum, & hoc ſummoperè advertant Monialium
Confeſſores. Imò ſi delictum ſub ſigillo ſecreti alicui
detectum fuit, vel conſilii, ſive auxilii petendi gratia, 60
teſtificari de hujuſmodi delicto non poteſt ille, cui de-
lictum detectum fuit; etiamſi contra delinquentem
eſſet infamia, vel ſemiplena probatio exiſtat, ex Navar.
in ſumm. cap. 25. *num* 46. Leſſius *loc. cit.* Reginald. 61
in praxi, lib 24. *num.*27. Ratio eſt, quia ſervare ſecretum
eſt de jure naturali, cui cedit jus Prælati in cogendo
ſubditum ad teſtificandum, idem ſentiunt Valent. *tom.*3.
*diſp.*5. *quæſt.* 14. *part.* 1. *col.*7. Spathar. *tract.* 7. *cap.* 8.
num. 2. Azor *inſtit. moral. part.* 4. *lib.* 13. *cap.* 28. *dub.* 2.
hoc tamen intelligendum eſt cum Valent. & Leſſ. *cit.*

modò

modò id, quod acceptum eſt ſub ſecreto non ſit in damnum Reipublicæ, & corporale, vel ſpirituale multitudinis, vel grave alicujus perſonæ particularis.

62 Nec etiam tenetur teſtis ferre teſtimonium cum notabili damno ſpirituali, vel corporali, ſeu temporali perſonæ, honoris, vel bonorum, per Navarr. *in ſum. cap. 25. num. 50.* Leſſ. *loc. cit. num. 50.* Reginald. *loc. cit. num. 48.* ubi addit, quod nec etiam tenetur, ſi ex ejus teſtificatione ſit oriundum ſcandalum. Ratio eſt, quia tale officium præſtare non debemus, cum damno noſtro, niſi eſſet in commodum Communitatis.

63 Similiter non tenetur teſtificari quis ea, quæ tantum ex auditu cognovit, & maximè à perſonis infimis, & malæ fidei; ex Navarr. *loc. cit cap. 45. num. 46.* & Spathar. *cit. num. 10.* quia talis cognitio eſt valde incerta.

64 Mulieres à teſtimonio ferendo excluduntur *in cap. ex eo 15. quæſt. 3. & cap. mulierem 33. quæſt. 5.* quod verum eſt regulariter, nam in aliquibus caſibus Mulieribus laïcis etiam de jure Canonico *cap. tanta, de ſimonia,* permittitur teſtes eſſe, & accuſare, quando veritas aliter haberi nequit, multò magis Moniales contra

65 alias Moniales admittendæ ſunt in teſtes, quia earum delicta, non niſi per ipſas probari valent, & quanquam ex duarum fœminarum dicto non poſſit quis condem-

66 nari, ut multi tenent; hoc tamen non videtur locum habere in Monialibus, quæ ſunt Religioſæ timentes DEUM, & ſic duæ ſufficienter probant, ſi aliàs omni exceptione majores ſint. Lezana *tom. 1. cap. 27. citat. numer. 15. in fine*; at in hoc circumſpecti exiſtant, & prudenter interrogent Judices.

67 Notandum, quod tunc intelligitur delictum plenè probatum, quando ad minimum per duos teſtes oculares, & conteſtes, ac omni exceptione majores teſtificatum eſt, juxta illud Chriſti, *In ore duorum, vel trium ſtet omne verbum.*

68 Teſtes oculares ſunt, qui oculis, (vel de auditu, quando delictum auditu percipitur) delictum perceperunt.

69 Conteſtes dicuntur, qui in facto, loco, & tempore, perſonis, aliiſque circumſtantiis ad ſubſtantiam facti attinentibus, & neceſſariis concordant, ut ſi duo teſtes jurent ſe vidiſſe ſororem N. alloquentem N. talibus verbis, prima die Menſis Auguſti, hora ſexta, in locutorio.

Dicuntur etiam conteſtes ſi in ſubſtantia principali, & facto concordent, per eadem verba formalia vel æquivalentia, & in loco, & in tempore; licèt aliàs in aliquibus verbis, vel circumſtantiis diſcordent, imò illa accidentalis diſcordia magis teſtimonium aliquando confirmat, teſtificantur namque modo humano.

70 Teſtes omni exceptione majores ſunt, quibus nulla exceptio opponi poteſt, per quam eorum fides minuatur. Alderete *loc cit. cap 3 de diſcipl. n. 6.*

71 Teſtes ſingulares ſunt, qui deponunt de diverſis numero delictis, vel ſunt, qui in aliquo, vel aliquibus diſcordant, ut ſi Monialis teſtis dicat ſe vidiſſe ſororem N. prima die Auguſti, non in locutorio, ſed in alio loco, vel ſi in locutorio, alia hora, vel teſterus vidiſſe quidem illam, ſed variat in die, loco, & hora, vel ſi una teſtificetur allocutam fuiſſe N. & alia N. licèt aliàs concordent in loco, & in tempore, & iſtæ non faciunt plenam probationem, ſed pluſquam ſemiplenam. S. Thom. 2. 2. *quæſt. 70. art. 2.* Suar. *tom. 4. de relig lib. 10. cap 12 n 37.*

72 Si verò quinque, vel ſex teſtes ſingulares fide digni conveniunt in deponendo actus numero quidem diſtinctos, ſed tamen ejuſdem ſpeciei, ut diverſas ſollicitationes, & frequentes hominum allocutiones, cum ſaltem in genere probent denunciatam Monialem tali vitio deditam; teſtes prædicti ſingulares ſufficiunt ad excludendam illam à dignitatibus Abbatiſſæ, Priorisſæ, & hujuſmodi, Coriolan. *loc. cit. de teſtibus, num. 15.*

His peractis, & finitis probationibus, ſi Monialis 73
rea verè ſe defenderit, & teſtes per ipſam adducti certò probent, illam non commiſiſſe delictum ſibi impoſitum, ita ut Judex credere poſſit illam eſſe innocentem debet eam abſolvere; ex Alderete *loc. cit. lib. 1. cap 16. num. 2.*

Si autem è contra videat delictum plenè probatum eſſe, & defenſiones pro ea adductas, parum aut nihil juvare, etiam condemnare debet pro criminis qualitate. Alderete *ibidem num. 3.* & ſic ferenda eſt 74
ſententia contra Monialem ream, vel in ſcriptis, vel in voce, dum tamen ad illam audiendam citetur rea, & imponenda eſt illi pœna tum jure communi, tum jure particulari deſignata; ex Alderete *cit. cap. 17. n. 3.*
Ad quam præcedere debet examinatio legitima pro- 75
bationum, nimirum, an plenè convicta ſit Monialis rea; ita ut certò conſtet peccatum ab ipſa patratum, indicia an ſint levia, aut gravia, delictum an ſit contra bonum commune, an verò ſolum in damnum tertiæ perſonæ, aut ſolius delinquentis.

Qualitates teſtium etiam inſpiciendæ ſunt, & defen- 76
ſiones reæ, excuſationes, exceptiones, ac alia hujuſmodi ſedulò examinanda ſunt à Judice, qui ante omnia Deum exorare debet, ut ejus mentem illuminet ad rectè judicandum. Alderete *dict. lib. 1. cap. 14.* Thomas à Jeſu *loc. cit. tract. 3. cap. 14.* & Lezan. *loc cit. num.* 18.

His omnibus poſtremò addere mihi viſum eſt, 77
Prælatos Regulares ex privilegio Boniſac. VIII. non teneri in cauſis ſuorum Religioſorum procedere apicibus, & rimulis Juris ſervatis, *ſed ſecundum conſuetudines approbatas, & generalia facta, & facienda Ordinis inſtituta.* Quod ipſe Pontifex exponit dicens, quod licèt Prælati omnes ad apices Juris ex ſupradicta Conſtitutione non teneantur, ut ſunt citationum intervalla, dilationes, interlocutoriæ, & cætera hujuſmodi, quæ non ſunt de eſſentia juris, non tamen poſſunt in actis judicialibus pro eorum arbitrio procedere, ſed jure divino, ac naturali ad ſubſtantialem Juris ordinem tenentur. Ita Thomas de Jeſu *loc. cit. tract. 3. cap 1.*

QUÆSITUM VIII.

De Pœnis contra impedientes Viſitatores Monialium.

SUMMARIUM.

1 *Viſitatores Monialium impediens in munere viſitationis ipſo facto eſt excommunicatus.*

2 *Excommunicatio lata contra impedientes Viſitatores Monialium quando incurratur?*

3 *Admonitio contra impedientes Viſitatores Monialium, quæ, & quotuplex eſſe debeat?*

4 *Impedientes Viſitatores Monialium excommunicationem incurrunt, niſi moniti reſipiſcant.*

IN Clement. *Attendentes, de ſtat. Monacho* ſtatuitur, ne 1
qui Viſitatores Monialium in munere viſitationis audeat impedire ſub pœna excommunicationis ipſo facto incurrenda ſub his verbis: *Si quis verò Viſitatores ipſos in præmiſſis impedire præſumpſerit, ſeu aliquo præmiſſorum (niſi moniti reſipiſcant ipſo facto excommunicationis ſententiam ſe noverint incurſuros, Privilegiis, Statutis, & Conſuetudinibus quibuſcunque in contrarium minimè valituris.*

Materia hujus excommunicationis eſt impedire Viſitatores in his, quæ ſpectant ad Monialium reformationem, & voluptuoſam vitam, & ad debitum famulatum Deo præſtandum, cum autem multis modis poſſit fieri, ut tale impedimentum inducatur, ſequitur tot modis incurri poſſe hanc excommunicationem; quot modis impedimentum præſtari poteſt.

Sed in hac re poſſunt oriri aliquæ dubitationes.

2 Prima, Utrum talis excommunicatio incurratur ob ſolum animum, aut conatum impediendi? Cui reſpondeo negativè, quia ad incurrendam excommunicationem requiritur effectus conſummatus ſub cenſura prohibitus, talis autem effectus non eſt attentatio, aut animus; ſive conatus, ſed ipſummet impedimentum.

Secundò dubitari poteſt, An iſta excommunicatio incurratur ſtatim ac impedimentum in viſitatione Monialium fuit oppoſitum.

Reſpondeo requiri monitionem, qua præmiſſa, ſi impediens non ceſſat impedire, aut non revocat impedimentum, ſtatim excommunicatur.

3 Obſerva tamen hic cum Bonac. *tom. 1. de cenſur. diſp. 2. quaſt. 2. punct. 4.* quod non ſufficit, ut iſta monitio fiat antequam apponatur impedimentum, ſed debet ſubſequi poſitionem impedimenti, ita ut Prælatus admoneat ipſum impedientem, ut ceſſet ab impedimento; in textu namque dicitur, *niſi moniti reſipiſcant*, is autem non dicitur reſipiſcere, qui non deliquit, ſeu non impedivit. Ita Sayr. *lib 3. cap. 35. nu 14.* Suarez *diſp. 23. ſect 5. nu. 9.* Filliuc. *tract 14 cap. 5 quaſ. 4. nu. 73.* Navarr. *cap. 27. nu. 140 excomm. 38* Lavor. *de indulg part. 2 cap. 13. nu. 43.* Barbos. *in collect ſuper dict. Clem cit. n 6.*

Præterea ſubjungit Bonac. *loc. cit.* ſufficere generalem monitionem non ſpecialem, & particularem, quia textus non præſcribit monitionem ſpecialem, ſed ſimpliciter, & indiſtinctè loquitur.

Si quæras, quotuplex monitio fieri debeat? Reſpondeo cum Suar. & Filliuc. *loc. cit.* triplicem, vel unam pro triplici fieri debere, quia ubi jus monitionem juridicam requirit, intelligendum eſt de monitione Canonicè facienda, quæ trina eſt, vel una pro trina, niſi aliud neceſſitas ſuadeat. Talis autem monitio fieri debet ab ipſo Viſitatore, vel ab ejus Superiore; Ita Sylveſt. *verb. excommunicatio 9. num. 74. §. 39.* Angel. *verb. excommunicatio 7. caſ. 39.*

Adverte tandem cum cit. Doctoribus, quod omnes, & ſinguli præſumentes impedire Viſitatorem Monialium in viſitationis munere, excommunicationem incurrunt, niſi poſt impedimentum moniti reſipiſcant; 4
unde ſequitur viros cujuſcumque conditionis, & fœminas, etiam ipſasmet Moniales huic excommunicationi ſubjici, impediendo Viſitatores, ut viſitationis munus exequantur. Nec obſtat, quod in textu verba genus maſculinum denotent, quia in diſpoſitione juris, maſculinum concipit fœmininum. Ita Bonac. *loc. cit. num 8.*

DISPUTATIO XV.

De Officio Divino.

Quæſ. I. *An Moniales teneantur divinum Officium perſolvere?*

II. *De ſollicitudine, & obligatione Abbatiſſarum, ut debitis horis, & convenienter divinum officium in Choro perſolvatur.*

III. *An liceat Monialibus Canonicas Horas in cantu præſertim organico, & figurato perſolvere?*

IV. *De ſpecialibus Officiis à Monialibus ex indulto Apoſtolico recitandis.*

V. *An Moniales Novitiæ, & Converſæ teneantur divinum Officium recitare?*

VI. *An Moniales teneantur Miſſam conventualem celebrare facere, eamq; applicare ad inſtar Religioſorum Ordinis, cujus ſunt?*

VII. *Utrùm Moniales regularium poſſint in ſuis Eccleſiis adminiſtrare facere Euchariſtiæ Sacramentum à Sacerdote ſæculari?*

VIII. *Utrùm tempore Interdicti, & ceſſationis à divinis poſſint Moniales in ſuis Monaſteriis divina celebrare, & admittere ad divina, & recipienda Sacramenta perſonas ſæculares?*

QUÆSITUM I.

An Moniales teneantur divinum Officium perſolvere?

SUMMARIUM.

1 *Religioſi omnes utriuſq; ſexus profeſſi tenentur ſub mortali horas canonicas recitare ex conſuetudine ubiq; recepta, & num.* 14.

2 *Moniales omnes in communi, & in choro tenentur ad inſtar aliorum Religioſorum officium divinum recitare*

3 *In Monialibus ex obligatione Chori in communi, non ſufficienter naſcitur obligatio Chori in ſingulis*

4 *Moniales ſanctæ Claræ non obligantur ex Regula recitare officium divinum in Choro.*

5 *Conſuetudo Chori in Religionibus, quo fine fuerit introducta?*

6 *Moniales ſanctæ Claræ, etiam ſanæ non ſemper tenentur divinum Officium in Choro recitare*

7 *Abbatiſſarum diſcretioni remittitur, quomodo, & quando, & cum quibus remiſſio perſolvendi divinum officium in Choro ſit concedenda?*

8 *Moniales Choro non intereſſentes tenentur privatim divinum officium perſolvere.*

9 *Moniales in* Confiteor *nihil poſſunt mutare.*

10 *Moniales Clariſſæ propter imperitiam dicere poſſunt Officium laicarum*

11 *Abbatiſſa non poteſt diſpenſare cum Moniali, ut recitet Officium divinum.*

12 *Moniales infirmæ divinum officium perſolvere non debent, ſi præcipiat Medicus.*

13 *Moniales graviter ægrotantes ſepties Orationem Dominicam dicere poſſunt pro ſeptem Horis Canonicis.*

14 *Monialis quando excuſetur ab Officio divino perſolvendo?*

Religioſi omnes viri, ac Mulieres, & ad cultum divinum deſtinati, certum aliquem Ordinem Regularem Eccleſiæ authoritate approbatum profeſſi, & ad Chorum deputati, tenentur Horarias preces Canonicas recitare, tametſi ad nullum Ordinem ſacrum promoti fuerint; non quidem ex aliquo præcepto, nec ullo jure Canonico, cum tale non extat; ſed ex ſolo inſtituto peculiari, & conſuetudine ubiq; recepta. Ita habetur ex Clem. 1. *de celeb. Miſſ. cap. dolentes*, ubi legitur, *diſtinctè præcipientes, ut divinum officium celebrent.* Navar. *de orat. cap 7 n. 21. & 5 arg. cap 1 de celeb Miſſ & cap fin. 29.* Azor *part. 1 lib. 10 c 6 qu 1.* S. Anton. *3 part. tit 13. cap. 4. §. 1.* Turrecrem *in c. 1. diſt. 91. qu. 15.* Macignus *tract. de Hor.* 1

*Hor.canon.cap.*13.*num.*28. Malderus 2. 2. *tract.* 10. *c.* 2. *dub.* 3. Bellech us *in praxi caſ. reſerv. part.* 2. *qu.* 15. *n.* 8. Graff *part.* 1. *deciſ. lib.* 2 *cap* 50. *num.* 6. Emanuel. Roder. *tom* 2. *qq. regul. q.* 10. Aragona 2. 2. *qu.* 35. *art.* 12. Conradus *in reſponſ. caſ conſc part.* 1. *qu.* 240. Palud. *in* 4. *diſt.* 15. *qu.* 5. *art.* 1. Suarez *de relig. tom.* 2. *lib.* 17. *n.* 6. & eodem *tom.* 2. *cap.* 10. *num.* 1. Portel. *de dub. regul. verb. Hor. Canon. num.* 3. Reginald. *tom.* 2. *lib.* 18. *cap.* 12. *num.* 140. qui omnes fatentur ex dict. conſuetudine teneri Moniales ad prædictas Horas Canonicas, quæ conſuetudo ad culpam obligat, ut *infra num* 8.

2 Moniales itaque in communi, & in Choro tenentur omnes divinum Officium recitare ad inſtar illorum Religioſorum, hanc concluſionem expreſsè probant Angel. *verb. Hora Canon.* § 26. & Sylveſt. *eodem verb n.* 10. & loquendo de Monialibus, Mirand. *de ſac Monial qu.* 9. *art.* 6. *concl.* 1. & dict. Clement 1. *de celebr. Miſſ.* & ratio eſt, quia in Eccleſia Deus cenſetur peculiariter aſſiſtere, & facilius ab eo impetrare *ex* 2. *Paralip.* 7.

3 Sed advertendum eſt, cum Suarez *tom.* 2. *de relig. cap.* 10. *n.* 15. quod ex obligatione Chori in toto corpore Monaſterii exiſtente, non ſufficienter naſcitur obligatio Chori in ſingulis, nam Moniales, & Religioſi qui Chorum profitentur, non tenentur ex vi legis generalis, ſeu præcepti obligantis ſub culpa mortali ad recitandum Officium in Choro, niſi fuerit ſpeciali conſtitutione præceptum, vel niſi de hoc votum proprium fieret, quod in nulla Religione fieri puto; neque ſcio in aliqua conſuetudinem eſſe ſub mortali obligantem. Quando ergo Superior non imponit ſpeciale, aut perſonale præceptum, non eſt talis obligatio in ſingulis ex præcepto; ut optimè docet Cajetan. *verb. Horæ Canonicæ*, per hæc præciſa verba. Ubi contemptus deeſt, & propter meam abſentiam non notabiliter læditur divini cultus officii, & Prælati diſſimulant, non incurro mortale peccatum ex hoc, quod deſum Horis Canonicis in Eccleſia mea, quia contra præceptum Juris poſitivi propriè non venio, nec notabile damnum infero divino cultui. Et Eman. Roder. *tom.* 3. *qq. regul. q.* 6. *art.* 6. ait, quod ex Regula Moniales S. Claræ non tenentur dicere officium divinum in

4

Choro; ergo, &c.

5 Tum quia conſuetudo Chori non eſt introducta in Religionibus hoc ſenſu, ſed ſolum, ut Horæ Canonicæ omninò in Choro dicendæ ſint, & omnes adeſſe debeant, ut non ſolùm pro ſe, ſed etiam pro univerſali Eccleſia orent, tanquam fideles miniſtri pro ſuis benefactoribus, & ut Deo ſerviant juxta ſuum inſtitutum.

6 Imò Emanuel Roder. *loc. citat.* affert privilegium, quod habetur *in ſupplem. ordin.* Leon. X. qui indulſit, & decrevit, Moniales etiam ſanas S. Claræ non teneri ſemper officium in Choro perſolvere, ac exonerando conſcientiam ipſarum, diſcretioni Abbatiſſarum pro

7 tempore exiſtentium commiſit, ut quando, & quomodo, ſive cum quibus hæc remiſſio, ſive exemptio tolleranda ſit, ſolerter invigilent, & diligenter advertant, & prudenter concedant, ne ſub colore pietatis ex nimia indulgentia permittant in aliqua ſororum, ſeu Monialium habitum generari divinæ offenſionis. Idem dicendum de aliis, quibus regula non obligat: ita etiam docent Hieron. Roder. *loc cit. num.* 6. Portell. *in dub reg. verb Hora Canon num* 13. Peirin. *tom* 1. *de relig ſubdiv o qu.* 1. *cap.* 24. §. 3. Barth. à S. Fauſto *in Theſ. Relig. lib.* 7. *qu.* 177. & Mirand. *loc citat.*

8 An verò Moniales non intereſſentes Choro, teneantur privatim Horas Canonicas, & officium perſolvere, Angelus *verb. Hora* § 10. & Aragon apud Leſſium *loc. cit. num.* 40. docent, non eſſe mortale, niſi omittatur divinum Officium ex conſuetudine, aut contemptu, vel, ut dicit Aragon. loquendo ſignanter de Monialibus, ſi bis, aut ter omittant privatim dicere Horas Canonicas, quia hujuſmodi obligatio in ejus ſententia oritur ex regulari ſtatuto, quod non ſolet obligare ad lethale *ex d c. dolentes, de celeb.*

Sed hæc ſententia videtur hodie ab omnibus rejecta, cum ſit praxi contraria, & regulari obſervantiæ diſſona; ideo dico, quod communior, & melior opinio eſt affirmativa; dummodo ſit conſuetudo jam introducta, ut ait Hier. Roder. *in comp. qq. regul. reſol* 98. *num.* 5. S. Antonin. 3. *part. tit.* 4. §. 1. Turrecr. *inc. Eleutherius, diſt.* 91. *art.* 10. & Scortia *in ſelect. Sum. Pont. epit.* 116. *theor.* 316. & Soto *lib.* 10. *q.* 1. *art.* 3. Eman. Rod. *tom.* 1. *qq. regul. q.* 42. *art.* 20. Navarr. *in Man. c.* 25. *n.* 96. Mirand. *de Sacr. Monial. q.* 9. *art.* 6. *concl.* 2. Diana *in reſol. moral. tract.* 2. *de dub. reg. reſol.* 96. & hoc probant, quia Moniales conſtitutæ ſunt in ſtatu Eccleſiaſtico & regulari irrevocabili, & omninò ad chorum addicto, quem profitentur.

Advertant tamen ex Gavanto *tom.* 2. *theſaur. ſect.* 5. 9
cap. 17. *num.* 12. Moniales, in *Confiteor* nihil mutare, neque dicere *tibi Mater, vobis ſorores, &c.* ſed *tibi Pater, vobis fratres*, ſicut viri.

Ex decreto tamen Clementis VII. *in comp. Privil.* 10
verb. Moniales § 30. apparet dictum Summum Pontificem conceſſiſſe Monialibus Clauſſis ſub cura fratrum minorum degentibus, quod propter imperitiam, judicio Prælatorum, Confeſſorum, vel Abbatiſſarum, ſatisfaciant dicendo officium Laïcarum.

Non tamen poteſt Abbatiſſa cum Moniali diſpenſare, ne officium recitet, ſicut poteſt Epiſcopus, vel Abbas reſpectu ſuorum ſubditorum; ex Navarr. *c.* 12. *de Horum* 24. *&* 25. Turrecr. *diſt.* 91. *c. Eleutherius*, Scortia *in ſelect ſumm. Pont. epitom.* 116. *theorem.* 318. 11

Moniales verò infirmæ ad hoc, ut non teneantur recitare divinum officium, ſufficit, quod Medicus dicat, ut non recitent, abſque alia licentia. Ratio eſt, quia Monialis infirma, quoad ſanitatem redimendam, Medico eſt ſubjecta, & illi parere tenetur independenter à voluntate Superioris, quod valet etiam, ſi Medicus dubitaret, ab infirmitas Monialis illam excuſet ab Officio perſolvendo. Ita Barth à S. Fauſt. *de Hor. canon. lib.* 2. *q.* 221. Peir *in add. ad priv. ſui ord conſt. Leon. X c.* 4. *n.* 57. 12

Religioſis graviter ægrotantibus Clemens VII. indulſit, ut Orationem Dominicam ſepties in die recitando, ſeptem Horis Canonicis ſatisfaciant. Ita Sorbo *in compend. privil. verb Officium divinum pag* 449 *verſic. Fratres Ordinis*, quod privilegium extenditur etiam ad Moniales communicatione privilegiorum Mendicantium gaudentes. 13

Tenentur ergo Moniales ceſſante legitimo impedimento Horas Canonicas recitare, ut colligitur ex Conc Lateran. ſub Leone X. & *d. cap.* 1. *de celebratione Miſſarum*, & Hoſtienſe *ibidem*, & Navarr. *loc citat. de Hor canon.* 11. Graff. *part.* 1 *dec lib* 2. *cap* 54. Toleto *d lib.* 2. *cap.* 14. Leſſ. *lib.* 2. *cap.* 37. *n* 54. Valentia 2. 2. *diſtinct.* 6. *q.* 2 *punct.* 10. Sylveſt. *loc cit quæſ.* 9. 14

Dixi ceſſante legitimo impedimento, quia accedente, v. gr gravi infirmitate, ob quam recitatio eſſet nocitura, quæ impedit tractare etiam alia negotia, non autem infirmitas levis, non tenetur tunc Monialis ad divinum Officium; & ſic videtur dicendum de aliis ſimilibus impedimentis retardantibus cætera negotia.

Verum quidem eſt, quod Monialis, ſi totum officium recitare non valet, in iſtô caſu impedimenti, valet tamen recitare majorem partem, ad eam tenetur, ſin verò, ad nihil tenetur. Ita Sanch *in Decalog lib.* 1 *cap.* 9. *per totum*, Leſſius *loc. cit.* Navarr *cit. cap* 11. *num.* 15. Azor *d. cap.* 13 *quæſ.* 4. Scortia *in ſelect. conſt. thorem.* 318. & ratio eſt, quia major pars ad ſe trahit minorem, *l. quod major pars, ff. ad municip.*

QUÆSITUM II.

De ſollicitudine, & obligatione Abbatiſſarum, ut debitis horis, & convenienter divinum officium in Choro perſolvatur.

SUMMARIUM.

1 *Abbatiſſæ curare debent, ut omnes Moniales conveniant in Choro ad perſolvendas Hor. Canonicas.*
2 *Obligatio recitandi Officium in Choro cadit in Superiores.*
3 *Superiorum munus eſt curare, ut ſtatutis horis Officium in Choro celebretur, ſub peccato mortali.*
4 *Superiores ſub duplici obligatione tenentur ad divini Officii recitationem.*
5 *Superiores ſunt Communitatis pars, & capita.*
6 *Prælati, qui ſunt cauſa, ut divinum Officium omittatur in Choro, peccant mortaliter.*

IN Concilio Aquileienſe 1. quod habetur *in tom. 4. part 2. Concil. general §. de Monialibus*, ſic ordinatur,
1 *Statutis horis, tam matutinis, quam diurnis, & veſpertinis Præfectæ curent, ut Moniales in Eccleſiam ad laudes Deo perſolvendas conveniant, & in ea non nugis, & collocutionibus operam dent. nulla verò Monialis quocunq; prætextu excuſetur à Choro, niſi, vel ægritudinis cauſa, vel ægrotantium cuſtodia, vel juſti impedimenti excuſatione, quam Præfectarum munus erit cognoſcere, & ſi legitima fuerit, etiam admittere. Quæ in Chorum non venerint pœna Regulæ aut alia, etiam graviori pro culpæ modo à Præfecta plectantur, ac ſi contumaciùs perſeverarint, Epiſcopo ſignificetur, & medicinam conficiat ipſi ægritudini accommodandam.*

Obligatio ergò dicendi publicè Horas Canonicas in Choro juxta uniuſcujuſque inſtitutum, & conſuetu-
2 dinem cadit in Prælatam, vel Rectorem, aut Superiorem. Nam quoties obligatio aliqua cadit in aliquod myſticum corpus alicujus communitatis, tunc caput talis corporis ratione ſui muneris maximè tenetur curare, ut obligatio illa impleatur, quia ad Superiorem pertinet movere inferiores ad operandum, & quia alias non poſſet moraliter tale opus hujuſmodi obligationi ſatisfacere; quæ obligatio, & frequentia Chori auċta ſpecialiter, & explicata eſt in multis Conciliis, in quibus præcipitur, ut Choro adſtricti Regulares ſub cura, & ſollicita diligentia Superiorum, Horas Canonicas perſolvant, & præſertim in Concilio Aquiſgranenſi ſub Stephano Papa V. & Ludovico Pio cap. 131. ejuſdem Concilii *in tom. 3. dictorum Concil. par. 1. ſect. 2. & in cap. dolentes, de celebr Miſſarum, & in Clement. 1. de celebr. Miſſarum*, ubi §. *ultimo*, Superioribus Regularibus in ſpecie mandatur, ut ſollicitam
3 diligentiam adhibeant, ut debitis horis convenienter divinum Officium celebretur; ita notat Trull. *in elucid. ſui ordin. lib 2 cap. 12. num. 1.* & Suarez *tom. 2. de relig. cap. 10. num.* 8. in dicto enim canone hæc inter alia ſunt verba, *Si DEI, & Apoſtolicæ Sedis indignationem evitare voluerint*, quæ verba manifeſtè important præceptum ad mortale obligans, ut benè probat Peirin. *in Conſt 3. Sixti IV. num. 7.* Ratio eſt, quia tum ex jure communi, tum ex Regula, & conſtitutionibus Pontificum tenentur Regulares, & Moniales, ut dictum eſt *quæſ 1* ad recitandum divinum Officium in Choro, quæ obligatio in Superioribus eſt duplex;
4 una, ut ſollicitè curent, hoc munus in Eccleſia per communitatem convenienter fieri; altera obligatio eſt aſſiſtendi perſonaliter, & pſallendi cum aliis, cum & ipſi ſint pars Communitatis, & capita; ſed hæc non eſt major in Prælatis, & Superioribus, quàm in cæteris ex rigore præcepti, niſi fortaſſe tenerentur ratio-
5 ne boni exempli, & ſcandali vitandi, & ob circumſtantiam perſonæ, Suar. *tom. 2. de relig de Hor. Canon. lib. 4. cap. 10. num. 8.* Filliuc. *tom. 2 tract. 23. cap. 4. nu. 135.* Barth. à S. Fauſto *de Hor. Canon. lib. 2. q. 8.* Peirin. *de relig. Prælato qu 1 cap. 4. concluſ. 28. num. 123.*

Imò Superiores, & Prælati, quibus cura Eccleſiæ 6
incumbit, qui ſunt cauſa per ſuam incuriam, ut uno die omittatur totum officium divinum in Choro, vel aliqua Hora, peccant mortaliter, nam ad illos pertinet ex officio curare, ut in Choro Horæ dicantur, ut probatum eſt. Quo peccato afficiuntur etiam, qui tali omiſſioni cauſam præbent, vel ad illam cooperantur, etiamſi privatim Officium recitent. Ita docet Suarez *cit. cap. 13. num. 13.* Ledeſm. *part. 2. ſum. tract. 9. cap. 4. concluſ. 7.* Soto *libr. 10 de juſt. loc. citat.* & Barthol. à S. Fauſto *loc. citat.* & ratio eſt, quia agunt contra præceptum Eccleſiaſticum ad mortale obligans.

Peccant etiam mortaliter Superiores, & Abbatiſſæ, quando permittunt, quod in Choro omittatur Officium Beatæ Mariæ Virginis, ſi conſuetudo adeſt; nam tunc eſt pars Officii divini, & Pius V. eandem conſuetudinem confirmavit in Bulla Breviarii. Gavant. *in rub. Breviar. ſect. 9. cap. 1. num. 5.* Graff. *2. part. deciſ. cit. lib. 2. c. 53 n. 23.* Soto *lib. 10 de Juſt. q 5. art. 4.*

Idem dicendum eſt de Litaniis majoribus in Feſto S. Marci, & in diebus Rogationum; nam tunc præcipiuntur in rubricis Breviarii illis etiam, qui non interſunt Choro; & Pius V. in dicta Bulla Breviarii de his non loquitur. Gavant. *loc. citat. ſect. 6. cap. 16. num. 3.* Suarez *tom. 2. de relig. de Hor. Can. lib. 4. cap. 10. num.* 8.

Eadem obligatio procedit de officio mortuorum in die Commemorationis omnium defunctorum poſt feſtum omnium Sanctorum, *ex iiſdem locis citatis.*

Secùs verò dicendum eſt de officio defunctorum, prima die non impedita cujuſlibet menſis, & qualibet feria ſecunda non impedita in Adventu, & Quadrageſima; quia tunc nulla eſt obligatio, ſicut nec recitandi Pſalmos Graduales, & Pœnitentiales ſolvente non Pio V. in Bulla Breviarii ab antiqua conſuetudine, & ab omni peccato exhortans tantum, & propoſita Indulgentia centum, vel quinquaginta dierum pro unaquaque vice ad præſcriptum Breviarii, alliciente. In Choro autem ſi conſuetudo vigeat recitandi, conſervetur. Gavant. *loc. cit. cap. 2. num. 18. & cap. 3. num. 9. & cap. 4. num. 14.* extra Chorum ad prædicta nulla eſt obligatio, ob Bullam Pii V. pro Breviario Gavant. *ſect. 9. cap. 1. num. 2.* Suarez *loc cit cap. 13. num. 13.*

QUÆSITUM III.

An liceat Monialibus Canonicas Horas in cantu præſertim organico, & figurato perſolvere?

SUMMARIUM.

1 *Canendi Deo laudes eſt antiqua conſuetudo in Teſtamento veteri, & novo, & in Dei Eccleſia.*
2 *Eccleſia Catholica approbat, & laudat Horas Canonicas in Choro decantandas.*
3 *Cantare divinum officium eſt conſuetudo ſanctiſſima in Eccleſia introducta ex fide.*
4 *Cantatio, quæ fit in divinis laudibus multas affert commoditates, & utilitates animabus canentium.*
5 *Moniales, & reliqui Clerici regulares, & ſeculares poſſunt divinas laudes in Choro decantare.*
6 *Cantus organicus, & figuratus quando ſit prohibitus, & quando licitus?*
7 *Monialibus quibuſdam ex regula quare prohibitus ſit cantus organicus, & figuratus?*

QUàm ſit laudabilis conſuetudo DEO Optimo 1
Maximo divinas Laudes canendo perſolvere, extant teſtimonia Veteris, & Novi Teſtamenti quamplurima, & præſertim Exodi 15. & Deuteron. 32. & 2. Reg. 7. & 1. Paralip. c. 5. & Pſalm. 33. & 83. & apud S. Lu-

S. Lucam *cap. 2.* & S. Paulum *ad Epheſ. 5.* & *ad Coloſſen. 3.* & in Actibus Apoſt. 16. Apocal. *capitul. 4.* Conſuetudo enim hæc ab initio naſcentis Eccleſiæ, tam in Oriente, quàm in Occidente amplexata fuit à S. Patribus, de qua Clemens Papa *lib 8. Conſt. cap. 34.* & Philo *in lib. de vita contemplativa*, & S. Dionyſ. *c. 3. de cœleſti hierarchia*, & S. Ignatius *epiſt. ad Philadel* Juſtinus ſimiliter *qu. 107. ad orthodoxos* S. Baſil. quoque *epiſt. 63.* S. Nazianz *orat. 32. in fine*, qui omnes teſtantur de conſuetudine Eccleſiæ Orientalis; de Eccleſia verò latina, & Occidentali teſtes ſunt, S. Auguſt *lib. 9 Confeſſ. cap. 6.* & S. Hieron. *epiſt 4 ad Ruſticum* & S. Ambroſ. *lib. 7. in Luc. cap. 15.* & alii multi.

2 Ideo Eccleſia Catholica Horas Canonicas & Laudes diurnas, & nocturnas, in pluribus Conciliis miris encomiis exaltat, & extollit, quatenus à clericis ac Religioſis viris utriusque ſexus ritè, & debitè in Choris perſolvantur. Videantur Concilia Agathen. *cap. 39. can. 21.* & Laodicen. *can 15.* & Carthagin. *cap. 10.* & Aquisgranen. *cap 142.*

3 Hanc inquam conſuetudinem, ut Horæ Canonicæ cum cantu, & pſalmodia in Eccleſia decantentur, ſanctiſſimam eſſe, habetur de fide, ut declaravit Concilium Tridentin. *ſeſſ. 23. cap. 18.* & habet fundamentum in ſacris Scripturis, ut notavit S Auguſt. *epiſt. 119 ad Januarium cap. 18.* nam conſuetudo canendi divina Cantica à tempore Moyſis fuit Exod. 15. Deuter. 32 poſtea temporibus David cœpit uſus canendi Pſalmos, &

4 Laudes Deo in cithara Cantatio & Pſalmodia in Dei Laudibus inſtituta multas affert commoditates, & utilitates animabus canentium, & pſallentium, ut elicitur ex S. Auguſt. *lib. 9 Confeſſ cap. 6.* & Lactantio Firmiano *libr. 6. cap. 31.* & S. Thom. 2. 2. *quæſt. 91. art. 1. ad num....* ubi ait, tantùm ad hoc fuiſſe ordinatum, ut homo occupatus in Laudibus Dei, ab his, quæ ſunt contra Deum retrahatur.

5 Ex quibus ſatis colligitur Clericos, & Regulares, necnon Moniales divinas Laudes in Choris non ſolum recitare, verùm alta & ſonora voce canere poſſe; ut habetur *in Extravaganti prima de vita, & honeſtate Cleric.* & ex Doctoribus *ibidem* communiter ſcribentibus, & ratio eſt, quia hic modus orandi, & laudandi Deum, non habet per ſe, & natura ſua circumſtantiam aliquam malam, vel à recta ratione alienam.

6 Si dicas, in eadem extravaganti videtur prohibitus cantus organicus, ſive figuratus; ut affirmant Navarr. *in dict. Extravaganti*, dicens, peccare cantores, qui in Horis Canonicis, & in Miſſa canunt cantum organicum, propter varias circumſtantias, & quia canunt magis ad demulcendas aures, quàm ad excitandam devotionem, quia eſt contra finem prædictæ ſanctæ inſtitutionis, ut tradit S. Thom. *loc. citat. artic. 2.* Cajetan. *ibidem art. 1.*

Reſpondeo, cantum in divinis Officiis, non eſſe per ſe malum, nec ſimpliciter jure Eccleſiaſtico prohibitum, maximè cum talis uſus adhuc retineatur in ipſamet Eccleſia Romana, & in Sacello Summi Pontificis; ideo *in dict. Extravaganti*, & in ſententia Navarri videntur prohibiti cantus indecentes, & modulationes indecoræ, & turpes, & quæ fiunt in tragœdorum modum, & per immoderatos geſtus, & vocum mutationes, fauces dulci medicamine colliniendo; unde in ſententia Navarri *lib. de Oratione, & Hor. Canon cap. 16. num 30.* ad hoc ut cantus organicus in divinis laudibus ſit licitus, duo requiruntur; Primum, ut non cantetur delectationis dandæ, vel accipiendæ gratia; Secundum, ut non cantetur, exiſtimando, quod ſic cantus, ex ſe magis placeat, & arrideat Deo, quam non canentium pia Officii recitatio; cæterum licitus erit cantus organicus, & figuratus non ſolùm ad provocandam devotionem propriam, ſed etiam ad excitandam mentem adſtantium divinis laudibus, Videatur Suarez *tom. 2. de Relig libr. 4 de Hor Canon. cap. 7.* & Mir *tom. 1. Manual. Pral quaſt. 37. art. 6.*

Confirmatur, quia aliquibus Regularibus, & Monialibus in Regula, & conſtitutionibus prohibitus fuit cantus organicus & figuratus, imò etiam ſimplex cantus, ut legitur præſertim de Monialibus Ordin. fratrum Minimorum S. Franciſc. de Paula, tamen, ut ait Laur de Peirin. *tom. 2. Privil ſui ordin. conſtit. octava Clem. VII.* talis prohibitio à Regula, & conſtitutionibus dictarum Monialium introducta, ſublata fuit à Protectore ejusdem Religionis ad hunc finem, ut Moniales propriam devotionem, & adſtantium, mentem canendo excitarent ad Deum, ut patet in ſequenti Diplomate.

Antonius Miſeratione divina, &c.

INjunctum nobis ab Apoſtolica Sede ſervitutis officium nos admonet, & inducit, quòd ad ea libenter intendamus, per quæ Monaſteriorum, & Religioſorum locorum omnium, & perſonarum, præſertim fœminei ſexus in illis regularis caſtimoniæ deditarum felici regimini conſulatur, & ex hoc populi erga illa devotio augeatur Sanè pro parte veſtra nuper fuit expoſitum coram nobis, quod licet in Regula, & ſtatutis veſtris inter alia expreſsè caveatur, quod vos in Miſſis coram vobis in Monaſteriorum veſtrorum Eccleſiis ſolemniter celebrandis, introitum, & cætera officia per Moniales aliarum Religionum decantari ſolita decantare non poſſitis: nec aliquas perſonas in veſtra Monaſteria, præterquam ad Eccleſiam, & crates quovis modo ingredi permittatis. prout in Regula, & ſtatutis prædictis dicitur plenius contineri. Quia tamen ex talibus ſtatutis devotio populi ad Eccleſias prædictas pro ſolemni Miſſa audienda confluentis in dies minuitur, & quamplures virgines ab ingreſſu Ordinis hujusmodi retrahuntur, necnon viſitationes Monaſteriorum veſtrorum à veſtris Superioribus, & veſtri curam gerentibus debitè fieri nequeunt, propter quod à ſincera veſtræ Regulæ obſervantia vos. vel alias pro tempore Moniales veſtri Ordin. in poſterum declinare facilè poſſet contingere, cupitis. ſtatuta, & regulam hujusmodi circa præmiſſa moderari, ſuper quibus ſupplicare feciſtis humiliter, vobis per Sedem Apoſtolicam de opportuno, & ſalubri remedio miſericorditer provideri. Nos igitur auctoritate D Papæ, cujus Pœnitentiariæ curam gerimus, & de ejus ſpeciali, & expreſſo mandato ſuper hoc vivæ vocis oraculo nobis facto ut vos, & pro tempore Moniales Ordinis prædictis Miſſis coram vobis in veſtrorum Monaſteriorum Eccleſiis ſolemniter celebrandis, etiam alta voce, ſine tamen notulis, prout alia Officia, tam diurna, quam nocturna ſimpliciter decantatis, reſpondere.

Et in Concilio Mediol. *tit de Monialibus verbo clauſuræ prope finem*, habetur quod Moniales non debent intus aliis inſtrumentis uti, quàm harpichordo, nec foris per alios præter Organum; & non poſſunt diſcere cantum 7
figuratum foris ab aliquo, etiam ad feneſtellam, nec ſoni ſcientiam, niſi ubi intus Moniales Organo utuntur; ſic enim ad feneſtellam Organiſta tantùm id docere poterit.

QUÆSITUM IV.

De ſpecialibus Officiis à Monialibus ex indulto Apoſtolico recitandis.

SUMMARIUM.

1 *Moniales Ordinis Minorum recitare poſſunt officium Conceptionis B. Mariæ Virginis*

2 *Moniales S. Claræ poſſunt celebrare Officium Sanctiſſimi Nominis Jeſu.*

3 *Moniales S. Claræ poſſunt Officium S Agnetis, & feſtum undecim millium Virginum celebrare.*

4 *Privilegia, quibus gaudent Regulares in recitatione divini Officii, potiuntur & Moniales.*

5 *Indulgentiæ quædam pro Religioſis divinum Officium recitantibus.*

PRivilegio Sixti V. Moniales ordinis Minorum recitare poſſunt Officium Conceptionis B. Mariæ 1

 Virgi-

Virginis in die, & per totam octavam ejusdem feſti, ad inſtar Officii Nativitatis Beatæ Virginis, ita ut tam in Choro, quàm extra, illud perſolvere queant; ex Eman. Rodet. *cit conſtit. 9. Sixti V.* qui *conſt.* 10. ſimile privilegium conceſſit Monialibus S. Claræ, & Conceptionis, & Tertiariis, nimirum, quod poſſint celebrare, & recitare Officium S. Didaci Confeſſoris.

2 Moniales S. Claræ privilegio Clementis VIII. potiuntur, ut ſingulis annis die 14. Menſis Januarii, poſſint celebrare Officium Sanctiſſimi Nominis Jeſu cum Indulgentiis, de quibus in dicto Privilegio relato ab Eman Roder. *cit conſt. 3. Clem* 8 in qua approbatur Officium proprium Sanctiſſimi Nominis Jeſu exaratum, & emendatum per Eminentiſſ. Cardin. Baronium, ut illud recitare liberè valeant.

3 Similiter poſſint Officium S. Agnetis, & feſtum ſimul cum Officio undecim millium Virginum ſub ritu duplicis majoris perpetuis futuris temporibus celebra-

4 re; ex privilegio d. Leonis X. *in Bullar. Laërt. Cherub. conſ 9. ejusdem*, quæ quidem omnia privilegia pro recitatione divini Officii, & feſtorum celebratione conceſſa à Sede Apoſtolica, ſicut & multa alia meritò ad Moniales extenduntur, quia cum ſentiant onera Religionum, debent etiam earumdem gratiis ſpiritualibus potiri, & conſequenter debent omnibus privilegiis gaudere, quibus fratres in tali recitatione, & celebratione fruuntur, ut bene docet Eman Rod *qq. regul. cit art. 20.* ubi ſimiliter advertit, quod quantum ad recitandum de Sancto relicta feria, ſtante aliqua urgente occupatione, vel neceſſitate, poſſunt Prelati Monialium diſpenſare, ſicut etiam ad ſupplendum quicquid fuerit relictum, & ad interponendum, & poſtponendum idem officium cum debilibus, & infirmis, ſicut diſpenſare poſſunt, cum propriis fratribus, ut diximus, quia Moniales per communicationis viam, omnium privilegiorum, & gratiarum participes ſunt, ut dicemus *infra.*

Quid autem dicendum ſit de recitatione divini Officii in feſtis Sanctorum illius Religionis, ſub qua militant Moniales, non poteſt cum d. Eman. Rod. *cit. art.* 21. aliquid determinari; quia noviſſimè à Sacr. Congreg. Rituum lex ubique obſervanda emanavit, ut officia nova Sanctorum non recitentur, niſi fuerint ab eadem approbata. Videatur Peirin. *in addit ad conſtit. Leon. X. cap. 4. num. 56.*

5 Quo verò ad recitationem Divini Officii, extant aliquæ Indulgentiæ; nam Leo X. conceſſit Religioſis divinum Officium ſolventib' per librum, remiſſionem dimidiæ partis peccatorum commiſſorum illa die, qua prædictum Officium recitanr. Et Martinus V. conceſſit recitantibus Officium in Choro, cum aliis pro qualibet hora centum dies Indulgentiæ; & Joan. XXII. inclinantibus, quando nominatur Nomen JESU, quadraginta dies Indulgentiæ, & totidem ſimiliter inclinantibus, cum in fine Pſalmorum dicitur, *Gloria Patri,* ex Caſarub. *in Comp. verb. Officium divinum. 3. n. 2.*

QUÆSITUM V.

An Moniales Novitiæ, & Converſæ teneantur divinum Officium recitare?

SUMMARIUM.

1 *Novitiæ Moniales non tenentur ad divinum Officium.*
2 *Moniales Converſæ nulla obligatione adſtringuntur ad divinum Officium perſolvendum.*
3 *Moniales Converſæ exercitiis corporalibus Monaſterii quomodo injungantur?*
4 *Moniales Converſæ, an præter exercitia corporalia teneantur Officium B. Mariæ Virginis, vel alias preces recitare.*

1 Novitiæ, cùm adhuc non ſint verè Religioſæ, neque in oneroſis ſub illa voce comprehendantur, non tenentur ad Officium divinum ad inſtar Novitiorum: Ratio principalis eſt, quia nulla eſt lex, vel conſuetudo, quæ illas obliget, ut probat Suarez *tom. 2. de relig. lib. 4. cap. 17. num. 4.* Leſſius *loc. cit. num.* 49. Azor. *d. cap. 6. quæſ. 3.* Scortia *loc. cit. theorem.* 316. Navar. *de Hor. Canon. cit. num.* 23. quicquid dicant Paludan. *in 4. diſt. 45. q. 5.* & Sylveſt. *verb. hora q. 2 dic. 6.*

Moniales Converſæ etiam ſi profeſſionem ſolemnem faciant, nullam habent obligationem, & præceptum circa divinum Officium perſolvendum. Ratio, quia non ſunt ad Chorum deputatæ, ſed loco divini Officii injuncta eſt illis miniſtratio, & cura omnium exercitiorum Monaſterii, quorum intuitu receptæ fuerunt ad habitum regularem. 2

An verò ad hujusmodi exercitia corporalia teneantur Converſæ ſub mortali, aut veniali, diſputant Doctores. Archidiacon. Ancharan. Tabien. *verb. Hora* §. 8. Graff. *part. 1. deciſ. lib. 2. cap.* 50 §. 7. Scortia *loc. cit.* ubi præfatos Doctores citat, volunt teneri ad dicta exercitia corporalia ſub mortali. Azorius verò *dict. cap. 6. q. 4* Sylveſt. *verb. hora* §. 3. affirmant ſub veniali, licèt, Sylveſter *ibidem* notet, converſas eſſe in ſtatu periculoſo, ſi notabiliter ſint negligentes in dictis exercitiis corporalibus, cum ad hæc in religione recipiantur, & alantur ex eleemoſynis, ut inſerviant deſervientibus populo in aliis exercitiis ſpiritualibus, quibus aliquo modo recompenſare tenentur. 3

Navarrus tamen *de Horis Canonic. cit. cap. 7. num.* 33. Sot. *loc. cit. artic. 3.* Armill. *verb. hora num. 4.* dicunt teneri ſub veniali, aut mortali, aut temporali, juxta præceptum Regulæ, non autem, quod præceptum Eccleſiæ de penſo Horarum, ſe extendat ad converſas.

In quibusdam tamen Monaſteriis præter ad dictam curam exercitiorum, obligantur ad recitationem divini Officii B. Mariæ Virginis; vel numerum quarundam Orationum Dominicalium, vel ſalutationum Angelicarum, quæ ſuo modo divinum Officium, pro converſis Monialibus dici poſſunt, ad quod perſolvendum non obligantur ſub mortali, neque ex conſuetudine; neque jure, nec aliqua alia lege, imò in Congregatione Fullienſi, nec etiam ad veniale. Bartholom. de S. Fauſto *in Theſ. religioſ. lib. 1. quæſt. 270. num. 3.* Idem fatetur Aragona de converſis ſui Ordinis Eremitarum S. Auguſtini, & Summa Corona de converſis Ordinis Canonic. Regular. & fratr. Prædic. ſecus tamen dicendum eſt de converſis Ordinis S. Benedicti, nempe Monachorum Nigrorum, & S. Franciſci Reformati, qui ex vi Statutorum particularium ad Officium divinum converſis adaptatum recitare tenentur. 4

QUÆSITUM VI.

An Moniales teneantur Miſſam conventualem celebrare facere, eamque applicare ad inſtar Religioſorum Ordinis, cujus ſunt?

SUMMARIUM.

1 *Miſſam Conventualem tenentur Moniales celebrare facere in ſuis Eccleſiis, & num. 3.*
2 *Capellani Monialium debent Miſſam celebrare de Sancto, cujus officium fit à Monialibus.*
3 *In omni Eccleſia Collegiali, & Conventuali celebranda eſt Miſſa Officii currentis; ſed ampla, ut num. 5.*
4 *Monaſteria Monialium ſunt Collegia, aut Conventus.*
6 *Miſſa Conventualis celebranda in Eccleſiis Monialium, an pro vivis, & defunctis applicari debeat.*

Corduba *in annotat. ſuper verb. Moniales in Compend. Privil. fratrum Minorum*, dicit, quod Moniales de jure communi tenentur in ſuis Eccleſiis facere celebrare Miſſam Conventualem, quia expreſsè ſub verbo *Mandamus* habetur *in c. cum creatura, de celebr Miſſarum, quinta rubr.* quod in Eccleſiis Collegialibus quotidie Miſſa celebretur Conventualis de feſto, aut de feria ſecundum 1

2 cundum temporis convenientiam. Unde Cappellani
Monialium debent dicere Miſſam de ſancto, de quo
Officium fit à Monialibus, ſed cum Miſſali Romano.
Gavant. *in comment. in rubr. Miſſal.* Item *in c. dolentes, eo-
dem tit.* Mandatur in virtute obedientiæ Prælatis, &
Clericis, quod celebrent Officium diurnum, & noctur-
num, &c. & ibi expreſsè videtur loqui tam de celebra-
tione Miſſarum, quàm de aliis horis, quia ibi priùs lo-
quitur de Matutinis, & poſt de Miſſis, & tandem poſt
3 hæc omnia dicitur ibidem, *hæc igitur, & ſimilia &c.* &
ideo ſumma Angelica *tit. Miſſa* §. 33. dicit quod virtute
Clement. 1. *de celebratione Miſſarum*, in omni Eccleſia
Collegiali, & Conventuali celebranda eſt quotidie
4 Miſſa de officio occurrente, & concordat Sylveſt. *tit.
Miſſa* 1. *q.* 4 ſed Monaſteria Religioſarum ſunt Colle-
gia, ut ait rubrica *in c. cum creatura, de celebrat. Miſſarum*,
ſeu ſunt Conventus, ex quo habent Prælatas; ergo te-
5 nentur conventualiter facere Miſſam quotidie celebra-
re; quod intelligendum eſt civiliter, ſicut in aliis præ-
ceptis juris canonici, ſcilicet, dum commodè fieri po-
terit, & non aderit impedimentum, ſeu alia cauſa ra-
tionabiliter non obſtiterit.

6 An verò talis Miſſa Conventualis Monialium ſit
neceſſariò applicanda generaliter pro vivis, & defun-
ctis? Reſpondeo cum eodem Cord. *loc. cit.* ſalvo melio-
ri judicio, non teneri; quia nullo jure videntur ad id
obligari; non divino, ut patet, nec humano, quia conſti-
tutio fratrum Minorum reſpicit tantum ipſos fratres,
ut ſatisfaciant benefactoribus ipſorum viventium de
eleemoſynis, quia ibi in ſtatutis generalibus dicitur,
quod celebretur pro illis, qui ſe commendant ſed hæc
ratio ceſſat in Monialibus ſuos redditus, & ſua bona
habentibus quæ ſecum afferunt ad Monaſteria, & de
quibus vivunt, non autem de eleemoſynis, & ratio legis
eſt anima legis, ergo non tenentur Moniales facere ap-
plicare Miſſam Conventualem, ut docet etiam Eman.
Rod. *tom.* 3. *qq. reg. q.* 8. *art.* 8. Laur. Portell. *in dub reg.
verb. Miſſa n* 7.

QUÆSITUM VII.

*Utrùm Moniales regularium poſſint in ſuis Eccle-
ſiis adminiſtrare facere Euchariſtiæ Sacramen-
tum à Sacerdote ſæculari?*

SUMMARIUM.

1 *Privilegia omnia, quæ conceſſa fuerunt fratribus Minori-
bus, largita ſunt etiam Monialibus ejuſdem Ordinis.*

2 *Capellanus ſæcularis de licentia Confeſſarii Monialium,
poteſt Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare.*

3 *Euchariſtiam de jure communi non poſſunt regulares ſine
Parochi licentia adminiſtrare ſæcularibus.*

1 PAucis reſolvitur hæc dubitatio ab Eman. Rod. *loc.
cit. tom.* 1. *q.* 56 *art.* 9. dum ait Monialibus S. Claræ,
earumque Abbatiſſis & Monaſteriis, necnon Monia-
libus Conceptionis ſub cura fratrum Minorum viven-
tibus, conceſſa fuiſſe omnia privilegia, & omnia indul-
ta prædictis fratribus, eorumque Prælatis, & Monaſte-
riis, à Sede Apoſtolica largita; ex quibus conceſſioni-
bus, & Indultis manifeſtè conſtat, quod ſicut cum li-
2 centia Sacriſtæ poteſt in Monaſterii Mendicantium
ſimplex Sacerdos ſæcularis dictum Sacramentum ad-
miniſtrare, idipſum poterit in Eccleſiis Monialium,
de licentia Confeſſoris earumdem, ſtante communi-
catione Privilegiorum, de qua *inferius.*

3 Quia, & ſi de jure communi prohibitum ſit omni-
bus Religioſis Euchariſtiam ſæcularibus miniſtrare
ſine Parochi licentia ſub pœna excommunicationis
ipſo facto; ex Clem. *Religioſ. & de privileg. & exceſſ. Præ-
lat.* tamen ex Indulto Nicolai V. & Sixti IV. poſſunt
fratres Minores, & ex Privilegio Julii II. Minimi, om-
neſque cum dictis fratribus communicantes in privi-
legiis adminiſtrare Euchariſtiam, præterquam in die
Paſchatis omnibus fidelibus ad ſuas Eccleſias convo-
lantibus; Eman. Rod. *loc. cit. artic* 3 Mirand. *manual.
tom.* 2. *quæſt.* 42. *articul.* 1. & Lezan. *in tom.* 1. *ſum. Regul.
cap.* 21. *n.* 8.

QUÆSITUM VIII.

*Utrùm tempore Interdicti, & ceſſationis à divinis
poſſint Moniales in ſuis Monaſteriis divina ce-
lebrare, ad eaque admittere, necnon ad recipien-
da Sacramenta, perſonas ſæculares?*

SUMMARIUM.

1 *Interdicti tempore poſſunt regulares in ſuis Eccleſiis Miſ-
ſas, & divina Officia celebrare januis clauſis, ſubmiſſa
voce, non pulſatu campanis.*

2 *Interdicti tempore in quibuſdam ſolemnitatibus poſſunt à
Regularibus divina celebrari januis apertis, & pulſatis
campanis excommunicatis electis.*

3 *Interdicti tempore poſſunt Moniales recipere perſonas ſæ-
culares in ſuis Eccleſiis ad divina audienda.*

4 *Privilegia tempore interdicti regularibus conceſſa, quam
hodie habeant validitatem?*

NOn obſtante Concilio Tridentino *ſeſſ.* 25. *c.* 12. 1
poſſunt Regulares tempore Interdicti generalis,
ſingulis diebus in ſuis Eccleſiis & Monaſteriis Miſſas
celebrare, & dicere divina officia, ſed ſubmiſſa voce, &
januis clauſis, non pulſatis campanis excommunicatis,
& interdictis excluſis. Ita habetur ex Bonif. VIII. *in c.
alma mater, de ſentent. excommun.* & Peirin. *tom.* 1. *privil.
Minim. conſt.* 2. *Sixti IV. n.* 55. Gavanto *in Manual. Epiſc.
verb. Interdictum n.* 10. & Eman. Rod. *loc. cit. tom.* 2. *q.* 13.
art. 1 *&* 2. quod probant ex privilegiis Nicolai V. &
Joannis Epiſcopi Præneſtini, Congregationi, Priori-
bus, & fratribus S. Benedicti obſervantiæ Hiſpaniæ
conceſſis; quibus fruuntur omnes Regulares utriuſ-
que ſexus, tam Mendicantes, quàm non Mendicantes.
Imò Leo X. ſpecialiter conceſſit fratribus minoribus,
& Monialibus S. Claræ, ut in die S. Eliſabeth filiæ Re-
gis Ungariæ, & per ejus octavam poſſint tempore in-
terdicti Miſſas, & alia divina Officia celebrare, ſeu ce-
lebrari facere, quemadmodum in diebus aliorum
Sanctorum Ordinis; quod privilegium per commu-
nicationem extenditur ad Moniales aliarum Reli-
gionum.

Poſſunt etiam eodem tempore celebrare divina, 2
januis apertis, & pulſatis campanis, excommunica-
tis expulſis, ſed interdictis admiſſis, (ſic tamen, quod
illi, qui fuerunt cauſa interdicti nullatenus altaria ap-
propinquent) in feſtivitatibus Natalis Domini, Paſchæ
& Pentecoſtes, & Aſſumptionis B. Virginis Mariæ,
quod habetur etiam jure communi *in d. c. Alma Mater.*
& apud Sorbum *in addit. ad Compendium verbo interdi-
ctum* §. 12. *ſecundum*, hoc etiam extendit ad feſtum
Sanctiſſimi Sacramenti, & ad totam octavam illius
per unam Extravagantem Martini Quinti.

Extenditur etiam ad regulares, & alios habentes
cum ipſis communicationem privilegiorum ad feſta
Conceptionis, Viſitationis, & Nativit. B. Mariæ, & Na-
tiv. S. Joan. Baptiſtæ, & ad feſta Sanctorum reſpectivè
ſuarum religionum, necnon aliorum Sanctorum, &
Sanctarum, ſub quorum invocationibus Eccleſiæ re-
gularium dedicatæ, & conſtructæ ſunt, ſeu quorum
corpora in ipſis recondita reſpectivè exiſtunt, atque
hebdomadarum Sanctæ, & Reſurrectionis Dominicæ
Feſtivitatibus, & per octavas earundem omnium feſti-
vitatum, & quoties Religioſi profeſſiones emiſerint, vel
primam Miſſam celebraverint, ſeu in ſuis Eccleſiis hu-
mana cadavera Eccleſiaſticæ ſepulturæ tradi contige-
rit, dummodò interdicto cauſam non dederint, nec id
eis contigerit ſpecialiter interdici.

Qua attenta communicatione privilegiorum, non 6

poteſt non concedi; quod Abbatiſſæ, & Prioriſſæ poſſint eligere, & recipere ad Miſſas, & ad horas audiendas, non ad ſacramenta ſuſcipienda in ſuis Eccleſiis tempore interdicti, & ceſſationis à divinis, numerum perſonarum, quem alii Superiores Conventuales poſſunt, quia communicatio privilegiorum hoc operatur, ut id quod conceditur Superioribus fratrum, concedatur etiam Abbatiſſimis, & Prioriſſimis Monialium, dummodo earum ſexui, & ſtatui non contradicat, nominatim interdictis, excommunicatis excluſis.

Adverte tamen, quod aliqua ſupradictorum Privilegiorum jam conceſſa eſſe jure communi, ut in 4
d. cap. Alma Mater, alia verò eſſe vivæ vocis oracula, quæ hodie ſublata ſunt; alia adhuc, quæ, etſi forſan in rigore valida ſint, quia tamen vel non ſunt in uſu apud Regulares, vel ex eorum uſu, ſequitur ſcandalum apud ſæculares, ideò conſultius eſt illis non uti. Videatur Navarr. *cap. 27. num. 190*, Lezana *tom. 1. ſumm. cap. 21. n 19.*

DISPUTATIO XVI.

De Confeſſariis Monialium.

Quæſ. I. *De qualitatibus, & conditionibus Confeſſariorum Monialium.*

II. *Confeſſores Monialium, à quibus ſint proponendi, præſentandi, admittendi, & approbandi?*

III. *De dubiis circa Bullam Gregor. XV.* de exempt. privileg. *à Sacra Congreg. Cardinalium reſolutis.*

IV. *An Moniales virtute Bullæ Cruciatæ, vel aliorum ſimilium indultorum poſſint ſibi Confeſſarium eligere, & ab illo à caſibus reſervatis abſolvi?*

V. *Confeſſarius Monialium, aliarumq; Mulierum, eas in Confeſſione ad inhoneſta ſollicitans, an debeat denunciari, & quibus pœnis affici?*

VI. *An Moniales teneantur ſingulis menſibus confiteri, & ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento reſici?*

VII. *De abſolutione plenaria, & Indulgentiis, quibus potiuntur Moniales in Sacramento Pœnitentiæ.*

VIII. *Utrùm Epiſcopi aliiq; Superiores Monialium poſſint ſibi caſus erga illas reſervare, & quis poſſit ab illis abſolvere?*

IX. *De Inſtructione, & loco Confeſſarii, pro recipiendis Monialium Confeſſionibus, aliisq; Sacramentis adminiſtrandis.*

QUÆSITUM I.

De qualitatibus, & conditionibus Confeſſariorum Monialium.

SUMMARIUM.

1 *Confeſſarius Monialium debet eſſe vir honeſtus, & ætate, & prudentia maturus, vita, moribus, & doctrina probatus.*

2 *Confeſſarii Monialium, alii Ordinarii, alii extraordinarii.*

3 *Confeſſarii Ordinarii Monialium debent ſingulis trienniis mutari.*

4 *Confeſſorum Monialium conditiones aliquæ.*

5 *Confeſſarius extraordinarius bis, vel ter in anno offeratur Monialibus.*

6 *Confeſſarius extraordinarius pro omnibus Monialibus, non pro particulari deputari debet.*

7 *Monialis, quæ extraordinario Confeſſario noluerit confiteri, poterit Confeſſario ſuam Confeſſionem facere.*

8 *Superior an præcipere poſſit, ut Moniales omnes confiteantur.*

1 SAnctus Antoninus *3. part. tit. 20. c. 2. §. 3.* & Concil. Aquileienſe primum *§. de Monialibus in tom. 4. Conciliorum generalium* docent, Confeſſarium Monialibus tribuendum debere eſſe virum honeſtum, ætate & prudentia maturum, ſaltem 45. annorum, ex decreto Sacr. Congreg. apud Polac. *2 part vacat de Confeſſario Monialium n 3.* vita, moribus, & doctrina probatum, ut ſaltem ea quæ ad vitam Religioſam ſpectant, ſciat, vel agnoſcat, ut inde valeat Monialibus conſcientiam facere de tranſgreſſionibus ſuis: qui etiam pro opportunitate norit aliquid è ſacris Scripturis depromere ad ſpiritualem Monialium jucunditatem, & perfectæ vitæ progreſſionem, eiſque erudiat in omnibus, quæ ad Dei cultum & ſempiternam ſalutem conſequendam pertinent.

Confeſſarii Monialium ſunt in duplici differentia, 2
nempe ordinarii, & extraordinarii, ex Conc. Tridentin. *ſeſſ 25. de regul. cap. 10.* ad cujus præſcriptum ſacra Congregatio Cardinalium *ſub die 15. Februar. 1593.* teſte Barboſ. *de jure Eccleſ lib. 1. cap. 44 numer. 24.* decrevit, quod Confeſſarii Ordinarii Monialium ſingulis qui- 3
buſcunque trienniis mutentur, & hoc obſervetur, non ſolum pro Confeſſariis Monialium Epiſcopo, & Ordinario, ſed etiam Regularibus ſubjectarum. Et Confeſſarios Regulares à Monaſterii, & Religionis oneribus pro eo tempore duntaxat, quo Confeſſiones ex- 4
cipiunt, exemptos eſſe, decrevit eadem Sacra Congregatio *ſub die 10. Martii 1593.* ex Barboſ. *cit. num. 126.*

In Confeſſariorum, tam regularium, quàm ſæcularium domibus, totæ, aut alia, per quæ in clauſuram proſpici poſſit, nullatenus permittantur, & ſi reperiuntur, tollantur, & muro occludantur. In eorundem confeſſariorum ſtantiis ſtrata non retineantur, cum minimè liceat, ut ibi dormiant, aut comedant, præterquam in caſibus in reformatione Monialium contentis, de qua *infra in fine diſputationum.* Poſtremò ſtantia ubi collocutoria communia adſunt, ſit in claro, & aperto loco, ut Moniales alloquentes ab omnibus commodè videri valeant, ac in earundem collocutorii janua nihil permittatur, quod intùs quoquomodo claudi valeat; quæ omnia decrevit Sacra Congreg. Cardin. *ſub die 7. Martii 1617.* ex eodem Barboſ. *cit.* Maximè autem obſervandum eſt, ne confeſſariis victus dietim à Monialibus ſubminiſtretur, ſed quædam pecuniæ ſumma, quotannis loco victus ei perſolvatur; & Ordinarii locorum prohibeant Monialibus ſub aliquibus pœnis, non tamen cenſuris, ne ultra illam mercedem, eidem Confeſſario, vel aliis quibuscunque communiter, vel privatim quid tribuant, nec Confeſſarii, & alii aliquid à Monialibus, etiam ſpontè largientibus, nullatenus recipere debent ſub eiſdem pœnis ut admonet eadem Sacra Congregatio *ſub die 29. Novembris 1603.*

Pro

5 Pro Confeſſario extraordinario Concilium Tridentinum *loc. cit.* decrevit, *Præter Ordinarium autem Confeſſarium, alius extraordinarius ab Epiſcopo, & aliis Superioribus bis aut ter in anno offeratur, qui omnium Confeſſiones audire debeat.*

6 Dixi *omnium*, quia pro communi, non autem pro particulari deputari debet, ex Sacr. Congregatione Cardinal. *in una Veronen 1593. 15. Februar.*

7 Si tamen Monialis noluerit extraordinario confiteri, confiteatur ordinario, quia exhibitio Confeſſarii extraordinarii eſt favor, cui poteſt Monialis renunciare, unde Concilium *loc. cit.* ait, quod offeratur extraordi-
8 narius, non verò ait, quod cum mandato cogat Moniales, & ſic non facit prudenter Superior, qui præcepto cogit, ut Moniales omnes confiteantur illi extraordinario; ſi verò cogat dicens, quod proprio Confeſſori tunc non confiteantur, tenebit mandatum, & non tenebit confeſſio, niſi cum extraordinario, ut docent Portell. *in dub. reg. verb. Monialis num.* 14 & Polac. *loc. cit. num. 4.* ubi etiam decretum quoddam Synodi Florentini ſcitu digniſſimum, & præſenti materiæ adaptatum adducit ſub his verbis:

UT Tridentini Sanctiſſimi Decreto ſatisfiat, & libertati confitendi admiſſa, crimina favemus, præcipimus omnibus Abbatiſſis, Prioriſſis, & aliis Monaſteriorum Præfectis in virtute S. Obedientiæ, & ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, ut ter in anno liceat irrequiſitis, vel etiam repugnantibus confeſſariis ordinariis, ſeu Gubernatoribus, ut etiam omnibus, vel majori parte Monialium tempeſtivè Illuſtriſſimum, & Reverendiſſimum Præſulem moneant, ſeu Generalem ejus Vicarium de Confeſſario extraordinario mittendo, nec à cœptis deſiſtant, donec voti compotes fiant, coram quo omnes omnino, quæ in lecto, cauſa veræ infirmitatis minimè detinentur, comparere volumus, ſub pœna amiſſionis vocis activæ, & paſſivæ, per triennium ipſo facto incurrenda. Eo verò tempore, quo Confeſſarius extraordinarius aderit, quàm rariſſimè Confeſſarii Ordinarii accedant ad alloquendas Moniales, vel earum confeſſiones audiendas, ii verò, qui auſu temerario impedire directè præſumpſerint hanc Confeſſarii extraordinarii petitionem electionem, conceſſionem, vel acceſſum ad Monaſteria ad excipiendas confeſſiones, ipſo facto excommunicati ſint; inſuper Confeſſarii Ordinarii Monaſteriorum ab earum confeſſionibus audiendis, ſe perpetuò ſuſpendendos intelligant, ſi quocumque tempore, vel modo ſignificaverint Monialibus diſplicere ſibi Confeſſarii extraordinarii adventum, vel non liberè, & integrè, ſed perfunctoriè tantùm, & per tranſennam eidem eſſe confitendum, in aures Monialium, vel aliorum inſuſurrare tentaverint.

QUÆSITUM II.

Confeſſores Monialium, à quibus ſint proponendi, præſentandi, admittendi, & approbandi?

SUMMARIUM.

1 *Confeſſores pro Monialibus Epiſcopo ſubjectis debent deputari ab eodem Epiſcopo.*

2 *Confeſſarii Ordinarii, & extraordinarii Monialium regularibus ſubjectarum approbandi ſunt juxta Conſtitutionem Gregorii XV. de exempt. privil. ab Ordinario loci; & à Superioribus præſentandi, & num. 3*

4 *Epiſcopus, an poſſit deputare Regulares in Confeſſarios Monialium ſibi ſubjectarum?*

5 *Parochi, an pro audiendis Confeſſionibus Monialium, debeant ab Epiſcopo admitti?*

1 CONfeſſores Monialium ordinariis locorum ſubjectarum, nulli dubium eſt, approbandos, & admittendos eſſe ab eiſdem Ordinariis, ſed ſolùm dubitatur de Confeſſariis Monialium Prælatis ſæcularibus, & regularibus ſubjectarum.

Armendar. *in addit. ad recopil. Navarr. lib 2 tit. 18. l. 7. de Relig. n. 98.* dicit, quod Confeſſarii prædicti non ſunt 2
Epiſcopo neque Ordinario ſubjecti, & ideo ab eo approbari, & admitti non debent, ſed à ſuis Superioribus; cui favent Sorb. *in ſuis annotat ad Compend Mendic. verb. Moniales*, Azor. *part. 1 lib. 13 c. 9. quæſ 2.* Campanil. *in diverſor. jur. Canon lib. 16. rub. 12 num. 53.* & alii ferè omnes in hac re Scribentes ante conſtit. Gregorii XV. quæ hodie obſervanda eſt ſimul cum quibusdam declarationibus Sacr. Congreg. Card. Concilii Tridentini interpretum, ut *infra*.

GREGORIUS EPISCOPUS
Servus ſervorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

INſcrutabili Dei providentia Univerſalis Eccleſiæ regimini, meritis licèt imparibus, præſidentes, paſtoralis noſtræ ſollicitudinis partes eſſe dignoſcimus, in eam curam præcipuè incumbere, ut à dignis, & probatis tantùm Sacerdotibus ſanctè adminiſtrentur Eccleſiaſtica Sacramenta, atq; ut Virginum Deo ſacrarum Monaſteria diligentiſſimè cuſtodiantur; & viri aſſumantur idonei ad prædicationis officium ſalubriter exequendum. Sanè Tridentina Synodi decretis providè cautum eſt, nullum Presbyterum, etiam regularem, poſſe Confeſſiones ſæcularium, etiam Sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, niſi aut parochiale beneficium habeat, aut ab Epiſcopis per examen, ſi illis videbitur eſſe neceſſarium, aut aliàs idoneus judicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat. Necnon ut in Monaſteriis, ſeu domibus virorum, ſeu mulierum quibus imminet animarum cura perſonarum ſæcularium, præter eas, quæ ſunt de illorum Monaſteriorum, ſeu locorum familia perſonæ, tam regulares, quam ſæculares ejuſmodi curam exercentes ſubſint immediatè in iis quæ ad dictam curam, & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent juriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cujus Diœceſi ſunt ſita. Itemq; ut Epiſcopi univerſi ſub obteſtatione Divini judicii, & interminatione maledictionis æternæ in omnibus Monaſteriis ſibi ſubjectis ordinaria, in aliis verò Sedis Apoſtolicæ authoritate, clauſuram ſanctimonialium, ubi violata fuerit, diligenter reſtituant, & ubi inviolata eſt conſervari maximè procurent; inobedientes, atq; contradictores per cenſuras Eccleſiaſticas, aliaſq; pœnas quaſcunq; appellatione poſtpoſita, compeſcentes atq; ut regulares in Eccleſiis ſuorum Ordinum prædicare volentes, ſe coram Epiſcopis præſentare, & ab eis benedictionem petere teneantur in Eccleſiis verò quæ ſuorum Ordinum non ſunt, nullo modo prædicare poſſint ſine Epiſcopi licentia: contradicente autem Epiſcopo, nulli etiam in ſuorum Ordinum Eccleſiis, prædicare præſumant. Verùm, quia experientia compertum eſt, Eccleſiaſtici regiminis rationes poſtulare ut decretis ejuſmodi aliquid adjungatur, matura deliberatione noſtra, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine hac generali, ac perpetuo valitura Conſtitutione decernimus, ſtatuimus, & declaramus, ut deinceps tam regulares, quam ſæculares quomodolibet exempti ſive animarum curam perſonarum ſæcularium in Monaſteriis, ſeu domibus regularibus, aut quibuſvis aliis Eccleſiis, vel beneficiis, ſive regularibus, ſive ſæcularibus incumbentem exerceant, ſive alias Eccleſiaſtica Sacramenta, aut unum ex illis miniſtrent prævia Epiſcopi licentia, & approbatione, ſive quoquo modo in dictæ curæ exercitio, aut in eorumdem Sacramentorum, vel alicujus ex illis adminiſtratione de facto abſq; ulla authoritate ſe ingerant: in his quæ ejuſmodi curam, ſeu adminiſtrationem concernunt, omnimodæ juriſdictioni, viſitationi & correctioni Diœceſani Epiſcopi, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati, plene in omnibus ſubjiciantur. Ad hæc, tam regulares quàm ſæculares hujuſmodi nullis privilegiis, aut exemptionibus, tueri ſe poſſint quominus ſi deliquerint circa perſonas intra ſepta degentes, aut circa clauſuram vel

circa bonorum adminiſtrationem Monaſterium Monialium, etiam Regularibus ſubjectarum ab Epiſcopo loci, ſimiliter tanquam ad hoc Sedis Apoſtolicæ delegato, quoties, & quando opus fuerit, puniri, corrigi valeant.

Confeſſores verò ſive regulares, ſive ſæculares, quomodocunq; exempti, tam Ordinarii, quàm extraordinarii ad confeſſiones Monialium etiam regularibus ſubjectarum, audiendas nullatenus deputari valeant, niſi prius ab Epiſcopo Diœceſano idonei judicentur, & approbationem, quæ gratis concedatur, obtineant. Sed & Adminiſtrantes bona ad ejusmodi Monaſteria Sanctimonialium, ut præfertur, etiam regularibus ſubjectarum pertinentia, ſive regulares extiterint ſive ſæculares, quomodolibet exempti. Epiſcopo loci, adhibitis etiam Superioribus regularibus, ſingulis annis rationes adminiſtrationis, gratis tamen exigendas, reddere teneantur, ad idq; juris remediis cogi & compelli queant. Liceatq; Epiſcopo, ex rationabili cauſa Superiores regulares admonere, ut ejusmodi Confeſſores atq; Adminiſtratores amoveant; iisq; Superioribus id facere detrectantibus, aut negligentibus, habeat Epiſcopus facultatem prædictos Confeſſores, & adminiſtratores amovendi quoties, & quando opus eſſe judicaverit. Ac ſimiliter poſſit Epiſcopus, una cum Superioribus regularibus, quarumcunq; Abbatiſſarum, Prioriſſarum, Præfectarum, vel præpoſitarum eorundem Monaſteriorum, quocunq; nomine appellentur electionibus per ſe, vel per alium intereſſe, ac præſidere, abſq; ulla tamen ipſorum Monaſteriorum impenſa. Ac demum habeat Epiſcopus, tanquam dictæ Sedis delegatus authoritatem coërcendi, ac puniendi quoscunq; exempros tam ſæculares, quam regulares, qui in alienis Eccleſiis, aut quæ ſuorum Ordinum non ſunt, abſq; Epiſcopi licentia, & in Eccleſiis. aut ſuorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipſo contradicente, prædicare præſumpſerint. Ita ut Epiſcopi in ſupraſcriptis caſibus, & in prænominatas perſonas in præmiſſis omnibus & ſingulis, aut circa ea quoquomodo delinquentes, quoties, & quando opus fuerit, etiam extra viſitationem per cenſuras Eccleſiaſticas, aliaſq; pœnas, uti ejusdem Sedis delegati, procedere, omnemq; juriſdictionem exercere libere, & licite valeant, Decernentes ſic per quoscunq; Judices quavis authoritate fungentes. etiam Sacri Palatii Auditores, necnon S. R. E. Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet, quavis, aliter judicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, judicari, & definiri debere; Irritum quoq; & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis in favorem quarumcunq; perſonarum, atq; Ordinum tam Mendicantium, quam non Mendicantium, Militiarum etiam S. Joannis Hieroſolymitani, Congregationum, Societatum, ac cujusvis alterius inſtituti. etiam neceſſario, & individuo exprimendi, Monaſteriorum, Conventuum, Capitulorum, Eccleſiarum, & aliorum quorumcunq; tam ſæcularium, quam regularium locorum, necnon illorum, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, vel Conſuetudinibus etiam immemorabilibus, exemptionibus quoque, indultis, & privilegiis, etiam in corpore juris clauſis, aut ex cauſa, & titulo oneroſo, vel in limine fundationis conceſſis, etiam Mari Magno ſeu Bulla aurea, aut alias nuncupatis: Conſervatorum deputationibus eorumq; atq; aliis inhibitionibus, quibus Epiſcopi deferre minime teneantur, & quibusvis aliis ſub quibuscunq; tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſq; efficacioribus, & inſolitis clauſulis necnon irritantibus decretis, etiam Motu proprio. & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine; aut aliàs quomodolibet, etiam per viam communicationis, ſeu extenſionis conceſſis, & iteratis vicibus approbatis, & innovatis: etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis. eorumq; totis tenoribus, & formis ſpecialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſervanda eſſet; tenores hujusmodi, acſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo, forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes, quibus quoad ea, quæ eisdem præſentibus adverſantur illis alias in ſuo robore permanſuris ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſq; contrariis quibuscunq;. Cæterùm, quia difficile foret præſentes litteras ad ſingula quæq; loca deferri, ut ea tamen omnibus innoteſcant, mandamus illas ad valvas Lateranen. & principis Apoſtolorum de Urbe Baſilicarum, atq; Cancellariæ Apoſtolicæ, & in acie Campi Floræ publicari, & inibi affigi, & per aliquod temporis ſpatium dimitti, eiſq; detractis, earum eo in loco relinqui. Ac volumus, ut earumdem præſentium litterarum tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Prælati, ſeu perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, in judicio, & extra illud, ubi opus fuerit, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis originalibus adhiberetur, ſi forent adhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum ſtatuti, declarationis, decretorum, derogationis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ M.DC XXII. Nonis Februarii, Pontificatus noſtri Anno Secundo V. Dat.

S. de Urſinis.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Nota cum Lezana *tom. 1. ſummæ c. 19 n. 35* dictam Conſtitutionem juſſu Sanctiſſimi D. N. Urbani Octavi ſuſpenſam fuiſſe pro Regnis Hiſpaniarum, ut conſtat ex Breve Nuntii Apoſtolici, tunc temporis exiſtentis, nunc verò Eminentiſſimi Card. Sacchetti 21. Aprilis 16. 25.

Ex quibus ſatis conſtat, Confeſſarios Monialium 3
tam ordinarios, quàm extraordinarios præſentandos, & proponendos eſſe à propriis Prælatis Epiſcopo, & Ordinario, à quo debent admitti, & approbari. Unde non videtur ſubſiſtere opinio Naldi *in ſumma verb. Moniales num.* 2. dicentis Monialibus etiam exemptis dandum eſſe per Epiſcopum loci Confeſſarium extraordinarium, nam Zypæus *de jure Pontificio novo lib. 3. n. 3.* probat ex decreto Sacræ Congreg. Cardinal. quod ſi Monaſterium Monialium ſit exemptum à Jurisdictione Ordinarii, & Regularibus ſubjectum, Confeſſorem hujusmodi extraordinarium offerendum eſſe ab iisdem Superioribus Regularibus, ſicut reſponſum fuit ab eadem Sacra Congregat. Epiſcopo Antverpien. Anno 1609. Idem affirmat Polacc. *de confeſſar. Monial. n. 4. verſic Monialibus etiam*, ubi fatetur ei magis placere, (& meritò) ſententiam Congregationis *ſuperius* citatam, quia Concilium Tridentinum non delegat deferre Epiſcopo in exemptas Moniales talem jurisdictionem; ſed in hac re non amplius immorandum eſt, cum praxis hodierna ubique obſervata, & Romæ præſertim, doceat, ut diximus, Confeſſarium, tam Ordinarium, quàm extraordinarium dandum, proponendum, & præſentandum eſſe à propriis Prælatis Monialium Ordinario loci, à quo debent approbari, & admitti, ad præſcriptum ſupradictæ Bullæ.

Si quæras, an Epiſcopus poſſit deputare Confeſſa- 4
rios Regulares pro ſuis Monialibus? Reſpondeo Sacram Congregationem Cardin. *ſub die 1. Octobris 1602.* deciſiſſe, quod Ordinarii non poſſunt uti opera Confeſſariorum Regularium, etiam pro confeſſariis, extraordinariis, niſi in caſu neceſſitatis, apud Barboſ. *de jure Eccleſiaſt. lib. 1. de Monial. c. 44. n. 127.* & apud Gavant. *verb. Monial.* Idem confirmatur ex eadem Sacra Congregatione, apud Polacc. *loc. cit. n 1.* quæ prohibuit expreſſe Patriarchæ Veneto, ne Regulares pro Monialibus ſibi ſubjectis, confeſſarios deputaret per infraſcriptam Epiſtolam.

All'Il-

All' Illuſtriſſ. e Reverend. Signor mio oſſervandiſſimo

IL SIG. CARDINAL VENDRAMINO

Patriarca di Venetia.

Illuſtriſſ. & Reverendiſſ. Sig. mio oſſervandiſſ.

DA che per i Decreti generali di queſta Sacra Congregatione viene prohibito à gli Ordinarii il valerſi dell opera de' Regolari per Confeſſori de Monaſterii di Monache ſoggette alla cura, e giuriſditione de' medeſimi Ordinarii; e che nondimeno alcuni fratri di S. Domenico, e d'altre Religioni, come s'è inteſo, ſono ſtati deputati da V. S. Illuſtriſſ. ò dal Vicario ſuo per Confeſſori delle Monache ſottopoſte alla cura ſua. mi hanno ordinato queſti Illuſtriſſimi miei Signori diſcriverle, che ſia contenta di levare i ſudetti fratri da ſimil carico, e di provedere alle medeſime Monache d'altri Confeſſori, quali ſiano Sacerdoti ſecolari. di vita eſſemplare, & ſupra anni 40. e d'aſtenerſi per lauuenire di ſervirſi più dell opera de' Regolari di ſimul carico ſenza ſpecial licenza di queſta Sacra Congregatione: Et io in tanto le bacio humilmente le mani. Di Roma li. 12 di Maggio 1617.

Di V. S. Illuſtriſſ. e Reverendiſſ.

Humiliſſ Servitore

Il Cardinal Gallo.

Poſtmodum verò cum eadem Sacra Congregatio applicaretur, ut pro penuria Sacerdotum ſæcularium, Regulares pro Monialium Confeſſionibus audiendis Patriarchæ Veneto ſubjectarum dignaretur concedere, benignè annuit per ſequentem epiſtolam.

Al Patriarca di Venetia.

MOlt' Illuſtre e Reverendiſ Sig. come fratello. Stante la penuria che è in coteſta Citta di Sacerdoti Secolari ad eſſercitar il carico de' Confeſſori di Monache ſottopoſte alla cura, & gouerno di V. S. come per parte di lei, è ſtato rappreſentato alla Sacra Congregatione. ſi contentano queſti Illuſtriſſimi miei Signori, ch' eſſa paſſa valerſi à queſt' effetto dell' opera de' Regolari, non oſtante li Decreti della medeſima Sacra Congregatione, che prohibiſcono à Veſcovi il ſervirſi di Confeſſori Regolari per Confeſſori delle Monache ſoggette all' Ordinario. mentre però ella facci proviſione di Padri qualificati, & eſſemplari, di età di 45. anni, & atti à dar ſodisfattione, & conſolare le Monache nelli loro biſogni ſpirituali, & per che i medeſimi Regolari non continuino ſimil carico, oltre il Triennio Dio la preſervi. Di Roma li 7. Giugno 1620. Come fratello affettionatiſ.

Il Cardinal Sauli.

Quæres adhuc, An Epiſcopus poſſit pro Monialibus ſibi ſubjectis deputare Parochos? Reſpondeo, quod Sacra Congregatio *in una Parmen. 10. April. 1615.* teſte Barboſa *loc. cit.* cenſuit, quod habens curam animarum, non poteſt confeſſarii Monialium munere fungi, & deinde Patriarchæ Veneto reſpondit per ſequentes epiſtolas, quæ habentur, apud Polacum *loc. cit.*

Al Patriarca di Venetia.

MOlt' Illuſtre, e Reverendiſ Sig come fratello. Sono informati queſti Signori miei Illuſtriſſimi, che alcuni Curati di coteſta Citta, laſciata la propria reſidenza, ſi trovano occupati anco fuori della Dioceſe, ſervendo per Confeſſori di Monache, non ſenz' incommodo, & ſcandalo de' proprii Parochiani, & convenendo, che V. S. per debito de' officio ſuo, proveda efficacemente, che i detti habbino per ogni modo da ritornare alle Chieſe loro. di ordine delle Signorie loro Illuſtriſſime gli ſignifico tutto cio. affinche ſi riſolua di provedere contro queſti Curati, & revocandogli qualſivoglia licenza, che ſopra dicio haueſſero ottenuta, & con auuertirla, che quanto piu tardera tanto piu verra aggravare la propria conſcienza; Ne occorrendo altro, prego il Signore che la proſperi. Di Roma li 17 Marzo 1592.

Di V. S molto Illuſtre, & Reverendiſ.

Come fratello Affettionatiſ

Il Cardinal de Senis.

Al Patriarca di Venetia.

MOlt' Illuſtre, e Reverendiſ. Sig. come fratello Li Pievani di coteſta Citta hanno ſupplicato. ſe li conceda di poter, come per il paſſato, attendere alla Cura de' Monaſterii di Monache, maſſime doue poſſonò farlo ſenza pregiuditio delle anime, e delli loro Parochiali, confidando, che queſti Signori miei Illuſtriſſimi della prudenza di V. S. non hanno voluto in ciò riſoluere altro. eccetto ch' io le faccia ſapere, come ſi rimette il tutto al ſuo arbitrio. poi che non ſi può dar' in queſto regola generale. Servali per auuiſo, & il Signore Dio la proſperi.

Di Roma li 22. di Febraro 1593.

Pro cujus Epiſtolæ exequutione Sic ſtatuit in prima Synodo Veneta Patriarcha Priolus. *Decernimus, ut in futurum aliquis Plebanus Confeſſiones Monialium extra Civitatem Venetiarum omnino retinere non poſſit, & qui eas in præſentiarum retinent, infra duos menſes relinquere teneantur; nec poſtea pro dictis Confeſſionibus audiendis ad dictarum Monialium Monaſteria accedere poſſint ſub pœna ſuſpenſionis ipſo facto incurrenda, & ſcutorum centum Seminario Patriarchali applicandorum. In Civitate vero Venetiarum Plebani ſimiliter Confeſſiones Matrimonialium in futurum obtinere non poſſint, & quas nunc habent, infra duos prædictos menſes non retineant ſub iiſdem pœnis. Quod ſi Monialium Monaſterium ſit ita contiguum Parochiæ Confeſſoris, vel numerus Monialium, & Parochianorum, tam parvus ut ipſe, arbitrio noſtro utrique officio commodè ſatiſfacere valeat, tunc licentiam à nobis impetrare procuret. Quæ omnia prò debita exequutione litterarum Illuſtriſſimi D. Cardinalis Senonen. nomine Sacræ Congregationis ſuper conſultationibus Epiſcoporum promulgamus, & publicamus.*

QUÆSITUM III.

De dubiis circa Bullam Gregor. XV. de exemptorum Privilegiis à Sacra Congregatione Cardinalium reſolutis.

SUMMARIUM DUBIORUM

1 An liceat Epiſcopis viſitare Altaria regularium Eccleſiarum, quibus cura animarum perſonarum ſæcularium non incumbit, aut loca, ubi in iiſdem Eccleſiis aſſervatur Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, vel ubi audiuntur Confeſſiones perſonarum ſæcularium?

2 An Epiſcopi poſſint regularibus præſcribere, ut certis tantum in locis, ac temporibus, aut certarum perſonarum Confeſſiones audiant, vel aliàs illorum privilegia reſtringere, ac moderari in ſacramentis adminiſtrandis?

3 An facultas Epiſcopi per Conſtitutionem attributa in exemptos, tam ſæculares, quàm regulares, intelligatur etiam tributa in perſonas nullius diœceſis?

4 An eadem facultas competat inferioribus Prælatis proprium territorium ac juriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentibus?

5 An per eandem Conſtitutionem in illis verbis, poſſit Epiſcopus una cum Superioribus regularibus quarumcumque Abbatiſſarum, &c. electionibus per ſe, vel per alium intereſſe, ac præſidere? jus Abbatiſſas confirmandi Epiſcopis attributum cenſeatur?

6 An Confeſſores Monialium ante editam Conſtitutionem deputati, debeant ab Epiſcopo examinari, & approbari?

7 An Superiores Regulares ſimiliter ante ipſius Conſtitutionis publicationem electi, ſeu deputati, alia indigeant Epiſcopi approbatione pro confeſſionibus ſanctimonialium ſibi ſubjectarum audiendis?

8 An

8 An confeſſiones, quas audiunt Superiores Regulares electi, ſeu deputati, vel confirmati poſt publicationem, & ſcientiam tenoris dictæ Bullæ, non obtenta Epiſcopi approbatione, ſint nullæ, atque irritæ, necne?

An regulares generaliter ab Epiſcopo approbati ad confeſſiones perſonarum ſæcularium audiendas, cenſeantur etiam approbati ad audiendas confeſſiones Monialium ſibi ſubjectarum?

10 An Regularis ad audiendas confeſſiones Monialium unius Monaſterii ab Epiſcopo approbatus confeſſiones Monialium alterius Monaſterii audire poſſit?

11 An confeſſores Regulares extraordinarii ſemel ab Epiſcopo deputati, & approbati ad audiendas Monialium confeſſiones pro una vice infra annum ad præſcriptum Sacri Concilii Tridentini, poſſint virtute dictæ approbationis, pluries tanquam confeſſores extraordinarii earundem confeſſiones audire, absque nova Epiſcopali licentia?

12 Cum in eadem conſtitutione ſtatutum ſit, ut liceat Epiſcopo ex rationabili cauſa Superiores regulares admonere, ut amoveant confeſſores Monialium atque Adminiſtratores bonorum ad earundem Monialium Monaſteria pertinentium, iisque Superioribus id facere detrectantibus, habeat Epiſcopus facultatem prædictos confeſſores, & Adminiſtratores amovendi quoties, & quando opus eſſe judicaverit: An ejusmodi cauſam Epiſcopus Superioribus Regularibus ſignificare teneatur?

13 An eadem conſtitutio, qua parte ſupponit Epiſcopi jurisdictioni Regulares delinquentes circa perſonas degentes intra ſepta Monaſteriorum Monialium, aut circa clauſuram, vel bonorum adminiſtrationem eorum Monaſteriorum, habeat locum in omnibus delictis, an verò ſolum in notoriis, & cum ſcandalo populi?

SACRA CONGR. CARDINALIUM Concil. Trid. Interpretum cenſuit, conſtitutionem ſac. me. Gregorii XV. de exemptorum privilegiis, nequaquam ſubjicere Regulares exemptos, quibus cura animarum perſonarum ſæcularium non incumbit, Epiſcoporum jurisdictioni in his quę Sacramentorum adminiſtrationem concernunt, niſi cum in Sacramentis perſonis ſæcularibus adminiſtrandis iidem Regulares delinquunt, ac propterea;

AD primum dubium reſpondit, Epiſcopis non licere in vim ejusdem Conſtitutionis viſitare Altaria Eccleſiarum regularium, quibus non incumbit animarum cura perſonarum ſæcularium, nec loca, ubi in iiſdem Eccleſiis aſſervatur Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, vel ubi Confeſſiones perſonarum ſæcularium audiuntur.

Ad Secundum, Hac in parte Conſtitutionem nihil novi juris induxiſſe, nec ullam novam authoritatem Epiſcopis in regulares attribuiſſe: ideoq; in vim ipſius Conſtitutionis non poſſe Epiſcopos regularibus preſcribere ut certis tantum in locis, ac temporibus, aut certarum perſonarum Confeſſiones audiant, vel aliàs illorum privilegia in Sacramentis adminiſtrandis reſtringere, aut moderari. Quod ſi aliunde Epiſcopis hujusmodi facultas competat, illam non fuiſſe ab eadem Conſtitutione ſublatam.

Ad Tertium: Cenſuit ejusmodi facultatem non intelligi tributam Epiſcopis in perſonas nullius diœceſis.

Ad Quartum, Non competere.

Ad Quintum, Jus confirmandi Abbatiſſas minimè fuiſſe Epiſcopis per Conſtitutionem attributum.

Ad Sextum, Confeſſores quidem extraordinarios Monialium nullatenus poſſe poſt Conſtitutionem illarum Confeſſiones audire, niſi prius ab Epiſcopo diœceſano idonei judicentur, & approbentur. Ordinarios verò Confeſſores ante Conſtitutionis publicationem deputatos, poſſe durante triennio ab eorum deputatione inchoando, pergere in Confeſſionibus Sanctimonialium audiendis abſq; alio examine, & approbatione Epiſcopi. Quod ſi contingat, ut illorum facultas à Sede Apoſtolica ultra triennium prorogetur, tunc debere eos ab Epiſcopo examinari, & approbari.

Ad Septimum, Superiores Regulares electos, ſeu deputatos ante ipſius Conſtitutionis publicationem, quibus alioquin facultas competat audiendi Confeſſiones Monialium ſibi ſubjectarum, poſſe durante eorum officio, pergere ſine alia Epiſcopi approbatione in Confeſſionibus audiendis illarum tantùm, quæ ſponte, ac proprio motu id ab eis petierint. At verò eos, qui poſt Conſtitutionem eligentur, aut quoquo modo deputabuntur, vel qui in eorum officiis, ſeu dignitatibus, expleto jam tempore à Conſtitutionibus cujusq; Ordinis, vel aliàs legitimè præfinito, ad aliud tempus confirmabuntur, nequaquam poſſe Sanctimonialium Confeſſiones audire, niſi priùs à Diœceſano Epiſcopo idonei judicati, atque approbati fuerint.

Ad Octavum, Confeſſiones hujusmodi nullas, atque irritas eſſe.

Ad Nonum, Regulares generaliter ab Epiſcopo approbatos ad Confeſſiones perſonarum ſæcularium audiendas, nequaquam cenſeri approbatos ad audiendas Confeſſiones Monialium ſibi ſubjectarum: ſed egere, quoad hoc ſpeciali Epiſcopi approbatione.

Ad Decimum, Regulares ad audiendas Confeſſiones Monialium unius Monaſterii ab Epiſcopo approbatum, minimè poſſe audire Confeſſiones Monialium alterius Monaſterii.

Ad Undecimum, Confeſſores extraordinarios ſemel deputatos, atq; approbatos ab Epiſcopo ad Monialium Confeſſiones pro una vice audiendas, haud poſſe pluries in vim approbationis ejusmodi illarum Confeſſiones audire, ſed ab Epiſcopo toties eſſe approbandos, quoties caſus deputationis contigerit.

Ad Duodecimum, Non teneri ejusmodi cauſam ſignificare Superioribus Regularibus; ſed hoc relinqui arbitrio, & prudentiæ Epiſcoporum, quorum conſcientiam Sacra Congregatio ſeriò oneravit, ne facultate ſibi hac in parte attributa quoquo modo abutantur, ejus rei in diſtricto Dei judicio rationem reddituri.

Ad Decimumtertium: Conſtitutionem habere locum in omnibus delictis, non autem in notoriis tantum, & cum populi ſcandalo.

Quæ Sacræ Congregationis reſponſa ad ſe relata fel. record. Gregorius XV. & Sanctiſſ. D. N. URBANUS VIII. in omnibus approbarunt.

A. Card. Cajetanus.

Proſper Fagnanus. S. Congreg. Secr.

QUÆSITUM IV.

An Moniales virtute Bullæ Cruciatæ, vel aliorum ſimilium indultorum poſſint ſibi Confeſſarium eligere, & ab illo à caſibus reſervatis abſolvi?

SUMMARIUM.

1 *Summos Pontifices non eſt credibile conceſſiſſe privilegia regularibus niſi dependenter à Superiorum voluntate, quoad illorum uſum.*

2 *Moniales virtute Bullæ Cruciatæ, vel aliorum Indultorum non poſſunt ſibi eligere Confeſſarium.*

3 *Summi Pontificis mens non eſt concedere Regularibus, unde regularis diſciplina collabi contingat.*

4 *Sub clauſura generali, non comprehenduntur particularia.*

5 *Moniales virtute Bullæ Cruciatæ non poſſunt abſolvi à caſibus reſervatis.*

6 *Privilegia Regularium, quæ in ſuſpenſione d. Bullæ excipiuntur in ordine ad fratres, intelliguntur excepta, etiam in ordine ad Moniales.*

Ut

1 UT paucis me expediam, omitto privilegia quam plurima, quoad hanc materiam Regularibus utriusque ſexus conceſſa, quæ non eſt credendum, Summos Pontifices conceſſiſſe, niſi dependenter à voluntate Superiorum, quoad illorum uſum. Videantur Eman. Rod. *tom. 1. qq regul. q. 21. per totam*, Joan. de la Cruz *de ſtat. relig. lib. 1. c. 6. dub. 12.* Paſſar. *in not. priv. tot. 10.*
2 Caſarubius *in verbo Cruciata*. Pro nunc dicere ſufficiat, Moniales nullam habere poteſtatem, nulloq; ſuffultas eſſe privilegio Bullæ Cruciatæ, vel alterius Pontificis diplomate eligendi ſibi Confeſſarium, quia mens Sum-
3 mi Pontificis non eſt, Regularibus, & Monialibus concedere, unde Ordinis diſciplina collabi contingat, eſt enim regula juris *in 6. c. 2. de pœn. & remiſſione*, quod ſub Clauſula generali non comprehendantur particularia,
4 quæ non eſſet quis veriſimiliter in ſpecie conceſſurus, imò ſi in aliquibus Privilegiis inhibeatur Prælatis ſub cenſuris, ne regulares, & Moniales ſibi ſubditas à Bullarum talium acceptione prohibeant, & libera eis facultas illa accipiendi tribuatur, ut apparet in Conſtit. præſertim Leonis X & Pii V. attamen poſtea, cum emanaſſet Conſtit. Clem. VIII. anno 1599 prædicta privilegia revocans, factum eſt ut Moniales non amplius ſibi vendicent facultatem Confeſſarium ſibi eligendi, ut conſtat ex ſequenti Conſtit. ſub his verbis:

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam

ROmani Pontificis circumſpecta benignitas honeſtis pœnitentium votis, quæ perſonarum ſub Religionis jugo altiſſimo famulantium Statum, ſalubrem directionem reſpiciunt, ad exauditionis gratiam libenter admitti, & favoribus proſequitur opportunis. Exponi nobis nuper fecit dilectus Filius Procurator Generalis Ordinis fratrum Beatæ Mariæ de Monte Carmelo, quod cum in Bulla Cruciatæ Sanctæ, & aliis privilegiis, quæ ab Apoſtolica Sede concedi ſolent, detur facultas eligendi Confeſſorem idoneum ab Ordinario approbatum, qui poſſit Chriſti fideles abſolvere à caſibus Ordinario reſervatis, & à quibusdam, etiam quæ dictæ Sedi reſervata ſunt, Religioſi dicti Ordinis ſeu eorum nonnulli, etiam iis facultatibus uti præſumunt, & illorum prætextu eligunt Confeſſorem aliquando præter eos, qui à ſuis Prælatis eorum Confeſſionibus deputati ſunt, quod aliquando in ſpeciale eorum vergit detrimentum. Quare prædictus Generalis Procurator, humiliter nobis ſupplicari fecit, quatenus in præmiſſis opportunè providere de benignitate dignaremur. Nos igitur hujusmodi ſupplicationibus inclinati talem conceſſionem Sanctæ Cruciatæ, & Indultorum aliorum particularium, quantum ad prædictum articulum eligendi confeſſorem, & abſolvendi à caſibus reſervatis, cum fratribus, & ſororibus Monialibus Ordinis prædicti, ac aliorum quorumcumq; Ordinum, & congregationum cujusvis Inſtituti Mendicantium, & non Mendicantium, tam Provinciæ Hiſpaniæ, quàm extra eam ubilibet locum minimè habere, neq; cenſeri, ſed noſtræ intentionis exiſtere, quod iidem fratres & Moniales, quantum ad Sacramentum pœnitentiæ, ſeu confeſſionis adminiſtrationem diſpoſitione ſuorum Prælatorum ſubjecti ſint Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuò declaramus, eisdem tamen Prælatis, ut in uſu hujusmodi poteſtatis, ſe cum ſubditis benignos, & faciles habeant præcipimus, & mandamus. Non obſtantibus, &c.

Præter dictam Conſtit. extat declaratio Sacr. Congreg. apud Petr. *de privil. in conſt. 13. Julii 2. in fine*, ſub his verbis: *Congregatio Concilii cenſuit, quatenus gratia ex Bulla Cruciatæ pertinet ad Moniales, non poſſe eas, vigore facultatis in eadem Bulla conceſſæ alios confeſſarios præter eos, qui ad audiendas ipſarum Monialium confeſſiones ab Ordinario approbati fuerint, eligere.*

5 Item non ſolum eligendi confeſſarium in vim Cruciatæ, aliorumque ſimilium indultorum facultas ſublata eſt, ut diximus, verum etiam poteſtas abſolvendi à caſibus reſervatis, quæ omnia procedunt, quoad omnes fratres, & Moniales quorumcunque Ordinum Congregationum Societatis, Inſtituti, tam Mendicantium, quam non Mendicantium, ſed remanent, ſubjecti ſuorum Prælatorum, & Sedis Apoſtolicæ, quoad ſibi reſervata ordinariæ diſpoſitioni in ſpectantibus ad Sacramentum Pœnitentiæ, etiamſi aliàs hucuſque ſecùs ſervatum fuerit; ita mandavit Urban. VIII. nunc feliciter regnante anno 1630. in ſua conſtitutione, in qua prædictam Bullam Clem. innovavit pro Ordine Prædicatorum, ac aliis Religionibus, quæ habetur *tom. 4. Bullar. novi conſtit. 105. ejusdem Pontif.* in qua ampliatur, per ferè ſimilia verba prædict. Bull. Clement. VIII. & alia quæcunque indulta Regularibus conceſſa, quantùm ad dictum articulum eligendi confeſſarium; & abſolvendi à prædictis caſibus reſervatis, etiam in Bulla Cœnæ Domini contentis, cum Fratribus, & Monialibus Fratrum Prædicatorum, & aliorum quorumcunque Ordinum, Congregationum, Societatisque & Inſtituti Mendicantium, & non Mendicantium tam Provinciæ Hiſpaniæ, quam extra eam ubilibet conſtitutorum locum minimè habuiſſe, neque habere, nec illis ullo modo ſuffragari potuiſſe, neque poſſe, & quod intentionis dicti Summi Pontificis fuiſſe & eſſe, quod iidem fratres, & Moniales, quantum ad Sacramenti Pœnitentiæ adminiſtrationem ordinariæ diſpoſitioni ſuorum Prælatorum, & Sedi Apoſtolicæ, quoad ſibi reſervata ſubjecti ſint, extant etiam pro hac re decreta Pii V. & Gregor. XIII. necnon declarationes DD. Cardinalium facta ad inſtantiam Patriarchæ Valentini pro Monialibus Epiſcopo ſubjectis Cordub. *in annot. ſup. Reg. S. Franciſci c. 7. qu. 8. punct. 2.* Suar. *tom. 2. de relig. tract. 8. lib. 2. c. 16.* Mirand. *2. tom. man. Prælat. q. 34. art. 15.* & Lezana *tom. 1. ſumm. c. 19. n. 29.*

Hic propter hujusmodi Bullam Cruciatæ ſolet à 6
quibusdam Doctoribus excitari dubium, An ſcilicet privilegia, quæ in ſuſpenſione dictæ Bullæ excipiuntur in ordine ad fratres, intelligantur etiam excepta in ordine ad Moniales; ita ut tam valida ſint reſpectu fratrum, quàm reſpectu Monialium. Cui dubitationi affirmative reſpondendum eſt, non ſolum, quia Moniales gaudent Privilegiis Religionum, quas profitentur, ut dicemus, ſed etiam, quia hæres, quem teſtator obligat ad reſtituendum aliquid ſuis fratribus, manet etiam obligatus ad reſtitutionem faciendam ſororibus, ut docent Juriſperiti *in cap. Raynutius verb. declaratio. de teſtamentis; & l. Lucius §. quæſitum ff. de legatis 3.* ergo eadem ratione, excipiente Summo Pontifice favorabiliter privilegia conceſſa Superioribus Mendicantium, quoad ſuos fratres, debent etiam intelligi conceſſa eisdem in ordine ad Moniales.

Confirmatur, quia cum privilegium, quod conceditur viri, non ſolum pertineat ad illos, ſed etiam ad fœminas, intelligitur etiam concedi fœminis, licet non exprimatur in illo; per Rebuff. *in l. 1. ff. de verborum ſignif. fol. 19.* & Doctores *in c. complantare §. Eccleſias, de privil.*

Nec obſtat particula illa in Bulla appoſita, ſcilicet *tantùm*, dum Summus Pontifex ait: *exceptis privilegiis ſuperiorum in ordine ad fratres tantùm*; quia particula iſta non excludit perſonas ſimiles, quales ſunt Moniales. Tum quia natura termini excluſivi, & reſtrictivi eſt excludere res extraneas, aut oppoſitas termino, cui additur, & includere, quæ non ſunt extraneæ, vel alienæ ab eo; *ex Clement. exivi § cum autem, de verb. ſignif.* unde particula illa *tantum* in præſenti erit excluſiva quoad ſæculares, & omnes perſonas, quæ non ſunt Mendicantes, non tamen quoad perſonas ſubjectas mendicantibus, etiamſi ſint fœminæ, & qui ad omnes communicantes in eorum privilegiis, tam regulares viri, quàm Moniales fœminæ, ut affirmat Villalob. *tom. 1. tract. 27. clauſ. 12. num. 11.*

QUÆSITUM V.

Confeſſarius Monialium, aliarumq; Mulierum, eas in Confeſſione ad inhoneſta ſollicitans, an debeat denunciari, & quibus pœnis affici?

SUMMARIUM.

1 *Confeſſarius rem habens cum filia ſpirituali, quas pœnas incurrat, ſecundum antiquos Canones?*
2 *Conſtitutiones Summorum Pontificum, & pœna contra ſollicitantes Mulieres in confeſſione.*
3 *Sollicitationis verbum quid importet?*
4 *Sollicitationis in confeſſione delictum tribus modis committi poteſt.*
5 *Confeſſarius, occaſione confeſſionis antea, vel poſtea facta, ſollicitans Mulierem, debet denunciari.*
6 *Sollicitationis delictum, quomodo poſſit probari?*
7 *Monialis, aut filia optimatus ſi ſollicitarentur in confeſſione, & delictum eſſet patefactum, pœna augenda eſt contra ſollicitantem.*
8 *Monialis, intra Clauſtra, ſeu in confeſſionario ad turpia ſollicitata, quomodo denunciare debeat confeſſarium?*
9 *Mulier ſollicitata in confeſſione, quando induci non poteſt ad denunciandum per ſeipſam, quid ſit agendum?*
10 *Sollicitans in quibus caſibus non ſit denunciandus?*
11 *Sollicitans Mulierem non ad inhoneſta in confeſſione, non incurrit pœnas contra ſollicitantes.*
12 *Sollicitantes fœminas in adminiſtratione aliorum Sacramentorum, præter pœnitentiam, non afficiuntur pœnis contra ſollicitantes in confeſſione.*
13 *Confeſſarius ſollicitatus in confeſſione, non incurrit pœnas Bullæ.*
14 *Sollicitans etiam ſub obſcuris verbis fœminam in confeſſione, ut alteri conſentiat, eſt denunciandus.*
15 *Moniales ſeu alia fœmina ſollicitata in confeſſione, ſi conſentiat, quid ſit in tali caſu agendum?*

1 IN ſacris canonibus, & præſertim in *cap. omnes, & cap. non decet Epiſcopis, & cap. ſi quis 30. q. 1.* imponitur pœna contra Confeſſarios, qui habent rem cum filiabus ſpiritualibus, *& in cap. ſi quis Sacerdos* ſtatuitur à Cæleſtino Papa, ut fœmina, quæ tale commiſit ſcandalum, res ſuas tradat pauperibus, & converſa in Monaſterio Deo uſque ad mortem ſerviat, Sacerdos verò deponatur ab officio, duodecim annos peregrinando pœniteat, & reliquo vitæ tempore Deo famuletur in Monaſterio.

At in dictis capitibus nulla fit mentio de ſollicitatione in confeſſione, ſed de delicto tantum incontinentiæ cum filiabus ſpiritualibus patrato, quia forſitan tempore Gregor. VIII. quando Decretales collectæ fuerunt, tam magnum, & flagitium ſcelus non erat inventum & perpetratum à Confeſſoribus. Quapropter
2 orta infirmitate Pius IV. anno 1561. in ſua conſtitutione medicinam adhibuit, quando pœnam degradationis Confeſſariis Mulieres in confeſſione ſollicitantibus impoſuit; quæ conſtitutio, ut ad omnes extenderetur, poſtea à Clem. VIII. anno 1593. confirmatur, & extenditur ad omnes provincias Chriſtianas.

Et poſtremò Gregor. XV. anno 1622. per ſuam Conſtitutionem, quæ incipit *Univerſi*, ſancivit, Confeſſarios, qui pœnitentes in Confeſſione ſollicitaverint, eſſe denunciandos, & culpabiles repertos, pro criminum qualitate & circumſtantiis, ſuſpenſionis ab executione ordinis, privationis beneficiorum, dignitatum, & officiorum, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, necnon vocis activæ, & paſſivæ, ſi regulares fuerint, exilii, damnationis ad triremes, & carceres, etiam in perpetuum, aliisque pœnis affligantur, & ſi pro delicti gravitate pœnas graviores meruerint præcedente degradatione, curiæ ſeculari tradantur per Inquiſitores, & Ordinarios locorum.

Sciendum eſt, quod per hoc verbum *ſollicitare* idem intelligitur, quod provocare, ſeu allicere, vel precibus rogare, ſeu alia ratione ad inhoneſta invitare, ut puta oſculando manum, vel aliam pœnitentis partem, aut ictu oculorum, vel alio ſigno ad libidinem provocando, & ideò hoc delictum tribus modis committi poteſt, nempe verbis, ſignis, & tactu, ad quod conſummandum unus ex his ſufficit, ut declaravit Sacra Congregatio, teſte Joanne Antonio Novario *in ſumm. Bullar. verbo ſollicitatio n. 8.* & docent Ludovicus Paramus *lib. 3. direct. part. 3. quæſt. 10. nu. 122.* Genuenſ. *in praxi c. 92. n. 2.* Scortia *in ſelect. conſt. Pontif. epiſt. 77. theorem. 197.* 3 4

Confeſſarius qui extra occaſionem Confeſſionis in Confeſſionario, vel alio loco, ubi ſacramentales Confeſſiones audiuntur, ſeu ad Confeſſiones audiendas electo, ſub prætextu Confeſſionis ſequutæ, ſollicitaverit, eſt denunciandus; imò ſi ſollicitatio fuerit facta ante ſive poſt immediatè Confeſſionem, etiam in parvitate materiæ, vel per ſe, vel per mandatum, & ſufficit, quod ſollicitatio probetur per teſtes ſingulares, concurrentibus præſumptionibus, indiciis, & aliis adminiculis, non autem per teſtimonia duarum fœminarum, ex Sanctarel. *de hæreſ. cap. 44. dub. unico n. 6.* & Novario *loc. cit. n. 17.* ſed remittendum eſt arbitrio Inquiſitorum, qui conſiderare debent circumſtantias, & qualitates fœminarum denunciantium, & Sacerdotum denunciatorum, ut conſulit Novar. *loc. cit.* Et ad dictum unius mulieris non debet Confeſſarius carcerari, ut conſtat ex litteris Sacri Tribun. Inquiſitionis Vicario generali Archiepiſcopatus Genuenſis, ap. Peir. *tom. 3. priv. in addit.* 5 6

Si ſollicitata ſit Monialis, vel filia, ſeu uxor viri optimatis, vel ſollicitans commiſiſſet tale crimen cum pluribus mulieribus, aut crimen eſſet notorium, & populo ſcandaloſum, tunc augeri debet pœna; ſed hoc relinquitur arbitrio Inquiſitoris, ſeu Ordinarii. 7

Si Monialis intra clauſuram, vel ad cratem à ſuo Confeſſario ordinario, vel extraordinario ad turpia ſit ſollicitata, vel cum ea obſcœnos ſermones habuerit Confeſſarius, tenetur prædictum Confeſſorem Monialis ad loci Ordinarium, vel ad Inquiſitorem deferre; ex Conſtit. Greg. XV. quæ incipit *Univerſi.* At quia incluſa eſt, nec exire poteſt, per chirographum id præſtare debet; ita Belloch. *part. 2. quæſt. 9. num. 209.* & Lazar. *de blaſphemia quæſt. 12. num. 65.* & Homobonus *de caſibus reſerv. part. 2. verb. caſ. reſerv. cap. 5. tract. 1.* unde Nald. *in ſumm. verb. Confeſſarius num. 41.* ait, noviſſimè ſervari audio à fide dignis, quod quando ſollicitata in Confeſſione, non poteſt induci per ſe ipſam ad denunciandum, tunc ex mente Sanctiſſimi poteſt Inquiſitor concedere confeſſario, ut recipiat denunciationem per ſcripturam juratam à denunciante, quæ ſuperiori ſtatim exhibenda eſt. Si adhuc pœnitens renuat denunciare, res tota deferenda eſt Summo Pontifici, ejuſque oraculum omninò attendendum. 8 9

Advertendum tamen, quòd ſi ſollicitata Monialis credat, confeſſorem ſollicitantem eſſe fraterne corrigibilem, aut emendatum, vel confeſſum ſuum delictum, coram Inquiſitoribus, aut timeat ex denunciatione periculum mortis, vulneris, truncationis membri, infamiæ, vel amiſſionis honoris, excuſatur à denunciatione, ex Lezana *in ſumm. tom. 1. cap. 19. n. 34.* 10

Pœnis in Bulla contentis non afficiuntur Confeſſarii, qui Moniales, & alias Mulieres in Confeſſione ſollicitant ad alia peccata non carnalia, quia conſtitutio prædicta non loquitur, niſi de ſollicitatione ad inhoneſta. Ita Peirin. *tom. 2 privil ſui ord conſtit. 4. Gregorii XV. num 7.* 11

Similiter Miniſtrantes Baptiſmum, Euchariſtiam, vel alia Sacramenta fœminis, ſi illas ad turpia ſollicitent, non afficiuntur prædictis pœnis, quia Bulla tantùm loquitur de ſollicitante in ſacramento Pœnitentiæ; ex Peirino *loc. citat. num. 17.* 12

Si

13 Si Monialis Confeſſarium in confeſſione ſollicitaret, & ipſe conſentiat, non incurrit pœnas, in dicta conſtitutione poſitas, quæ loquitur de ſollicitatore, non autem de ſollicitato; ita elicitur ex Peirino *loc. citat. numer. 9.* & Lezana *loc. cit.*

14 Secus, quando Confeſſarius ſollicitet Monialem, vel aliam fœminam, ut alteri conſentiat, quia hoc exprimitur in verbis dictæ Bullæ, ex Sanctarello *loc. citat. cap. 44. num. 19.* Idem dico ſi Confeſſarius non verbis expreſſis, ſed ſolum tacitis, & occultis alliciat Monialem, vel aliam fœminam in confeſſione, quia hoc eſt abuti ſacramento Pœnitentiæ, vel Peirin. *loc. cit. n. 21.* & Barboſa *de offic. Parochi cap. 19. n. 49.*

15 Si petas, quid agendum ſit in caſu, quo Moniales, vel alia fœmina ſollicitata in confeſſione conſentiat?

Reſpondeo tunc ſervandam eſſe reſolutionem Sacræ Congregationis Cardinalium Inquiſitorum Generalium hæreticæ pravitatis ſupra Bullam citatam Gregorii XV. & tranſmiſſam Archiepiſcopo Neapolitano Cardinali Carraffæ, aliiſque Metropolitanis, cujus exemplum ſub infraſcripto tenore legitur apud Laurentium Franchum *part. 1. Controver. inter Epiſcop. & Regul. pag. mihi 185.*

Illuſtriſſ. e Reverendiſſ. Sig.

Doppo l'eſſerſi hauuta longa, e matura conſideratione ſopra al dubbio ſignificato da diverſe bande, ſe i Penitenti ſono obligati a denunciare i Confeſſori, da quali ſono ſtati ſollicitati nel luogo: ò atto della Confeſſione, quando hanno conſentito alla ſollicitatione; Noſtro Signore, e queſti miei Signori Illuſtriſſimi in Congregatione avanti à Sua Santità à 25. di Luglio paſſato; dopo hauer' anco inteſo da una particulare Congregatione deputata per queſto effetto; hanno riſoluto, che quaſivoglia penitente è tenuto à denunciare il Confeſſore, anchorche gl'habbia conſentito, è non è tenuto à propalare il proprio conſenſo. ne ſopra ciò s'interroghi dal Veſcovo, ò Inquiſitore, ò dal loro Vicario avanti à quali deporrà. ne meno il Confeſſore denunciato, procedendoſi poi contro di lui ne i conſtituti, che ſe gli faranno, s'interroghi ſopra detto conſenſo, & in caſo, che egli voleſſe dirlo da ſe, non ſi ſcriva il ſuo detto, come in ordine alla perſona ſollicitata, non ſperantte all' Officio della Sancta Inquiſitione. Le parti dunque di V. S. Illuſtriſſima ſono di ſignificare la detta reſoluzione à i Confeſſori, & incaricargnene ſtrettamentte l'oſſervanza, acciò, che ne i Caſi che occorrono alla giornata, conforme al tenore della Conſtitutione publicata da Greg. XV. San. mem. contro i Confeſſori ſollicitanti, ſignifichino à i penitenti l'obligo, che hanno di denunziare i Confeſſori, da quali ſaranno ſtati ſollicitati, & hauendogli conſentito, e facendo difficultà di ſcoprire il proprio conſenſo, conforme alla reſoluzione. che ſi è fatta, gli dichino apertamente. che non ſono tenuti à propalare il detto conſenſo. e che tanto eſſi penitenti, quanto i Confeſſori ſollicitandi, procedendoſi contro di loro non ſaranno di ciò interrogati, e dicendo da ſe, non ſi ſcriverà, ne riceverà il lor detto, e quando il penitente tuttavia perſiſteſſe nella medeſima renitenza, Noſtro Signore ſi contenta, che dal Veſcovo, ò dall' Inquiſitore ſi dia autorità al Confeſſore di recevere per ſcrittura, e giuramento la denunzia per portala ſubito à chi haurà data la autorità di pigliarla; e ſe oltre alle coſe ſudette occorrerà altro caſo grave, per il quale non ſi poſſa il penitente indurre à denunziare, vuole ſua Santità che ſe ne ſcriva qui. e ſi aſpetti la riſpoſta, & in tanto ſi ſopraſeda nell' aſſoluzione, e tanto ſi contentarà V. S. Illuſtriſſima di fare oſſervare nella ſua Diœceſi, facendo regiſtrare la preſente negl'atti di coteſta Corte. per informatione ſua, e de ſuoi ſucceſſori, liquali doueranno hauer mira, che la preſenti reſolutione riguarda ſolo quei penitenti, che per hauer' conſentito fanno difficultà in denunciare, mà quei, che non hanno conſentito, o vero hauendo conſentito, non ſono in ciò renitento non deue il Confeſſore porre difficultà alcuna; mà laſciare, che indifferentemente, e libramente ſodiſfaccino all' obligo, che hanno di denunciare. conforme alla detta Conſtitutione, compiacendoſi anco V. S. Illuſtriſſima di mandar copie della preſente à i Veſcovi ſuoi ſuffraganei, accio da eſſi ancora ſia fatta oſſervare la ſudetta reſoluzione. Per fine à V. S Illuſtriſſima humiliſſimamente bacio le mani. di Roma 27. di Septembre 1624.

Di V. S. Illuſtriſſ. e Reverendiſſ.

Humiliſſ. & affettionatiſſ. ſervitore

Il Cardinal Mellino.

QUÆSITUM VI.

An Moniales teneantur ſingulis menſibus confiteri, & ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento refici?

SUMMARIUM.

1 *Moniales, an teneantur ſemel in menſe confiteri, etiamſi non habeant peccata pluſquam venialia?*

2 *Concilium Tridentinum* ſeſſ. 25. de Regul. cap. 10. *non obligat ſub præcepto, ut Moniales ſemel in menſe confiteantur.*

3 *Moniales omnes, etiam S. Claræ comprehenduntur ſub decreto* Concilii Trident. loc. cit.

Cajetan. *de Confeſſ. qu. 1. ad 3. par. D. Thom.* docet, Moniales ſemel in menſe peccatorum ſuorum confeſſionem facere teneri, quamvis non habeant pluſquam peccata venialia, ad implendum præceptum Concilii Vienen. relati in Clem. *Ne in agro §. ſane, de ſtat. Monach.* quæ opinio intelligat, laudabile eſſe, Moniales confiteri ſingulis menſibus peccata ſua, etiam non plus, quàm venialia, cum jure communi concordat; ſi verò, obligari Moniales ſub peccato mortali, intendat, valdè rigoroſa cenſenda eſt; nam Concil. Trid. *ſeſſ. 25. de regul. c. 10.* de Monialibus loquens dicit, *Attendant diligenter Epiſcopi, & cæteri ſuperiores Monaſteriorum Sanctimonialium, ut in conſtitutionibus earum admoneant Sanctimoniales, ut ſaltem ſingulis menſibus confeſſionem peccatorum faciant, & ſacroſanctam Euchariſtiam ſuſcipiant, ut eo ſe ſalutari præſidio muniant ad omnes oppugnationes dæmonis fortiter ſuperandas.* Idem præcipitur in Concil. Aquileienſ. 1. §. *de Monialibus*, ubi poſt ſupradicta verba Concilii ſubdit, *quod feſtis ſolemnioribus anni, item B. Mariæ Virginis, & Sanctorum Apoſtolorum omittere non debebunt.* Ex quibus verbis ſatis conſtat, & maximè per verbum *Admoneantur.* Conc. Trident. non obligare ſub præcepto, quia tale verbum non includit obligationem præcepti, ex Vivaldo *in candelabr. aureo rubr. de Confeſſ. n. 41.* & ita tenent Valerius Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 29. n. 73.* Campan. *in diverſ. juris canon rubr. 12. c. 16. n. 51.* Piaſec. *in praxi Epiſcop. part. 2. c. 3. n. 57.* Barboſ. *de offic. poteſt. Epiſc. alleg. 25. n. 46.* Hier. Ven. *in exam. Epiſc. lib. 6. cap. 26.* Suarez *de relig. tom. 4. diſp. 36. ſect. 5. n. 7.* Homobonus de Bonis *in exam. Eccleſiaſt. tract. 8. cap. 2. qu. 3.* Molfeſ. *in ſum. Theol. moral. tract. 7. c. 10. n. 21.* Fagund. *in quintum præceptum Eccleſ. lib. 2. c. 2. n. 18.* Miranda *de ſac. Mon. qu. 10 art. 1. concl. 1.* 1 2

Unde decretum Conc. Viennen. dicitur non extendi ad Moniales in univerſum, ſed ad Monachos nigros, & ad eorum Moniales, licet hodie per Concil. Trident. *loc. cit.* ſub univerſali admonitione omnes Moniales cadunt, & non ſub præcepto obligatorio, confiteri ſingulis menſibus propria peccata, niſi aliunde hoc habeant, ſicut Moniales S. Claræ primæ, & ſecundæ regulæ, quæ ex vi ſuarum regularum ſingulis menſibus tenentur confiteri, ſeptemque vicibus in anno communicari, ut oſtendit Mirand. *cit. concluſ. 2.* ubi fatetur per diſpenſationem Eugenii IV. in nullius præceptorum iſtorum transgreſſione, peccatum mortale incurrere Moniales, præterquam in tranſgreſſione eorum, quæ tria vota principalia Obedientiæ, Paupertatis, & Caſtitatis, & clauſuræ, & ſuper electione, & depoſitione Abbatiſſæ concernunt, ut alibi dictum eſt. 3

QUÆSITUM VII.

De abſolutione plenaria, & Indulgentiis, quibus potiuntur Moniales in Sacramento Pœnitentiæ.

SUMMARIUM.

1 *S. Claræ Monialium privilegia, quoad abſolutionem peccatorum.*

2 *Sororum B. Mariæ Virginis privilegia quoad abſolutionem peccatorum.*

3 *Moniales S. Benedicti communicant in privilegiis cum Monialibus mendicantibus.*

4 *Monialibus fratrum Minimorum privilegia, & Indulgentiæ.*

5 *Privilegia vivæ vocis oraculo conceſſa hodie ſunt abrogata.*

6 *Indulgentiæ Regularibus univerſis utriuſq; ſexus noviter conceſſæ.*

7 *Moniales Epiſcopo ſubjectæ à quibus caſibus poſſint abſolvi.*

1 NIcolaus V. conceſſit, quod Confeſſarii Monialium S. Claræ, ſeu alter ejusdem ordinis ad hoc pro tempore deputatus, in omnibus præterquam Sedi Apoſtolicæ caſibus reſervatis, quoties licebit, abſolvere poſſint.

Sixtus IV. conceſſit, quod Moniales S. Claræ primæ regulæ poſſint à Miniſtris ſeu Viſitatoribus, & Confeſſoribus, ab omnibus criminibus, pœnis & cenſuris, etiam Sedi Apoſtolicæ reſervatis, quoties opus fuerit, abſolvi; qua conceſſione advertit Collector Privilegiorum *verb. abſolutio ordinaria* gaudere Moniales Sanctæ Claræ ſecundæ regulæ ſub obedientiæ fratrum Minorum degentes virtute communicationis privilegiorum ab eodem Sixto IV. conceſſæ.

Præterea idem Sixtus IV. indulſit, quod ſupradictæ ſorores, & Moniales S. Claræ, & Tertiariæ poſſint ſemel ſibi eligere Confeſſarium de familia fratrum Minorum de obſervantia, qui audita earum confeſſione, pœnitentiam ſalutarem injungendo abſolvat eas ab omnibus criminibus, exceſſibus, & cenſuris Eccleſiaſticis, ſi quas fortè contraxerunt, & eis remiſſionem generalem, & plenariam omnium peccatorum ſuorum indulgentiam valeat impertiri, conceſſitque idem facere poſſe in mortis articulo; ita habetur *in Monum. ord. Minor. primæ impreſſ. fol. 64. & ſecunda fol. 68. conceſſ. 131. & in ſupplemento fol. 96. conceſſ. 341.* & *in compend. verb. Abſolutio extraordinaria quoad fratres* §. 5. & fuit hæc conceſſio facta fratribus Minoribus, tam profeſſis, quàm Novitiis, qui habent animum profitendi, & etiam pro ſororibus S. Claræ, & Tertiariis, & famulis, & ſervitoribus omnium prædictorum. Idem aſſerit Mirand. *de ſacr. Monial. cit. concluſ. 2.* ubi addit, quod Leo X. conceſſit licentiam, & facultatem Monialibus S. Claræ, & ancillis B. Mariæ Virginis, ut quater in anno poſſint à ſuis Superioribus, ſeu Confeſſoribus, aut aliis fratribus de ordine fratrum Minorum per Superiores deputatis, facere abſolvi ab omnibus peccatis ſuis qualitercunque commiſſis, ac ſimiliter abſolvi, vel potius diſpenſari ab omnibus, & ſingulis votis, exceptis ſubſtantialibus emiſſis in earum profeſſione, quæ ſolent fœminea levitate pro qualibet minima neceſſitate emitti, ita tamen, quod nulli ipſarum hæc gratia ſuffragetur, ſi confiſæ de ipſa, aliquid attentarunt committere, quod oculos divinæ Majeſtatis earum violando profeſſionem, offendere.

Inſuper placuit ſuæ Sanctitati de benignitate Apoſtolicæ dignitatis concedere facultatem earum Confeſſoribus de licentia Prælatorum easdem audientibus, quod ea plenitudine eas abſolvant, & illi innocentiæ ſtatui reſtituant, quo Sanctitas ſua faceret, ſi ipſemet in confeſſione auſcultaret peccata, & poſt hoc omnibus, & ſingulis eadem authoritate Apoſtolica ſuam ſanctam benedictionem impertiantur nomine Sanctitatis ſuæ. Ita habetur *in dicto ſuppl. fol. 93. conceſſ. 290. & in Compend. loc. cit.* §. 7.

Refertur ibidem, quod idem Leo X. conceſſit prædictis Monialibus S. Claræ ſub cura fratrum Minorum de Obſervantia exiſtentib. ut in omnibus ſolemnitatibus Domini Sabaoth, & Virginis Mariæ, & omnium Sanctorum, & S. Franciſci, & S. Claræ, poſſint Confeſſores in abſolutionibus ſuarum confeſſionum eas plenariè abſolvere, & pœnitentiam ſalutarem injungere.

In eodem compendio *loc. cit.* §. 8. habetur, quod idem 2
Leo conceſſit ancillis, & ſororibus B. Mariæ Virginis
ſub regimine fratrum Minorum Obſervantiæ exiſtentibus,
ut in omnibus feſtivitatibus Domini Sabaoth,
B. Mariæ Virginis, & SS. Apoſtolorum Petri, & Pauli,
& S. Franciſci, omniumque Sanctorum, atque per totam
majorem hebdomadam, Confeſſores earum quicunque
fuerint, poſſint in abſolutionibus illas plenariè
abſolvere, & pœnitentiam ſalutarem injungere. Idem
docet Mirand. *cit.* qui in calce ſecundæ concluſionis
ſubdit, quod idem Leo X. conceſſit fratribus Minoribus
Obſervantiæ regularis, quod ſemel in anno (ultra
alias Indulgentias, quas à Sede Apoſtolica habent) poſ-
ſint plenariè abſolvi, & plenariam indulgentiam con-
ſequi in feſto S. Catharinæ Virg. & Mart. quod privile-
gio potiuntur etiam Moniales communicantes in pri-
vilegiis Mendicantium, ut ſunt Moniales S. Benedicti 3
Congr. Caſſinen. & Congreg. Canonicorum Lateranenſium,
& noſtræ Vallumbroſanæ Camaldulenſes,
Ciſtercien. omnesque aliæ, quæ gaudent privilegiis
ſuorum ordinum communicantium in privilegiis Men-
dicantium. Et pro Monialibus fratrum Minimorum 4
Laurentius tit. SS Quatuor Coronatorum S. R. E.
Presbyter Cardinalis, ac Major Pœnitentiarius, & Ordinis
Minimorum Protector teſtatur, quod Clem. VIII.
conceſſit vivæ vocis oraculo moderno, & pro tempore
exiſtenti generali Ordinis fratrum Minimorum, ut omnibus,
& ſingulis fratribus, & ſororibus Tertiariis, necnon
ſingulis Fundatoribus, Conſervatoribus, & Procuratoribus
ſingularum domorum dicti Ordinis, plenariam
omnium peccatorum ſuorum indulgentiam, &
remiſſionem ſemel duntaxat ſingulo quoque triennio
elargiri, & concedere poſſit. Ipſique fratres, & ſorores
Tertiarii, necnon Fundatores, Conſervatores, & Procuratores
de licentia dicti Generalis, eligere poſſint
unum Confeſſorem idoneum, eundem ordinem profeſſum,
qui eos ab omnibus caſibus, etiam Epiſcopalibus,
& cenſuris Eccleſiaſticis abſolvere, & pœnitentiam
ſalutarem pro modo culpæ injungere valeat, ex
Laurent. de Peirin. *tom. 1. Privil. conſt. 9. Clem. VIII.* ubi
§. *2. n. 1.* ait, poſſe adhuc Generalem ſui Ordinis prædictam
indulgentiam elargiri, & facultatem eligendi
Confeſſarium adhuc durare, ſed non poſſe à caſibus
Epiſcopo reſervatis de jure, vel conſuetudine abſolvere;
dictumque Confeſſorem quoad perſonas ſæculares,
nunc debere eſſe ab Ordinario approbatum.

Multa alia privilegia ſupradictis ſimilia recenſentur 5
*in compendio privileg. ordinis D. Hieronymi, & Societatis
Jeſu tit. diſpenſatio*, necnon à Caſarubio *in Compend.
verb. abſolutio*, & ab Eman. Roder. *tom 1. qq. regul. q. 63.*
& Corduba *in annotatio. ad collect. verb. diſpenſatio* §. 17.
atque à Miranda *in Manual. Prælator. tom 2. quæſt. 33.*
Quorum cum aliqua conceſſa ſint per vivæ vocis oracula,
& aliqua ſubmiſſa ſuperiorum voluntati, ideo in
eorum uſu cautè, & maturè procedendum eſt; præterquam
quod poſt prædicta Privilegia, Indulgentias, &
gratias, cum emanaſſet conſtitutio Pauli V. hic per ex- 6
tenſum apponenda, unusquisque videat in ea quam
probabilitatem, & ſubſiſtentiam habeant.

PAULUS

PAULUS QUINTUS.

Ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex in B. Petri Sede conſtitutus, cui inter alia cœleſtis Indulgentiarum theſauri diſpenſandi cura incumbit, ſollicitè proſpicere debet, ac ſolerter, ut hujuſmodi Indulgentiarum diſpenſatio; & uſus ad Dei gloriam, & animarum ſalutem præcipuè dirigatur, & ne ex illarum multiplicitate confuſio, aut inanis interpretatio exoriatur. Proinde cum fel. mem. Clemens Papa VIII. Prædeceſſor noſter magna cum diligentia, & ſolicitudine procuraverit abuſus, & corruptelas, tum in communicando indulgentiarum theſauros, tum in modo illos recipiendi irreptos tollere. Et propterea ſua quadam conſtitutione formam aggregandi, inſtituendi, & rectè adminiſtrandi Societates, & Confraternitates præſcripſerit, licet morte præventus hanc piam ejus voluntatem ad finalem executionem deducere, neq; etiam, ut cogitaverat, circa Indulgentias à pleriſq; Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus, Religionibus & Ordinibus Monaſticis, & Mendicantibus diverſis temporibus conceſſas aliquid deliberare potuerit. Nos, qui nullis noſtris meritis, ſed ſola Dei benignitate ad ſummi Apoſtolatus officium vocati ſumus, ſusceptum à tanto Pontifice pium hoc opus ad optimum finem perducere cupientes, ubi primum Catholicæ Eccleſiæ regimen ſuſcepimus, Venerabil. fratrib. noſtris S. R. E. Cardinalib. ad hoc opus à dicto Clemente Prædeceſſore deputatis, de quorum numero tempore ipſius Clementis Prædeceſſoris eramus, injunximus, ut in illo opere ad ulteriora progrederentur, & Indulgentias Regularibus conceſſas recognoſcerent, iiſq; recognitis rem nobiſcum communicarent. Cum itaq; præfati Cardinales privilegia, conceſſiones & gratias prædictas Religionibus, & Ordinibus conceſſas diligenter inſpexerint, & examinaverint, ac eorundem Ordinum Superiores, & Officiales pluries audiverint, ac circa eaſdem Indulgentias varia dubia, & incertitudines, & confuſiones adeſſe comperermt, & ex judicio eorundem etiam Regularium, vel aliquorum ex illis nobis propoſuerint valde expedire, pro eorum majore ſecuritate, & beneficio, ut Indulgentias ipſis Religionibus, & Ordinibus ad inſtar, vel per communicationem, aut alio modo hactenus conceſſas annullaremus, & revocaremus, ac alias particulares illis concederemus. Nos matura ſuper hoc conſultatione præhabita, cupientes perſonis Regularibus quibuſcunq; quorumvis Ordinum, tam Monaſticorum, quàm Mendicantium ſpirituale ſolatium, & juvamen afferre, infraſcriptas Indulgentias, & gratias, quas perſonis Regularibus intra clauſtra, aut extra, cum licentia tamen ſuorum Superiorum legitima de cauſa illis conceſſa, degentibus tantummodo ſuffragari debere declaramus, concedendas duximus. Omnibus igitur Chriſti fidelibus, qui canonicè, & juxta ordines cujuslibet Religionis, & Conſtitutiones Apoſtolicas habitum regularem à legitimis Superioribus cauſa profitendi in illo ſuſceperint, die primo eorum ingreſſus in ipſam Religionem, ſi verò pœnitentes, & confeſſi ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum ſumpſerint, plenariam. Ac cuilibet Novitio, qui pœnitens, & confeſſus ac ſacra Communione refectus poſt completum probationis annum profeſſionem emiſerit, etiam plenariam. Necnon cuilibet Religioſo intra clauſtra ſui Monaſterii viventi, qui in feſto principali ſui Ordinis confeſſus, & ſacra Communione refectus fuerit, aut Miſſam recitans pro Chriſtianorum Principum concordia, hæreſum extirpatione, Romani Pontificis ſalute, ac ſanctæ Matris Eccleſiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderit, etiam plenariam. In cujuslibet verò mortis articulo ſi pariter verè pœnitens, & confeſſus, ac ſacra Communione refectus, vel quatenus id facere nequiverit, ſaltem contritus nomen JESU ore, ſi potuerit, ſin autem corde, devotè invocaverit, etiam plenariam. Qui verò ad Presbyteratus ordinem canonicè promotus, & confeſſus primam Miſſam celebrabit; necnon etiam iis Religioſis, qui pariter confeſſi, ac ſacra Communione refecti eidem Miſſæ interfuerint, aut ipſo die Miſſam ſimiliter celebrabunt, etiam plenariam. Iis verò qui de ſuorum Superiorum licentia à negotiis per decem dies alieni in Cella commorabuntur, aut ab aliorum converſatione ſeparari in piorum librorum, & aliarum rerum ſpiritualium animos ad devotionem, & ſpiritum inducentium lectionibus operam ſuam dederint, addendo ſæpè conſiderationes, & meditationes myſteriorum fidei Catholicæ, divinorum beneficiorum, quatuor Noviſſimorum, Paſſionis Domini noſtri JEſu Chriſti, & aliorum exercitiorum, orationum, jaculatoriarum, aut vocalium ſaltem per duas horas in diem, & noctem orationibus mentalibus, ſeſe exercendo, faciendo eodem tempore confeſſionem generalem, aut annualem vel ordinariam, ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum ſumpſerint, aut Miſſam celebraverint, quoties pro quolibet prædictorum exercitiorum plenariam ſimiliter omnium peccatorum ſuorum Indulgentiam, & remiſſionem miſericorditer in Domino concedimus. Præterea iidem Religioſi intra clauſtra viventes, qui ſuam Eccleſiam devotè viſitaverint, & ut præfertur oraverint, conſequantur eaſdem Indulgentias, quas viſitantes Eccleſias Urbis & extra eam diebus Stationum conſequuntur, in omnibus diebus, perinde, ac ſi ipſas Urbis Eccleſias perſonaliter viſitarent. Omnibus item Religioſis intra clauſtra, ut ſupra viventibus, qui quinquies Orationem Dominicam, & toties ſalutationem Angelicam ante Altare eorum Eccleſiæ in quolibet die quinq; annos, & totidem quadragenas: iis verò qui de ſuorum Superiorum licentia in itinere exiſtentes, aut extra clauſtra degentes, tanquam Prædicatores, & Lectores quinquies eandem orationem Dominicam, & toties ſalutationem Angelicam ante quodlibet Altare ſimiliter dixerint, etiam quinque annos, & totidem quadragenas: Necnon etiam eiſdem Religioſis, qui per menſem integrum ſingulis diebus ſpatio mediæ horæ orationem mentalem fecerint, ac confeſſi, & ſacra communione ultima Dominica menſis hujuſmodi refecti fuerint, ſexaginta annos, & totidem quadragenas. Qui verò contrito corde, & pœnitentes eorum culpas, & peccata, ac imperfectiones in Capitulis culparum accuſabunt, & ſpiritualiter communicabunt, & exercitium virtutum facient; tres annos, & totidem quadragenas. Quotieſcunq; autem de licentia Summi Pontificis, aut ſuorum Superiorum in Ditiones, & Terras Infidelium, aut Hæreticorum ad concionandum, aut Catholicos docendum, vel Infideles, & Hæreticos ipſos ad fidem Catholicam convertendum, & Eccleſiæ gremio reducendum miſſi fuerint, ſi pœnitentes, & confeſſi, ac Sanctiſſima Communione refecti fuerint, vel Miſſam celebraverint, vel meliùs ad hujuſmodi opus ſeſe parare valeant, pro duabus vicibus, videlicet quando itineri ſe accingent, & quando in Provinciam, ubi prædicta opera ejus exercenda erunt, ingreſſi fuerint, plenariam omnium peccatorum ſuorum Indulgentiam, & remiſſionem miſericorditer in Domino pariter concedimus, & elargimur. Et inſuper cum Superior in viſitationibus generalibus orationes quadraginta horarum pro bonis viſitationis progreſſu collocare voluerint, iis Religioſis, qui dictis orationibus ſaltem ſpatio duarum horarum in diverſo tempore interfuerint, & ibi pro Chriſtianorum Principum concordia, hæreſum extirpatione, Romani Pontificis ſalute, ac ſanctæ Matris Eccleſiæ exaltatione, necnon diſciplinæ, & obſervantiæ regularis augmento, pias ad Deum preces, ut ſupra dictum eſt, effuderint, ſi confeſſi, & ſacra Communione refecti fuerint, aut Miſſam celebraverint, plenariam ſimiliter omnium peccatorum Indulgentiam, & remiſſionem ut præfertur, credimus. Volumus autem, ut omnes ſupradictæ Indulgentiæ, & gratiæ Religioſis regularibus cujuſvis Ordinis tam Monaſtici, quàm Mendicantis duntaxat, ut præfertur conceſſæ, etiam omnibus Monialibus cujuſvis regulæ approbatæ, & intra clauſtra cum tribus votis ſolemnibus viventibus, & perpetuam clauſuram ſervantibus, tam Ordinariis locorum, quàm etiam regularibus cujuſcunq; ordinis, regulæ, & inſtituti ſubjectis ſuffragentur. Præſentibus perpetuis futuris temporibus duraturis. Cæterum omnes, & ſingulas Indulgentias quibuſcunq; Ordinibus, & inſtitutis regularibus hujuſmodi, etiam Mendicantibus, & quibuslibet perſonis regularibus, tam vigore privilegiorum, & litterarum Apoſtolicarum, quam vivæ vocis oraculo, aut aliàs quovis modo per quoſcunq; Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros, ac Nos, & Apoſtolicam Sedem hactenus

conceſſas, confirmatas, approbatas, & innovatas auctoritate, & tenore, prædictis perpetuò revocamus, caſſamus, annullamus & abrogamus, & ad præſentium noſtrarum litterarum præſcriptum reducimus, & moderamur. Non obſtantibus, &c.

7 Moniales Epiſcopo ſubjectæ poſſunt abſolvi ab omnibus caſibus reſervatis, & diſpenſari in irregularitatibus, & aliis caſibus, quæ conceduntur in Concilio Tridentino *ſeſſ. 24. de reformat. cap. 6.* ſicut etiam poſſunt abſolvi ab excommunicationibus, aliiſque cenſuris, eo modo, ſicut abſolvuntur ſubditi ejuſdem Epiſcopi virtute ejuſdem decreti; ex Sanch. *in præcept. decal lib. 4. cap. 39. n. 34. & lib 2. c. 11. n. 10.* quicquid dicat Petrus Ledeſma *tom. 2. Summæ, tract. 1. c 6. poſt 26. concl. dub 4.* quem refutat idem Sanchez *loco cit.* de qua re fuſiùs *quæſ. ſequenti*, ubi etiam de caſibus Sedi Apoſtolicæ, & Epiſcopis reſervatis, ſecundum praxim hodiernam agitur.

Eodem privilegio gaudent Moniales ſubjectæ Prælatis regularibus, qui potiuntur eadem facultate, & latè ſcripſi *tom 2. de jure Abb.* de qua re videatur Emanuel. Roder. *tom. 1. q. 20. art. 22. & 29.*

QUÆSITUM VIII.

Vtrùm Epiſcopi aliiq; Superiores Monialium poſſint ſibi caſus erga illas reſervare, & quis poſſit ab illis abſolvere?

SUMMARIUM.

1 *In Monachis, quæ regulariter ſunt conſtituta, in Monialibus etiam ſtatuta cenſentur.*
2 *Sub maſculino nomine in materia odioſa cadit fœmininum.*
3 *Prælatorum Monialium eſt abſolvere illas à caſibus reſervatis.*
4 *Illius eſt ſolvere, cujus eſt ligare.*
5 *Abſolvi poſſunt Moniales, etiam ab enormi exceſſu per Epiſcopum, & num. 10.*
6 *Epiſcopi, an aliquando poſſint abſolvere exemptos?*
7 *Epiſcopi abſolvere poſſunt extra mortis articulum impeditos ab omnibus caſibus Sedi Apoſtolicæ reſervatis.*
8 *Capitulum Sede vacante, & Prælati omnes juriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentes, poſſunt abſolvere ſuos ſubditos impeditos à caſibus reſervatis Sedi Apoſtolicæ.*
9 *Procuratorem an mittere teneantur impediti ad ſummum Pontificem, ut ab ipſo abſolvantur?*
11 *Regulares virtute ſuorum privilegiorum, an poſſint abſolvere à caſibus in Bulla Cœnæ, & Epiſcopo reſervatis?*
12 *Clauſura Monialium violatio ob malum finem eſt reſervata Papæ.*

1 Reſpondeo affirmativè, quia regulariter quæ in Monachis ſunt conſtituta, in Monialibus etiam quoad eis proportionabilia ſtatuta cenſentur; ita Menoch. *de arbitr. Jud. cent. 5. caſu 421.*

2 Præterea in legum diſpoſitione frequentiſſima ſententia eſt, etiam in materia odioſa, & pœnali ſub maſculino nomine claudi fœmininum, ut latè probat Decius *regula fœminan* (*sic*) *no verſ 3. qu.* & multi alii, quos referunt, & ſequuntur Tiraquell. *de retractu lignagier §. 1. gloſſ. 9. n. 221.* Menoch *de adipiſcenda poſſeſſione remed. 4. n. 61.* ut refert Sanch. *de præcept. decalog lib. 6 c. 16. n 89.* & Homob. *de caſibus reſer par. 3 c. 1. prope finem.*

Quo verò ad abſolutionem prædictorum caſuum
3 reſervatorum, præter ea, quæ *ſuperius* dicta ſunt *in antecedenti quæſito*, certum eſt, ad ſuperiorem Monialium ſpectare, cum ad illos pertineat dictos caſus ſibi reſer-
4 vare, ratio deſumitur ex illo trito axiomate, *illius eſt abſolvere, cujus eſt ligare.*

5 Naldus *in ſumm. verbo Moniales, num. 9.* aſſerit, Moniales, etiam ob enormem exceſſum, & ab Epiſcopo abſolvi debere, quia extra clauſtrum exire non poſſunt. Et Epiſcopus etiam in exemptas Papæ auctori-
tate fungitur; & licet habeant Generalem, tamen ob 6
reverentiam ordinis Epiſcopalis, hoc Epiſcopis indultum eſt. *Ex Deciſ. Rot. Rom 25. de ſent. excomm. in antiquis*, & videtur quod etiam exempti poſſint ab Epiſcopis diſpenſari in Irregularitatibus, & abſolvi à cenſuris Epiſcopis privativè reſervatis; unde poſſunt ab illis abſolvi, & diſpenſari in Irregularitatibus, & defectibus ex delicto occulto provenientibus; juxta decretum Concil. Trid. *ſeſſ. 24. c. 6.* ratio eſt, quia licèt Religioſi ſint exempti ab Epiſcopis quoad juriſdictionem ordinariam, tamen quoad actus proprios Epiſcoporum, & in quibus non ſubduntur juriſdictioni ſuorum Prælatorum, quales ſunt hujuſmodi abſolutiones, & diſpenſationes, poſſunt eſſe iis ſubjecti; ita tradunt Suarez *tom. 4 de relig tract. 8 lib. 2. c. 2. n. 12.* Sanch *lib 4. in decal. c. 36. n. 32.* Cornejo *tom. 2. in 3. par. de irregul. diſp. 3. dub. 5.* Lezana *tom. 1. ſumm c. 11. n. 6.* ubi addit, quod ad hunc effectum non requiritur licentia, vel voluntas Prælati; ratio eſt, quia religioſus utitur jure ſuo in re conducente ad ſalutem animæ; licèt quando hujuſmodi diſpoſitiones, & abſolutiones obtineri poſſunt à Prælato proprio ratione alicujus Privilegii, vel aliunde, non debent Religioſi, necnon Moniales regularibus ſubjectæ, & forſan non poſſunt petere ab Epiſcopis, quia hoc videtur cedere in dedecus Religionis, præſertim, quia probabile eſt, eo ipſo quod Prælatus exemptus hactenus habet poteſtatem diſpenſandi, habeat etiam jus, ut nullus ſe intromittat circa ſuum ſubditum: ex Suarez *loc. cit. num. 13.* & *cap. 23. num. 4.* ubi extendit hoc, quod diximus ad caſum neceſſitatis, in quo Religioſus non poteſt adire ſuum Prælatum.

Epiſcopi namque abſolvere poſſunt extra mortis ar- 7
ticulum impeditos à quibuſcumq; caſibus, & cenſuris Apoſtolicæ Sedi reſervatis, etiam à crimine hæreſis, & à cenſura contracta ob tale crimen. Etenim ratio illa generalis, ne ſcilicet reſervatio, quæ pro bono charitatis eſt adinventa, contra charitatem vergat, & in periculum animarum, ſic Duardus *in Bulla Cœnæ Domini lib. 3. §. 2. concl. 3. n. 45.* qui *n. 40.* ampliat dictam concluſionem, ut non ſolum Epiſcopi de jure antiquo, ſed etiam de jure novo, non obſtante decreto Clementis VIII. poſſint abſolvere impeditos extra mortis articulum ab omnibus caſibus, & cenſuris in Bulla, & dicto decreto, ejus denique moderatione & innovatione, ut dicemus *inferius num. 11.*

Eandem facultatem habent Capitulum Sede Vacan- 8
te, & omnes Abbates, & alii Prælati, tam regulares, quàm ſæculares habentes diœceſim, & juriſdictionem quaſi Epiſcopalem, ex eodem Duardo *loc. cit.* & Greg. Polacc. *par. 2. vacat. epidem. de Confeſſ. Monial n. 4.* ubi ſubdit, ſi autem ab hujuſmodi cenſuris non poſſent impediti abſolvi per alium, quàm per Romanum Pontificem, profectò ad impoſſibile obligarentur, contra textum *in l. impoſſibilium ff. de reg. jur.* Nam quonam pacto ſenio confecti, infirmi, & alii ſimiles, qui ad labores itineris ſunt penitus inutiles, & multo magis Moniales, quibus imperata eſt perpetua clauſura, Roman. Sedem adire poterunt? Ne igitur pia Mater Eccleſia videatur fideles ad impoſſibile obligare, dicendum eſt, quod ſicut conceſſit, ut in articulo mortis conſtituti per alium, quam per Romanum Pontificem poſſunt abſolvi ab omnibus caſibus, & cenſuris in *dicta Bulla* contentis; ita etiam id ipſum indulſiſſe cenſeri impeditis.

Et tales impediti adeo abſolvi poſſunt per alium, 9
quàm per Romanum Pontificem à caſibus, & cenſuris Apoſtolicæ Sedi reſervatis, ut non teneantur ad ipſum Pontificem Procuratorem mittere, vel nuncium, qui eorum nomine vice gerat in petenda abſolutione; quoniam à jure ad id non obligantur, ut ex Nav. Ugol.

& aliter

& aliter ampliat idem Duard. *ubi ſupra concl. 1. num. 21* Bonac. tamen *de cenſuris diſp. 1. q. 3. punct. 2 n. 3.* negat taliter impeditos poſſe abſolvi, &c. quando Legatum, vel alium habentem privilegium abſolvendi adire poſſunt. Sed quod ad Moniales Diœceſis Venetæ ſpectat, quando ipſæ adeunt Patriarcham, Sedem Apoſtolicam adire dicendum eſt, cum circa Moniales ipſe ſit ipſius Sedis Apoſtolicæ Delegatus, etiam privativè quoad alios. Extat de hoc particulare *Breve Leonis X.* Ho-
10 mobonus item *p. 3. Can. reſol. cap. 7. & 8* probat Moniales ob quemlibet exceſſum, etiam hæreſis externo actu proditæ, abſolvi poſſe ab Epiſcopo Diœceſano, vel à confeſſario de ipſius Epiſcopi licentia, cum juſtum impedimentum Summum Pontificem adeundi ſubſit, nec Romam mittere, vel ſcribere ipſæ Moniales teneantur.

11 Poterant enim Regulares quibuſdam anni ſolemnitatibus abſolvere à caſibus, & cenſuris Sedi Apoſtolicæ reſervatis, ſed modò extat decretum Sacræ Congregat. Cardinalium, juſſu Clementis VIII editum *anno 1601. die 9. menſis Januar.* quo prohibetur Confeſſariis, tam regularibus, quàm ſecularibus, per univerſam Italiam degentibus, ne ſub prætextu Privilegiorum abſolvant ab ullo ex caſibus clarè, vel dubiè in Bulla Cœnæ contentis, aut Sedi Apoſtolicæ quomodocumque reſervatis, aut in futurum per Sanctitatem ſuam pro tempore in eadem Bulla, vel aliter reſervandis; nec etiam à caſibus, quos Ordinarii locorum hactenus reſervarunt, vel impoſterum ſibi reſervabunt, nullo caſu, etiam neceſſitatis, vel impedimenti, niſi in mortis articulo, ſeu cum nova, vel ſpeciali Sanctitatis ſuæ, aut ſuorum ſucceſſorum, vel Ordinariorum, quoad caſus ab ipſis tantum reſervatos, reſpectivè impetrata in ſcriptis licentia.

Prædictum decretum poſtea moderatum fuit ab eadem Sacra Congreg. de mandato Clem. III *anno 1602. die 26. Novemb.* quod ſcilicet ſub ejusdem prohibitione, illos tantum impoſterum caſus comprehendi, qui in Bulla Cœnæ continentur. Prætererea violationis immunitatis Eccleſiarum in terminis Conſtitutionis felic. re-
12 cord. Greg. XIV. quæ incipit, *Cùm aliàs nonnulli*; violationis Clauſuræ Monialium ad malum finem, provocantium, & pugnàtium in duello, juxta decretum Sacr. Conc. Trid. & Conſtitutionem fel. record. Greg. XIII. incipientem. *Ad tollendum.* Injicientium violentas manus in Clericos, juxta Canon. *Si quis ſuadente, &c.* Simoniæ realis ſcienter contractæ, & confidentialis beneficialis, necnon caſus, quos Ordinarii locorum ſibi reſervant; in quibus omnibus enumeratis caſibus duntaxat & ſublata, etiam pœna inhabiralitatis audiendi Confeſſiones, eadem Sacra Congregatio vult, & mandat dictum decretum in ſuo robore permanere.

Quia verò tempore Pauli V. dubitatum fuit, an per prædicta decreta prohiberentur Regulares abſolvere à cenſuris Sedi Apoſtolicæ & Epiſcopis reſervatis, eſto à caſibus abſolvere non poſſent, ideo eadem Sacra Congreg. Cardinalium *die 7. Januar. 1617.* de mandato ejusdem Pauli V. declaravit, comprehendi etiam abſolutiones à prædictis cenſuris. Ita Quarant. *in ſumm. Bullar. verb. caſus reſervati*, Mirand. *tom 1. Manual Prælator. q 46 art. 2. & ſeqq.* Peir. *tom 1. Privil. conſt. 1. Julii II. §. 32. n. 63.* Lezan *tom. 1. ſum c. 19. n* 1.

Ex quo ſequitur, poſſe Confeſſarios omnes, qui fruuntur privilegio Pauli III. citato à Lezana *tom. 1. ſumm. c. 19. n. 16.* vel aliis ſi forſan habuerint, abſolvere ſuos pœnitentes ſive extra ſive intra Italiam, ſive in Urbe, ſive extra Urbem ab aliis caſibus. & cenſuris Papalibus, ſeu Sedi Apoſtolicæ reſervatis, præter annumeratos in prædicta declaratione Sacræ Congreg.

Regulares pariter virtute ſuorum privilegiorum abſolvere poterant à caſibus Epiſcopo reſervatis; his tamen temporibus talis poteſtas ſublata eſt, ut diximus, à Sacra Congregatione tempore Clementis VIII. Tum quia eadem Sacra Congregatio prius reſcripſerat S. Carolo Borromæo anno 1577. quærenti, An regulares ex privilegiis à Sede Apoſtolica impetratis, poſſint à caſibus Epiſcopo reſervatis abſolvere, *ex facultatibus per Mare magnum, aliave Privilegia regularibus conceſſa, factam eis non eſſe poteſtatem abſolvendi à caſibus ſibi Epiſcopo reſervatis.* Ita refert Confectius *in ſumma mater. ex priv. mendic.*

Tum denique & principaliter, quia eadem Sacra Congregatio ſub Sanctiſſimo D. N. Urbano VIII. declaravit *per confirmationes Privilegiorum, quas à Sede Apoſtolica poſt Sacrum Concilium Tridentinum obtinuerunt, nequaquam revixiſſe Privilegia prius ab eodem Concilio, ac deinde etiam ipſius Congregationis decretis ſublata, atq; extincta, ſi qua habebant, abſolvendi à caſibus Ordinario loci reſervatis, quemadmodum nec indulta abſolvendi à caſibus contentis in Bulla, quæ in die Cœnæ Domini legi conſuevit: utpote ſublata per annuam ipſius Bullæ publicationem, vires, aut robur acquiſiviſſe ex ſubſequentibus Privilegiorum confirmationibus. Ac proinde Regulares cujusvis Ordinis. Congregationis, Societatis, & Inſtituti etiam neceſſario exprimendi, nec intra, nec extra Italiam. in vim privilegiorum, aut confirmationum ejusmodi, quas vel hactenus obtinuerunt, vel deinde fortè obtinebunt, poſſe quemquam abſolvere ab eisdem caſibus in Bulla Cœnæ, aut Ordinario loci reſervatis; ac ſi ſecus egerint, abſolutiones nullas, atq; irritas fuiſſe ac fore.* Habetur apud Barboſam *de officio Parochi cap. 19. num. ultim. §. Illud Regularibus.*

Notandum tamen, quod poſt mortem Epiſcopi, qui ſibi caſus reſervavit, poteſt Confeſſarius quilibet ab illis abſolvere, quia tunc deſinunt eſſe reſervati, ex Eman. Sà *in ſum. verb. abſolutio n. 20.* & Quarant. *loc. cit. in fine*, ubi hoc limitat ſolum pro caſibus, quod Epiſcopi ſibi reſervarunt, non verò pro illis, qui de jure ſunt Epiſcopis reſervatis.

QUÆSITUM IX.

De Inſtructione, & loco Confeſſarii, pro recipiendis Monialium Confeſſionibus, aliisq; Sacramentis adminiſtrandis.

SUMMARIUM.

1 *Inſtructiones pro Confeſſariis Monialium.*
2 *Confeſſionalia pro Monialibus ex locis occultis amovenda ſunt, & in Eccleſia exteriori collocanda.*
3 *Confeſſarius Monialium in Confeſſionalibus exiſtentibus in Eccleſia exteriori excipere debet earum Confeſſiones.*
4 *Confeſſarius Monialium ingredi poteſt Clauſuram, ut Monialium Confeſſionem audiat. ibiq; alia Sacramenta miniſtret, quatenus illæ ægrotent, vel alio legitimo impedimento detineantur.*
5 *Extremæ Unctionis Sacramento adminiſtrato Moniali ægrotæ, an illam in manibus aliarum Monialium moriendam debeat Confeſſarius ſtatim relinquere, & egredi è Monaſterio.*

BRevem Inſtructionem ab aliquibus Doctoribus 1
reſumptam pro Confeſſoribus Monialium tradit Polaccus *2. p. vacat. epidem.* de Confeſſario prope finem ſub his verbis.

Libet hîc pro coronide ponere aliquas pro Confeſſariis Monialium Inſtructiones ex *Barbio & aliis.* Primum enim omnium, quicumq; à Superioribus ad audiendas Sanctimonialium confeſſiones eſt delect⁹, omni proviſione animi cavere debet, ne id muneris ſuo potiùs ipſius ſtudio, auctore, aut inani quadã ui, & nimia æſtimatione, quam obedientiæ iis, quibus debet, præſtandæ, & in ſua vocatione ambulandi, voluntate ſuſcepiſſe videatur, ad quam omnes ipſius cogitationes. affectus, dicta, & acta, cum ſint referenda, atq; dirigenda in eo plurimum ſtatuere debebit, ut ab omnibus intelliga-

 tur,

tur, ſe ad negotium tanti ponderis, quantum eſt operam navare Monialibus, ad virtutum perfectionem, & abſolutionem per rectas confeſſiones, & ſpirituales admonitiones, atque præceptiones, quoad eis fieri poſſint, perducẽdis, vocatum, partes ſuas diligenter obire.

Si adhuc intra juventutis annos ſua verſabitur ætas, uſque rerum propterea, & experientia vacabit, ſe conſilio, ope, & ductu ſeniorum, qui in audiendis Monialium confeſſionibus maximè ſint verſati, indigere intelligat, & ea de re illos perſæpe in conſilium adhibebit. Ac quemadmodum medici ſtudium in experimento, & praxi, duos ſaltem annos, antequam ad exercendam ipſam artem aggrediantur, ponere ſolent; ita, atque adeo multò magis juvenes, qui procul ſunt à Confeſſionibus, cum ſenibus agere, & ab iis alienas conſcientias moderandi, & controverſias, quæ ſuboriri poſſunt, explicandi, doctrinam percipere oportet D. Auguſtinus *Epiſt. 75 ad Auxentium Epiſc.* ſe quamvis Epiſcopum veteranum, & ætate etiam provectum, à juniore tamen, & à quovis collega ſuo, vel unius, anni Tyrone, & novitio, ad diſciplinam omnium rerum, quæ ab eo tradi poſſent, ſuſcipiendam paratum eſſe, ſæpenumero dicebat.

Cum multæ in hujusmodi officium periculi circumſtantiæ occurrant, ne quid offendatur, prudentia in his, quæ pertinent ad ſpiritum, non parva poſtulatur; cum enim de optimo Monialium ſpirituali Patre ſermo eſt, non bonus quidam duntaxat vir, & tantummodo doctus intelligitur, ſed cordatus, & prudens, quique in hoc officii genere Lyceus videatur.

Oportebit igitur frequenter in divinas ſe precationes effundere, ut Dominus ei ſuum ſpiritum immittat, qui illum moveat, & præcipuo quodam munere, & ſingulari gratia illi præmonſtret, qua ratione eas animas rectè dirigat, atque gubernet.

Tentationes in ſe ipſo, ut ſuperet, curabit, quo Sacræ Virgines à ſe capiant exemplum, quomodo illa certare, certantesque in ſemetipſis palmæ, & victoriæ competentes fieri oporteat. Præſtabit, ut exempla ſubmiſſionis, humilitatis, patientiæ, manſuetudinis, & erga majores, atque ſuperiores, obſequii, & obedientiæ, in ſeipſo compareant, & præfulgeant.

Ad ſubſellium, unde audiuntur Confeſſiones, plurimùm non accedet, ac quandiu ibi erit, cum Sacris Virginibus perinde aget, ac ſi tunc primùm ad eas veniſſet, & nunquam aliàs cum illis ſermonem habuiſſet; ſic enim fiet, ut unius, ejusdemque Monialis ſacram Confeſſionem omni pietate, & perpetuo Religionis exemplo, ad multos annos poſſit audire.

Curabit omninò, ut Moniales in ſuum, tanquam in Dei conſpectum prodire aſſuefaciat, non quidem, ut nugas dicant, ſe ipſas laudent, probent, aut alienos defectus enuncient, & palàm faciant, aut alia id genus abſurda, inepta, & importuna agant; ſed ut purè, integreque admiſſa à ſe peccata confiteantur.

In Confeſſionibus, tempus, quàm æquiſſimè poterit, omnibus diſtribuet, quod ſi aliqua majori auxilio indigebit, quàm alia, ei ita prudenter, & circumſpectè opitulabitur, ut aliarum rationibus, & utilitati non obſtet, & ne minimam quidem occaſionem mali rumoris afferre poſſit; cum id intueri, & ſpectare debeat, ut non ſolum omnibus idem ſit, nullo habito diſcrimine, ſed etiam, ut omnes compertiſſimum habeant, ipſum ab hoc alieniſſimum eſſe.

Magnopere declinabit, evitabit, atque prorſus abhorrebit, ne ulla ejus peculiari amore illaqueetur, & teneatur; quod ſi id ille, aut ex verbis, aut ex genere ſermonis, aut alio argumento, conjectura aſſequi, & præſagire poterit, protinus huic morbo, adhibita libertate orationis, & pondere, medicina facienda eſt; ſic planè, ut ſanctimonialis ad ſanitatem redeat, & ſe totam ad Deum convertat.

Judicium, & prudentiam huc intendat ſuam, ne ullius ſacrarum Virginum, præcipuo, & ſingulari ſtudio, atque amore afficiatur, utpote commendatione ſanctitatis, Religionis, aut egregiæ indolis, aut probi exempli; aſſeverat enim D. Thom. *opuſc. 64.* amorem ſpiritualem, & ſanctum niſi ſumma animi vigilantia, & cordis cuſtodia fuerit adhibita, in corporeum, & carneum mutari; adde, quod cæteris is ſororibus eſt offenſionis.

Monialibus ſactas conciones ipſe non habeat, niſi ſit ſumma inopia eorum, qui verbum Dei illis enuncient; tunc de virtutibus tantum, non de vitiis verba faciet; votorum vim, & obligationem in univerſum exponere poterit, aut generatim peccatum exagitare, & vituperare, aut aliquod Domini noſtri paſſionis myſterium ſumere, aut vitæ ſanctiſſimæ Deiparæ Virginis, aut bonum exemplum ſanctorum virorum, aut cætera id genus, nihil ſingulariter tangens, quod ad Monaſterium pertineat, ſive malum, ſive bonum id fuerit, & nunquam ſe ab ipſis ulla in re offenſum indicans.

Curabit tamen ipſe Confeſſarius, doctos, prudentes, ac ipſos Concionatores pro ſuis Monialibus habere, qui bis ſaltem in ſingulos menſes Dei verbum eis prædicent.

Quando Confeſſarius extraordinarius ad ejus Monaſterium miſſus fuerit, longè ipſe abſcedet, nec in conſpicuum prodibit, donec ille diſceſſerit.

Confeſſiones Monialium ſui Ordinis audire non licet Generali absq; Epiſcopi ſpeciali deputatione; ex Sacra Congr. Concil. 13. Novembr. 1627. apud Barboſ. *in collect. Bull. verb. Confeſſarius Monialium.*

Extraordinarius Confeſſarius divinæ gloriæ, & animarum ſalutis zelo, & amore ardens, antequam ad Monaſterium ſibi aſſignatum accedat, cum Monialium Vicario aget, ut obſtacula, & impedimenta, quæ ibi ſunt, ab eo cognoſcat, quæ in cauſa ſunt, quominus illius Monaſterii Moniales ad perfectionem religionis tendant, quemadmodum illarum officium poſtulat, atque adeò efflagitat; ut ea pariter moneantur, quæ ſibi adjumenti eſſe poterunt, ut pravos habitus evellat, & veram religionis obſervantiam inſerat.

Antequam Monialibus aures præbeat, Præfectam alloquetur, ut quæ capita Regulæ ſerventur, quæ negligantur, ab ea cognoſcat, & leges à Superioribus ſanctias, & omnia, quæ ad Religionem neceſſaria, Monaſterium requirit.

Non ſe Confeſſario ordinario & multo minus ſanctimonialium Vicario intimum, & familiarem indicabit.

Et hic non abs re erit admonuiſſe, quæ in id prudentiſſimè ſanxit S. Carolus *in Conc. 1. p. 1.* ubi ait, quod Epiſcopi curent, ut univerſæ Moniales confiteantur Confeſſori extraordinario, ut quæ medicina hujusmodi indigent propter aliquem occultum animi morbum, neque ipſæ eam poſtulare, aut accipere audient ab uſitato Confeſſore, malis ſuis liberius mederi poſſint, Nald. *in ſum. verb. Monialis num. 3.*

Tuebitur omni ſtudio, & quoad ejus vires facere poterit, ordinarii Confeſſarii fidem, & auctoritatem eandemque augebit. Qua de re nullum ejus dictum, aut factum unquam carpet, exagitabitque, quod ſi aliter facere non poterit, non omittet ſaltem illum purgare, ac defendere, & ſublevare, cum dicet, non ſatis dilucidè ejus verba intellecta fuiſſe, aut alia id genus in medium proferet.

Excuſabit prudenter, non ſolum Confeſſarios ordinarios, uti diximus, ſed etiam alios, tum internos, tum externos ſuperiores, & calumniis à perturbatis animis perſæpe prodeuntibus vindicabit, ſciens nihil eſſe facilius, ac frequentius in Monaſteriis, quam ſubditas contra Superiores uti, ac de iisdem conque-

conqueri. Denique ita ſe gerat, ut veræ charitatis nexibus conjunctas cum ſuis Superioribus, & Confeſſariis ex animo obſequentes, necnon concordes Virgines Deo Sacras in pace relinquat. Alia monita ipſis Monialium Confeſſariis dari poſſunt.

Quod ad Sacramentorum frequentiam ipſas Moniales efficaciter adhortari tenetur, dummodo in hoc non ſint nimii, maxime in concedenda quotidiana Communione, quàm concedere nullo pacto debent alicui ex Monialibus inconſulto Epiſcopo.

Quod cavere ſummopere debent, ne verbis, aut ſignis, vel quovis alio modo peccata in Confeſſione audita prodeant. Nec audiendi ſunt, qui aſſerere non dubitant, Monialium Confeſſarios poſſe, imò, & debere ipſarum Monialium peccata Superioribus in communi propalare, ad eos in regimine externo adjuvandos. Debent igitur dicti Confeſſarii ita prorſus in omnibus caſibus ſe gerere, ac ſi in Confeſſione nihil audiviſſent, ſibique perſuadere, ut ſicut humanarum rerum regimen ab hoc Sacramento longiſſimè diſtat, ita debere nullatenus ab eo pendere; & hanc fuiſſe mentem Clement. VIII. conſtat ex Decreto illius *de caſibus reſervatis* facto pro Regularibus *anno 1594. die 20. menſes Maji*, ibi, *Tam Superiores pro tempore exiſtentes, quam Confeſſarii, qui poſtea ad Superioratus gradum fuerint promoti, caveant diligentiſſimè, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in Confeſſione habuerunt, ad exteriorem gubernationem utantur.*

2 Caveant igitur Monialium Superiores, ne Monialium Confeſſarios de ſtatu animarum ſibi commiſſarum, & Monaſterii interrogent; quia ſic læditur honor Sacramenti; quia non tam fidenter, ac frequenter ad illud homines accedent, ſi ſciant, aut vereantur, inde ſibi malum aliquod evenire poſſe, læditur quoque fama pœnitentis, quia ſi in generali defectus alieni in Confeſſione auditi propalari poſſint, periculum eſt, ut cognoſcantur pœnitentes auctores criminis. Quæ omnia in omnibus pœnitentibus accidere poſſe, timendum eſt, ſed maxime in Monialibus quæ ob ſexus fragilitatem timent, etiam, ubi non eſt timor, nec minus umbra timoris.

Poſſet tamen Monialium Confeſſarius absque revelatione ſigilli revelare Superioribus peccata ipſarum Monialium, quæ in Confeſſione audivit, ſi aliunde extra Confeſſionem illa ſciat, dummodò nihil certius affirmet, quàm ex illa notitia agnoſcat, quia aliàs ſigilli violator eſſet. An verò etiam debeat id agere, ſi peccata ſurgant in perniciem & dedecus Monaſterii, & non ſint emendata; Ego conſulerem hunc Confeſſarium, non per ſe, ſed per aliam perſonam piam, & religioſam hoc officium præſtare, ad vitanda ſcandala, quæ hinc oriri poſſent, ſi Moniales in cognitionem devenirent, (quod facile poteſt accidere) Confeſſarium eorum peccata Superiori propalaſſe; nullus enim ipſis unquam perſuadere poſſet, Confeſſarium, illa extra Confeſſionem audiviſſe; ſed firmiter crederet, Confeſſarium violaſſe ſigillum, & ideo Confeſſionis Sacramentum apud ipſas tam odioſum fieret, ut aliquæ potius eligerent damnari, quàm illi Confeſſario denuo confiteri. Talia ſunt ut plurimum Mulierum inclauſarum ingenia.

Confeſſarii Monialium ab iis nominati, non poſſunt removeri, niſi ex rationabili cauſa. Ex Sacra Congregatione Concil. 11. Julii 1626. apud Barboſ. *in Collect. Bullar. verb. Confeſſarius Monialium.*

Confeſſionalia Monialium, è ſacriſtiis, & locis occultis amoveantur, ac in exterioribus Eccleſiis collocentur; quod ſi Moniales in hoc renitentes extiterint, interdicantur; ex Sacra Congregat. Cardinal. ſub die 7. Martii 1617. teſte Barboſ. *de jure Eccleſ. lib. 1. cap. 44. num. 135.*

Confeſſarius Monialium Confeſſiones excipere debet, niſi ex legitimo impedimento Moniales accedere detineantur; nam ſi ægrotarent, vel ſenio laborarent, ver. gr. tunc ingredi debet Confeſſarius clauſuram non ſolum ad recipiendam earum Confeſſiones, verum etiam ad Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrandum, ſicut etiam ſi extremæ unctionis Sacramentum ſit præbendum, quo adminiſtrato, non debet relinqui Monialis ægrota ad benè moriendum aliis Monialibus, ut videtur ſentire Gavantus *in Man. Epiſc verb. Monialium clauſura num 43.* cum hodie iſta ſit praxis introducta, ut Monialis in extremis laborans, uſque ad ultimum vitæ aſſiſtentem ſibi Confeſſarium depoſcat; ex Victorello *de orig. & clauſ. Monialium §. An Confeſſor ſapire pag 48. & 49* Mortua autem Moniali, quomodo exequiæ peragendæ ſint, & An Confeſſarius tunc ingredi poſſit Monaſteria, & An ſolus, vel cum ſocio, dicetur *infra diſp. 23 qu. 2. 3 & 4.* 3 4 5

DISPUTATIO XVII.

De Privilegiis Monialium.

Quæſ. I. *Utrùm Moniales gaudeant Privilegiis Religionum, quas profitentur?*

II. *Utrùm Moniales Epiſcopis ſubjectæ communicent in Privilegiis Religionum, quarum habitum deferunt, & Regulam obſervant?*

III. *De Privilegio exemptionis Monialium ab Ordinariis locorum.*

IV. *Utrùm Prælati Monialium exemptarum poſſint illas renunciare, & Ordinariorum juriſdictioni ſubjicere, & è converſo?*

V. *Moniales, an gaudeant exemptione à Decimis, aliiſq; oneribus, impoſitionibus, & contributionibus?*

VI. *Utrùm Moniales, aliæq; Mulieres ſub habitu Clericali, vel regulari degentes, gaudeant privilegio fori, & Canonis* ſi quis ſuadente Diabolo?

QUÆSITUM I.

Utrùm Moniales gaudeant Privilegiis Religionum, quas profitentur?

SUMMARIUM.

1 *Moniales regularibus ſubjecta ferè omnes habent communicationem Privilegiorum, cum eiſdem Regularibus.*

2 *Vallis Umbroſæ Moniales habent communicationem privilegiorum ejuſdem Congregationis.*

3 *Fullienſis Congregationis Moniales communicant in Privilegiis, tam ſpiritualibus, quàm temporalibus cum dicta Congregatione Fullienſi.*

4 *Fratrum Prædicatorum Moniales gaudent Privilegiis conceſſis, & concedendis Ordinibus Minorum, Eremitarum Sancti Auguſtini, Carmelitarum, & Servorum B. Mariæ Virginis.*

5 *Sanctæ Claræ Moniales potiuntur omnibus gratiis ſpiritualibus, & temporalibus conceſſis, & concedendis Ordinibus ſancti Dominici, & ſancti Franciſci de Obſervantia.*

6 Monia-

6 *Moniales immaculatæ Conceptionis communicant in Privilegiis fratrum Mendicantium, quatenus eorum curæ ſint ſubjectæ.*
7 *Moniales omnes fratribus Minoribus ſubjectæ participant Privilegia conceſſa, & concedenda eisdem fratribus*
8 *Moniales de Pœnitentia in communi viventes, & ſub obedientia Abbatiſſarum ſanctæ Claræ, communicant in Privilegiis cum Monialibus ejusdem ſanctæ Claræ.*
9 *Sorores tertiæ regulæ communicant in Privilegiis fratrum, & ſororum tertiæ regulæ.*
10 *Sancti Auguſtini Moniales fratribus illius Ordinis ſubjectæ participant in Privilegiis, gratiis, & immunitatibus cum ejusdem fratribus.*
11 *Sancti Franciſci de Paula Moniales habent communicationem Privilegiorum cum fratribus ejusdem Ordinis.*
12 *Moniales aliæ, tam Mendicantes, quàm non Mendicantes, quibus Privilegiis gaudeant.*
13 *Moniales Tertiariæ communicant in omnibus Privilegiis, prærogativis, & indultis cum Monialibus ſanctæ Claræ.*
14 *Converſitæ, quibus gratiis, indultis, & Privilegiis gaudeant?*
15 *Mulieres commorantes in propriis domibus, quibus favoribus, & gratiis fruantur?*

IN primo tomo de jure Abbatum *diſp.17. qu.1. nu.49.* ſufficienter egi, utrum Moniales gaudeant Privilegiis Religionum, quas profitentur, & quarum Prælatis ſunt ſubjectæ; nunc præter ea, quæ *ibi* dicta ſunt, duplicem ſententiam in medium proferam.

Prima eſt D. Antonin. 3 *part. tit.16. cap.3.* Paludan. *in 4. diſt. 38. qu. 2. num.17.* Sylveſt. *verb. Religio 3. q. 3. diſt. 3.* Angel. *verb. Novitius num. 6.* qui aſſerunt Moniales gaudere Privilegiis illarum religionum, quibus ſubjectæ ſunt, ac per conſequens Privilegiis, & gratiis Mendicantium, non quia ſint verè Mendicantes, ſed quia ſunt quaſi pars Congregationis virorum Mendicantium, videantur Emanuel Roder. *qq. regul. tom. 1 qu 55.* ubi diffusè probat eandem ſententiam, & *infra num.12.* Suarez, & alii *ibi* citati idipſum affirmantes.

Secunda ſententia eſt Barboſæ *de jure Eccleſiaſt. lib.1. cap.41. num.27.* & Sanchez *in decal. lib.6 cap.7. num.116.* & aliorum; quos citat, & ſequitur idem Sanchez; qui omnes affirmant, Moniales non gaudere privilegiis Religionum, nec comprehendi ſub appellatione mendicantium.

1 Sed mihi prior ſententia videtur probabilior, maximè cum ferè Moniales omnes Regularibus ſubjectæ, communicationem Privilegiorum propriæ Religionis ab Apoſtolica Sede ſortitæ ſint, & ideo gloſſa *verb. Quilibet, in Clementin. 1. de Regular.* & *ibi* Imola *numer. 8.* Bonifac. *numer. 56.* Lapus *allegat. 4. numer. 1. & 2.* & Mandoſius *in addit. littera A.* tenentes primam ſententiam, dicunt, Clementinam citatam loquentem de Mendicantibus, comprehendere fœminas Ordinum Mendicantium; ſed cum ferè omnium Monialium regularibus ſubjectarum ſpecialia in hac materia reperiantur privilegia, illa ſi-
2 gillatim hic recenſere mihi libuit. Unde Moniales Vallis Umbroſæ potiuntur omnibus Privilegiis, & gratiis à Sede Apoſtolica conceſſis, & concedendis Congregationi Caſſinenſi, ac per conſequens omnibus Privilegiis ejusdem Congregationis Vallis Umbroſæ, ad quam extenſa fuere Privilegia Congregationis Caſſinenſis à Julio II. ſub anno 1507. Idibus Julii, ut habetur in Bulla memorabili ejusdem Pontificis, quæ aſſervatur originaliter in Archivio Monaſterii Vallis Umbroſæ, gaudent etiam Privilegiis Mendicantium, ex Bulla Pii V. quæ incipit. Ex ſuæ *diſpoſitionis*, ſub datum Romæ anno 1567. decimoſeptimo Kalend. Septembr. prædictæ Congregationi Vallis Umbroſæ conceſſis ob participationem Privilegiorum Mendicantium, & aſſervatur originaliter in Archivio Monaſterii S. Praxedis de Urbe.

Hæc communicatio, quam habent Moniales meæ Congregationis fuit mihi his quatuor annis elapſis, dum Procuratoris Generalis Officio fungerer in hac Curia approbata à Sacris Congregationibus, aliisque tribunalibus absque ſcrupulo, & difficultate.

Moniales Congregationis Beat. Mariæ Fullienſis Ordinis Ciſtercienſ. communicant in Privilegiis, tam ſpiritualibus, quàm temporalibus per quoscunque Romanos Pontifices conceſſis, cum eadem Congregatione Fullienſi, ex Bulla Pauli V. ſub anno 1606. die 10. Octobr. prout refert Laërt. Cherub. *3. tom. Bullar. Conſtit. 29. ejusdem.* 3

Moniales fratrum Prædicatorum gaudent Privilegiis conceſſis, & concedendis Ordinibus Minorum Eremitarum ſancti Auguſtini, Carmelitarum, Servorum B. Mariæ, ex ſpeciali indulto Leonis X. apud Emanuel. Roder. *qq. regul tom. 1 qu. 55. artic. 1.* 4

Moniales ſanctæ Claræ potiuntur omnibus privilegiis tam ſpiritualibus, quàm temporalibus, & tam conceſſis, quàm concedendis Ordinibus ſancti Dominici, & ſancti Franciſci de Obſervantia; ex conſtit. Sixti IV. relata *in Monum. Ord. impreſſ. prima fol. 66. & impreſſ. 2. fol. 148. conceſſ. 372.* 5

Moniales Sanctæ, & Immaculatæ Conceptionis communicant in privilegiis fratrum Mendicantium, quatenus eorum curæ ſint ſubjectæ, per Conſtit. Leonis X. apud Eman. Roder. *loc. citat. art 15.* & Mirand. *in Manual. Prælat. tom.2 q.46 art.2.* 6

Moniales omnes gubernationi fratrum Minorum commiſſæ participant in privilegiis conceſſis; & concedendis eiſdem fratribus per Bonifac. VIII. ut habetur *in compend. privil. mendic. verb. Moniales.* 7

Moniales tertiæ regulæ, aliàs de Pœnitentia, quatenus in communi vivant, & ſub obedientia Abbatiſſarum S. Claræ, fruuntur privilegiis eisdem Monialibus S. Claræ conceſſis, ex conſtit. Leonis X. quæ incipit, *Dudum felicis*, quæ habetur *in collect. privil. Emanuel. Roder. conſtit. 21. ejusdem Pontificis.* 8

Sorores tertiæ Regulæ Minorum communicant in privilegiis fratrum, & ſororum tertiæ Regulæ fratrum, & ſororum de obſervantia; ex Bulla Leonis X. apud dictum Emanuel. Roderic. *loco citat. Conſtit. ejusdem* 40. & præſertim gaudent gratiis conceſſis à Sixto IV. prædictis fratribus, & ſororibus tertiæ regulæ Ordinis Minorum S. Franciſci, ex eodem Emanuele *loc. citat.* 9

Moniales S. Auguſtini, vel ſub cura fratrum ejusdem Ordinis degentes, & Mantellum nigrum, & corrigiam ad inſtar fratrum dicti Ordinis deferentes, potiuntur gratiis, privilegiis, immunitatibus eidem Ordini conceſſis, & extenſis, ſeu communicatis, ex ſpeciali Bulla Julii II. ut habetur *in Compend. privileg. Mendican. verbo communicatio privilegiorum ſub §. pro fratribus Auguſtinienſibus.* 10

Moniales S. Franciſci de Paula gaudent privilegiis ejusdem religionis, ex ſpeciali Bulla Julii II ut habetur *to. 1 Bull. d. Laërt. Cherub conſt. 10. ejusdem Pontificis.* 11

Præter ſupradictas Moniales, reperiuntur aliæ ex Suarez *tom. 4. de relig. lib. 1. cap. 10. num 8.* quæ Ciſtercienſi Ordini obedientiam præſtant ſub nomine, & inſignis Divi Bernardi. Aliæ reperiuntur in Hiſpania Monachis Sancti Hieronymi ſubjectæ. Et tandem aliæ ſunt Moniales religionibus Mendicantibus, aliæ verò Ordinibus non Mendicantibus ſubditæ; de quibus in terminis tractat Lapus *allegat. 4.* & habetur *in c. unico §. ſanè de ſtat. regul. in 6.* & in Gloſſa *Clementin. unica, de regular. verbo quilibet.* Aliud adhuc ſunt Moniales 12

Cano-

Canonicorum regularium curæ commiſſæ; aliæ Ordinibus militaribus commendatæ; quas omnes credibile communicare in privilegiis dictorum ſuorum Ordinum, ut colligitur ex eodem Suarez *loc. cit.* cum Lapo, & Cardinale ab eodem citatis, qui dicunt præſertim, diſpoſitiones Juris circa Mendicantes comprehendere hujusmodi Moniales ſervàta proportione.

13 Moniales tertiariæ Ordinis Minorum communicant in omnibus, & ſingulis privilegiis, gratiis, prærogativis, exemptionibus, & indultis ſub quacumque forma conceſſis, & concedendis Monialibus S. Claræ *in compend privileg ex Leone X. cit.*

De eisdem Monialibus Tertiariis quoad communicationem Privilegiorum diffusè egi *in prim. tom de Jure Abb. cit. num. 49.* Videatur Emanuel. Roder. *citat tom. 1. quæſt. 55. art. 14.* ubi de tertiariis fratrum Minorum, & S. Auguſtini, & Carmelitarum, ex Confect. *in collect. Privil in ſumm. mater. Privil. cap. 14.*

14 Moniales de Pœnitentia, ſeu Convertitæ fruuntur multis gratiis, Privilegiis, & Indulgentiis, ac immunitatibus ex ſpecialibus Bullis Leonis X. Clementis VII. & Pauli III. in quibus cum de erectione Monaſterii hujusmodi Monialium, ordine, regulaque, & deputatione Officialium peragatur; ideò per extenſum relatæ ſunt *ſupra in diſp. 7 quæſ. 6.*

15 Mulieres commorantes in domibus ſuis, & quæ adinſtar Mantellatarum, ſeu Pinzocherarum deferunt habitum regularem, gaudent omnibus privilegiis, immunitatibus, favoribus, gratiis ſpiritualibus, & temporalibus, Ordini, & fratribus Eremitis Sancti Auguſtini conceſſis, & concedendis, tam in vita, quàm in mortis articulo, etiam circa peccatorum remiſſionem, & injunctarum pœnitentiarum relaxationem, & Eman. Roder. *loco cit. tomo 2 quæſt. 7. art. 2.* videantur ea, quæ dicta ſunt *ſupra in diſput. 7. qu. 3 ubi de his mulieribus.*

QUÆSITUM II.

Vtrum Moniales Epiſcopis ſubjectæ communicent in Privilegiis Religionum, quarum habitum deferunt, & Regulam obſervant?

SUMMARIUM.

1 *Ubi eſt eadem ratio. debet eſſe eadem juris diſpoſitio.*

2 *Monialium nulla eſt diſparitas ratione privilegiorum, propter diſparitatem ſubjectionis.*

3 *Privilegia quæ obtinuerunt Moniales jam regularibus ſubjectæ, non amittunt, ſi Ordinario ſubjiciantur.*

4 *Privilegio uno ablato non tollitur aliud.*

1 IN *eodem tom. 1. de Jure Abbat. diſput. 17. quæſ. 1. in fine* ſententiam affirmativam docui, hac ratione ductus, quia ubicunque eſt eadem ratio, ibi debet eſſe eadem juris diſpoſitio *leg. illud. ff. ad leg. Aquiliam, leg. à Titio ff.*
2 *de verbor. oblig.* ſed de omnibus Monialibus videtur eadem ratio, ergo de omnibus debet eſſe eadem juris diſpoſitio; ita ut per ſubjectionem hanc, vel illam nulla videatur diſparitas; indecens etenim eſſet, quod Moniales, qui Privilegiis ſui Ordinis gaudebant, illa amitterent, quando à Sede Apoſtolica ſub gubernatione Epiſcoporum collocarentur, nam Moniales
3 Privilegiis, quæ jam obtinuerunt, quando à Prælatis Regularibus regebantur, nullo modo privantur per ſubjectionem novam. Ideo non videntur ſimul, &
4 ſemel carere Privilegiis illius Ordinis, cui ſubjectæ erant, quia uno Privilegio ablato non tollitur aliud, per ea quæ tradunt Sylveſt. *loc cit quæſt. 3.* Barthol. de S. Fauſto *in theſ. Religioſ. lib. 5. quæſt. 367.* & Sanch. *loc. cit. num. 115.* ubi plures Doctores citat, & quædam jura, ergo ablato Privilegio primo, ut à propriis Prælatis gubernentur, non aufertur ſecundum, nimirum, ut participent in privilegiis illorum Ordinum, quibus priùs erant ſubjectæ.

QUÆSITUM III.

De Privilegio exemptionis Monialium ab Ordinariis locorum.

SUMMARIUM.

1 *Juriſconſultus de facto non reſpondet.*

2 *Moniales Sedi Apoſtolicæ, & Prælatis regularibus ſubjectæ, cum Monaſteriis & propriis bonis exemptæ ſunt ab Ordinariis.*

3 *Ordinarii authoritate delegata poſſunt viſitare Moniales exemptas, quoad clauſuram tantùm, & quoad ea, quæ ſpectant ad curam animarum in Eccleſiis Monialium imminentem.*

4 *Epiſcopus, quando poſſit vim inferre, & excommunicare in Viſitatione Eccleſiarum exemptarum.*

5 *Moniales Summo Pontifici immediatè ſubjectæ poſſunt ab Ordinario, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato, viſitari, & gubernari in ſpiritualibus.*

6 *Moniales Sedi Apoſtolicæ, ſeu Prælatis exemptis non ſubjectæ, Ordinariorum juriſdictioni ſunt obnoxiæ.*

7 *Jus diœceſanum, cum ſit favorabile debet extendi per totam diœceſim.*

8 *Monaſteria mixta virorum, ac mulierum, an ſint ſubjecta juriſdictioni Epiſcoporum, necne?*

9 *Sexus diverſitas diverſitatem Juris indicat, & inducit.*

10 *Collegium diverſo reſpectu conſideratum debet jure diverſo cenſeri.*

11 *Canoniſſæ an ab Epiſcopo loci poſſint viſitari?*

12 *Canoniſſæ Ordinariorum authoritatem non poſſunt ſubterfugere, & contra illam reclamare.*

NOn poteſt hîc certò determinari, quales Moniales præter ſubjectas immediatè Sedi Apoſtolicæ, 1
& regularibus, exemptæ ſint ab Ordinariorum Juriſdictione, quia eſt quæſtio facti, & non Juris; de facto autem Juriſconſultus non reſpondet, *leg. cum quem §. 7. ff. de Judic.* ideo reſolutio hujus dubitationis ex tenore privilegiorum cujuſcunque Monaſterii attendenda erit, *ex cap. Porrò, de privileg. in 6.*

Suppono enim tanquam certum, & indubitatum 2
Moniales immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubjectas, ac Moniales ab Ordinibus regularibus, aliisque Prælatis regi, & gubernari ſolitas eſſe ab ordinariorum Juriſdictione ſimul cum ſuis Monaſteriis, bonis, & Juribus, exemptas, ut probat Villalob. *par. 1. ſumm tract 35 difficult. 4 num. 8.* Mirand. *de ſacr Monial quæſt. 5 art. 1.* Andreas Victorel. *de orig & clauſ Monial §. qui licentiam ingrediendi pag. 30.* Barboſ. *de Jur. Eccleſ. lib. 1. c 44. num. 106.* Sanchez *in præcept decal cit. lib 6. c. 16. num. 13.* Llamas *in method curat. in Append. §. 3.* Suarez *tom 4. de relig. tract. 1. lib. 1. cap 10. num 12.* Azor. *inſtit. Moral. par. 1. lib 12 c. 8 quæſ. 7.* Hieron Roder. *in compend. qq. regul reſol. 63. num. 16.* & Eraſm. Cochier *de juriſd ord.* 3
in exemp p. 1 lib. 4 q. 53. ubi probat, quod Ordinarii authoritate delegata poſſint Moniales exemptas viſitare duntaxat quoad clauſuram, ex Concil. Tridentin. *ſeſſ. 25. de regul. c. 5.* per hæc verba, *Bonifacii VIII. conſtitutionem quæ incipit, Periculoſo, renovans ſancta Synodus, univerſis Epiſcopis ſub obteſtatione divini judicii, & interminatione maledictionis æternæ, præcepit, ut in omnibus Monaſteriis ſibi ſubjectis ordinaria, in aliis verò Sedis Apoſtolicæ authoritate, clauſuram Sanctimonialium, ubi violata fuerit, diligenter reſtitui, & ubi inviolata eſt, conſervari, maximè procurent.* In quo caſu ab illis ſigillatim inquirere poterunt omnia, quæ clauſuram concernunt, ex S. Carolo *in Concilio Provinc Mediol. V cap quæ ad Moniales,* & Naldo *in ſumma verbo Clauſura num. 2.* Victorell. *cit. pag. 33. §. An Epiſcopus.*

Poteſt Epiſcopus viſitare perſonas ſæculares, ſeu regulares exercentes curam animarum perſonarum ſæcularium imminentem in Monaſteriis Monialium, juxta

a decretum

decretum Concilii Trident. *ſeſſ.25. de regul. cap.11.* ſubſunt enim immediatè in iis, quæ ad curam ſpectant, Epiſcopo, vel in dependentibus ab illa, ut docent Marcus Anton. de Amatis *dec.89. num.4.* Campan. *in diverſ. juris canon. rubr.12. cap.13. num.51.* Barboſ. *de poteſt. Epiſcop. par. 3. allegat. 74. num. 20.* veluti ſi inquiratur ab Epiſcopo, quomodo conſervetur in dictis Eccleſiis Monialium Sanctiſſimum Sacramentum, & Eccleſiaſtica ornamenta; Seraph. *dec 1067.* & ut calices, & decentia paramenta ad decorem adminiſtrationis Sacramentorum provideantur; ſicut referunt deciſum Campanil. *loc. cit. num.49.* & Barboſ. *loc. cit. n. 18.*

4 Unde licebit Epiſcopo, ſi dum ingredi voluerit ob cauſam prædictæ Viſitationis, renuant exempti, vel exemptæ Moniales, oſtium claudendo, illud frangere, vimque inferre, ut docet Innoc. *in c. 1. verſic. item alia ratione*, ubi Abbas *num. 3. verſic. ad ſecundum verò, de immunit. Eccleſ.* Fuſcus *de viſit lib. 2. c. 16.* Campanil. *loc. cit. num. 52.* Barboſ. *de alleg 74. num. 22.*

Imò poteſt Epiſcopus impedientes dictam viſitationem excommunicare etiam non adhibitis monitionibus in ipſomet actu manifeſtæ violentiæ ſibi latæ pro defenſione ſuorum jurium, ex Marc. Anton. Genuenſ. *in Prax. Archiep. Neapol. cap. 18.* Campanil. *loc. cit. num 53.* Videantur, quæ poſtremò à Gregor. XV *in conſt. de exemptor. privil.* quoad hanc materiam ſancita ſunt, necnon declarationes Sacr. Congreg. quoad aliqua dubia circa eamdem Viſitationem, & Curam animarum appoſitas poſt tenorem dictæ Bullæ *in anteced. diſp queſ. 2. & 3.*

Nullam tamen habent Epiſcopi quovis tempore auctoritatem in Monaſterii exempti domibus, & Eccleſiis eorum, quibus non imminet cura animarum perſonarum ſæcularium, viſitandi Sacriſtias, Vaſa ſacra, Altaria, & cætera hujuſmodi, aut etiam tabernaculum, ſeu Pyxidem, in qua Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum aſſervatur; ita refert deciſum Sellius *in Select. canon. cap. 112. num. 13.*

Neque ſimiliter poterunt viſitare alia, quæ earum perſonas reſpiciunt; nec examen intra ſepta Monaſterii, ſed aut in collocutorio, aut ad Crates, vel ad feneſtram, per quam porrigitur Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, fieri debet; imò prædictus Cochier affirmat hujuſmodi viſitationem, quoad clauſuram, hoc modo conſuetam eſſe in tota Italia, & probat ex ſtatuto Sacr. Congreg. Card.

5 Moniales verò, quæ Summo Pontifici immediatè ſunt ſubjectæ, exemptæ quidem exiſtunt ab Epiſcoporum Juriſdictione, ſed poſſunt ab illis, tanquam delegatis Apoſtolicæ Sedis viſitari, & gubernari; ex Concilio Tridentino *ſeſſ. 25. cap. 9.* ubi hæc habentur verba; *Monaſteria Sanctimonialium Sanctæ Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjecta, etiam ſub nomine Capitulorum S. Petri, vel S. Joannis, vel aliàs quomodocunq; nuncupentur ab Epiſcopis, tanquam dictæ Sedis delegatis, gubernentur; non obſtantibus quibuſcumq;. Quæ verò à deputatis in Capitulis Generalibus, vel ab aliis Regularibus reguntur, ſub eorum cura, & cuſtodia relinquantur.*

Ex quibus verbis colligit Cochier. *loc. cit. part. 2. quæſt. 99. num. 1.* mentem Sacr. Congreg. Cardin. Concil. Trident. interpretum fuiſſe, ut Monaſteria Monialium Sedi Apoſtolicæ ſubjectarum, regi quidem ab Epiſcopis ſpirituali gubernatione non temporali, idem affirmant Armendar. *in addit ad recopilat leg. Navarr. lib. 2 tit. 18. de regul num. 93.* & Barboſ. *de jur Eccl cit. lib. 2. cap. 12. num. 58.*

6 Si verò loquamur abſolutè de Monialibus Sedi Apoſtolicæ, aut Prælatis, tam Regularibus, quàm ſæcularibus, non ſubjectis, fatendum eſt, illas nequaquam ab Ordinariis exemptas eſſe, neque ab eorum juriſdictione extraneas, ex Barboſ. *loc citat. numer. 55.* & Hieronym. Venero *in Exam. Epiſcop. lib. 6. de Reg.* *cap. 21. num. 5.* Ratio eſt, quia cum jus Diœceſanum ſit 7
favorabile, debet extendi per totam ejus Diœceſim, *ex cap. cum Epiſcopus, de offic. ordin.* niſi aliquis ſibi ejus erga Moniales præſcripſerit *in Clement capit. attendentes, de ſtat. Monach.* Quod ſi in hac re dubium ſe ſe offerat, judicandum erit in favorem Ordinariorum per Federicum *conſil. 130.* quod exiſtimo eſſe intelligendum, nulla parte reclamante.

Difficultas non modica oritur de Monaſteriis mix- 8
tis ex utroque ſexu compoſitis, quæ etſi jam reprobata ſint, tamen in caſu, quod reperirentur in Diœceſibus, præſertim Leodicenſi, & Hamarcenſi, aliiſque partibus Germaniæ, ut putat Cochier *loc. citat. quæſt 3.* quæri poteſt, an Monaſteria, ſeu Collegia prædicta virorum, ac mulierum, ſint ſubjecta juriſdictioni & viſitationi Epiſcoporum, necne? Reſpondeo, quod Ordinarii habebunt juriſdictionem erga mulieres Canoniſſas nuncupatas, easq; viſitabunt, non verò Monachos, 9
ſeu Canonicos exemptos, quia diverſitas ſexus diverſitatem juris indicat, & inducit, Cardin. *in dict. Clement. attendentes num. 5.* & hoc non debet reputari abſurdum, 10
quia Collegium diverſo reſpectu conſideratum debet jure diverſo cenſeri, *l eum qui ades, de uſucap.* Navarr. *in cap. novit. not. 6. num. 24. de judic.* Rocchus de Curte *de conſuet. num. 203.*

Unde ſupradictas Canoniſſas (quatenus aliàs 11
exemptæ non fuerint) poterunt Ordinarii viſitare, & juriſdictionem ordinariam in eas exercere, ſi verò exemptæ fuerint, juriſdictionem delegatam erga illas exercebunt modo *ſuperius* explicato *ex d cap. Clem. attendentes*, ubi hæc habentur verba, *Illas quoq; Mulieres, quæ vulgò dicuntur Canonicæ ſæculares, & ut ſæculares Canonici vitam ducunt, non renunciantes proprio, nec profeſſionem aliquam facientes, per locorum ordinarios, ſi exemptæ non fuerint, ſua, ſi verò exemptæ fuerint, auctoritate Apoſtolica, præcipimus viſitari, per hoc tamen non intendentes earum ſtatum, Regulam, ſeu ordinem approbare*; contra quæ verba non poſſunt Canoniſſæ reclamare, & auctoritatem ordinariorum ſubterfugere, 12
aut Viſitatorem repellere, quia Summus Pontifex adjecit clauſulam *non obſtantibus, &c.* ut ibi videri poteſt, ac ideo Conſtitutio prædicta tamdiu vigebit, quamdiu non fuerit ei efficaciter derogatum per aliam Apoſtolicam Conſtitutionem.

QUÆSITUM IV.

Utrùm Prælati Monialium exemptarum poſſint illas renunciare, & Ordinariorum juriſdictioni ſubjicere, & è converſo?

SUMMARIUM.

1 *Exemptio Religioſorum inducta eſt in favorem religionis, & num. 6.*
2 *Superiores regulares non poſſunt dimittere ſuas Moniales, nec è contra.*
3 *Summus Pontifex eximens aliquem à Juriſdictione Epiſcopi, conſtituit ſe in Superiorem illius, & Judicem ordinarium.*
4 *Præſcriptio contra Papam fieri non poteſt, niſi ſpatio centum annorum.*
5 *Clericus abſq; ſui Epiſcopi licentia, non poteſt ſe alio Epiſcopo ſubjicere.*
7 *Exemptio univerſalis non poteſt renunciari à particulari.*
8 *Exemptio à juriſdictione ordinarii eſt de reſervatis Papæ.*
9 *Epiſcopus non poteſt ſe immiſcere in reſervatis Papæ.*
10 *Clericus non poteſt conſentire in Judicem laicum.*
11 *Regulares nequeunt, etiam indirectè in una cauſa renunciare Juriſdictioni*
12 *Legatus, etiam à latere nihil poteſt facere, quod tendat in violationem Juris communis & n. 13.*

Circa

CIrca hanc dubitationem variæ ſunt ſententiæ, quarum una eſt Sanch. *in lib. 4. Decal. c. 34 num. 32.* dicentis, poſſe ſuperioris licentia cedi privilegio, ac ſubjici Religioſum exemptum Epiſcopo, cujus ratio
1 eſt, Exemptio Religioſorum eſt potiſſimum inducta ad favorem Religionis; unde in iis, quæ quietem, & Religionis favorem concernunt, non debent eſſe pejoris conditionis, quàm alii de eadem Diœceſi non exempti.

2 Omiſſis aliis opinionibus, huic tanquam probabiliori adhæreo, nempè quod non poſſint Superiores Regulares dimittere Moniales, neque Moniales poſ-
3 ſunt ſe ſubjicere Ordinario: ducor, quia Summus Pontifex aliquos à Prælatorum ſibi inferiorum jurisdictione ſolvendo, ac ſibi ſubjiciendo, conſtituit ſe immediatum ſuum Superiorem, Judicemque ordinarium, quaſi foret Epiſcopus Diœceſanus, & regularium cui hoc jus
4 competit. *ex capit. cum tempore, de arbit.* Unde ſi ex negligentia patiantur exempti ſubjici Epiſcopis, adhuc poſſunt ſe tueri Jure, quod Papæ competit, contra quem non præſcribitur, niſi per ſpatium centum annorum, *c. ad audientiam, de præſcriptionibus*, ubi Panorm. *n. 12.* Pares *in l. 2. tit. 1. lib. 3 ordinamenti gloſſ. 1 q. ult.* Mandoſ. *de ſignat. grat. tit. de exemp. ab Epiſcopo par. 2 fol.* 121.
5 Hieron Roderiq. *in compend. qq. Regul reſolut. 63. n. 423.* idem dixit *tom. 1. de jure Abbatum diſp 15. quaſ. 12.* Ideò nequeunt exempti hujuſmodi privilegia renunciare, abſque Papæ licentia; cum ſicut nec Clericus abſque ſui Epiſcopi licentia poſſit alii Epiſcopo ſe ſubjicere, & ejus jurisdictionem prorogare, ut clarè *per text. in capit. ſignificaſti, de for. comp.* quia id conſequenter noceret favori, & Jurisdictioni Epiſcopi.

6 Unde cum *ſupra* dictum ſit, exemptiones etiam favore Sedis Apoſtolicæ concedi, æquum non eſt, exemptum in præjudicio Sedis Apoſtolicæ renunciare poſſe, quod etiam expreſsè patet *in cap cum tempore, de arbitris in fine*, ubi Pontifex approbat quoddam compromiſſum inter Eccleſiam exemptam cum quodam Epiſcopo, & excipit, quæ contra libertatem illius Eccleſiæ exemptæ in eo compromiſſo continentur hac ratione, *Cum & ſi ſpontè volueris, de Jure tamen nequiveris ſine licentia Romani Pontificis, renunciare Privilegiis, vel indulgentiis libertatis, quæ Monaſterium illud indicant ad jus, & ad Romanæ Eccleſiæ proprietatem ſpectare*, quod idem probatur *ex cap. 2. ad fin. de in integrum reſtitutione*, ibi, *Non tam jus ſuum, quàm noſtrum*, & *cap. cum olim el. 2. de privil.* ibi *Jus noſtrum, & Eccleſiæ Romanæ tuebatur.* Atque ita tenent *gloſſ. fin. in Clement. penult. de ſent. excommunic.* Anton. de Butr. *in cap. ſignificaſti n. 12.* ubi etiam Panormitan. *num* 10. *&* 11. & Marian. Soccin. *ind. c. ſignificaſti n. 42. de for. comp.* Felinus *in c. cum acceſſiſſent in principio, de conſtitut.* Joan. Andreas *in regul. ſcient de regul. Jur.* & Jaſon. *in l. ſi quis in conſcribendo*, Mandoſ. *de ſignat. grat. verbo exemptiones ab Epiſcopis verſ exemptus à Juriſdictione*, Card. Tuſc. *verb. renunciare concl.* 171. *num.* 9. Roder. *qq. regul. tom. 2. qu. 63. art.* 10. Sanch. *loco cit. num. 29.*

7 Et quod non poſſint ſupradicti Superiores dimittere Moniales, neque Moniales ſe ſubjectare Ordinario, probatur etiam per Cochier *de juriſdict. ordin in exempt. part. 3. q. ult.* ubi ait, quod quando exemptio eſt univerſalis alicujus Ordinis totius, non poteſt renunciari, ſecùs quando eſt particularis, ut docet Angel. Aret. *in §. Idem Juris num.* 44 *Inſt. de exceptionibus.*

8 Similiter exemptio jurisdictionis Ordinarii eſt de reſervatis Papæ *gloſſ c. quod translationem, de offic. Ordinarii gloſſ. c. 1. verb exceptionis*, & ut per Cochier *ſupra cit. q. 6. par. 1. num. 13.* ſed in reſervatis Papæ non poſſunt
9 ſe immiſcere Epiſcopi, ergo, &c. ut per Sanch. *loc. cit.* ubi nequit Epiſcopus uti beneficio diſpenſationis, ſeu abſolutionis, niſi in ſubditos; at Prælatus Religionis nequit Religioſum exemptum per Pontificem ſubjicere Epiſcopo.

Habemus hoc etiam clarè *in cap. ſi diligenti, de for. comp.* non poſſe Clericum conſentire in Judicem laicum; ibi, *Cum non ſit beneficium hoc perſonale, cui renunciari valeat, ſed potiùs toti Collegio Eccleſiaſtico publicè ſit indultum, cui privationi pactio derogare non poteſt.*

Et per Clement. penult *de ſentent. excommun.* ubi Pa- 10
pa concedens abſolutionem fratrum Minorum Epiſcopo Diœceſano ab excommunicatione contracta ob violationem præcepti, ibi poſiti, ſic dicendo; *Auctoritate Apoſtolica fungi volumus in hac parte.* Ergo excluſa hac licentia, nequibat Epiſcopus abſolvere à tali excommunicatione. Et ita gloſſ. final. approbata ab Imol. *ibi, n. 6. in fine* ait, ea verba, *Auctoritate Apoſtolica*, addita eſſe ob eorum fratrum exemptionem, quaſi illam impediet abſolutionem, absque hac Pontificis licentia, & Panorm *ibi in addit. marginali* dicit gloſſam hanc ſingularem eſſe, ut exemptus nequeat exemptioni cedere, ſe ſubjiciens Ordinario. Et confirmatur *ex c. Religioſo in principio, de ſentent. Excommunic. in 6.* ubi tanquam quid ſpeciale conceditur Epiſcopo abſolutio Religioſi excommunicati ob Clerici percuſſionem, ne cogatur vagari; ergo in aliis caſibus id non conceditur.

Nequeunt etiam ſupradicti Regulares in una cauſa 11
renunciare, etiam indirectè exemptioni, quia cauſa eſt indiviſibilis in ſuum, ſimulque Prælati proprii præjudicium, prout tenet Socin. *in c ſignificaſti, n. 42.* & tradit (allegans multos) Didacus Perez *in l. 2. tit. 1. lib. 3. ord. gloſſ. 1. quaſt ult.* Mend. *qq regul. tom 2. q. 63. art* 10.

Oritur autem dubium, an Legatus, ſeu Nuncius, vel Legatus qui appellatur à latere, poſſit eximere?

Negativam partem teneo duplici ratione; Prima eſt, 12
quia exemptio eſt de reſervatis Papæ, ut latè per Abb. *in c. ultim n. 1. & ſeqq cum apoſt de confirmat. util. vel inutil.* Rebuff. *in prax benef. part. 1. titul. de revocat. union. n. 26.* gloſſ. *in c. quod translationem, de offic leg.* ac propriè Apoſtolicæ Sedi competit gloſſ. *cap. 1. verb. exemptionis, de privil. in 6.* ubi Franch. *num. 4.* Secunda ratio eſt, quia 13
Legatus quamvis à latere nihil poteſt facere, quod tendat in violationem Juris communis, quod Abbas dicit eſſe regulare, *c fin. n. 2. cum add de conf. util. vel inutil.* Boër *in tract de poteſt offic. à latere num.* 44. Villa Diego *tract de leg part. 1. quaſt 9. num 64. & per c. penul t. & ult. de filiis Presbyter.* eximere autem adverſatur Juri, *cap. omnes Baſilicæ 16. quaſt. 7.* & clarè per Cochier *loco cit. part. 1. quaſt 3. num. 13.*

QUÆSITUM V.

Moniales, an gaudeant exemptione à Decimis, aliisq; oneribus, impoſitionibus, & contributionibus?

SUMMARIUM.

1 *Moniales S. Claræ nullas decimas, & primitias Parochialibus Eccleſiis ſolvere tenentur.*
2 *Coloni Monialium non tenentur ad decimarum ſolutionem.*
3 *Regulares perſonæ non tenentur decimas perſolvere, quando eorum redditus adeò ſunt tenues, ut de illis ſuſtentari non poſſunt.*
4 *Decimas tenentur ſolvere Abbatiſſæ, & Moniales de bonis emptis.*
5 *Privilegium non ſolvendi decimas non amittitur per omiſſionem illius, nec per actus contrarios.*
6 *Præſcriptionis tempus Eccleſiæ Romanæ eſt tempus annorum.*
7 *Religioſi gratis præbentes aliquam portionem Eccleſiis Parochialibus, non poſſunt compelli ad earum contributionem.*
8 *Decimas in quibus caſibus teneantur Moniales ſolvere.*
9 *Privilegium recipiendi decimas à Parochia non extenditur ad Novalia.*

10 *Privilegium præjudicium termini concernens, reſtringendum eſt.*

11 *Privilegia eximentia à decimis, quando valeant, & quomodo ſint intelligenda?*

12 *Vallis Umbroſæ Moniales eximuntur à ſolutione decimarum ex Privilegio Julii II. & ab aliis oneribus, & contributionibus, & num.15.*

13 *Moniales omnes à decimarum ſolutione ſunt immunes ex Privilegio Pii IV.*

14 *Gabellas, contributiones, aliaq; onera & impoſitiones, non tenentur Moniales ſolvere.*

1 DIffusè egi de hac materia *in primo tom. de Jure Abbat. diſp.15. q.18.* ibique omnia privilegia Regularium ſpectantia quoad exemptionem Decimarum appoſui *à num.7. uſq; ad num.28. incluſivè & n.29.* dixi, Moniales Sanctæ Claræ per privilegia Sixti IV. Leonis X. Clementis VII. & Pauli III. nullas decimas, & primitias Parochialibus Eccleſiis perſolvere teneri de quibuscumque terris, & poſſeſſionibus ſuis, quas per ſe, vel
2 per Colonos ſeu ſervitores excoli, aut cultivari faciunt, aut impoſterum fecerint; imò non ſolùm dictas Moniales, verum etiam Colonos illarum, retuli *loc. cit.* non teneri ad decimarum ſolutionem; quod etiam affirmant Eman. Roder. *tom.2. qq. regul. q.44. art.5* & Rota *in una Conchen. exemptionis decimarum 30. Januarii 1589.* coram Orano, quæ eſt deciſio 240. *par 4. diverſ.*

3 Nunc autem affirmo, non ſolum Moniales S. Claræ, verùm etiam omnes, & quaſcunque regulares perſonas, quorum redditus, & proventus Eccleſiaſtici, adeò ſunt tenues, ut de illis ſuſtentari non poſſint, ſed pro ſuſtentatione vitæ eleemoſynas petere debent, non teneri decimas perſolvere; ita habetur in Extrav. Bonifac. VIII. quæ incipit, *Decimas*, & *in compend. privil. mend. verbo Decima* §. 3. ita affirmat Mirand. *tom. 2. Manual. Prælat. q.49. art.13.* ubi pro hac re plurima oſtendit privilegia, præſertim pro Monialibus S. Claræ, tam primæ, quàm ſecundæ Regulæ, & pro Monialibus Annunciationis, & Conceptionis, & tertiæ Regulæ S. Franciſci, & Hier. Roder. *in compend. qq. regul. reſol. 50. num. 4.* Portel. *in dub. verbo Decima num.3.* ubi refert in Portugalia praxim eſſe in contrarium pro Decimis ſolvendis à Monialibus de poſſeſſionibus à Colonis conductis; etiam Barbof. *de Jur. Eccleſiaſt. lib.3. c.27. n.36.*
4 citat deciſionem Buratti inter ejus impreſſas *deciſ. 704.* & ſubdit, quod de bonis emptis tenentur Abbatiſſæ, & Moniales ad ſolvendas decimas, & Primitias, Parochiali Eccleſiæ, ut referunt, deciſum Portel. *loc. cit. n.4.* & Hieron. Rod. *loc. cit. n 5.* ubi notat, quod exemptio à ſolutione decimarum, cum ſit privilegium religioni conceſſum, ſi ex negligentia, ignorantia, vel omiſſione,
5 Regulares perſonæ illo non utantur, etiam per aliquos actus contrarios, non præjudicant Juri ſuo, & hoc probat ex compendio privilegiorum Societatis Jeſu *verbo privilegium* §.2. & 9. niſi legitimum tempus præſcriptionis habeatur, quod eſt centum annorum ad inſtar Ec-
6 cleſiæ Romanæ uſus, juxta quoddam privilegium Eugenii IV. teſte eodem Hier. Roder. *loc. cit.*

7 Quapropter cum Religioſi gratis præbent aliquas portiones ad ſublevanda onera Eccleſiarum Parochialium, nullo jure poſſunt compelli ad eorum contributionem, obſervata enim ſuorum privilegiorum conceſſione, etiam Decimam Papalem ſolvere non tenentur, ut docent Hieron. Roder. *loc. cit.* Rebuff. *de Decimis q. 13. n. 113.* Covarr. *lib. 1. variarum c. 17. n. 14.* & Portell. *n.3.* ubi etiam *n 4.* refert duas declarationes Sacræ Con-
8 gregationis Cardinalium; quarum altera eſt, quod Moniales de bonis emptis teneantur primitias, & decimas ſolvere; altera, quod ſi Decimæ ſint impoſitæ rebus, quæ ab initio fuerunt conceſſæ, vel traditæ cum ea conditione, & onere, ut ex eis decimæ ſolvantur, tunc ad quoscunque pervenerint, etiam Mendicantes, teneri eas ſolvere; ſi verò debeantur pro adminiſtranda cura animarum, tunc, quia Parochi Sacramenta his Mendicantibus non adminiſtrant, ad eas ſolvendas non tenentur, ſi tamen à ſolutione Decimarum Sedis Apoſtolicæ privilegiis eximantur.

Notandum eſt ad majorem dilucidationem rerum 9
ſupradictarum, Privilegium conceſſum Monaſterio, ut poſſit recipere decimas alicujus Parochiæ, non extenditur ad Novalia; tum quia non cenſentur conceſſa, 10
quæ non erant tempore Privilegii; tum etiam, quia Privilegium præjudicium termini concernens reſtringendum eſt, nec ad futura extenditur privilegia, *c. veniens. de præſcript.* niſi in illo fiat ad futura prorogatio; ita affirmant Eman. Roder. *loc. cit. art.7* & Hier. Rod. ſimiliter *loc. cit. n.6.* de quo etiam Rebuff. *de decimis q.14. n.29.*

Notatur etiam, privilegia hujusmodi eximentia à 11
ſolutione decimarum amitti, ſi enormiter incipiant eſſe læſiva Parochiali Eccleſiæ, quæ habet de jure intentionem fundatam in decimis; ita habetur *in c. dilecti,* & *ibi* Gloſſ *verb. enormiter, de decimis c. quod per novale, de verb. ſignific.* Ideò affirmat Menoch. *conſ.156. num 9. vol.2.* & Rota *in Papilonen. Decimarum. 6. Aprilis 1615. coram Coccino*, vel ſupradicta Privilegia eximentia à Decimis debent ſaltem moderari *ex cap. 2. §. ubi de decim. lib. 6.* & Rota *Papil. cit.* ad Summum Pontificem ſpectat declarare, quando dicatur Privilegium enormiter lædere, ut notat Abbas *in d. cap. ſuggeſt. numer.4.* niſi aliter Papa commiſerit declarationem, ut habetur *in d. Papilonen. cit.* De aliis autem ſpectantibus ad hanc materiam decimarum, videatur *tom. 1. de jure Abb. loc. cit.*

Moniales Congregationis Vallis Umbroſæ exi- 12
muntur à ſolutione decimarum per Bullam Julii II. quæ habetur *in dict. 1. tom. de Jur. Abbat. in fine.* Aliæ verò Moniales Sancti Benedicti, Sancti Auguſtini, Ciſtercienſ. Præmonſtrat. Sanctæ Claræ, ac tertii Or- 13
dinis Sancti Franciſci, aliorum quorumcumque Ordinum, etiam ſub cura, & regimine, ac ſecundum regularia inſtituta fratrum Minorum de Obſervantia nuncupatorum, & Eremitarum ejusdem Sancti Auguſtini, liberantur à ſolutione decimarum modo, & forma præſcripta in Bulla Pii IV. *conſt.5. tom.2. Bulla Laërt. Cherub.* cujus verba ad rem noſtram ſunt.

PIUS EPISCOPUS,

Servus ſervorum Dei.

Ad perpetuam rei Memoriam.

DE ſtatu Eccleſiarum, & Monaſteriorum quorumlibet curæ noſtræ divina diſpoſitione commiſſorum paterna diligentia cogitantes, ad ea, per quæ illorum ac perſonarum præſertim fœminei ſexus in illis ſub regulari caſtimonia Altiſſimo famulantium ſtatus, & opportunæ ſubventioni valeat ſalubriter provideri, ipſæq; perſonæ ſemotis perturbationibus univerſis, in pacis, & quietis amœnitate divinis officiis liberius vacare valeant, libenter attendimus, ac in iis noſtri Paſtoralis officii partes favorabiliter impartimur.

Hinc eſt, quod nos Motu proprio non ad alicujus nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate omnes, & ſingulas Abbatiſſas, Prioriſſas, Miniſtras, Moniales, & Sorores quorumcumque Monaſteriorum, Domorum, & Regularium locorum Monialium, & ſororum quorumvis Ciſtercienſ. Præmonſtraten. S. Claræ, necnon S. Benedicti, & S. Auguſtini, ac Tertii Ordinis S. Franciſci, & aliorum quorumvis ordinum etiam ſub cura, & regimine, ac ſecundum regularia Inſtituta fratrum Minorum de Obſervantia nuncupatorum, & Eremitarum ejusdem S. Auguſtini degentium in Lombardia, & quibuscumq; aliis Italiæ partibus conſiſtentium, ipſaſq; Monaſteria, & domos, & loca (deductis quatuordecim ducatis auri de Camera pro victu cujuslibet Monialis ſeu ſororu) alios reditus non habentia, eorumq; poſſeſſiones, & alia quæcunq; bona mobilia, & immobilia a quarumcumq; decimarum, & ſubſidiorum, ac aliorum onerum quomodolibet nuncupatorum, per Nos, & Sedem Apoſto-

Apoſtolicam, ſeu ejus Legatos, & Nuncios, aut quoſcumq; alios quavis authoritate fungentes, etiam pro expeditione contra Turcas, vel fidei tuitione, ac fabrica Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, aut quavis alia urgentiſſima cauſa pro tempore impoſitorum ſolutione, ex certa noſtra ſcientia authoritate Apoſtolica, tenore præſentium in perpetuum, prorſus eximimus, & liberamus.

Et nihilominus omnibus, & ſingulis Collectoribus, Subcollectoribus, ac Commiſſariis, nec non quibuscunq; aliis, ad decimarum, & ſubſidiorum hujuſmodi exactionem deputatis, & pro tempore deputandis, in virtute S. Obedientiæ, & ſub noſtræ indignationis, ac excommunicationis latæ ſententiæ pœna, diſtrictius inhibemus, ne Abbatiſſas, Prioriſſas, Miniſtras, Moniales, & Sorores, Domos, & Monaſteria, & loca prædicta, etiam vigore quarumcunq; litterarum à nobis, vel Sede prædicta pro tempore emanatarum, etiamſi in iiſdem contineatur, quod ad quævis exempta, & non exempta, domos, Monaſteria, & loca ſe extendant, vel alterius cujuscumq; tenoris exiſtant, ipſius Sedis ſibi conceſſæ facultatis, niſi de præſentibus earumq; toto tenore, ac de dictis Ordinibus, & nomine eorum, quibus dictorum Ordinum cura, gubernatio, & protectio pro tempore commiſſa fuerint, plenam, expreſſam, ac de verbo. ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes fecerint mentionem. ad ſolvendum decimas, ſeu ſubſidia, aut onera hujuſmodi quovis modo cogere, aut compellere, ſeu alias præmiſſorum occaſione eas moleſtare, ſeu inquietare præſumant.

Quocirca dilectis filiis Cameræ Apoſtolicæ, Locum tenenti, ac Almæ Urbis noſtræ Vicario in ſpiritualibus generali, necnon univerſis, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcopis, & Epiſcopis, & etiam dilectis filiis eorum in ſpiritualibus Vicariis generalibus cæteriſq; Eccleſiarum Prælatis per præſentes committimus, & mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut unus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios eiſdem Abbatiſſis, Prioriſſis, Miniſtris, Monialibus, & ſororibus in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, eaſdem præſentes, & in eis contenta quæcumq; inviolabiliter obſervari faciant. Non permittentes eas, ac Domos, Monaſteria, & loca hujuſmodi per Collectores, aut Subcollectores, & Commiſſarios præfatos, ſeu quoſcumq; alios contra earundem præſentium tenorem quomodolibet moleſtari, contradictores quoslibet, & rebelles per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aut alia opportuna juris remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, necnon legitimis ſuper his habendis ſervatis proceſſibus, cenſuras, & pœnas ipſas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis.

Non obſtantibus præmiſſis, ac fel. recor. Bonifacii Papæ VIII. Prædeceſſoris noſtri de una, & in Concilio generali de duabus dietis edita, dummodo non ultra tres dietas vigore præſentium ad judicium non trahatur, & aliis conſtitutionibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apoſtolicis, etiam in forma Brevis, aut aliis quibuscumq; per Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac etiam Nos, & Sedem prædictam, cum quibusvis irritativis, annullativis, revocativis, exceptivis, reſtrictivis, declarativis, aut derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, etiam pluries ac aliàs quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamſi talia forent, quod pro eorum derogatione de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, individua, ac de verbo ad verbum, non per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda foret, tenores hujuſmodi præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſq; contrariis quibuscunq;.

Volumus autem, quod earundem præſentium tranſumptis ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, & manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis eadem prorſus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ originalibus adhiberetur ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c. Dat. Romæ apud S. Petrum Anno incarnationis Dominicæ Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo. Nonis Aprilis, Pontif. noſtri anno primo.

Quoad gabellas, vectigalia, aliaque onera quocunque vocabulo, & nomine nuncupata, certum eſt, Moniales, & earum Novitias, & univerſas ad illa ſolvenda non teneri, ut docet Hieron. Roder. *loc. cit. reſol. 63. n. 29.* Molin. *tom. 3. de Juſt. diſp. 671. n. 1.* Villalobos *part. 2. ſumm. tr. 8. diffic. 14 n. 9.* Barboſ. *de Jure Eccleſ. cit. l. 1. c. 39. §. 5. n. 23.* ubi *n. 24.* idem probat de ſororibus Tertii Ordinis S. Franciſci, & S. Dominici, ſi habitum Religioſum dictorum geſtaverint, atque collegialiter, & clauſtraliter vixerint, & habitaverint, aliàs non gaudebunt; idem affirmat Stephan. Grat. *diſcept. forenſ. c. 24. num. 34.* Gutierr. *de Gabellis quæſt. 95. n. 5.* Hieron. Roder. *loc cit num. 31.* 14

Sed pro omnibus Monialibus cujuscumque Ordinis ſint Mendicantibus, & non Mendicantibus, quoad prædictam ſolutionem gabellarum, aliorumque onerum, præter omnia jura, & communem Doctorum ſententiam, extat memorabile Privilegium Pii V. *in Bullar. Laert. Cherub. tom. 2. d. Pont. conſt. XI.*

PIUS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

DUm ad uberes, quos ſacri Mendicantium Ordines in agro Dominico quotidie faciunt fructus, attentè reſpicimus, & attentæ conſiderationis indagine perſcrutamur, ipſorum Religionis ſinceritatem, & voluntariæ paupertatis habitum, in quibus ſub humilitatis ſpiritu devotum Altiſſimo præſtant famulatum, dignum quin potius debitum reputamus, ut illis ea libenter concedamus, per quæ ſemotis, quibuslibet gravaminibus promptiores ejuſdem Altiſſimi inhæreant ſervitiis.

Hinc eſt quod nos volentes, eoſdem Mendicantium Ordines, & dilectos filios eorum fratres, & Monachos, cæteraſq; perſonas, ac etiam Moniales quaslibet ejuſdem Ordinis ſub illorum cura degentes ſpecialibus favoribus, & gratiis obſequi, Motu proprio non ad alicujus nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, quod ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus omnes, & ſinguli Mendicantium Ordinum hujuſmodi fratres, Monachi, & dilectæ filiæ in Chriſto Moniales, ſeu ſorores, & aliæ utriuſq; ſexus perſonæ Regulares, ubilibet per totum Chriſtianum Orbem diffuſi, & conſtituti, illorumq; Monaſteria, cœnobia, domus, Conventus, Eccleſiæ, Capellæ, Oratoria, & alia loca, etiam unita, ac membra. & dependentia, necnon terræ cultæ, & incultæ, poſſeſſiones, prædia, agri, & alia omnia, & ſingula, mobilia, & immobilia, ac ſe moventia, & ubilibet, ac in quibuscunq; rebus conſiſtentia bona, nec non eorum in dictis bonis laboratores, coloni, arrendatarii, locatarii, & affictuarii, negotiorumq; ſuorum geſtores, univerſi quomodolibet nuncupati, nunc, & pro tempore exiſtentes in perpetuum, ab omnibus, & ſingulis exactionibus, tam urbanis, quàm ruſticis, nec non datiis, gabellis, pedagiis, vectigalibus, collectis, impoſitionibus ordinariis, & extraordinariis, ac tam realibus, quam perſonalibus, meris, & mixtis, etiam ſubſidio trienniali, & augmento, ac focularibus; equorum taxis; militumq; hoſpitiis, ac alias quibuscunq; nominibus nuncupatis, quavis auctoritate quomodolibet impoſitis, & imponendis, & quæ laicis, ac aliis quibusvis quomodolibet imponi conſueverunt, & in futurum imponentur, ac ratione quarumcunq; mercium, & rerum cujuſcumque generis vel qualitatis exiſtentium, tam per mare, & aquam dulcem, quam pertranſire undecumq;, & quomodocumq; pro tempore delatarum, necnon animalium quorumq; mortuorum. & vivorum, & quæ aliàs quomodolibet, & ex quavis cauſa, ac ſuper quibuscunq; rebus; tam in Alma Urbe noſtra, quam extra eam ubilibet locorum exiguntur, & in futurum exigentur, necnon à contributionibus, & ſolutionibus in illis faciendis, ac tam pro victu, & veſtitu, quam quocumq; alio uſu ſuo tantum, ac tam emendo, quàm vendendo, & alias

quomodolibet negotiandi. [illegible] etiam in ſolutione quadrantis pro ſingulis libris carnium de animalibus, quæ nunc, & pro tempore ex armentis occidi contigerit, necnon etiam, quæ in ſuis ædibus, prædiis, & poſſeſſionibus privatim detinent, & nutriunt. Ac à contributione ſumptuum, & expenſarum, quæ aliquando pro pontibus, viis, aquæductis, muris, mœnibus: aliisve machinis ſtruendis, & reparandis, ſeu reficiendis, ac civitatum, terrarum, & locorum quorumcumq; fortificationibus, necnon etiam alias in omnibus, & per omnia, ac tam in dicta urbe, quàm extra eam ubilibet penitus, & omninò liberi, immunes & exempti, ac libera, & exempta liberaq;, & immunia, & exempta ſint, & eſſe cenſeantur, ac pro talibus teneantur, & reputentur. Quodq; terræ, agri, poſſeſſiones, & loca arativa ut præfertur in illis, quæ aliquando pro paſcuis animalium ad certum tempus reſervantur, nullatenus unquam comprehendantur, nec comprehendi cenſeantur.

Ac etiam Monaſteria, cœnobia, aliaque omnia Regularia loca prædicta, pro quorumcumque militum, tam equitum, quàm peditum hoſpitiis, quemadmodum magno cum noſtro dolore hucuſque in pleriſque locis factum comperimus, nequaquam aſſignentur, nec aſſignari debeant.

Et inſuper, quod fructus, redditus, proventus, introitus, & alia quæcumque bona Monaſteriorum, cœnobiorum, & aliorum locorum regularium præfatorum ab aliis quàm à Syndicis, & Procuratoribus Religioſis fratribus, Monachis, & Monialibus aliiſque perſonis præfatis exigi, illaque duntaxat in beneficium loci, vel ſuſtentationem ipſorum religioſorum fratrum, & Monialium expendi, nec per alios quoſcumque quovis nomine cenſeantur, ne in alium, quàm præmiſſum uſum converti, ſeu expendi poſſint, neque debeant, niſi de conſenſu ſuperiorum illius loci cui data, vel conſignata, aut donata fuerint, quem alias ſpectabunt, nec etiam ſoli tutores, aut curatores, ſeu protectores, & alio nomine ſancteſii, aut alias nuncupati de eiſdem bonis ullo modo diſponere pòſſint. Quodque idipſum etiam de eleemoſynis, oblationibus, & quibuscumque aliis donativis intelligi, & obſervari debeat, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuò ſtatuimus, ordinamus, volumus, & declaramus.

Necnon fratres, Monachos, Moniales, ac alias regulares perſonas, eorumque Monaſteria, cœnobia, Conventus, Eccleſiam, Capellas, Oratoria, & alia loca, ac terras, poſſeſſiones, prædia, agros, & bona, nec non laboratores, colonos, arrendatarios, locatarios, affictuarios, ac geſtores, prædicta, ut præfertur libera, immunia, & exempta eiſdem auctoritate, & tenore facimus, ac fore, & eſſe decernimus.

Mandantes propterea dilectis filiis modernis, & pro tempore exiſtentibus Cameræ Apoſtolicæ Camerario, Præſidentibus, & Clericis, Commiſſariis, agentibus, & officialibus quibuscunque, ut ſibi, & ſingulis tam virorum, quàm Mulierum Monaſteriis Mendicantium ordinum hujuſmodi exiſtentibus ſub ditione noſtra temporali mediatè, vel immediatè conſtitutis, tantum ſal quantum pro eorum uſu ſuffecerit ſingulis annis omni dilatione ceſſante, & contradictione remota, contribuere, & aſſignare, ac contribui, & aſſignari facere debeant realiter, & cum effectu.

Diſtrictius etiam in virtute S. obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ, ac excommunicationis majoris latæ ſententiæ, ac duorum millium ducatorum auri de Camera pro una Baſilica ſancti Petri de Urbe, & pro altera medietatibus ſingulis Monaſteriis, & locis præfatis, quæ moleſtari, ſeu perturbari contigerit, irremiſſibiliter applicandorum pœnis eo ipſo ſi, & quoties contrafactum fuerit incurrendis inhibentes, tam illis, quàm dilectis filiis, Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Poteſtatibus, Datiorum, gabellarum, onerum, & aliorum præmiſſorum exactoribus, conductoribus, appaltatoribus, necnon quibusvis Communitatibus, & univerſitatibus illarumque officialibus, & perſonis, aliiſque quibuscumque ad quos ſpectat, & quomodolibet ſpectabit in futurum, quominus præmiſſa omnia, & ſingula inviolabiliter, & perpetuò obſervent, ac omnibus obſervari faciant, neque fratres, Monachos, Moniales, & alias Religioſas perſonas, alioſque ſupradictos ſuper præmiſſis, quomodolibet moleſtent, & perturbent, neque permittant per quoſcunque quomodolibet moleſtari, ſeu perturbari: & ſi quis contradicere, aut quovis modo contravenire præſumpſerit, per mandatum executivum contra ipſum, cujuscumque dignitatis, ſtatus, vel præeminentiæ fuerit, ipſo facto procedi.

Et ſic per quoſcunq; Judices, & Commiſſarios, quavis auctoritate fungentes ſublata eis, & eorum cuilibet quavis adjudicandi, & interpretandi facultate judicari, & definiri debere, ac quicquid ſecus ſuper his à quoquam, quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

Quocirca venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis ſive eorum Vicariis in ſpiritualibus Generalibus, nec non dilectis filiis Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Generali Auditori, ac Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Decanis, Archidiaconis, Canonicis, & Capitulis, ac aliis quarumcunque Eccleſiarum Prælatis, & perſonis ubilibet, & in quibuscunq; Regionibus, terris, & locis exiſtentibus, & aliis ad quos quomodolibet ſpectat, & ſpectabit, per præſentes Motu ſimili mandamus, quatenus ipſi & eorum quilibet per ſe, vel alium, ſeu alios præſentes litteras, & in eis contenta quæcunq; ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Fratrum, Monachorum, Monialium, aliarumq; religioſarum perſonarum præfatarum fuerint requiſiti ſolemniter publicantes, illiſq; in præmiſſis efficacis defenſionis aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra illos, & eorum ſingulos ſtatuto, ordinatione, voluntate, declaratione, conſtitutione, deputatione, mandato, inhibitione, decreto, aliiſque præmiſſis pacifice frui, & gaudere; non permittentes eos deſuper per Camerarium, Præſidentes, Clericos, & Commiſſarios Cameræ hujuſmodi, necnon Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Collectores Gabellarios, & Exactores prædictos, aut quoſcunq; alios ad aliquam ſolutionem, contributionem, vel præſtationem præmiſſorum occaſione quomodolibet facienda, quovis modo cogi, & compelli, aut alias contra præſentium tenorem quomodolibet moleſtari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles per prædictas, aliasq; opportunas cenſuras, & pœnas, appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac legimis ſuper his habendis ſervatis proceſſibus, cenſuras, & pœnas hujuſmodi incurriſſe declarando, Interdictum Eccleſiaſticum apponendo invocato etiam ad hoc (ſi opus ſit) auxilio brachii ſæcularis.

Non obſtan. fel. rec. Bonifacii Papæ VIII prædeceſſoris noſtri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præſentium non extrahatur, ac omnibus illis, quæ in contrarium per quoſcunq; officiales, & quosvis alios, ac præſertim per officiales Civitatis noſtræ Bonon. & quosvis alios adducta ſunt hactenus, & adducentur in poſterum, ac adduci, & allegari poſſent, necnon quibuscunq; litibus, & cauſis, tam in Rom. Cur. quam extra eam ubilibet, ac coram quibuscunq; Judicibus etiam Palatii noſtri cauſarum Auditoribus, ac S. R. E. Card. ſuper præmiſſis inter quoſcunq; quomodolibet pendentibus, ac etiam inſtructis, & ad ſententiam deductis, vel etiam à ſententia terminatis, niſi in favorem Eccleſiæ fuerint, & præſertim quadam lite inter hujuſmodi regulares, ac cives, & Communitatem dictæ Civit. Bonon. in Romana Curia præſidente, quas, & quam, ac omnes proceſſus, & ſcripturas productas, & producendas, ac Regiſtra, ſententias ubivis comparentes, & latas, ac ferendas ad nos avocamus, & penitus extinguimus, caſſamus, annullamus, & delemus, perpetuumq; deſuper ſilentium imponimus; necnon quibusvis Apoſtolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & ordinationibus, etiam contra exemptos quomodolibet editis, & edendis, ac etiam juramento, confirmatione Apoſtol. vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apoſtolicis illis, & eorum ſingulis, ſub quibuscunq; tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſq; efficacioribus, efficaciſſimis, ac inſolitis clauſulis, irritantibusq;, & aliis decretis in genere, & in ſpecie, etiam Motu ſimili, & ex certa ſcientia, etiam conſiſtorialiter,

& alias

& alias quomodolibet, etiam iteratis vicibus in contrarium conceſſis approbatis, innovatis, quibus omnibus illorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuò robore permanſuris hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus contrariis quibuscunq;, aut ſi aliquibus communiter, vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo, ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Datum Romæ apud S. Marcum, ſub annulo Piſcatoris die 29. Julii 1566. Pontif. noſtri Anno primo.

Monialibus Congregationis Vallis Umbroſæ ad hoc propoſitum, præter alia Privilegia ejuſdem Congregat. quibus potiuntur, ſuffragatur Privilegium Julii II. ſupra cit. ubi ſignanter à prædictis oneribus, gabellis, collectis, & exactionibus eximuntur. Inſuper eiſdem ſuffragatur Inhibitio Rev. Camer. Apoſtolicæ, ad inſtantiam dictæ Congregat. & præſertim Monaſterii Monialium S. Humilitatis Faventiæ ſub ſequenti tenore.

PETRUS S. NICOLAI IN CARCERE Diaconus Cardinalis Aldobrandinus S. R. E. Camerarius.

UNiverſis, & ſingulis DD. Abbatibus, Prioribus Præpoſitis, Clericis, Notariis, & Tabellionibus publicis quibuscunque per Civitates, & Diœceſim Faventiæ, ac aliàs ubilibet conſtitutis, illique vel illis, & ad quem, vel ad quos præſentes noſtræ litteræ pervenerint, ſeu oſtenſæ fuerint, ſalutem in Domino, & mandatorum obedientiam, &c. Noveris fuiſſe pro parte, & ad inſtantiam venerabilis Congregationis Vallis Umbroſæ aliàs, & ſub die 17. præſentis menſis Novembris in Camera Apoſtolica factam infraſcriptam propoſitionem, videlicet Congregat. Vallis Umbroſę contra Commiſſarium Cameræ, & quoscunque alios manuteneri ipſam, ac illius Monaſteria, & bona in pacifica poſſeſſione non ſolvend. ſubſidia, onera, & impoſitiones, ſtante compoſitione cum Camera tempore Pii V, per ipſam & alias undecim Congregationes regulares facta, committi, & inhiberi; cui quidem propoſitioni ſic Camera ipſa reſpondit, videlicet ad D. Spinellum, deinde in eadem Camera Apoſtolica, coram prædicto Reverendiſſ. D. Philippo Spinello Cameræ Apoſtolicæ Clerico & hujusmodi Cameræ Judice ſpecialiter deputato pro parte, & ad inſtantiam ſupradictæ venerabilis Congregationis Vallis Umbroſæ comparitum, & expoſitum fuit, quod ipſa venerabilis Congregatio, ac ejus Monaſteria, prædia, & bona, ſtante compoſitione aliàs cum Camera Apoſtolica tempore fel. record. Pii Papæ V. in ſcutis quatuor centum millium per ipſam, & alias undecim Congregationes regulares facta juxta formam inſtrumenti per acta quondam D. Andreæ Martini olim Cameræ prædictæ Not. de menſe Aprilis anni 1570. celebrati, ab omnibus, & quibuscunque ſubſidiis, oneribus, impoſitionibus, & contributionibus, & aliis quibuscunque ſolutionibus, libera, immunia, & exempta ſunt, & licèt ſtante hujusmodi compoſitione à quacunque cauſa, & occaſione præmiſſorum moleſtari non poſſint, neque debeant, tamen baricelli, bituarii, ſalmarii, & capitularii, nuncupari, & nonnulli alii in executione præſentium nominandi, & cognominandi, ipſam venerabilem Congregationem, ac ejus Monaſteria, & præſertim Monaſterium Monialium S. Humilitatis dictæ civitatis Faventiæ inde, & ſuper hoſpitando, & ſubminiſtrando omnia neceſſaria gratis, & absque aliqua ſolutione, & parendo mandatis, ut dicitur (delli ſaltari, & caudolari,) necnon ad ſolvendum & contribuendum certam pecuniarum ſummam, extra formam dicti inſtrumenti, & ſuarum exemptionum, juriumque ſuorum præjudicium moleſtare volunt in maximum eorum exponendum damnum, præjudicium, & gravamen, quare ad Nos, & dictum Reverendiſſ. D. Spinellum, recurſum habuerit de quodam opportuno juris remedio debitè requiri fecerunt. Nos itaque & dictus Reverendiſſ. D. Spinellus citato priùs deſuper Illuſt. D. Laudivio Zacchia Camer. Apoſt. generali Commiſſario, de mandato S. D. N. Papæ vivæ vocis oraculo nobis facto, & authoritate noſtri Camerat. officii. Vobis omnibus, & ſingulis ſupradictis, & veſtrûm cuilibet inſolidum tenore præſentium in virtute Sanctæ obedientiæ committimus, & mandamus, quatenus viſis præſentibus inhibeatis, inhibendoque expreſsè præcipiatis, & mandetis, prout Nos harum ſerie inhibemus, inhibendoque expreſsè præcipimus, & mandamus ejusdem baricellis, bituariis, caudolariis, & ſaltariis, omnibusque aliis in dicta executione præſertim nominandis, & cognominandis, ne viſis eisdem præſentibus ſub pœna 500. ſcut. auri in auro Cameræ Apoſtolicæ applican. & pro illis mandati executivi, & in juris ſubſidium excommunicationis, aliisque, &c. pœnis audeant, ſeu præſumant, aut aliquis veſtrum audeat, ſeu præſumat, dictam venerabilem Congregationem Vallis Umbroſæ, nec ejus Monaſteria, & præſertim dictum Monaſterium Sanctæ Humilitatis, poſſeſſiones, prædia, & bona, ac illius laboratores, colonos, factores, agentes, & miniſtros ad aliquid contribuendum quavis de cauſa, & occaſione, nec etiam inde, & ſuper hoſpitio, & ſubminiſtratione neceſſariorum gratis ipſis tradendum, nec minus ad parendum mandatis capitulariorum, & ſaltariorum, in ipſis aſſociando, moleſtare, vexare, perturbare, inquietare, aut aliquam executionem realem, ſeu perſonalem facere, ſtante ſupradicta compoſitione, ut ſupra facta, nec etiam ſuper præmiſſis, aut aliquo præmiſſorum in judicium, aliàsque coram prædicto Reverend. D. Clerico, & Judice trahere, tractosque proſequi, mediare, vel finire per ſe, vel per alium, ſeu alios quovis prætextu, ingenio, cauſa vel quæſito colore, alióquin, &c. contrariis non obſtant. quibuscunque. Et ſi quis ſe fore gravatum ſenſerit, compareat Romæ in Camera Apoſtolica coram prædicto Reverend. D. Spinello Clerico, & Judice decima de juridica poſt præſentium executionem cauſam ſui gravaminis allegaturis aliaque dicturis, facturis, & recepturis, ac fieri, & recipi viſuris, quæ, & prout juſtitia ſuadebit, & ordo dictaverit rationis. Certificantes, &c. in quorum omnium, & ſingulorum fidem has præſentes fieri, & per infraſcriptum noſtri, & R. C. A. notarium ſubſcribi, ſigillique ejusdem Reverendæ Cameræ Apoſtolicæ, quo in talibus utimur, fecimus, & juſſimus appenſione muniri. Dat. Romæ in Camera Apoſt. anno à Nativit. D. N. Jeſu Chriſti milleſimo ſexcenteſimo tertio. Indictione prima, diç verò XXII. menſis Novembris, Pontificatus autem Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & D. N. D. Clementis Divina providentia Papæ Octavi anno ejus duodecimo.

QUÆSITUM VI.

Utrùm Moniales, aliæq; Mulieres ſub habitu Clericali, vel regulari degentes, gaudeant privilegio fori, & Canonis ſi quis ſuadente Diabolo?

SUMMARIUM.

1 *Regulares omnes utriusq; ſexus profeſſi, & eorum Novitii, Converſi, & Moniales gaudent Privilegio fori.*
2 *Tertiariæ præſertim S. Franciſci gaudent privilegio fori.*
3 *Mulieres, quæ in aliquibus domibus ſe recludunt ut pœnitentiam agant, an gaudeant privilegio fori?*
4 *Religioſi omnes utriusque ſexus approbatam Religionem profitentes gaudent privilegio Canonis*, ſi quis ſuadente.
5 *Tertiarii collegialiter viventes potiuntur privilegio Canonis*, ſi quis ſuadente.

1 QUoad Privilegium fori extra controverſiam eſt, Regulares omnes profeſſos, & eorum Novitios, Converſos, ſicut & Moniales, earumque Novitias, & Converſas, gaudere Privilegio fori, ut probant Ludovicus Correa *in repet. c. inter alia, de immun Eccleſ part. 2. n. 37.* Bonac. *de cenſur in Bulla Cœna diſp. 1. q 16 punct. 3. n. 9.* Barboſa *de jure Eccleſ. lib 4. c. 39. n. 40.* & communiter Doctores.

2 Idem dicendum eſt de ſororibus tertii Ordinis S. Franciſci, ſi habitum religioſum geſtaverint, & Collegialiter vixerint, ſeu clauſtraliter habitaverint, juxta Conſtitutionem Leonis X. apud Quarantam *in ſumma Bull. verb. Privilegia Regularium.* Ita ordinatio Regia Luſitana *lib. 2. tit. 2. §. 1.* & curia Philipp. *p. 3. § 1. n. 1.* Mirand. *in Manual Pral. tom. 1 q 36. concl 2.* Molina *de Juſt. tom. 4. tract. 3. diſp. 50. n. 4.* Barboſ. *loc. cit. n. 41.* & Diana *in reſol. moral part 1 tr. 2. reſol 84.* ubi ſubdit, ex conſtitutione ejusdem Leonis X. ſorores dicti tertii ordinis habitum geſtantes, etiam in propriis aut conſanguineorum domibus, vel ſeorſum habitantes, tali privilegio gaudere.

3 De Mulieribus, quæ in aliquibus domibus ſe recludunt, ut pœnitentiam agant, ſi communem vitam ducant in communi poſſidentes ſub unius Superioris obedientia, fatendum eſt, gaudere dicto Privilegio etiamſi nullam emittant profeſſionem, hoc autem non eſt dicendum de reliquis, quæ in domibus ſuis privatam ducunt vitam, quod probatur *ex text. in c Indemnitatibus, de elect. in 6.* & ex Mariano *in c 1. n. 16 de foro competent.* & Barb. *loc. cit. n. 43.*

4 Quo verò ad Privilegium Canonis, *Si quis ſuadente Diabolo manus violentas in Clericum, vel Monachum injecerit, &c.* dico, quod ſub nomine *Clerici, vel Monachi* comprehenduntur, non ſolùm omnes utriusque ſexus Religioſi approbatam à Sede Apoſtolica Religionem profitentes, licèt Converſi & Novitii, *ex c. religioſo, de ſent. excom.* verùm etiam Moniales profeſſæ, vel Converſæ, ac Novitiæ valide profeſſæ, *c. cum illorum, de ſent. excom.* & ideo Canonis Privilegio gaudent, & invicem ſe percutientes, etiam exemptæ, poſſunt ab Epiſcopo abſolvi, Barboſ. *de jur. Epiſc. alleg. 105. n. 55.* Ita Navarr. *in man. c. 27. n. 7.* Suarez *tom. 5. de cenſ diſp. 28. ſect. 1. n. 9.* Mirand. *loco cit. q. 29. art. 3.* Mandoſ. *in tract. de privil. ad inſtar gloſſ. 7. n. 36.* Sayr. *in floribus deciſ. de foro comp. deciſ. ult.* Gallett. *in marg. caſ. conſc. verb. Novitius.* Graſſ. *de effect. cleric. effect. 9. n. 68.* Bellet. *diſp. cleric part. 1. de favore cleric. canonis §. 1. n. 35.* Layman. *in Theolog. moral lib. 1. tract. 5. part. 2. c. 4. n. 4.* Squillan. *de Privil. cleric. c. 6. n. 27.* unde percutientes Mulieres intrantes canonicè Monaſteria, in quibus religio non eſt approbata, nec profitentur, nullam excommunicationem incurrunt. Rota *deciſ. in antiquis, aliàs 167.* Bellet. *loc. cit. §. 2. n. 35.*

Tertiarii verò collegialiter viventes, qui aſſumpto habitu monachali ſe ſe manciparunt obſequiis alicujus approbatæ Religionis ſub obedientia illius ſuperioris, ut diximus, gaudent privilegio canonis juxta eandem conſtitutionem Leonis X. atque ita reſolvunt Portel. *in dub. reg. verb. manus violenta n 8.* Hiet. Rod. *in comp. qq reg. reſol. 136. n. 9.* Barb. *de poteſt. Epiſc. p. 2. alleg. 102. n. 41.* Lezana *tom. 2. ſum. cap. 14. n. 39.* 5

DISPUTATIO XVIII.

De Clauſura Monaſteriorum Monialium ſervanda, quoad egreſſum.

Quæſ. I. *Appellatione Clauſuræ quid intelligatur, & quomodo conſtruenda, & tuenda ſit?*
II. *Clauſura Monialium à quibus, & qua de cauſa indicta fuerit?*
III. *Vtrùm ante Bonifacium VIII. ſub aliquo præcepto, & jure, fuerit Clauſura indicta?*
IV. *An ſummus Pontifex potuerit ad ſervandam Clauſuram Moniales cogere?*
V. *Vtrùm omnibus Monialibus ſit indicta, & præcepta Clauſura?*
VI. *Vtrùm Novitiæ Moniales, & Converſæ teneantur ad Clauſuram?*
VII. *An Moniales aliquæ propriè Clauſuram voveant?*

QUÆSITUM I.

Appellatione Clauſuræ quid intelligatur, & quomodo conſtruenda, & tuenda ſit?

SUMMARIUM.

1 *Clauſura nomine quid intelligatur, & num. 5.*
2 *Monialis niſi exeat à valvis, & ſeptis interioribus clauſuram non frangit.*
3 *Odia ſunt reſtringenda, & non amplianda.*
4 *Clauſtra, domus, & officina interiores ſub nomine Clauſura veniunt.*
6 *Clauſuræ janua quomodo muniri, & claudi debeat?*
7 *Collocutorii Monialium cancelli, quomodo ſint conſtruendi?*
8 *Monaſterii Monialium nomine, quid intelligatur?*
9 *Clauſura Monialium debet eſſe circumſepta altis mœniis, & parietibus.*
10 *Clauſuræ mœnia ſi conſtringantur, quibus expenſis ſint reſtauranda?*
11 *Principes Chriſtianos hortatur Concilium Trident. ut ad Moniales, verè Religioſas intra Clauſuram continendas, auxilium præbeant.*

1 NE in æquivocum laboremus, videndum eſt, quid Clauſuræ appellatione intelligatur. Suarez *tom. 4. de relig. lib. 1. c. 10. n. 6.* & Comitolus *lib. 6. reſp. moral. q. 3.* dicunt, quod Clauſuræ nomine venit locus ille, qui continetur clauſa Cœnobii janua, ad quem ſæculares accedere nequeunt, & extra quem non poſſunt exire Moniales; janua autem, quam Moniales aperire, & claudere ſolent, habet valvas pro ſeptis, quas violare prohibentur Moniales egreſſu.

Unde Moniales, niſi exeant à valvis, & ſeptis prædictis, Clauſuræ leges non frangunt, neque etiamſi alterum pedem, aut ſuperiorem corporis partem ex januis, & ſeptis efferant, quia actio vetita non eſſet abſoluta, maximè cum odia ſint reſtringenda, & non amplianda, ita Cajet. *in ſumma verbo excommunicatio.* 2 3

Sub aliis verbis docet Hier. Roder. *in commend. qq. regul. reſolut. 26. num. 7.* quod ſub nomine Clauſuræ veniunt clauſtra, domus, & officinæ interiores, & habitaculum, ſeu cubiculum, quod extat inter oſtium Clauſuræ (vel ut dicit ille) portam regularem, & clauſtrum, affirmans hoc declaraſſe Sacram Congregationem Cardinalium tempore Clementis VIII. 4

Bonacina *de clauſura q. 1. punct. 1. num. 1.* dicit Clauſuræ nomine intelligi ſpatium, quod intra januam Monaſterii ſemper clauſum retinetur, & eſt locus Monaſterii, intra quem Moniales ſiſtere debent, & à quo egredi nequeunt, & termini Clauſuræ, ſive limites complectuntur omnia Monaſterii loca, quæ janua 5 6

unica

unico ferro munita, clauſa continentur, & quæ una clave nocte duabus claudi debet, nec ſine Præfecta aperiri: & ad feneſtellas collocutionis ferrei cancelli apponi & intus lamina ferrea foraminibus diſtincta; ibi haberi non poteſt oſtium quo Moniales ingrediantur Eccleſiam exteriorem, ut nec è janua Monaſterii tranſire ad aperiendam, vel claudendam januam ulteriorem, quo aditus eſt ad Rotas, cum talis janua ſit extra clauſuram, quæ omnia, tam à Suarez; quàm à Comitulo, & Bonacina *loc. cit.* Lælio Zecchio *de republ. Eccleſiaſtica de Monial. cap. 2. n. 10. dict. 2.* hucusque narrata, clariùs leguntur in Bulla Gregorii XIII. quæ incipit, *Deo ſacris.*

8 Hic explicare mihi libuit ad majorem præſentis materiæ intelligentiam, quid nomine Monaſterii Monialium intelligatur, quid verò non. Scortia *in ſelect. Conſtitut. Pont. theorem 335.* & Emanuel. Roder. *tom. 1 qq. Regular. qu. 47. art 1.* dicunt cum citatis Doctoribus, quod veniunt domus, officinæ, clauſtra, & interiora habitacula, in quibus Moniales tanquam in clauſura degunt, non autem Eccleſia exterior, crates, & parlatorium, nec etiam Monaſteria, quæ ſunt in fieri, & actualiter fabricantur, licet ibi aliquis habitet pro fabricæ ſervitio, quod probant authoritate Innoc. IV. Nicolai III. & Gregorii IX. *in explicatione regulæ fratrum minorum,* & Sorbus *verb. ingredi Monaſterii,* inquit, ſic reſpondiſſe Eminentiſſimum Cardin. Alexandrinum nomine Sac. Congreg. Cardin. Neque etiam nomine Monaſterii intelliguntur grangiæ, & hoſpitia, quæ ruri Moniales, & Regulares habent; ex Graff. *in addit. fol. 88.* & Hieron. Llamas *in append. §. 12.*

9 Clauſura Monaſterii Monialium ſic determinata, curent Epiſcopi, & alii ſuperiores, ut ſit circumſepta, & munita altis mœnis excelſiſque undique parietibus, ne è vicinorum ædibus, quicunque illi ſint, Monaſteria inſpiciantur, maximè verò ſi fratrum cujusvis Ordinis, aut presbyterorum ædes illis immineant, quo caſu parietes altiùs tolli, & novas ædificari jubeant eorum ſumptibus, quorum Epiſcopi, & ii, qui monaſteriorum curatores ſunt, intereſſe judicaverint, quacumque appellatione remota. Ita ſancivit S. Carolus *in conc. 1. Mediolanen. §. Clauſura.*

10 Quod ſi contingeret, ut mœnia clauſuræ confringerentur, & Monaſterii facultates ad illarum reparationem non ſufficerent, fidelium eleemoſynas reſtaurandæ forent, & in earum defectu conſanguineorum Monialium opibus reſarciendæ ſunt; ipſi enim in tali caſu tenentur, quia durat conſanguinitatis vinculum, & in eis obligatio remanet, Moniales ſuas in debitam pudicitiam conſervare, ut docet Barb. *de offic. & poteſt. Epiſcopi alleg. 102. n. 10.* ubi addit in defectu conſanguineorum recurrendum eſſe ad illum, cujus authoritate, & voluntate fuit conſtructum Monaſterium.

11 Moniales veræ religioſæ, & profeſſæ retinendæ ſunt ſub hac Clauſura ſic munita, & reſtaurata; quia de cauſa Conc. Trident. *ſeſſ. 25. de regul. c. 5.* hortatur Principes Chriſtianos ad auxilium præbendum, ut moniales contineantur intra dictam Clauſuram, quatenus auxilium hujuſmodi ab illis impleretur, obligans etiam Magiſtratum ſæcularem ad opem ferendam in eadem cauſa ſub pœna excommunicationis ipſo facto incurrendæ.

QUÆSITUM II.

Clauſura Monialium à quibus, & qua de cauſa indicta fuerit?

SUMMARIUM.

1 *Clauſura in veteri Teſtamento, & tempore legis Evangelicæ à quibus Mulieribus exculta fuit?*

2 *Clauſuram ante tempora Bonifacii VIII. aliquæ Virgines, & Mulieres ſervaverunt.*

3 *Bonifacius VIII. primum ſub peccato Clauſuram indixit.*

4 *Clauſura quibus de cauſis, & motivis fuerit à Bonifacio VIII. præcepta?*

1 ANte adventum Chriſti in veteri Teſtamento *ex Judith. c. 8.* elicitur, Judith viduam clariſſimam aliquandiu intra Clauſuram extitiſſe, quod etiam docet Caniſ. *lib. 1. c. 12.* & de S. Anna vidua vaticinio conſpicua refert Cyrill. Hieroſol. *catech. 1.* quod in templi conclavibus cum virginibus, & viduis habitat, & Cardin. Baronius *in apparat. ad Eccleſiaſticos Annal.* dicit, quod fœminæ quædam ex voto Deo addictæ, tanquam intra ſepta Monaſterii degebant in nonaginta cellis à Rege Salomone in templi circuitu extructis.

Tempore legis Evangelicæ multas Virgines aliasque honeſtas fœminas Clauſuram coluiſſe, narrant hiſtoriæ, ut de S. Maria Magdalena, quæ ſe in antro vaſtæ ſpeluncæ abdens, ſordes propriis lavit lacrymis, & de S. Martha ejus ſorore, quæ cum aliis Virginibus, & Mulieribus in quodam cœnobio in Dei obſequium uſque ad mortem degit, ſcribit Theodorus Mellitus *in vita earundem ſororum cap. 6.*

2 Poſt tempora Evangelicæ legis, & ſucceſſu temporis innumeræ Virgines, & Mulieres ante Bonif. VIII. clauſæ vixerunt, teſtibus Surio *tom. 1. in vita S. Melaniæ Romanæ Junioris.* & Cæſario *lib. 4. cap. 9. in vita cujuſdam Virginis Germanæ,* & Martino Hiſtor. *in ſcholiis ad Epiſt. 48. S. Hier.* ubi de S. Paula Romana, & S. Gregor. Nazian. *de ſacr. Virg.* & S. Gregor. Niſſeno *epiſt ad Olympium Monach* ubi de S. Macrina ejus ſorore, & Pallad. *lib. 8. in vit SS. Patrum cap 8. & 39.* Cypriano Sancti Cæſarii diſcipulo in ejus vita, apud Sur. *tom. 4. in menſ. Auguſti,* ubi de S. Euphraſia Monialium clauſuram Præfecta, & D. Eudoſio Lucarello Monacho Vallis Umbroſæ *in vita S. Joannis Gualberti lib. 2.* ubi de S. Humilitate, & S. Verdiana, aliisque ejus duabus ſororibus Julia, & Joanna ſub habitu & inſtituto Vallis Umbroſæ diu clauſis degentibus.

Ex quibus ſatis conſtat, ante tempora Bonif. VIII. Clauſuram à multis Virginibus, aliisque mulieribus obſervatam fuiſſe, ut Deo liberius, & facilius inſervirent, non autem ex præcepto.

3 Primus ergo Author & Præceptor, qui Monialibus Clauſuram induxit ſub præcepto, & obligatione, fuit Bonif. VIII. per infraſcriptam Conſtitutionem, ut optimè teſtantur omnes Doctores ſuper eam ſcribentes.

PEriculoſo, & deteſtabili quarundam Monialium ſtatui, quæ honeſtatis laxatis habenis, & Monachali modeſtia, ſexuſque verecundia impudenter abjectis, extra ſua Monaſteria nonnunquam per habitacula perſonarum ſæcularium diſcurrunt, & frequenter intra eadem Monaſteria perſonas ſuſpectas admittunt, in illius, cui ſuam integritatem voluntate ſpontanea donaverunt gravem offenſam in Religionis opprobrium, & ſcandalum plurimorum providere ſalubriter cupientes, præſenti Conſtitutione perpetuò irrefragabiliter valitura ſancimus, univerſas, & ſingulas Moniales præſentes, atque futuras cujuſcumque Religionis ſit, vel Ordinis in quibuslibet mundi partibus exiſtentes ſub perpetua in ſuis Monaſteriis debere de cætero permanere Clauſura Ita quod nulli earum Religionem tacitè, vel expreſſè profeſſa ſit, vel eſſe valeat quacunque ratione, vel cauſa (niſi forte tanto, & tali morbo evidenter earum aliquam laborare conſtaret, quod non poſſet, cum aliis abſque gravi periculo, ſeu ſcandalo commorari) Monaſteria ipſa deinceps egrediendi facultas; nullique aliquatenus inhoneſtæ perſonæ, nec etiam honeſtæ (niſi rationabilis, & manifeſta cauſa exiſtat, ac de illius ad quem pertinuerit ſpeciali licentia) ingreſſus, vel acceſſus pateat ad eaſdem, ut ſic à publicis, & mundanis conſpectibus ſeparatæ, omnino ſervire Deo valeant liberius, & laſciviendi opportunitate ſublata, eidem corda ſua, & corpora in omni ſanctimonia diligentius cuſtodire.

4 Cujus Pontificis motivum, & cauſa fuit præcipuè ut honeſtatis violandæ pericula tolleret, & Monialibus occaſio-

occaſionem vagandi demeret, & ut à publicis, & mundanis aſpectibus ſejunctæ Deo ſponſo æterno liberius deſervirent, ac dempta laſciviendi occaſione, corda, & corpora eidem in omni ſanctitate cuſtodirent, quod maximè rationi conſentaneum fuit, quia, ut ait Dionyſ. Carthuſ. *in dialog. de reformat. Monial art.* 3. *Fœminæ ſunt ſpecialiter, & naturaliter multum inſtabiles, fragiles molles, ac debiles ratione, ideo periculoſiſſimum eſt Monialibus inter viros apparere, ipſoſque inſpicere, alloqui, audire, nec aliqua lingua poteſt exprimere quanta peccata, & ſcandala orta ſint, atque aſſiduè creantur ex hoc, quod Moniales Clauſtra ſua egrediuntur, & perſonas viſitant ſæculares; viros quoque permittunt ingredi ſua Clauſtra. Utinam tumentes uteri, & argumenta curientia ſuper terram non demonſtrarent hoc ipſum. Præterea Moniales conſecratæ, & oblatæ ſunt ſponſo Cœleſti; ideo oculos ſuos debent avertere ab omni alio amatore, & omnem occaſionem infidelitatis, & violationis vitare.*

Quapropter idem Dionyſius *loco cit. art.* 2. oſtendens quantum proſit Monialibus Clauſura, narrat SS. Patres Antonium, Pachomium, Baſilium, Auguſtinum, Benedictum, Franciſcum, Dominicum, viris regulas tradidiſſe; deinde Rectores Monialium cujuſcumque Ordinis varias edidiſſe Conſtitutiones, ex quorum præcipuis una fuit, ut clauſæ degerent.

QUÆSITUM III.

Utrùm ante Boniſacium VIII. ſub aliquo præcepto, & jure fuerit Clauſura indicta.

SUMMARIUM.

1 *Clauſura ante tempora Boniſacii ſub conſilio in aliquibus Conciliis commendata fuit.*

2 *Clauſura à Boniſacio VIII. imperata ſub præcepto renovatur à Concilio Tridentino, & ab aliis Summis Pontificibus ſub eodem præcepto.*

3 *Clauſura jure naturali, vel divino præcepta non fuit, ſed tantum poſitivo humano*

4 *Illud eſt de jure naturali, vel divino, quod procedit ex principiis naturæ, aut continetur in ſacra ſcriptura.*

5 *Summus Pontifex ex vi ſuæ legis clauſuram præcipit.*

6 *Votum jure divino, & naturali ſervandum eſt.*

1 IN Concil. Carthagin. 1. *ſub anno* 330. & Carthag. 3. tempore Cyriaci Papæ *c.* 33. & in Cabilonenſi 2. *c.* 65. necnon in conſtit. Caroli Magni *anno Dom.* 800. & in Lugdunenſi 3. *can.* 3. Matiſconenſi *can.* 19. Aquiſgranenſi *c.* 10. habentur quædam potius conſilia, quàm præcepta Clauſuræ, nullibi enim fuere Clauſuræ præcepta abſolutè injuncta, ut ait Suar. *loc. cit. lib.* 1. *c.* 8. *n.* 11. ſed dependenter ferè à legitima facultate Abbatiſſæ, unde paulò major fœminis, quàm viris Clauſura imponebatur.

2 Primùm ergo Boniſ. VIII. ut dictum eſt, clauſuram præcepit nulla relicta egrediendi facultate, quacunque ratione vel cauſa, una tantùm addita exceptione infra explicanda; ſed cum decretum ejuſdem Boniſac VIII. non fuiſſet receptum Conc. Trident *ſeſſ.* 25. *cap. de regul.* illud renovavit ſub his verbis; *Boniſacii VIII. Conſtitutionem quæ incipit Periculoſo, renovans Sancta Synodus univerſis Epiſcopis ſub obteſtatione maledictionis æternæ præcipit, ut in omnibus Monaſteriis ſibi ſubjectis ordinaria, in aliis verò Sedis Apoſtolicæ authoritate, Clauſuram Sanctimonialium, ubi violata fuerit diligenter reſtitui, & ubi inviolata eſt conſervari, maximè procurent, inobedientes, atq; contradictores, per cenſuras Eccleſiaſticas, aliaſque pœnas quacunque appellatione poſtpoſita compeſcentes.*

Poſtea explicans Clauſuram, & obligationem pro Monialibus ſubdit; *Nemini autem Sanctimonialium liceat poſt profeſſionem exire e Monaſterio etiam ad breve tempus quocunque prætextu, niſi ex aliqua legitima cauſa ab Epiſcopo approbanda, indultis quibuſcunque, & privilegiis non obſtantibus.*

Et poſtmodum Pius V. eandem conſtitut. Boniſacii VIII. & decretum Concil. Trident. confirmans, ſpecialem Bullam edidit, quæ incipit *circa Paſtoralis*, quam confirmavit Gregorius XIII. anno 1572. tertio Kal. Januarii in Bulla, quæ incipit *Deo ſacris*, quæ habetur *ſupra diſp.* 7. *quæſ.* 2. in qua præter ea, quæ continentur in dicta extravagant. Boniſ. VIII. ex decreto Conc. Trident. citati, & conſtitut. dicta Pii V. intendit providere neceſſitatibus Monialium paupertatem voluntariam profitentium, & Clauſuram religiosè ſervantium; tenor verò conſtitutionis Pii V. in qua leges clauſuræ, & præcepta inſpiciuntur, talis eſt.

PIUS EPISCOPUS,

Servus ſervorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

CIrca Paſtoralis officii nobis, meritis licèt imparibus deſuper commiſſi curam (quantum nobis ex alto permittitur) invigilantes, aſſiduè ad ea, per quæ ſingulis erroribus, & exceſſibus obviatur, ac perſonis quibuslibet præſertim fœminei ſexus virginitatem ſuam Altiſſimo voventibus, ſub Religionis jugo Chriſto Salvatori in Caſtitatis holocauſto famulari affectantibus, ſemita juſtitiæ, & honeſtatis, declinantibus ne quidquam in eis reperiatur incongruum, quod in Regularis ponat honeſtatis gloria maculam, & divinam meritò poſſit offendere Majeſtatem, opportunè ſuccurritur, libenter intendimus. ac in his noſtræ vigilantiæ partes propenſius impartimur, prout id in Domino ſalubriter expedire conſpicimus. Hac igitur perpetuo valitura Conſtitutione, inhærentes etiam Conſtitutioni fel recor. Boniſ. Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, quæ incipit Periculoſo, & decretis Conc. Triden ſuper Clauſura Monialium edictis Auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, atque futuras cujuſcunque Religionis, Ordinis, vel militarium, etiam Hieroſolymit. ſint, quæ vel jam receptæ ſint, vel in poſterum in quibuſvis Monaſteriis, ſive domibus recipientur, & tacitè, vel expreſsè Religionem profeſſæ etiamſi Converſæ, aut quocumque alio nomine appellentur, etiamſi ex inſtitutis, vel fundationibus earum Regulæ ad Clauſuram non teneantur, nec unquam in earum Monaſteriis, ſeu domibus, etiam ab immemorabili tempore, ea ſervata non fuerit, ſub perpetua in Monaſteriis, ſeu domibus de cætero debere permanere Clauſura juxta formam dictæ Conſtitut fel. recordat. Boniſacii Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Periculoſo, in Sacro Concil. Trident. approbatam, & innovamus in omnibus, & per omnia, ac illam diſtrictè obſervari mandamus. Quod ſi aliquæ Moniales forſan reperiantur, quæ conſuetudine, etiam immemorabili, aut inſtituto, vel fundatione Regulæ ſuæ fretæ animo obſtinato huic Clauſuræ reſiſtant, aut quoquomodo reluctentur, Ordinarii una cum Superioribus earum omnibus Juris, & facti remediis compellant eaſdem, tanquam rebelles, & incorrigibiles ad præcisè ſubeundam dictam Clauſuram, & perpetuo obſervandam Mulieres quoque quæ Tertiariæ, ſeu de pœnitentia dicuntur, cujuſcunque fuerint Ordinis in Congregatione viventes, ſi & ipſæ profeſſæ fuerint, ita ut ſolemne votum emiſerint, ad Clauſuram præcisè, ut præmittitur, & ipſæ teneantur. Quod ſi votum ſolemne non emiſerint, Ordinarii una cum Superioribus earum, hortentur, & perſuadere ſtudeant, ut illud emittant, & profiteantur, ac poſt emiſſionem, & profeſſionem eidem Clauſuræ ſe ſubjiciant, quod ſi recuſaverint, & aliquæ ex eis inventæ fuerint ſcandaloſè vivere, ſeveriſſimè puniantur. Cæteris autem omnibus, ſi abſq; emiſſione profeſſionis, & Clauſura omnino vivere volentibus interdicimus, & perpetuò prohibemus, ne in futurum ullam aliam prorſus in ſuum Ordinem, Religionem, Congregationemve recipiant. Quod ſi contra hujuſmodi hanc noſtram prohibitionem, & de-

& decretum, aliquas acceperint, eas ad ſic vivendum omninò inhabiles reddimus ac illarum quaslibet profeſſiones, & receptiones irritas decernimus, & nullas, prout etiam præſenti decreto irritas ſancimus, & annullamus. Porrò, ne Moniales, vel Tertiariæ prædictæ propter hanc Clauſuram, detrimentum, aut incommodum aliquod in earum neceſſitatibus maximè in pertinentibus ad illarum victum patiantur, ſed ut eis opportunè conſulatur, auctoritate Apoſtolica præfata ſtatuimus, decernimus, præcipimus, atque mandamus Ordinariis, & Superioribus earum, ut curent colligi fidelium eleemoſynas per Converſas, quæ non ſint profeſſæ, vel ſi profeſſæ fuerint, ſint tamen ætatis annorum quadraginta, & in domibus contiguis, extra tamen Monaſterium degant, & non ingrediantur Clauſuram aliarum Monialium, niſi in caſibus ex earum Conſtitutionibus permiſſis, & de earum domibus exire non poſſint pro hujuſmodi eleemoſynis colligendis niſi de licentia Ordinarii, vel earum Superiorum, & de cætero nullæ aliæ Converſæ profeſſæ recipi amplius etiam de conſenſu ſuorum Superiorum, vel Prælatorum poſſint. Quòd ſi adverſus hanc noſtram prohibitionem receptæ fuerint, illarum receptio, nulla, irrita, & inanis ſit, prout ex nunc nullam, irritam facimus, & annullamus. Quod ſi prædicto modo neceſſitatibus Monialium, & Mulierum Tertiariarum prædictarum ſuccurri ſufficienter non poterit, mandamus ipſis Ordinariis, & Superioribus earum, ut ipſi provideant de aliis perſonis piis, & Deo devotis, quæ fidelium eleemoſynas colligant, vel alias eo meliori, & commodiori modo, quo fieri poterit, etiam ex opere manuum ipſarum Monialium, & mulierum prædictarum arbitrio Ordinariorum, & Superiorum earundem, & prout eis congruentius expedire videbitur, provideatur, & ſuccurratur. Et ne propter Monialium numerum exceſſivum Clauſuræ obſervatio violetur, inhærentes etiam ſimiliter diſpoſitioni dictæ Conſt. Bonifac. & Conc. Trid. decreto Monialibus prædictis, & illarum Superioribus, & Ordinariis diſtrictè inhibendo præcipimus, & mandamus, ne plures in earum Monaſteriis recipiant, admittant, ſive recipi, & admitti permittant, quàm ex propriis redditibus ipſorum Monaſterium, vel conſuetis eleemoſynis commodè ſuſtentari poſſint. Mandantes propterea in virtute S. Obedientiæ ſub oſtentatione divini judicii, & interminatione maledictionis æternæ, univerſis venerabilibus fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, quatenus in Civitatibus, & Diœceſ. propriis præſentes noſtras litteras publicari faciant, ac, in Monaſteriis Monialium, ſibi Ordinario Jure ſubjectis, in his verò, quæ ad Romanam mediatè, vel immediatè ſpectant Eccleſiam, Sedis Apoſtolicæ auctoritate, unà cum Superioribus eorundem Monaſteriorum, Clauſuram, (ut præmittitur) quam primum poterint ſervari procurent. Contradictores atque rebelles per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo invocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis. Ac ut hoc tam ſalutare decretum faciliùs obſervetur, omnes Principes ſæculares, & alios Dominos, & Magiſtratus temporales rogamus, requirimus, & obſecramus per viſcera Miſericordiæ Dom. noſtri Jeſu Chriſti eiſdem in remiſſionem peccatorum injungentes, quod in præmiſſis omnibus eiſdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, & aliis Monialium Superibus, aſſiſtant, ac ſuum favorem, & auxilium præſtent, ac impedientes pœnis, etiam temporalibus afficiant. Præmiſſis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ſtatutis, & Conſuetudinibus etiam immemorabilibus, etiam per Sedem Apoſtolicam approbatis, & confirmatis, Privilegiis quoque, Indultis, & litteris Apoſtolicis, etiam in fundatione, & inſtitutione eiſdem Monaſteriis, vel domibus, & Monialibus ſub quibuſcunque verborum formis, & clauſulis irritantibus, & aliis decretis quibuslibet conceſſis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam ſi pro ſufficienti illorum derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, pro ſufficienter expreſſis hab[illegible] quoad effectum validitatis noſtræ Conſtitutionis [illegible] ſer[illegible]ans, non obſtantibus contrariis quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, aut ſuſpendi non poſſint per litteras apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Per hoc autem in Monaſteriis exemptis Ordinarii locorum, quoad alia nullam ſibi credant juriſdictionem, vel poteſtatem aliquatenus attributam. Volumus autem, quod præſentes litteræ ad valvas Baſilicæ S. Petri Apoſtolorum Principis, & in Cancellaria noſtra in Acie Campi Floræ publiceutur, & inter Conſtitutiones extravagantes perpetuo valituras conſcribantur, & quia difficile foret præſentes ad ſingula quæcunque loca deferri, volumus, & declaramus, quod earum tranſumptis, etiam impreſſis manu alicujus Notarii ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Prælati munitis, &c.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, innovationis ſtatus, decreti, mandati, interdicti, prohibitionis, annullationis, præcepti, inhibitionis, requiſitionis, obſecrationis, injunctionis, derogationis, declarationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnat. Domin. 1566. 4. Kalend. Junii, Pontificatus noſtri Anno primo, &c. Ex Bullar. Laert. Cherubin. tom. 2. 2
conſtitut. Pii V.

Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, & Epiſcopi in virtute S. obedientiæ debent publicare in ſuis Civitatibus, & Diœceſibus Bullam ſupradictam, & efficere, ut in omnibus Monaſteriis clauſura Monialium ſervetur juxta formam dictæ Bullæ, & ex decreto S. Congreg. Card. prout refert Scipio de Rubeis *in Aphoriſ. Epiſcopor. verbo Clauſura num. 2.*

3 Ex quibus conſtat clauſuram Monialibus non fuiſſe præceptam jure naturali, quia jus naturæ ſemper idem eſt, ſed antiquis temporibus clauſura in uſu non erat, ergo, &c. Neque jure divino, quia neque ex ſcriptura neque ex traditione aliqua divina deduci poteſt; ſed tantum jure humano poſitivo, & Eccleſiaſtico, ut affirmant omnes Doctores *in dict. cap. Periculoſo*, & Navarr. *comment. 4. de Regul. n. 39.* Eman. Rod. *loc. cit. tom. 1 q. 44. art. 1.* Vega *tom. 2. ſum. c 86. caſu 19.* Llamas *in meth. curat. in Append. §. 1.* Azor. *p. 1, inſt. Moral. lib. 13. c 9. quæſ 2.* Sanch. *in decal. lib. 6. c. 15. n. 6.* Mirand. *de ſac. Monia. q. 1. art. 1.* Suar. *cit. n. 11.* Bonac. *de Clauſur. loc. cit.* ratio eſt. Tum quia ſatis colligitur ex *cap Jus naturale diſt. 1.* illud ſolum eſſe de jure naturali, 4
& divino, quod procedit ex principiis naturæ, per ſe notis, aut continetur in ſacro librorum codice, ſed ex nullo principio naturæ per ſe noto colligitur, quod Moniales teneantur ad ſervandam clauſuram, neque hoc habetur in aliquo Scripturæ ſacræ libro, ergo clauſura non eſt de jure naturali, & divino. Præterea Summus Pontifex expreſsè imponit obligationem clau- 5
ſuræ ex vi ſuæ legis, dicens; *Præſenti Conſtitutione ſancimus*, ex quibus verbis conſtat legem eſſe novam, & de ſe non ſupponere obligationem, ſed imponere.

Nec obſtat Chriſtum Dominum Sanctæ Brigidæ regulam tradidiſſe, in eaque clauſuram præcepiſſe *c. 8.* per hæc verba; *Nulli enim poſt introitum ſuum licebit de Monaſterii Clauſtris exire.* Tum quia S. Brigidæ ſuiſque Monialibus tantum clauſuram ordinavit in ſignum ſpecialis amoris, non autem aliis Monialibus. Tum quia ante hæc tempora Bonifacius VIII. præcepta de clauſura tradiderat; fuit enim Bonifacius creatus Summus Pontifex anno 1294. Sancta verò Brigida obiit anno 1373. ætatis ſuæ 70. Tum quia Chriſtus præcepit clauſuram ſolis Monialibus à S. Brigida fundati; at Bonifacius omnes Moniales ſuo præcepto devinxit.

6 Nec obſtat ſecundò Monialem, dum facit profeſſionem voto ſe adſtringere ad clauſuram, & votum jure

jure naturali, & divino, ſervandum eſſe: nam reſpondet Bonacina, & ſi daretur Religioſum tacitè vovere obedientiam regulæ, nihilominus regula, & alia præcepta, in quibus de clauſura fit mentio, non ſunt jus divinum, ſed humanum, & conſequenter clauſura erit de jure divino, vel naturali.

QUÆSITUM IV.

An ſumus Pontifex potuerit ad ſervandam Clauſuram Moniales cogere?

SUMMARIUM.

1 *Summus Pontifex poteſt Moniales ad clauſuram ſervandam cogere.*
2 *Clauſura eſt Monialibus moraliter neceſſaria, propter puritatem illarum tuendam.*
3 *Clauſura venit ſub voto Obedientiæ.*
4 *Moniales, quæ nunquam Clauſuram ſervaverunt, conqueri non poſſunt, ſi ad illam cogantur.*
5 *Clauſura virtualiter continetur in Regula, & eſt quodammodo neceſſaria ad obſervantiam illius.*
6 *Moniales Clauſuræ legibus adſtrictæ, cogendæ ſunt ad illam ſervandam à ſuis propriis Prælatis.*

1 Reſpondeo affirmativè cum Suarez *citat. n. 6.* quia
Summus Pontifex præceptum Clauſuræ obligatorium ex vi ſuæ juriſdictionis, ſuppoſito ſtatu jam voluntariè aſſumpto, Monialibus imponere poteſt, multa enim ſunt, quæ abſolutè non poſſent præcipi perſonis Eccleſiaſticis, niſi talem ſtatum aſſumpſiſſent, & illo ſuppoſito juſtè imperantur, quæ habetur *in dictis Conſtitutionibus*, & *in c. de vita, & honeſtat. Cleric.* Ratio eſt, nam qui aliquem ſtatum aſſumit, virtute ſe obligat ad ea, quæ expediunt, vel decent talem ſtatum, quorum determinatio non eſt ſemper certa, & ſufficiens ex ſola natura rei, ergo ad eum, qui præeſt in tali ſtatu ratione ſuæ Juriſdictionis, convenit poſſe ea præci-
2 pere, quæ ad conſervationem, & obſervantiam talis ſtatus neceſſaria ſunt; at in præſenti Monialium Clauſura eſt moraliter neceſſaria ad puritatem illarum tuendam, ergo poterit Summus Pontif. Moniales Clauſuræ obligare, illasque cogere, & licet Clau-
3 ſuræ reſpiciat finaliter cuſtodiam caſtitatis, & pudicitiæ: nihilominus venit ſub voto obedientiæ, ex decreto Sacræ Congregat. Cardinalium *16. April. 1619.* per Poliac. *2. part. vacat. Epidem cap. 6. concl 1.* & Gavant. *in Manual. Epiſcoporum verb. Monialium Clauſura n. 2.* atque ideo Clauſuram præcipere poterit ſub voto obedientiæ Summus Pontifex; maximè cùm Moniales ſtatum regularem voluntariè ſumpſerint, ad Clauſuram tanquam ad profeſſionem hujus ſtatus, illas obligavit, juxta ea, quæ tradunt gloſſ. *in cap. quod omnes, de regulis juris in 6.* & Abbas *in cap. ad noſtram, de appell. n. 4. & 5.* ubi Felinus, Decius, & alii.

4 Ex quibus colligitur Moniales, quæ nunquam Clauſuram ſervaverunt, conqueri non poſſe, ſi ad illam cogantur, quia ad ea, quæ ad Regulam ſpectant, poſſunt Regulares obligari, tam ad expreſsè in Regula contenta, quàm ad illa, quæ ad eam reducuntur, ut docent S. Thom. *2. ſentent. diſt. ultim. q. 10. art. 10.* S. Bonavent. *in Regul. S. Franciſci c. 20.* Sylveſt. *verb. Religio 6.* §. 6. Corduba *in Regulam c. 10. qu. 2.* unde Moniales, quæ ſe voto adſtrinxerunt caſtitatem, & puritatem ſervare, ad Clauſuram cogi poterunt, tanquam ad antecedens præſervativum caſtitatis, & virginitatis, ut docent communiter Doctores *in dict. cap. periculoſo*, & Angelus *verb. Religio* §. 30. S. Anton. *3. part. tit. 16. cap. 17.* Navarr. *in cap. ſtatuimus n. 40.* Eman. Roder. *cit. qu. 44. art. 3.* Joannes de la Cruz *lib. 1. de ſtat. relig. c. 5 n. 3.* Azor. *loco cit lib. 3. c. 8. quæſ. 3.* Mirand. *cit. qu. 2. art. 3.* Joannes Baptiſta Scortia *theor. 127.* ubi hac de re affirmat Canoniſſas ſæculares, de quibus *in Clement. Attendentes, de ſtat. Monach.* non eſſe cogendas ad ſervandam Clauſuram, cùm vota ſolemnia, & præſertim obedientiæ, non emiſerint; idem dicit de Oblatis Mulieribus inſignis Monaſterii Turris ſpeculorum Romæ, candore nobilitatis, & pudicitiæ ubique conſpicuis.

Quod, etſi Clauſura non contineatur formaliter in 5
Regula cujuſcunque Monialis, continetur tamen in virtute, & eſt neceſſaria quodammodo ad ejus obſervantiam, qua ratione poterit etiam Summus Pontifex Clauſuram præcipere, juxta ea, quæ habentur in gloſſ. *cap. unico in principio, in verb. præſentes, de ſtat regul. in 6.* & Innocent. *cap. ſuper eo nu. 3.* Panorm. *ibid. n. 6.* Cardinal. *n. 2. §. 4. quæro de regul.* Felin. *in d. cap. ad noſtram n. 4. de appel.* & Joan. Andreas *c. Joan. §. ſed nunc quid, de regul.* & Salas *de legibus diſp. 8. ſect. 12. n. 60.*

Colligitur etiam Moniales jugo clauſuræ adſtrictas, 6
cogendas eſſe ad illam ſervandam per Epiſcopum quidem auctoritate ordinaria erga ſuas, delegato verò erga ſubjectas Sedi Apoſtolicæ: in Monaſteriis autem Regularibus ſubjectis, hoc munus ſpectat ad Prælatos regulares, quibus Moniales ſubjiciuntur; quod colligitur ex Conc. Trid. *ſeſſ. 25. de regul. c. 9.* & ex Motu Pii V. *ſuperius citat.* atque in affirmant Sanch. *loc. cit. c. 23. n. 21.* & Navarr. *conſilio 4. cit. n 60.*

QUÆSITUM V.

Utrùm omnibus Monialibus ſit indicta, & præcepta Clauſura?

SUMMARIUM.

1 *Clauſura præcepta fuit Monialibus omnibus profeſſis cujuſcumque Ordinis, & inſtituti illæ ſint, & etiam Tertiariis ſi profeſſionem emiſerint.*
2 *Mulieres in Congregatione viventes, tria vota eſſentialia non emittentes, legibus Clauſuræ non adſtringuntur, ſed tantum adhortari debent ad profitendum, & ad Clauſuram ſervandam.*
3 *Summus Pontifex, ſi alicui Virgini concederet, ut in domo paterna tria vota Religionis emitteret, tamen ad Clauſuram non teneretur.*
4 *Oblatæ non tenentur Clauſuram obſervare.*
5 *Clauſura ſi in Monaſteriis Monialium ante Concil. Trid. nunquam obſervata fuerit, nunc tamen poſt Concil. debet obſervari.*
6 *Moniales profitentes hac lege, ut Clauſura non obligentur, non ſunt veræ profeſſæ.*

Omnibus Monialibus profeſſis cujuſcunque Re- 1
gulæ, Ordinis, & nominis, & ſub gubernio quarumcumque Militiarum, & Ordinum, præcepta fuit Clauſura, etiam ſi eam non voveant, & habeant privilegia in fundatione ad eam non ſervandam, ſive immemorabilem conſuetudinem in oppoſitum, quod probatur ex ſupradicta Conſtitutione Bonifacii VIII. *in d. cap. Periculoſo*, & Conc. Trid. *loc. cit.* Pii V. Gregorii XIII. extendentibus præceptum Clauſuræ ad univerſas Moniales, etiam ad Tertiarias in Congregatione viventes, & Convertitas, ſive de Pœnitentia nuncupatas, ſi utræque veræ profeſſæ ſint; imo Sacra Congreg. Card. teſte Suar. *tom. 4. de relig. lib. 1. cap. 8. n. 15.* explicuit hujuſmodi Tertiarias, ſi profeſſionem emiſerunt, cogendas eſſe ad Clauſuram, ſi verò profeſſionem non emiſerunt, ſervandam eſſe Conſtitutionem Pii V. ſuprapoſitam, atq; ita docent (præter dictas ſanctiones Apoſtolicas) Navar. *commen. 4. n. 45. de regul.* Paſſarel. *in comp. priv. Minimorum c. 25.* Eman. Rod. *loc. cit. to. 1. q 44. art 4.* Llamus *d. Methodo curationis in append. §. 1.* Sanch. *cit. lib. 6. c. 15. n 13.* ubi ait, quod non eſt locus ſententiæ, quam ſuſtinuit ante Motum proprium Pii V. *ſupra cit.* Cordub. *in ann. ad Collect. Priv. mend. not. 1.* dicens, non teneri ad Clauſuram Moniales Tertiarias S. Franciſci in Congregatione viventes, iiſbusque

que Votis ſolemnibus ligata, ex eo, quia Leo X. appro-
bavit Regulam poſt Bonifacium Octavum, & indul-
ſit his Monialibus, ne Clauſuram ſervarent.

2 Mulleres ergo in Congregatione viventes, & ſim-
pliciter aliquem Religioſum vivendi modũ voventes,
& quæ in Religione approbata tria vota ſubſtantia-
lia non emiſerunt, Clauſuræ legibus non comprehen-
duntur, quia Jura prædicta expreſsè limitant ſuum
præceptum ad profeſſas tacitè vel expreſsè, & ad pro-
prias Religioſas tantùm. Quapropter quantumvis
Virgines ſint per votum virginitatis Deo conſecratæ,
& collegialiter vivant, & ſub obedientia, vel ſponta-
nea, vel etiam privato voto, aut pacto promiſſa, niſi ha-
beant ſtatum ab Eccleſia pro Religioſo approbatum,
& in eo tria vota ſubſtantialia emiſerunt, non obligan-
tur hoc præcepto Clauſuræ, ſed benè ſecundum Bul-
lam Pii V. hortari debent, ut ſolemniter profiteantur,
& tunc ad Clauſuram tenebuntur, quod ſi recuſantes
voluerint ſic abſque Clauſura, & profeſſione in Con-
gregatione vivere, non licebit eis aliquam impoſterum
in ſuam Congregationem admittere, ut expreſse habe-
tur in *dicto Motu* Pii V. quod etiam tenent Navar. *dict.
comm. 4. n. 45.* Eman. Roder. *cit. artic. 2.* Sanch. *cit. c.
25. n. 4.*

3 Hinc refert Victorell. *de orig. & clauſ. Monial. §. an
Monialibus converſis*, quod ſi alicui Virgini concederetur
à Summo Pontifice, ut in propria domo tria ſolemnia
vota promitteret, Clauſuræ præcepto non vinciretur,
quia textus de Sanctimonialibus in congregatione vi-
ventibus loquuntur, & ſubdit, Romæ virtutibus, &
genere claram Monialem ſe agnoſcere, trium ſolemni-
um votorum obligatione obſtrictam, Præſidentis Ob-
latarum S. Franciſcæ Romanæ imperio ſubjectam,
Urbani VIII. Pontif. Max. privilegio à Clauſuræ lege
exemptam.

4 Ex his quæ diximus, oblatæ Mulieres non tenentur
ad Clauſuram, cum non ſint veræ Moniales, nec pro-
feſſionem emiſerant, & nullo voto ſolemni adſtringan-
tur, ut ſunt Oblatæ Turris ſpeculorum Romæ, Nav.
lib. 3 conſil. in prima edit tit. de regul. conſ. 81. Graffi *par 1.
deciſ lib. 4. c. 23. n. 12.* Eman. Rod. *loc cit. art. ult.* Sanch.
loc. cit. n. 15. & Victor. *loc. cit. § quibus Sanctimonialium.*

5 Imò Bonacina de clauſura *loc. cit. punct. 5. n. 2.* adver-
tit, quod ſi in Monaſteriis Monialium nunquam ante
Concilium Tridentinum obſervata fuerit Clauſura,
tamen nunc poſt Concilium, & prædictas Sanctiones
Pii V. & Greg. XIII. obſervari debet, & & Nav. *com.
4. num. 53.* dicit ſi aliquibus Monaſteriis conceſſa fue-
rit exemptio à Clauſura ante Concilium Tridentinum,
& ſupradictas Bullas, intelligitur hodie revocata; ſecus
ſi poſt Concil. Trident. & Conſtitutionem ſupradi-
6 ctam Pii V. ut docet Sanch. *loc. cit. num. 18:* Unde Mo-
niales, quæ profitebantur ea conditione, ut non ad-
ſtringerentur Clauſuræ, veræ non erant profeſſæ, quia
Pius V. in Bulla, quæ incipit *Decori, & honeſtati*, vide-
tur irritaſſe dictas profeſſiones. Ita docent Miranda
de ſacr. Monial. qu. 1. art. 4. & Lezana *in tom. 1. ſum. c.
25. n. 17.* Eman. Roder. *loco cit. ar. 2.* Idem refert Fran-
ciſcus Zypeus *de jure Pontificio novo lib. 3. n. 40. & 41.*
ubi citat ſupradictas Bullas, & Conſtitutiones Pon-
tificias Clauſuram præcipientes.

QUÆSITUM VI.

*Utrùm Novitiæ Moniales, & Converſæ teneantur
ad Clauſuram?*

SUMMARIUM.

*1 Novitiæ Moniales cujuſcumque Religionis illæ ſint, Clau-
ſura non obligantur.*

*2 Novitias Moniales è Monaſterio egreſſas recipientes, vel
comitantes, non ligantur Excommunicatione Papali.*

*3 Moniales, quæ profitetur hac conditione, ut in domo pa-
terna maneat, non ligatur Clauſuræ lege.*

*4 Monialis Novitia, quæ juſta de cauſa de licentia Abba-
tiſſæ è Monaſterio egreditur retento habitu, non in-
terrumpit Novitiatum.*

*5 Converſæ ad perpetuam Clauſuram tenentur, quatenus
profeſſæ ſint.*

EX dictis ſatis conſtat Novitias cujuſcunque Reli- 1
gionis approbatæ, non teneri ad Clauſuram ſer-
vandam, tum quia Religioſæ non ſunt; tum quia omnes
textus Clauſuram indicentes de ſolis tacitè, vel expreſ-
ſe profeſſis loquuntur. Ita Navar. *d. conſ. 4. n. 47. verſ.
circa quod*, Azor *par. 1. Inſtit. Moral. lib. 13. c. 8. quæſit. 1.*
Thom. Zerol. *in praxi Epiſcop. in 2. edit. par. 1. verb. Mo-
niales ad 16. quæſit. dub. 4.* Galarza *in opuſc. Clauſura Mo-
nial in 2. edit.* Lezana *to. 1. ſum. c. 24. de Monial. n. 3. &* 2
23. Sanch. *loc. cit. n 16.* ubi *n. 17.* ait ideo qui Monia-
les Novitias egreſſas è Monaſterio receptant, vel co-
mitantur, non incurrunt pœnas contra comitantes
Moniales egreſſas, quia Motus proprius loquitur de
profeſſis.

Quod ſi hodie licitè aliqua profiteretur ea lege, ut 3
in domo propria maneret, prout permittitur *cap. finali,
Qui clerici, vel voventes*, non teneretur ad Clauſuram,
quia textus loquitur de Monialibus in Congregatio-
ne viventibus, ut conſtat ex d. Motu proprio Pii V.
& ex Navar. *d. conſ. 4. n. 45.* & Graff. *loc. cit. c. 23. n. 17.*
Suar. *de relig. to. 4. lib. 1. c. 8. n. 16.* ubi dubitat, An ſi No- 4
vitia ſemel exeat è Monaſterio, eo ipſo deſinat eſſe Mo-
nialis eo modo, quo antea erat, ideſt deſinat eſſe No-
vitia, conſequenter interrumpat Novitiatum, cui du-
bitationi reſpondit dicendo, ſi Novitia exeat cum li-
centia Abbatiſſæ, vel ſuperiorum Monaſterii, & ex ju-
ſta cauſa, & cum habitu, certum eſt ei licere, & non in-
terrumpere Novitiatum, quia in tali egreſſu ſemper re-
tinetur unio, & permanentia in eadem Religione, &
affectus perſeverandi, & affirmat declarationem à Sa-
cra Congregatione Cardinal. (in caſu, quo Novitia
morbi curandi cauſa de licentia ſuperiorum, retento
habitu exiret, & ſanitate recuperata, rediret ad Mona-
ſterium, & ſine aliqua interruptione, ad profeſſionem
admittatur) intelligendam eſſe, alioquin ſi novus annus
eſſet neceſſarius, nihil deſerviret Moniali talis decla-
ratio.

Quo verò ad Converſas dicendum eſt teneri ad 5
perpetuam Clauſuram, ſi profeſſæ fuerint, ſicut aliæ
Moniales, ut expreſſe præcipit Gregorius XIII. in
Bulla, quæ incipit *Deo ſacris*, ſupra relata per extenſum
diſp 7. quæſ. 2. de hac re infra.

QUÆSITUM VII.

An Moniales aliquæ propriè Clauſuram voveant?

SUMMARIUM.

*1 Clauſuræ obligatio oritur ex præcepto Eccleſiaſtico, non
ex voto.*

*2 S. Claræ Moniales Urbaniſtæ nuncupatæ, Clauſuram
vovent ſub ſpeciali forma, addentes tribus votis et-
iam quartum.*

*3 S. Claræ Moniales primæ Regulæ Clauſuram ſub voto
promittunt, non ex vi Regulæ, ſed conſtitutionum.*

*4 Moniales Clauſuram voto, vel ex vi Regulæ promitten-
tes, fiunt tranſgreſſores voti, Regulæ, & præcepti Ec-
cleſiaſtici illam violantes.*

CLauſuræ Monialiũ obligatio ex præcepto Eccle- 2
ſiaſtico originem trahit, ut viſum eſt, non autem
ex voto. Non obligat tamen præceptum Eccleſiaſticũ
Sanctimoniales ad votum Clauſuræ emittendum, cùm
nulla Conſtitutione Pontificia hoc declaratum ſit.

Tamen Moniales ſecundæ Regulæ S. Claræ quæ
Urbaniſtæ nuncupantur ab Urbano IV. Reg. earum
Inſtitu-

Inſtitutore, voto promittunt Clauſuram, ſub hac forma à dicto Urbano præſcripta; *Ego ſoror N. promitto Deo, & Beatiſſ. Mariæ ſemper Virgini, & B. Franciſco, & Claræ, & omnibus Sanctis, & tibi Dominæ Abbatiſſæ, vivere ſub Regula à D. Urbano IV. Ordini noſtro conceſſa, toto tempore vitæ meæ in obedientia, ſine proprio, & in Caſtitate, etiam ſecundum quod per hujusmodi Regulam ordinatur ſub Clauſura.* Et ideo juxta modum, & menſuram à Regula expreſſam tenentur ex vi voti Clauſuram ſervare, & ſic tribus votis eſſentialibus addunt quartum, quod ad eſſentiam Religionis non ſpectat, & licèt ſit publicum, non tamen cenſendum eſt tanquam ſolemne.
3 Similiter Moniales primæ Regulæ S. Claræ Clauſuram ſub voto promittunt, non quidem ex vi Regulæ, ſed Conſtitutionum, quales ſunt Romæ Moniales Capuccinæ, & S. Claræ in Monte Quirinali, & S. Urbani prope Turrim Comitum, & etiam S. Suſannæ, nonnullæque aliæ extra Tiberim, quæ emittentes vota ſolemnia (ut diximus) quartum votum Clauſuræ ſpondent, nullam addentes obligationem extenſivam, ſed ſolum intenſivam, ideſt novum titulum obligationis ad eandem rem: ex Suarez *cit. num. 10.* & Victorello *de Orig. & Clauſura Mon. in fine.*

Unde Moniales, quæ Regulæ ſtatuto, ſive voto ad Clauſuram tenentur, illam violando fiunt transgreſſores Regulæ, & voti ſimul, & Præcepti Eccleſiaſtici de Clauſura indicti à Summis Pontificibus, quod ſi neque ex Regula, neque ex voto ad eam tenentur, erunt reæ ſolius Præcepti Eccleſiaſtici, ut docent Eman. Rodericus *loc. cit. qu. 44. art 2.* & Sanch. *loc. cit. c. 15. n. 19.* 4

DISPUTATIO XIX.

De Cenſuris, & Pœnis contra Moniales, Clauſuram ſuorum Monaſteriorum egreſſu violantes.

Quæſ. I. *Quibus pœnis plectantur Moniales Clauſuram egreſſu violantes.*
II. *Superiores dantes egrediendi licentiam, & egreſſas Moniales comitantes, quibus pœnis afficiantur?*
III. *Utrùm ſupradictæ pœnæ ipſo facto incurrantur ante judicis ſententiam?*
IV. *De Caſibus, in quibus dubitari poteſt, Moniales egreſſu Clauſuram violare?*
V. *Quis poſſit à prædicta Excommunicatione abſolvere, & ad Officia, ac Dignitates habilitare?*

QUÆSITUM I.

Quibus pœnis plectantur Moniales, Clauſuram egreſſu violantes?

SUMMARIUM.

1 *Moniales ante tempora Bonifacii VIII. Clauſuram præcipientis, extra Monaſteria vagantes, aliquibus tamen pœnis cruciabantur.*
2 *Pœna contra Moniales Clauſuram per egreſſum violantes ab Apoſtolicis ſanctionibus promulgatæ.*
3 *Pœnæ contra Moniales Clauſuram egreſſu violantes, non incurruntur, niſi gravis culpa præcedat.*
4 *Pœna gravis, gravem culpam ſupponit.*
5 *Monialis occultè Clauſuram frangens, quibus pœnis vinciatur?*

1 ANtiquitus ante tempora Bonifac. VIII. quando nondum Clauſura indicta erat Monialibus ſub præcepto, ſed tantùm ſub conſilio, & quadam convenientia, nihilominus Moniales extra Monaſterium vagantes, pœnis variis plectebantur, ut habetur in Concilio Lugdunenſi III. *can 3. anno verò 503.* relato *in tom. 1. Conc. antiq. Galliæ*, ſub his verbis:

Puellæ verò, quæ conniventia Parentum ſuorum ſe voluntariè dedicaverint, & intra Monaſterium Puellarum conclusionem elegerint, & ſe ex eodem Monaſterio quacumque animi levitate, & utilitate corporis extra captivitatis incurſum voluntate ſua ſubtraxerint, & de converſatione religioſa, cujuscunq; vocationis Spiritu ſæculi delectationes elegerint, quo uſq; in Monaſterium (unde egreſſæ ſunt) revertantur, à Communionis gratia ſegregentur, Viaticum tamen illis miſerationis intuitu præbeatur.

Et in Concilio Pariſienſi V. *can 21. in eodem tom. 1. Concil antiquorum Galliæ*, ſic decernitur.

Illud etiam unanimi conſenſu convenit, quod ſi quis Monachus, vel Monacha in Congregatione poſiti religioſam converſationem elegerint. & poſtea, aut ad parentes, aut ad propriam quamcunq; ſubſtantiam ſe de Congregatione ipſa ſubtraxerint, & ab Epiſcopo ſuo per Epiſtolam admoniti, ad ſepta Monaſterii ſui redire diſtulerint, ſint uſq; ad exitum vitæ à communione ſuſpenſi, nec priùs ad Eucharistiæ gratiam admittantur, quàm ad ovile ſuum, de quo ſe vagationis inſolentia viſi ſunt ſubtraxiſſe, cum humillima ſupplicationis debeant ſatisfactione reverti.

Præter Conſtitutionem Bonifacii VIII. *in cap. periculoſo de ſtat. regul. in 6.* poſitam *diſput. antecedenti*, Concilium Tridentinum *ſeſſ. 25. de regul. c. 5.* ſtatuit, quod Epiſcopi procurent Clauſuram Sanctimonialium reſtituere, inobedientes, & contradictores per Cenſuras Eccleſiaſticas, aliasque pœnas compeſcant. 2

Pius V. poſtquam Monialibus Clauſuram perpetuam indixit in ſua Extravaganti, quæ incipit, *Circa Paſtoralis*, de qua *ſupra diſputatione antecedenti*; aliam edidit, quæ incipit, *Decori, & honeſtati*, qua rigidius eandem Clauſuram præcepit, explicans juſtas concedendæ licentiæ ad egreſſum cauſas, variisque pœnis afficiens Moniales Clauſuram violantes; videlicet, pœnam Excommunicationis ipſo facto incurrendam ipſi Papæ reſervatam, & privationem Dignitatum, Adminiſtrationum, & Officiorum, tunc obtentorum, & inhabilitatem ad illa, & ad alia in futurum obtinenda, ut legendi eandem Conſtitutionem hîc per extenſum appoſitam, patebit.

PIUS EPISCOPUS,
Servus ſervorum Dei.
Ad perpetuum rei memoriam.

DEcori, *& honeſtati omnium Sanctimonialium, quarum Jeſus Chriſtus Dominus noſter ſponſus eſt, ut in puritate, & caſtitate ſuper ædificantes, in ipſo feliciter inhabitare valeant, conſulentes, ea quæ illarum exiſtimationi detrahere poſſent, decet nos conſulto ſubmovere. Sanè periculo, & ſcandalo plena res eſt, ac regulari obſervantiæ vehementer adverſatur, Sanctimoniales aliquando parentes, fratres, ſorores, aut alios agnatos, vel cognatos, necnon Monaſteria, & alia filiationes nuncupata, etiam eis ſubjecta viſitandi, aut infirmitatis cauſa, aliove prætextu à Monaſteriis exire, & per ſæcularium perſonarum domus diſcurrere, & vagari, quo veluti colore eximium quoque honeſtatis, & pudicitiæ decus ad diſcrimen committunt. Unde nos malo huic pro noſtro paſtoralis officii debito ſalubriter occurrere volentes, inhærentes etiam decreto Sacri Concilii Tridentini de Clauſura Monialium diſponenti, ac aliis noſtris litteris ſuper hujusmodi Clauſura editis adjicientes, volumus, ſancimus, & ordinamus nulli Abbatiſſarum, Prioriſſarum, aliarumve Monialium, etiam Carthuſienſis, Ciſtercienſis, Sancti Benedicti, & Mendicantium, & quorumcunque aliorum Ordinum,*

Ordinum, etiam Militiarum, ac ſtatuum, graduum, conditionum, dignitatum, ac præeminentiarum exiſtentium, etiam à Regia, vel illuſtri proſapia ortarum, de cætero etiam infirmitatis, ſeu aliorum Monaſteriorum, etiam eis ſubjectorum, aut domorum parentum, aliorumve conſanguineorum viſitandorum, aliave occaſione, & prætextu, niſi ex cauſa magni incendii, vel infirmitatis lepræ, aut epidemiæ, quæ tamen infirmitas, præter alios Ordinum Superiores, quibus cura Monaſteriorum incumberet, etiam per Epiſcopum, ſeu alium loci Ordinarium, etiamſi prædicta Monaſteria ab Epiſcoporum, & Ordinariorum juriſdictione exempta eſſe reperiantur, cognita, & expreſsè in ſcriptis approbata ſit, à Monaſteriis præfatis exire, ſed nec in prædictis caſibus, extra illa, niſi ad neceſſarium tempus ſtare licere. Aliter autem quàm, ut præfertur, egredientes, ſeu licentiam exeundi quomodocunque concedentes, necnon comitantes, ac illarum receptatrices perſonas, ſive laicas, aut ſæculares, vel Eccleſiaſticas conſanguineas, necnon Excommunicationis majoris latæ ſententiæ vinculo ſtatim eo ipſo, abſque aliqua declaratione ſubjacere, à quo præterquam à Romano Pontifice, niſi in mortis articulo, abſolvi nequeant. Et inſuper, tam egreſſas, quàm Præſidentes, & alios Superiores prædictos eis licentiam hujuſmodi concedentes, dignitatibus, officiis, & adminiſtrationibus per eas, & eos tunc obtentis privamus, & illas, & illos ad obtenta, & alia in poſterum obtinenda inhabiles, necnon licentias, & facultates, ſeu indulta, & privilegia exeundi à Monaſteriis, & extra illa ſtandi à nobis, ſeu alio Romano Pontifice prædeceſſore noſtro, ac Sedis Apoſtolicæ Nuntiis, & Legatis, etiam de Latere, ac majore Pœnitentiario, aut Ordinum prædictorum ſuperioribus, aliisve perſonis ſub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis reſtitutivis, præſervativis, mentis atteſtativis, etiam novam gratiam, & datam concedentibus, aliiſque efficacioribus, & efficaciſſimis, ac inſolitis clauſulis, irritantibuſque & aliis decretis in genere, vel in ſpecie etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, etiam Imperatoris, Regum, Ducum, & aliorum Principum, necnon S.R.E. Cardinalium intuitu, & contemplatione, ac inſtantia, vel aliàs quomodolibet conceſſa, quæ prorſus abolemus, ac litteras deſuper confectas, & in poſterum concedendas, & conficiendas nullas, & invalidas, nulliuſque roboris, ac momenti fore, nec illas habentibus, & habituris ſuffragari poſſe, & ita per quoscunque Judices, & Commiſſarios, quavis auctoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & diffiniri debere, irritum quoque, & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam, quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Mandantes univerſis, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis locorum Ordinariis in virtute ſanctæ Obedientiæ, & ſub obteſtatione divini Judicii, & interminatione maledictionis æternæ, quatenus per ſe, vel alium, ſeu alios præſentes litteras in Civitatibus, & Diœceſibus propriis quolibet anno publicent, omniaque in illis contenta, necnon præfatum decretum ipſius Concilii, quod incipit, Bonifacii VIII diligenter, & inviolabiliter ſub Cenſuris Eccleſiaſticis, aliiſque præfatis pœnis, & in eodem decreto contentis, obſervent, & obſervari faciant, & procurent; contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmiſſis non parentes etiam aliis pœnis auctoritate noſtra, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, necnon legitimis ſuper his habendis ſervatis proceſſibus ipſas etiam iteratis vicibus aggravando, interdictum Eccleſiaſticum apponendo, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis contrariis quibuscumque, aut ſi aliquibus communiter, vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, aliis Apoſtolicis Conſtitutionibus, & juribus de hujusmodi Clauſura diſponentibus nihilominus in ſuo robore duraturis. Cæterùm volumus, quod præſentium tranſumptis etiam impreſſis manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorſus fides ubique terrarum tam in judicio, quàm extra, adhibeatur, quæ eiſdem præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ ſanctionis, ordinationis, privationis, abolitionis, decreti, mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum. Anno Incarnationis Dom. Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo nono, Kal. Februarii. Pontificatus noſtri anno quinto.

Cæſ. Glorierius.

Ex qua Conſtitutione ſatis conſtat, Moniales è ſuis Monaſteriis egredientes extra caſus exceptos, ipſo Jure excommunicatas eſſe majori excommunicatione latæ ſententiæ Papæ reſervata; quod etiam notant Navarr. *in cap ſtatuimus, n 57.* Roſel. *part 1. verb. Moniales* §. *16. dub. 1.* Azor *part. 1. inſtit. moral. lib 13. c. 8. quæſ 1.* Miranda *de ſacr. Monial q. 3. art. 6* Sanch. *in præcept. Decal. lib. 6. c 5. n 72* Bonac. *de Clauſur q 1. punct. 8. n. 6.* Barb. *de offic & poteſt. Epiſc. allegat. 102. n. 29.* 5

QUÆSITUM II.

Superiores dantes egrediendi licentiam, & egreſſas Moniales comitantes, quibus pœnis afficiantur?

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopi aliique Superiores Monialium injuſtè licentiam Monialibus egrediendi è Monaſterio concedentes, quibus pœnis afficiantur?*

2 *Moniales injuſtè de Monaſterio egreſſas, Prælati omnes, aliæque perſonæ comitantes, quibus pœnis plectantur?*

3 *Clericorum nomine in materia odioſa non veniunt Epiſcopi.*

4 *Moniales injuſtè egreſſas comitantes rationabili de cauſa, dummodo egreſſui non cooperentur, nulla pœna affliguntur.*

5 *Dignitatum, officiorum, & adminiſtrationum nomine, quid intelligatur?*

EX eadem Conſtitutione Pii V. ſupradicta declaratur, Epiſcopum, vel alium ſuperiorem, qui ſine juſta 1
cauſa licentiam conceſſit Moniali è Monaſterio egredi, pœnis ſupradictis in Bulla contentis affici, & ſimi- 2
liter Epiſcopus, vel quilibet ſuperior, & omnes Religioſi, aliæque perſonæ in dignitate conſtitutæ comitantes, aut recipientes Moniales injuſtè egreſſas, ſicut & omnes alii tam Eccleſiaſtici, quàm Sæculares, innodantur iiſdem cenſuris & pœnis, licet de Epiſcopis, & ſuperioribus aliiſque perſonis Eccleſiaſticis in dignitate conſtitutis non ita apertè videatur in dicta Conſtitutione Pium V. mentionem facere. Et nomine Cleri- 3
corum in materia odioſa non comprehendantur Epiſcopi, nec alii in dignitate conſtituti, Abbas *in rubr. de vit. & honeſt. cler. num. 4.* ſicut non videntur comprehendi regulares, quia in omnibus his peculiaris qualitas in Clericis communibus non exiſtens, reperitur, nihilominus cum in principio Bullæ Epiſcopum, & Superiorem, aliasque perſonas in dignitate conſtitutas nominet, intelligi debent, Epiſcopum, Superiorem, & alios Eccleſiaſticos comprehenſos fuiſſe in dicta Bulla, Bonacin. *de clauſ. q. 1. punct. 4. nu 4.* Sanch. *in decal. lib. 6. cap. 15. num. 75.* Non autem comprehenduntur in præ- 4
dicta Conſtitutione comitantes Moniales injuſtè egreſſas, qui non cooperantur egreſſui, vel perſeverantiæ in egreſſu, ſed eam recipiunt, aut comitantur poſt egreſſum, ut ejus honori, & caſtitati conſulant, vel urbanitatis gratia, amicitiæ, aut honoris, vel Conſanguinitatis, & quatenus tali delicto nullo modo faveant, quia tantum abeſt, ut dictæ perſonæ ſint alicujus delicti reæ, ut potius actum meritorium exerceant, ut affirmant

Sanch. *loco cit. num. 72.* Bonacin. *loc cit. num 5.* Llam. *in method. curat. in append. in fine* §. 10. Grathus *par. 1. deciſ lib 4. cap. 23. n* 17. Azor. *part. 1. inſtit. moral. lib. 13. cap. 8. q. 1.* Zerol. *in Prax. Epiſcop. par. 1. verb. Moniales ad 16. quæſ dub. 7.* Lælius Zechius *de repub. Eccleſiaſt. tit. de regul. cap. 3. num. 15.* Et Emanuel Roderic. *tom. 1 qq. regular. quæſt. 49. art. ult.* ſubdit, (ſed minus bene) ſe non audere excuſare ab his pœnis cognatos, qui nulla neceſſitate ducti, ſed ſola cauſa vitandi opprobrium, vel inurbanitatem, vel cauſa amicitiæ, aut cognationis id efficerent; quod & videtur ſentire Navarr *in cap. ſtatuimus num. 51.* & Mirand. *de Monial. quæſt. 3 art. 7.* qui ſupradictis Doctoribus ſe ſubſcribere non audent.

In eadem Conſtitutione Pii V. ſtatuitur duplex pœna. Prima eſt Excommunicatio reſervata Papæ contra Moniales egreſſas. Secunda privatio dignitatum, adminiſtrationum, officiorum obtentorum, & inhabilitas ad illa, & ad alia, impoſterum obtinenda, & hæc poſterior pœna non eſt ita generalis ſicut prior, ita notat Sanch. *loc. cit num. 63.* ubi confutat Emanuel. Roder. *loc. cit.* dicentem, Moniales egreſſas è Monaſterio incurrere Excommunicationem latam in Concil. Trid. *ſeſſ. 25. cap. 5. de Regul.* cum in tali decreto, ſicut neque in alio ejusdem Concilii reperiatur talis Excommunicatio, ſed in ſolos ingredientes Monaſteria Monialium absque legitima cauſa.

5 Quid verò intelligatur nomine Dignitatum, & adminiſtrationum, ac officiorum, quorum privatio indicitur in dicta Conſtitutione, non ſatis conſtat, ideo Sanch. *loc. cit. num. 64* hoc nobis manifeſtat dicendo, intelligi dignitates, & officia, ac adminiſtrationes, aliaque munera habentia conjunctam ſuperioritatem quandam, ut ver. gr. Generalatus, Provincialatus, Commiſſariatus Generalis, Viſitatoriatus, Vicariatus, Monachorum, ſeu Monialium ſuperior localis, ſive ſit Abbas, vel Prior Conventualis, officium Abbatiſſæ, & Prioriſſæ, & ſimilia, non autem alia officia, qualia ſunt eſſe Concionatorem, Confeſſorem, Lectorem Sacræ Theologiæ, Præfectum pharmacopolæ, Sacriſtiæ, & ſimilium officiorum, quod probat, ex eo quod Sixtus V. in ſuo Motu proprio contra Regulares illigitimè natos, eos dignitatibus, gradibus, & officiis privavit, & tamen in illa conſtitutione, quam in declarationem ſupradicti Motus proprii edidit, ſic ea verba explicuit; quod etiam probant aliis rationibus Sorb. *in comp privil. Mendic. verbo ingreſſus in annotat. num 8.* & Bonac. *loco cit. num. 6.* ubi citat Filliuc. & alios DD. idem ſentientes. Hæc tamen ratio non placet Lezanæ *tom. 1. ſum. cap. 10. num. 302.* qui vult per officia, dignitates, Adminiſtrationes, &c. de quibus in Bullis, & decretis Summorum Pontificum, & Sacræ Congregationis fit ſermo, intelligi debere ea omnia, quibus propriè, & ſecundum communem uſum, & æſtimationem talia vocabula accommodantur; Ratio, quia verba legis ſecundum communem uſum, & ſignificationem uſurpari debent.

QUÆSITUM III.

Vtrùm ſupradictæ pœnæ ipſo facto incurrantur ante judicis ſententiam?

SUMMARIUM.

1 *Pœna, quæ contra transgreſſores in Bullis Pontificiis continentur, obligant in foro interiori, & exteriori; ſed amplia, ut num. 2.*

3 *Pœnæ privationis vocis activæ, & paſſivæ, & adminiſtrationum officiorum non obligant in conſcientia ante Judicis ſententiam.*

4 *Pœnæ in Bullis Summorum Pontificum & decretorum poſitæ, quando incurrantur absque Judicis declaratione.*

5 *Reus non tenetur exequi in ſe pœnam ſui delicti.*

6 *Pœnæ ut incurrantur, exigitur Judicis ſententia.*

ANimadvertendum eſt, pœnas, in Bullis Summorum Pontificum, & decretis ſacrarum Congregationum Cardinalium apponi conſuetas contra transgreſſores, ut ver. gr. in præſenti, pœna Excommunicationis impoſita *ipſo facto, ſeu ipſo jure*, aut *eo ipſo*, obligare in foro interiori, ita ut transgreſſores ante Judicis ſententiam teneantur illas ſubdire. Ita videtur obſervatum à praxi communi Eccleſiæ, tum etiam, & ſupponi à Concilio Trident. *ſeſſ. 24. cap. 6.* dum enim concedit facultatem abſolvendi à caſibus reſervatis, & delictis occultis, ſine dubio ſupponit incurri illos, etiamſi non ſint deducti ad forum exterius; ex Soto 1. *de juſt. quæſt. 3. art. 6.* 1

Si verò pœnæ hujusmodi non imponantur infligendæ *ipſo facto*, & dicatur in Bullis, & decretis, *ſub pœna Excommunicationis, vel excommunicabitur, vel excommunicetur*, tunc non incurruntur dictæ pœnæ, donec per Judicem feratur ſententia declaratoria, ut bene docet Alphonſus à Caſtro *lib. 2. de leg pœnali c. 1.* 2

Pœnæ autem, quæ in Bullis, & decretis apponuntur pro transgreſſoribus, nempè *privationis vocis activæ, & paſſivæ, ſeu privationis officiorum, adminiſtrationum ad prædicta, vel alia quævis obtinenda ipſo facto, vel ipſo jure, &c.* infligendæ, non obligant in conſcientia ante Judicis ſententiam, quia talis eſt praxis apud viros doctos; tum quia hoc eſt conforme naturæ legis humanæ, quæ debet accommodari fragilitati humanæ, quæ debet accommodari fragilitati humanæ, cui eſſet durum, & rigidum, quod pœnæ incurrantur ante Judicis ſententiam. Ita tradunt Molina *tom. 1. de juſt. diſp. 69.* & Soto *loco cit quæſt. 6. art. 6. ad 4.* 3

Quod ſi pœnæ non ſolum ponantur ſub terminis *ipſo facto, ipſo jure, aut eo ipſo, &c.* incurrendæ, ſed inſuper addantur hujusmodi dictiones, ſcilicet *absq; ulla declaratione, ante omnem declarationem, absq; ullo Superioris decreto, aut miniſterio, aut ſententia, &c.* tunc incurrunt tales pœnæ, & in conſcientia obligant ante omnem declarationem, quia nihil aliud videntur intendere Bullæ Summorum Pontificum, & decreta ſacrarum Congregationum Cardinal. niſi, quod nulla expectetur ſententia ad hoc, ut pœnæ incurrantur in utroque foro, alioquin fruſtra adderentur illæ dictione ex Vaſquez 1. 2. *diſp. 170.* & Suarez *lib. 5. de legib. c. 8.* & Lezana *tom. 1. ſumm. c. 10. n. 31.* ubi notat, quod aliquid oppoſitum tenent, dicentes, per illas dictiones *absq; declaratione, absq; ſententia, &c.* ſolum denotari, non requiri ad hoc, quod tales pœnæ incurrantur, etiam in conſcientia, ſententiam Judicis declaratoriam; ſed ante illam incurri; non verò denotari, non requiri ſententiam, aut delicti declarationem, quia dicunt hanc ſemper neceſſariam eſſe, & hoc non videtur improbabile, quia ſic temperatur rigor iſtarum legum, nempe, quod non teneatur reus in ſe exequi pœnam ſui delicti, & fatetur idem Lezana ita conſuluiſſe Pœnitentiarios Eccleſiæ Petri Romæ, & addit maximè hoc verum eſſe loquendo de pœnis, non quidem purè privativis, in quibus exequendis non exigitur aliqua actio hominis, ut ſunt inhabilitas, &c. ſed de aliis, in quibus talis actio exigitur, quod etiam affirmat Bonacin. *de cenſ. punct. 4. num. 7.* 4 5

At dicendum videtur, cum Navarr. *in expoſ. Bull. de dat. & perm. num. 44.* & Sanchez *loc. cit. num. 65.* & Molin. *citat. diſputat. 96. col. 2. verſic. duo obſerva*, exigi ſententiam Judicis, ut pœnæ incurrantur, quod maximè procedit in privatione officii, & adminiſtrationis, & dignitatis, cum ea ſit pœna egens ad ſui exequutionem aliqua humana actione; idem videtur ſentire Soſa *in explic. Bull Clem. 8. de largit. muner.* per ea, quæ tradit *num. 102.* quare Suar. *lib. 5. de legib. cap. 8. n 16.* & 6

Merol.

Merolla *tom.1.diſputat.1.theol moral cap.2.diffic.10.* cum aliis Doctoribus docent Religioſum in ſimilem culpam lapſum non debere dimittere uſum ſui Officii, ſi infamiam timeat, ſed quærere debere modo occulto, & ſecreto diſpenſationem, & propter inhabilitatem contractam non poſſe novi officii onus ſuſcipere; noviſſimè tamen Naldus *in ſumm. verb. Monaſterium num.1.* citans Navar. & Molinam, conatur oſtendere declarationem delicti ſemper eſſe neceſſariam, aliàs reus in conſcientia non tenetur exequi contra ſe ipſum.

QUÆSITUM IV.

De Caſibus, in quibus dubitari poteſt, Moniales egreſſu Clauſuram violare?

SUMMARIUM CASUUM DUBIORUM.

Casus. I. Monialis ambobus pedibus januam Clauſuræ limites terminantem, ſe transferens, an Clauſuram frangat?

II. Monialis, quæ juſta de cauſa egreditur à Monaſterio, abſque expreſſa Superioris licentia, an pœnis contra violantes Clauſuram latis, afficiatur?

III. Monialis accedens ad domos contiguas Monaſterii, an cenſeatur excommunicata propter transgreſſionem Clauſuræ?

IV. Monialis aſcendens ſuper tegulas tecti, an intelligatur egreſſa Clauſuram Monaſterii?

V. Monialis Rotam ingrediens, illamq; revolvens, an Clauſuræ limites transgrediatur?

VI. Moniales degentes in domibus Monaſterio contiguis pro eleemoſyna petenda, an ex illis egredientes etiam ad inhoneſta patranda, Clauſuram frangant?

VII. Monialis, quæ virili more, quaſi equitans inſideat muros Monaſterii, an Clauſuram rumpere cenſeatur?

VIII. Monialis gravibus moleſtiis vexata, an Superiorem adire queat, abſque eo, quod pœnis violantium Clauſuram vinciatur?

IX. Monialis, quæ in aliquibus domibus detinetur, quando egreſſa fuit è Monaſterio, an intelligatur Clauſuram violare, ſi ex illis egrediatur?

X. Monialis exiſtens in oſtio aperto Monaſterii, an Clauſulæ leges ſit tranſgreſſa, ſi per jocum compellatur à Socia extra illud?

XI. Monialis phrenetica, an exiens è Monaſterio ligetur pœnis contra frangentes Clauſuram latis.

XII. Monialis ex vi illata gerens uterum, exiens ad fœtum edendum, an afficiatur excommunicatione?

XIII. Monialis an exire poſſit ſine Clauſuræ læſione è monaſterio, ut curam neptium deſtitutarum gerat?

XIV. Abbatiſſa, num exiens ad inviſendum ædificium ſuæ Eccleſiæ, vel Monaſterii, Clauſuram transgredi cenſeatur?

AD I. Caſum reſpondeo affirmativè; etiamſi recepetit ſe ad aliud ſpatium, quod jacet intra clauſam portam Monaſterii, & aliam januam, quæ ſæcularibus patet; ita tenent Emanuel. Roder. *loc. cit. quæſt.49. art.3.* Joan. de la Cruz *de ſtat. Relig. lib.1. c.5. dub.3.* Sanch. *loco citat. num.67.* Bonacin. *loc. cit. q.1. punct.4. n.2.* At Naldus, & Graffius *verb Clauſura n.1.* contrarium ſentiunt cum Merolla *diffic 7 n. 502.* ſed intellige, ſi Monialis toto corpore non egrediatur, & majore corporis parte intra ſepta remanente, pede, aut pedibus exeat, quia vetitam actionem non abſolvit, & non eſt perfecta actio transgreſſionis, & hoc etiam verum eſt, ſi uno, vel altero palmo recipiat ſe ambobus pedibus extra Clauſuræ januam etiam ad breve tempus, & ſtatim redeat, quia in tali caſu non prætenditur parvam eſſe hujus rei materiam.

Ad II. reſpondeo negativè, ſi finita egreſſus cauſa juſta, ſtatim revertatur ad Clauſtrum, ut docent Sanchez *loco citato num.70.* & Soſa *loco cit.* per ea, quæ tradit *num.100.* quidquid dicat Lælius Zech. *de repub. Eccleſ. tit. de Regul. cap.3. num.15.* & Llam. *loco citato* §.10. ratio eſt, quia Motus proprius Pii V. ſolas Moniales injuſtè egredientes è Monaſterio, illis pœnis afficit, non autem egredientes juſta de cauſa, ut ſupponimus.

Ad III. reſpondeo, ſi Monialis accederet ad domos inhabitatas à fœminis ſervitricibus Monaſterio contiguas, eſſet excommunicata, cum ad illas ſæcularium pateat acceſſus, & quia hæc non ſunt Monaſterium, ſed extra illius clauſuram, ex Navarr. *comment. 4. de Regul. num.56.* & Sanchez *loco cit. num.17.*

Idem dicendum eſt de Moniali accedente ad propriam Eccleſiam exteriorem, & ad omnem locum, ad quem, ut diximus, ſæcularium peteat acceſſus ex Bon, *loc. cit. punct. 1. num.4.*

Ad IV. reſpondeo, quod Monialis, ſi intra partem, quæ Monaſterium reſpicit, & ad illud pertinet, contineatur, Clauſuram non frangit; ſecùs ſi progrederetur ad alienam partem tecti, quia cum prior pars ad Monaſterium pertineat, eſt intra Clauſuram non verò poſterior, quæ ſpectat ad domum alienam, ita Sanch. *loc cit, num.7.*

Ad V. reſpondeo, quod ſi Monialis ingrediatur Rotam, & illam, ad partem, quæ ſæcularibus patet, verteret, quamdiu non egrediatur ex illa, Clauſuram non frangit, ut exiſtimant aliqui, & per conſequens non erit excommunicata, quia perfectè non violat Clauſuræ leges, peccat tamen graviter ratione periculi, quidquid dicat Com. *diſp.3 lib.6. reſp. moral.*

Ad VI. reſpondeo negativè, quia tales domus non ſunt regulares, neque ad Clauſuram ſpectantes, ita Sanch. *loc cit. n.55.* Poterunt enim Moniales illæ ſervitrices, ſeu Converſæ, exire, ſed cum moderamine, & forma contenta in Conſtitutione ſupradicta Pii V. Verum quidem eſt, quod ceſſante neceſſitate Monaſterii propter quam ſtipem, & eleemoſynas quærunt, debent illæ profeſſæ recludi intra Monaſterium, & ad Clauſuram cum cæteris Monialibus aſtringi, & in caſu, quò non emiſerint profeſſionem, debent profiteri, aut habitum dimittere, ut conſtat ex dicta Bulla.

Ad VII. reſpondeo, ſi inſideat muro Monaſterii, qui hortum claudit, aut Monaſterium à loco non ſacro dividit, non frangit Clauſuram, ex Suar. *tom.4. de Relig lib.1 c.10 n 7.*

Ad VIII. reſpondeo, cum Victor. *de orig. & Clauſ. Monial* §. *qua Sanctimoniales pag* 23. quod Monialis gravibus moleſtiis, & vexationibus torta, ſi Epiſcopum, vel Superiorem ad Monaſterium, opem ſibi ab eo ſperans acceſſit, recuſat ſæpius vocatus; hæc cum adit, violatam ab ea Clauſuram exiſtimo; hæc enim cauſa exeundi non extat in Pii V. litteris, & ab illis differt, quæ ibi recenſentur. Excipe, ſi evidens vitæ periculum fuiſſet in mora. Si ex aliqua juſta cauſa exeundi facultatem petat, & non aſſequatur, poterit ne è ſeptis exire? Non poterit, niſi neceſſitas evitandi iminens vitæ periculum urgeat; Eccleſiæ enim lex de Clauſura cum vitæ periculo non obligat, Hæc Victorellus. Si autem Monialis egrediatur è Monaſterio inconſulto Epiſcopo, ſive Superiore, urgente exeundi neceſſitate, & Epiſcopo, ſeu Superiore abſentibus, ad quos ſine gravi periculo adiri non poteſt, non ligatur excommunicatione, ut tenent Sylveſt. *verb. Relig.6. q.16.* Petrin. *tom.2. pag.106.* Dominicus *in cap. periculoſo, de ſtat. Regul. in 6.* Sanch. *loc. cit. n.62.* Llam. *loc. cit. in append.* §. 10. Eman. Rod. *loco cit. q.44.*

q 44 artic.2. Lælius Zech. *loco cit. c.3.n.15.* ubi ſubdit, teneri Monialem illam poſtea Epiſcopo, vel Superiori ſignificare ſuum egreſſum; Sanchez verò affirmat, teneri, cum conditione, ſcilicet, ſi poterit, durante egreſſu, quia cum adhuc egreſſus durat, poteſt emendari à Superiore, ſi cauſam non approbet, ſi verò jam ceſſavit, quia Monialis ad Clauſuram reverſa eſt, non tenetur Superiorem admonere.

Ad IX. Monialis, dum in aliquibus domibus detinetur, quando egreſſa fuit è Monaſterio non dicitur frangere Clauſuram, ſi ex illis egrediatur, cum tales Domus non ſint Monaſterium; nec pars aliqua Clauſuræ, ex Navarr. *com.4 de Regul.n 44 not.4.* Sanch *loc.cit.n.9.* Victorell. ſimiliter *loc.cit.verſ Monialis profeſſa.*

Ad X. reſpondeo, dum Monialis exiſtit in aperto oſtio Monaſterii non violat Clauſuram, dummodo perfectè non ſit egreſſa, ut notat Laurent. Portell. *in dub. regul. verb Clauſura Monialium §. 25.* ſicut nec ſi impulſu brachiorum, & per jocum invita extra ſepta Monaſterii compellatur; ut affirmat Nald. *in ſumma verb. Clauſura n. 1.*

Ad XI. phrænetica exiens è Monaſterio non ligatur ſupradicta excommunicatione; ex Victorell. *loc. cit.*

Ad XII. reſpondeo affirmativè, niſi id faceret, ad vitandum imminens ex veneno, aut vulnere vitæ periculum, & niſi ante egreſſum Epiſcopum conſulere potuiſſet; ratio eſt, quia lex humana non tollit jus naturale ſervandæ vitæ. Ita Victorell. *loc cit v. quæ ſanctimoniales.*

Ad XIII. reſpondeo, non poſſe abſque Clauſuræ violatione exire, ut curam neptium gerat, etiam ſi deſtitutæ ſint omnibus aliis propinquis; ex ſpeciali præcepto S. Congregat. Card. apud Armend. *in addit. ad recopilat. leg Navarr. lib.2.tit.18. leg.17. de Regul.* & Barboſ. *loc. cit. num.* 27. idem dicendum eſt de Moniali reſpectu conſanguineorum infirmorum, ad quos inviſendos ei ex Monaſterio egredi permitti non debet; ex Bonac. *loc cit. punct.9. n 5.* quod etiam elicitur *ex præcitata Conſtit Pii V.* ut notat Bonacin. *ibid.*

Ad XIV. reſpondeo, quod Abbatiſſa nequaquam poteſt abſque eo, quod Clauſuram frangat, exire de Monaſterio, ut viſitet ædificium Eccleſiæ, ſeu Monaſterii, ut tenent communiter Doctores, & præſertim Sanchez *loc cit n.52.* Barboſ. *de jure Eccleſ. cit n.88.* ratio eſt, quia per alios hoc munus præſtare poteſt, & ſine egreſſu poteſt ſuam innoteſcere voluntatem Magiſtro Cæmentariorum, qua forma cupiat ædificium conſtrui.

QUÆSITUM V.

Quis poſſit à prædicta Excommunicatione abſolvere, & ad Officia, ac Dignitates habilitare?

SUMMARIUM.

1 *Excommunicatio lata contra violantes Clauſuram per egreſſum reſervatur Summo Pontifici.*

2 *Prælati Regulares gaudent privilegio Epiſcoporum abſolvendi ſuos ſubditos à Cenſuris occultis.*

3 *Regulares, an poſſint abſolvere ab excommunicatione lata contra Clauſuram per egreſſum violantes, ſi delictum ſit publicum.*

4 *Privilegium habentes à Summo Pontifice abſolvendi à cenſuris in conſcientia, an poſſint ab illis abſolvere, ſi deducta ſint ad forum contentioſum.*

5 *Privilegium ſine ulla reſtrictione conceſſum à nobis limitandum non eſt.*

6 *Ab officiorum, dignitatum, adminiſtrationum privatione, quis poſſit abſolvere, & ad eadem habilitare.*

7 *Epiſcopus diſpenſare poteſt ſuper ineſſabilitate ob delictum occultum incurſa cum ſuis ſubditis.*

8 *Prælati regulares an poſſint diſpenſare cum ſuis ſubditis ſuper inhabilitate ad dignitates, &c.*

1 Dicendum eſt, Summum Pontificem, vel habentem ab eo auctoritatem, poſſe à dicta excommunicatione abſolvere, dum excommunicatio publica eſt, quia Pontifex eam ſibi reſervat; ſi verò eſſet occulta, poſſet Epiſcopus, vel habens ab Epiſcopo facultatem, ex Concilio Tridentino *ſeſſ.24. c 6.* ubi omnes caſus occulti ſibi conceduntur. Ita probat Bonac. *loc. cit punct.5.n.1.* & Sanch. *loc.cit n.76.* quicquid dicat Læl. Zech. *de caſibus reſerv. caſu 10. n. 1.* & Zerola *in praxi Epiſcop. verb. Moniales ad q.8.*

Et quod dicitur de Epiſcopo, intelligi etiam debet de Abbatibus, & Prælatis Regularibus habentibus juriſdictionem quaſi Epiſcopalem, quia Pius V. in ſua extravagant. quæ incipit, *Romani Pontificis* conceſſit Generalibus, & Provincialibus, & Superioribus Ordinis S. Dominici, ut gaudeant eo Privilegio in foro conſcientiæ, erga ſubditos, quo gaudent Epiſcopi erga ſuos, virtute Concil. Trident. *ſeſſ. 24. de regular.* apud Eman. Roder. *qq. regul. tom.1. qu.61. num.9.* quod privilegium loquitur etiam de ſuperioribus localibus, & jure optimo, quia hi quoq; juriſdictionem quaſi Epiſcopalem in ſuos ſubditos habent; at nequeunt hi Superiores Religionis hanc facultatem delegare, ut docent Eman. Roder. *in expoſ. Motus proprii Pii V. contra fœminas n.36.* de qua re diffuſè egi *in 2. tom. de jur. Abbat. q de Cenſuris.* Sanch. *loc cit. n.78.* 2

Poterunt etiam à prædicta excommunicatione abſolvere Regulares habentes Privilegium abſolvendi à Cenſuris Summo Pontifici reſervatis, etiamſi delictum ad forum contentioſum deductum ſit, ut affirmat Bonac. *loco cit n.2.* de qua re longum ſermonem feci *tom 2. de jur. Abbat. loc. cit.* 3

Idem fatendum eſt de habentibus privilegium abſolutè à Summo Pontifice abſolvendi in conſcientia, etiamſi delictum ſit publicum, & ad forum contentioſum deductum, ex eodem Bonac. *loc. cit.* videatur Sanch. *loc. cit. in præcep. decal lib.6. c.17. n.43.* Peirin. *tom. 2. Privileg. ſui ord. Conſt.6. Julii II. num.31.* ubi poſtquam dixit, poſſe Confeſſarios Regulares ab Ordinariis approbatos abſolvere ab excommunicatione occulta Pontifici reſervata per Privilegium Pauli III. conceſſum venerabili Soc. Jeſu, & Ordini Minimorum, ait, ſi excommunicatio ad forum contentioſum deducta ſit, poſſe Confeſſarios Regulares ab ordinario approbatos de ſuorum Superiorum licentia, abſolvere, quoad culpam, non quoad pœnam ex dicto Privilegio Pauli III. in quo conceditur abſolutè facultas abſolvendi à cenſuris ſine ulla reſtrictione, aut limitatione, Privilegium autem ſine reſtrictione conceſſum, à nobis limitandum non eſt; & ſubdit, quod non obſtat Congregatio facta de mente Clementis VIII. die 9. Januar. 1601. de qua *in tom. 1. Religioſi ſubditi pag. 682.* quia ait ille, quod Privilegium Pauli III. erat in uſu ante dictam declarationem, & non eſt revocatum ullis Apoſtolicis Conſtitutionibus; ita Peirinus, quem refero, non autem ſequor. 4 5

Quis verò in pœnis privationis officiorum, & dignitatum, & inhabilitatis, (ut fertur in Conſtit. Pii V.) diſpenſare poſſit, dico ſimiliter, quod in publico delicto ſolus Summus Pontifex poteſt diſpenſare, in occulto verò Epiſcopi ex Concilio Tridentino *loco cit. cap. 6.* & virtute Privilegiorum Abbates, & Prælati regulares habentes juriſdictionem quaſi Epiſcopalem, & etiam Superiores locales, ut bene docet Eman. Roder. *tom.1. qq. Regul. q.2. num.17.* Sorbus *verbo ingreſſus in Monaſt. num.11.* & noviſſimè Bonac. *loc.cit.num.5.* 6

At Sanch. *loc.cit. num.*78 exiſtimat, nec Epiſcopis, nec Superioribus prædictis integrum eſſe, in tali inhabilitate, & privatione à Pontifice inducta, diſpenſare, cum non poſſit dari caſus, in quo res ſit occulta, quando tenemus, hanc pœnam non incurri abſque Judicis ſententia, ſi autem teneremus incurri abſque alia ſententia Judicis, tunc exiſtente facto occulto, poſſent quidem Superiores ſupradicti diſpenſare, quia in habilitate contracta ob delictum occultum poteſt Epiſcopus 7 8

pus diſpenſare ſuis ſubditis; ut dictum eſt. Sorbus *loc. cit. verſic. dicitur 3.* & Eman. Roder. *in expoſitione dictæ Conſtitut. Pii V. num. 35.* qui dicunt, per ampliſſimam conceſſionem Eugenii IV. fratribus Minoribus factam, poſſe eos à ſuis Confeſſoribus per Prælatos deputatos, ab hac dicta, & ſimilibus inhabilitatibus, abſolvi ſemel in vita: dummodo Anno integro recitent qualibet hebdomada Pſalmos Pœnitentiales, cum ſuis Litaniis, de qua revideatur Campan. *privil. mend. verbo abſolutio extraordin. quoad fratres §. 3. & 4.*

DISPUTATIO XX.

De licito Monialium egreſſu è Monaſterio de licentia ſuorum Superiorum.

Quæſ. I. *De Caſibus, quibus licitus eſt Monialibus egreſſus è Monaſterio ſecundum Conſtitutionem Pii V.* Decori, & honeſtati.

II. *De Caſibus conſimilibus illis, qui in Bulla Pii V. exprimuntur, in quibus licitus eſt Monialibus egreſſus.*

III. *An Monialis poſſit egredi de Monaſterio cauſa medendi morbo ita periculoſo, ut deſperaretur ejus ſalus, illa non egreſſa?*

IV. *Si Monaſterium ſit in loco deſerto, ad quod Medici non poſſint ita frequenter accedere, & morbus alicujus Monialis petat Medicorum frequentiam, an poſſit in tali caſu infirma è Monaſterio exire?*

V. *Moniales quorum conſenſu, & licentia egredi è Clauſura queant?*

VI. *Sub qua forma licentia egrediendi ſit Monialibus concedenda?*

VII. *Moniales licitè egredientes è monaſterio, quando ad illud revertere teneantur?*

QUÆSITUM I.

De Caſibus, quibus licitus eſt Monialibus egreſſus è Monaſterio, ſecundùm Conſtitut. Pii V. Decori, & honeſtati.

SUMMARIUM.

1 *Moniales nullatenus exire poſſunt à Monaſterio, niſi ex legitima cauſa ab Epiſcopo approbanda.*
2 *Moniales quibus caſibus licitè egredi poſſint è Monaſterio?*
3 *Incendii cauſa, quando Moniales egredi valeant è Clauſura?*
4 *Lepræ cauſa, quando Monialibus licitus ſit egreſſus?*
5 *Epidemiæ cauſa, quando Moniales exire valeant è Monaſterio?*
6 *Epidemiæ nomine, quinam morbi intelligantur?*
7 *Caſus in Bulla Pii V. contenti extenduntur ad ſimiles, ſed non benigniores.*
8 *Egredi è Monaſterio juſta de cauſa poſſunt Moniales quando alia ratione conſuli nequeunt.*

1 Aliquos appoſuit caſus Concilium Viennenſe can. 6. ſub anno Chriſti 755. ut habetur *in tom. 2. Conciliorum antiquorum Galliæ*, in quibus licitus erat Abbatiſſæ, & Monialibus egreſſus per ſequens decretum.

Conſtituimus, ut nulla Abbatiſſa duo Monaſteria præſumat habere, nec extra Monaſterium licentiam habeat exire, niſi hoſtilitate cogente. ſed Dominus Rex quando aliquam de ipſis Abbatiſſis ad ſe venire juſſerit, ſemel in anno, per conſenſum Epiſcopi in cujus Parochia eſt, ut tunc ad eum aliqua veniat ex ſua juſſione, ſi neceſſitas fuerit, & alibi omnino non debeat, nec per villas, nec per alia loca demorari, niſi tantùm quàm celerius potuerit ambulare, & reverti. Et ante non moveat de ſuo Monaſterio, quàm ſuum miſſum ad dominum Regem transmittat: & ſi juſſerit Rex venire, veniat. ſin autem, in Monaſterio permaneat. Interim quod inantea hoc plenius ſecundum canones emendaverit. Similiter nec illæ Moniales extra Monaſterium exire debeant. Quòd ſi aliqua in aliquem lapſum ceciderit, intra Monaſterium per conſilium Epiſcopi pœnitentiam agat. Et ſi neceſſe eſt de earum neceſſitate ad dominum Regem, vel ad Synodum aliqua ſuggerere, earum Præpoſiti, vel Miſſi, hoc debeant facere, qualia munera ad Palatium dare voluerint per Miſſos & ſuos ea dirigant. Et ſi aliqua Monaſteria ſunt, quæ earum ordine propter paupertatem adimplere non poſſunt, hoc ille Epiſcopus de veritate prævideat, & hoc domino Regi innoteſcat, ut in ſua eleemoſyna hoc emendare faciat. Et ſi tales fœminæ velatæ ad præſens ibi congregatæ inveniuntur, quæ regulariter vivere non velint, nec ad hoc dignæ ſunt, ut cum illis aliis habitent, Epiſcopus, & Abbatiſſa provideant locum aptum, ubi ſeparatim cum cuſtodia in Pulſatorio habitare debeant, vel operari manibus, quod ipſa Abbatiſſa eis juſſerit, interim quòd probatæ dignæ ſint, ut in Congregatione recipiantur. Alia ſtatuta ſimilia habentur in dictis Conciliis Galliæ, quæ brevitatis gratia omittuntur.

Bonifacius VIII. in ſua extravag. quæ incipit, *Periculoſo. de ſtatu regul. in 6.* ſtatuit inter alia, ut Moniales à Monaſterio non egrediantur, niſi conſtet eas laborare tali morbo evidenti, ut non videant cum aliis absque gravi periculo, & ſine ſcandalo commorari; & Concilium Tridentinum *ſeſſ. 25. de regul. cap. 5* decrevit, quod *Nemini Monialium liceat poſt profeſſionem exire de Monaſterio, etiam ad breve tempus quocunque prætextu, niſi ex aliqua legitima cauſa ab Epiſcopo approbanda.* Et Pius V. corroborans prædictas ſanctiones in duabus ſuis Conſtitutionibus, prima quæ incipit, *Circa Paſtoralis*, poſterior *Decori. & honeſtati*, 2
exprimit caſus, in quibus Moniales licitè egredi poſſunt è Monaſterio, & præſertim in ſecunda Conſtitut. per illa verba, *niſi ex cauſa magni incendii, vel infirmitatis lepræ, aut epidemiæ*; circa quos tres caſus multa animadverſione digna annotantur à Doctoribus.

Quoad primum caſum, ſcilicet, magni incendii, 3
advertendum eſt, intelligi de incendio adeò magno, ut ſi moniales è Monaſterio non exeant, ſint morituræ, vel conſumendæ, & lædendæ in magna ignis exuſtione.

4 Quo verò ad ſecundum, dicendum eſt, intelligi de lepra, ita contagioſa, ut ſi illius radix è Monaſterio non ejiciatur, nimirum ſi Moniales infectæ tali morbo non egrediantur, omnes aliæ citò periculo evidenti ſubjiciantur, & talis debet eſſe hujusmodi infirmitas, ſi perſona ſæcularis hoc morbo laboraret, extraheretur à Populo, & à propria domo, & conſtitueretur in ſegregato loco, *Lazaretto* vulgariter nuncupato.

5 Quoad tertium caſum, dicendum eſt, Doctores univerſaliter intelligere morbum Epidemiæ, non ſolum quando eſt ita contagioſus, ut populariter graſſetur in gentibus, majorem partem ægrotorum,
6 & infectorum interimendo; ſed ut latius ſumitur nomen epidemiæ pro quolibet morbo communi ita contagioſo, ut ab uno facilè ad alios diffundatur, ſi cum illo communicant; qui caſus ſic explicati ſunt à communi Doctorum ſententia, & præſertim à Navarr. *comment.* 4. *de Regul. numer.* 48. Emanuel. Roderic. *qq. regul. tom.* 1. *quæſt.* 39. *articul.* 4. Suarez *in ſumm. part.* 1. *tractat.* 35. *difficult.* 4. Sanchez *tom.* 4. *de relig. capit.* 9. *dub.* 1. *numer.* 3. *in fine.* Miranda *de ſacris Monialib. quæſt.* 3. *artic.* 5. Portell. *in dub. regul. verb. Clauſura numer.* 18. Joan. de la Cruz *de ſtat. relig. lib.* 1. *capit.* 5. *dub.* 4. ubi ait non eſſe reſtringendam dictam legem Pii V. ad ſolam epidemiam peſtilentem, & mortiferam, quia Sanctiſſimus Pater conſideravit quod ſi dicta epidemia, etiam absque pernicie, & morte ex una in alias Moniales tranſeat, & per Monaſterium graſſetur, difficillime Clauſura ſervaretur. Hieron. verò Roderic. *in comp. qq. regul. reſol* 98. *numer.* 19. ait, quod propter omnes alias infirmitates peſtilentiæ conſimiles, ſed benigniores, etiam ſi nomine Epidemiæ nuncuparentur, non poſſe Moniales egredi de Monaſterio, quia in dicta Bulla Pii V. nomine Epidemiæ intelligitur vera, & realis peſtilentia, quod fuit declaratum à Sacra Congregatione Cardinal. ex eodem Hieron. *cit.* At anno 1609. ut refert Anton. Diana *in reſolut. moral. tract.* 1. *miſcellan. reſol.* 23. eadem Sacra Congregatio Cardinal. conſulta, an morbus Gallicus includatur ſub nomine Epidemiæ, Strumæ, & Cancri, dum alii Medici affirmarent, Ludovicus de la Valle Medicus Regius negaret, ita reſpondit; opinionum varietate, ſingulorumque rationibus diligenter perpenſis, declinavit in ſententiam D. Ludovici de la Valle, cujus in reſponſo à ſe edito, zelum, & prudentiam in aſſequenda Sanctæ mem. Pii V. mente, plurimum in Domino commendavit, ejusdem Pii V. Conſtitutionem de Clauſura Monialium loquentem, nomine Epidemiæ eam tantum intelligere Epidemiam, quæ eſt vera, & realis peſtilentia; ita ut ob alias infirmitates ſimiles, ſed benigniores, etiam ſi Epidemiæ nuncupentur, nullo pacto Monialibus profeſſis è Monaſterio exire liceat, quod decretum ab omnibus inviolabiliter obſervari mandavit eadem Sacra Congregatio.

7 Ideo hîc locum adhuc habet ſententia Sanchez *lib.* 6. *in decalog. capit.* 15. *numer.* 43. ubi ait, licentiam juſtè egrediendi concedi ob ſimilem morbum contagioſum, etiam ſi ex expreſſis in Motu proprio Pii V. non ſit, ut ſunt morbus Gallicus, & divi Lazari, & ignis Sancti Antonii, &c. quando moraliter loquendo intra ſepta Monaſterii non poteſt illi medicina adhiberi, absque gravi contagionis aliarum Monialium periculo; quia in his quoque invenitur eadem conſulenda bona communis ratio, & ideo ſunt ſimiles lepræ expreſſæ *in dicto Motu proprio*, ita Sanchez: licita eſt enim extenſio ad caſus ſimiles, quia dictio taxativa non excludit caſus ſimiles, & in quibus eadem ratio, aut urgentior militat, ut dicunt Everardus *in topicis legalibus loco à natura dictionum taxativarum numer.* 4. Padilla *auth. res quæ num.* 81. *Cod. communia de legat.* Anton. Gomez *tom.* 1 *variarum cap.* 11 *numer.* 12. quod probatur ex Gloſſ *l. ob æs alienum* 12. *Cod. de prædiis, & aliis rebus*, ibi enim deciditur ob ſolum æs alienum poſſe prædia minorum diſtrahi, & tamen Gloſſ. *ibid. verbo alienum*, communiter recepta, tradit, id quoque poſſe ob ſimiles alias cauſas, ergo à ſimili dicendum eſt de prædictis caſibus.

Advertendum eſt cum ferè omnibus præcitatis Doctoribus, ad hoc ut ſupradictæ cauſæ juſtæ cenſeantur, opus eſſe, ut attentè perſpiciatur, an talis ſit infirmitas Monialis, ut niſi è Monaſterio exiret, domus forſan tota corrumperetur, & valde excidens, ac notabile diſpendium Monaſterio proveniret, & ut exiſtentibus Monialibus in Monaſterio, alia ratione conſuli nequeant, niſi exeundo, quod ſi Moniales infectæ poſſint in Monaſterio curari absque aliarum infectione, ſicut etiam, ſi incendium Monaſterii in una parte illius evitari poſſit absque vitæ periculo, tuncè Monaſterio exire nequeunt, cum ceſſet juſta exeundi cauſa. 8

QUÆSITUM II.

De caſibus conſimilibus illis, qui in Bulla Pii V. exprimuntur, in quibus licitus eſt Monialibus egreſſus?

SUMMARIUM.

1 *Egredi poſſunt Moniales à Monaſterio tempore belli.*
2 *Militum impietas, & immanitas.*
3 *Exire poſſunt Moniales è Monaſterio, propter impetum magni torrentis, vel ruinam ædificii.*
4 *Monaſterium ſi transferatur de uno in alium locum, tunc licitus erit exitus Monialium de illo in aliud.*
5 *Abbatiſſa propter juramentum fidelitatis domino præſtandum, quando licitè egredi poſſit è Monaſterio.*
6 *Converſæ propter eleemoſynam petendam, quando egredi poſſint è Monaſterio.*
7 *Monialis cauſa fundandi, ſeu reformandi Monaſterium, an licite egredi poſſit è proprio Monaſterio.*
8 *Monialis completo ædificio Monaſterii, propter quod egreſſa erat, ad priſtinum redire poteſt, etiam renuente ſocia.*
9 *Monialis ad hoc, ut licite exeat è Monaſterio, ſemper indiget licentia Sedis Apoſtolicæ.*
10 *Moniales Sanctæ Claræ in ſex caſibus, ex vi propriæ Regulæ poſſunt de Monaſterio.*

IN aliis caſibus conſimilibus ſupradictis, & urgentibus detrimenta afferentibus Communitati Conventus, Moniales exire poſſunt de Monaſterio, quia non eſt alia cauſa, nec ſimilis propriè, ſed eadem. Suarez *tom.* 4. *de relig. cap.* 9. *num.* 4. & Navarr. *loc. cit. numer.* 48. Llamas *in Method. curat. in append.* §. 10. Emanuel. Roderic. *loco cit. quæſt.* 33. *art.* 3. Ugolin. *de offic. Epiſcop. cap.* 21. §. 2. *num.* 3. Diana *loc. cit. reſol.* 23. Sanchez *in præcep. decal. lib.* 6. *cap.* 15. *num.* 37. Barbosa *de offic. & poteſt. Epiſcop. loc. cit. alleg.* 102. *numer.* 16. Joann. de la Cruz. *de ſtatu relig. cit. cap.* 5. *dub.* 4. Azor. *inſt. moral. part.* 1. *lib.* 12. *cap.* 8 *quæſ.* 1. Bonac. *loc. cit. q.* 1. *punct.* 9. *num.* 6. contra Fuſcum *de viſit. lib.* 2. *cap.* 18. *numer.* 17. Gutier. *canon. lib.* 2. *cap.* 14. Zerol. *in prax. Epiſcop. part* 1. *verb. Moniales* §. 16. Aloyſ. Ricc. *in prax. deciſ.* 545. Miranda *cit. q.* 3 *num.* 4. exiſtimantes, caſus exceptos in Bulla Pii V. non extendi ad caſus ſimiles vel urgentiores à Doctoribus primæ ſententiæ, cui adhæreo, approbatos, quorum

Primus eſt, tempore Belli Moniales de Monaſterio egredi poſſunt, ut in locum tutum ſe recipiant dum contra hæreticos, vel infideles bellum agitur, & grave pericu- 1

periculum ſupereſt Monialibus, niſi exeant; nam in tali caſu licita eſt egreſſio. Navar. *cit. num.* 48. Sanch. *cit. n.* 44. Azor. *cit. lib.* 13. *c.* 8. *quæſ.* 1. Bonac. *cit. punct.* 9.
2 *num.* 7. & Peirinus *tom.* 2. *priv. ſui ord. conſt.* 6. *Pii V. nu.* 25. qui videtur commendare Azorium ſine limitatione concedentem monialibus egreſſum, quia ait Peirinus, Omnes milites ſunt, & de omnibus extat illud carmen, *Nulla fides, pietaſque viris, qui caſtra ſequuntur*; & de omnibus intelliguntur illa verba ab eodem relata, *Jocus, & ludus ſunt in militia, domos diripere, fana ſpoliare, virgines rapere. ſolidas urbes, atque oppida incendere; hæc ſunt militum decora, profuiſſe nemini, nocuiſſe quamplurimis, nullo reſpectu, aut recordatione præſidentis Mundi Dei.*

3 Secundus caſus; impetus magni torrentis, vel fluminis, aut imminens alicujus ædificii ruina compellens Moniales ad exitum; in tali caſu poſſunt licitè exire, ut docet Scortia *in ſelect. Conſtit. Pontific. theor.* 228.

4 Tertius caſus, ſi Monaſterium in alium locum de Epiſcopi conſenſu transfertur, juxta præceptum Concil. Trident. *ſeſſ.* 25. *capit.* 5. ubi de Monaſterio extra civitatem, vel oppidum reducendo intra mœnia civitatis, vel oppidi, poterunt moniales exire, ex Emanuel Roderic. *cit. quæſt.* 49. *art.* 5. Sorbo *in compend. verb. Clauſura caſu* 6. Sanch. *cit. n.* 52.

5 Quartus; ſi Abbatiſſa egrediatur è Monaſterio propter juramentum fidelitatis præſtandum domino ſæculari cauſa feudi ſui Monaſterii, tunc licita eſt egreſſio, ſi juramentum per Procuratorem præſtare nequeat; in quo caſu debere cum decenti, & honeſta ſocietate exire, & peracto juramento inde reverti, *ex cap.* 1. §. *utrum, de ſtat. regul, in* 6. Sanch. *cit. num.* 51. Barboſ. *de Jur. Eccleſiaſt. lib.* 1. *cap.* 44. *num.* 79. ratio eſt, quia in tali caſu agitur de communi bono Monaſterii; poſſet enim contingere, ut feudum amittatur nullo peracto juramento, in quo caſu petenda eſt licentia à Superiore, qui ſi illam deneget abſque cauſa, hoc conſtito, poterit Abbatiſſa auctoritate Juris egredi, & ſi dubitet, an juſtè, vel injuſtè ſibi denegetur licentia, debet judicio Superioris non præſumitur delictum, ex Sylveſtro *verb. Religio* 7. *quæſt.* 16. Sanch. *cit. n.* 52.

6 Quintus caſus eſt, quando Converſæ egrediuntur ad eleemoſynas petendas Conventui neceſſarias, ſi commodè per alias perſonas petere non poſſint, qui caſus hodie rarò contingere poteſt, ex Bonac. *cit. n.* 56. cum alibi proviſum ſit Monialibus per Conſtitutionem Gregorii XIII. quæ incipit, *Deo ſacris*, atque ita affirmans Navarr. *de ſtat. Monach. conſ.* 8. *num.* 2. & Sanch. *cit. num.* 56.

7 Sextus caſus, licita eſt Monialium egreſſio cauſa fundandi, vel reformandi Monaſterium ejuſdem Ordinis, vel ut ibi conſtituatur Abbatiſſa, vel Januæ, ſive
8 Rotæ Præfecta, aut Magiſtra Novitiarum. Et completo officio poteſt, ſi velit, revertere de conſenſu utriuſque Monaſterii, etiam ſi ſocia, quam ſecum ſumpſit, redire renuat, ex Eman. Roder. *cit. art.* 5. Mirand. *loco cit. q.* 3. *art.* 2. Navar. *comment.* 4. *de regul. not.* 4. *num.* 48. Sanch. *loc. cit. num* 45. Barboſ. *de offic. & pot. Epiſc. alleg.* 102. *num.* 25. & Peirinus *loc. cit. num.* 26. ubi ait, quod caſus egrediendi cauſa fundandi Monaſterium, expreſſus eſt in regula Monialium ſui ordinis
9 *num.* 33. Bonacin. tamen *loco cit. num.* 70. ait, quod tutius eſt in iis caſibus Sedem Apoſtolicam conſulere, niſi periculum ſit in mora. Et hoc declaraſſe Sacram Congregationem Cardin. affirmat Polac. 2. *par. vacat. Epid. cap.* 6. *concl.* 4. dicens, de ſententia Gavanti, & Barb. eandem Sacram Congreg. decreviſſe, non poſſe monialem ſine licentia Sedis Apoſtolicæ è Monaſterio egredi pro inſtauratione alterius novi Monaſterii; Villalobos autem *tract* 34. *diffi.* 45. *num.* 9. dicit, quod non eſt neceſſaria nova licentia Papæ, vel Nuntii, ut peracto officio Abbatiſſa cum ſuis ſociis ad Monaſterium revertuntur; quia id conſequens eſt ad primam licentiam, quod etiam affirmat Sanch. *loc. cit.*

Præter hos caſus, alii ſex aſſignantur ab Urbano IV. 10
in Regula, quam Monialibus S. Claræ tradidit; ex Mirand. *citat. quæſt.* 3. *artic* 2. & Com. Privil. *verb. Clauſura Monialium* §. 5. quorum primus eſt, inevitabilis, & periculoſa neceſſitas, ut incendii, incurſus hoſtilis, ſeu alicujus conſimilis; ſecundus, quando moniales mittuntur à Superiore ad ædificandum, ſeu reformandum Monaſterium ſui ordinis; Julius enim ſecundus conceſſit monialibus primæ regulæ S. Claræ, ut poſſint de Monaſterio egredi pro conſtructione alterius; ex Hier. Roder. *citat. reſolut.* 26. *num.* 38. Tertius, cauſa regiminis, quando monialis mittitur, ut diximus, ut Abbatiſſæ munus gerat in alio Monaſterio. Quartus cauſa correctionis, quando monialis tutò corrigi non poteſt in ſuo monaſterio ob timorem cognatorum, de quo caſu *infra diſputat ſequenti*, ubi de tranſitu monialium. Quintus caſus eſt cauſa alicujus valde evidentis, & gravis diſpendii evitandi, ut ſi monialis in infirmitate contagioſa conſtituta ſit, & immineat magnum periculum in alias, ut dictum eſt. Sextus caſus eſt, quando de mandato Superioris totus Conventus ad aliud monaſterium ſe transfert, de quo *ſupra*: qui omnes videntur concidere cum ſuperioribus,

---

QUÆSITUM III.

An Monialis poſſit egredi de Monaſterio cauſa medendi morbo ita periculoſo, ut deſperaretur ejus ſalus, illa non egreſſa?

SUMMARIUM.

1 *Exeundi è Monaſterio caſus in Bulla Pii V*, decori, & honeſtati *expreſſi, extenduntur ad ſimiles, non autem ad minus urgentes. & diſſimiles*

2 *Bonum particulare Monialis non præbet ſufficientem cauſam egreſſus.*

3 *Leges Eccleſiaſticæ non obligant cum tanto morali periculo mortis, vel gravis infirmitatis.*

4 *Vitæ propriæ nemini tollenda eſt defenſio.*

5 *Moniales votum non emittunt potius mori, quàm ob infirmitatem non egredi è Monaſterio.*

6 *Statuta Regularium non ſunt ita rigoroſè interpretanda ut ſerventur apices Juris.*

7 *Vita hominis æſtimari non poteſt, & ad eam conſervandam jure naturæ tenemur.*

IN hoc caſu duplex invenio Doctorum placitum. Primum eſt Eman. Roder. *loco citat quæſt* 49. *articul.* 3. Mirand. *loco citat. quæſt.* 4 *art.* 4. Bonacin. *loc. citat. punct.* 9. *quæſt.* 1. *num.* 18. Sanchez *d. cap.* 15. *n.* 39. Hier. Roder. *loco citat. reſol* 26. *num.* 50. Cenedo *ad ſextum collect.* 31. *n.* 2. Zerol. *in d. prax. Epiſc. p.* 2. *verb. Moniales*, Barb. *loc. cit. de offic. & poteſt. Epiſc. alleg.* 102. *n* 21. Sorb. *verb. clauſura caſ.* 3. *in fine* Gutier. *quæſt. canon. c.* 14. Corduba *in addit. ad compend. ſub fine*, & aliorum quamplurium Salmanticæ Doctorum, apud prædictos dicentium, non poſſe licentiam concedi Moniali clauſtro egrediendi cauſa medendi morbo ita periculoſo, ut deſperetur ejus ſalus ea non egreſſa, niſi morbus adeò contagioſus eſſet, ut in reliquas Moniales ſerperet, & hoc nituntur probare infraſcriptis rationibus, & auctoritate Sacræ Congregationis Cardinalium, propter quam huic ſententiæ modo adhæreo; licèt antea ſecunda ſententia mihi probabilior videbatur propter pietatem vitam conſervandi.

Prima ratio, tres caſus, in quibus licitus eſt monia- 1
libus egreſſus, expreſſi in ſupradicta Bulla Pii V. extendi poſſunt ad alios ſimiles, in quibus eadem, ac urgentior cauſa eſt, & ratio; non autem ad diſſimiles, &

minus urgentes, at caſus præſens eſt valdè diſſimilis, & longè minus urgens, ergo, &c. Probatur minor, quia in illis commune bonum Monialium ſpectatur, at præſens caſus ſolam peculiarem Monialis laborantis morbo periculoſo utilitatem reſpicit.

2 Secunda; Magnum ſequeretur clauſuræ detrimentum, cum enim periculoſi morbi frequenter contingant, & ardens ſit Monialium aviditas egrediendi, ſæpius confingerentur cauſæ egrediendi, præſertim cum Medici faciles ſint ad judicium, & atteſtationem faciendam in morbi gravitate.

3 Tertia, Textus *in cap. periculoſo, in principio de ſtatu regul. in 6.* commendatur à Concilio Tridentino, & Conſtitutione Pii V. *Circa Paſtoralis*, & in eo omnia contenta confirmantur, ob ſolam communis boni Monialium rationem, ergo caſus ſolam, & ad privatam Monialis utilitatem reſpiciens non probat ſufficientem cauſam egreſſus. Confirmatur, quia ſicut probabile eſt, Carthuſianos, ob commune bonum Religionis in abſtinentia à carnibus conſiſtens, obligari poſſe ad dictam abſtinentiam à carnibus, etiam ſi Medici illorum eſum, ad tuendam vitam naturalem, neceſſarium eſſe judicaverint; ita Moniales ob commune ipſarum bonum in clauſura conſiſtens ad clauſuram obligantur tempore infirmitatis non contagioſæ, etiamſi è Monaſterio exitus alioquin neceſſarius ad corporis ſalutem cenſeatur.

4 Nec obſtat, quod ſi quidam Monialium invaderet, ipſam interfecturus, & ad vitam tuendam eſſet opus egreſſus, & Moniali integrum eſſet egredi, licet in hoc caſu agatur de privata monialis utilitate. Quia diverſa eſt ratio; nam periculum illud mortis violentiæ eſt certiſſimum, & à principio extrinſeco provenit; at periculum ex morbo conſurgens, & ab intrinſeco morbo proveniens, nec egreſſu vitatur; ſed monialem ipſam comitatur, Sanch. *loc. cit. num. 39.*

Tum quia, dum mors inferenda eſt ab extrinſeco, Monialis habet duplicem cauſam egreſſus; prima, ut evitet peccatum volentis ſibi mortem inferre; ſecunda, ut vitam propriam tueatur; in infirmitate verò naturali, ſecunda tantum ſubeſt evandendi cauſa.

Additur, hoc fuiſſe deciſum à Sacra Congregatione Cardinalium, teſte Zerola apud Hieron. Roder. *in ſum. qq. regul. reſol. 26. num. 50.*

Secundum placitum eſt Azorii *loc. cit. lib. 13, cap. 8. quaſ. 1.* Suar. *de relig tom. 4. lib. 1. cap. 9. num. 9.* Navarr. *comment. 4. cit num. 48. & in cap. ſtatuimus n. 4.* Llamas *in append. meth. cur. § 10.* Joannes de la Cruz. *de ſtat. relig. lib. 1. cap. 5. dub. 4. in fine*, Penna *in leg. 1. C. de commeatu lib. 12.* Peirin. *tom. 3. privil. in addit. ad conſtitut. Pii V. cap. 6. not. 3.* & aliorum dicentium,
5 poſſe Moniali licentiam concedi clauſtro egrediendi cauſa morbo ita periculoſo medendi, ut deſperaretur ſalus, ea non egreſſa; ratio eſt, quia credendum non eſt Summos Pontifices, cum tanto diſpendio voluiſſe Moniales obligare ad Clauſuram; tam quia Leges Eccleſiaſticæ cum tanto periculo morali mortis, aut gravis, & diuturnæ infirmitatis, non obligant; tum etiam, quod pro charitate inventum eſt contra illam torqueri non debet; & tandem, ut lex naturalis clamat, nemini tollenda eſt defenſio naturalis propriæ vitæ. Imo nec Votum perpetuæ Clauſuræ emiſſum à monialibus fit ab eiſdem, cum hoc rigore moriendi potiùs, quàm exeundi à Monaſterio, nec in earum Regula hoc poſtulatur.

Nihilominùs Moniales hortari libeat præ oculis habere maximæ conſtantiæ in Clauſura quarundam Monialium exemplum, quod refertur à Petro Venerabili Abbate Cluniacenſe viro graviſſimo *lib. 1. de miraculis cap. 22.* apud Eminentiſſimum Cardinalem Baronium *in Annal. tom. 11. ſub anno 1094.* ſub ſequenti tenore. In Marciamcenſi Monaſterio Moniales multæ nobiles, & regio natæ genere, divitiis, honoribusque contemptis, ſuperbiam calcabant, luxuriam ſubigebant, Chriſtique pauperiem ſequentes, mundum, ejusque principem ſuperabant. Hæ Clauſtro ſalutari concluſæ (ait Petrus) & (ut ſic dicam) virali obrutæ ſepultura, potius mori quàm egredi, ante occumbere, quàm limen deſignati oſtii transgredi, elegerunt. Comburebatur Monaſterium, moniales inde nolebant exire; tunc, forte, eo in loco erat Hugo venerabilis Archiepiſcopus Lugdunenſis, omnium fermè Galliarum Legatus Apoſtolicæ Sedis ab Urbano II. creatus, magna probitate, & religione clarus: ad eum homines confugientes conſilium petebant, rogaruntque, ut ſanctis mulieribus incluſis ſuaderet egreſſum, adiit ille clauſtrum, ſummaque celeritate omnes ad ſe vocatas, ut periculum effugerent, hortatus eſt: cum illæ renuerent, & prius ſe mori, quàm propoſitum infringere, conſtantèr affirmarent; dixit Archiepiſcopus: *Auctoritate B. Petri, & Domini Papæ, cujus vice fungor, atq; ex Abbatis veſtri obedientia, vobis præcipio, ut ad præſens hinc exeatis, neque vos cum habitaculis veſtris hîc incendio incremari ſinatis.* Ad hæc quædam maximæ nobilitatis, & converſationis, Gisla nomine, quam & ipſe (ait Petrus) multoties vidi, ſpiritu, & fide ſucceuſa, reſpondet. *Nos, Pater, timor Dei & præceptum Abbatis noſtri, ut ignem æternum evadere poſſemus, infra hos, quos cernis limites, uſq; ad mortem permanſuras, incluſit. Unde nullo pacto fieri poteſt, ut abſque neceſſitate, præfixos nobis pœnitentiæ terminos, ſaltem pedis paſſu, transgrediamur, niſi ab illo, qui nos in hoc incluſit loco, ſolvamur. Noli ergo Domine, ſi placet, hoc injungere, quod nobis agere non licet: ſed ſicut nos ignem præcipitu fugere, ita magis igni, ut à nobis fugiat, virtute Chriſti Domini noſtri armatus injunge.* Ad quam mulieris fidem ſtupefactus Archiepiſcopus, ac ſubito & ipſe fide repletus, foras exiit, & coram cunctis, qui aderant, flammas intuens, ac lachrymis ora perfuſus, ait: *In Nomine Domini, & per meritum hujus, quæ nunc locuta eſt, Mulieris, recede ignis peſtiliſer ab Ancillarum Dei habitaculis, nec damna aliqua ultra inferre præſumas.* His à Pontifice verbis prolatis, (ſicut mihi teſtificati ſunt, qui viderunt) repente immenſitas flammarum inviſibili virtute repreſſa, velut ferreo muro obſtante, ultra procedere non potuit; & abſque aliquo humano ſubſidio, abſque aliqua pluviæ gutta, incredibili celeritate ſeipſum extinxit. Sic magnifico, & inſperato miraculo, ſanctum propoſitum mulierum ſibi bene acceptum eſſe Divina Pietas comprobavit. Hæc Petrus Venerab.

Confirmatur ſupradictum Placidum ſecundum, ex ſequenti doctrina Bald. *in rubr. Cod. de conſtit. princ.* & 6
aliorum Juriſtarum communiter aſſerentium, ſtatuta regularium non eſſe ita rigoroſè interpretanda, ut apices Juris ſerventur, ſed debent ampliari ex bono, & æquo, id eſt ſecundum æquitatem naturalem, licet non ad libitum, ſed prudenter ſecundum terminos Juris naturalis, & gentium; quod maximè debet verificari in caſu propoſito, ubi agitur de periculo vitæ, aut gravis, & diuturnæ infirmitatis; cum vita hominis æſtimari non poſſit, *leg. penultima, in fine. ff. de donatio.* & 7
ad eam conſervandam jure naturæ, teneamur. Imo ait Penna, quod eo caſu poſſet Monialis invita extra clauſtra trahi; & Diana *loc. cit. tract. 2. de dubiis Regul. reſol. 105.* ait, quod pro firmitate hujus ſententiæ invenies pulchram allegationem Joann. Mariæ Novarii, apud Riccium *in praxi tom. 4. reſol. 193. num. 3.*

QUÆSITUM IV.

Si Monaſterium ſit in loco deſerto, ad quod Medici non poſſint ita frequenter accedere, & Morbus alicujus Monialis petat Medicorum frequenquentiam, an poſſit in tali caſu infirma è Monaſterio exire?

SUMMARIUM.

1 *Naturalis ratio dictat prævalere Jus naturale conſervandæ vitæ, præcepto poſitivo Clauſuræ.*

2. Sam-

2 *Summi Pontifices Clauſuram indicentes ſemper intendunt providere bono Communitatis, & non Monialis particularis.*

ET ſi præſens quæſitum reſolutum maneat ex di-
ctis in antecedenti; nihilominùs ſententias Do-
ctorum in hac re ſpeciali in medium proferam; Ema-
nuel. Roderic. *tom.* 1. *qq. regul q.* 49. *artic.* 2. & Hie-
ron. Roderic. *in ſum. qq. regul. reſolut.* 26. *num.* 51. re-
ſpondent affirmativè, addendo, ſi Monialis illa ex
voto ad Clauſuram non teneatur, nec illam tale Mo-
naſterium ante Concilium Tridentinum ſervaverat,
& Monialis ſit anus, & non vulgaris auctoritatis, quia
fuit Abbatiſſa, vel Prioriſſa, &c. his enim concurren-
tibus, exiſtimant illi ſufficientem cauſam, ut egrediatur
de Monaſterio de licentia Superioris, non obſtante
Conſtitutione Pii V. quam ſic limitant, neque, quod
in hoc egreſſu attendatur ſola illius Monialis utilitas,
quia ex alio capite una cum lege naturali vitandi peri-
culum inevitabile mortis verſantur tot ac tales cir-
cumſtantiæ concurrentes in hoc caſu, quæ præponde-
rare cenſentur illius Clauſuræ rigori in d. Conſtitu-
tione deſcripto. Huic ſententiæ videtur adhærere
Villalob. *loco cit. diffic.* 45. *n.* 7. ubi *num.* 6. *antecedenti*
docet, ſententiam Navarri poſſe ſequi in Monaſteriis,
ubi Clauſura ex ſolo præcepto, & non ex voto ſerva-
tur; quia licita egreſſus cauſa eſt, aliquod urgens peri-
1 culum vitæ, in quo ratio naturalis dictat prævalere
Jus naturale conſervandæ vitæ præcepto poſitivo
Clauſuræ.

Contra quos DD. diſputant Sanch. *d. c.* 15. *n.* 39. &
Miranda *de ſac. Monial q.* 3. *art.* 2. *concluſ.* 2. negantes,
eſſe licitum egreſſum Monialis ad aliud Monaſterium
ejuſdem Ordinis, cujus aër, ſitus, temperies, & alia
hujuſmodi ſalubriora, commodioraque judicantur à
peritis Medicis ad vitandum periculum ſuæ infirmi-
tatis; dicunt enim, quod in hoc caſu commune Mo-
naſterii bonum talem egreſſum non petit; quorum
quidem ſententia hodie in praxi ſervatur; imo propter
eandem rationem Mirand. *loc. citat. concluſ.* 2. & Por-
tell. *verb. clauſ. num.* 23. dicunt, quod ſi Medicus aſſe-
rat monialem morituram, niſi ad balnea pergat extra
Conventum; non poſſe Superiorem dare licentiam il-
lam egrediendi. At Peirinus *tom.* 3 *Privileg. ſui ordin.
in addit. ad Conſt. Pii V. cap.* 6. *nu.* 8. proponit hoc du-
bium, ſcilicet: Si Medicus dicat, monialis hæc in Mo-
naſterio curari non poteſt, nec mortem evadere valet,
& tamen Superior licentiã renuit concedere exeundi,
licebit ne huic moniali petita licentia, & non obtenta,
exire? Et reſpondet affirmativè, cum Pena *in l.* 1. *C. de
Commeatu lib.* 12. & dicit, hoc eſſe valde rationi con-
ſentaneum. Nihilominus ſtando in reſolutione ante-
cedentis quæſiti, partem negativam ſuſtineo hac ra-
tione ductus, quod Summi Pontifices Clauſuram mo-
2 nialibus indicentes, ſemper intendunt providere
Communitati, & non monialibus in particulari. Col-
lector Privil. & Corduba, apud Eman. Rod. *loc. cit.*

QUÆSITUM V.

Moniales quorum conſenſu, & licentia egredi e Clauſura queant?

SUMMARIUM.

1 *Licentia exeundi è Monaſterio ſemper à Superioribus eſt petenda, niſi periculum ſit in mora.*

2 *Moniales egreſſæ è Monaſterio rationabili de cauſa, in locum honeſtum ſi recipiant, & clauſæ morentur quouſque eis de Monaſterio provideatur.*

3 *Neceſſitas lege caret.*

4 *Moniales egreſſæ è Monaſterio ex urgenti neceſſitate, tenentur admonere Superiorem quandiu extra Monaſterium exiſtant,*

5 *Epiſcopi, vel ejus Vicarii generalis conſenſus, & licentia requitur, ut Moniales Epiſcopo ſubjectæ egredi poſſint è Monaſterio.*

6 *Moniales exemptæ, quorum conſenſu exire debeant è Monaſterio?*

7 *Lex Eccleſiaſtica non pendet ex acceptatione, nec ſua vi deſtituitur, niſi poſt longiſſimam præſcriptionem.*

8 *Epiſcopo facultas conceſſa à Concil. Trident. intelligitur etiam conceſſa ſuo Vicario generali.*

9 *Licentia concedenda Monialibus è Monaſterio exeundi facultas, ad quos Vicarios extendatur?*

10 *Licentia pro Monialibus Sedi Apoſtolicæ ſubjectis exeundi de Monaſterio, à quo ſit concedenda?*

11 *Moniales Regularibus ſubjectæ è Monaſterio egredientes de ſola licentia ſuorum Prælatorum, an ſint puniendæ?*

SUpponendum eſt, in omnibus, & ſingulis caſibus 1
ſupradictis, petendam eſſe Superioris licentiam, ni-
ſi periculum ſit in mora, quia tunc moniales de præ-
ſumpta Superioris licentia, exire poterunt, dummodò
ſe ad honeſtum locum transferant, in quo quantum
commodè fieri poteſt, clauſæ morentur, quouſque eis
de alio Monaſterio provideatur. Dixi, niſi periculum
ſit in mora, quia ſi Superior ob diſtantiam conſuli ne- 2
queat, tunc excuſantur moniales exeuntes in tali peri-
culo, non ſolum à Cenſura. verùm etiam ab omni pec-
cato; ratio eſt, quia hic caſus per Epiicheiam exceptus
videtur, cum neceſſitas lege careat, nec præſumatur 3
Superiorem velle in tali caſu, & periculo moniales ad
Clauſuram obligare, ex Eman. Roder. *loc. cit. q* 49. *art.
1. & 2.* Sorbo *verb Clauſura Monialium caſu* 1. *verſ. circa
hunc caſum* Lælio Zecchio *de republ. Eccleſiaſt. tit. de re-
gul. c.* 3. *n.* 15. Sanch. *loc. cit. nu.* 38. *&* 62. & Bonacin.
de clauſ. q. 1. *punct.* 8. *num.* 6. ubi dicit, moniales præ- 4
dictas, quæ urgente neceſſitate exeunt, non obſtante
licentia, teneri poſt egreſſum admonere Superiorem,
ſi poſſunt, quamdiu extra Monaſterium exiſtunt, quia
cognitio cauſæ pertinet ad Superiorem; unde fieri
poteſt, ut cauſa, quæ monialibus legitima videbatur, à
Superiore non approbetur, & conſequenter moniales
ad Clauſuram ſtatim redire cogantur; quod ſi ceſſave-
rit cauſa egreſſus, & moniales redeant ad Monaſterium
non tenentur ex vi Clauſuræ præciſè ſuum egreſſum
ſignificare Superiori, quia illius facultate, & approba-
tione non indigent; ex eodem Zechio & Sanch. *cit.*

Quibus ſic explicatis, deveniendum eſt ad auctorita- 5
tem Epiſcopi, & Superioris dictam licentiam exeundi
concedentis, & advertendum eſt, quod moniales Epi-
ſcopo, vel Sedi Apoſtolicæ ſubjectæ exire non poſſunt, 6
niſi adſit conſenſus, & licentia Epiſcopi, vel ejus Vi-
carii generalis. In Monaſteriis verò exemptis, quæ Re-
gularibus ſubduntur, facultas exeundi concedenda eſt
à Superiore Ordinis, vel ab alio Prælato immediato,
& præterea ab Epiſcopo, vel illius Vicario, ut habetur
in Concilio Trident. *ſeſſ* 25. *capitul* 5. & in Bulla Pii V.
quæ incipit, *Decori, & Honeſtati*, ſub his verbis; *Quæ ta-
men præter alios ordinum Superiores, quibus cura Monaſte-
riorum incumberet, etiam per Epiſcopum, ſeu alium loci or-
dinarium, etiamſi prædicta Monaſteria ab Epiſcoporum, &
ordinariorum juriſdictione exempta eſſe reperiantur, cogni-
ta, & expreſsè in ſcriptis approbata ſit*, quicquid dicant
in contrarium Emanuel Roder. *qq. regul tom.* 1, *q.* 49.
art. 6. Mirand. *de ſac. Monialibus q.* 3. *art.* 6. dicentes, 7
quod in Hiſpania dicta Conſtitutio Pii V. neque rece-
pta fuit, neque ad uſum redacta. Contra quos diſpu-
tat præcipè Suarez *de Relig. tom* 4. *lib.* 1. *cap.* 9. dicens,
legem Eccleſiaſticam non pendere ex acceptatione,
neque ſua vi deſtitui, niſi poſt longiſſimam præſcripti-
onem; ideoque noſtram ſententiam Conſtitutioni
Pii V. conformem ſequuntur præter Suarez *loc. citato*,
Navarr. *tom.* 4. *de regul. num.* 60. Sanch. *tom.* 1. *in Decal.
lib.* 6. *cap.* 15. *nu.* 26. Azor. *tom*, 1. *inſt, mor. lib.* 13. *cap.* 8.

Bona-

Bonacin. *de Clauſura q.1. punct. 8. num. 1.* Victorell. *de*
8 *orig. & clauſ. Monial* §. *An ſolus Epiſcopus pag. 26.* Dixi, ejus Vicario generali, quia facultas, quæ Epiſcopo conceditur in Tridentino, cenſetur etiam conceſſa ipſius Vicario generalia, niſi Vicarius excipiatur, aut niſi res aliena ſit à Vicario; ex Bonac. *loc. cit. num. 3.* Sanch. *lib. 3 de Matrim. diſp. 29. num. 16.* maximè cum Vicarius generalis vocetur loci Ordinarius, ex eodem
9 Sanchez *loc. cit. n 3.* & Jacobo Sbrozi *de Vicario Epiſcop. part. 3. allegat. 102. num 28* Extendit illam ad Vicarium capitularem Sede Vacante, extendi præterea poterit (ut exiſtimo) ad Vicarios generales aliorum Prælatorum, tam regularium, quàm ſæcularium Monialium Præfectorum, ut colligitur ex Sanch. *in Decal. lib. 6. cap. 15. num 30.* & Victorell. *cit. pag. 31.* Si Monaſterium ſanctæ Sedi Apoſtolicæ immediatè ſit
10 ſubjectum, Vicarius Epiſcopi non poterit appellari hujus Monaſterii Ordinarius Vicarius, quia Epiſcopus cenſetur delegatus Sedi Apoſtolicæ circa illud Monaſterium, ac per conſequens Vicarius non poterit approbare, & concedere pro tali Monaſterio licentiam egrediendi in caſibus prædictis. Ita Merolla *tom. 1. diſput. Theolog. mor. diſput 1. cap. 2 different. 4. num. 488.*

11 Quod ſi petas, An ſi Moniales regularibus ſubjectæ egrediantur è Monaſterio in dictis caſibus de ſola Superiorum licentia ſint puniendæ? Reſpondent Barboſ. *de offic. & pot. Epiſc. cit. num 28.* & Campan. *in diverſ. juris canon. rubr. 12 cap. 26. num. 22.* quod in tali caſu debent Moniales, & Superiores per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia juris remedia ab eodem Ordinario puniri, Navarr. tamen *conſ. 615. in cap. An generalis num. 6. de ſtat. Monach.* & Emanuel. Roder. *loc. cit. art. 6.* dicunt, Moniales in dictis caſibus exire poſſe de Monaſterio abſque ſcrupulo conſcientiæ cum ſola licentia ſuorum Superiorum; quæ ſententiæ forſitan conciliari poſſunt inter ſe, ſi attendatur uſus, & receptio prædictæ Bullæ Pii V. ut videtur docere Bonacin. *loco citato*, maximè ſi in hac re attendatur inevitabilis neceſſitas, quæ lege caret.

QUÆSITUM VI.

Sub qua forma licentia egrediendi ſit Monialibus concedenda?

SUMMARIUM.

1 *Licentia pro Monialibus exeuntibus à Monaſterio debet eſſe ex cauſa cognita, & in ſcriptis expreſſa, non autem ſolum oretenus.*

2 *Actus celebratus ſine forma non ſubſiſtit.*

3 *Moniales egredi à Monaſterio gravius eſt, quàm ſæculares in illud ingredi.*

DAto, quod Monialis egredi debeat è Monaſterio in aliquo ex prædictis caſibus, licentia pro tali egreſſu debet eſſe ex cauſa cognita, & in ſcriptis expreſſa, ex ſupradicta Bulla Pii V. unde ſi tantum verbo concedatur non tenet, ex Bonac. *q. 1. de clauſ. punct. 4.* Sanch. *loc. cit. cap. 15. numer. 28.* Mirand. *cit. q. 3. art. 6. concl. 2.* Victorell. *loc. cit.* §. *An ad evitandam culpam pag. 26.* quia in Bulla legitur, *Aliter autem, quàm, ut præfertur, egredientes, &c.* tum quia ſcriptura in hoc
2 caſu videtur de forma, actus autem celebratus ſine forma non ſubſiſtit; unde colligit Suarez *tom. 4. de relig. lib. 1. cap 9.* omnes conditiones in dicta Bulla poſitas ad peccatum, & ad cenſuram evitandam neceſſarias eſſe, & quamvis attento decreto Concilii Trident. *ſeſſ. 25. de regular. cap. 5.* dubitari poſſit an dicta licentia egrediendi monialibus conceſſa, eſſe in ſcriptis neceſſariò danda, quia Concilium *loc. cit.* loquitur de ingreſſu, non autem de egreſſu, ac decernit licentiam, quoad talem ingreſſum debere eſſe in ſcriptis; imò loquens de licentia, quoad egreſſum, non meminit hujus conditionis, quæ videbatur urgentior, & neceſſaria ad exitum, cum gravius ſit, monialem è monaſterio egredi, quam ſæculares in illud ingredi. Tamen hanc difficultatem ſubſtulit Pius V. in Conſtitut. quæ inci-
3 pit, *Decori, & honeſtati,* ubi hanc quoque licentiam exitus in ſcriptis exigit per hæc verba *& expreſſè in ſcriptis approbata ſit è Monaſteriis præfatis exire, &c.* ut benè advertunt Navarr. *tom 4. num. 60. verſic. ſecundò reſpondeo de regular.* & Sanchez *loco cit. n. 29.*

QUÆSITUM VII.

Moniales licitè egredientes è Monaſterio, quando ad illud revertere teneantur?

SUMMARIUM.

1 *Egredientes Moniales è Monaſterio juſta de cauſa, finita hujuſmodi cauſa, tenentur ſtatim redire.*

2 *Cauſa diſpenſationis ceſſante ceſſat effectus.*

3 *Monialis egreſſa quo temporis ſpatio poſſit ſuum reditum differre.*

MOniales, obtenta licentia egrediendi in dictis
1 caſibus è Monaſterio, & de facto egreſſæ, tenentur ſub mortali ſtatim expleta cauſa egreſſus, ſe ad Monaſterium recipere *ex cap. periculoſo* §. *Verum quando, de ſtatu regul. in ſexto*, quia ceſſante cauſa diſpenſa-
2 tionis, ceſſat effectus; dixi *ſtatim*, quod puto intelligentum eſſe moraliter, non metaphyſicè, ut benè notant Mirand. *loc. cit. art 5.* & Barboſ. *de offic. & pot. cit numer. 58.*

3 Hinc eſt, quod Sanch. *loc. cit. num. 60.* fateatur, monialem ſanitati donatam, ingreſſum ſuum in Monaſterium differentem, per breve ſpatium, ideſt per unum, vel duos dies, non peccare mortaliter; videatur Andreas Victorell. *loco citat.* §. *An Monialis è Cœnobio pag. 24.* ubi ait, quod cum præceptum ſit morale, brevis mora ei non repugnat, & ſic videtur approbare dictam opinionem Sanch. *loc. cit.*

Monialis pariter egreſſa reformandi gratia, non peccat ſi aliquantulum immoretur, à recto tramite viginti, aut 25. millibus deviaret ad aliquam Eccleſiam colendam, ſeu ad conſanguineos viſitandos, quia hoc non fit in fraudem Clauſuræ. Ita Gutierrez. *lib. 1. cit. cap. 14.* & Bonac. *cit. num. 24.*

DISPUTATIO XXI.

De tranſitu Monialium de uno ad aliud Monaſterium.

Quæſ. I. *An liceat Monialibus de uno ad aliud Monaſterium tranſire?*
II. *Licentia tranſitus Monialium ab uno ad aliud Monaſterium, à quo concedenda?*
III. *Vtrùm Monialis poſſit ab uno ad aliud Monaſterium transferri ſub ſpe correctionis?*
IV. *Vtrùm Monialis incorrigibilis poſſit de Monaſterio ad aliud transferri, vel omninò expelli?*

V. *Vtrùm*

V. *Vtrùm Moniales de uno ad aliud Monaſterium transl. atæ, fugam arripientes Apoſtatæ cenſeantur?*

VI. *De conditionibus in translatione Monialium obſervandis.*

VII. *Vtrùm Monialis ad aliud Monaſterium delata, ferat ſecum dotem, & hæreditatem, omniaque bona, quæ priori contulit Monaſterio?*

VIII. *Vtrùm uſusfructus bonorum Monialis, quæ tranſit ad aliud Monaſterium, pertineant ad ſecundum Monaſterium, ubi Monialis alenda eſt.*

IX. *Vtrùm Monialis alicujus Monaſterii deſtructi translata ad aliud, recuperet ſuam dotem, aliaque bona pro ſecundo Monaſterio.*

X. *De Translatione omnium Monialium de uno ad aliud Monaſterium noviter habitandum?*

XI. *Vtrùm Moniales de uno ad aliud Monaſterium translatæ debeant in illo Novitiatum agere, deinde Profeſſionem emittere.*

QUÆSITUM I.

An liceat Monialibus de uno ad aliud Monaſterium tranſire?

SUMMARIUM.

1 *Tranſitus de una religione ad aliam tunc eſt licitus, quando non fit temeritate, levitate vel alia animi perturbatione, ſed ſtudio perfectioris vitæ.*

2 *Tranſitus quibus de cauſis laudabilis cenſeatur.*

3 *Moniales ratione ſtrictioris, & perfectioris Religionis, tranſire poſſunt de uno ad aliud Monaſterium.*

4 *Tranſitus de una ad aliam Religionem plurimum confert bono communi Religionis & perfectioni Monialium.*

5 *Tranſire volens, ſi recedit antequam ſibi conſtet Religionem ad eum recipiendum paratam eſſe, Apoſtata eſt.*

6 *Trãſire poteſt Monialis ad aliam Religionem perfectiorem, ſervata forma decreti Sacræ Congregationis Concilii Tridentini*

7 *Juris diſpoſitio, quæ loquitur de Monachis, locum habet etiam in Monialibus, dummodo non repugnet qualitas ſexus*

8 *Jura nulla prohibent trãſitum Monialibus de uno ad aliud Monaſterium. & num. 10.*

9 *Tranſitus Monialis ad laxiorem Religionem ex juſta cauſa concedi poteſt.*

11 *Monialis, quæ transfertur de uno ad alium Monaſterium, quomodo ſit recipienda.*

1 QUamvis Apoſtoli Pauli 1. *Cor.* 7. conſilium ſit, quemque in ſua vocatione, qua vocatus eſt, permanere, tamen Tranſitus de una Religione ad aliam eſt licitus, quando non temeritate, levitate, odio, ira, contemptu, vel alia qualibet animi perturbatione, ſed ſtudio perfectioris vitæ, fit ſecundum Mirand. *q.* 31.
2 *art.* 6. *concluſ.* 1. Sanchez. *in decal. lib.* 6. *cap.* 7. *num.* 11. Eſtque laudabilis tranſitus, quando zelo perfectioris vitæ traducendæ fit, vel quando à ſuo inſtituto propria Religio declinat, vel denique, quando ob debilitatem, vel aliam juſtam cauſam propria Religio tolerari nequit. Ita docet S. Thom. 2. 2. *quæſt.* 189. *art.* 8.

3 Ideo Moniales ratione ſtrictiores Religionis, & arctioris diſciplinæ poſſe de uno Monaſterio ad aliud tranſire, ratio ſuadet, quia hujuſmodi tranſitus plurimùm confert bono communi Religionis, ac Monialium perfectioni, aliàs Spiritu ſancto excitanti ad arctiorem vitam ducendam, & ad chariſmata meliora
4 Moniales, daretur manifeſta repulſa, & Religioſæ perfectioni aditus occluderetur; ita habetur in Concilio Tribunienſi c 20 q. 4 ubi dicitur: *Virgines Sacræ ſi pro lucro animæ ſuæ propter diſtrictiorem vitam ad aliud Monaſterium pergere diſpoſuerint. Synodus concedit*, & Gloſſa *cap.* 1. *in princip verb perpetua, de ſtat. regul in* 6. & ibi Ancharan *num.* 1 Geminianus *n.* 11. quod etiam affirmant D. Thom. 2 2. *quæſt.* 188. *art.* 8 Abbas *in cap. finali de ſtat. Monach. num.* 2. Franch. *in cap.* 1. *de religioſis domibus num.* 2. Franch. March. *deciſ.* 963. *part.* 1. *num.* 4. Socin. *conſ.* 27. *lib.* 2. Sylveſt. *verb, Religio* 4. *q.* 16. Carolus Tapia *in Authent. ingreſſi, verbo ingreſſi cap.* 9. *num* 37. *Cod. de ſacroſanct. Eccleſ.* Gregor. Lopez. *lib.* 9. *verb. religioſis part.* 1. *tit.* 7. Decian. *lib.* 1. *reſponſ.* 20. *n.* 13. qui omnes admittunt abſolutè tranſitum Monialium de uno ad aliud Monaſterium illis caſibus, in quibus permittitur Religioſis tranſitus ad aliam religionem petita licentia.

Et quod Moniales poſſint maximè cauſa aſperioris, durioris, ſtrictioris, & perfectioris Religionis ad aliud Monaſterium tranſire fortior, & manifeſtior ratio probat, idque tenent communiter Doctores, præſertim *in cap. licet, de regul.* & Emannel. Roder. *qq. regular. tom.* 3. *quæſt.* 52. *art.* 6. Barboſ. *in collect. ad cap. licet* 16. *numer.* 3 *de regul.* Praxis Epiſcopalis *part.* 1. *verbo Monialis in fine.* Sanch. *in decal. lib.* 6. *cap.* 7. *num* 6. Barthol. à S. Fauſto *in theſau. relig. quæſt.* 327. & omnes alii ſuperiùs citati.

Præterea Sacra Congregat. Cardinal. Concilii Tridentini Interpretum *ſub die* 21. *Septemb.* 1626. *Statuit, ut de cætero nullus permittatur ad arctiorem Religionem tranſire, niſi prius ſuperiori legitimè conſterit, eam Religionem paratam eſſe illum recipere qui licentiam petit, tuncque Regularis rectè ſe transferant ad arctiorem, quod ut re ipſa impleatur, idem ſuperior omni ſtudio, ac diligentia invigilet.*

Unde ſi antequam ſibi conſtet Religionem eſſe paratam ad recipiendum volentem tranſire, recedat, apoſtata eſt, cum ſub nullius obedientia ſit. Moniales ergo ad aliam Religionem perfectiorem hodie tranſire poſſunt ſervata forma dicti Decreti, quia rationes in eo traditæ ad honeſtatem hujus tranſitus ſuadendam, procedunt æque in Monialibus, per ea, quæ tradit Mandoſ. *in ſignat. grat. verb. licentia col.* 9. *verſ. quæ dicta ſunt*, & Tapia *in Authent. ingreſſi loc. cit.* Zerola *in praxi Epiſc. par.* 2. *verb. Moniales in fin.* Barboſ. *de jure Eccleſ. lib.* 1 *c.* 43. *n.* 45. Novarius *in ſumm. Bull. de Apoſtatis, & ejectis*, & alii ſupra citati, qui eadem ratione hunc tranſitum probant, qua Religioſorum tranſitum ad ſtrictiorem Religionem; diſpoſitio enim 7
quæ loquitur de Monachis, locum etiam habet in Monialibus, dummodò non repugnet qualitatis ſexus; *ex cap. finali, de ſtat. Monach. & d c. Licet* §. *cum etiam Romanus, de regul.* & Hoſtienſ. *ibid. col* 4. *verſic. quia ex quo*, Bartolus *in leg.* 4. *n.* 16. *Cod. de colleg. illic.* Card. *in Clement.* 2. *qu* 7. *de regul.* Mandoſ *loc cit. verſ. quæ vero*; at Monachi tranſire poſſunt ad ſtrictiorem Religionem ſervatis ſervandis, ut ſatis conſtat, ergo etiam Monialis, non enim repugnat qualitas ſexus; tum quia conſtituta à Jure pro fratribus, pro monialibus etiam proportionabiliter diſpoſita cenſentur, ex ſententia Canoniſtarum.

Neque aliquam affert difficultatem Text. *in d. cap. licet, de regul.* ubi hic tranſitus permittitur quidem, ſed in viris Religioſis, non verò in fœminis. Neque obſtat, quod monialibus tam ſtrictè præcepta ſit clauſura *in c. unic. de ſtat. reg. in* 6. *in principio*, & in Concilio Trident.

Trident. *ſeſſ. 25. de regul. cap. 5. & in Motu* Pii V. qui incipit *Decori, & Honeſtati*, quia hujuſmodi jura lo-
8 quuntur de Clauſura Monialium non excludendo tranſitum ſupra explicatum; cum ad majorem perfectionem tendat, imò prædicta jura, & ſanctiones prohibent egreſſum Monialium à Monaſterio, non verò tranſitum, ut Monialibus vagandi occaſionem occludant, & in ſecuro continentiæ ſtatu retineant, quod habetur *in d. cap. licet, & in cap. ſanè, cap. ſignificatum, de regul. &c. recolentes, de ſtat. monachor.* & Navarr. *in cap. ſtatuimus not. 4. q. 93. num.* 48. Eman. Roder. *loc. cit. q. 52. art. 6.* Sanch. *loco cit. cap. 7. nu. 6.* & Ricciullus *in tract. de jure perſon. extra grem. Eccleſ. vagant. lib. 8. cap. 5. n 4.* affirmans pluries hoc approbaſſe Sacram Congreg. Cardinal. & ſignanter *in una Nanneten. 16. Januar. 1615. & in una Redonen. 31. Jan. 1617.*

9 Imo extendit idem Ricciull. *num.* 5. tranſitum Monialium ad laxiorem Religionem ex juſta cauſa, citans Decianum *loc. cit. reſp. 20.* & affirmat idipſum cenſuiſſe dictam Sacram Congregationem *in eadem Nanneten.*

10 Nec pariter obſtat *d. cap. unic. §. Confirmatos in fine, de relig. domib. in 6.* in quo decernitur, *ut nullus Ordo ad alium, vel Conventus ad Conventum ſe, ac loca ſua totaliter transferat, abſque licentia Sedis Apoſtolicæ*; quia in tali Textu ſermo eſt de locali tranſlatione non perſonali, ex Eman. Roderic. *loc. cit.*

11 Benè tamen advertendum eſt quod Monialis tranſiens debet in aliud Monaſterium recipi, ut Novitia, & quia profeſſa in uno Monaſterio, ut poſſit profiteri in alio, requiritur licentia Superioris primi Monaſterii, quia Monialis tranſlata à primo Monaſterio ſecundi non poteſt fieri Monialis, niſi in eo profeſſionem emiſerit; Rota *deciſ. 109. num. 2. & ſeq. in recent.* dummodò Summus Pontifex non indulgeret, illam ſecundam regulam ſecundi Monaſterii vivere poſſe, præſertim, quando ſecundum Monaſterium illius indigeret, ut melius ad Clauſuram reduci poſſet, *infra quæſ. 11.*

Si verò Monialis ſit tranſlata cauſa pœnitentiæ, tunc ali debet per Monaſterium, à quo transfertur, ut dicit Rota *loc. citat.* Idem dicendum eſt de Converſis, & Oblatis, & Tapia *loc. cit. cap. 9. num. 39. & cap. 16. nu. 37.* Eman. Rod. *tom. 3. q. 21. art. 2.* Sanch. *loc. cit. num. 9.* Novar. *in ſum. de Apoſt. & ejectis. num. 10.*

QUÆSITUM II.

Licentia tranſitus Monialium ab uno ad aliud Monaſterium, à quo ſit concedenda?

SUMMARIUM.

1 Licentia ſemper in tranſitu de una ad aliam Religionem, eſt petenda, ne bonum Obedientiæ contemni videatur.

2 Licentia petenda eſt à Prælato ante tranſitum, expectando debito tempore reſponſum.

3 Licentiam tranſeundi ſatis eſt petere, & ea injuſtè denegata, licet tranſire.

4 Subditus licet etiam petens tenetur Superiori interroganti de caſu ad tranſitum inducente, exprimere.

5 Prælatus immediatus Monaſterii poteſt licentiam, tranſeundi ad arctiorem Religionem concedere.

6 Licentia pro Moniali tranſeundi ad aliud Monaſterium, an ab Abbatiſſa ſit concedenda?

7 Tranſire non poteſt Monialis de uno ad aliud Monaſterium, inconſulta Sede Apoſtolica.

8 Licentia tranſeundi de uno ad aliud Monaſterium, quibus de cauſis ſit concedenda?

9 Superior denegans injuſtè licentiam Moniali tranſeundi ad ſtrictiorem Religionem, vel Monaſterium, peccat mortaliter.

10 Licentia tranſitus ad aliam Religionem non debet dari indefinitè.

Religioſus, quando nulla petita à Superiore licen- 1
tia, tranſivit ab uno ad aliud Monaſterium, in eo præſupponitur malus animus, ut apertè colligitur *ex eod. cap. licèt, verſ. quocirca*, ubi dicitur, petendam eſſe ad hunc tranſitum licentiam, ne bonum Obedientiæ contemni videatur; quæ cum principem in Religione locum teneat, non poteſt inſtinctus Spiritus ſancti, nec bonus zelus præſumi in eo, qui ex non petita licentia, tranſivit. Ita Lapus *alleg. 135. num. 2.* Hoſtienſ. *in d. c. licèt, num. 15. verſ. bonum obedientiæ.* Abbas *ibi num. 10.* & Sanch. *in decal. cap. 9. num. 13.*

Ideo licentia tranſeundi ad ſtrictiorem Religionem 2
neceſſariò petenda eſt à Prælato ante tranſitum, expectando debito tempore reſponſum Superioris, per Azor. *lib. 13. cap 14.* & Sanch. *in decal. loc. cit. n. 33.* & conſtat. *ex d. c. licet, verſ. quocirca*, ubi verbum *debet* neceſſitatem importat; & conſilium, vel licentiam petere juſſus, eodem jure cogitur debito tempore reſponſum expectare, *ex cap. cum in veteri, ad fin. de elect.* Abbas *in cap. licet num. 8.* & Cardinal. *num. 2. appoſit. 3.* Roſell. *verb. relig 4. num. 4.* Sylveſt. *eod. verb. q. 1. notab. 2.* & Angel. *verb. religioſus num. 35.*

Verum quidem eſt, quod ſatis eſt illam petere, licèt 3
non obtineatur à Superiore, & ea injuſtè denegata, licet tranſire. Tenetur ſubditus licentiam petens Supe-
riori interroganti de cauſa ad tranſitum inducente, ex- 4
primere; ratio eſt, quia traſitus permittitur cum ex majoris perfectionis ardore proficiſcitur, ergo opus eſt de tali ardore Superiorem eſſe certioratum, ut num licentiam concedere jure teneatur, inſpiciat. Ita Innocent. *d. c. licet, num. 1. & 2.* Sanch. *loc. cit. num. 36.*

A quo verò licentia ſit concedenda, dico, Prælatum 5
immediatum ipſius Conventus, & Monaſterii poſſe licentiam tranſeundi ad arctiorem Religionem concedere, ita Azor. *lib. 12. inſt. moral. cap. 14. q.* 7. Bonacin. *loc. cit. q. 2. punct. 9. propoſ.* 2. ducor, quia *d. c. licet verſ. quocirca* indiſtinctè ait, petendam eſſe licentiam à Prælato Religionis, ne videatur bonum Religionis contemni, at hi ſunt verè Prælati, ergo, &c.

Ad tranſitum Monialium ad ſtrictiorem Religio- 6
nem, non credo ſufficere peti licentiam ab Abbatiſſa, ſed exiſtimo, petendam eſſe à Prælato cui ſubſunt, ſive is ſit Epiſcopus, ut pro monialibus ſibi ſubditis, ſive ſit alius Prælatus regularis. Ita Emanuel Roder. *qq. regular. tom. 3. quæſt. 52. art. 6.* Sanch. *loc. cit, nu. 6.* nam ea licentia à Prælato poſtulanda eſt, at Abbatiſſa non eſt propriè Prælata; tum quia eſt res graviſſima, monialem è Monaſterio egredi, cum ei tam arctè ſit præcepta Clauſura, & ideò non debet committi judicio mulieris. Tum quia agitur de egreſſu à Monaſterio, ad quem Abbatiſſa nequit licentiam concedere. Tum quia Superior, & Prælatus licentiam conceſſurus debet dijudicare de cauſa tranſitus, & an ſit inſtinctus Spiritus ſancti, & ardor majoris perfectionis, an potius levitas quædam, aut temeritas, quod dijudicare non eſt mulieribus conceſſum, ex Sanchez. *loc. cit. num. 61.*

Advertendum tamen eſt cum Barboſ. *de jur. Eccleſ.* 7
lib. 1. cap. 44. num. 76. quod licèt Monialium tranſlatio fieri poſſit auctoritate Epiſcopi, aut Superioris monaſterii, ut etiam tenent Emanuel. Roder *loc. cit. quæſt. 52.* & Sanch. *loc. cit. num 6.* tamen Sacra Congregatio Cardin. cenſuit, in tali negotio ad eam eſſe recurrendum *in eiſdem Nanneten & Redonen. & in una Barchionen* 10. *Aprilis* 1615. & Coch... *de juriſdiction ordinar. in exemp par. 4. qu. 12.* advertit, quod homo quiſquis ille ſit, qui ad ſtrictiorem monaſticæ vitæ normam tranſire ſatagit, laudabiliter faciet, ſi auctoriſante Summo Pontifice, aut Sacra Congregatione Cardinalium, id moliatur, tum quod gratius, tum quod tutius.

Advertendum præterea, quod tranſlatio de uno ad 8
aliud Monaſterium, tam ex cauſa arctioris, quam laxioris diſciplinæ, non debet concedi, nec permitti, niſi quate-

quatenus petatur à Moniali melioris vitæ fervore ducta, vel ex cauſa legitimæ infirmitatis, & tunc Superior ne-
9 gans licentiam abſq; cauſa legitima Moniali, tranſeundi ad ſtrictiorem Religionem, vel Monaſterium, maximè ſi conſtiterit de forma tradita à Sacra Congregatione ſupradicta, peccat mortaliter, & meritò puniri debet, ex Mirand. *quæſt. 31. art. 7. concluſ. 1.* Barthol. à S. Fauſt. *in theſ. relig. lib. 5. quæſt. 342.* & Navarr. *in ſum. de Apoſt. & eject. num. 12.*

10 Licentia tamen in tranſitu concedi ſolita, non debet dari indefinitè, ſed ad certum tempus; ut ea quis uti poſſit intra ſex menſes, vel annum, & non ad ulterius ſuffragetur; ex Ricciull. *cit. num. 8. & 9.* aliquando tamen à Sacra Congregatione indefinitè exhibita fuit licentia tranſeundi ad aliud Monaſterium, rationabili de cauſa.

QUÆSITUM III.

Vtrum Monialis poſſit ab uno ad aliud Monaſterium transferri ſub ſpe correctionis?

SUMMARIUM.

1 *Monialis, quæ in proprio Monaſterio corrigi non poteſt, an ad aliud transferenda ſit, ut ibi corrigatur?*
2 *Religionis totius bonum concernit, ut Monialis corrigatur abſque ſtrepitu.*
3 *Simoniacus ille ſit, qui recipit aliquem in Monaſterio ex pretio.*
4 *Tranſmitti non poteſt Monialis ex uno ad aliud Monaſterium ab ordinario loci, vel alio Superiore, etiam cauſa criminis perpetrati.*

1 IN Concilio Viennenſi can. 6. ſub anno 575. *in tom. 2. Conciliorum Galliæ* ſtatuitur, quod ſi Monacha in aliquem lapſum ceciderit, infra Monaſterium per conſilium Epiſcopi pœnitentiam agat.

Si verò in proprio Monaſterio aliqua de cauſa commodè corrigi non poteſt, ad aliud Monaſterium poſſe transferri, ut ibi corrigatur, docent Emanuel. Roder. *loc. cit. quæſt. 46. art. 5.* Mirand. *de ſacr. Monial. quæſt. 3. art. 2.* & Barboſ. *loc. cit. n. 77. & quæſt. 44. art. 1.* refert ſtatutum Urbani III. approbantis hujuſmodi translationem, quod non fuit revocatum per Concilium Tridentinum, neque per Conſtitutionem Pii V. ex eodem Miranda *loc. cit. art. 2.* & hic, quando Monialis in proprio Monaſterio timore cognatorum, aut alia cauſa corrigi commodè non poteſt, ad aliud transfertur, quia bonum totius Religionis concernit Moniales corrigi
2 abſque ſtrepitu, ita Navarr. Collector. *verb. Clauſura Monial. caſu 4* & Eman. Roder. *tom. 1. quæſ. 49. art. 5.* Sanch. *loc. cit. cap. 15. num. 47.* tum quia in jure cautum eſt, ut recipiens aliquam in Monaſterium pretio, ſit ſi-
3 moniacus, & tam recipiens quàm recepta ejiciantur è Monaſterio, ut in arctiori perpetuam pœnitentiam agant, ita habetur *in cap. quoniam, de ſimonia.* Qui Textus nullibi revocatus reperitur per Bonac. *quæſt. 1. punct. 9. num. 12.*

4 His tamen opponitur decretum Sacræ Congregationis relatum à Barboſ. *in collect. Bullar. verb. Monialium translatio,* ſub his verbis: *Monialem nullam ſibi ſubjectam ex uno Monaſterio ad aliud tranſmittere poſſunt locorum Ordinarii, vel Superiores regulares etiam ex cauſa ſeditionis, vel incorrigibilitatis, aut criminis perpetrati,* ſub die 17. Maji 1603.

QUÆSITUM IV.

Vtrum Monialis incorrigibilis poſſit de Monaſterio ad aliud transferri, vel omninò expelli?

SUMMARIUM.

1 *Incorrigibilis an verè quiſquam cenſeatur?*
2 *Incorrigibilis Monialis non poteſt ejici de Monaſterio, ne ex proprio delicto commodum recipiat.*
3 *Incorrigibiles inconſulta Sede Apoſtolica ejici non poſſunt, neque transferri.*
4 *Moniales rebelles, & ſuperbæ, an poſſint expelli.*
5 *Incorrigibilis Monialis detrudi debet in carcere Monaſterii, ne aliis offendiculo ſit.*

PRo dilucidatione hujus quæſiti afferam decretum Sacræ Congregationis Cardinal. Concilii Tridentini interpretum *ſupra* citatum *de Apoſtatis, & ejectis,* in 1
quo ſancivit, quod quis Regularis verè incorrigibilis minimè cenſeatur, niſi non ſolum in eo concurrant omnia, prout de jure communi requiruntur, verum etiam probetur unius anni ſpatio in jejunio, & pœnitentia, & carceribus; quo anno elapſo, ſi non reſipuerit, imò pertinaciter animo indurato in ſua pervicacia perſeveraverit, ne contagione peſtifera plurimos perdat, tanquam pecus morbida, ac membrum putre, ejici tandem poſſit ab ipſo Generali de conſilio, & aſſenſu ſex Patrum ex gravioribus Religionis eligendis in ſingulis capitulis, & tunc non niſi conſtructo, ſecundum eorum ſtylum, & Conſtitutiones, proceſſu, & plenè probatis cauſis expulſionis ad Sacrorum Canonum præſcriptum.

Quæ autem requirantur in diſpoſitione juris communis ad hoc, ut quis dicatur incorrigibilis, ſcias quando Regularis ter à ſuo Superiore reprehenſus, & monitus non ſe emendat, & deſiſtit à delictis; *cap. contingit il 4. de ſenten. excommunicat.* Butrius & Felin. *in cap. cum non ab homine, de judic.* Geminian. *in cap. neminem 45. diſt.* Decian. *in tract. crimin part. 1. lib. 4. cap. 9. num. 130.* Ugo *conſ. 65. num. 2.* vel differt injunctam pœnitentiam facere, aut fugam capit, occultando ſe ea non peracta. Diaz *in praxi cap 142. num. 1. & 2.* & ex *tex. in cap. ut fama, de ſentent. excomm.* Decian. *ibidem num. 130.* Aut correctionis ſuæ, & melioris vitæ nullam ſpem reliquit; Decian. *in cap. cum non ab homine num. 17. de judic.* unde omnes parvipendentes, & contemnentes pœnas impoſitas, & mandata ſuorum Superiorum, & deliberatè, illis reclamantibus volunt delinquere, verè, & propriè incorrigibiles cenſentur. Gloſſa, & omnes Doctores *in cap. Metropolitanum 2 q. 7.* Benè tamen verum eſt, Religioſum non dici verè incorrigibilem, niſi concludenter probetur, delicta talia commiſiſſe; imò Foller. *in prax. crim. verbo audiantur excuſatores num. 40.* vult, requiri ſententiam declaratoriam incorrigibilitatis, antequam è Religione ejiciatur.

Quibus poſitis, Bonacina *de Clauſura q. 1. punct. 9.* 2
num. 14. nullam Monialem abſolutè propter incorrigibilitatem ejici poſſe de Monaſterio, quia id uſu nunquam receptum eſt, & inde magnum Clauſuræ detrimentum ſequeretur. Tum quia non convenit etiam, ut ex proprio delicto Monialis incorrigibilis commodum recipiat, vagando hinc inde. Tum quia Sacra Congregat. Epiſcop. & regul. die 27. Maji 1603. ut refert Gavant. *in Man. Epiſcop. verb. Monialium Clauſura num. 23.* & Lezana *tom. 1. ſum cap. 29. num. 17.* declaravit *Incorrigibiles ejici non poſſunt, neque transferri inconſulta Sede* 3
Appoſtolica; & Ricciull. *loc. cit. n. 8.* affirmat hoc idem fuiſſe deciſum *in d. Redouen.* & Bonacina confirmat ſuam ſententiam *per unam Vlisbonen. Monaſterii 19. Nov. 1623. coram Coccino,* quæ habebitur in fine hujus operis. Hieron. Roder. verò *in comp. qq. regul. reſol. 57. num. 3.* notat quod Moniales ſuperbæ, & rebelles poſſunt per 4
Prælatos à Religione expelli, ex Conſtitutione ſingulari Innocentii III. ad inſtantiam Monachorum Ciſtercienſium facta.

Sanchez tamen *loc. cit. cap. 9. num. 6.* ait quod in hoc dubium verſatur in eo, quod praxis hujuſque non recepit, Monialem expelli tanquam incorrigibilem è Monaſterio, & ideo fatetur, nullum inveniſſe Doctorem hanc expulſionem aſſerentem, ſicut nec aliquam hiſtoriam, Monialem ejectam fuiſſe, docentem, concludit tamen, quod in rigore ejici poteſt, quia omnes rationes

ſuadentes licitam virorum Regularium, probant etiam ejectionem Monialium; nullatenus verò auder conſulere Prælato alicui, ut id inconſulto Romano Pontifice, aut ejus Nuntio efficiat; quia eſſet res nova, & inuſitata, & magnum conferret ſcandalum. Idem ſentit Hier. Rod. *loc. cit.* dicens, quod præter ſcandalum, talis ejectio afferret anſam Monialibus multis fingendi ſe incorrigibiles, ut à Monaſterio expellerentur.

5 Quare potius bono communi conſulendum eſt, & Monialis incorrigibilis includenda eſt in Monaſterii carcere; ne aliis offendiculo ſit, quàm ejicienda cum tanto ſcandalo, & periculo boni communis aliorum. Ita Sanchetz. *loc. cit.*

QUÆSITUM V.

Vtrum Moniales de uno ad aliud Monaſterium translatæ, fugam arripientes, apoſtatæ cenſeantur?

SUMMARIUM.

1 *Apoſtata à Religione quis ſit?*

2 *Moniales profeſſæ exeuntes de proprio Manaſterio animo non accedendi ad aliud, ſunt Apoſtatæ.*

3 *Apoſtatæ Moniales cogendæ ſunt, ut ad ſuum Monaſterium redeant.*

4 *Tertiariæ exeuntes de Religione, an dicantur Apoſtatæ?*

5 *Mulieres collegialiter viventes, extra Clauſuram habitum dimittentes, non dicuntur Apoſtatæ.*

6 *Pinzochera, Cordellata, & Mantellata dimittentes habitum non ſunt Apoſtatæ.*

1 SUppono internum, & externum Apoſtatam à Religione, dici profeſſum, qui animo ſemel à Religione receſſit, ad illam amplius non reverſurum, nec aliam ingreſſurum; quo ſuppoſito

2 Certum eſt Moniales profeſſas exeuntes è ſuo Monaſterio, etiam de licentia Superiorum animo non accedendi ad aliud, eſſe Apoſtatas, & ad inſtar aliorum

3 Religioſorum Apoſtatarum cogendæ erunt, ut ad Monaſterium redeant, ſicut colligitur per ea, quæ habentur *in cap. pervenit ad nos* 27. *q.* 1. & quæ tradit Farinac. *in tract. de hæreſi quæſt.* 183. *num.* 68. ubi ex Deciano, Menochio, & aliis, ait, quod Moniales tertii Ordinis Sanctorum Dominici, & Franciſci, cum non emittant vo-

4 tum ſolemne, ſed ſimplex, licèt peccent mortaliter exeundo è Religione, quam voverunt, non tamen per hoc dicuntur Apoſtatæ; idem docet Leonard. Manicalcea in Bullam Cœnæ *lib.* 2. *cap.* 1. *quæſt.* 17. *n.* 25. & 26.

5 Mulieres etiam Religioſæ, quæ collegialiter vivunt, ſed non ſub perpetua Clauſura, habitum dimittentes, non dicuntur veræ Apoſtatæ, quia hujuſmodi religioſæ non ſunt veræ Moniales; & tanto minus, viventes in propriis domibus, ut ſunt Pinzocheræ; ex Graff. *lib.* 3. *caſ. reſer. cap.* 2. *num.* 10. & Monicalcea *loc. cit. q.* 16. *n.* 3.

6 Idem dicendum erit de aliis mulieribus, quæ Cordellatæ, vel Mantellatæ ſeu Oblatæ nuncupantur.

QUÆSITUM VI.

De conditionibus in Translatione Monialium obſervandis?

SUMMARIUM.

1 *Monialis antequam ad aliud Monaſterium tranſeat, debet illud habere paratum, ut eam recipiat.*

2 *Dotem ſecum debet ferre Monialis, ſi ad aliud Monaſterium tranſeat.*

3 *Monialis ad aliud Monaſterium translata, nullam debet ſpem habere ad primum ampliùs redeundi.*

4 *Translatio Monialis de uno ad aliud Monaſterium, quo comitatu, & quomodo ſit agenda?*

5 *In Monaſteria noviter erecta non poſſunt introduci Moniales, niſi prius conſtiterit, illa condita fuiſſe auctoritate Sedis Apoſtolicæ.*

BArboſa *loc. cit. de jur. Eccleſ. num.* 149. dicit, fuiſſe deciſum in una Barchinonen. 10. *Aprilis* 1615. in translatione Monialium ſequentes conditiones debere obſervari.

Prima, ut antequam Monialis à primo Monaſterio egrediatur, ſecundum ſit paratum, in quo benevolas habeat receptrices, quæ per vota ſecreta eam capitulariter recipiant. 1

Secunda, ut dotem à cæteris Monialibus præſtari ſolitam, perſolvat. 2

Tertia, ut ſpes illi auferatur, ad primum Monaſterium redeundi; quæ conditiones non ſunt requirendæ in Monialibus egredientibus è Monaſterio cauſa fundandi, & ædificandi novum Monaſterium, vel ut præſint Monialibus alterius Monaſterii in officio Abbatiſſæ, ſeu Magiſtræ Novitiarum vel alterius officii, ad introducendam regularem diſciplinam, vel reformationem. 3

Quarta conditio, ut translatio fiat comitantibus Matronis conſanguineis, gravibuſque fœminis, ab uno ad aliud Monaſterium, recta via, abſque diverticulo proficiſcentibus, & nullibi pernoctari debeat, niſi in caſu hoſpitii, & tunc apud honeſtas perſonas. 4

Non poſſunt Moniales tamen transferri in Monaſteria noviter erecta, niſi illa auctoritate Apoſtolica extructa fuiſſe, prius conſtiterit, ipſaque prævia viſitatione earundem Monialium capacia, atque ita abſoluta, & accommodata fuerint reperta, ne cæmentariis, aliiſque fabris, ædificandi cauſa intra eadem Monaſteria, ingredi neceſſitas relinquatur, ut deciſum fuiſſe *in una Vlibonen.* 17. *Julii* 1615. affirmat Barbol. *loc cit.* 5

QUÆSITUM VII.

Vtrum Monialis ad aliud Monaſterium delata, ferat ſecum dotem, & hæreditatem, omniaque bona, quæ priori contulit Monaſterio?

SUMMARIUM.

1 *Monachus ad aliud Monaſterium licitè translatus; non poteſt ſecum deferre bona, per ejus profeſſionem Priori Monaſterio acquiſita.*

2 *Monialis auctoritate Papæ translata voluntariè ad aliud Monaſterium, non poteſt ſecum dotem deferre, nec alia bona per profeſſionem acquiſita priori Monaſterio.*

3 *Monaſterio traduntur bona Religioſorum ſub hac conditione, ſi profiteantur, non vero ſi in Monaſterio manſerit.*

4 *Monaſterium, ſi cogatur ad recipiendam Monialem, debet etiam illius dotem recipere.*

5 *Dos, quæ traditur Monaſterio, traditur abſolutè, & in perpetuum; ſecus ſi tradatur marito.*

6 *Hæreditas Religioſorum de uno ad aliud Monaſterium tranſeuntium, acquiritur Priori Monaſterio.*

7 *Moniali quicquid obvenerit poſt ſecundam profeſſionem in alio Monaſterio, eidem acquiritur.*

8 *Monialis adhuc Novitia tranſiens ad aliud Monaſterium, omnia bona ſecum transfert.*

9 *Donatio cauſa mortis facta, quando ſortiatur effectum ſuum?*

10 *Legatum Moniali relictum ſub conditione, quæ adimpleta eſt tempore ſecundæ profeſſionis, tranſit ad ſecundum Monaſterium.*

PAnormitanus, & Cardinalis *in c. Quod ad te, de cler. conjug.* talem excitant dubitationem, ſcilicet, An cum Monacho translato ad aliud Monaſterium, tranſeant quoque bona ipſius, vel acquiſita per illum; & videntur affirmare, Monacho profeſſo valide in uno Monaſterio, tranſeunte ad aliud voluntariè, & licitè, & validè, omnia bona ſua poſt profeſſionem primam, uſque ad ſecundam, & etiam, quæ habebat tempore primæ profeſſionis, remanere priori Monaſterio, ſive 1

bona

bona quæ habuit ante profeſſionem, donaſſet expreſsè priori Monaſterio, ſive tacitè; acquiſita verò poſt ſecundam profeſſionem eſſe ſecundi Monaſterii. Idem
2 videntur ſentire Petrus de Peruſio relatus à Panormitano, & Cardinali *loc. cit.* & Eman. Rod. *qq. reg. q. 79. art. 2.* ubi ait à ſimili Monialem auctoritatem Papæ translatam ad aliud Monaſterium voluntariè ad ſuam inſtantiam, vel ad inſtantiam ſecundi Monaſterii, non delaturam ſecum dotem, nec bona poſt profeſſionem illi acquiſita, & addit, quod ſi Papa aliud juberet, & non ſubeſſet cauſa ſupplicandi, parendum eſt ei juxta notata in ſacris Canonibus, idem docent Covar. *in cap. 1. de teſt. in fine*, & Navar. *in com. 4. de regul. n. 24.* Hier. Rod. *in comp. qq regul reſol. 53. num. 7. & reſol. 89. num. 10.*

Et ratio quare Monialis non poſſit ſecum ferre dotem, & omnia bona, dum tranſit ad ſecundum Mona-
3 ſterium, eſt, quia dos, & alia bona non fuerunt illi tradita ſub conditione, ſi in eo Monaſterio manſerit, ſed ſolum ſub conditione, ſi profiteatur, cum verò profeſſionem in dicto Monaſterio emiſerit, ſequitur prius Monaſterium eſſe abſolutè dominum prædictorum bonorum. Tum quia poſterius Monaſterium hoc incommodum ſibi imputare, debet, cum volens admittat Monialem, quæ nihil habet proprii, cum ipſius dos Priori Monaſterio acquiſita fuerit, ut benè notat Sanch. *lib 7 c 32. num. 12.* Navar. *comment. 4. de regul. numer.* Rod. *tom. 2. qq regul. q. 79. art 2. verſ. ex quibus*, quos etiam ſequitur Bonac. *de clauſura q. 2. punct 9. §. 4. diffic. 3 prop. 2. num. 6.* & Barthol. à S. Fauſto *in Theſ. Relig. lib. 5. quæſt 375.*

4 Dixi ad *ſuam inſtantiam, vel ad inſtantiam ſecundi Monaſterii*, quia ſi ſecundum Monaſterium coactum fuit illam admittere, dos etiam illi ſolvenda erit. Quia Moniales non ſolent abſque dote admitti, niſi Monaſterium voluntariè dotem admittat; tum quia par non eſt, ut poſterius Monaſterium, quod involuntariè recepit hanc Monialem, ultra hoc, patiatur etiam alimentorum jacturam; tum etiam, quia hoc elicitur, per ea quæ habentur *in c. de lapſis 16. q 6. & c. ſi quis rapuerit. 27. q. 1 & Auth. de Sanctiſſimis Epiſcop § penult.* & Bonac. *loc. cit. num. 2.* de qua re *in quæſ. ſequenti.*

Si dicas dos tradita Monaſterio vicem gerit doti traditæ marito ad ſuſtentanda onera Matrimonii. Sed dos tradita marito, eo mortuo reſtituitur, nam dos ibi eſſe debet, ubi ſunt onera Matrimonii, *l. is quiſſ. de jur. dot* & dos traditur ſub conditione, ut ſoluto Matrimonio reſtituatur, ergo pari ratione ſoluta prima profeſſione in prima Religione, per aliam profeſſionem in ſecunda
5 Religione dos Moniali reſtituenda eſt. Ad quod reſpondeo dos, quæ traditur Monaſterio, traditur abſolutè, & in perpetuum, quæ verò traditur tantùm ad tempus, id eſt durante matrimonii vinculo.

An autem hæreditas, quæ competit Religioſo, pertineat ad prius Monaſterium, vel ad ſecundum, dum hæreditas delata fuit antequam Religioſus profeſſionem emitteret in ſecunda Religione, etiamſi hæreditas
6 habita non fuit tunc temporis. Reſpondeo hanc hæreditatem pertinere ad primum Monaſterium; quia bona à Religioſo acquiſita ante profeſſionem in ſecunda Religione emiſſam, pertinent ad primam Religionem, ſed hæreditas fuit acquiſita ante profeſſionem in ſecunda Religione factam; nam ut cognoſcatur, quandonam hæreditas Monaſterio acquiſita eſt, non eſt inſpiciendum tempus aditionis hæreditatis, ſed tempus delationis. Cum ergo tempore delationis, hic eſſet Religioſus primæ Religionis, ſequitur hæreditatem pertinere ad prius Monaſterium, non verò ad ſecundum, ut tradunt Panormitan. *cap. in præſentia num. 77. de prob.* Leſſius *lib. 2. de juſt. cap 41. dub. 11. num 87. & 88.* Covarr. *de teſtam. cap. 1. num. 21.* Sanch. *loc. cit. num. 18.* Bonacin. ſimiliter *loc. cit. num 7* & alii contra Bald. *in l. ſi quis mibi §. ſervus, ff. de acquirend. hæred.*

Poſt verò ſecundam profeſſionem in alio Monaſterio factam, quicquid Moniali obvenerit, ſecundo Monaſterio acquiri, affirmant Navarr. *in cap. non dicatis 12. quæſt. 2. n. 31.* Eman. Rod. *qq regular. tom. 2. quæſt. 78. art. 2.* Azor *prima parte Inſtit. moral. lib. 12. c. 15. q. 3.* Molin. *de juſt. tract. 2. diſp 140.* Cardinal. Tuſc. *tom. 5. littera M. concl. 322.* Benedict. Ægidius *in repet. l. Titia part. 1. n. 50. ff. de condition.* Cald. Pereira *in l. ſi curatorem, verb. hunc correctum, n. 31.* Suar. *tom. 4. de Relig. tract.* 8. *lib. 3. c. 13.* Mirand *tom. 1. manual. Prælat. q. 31. art. 14.* Villalob. *par. 2. ſum. tract. 35. diffic.* 14. Hieron. Rod. *in com. qq. regul. reſol. 123. num. 82.* 7

Quod ſi Monialis ante profeſſionem, & adhuc Novitia tranſeat ad ſecundum Monaſterium, certum eſt, omnia bona deberi ſecundo Monaſterio, ut benè probant Hieronym. Roder. cum Panormitan. *loco citat.* qui etiam reſolvunt, donationem omnium bonorum factam Monaſterio in ingreſſu Religionis ab eo, qui ante profeſſionem in aliud Monaſterium tranſit, revocari, ſequuta profeſſione in hoc poſteriori Monaſterio, quia cum tali profitente tranſeunt omnia bona, cum non ſecuta profeſſione in primo Monaſterio, tacitè 9
cenſeatur revocaſſe eam donationem ad inſtar donationis cauſa mortis, quæ non ſequitur ſuum effectum uſque ad mortem, ſecus dicendum eſt, ſi partem aliquam bonorum tantùm donavit, quia non cenſetur tunc donaſſe intuitu ingreſſus, ex Sylv. *verb. Relig. 4. q. 10 num. 19.* & Hieron. Roder. *loc. cit.* 8

Legatum verò relictum Moniali ſub conditione, quæ impleta eſt tempore ſecundæ profeſſionis, ad ſecundum Monaſterium tranſit, ex Sanchez *in dict lib 7. Decal cap. 31. num 41.* idque affirmant multi Doctores, quos ipſe citat, & ſequitur *eod. loc.* 10

QUÆSITUM VIII.

Utrùm uſusfructus bonorum Monialis, quæ tranſit ad aliud Monaſterium, pertineant ad ſecundum Monaſterium, ubi Monialis alenda eſt?

SUMMARIUM.

1 *Uſusfructus bonorum Religioſi tranſeuntis ad ſecundum Monaſterium, debentur priori Monaſterio, ſed amplia, ut num. 3.*

2 *Profitentis Religioſi bona Monaſterio dedicantur, ubi profeſſio emittitur.*

3 *Monaſterium ſi cogatur ad recipiendam Monialem alterius Monaſterii, debetur ei uſusfructus bonorum acquiſitorum priori Monaſterio per profeſſionem illius Monialis.*

PRima ſententia docet, bona omnia Religioſi tranſeuntis ad aliud Monaſterium, remanere, quoad eorum proprietatem priori Monaſterio, quo verò 1
ad uſumfructum, pertinere ad poſterius, quod elicitur *ex c. de lapſis 16. q. 6. & c. ſi quis rapuerit. 27. q. 3. & authentic. de Sanctiſſ Epiſcop. §. penult.* Ex quibus canonibus videtur probari, uſumfructum bonorum poſteriori Monaſterio, ratione alimentorum elargiendum eſſe, & ita affirmant Hoſtienſ. *in ſumm. tit. de Cleric conjug. paulò ante finem, verſ. ſi cum licentia*, Mandoſ. *in praxi ſignat. grat. 55. translationes column. penul verſ ſed quæro.* Rebuff. *de nominationibus rubr. de Regia ad Prælatorum nominatione facienda, verb. conceſſa, verſ. quod ſi Monachus*, S. Anton. *3. par. tit. 16. c. 24. §. 5.* Calder. *conſ. 23. n. unic. poſt princip. de Regularibus*, Barth. Soc. *conſ. 52. n. 18. vol. 4.* Ananias *c. quò à te in fin. de Cleric. conjug.*

Secunda ſententia negat hujuſmodi uſumfructum pertinere ad ſecundum Monaſterium, dum univerſa bona religioſi tranſeuntis ad primum Monaſterium omninò pertinere fateatur, & hoc habetur *in authent. de Monachis §. ſi verò relinquens, & in authent. ingreſſi C. de ſacroſanct. Eccleſ.* atque ita docent Joan. Andr. *c. final.*

final. n.3. de Regul. & ibi Card. *num.2. q.3.* Aretinus *l. ſi quis mihi 25. §. ſervus n.2 ff. de acquirend. hæred* Imola *in Clement. final. n. 8. q 7. de elect.* Everardus *in ſuis topicis loc. à ſervo ad Monachum n. 5.* Lapus *alleg. 61.* Henriq. *in c. cum olim el 2. n.7. de privileg.* Petrus de Peruſ. *tract. de mutat. ſtat. Eccleſ. c.1. n. 3.* Redoan. *de ſpol. Eccleſ. q. 8. in prin. n.79.* Bellamera *in c. quanto n.11. de offic. ordin.* Tabienna *verb. Relig. q.27. n.28.* Sylveſt. *eod. verb. 4. q.10.* Navar. *com 4. n.24. conſ. 11. de Regularibus.* Alverad. *de conjectura mente teſtat. lib.2. c.3. in princ. n. 7.* Anaſtaſius Germonius *de ſacror. immunit. lib.3. c.4. n.37.* Surdus *de aliment. tit.9. q.27. n.8.* Molin. *tom. 1. de juſtit. diſp.* 140. *col.15. verſ. quando religioſus.* Eman. Sà *in ſumm. verb. relig. n.35.* Azor *par.1. inſtit. moral. lib. 12. cap.15. q. 3.* cui ſententiæ tanquam probabiliori adhæreo; quia omnia
2 jura ſuſtinent, quod per profesſionem omnia bona profitentis dedicantur Monaſterio, ubi profesſio emittitur. Unde ad Canones primæ ſententiæ reſpondeo, non loqui de Religioſo, qui transfertur, ut ſit verus illius Religioſus, ſed ut in criminis pœnam ibi detineatur, gratia agendæ pœnitentiæ, ex Sanch. *in decal. lib.7. c 32. num.16.*

3 Similiter debebitur uſusfructus ſecundo Monaſterio, ſi illud coactum fuerit ad recipiendam Monialem, ut diximus *anteced. q. n.4* quia injuſtum eſſet, ut poſterius Monaſterium, quod involuntariè recepit translatam Monialem, patiatur alimentorum jacturam. Et hujuſmodi uſusfructus debet eſſe in ea quantitate, quæ arbitrio prudentis ſufficiat ad congruam illius Monialis ſuſtentationem, quandiu in eo Monaſterio manet; niſi fortè poſteriori Monaſterio inſerviat, eique adeò utilis ſit, ut ipſius obſequia pretium alimentorum adæquent, in quo caſu non debentur uſusfructus ſupradicti poſteriori, ſed priori Monaſterio; ex Tabiena *verb. Relig. q 27.* Azor *1. p. Inſtit. moral lib 12. c.15. q 3.* Eman. Rod. *tom.3. qq. regul. q.5. art.5.* Sylveſt. *verb. Relig q. 10.* Sanchez *loc. cit. lib.7. cap.32. n.46.* Barbof. *in Collectan. Doctorum in cap. licet, de regul. n. 29.* unde ſi ſecundum Monaſterium ſentit incommodum alimentorum, ſentiat etiam commodum obſequiorum, ut benè notat Bonac. *loc. cit. n.2. verſ reſpondeo primo.*

QUÆSITUM IX.

Utrum Monialis alicujus Monaſterii deſtructi translata ad aliud, recuperet ſuam dotem, aliaq; bona pro ſecundo Monaſterio?

SUMMARIUM.

1 *Monaſteria Monialium poſt Concilium Tridentinum poſſident bona in communi.*
2 *Monaſterii deſtructi Monialis tranſiens ad aliud, eidem acquirit omnia ſua.*
3 *Moniales monaſterii deſtructi, ſi in pluribus monaſteriis collocentur, cui ſint earum dotes, & bona applicanda?*
4 *Religio, ſi à Summo Pontifice extinguatur, illius bona cui acquirantur.*

1 SI loquamur in præſenti de monaſteriis, quæ habent bona in communi, ſicuti loqui debemus, cum hodie omnes Moniales poſt Concil. Tridenr. bona in communi poſſideant, certum eſt, quod omnia bona acquirit Monialis monaſterio, cui transfertur, priori deſtructo, per ea quæ tradit Joan. Andreas *in cap. recolentes, de ſtat. Monach.* dicens, quod ſi Religioſus tranſit
2 ad ſecundum monaſterium, recuperat quod primo monaſterio dedit, ſed de bonis illius ipſe nihil habebit, cum Monachus paupertatis votum emittat, idem affirmat Hoſtienſ. *in dict. cap.* dicens, quod bona illa non poſſunt remanere in dominio primi monaſterii, cum jam ſit deſtructum, & ne Monialis translata fiat ſecundo monaſterio oneroſa, debet dotem ſuam, & alia bona ſecundo monaſterio acquirere, quod adeò verum eſt, ut etiam hæreditatem recuperet Monialis, quamvis ratione profesſionis illa primo monaſterio obvenerat, ut diximus *in antecedenti quæſito.*

Quod ſi eſſet magna Monialium quantitas monaſterii deſtructi, & Epiſcopus unam partem Monialium 3
transferat ad unum monaſterium, aliam partem ad aliud, utriuſque monaſterii acquiruntur prædicta bona, juxta quantitatem Monialium; atque ita elicitur ex his, quæ tradit Eman. Roder. *tom.3. qq. regul. q.5. art.4. & 6.* quod ſi Religio confirmata per Summum Pontificem extinguatur, bona ipſius ad aliam Religionem, 4
ad quam ejus Religioſi transferuntur, debent transportari, quia res quæ in locum ſuccedit alterius, ſapit naturam ejus, in cujus locum ſubrogatur, *ex cap. Eccleſia, verſ. lite pendente.*

QUÆSITUM X.

De Translatione omnium Monialium de uno ad aliud Monaſterium noviter habitandum.

SUMMARIUM.

1 *Monaſteria Monialium extra Urbes, & oppida exiſtentia, intra ſunt reducenda.*
2 *Monaſteria cur antiquitus in ſolitudinibus conſtruebantur?*
3 *Monaſteria Monialium, quibus locis hodie ſint ædificanda?*
4 *Translatio omnium Monialium debet fieri ad Monaſterium ejuſdem Ordinis, cum introitibus, quos prius habebant.*
5 *Translatio Monialium debet fieri in aurora, cum comitatu perſonarum honeſtarum, & propinquorum.*
6 *Translatio Monialium non debet fieri à Prælatis inconſulta Sede Apoſtolica.*
7 *Monaſteria, niſi prius conſtiterit auctoritate Apoſtolica eſſe erecta, in ea Moniales non ſunt transferendæ.*

DEbent Moniales transferri de Monaſteriis extra 1
Civitates, & Oppida exiſtentibus ad monaſteria intra conſtructa, ex decreto Conc. Trid. *ſeſſ 25. de reg. c.5.* per hæc verba:

Et quia Monaſteria Sanctimonialium extra mœnia Urbis, vel Oppidi conſtituta, malorum hominum prædæ, & aliis facinoribus ſine ulla ſæpe cuſtodia ſunt expoſita, curent Epiſcopi, & alii Superiores, ſi ita videbitur expedire, ut Sanctimoniales ex eis ad nova, vel antiqua Monaſteria intra Urbes vel oppida frequentia reducantur, invocato etiam auxilio, ſi opus fuerit, brachii ſæcularis; impedientes verò, vel non obedientes, per cenſuras Eccleſiaſticas parere compellant.

Ante Concilium Tridentinum, imò antiquitus, Mo- 2
naſteria in ſolitudine conſtruebantur; ne populari frequentia devotio regularis impediretur, & monaſtica quies turbaretur, *ex cap. luminoſo 18. q.2.* Hodie verò contrarium à Conc. Trid. ſancitur, propter rationem ab illo allatam, ut virginum Chriſti, decori, & pudicitiæ conſervandæ remedium adhibeatur; ideo Sac. Cong. Card. 13. *Septemb.* 1583. ex Barboſ. *de jure Eccleſ. lib. 2. c.12. n.10.* cenſuit, Monaſteria monialium non eſſe eri- 3
genda, niſi Ordinariis locorum conſentientibus, & niſi in iis duntaxat locis, quæ muro munita ſunt, & in quibus adeſt Presbyterorum ſæcularium, vel regularium copia ad audiendas earum confesſiones, niſi in facultatibus haberent Moniales, ut Confeſſarium aliunde aſcitum ſuſtentare valerent.

Cum ergo ex dicto præcepto Conc. Trid. translatio 4
Monaſteriorum extra Urbem, & Oppida ſit facienda ad Monaſteria intra exiſtentia; advertendum eſt, talem translationem faciendam eſſe ad Monaſteria ejuſdem Ordinis, & hoc quando imminet ſcandalum, vel propter ſupereminentis aëris peſtilentis cauſam, & tunc Monaſterii translatio fieri debet cum introitibus, & redditibus, quos illud habebat, ex Ugolin. *de offic. Epiſc. c.21. in prin. n.1.* Laym. *in exam. Epiſc. lib.6. cap.21. num.13.*

Zerol. *in prax. Epiſc. p.* 1. *verb. Monialis* §. 17. ubi aſſerit hoc deciſum fuiſſe à Sac. Congregatione.

5 Hæc tamen translatio omnium Monialium de uno ad aliud Monaſterium fieri debet in aurora, ut à paucis Moniales conſpici poſſint; atque à perſonis gravibus, modeſtis, & conſanguineis proximioribus conjunctis deducantur, ut referunt deciſum Armend. *in addit. ad recopil. leg. Navarr. lib.* 2. *tit.* 18. *l.* 7. *tit. de relig. num.* 100. & Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part.* 3. *alleg.* 102. *n.* 26.

6 Non transferant tamen Moniales de uno Monaſterio, locorum Ordinarii, aut Superiores Regulares, in Monaſteria recenter erecta pro Novitiarum in eo introducendarum inſtitutione, niſi obtenta à Sede Apoſtolica, vel à Sacra Congregat. facultate, quia, ut refert Barboſ. *in Collect. Bullar. verb. Monialium translatio*, in

7 una Barchinonen. 10. April. 1615. Monialium translatio inconſulta Sede Apoſtolica minimè fieri poteſt, imò niſi priùs Monaſteria auctoritate Apoſtolica extructa fuiſſe conſtiterit, in ea Moniales transferri non poſſunt, ex decreto ejuſdem Sacr. Congregat. *in una Vlubonen.* 17. *Julii* 1615. ex eod. Barboſ. *loc. cit.*

Ex quibus ſatis compertum eſt, in Translatione Monialium quocunque modo facienda, ea, quæ hactenus diximus à Sacra Congregatione ſancita, obſervanda eſſe, cum in facto non poſſit hic caſus deſcribi de translatione univerſali: in qua reputo expectandam eſſe ſpecialem Sedis Apoſtolicæ inſtructionem.

QUÆSITUM XI.

Vtrum Moniales de uno ad aliud Monaſterium translatæ debeant in illo Novitiatum agere, deinde Profeſſionem emittere?

SUMMARIUM.

1 *Regulares tranſeuntes ad aliam Religionem, tenentur anno integro illam experiri, ut validè in illa profiteantur, ſed amplia, ut n.* 2.

3 *Monialis de uno ad aliud Monaſterium translata, an teneatur inpoſterum ad vota prioru Monaſterii?*

1 SOrbus *in Compend. Privileg. mendicat. verb. Novitius*, & Corduba *in ſumm. Caſuum q* 58. negativam partem ſuſtinent, in quodam Privilegio Leonis X. fundati, in quo conceditur tranſeuntibus de una ad aliam Religionem, ut profiteri poſſint de conſilio diſcretorum Monaſterii ante Novitiatus annum; idem videtur affirmare Henriq. *lib.* 13. *de Excom. cap.* 40. *num.* 2. ubi ait, quod ſi aliquis tranſeat ad Religionem ſtrictiorem, non indiget novo probationis anno, quia jam in priori Religione expertus eſt Regulæ aſperitates.

Sententiam affirmativam docet Emanuel Roder *qq. reg. tom.* 3. *q.* 17. *art.* 8. Navarr. *conſil.* 61. *n.* 4. *& conſ.* 62. *n.* 5. *de Regul.* Roder à Cunha *in com. ad c.* 1. *n.* 21. *diſt.* 54. Rebuff. *in tr. Nomin. q.* 114. *n.* 115. Leſſius *de Juſt. & jur. lib.* 2. *cap.* 4. *dub.* 13. Azor 1. *part. Inſt. mor. lib.* 12. *cap.* 14. *quæſt.* 13. Mirand. *tom.* 1 *manual. Prælat. quæſt.* 31. *art* 2. Barthol. à S. Fauſto *in Theſaur. Relig. lib.* 5. *q.* 371 *num.* 2. Eman. Sà *in Aphor. verb. Relig. n.* 35. & Barboſ. *de jure Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 42. *n.* 84 qui omnes manifeſtè probant, Religioſos omnes tranſeuntes ad aliam Religionem, teneri anno integro illam experiri, ut validè in ea profiteantur; ratio deſumitur ex Concil. Trid. *ſeſſ.* 25. *de regular. c.* 15. ubi generaliter ponitur, ad validam profeſſionem præmitti annum integrum Novitiatus, & poſtea profiteri.

Hac de cauſa Rota apud Farinac. *deciſ.* 115. *part.* 2. *n.* 7. cenſuit, quod Monialis unius Monaſterii, ubi ad aliud transfertur, ſi non emittit profeſſionem in ſecundo Monaſterio, non fit Monialis illius; at *n.* 8. tenet ſufficere profeſſionem emiſſam in primo Monaſterio, quando fit translatio de uno Monaſterio ad aliud ejuſdem Regulæ, vel ſi hujuſmodi translatio fiat auctoritate Papæ. Ideo S. Congregatio Card. die 12. Jan. 1619. prout refert Barboſ. *loc. cit n.* 86. cenſuit: Regulares diſcalceatos Ordin. Sanctiſſimæ Trinitatis, de licentia Sedis Apoſtolicæ ad laxiorem Calceatorum tranſeuntes, debere facere Annum probationis, non autem emittere profeſſionem. 2

Ex quibus reconciliari poſſunt ſupradictæ ſententiæ, quod tranſeuntes ad eandem Religionem, ſeu ad laxiorem, vel quamcunque auctoritate Papæ, non teneri annum Novitiatus peragere, & profeſſionem de novo emittere; cæterum Regulares omnes utriuſque ſexus tranſeuntes ad aliam Religionem, ad Annum Novitiatus integrum, & ad profeſſionem iterum emittendam, obnoxios eſſe. In hac tamen re de Monialibus loquendo, tutius dicerem, expectandam eſſe cum licentia Sedis Apoſtolicæ, inſtructionem ſimul, eamque ad amuſſim exequendam.

Hinc reſolvitur dubitatio, an Monialis de uno ad aliud Monaſterium translata teneatur ad illa ſpecialia Vota, & obſervantias, quibus tenebatur in priori monaſterio; dicendum eſt, non teneri, quia illa annexa ſunt priori profeſſioni, & obligationi primi Monaſterii, quæ obligatio per legitimum tranſitum jam ceſſavit; ita colligitur ex Suar. *tom.* 2. *de Relig. tract. de Voto lib.* 6. *cap.* 3. *n.* 7. Sanch. *in Decal. l.* 6. *c.* 7. *n.* 87. Barboſ *loc. cit. n.* 90. 3

DISPVTATIO XXII.

De Clauſura Monialium quod ingreſſum.

Quæſ. I. *De Cenſuris, & pœnis contra Clauſuram Monialium ingreſſu violantes, & quomodo incurrantur?*

II. *Vtrum ingredi facientes, vel permittentes intra Clauſuram Monialium, incurrant Excommunicationem?*

III. *De dubiis circa Clauſura ingreſſum ſæpiùs contingentibus.*

IV. *Vtrum Moniales infantes ingredi facientes intra ſepta Monaſterii, incidant in Excommunicationem ſupradictam?*

V. *Quid ſi fatuos, & amentes intra Clauſuram admitterent?*

QUÆSITUM I.

De Cenſuris, & pœnis contra Clauſuram Monialium ingreſſu violantes, & quomodo incurrantur?

SUMMARIUM.

1 *Ingreſſus in Monaſteria Monialium ab antiquo tempore fuit prohibitus.*

2 *Ingreſſus intra Monaſteria Monialium, quando ſub cenſuris fuerit interdictus?*

3 *Excommunicatio lata in Concilio Tridentino non videtur reſervata, & n.* 8. *&* 9.

4 *Præſumentes ingredi intra Monaſteria Monialium prætextu facultatum obtentarum, etiam in caſibus neceſſariis, ſunt excommunicati, & n.* 11.

5 *Abbates, Abbatiſſæ, aliique Superiores Monaſteriorum, quas pœnas incurrant permittendo ingreſſum in Monaſteria, ſub quocunque prætextu licentiarum & n. 6.*

7 *Excommunicatio lata contra ingredientes Clauſuram Monialium per Gregorium XIII. non incurritur niſi per præſumptionem, & dolum.*

10 *In materia pœnali non debet fieri extenſio ultra propriam ſignificationem verborum.*

12 *Licentia ingrediendi Clauſuram Monialium ceſſante, an ingrediens obtenta licentia ligetur excommunicatione?*

1 INgreſſus in Monaſteria Monialium extat prohibitus, licèt ſine Cenſuris ab antiquo tempore, ut apparet in capitularibus Leonis Papæ III. cap. *in tom. 2. Conciliorum antiquorum Galliæ ſub anno Chriſti* 804. ſub his verbis:

Ut nullus in Monaſterio puellarum, vel ancillarum Dei intrare præſumat, nec Presbyter, nec Diaconus, nec Subdiaconus, vel Clericus, aut Laicus, niſi tantum Presbyter ad Miſſam celebrandam tempore opportuno ingrediatur, ſalva neceſſitate Monaſterii ſecundum Canonicam inſtitutionem, & juxta, quod Epiſcopus ipſius Parochiæ ibidem ordinaverit. Presbyter autem Miſſa celebrata ſtatim exeat. Similiter in Concil. Turonenſe III. canon. 29. *in eod. tom. 2. Concil. Galliæ* eadem prohibitio confirmatur, dum ſtatuitur; *Presbyteris Diaconus, cæteriſque Clericis infra Monaſterium puellarum non ſit conceſſum habitare. Neque enim intrent Monaſteria, niſi tempore, quo Miſſarum ſolemnia celebranda ſunt, vel alia qualibet Eccleſiaſtica officia peragenda, quibus peractis, ſtatim egrediantur, ne ibi poſtea aliquam moram faciant; ſimiliter, & aliis hominibus eadem Monaſteria importunè frequentare cupientibus, omnis aditus præcludatur.*

2 Gregorius IX. Eugenius IV. excommunicationem ipſo facto incurrendam promulgarunt adverſus eos, qui Monaſteria S. Claræ ingredi præſumunt. Bonifacius VIII. *in c. periculoſo, de ſtat. reg. in 6.* prohibuit omnibus, & ſingulis intra Monaſterium Monialium ingreſſum, ſine manifeſta, & rationabili cauſa, & de licentia illius, ad quem pertinet, illam concedere, & Bonifac. IX. excommunicationem protulit adverſus eos, qui ingredi præſumunt Monaſteria Monialium Ordinis Prædicatorum, & contra Moniales, quæ inde exire quoquo modo audent; & Julius II. in regula Monialium Conceptionis excommunicationem ponit contra ingredientes Monaſteria earundem, ut docet Eman. *tom. 3. qq. reg. q. 47. art. 1.* & Bonac. *de clauſ. q. 4. punct. 5.*

Concilium verò Tridentinum *ſeſſ. 25. de reg c. 5.* ſic ſancivit: *Ingredi autem intra ſepta Monaſterii nemini liceat cujuſcunque generis, aut conditionis, ſexus, vel ætatis fuerit, ſine Epiſcopi, vel Superioris licentia in ſcriptis obtenta, ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda.*

3 Quam excommunicationem jure communi non eſſe reſervatam, Doctores *infra* citandi advertunt, cum nulla fiat ibi reſervationis mentio, dummodò ingreſſus non ſit ob malum finem, quia violatio Clauſuræ ob malum finem eſt caſus reſervatus Summo Pontifici, ut patet ex declaratione Sacræ Congregat. apud Bonacinam *de clauſ. quæſt. 4. punct. 5. num. 2.*

Et Pius V. in Bulla, quæ incipit, *Circa Paſtoralis*, idipſum inhibuit.

4 Contra præſumentes autem ingredi monaſteria monialium prætextu facultatum à Summo Pontifice, vel à Legatis, ſeu ab aliis conceſſarum, Gregorius XIII. innovans ſupradicta decreta, & revocans omnes, & quaſcumque licentias ingrediendi monaſteria monialium, præter excommunicationem ipſo facto incurrendam, & Summo Pontifici reſervatam, impoſuit etiam pro Abbatibus, & Abbatiſſis, aliisque monaſteriorum utriusque ſexus Superioribus, & perſonis, privationem dignitatum, beneficiorum, & officiorum, & inhabilitatem ad illa impoſterum obtinenda per Bullam ſequentis tenoris.

GREGORIUS EPISCOPUS
Servus ſervorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

UBi gratiæ, & indulta ab hac Sede conceſſa ſucceſſu temporis incommodum afferre noſcuntur, expedit illa ſalubri præſidentis conſilio ſubmoveri. Proinde ſanctimonialium quieti, & tranquillitati, conſulere, ac omnia, quæ illas ſpiritualium rerum cogitatione, & exercitio avocant, impedimenta tollere, periculaque & ſcandala ab eis removere cupientes, auctoritate præſentium revocamus, & abolemus omnes, & quaſcumque licentias, ac facultates ingrediendi Monaſteria, Domos, & loca Monialium, ac etiam virorum quorumvis Ordinum, quibusvis etiam Comitiſſis, Marchioniſſis, Duciſſis, & aliis cujuſcunque ſtatus, & conditionis mulieribus, ac etiam omnes, & quaſcunque licentias ingrediendi Monaſteria, Domos, & loca ipſarum Sanctimonialium, quibuscumque viris, etiam ejuſdem ſtatus, & dignitatis, tam à prædeceſſoribus noſtris, quàm etiam à nobis, & Sedis Apoſtolicæ Legatis, aut aliis ex quibusvis quantumcunque urgentibus cauſis, ſub quibuscunque tenoribus, & etiam derogatoriarum derogatoriis, revocatoriarum revocatoriis, aliiſque efficacioribus clauſulis irritantibuſque & aliis decretis, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, atque ad Imperatoris. Regum, Reginarum, aliorumve Principum contemplationem, vel ſupplicationem conceſſas, confirmatas, ac etiam iteratis vicibus renovatas: Caſſamusque & annullamus litteras deſuper confectas & proceſſus habitos per eaſdem. Inhibentes eiſdem, qui illas obtinuerunt ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda, ſuper qua à nemine, niſi à Romano Pontifice, (præterquam in mortis articulo) abſolutionis beneficium poſſit impertiri, ne ipſarum licentiarum prætextu Monaſteria hujuſmodi quovis modo ingredi audeant. Abbatiſſis verò, nec non Abbatibus, Conventibus, ac aliis Monaſteriorum utriuſq; ſexus Superioribus, & perſonis quocunque nomine vocentur, diſtrictè præcipimus ſub eadem excommunicationis pœna, necnon privationis Dignitatum, Beneficiorum, & officiorum ſuorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, ne in Monaſteria, Domos, & loca ſua quemquam prætextu hujuſmodi licentiarum, & facultatum ingredi faciant, vel permittant. Quin etiam ſub eiſdem pœnis, ipſo facto incurrendis, prohibemus, atque interdicimus omnibus, & quibuscunque perſonis Eccleſiaſticis, & ſæcularibus, ac etiam Ordinum quorumcunque etiam Mendicantium Regularibus, ne prætextu licentiarum ab Epiſcopis, vel Superioribus, quibus illas concedendi in caſibus neceſſariis tantum, ex decreto Concilii Tridentini tribuitur, ne Monaſteria ipſa Monialium pro libito, ſed neceſſitatibus urgentibus duntaxat ingredi, neve Moniales ſub eiſdem pœnis illos aliter admittere præſumant. Non obſtantibus præmiſſis, ac Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, Monaſteriorumque & Ordinum prædictorum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate aliàs roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoq;, exemptionibus, & indultis Apoſtolicis illis, eorumque Superioribus prædictis, ac aliis quibuscunque per quoscunque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos, & dictam Sedem, ſub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clauſulis, & decretis conceſſis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus, innovatis: quibus omnibus eorum tenores, perinde, ac ſi ad verbum inſererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuscunque. Quoniam autem difficile eſſet præſentes ad omnia loca perferri, volumus earum exemplis, etiam impreſſis manu Notarii publici, & ſigillo perſonæ in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem fidem in judicio, & extra illud ubique locorum adhiberi, quæ adhiberetur præſentibus, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ revocationis, abolitionis, caſſationis, annulla-

annullationis, inhibitionis præcepti, prohibitionis, interdicti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum. Anno Incarnationis Domini milleſimo quingenteſimo ſexageſimo quinto, Idibus Junii, Pontificatus noſtri anno quarto.

Circa quam Conſtitutionem aliqua ſcitu neceſſaria obſervant Doctores.

Primò, qui prætextu facultatum dictarum in caſibus neceſſariis conceſſarum, præſumunt ingredi in caſibus non neceſſariis, incurrunt prædictam Excommunicationem, & privationem Beneficiorum, Dignitatum, & inhabilitatem ad illa impoſterum obtinenda.

6 Secundò, Abbatiſſæ Conventus, & Superiores facientes, vel permittentes aliquam perſonam ingredi ſua Monaſteria, prætextu dictarum facultatum ante Bullam Gregorii XIII. ſupradicti conceſſarum, incurrunt ſimiliter dictam Excommunicationem, & privationem, &c. Idipſum habetur ex Bulla Pauli V. quæ incipit: *Monialium ſtatui, infra quæſito ſequenti*, quæ promulgata fuit contra Abbatiſſas, & Superiores, aliquam Fœminam ingredi intra Monaſteria permittentes, aut introducentes prætextu dictarum facultatum.

7 Ad excommunicationem ſupradictam incurrendam requiritur præſumptio, & dolus, ſi quis enim ingrederetur Clauſuram, putans ſe habere legitimam cauſam, & licentiam; quamvis nec licentiam, nec cauſam habeat, non ligatur ſupradicta Excommunicatione, ſicut nec Monialis illum admittens, quod probatur ex ſupradicta Conſtitutione, in qua excommunicantur admittentes cum præſumptione, & dolo prætextu licentiæ Superioris, citra urgentem neceſſitatem, ut benè notant Eman. Roder. *loc. cit. q. 47. art. 1.* Suarez *de cenſuris diſp. 22. ſect. 6. n. 14.* Navar. *in Manual. c. 27.* Fuſc. *de juſt. lib. 2. cap. 18.* Azor *1. par. inſt. moral lib. 13. cap. 8. q. 6.* Ludov. Beia *reſ. caſ. conſcient. part. 1. caſu* 30. Campanil *in diverſ. jur. can. rubr. 12. cap. 16.* Armend. *in addit. ad recopil. leg. Navarr. lib. 2. tit. 18. l. 7 de religionibus num. 106.* Ugolin. *de offic. Epiſcop. cap. 21. §. 3.*

8 Intrantes verò Clauſuram ſine præſumpta facultate, incurrunt cenſuram comminatam *in d. cap. 5.* Concil. Tridentini, quæ, ut diximus, non eſt reſervata, ex Eman. Roderic. *loc. cit. art. 2.* Barb. *de offic. & poteſtat. Epiſc. alleg. 102. num 49.*

9 Similiter intrantes, ſeu ingredi permittentes Clauſuram Monialium, absque licentia, non tamen prætextu facultatis alicujus, non ligantur excommunicatione ſupradicta Papæ reſervata, quia in materia pœnali non debet fieri extenſio ultra propriam ſignificationem verborum; & in dicta Bulla Gregorii XIII. verba ſignificant tantùm præſumentes ingredi prætextu licentiarum, affici excommunicatione; ita Sayrus *de cenſ. lib 3. c. 31. num. 10.* Suarez *loc cit. ſect 6. n. 11.* Mirand. *de ſacr. Monial. q 2. art. 10 concl. 1.* Eman. Rod. *loc. cit. art 1.* Sanchez *in decal lib. 6. cap. 16 num. 79* ſed ut advertit Portell. *de dub regul. verb. Abbatiſſa admitten. num. 1 in fin.* incurrunt Excommunicationem poſitam à Conc. Trident. idem ait Barboſ *loc. citat. num 3.* quicquid dicant Beia *p. 1. reſponſ mor. caſu 30 fol 48.* & Azor. *tom. 1. ſumm. lib. 15. cap. 8 quæſt. 10.*

10 Ex quibus colligitur, Primò, quòd qui facultatem habet ingrediendi Monaſteria Monialium, & non ingreditur prætextu facultatum ſupradictarum, ſed ingreditur, ac ſi illas non haberet, non afficitur dicta Excommunicatione; quia non utitur tali facultate, nec ingreditur virtute illius, quod eſt maximè notandum.
11 Ita Navarr. *in comment. 4. de regul num. 62. not. 4.* Sanchez *loco citat.*

Secundò, quod Ingrediens prætextu facultatum invalidè obtentatum, quatenus facultates illæ ſubreptitiæ ſint, non afficitur Excommunicatione ſupradicta, Gregor. XIII. quia ipſe loquitur in ſua Bulla de ingredientibus prætextu facultatum, quas ipſe revocat; revocatio etenim non cadit ſupra licentias invalidas, & hæc eſt optima ratio, aliás fruſtra revocaret illas. Bonac. *loc. cit. num. 6.*

Tertiò, quod ſi quis obtenta ab Epiſcopo licentia 12
ingrederetur Monaſteria Monialium, dum cauſa ingrediendi ceſſavit, afficeretur prædictis cenſuris, & pœnis, quia ingrederetur ſine urgenti neceſſitate, etiamſi tempore conceſſionis licentiæ, cauſa concedendi adeſſet, quia Summus Pontifex vult, illam ſubeſſe tempore ingreſſus; ſi verò ex oppoſito, tempore ingreſſus adeſſet cauſa, quæ tempore conceſſionis non aderat, puto poſſe ingredi, absque excommunicatione, dummodo ſine fraude factum ſit.

Quartò colligitur, pœnas ſupradictas, & Cenſuras incurri, etiamſi delictum eſſet occultum; quod probatur ex Concilio Tridentino *ſeſſ. 24. c. 6. de reform.* ubi conceditur Epiſcopis, poſſe abſolvere à Cenſuris provenientibus ex delicto occulto, ita docent Sayr. *de cenſ. lib. 6. cap. 2. n. 19.* Covar. *in Clement. ſi curioſus 2. p. §. 3. num 4.* Cordub. *in quæſt. lib. 1. quæſt. 35.*

QUÆSITUM II.

Vtrum, ingredi facientes, vel permittentes intra Clauſuram Monialium, incurrant Excommunicationem?

SUMMARIUM.

1 *Ingredi facientes, vel permittentes Clauſuram Monialium, pœnis, & Cenſuris in Bulla Gregorii XIII. relatis, afficiuntur.*

2 *Ingredi faciens, vel permittens, quisnam dicatur?*

3 *Ingredi permittens intra Clauſuram afficitur pœnis, & Cenſuris, ſi ex officio ei incumbat impedire ingredientes.*

OMnes & ſinguli univerſaliter loquendo, qui vi- 1
ros, vel fœminas in Monaſteria Monialium ingredi faciunt, vel permittunt prætextu facultatum, excommunicantur, & prædictis pœnis afficiuntur per Bullam Gregorii XIII. ſuprapoſitam, in qua excommunicatione, & pœnis comprehenduntur non ſolù m Abbatiſſæ, & Superiores ingredi facientes, vel permittentes, verùm etiam inferiores, & omnes perſonæ quovis, nomine nuncupatæ. Et Paulus V. ſimili Conſtitutione revocavit omnes licentias, Mulieribus cujuscunque ſtatus, & conditionis ab ipſo, & ab aliis Summis Pontificibus conceſſas ingrediendi Monaſteria Monialium, aut cum Monialibus converſandi; & ipſorum Monaſterium Abbatiſſis, ſeu Prioriſſis, ac Superioribus inhibuit ſub excommunicatione, & privatione officiorum prætentium, & inhabilitate ad illa obtinenda ipſo facto, ne eas introducere, ſeu admittere præſumant; hujusmodi tenoris:

PAULUS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

MOnialium ſtatui, quæ ſæcularia deſideria abnegantes, Dei obſequio ſeſe addixerunt, paſtorali ſollicitudine conſulere cupientes, ad ea removenda, quæ religioſam earum quietem, & regularem obſervantiam perturbare dignoſcuntur, curam noſtram libenter intendimus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire. Quoniam itaque ſicut accepimus, experientia compertum eſt, non levia incommoda licentias ingredi Monaſteria Monialium Mulieribus ſæcularibus conceſſa dictis Monialibus inferre: Nos malis hujusmodi opportuno remedio providere volentes; Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes, & ſingulas licentias ingrediendi Monaſteria Monialium ubique locorum exiſtentia, ac cum Monialibus converſandi, & refectionem ſumendi corporalem mulie-

mulieribus cujuſcunque ſtatus, gradus, & conditionis exiſtentibus, etiam Marchionali, & Ducali dignitate fulgentibus, ſub quibuſcunque verborum formis, & tenoribus, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque fortioribus, & efficacioribus, ac inſolitis clauſulis, nec non irritantibus decretis ad tempus, vel in perpetuum à Prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, & etiam à Nobis conceſſas, quarum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur præſentibus haberi volumus pro expreſſis, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium revocamus, caſſamus, & irritamus, ac revocatas, caſſas, & irritas eſſe decernimus. Inhibentes mulieribus prædictis licentias hujuſmodi habentibus ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, à qua non niſi à Nobis, ſeu Romano Pontifice pro tempore exiſtente, præterquam in mortis articulo, abſolvi poſſint, ne Monaſteria prædicta prætextu licentiarum hujuſmodi ingredi audeant, ſeu præſumant; ipſorum verò Monaſterium Abbatiſſis, ſeu Prioriſſis, ac Superioribus, ſub eadem, ac privationis ſuorum officiorum, quæ obtinent, & inhabilitatis ad illa in poſterum obtinenda, ipſo facto ſine alia declaratione incurrendis pœnis, ne eas introducere, ſeu admittere, vel admiſſas quoquo modo retinere audeant, ſeu præſumant. Quocirca dilectis filiis noſtris, & Apoſtolicæ Sedis pro tempore exiſtentibus Nunciis, ac Locorum Ordinariis, necnon dictorum Monaſteriorum Prælatis, & Superioribus præcipimus, & mandamus, quatenus præſentes litteras publicari, & præmiſſa omnia obſervari faciant; contradictores quoslibet, ac præmiſſis non parentes per prædictas, & alias ſententias, Cenſuras, & pœnas, aliaque juris, & facti remedia opportuna, appellatione poſtpoſita compeſcendo: invocato etiam, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſvis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Quia verò difficile foret, has litteras ad omnia loca deferri. Volumus, quod earum tranſumptis etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, ac ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, ac ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ. Dat. Romæ, apud Sanctum Marcum, ſub Annulo Piſcatoris, die 10. Jul. M. DC. XII Pont. noſtri Anno Octavo.

Sed quæres, quis dicatur ille, qui ingredi facit. Reſpondeo, quod dicitur quilibet, qui poſitiva actione eſt in cauſa, cur aliquis intra Clauſuram ingrediatur, jubendo, vel conſulendo ingreſſum, januam ingreſſuro aperiendo, & actualiter introducendo: permittere verò ingredi, eſt, quando aliquis reperitur in actione negativa, ut ſi quis ſit in cauſa, ut aliquis Clauſuram frangat, & non impediat ingreſſum, quatenus hoc facere queat; ex Sanch. *loc. cit. n.*84. attamen non quilibet permittens ingredi afficitur dictis Cenſuris, & pœnis, ſed tantum ille, qui ex officio impedire tenetur, & non impedit, quia tunc cenſetur cauſa indirecta illius ingreſſus.

QUÆSITUM III.

De dubiis circa Clauſuræ ingreſſum ſæpius contingentibus.

SUMMARIUM DUBIORUM.

I. An Moniales, quæ cum perſona illicitè jam ingreſſa confabulantur, illamque comitantur, dictis Cenſuris, & pœnis ligentur?

II. Utrum Monialis, quæ ex inadvertentia, oblivione, vel negligentia admitteret illicitè ingredientes, afficiatur Excommunicatione, & pœnis?

III. An Monialis, quæ ex officio tenetur impedire ingredientes, & non impedit, incidat in Excommunicationem, & pœnas?

IV. An Monialis privata, quæ alteri mandat, vel conſulit, ut ingredi faciat aliquem, vel permittat, comprehendatur in Excommunicatione, & pœnis prædictis?

V. An Monialis januam Monaſterii ingredienti aperiens, ſive illum manu trahens, aut conſulens, vel aliquam actionem poſitivam præſtans, ſit excommunicata?

VI. Utrum Monialis admittens ingredientem illicitè ut illum abſcondat ab hoſtibus, ne occidatur, ſeu à ſatellitibus, ne capiatur, eidem anathemati ſubjiciatur?

VII. An Abbatiſſa permittens ingredi Monialem alterius Monaſterii, licet ejuſdem Ordinis, & habitus, ligetur Excommunicatione, & pœnis ſupradictis?

Ad primum reſpondeo negativè, quia non dicuntur introducere, nec admittere, cum jam perſona illa ſit ingreſſa, & Moniales comitantes, & confabulantes, quatenus eis ex officio non incumbat expellere ingredientes, non ſint cauſa per comitatum, & confabulationem, quòd ingredientes immorentur diutiùs in Monaſterio; ex Sanch. *in dec. lib.*6. *c.*16. *n.*95.

Ad ſecundum, reſpondeo negativè; quia verba Bullæ Gregor. XIII. *admittere præſumant*, auſum temerarium denotant; Eman. Roder. *tom.* 1. *q* 42. *art.* 2. Navarr. *comm.*4. *n* 62. *not.*6. *de regul.* Suarez *tom.*5. *in* 3. *part.* D. *Thom diſp.*22. *ſit.*6. *n* 4. Sanchez *n.*96.

Ad tertium, reſpondeo affirmativè, quia videtur indirectè cooperari ingreſſui; cùm teneatur ex officio impedire, & non impediat potens, ſecus dicendum eſt de privatis Monialibus ingredienti non obſtantibus, dummodo ipſæ non invitent, aut conſulant, quia, ut diximus, non tenentur ex officio, ac per conſequens nec directè, vel indirectè cooperantur. Sanchez *loc. cit. n.* 94.

Ad quartum, reſpondeo negativè; remotè enim cooperatur ingreſſui; ſi verò invitaret, aut conſilium præſtaret ingredienti, incurreret excommunicationem, quia tunc immediatè cooperaretur ingreſſui: tum quia hæc eſt regula generalis, quòd Cenſuræ latæ in facientes non ligant mandantes, vel conſulentes, niſi exprimantur. Bonac. *loc. cit. n.*29.

Ad quintum, reſpondeo affirmativè, quatenus illa actionem poſitivam præſtat, qua mediante quis ingreditur, nam tunc directè cooperatur ingreſſui, ex Bon. *n.*24. Præterea, & Concilium Provinciale ſextum ſtatuit, quod tribus menſibus carceri mancipetur Monialis, quæ introduxerit marem, vel fœminam ſine licentia & ſingulis ſextis feriis panis, & aqua tantùm illi dentur, & ad annum velo privetur; eandem pœnam luent, quæ Rotæ, & januæ præficiuntur.

Ad ſextum, reſpondeo negativè, quicquid dicat Bonac. *loc. cit. num.* 29. quatenus ad tuendam vitam, ſeu immunitatem Eccleſiaſticam hoc officium charitatis bona fide præſtaret Monialis, ſed in hac re nil certum ſtatuendum eſt, cum talis caſus attendi debeat in facti contingentia.

Ad ſeptimum, reſpondet Georg. Polac. *part.* 2. *vacat. Epidem. de Clauſ. Monialium cap.*6. *num.*6. negativè, quia Monialis illa non cenſetur extranea, & conſequenter poterit Abbatiſſa illam recipere, abſque alia Superioris licentia; ſecus dicendum eſt, (ut dicit ille) de Moniali alterius Ordinis, & habitus; cui ſententiæ favet Bonac. *de Clauſ. q.*4. *punct.*1. *n.* 3. ego tamen non ſubſcribo.

QUÆSITUM IV.

Utrum Moniales infantes ingredi facientes intra ſepta Monaſterii, incidant in excommunicationem ſupradictam?

SUMMARIUM.

1 *Infantes uſu carentes non ligantur cenſuris, & pœnis.*

2 *Infantes uſu rationis carentes ſi admittantur à Monialibus intra Clauſuram, non ligantur Excommunicatione, & num.* 6.

3 *Puellæ ſi ſex annos excedant, non poſſunt admitti in Monaſteria Monialium.*
4 *Infantes ſeptennes præſumuntur habere uſum rationis.*
5 *Puellæ habitum Regularem ſuſcepturæ, an in ſepta Monaſterii admitti poſſint?*

1 EXtra controverſiam eſt, infantes diſcretione carentes non includi in Excommunicatione lata à Concilio Tridentino, aliiſque pœnis in Conſtitutionibus Pontificiis, contra ingredientes comminatis, quia infantes, qui rationis uſum nondum nacti ſunt, non ſunt capaces præcepti, ex Bonac. *de legibus, quæſ.* 1. *punct.* 6. atque ita docent Henriq. *in ſum. lib.* 13. *cap.* 42. *§.* 3. *in com litera S.* Navarr. *dict. com.* 4. *num.* 59. Aloyſ. Riccius *in ſua praxi deciſ.* 648. Azor. *inſtitut. moral. lib.* 13. *cap.* 8. *quæſ.* 5. Miranda *loc. cit. quæſ.* 2. *art.* 1. *concluſ.* 1. Eman. Roder. *loc. cit. quæſ.* 46. *art.* 1. Suarez *dict. tom.* 4. *de relig. lib.* 1. *cap.* 10. *num.* 2. Lezana *tom.* 1. *ſumm. cap.* 25. *num.* 24. qui omnes Doctores fatentur Conc. Tridendum excludit omnes cujuſcumque ætatis, loqui de ha-
2 bentibus uſum rationis, & de illis, qui ad peccandum Moniales movere poſſunt, unde prædictos infantes diſcretione carentes admitti poſſe ad Clauſuram Monialium, nec Moniales eos admittentes incurrere aliquam Excommunicationem, reſolvunt Corduba *in ſumm. q.* 69. Barboſ. *de offic. & poteſt Epiſcop. alleg.* 102. *num.* 32. Gambara *de caſibus reſerv. cap.* 15. *caſ.* 6. *num.* 37. Sorbo *verbo ingreſſus n.* 2. Llamas *in meth. curat. in append. §.* 8. Navarr. *de com.* 4. *de regul. num.* 59. Mirand. *loc. cit.* Eman. *loc. cit.* Sanch. *lib.* 6. *cap.* 16. *num.* 5. Bonac. *loc. cit. q.* 4. *punct.* 1. *n.* 5. quia non videntur reæ majoris culpæ, quàm ipſi infantes ingredientes, maximè cum finem legis non violent, qui eſt, ne pax Monialium perturbetur, incitenturque ad peccandum.

3 Unde quidam ex his Doctoribus cenſent, non licere ingreſſum puellarum ſex annos excedentium, cum uſu rationis jam potiri præſumantur, ac proinde comprehendi ſub hac prohibitione; ſecus dicendum eſt ſi nondum ſeptennes ſint, aut non excedant, nec habeant
4 rationis uſum. Ratio eſt, quia uſus rationis communiter ſeptennio completo accidit, & in dubio ante eam ætatem non præſumitur. Ita Emanel. Roder. *in Motu Proprio Pii V. num.* 12. Sanch. *loc. cit. num.* 7. Bonac. *dict. punct.* 1. *n.* 6. ubi citat Cordubam, & Eman. Sà, qui videntur adverſari ſententiæ Pauli Comituli *reſp. moral. lib.* 6. *q.* 19. *n.* 6. aſſerentis, Moniales puerum, puellamve infantem intra Monaſterii ſepta recipientes, excommunicatas eſſe, & refert, quod de hac difficultate conſultus Eminentiſſimus Cardinalis S. Severinæ Summus Pœnitentiarius ab Epiſcopo Peruſino Neapolione Comitulo, reſpondit, recipientes, ſeu intromittentes pueros, & puellas, Cenſuras incurrere; & ait, quod idipſum affirmavit Clemens VIII. Eundem ſequitur Sforcia *in ſelect. conſtit. theor.* 336. ubi quibuſdam rationibus hanc ſententiam nititur probare, & præſertim ex Sacra Congregatione Cardin. ſub die 12. Febr. 1585. Quod pueri, & puellæ cujuſvis ætatis non poſſunt admitti in- 5
tra ſepta Monialium.

Ubi verò viget conſuetudo introducendi puellas 6
habitum ibi ſuſcepturas, ut per biduum, aut triduum ſint ibidem, tolleretur, ex Sacra Congreg. Cardinal. 12. Junii 1594. apud Gavant. *in man. Epiſc. verbo Monialium Clauſura n.* 32.

QUÆSITUM V.

Quid ſi fatuos, & amentes intra Clauſuram admitterent?

SUMMARIUM.

1 *Amentes ſunt in duplici differentia.*
2 *Amentes lucida intervalla habentes, an excommunicationem ſubeant, ſi ingrediantur Cœnobia Monialium.*

AZorius *part.* 1. *Inſtit. moral. lib.* 3. *cap.* 8. *q.* 5. diſtin- 1
guendo ait, ſi ſermo ſit de amentibus nunquam uſu rationis utentibus, idem juris videtur dicendum de illis, ac de infantibus, quia utrique, nec peccati nec excommunicationis participes eſſe poſſunt.

Si verò loquamur de amentibus lucida intervalla ha- 2
bentibus, qui peccare poſſunt, & excommunicationi ſubjici; dicendum eſt, incurrere excommunicationem ſupradictam, quatenus ingrediantur Clauſuram Monialium, & pubertatem nacti ſint, & quamvis ſint culpæ incapaces; tamen, qui eorum ingreſſus cauſa eſt, excommunicationem incurrit, quia tali prohibitioni contravenit; idem tenent Eman. Roder. *tom.* 1. *qq. regul q.* 46. *art.* 1. Llamas *in meth. curat. in append. in fin.* §. 8. Navarr. *comment.* 4. *n.* 155 Zerola *in praxi Epiſcop. verbo Monialis ad quæſ.* 8. & Sanch. *lib.* 6. *in Decal. cap.* 16. *n.* 8. ubi rationem aſſignans ait, quia amentes ad peccatum incitare, & occaſionem peccandi aliis præbere queunt, dum tumultum excitant, Moniales perturbant, turpiter jocantur, jocoſa, & vana aliaque Religionis honeſtati, & decentiæ valde diſſona loquuntur. Idipſum docent Suarez *tom.* 4. *de Relig. lib.* 1. *c.* 10. *n.* 5. Barboſ. *de offic & poteſt. Epiſc. part.* 3. *alleg.* 102. *num.* 52. Bonacina *de Clauſ. quæſt.* 4. *punct.* 1. *n.* 7.

DISPUTATIO XXIII.

De Licentia ingrediendi Monaſteria Monialium.

Quæſ. I. *Cujus ſit licentiam ad ingreſſum in Monaſteria Monialium tradere?*
II. *Utrum Vicarii Epiſcoporum, aliorumque Monialium Superiorum, poſſint licentiam ingrediendi impertiri?*
III. *An Abbatiſſa poſſit licentiam ingrediendi Clauſuram concedere?*
IV. *Licentia ingrediendi Monaſteria S. Claræ & Conceptionis, à quo ſit concedenda?*
V. *De conditionibus licentiæ ingrediendi intra ſepta Monialium.*
VI. *Utrum in aliquo caſu poſſit concedi licentia ingrediendi Clauſuram, abſque prædictis conditionibus?*

QUÆSITUM I.

Cujus ſit licentiam ad ingreſſum in Monaſteria Monialium tradere?

SUMMARIUM.

1 *Ingredi ſepta Monaſterii Monialium nemo poteſt ſine Superioris licentia.*
2 *Superioris nomine quid intelligatur?*
3 *Epiſcopus ſeu Vicarius ejus Generalis poteſt concedere licentiam pro ingreſſu in Monaſteria Monialium, ſibi, & Sedi Apoſtolicæ ſubjecta.*
4 *Licentia ingrediendi Clauſuram Monialium Regularibus ſubjectarum, concedi debet à Superioribus Regularibus.*

5 *Licentiam pro ingreſſu intra Clauſuram Monialium ille debet concedere, cujus eſt Clauſuram indicere.*
6 *Prælatorum Regularium munus eſt ſuis Monialibus Clauſuram indicere.*
7 *Superior immediatus Monaſterii debet licentiam concedere pro ingreſſu intra Clauſuram Monialium.*
8 *Superioris Conventualis auctoritas erga Moniales ſibi ſubjectas; & an poſſit à Generali, vel Provinciali variari?*

1 CUm multoties dictum ſit ex auctoritate Concil. Trident. *ſeſſ.* 25. *de Regular. cap.* 5. & aliorum Sacrorum Canonum, quod nullus ingredi audeat ſine
2 Epiſcopi, vel Superioris licentia, ſepta Monaſterii Monialium, meritò dubitare licebit, quid nomine Epiſcopi, vel Superioris talem licentiam dantis intelligatur?

Lælius Zechius *de repub. Eccleſ. tit. de Relig. cap.* 3 *n.* 15. licet affirmare videatur etiam in Monaſteriis erectis per Regulares, ſolos Epiſcopos licentiam ingrediendi concedere poſſe, tamen ſe remittit, & fatetur Veronæ Regulares pro Monaſteriis prædictis illam concedere, ſe audiviſſe.

Thomas Zerola *in Prax. Epiſcop. in* 2. *edit. p.* 1. *verbo Moniales* 8. *quaſ.* dicit, ſe vidiſſe Neapoli obſervari, quod in Monaſteria, etiam Regularibus ſubjecta, Epiſcopus licentiam ingrediendi concedat, quod omnino falſum eſt, ut praxis illius Civitatis teſtatur.

3 Dicendum eſt ergo, Epiſcopum, & ejus Vicarium Generalem ſpeciale mandatum habentem, in Monaſteria ſibi ordinaria; in alia verò Summo Pontifici ſubjecta, delegata auctoritate, poſſe licentiam ingrediendi concedere in caſibus neceſſitatis, & ſic deciſum fuiſſe à Sac. Congreg. Cardin. referunt Armend. *in addit. ad recopil. leg. Navarr. lib.* 2. *tit.* 8. *lib.* 7. *de Relig. num.* 109. Barboſ. *de offic. & pot. Epiſc. alleg.* 102. *num.* 38. atque ita tradunt Sanchez *loc. cit. c.* 16. Bonac. ſimiliter *loc. cit. q.* 4. *p.* 2. *n.* 2. Suar. *tom.* 4. *de Relig. c.* 10. *n.* 11. & communiter Doctores.

4 Facultatem verò ingrediendi Monaſteria Monialium Regularibus ſubjectarum ad earum Prælatos Superiores ſpectat concedere, non autem ad Epiſcopum, vel ejus Vicarium, cum dictorum Prælatorum ſit, Monialibus ſibi ſubditis Clauſuram indicere, & conſequenter ad Clauſuræ ingreſſum licentiam concedere, ex Navar. *com.* 4. *de Regul. num.* 60. Llamas *in method. curat. in appendice §.* 3. Azor. *dict. lib.* 13. *cap.* 8. *q.* 7. Eman. Roder. *tom.* 1. *qq reg. q.* 46. *art.* 2. Campanil. *in diverſorio Juris Canonici rub* 12. *c.* 16. *n.* 31. *dict. q* 2. Sanch. *loc cit.* ex Suar. ſimiliter *loc. cit. n.* 12. Laurent. de Peirin. *in Privileg. ſui ordin. tom.* 2. *Conſt* 6. *Pii V. n.* 29. Barboſ. *dict. alleg* 102. *n.* 41. Bonac. *loc. cit. n.* 3. & noviſſimè Andreas Victor. *de orig. & Clauſur. Monial. pag. mihi* 31. Rationem hujus facultatis, quam habent Prælati ſupradictam licentiam concedendi, oſtendunt Joannes Monachus *in cap. periculoſo, de ſtat. Regul. n.* 6. & Franchus *ibid. n.* 5. & Do-
5 minus *num.* 10. dicentes, ejus eſt hanc licentiam dare, cujus eſt Clauſuram Monialibus indicere. At Prælato-
6 rum Regularium eſt ſuis Monialibus indicere Clauſuram, ut diximus *ſupra*, ergo ad illos pertinet concedere licentiam ingredi; non vero ad Epiſcopum, ut conſtat ex Sacræ Congregationis decreto Romæ typis demandato hujus tenoris.

Sacra Congregatio Cardin Concilii Tridentin. interpretum cenſuit licentias ingrediendi intra ſepta monialium ex vera tantùm neceſſitate concedendas quoad Monaſteria regularibus ſubjecta, pertinere tantùm ad ipſos Superiores Regulares.

Et quod dicitur de Superioribus Regularibus reſpectu Monialium eis ſubjectarum, affirmari debet quolibet Prælato habente ſubditas Moniales, ſive ſit Viſitator, ſive ſimplex Sacerdos, qui Cœnobiis monialium auctoritate Epiſcopali ex privilegio Pontificio præſit; ex Victor. *loc. cit.* referente tres Sacerdotes Monaſterio Monialium S. Suſannæ in Urbe, & in Galliis tres Theol. S. Thereſiæ Monaſteriis præſidere.

Idem dicendum eſt de Prælato Conventuali ſi alicui 7
Monaſterio præſit, nec ei ablata ſit à Superioribus immediatis, ſeu à Conſtitutionibus facultas concedendi licentiam Monialium Clauſuram ingredi, ut contra Confectium docet Sanchez *loc. cit. n.* 16. *n.* 17. deducit, 8
quod ſi Monaſterium Monialium cuidam Prælato Conventuali Apoſtolica auctoritate ſubjectum eſſet, non poſſe Generalis, vel Provincialis, licentiam ingreſſus in illud Monaſterium concedere, quia erga illud juriſdictione potiuntur; ſed tota facultas pertinet ad dictum Prælatum Conventualem. Non negat tamen Sanch. poſſe Generalem, ſeu Provincialem, dum viſitant, inquirere, an Prælatus juſtè uſus fuerit hac facultate, examinando, an cauſæ conceſſionis ingreſſus fuerint legitimæ, quia ſic in Monaſterium Monialium nullam exercent juriſdictionem, ſed in Religioſum illis ſubjectum, & à fortiori requirere valent de aliis criminibus ejuſdem Prælati Conventualis. Idem ait Eman. *loc. cit. n.* 3.

Et quod dicitur de Prælato Conventuali, affirmari debet de Prælato ſæculari, ſive Sacerdote, aut Clerico Epiſcopo ſubjectis, ſi eadem auctoritate Apoſtolica Monaſterium Monialium illis ſubjectum eſſet, ex eodem Sanch. *loc. cit.* quod ſi in Prælatis Conventualibus, ſeu ſæcularibus, vel Sacerdotibus, ſeu Clericis Monialium Superioribus, cauſæ ingreſſus non fuerint juſtificatæ, regulariter naufragium illos pati, præſumitur, ait Eman. Roder. *loc. cit. in fine art.* videatur Bonacin. ſimiliter *loc. cit num.* 4. idem ſentiens, quidquid dicat Suar. *loc. cit. n.* 43.

QUÆSITUM II.

Vtrum Vicarii Epiſcoporum, aliorumque Monialium ſuperiorum poſſint licentiam ingrediendi impertiri?

SUMMARIUM.

1 *Vicarius Generalis Epiſcopi ſpeciale mandatum habens poteſt licentiam ingrediendi Clauſuram Monialium concedere; idem dicendum de Proviſore à Capitulo nominato.*
2 *Capitulum ſuccedit Epiſcopo Sede vacante.*
3 *Vicarii Generales Prælatorum, tam ſæcularium, quàm regularium poſſunt pro ingreſſu intra Monaſteria Monialium licentiam impertiri.*
4 *Vicarius Capitularis ſede vacante, an licentiam largiri queat pro ingreſſu in Cœnobia Monialium, Sedi Apoſtolicæ ſubjectarum.*

VIcarius Generalis Epiſcopi mandatum ſpeciale habens, in Monaſteriis eidem Epiſcopo ſubjectis, 1
poſſe hanc licentiam concedere, affirmant Armend. *loc. cit. num.* 109. Barboſ. *d alleg.* 102. *num.* 38. Bonacin. *loc. cit. num.* 2. & Navarr. *lib.* 3. *conſ. de ſtat. Monach. conſ.* 6. *num.* 2.

Idem dico de Proviſore à Capitulo nominato, qui ſub nomine Superioris Monialium venit, ex eodem Barboſ. *loc. cit.* Joan. de la Cruz *de ſtatu relig. c.* 5 *dub.* 2. *concl.* 3. *not.* 1. qui dicit, quod Proviſor à Capitulo nominatus, eſt Superior ad concedendam licentiam dictam reſpectu Monialium Epiſcopo in ſede vacante; ex Sylveſt. *verb. capitulum, num.* 14.

Et quæ de Vicario Generali dicta ſunt, intelligi de- 2
bent de Vicariis Generalibus omnium Prælatorum ju- 3
riſdictionem Epiſcopalem, vel quaſi Epiſcopalem habentium, ex Victorel. *loc. cit. pag.* 31. idipſum affirmo de Vicariis Generalibus Ordinum Militarium, ex Sanch. *loc. citat. cap.* 15. *num.* 30. & de Generalibus Vicariis Capi-

Capituli ſede vacante, quos omnes Ordinarios eſſe & nomine Ordinarii nuncupari; & comprehendi, probat *lib.3. de matrim diſp.26. num.45.* Reſpectu Monialium regularibus ſubditarum, mortuis Generali, vel Provinciali, eorum Vicariis, qui iſtis ſuccedunt, habent omnem eorum auctoritatem, etiam circa Moniales, per privilegium conceſſum à Julio II. & habetur in Conſtitur. Prædicatorum *dict.2. cap.3.* ut refert Joan. Cruz *loc. cit.*

4 Supereſt tamen difficultas de eodem Vicario Generali Capituli ſede vacante reſpectu Monaſteriorum Monialium Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjectarum, & ratio difficultatis eſt, quia dictum Capitulum non ſuccedit in facultatem delegatam Epiſcopi, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati, ut benè probat Sanch. *de matrimon. loc. cit. lib.8. diſp.2. num.20.*

Llamas *loc. cit. §.5.* affirmat Vicarios Capituli Sede vacante poſſe hujuſmodi licentiam dare, etiam, quoad Monaſteria immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubjecta, quia non eſt credibile, mentem Summorum Pontificum tanto zelo clauſuram Monialium commendantium fuiſſe, ut Monaſterium poſſint aliquando eſſe ſine Prælato, vel Superiore, ad quem confugiant; idem docet Sanchez *loc. cit. in Pracep. decal. cap 15. num.30.* ubi ait, quod ideo præcipit Tridenr. *ſeſſ.25. de regul. cap.9.* eas Moniales fore ſub Epiſcopi gubernatione, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati; & *in cap. Periculoſo, de ſtat. Regul. in 6.* necnon in Motu proprio Pii V. habetur, quod Epiſcopi, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati cogant ad clauſuram, & de cauſis egreſſus noſcat; quæ neceſſitas etiam militat in Capitulo Sede vacante, quæ ſæpe diu vacat, & frequentes ſe offerunt occaſiones hujus generis.

QUÆSITUM III.

Abbatiſſa an poſſit licentiam ingrediendi Clauſuram concedere?

SUMMARIUM.

1 *Abbatiſſa verè eſt ſui Monaſterii Superior.*
2 *Abbatiſſa non poteſt licentiam præbere ad ingrediendum Monaſterium ſuarum Monialium.*
3 *Abbatiſſæ non eſt Clauſuram indicere.*
4 *Abbatiſſæ poteſt delegari facultas ab Epiſcopo, vel alio Superiore concedendi licentiam ingreſſus intra Clauſuram Monialium.*

1 NAvarr. *in ſum. c.28. addit.2. ad n.143.* ſibi contradicens, aſſerit, Abbatiſſam poſſe licentiam dare ingrediendi clauſuram Monialium, hac forſan ratione ſuffultus, quia *in c. periculoſo, de ſtat. reg. in 6.* & aliis ſanctionibus pro ſtatu Monialium habetur, Superioris eſſe, hanc licentiam tradere, at Abbatiſſa verè eſt ſui Monaſterii Superior, *ex c dilecta, de exceſſibus Prælat. & cap. Attendentes §. ſtatuimus, de ſtat. Monachorum.*

2 Dicendum tamen eſt, Abbatiſſam non poſſe facultatem ingrediendi Monaſterium concedere, quia is poteſt concedere facultatem ingrediendi Monaſterium, ad quem pertinet clauſuram Monialibus indicere, ut
3 diximus; ad Abbatiſſam autem non ſpectat clauſuram indicere, cum etiam ipſa onere clauſuræ teneatur, ergo nec Abbatiſſæ erit dare licentiam. Similiter cum ſacra Synodus dictione excluſiva utatur, quod hanc ingrediendi licentiam debeat dare tantum Epiſcopus, vel Superior, neque alius ullo modo, his verbis excluditur Monialium Præfecta, Abbatiſſa ſcilicet, ſeu Prioriſſa, cui hanc licentiam præbere non licet, ſed hujuſmodi conceſſio ſpectat tantùm ad Epiſcopum, vel Monialium Superiorem: dictio enim excluſiva ſignificat, quod hoc poteſt Epiſcopus, vel Superior, & nemo alius. Ita tenent Navarr. *commen.4. num.59. verſ.3. de regular.* Archidiaconus, & Joannes Andreas, quos citat, & ſequitur Eman. Roder. *qq. regular. tom.1. q.46. art.2. verſ. obſerva tamen.* Azor. *part.1. lib.13. cap.8. quæſ.6.* Sanch. *lib.6. cap.16. num 22.* Bonac. *q.4. punct. 2. num.5.* Confect. *in Privil. mendicant. titul.20. cap.6.* Monach *in cap. periculoſo in princip. num.1. & 2. de ſtat. regul in 6.* Suarez *tom 4. de relig. tractat.8. lib.1. cap.10. num.14.*

Hoc tamen intelligendum eſt, niſi Epiſcopus, aliuſvè legitimus Superior hanc facultatem Abbatiſſæ delegaverit, cum enim Moniales aliorum opera ſæpiſſimè indigeant, nec facilis ad Epiſcopum aditus pateat, jure merito Epiſcopus vel alius legitimus Monialium Superior poteſt hanc facultatem Abbatiſſæ, vel confeſſariis delegare in caſibus ſæpè contingentibus, ſi ita expedire judicaverit; Roder. *q.46. art.2. ſub finem verſ. dic. quod.* Navarr. *d. comment. 4. num.6. verſ.4.* Sanch. *loc. citat. num.23.* Graſſ. *1. p. lib.4. cap.22. num.6.* Ad canones initio citatos patet reſponſio ex dictis, tum etiam reſponderi poteſt, quod non eſt cujuſcumque Superioris hujuſmodi licentiam concedere, ſed ſolius Epiſcopi, vel alterius Superioris habentis juriſdictionem Epiſcopalem, vel quaſi. 4

QUÆSITUM IV.

Licentia ingrediendi Monaſteria S. Claræ & Conceptionis, à quo ſit concedenda?

SUMMARIUM.

1 *Licentia ingrediendi Monaſteria Monialium S. Claræ nullus concedere poteſt; niſi Summus Pontifex.*
2 *Superiores Monialium S. Claræ, & Conceptionis, an aliquibus poſſint licentiam præbere ingrediendi earum Clauſuram.*
3 *Licentiam ingrediendi Monaſteria Monialium S. Clauſuræ, & Conceptionis attendenda eſt ſecundum conſuetudinem legitimè introductam.*

AD ingreſſum clauſuræ Monialium S. Claræ non ſufficit licentia Epiſcopi, vel Superioris ſed requiritur licentia Summi Pontificis; præterquam in caſibus in regula dictarum Monialium exceptis, nam Julius II. *in cap.9. Regulæ S. Claræ* omnibus interdicit ingreſſum in d. Monaſteria, exceptis Viſitatoribus, confeſſariis, Medicis, & artificibus pro ſuis officiis, tempore neceſſitatis exercendis; & addit, ſi verò aliter ingrediantur, tam ingredientes, quàm admittentes excommunicationis ſententiam incurrant; ita refert Eman Roder. *loc. cit. q.46. art.3.* ubi tamen fatetur, Superiores Monialium S. Claræ, & conceptionis ingrediendi licentiam indulgere poſſe iis tantùm, quibus ex conceſſione Regulæ ingredi fas eſt; & ait quod ad eam licentiam ulterioribus perſonis concedendam, nullam habent auctoritatem, & hæc aſſerit affirmaſſe quendam doctiſſimum ſuæ Religionis virum, quoad Monaſteria S. Claræ, & Conceptionis, & *art.6. in fin.* ſubdit, quod Concilium Tridentinum *ſeſſ.25. de regul. cap.22.* amovere non intendit ſtrictam clauſuram Monaſteriorum S. Claræ, & Conceptionis per illa verba; *qui verò regulares, tam viri, quàm mulieres ſunt, qui ſub arctiori regula, vel ſtatutis vivunt, eos ab eorum inſtituto, & obſervantia Sancta Synodus amovere non intendit.* 1 2

Ex quibus verbis cogitur Eman. Roder. *loc. cit.* reſpondere, Prælatos concedentes licentiam ingreſſus in caſibus ſupradictis, non propria auctoritate niti, ſed ſpeciali conceſſa in decreto Conc. Tridem. *d ſeſſ cap.6.* ubi conceditur, poſſe Prælatos licentiam ingreſſus in Monialium Monaſteria impertiri, nec Moniales aliquas, neque earum Monaſteria excipit, quæ reſponſio non placet, Sanch. *loc. cit cap.16. num.20.* dicenti quod conceſſio Tridentini *in d. c 5.* explicatur *in c.22.* ut non deſerviat relaxandæ ſtrictiori clauſuræ per aliquarum Moni-

Monialium regulas indictæ, & ſic non concedit ullam Prælatis facultatem ingrediendi ab ipſis Prælatis concedendam, & concludit, ſtandum eſſe conſuetudine legitimæ introductæ per fratres Minores, vel aliquibus privilegiis novioribus, ſi quæ ad hunc ingreſſum teneant. Idem videntur aſſerere Mirand. *de fac. Monial q.2. art.3.* Compendiator. Privil. Mendicant. *verb. Ingredi monaſteria num.2. & ſequentibus*, ubi hoc probat multis Summorum Pontificum conſtitutionibus, Bon. *quaſ.4. punct.2. num.6.*

QUÆSITUM V.

De conditionibus licentiæ ingrediendi intra ſepta Monialium.

SUMMARIUM.

1 *Licentia ingrediendi clauſuram Monialium debet eſſe in ſcriptis, & ſpecialis.*

2 *Licentia pro ingreſſu clauſuræ Monialium non debet eſſe tacita, ſed expreſſa.*

3 *Licentia pro ingreſſu monaſterii Monialium ſi omittatur, quin in ſcriptis tradatur, an incurratur pœna aliqua?*

4 *Licentia ingreſſus in Cœnobia Monialium non debet eſſe ore tenus, neque ex tolerantia, aut patientia Superioris tacentis elicita.*

5 *Licentia ingrediendi ſepta Monialium prima vice intelligitur adimpleta.*

1 CONcil. Trident. *ſeſſ. 25. de regul. cap. 5.* innovans conſtitutionem Bonif. VIII. ſtatuit licentiam ingrediendi Monaſteria Monialium *in ſcriptis* obtinendam eſſe; debet inſuper hujuſmodi licentia eſſe *ſpecialis*, id eſt ſpecialiter obtenta, ita ut in ſpecie contineat facultatem ingrediendi clauſuram Monialium, nec ſufficit generalis, *ex cap. Periculoſo, de ſtat. reg. in 6.* ibi Archidiac. *n.2.* Anchar. *n.3. not.* 4. Dominicus *n.5.* Franchus *n.5.* affirmantes, non eſſe neceſſarium in licentia ſpecialem alicujus perſonæ mentionem fieri, ſed ſatis eſſe generalem licentiam à Superiore conceſſam, ut Operarii, Medici, Chirurgi, & ſimiles ingrediantur, quippe hæc ſpecialis dicitur, quia ad ingreſſum ſpecialiter conceditur, etiamſi non ſit ſpecialis, quoad perſonam ſingularem in ea nominatam. Ita Azor. *tom.1. Inſtit. mor. lib.13. cap.8. quaſ.8.* Sanch. *in præcep. decal. lib. 6. cap. 16. n.* 28. Mirand. *de fac. monial. q.2. art.2.*

2 Dixi, *in ſcriptis* obtinendam eſſe, ut denotetur non ſufficere licentiam tacitam, quod, præter Conc. Trid. *loc. cit.* decernitur à Pio V. in Bulla, quæ incipit, *Decori & Honeſtati*, niſi periculum ſit in mora, quia tunc ore tenus dari poteſt, imò abſque licentia ingredi licebit, ut dictum eſt *ſupra*, & ex Bonacin. *loc. cit. q* 4. *punct.* 3. *n* 1. unde Sanch. *in decal. lib. 6. cap. 16. num. 30.* meritò quærit, an hæc ſolemnitas licentiæ, ut in ſcriptis ſit tradenda, obliget ad culpam lethalem, necne; & *num.31.* reſolvit, eſſe peccatum mortale, incurrique pœnas à

3 Concilio, & à Pio V. comminatas, ſi omittatur licentia, ut ſupponimus, in ſcriptis tradenda, niſi quis ingrediatur ſimul cum Epiſcopo, vel Superiore, ut cenſuit Concilium Mediolan. 6. Ratio eſt, quia quicunque prudens longè maturiori conſilio, ſcripto tradenda perpendit, rariuſque concedit, quam quæ ſolo verbo; quod etiam affirmant Confect. *in Privil. Mend. tit. 20. cap. 6.* Bonacina *d. punct. 3. Clauſ. Mon. num. 2.* quidquid dicat Navarr. *in cap. ſtatuimus num. 60.* & Mirand. *loc. cit. q. 21. art.2. concl.2.* & hoc verum eſſe arbitratur Bonacina, non ſolùm in foro externo, verùm etiam in foro conſcientiæ; unde ſequitur in hoc foro non ſufficere licentiam ore tenus conceſſam, nec multò minus patientiam, 4
& tolerantiam ſuperioris tacentis, & non contradicentis, quia taciturnitas per ſe non ſufficit ad præſtandum conſenſum, quod etiamſi ſufficeret, tamen hic conſenſus non eſt ſcriptura expreſſus, & conſequenter non ſufficit ad ingreſſum.

Conceſſio, & licentia facta alicui ingrediendi ſepta 5
Monialium, intelligenda eſt, pro prima vice, adeò quod, ſi vigore illius facultatis ſemel ingreſſus fuerit; amplius accedere non poſſit. Ita judicatum fuiſſe dicunt Riccius *in praxi fori Eccleſ. dec. 649. in prima edit.* & Barb. *de poteſt. Epiſc. alleg. 102.*

QUÆSITUM VI.

Utrum in aliquo caſu poſſit concedi licentia abſque prædictis conditionibus?

SUMMARIUM.

1 *Licentia ingrediendi Clauſuram Monialium, in quibus caſibus ſine ſcripto licitè poſſit concedi?*

2 *Licentiam generalem ingreſſus in monaſteria Monialium, quomodo Superior Abbatiſſæ, vel confeſſario aliquando committere poſſit?*

3 *Diſpenſatio Superioris non requiritur, quando cauſa non ſervandi legem, eſt evidens.*

4 *Licentia pro ingreſſu intra Clauſuram Monialium, ſi neceſſitas patiatur, verbo eſt petenda.*

NOn nego, pro caſibus communiter occurrentibus, ut pro ingreſſu Medici, Confeſſarii, Viſitatoris, artificis, & aliorum, quorum repentina paſſim ſupervenit neceſſitas, quæ aditum ad Superiorem non permittit, non ſit licitum Monaſteria ingredi; ſine licentia in ſcriptis obtenta. Sed poteſt Superior generalem licentiam in ſcriptis committere Prioriſſis, vel Confeſſoribus Monialium, ut ipſi licentiam concedant, quia hic caſus per Epichejam exceptus videtur, alioquin repentinæ neceſſitati conſultum non eſſet. Navar. *conſ. 4. de Regul. num.60.* Azor. *loc. cit. c.8. q.8.* Eman. Roder. *loc. cit. q 46. art. 2.* Sanch. *loc. cit. n.34.* Joan. Cruz *de ſtat. Relig. lib 1. cap.5. dub. 2. concl.3. not. 3.* Bonac. *loc. cit. n 2.* ubi addit, quod in caſu repentinæ neceſſitatis, quæ aditum ad Superiorem non permittit pro obtinenda ullo modo licentia, ab Abbatiſſa petenda eſt, ut inferius dicemus. Idem dicendum eſt, ſi periculum moræ non patiatur, licentiam ore tenus peti, quia in caſu non eſt neceſſe, illam verbo poſtulare; cum in utroque eventu eadem militet ratio, juxta D. Thom. *2.2. q.147. art.4.* qui ait, non requiri Superioris diſpenſationem, quando cauſa non ſervandi legem, eſt evidens, aut Superior adiri non poteſt; ſecùs dicendum eſt, ſi neceſſitas patiatur, licentiam verbo peti; tunc enim verbo expetenda eſt, quia jura præſcribunt licentiam concedi ſub tali forma; ſi igitur neceſſitas cogat, non ad omittendam licentiam ſimpliciter, ſed talem formam, nempe ſcripturam, ſufficiet licentia ore tenus obtenta; Sanch. *loc. cit num.34.* Graff. *part. 1. deciſ. lib. 4. cap. 23. num. 6.* Navar. *loc. cit.* Eman. Roder. *cit.*

1 (margin) 2 (margin) 3 (margin) 4 (margin)

DISPUTATIO XXIV.

Quibus perſonis ſit præbenda licentia ingredi Monaſteria Monialium?

Quæſ. I. *Quibus de cauſis concedi debeat ingreſſus intra ſepta Monialium?*

II. *An Confeſſarius poſſit ingredi Monaſteria Monialium pro Sacramentis adminiſtrandis?*

III. *An*

III. *An Confeſſarius ingrediens ſepta Monialium debeat ſecum ſocium adhibere?*

IV. *Utrum Confeſſarius, vel Exorciſta ſæcularis, ſive Regularis admitti debeat intra Clauſuram pro exorcizanda Moniali Energumena?*

V. *An Confeſſarius ingredi valeat Clauſuram ad Exequias Monialium peragendas.*

VI. *An Medici, Chirurgi, Operarii & his ſimiles, poſſint ingredi Monialium Clauſuram?*

VII. *An Iudices ingredi queant Monaſteria Monialium ad expellendos malefactores ibi commorantes?*

VIII. *Utrum Epiſcopus, & Superior Monialium ingredi poſſint eorum Monaſteria aliqua de cauſa?*

IX. *Utrum S. R. E. Cardinales, & Epiſcopi Ordinarii locorum ingredi poſſint Clauſtra Monialium non ſibi ſubjectarum in eorum Diœceſi ſub aliquo prætextu, etiam viſitandæ Clauſuræ?*

X. *Quo comitatu ingredi debeant Epiſcopi, & Prælati intra Monaſteria monialium ſibi ſubjectarum?*

XI. *Utrum Epiſcopus, & Superiores Monialium ſine juſta cauſa, & comitatu ingredientes monaſteria Monialium ſibi ſubjectarum, aliqua pœna plectantur?*

XII. *De mora facienda ab ingredientibus monaſteria Monialium.*

XIII. *Utrum fratres minores ab Eccleſiarum Epiſcopis, aliiſque Superioribus monialium invitati, ingredi poſſint intra Clauſuram?*

XIV. *Utrum mulieres conjugatæ, & viduæ aliquando ingredi valeant monaſteria Monialium?*

XV. *Utrum Moniali ex legitima licentia egreſſæ à ſuo monaſterio, ſit interdictus in aliud monaſterium ingreſſus?*

XVI. *Utrum famulæ, ſeu ancillæ admitti debeant intra monaſteria Monialium?*

XVII. *An matribus, ſeu ſororibus Monialium permitti debeat ingreſſus intra Clauſtrum monaſterii in aliquo caſu?*

XVIII. *Utrum mulieres ingredi poſſint ſepta Monialium?*

XIX. *Utrum mulieres habentes licentiam à Sede Apoſtolica ingrediendi monaſteria Monialium, poſſint nullo expectato conſenſu ingredi?*

XX. *Utrum Imperatores, Imperatrices, Reges, & Reginæ poſſint ingredi monaſteria Monialium.*

QUÆSITUM I.

Quibus de cauſis concedi debeat ingreſſus intra ſepta Monialium?

SUMMARIUM.

1 *Ingrediendi cauſa Monaſteria Monialium debet eſſe non ſolum neceſſaria, & urgens, verùm etiam rationabilis, & manifeſta.*

2 *Ingrediendi ſepta Monialium cauſa debet eſſe moralis neceſſaria, non verò logica, aut metaphyſica.*

3 *Ingreſſus intra clauſuram Monialium, quando permitti debeat?*

4 *Præcepta Eccleſiaſtica benignè ſunt accipienda.*

5 *Ingredi poteſt clauſtra Monialium obſtetrix ad adjuvandam mulierem parturientem in Monaſterio.*

6 *Ingreſſus in Monaſteria Monialium cauſa manifeſta, qualis ſit?*

AD Virginum cuſtodiam, & Religioſos mo-
1 res non minùs neceſſarium eſt, ut ipſæ inde non egrediantur, quàm ut ſæculares, vel extranei intra earum clauſtra non ingrediantur, & ideo ſacri Canones non minus hoc, quàm illud prohibuerunt; nam ſub anno Chriſti 517. In Conc. Epaunenſe can. 30. relato à Jacobo Sirmondo *in tom. 1. Conciliorum antiquorum Galliæ*; legitur, *Monaſteria Puellarum nonniſi probatæ vitæ, & ætatis provectæ ad quaſcunque earum neceſſitates, vel miniſtrationes permittantur intrare; ad faciendas verò Miſſas, qui ingreſſi fuerint ſtatim exacto miniſterio, regredi feſtinabunt. Aliàs autem nec Clericus, nec Monachus juvenis ullum ad Puellarum Congregationem habebit acceſſum, niſi hoc, aut paterna, aut germana neceſſitudo probent admittere. Et in c. periculoſos de ſtat. regul. in 6.* habetur, facultatem ingrediendi monaſteria Monialium concedendam non eſſe, *niſi rationabilis, & manifeſta cauſa exiſtat.* & in Concilio Tridentino *ſeſſ. 25. de regul. cap. 5. in caſibus neceſſariis*, & in Bulla Gregorii XIII. quæ incipit, *Ubi gratiæ; in caſibus urgentibus.*

Ex quibus decretis, & Conſtitut. Doctores inferunt, cauſam ingrediendi monaſteria Monialium, debere quidem neceſſariam eſſe, & urgentem, ſed etiam rationabilem, & manifeſtam; unde Hieron. Rod. *in compen. qq.*
regul. reſol. 26. n. 8. docet, quod ad licitè ingrediendum 2
monaſteria Monialium requiritur cauſa moralis neceſſaria regulanda arbitrio Prælati, non verò logica, vel metaphyſica; idem docent Bonac. *de Clauſ. q. 4. punct. 5. n. 1.* & communiter Doctores.

Hujuſmodi neceſſitas moralis hoc importat, quod 3
dum aliquid in monaſterio per Moniales fieri non poteſt absque extraneorum ingreſſu, tunc permittatur ingreſſus; ſive neceſſitas ſit ex parte monaſterii ſive Monialiũ;
ita ut aliter commodè occurri non poſſit; præcepta nam- 4
que Eccleſiaſtica benignè ſunt accipienda, & eorum neceſſitas ab ipſorum impletione, regulariter loquendo, excuſat; ex Eman. Roder. *tom. 1. qq. regul. q. 46. art. 4.* Sanch. *in decal. lib. 6. c. 16. num.* 14. Barb. *de offic. & poteſt. Epiſc. allegat.* 102. *num.* 48. Campan. *in diverſ. jur. canon. rubr. 12. cap. 16. n.* 25. Llamas *in meth. cur. in append.* §. 6. Mirand. *de ſac. monialibus q. 2. art. 4. concl.* 2. Confectius *in compend. privil. tit. 22. c. 7.* Peirin. *conſtit. 6. Pii V. tom. 2. privil. ſui ordin. num.* 3.

Unde ver. g. ſi forte matrona conjugata, & prægnans 5
monaſterium cum licentia intravit; ut ibi maneret, tempore partus poteſt obſtetrix intrare ad illam juvandam in partu. Ita Portell. *de dub. reg. verb. clauſura monial. num. ult.*

6 Dixi *ex manifeſta cauſa*, quia ut ait Bonac. *loc.cit.n.3.* tunc erit cauſa manifeſta, quando non ſolùm toti populo, ſed etiam Prælato licentiam ingrediendi conceſſuro, nota ſit; & tunc ſatis eſt, ut idem Prælatus illam cauſam juſtam, & ſufficientem eſſe, probabiliter opinetur, licèt omnino certa non eſſet, & evidens.

QUÆSITUM II.

An Confeſſarius poſſit ingredi monaſteria Monialium pro Sacramentis adminiſtrandis?

SUMMARIUM.

1 *Confeſſarius, quando præſumatur juſtam cauſam habere ingrediendi ſepta Monialium?*
2 *Confeſſarius quovis tempore in caſu neceſſitatis ingredi poteſt clauſuram monialium.*
3 *Confeſſarius dum excipit in cella ægrotæ monialis Confeſſionem, janua aperta ſit.*
4 *Confeſſarius adminiſtrans Sacramenta Moniali ægrotanti intra clauſuram, rectâ via incedat, redeatque.*
5 *Corpus Chriſti ſacratiſſimum retinere non poſſunt Moniales intra clauſuram; ſicut nec Reliquias.*
6 *Confeſſarius poſtquam extremæ Unctionis Sacramentum ægrotæ Moniali adminiſtravit, an illam relinquere debeat.*
7 *Moniali infirmæ in monaſterio an deferri poſſit ab aliquo Sacerdote inſignis Reliquia adoranda?*

1 Confeſſarius habens juſtam cauſam confitendi Monialem, ex præcepto Eccleſiæ, vel Regulæ, aut devotione, præſupponitur tenere licentiam à ſuo Superiore, ſicut, & in ſequentibus caſibus ingrediendi clauſuram, quatenus ad ſolitam feneſtellam Monialis accedere nequit, ex aliquo juſto impedimento, ſecus ſi poſſet accedere ad ſedem Confeſſionalem, ut refert deciſum Gavant. *in man. Epiſcop. verb. monial. clauſ. n.39.* Quod ſi monialis ægrota ſit, poterit Confeſſarius initio ægritudinis ingredi ad excipiendam ejus Confeſſionem, un-
2 de Sacra Congregatio *in una Ferrarien. anno 1593.* decrevit, quod Confeſſarii quovis tempore, etiam pulſata *Ave Maria*, in caſu neceſſitatis, intra ſepta monaſterii Monialium ingredi poſſint, teſte Barboſa *de Jure Eccleſ. citat. num.129.*

Non autem ad aſpergendam domum in Sabbato Sancto, neque alia die per decretum dictæ Sacræ Congreg. Cardinal. ſub die 4. Septembr. 1596. ut refert Gavant. *in manual. loco cit. num.37.* ubi *n.38.* affirmat, ex eadem Sacra Congregat. ſub die 13. Septembr. 1583. non poſſe Confeſſarium etiam ingredi clauſuram, ut comitetur Medicos, aut Operarios.

3 Similiter *Confeſſario Monialis infirmæ Confeſſionem audiente, Cellæ janua aperta remaneat, & ambæ Comitatrices ad ejuſdem Cellæ januam morentur, ita ut, & Confeſſarius ab eiſdem commodè cerni poſſit*, ex Sacra Congreg. Epiſcoporum, & Regul. 13. Septembr. 1583. apud Barboſ. *in collect. Bull. verbo Confeſſarius monialium 11. Et eod. loco* apud eundem Barboſ. habetur, quod eadem Sacra Congregat. decrevit, *Ut Confeſſarius monialium ingreſſus ad adminiſtranda Sacramenta, re-*
4 *ctâ via, & abſque diverticulo eat, redeatque, nec in alia monaſterii parte divagetur, etiam occaſione viſitandi alias infirmas, quibus Sacramentorum adminiſtratio non eſt neceſſaria.*

5 Et Moniales Chriſti Corpus Sanctiſſimum intra Chorum, vel ſepta monaſterii retinere non poſſunt, non obſtante quocunque privilegio, ut probant Vivaldus *in Candelab. aureo de Confeſſ. n.51.* Zerola *in praxi Epiſc. verb. moniales ad 7. dub.* Lezana *tom 1. Sum. c.25. n.4.* ſicut nec etiam Reliquias. Sacr. Congreg. in Faventina 7. Martii 1612. ex Barb. *in Collect. Bull. verbo Moniales*, qui etiam refert Sacr. Congreg. Concilii cenſuiſſe, non committi Monialibus clavem cuſtodiæ Sanctiſſimi Sacramenti, ſed penes eum Sacerdotem ſemper eſſe debet, ad quem ſpectat cura illud adminiſtrandi.

Et poſtmodum ad præbendum Moniali infirmæ ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum Confeſſarius ingredi poteſt, ut noviſſimè docet Andreas Victorell. *de orig. & clauſ. monialium §. an Confeſſor ſæpius pag. 48. & 49.* ubi etiam non admittit ſententiam Gavanti, qui 6
in man. Epiſcopor. verb. monialium Clauſura num. 43. vult adminiſtrando extremæ Unctionis Sacramento, relinquatur Monialis ægrota ad benè moriendum aliis Monialibus, & Confeſſarius egrediatur de monaſterio; quod hodie non eſt uſu receptum; imò Moniales, uſque ad ultimum extremum, Confeſſarium aſſiſtentem ipſis morientibus ſummoperè deſiderant, ut eas confirmet in fide, adjuvet ad benè moriendum, ex Sanch. *in decal. lib.9. cap.16. num.48.* Llam. *in append. method. cur. §.6* & Peirin. *tom.2. privil. ſui ordin. Conſtitut. 6. Pii V. num.30.* ubi addit, quod infirmæ Moniali poteſt 7
deferri per Sacerdotem etiam non Confeſſarium aliqua inſignis Reliquia, & quam Monialis ægrotans ſolet in magnam habere venerationem, & hoc frequenter contingit, Genuæ, ubi in maxima extat devotione Caputium S. Franciſci de Paula, & ſic hujuſmodi devotio erit cauſa juſta ingreſſus, præſertim, quia talis Reliquia ex ſtrictiſſimo præcepto Religionis ſuæ Minorum nulli perſonæ cujuſcunque dignitatis, auctoritatis ſit præter fratres dicti ordinis, non eſt confidenda; in qua re ſingulari, quid dicam, ignoro.

QUÆSITUM III.

An Confeſſarius ingrediens ſepta Monialium debeat ſecum ſocium adhibere?

SUMMARIUM.

1 *Confeſſarius ingrediens Clauſuram Monialium miniſtraturus Sacramenta Euchariſtiæ, & Extremæ Unctionis, poteſt ſecum ſocium ſibi miniſtrantem adhibere.*
2 *Fœminæ nequaquam debent Sacramentorum adminiſtrationi deſervire.*
3 *Socius deſerviens Sacerdoti adminiſtranti Sacramenta intra clauſtra Monialium, non indiget nova licentia.*
4 *Confeſſarius ingrediens monaſterium Monialium ad excipiendas Confeſſiones, an ſecum ſocium ducere debeat?*
5 *Confeſſarius regularis Monialium, ac ejus ſocius Confeſſionis extra caſus adminiſtrationis Sacramentorum, Moniales alloqui non poſſunt.*
6 *Confeſſarius Monialium S. Benedicti & S. Claræ cum ſocio earum monaſteria ſemper ingredi debet.*

Sanch. *in præcept. decal. lib.6. c.16. n.46.* docet, Sacerdotem regularem ſive ſæcularem, Euchariſtiam, aut Extremam Unctionem adminiſtraturum, poſſe cum ſocio ingredi, qui Sacramenti miniſterio inſerviat, quando eſt celebraturus in Sacello valetudinario, cum hæc 2
juſta ſit cauſa ingreſſus, & indecens ſit, & ab Eccleſiaſtico more alienum, fœminas Sacramentorum adminiſtrationi deſervire; videatur Eman. Roder. *loc. cit.* Mirand. *de ſacris Monial. q.2. art.18. concl. 26.* Barb. *de po-* 3
teſt. Epiſc. alleg.102. n.50. & tunc pro ſocio non requiritur ſpecialis licentia, quia in illo caſu comprehenditur ſocius in privilegio Confeſſarii ob eam connexionem actionis, ne privilegium inane reddatur, & ſic ſufficiet licentia ſoli Confeſſario exhibita.

Ac

4 At Bonac. *loc. cit. n*, 4. nititur probare, non requiri exiſtentiam ſocii, dum ad Confeſſiones excipiendas ingreditur Confeſſarius, ſed tantum in illis caſibus, in quibus indiget illius ope, & miniſterio; ratio eſt, quia non videtur expediens, & decori conſonum, ſocium ad januam Monialis ægrotantis aſſiſtere, dum illam Confeſſarius auſcultat in cubiculo. Sacra tamen Congregatio Epiſcop. & Regular. *in una Nolana* 21. *Feb.* 1617. teſte Barboſ. *in collect. Bullar. verbo Confeſſarius Monialium*, decrevit, quod Confeſſarius ex antiqua conſuetudine abſque ſocio monaſterii ſepta Monialium ægrotantium Confeſſionum audiendarum gratia, ingredi non poſſit, ſed debet ei aſſignari ſocius, qui ipſi juxta decretum Sacræ Congregationis aſſiſtat, ſitque ætatis ultra 50. annorum, vitæque exemplaris.

5 Immo ex eadem Sacra Congreg. *in d. Nolana* Confeſſarius regularis Monialium, ejusque ſocius Confeſſionis, ac Sacramentum adminiſtrationis, caſibus exceptis, easdem Moniales abſque Sacræ Congregationis licentia alloqui non poſſunt.

6 Et Monachi Caſſinen. in Conſtitutionibus ſuis *par.* 2. *c.* 5. *de monial.* decernunt, ut Confeſſor ingrediens ab Sacramenta miniſtranda ſocium ſecum habeat, & alter alterum pro amborum cuſtodia ſemper inſpiciat.

Pro Monialibus verò S. Claræ Urban. IV. decrevit *in c.* 7. *ſecundæ Regulæ*, quod *Confeſſarius exhibiturus Sacramenta Monialibus ingrediatur monaſterium alba, ſtola, & manipulo, & cum duobus idoneis, & Religioſis ſociis, vel unus ad minus alba, vel ſaltem ſuperpelliceo ingrediatur, & morentur induti, nec moram ibi faciant longiorem; caveant autem, & quamdiu intra monaſterium fuerint, nullatenus ab invicem ſeparentur, quin ſemper mutuò poſſint ſe videre.*

QUÆSITUM IV.

Utrum Confeſſarius, vel Exorciſta ſæcularis, ſive regularis admitti debeat intra Clauſuram ad exorcizandam monialem Energumenam?

SUMMARIUM.

1 *Monialis Energumena intra ſepta monaſterii non debet exorcizari, ſed in Eccleſia exteriori.*

2 *In translatione Monialis Energumenæ de monaſterio ad Eccleſiam exteriorem, ſicut, & in actu exorcizandi, quænam perſonæ requirantur, eamque comitentur.*

3 *Exorciſta ad actum exorcizandi debet eſſe ab Ordinario approbatus.*

Aldanus *in compend. canon. reſol. lib.* 2. *tit.* 10. *n.* 26. reſolvit præſens quæſitum, dum ait, Sacram Con-
1 greg. Card. decidiſſe, Monialem nullam energumenam intra monaſterii ſepta à quocunque Presbytero ſæculari, vel Regulari, etiam Confeſſario, exorcizandam eſſe, ſed ad Eccleſiam exteriorem ejusdem monaſterii obtenta prius à Sacra Congreg. licentia, ea de cauſa deducatur, vel transferatur; in translatione autem hujusmodi,
2 ſicut & in actu exorcizationis honeſtæ perſonæ conſanguineæ, vel aliæ Mulieres provectæ ætatis, ac probæ converſationis, Monialem energumenam comi-
3 tentur; Exorciſta ſit ad actum hujusmodi ab Ordinario loci approbatus, exorcizatio minori, quo fieri poteſt, fiat ſtrepitu; Eccleſiæ janua eo uſque occluſa remaneat, quouſque exorcizatione completa, ad monaſterium Monialis energumena educatur; cæterùm tam in reditu, quàm in acceſſu ad Eccleſiam, & monaſterium reſpective, rectè, & ſine diverticulo tendatur; idem decretum Sacræ Congregationis Cardin. refert Barboſa *in Collect. Bullar. verbo Monialium Clauſura circa egreſſum* 4.

QUÆSITUM V.

An Confeſſarius ingredi valeat Clauſuram ad exequias Monialium peragendas?

SUMMARIUM.

1 *Confeſſarius ingredi non poteſt Clauſuram monialium ad exequias peragendas, ſi corpus demortuæ monialis extra ſit tumulandum, ſecus ſi intra.*

2 *Confeſſarius ingredi poteſt aliqua monaſteria Monialium S. Claræ pro exequiis monialium defunctarum.*

3 *Confeſſarius ſi ingrediatur aliquam Clauſuram ad ſepeliendam monialem, quos ſocios, & quem amictum habere debeat?*

4 *Ingredi Clauſuram monialium, an poſſint ſæculares, & Religioſi, quando cadaver nobilis viri ſepeliendum ſit intra dictam Clauſuram?*

Loquendo de Confeſſario reſpectu Exequiarum 1
pro Monialibus agendarum; dicendum eſt, quando Monialis è vivis egreſſæ Exequias celebrat Confeſſarius, ingredi non poteſt clauſuram, ſi cadaver extra Cœnobium tumulandum ſit, quia abeſt moralis neceſſitas; ſi verò cadaver demortuæ Monialis in cœmeterio, vel Eccleſia interiori ſepeliendum ſit conſuetudo, & Superioris conceſſio tunc inſpiciatur, & ſervetur. Portell. *de dub. regul. v. Clauſura Monialium num.* 11. ait tamen Gavant. *in man. Epiſcop. verbo monial. Clauſura num.* 40. quod Sacra Congreg. Cardinal. ſub die 13. Septembr. 1583. decrevit, quod Confeſſarius prætextu ſepeliendæ Monialis, aut officium funerale peragendi, clauſuram non ingrediatur. Quæ- 2
dam monaſteria S. Claræ, in quibus ſepulturam habent Moniales, confeſſor exequias obiturus, ingreditur, non
tamen omnia, ut refert Andr. Victorell. *loc. cit.* §. *An* 3
Confeſſor ad exequias pag. 49. imò idem Urbanus IV. *in dicto c.* 7. *dict.* 2. *Regulæ S. Claræ* ſic decernit, *Ad exequias circa ſepulchrum agendas, Sacerdos non ingrediatur clauſuram, ſed exterius in capella, quoad officium pertinet, exequatur, tamen ſi Abbatiſſæ, & Conventui viſum fuerit, quod ad exequias debeat introire, modo ſupradicto cum ſociis intret indutus alba ſtola, & manipulo; ſocii duo Religioſi, vel unus ad minus alba, vel ſaltem ſuperpelliceo indutus, & ſepulta mortua cum eis exeat ſine mora.*

In Galliis Confeſſor exequias Monialium celebraturus, cum nonnullis ſacerdotibus intra ſepta monaſterii ingreditur, ex eodem Victorell. *loc. cit.* Et in quodam Capitulo Provinciali in Portugallia refert Portell. *loco citato*, quendam Generalem decreviſſe, hac occaſione intrare poſſe ſex fratres, includendo Confeſſorem, Capellanos, & alios.

Si verò ſæcularis vir, aut fœmina jubeat ſepeliri ſe intra clauſuram Monialium, & à ſæcularibus nobilibus 4
deportetur corpus defunctum uſque ad januam clauſuræ, an iidem ſæculares ingredi debeant clauſuram fratribus excluſis an verò extra manere, & fratribus tradere, ut intrent, & ad ſepulturam deferant.

Credit Portell. *loc. cit.* ſæculares non poſſe intrare, ſed fratres deputati, ut etiam videtur inclinare Eman. Rod. *tom.* 1. *q.* 46. *art.* 4. §. *& advertendum*: & ratio eſt, quia plus requiritur ad ingreſſum ſæcularium, quàm fratrum, cum Confeſſore alias deputatorum; ſæculares enim in caſu particulari indigent licentia in ſcriptis. Et præterea, quia tradere corpus ſepulturæ in Eccleſiis fratrum pertinet ad ipſos, fratres, ut habet praxis; quando enim portitores defuncti hodie portant defunctum ad Eccleſias fratrum, ſæculares deponunt corpus in Eccleſia, & tunc fratres ſuis manibus tradunt ſepulturæ.

Tandem tunc hi fratres deputati obſequio iſti, æquè bene, imò, & meliùs hoc poſſunt facere, quàm ſæculares. Ita Portell. de hac iterum habebitur ſermo *infra diſp.* 34. *q.* 1.

QUÆSITUM VI.

An Medici, Chirurgi, Operarii, & hiſsimiles poſſint ingredi Monialium Clauſuram?

SUMMARIUM.

1 *Medici, Chirurgi, & alii pro Monialibus medendis legitimè deputati à Superiore, ingredi poſſunt clauſuram Monialium.*

2 *Monialis dubitans de ſua valetudine poteſt jubere, Medicum ad lectum accerſire, ut pulſum tangat.*

3 *Medicus, & Chirurgus, quo comitatu ingredi debeant ad moniales infirmas.*

4 *Medicus ingredi poteſt clauſtra Monialium ſervatis ſervandis, etiamſi non ſit in medicina licentiatus.*

5 *Pharmacopola poteſt ingredi ſepta Monialium, ut eas doceat ad pharmaca componenda, non autem ad præbendam medicinam.*

6 *Operarii ingredi poſſunt ad Moniales pro opere exercendo, quod extra monaſterium commodè fieri non poteſt.*

7 *Fratres laici deputati monaſteriis Monialium, illa ingredi poſſunt ad exhibendum ordinem in opere faciendo, & etiamſi ſint artifices.*

8 *Bajuli poſſunt ſepta Monialium intrare, quatenus opus abeis præſtandum à Monialibus commodè fieri nequit.*

9 *Sutores calceorum, & veſtium non poſſunt ingredi clauſuram Monialium.*

Licèt Concil. Cabilonenſe II. canon.63. decretum fuerit, quod *Nullus vaſſallus Abbatiſſæ, nec miniſter aliquis, nec Clericus, clauſtra ancillarum Dei ingrediatur, niſi quando fortè neceſſitas operandi incumbit.* Tamen,

1 Medici, Chirurgi, Barbitonſores, & alii pro Monialibus medendis legitimè deputati à Superiore, poſſunt
2 ingredi clauſuram. Imò Monialis dubitans de ſua valetudine poteſt jubere Medicum ad lectum accerſiri, ut pulſum tangat, licèt potuiſſet ſine magno ſuæ ſalutis detrimento ad januam accedere, quod minimè fecit propter erubeſcentiam, ex Sanch. *loc. cit. num.* 56. Barboſ. *de jur. Eccleſ. lib.* 1. *c.* 44. *num.* 140. ubi addit, debere Medicum ingredi cum duobus ſociis de familia monaſterii, qui ſimul progredientes cum Medico, nullatenùs ab invicem ſeparetur. Idem dicendum eſt de Chirurgo, Barbitonſore, & aliis ſimilibus ingredientibus clauſuram, ut patet ex Gloſſ. *in cap. unico, verbo cauſa*, ubi explicans caſus neceſſarios pro ingreſſu hujusmodi, aut ſicut in Medicis, Barbitonſoribus, & ſimilibus; dummodò ante Medicus ſanguinis emiſſionem determinaverit expedire, & neceſſariam eſſe. Mirand. *loc. cit. q.* 2. *art.* 7. *in concl.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. d. alleg.* 102. *n.* 52. quod probat ex Conſtitutione Urbani IV. in 2. regulam S. Claræ *c.* 18.

3 Sed Sixtus Quartus loco prædictorum duorum familiarium ordinavit, quod duæ vel tres Moniales ſeniores ſupradictos Medicos, & ſimiles perſonas ingredientes comitentur. Ita refert collector Privil. *verbo ingredi monaſteria. Not.* 1. ubi advertit, non poſſe Medicum habere ſocium, vel alios Medicos, niſi adſit gravis Monialis infirmitas; idem affirmat Barboſ. *cit.* ubi docet, quod ad hoc, ut Medici ingredi poſſint clauſuram, non requiritur neceſſariò, ut ſint Doctores, vel graduati, quia Medicus dicitur à medendo, non à dignitate; ex Bartholo *in leg. ſciendum ff. de dilect.* & Sylveſt. *verb. medic. num.* 1. & Mirand. *cit. num.* 7.

4 Licèt quoque Oeconomo monaſterii ingredi clauſuram Monialium ad quærenda Inſtrumenta in Archivio intra monaſterium exiſtente, quando ad aliquod negotium neceſſarium eſt illa inſpicere, nec per Moniales quæri poſſunt; ſic Llamas *in meth. curat. in append.* §. 6. & Sanch. *in decal. lib.* 6. *cap.* 16. *n.* 55.

Pharmacopola ingredi poteſt monaſteria Monialium, ex eadem licentia, ut doceat, & inſtruat Moniales ad pharmaca componenda, quia hic eſt caſus, & cauſa neceſſaria, ſecùs dicendum eſt, quoad præbendam medicinam, & ad alia ſimilia exercitia, quæ ab ipſiſmet Monialibus præſtari poſſunt; ex Sanch. & Bonac. *loc. cit.* 5

Operariis poteſt concedi licentia, ut ingrediantur monaſteria Monialium pro opere exercendo, commodè extra monaſterium fieri non poteſt, ut fabri lignarii Molitores, Putearii, Potatores, Fabricatores, hortulani, & ſimiles artifices; ſimiliter fratres deputati, ad ſervitium Monialium, nempè laici ingredi poſſunt ad exhibendum ordinem in opere faciendo; quod ſi fuerint fratres laici artifices idonei, poterunt loco prædictorum artificum ingredi, etiam ſi inveniantur ſæculares artifices, dummodò abſit dolus; ita Eman. Roder. *tom.* 1. *q.* 47. *art.* 4. Portellus *de dubiis verb. Clauſura Monialium n.* 13. ſecùs dicendum de fratribus non deputatis, ut *ſupra*, etiamſi ſint artifices, quia non habetur licentia ſpecialis pro illis, ut ſupponitur; ex Mirand. *loc. cit. q.* 2. *art.* 17. *in concl. verſ. ſeptimus caſus.* Sed advertendum eſt, quod licentia pro Medicis, Chirurgis, operariis, & aliis ſupradictis concedi ſolita, ſingulis quibusque trimeſtribus renovari debet, ut deciſum fuiſſe à S. Congreg. Regul. *in una Camarinen.* 27. *Martii* 1588. refert Sellius *in ſelect. can. c.* 18. *n.* 28. 9 7

Bajuli juſtam cauſam habentes, ad defendum aliquod onus, poſſunt monaſterium Monialium intrare, quatenus id commodè à Monialibus fieri nequeat, Sanch. *cit. c.* 16. *n.* 16. Barboſ. *de Jur. Eccleſ. cit. num.* 40. Bonac. *cit. n.* 8. ubi dicit, hoc limitandum eſſe, dummodò portent aliquid in utilitatem monaſterii, quia ad illius utilitatem permittuntur ingreſſus

Ex quibus ſatis conſtat, ſutores, aliosque ſimiles operarios, non poſſe ingredi monaſteria Monialium, quia nulla adeſt neceſſitas moralis in eorum opere, quod complere poſſunt ſine ingreſſu Clauſuræ; ita Llam. *in meth. curat. in append.* §. 6. Mirand. *loc. cit. q.* 2. *art.* 4. Bonac. *loc. cit. num.* 11. ubi diſputat contra Sanch. & Navarr. 8

Notandum, habentes licentiam pro uno ſervitio ingrediendi intra ſepta Monialium, ſi ingrediantur pro alio præſtando, ligantur ſupradicta excommunicatione. Similiter, quando in licentia conceditur facultas ingrediendi, v. g. Fabro lignario, operarius tunc non poteſt ingredi, ſine ipſo fabro lignario, aliàs excommunicatione vinciretur, ſicut etiam ſi bajuli loco aliquis famulus, qui non ſit bajulus, portet aliquid intra monaſterium, tunc remanet excommunicatus, denique famulus monaſterii ordinarius ingrediens ſine cauſa indifferenter in monaſterium, in excommunicationem incidit. Ita Barchius *in ſpeculo Religioſo pro Monial. c.* 18. & Polacc. 2. *par. vacat. epid. c.* 6. *n.* 13. *verſ. licèt hic.*

QUÆSITUM VII.

An Judices ingredi queant monaſteria Monialium ad expellendos malefactores ibi commorantes?

SUMMARIUM.

1 *Judicibus debetur licentia ingrediendi clauſtra Monialium, ad expellendum malefactorem.*

2 *Malefactor dum hoſtes inſequentes fugit, ingrediens monaſterium Monialium, ceſſante periculo non poteſt in monaſterio commorari.*

3 *Prælati Regulares, quoscunque invenerint in monaſteriis Monialium ſibi ſubditarum, poſſunt punire juxta delicti formam.*

4 *Malefactor repertus in monaſterio Monialium an ibi à Judice examinari poſſit?*

Judi-

1 JUdicibus, aliiſque viris debetur licentia ingrediendi monaſteria ad expediendum malefactorem, qui non vult inde exire; Eman. Roder. *loc. cit. q.* 47. *num.* 4. & Sanch. ſimiliter *loc. cit. n.* 6. Barboſ. *de jur. Eccleſ. cit. n.* 145. & Bonac. *loc. cit. num.* 13. addens, quod etſi fieri poſ-
2 ſit, ut malefactor ingrediendo non peccet, dum hoſtes, vel ſatellites inſequentes fugit, tamen ceſſante tali periculo, non poteſt in monaſterio commorari, & ſic, Judices ſupradicti poterunt ingredi ad illum expellendum, quoties Abbatiſſa cum Monialibus illum ejicere nequeant ex Sanch. & Barboſ. *loc. cit.*

3 Notat Joan. Cruz *de ſtat. Relig. lib.* 1. *cap.* 5. *dub.* 2. *concluſ.* 2. quod Prælati Regulares poſſunt per ſe, & per alios capere & incarcerare, & ſecundum arbitrium ſuum, & delicti quantitatem punire quoſcunque repeterint intra Clauſuram Monialium ſibi ſubditarum. Ita conceſſit Bonifac. IX. Prædicatoribus, ut habetur in eorum conſtit. *diſtinct.* 2. *c.* 17. *in gloſ.*

4 Sed advertendum eſt quod ſi malefactor gaudeat immunitate Eccleſiæ, examinari non poteſt, neque in carcerem trudi, cum ſit in loco ſacro, & immuni, ſi verò non conſtet, eum gaudere immunitate, poterit extra Monaſterium duci, & ut decet, puniri.

Advertendum præterea, quod in duobus caſibus licentia non videtur neceſſariò expetenda; primo quando periculum eſt in mora; ſecundò ſi injuſtè denegetur licentia; unde in caſu, quod ſuperior eſſet abſens, ſufficit conſenſus Abbatiſſæ, & ſenium Monialium.

QUÆSITUM VIII.

Utrum Epiſcopus, & Superior Monialium ingredi poſſint eorum monaſteria aliqua de Cauſa?

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopi, & alii Superiores poſſunt ingredi monaſteria Monialium ſibi ſubjectarum Viſitationis gratia.*

2 *Epiſcopi, & Superiores Monialium, an in aliis caſibus neceſſariis ingredi queant Clauſuram Monialium ſibi ſubjectarum?*

3 *Confirmationis Sacramentum ad feneſtellam Monialibus eſt conferendum.*

1 EPiſcopi, & Prælati Monialium Viſitationis gratia, ſeu alterius rei neceſſariæ ingredi poſſunt clauſuram Monialium ſibi ſubjectarum, quia debent illis Edicta proponere, denunciare Viſitationem, exhortationem ad eas habere, quæ omnia fieri debent ſecretò, & excluſis Novitiis, & Converſis, ad quod ſecretum nullus alius locus aptior eſt Capitulo conventuali, quo Moniales conveniunt ad occultas monaſterii res pertractandas.

Similiter poſſunt ingredi, ut viſitent officinas, Dormitorium, Cellas, ſupellectilem, vel ad ædificium conſtruendum, aut ruinam minans, & ſimilia. Et finita Viſitatione ad capitulum conventuale redire debent, ubi viſitationem, & culpas inde reſultantes publicent, & ad hæc omnia ſecum Notarium debent inducere ad viſitationem judicialem faciendam, & ut actus judiciales faciant; quia in his caſibus manifeſta neceſſitas concurrit. Poterunt etiam ingredi in aliis caſibus ne-
2 ceſſariis, & urgentibus, quia cum ipſi poſſint in his diſpenſare cum aliis, poterunt etiam cum ſeipſis. Mirand. *loc. cit. q.* 2. *art.* 14. *concl.* 1. ubi hoc fatetur de communi; idem habetur ex S. Thom. *p.* 2. *q.* 96. *art.* 5. & Cajetano *ibid.* Cordub. *lib.* 5. *qq. q.* 31. Sanch. *loc. cit. n.* 54. Bonac. ſimiliter *loco citato n.* 26. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. loco citato n.* 6. & *de Jur. Eccleſ. ſimiliter cit. n.* 50. ubi admonet prædictos Monialium Superiores, quando ingrediuntur monaſteria Monialium, hoc faciant pro tam urgenti neceſſitate, pro quanta ipſi ad intrandum aliis licentiam dare poſſunt, idem docent Navarr. *conſ.* 9. *de ſtat. monachor.* Sanch. *loc. cit. n.* 25. & Mirand. *d. q.* 2. *art.* 14. *concl.* 1. & colligitur ex Bulla Gregor. XIII. quæ incipit, *Dubiis quæ, infra quæſ.* 12.

Poterunt etiam Epiſcopi, & alii Superiores Monialium Clauſuram ingredi propter electionem Abbatiſſæ, quoties magna ſubornationis ſuſpicio haberetur, aut Moniales maximè inquietæ eſſent, vel niſi alias hujusmodi electio canonicè fieri non poſſet, niſi per talem ingreſſum Epiſcopi, vel Superiorum. Navarr. *comment.* 4. *de Regul. n.* 59. Sanch. *loc. cit. num.* 50. & 51. Suarez *tom.* 4. *de Relig. lib.* 1. *c.* 10. *num.* 25. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. loc. cit. n.* 46. Mirand. *d. q.* 2. *art.* 15. *concl.* 3. Bonac. *loc. cit. num.* 7. Ceſſante autem tali cauſa ſubornationis electionis, ingredi non poterunt, ex Barboſ. *de jur. Eccleſ. cit. n.* 171. ubi fatetur Sacram Congreg. Card. *die* 13. *Novembris* 1583. decreviſſe, non poſſe ingredi Superiores monaſteria Monialium, ſibi ſubjectarum prætextu dandi habitum Novitiis, vel Novitias ad profeſſionem recipiendi, aut Abbatiſſas conſecrandi, vel ſolemniter velum concedendi Monialibus, nec etiam prætextu interveniendi electioni Abbatiſſæ, aut Moniales exami- 3
nandi, cum hæc ad monaſterii Crates peragi queant. Ex quibus deducit Sanch. *n.* 52. non eſſe integrum Epiſcopis, Clauſuram Monialium ingredi ad Sacramentum Confirmationis alicui Moniali miniſtrandum, niſi in periculo mortis, in quo non poteſt ad feneſtellam confirmanda accedere, & periculum immineret decedendi abſque tali Sacramento, quia extra hunc caſum poteſt per feneſtellam miniſtrari, per quam Moniales Euchariſtiam ſuſcipiunt.

QUÆSITUM IX.

Utrum S. R. E. Cardinales, & Epiſcopi Ordinarii locorum ingredi poſſint Clauſtra Monialium non ſibi ſubjectarum in eorum Diœceſi, ſub aliquo prætextu, etiam viſitandæ Clauſuræ?

SUMMARIUM.

1 *Cardinales, Epiſcopi, aliique Prælati nulla exiſtente cauſa, ingredi nequeunt monaſteria Monialium non ſibi ſubjectarum.*

2 *Vicelegatus ingredi non poteſt Clauſuram Monialium ſine Epiſcopi licentia.*

3 *Magiſtratus, & deputati ad curam Monialium, ingredi non poſſunt intra earum ſepta cum Epiſcopo niſi eos elegerit.*

4 *Clauſuram Monialium non ſibi ſubjectarum, an & quando ingredi poſſit Epiſcopus loci Ordinarius.*

5 *Epiſcopi nullam habent facultatem indicendi Clauſuram Monialibus exemptis.*

EX dictis colligitur ſolutio hujus quæſiti, quod ſcilicet S. R. E. Cardinales, aut Epiſcopi, ſive alii Prælati, ingredi non poſſunt monaſteria Monialium, quæ eorum juriſdictioni minimè ſubſunt, quod probatur *ex cap. periculoſo, de ſtat. Regul. in* 6. & ex Concilio Trid. *ſeſſ.* 25. *de reform. cap.* 5. & ex Motu Pii V. qui incipit, *Circa Paſtoralis*, & ex Bullis Gregorii XIII. quæ incipiunt, *Ubi gratiæ, & Sanctimonialium*, atque ita probat Mirand. *de ſac. mon. qu.* 2. *art.* 13.

Et ſignanter de Epiſcopis reſolvunt Navarr. *comment.* 4. *de regul. in c. ſtatuimus* 19. *quæſt.* 3. *num.* 39. *verſ. quartus.* Steph. Grat. *diſcept. forenſ. c.* 393. *num.* 5. & 20. & Barb. *de offic. & poteſt. Epiſc. alleg.* 102. *num.* 42. dicentes, ſub decreto Concil. Trid. *loc. cit.* includi Epiſcopos in-

 gredientes

gredientes monaſteria Monialium ſibi non ſubdi.atum ſine licentia Superioris in ſcriptis, & Aldan. *in compend. can.reſol.lib.3.tit.25.n.*8.teſtatur ſic reſolutum in una Januen.10 Maji 1631.

Si dicas, quod S.R.E.Cardinales ingredi poſſunt monaſteria Sanctæ Claræ, ut habetur *in compend.privil. mend.verb.ingredi monaſteria Monialium*, ea Regula ab Urbano IV.edita ſub his verbis: *Si quis de S.R.E. Cardinalibus ad aliquod monaſterium hujusmodi Religionis aliquando venerit, & intra Clauſtrum voluerit ingredi, cum reverentia quidem, & devotione ſuſcipiatur, ſed rogetur, ut uno, vel duobus honeſtioribus quidem ſociis debeat introire.* Ex quibus verbis clarè infertur, Cardinales habere generalem licentiam, quia ſi ingredi poſſunt monaſteria S. Claræ, quæ præ aliis ſtrictiorem habent Clauſuram, ergo à fortiori eis licebit ingredi alia Monialium monaſteria.

Miranda *loco citato* credit, hoc privilegium revocatum eſſe à Concilio Tridentino, & dictis Conſtitutionibus *ſupra* citatis, & ideò non poſſe ingredi ſine ſpeciali Sedis Apoſtolicæ licentia, aut niſi monaſteria ſint ipſis aliqua ratione ſubjecta, & in caſibus neceſſariis. Nec
2 etiam Vicelegatus ingredi poterit Clauſuram Monialium ſine Epiſcopi licentia, ex decreto Sacræ Congr. Card.9.Martii 1604.ut refert Gavant.*in man.Epiſc.verb. Monialium Clauſura n.*29.ubi *n.*30. ſubdit, quod Magi-
3 ſtratus, & deputati ad curam Monialium non debeant ingredi cum Epiſcopo, niſi eos elegerit, ex eadem Sacra Congreg. Cardinal.1.Martii 1581. *& num.*62. ait, quod neque permittat Epiſcopus deputari à civitatibus aliquos, qui comitentur Viſitatores Monialium regularibus etiam ſubjectarum, prout decrevit eadem Sacra Congreg.12.Januarii 1616.

An autem ſupradicti S.R.E. Cardinales Epiſcopi
4 Ordinarii locorum ingredi poſſint clauſtra Monialium non ſibi ſubjectarum in ſua diœceſi ſub prætextu clauſuræ viſitandæ, non modica extat controverſia inter Doctores. In qua re, præter ea, quæ *ſuperius* diximus *diſputat.*14. *quæſ.* 3. non mihi videtur immorandum, cum difficultas omninò tollatur à peritiſſimo viro Andrea Victorello, cujus prudentiæ, probitati, & ſapientiæ his temporibus in hac Alma Urbe Monialium omnium cura à Sanctiſſimo D. N. Urbano VIII. demandata eſt; ille etenim *de orig. & clauſ. Monialium verſus finem* §. *An Epiſcopus Superioris licentia pag.*33.ſupradictam difficultatem evacuat ſub his præciſis verbis.

Si non conſtet, clauſuram eſſe violatam in exempto monaſterio, Epiſcopus ſine licentia Summi Pontificis, aut Legati Apoſtolici poteſtate dandi licentiam ab eo inſtructi, non poteſt ingredi: at ſi violatam fuiſſe clauſuram, publicè conſtet, ingredi poterit, ſi tamen ſemel, & iterum ordinarium exempti monaſterii Prælatum de hac re prius monuerit. Ita cenſet Miranda *loc.cit.q.*2.*art.*14. *concluſ.*3. probatque *ex cap.unico de ſtat.Regul. in* 6. ubi Bonifacius VIII. Epiſcopis præcipit, ut in monaſteriis ordinario jure ſibi ſubjectis, in ſpectantibus verò immediatè ad Romanam Eecleſiam, Apoſtolicæ Sedis auctoritate: Abbates verò, aliosque Prælatos Monaſteriorum, & Ordinum quorumcunque in monaſteriis ſibi ſubjectis, de clauſura convenienti, ubi non eſt, Monaſteriorum ipſorum expenſis, fideliumque eleemoſynis facienda; & de ipſis Monialibus includendis, quam primum commodè poterunt, providere procurent: innovat ait, Miranda Bonifacii legem Concilium Tridentinum *ſeſſ.*25 *c.*5. *de Regul.* at per Bonifacium Regularibus Prælatis licebat Moniales ſibi ſubjectas claudere, ergo, & modò. Bonifacius loquitur de Clauſura, quæ non erat, extruenda, & de Monialibus in ea claudendis: at Concilium de clauſura violata reſtituenda, & de inviolata conſervanda, ſi Prælati Regulares moniti violatam in ſuis Monaſteris Clauſuram non reſtituant, & inviolatam conſervare, negligant, poſſunt Epiſcopi, Apoſtolica auctoritate à Tridentina Synodo tradita, id facere, inobedientesque, & contradictores Eccleſiaſticis cenſuris, aliisque pœnis compeſcere; præterea intrare earum clauſtra; ſi ad hoc ingreſſus ſit moraliter neceſſarius: de ingreſſu neceſſario ſancta Synodus nihil expreſsè, at tacitè, & implicitè illum permittit, dum præcipit id, quod ſine illo effici nequit; cui licet, quod eſt plus, licet utique, quod eſt minus, *de Reg.jur.lib.*6. Sanctus Carolus ſingulas Moniales Monaſterii, non ei ſubjecti ab Epiſcopo de Clauſuræ obſervatione interrogari poſſe cenſuit, Conc.Provinc. Med.V.c. *Quæ ad moniales pertinent*; & Naldus *in ſumma v. Clauſura n.* 2. ubi etiam cum Lælio Zecchio *in Rep. Eccleſ.* exiſtimat, Epiſcopum à Regularibus impediri non poſſe, quin ratione Clauſuræ, eis ſubjecta monialium Cœnobia viſitet, quoties putaverit expedire. Hæc Victorellus.

Idem affirmant Galletr.*marg.caſuum conſcient.verb. Clauſura* 1.Armend.*in addit.ad recopil.leg. Navar.lib.*6. *tit.*17.*l.*7.*de Epiſcop.n.*44. Barb.*de offic. & poteſt. Epiſc. p.*3.*alleg.*102.*n.*7.& 8 Zerol.*in praxi Epiſc.par.*1.*verb: Moniales q.*4.& 8.*verſ.*4. & Gavant. *in man. Epiſcop. verb. Monialium Clauſura n.* 56. & 57. deciſum fuiſſe à Sacra Congr. Cardin. 25.Junii 1590. imò referunt Barboſa *loc.cit.n.*6.& Gallet.*loc.cit.verb.monialis* 4. & Gavant.*n.*58.quod moniales in Civitate ſituatæ, ſed alieno Epiſcopo ſubjectæ, viſitantur ab Epiſcopo Diœceſis, ſicut aliæ Moniales ſubjectæ regularibus, ex decreto ejusdem Sacræ Congregationis.

Cæterùm dicendum eſt cum Sanch.*lib.*6.*in præcept.* 5
*Decal.c.*15.*n.*21.nullam Epiſcopis concedi facultatem indicendæ Clauſuræ Monialibus exemptis, quæ regularibus ſubjectæ ſunt, ſed id eſſe Superiorum regularium: nam mens Conc.Trid.eſt, ut Epiſcopi Moniales ſibi, & Sedi Apoſtolicæ ſubditas ordinaria, vel auctoritate Apoſtolica ad Clauſuram cogant, non tamen exemptas, & aliis Prælatis exemptis ſubditas, quod apertè probatur *ex c.periculoſo* §.*ult. de ſtat. reg. in* 6. cui decreto Conc. Tridentinum non derogat, imò ſe illud revocare proteſtatur, & hæc in præſenti materia reperi, quæ omnia praxi hodiernæ Sacræ Congreg.Cardin. ſubjicio. Videantur, quæ *inferius* dicenda ſunt *diſput.*25.*quæſ.*2.

QUÆSITUM X.

Quo comitatu ingredi debeant Epiſcopi, & Prælati intra Monaſteria Monialium ſibi ſubjectarum?

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopi, & alii Superiores Clauſuram Monialium ſibi ſubjectarum ingredientes, paucos viros, ſeniores, & religioſos comites habere debent, & num.*3.

2 *Prælatus ſepta Monialium, cum decenti comitatu, non autem exceſſivo, ingredi debet.*

4 *Religioſi comites Prælatorum ingredientium clauſtra Monialium non intelliguntur tantùm viri trium votorum obligatione obſtricti.*

5 *Religio eſt virtus præſtantior moralibus virtutibus, & debitum famulatum in iis, quæ peculiariter ad divinum cultum ſpectant, Deo exhibens.*

6 *Operarii ingredientes cum Superiore Monialium intra earum ſepta, non comprehenduntur ſub numero comitum dicti Superioris.*

7 *Fœminas comites an habere poſſint Prælati ingredientes Clauſuram Monialium.*

MIrand. *loc. cit. quæſt.* 2. *art.* 15. docet, Mini- 1
ſtrum Generalem ſui Ordinis poſſe etiam ingredi Monaſteria Monialium S. Claræ præſertim, quando

celebrare

celebrare voluerit, vel proponere ſororibus verbum Dei cum quatuor, vel quinque fratribus ſui Ordinis, quod etiam habetur *in Monumen. Ordin. impreſſi fol.* 228. Idipſum affirmat idem Mirand. de Provincialibus ſui Ordinis, illos poſſe ingredi prædicta monaſteria Sanctæ Claræ, necnon aliarum Monialium ſibi ſubjectarum, quatenus comitentur à duobus, vel tribus honeſtis fratribus; idem tenet Cordub. *in additionib. ad compend. Privileg. verbo ingredi Monaſt. Monialium §.6.* An autem hodie in praxi ſupradicti Miniſter Generalis, & Provincialis hanc facultatem ingrediendi exerceant, dubitat Barboſ. *de poteſt. Epiſcop. allegat.* 102. *num.* 44.

Gregorius XIII. in ſua Conſtitutione edita anno 1581. 22. Decembris, quæ incipit, *Dubiis quæ*, inter alia decrevit, Epiſcopum, & Prælatos Monialium à paucis, iiſque ſenioribus, ac Religioſis perſonis comitatos ingredi poſſe Clauſuram Monialium in caſibus *ſuperiùs* conceſſis, & quoad numerum perſonarum comitantium, nullum verbum facit, ſed ad paucos ſeniores, & Religioſos indefinitum numerum ſtatuit, ut patet in dicta Bulla *in ſequenti quæſito.* Et Innocentius IV. in inſtitutione Clariſſarum prima apud Wadingum *in annal. ſub anno* 1219. *num.* 46. præcipit, *Prælatus, cui aliquando fortè intrare licuerit, uno tantum religioſo, atque honeſto ſocio ſit contentus. Quod ſi fortè pro benedictione Abbatiſſæ, vel pro aliqua ſorore conſecranda in Monialem, vel alio etiam modo conceſſum alicui Epiſcopo fuerit Miſſam interius aliquando celebrare, quàm paucioribus poterit contentus ſit ſociis, & miniſtris, & hoc quoque ipſum rariùs alicui concedatur.*

Et Urbanus IV. (teſte Mirand. *loco citat. quæſt.* 2. *art.* 15.) loquens in quadam conſtitutione de Miniſtro Generali fratrum Minorum, quando ingreditur monaſteria Monialium ſibi ſubjectarum, ait, quod ingredi debet cum duobus vel tribus Religioſis, & honeſtis ſociis, ubi non aliquod apponit præceptum, imò videtur relinquere prudentiæ, & arbitrio Prælati intrantis, quod non ſolus, nec verò cum pluri-
2 bus, & exceſſivis ſociis, ſed cum honeſto, & decenti comitatu, debet introire; quod autem ſocii futuri ſint tantùm duo, vel etiam tres, non eſt res tam magni momenti, quæ obligare poſſit ad peccatum mortale, & ad excommunicationis pœnam, idque maximè in his, qui bona fide, atque ſine dolo, & malitia cum ſuis Superioribus intrant. Hæc Miranda *loco citato concl.* 2.

Ex quibus deduci poteſt, quot, & quales homines ſe-
3 cum ducere debeant prædicti Prælati Monialium; nam Summus Pontifex in dicta Bulla paucos debere eſſe comites, ſtatuit, *à paucis, iiſque ſenioribus, ac religioſis perſonis comitati*, & Mirand. *loco citato* tuta conſcientia tres ſocios admittit, & Andreas Victorell. *de orig. & Clauſura monial. loco citat.* & etiam Bonacin. *loc. cit.* quatuor vel quinque ſocios ſeniores, & Religioſos comites admittunt.

Advertit Victorel. *pag.* 39. quod per ly *Religioſos* non
4 intelliguntur homines trium ſolemnium votorum obligatione aſtricti (quos tamen non excludit) ſed qui religioſi moribus, & chriſtiana pietate decorantur; religio enim eſt virtus moralibus virtutibus præſtantior, debitumque famulatum in iis, quæ peculiariter ad divi-
5 num cultum ſpectant, Deo exhibens, ex S. Thom. 2. 2. *quæſt.* 81. *art.* 6.

Advertit etiam, quod ſi ratione ædificii conſtruendi
6 cum Epiſcopo, vel alio Superiore Monialium architectus, vel alius operarius ingrediatur, dictis tamen ſenioribus & religioſis comitibus uti debebunt Epiſcopi, vel Superiores, quia Architectus, vel alius operarius non ingrediuntur tanquam comites, ſed ut artifices.

7 Dices, honeſtatis ne gratia, poſſunt Epiſcopi, vel Superiores cum ex juſtis cauſis intra ſepta Monialium ingrediuntur, ſecum ducere matronas ſeniores, Chriſtianis virtutibus inſignes; nam per verba *perſonis comitatis*, non videntur excluſæ fœminæ, cum nomen *perſona*, etiam fœminas complectatur.

Reſpondeo, quod hoc uſu alicubi receptum ſit neſcio, ut matronæ ſeniores etiam virtutibus, & ſanctimonia claræ, à Prælatis intra ſepta Monialium adeuntibus, quaſi comites adhibentur; ex eodem Victorello *loc. cit.*

QUÆSITUM XI.

Utrum Epiſcopi, & Superiores Monialium ſine juſta cauſa, & comitatu ingredientes Monaſteria Monialium ſibi ſubjectarum, aliqua pœna plectantur?

SUMMARIUM.

1 *Prælati ſæculares Pontificali dignitate præditi intrantes ſine cauſa Clauſuram Monialium, quibus pœnis afficiantur?*

2 *Prælati regulares ingredientes extra neceſſitatem monaſteria Monialium excommunicatione ligantur, & omnibus officiis & dignitatibus privantur.*

3 *Vicarii Generales, & alii Prælati juriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentes, non afficiuntur pœnis comminatis contra Prælatos præditos dignitate Pontificali.*

4 *Prælati Regulares ingredientes Cœnobia Monialium ſibi ſubjectarum extra caſus licitos, an tam prima, quàm ſecunda vice pœnis afficiantur?*

5 *Excommunicatio lata contra ingredientes Clauſuram Monialium à Gregorio XIII. in Bulla, quæ incipit,* Dubiis quæ, *non eſt reſervata Papæ.*

6 *Prælati ingredientes ſepta ſuarum Monialium in caſibus neceſſariis abſque comitatu, & abſque perſonis non religioſis, & ſenioribus, & cum pluribus, quàm quinque, non innodantur excommunicatione.*

Gregorius XIII. in Conſtitutione in fine hujus 1
quæſiti apponenda, ſtatuit, quod univerſi & ſinguli Epiſcopali, ſeu majori dignitate præditi ingredientes extra caſum neceſſitatis, incurrunt interdictum ab ingreſſu Eccleſiæ pro prima vice; pro ſecunda verò contrahunt ſuſpenſionem à Pontificali munere, & à Divinis; pro tertia verò vice, & deinceps excommunicatione ipſo facto afficiuntur.

Prælati verò Regulares excommunicatione ligan- 2
tur, & privatione omnium officiorum, & adminiſtrationum.

Unde infert Bonac. *loc. cit. num.* 11. differentiam inter 3
Prælatos ſæculares dignitate Pontificali præditos, & alios Pontificalem dignitatem non habentes, quod licèt nulli poſſint licitè ingredi Monaſteria Monialium ſibi ſubjectarum, ultra caſus neceſſitatis, ſoli tamen Prælati Pontificali dignitate fulgentes afficiuntur prædictis pœnis, quia de his Prælatis tantùm fit mentio in Bulla; unde Vicarii Generales Epiſcoporum, & quicunque Abbates, & Prælati ſæculares juriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentes, his pœnis non ſubjiciuntur, cum careant dignitate Pontificali, ut ſupponimus, Sanch. *loc. cit. c.* 16. *n.* 99.

Prælati verò Regulares ingredientes Monaſteria 4
Monialium ſibi ſubjectarum ultra dictos caſus neceſſitatis, afficiuntur excommunicatione, & privatione officiorum, non ſolùm dum tertia vice, & deinceps ingrediuntur, verùm etiam prima, & ſecunda vice. Ita Sanch. *loc. cit. n.* 102. & Bonacin. *cit. n.* 11. *verſ. ſecundò patet*, ubi probabilem putat opinionem Llamas *in meth.*

meth.curat. in append. exiſtimantis, Prælatos regulares pœnis excommunicationis, & privationis ſubjici tantummodò pro tertia vice, & ſequentibus, quia in pœnis mitior pars eſt eligenda; tum quia hoc pacto ſervatur proportio inter pœnas Epiſcopis, & Prælatis regularibus inflictas, & ideò probabiliter ſuſtineri poteſt, Prælatos Regulares prima vice interdictos eſſe ab ingreſſu Eccleſiæ, ſecunda vice ſuſpenſos à divinis, tertia vice, & deinceps affici excommunicatione, & privatione officiorum. Hujusmodi autem excommunicatio non eſt reſervata, ut legenti d. Conſtitutionem appoſitam *in-*
5 *fra* clarum eſt, ac per conſequens à quolibet Confeſſario approbato ejus abſolutio impendi poterit, *cap. nuper, de ſent. excommunicat.* & Bonac. *loc. cit. num.* 13. & hæc quod Epiſcopum, & Prælatos ingredientes Clauſuram Monialium ſibi ſubjectarum citra caſus neceſſitatis dicta ſufficiant.

6 Quo verò ad comitatum, dicendum eſt, quod prædicti Prælati ingredientes in caſibus neceſſitatis dicta Monaſteria, non afficiuntur excommunicatione, etiam ſi ſoli ingrediantur, vel etiam ſecum ducant perſonas non religioſas, nec ſenes, & plures, quàm quinque. Quia pœnæ hujus Bullæ extenduntur ſolum ad ingredientes in caſibus non neceſſitatis.

GREGORIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei.
Ad perpetuam rei memoriam.

Dubiis, quæ emergunt, declarationis remedium expedit adhibere. Cum igitur ſuper eo quod optima primùm ratione Concilium ſanxit Tridentinum, deinde in Conſtitutione fel. rec. Pii Papæ V. prædeceſſoris noſtri Nonis Julii, Pontificatus ſui anno tertio, atque idem noſtræ Idibus Junii, Pontificatus noſtri anno quarto editis, fuit proviſum, ne cui in poſterum, niſi in caſibus neceſſariis ſepta monaſteriorum Monialium ingrediendi concederetur licentia, à nonnullis dubitatum fuiſſe ſciamus circa perſonas, quæ alterius ad id licentia non indigent, ſed ſui auctoritate officii nituntur, an liceat eis pro libito ſuæ voluntatis hujusmodi ſepta ingredi, vel potius ſervare debeant ipſi quoque regulam à Concilio præſcriptam. Nos omnem hæſitationis materiam tollere, & viam ſcandalis præcidere, ac Sanctimonialium quiete conſulere volentes, harum tenore auctoritate Apoſtolica declaramus, Prælatos omnes, tam ſæculares, quàm regulares, quibus cura, & regimen Monaſteriorum Monialium quovis modo incumbit facultate ſibi ex officio attributa ingrediendi monaſteria prædicta ita demum uti poſſe, ſi id faciant in caſibus neceſſariis, & à paucis, iisque ſenioribus, ac religioſis perſonis comitati. Quocirca univerſos, & ſingulos Epiſcopali, ſeu majori, ac etiam Cardinalatus dignitate præditos, necnon quorumvis ordinum Abbates, Præpoſitos, Priores, Miniſtros, & alios quoscunque Superiores regulares ſeriò monemus, ut facultate hujusmodi, qui eam habent, præterquam in caſibus, ut præfertur, neceſſariis, neutiquàm utantur. Quod ſi contrafecerint, eadem auctoritate Apoſtolica ſtatuimus, atque decernimus, qui Pontificalis dignitatis fuerint; eos pro prima vice qua contrafecerint, ab ingreſſu Eccleſiæ interdictos, pro ſecunda à munere Pontificali, & à divinis ſuſpenſos, ac deinceps ipſo facto absque alia declaratione excommunicato exiſtere. Regulares verò omni officio, ac miniſterio privato, & excommunicationi ſimiliter ſubjacere. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Generalibus, & Provincialibus Conciliis editis Generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, privilegiis quoque indultis, & litteris Apoſtolicis quibusvis Eccleſiis, earumve Prælatis, aut Ordinibus in genere, vel in ſpecie ſub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, decretis, quovis modo conceſſis, approbatis, & innovatis, etiamſi illis caveretur expreſſe, quod nemo interdici, ſuſpendi, vel excommunicari poſſet per litteras Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam de indulto hujusmodi mentionem, quibus, eorumque totis tenoribus, perinde ac ſi de verbo ad verbum inſererentur præſentibus, ſpecialiter, & expreſſè derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque. Quoniam verò difficile eſſet præſentes ad ſingula loca perferri, volumus earum exemplis etiam impreſſis, manuque Notarii publici, ac ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem fidem in judicio, & extra illud ubique locorum haberi, quæ haberetur ipſis præſentibus, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris die vigeſima tertia Decembris, Milleſimo quingenteſimo octuageſimo primo. Pontificatus noſtri Anno decimo.

QUÆSITUM XII.
De mora facienda ab ingredientibus monaſteria Monialium.

SUMMARIUM.

1 *Ingredientes monaſteria Monialium completo opere, quo mediante ingreſſi ſunt, egredi tenentur.*
2 *Ingredientes clauſtra Monialium cum debita licentia, ſi brevem moram habeant ad inviſendas officinas, &c. ex curioſitate, excuſantur ab omni peccato.*
3 *Ingredientes clauſtra Monialium etiam juſtè, poſſunt graviter peccare ratione alicujus circumſtantiæ.*

Omnes ſupradicti ingredientes monaſteria Moniat
lium tenentur finito opere, & negotio, quo me- 1
diante ingreſſi fuere, de monaſterio egredi, alias graviter peccarent contra obligationem Clauſuræ, maximè cùm licentia ingrediendi haud concedatur, niſi propter miniſteria neceſſaria. Advertunt tamen Doctores, quod parvitas materiæ excuſat à peccato lethali, unde Molfeſ. *in ſum. tr. 1. c. 10. num.* 42. Sanch. *loc. cit. n.* 69. Eman. Ro-
der. *tom. 1. qq. regul. q. 47. art. 11.* Mirand. *loc. cit. q. 2. art.* 2
20. excuſant à peccato mortali, & etiam à veniali breviter immorantes; exempli gratia, ut videant officinas, clauſtra, & ſimilia ex nimia curioſitate, quia ut ait Bonac. *loc. cit. n.* 22. ſic uſu receptum eſt; tum quia cum hoc præceptum morali modo intelligatur, nec venialiter in ipſum delinquitur, ſi mora brevis ſit; illa autem parvitas moræ intelligitur tempus quadrantis horæ; ex Villalob. *in ſumm. tom. 1. tr. 35. diffic. 29. n. 1.* & Diana *in reſol. moralibus tract. de dub. regul. reſol.* 51.

Fateor poſſe graviter peccare etiam in brevi mora,
ratione ſcilicet alicujus circumſtantiæ, ut ſi turpe, & 3
inhoneſtum in Moniales aliquid operarentur; imo probabile putat Bonac. *loco citato* illos in tali caſu affici excommunicatione Papæ reſervata, tanquam violatores Clauſuræ ob malum finem. Sanch. verò *loc. cit.* exiſtimat, licèt mora ſit diutina, & corrupta intentione, ingredientem eſſe à cenſuris liberum, quia re vera hic non dicitur ingreſſus absque licentia, & cenſuræ contra hunc ſolum latæ ſunt, & illi favet Zerola *in praxi Epiſc. in 2. edit. par. 2. verb. Moniales ad quæſ. 8. verſ.* 4. ubi ait, non incurrere cenſuras ex cauſa juſta, & legitima licentia ingredientem, ſi cum Moniali intra monaſterium fornicetur.

QUÆSITUM XIII.
Utrum Fratres Minores ab Eccleſiarum Epiſcopis aliisve Superioribus Monialium invitati, ingredi poſſint intra Clauſuram?

SUMMA-

SUMMARIUM.

1 *Fratres Minores invitati à Superioribus Monialium intra Clauſuram cum illis ingredi poſſunt; ſecus non invitati.*

2 *Cardinales, vel Epiſcopi habentes licentiam ingrediendi monaſterium Monialium cum ſociis, non poſſunt ſibi aſſumere Fratres Minores.*

1 FRatres Minores ingredi poſſunt monaſteria Monialium, quatenus rogentur ab Eccleſiarum Epiſcopis, ſeu aliis Superioribus Monialibus; ex Mirand. *de ſac. monial. q.2. art.3. concluſ.1.* quod per privilegium eiſdem fratribus conceſſum fuit à Leone X. & habetur *in compend. Privil. verb. ingredi monaſteria Monial.* ſecùs dicendum eſt, ſi ab iiſdem fratribus, vel Epiſcopis, aliiſque Superioribus non invitentur, propter ſtrictiorem obligationem Regulæ quam habent ſignanter Fratres Minores, non ingrediendi monaſteria Monialium S. Claræ, & aliarum Monialium ſine ſpeciali Sedis Apoſtolicæ licentia. Portell. *de dub. reg. verbo Clauſura monialium num.17.* Mirand. *loc. cit.* & Sanchez *loc. cit. c. 16. num.17.* ubi ait, quod Fratribus Minoribus interdictus eſt ingreſſus intra monaſteria Monialium à propria regula ſub his verbis, *Præcipio firmiter fratribus univerſis, ne ingrediantur monaſteria monialium, præter illos, quibus à Sede Apoſtolica conceſſa eſt licentia ſpecialis.* Hanc regulam declaravit Gregorius IX. ut habetur apud Collect. Privil. Mend. *verb. ingreſſus monaſter. n.1.* ubi ait, dictum Gregorium IX. intellexiſſe de omnibus Monialium Cœnobiis.

Si dicas, quod Alexander IV. & Innocentius IV. in declaratione ejuſdem Regulæ ſpecificant ingreſſum in ſola monaſteria Monialium incluſarum Ordinis S. Claræ, ex Collect. Privil. *loc. cit. n.5.* Reſpondeo, quod hujuſmodi ſpecificatio, & conceſſio Alexandri, & Innocentii IV. revocata eſt. Videantur Sanchez *loc. cit.* & Collect. *loco citato num.9. & 10.*

2 Ex quibus deducitur, Cardinali, vel Epiſcopo habenti poteſtatem legitimam ingrediendi cum aliquibus ſociis in aliquod Monialium monaſterium, non eſſe integrum, Fratres Minores in ſocios ſibi aſſumere. Mirand. *loc. cit. q.46. art.3.* ratio eſt, quia Cardinalis, & Epiſcop. (ut ſupponitur) Monialium ſuperiores non ſunt.

QUÆSITUM XIV.

Utrum mulieres conjugatæ, & viduæ aliquando ingredi valeant monaſteria Monialium?

SUMMARIUM.

1 *Fœminæ conjugatæ timentes ſævitiam mariti, ſi innocentes ſint, & in monaſteriis Monialium, tolerandæ ſunt; impoſterum tamen recipi non poſſunt.*

2 *Mulier in ſuſpicionem veniens marito, an poſſit monaſterium Monialium ingredi, quatenus timeat, ne ei aliqua vis inferatur.*

3 *Viduæ in monaſteriis Monialium impoſterum recipi poſſunt, niſi Moniales effici velint; etiamſi toto tempore ibi morari promittant.*

1 FOEminæ conjugatæ, quæ ſunt in diſcordia cum maritis, & eorum ſævitiam timent, ſi extra culpam ſint, debent, ſi in monaſteriis morantur, tolerari. Navar. *lib.4. conſ.5. de divortio num.2.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. loc. cit. n.66.* Impoſterum tamen hujuſmodi mulieres non poſſunt recipi, etiam cum licentia Epiſcopi; ita referunt deciſum fuiſſe, Praxis Epiſc. *part.1. verb. monialis §.12.* & Barboſ. *cit. n.66.* Campanil. *in diverſ. jur. canon. rubr.12. c.16. n.30.* Eman. Rod. *in collect. privil. tom.2. pag.521.* Bonac. *loc. cit. q.4. punct.3. n.17.* Joan. de la Cruz *de ſtat. relig. lib.1. c.5. dub.2. concluſ.3.* & Mirand. *de ſacr. monial. cit. art.8.* ubi refert, rejectam fuiſſe petitionem à Sacra Congreg. Cardin. cujuſdam Comitiſſæ, quæ propter quandam infirmitatem à ſuo marito ſeparari cupiebat, & cum tribus filialibus ingredi quoddam monaſterium Monialium.

Si Mulier in ſuſpicionem venerit marito, timeatque ne ab eo aliqua vis ei inferatur, permitti debet, ut monaſterium Monialium ingrediatur, dummodò Conſtitutiones monaſterii non repugnent, & accedat conſenſus ſuperiorum, Abbatiſſæ, & Monialium; & ceſſante poſtea cauſa ingreſſus, debet inde exire: quod ſi ſemel exierit, nunquam poterit idem monaſterium ingredi; dum autem non exit, & intra clauſtra moratur, tenetur, ſicut & aliæ Moniales ad Clauſuram obſervandam; ita referunt deciſum, Zerola *in prax. Epiſcop. verb. Monialis §.12.* & Joann. de la Cruz *de ſtat. Relig. d.c.5. dub.2. concl.3.* Campanil. *loc. cit. n.31.* 2

Viduæ, quæ honeſtatis cauſa ſe in monaſteria Monialium contulerunt, modo ſint bonæ exiſtimationis, tolerari debent, quatenus legibus Monialium pareant, de cætero tamen non ſunt recipiendæ, niſi Moniales effici velint; ita referunt deciſum à S. Congregatione, Mirand. *loc. cit. art.69. in concl.* & Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. loc. cit. n.67.* & Homobonus de Bonis *in examin. Eccleſiaſt. tract.9. q.31.* Campan. *loc. cit. num.30.* reſolventes etiam, non poſſe Epiſcopum dare licentiam Viduæ ingredi volenti, & in habitu laicali permanere, etiam ſi toto tempore vitæ ſuæ illic degere, nec amplius inde exire vellet. 3

QUÆSITUM XV.

Utrum Moniali ex legitima licentia egreſſæ à ſuo monaſterio, ſit interdictus in aliud monaſterium ingreſſus?

SUMMARIUM.

1 *Monialis ejuſdem Ordinis iter agens in hoſpitium admittenda eſt.*

2 *Abbatiſſa abſque alia licentia admittere poteſt; Monialem ejuſdem Ordinis iter agentem in monaſterio.*

3 *Monialis exiſtens in aliqua domo ad ſanitatem recuperandam recreationis gratia ingredi poteſt monaſterium Monialium ejuſdem Ordinis ibidem exiſtens.*

4 *Monialis iter agens, quando ingredi poſſit Cœnobium Monialium alterius Ordinis, & habitus & qua licentia?*

5 *Monialis cauſa animi recreandi: vel cognatæ inviſendæ, ingredi non poteſt monaſterium Monialium diverſi Ordinis.*

IN hac re diſtinguit quadruplicem caſum Sanchez *loc. cit. lib.6. cap.16. num.10.* Primus caſus eſt, quando Monialis ejuſdem Ordinis, & habitus iter agens accederet, in hoſpitium admittenda eſt, & tunc exiſtimat veram eſſe ſententiam Llamas *in meth. curat. in append. in fine §.11.* dicentis, licitum eſſe hanc Monialem admittere; & nulla alia de cauſa, & poteſt etiam Abbatiſſa hanc Monialem admittere abſque licentia Superioris, quia non cenſetur extranea, cum ſit ejuſdem Ordinis, & habitus. Atque adeò prohibitio ingreſſus perſonarum extranearum in Monialium monaſteria non comprehendit hujuſmodi Monialem. 1 2

Secundus caſus eſt, quando in aliqua peculiari domo eſſet, atque ſanitatem recuperaret, velletque cauſa animi recreandi, aut Moniales inviſendi, ingredi aliud monaſterium ejuſdem Ordinis, vel habitus, quod in eo loco eſſet. Et tunc idem credit, quod in caſu præcedenti, 3

denti, propter rationem in eo traditam. Tertius eſt, quando iter agendo, non eſſet monaſterium ejuſdem
4 Ordinis, vel habitus in eo loco, vel ſi eſſet, Moniales nollent eam admittere, nec reperiretur domus, in qua commodè noctem ducere poſſet. Et tunc exiſtimat, legitimam eſſe cauſam, ut ex Prælati Superioris illius monaſterii licentia (quod diverſi Ordinis, aut habitus eſt) poſſit intra illud in hoſpitium admitti, quia Religioſa Charitas, quam inter perſonas Religioſas maximè decet, & honeſtas ſtatus Monialis illius id petit. At abſque prædicta licentia id non liceret, quia cum diverſi Ordinis Monialis ſit, eſt revera reſpectu illius monaſterii extra-
5 nea. Ultimus caſus eſt, quando ſolum animi recreandi, aut Monialis cognatæ inviſendæ gratia, vellet diverſi Ordinis, aut habitus monaſterium ingredi, & tunc licentiam non exiſtimat eſſe juſtam ingreſſus cauſam, nec ſuperiorem poſſe, ex hac ſola cauſa concedere, quod re vera ſit reſpectu illius monaſterii extranea. Quare ſicut reſpectu aliarum perſonarum extranearum hæc non eſt juſta cauſa, ita nec reſpectu hujus Monialis, eo vel maximè, quod per cancellarum feneſtellam, aut crates monaſterii poteſt cognatam inviſere, & alloqui, ita Sanchez *loc. cit.*

At Bonacina *loc cit. q.4. p.1. n.3.* dicit, quod Monialis alterius Ordinis, & habitus non potitur jure ingrediendi an inſtar aliarum fœminarum, & ideo ſi ingrediatur, non excuſabitur à peccato, & à cenſuris, niſi ratione bonæ fidei; quæ ſententia videtur ſatis rigoroſa, quod Monialis alterius cenſeatur tanquam extranea, maximè in caſu ſalvandæ continentiæ, & honeſtatis: ideo ſententiæ Llamas, & Sanchez potiùs adhæreo, maximè ſi in loco non reperiatur domus in qua noctem ducere poſſit, ut præſupponit Sanch. *in 3. caſu.*

QUÆSITUM XVI.

Utrum famulæ, ſeu ancillæ admitti debeant intra monaſteria Monialium?

SUMMARIUM.

1 *Famulæ introducendæ ſunt intra clauſtra Monialium pro illarum obſequiis, dummodo non adſint Converſæ.*

2 *Famulæ ex Privilegiis Apoſtolicis poſſunt quibuſdam conditionibus in aliqua monaſteria introduci.*

3 *Famulæ Monialium obſequio deputatæ Clauſuræ legibus vinciuntur.*

4 *Famulæ, an pro obſequio particularis Monialis introduci poſſint in monaſteria?*

1 INprimis fatendum eſt, poſſe in monaſteriis Monialium introduci de licentia ſuperiorum, fœminas ſæculares in obſequium totius monaſterii, & Monialium, quatenus ſint honeſtæ vitæ, & in monaſterio non adſint Converſæ profeſſæ deſervientes, quia Moniales, quæ ſunt Choro deputatæ, habitum regularem ſuſceperunt, non ut Monialium famulatui, ſed divinis Officiis vacarent; unde juſta erit, & ſufficiens cauſa, & moraliter neceſſaria, introducere ancillas in ſervitium Monialium ad hoc, ut vilioribus exercitiis mancipentur; ut docet Eman. Roder. *qq. regul. tom.1. q.46. art.7.* & etiam, ut Monialibus infirmis, & ſenectute laborantibus, aliiſque ad earum ſtatum, decentiam, & reverentiam deſerviant; & non ſolùm introduci debent in Monaſteriis, quæ clauſuram non promiſerunt, & ad illam ſervandam voto, vel præcepto non ſe obligarunt, verùm etiam in aliis clauſuræ legibus ſubjectis, licèt S. Claræ, ubi non adeſſent Converſæ, ſed hoc de licentia potentium illam concedere.

2 Paulus III. anno 1536. conceſſit Monialibus omnibus, etiam S. Claræ Provinciæ Caſtellæ, ut certum famularum numerum poſſint habere, & Pius V. anno 1569. indulſit Commiſſario fratrum minorum in Curia Romana exiſtenti, ut in quolibet monaſterio ſui Ordinis poſſint Moniales habere tres, vel quatuor ancillas pro ſervitio communi monaſterii, ſi commodè eas ſuſtentare poſſint, & dummodò ſint ſanctæ vitæ, & è conventu non egrediantur; ex Mirand. *loc. cit. q.2. art.5. concl.1. & 2.* Lezana *tom.1. cap.25. n.32.*

Ideò non poterunt pro libito ſuo ingredi, & egre- 3
di, quia legibus clauſuræ ſubjectæ cenſentur; ſic decrevit Sacra Congregatio Cardin. in una Abulenſ. cui ſub his verbis ſupplicavit Reverendiſſimus Epiſcopus Abulenſis; *Illuſtriſſimi, & Reverendiſſimi Domini, Abbatiſſa, & Moniales monaſterii Sanctæ Annæ Ordinis Sancti Bernardi propè, & extra muros Civitatis Abulenſis, quæ Epiſcopo Abulenſi immediatè ſubjectæ ſunt, prætendunt quod intra Clauſtra monaſterii pro ſervitio Monialium poſſunt habere, & retinere quaſdam Ancillas in habitu, & vita ſæculari degentes, quibus Clauſtra intrare, & exire, etiam quandoque libuerit, & alias de novo poſſe recipere, teſtantur; Quod ſi contra decreta Conc. Trident. & Apoſtolicas Conſtitutiones, Reverendiſſimus Dominus Epiſcopus Abul. Monialibus prohibuit, ne intra Clauſtra dicti monaſterii prædictas Ancillas ſæculares ulterius de novo perciperent; ſed Abbatiſſa, & Moniales contra præceptum dicti Epiſcopi inſurgunt, ex eo quod aſſerunt habere conſuetudinem recipiendi, & retinendi dictas Ancillas; Quare Reverendiſſimus Epiſcopus Abulen. Illuſtriſſimis, & Reverendiſſimis Dominationibus Veſtris ſupplicat, dignentur illi reſcribere, quid in hoc Sacra Congregatio faciendum fore, dignum judicabit.* In Congregatione autem confirmatum, & approbatum fuit quidquid per Reverendiſſimum Epiſcopum proviſum fuit, ut *ſupra*, ac executioni demandari, &c. Ita refert Campanil. *in diverſ. jur. canon. rubr.6. num.38.* & Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. cit. num.61.* & Eman. Roder. *loc. cit. quæſt. 46. art.7.* & Mirand. *loc. cit. concluſ.2.* Ex quibus infertur cum Sanch. *loc. cit. cap.16. num.66.* nimis ſtrictè locutum fuiſſe Llamam *in meth. cur. in append. §.11. in fine*, ubi non admittit hujuſmodi ancillas, niſi in caſu 4
quaſi extremæ neceſſitatis; Verum quidem eſt, quod pro privatæ Monialis miniſterio in monaſteriis Monialium non ſunt admittendæ, niſi quando ſpecialis ratio magnæ nobilitatis hoc poſtularet.

Nec obſtat Conſtitutio Gregor. XIII. quæ incipit *Deo ſacris*; nam poſt dictam Conſtitutionem, aliam edidit ſequentis tenoris.

Dilecte fili, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem; Significaſti nobis, te in omnibus ferè Monialium Hiſpaniæ monaſteriis, quæ curæ, & regimini fratrum tui Ordinis ſubſunt, eam inveniſſe morem, ut Coquinæ, Refectorio, Horto, & aliis ejuſmodi adhibeantur ancillæ, quia talibus rebus Moniales nolunt ſe immiſcere; quæ tamen ancillæ, dum ibi operantur, clauſuram egredi ſolitæ non ſunt: & cum incertum ſit, vera ne conceſſione, vel potius conſuetudine, ſed abuſu, hæc invaluerint, ſupplicaſti etiam ut aliqua opportuna ineatur ratio, quâ ipſarum Monialium conſcientiæ ſecuritati melius conſulatur. Nos igitur hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, tibi, ut in quibuſvis monaſteriis, hoc neceſſarium eſſe duxeris, & donec converſas apud ſe receperint, denis Monialibus, ſingulas haberi ancillas indulgeas, quæ ancillæ ſicut Moniales Clauſuræ legem ſervent, & ibi perpetuò durante ipſarum vita, maneant, & converſarum loco ſint, ſed tamen infirmitate incurabili, vel perpetua ingruenti, aut ob corruptos mores inde educi ſuperiorum judicio poſſint, ita, ut in eiſdem monaſteriis, aut aliis amplius non recipiantur, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium facultatem tribuimus. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis,

ceteris-

cæteriſque in contrarium facientibus quibuscunque. Dat. Rom. &c. Eandem Conſtitutionem referens Peirinus *tom. 2. privilegiorum ſui ordinis Conſtit. 9. Pii V. n.* 31. putat idem procedere in ſuo ordine, nempè pro Monialibus curæ fratrum Minimorum ſubjectis licèt prædictæ Moniales, ut ipſe ait, ſtrictiſſimam ſervent clauſuram, ita ut nulla perſona abſque licentia Papæ in eorum monaſteria ingredi poſſit.

QUÆSITUM XVII.

An matribus, ſeu ſororibus Monialium permitti debeat ingreſſus intra Clauſtra monaſterii in aliquo caſu?

SUMMARIUM.

1 *Matribus, ſeu ſororibus Monialium non permittitur ingreſſus intra Clauſuram, ut eas ægrotantes viſitent.*

2 *Matres, & ſorores Monialium ingredi non poſſunt earum Clauſtra, quando habitum ſuſcipiunt, vel profeſſionem emittunt.*

1 EManuel Roder. *loc. cit. art.* 11. negativam partem ſuſtinet, quia hujuſmodi ingreſſus non eſt neceſſarius neceſſitate morali, verb. gr. ſi mater, vel ſoror ingrederetur, ut mederetur ægritudini ſuæ Monialis, vel ut illi in extremis laboranti aſſiſteret; imò præſentia matris, ſeu ſororis morientem majori afficit triſtitia, & potius diſtrahit Monialem infirmam, ab intenſione amoris, & charitatis, quam erga Deum, maximè eo caſu habere debet, quia dicit ille, quod dominus Monialium ſponſus eam *docebit ſcientiam, & intelligere faciet per claram viſionem, ſi fuerit ablactata à lacte, & avulſa ab uberibus*; imo aſſerit, hoc declaratum fuiſſe à Sacr. Congregat. Cardin. hic præciſis verbis; *Non licet Epiſcopo licentiam dare matri, & ſororibus, & conſanguineis monaſterium ingrediendi, cauſa viſitandi filiam, vel ſorores, quæ gravi aliqua infirmitate detinentur etiamſi ſint in mortis periculo, & minus quando filia, aut aliæ profeſſionem emittunt, vel habitum ſuſcipiunt religionis.*
2 Idem referunt deciſum, Zerola *in praxi Epiſcop. part. 1. verb. Moniales §. 8.* Quaranta *in ſumm. Bull. verb. monaſteria Monialium verſ. ſed an liceat.* Joann. de la Cruz *de ſtat. Relig. cap. 5. dub. 2. concluſ. 3. notat. 3.* Mirand. *loco citat. quæſt. 2. articul.* 8. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. alleg.* 102. *num.* 68. Sanchez *loc. cit. num.* 67. Cuccus *lib. 3. inſt. majorum tom. 2 num.* 12. Novarius *in ſumm. Bull. verb. Clauſura n.* 3. Lezan. *tom. 1. c. 25. n.* 30.

QUÆSITUM XVIII.

Utrum mulieres ingredi poſſint ſepta monialium?

SUMMARIUM.

1 *Ingreſſus intra clauſtra Monialium non ſolum viris, verùm etiam Mulieribus interdicitur.*

2 *Fœminæ ingredi Clauſuram Monialium ſine licentia, etiam prætextu ſumendi habitum regularem, prohibentur ſub cenſuris.*

3 *Mulier, ſecluſa bona fide, & zelo, & timore, ne ingreſſus ejus à parentibus impediatur ingrediens Clauſuram Monialium, incurrit excommunicationem.*

4 *Abbatibus, & Abbatiſſis prohibetur, ne quemquam intra ſepta monaſterii ingredi permittant.*

5 *In pœnalibus maſculinum, an includat fœmininum?*

6 *Fœminæ abutentes licentiis pro ingreſſu Cœnobii Monialium cenſuris ligantur.*

1 NOn ſolum viris, verùm etiam fœminis interdictus eſt in monaſteria Monialium ingreſſus, ut Superioribus quæſitis multoties dictum eſt, & probatum, præſertim *ex c. periculoſo, de ſtat. reg. in 6.* & ex Conſtit. Pii V. quæ incipit *Circa Paſtoralis*, relata *ſupra diſp.* 18. *q.* 3. & ex Conc. Trid. *ſeſſ. 25. de regul. c. 5.* & Bulla Gregorii XIII. quæ incipit *Ubi gratiæ*, quæ habetur *ſupra in diſp.* 22. *q.* 1. In quibus ſanctionibus fœminæ non ſimpliciter prohibentur ingredi ſepta Monialium, imò etiam pœnis plectuntur, ut diximus *locis citatis*, etiam ſi fœmina ingrederetur, ut Monialium habitum ſumeret, quia talis ingreſſus ſine licentia, etiamſi ingrediens juſtam haberet cauſam ingrediendi, prohibitus eſt omnibus perſonis cujuſcunque generis, aut conditionis, vel ſexus fuerint, poſtquam ad eam ætatem pervenerint, quæ ad rationis uſum requiritur, ut docet Sanchez *in decal. lib. 6. c. 16. n.* 74. & Riccius *reſol.* 544 *part. 1. n.* 4. 2

Unde mulier ingrediens Monaſterium Monialium, ſecluſa bona fide, & zelo religionis, & timore, ne ingreſſus à conſanguineis impediatur, ſubiit excommunicationem, & pœnas ſupradictas, quia ad eam vitandam ultra cauſam juſtam, deſideratur licentia Superioris. Ex quo infertur fœminam nobilem, & generoſam, exempli gr. Marchioniſſam, vel Duciſſam admitti non poſſe intra clauſtra Monialium ob aliquam commoditatem, quia in hoc nulla eſt neceſſitas; tum quia hoc prohibitum extat à Sacra Congreg. Cardin. ut referunt Barb. *de offic. & poteſt. Epiſcop. alleg.* 102. *n.* 67. Lezana *tom. 1. ſum. cap. 25. n.* 30. & Mirand. *de ſacr. Monial. qu. 2. art.* 7. 3

Et præcipitur in *ſupra* citata Bulla *Ubi gratiæ*, Abbatiſſis, Abbatibus, & aliis Superioribus, & perſonis utriuſque ſexus quocunque nomine vocentur, *Ne in monaſteria, domos, & loca ſua quemquam prætextu hujuſmodi licentiarum, & facultatum ingredi faciant, vel permittant*, per quæ verba fœminæ non tantùm ingredi non poſſunt prætextu facultatum, imò prohibetur Superioribus, & Abbatiſſis, ne illas ingredi permittant. 4

Si dicas, quod in textu habetur verbum *quemquam*, non autem *quamcunque*, ergo in dicta Bulla prohibetur Abbatiſſis, & Superioribus, ne viros, non autem fœminas, ingredi permittant, maximè cum in pœnalibus maſculinum non includat fœmininum, ut probat Anton. Gabr. *in commun. opin. tit. de verb. ſign.* 5

Reſpondeo includi etiam per illud verbum *quemquam* fœminas, ut benè probat Eman. Roder. *tom. 1. qq. regul. q. 47. art.* 3. eo quod maſculinum etiam fœmininum ſæpe includit, ex Tiraquell. *tract. conſang. §. 1. gloſſ. 9. num.* 221. Decio *vol. 3. conſ.* 413. & Menoch. *de adipiſc. poſſeſſ. remed. 4. n.* 61. & conſtat *ex l. 1.* ubi Barthol. *ff. de verb. ſignif. l. ſi quis major. C. de tranſ. Gloſſ. final. in l. ſi quis in tantam. Cod. unde vi.*

Probatur inſuper ex Bulla Pauli V. quæ incipit *Monialium ſtatus*, ſupra poſita *diſp. 22. quæſ.* 2. ubi Abbatiſſæ, & Prioriſſæ fœminas recipientes intra ſepta monaſterii incurrunt cenſuras.

Denique Sacra Congreg. Concilii in una Bonon. 31. Januar. 1617. ſtatuit, quod *Monialium ſepta non licet mulieribus ſæcularibus in neceſſitatis articulo ingredi, etiam permittente Epiſcopo, cum id illi prohibitum ſit.*

Quod ſi prædictæ fœminæ in hac re abuterentur, (quod abſit) licentiis ingrediendi monaſteria Monialium, incurrerent cenſuras in ſequenti ejuſdem Pauli V. Bulla, contentas. 6

PAULUS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

FAcultatum plura monaſteria Monialium ingrediendi abuſus tollere volentes; Tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus, quod nulla perſona cujuſcunque gradus, ſtatus, & conditionis, & præeminentiæ exiſtat, etiam Ducali, & Marchionali, aut alia dignitate præfulgeat, vigore licentiarum plura monaſteria, Domos, & loca Monialium pluribus vicibus ingrediendi, etiam abſque cauſa (in totum, ſeu in univerſa, non autem in eorum aliqua, vel ſingula) à Nobis, vel prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus ſub quovis tenore, vel forma, etiam Motu proprio conceſſarum, & expeditarum, aut in poſterum forſan

forſan concedendarum, & expediendarum aliqua, vel ſingula monaſteria pluribus vicibus ingredi poſſit, ſed licentiæ hujuſmodi reſpectu univerſorum, non autem aliquorum, vel ſingulorum monaſteriorum ſuffragentur; ita ut cui bis in anno, ſeu amplius plura monaſteria ingredi conceditur, bis vel amplius tantum univerſe, non autem coram aliqua, vel ſingula ingredi liceat, etiamſi prædicta monaſteria in diverſis Civitatibus, Terris, Diœceſibus, & locis exiſtant.

Iisdemque mulieribus aliter quàm, ut præfertur, eaſdem licentias interpretari, aut illis uti, ſub cenſuris, & pœnis à Conc. Trid. & Apoſtolicis Conſtitutionibus intra ſepta monaſteriorum Monialium abſque licentia ingredientibus inflictis, ipſo facto incurrendis, eadem auctoritate prohibemus; præmiſſis, & aliis quomodolibet in contrarium quibuscunque non obſtantibus.

Volumus autem, ut harum litterarum exemplis, etiam impreſſis, & manu Notarii publici ſubſcriptis, ac ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ iiſmet præſentibus adhiberetur ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Dat. Romæ, &c. Anno 1608. Pontificat. ſui quarto, die prima Septembris. Et Laërtio Cherubino *in tom. 3. Bullar. Conſtit. 52. ejuſdem Pauli V.*

QUÆSITUM XIX.

Utrum Mulieres habentes licentiam à Sede Apoſtolica ingrediendi monaſteria Monialium, poſſint nullo expectato conſenſu ingredi?

SUMMARIUM.

1 *Mulieres licentiam ingrediendi ſepta Monialium habentes expectare debent conſenſum Monialium.*

2 *Monialium conſenſus pro licentia mulierum ingredientium ſepta monaſterii qualis eſſe debeat?*

2 SI aliquibus Mulieribus ſæcularibus Summus Pontifex licentiam conceſſerit ingrediendi monaſteria Monialium, ingredi poterunt, habito tamen prius, & expectato conſenſu Monialium capitulariter præſtito per ſuffragia ſecreta, juxta Bullam Urbani VIII. nunc feliciter regnantis, tenoris ſequentis.

URBANUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei.
Ad futuram rei memoriam.

SAcroſanctum Apoſtolatus miniſterium, quod ineffabilis divinæ ſapientiæ providentia humilitati noſtræ, nullo licèt meritorum ſuffragio, credidit, jugiter poſtulat, ut inter multiplices paſtoralis officii curas, illam ſedulò amplectamur, quæ Sanctimonialium quieti opportunè conſulitur. Cum itaque plures licentiæ monaſteria Monialium ingrediendi, diverſis mulieribus ſæcularibus, ſub certis modo, & forma tunc expreſſis, à Nobis, & à diverſis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris conceſſæ fuerint, eædemque mulieres in vim licentiarum prædictarum monaſteria hujuſmodi, non niſi de expreſſo earundem Monialium, & illorum Superiorum conſenſu, ingredi poſſint, ſeu debeant. Nos omnem dubitandi materiam, quæ ſuper modo conſenſum hujuſmodi præſtandi, forſan oriri poſſet, è medio tollere volentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, harum ſerie decernimus, atque declaramus, conſenſum dictarum monialium, de cætero per eaſdem moniales capitulariter, & per ſecreta ſuffragia præſtandum eſſe, & præſtari debere, aliàs licentiæ hujuſmodi mulieribus, quibus conceſſæ fuerunt, nullatenus ſuffragentur, & quæ Sanctimonialium monaſteria vigore licentiarum prædictarum, abſque conſenſu capitulariter, ut præfertur, præſtito, ingredi præſumpſerint, ſententias, cenſuras, & pœnas contra clauſuras monaſteriorum monialium violantes inflictas, ſe noverint incurſuras, ſicque & non aliter per quoscunque Judices ordinarios, & Delegatos, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, in contrarium facien. Non obſtantibus quibuscunque. Volumus autem, ut præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Dat. Tuſculi ſub Annulo Piſcatoris, die xxvij. Octobris M.DC.XXIV. Pontific. noſtri anno ſecundo.

Ex prædicta Conſtitutione enodantur quinque difficultates, quas proponit Peirinus *in formulario ſub lit. M. c. 3. num. 5.* Prima; An poſito tali Privilegio poſſint dictæ mulieres ingredi monaſterium abſque conſenſu Monialium. Secunda; An poſito, quod conſenſus requiratur, ſufficiat conſenſus Abbatiſſæ, an verò omnium monialium. Tertia: An dato, quod requiratur conſenſus monialium, is debeat præſtari ab illis capitulariter congregatis, an verò ſufficiat præſtari ab iis ſigillatim. Quarta, poſito quod debeat præſtari à monialibus capitulariter congregatis, an per vota ſecreta, vel publica præſtari debeat. Quinta, An conſenſus Superiorum monialium requiratur.

Præter has difficultates poteſt adhuc dubitari, An prædictus conſenſus debeat ab omnibus monialibus præſtari, ita ut deficiente una non valeat, an verò ſufficiat, ſi præſtetur à majori parte. Cui dubitationi reſpondeo ſufficere, quod conſenſus ſit à majori parte monialium capitulariter congregatum præſtitus juxta ea, quæ traduntur in *c. 1. de his, quæ fiunt à majori par. cap.* cum enim Summus Pontifex hujuſmodi punctum non determinet, cenſendum eſt, illud reliquiſſe diſpoſitioni juris communis. *l. commodiſſimè, ff. de lib. & poſthum.* 1

QUÆSITUM XX.

Utrum Imperatores, Imperatrices, Reges, & Reginæ poſſint ingredi monaſteria Monialium?

SUMMARIUM.

1 *Imperatores, Imperatrices, Reges, & Reginæ non comprehenduntur in decretis Apoſtolicis prohibentibus ingreſſum monaſteriorum monialium.*

2 *Imperatrices, & Reginæ, quo comitatu ingredi queant Clauſtra monialium?*

ALiqui Doctores, inter quos Bonac. *loc. cit. n. 4.* docent, probabiliter ſuſtineri poſſe, Imperatores, Imperatrices, Reges, & Reginas, aliasq; cujuscunq; dignitatis perſonas, non valere ingredi monaſteria monialiũ; quia caput *periculoſo, de ſtat. regul. in 6.* & Concilium Trident. *ſeſſ. 25. cap. 5.* generaliter, & abſolutè loquuntur de perſonis cujuscunque generis, & conditionis.

At Sanch. *loc. cit. lib. 6. c. 16. n. 3.* ait, non comprehendi in dd. decretis Bonif. VIII. d. c. *Periculoſo*, & Conc. Trid. Imperatores, Imperatrices, Reges, & Reginas, filios, & filias eorum, quia Greg. XIII. in Bulla, quæ incipit, *Ubi gratiæ*, poſtquam dixit perſonas cujuscunque conditionis ea prohibitione comprehendi, addit, id eſſe verum, licèt illæ perſonæ Comitiſſæ, Marchioniſſæ, & Ducíſſæ ſint; quo loquendi modo ſatis indicat, non prohiberi Imperatores, & Imperatrices, Reges, & Reginas, filios, & filias, ingredi prædicta monaſteria, cum ſint perſonæ altioris, & eminentioris dignitatis & gradus; atque ita affirmat Eman. Roder. *loco cit. quæſt. 48. art. 1.* imò Bonac. non damnat ſententiam Sanchez & Eman. Roder. ſed eam probabilem arbitratur. 1

Non tantùm prædictæ ingredi poſſunt dicta monaſteria, verùm etiam fœminæ, quæ eas comitari ſolent; cum non ſit credendum, mentem Pontificis eſſe, has perſonas ingredi aliter quàm earum dignitatem decet; quod tamen videtur cum Sanch. *in decal. lib. 6 c. 17. n. 6.* meliùs limitandum, ut ingrediantur comitatæ paucis fœminis ſenioribusque, & bonæ famæ, juxta ſtatutum Greg. XIII. pro ingreſſu Prælatorum in caſu neceſſitatis; quicquid dicat Bonac. *loc. cit.* 2

DISPU-

DISPUTATIO XXV.

De Acceſſu ad monaſteria Monialium.

Quæſ.I. *Acceſſus ad monaſteria Monialium, quibus ſit prohibitus?*
II. *Utrum Epiſcopi, aliique Prælati extra ſuam Diœceſim poſſint accedere ad monaſteria Monialium, illasque alloqui ſine licentia earundem Ordinarii, vel Superioris?*
III. *Utrum aliquibus Regularibus ex vi propriæ Regulæ prohibeatur acceſſus ad monaſteria Monialium?*
IV. *Regulares accedentes ad monaſteria Monialium, quibus pœnis plectantur?*
V. *Regulares colloquentes Moniales ſine licentia, quo peccato afficiantur?*
VI. *De pœnis contra Laicos, & Clericos monaſteria Monialium frequentantes.*
VII. *An Excommunicatio ab Epiſcopo lata contra accedentes ad monaſteria Monialium incurratur ab accedentibus ad monaſteria exempta?*
VIII. *De quibusdam reſolutionibus circa acceſſum, & collocutionem cum monialibus.*
IX. *Utrum Regulares, & exempti afficiantur cenſuris, & pœnis, contra accedentes, vel colloquentes cum Monialibus, ab Epiſcopo inflictis?*
X. *Utrum prohibitum ſit ſcribere, & mittere epiſtolas Monialibus?*

QUÆSITUM I.

Acceſſus ad monaſteria Monialium, quibus ſit prohibitum?

SUMMARIUM.

1 *Acceſſus ad monaſteria Monialium ſine rationabili cauſa eſt omnibus prohibitus.*

2 *Clerici, & Laici quibus pœnis afficiantur, accedentes ad monaſteria Monialium ſine licentia, & rationabili cauſa?*

3 *Regulares in materia odioſa non veniunt ſub nomine Clericorum.*

4 *Monaſteria Monialium longe à monaſteriis Monachorum collocanda ſunt.*

5 *Acceſſus ad Cœnobia Monialium Regularibus omnibus interdictus eſt.*

6 *Loquendi in Parlatorio Monialium, quibus temporibus ſit prohibitum?*

1 De jure communi omnibus videtur prohibitus acceſſus ad monaſteria Monialium ſine rationabili cauſa *in cap. monaſteria, de vit. &*
2 *honeſtat. Clericor.* in quo capite ſignanter habetur prohibitio pro laïcis, & clericis, & eſt textus Alexandri III. in Concilio Lateranen. ubi hæc adnotantur verba; *monaſteria Sanctimonialium, ſi quis Clericis ſine manifeſta, & rationabili cauſa frequentare præſumpſerit, per Epiſcopum arceatur, & ſi non deſtiterit, ab officio Eccleſiaſtico reddatur immunis, & ſi laici Excommunicationi ſubdantur, & à cœtu fidelium fiant penitùs alieni.* Et in cap. *Periculoſo, de ſtat. regul. in 6.* ſimiliter habetur; *Ne quis absque ſpeciali facultate, & ſine rationabili, & manifeſta cauſa ingrediatur, vel accedat ad monaſteria Monialium.*

Et in Concilio Matiſconenſe 1. *ſub anno Chriſti* 581. *can.* 2. habetur.

Ut nullus Epiſcopus, Presbyter, Diaconus, Clericus, vel quicunque ſecularis in monaſteriis puellarum, niſi probatæ vitæ, & ætatis provectæ, præter utilitatem, aut quamcunque reparationem monaſterii, ad quascunque earum neceſſitates habitare, aut ſecretas collocutionis habere præſumant: nec extra ſalutatorium, aut Oratorium ulteriùs ingredi permittantur. Præcipuè Judæi, non quorumcunque negotiorum occaſione, puellis intra monaſterium Deo dicatis aliquid ſecretiùs colloqui, aut familiaritatem, vel moras ibi habere præſumant. Idem pro Hebræis ſtatuit Sacra Congregat. Cardin. ſub die 18. Novembr. 1584. apud Gavant. *in manual. Epiſcop.*
3 *verb. Hebræi n.* 22. In quibus canonibus non comprehenduntur Regulares, quia ſub nomine Clericorum in materia pœnali, & odioſa non veniunt; ex Panorm. *de vit. & honeſtat. cleric. n.* 14. Sanchez *in decal. lib. 6. cap. 16. n.* 106. quicquid dicat Hieronym. Rod. *in compend qq. regul. reſol.* 26 *n.* 45. Et in Concilio Agathenſe *ſub anno Chriſti* 506. *canone* 28. habentur hæc verba; *monaſteria* 4
puellarum longiùs à monaſteriis Monachorum, aut propter inſidias diaboli, aut propter oblocutiones hominum, collocentur. ex Jacobo Sirmondo *in 1. tom. Concil. antiq. Galliæ loc. cit.*

Regularibus verò prohibetur acceſſus ad monaſteria 5
Monialium *in cap. definimus* 18. *q.* 2. ubi habetur, quod *ſi contigerit monachum, aliquam ſuam propinquam videre velle, ut in præſentia Abbatiſſæ huic confabuletur per modica, & compendioſa verba, & in brevi ab ea diſcedat.* Et in Concilio Hiſpalenſ. 2. *c.* 11. ſtatuitur, quod *circa monachos talis cautela ſervetur, ut remoti, Monialium familiaritate, neque uſque ad veſtibulum habeant accedendi familiarem permiſſum; ſed neque Abbatem, nec eum, qui præficitur extra eam, quæ præeſt, loqui Virginibus Chriſti aliquid, quod ad inſtitutionem, vel adminiſtrationem earum pertinet, liceat, nec cum ea ſola, quæ præeſt frequenter eos loqui oportet, ſed ſub teſtimonio duarum, vel trium ſororum; ita ut rara ſit acceſſio, & brevis omnino locutio.*

Et in Concilio Cabilonenſe II. canon. 56. ſancitur, *A* 6
Veſpera uſque ad primam, neque Abbatiſſa, neque aliqua Sanctimonialium cum quibuslibet maſculis nullum colloquium habeant, niſi fortè talis fuerit occaſio, quam evitare non poſſint, & ſi neceſſitas incubuerit, id coram teſtibus facere debebunt; in tom. 2. Concil. antiq. Galliæ ſub anno 813. Et in Regula S. Claræ c. 5. decernitur. *Nulla ante Solis ortum, vel poſt Solis occaſum loqui ad Cratem ullatenus debet. In quadrageſima S. Martini, & quadrageſima majori nulla loquatur ad locutorium, niſi Sacerdoti cauſa Confeſſionis, vel alterius manifeſtæ neceſſitatis, quod reſervetur in prudentia Abbatiſſæ, vel ejus Vicariæ.* Eandem ferè prohibitionem habent omnes Moniales in decretis Synodalibus Epiſcoporum, & ſuorum Superiorũ.

In Concilio Pariſienſe 6. *c.* 46. *in tomo 2. Conciliorum antiquorum Galliæ* ſub anno Chriſti 829. pariter inhibetur ſimilis acceſſus per verba, ſequentis tenoris.

Comperimus quosdam canonicos, & monachos, poſthabito Religionis ſuæ pudore, monaſteria Sanctimonialium, tam monacharum, quàm canonicarũ, inconſulto Epiſcopo ſuo, impudenter, atque irreverenter adire. Qui obtendere ſolent, ſe non ob aliud illuc accedere, niſi aut propinquitatis, aut familiaritatis, aut certè neſcio cujus collocutionis

gratia. Quod factum, quia nec canonico, nec monaſtico congruit propoſito, prorſus interdicimus: niſi fortè cauſa prædicationis aut certè inevitabilis neceſſitas id facere coegerit, & hoc nullatenus ſine licentia Epiſcopi, aut illius, qui vice illius fungitur, fieri præſumatur. Quòd ſi ſermo prædicationis faciendus eſt, congruo in loco coram omnibus fiat. Si verò colloquendum cum aliqua Sanctimonialium ratio expoſtulat, id non alicubi, niſi in conſtituto loco, id eſt in auditorio, ſub teſtimonio virorum religioſorum & religioſarum fœminarum fiat. Quando verò à Sacerdotibus in monaſteriis puellaribus Miſſarum celebrationes faciendæ ſunt, cum miniſtris ſibi deputatis ingrediantur; quibus ritè peractis, non ad ſecretas collocutiones Sanctimonialium ſe ullo modo divertant, ſed cum miniſtris ſuis illicò egrediantur. Porrò ſi Sacerdotibus Sanctimoniales peccata ſua confiteri voluerint, id non niſi in Eccleſia, coram Sancto altari, adſtantibus haud procul teſtibus faciant. Si autem infirmitas præpedierit, ut in Eccleſia eadem confeſſio fieri nequeat in quacunque libet domo facienda eſt, non niſi teſtibus ſimiliter haud procul adſtantibus, fiat. Nullo modo quippe videtur nobis convenire, ut monachus, relicto monaſterio ſuo, idcirco Sanctimonialium monaſteria adeat, ut confitentibus peccata ſua modum pœnitentiæ imponat. Nec etiam illud videtur nobis congruum, ut Clerici, & Laici, Epiſcoporum, & Presbyterorum, Canonicorum judicia declinantes, monaſteria Monachorum expetant, ut ibi monachis ſacerdotibus confeſſionem peccatorum ſuorum faciant, præſertim cùm eiſdem Sacerdotibus Monachis id facere fas non ſit, exceptis his duntaxat, qui ſub Monaſtico Ordine ſecum in monaſteriis degunt. Illis namque eſt confeſſio peccatorum facienda, à quibus ſubinde, & modus pœnitentiæ, & conſilium ſalutis capiatur, & à quibus poſt tempora pœnitentiæ peracta, ſecundum canonicam inſtitutionem, ſi Epiſcopus juſſerit, reconciliato mereatur. Pœnitentia porrò non in multitudine annorum, ſed potius in contritione cordis, & corporis eſt æſtimanda. Epiſcopis ſanè idcirco ſummoperè providendum eſt, ne canonicorum, aut monachorum acceſſus indiſcretus in monaſteriis puellaribus paſſim fiat, quia per ſæpè hac occaſione multos utriuſque Ordinis, canonici videlicet, & Monaſtici, viros muſcipulam diaboli incurriſſe, cognovimus. Cùm igitur canonicis illicitus ſit ſupra memorata rei gratia, monaſteria puellarum adire, unde tanta tranſgreſſionis mos inolevit, ut monachi hanc ſibimet licentiam faciendi uſurpare tentaverint, cùm canonica auctoritas doceat, Monachos quietem debere diligere, & intentos eſſe tantummodò jejunio, & orationi in locis, quibus renunciaverunt ſæculo, permanentes, ut nec Eccleſiaſticis nec ſæcularibus negotiis communicent, nec in aliquo ſint moleſti, propria monaſteria deſerentes, niſi fortè eis præcipiatur propter opus neceſſarium ab Epiſcopo Civitatis? His ita ex Canonica auctoritate præmiſſis, oportet, ut canonici, & monachi ſe ab hoc illicito facto cohibeant, ne conſignat eos canonica cenſura percelli, quæ dicitur: Tranſgredientem verò hanc definitionem noſtram excommunicatum eſſe decrevimus, ne nomen Domini blaſphemetur. Qualiter autem collocutiones fœminarum his, qui ſacris officiis mancipati ſunt, vitandæ ſint, vita B. Auguſtini, & Beati Ambroſii, & dicta SS. Cypriani, atque Hieronymi, & aliorum plurimorum apertè oſtendunt.

In jure autem novo extat decretum Sacræ Congregationis Cardin. juſſu Sixti V. editum, de quo *infra quæſ. 4.*

QUÆSITUM II.

Utrùm Epiſcopi, aliiſque Prælati extra ſuam Diœceſim poſſint accedere ad monaſteria Monialium, illaſque alloqui ſine licentia illarum Ordinarii, vel Superioris?

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus extra ſuam diœceſim eſt perſona privata.*

2 *Epiſcopi, aliique Prælati comprehenduntur in Conſtitutionibus Apoſtolicis prohibentibus ingreſſum, & acceſſum ad monaſteria Monialium.*

3 *Vicarius Epiſcopi non poteſt accedere ad monaſteria Monialium extra diœceſim exiſtentia.*

4 *Epiſcopus accedens, ſeu ingrediens monaſteria Monialium non ſibi ſubjectarum, qua pœna ſit plectendus.*

STephanus Gratianus *tom. 2. diſputationum forenſ. c. 392. n. 1.* reſpondit negativè, quia ſtatim, quod Epiſcopus eſt extra ſuam diœceſim dicitur perſona privata; quod etiam confirmat exemplo Præſidis extra ſuam Provinciam, & Archiepiſcopi committentis crimen in Parochia alterius Archiepiſcopi, vel Epiſcopi ſuffraganei: poterit enim tunc judicari ab illo Archiepiſcopo, ſeu Epiſcopo *argumento cap. duo 68. diſtinct.* quaſi ratione delicti, tam Præſes, quàm Archiepiſcopus efficiantur minores, & privatæ perſonæ, ita Innoc. *in cap. cum inferior, de majoritate, & obedientia.* 1

Quapropter idem Gratianus infert, quod conſtitutio Bonifacii VIII. relata *in cap. periculoſo, de ſtatu regular. in 6.* & innovata per Concil. Trident. *ſeſſ. 25. cap. 5. de regularibus*, & per Pium V. & Gregor. XIII. ut ſæpè diximus, includit etiam Epiſcopos ingredientes monaſteria Monialium non ſibi ſubjectarum ſine licentia Superioris in ſcriptis obtenta, ut in ſpecie concludit Navarr. *de regul. comment. 4. quæſt. 14. num. 39. ad med. verſ. 4.* Cum etiam neque poſſet Epiſcopus intrare monaſteria ſibi ſubjecta ſine licentia Superioris, niſi pro tam urgenti neceſſitate, & juſta cauſa, pro quanta poſſet dare alteri facultatem illa ingrediendi, prout latè declarat idem Navar. *conſil. 9. num. 2. de ſtat. monachor. lib. 3.* 2

Confirmatur inſuper, quia ſi Epiſcopus extra ſuam Diœceſim poſſet ſine licentia Diœceſani, ſeu alterius Superioris accedere ad monaſteria Monialium, poſſet etiam ejus Vicarius, qui unam, & eandem juriſdictionem habet cum ipſo, cum faciant idem tribunal, *cap. 2. de conſuetud. in 6.* prout ita in ſimili de Monialibus arguit Navarr. *conſ. 9. n. 2 in fin. verſ. 4. quod his videtur, de ſtat. monachorum.* 3

Unde inferendum eſt cum Abb. *in cap. monaſteria, num. 3.* quod ad hoc, ut Epiſcopo permittatur allocutio cum Monialibus & acceſſus ad earum monaſteria, debere adeſſe legitimam cauſam, cum non ſufficiat occaſio conſanguinitatis, ita ut frequentatio dirigatur pro duabus vicibus; unde cauſa talis acceſſus Epiſcopi ad monaſteria Monialium non ſibi ſubjectarum cognoſcenda erit per Ordinarium, & Superiorem loci Diœceſis, aliàs Epiſcopus, qui ut præfertur accederet, vel ingrederetur monaſteria ſupradicta, incideret in pœnas comminatas à Concilio Tridentino *d. ſeſſ. 25. capit. 5. de regularibus*, quod confirmatur ex Sacra Congregatione Eminentiſs. Cardinalium, quæ reſcribens Archiepiſcopo Baren. ut refert Antonius Novarius *in ſumma Bullar. verb. Clauſura, & Acceſſus num. 10.* hæc habuit præciſa verba: 4

Perilluſtris, ac Reverendiſſime Domine, uti frater. Nomine Ampliationis tuæ petitum fuit ab Illuſtriſſimis Patribus Concilii Tridentin. decreta interpretantibus declarari, An Prior Eccleſiæ Collegiatæ S. Nicolai Baren. quamvis Epiſcopus, poſſit pro tuitione Juriſdictionis Archiepiſcopalis in caſibus à Sacro Rotæ Romanæ Auditorio reſolutis, ſervatis ſervandis, excommunicari & an eidem Priori permiſſum ſit ad monaſteria monialium iſtius Civitatis accedere abſque Amplitudinis

dinis tuæ licentia, & absque eo, quod incurrat in cenſuras in edicto deſuper publicato, contentas.

Sacr. Congreg. licèt cenſeret, Amplitudini tuæ licere Dominum Priorem Baren. excommunicare auctoritate tua ordinaria, illumque edicto contravenientem pœnis in eo contentis ſubjacere, attamen tutius eſſe putavit, etiam S.D.N. annuente, ut Amplitudo tua tanquam Sedis Apoſtolicæ delegata contra dictum Priorem in caſibus ſupra expreſſis ad Cenſuras, & pœnas reſpectivè procedat. Hæc Amplitudini Tuæ ſignificare volui, ut ſciat quomodo ſe gerere debeat, cui ſalutem, & proſperitatem à Domino precor. Romæ 20. Martii 1619.

Amplitudinis Tuæ perilluſtris, & Reverendiſſimæ
uti frater ſtudioſiſſimus.
Coſmus Cardinalis de Torres.

QUÆSITUM III.

Utrum aliquibus Regularibus, ex vi propriæ Regulæ prohibeatur acceſſus ad monaſteria Monialium?

SUMMARIUM.

1 *Fratribus Minorum prohibetur acceſſus ad monaſteria Monialium non ex vi Regulæ, ſed Conſtitutionum Apoſtolicarum, & ſub pœna.*

2 *Monaſterii Monialium nomine ad quod prohibetur acceſſus pro fratribus Ordinis minorum, quid intelligatur?*

1 FRatribus Ordinis Minorum prohibetur acceſſus ad Monaſteria Monialium non ex vi Regulæ, ut falſo exiſtimarunt aliqui Doctores, ſed ex præcepto Apoſtolico; ex Hier. Rod. *n.4. cit. reſ.26.* ubi ait quod tale præceptum obligat fratres minores ad culpam venialem, ſi fiat ſine cauſa, & absque licentia Prælati, niſi adſit hujus præcepti invincibilis ignorantia, qualem fere omnes habent, videntibus, & diſſimulantibus Prælatis, tunc enim omnino à peccato excuſantur.

Dixi *ex præcepto Apoſtolico, non autem ex vi Regulæ Religionis Franciſcanæ*, cum conſtet multoties ab illa prohibitum fuiſſe acceſſum hujusmodi in propriis conſtitut. & præſertim in Capitulo generali Toletano, ut refert idem Hieron. Roder. *d. reſol. 45. art. 2.*

2 Adverte tamen Gregorium IV. declaraſſe, nomine monaſterii Monialium, ad quod prædicti fratres accedere prohibentur, intelligi clauſtrum, domos, & officinas interiores, & conſequenter omnem clauſuram, non autem loca exteriora, ad quæ ſæculares accedunt, ad eadem enim loca licitus eſt fratrum acceſſus propter eleemoſynam petendam, vel Miſſæ, aut Prædicationis munus exercendum, &c. Sanchez latè *in decal. lib. 6. cap. 16. num. 12.*

Prohibetur etiam acceſſus prædictis fratribus ad monaſteria Monialium Sanctæ Claræ à Gregorio IX. Innocent. IV. Alexandro IV. Nicolao III. & Benedicto XII. ſpecialibus, & rigoroſis Conſtit. quæ per Sixtum IV. annullatæ, & revocatæ videntur, & ad terminos juris communis deinde à Sixto V. in decreto *in ſequenti quæſito* appoſito; & poſtremò ab aliis Summis Pontificibus ad jus novum redactæ. Videatur Mirand. *de ſacr. monial. q. 4. art. 2. concl. 1. & 2.*

QUÆSITUM IV.

Regulares accedentes ad monaſteria Monialium, quibus pœnis plectantur?

SUMMARIUM.

1 *Vocis activæ, & paſſivæ privationis pœna impoſita eſt contra Regulares accedentes ad monaſteria Monialium.*

2 *Epiſcopi, an habeant facultatem concedendi licentias Regularibus alloquendi Moniales?*

3 *Regulares omnes etiam Milites Hieroſolymitani ſine licentia Sacræ Congregationis prohibentur accedere ad monaſteria Monialium, licèt ſui Ordinis, &c. num. 8.*

4 *Regulares accedentes ad monaſteria Monialium; an alias pœnas incurrant præter contentas in decreto Sacræ Congregationis?*

5 *Regulares litteras mittentes monialibus non afficiuntur pœnis latis contra accedentes ad earum monaſteria.*

6 *Regulares inventi, alloquentes moniales absque licentia ab Epiſcopo poſſunt pœna carceris puniri.*

8 *Vicarius fratrum alloquens moniales ſine licentia, an pœnas aliquas incurrat?*

COntra Regulares omnes accedentes ad monaſteria Monialium impoſita eſt pœna privationis officiorum, vocis activæ, & paſſivæ ipſo facto incurrenda, ex decreto Sacræ Congreg. juſſu Sixti V. edito ſub his verbis: 1

Illuſtriſſimi, & Reverendiſſimi Cardinales Sacræ Regularium Congregationis Præfecti, ad occurrendum ſcandalis, quæ contingere poſſunt, aliisque juſtis, & rationabilibus cauſis animum piè moventibus; de ſpeciali, & expreſſo mandato S. D. N. D. Sixti divina providentia Papæ V. vivæ vocis oraculo eis facto, decreverunt, & mandaverunt, nulli poſt hac Religioſo cujuscunque Ordinis, gradus, qualitatis, dignitatis exiſtat (Superiore, cui monaſterii ſeu Domus cura incumbit, Viſitatore, vel Viſitatoribus, Confeſſarioque ordinario, & extraordinario cum ad tempus deputabitur duntaxat exceptis) licere absque licentia expreſſa ejusdem Sacræ Congregationis accedere ad monaſteria, ſeu Domos quaruncunque Monialium, vel ſororum, ſive ſui, ſive alterius cujusvis Ordinis ad colloquendum, ſeu tractandum cum eis. Quod ſi aliquando mandato ſui Superioris aliquo Religioſos ad prædicandum verbum Dei, vel ad celebrandas Miſſas, in ipſarum Monialium, ſeu ſororum Eccleſiis, ſive Oratoriis exterioribus, ſive extra clauſtra exiſtentibus, mitti contigerit, prohibuerunt, ne dicti Religioſi ullo quæſito colore, Moniales ſorores, aut quamlibet aliam perſonam intra clauſtra degentes, alloqui poſſint, Confeſſariis autem ſimiliter interdixerunt, ne in ædibus monaſterii ſeu Domus, vel monaſterio, ſeu Domui monialium, aut ſororum contiguis, pernoctent, aut alios pernoctare faciant, vel alios ſecum retineant, neve extra tempora generalium confeſſionum, quibus ſoli tantum Confeſſario refectionem diurnam recipere vix permittitur, & tunc demum videlicet, cum ſua habitatio, aut virorum Domus, vel monaſterium, in quo degit, à Monialium, ſeu ſuorum monaſterio, vel Domo nimium diſtat (niſi tamen, & eo caſu contrarium ſpecialiter conſtitutum ſit) ibi nullo modo comedant, 2
reficiantur, aut cibum ſumant. Quæ omnia, & ſingula ſub pœna privationis officiorum, ac vocis activæ, & paſſivæ ipſo facto incurrendis, aliisque ejusdem Congregationis arbitrio præceperunt inviolabiliter obſervari: injungentes conjunctis RR. Patribus Generalibus, Provincialibus, & aliis quorumvis monaſticorum, & mendicantium, ac non mendicantium Ordinum, & Congregationum Superioribus, ad quos ſpectat, quatenus infra terminum unius menſis à die, quo præſens decretum ipſis notificatum fuerit, computandi, debeant ejusdem decreti copiam, cum hujusmodi præcepto omnibus ſuorum Ordinum, & Religionum monaſteriis, domibus, & Conventibus intimare, & notificare, & intimaſſe, & notificaſſe, ne ullam aliquando deſuper ignorantiam, in futurum allegare, aut prætendere quoquo modo poſſint. Romæ nonis Maji 1590.

Frater Michaël Bonellus Cardinalis
Alexandrinus.

3 Ex quo decreto conſtat auferre Epiſcopis, & aliis Superioribus facultatem concedendi licentias Regularibus pro acceſſu ad monaſteria Monialium, & cum eis alloquendi, & talis facultas fuit reſervata Sacræ Congregationi Cardinalium, ut notat Sorb. *in compend. mend. verb. ingredi Monaſteria Monialium* Et poſtmodùm ab eadem Sacra Congregatione de mandato Sanctiſſimi D.N. Urbani Papæ VIII. conceſſum fuit Epiſcopis, ut licentiam dare valeant Religioſis alloquendi Moniales ſervatis certis regulis, *ut infr.* ... *ſ.* 10.

Inſuper refert Sellius *in ſelect. canon. c.* 18. *num.* 40. fuiſſe deciſum à Sacra Congreg. ſub die 22. Auguſti, & 7. Septembris 1605. quod Regulares cujuscunque Ordinis, Militiæ, Societatis, vel Congregationis ad monaſteria Monialium, etiam ſui Ordinis ad colloquendum, ſive tractandum cum eis, ſine Sacræ Congregationis licentia, particulari deſuper edito decreto, accidere prohibentur; cui prohibitioni etiam ſubjacent milites regulares Ordinis S. Joannis Hieroſolymitani, & jure optimo, quia ſunt verè religioſi, voventes tria ſubſtantialia Vota, Caſtitatis, Paupertatis, & Obedientiæ, juxta tradita per Navar. *conſ.* 2. *n.* 2. *converſ. conjug. & conſ.* 12. *de regul. in novis*, & deciſum fuit in una Parmen. Bonorum 18. Junii 1631. quæ *in fine operis* habetur, & gaudent hujusmodi Milites privilegio Clericali, nempe canonis, & fori communitatis; ex Eman Roder. *loco citat. tom.* 1. *q.* 1. *art.* 7. ubi ait, quod prædicti Milites habent ex Privilegio Pontificio, ut non comprehendantur ſub jure aliquo religioſorum, quantum ad odia, & rigores. Idem habetur apud Petrum de Aragona 2. 2. *q.* 98. *art.* 11. & Abbat. *in rubrica de regul.*

Si dicas, ergo ſupradicti Milites ex dictis non comprehenduntur in citato decreto, cum per privilegium Pontificium, ut præfertur, non conveniant ſub jure aliquo religioſorum, quantum ad odia, quæ in decreto Sacræ Congregationis expreſsè continentur.

Reſpondeo, hujusmodi decretum Sacræ Congregationis, licèt ſit pœnale, tamen quo ad prædictos milites dici poteſt favorabile, quia quando agitur de evitando animæ periculo, etiam in pœnalibus, & odioſis admittitur extenſio, per Panorm. *in cap. ex genere in* 6. *qui filii ſint legit.* Cravetta *de antiquit. temporum par.* 4. Sacra Rota Romana *in diver. vol.* 2. *dec.* 29 *n.* 10.

4 Et præter pœnas in prædicto decreto contentas, Regulares incurrunt etiam peccatum mortale de quo *quaeſ. ſeq.* & ab hujusmodi pœnis non poſſunt abſolvi, nec rehabilitari ab aliis, præter quàm à Sede Apoſtolica, aut à Sacra Congregatione.

5 Non tamen comprehenduntur ſupradicto decreto Regulares accedentes ad monaſteria puellis, vel mulieribus ſæcularibus inibi degentibus loquendi cauſa, ſicut nec Epiſtolas ad Moniales mittentes, quamvis, tam hujusmodi Religioſi, quàm Moniales ſint debitè corrigendi ac puniendi à ſuperioribus, quibus in delinquentes hujusmodi competit juriſdictio. Ita Sell. *loc. cit. cap.* 18. *num.* 40. refert fuiſſe deciſum. Non comprehenduntur pariter ſub dicto decreto Capucini Galliæ, ut cenſuit Sacra Congregatio Cardin. *in una Lugdunen.* 23. *Junii* 1593. Nec denique comprehenduntur Provinciales, aut miniſtri Provinciarum, nec alii Superiores, pro iis monaſteriis Monialium duntaxat, quæ eorum curæ ſunt ſubjecta, ex eadem Sacra Congregatione *in una Mediolan. anno* 1593. teſte Barboſ. *de jure Eccleſiaſtico lib.* 1. *c.* 44. *num.* 164. ubi ſubdit quod dictum decretum locum non habet in Gallia, ubi Moniales clauſuram non obſervant, ideò fratres alloquentes in eo Regno Moniales extra clauſtra pœnas non incurrunt, ut declaravit eadem Sacra Congreg. die 15. Martii 1594.

6 Idem Sellius *loc. cit. num.* 41. ſubdit, quod eadem Sacra Congregatio Cardin. *in una Favent.* 7. *Martii* 1617. decrevit, quod Regulares cujuscunque Ordinis exiſtant, quotiescunque absque Sacræ Congregationis licentia, alloqui Moniales reperti fuerint, carcerentur, eorumque Superioribus juxta Sacri Concilii decretum puniendi conſignentur; qui ſuperiores deinde Sacram Congregationem, ac Ordinarium de exequutione certiores reddant. Idem cenſuit eadem Sacra Congregatio poſtremò ſub Urbano VIII. nunc feliciter regnante de anno 1624. ut refert Lauretus de Franchis *par.* 1. *controverſ. inter Epiſcop. & regul. pag.* 230. *ad* 2. *&* 3. & Navarr. *in ſum. verb. Clauſura*, *& acceſſ. num.* 8. ſub hac verborum forma. Dubitatur, An Regularis absque legitima licentia accedens ad monaſterium Monialium Regularibus ſubjectarum, ibique in loco colloquii deſtinato, cum Moniali colloquens, à Diœceſano Epiſcopo, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato coërceri, & puniri poſſit, *Sacra Congregatio Cardinalium Concilii interpretum cenſuit, poſſe; quam Congregationis ſententiam S.D.N. Urbanus VIII. ad ſe relatam, approbavit.*

Coſmus Card. de Torres.

Et *num.* 43. refert idem Sellius *loc. cit.* Sacram Congregationem die 1. Septembr. 1617. decreviſſe, quod Vi- 7
carius fratrum, absque Apoſtolicæ Sedis licentia, Moniales alloquens, in pœnas in decreto generali contentas, incidit, dummodo idem Vicarius in Prioris abſentia ejusdem Prioris munus non obeat. Et *num.* 15. atteſtatur dictam Sacram Congregationem *in una Hipporegien.* 13. *Maji* 1628. ſtatuiſſe, quod Subcollector absque Ordinarii licentia alloquens Moniales, poteſt excommunicari.

QUÆSITUM V.

Regulares colloquentes Moniales ſine licentia, quo peccato afficiantur?

SUMMARIUM.

1 *Regulares accedentes ad monaſteria Monialium contra formam decreti Sacræ Congregationis, an peccent lethaliter, & num.* 3.

2 *Regulares alloquentes moniales aliquod verbum urbanitatis gratia, ſive per modum exhortationis, vel ſermonis, an peccent mortaliter?*

3 *Lex pœnalis gravem pœnam imponens obligat ſub lethali.*

4 *Clericis nulla jure prohibita illos obligant ſub culpa lethali, ſecluſis circumſtantiis extrinſecis.*

5 *Regulares in favoribus veniunt ſub nomine Clericorum.*

DUardus *in Bullam Cœnæ lib.* 3 § 8. *q.* 2. *num.* 45. Salas *de legibus part.* 2. *diſp.* 15. *ſect.* 1. *concl.* 2. *num.* 16. dicunt, decretum ſuprapoſitum Sacræ Congregationis contra Religioſos accedentes ad monaſteria Monialium, ubi eſt in uſu, obligare, præter pœnas in dicto decreto, ad peccatum mortale.

Diana *in reſol. moral. tract.* 10. *de legibus reſol.* 22. aſſerit, non defuiſſe contrarium probabiliter ſentientes, nempè cum dictum decretum ſit pœnale, non obligare ad culpam mortalem; unde hic caſus propoſitus fuit aliquando dubius, ex Laurent. Peitin. *tom.* 2. *Privil. Minim. Conſt.* 6. *Pii V.* §. 10. *num.* 36.

At hodie certum, & clarum eſt, Regulares acce- 1
dentes ad monaſteria Monialium contra formam decreti ſupradicti peccare lethaliter, ut declaravit eadem Sacra Congregatio anno 1606. die 1. Julii ſub his verbis: *Attentis narratis, ac dubio præfato maturè diſcuſſo, & examinato, cenſuit Sacra Congregatio, ac declaravit, Regulares accedentes ad monaſteria Monialium contra formam decreti, quo hujusmodi acceſſus per Sacram Congregationem prohibetur, ultra pœnas privationis officiorum, ac vocis activæ, & paſſivæ, incurrere etiam pœnam peccati mortalis.* Hanc declarationem referunt

2 ferunt D uard. & Peirin. *locis citatis*, & Diana *d. reſol.* 22. qui *tract.* 2. *de dubiis regularium reſol.* 104. notat cum Coriolano *de Caſibus reſerv. par.* 2. *caſ.* 3. *num.* 29. & Laur. Peirin. *loco cit.* quod non incurritur peccatum mortale propter aliquod verbum, cauſa urbanitatis dictum, dummodo limites non tranſcendantur (in qua re boni viri judicio ſtandum eſt) quia parvitas rei in qualibet materia excuſat à peccato. Nec etiam incurritur, ſi quis, verb. gr. declaret aliquem caſum conſcientiæ Moniali — cum talis allocutio ſpeciem habeat ſermonis, & exhortationis; neque incurrit prædictum peccatum Regularis, qui per interpoſitam perſonam loquitur, quia odia ſunt reſtringenda.

3 Quod autem incurrant Regulares Moniales alloquentes peccatum mortale, probatur; quia lex pœnalis gravem pœnam imponens obligat ſub mortali; ex communi Doctorum ſententia, ut ait Bonac. *loc. cit. q.* 1. *punct.* 7. *num.* 26. ſed talis eſt lex prohibens Regularibus acceſſum, & locutionem cum Monialibus; ergo incurrunt peccatum mortale; atque ita tenent Navarr. *in man. cap.* 23. *num.* 57. Campan. *in diverſ. jur. canon. rub.* 12. *de regul. cap.* 16. *num.* 43. Barchius *in ſpecul. monial. c.* 8. Sayrus *in Clavi regia lib.* 3. *cap.* 7. *num.* 34. Bonac. *loc. cit. q.* 3. *punct.* 4. *num.* 4. Barboſ. *de jure Eccleſiaſt. lib.* 1. *cap.* 44. *n.* 156. Coriol. *de caſ. reſerv. par.* 2. *caſ.* 3. *loc. cit.* Peirin. & Diana *loco citato.* Naldus *in ſumma verb. monialis num* 17.

4 Sanchez tamen *loc. cit. cap.* 16. *num.* 120. Cajetan. *in ſumm. verb. Clericorum peccata*, videntur contrarium ſentire, excluſis ſcandali, & mali finis circumſtantiis; & rationem aſſignant, quia nulla clericis jure prohibita obligant illos ex vi prohibitionis, ſecluſis circumſtantiis extrinſecis, ſub culpa lethali, donec contumacia adſit, non obedien lo monitioni; ſub nomine autem Clericorum certum eſt venire Regulares in favorabilibus, ut *ſuperius* diximus, ait præceptum non accedendi ad monaſteria Monialium, obligare tantum ad culpam venialem; idem docet Merol. *in diſp. Theol. tom.* 1. *diſp.* 1. *cap.* 2. *diff.* 7. *num.* 614.

Addit præterea Sanch. rariſſimè, attentis circumſtantiis extrinſecis, frequentantes excuſari à mortali, quia rariſſimè non inde ſcandalum conſurget & rariſſimè deficiet finis aliquis turpis; ſi tamen eæ circumſtantiæ concurrerent, ut hæc deficeret, erit ſola culpa venialis.

QUÆSITUM VI.

De pœnis contra Clericos, & Laicos monaſteria Monialium frequentantes.

SUMMARIUM.

1 *Acceſſus ad Moniales cauſa docendi ſonum cymbali vel Muſicam, eſt prohibitus.*

2 *Clericorum frequentantium, ſine rationabili cauſa monaſteria Monialium, pœna.*

3 *Laici frequentantes ſine cauſa Monialium monaſteria, quibus pœnis afficiantur.*

4 *Epiſcopi aliique Superiores Monialium, poſſunt laicos ſibi ſubditos loquentes cum Monialibus, cenſuris ligare.*

NOtandum cum Suarez *tom.* 4. *de Religione tract.* 8. *lib.* 1. *cap.* 10. *num.* 27. quod loqui cum Monialibus furtivè, id eſt, ſine licentia Abbatiſſæ, vel ejus, ad quem ſpectat illam dare regulariter eſt peccatum mortale, quia eſt contra jus Abbatiſſæ, vel Superioris Monialium, ſicut inter ſæculares loqui furtivè, cum Virgine ſub cura parentum exiſtente. Lezan. *tom.* 1. *ſumm. cap.* 28. *n.* 34.

1 Quare prætextus multi, qui fingi ſolent, ut rationabilis redderetur acceſſus, tollendi ſunt, nam Sacra Congregatio Cardinalium prohibet acceſſum ad Moniales, ſub prætextu docendi ſonum Cymbalorum, aut alterius Inſtrumenti, aut Muſicam, cantumve ad Crates. Sunt etiam aliquæ pœnæ ſpecialiter indictæ contra Clericos, & Laïcos frequentantes monaſteria Monialium, ſine manifeſta, & rationabili cauſa.

Et quoad Clericos dicendum eſt, quod Clerici etiam ſæculares frequentantes acceſſum, vel ſæpiùs alloquentes Monialem, vix excuſari poſſunt à culpa lethali, maximè præmiſſa Epiſcopi admonitione, *ex cap. monaſteria, de vita, & honeſt. cleric.* quod ſi propter frequentiam corrigere noluerint, poterunt ab Epiſcopo ſuſpendi, imo etiam excommunicari, & deponi, *ex cap. ut clericorum, & cap. monaſteria, de vit. & honeſt. cler.* Videatur Hoſtienſ. *in d. cap. monaſteria num.* 2. Imola, & Ancharan. *ibidem.*

Quo verò ad Laïcos, poſſunt excommunicari excommunicatione comminatoria, quam ſolo frequenti acceſſu non incurrunt, niſi ab Epiſcopo moniti, ut deſiſtant, nolint deſiſtere, *ex d. cap. monaſteria, de vit. & honeſt. cler.* ubi habetur hæc verba: *Si laici excommunicationi ſubdantur, & à cœtu fidelium fiant penitus alieni*, id eſt, ſi poſt monitionem accedant, excommunicatio contra ipſos feratur, & excommunicati declarentur. Ita Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. alleg.* 102. *n.* 71. Bobadil. *in ſua polit.* 2. *lib.* 2. *cap.* 17. *n.* 50. Bonac. *cit. quæſt.* 3. *punct.* 4. *num.* 1. 2

Poterunt etiam Epiſcopi, & Superiores aliis cenſuris ligare laïcos ſibi ſubditos, non ſolum propter frequentem acceſſum, verùm etiam propter alloquutionem cùm Monialibus, ſicut docet praxis hodierna, cum multis in locis, & in multis Synodis Epiſcopalibus extet excommunicatio contra laïcos loquentes cum Monialibus. 5

QUÆSITUM VII.

An Excommunicatio ab Epiſcopo lata contra accedentes ad monaſteria Monialium, incurratur ab accedentibus ad monaſteria exempta?

SUMMARIUM.

1 *Paria ſunt, locum eſſe extra diœceſim, & eſſe exemptū.*

2 *Monaſteria Monialium, an quoad rationem clauſuræ, intelligantur exempta ab Epiſcopi juriſdictione.*

3 *Exemptio cum ſit privilegium, non operatur ultra expreſſam intentionem privilegiantis.*

4 *Exempti an obligentur ſtatutis ſuorum Superiorum extra loca exempta.*

EXiſtimant aliqui, prædictam Excommunicationem non includere accedentes, vel alloquentes Moniales exemptas à juriſdictione Epiſcopi, hac ratione, quia paria ſunt, locum eſſe extra diœceſim, & eſſe exemptum, ex Gloſſ. communiter recepta *in cap. ut animarum*, & *Gloſſ. final. de conſt. in* 6. quam commendat Panormitan. *in cap. final. de privileg.* Decius, & Jaſon, & alii *in l. territorium ff. de juriſdictione omnium Judic.* & Rota *diverſ. in deciſ.* 207. *par.* 2. unde cum excommunicatio non liget non ſubditos *cap. à nobis, cum ſimilibus, de ſent. excommunicat.* Abbas, Felin. ac alii *in c. quod te, de pœnitent.* & Gloſſ. *in cap. novit. de offic. legati*, ſequitur Excommunicationem latam ab Epiſcopo contra accedentes, vel alloquentes Moniales exemptas à juriſdictione Epiſcopi. 1

At Salas *de legibus q.* 96. *tract.* 14. *num.* 85. ait, quod per loca exempta non ſunt intelligenda monaſteria Monialium, quia conſuetudo ita interpretatur; & valdè probabilem exiſtimat ſententiam Federici, & Marſilii, qui dicunt, ſtatuta Epiſcopi obligare in loco exempto contento intra territorium ſtatuentis, & textus, qui pro communi opinione afferuntur, ait, quod ſolùm probant, Epiſcopos, in his locis non poſſe exercere quoſdam peculiares actus juriſdictionis continentes contentioſam, & ſolemnē juriſdictionē cū auctoritate, & ſtrepitu judicii; exemptio autem cum ſit privilegium quoddam, 2

 non

3 non operatur ultra expreſſam intentionem privilegiantis; unde ſi Clerici, vel Laici accedant ad monaſteria exempta, cum adhuc ibi ſint obligati ſtatutis Epiſcopalibus, non minus, quàm in aliis locis territorii; per conſequens afficiuntur excommunicatione lata ab Epiſcopo contra accedentes ad dicta monaſteria; ratio eſt nam ſtatuta Epiſcopi fruſtrarentur, ſi tam facilè quis poſſet ab eorum obligatione ſe eximere, ingrediendo locum exemptum, quem propè ſe haberet.

4 Imò eadem ratione dicendum eſſet cum eodem Salas *loc. cit.* de habitantibus loca exempta, qui non obligarentur extra illa ſtatutis, & præceptis ſuorum Prælatorum quod eſt abſurdum, maximè ſi per loca exempta intelligerentur, ſicut de facto intelligo monaſteria non ſubjecta Ordinario; quod etiam probatur, quia delictum committitur non ſolum in loco exempto, verùm etiam in non exemptos, nimirum, cum accedunt, & antequam perveniant ad locum exemptum. Tum quia in tali caſu delicta manerent impunita.

Secus dicendum eſt de alloquentibus cum Monialibus, quia locutio conſumitur in loco exempto totaliter, ad quem Epiſcopus nullam habet juriſdictionem, atque ita affirmant Campanil. *in diverſ. jur. canon. rubr.* 12. *c.* 16. *n.* 45. Rolandus à Valle *tom.* 3. *conſ.* 35. *n.* 32. Barb. *loc. cit. n.* 75. & Gratianus *tom.* 2. *diſceptat. foren. c.* 393. *n.* 24. ubi ait, quod ad Epiſcopum ſpectat providere circa acceſſum ad monaſteria, nulla facta diſtinctione, an ſint exempta, nec ne, *cap. monaſteria, de vit. & honeſt. clericor.* & ita in ſpecie concludit Gemin. *in c.* 1. §. *& quoniam n.* 8. *de ſtat. reg. in* 6. ubi ait quod erit excommunicatus tam ſubditus, quam non ſubditus ſi vadat ad illud per ſuam Diœceſim, aliàs non, dummodò non ignoret probabiliter illud ſtatutum. Nam ex quo Epiſcopus imponit pœnam eunti ad monaſterium, iſtud ire eſt derelinquere, & ſic delictum eſt factum in loco non exempto, unde Ordinarius poterit eum punire: & ſequitur Jaſ. *conſ.* 83. in caſu præſenti *col.* 2. *ad med. verſ. circa ſecundum dubium n.* 3. *lib.* 3. & multis ſimilibus comprobat Rolan. *conſ.* 33. *n.* 16. *lib.* 3. ubi requirit, quod ſtatutum exprimat, ne quis accedat ad monaſteria exempta. Sylveſtr. *in verb. communicatio* 2. *num.* 3. Henric. de Gott. *de ſynod. Epiſcop. par.* 3. *art.* 1. *concluſ.* 13. *n.* 40. & ita ſervari teſtatur Prax. Archiepiſcop. *cap.* 33. *num.* 1. *in fin.* ubi etiam dicitur, quod Congreg. Conc. admittit talem conſuetudinem. Quamvis contrarium ſequantur, Felin. *in c. ultim. colum.* 7. *in fin. verſ. item per iſtam concluſionem num.* 56. *de foro competent.* poſt Cald. *conſil.* 21. *eodem titul.* Imò animadvertunt aliqui, quod Epiſcopus facit dictam excommunicationem, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus, virtute Concil. Trident. *loc. cit.* & Conſtit. Bonifacii VIII. *in capit. Periculoſo, de ſtat. Regular. in* 6. ita Navar. *in cap. ſtatuimus num.* 55. & ante illum Geminianus, & Franchus *in cap.* 1. *de ſtat. Regular. cit.* Sylveſtr. *verb. excommunicatio* 2. *num.* 3. Angelus *verbo ſtatutum* 3. Henricus de Gottis *de Synod. Epiſcop. parte* 3. *loco citato.*

QUÆSITUM VIII.

De quibuſdam reſolutionibus circa acceſſum, & collocutionem cum monialibus.

SUMMARIUM DUBIORUM.

I. An Excommunicatio lata contra accedentes ad colloquendum Moniales, afficiat illum, qui de domo ſua propè monaſterium cum Monialibus intra clauſuram exiſtentibus, loquitur?

II. An loquens cum Moniali audiente, ſed non reſpondente, ligetur Excommunicatione lata contra alloquentes Moniales?

III. An per nutus & ſigna Moniales alloquens incurrat dictam Excommunicationem?

IV. An loquens per interpretem cum Moniali, lingua, quam ipſa non intelligat, ſed aliquis aſſiſtens ſenſum Moniali explicat, incurrat Excommunicationem prædictam?

V. Loquens cum Abbatiſſis an incidat in Excommunicationem latam contra alloquentes, cum Monialibus?

VI. Si Epiſcopus prohibeat ſub pœna Excommunicationis, ne quis Monialibus ſcribat, An ligetur tali Excommunicatione ſcribens Epiſtolam, quæ caſualiter non pervenit ad Monialem?

VII. Utrum loquens cum Monialibus de rebus indifferentibus per breve ſpatium ſit excommunicatus; ſtante ſupradicta prohibitione?

VIII. An pueri, & puellæ ante annum decimum quartum completum alloquentes Moniales, incurrant Excommunicationem contra accedentes indictam?

IX. An Moniales alloquentes cum Regularibus licentiam legitimam non habentibus, incurrant pœnas, & cenſuras ab Ordinariis appoſitas?

AD primum reſpond. negativè, quia Excommunicatio cum ſit pœna, ſtrictè debet interpretari; unde cum ſit lata contra accedentes, non debet extendi ad colloquentes de propria domo; ita Henriquez *lib.* 13. *cap.* 16. *n.* 2. Antonin. Diana *in reſolut. moral. tract.* 2. *de dubiis regul. reſol.* 48. quidquid dicat Graff. *tom.* 1. *conſ.* 22. *de ſentent. excomm. n.* 23.

Ad ſecundum reſpondeo affirmativè, cum Graffio *loc. cit. num.* 5. non erit tamen excommunicata Monialis, quæ audit, & tacet, quia verba legis pœnalis, ut diximus, non ſunt extendenda.

Ad tertium reſpond. affirmativè Graff. *de caſibus reſerv. lib.* 2. *cap.* 5. *num.* 33. addens, idem eſſe dicendum de illo, qui per interpoſitam perſonam loquitur in præſentia Monialis audientis, & per eandem reſpondentis. Contrarium tamen ſentit Diana *loc. cit.* affirmans, hoc in praxi à viris timoratis obſervatum eſſe, quia re vera non loquitur cum Moniali, & conſequenter (addit) non incurrit Excommunicationem ſupradictam, qui Moniali abſenti mittit nuncium, vel epiſtolam.

Ad quartum. Diana *loc. cit.* negat contra Graffium, dicens, quod iſte talis verè non loquitur cum Moniali.

Ad quintum, reſpondeo negativè, quia ſicut nomine Monachorum non venit Abbas in odioſis; Gloſſ. *in cap. finali de Simonia*, & Panormit. *ibidem n.* 2. ita nomine Monialium non venit Abbatiſſa; quod etiam docent Diana *loc. cit.* Graff. *d. lib.* 2. *de caſibus reſerv. c.* 5. *n.* 31. & ideo Abbatiſſa non obligabitur dictæ excommunicationi. Idem dico de Novitia, & de loquente cum illa; ex eodem Dian. *loc. cit.* quia Novitia non eſt Monialis.

Ad ſextum Navarr. *de ſent. excomm. conſ.* 19. reſpondet negativè, ex illo communi axiomate, verba cum effectu intelligenda ſunt; *leg* 1. §. *hac autem verba ff. quod quiſque juris*; atque ita docent Sanchez *loc. cit. n.* 118. Eman. Roder. *loc. cit. q.* 45. *art.* 3. Mirand. *loc. cit. q.* 4. *art.* 5. Bonac. *de clauſ. q.* 3. *punct.* 2. *p.* 6. Barb. *de jure Eccleſ. loc. cit. n.* 171. ubi cum ſuo Roder. à Chuna docet, idem fore eſſe dicendum, etiamſi præfata epiſtola ſaltem ex relatione perſonarum fide dignarum pervenit ad Monialem, quia relatio non eſt unum, & idem, quod traditio Epiſtolæ, & effectus, ſtante dicta relatione, non eſſet completus.

Ad ſeptimum, reſpondeo negativè, ſi per ſpatium unius *Miſerere*, & aliquid amplius loqueretur, ut ſupponitur, & hoc ratione parvitatis materiæ, ut docet Diana *loc. cit. reſol.* 48. imò ratione parvitatis materiæ excuſatur, etiam accedens ad monaſterium, ſtante prohibitione dicta, una, vel altera vice, quia iſte talis non dicitur propriè frequentare. Tum quia jura ſimplicem acceſſum prohibent, ſed frequentem; ſic tenent Sanch. *de Matrimonio lib.* 7. *diſt.* 33. *n.* 119. Eman. Roder. *loco cit. q.* 45. *art.* 4. Bonac. *loc. cit. punct.* 3. *n.* 1.

Ex quo collige, frequentem acceſſum illum eſſe, quando quis exempli gratia ter tribus diebus continuis Monialem

nialem

nialem alloquitur, vel duabus vicibus una die, aut duobus diebus continuis, ſed hoc arbitrio prudentis viri relinquendum eſſe putat Hier. Roder. *in compend. qq. regul. reſol. 26. n. 44.*

Ad octavum Bonac. *de cenſ. diſp. 1. q. 1. punct. 4. n. 7.* negat, ratio eſt, quia in pueris, & puellis hujuſmodi præſupponitur, nullas reperiri cauſas, propter quas Epiſcopus prohibuit ſub pœna excommunicationis, loqui cum Monialibus.

Ad nonum, reſpondeo affirmativè, nam Sacra Congreg. Concilii in una Verulen. 29. Januar. 1633. ut habetur apud Barboſam *in collect. Bullar. verb. Moniales*, ſic decrevit: *Moniales Regularibus ſubjectæ alloquentes cum Regularibus, etiam ejuſdem Ordinis, licentiam legitimam non habentibus, incurrunt pœnas, & cenſuras à Conciliis Provincialibus, vel edictis piſcoEpalibus in ſimilibus, appoſitas.* Et à fortiori poteſt dici, eiſdem pœnis affici omnes alias Moniales vel immediatè Epiſcopis ſubjectas, cum Regularibus loquentes.

QUÆSITUM IX.

Utrum Regulares, & exempti afficiantur cenſuris, & pœnis, contra accedentes, vel colloquentes cum monialibus ab Epiſcopo inflictis?

SUMMARIUM.

1 *Regulares privilegiati, & exempti non poſſunt ab Epiſcopo excommunicari.*

2 *Epiſcopi poſſunt punire Regulares repertos ad colloquendum cum Monialibus, tam in monaſteriis exemptis, quàm in non exemptis.*

3 *Regulares unico acceſſu ad monaſteria Monialium ſine licentia afficiuntur pœnis in decreto contentis.*

4 *Regulares accedentes ad monaſteria Monialium, ſi actualiter non puniantur ab Epiſcopo, an teneantur pœnas ſponte ante Judicis ſententiam ſubire.*

NEgativam partem tuentur Sanchez *loc. cit. de Matrim. lib. 7. diſt. 33. num. 23.* Henriquez *in ſum. lib. 7. cap. 25. §. 7. littera K.* Emanuel Roder. *loc. citat. quaſt. 45. art. 2.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. loc. cit. n. 73.* hocque deciſum fuiſſe dicunt à Sacr. Congregat. Cardin. 9. April. 1583. prout etiam refert Stephanus Quaranta *verb. monaſteria Monialium*; ſub his verbis; *Regulares ad-*
1 *euntes monaſteria Monialium ſine licentia Epiſcopi incidunt in pœnam excommunicationis, quam Epiſcopus ſuo edicto propoſuit, niſi Regulares illi haberent ex privilegio, quod non poſſent excommunicari, & tunc deberent puniri à ſuis Superioribus alia pœna. Qui Regulares ſic excommunicati, non poſſunt abſolvi à Superioribus, ſed ab Epiſcopo qui ſibi hanc abſolutionem reſervavit*; clarum eſt enim, & indubitatum, quod nullus à non ſuo judice ligari poteſt, nec ſolvi, *ex cap. cum inferior, de majorit. & obedientia*, & paria ſunt, locum eſſe extra diœceſim, & eſſe exemptum. Gloſſ. *in cap. ut animarum, de conſtit. in 6.* Panormit. *in cap. fin. de privil.* Rota *diverſ. part. 2. deciſion. 207.* ſecus dicendum eſt de non exemptis accedentibus ad monaſteria exempta, & Regularibus ſubjecta, ut *ſuperius* diximus, & præter Doctores *ibi* citatos, adſunt Gemin. *in c. 1. §. & quoniam n. 8. de ſtat. regul.* Gratian. *diſcept. forenſ. dict. c. 309. n. 23.* etiamſi non exempti Epiſcopo ſubjecti non eſſent, quia delictum committitur in loco non exempto, licèt ſit conſummatum in loco exempto, Barb. *loc. cit. de offic. & poteſt. Epiſc. n. 75.* ſed dum non eſt expreſsè vetitus acceſſus ab Epiſcopo ad monaſteria exempta, generica prohibitio non afficit euntes ad monaſteria exempta; Sylveſt. *verbo excommunicatio 2. n. 32.* Campan. *loc. cit. c. 16. n. 45.* & Doctores *in cap. final. de for. compet.* & Novarius *in ſumma Bullarum verb. de Clauſura, & acceſſu num. 15.*

Quo verò ad pœnas ab Epiſcopo infligendas contra Regulares, & exemptos accedentes, & alloquentes Moniales ſine licentia, tam in exemptis, quàm in non exemptis monaſteriis; dico Regulares poſſe puniri ab Epi- 2
ſcopo, & Ordinario loci, ut habetur in Bulla Gregorii XV. de exemptorum privilegiis, & in ejus declaratione, de quibus *ſuperius diſp. 16. quaſ. 3.*

Et advertendum, quod Regulares unico acceſſu affi- 3
ciuntur pœnis in dicto decreto Sacræ Congregationis juſſu Sixti V. edito, contentis, cum loquatur de accedentibus ſine licentia, non autem de frequentantibus. Unde non poteſt idem ſtatui judicium in hoc de Regularibus,
ſicut de clericis, & laicis, imò in ſententia aliquorum de- 4
berent Regulares in hoc caſu, quatenus delinquant, & non puniantur ab Epiſcopo, ſponte in conſcientia ante Judicis ſententiam, pœnas in dicto decreto contentas ſubire, quod ego non approbo cum Molina *tom. 1. diſp. 96.* Navarr. *de datis, & promiſſ. n. 44.* & Sanch. *loc. cit. n. 65.* qui fatentur, ſententiam criminis declaratoriam requiri, non ſolùm ad pœnas, quæ ad ſui exequutionem hominis actionem requirunt, ſed etiam ad pœnas privativas, quæ ad ſui exequutionem nulla indigent actione. Et Barboſ. *de Jure Eccleſ. loc. cit. n. 166.* aſſerit cum Coriolano, Soto, Cordub. & aliis, non teneri quempiam ſe prodere in foro contentioſo, ſi delictum eſt occultum; ſed procurare rehabilitationem ſecreto modo, nec debere ſtatim officium ſuum relinquere cum tanta jactura ſuæ famæ, & honoris, quicquid dicant Suar. *de legibus c. 9. n. 5.* & Portell. *in dub. regul. verb. electio, num. 17.*

QUÆSITUM X.

Utrum prohibitum ſit ſcribere, & mittere epiſtolas Monialibus?

SUMMARIUM.

1 *Epiſtolæ ſcribendæ Monialibus, ſolent ab Epiſcopis, & Superioribus prohiberi.*

2 *Epiſtolas ſcribere Monialibus, non eſt ex ſe peccatum, ceſſante ſcandalo, vel mala circumſtantia.*

3 *Epiſtolas Monialibus ſcribentes, non incidunt in Excommunicationem latam ab Epiſcopo, adverſus euntes in monaſteria Monialium.*

4 *Epiſtolas, quibus perſonis moniales ſcribere poſſint, quibus vero prohibeantur, & ſub quibus pœnis?*

DEcretum univerſale prohibens ſcribere, ſeu mittere Epiſtolas ad Moniales, nondum inveni, quia E- 1
dictum quod Navarr. *comment. 4. de regul. num. 61* refert Romæ à Vicario Pontificis, de ejus commiſſione promulgatum, ne quis vir, vel fœmina loquatur, vel ſcribat alicui Moniali, vel Prælatæ, vel Puellæ in monaſterio quacunque de cauſa incluſæ, abſque Vicarii Pontificis, aut Protectoris Ordinis licentia &c. non videtur extendi ad omnes Provincias in univerſum, ut ajunt idem Navarr. ibi, & Eman. Roder. *tom. 1. qq. reg. art. 3.* cujus rei ſignum eſt, exigi licentiam Vicarii Papæ, aut Protectoris Ordinis, qui Romæ ut plurimum commorantur. Sanch. *in Decalog. lib. 6. cap. 16. num. 116.* Gregor. etiam XIII. præcepit quibuſdam Regularibus ſub excommunicatione latæ ſententiæ, ne ſcriberent Monialibus ſui Ordinis, quod illos obligat, & non alios, ut docet Na-
varr. *conſ. 19. de ſentent. excomm.* Barboſ. *de offic. & poteſt.* 2
Epiſc. Bonac. *de clauſ. qu. 3. punct. 3. n. 5.* Unde ſcribere Epiſtolas ad Moniales non eſt ex ſe peccatum, cum nulla lex ſit communis hoc prohibens, & ceſſante ſcandalo, aut mala aliqua circumſtantia talium Epiſtolarum, non erit peccatum illas ſcribere. Suarez *tom. 4. de relig. lib. 1. tract. 8. cap. 10. n. ultim.*

Non nego autem, quod ab Epiſcopis, ſeu aliis Superioribus non poſſit hujuſmodi litterarum ſcriptio, vel emiſſio prohiberi decreto, etiam ſub aliqua cenſura.

An autem ſcribens, vel mittens litteras incidat in ex-
communicationem comminatam ab Epiſcopo adverſus 3
euntes ad monaſteria Monialium, negant Riccius *in prax. reſol. 65.* Barboſ. *dict. allegat. 102. n. 81.* & Homobonus de Bonis *loc. cit. tract. 11. cap. 3. quaſ. 3. ſuppoſ. 2.* &

Roderic.à Cunna *in comment.ad cap.reatum 33.ſub n.* 8.*diſt.*81.ubi etiam diſſerit, an incurrat dictam excommunicationem,qui ſub illius pœna prohibitus eſt, ne ad Monialem ſcribat,ſi ſcribendo Epiſtola non pervenit ad Monialem; quod reſolutum fuit ſupra *quæſito* 8.

4 Quo verò ad Moniales, S.Carolus in Concilio Mediol.1.ut refert Gavant. *in man. Epiſc. verb. Monialium communes leges à num.*19.prohibuit Monialibus, *ne ſcribant litteras, niſi ad Superiorem, & Epiſcopum ſine licentia Præfectæ,neque ad ſe miſſas aperiant, niſi Præfecta prius eas aperuerit,legeritve ſub pœna ſcribenti, vel recipienti, ne per duos menſes exeat è Cella, & jejunet in ſextis feriis in pane,& aqua,ſi litteræ ſuſpicionem criminis habent, eaque præterea privatur facultate loquendi cum exteris per ſex menſes,& velo, idcircò non habeant privatim atramentum,nec calamum.*

DISPUTATIO XXVI.

De Licentia accedendi ad Monaſteria Monialium.

Quæſ.I. *De conditionibus licentiæ legitimè accedendi ad monaſteria Monialium?*
II. *Licentia accedendi ad monaſteria Monialium, à quo ſit concedenda?*
III. *Licentia pro Regularibus accedendi ad monaſteria Monialium, à quo, & quibus conditionibus,ac vicibus ſit concedenda?*
IV. *Concionatores,& Cappellani,pro Monialibus deſtinati, an poſſint abſque alia licentia cum illis loqui?*

QUÆSITUM I.

De conditionibus licentiæ legitimè accedendi ad monaſteria Monialium.

SUMMARIUM.

1 *Licentia accedendi ad monaſteria Monialium debet eſſe rationabilis,& manifeſta,& in ſcriptis, vel oretenus tradita.*
2 *Licentia accedendi ad monaſteria Monialium, quanto tempore duret?*
3 *Acceſſus furtivus ad monaſteria Monialium eſt peccaminoſus.*
4 *Patres,& Matres,& filii Monialium eas alloqui poſſunt ſine licentia.*

1 Licentia accedendi ad monaſteria Monialium debet eſſe rationabilis,& manifeſta, & in ſcriptis,vel oretenus concedenda.

Dixi *rationabilis,& manifeſta*, quia non ſatis eſt, cauſam juſtam eſſe, niſi de ipſius juſtitia rationabiliter,& manifeſtè conſtet,ut concedatur talis licentia; *ex c.periculoſo,de ſtat.regul.in* 6.

Dixi *in ſcriptis,vel oretenus*, ad differentiam licentiæ ingreſſus, ut diximus ſupra, quæ in ſcriptis tantùm, non autem oretenus præſtanda eſt; imò licentia accedendi ſufficiet,ſi tacita eſſet, vel aliquo ſigno à Superiore exprimeretur,ut docent Sanch.*loco cit. cap.* 16. *n.*114. Eman. Roder.*loc.cit.quæſt.*45.*art.*4. Bonac.*de clauſ.loc.cit.q.*3. *punct.* 5.*n.*5.ubi *n.*6.ait non ſufficere licentiam ſubreptitiam, quæ juribus licentiæ legitimæ caret.

2 Si petas, quando tempore duret ſupradicta licentia? Reſpondeo, quod ſi indefinitè concedatur,& abſque temporis præfinitione,extinguitur per primam collocutionem. Azor *inſtit.moral.par.*1. *lib.*5.*c.*23.*quæſ.*3. Salas *de legib.diſp.*17.*ſect.*13.*n.*62. Jacobus Sbrotius *de Vicar. Epiſc.lib.*2.*q.*211. Barboſ.*loco cit. de offic. & poteſt. Epiſc. alleg.*102.*n.*59.Maſtril.*dec.*97.Riccius *par.*3. *collect.*587. Diana *loc.cit.tract.*2.*de dub.regul.reſol.*38. Ugolin.*de offic.Epiſc.par.*1.*cap.*21.*§.*3.*num.*3.

Sed Bonacina *loc.cit.num.*8.contrarium nititur ſuſtinere, & optima quidem ratione ſatis mihi probabili, nempe,quod privilegium in odioſis, litigioſis, & pœnalibus unica actione finitur,in favorabilibus verò extendi poteſt ad iteratos actus, ut in præſenti contingit, quatenus aliter de mente concedentis non colligatur, & citat pro ſua ſententia quoſdam auctores.

3 Ex quibus conſtat primò,acceſſum omnem furtivum ad monaſteria Monialium eſſe peccaminoſum, per Suarez *tom.*4.*de relig.lib.*1.*cap.*20.*n.*27. furtivus autem acceſſus ille eſt, qui fit ſine licentia Abbatiſſæ, vel ejus, ad quem pertinet illam dare. An autem talis acceſſus ſit peccaminoſus ſub peccato veniali, vel mortali, non poteſt determinari ſine circumſtantiis malis finis,vel ſcandali, & ſimilium, quæ maximè attendendæ ſunt.

Conſtat etiam,Patres,& Matres Monialium poſſe eas alloqui ſine licentia, non tamen in diebus prohibitis, ex Sacra Congreg.Cardin.15.Januarii 1616.apud Gavant.*in man.Epiſcop.verb.Monialium collocutio n.*7.& *n.*8.ſubdit,quod eadem Sacra Congregatio 15.Martii 1616.idem decrevit de filiis Monialium, qui proprias Matres alloqui poſſunt ſine licentia. 4

QUÆSITUM II.

Licentia accedendi ad monaſteria Monialium, à quo ſit concedenda?

SUMMARIUM.

1 *Licentia accedendi ad monaſteria Monialium Epiſcopo ſubjectarum concedi debet ab Epiſcopo ſive ab ejus Vicario.*
2 *Licentia accedendi ad Moniales Regularibus,vel ſæcularibus Prælatis ſubjectas, à quo ſit concedenda.*
3 *Licentia loquendi Monialibus concedi debet, non ſolum ab Epiſcopo, vel Superiore, verùm etiam ab Abbatiſſa.*

Si loquamur de monaſteriis Epiſcopo ſubjectis, nulli dubium eſt,ad illum, ſive ad ejus Vicarium generalem pertinere, hanc elargiri licentiam; tota difficultas verſatur circa acceſſum ad monaſteria Monialium Prælatis regularibus, vel ſæcularibus ſubjectarum. Sacra Congregatio Cardinal. teſte Barboſ.*de offic. & poteſt. Epiſcop.loco cit.num.*76. decrevit conſuetudinem in hac re eſſe obſervandam. Idem docet Quarant.*verb. monaſteria Monialium*.In quibuſdam tamen locis ab Epiſcopo tantùm, vel ab Epiſcopo, & Superiore regulari conjunctim hujuſmodi licentiæ concedi ſolent, ut docent Piaſec.*in praxi Epiſcop.par.*2.*cap.*3.*n.*54. Armend.*in addit.ad recopil.l.*Navarr.*lib.*2.*tit.*18.*leg.*7.*de relig.num.*99. Campanil.*in diverſ. juris canon. rubr.*12. *cap.*16. *n.*45. Barboſ.*de poteſt.Epiſcop.allegat.*102.*n.*76.*citato*,Homobon.de Bonis *in exam.Eccleſiaſt.tract.*11. *cap.*2. *quæſ.*1. qui omnes ſimiliter affirmant facultatem concedendi dictam licentiam ſpectare ad ipſos Prælatos regulares, niſi eſſet conſuetudo legitimè præſcripta, ut hujuſmodi licentia ab Epiſcopo tantùm, vel ab Epiſcopo, & Superiore regulari,ut diximus,conjunctim concedatur,quod videtur probari ex decreto Sacræ ejuſdem Congregationis juſſu S.D.N.Urbani VIII.edito 15.Decembr.1623. *quæſ.ſeq.*per extenſum apponendo, in quo hæc præciſa habentur verba; *Prædicta licentia obtenta ab Ordinario, & ab alio,ad quem ſpectat eam concedere.* Unde tale decretum eſt maximè attendendum cum ſimilibus decretis editis ab eadem Sacra Congregatione Cardinalium 15.Februarii 1595. apud Gavantum *in manual. Epiſcop. verb.Monialium collocutio n.*2.& 3.& 21. & apud Sellium *in ſelect.canon.cap.*31. *n.*14. in quibus aſſeritur, licentiam prædictam alloquendi Moniales Regularibus ſubjectas,concedendam eſſe ab Epiſcopo, ſive ejus Vicario

cario generali, & à Superiore Regulari, cui Moniales ipſæ ſubjectæ ſunt conjunctim, ita ut Epiſcopus, ſeu ejus Vicarius primo loco ſubſcribat.

Requiritur præterea licentia propriæ Abbatiſſæ juxta regularem obſervantiam, & decretum Concilii Aquileienſis primi, ut refertur *tom. 4. part. 2. Conciliorum general. Severini Binii* §. *de Monialibus*, ſub his verbis: *ſi quis Monialem alloqui velit, licentiam ab Epiſcopo obtineat; hic tamen non permittatur alloqui ſine licentia Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ.*

Et in Regula S. Claræ *cap. 5.* apud Uvaldin. *in Annal. ſub anno* 1224. *num.* 1. ſic præcipitur; *Non liceat ſororibus loqui ad locutorium, vel ad cratem ſine licentia Abbatiſſæ, vel ejus Vicariæ, & licentiatæ ad locutorium loqui non audeant, niſi præſentibus, & audientibus duabus ſororibus; ad cratem verò non præſumant accedere, niſi præſentibus ad minus tribus per Abbatiſſam, vel ejus Vicariam aſſignatis, de illis diſcretis, quæ ſunt electæ ab omnibus ſororibus pro conſilio Abbatiſſæ; hanc formam teneantur pro poſſe Abbatiſſa, & ejus Vicaria obſervare; & hoc de crate rariſſimè; ad portam verò nullatenus fiat.*

QUÆSITUM III.

Licentia pro regularibus accedendi ad monaſteria Monialium, à quo, & quibus conditionibus, ac vicibus ſit concedenda?

SUMMARIUM.

1 *Regulares accedere poſſunt ad monaſteria Monialium loquendi gratia cum Monialibus ſibi in primo, & ſecundo gradu affinibus, præmiſſa Epiſcopi licentia, & aliis quibusdam circumſtantiis.*

2 *Licentia Regularibus concedenda, ut ad Moniales conſanguineas accedant; an extendantur ad ſocios.*

1 TOta materia hujus Quæſiti pendet ex decreto Sacræ Congregationis Cardinalium, quo conceditur, & præſcribitur facultas Ordinariis locorum circa acceſſum Regularium ad monaſteria Monialium, in quo pariter conditiones licentiæ, & quibus vicibus, in anno concedendæ, necnon ſtatuta tempora, præſcribuntur, cujus tenor eſt.

CUm aliàs de anno 1590. per Sacram Cardinalium negociis Regularium præfectorum Congregationem de mandato felic. record. Sixti V. circa acceſſum Regularium quiscunque Ordinis ad Monialium monaſteria fuerit decretum; quod nulli Religioſo cujuscunque Ordinis, gradus, qualitatis, & dignitatis exiſtat (Superiore, cui monaſterii, ſeu Domus cura incumbit, Viſitatore, vel Viſitatoribus, Confeſſarioque ordinario, & extraordinario, cum ad tempus deputabitur duntaxat exceptis) liceat abſque licentia expreſſa ejusdem Sacræ Congregat. accedere ad monaſteria, ſeu Domos quarumcunque Monialium, vel Sororum, ſive ſui ſive alterius cujusvis Ordinis ad colloquendum, ſive tractandum cum eis. Quod ſi aliquando mandato ſui Superioris aliquos Religioſos ad prædicandum Verbum Dei, vel ad celebrandas Miſſas in ipſarum Monialium ſeu ſororum Eccleſiis, ſive Oratoriis exterioribus, ſive extra Clauſtra exiſtentibus, mitti contigerit, ne dicti Religioſi ullo quæſito colore Moniales, Sorores, aut quamlibet aliam perſonam intra Clauſuram degentes alloqui poſſint, ſub pœnis privationis officiorum, ac vocis activæ, & paſſivæ ipſo facto incurrent, aliisque ejusdem Sacr. Congregat. arbitrio, fueritque poſtmodum declaratum etiam Equites Sancti Joannis Hieroſolymitani ſub eodem Decreto comprehendi, & quoscunque contra facientes ab alio, quàm ab Apoſtolica Sede, aut à Sacr. Congregat. abſolvi, & rehabilitari non poſſe; Ampliſſimi ejusdem Sacr. Congregat. Patres, Decreta hujusmodi innovanda, & inviolabiliter obſervanda, ſtatuerunt. Verùm quia experientia compertum eſt, interdum ob pias, & rationabiles cauſas, easque ita ferente caſu, repentinas, ut ab eadem Sacr. Congregat. licentiam expectari ſummè incommodum, vel inutile ſit Regularibus ſupradictis colloquendi cum Monialibus ſibi attinentibus, neceſſitatem obvenire; facto verbo cum Sanctiſſ. Domin. Noſtr. Urbano VIII. & de Sanctitatis ſuæ expreſſo ordine, & mandato, facultatem tribuerunt in poſterum locorum Ordinariis, ut quatenus ſibi viſum fuerit in Domino expedire, licentiam concedere poſſint per quatuor vices ad ſummum, quolibet anno cuicunque Regulari, ut Moniales ſibi in primo, & ſecundo tantum conſanguinitatis gradu conjunctas, convenire, & alloqui poſſint. Id verò non aliter, quam ſervata, ad unguem forma infraſcripta. Ut in nullo modo liceat diebus feſtivis, aut in Adventu, Quadrageſima, feria ſexta, ſabbatho, & Vigiliis; prædictaque licentia obtenta ab Ordinario, & ab alio, ad quem ſpectat eam concedere, conſignetur Confeſſario ordinario monaſterii, qui penes ſe retinere debeat, isque aſſociet, & præſens ſit, & Auſcultatrices de more, non autem aliæ aſſiſtant, prædictaque licentia pro die, & hora certa, & in ſcriptis concedatur, in librisque Cancellariæ ejusdem Ordinarii annotetur. Quòd ſi prædicti locorum Ordinarii per plures vices, vel in ulteriori gradu conjunctis, aut aliter, quàm ſervata forma ſupradicta, licentias conceſſerint, vel permiſerint, ſciant, ſe intentionis Sanctiſs. Domin. Noſtr. & Sacr. Congregat. Transgreſſores, judiciumque reformident. Regulares autem in pœnis in ſupradicto Decreto contentis, ac ſi nullam licentiam obtinuiſſent, eo ipſo ſe noverint eſſe addictos, & arbitrio Sacræ Congreg. ſeverius puniendo. Romæ xij. Kalend. Decembris. M.DC.XXIII.

Si quæras, An licentia prædicta extendatur ad ſocios prædictorum Regularium, reſpondeo affirmativè: ita elicitur ex Emanuel. Roderic, *tom. 2. qq. regul. quæſt. 6. art. 1.* Riccio *part. 1. praxis deciſ.* 745. ratio eſt, quia de connexis idem eſt judicium, *cap. tranſlato, de conſtit.* idem affirmant Peirin. *tom. 3. privileg. ſui ordinis additam. ad Conſtit. Pii V. c. 6. n. 1.* ubi ait, quod licentia Papæ viſitandi Sacroſanctum Domini ſepulchrum Hieroſolymis alicui conceſſa, extenditur ad locum à Superiore aſſignandum. 2

QUÆSITUM IV.

Concionatores, & Capellani, pro Monialibus deſtinati, an poſſint abſque alia licentia cum illis loqui?

SUMMARIUM.

1 *Concionatores, & Capellani Monialium ſub quovis prætextu, vel quæſito colore, non poſſunt cum Monialibus loqui ſub pœna privationis vocis activæ, & paſſivæ, & officiorum.*

2 *Concionatores accedere non poſſunt ad monaſteria Monialium fratrum minorum, niſi fuerint ab earum Prælatis approbati.*

EX ſuprapoſito Decreto Sacr. Congregationis expreſsè habetur, etiam hujus Quæſiti reſolutio; in illo namque præcipitur, ſicut & alio ejusdem Sacræ Congregationis decreto ſub anno 1590. *Quod ſi aliquando mandato ſui Superioris aliquos Religioſos ad prædicandum Verbum Dei, vel ad celebrandas Miſſas in ipſarum Monialium, ſeu Sororum Eccleſiis, ſive Oratoriis exterioribus, ſive extra clauſtra exiſtentibus, mitti contigerit, ne dicti Religioſi ullo quæſito colore, Moniales ſorores, aut quamlibet aliam perſonam intra Clauſtra degentes, alloqui poſſint ſub pœnis privationis officiorum, ac vocis activæ, & paſſivæ ipſo facto incurren. aliisque Sacræ Congregationis arbitrio.*

Præterea

1 Præterea Concil. Provinciale Mediol. primum prohibet Capellanis, ne loquantur cum Monialibus ſeparatim ſine licentia in ſcriptis, niſi cum iis, quæ Sacriſtiæ præſunt. Inſuper Clemens VIII. in Conſtitutione, quæ incipit, *Cum ſicut accepimus*, apud Emanuel Roder. *in Bullar. tom. 2. Conſtitut. XVI. ejuſdem Pontif.* interdicit, ne aliquis concionaturus accedat ad monaſteria Monialium exiſtentium ſub cura fratrum S. Franciſci de Obſervantia, niſi ſit à dicti Ordinis Superioribus probatus, & miſſus, & annullat omnes licentias antea quomodolibet contra illius tenorem obtentas, ſtatuitque pœnas, transgreſſoribus infligendas, vel ex ſequenti Bulla apparet.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Cum ſicut accepimus ex rationabilibus cauſis, pro Monialium Ordinis S. Franciſci de Obſervantia Regnorum Portugalliæ, quæ curæ, & guberno fratrum ejuſdem Ordinis ſunt ſubjectæ, quiete, & Regulari Obſervantia, maximè expediat, ut dictæ Moniales abſque ſuorum Superiorum, & illorum ad quos ſpectat, licentia, quoſcunque Prædicatores, qui ex dicto Ordine non fuerint, ad concionandum in earum Eccleſiis invitare, aut acceptare poſſint; Nos in præmiſſis quantum cum Domino poſſumus, opportunè providere volentes, ex voto Venerabilium fratrum noſtrorum S.R.E. Card. ſuper Conſultationibus, & negociis Epiſcoporum, & Regularium præpoſitorum, quibuscunque d. Ordinis Superioribus in virtute ſanctæ Obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ, aliiſque arbitrio noſtro incurrendis pœnis, per præſentes mandamus, ut ipſi opportunè provideant, ne poſthac ad monaſteria Monialium Concionatores ab ipſis non probati, & miſſi, accedant, idque ſub Cenſuris, & pœnis ipſis benè viſis prohibeant, ſuper quo plenam, & amplam illis facultatem tribuimus, decernentes, omnes, & quaſcunque licentias, etiam à Nobis, aut à Sede Apoſtolica quomodolibet, contra præſentium tenorem obtentas, nullas & invalidas omnino fore, & eſſe, viribuſque & effectu carere debere, ſicque, & non aliter per omnes ipſius Ordinis Prælatos, & Superiores, Abbatiſſas, Prioriſſas, & Moniales nunc, & pro tempore exiſtentes, ac alias quaſcunque perſonas obſervari, & adimpleri, debere; irritum, & inane quicquid ſecùs ſuper his ab ipſis, aut à quocunque quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus, &c. Datum Romæ, &c.

DISPUTATIO XXVII.

De Velatione, Benedictione, & Conſecratione Monialium.

Quæſ. I. *Conſuetudo velandi Virgines, quando in Dei Eccleſia inceperit?*
II. *De ſpeciebus Velaminum Monialium?*
III. *Utrum omnes Moniales admittendæ ſint ad Velum Conſecrationis.*
IV. *De caſibus dubiis circa Virginitatis integritatem in ordine ad Conſecrationem.*
V. *Velare, Benedicere, & Conſecrare Virgines, cujus ſit munus?*
VI. *Quo tempore, & loco habenda ſit Virginum Benedicto, & Conſecratio*
VII. *De modo, & forma ſolemniter Benedicendi, & Conſecrandi Virgines?*
VIII. *Utrum Conſecratio Virginum reiterari poſſit?*

QUÆSITUM I.

Conſuetudo velandi Virgines, quando in Dei Eccleſia inceperit?

SUMMARIUM.

1 *Conſecratio Virginum antiquiſſima eſt in Dei Eccleſia.*
2 *Virgines multæ Conſecratæ, & Velatæ fuerunt à Sanctis Apoſtolis, & poſtmodum aliæ à Sanctis Patribus.*

1 Conſuetudo velandi, vel Deo conſecrandi Moniales, antiquiſſima in Eccleſia fuit; ac temporibus Apoſtolorum coæva; Iphige-
2 nia enim virgo regia à S. Matthæo Apoſtolo Baptiſmo donata, & in Fide Catholica edocta, ſacro Velo, cum aliis multis Virginibus ſummo ſponſo Deo conſecrata fuit ab eodem Apoſtolo, ut refert Abdias Claudius *de Continentia lib. 4. c. 9.* & habetur in Martyrologio Romano. *ſub die 21. Septembris.* Similiter S. Tecla à Paulo, & S. Petronilla ab Principe Apoſtolorum Petro velatæ, & conſecratæ fuere, ex Suarez *tom. 3. de relig. lib. 3. c. 3. n. 12.* & S. Flaviam Domitillam à S. Clemente I. conſecratam fuiſſe, legitur in ejus vita.

Eadem conſuetudo poſtmodum, & proceſſu temporis habita fuit, & frequentata à Sanctis Patribus, nam Marcellina S. Ambroſii Mediolanen. Epiſcopi ſoror à Liberio Summo Pontifice Velum accepit, ſimul cum Euſtochia, Principia, Demetria, & aliis virginibus, ut legitur in earum vita à S. Ambroſio conſcripta: quod etiam habetur *in lib. 1. de Virginibus ad Marcellinam Sororem*, & Sother. Papa *in cap. Sacratas 23. diſt.* ſtatuit, *ut Moniales ſemper Velum geſtarent.*

Et in Concilio Compendienſe can. 11. habetur: *In qualicumque modo mulier Velum acceperit, in eo permaneat, nec dimittat.* Videatur S. Auguſtinus *lib. 30. contra Fauſtum*, & Euſebius *lib. 2. Vitæ cap. 28.* Palladius *lib. 7. cap. 137.* S. Hieronymus *in Epiſt. ad Sabianum Diaconum*, præſertim *Epiſt. 48.* qui omnes hujus antiquiſſimæ velationis, conſecrationis Virginum exempla tradunt.

QUÆSITUM II.

De ſpeciebus Velaminum pro Monialibus?

SUMMARIUM DUBIORUM.

I. Quotuplicia ſint Velamina Monialium?
II. Quid ſit Velum Probationis, vel Receptionis?
III. Profeſſionis Velum, quid, & quale ſit, ac quando conferatur?
IV. De Velo Conſecrationis, & Benedictionis, ejuſque uſu, & in qua ætate Virgines velentur?
V. De Velo Ordinationis in Diaconiſſas, & quem hodie habeat uſum?
VI. An Monialis per ſuſceptionem Veli Ordinationis acquirat aliquem Ordinem, ſive characterem?
VII. Velum Prælationis, quid ſit, quibuſque Monialibus, & qua ætate conferatur?
VIII. De Velo Continentiæ, & Obſervationis, & quibus imponatur?
IX. De Velo Pœnitentiæ.

Ad

AD primum reſpondeo, quod Conſecrationis, ſeu Velationis Monialium hæc aſſignari ſolent Velamina; nimirum Probationis, vel Receptionis, Profeſſionis, Conſecrationis, Ordinationis, Prælationis, & Continentiæ, ex S. Thom. *in 4. diſt. 38. q. 1. art. 5.* Palud. *ibidem q. 5. art. 3 n. 16.* S. Antonin. *3. part. tit. 2. §. 2.* Navar. *lib. 3. conſ. 4. n. 3. de regul.* Sanch. *in decal. lib. 5. cap. 5 num. 22.* Eman. Roder. *tom. 1. qq. regul. q. 46. art. 1.* Hieron. Roder. *in compend. qq. regul. reſol. 32. n. 1.* Mirand. *de ſac. Monial. q. 7. art. 8.*

Ad ſecundum reſpondeo, quod Velamen Probationis, vel Receptionis eſt Velum album, quod in prima tonſione, & receptione habitus regularis, ante profeſſionem Moniali imponitur, & communiter hoc Velum ſolet eſſe album; quod etiam admittitur à Barboſa *de jure Eccleſ. lib. 1. cap. 44. num. 15.* & Benedicto Bonmatthæio *in tract. de Conſecr. virg. cap. 3. n. 8.* Suarez *de relig. tom. 4. cit. cap. 11. n. 3.*

Ad tertium reſpondeo, quod Velum Profeſſionis eſt nigrum, & olim purpurei coloris fieri poterat, ex Concilio Toletano 10. de quo S. Hieron. *Epiſt 8. ad Demetriadem*, dicit, *ſcio, quod ad imprecationem Pontificis flammeum virginale ſanctum operuit caput.* & Epiſt. 48. *ad Sabinian.* loquens de Moniali ait, *flammeo conſecrata eſt, & ſe in Monaſterio victuram ſpoponderat*; quod Velum hodie datur Monialibus poſt completum ſextum decimum ætatis annum ex decreto Concilii Tridentini *ſeſſ. 25. de regul. cap. 15.* quando Profeſſionem emittunt, *ex dicto cap. puella 20. q. 3.* & datur omnibus Monialibus Profeſſionem emittentibus, poſtquam per annum continuum in probatione perſtiterint, ſive Virgines ſint, ſive non; *ex cap. vidua, de regul.* Et aliquando eſt albi coloris apud nonnullas Moniales ex antiquiſſima conſuetudine, prout refert Bonmatthæius *loc. cit.* In cujus ſuſceptione capilli abſcinduntur juxta ritum Eccleſiæ, *& cap. omnes fœminæ 27. q. 1. & cap. ſi quis non dicam 38. q. 2.* cujus conſuetudinis S. Hieron. *d. Epiſt. 48. ad Sabinianum* mentionem faciens ait. *Moris eſt Ægypti, & Syriæ monaſteriis, ut tam Virgo, quàm Vidua, quæ ſe Deo voverint, & ſæculo renunciantes omnes delicias ſæculi conculcarint, crimen monaſteriorum matribus offerant deſecandum, non in tecto poſtea contra Apoſtoli voluntatem inceſſura, capite, ſed ligato pariter, ac velato.*

Hoc ſuſcepto Velo à Muliere, ſi in fornicationem ceciderit, graviſſimæ ſubdenda eſt pœnitentiæ, Velum tamen hujuſmodi nunquam dimittere, *ex eodem cap. omnes fœminæ, & cap. ſi quis Epiſcopus.*

Ad quartum, reſpondeo Velum Conſecrationis, ſeu benedictionis illud eſſe, quod à Prælato in pompa ſolemni deſcripta in Pontificali Romano à pag. 186. ſolis Virginibus voluntatem, & ſanctum propoſitum ſervandæ Virginitatis habentibus confertur; quæ conſecratio pompa ſolemni, & Pontificia, ut notat Barboſa *de jure Eccleſ. cap. 44. lib. 1. num. 21.* non eſt in uſu: eam tamen ſervandam eſſe, ſi alicubi adhuc vigeret, reſcripſit Sacra Congregatio Cardinal. Patriarchæ Veneto *ſub die 5. Decembris* 1597. ſed Monialibus Ordinum mendicantium, cum ſacrari non conſueverint, hujuſmodi conſecratio minimè concedatur; ex eadem Sacra Congregat. Conc. apud Barboſ. *loco cit. in Collect. Bull. verb. Moniales* 1.

Sed advertendum, quod Conſecratio differt à Profeſſione in multis; nam Velum Profeſſionis datur etiam (ut diximus) non Virginibus, Velum autem Conſecrationis, Virginibus tantum. Tum quia ab Epiſcopo poſſunt de jure communi conſecrari Virgines, & à quibusdam Abbatibus ex ſpecialibus privilegiis, ut dixi *in tom. 1. de jure Abbat. diſp. 22. quæſ. 6.* Profeſſio verò fieri poteſt etiam in manibus ſimplicis Sacerdotis, ex *cap. finali 20. q. 1.* non autem in manu mulieris, quamvis ſit Abbatiſſæ, *ex c. Puella in fine, & ſequentibus q. 2.* non enim poteſt Abbatiſſa Velum imponere, imò potius poterit mulier Velum profeſſionis ſuſceptura, de Altari ſibi ſumere, quàm à fœmina recipere; *ex c. viduas 27. q. 1.* Differunt præterea, quia Monialis corrupta, quamvis violenter, & ſine propria culpa, ut dicemus *infra quæſ. 4.* non eſt conſecranda, & tamen ad Profeſſionem poteſt admitti; tum quia non omnes Moniales conſecrari poſſunt ea ſolemnitate, cujus forma habetur in Pontificali Romano *part. 1. pag. 186.* cum Moniales ſubjectæ Ordini Mendicantium non poſſint hac cæremonia conſecrari, ut diximus, accipiendo coronam, annulum, & alia hujuſmodi deſcripta in eodem Pontificali: nec etiam Prælati Mendicantem talem functionem præſtare queunt, niſi hoc habeant ex Privilegio Apoſtolico, ut docent Mirand *loc. cit. art. 2. & 7.* Hieron. Roder. *loc. cit. n. 2.* Sylveſt. *verb. Conſecratio Virgin. q. 1.* Sotus *in 4. diſt. 25. q. 2. art. 2.* Eman. Roder. *loc. cit. art. 2.*

Collatio hujuſmodi Veli Conſecrationis, quoad ætatem, magnam in Eccleſia habuit varietatem; nam in Concilio Romano ſub Sylveſtro *c. 10.* ſignificatur, non eſſe ſacrandam Virginem, uſque ad ætatem ſeptuaginta duorum annorum, in quibus ſuam caſtitatem probaverit. S. Gregorius autem *lib. 3. Epiſt. 11.* ſexagenariam voluit eſſe Virginem conſecrandam. In Concilio Carthagien. III. *canon. 4.* ſolum poſtulatur ætas 25. annorum; *in cap. Juvenculas cum ſeqq. 20. q. 2.* & elicitur *ex cap. Placuit 20. q. 1.* ubi dicitur, *Placuit, ut ante 25. annum ætatis, neque Diaconi ordinentur, nec Virgines conſecrentur.* Et idem placuit in capitulis Stephani Papæ IV. in Concil. Aquiſgranenſi can. 46. *in tom. 2. Conc. antiq. Galliæ* ſub anno 816. ſub his verbis:

Ne verò puellæ indiſcretè velentur, placuit nobis etiam de Sacris canonibus qualiter obſervandum ſit hic inſero. De tempore velandarum puellarum in Africano Concilio cap. 16. continetur, ut non ante 25. annos conſecrentur. Idem in eodem Concilio cap. 46. de Virginibus velandis, ita continetur; *Item placuit, ut quicunque Epiſcoporum, neceſſitate periclitantis pudicitiæ virginalis, cum vel petitor potens, vel raptor aliquis formidatur, vel ſi etiam aliquo mortis periculoſo ſcrupulo compuncta fuerit, ne non velata moriatur; aut exigentibus parentibus, aut his ad quorum curam pertinet velaverit Virginem, ſi velavit ante 25. annos ætatis, non ei obſit Concilium, quod de iſto annorum numero conſtitutum eſt. Unde colligitur, quia juxta priorem ſanctionem Virgines 25. ætatis ſuæ anno ritè conſecrandæ ſint.*

Quod ſi præmiſſæ neceſſitates ante id fieri compellant, nullum poſſit Epiſcopo afferre præjudicium Conſecratio. Quod etiam docet Suarez *tom. 4. de relig. tract. 9. lib. 11. cap. 11. num* 14.

Ex quibus oritur dubitatio, an Virgines conſecrari poſſint ſi attingant 25. annum. Georg. Polac. *2. part. vacat. epidem. cap. 5. num. 4.* ſic reſpondit; licèt ſecundum Sacros canones non poſſint conſecrari Virgines, niſi attigerint 25. annum, *ex c. placuit, & cap. Virgines 20. q. 1.* nihilominus de univerſali conſuetudine poſſunt conſecrari ante 25. annum, prout ex Sylveſtro, & Antonino colligit Marcus Antonius *variar. reſol. lib. 1. reſol. ult. caſ.* 14. ubi affirmant, dictam conſuetudinem in toto ſtatu Mediolani notoriam eſſe; unde ſatis eſt eam allegare. Ita Pollac. Sed fallitur, ut ipſemet teſtatur *loc. citat.* dicens: ſed poſtea legi ipſius Pontificalis Romani noviſſimè impreſſi verba, & vidi ibi caveri, Moniales Conſecrandas interrogandas eſſe, an expleverint 25. annum.

Hodie ergo non confertur niſi completo 25. ætatis anno; ex decreto Sacr. Congregat. Cardinal. prout refert Barboſ. *loc. cit. num. 19.* quod etiam habetur in Pontificali *in rubrica de Conſecratione Virginum*, ubi Pontifex interrogare tenetur Virgines ſacrandas an ſ. expleverint an. 25. Idem legitur in praxi Cærem. Andr. Piſcaræ *lib. 2. ſect. 2. cap. 5. num. 1.*

Ad

Ad quintum reſpondeo, quod Velum ordinationis eſt, quo Monialis in Diaconiſſam ordinanda, decoratur, & olim non dabatur ante annum quadrageſimum, *ex cap. diaconiſſam 27. q. 1.* Sed hodie non videtur amplius in uſu, & Moniales eodem die communi conſuetudine accipiant Velum ordinationis, & Officium Diaconiſſæ, cum Velo Conſecrationis, juxta formam in Pontificali Romano *loc. cit.* deſcriptam, eſt enim hic Diaconatus non qualis in Sacro Ordine maſculorum, ſed genus nudi officii, quod per benedictionem, & Breviarii traditionem, Monialis in Choro Officium inchoat, vel Homelias legit, & non aliter ei liceret Officium Diaconiſſæ exercere. Ita Majol. *de Irregul. lib. 1. cap. 29. num. 8.*

Idem Officium Diaconiſſæ ſuſcipitur à Moniali etiam ſine Veli impoſitione, quatenus Matrimonium non fuerit experta, tunc enim difficile concederetur ſupradictum munus. Ex Concilio Conſtantinopolitano *6. c. 48.*

Ad ſextum reſpondeo, Velo Ordinationis Moniales non acquirere Ordinem Eccleſiaſticum; ſuppono enim tanquam certum, Mulieres non poſſe ad ullum Ordinem Eccleſiaſticum vocari, neque ad Clericatum, ut docet S. Thom. *in 4. ſent. diſt. 25. q. 2. art. 1.* & prius ſtatutum fuit apud Clementem Romanum *lib. 1. conſtitut. Apoſtolicarum cap. 3.* & ſic damnata fuit opinio Caphamaitarum, dicentium, Mulieres ad Sacros Ordines Eccleſiæ promoveri poſſe, ſicut etiam reprobatur ſententia Gloſſæ *in cap. 23. Diaconiſſam 27. q. 1.* ubi habetur, Monialem ſi ordinaretur, recipere characterem; licet enim admittatur, Moniales poſſe conſecrari, non tamen conceditur, illas ordinari, nec miniſterium Altaris habere, ut conſtat in Conſtitutionibus Apoſtolicis apud dictum Clementem *cap. 6. & 9.* & hoc naturæ, decorique conveniens fuit; ne qui ſacris intendunt, earum præſentia transferentes animum à Dei ſervitio, in illas concupiſcentia illicita tangantur. Hinc S. Cyrill. Hieroſol. *in procatecheſi* ait; *In arca Noë, quæ erat una, erant Noë, & filii ejus cum uxoribus, hoc concluſam Eccleſiam ſignificat, & nos omnes intus; hæc tamen ſeparentur, ut ſint cum viris viri, & mulieres cum mulieribus, ne ſtudium ſalutis ſit perditionis.* Et in capitulis Zachariæ Papæ ſub anno 747. *in tom. 2. Concil. antiquæ Galliæ can. 5.* legitur:

De Monachis, id eſt Ancillis Dei, de quibus flagitatum, ſi liceat eas ad Miſſarum ſolemnia, aut Sabbato Sancto publicè lectiones legere, & ad Miſſas pſallere, aut Alleluja, vel reſponſiorum: de his in libro decretorum Beati Gelaſii Papæ cap. 26. deſtinatum eſt, quod nefas ſit, fœminas Sacris Altaribus miniſtrare, vel aliquid ex his, quæ virorum ſunt officiis deputata præſumere. Nihilominus impatientes audivimus, tantum Sacrarum rerum ſubiiſſe deſpectum, ut fœminæ Sacris Altaribus miniſtrare ferantur, & cuncta, quæ non niſi viros famulatui deputata ſunt, ſexum cui non competit exhibere, niſi quod omnium delictorum, quæ ſingillatim perſtrinximus, noxiorum reatus omnis, & crimen eos reſpicit Sacerdotes, qui vel iſta committunt, vel committentes minimè publicando, pravis exceſſibus ſe favere ſignificant.

Et Virgilius *tertio Georgic.* ait:

Carpit enim vires paulatim, uritque videndo Fœmina.

Et Propertius *lib. 3. Eleg.* ait:

Qui videt, is peccat, qui non te viderit, ergo
Non cupiet, facti crimina lumen habet.

Et Petrus Gregor. *lib. 1. Juris Pontif. tit. 21. c. 4. in ſcholio ſub littera E.* damnat conſuetudinem cujuſdam Cœnobii Monialium, ubi narrat, ſe vidiſſe Puellas, ac ipſas Moniales Sacerdoti Miſſam agenti juxta Altare, inſervire, & aquam, aliaque ei neceſſaria miniſtrare in modum Cleric. Inhibetur etiam Monialibus eadem de cauſa, ne ſacra vaſa, & ſacratas Pallas tangant, & incenſum circa Altaria deferant; *ex cap. ſacratas 21. diſt.*

Ad ſeptimum reſpondeo, Velum Prælationis eſſe, quod ob antiquam Profeſſionem, & laudabilem, ac diuturnam converſionem, rerumque Monaſterialium uſum, quaſi prudentioribus Abbatiſſis ſexageſimo ætatis ſuæ anno conferebatur, *ex cap. Juvenculas 20. q. 1.* Et forte de hoc fit mentio in Concilio Agathenſe ſub anno 506. anno 19. dum ſtatuitur, *Sanctimoniales, quamlibet vita earum, & mores probatæ ſint, ante annum ætatis ſuæ quadrageſimum, non velentur.* in tom. 1. Concil. Antiquæ Galliæ: non quod re vera hoc tribuatur ſpeciale Velum, illudque imponatur, ſed ſimplex Prælati datur Benedicto, *ex cap. Indemnitatibus verſ. ſane, de electione, in 6.* & ſic inſtituitur Abbatiſſa, quod etiam habetur in Gloſſ. *in d. cap. indemnitatibus*, ſed à Concilio Tridentino fuit præſcripta forma hujus Veli, de qua *in diſput. ſequent.*

Ad octavum reſpondeo, Velum Continentiæ, & obſervationis eſſe, quod Viduis tantum imponitur, præter illud, quod habuerunt, quando Religionem ingreſſæ ſunt; *ex cap. Vidua 27. q. 1.* ubi probatur in vidua hæc duo Vela exiſtere, & hoc ſecundum Velum etiam Virginibus dari poteſt, non verò è converſo, quia Virginale, & Conſecrationis concedi non poteſt Viduis, *cap. devotis 20. q. 1.* ubi habetur, *Viduas autem velare, Pontificum nullus attentet*; & in ſuſceptione habitus regularis imponitur, Suar. *de relig. tom. 4. cit. c. 11. num. 5.*

Ad nonum reſpondeo, quod Velum Pœnitentiæ additum à Majolo *loc. cit.* eſt, quod datur Pœnitentibus Monialibus, quas Converſas appellamus; de quibus Concilium Tridentinum *ſeſſ. 5. de regul. c. 18. in fine* & nos *ſuperius diſp. 7. quaeſ. 6.*

QUÆSITUM III.

Utrùm omnes Moniales admittendæ ſint ad Velum Conſecrationis?

SUMMARIUM.

1 *Moniales conſecrandæ à quibus vitiis ſe abſtinere debeant?*
2 *Moniales quales ſint conſecrandæ?*
3 *Viduæ, quæ virum cognoverunt, non ſunt conſecrandæ.*
4 *Vidua, quænam dicatur, & quæ conſecrari poſſit?*
5 *Mulier corrupta, non debet admitti ad Conſecrationem.*
6 *Viduæ, aliæque Mulieres corruptæ poſſunt benedici etiam inter Virgines.*

Moniales non ſunt de facili conſecrandæ, niſi quæ à vitiis, & criminibus ſequentibus ſe abſtineant, 1 ſcilicet, à jurejurando, à maledicendo, à ſuſurrando, ab immodeſto riſu, ab obedientia procaci, ab indiſcreto clamore, à murmuratione in defectu rerum neceſſariarum, à reſiſtentia adverſus juſſa, & præcepta, ab exquiſitiori ornatu, à pravo geſtu, ab omiſſione divinorum pro extraneis locutionibus, à contumaci reſponſione, & ab aliis vitiis, & criminibus, pro quibus injungit pœnas particulares S. Baſilius *in lib. Animadverſionum circa Canonicas.*

Debent ergo ex Archidiacono Virgines Moniales 2 conſecrari, quarum laudabilis eſt converſatio, & præclara, quatenus in Religione approbata profeſſæ ſint tria vota ſubſtantialia. Ita etiam Tabiena *in verb. Virginis Conſecratio*, S. Anton. *loc. cit.* & Sylveſt. *verb. Conſecratio virg.* Majol. *loc. cit. n. 17.* ubi loquens de Monialibus criminoſis, ait, quia per has culpas imprudentiæ notatæ ſunt, & reprehenſione dignæ, aliis præfici non poſſunt, & ſic non debent fieri Abbatiſſæ, vel Prioriſſæ, vel Vicariæ, *ex cap. Authent. Quomodo oport. Epiſc. §. Tanta.* Addit Bommatthæus *c. 2.* quod Virgo conſecranda Sacramento Confirmationis inſignita eſſe debet; nam Confirmatione Chriſtianus magis in fide roboratur; unde S. Th. *3. part. q. 65. art. 4. & in 4. ſent.*

ſent. diſt. 7. *q.* 1. *art.* 1. dixit, Confirmationem quodammodò perficere Baptiſmum; præter quàm quod omnis fidelis, ut vult Urbanus Papa *in c. omnes, de conſecr. diſt.* 5. confirmari debet, ut plenè Chriſtianus inveniatur; à fortiori hoc præſtare debent, quæ ſponſo Chriſto conſecrari, & deſponſari debent; ſed fatetur hoc non inveniſſe determinatum ex præcepto, at Epiſcopos regulariter ante Conſecrationem confirmare Virgines non confirmatas debere.

3 Viduæ, quæ virum cognoverunt, & non ſunt Virgines conſecrari nequeunt, *cap. Vidua* 20. *q.* 1. & *cap. de Viduis* 27. *q.* 1. ratio eſt, quia Conſecratio ſpectat ad carnis integritatem, ex S. Thom. *in* 4. *loc. cit. diſt.* 38. de eiſdem viduis *loco citando* habetur:

De Viduis, ſi poſſint in propriis habitaculis ſuis ſalvare animas; item ex eodem lib. c. 21. *ita continetur: Ut viduæ non velentur à Pontificibus, & ſi profeſſam continentiam propoſito mutato calcaverint, ipſæ pro ſe rationem Deo pro ſuis ſint actibus reddituræ. Nam de viduis ſub nulla benedictione velandis, ſuperius latiùs duximus differendum, quæ propria voluntate profeſſam conjugii caſtitatem mutabili mente calcaverint, periculi earum intererit, quali Deum debeant ſatisfactione placare. Sicut enim ſi ſe forſitan continere non poterant, ſecundum Apoſtolum nullatenus nubere vetabantur, ſic habita ſecum deliberatione promiſſam Deo pudicitiæ fidem debuerunt cuſtodire. Non autem nullum talibus laqueum debere injicere, ſed ſolam adhortationem præmii ſempiterni, pœnaſque præponere divini judicii, ut noſtra ſit abſoluta conſcientia, & illarum, pro ſe rationem Deo reddat intentio.* Ex Capitulis Zachariæ Papæ ſub anno 747. in tom. 1. Conciliorum antiquorum Galliæ, *Can.* 6.

4 Si dicas *in d. cap. Vidua.* haberi, Viduas Sacro Velo velari, ergo etiam Viduæ ad Conſecrationem admittendæ ſunt. Reſpondeo, ibi Sacrum Velum ſumi pro Velo Profeſſionis, & Continentiæ, quod Vidua de ſe ſumebat ab Altari; *ex eodem cap. Vidua*, & Sylveſt. *loco citato.* Unde S. Thom. *loc. cit.* ait: *Viduis datur aliquod Velum, non tamen cum illa ſolemnitate, cum qua datur Virginibus.*

Quæres: An Vidua dicatur, quæ nupta eſt viro, qui ante copulam moritur, vel antequam ſimul commiſceantur, ingreditur Religionem, & profeſſionem emittit, & conſequenter: An poſſit conſecrari? Reſpondeo, dici quidem Viduam, ſed quia Virginitatem non amiſit, ut ſupponitur, conſecrari poterit: nam Virgo eſt; *cap. Valentino diſt.* 34. & *cap. debitum, de Bigamia.*

5 Mulier corrupta ſimiliter non debet admitti ad Conſecrationem; loquor de corruptione corporis, per quam Virginitas ſit irreparabiliter deperdita, & meritò coronari non poteſt *ex cap. ſi Paulus* 22. *q.* 5. & *cap. ſi quis non iratus*, ubi Gloſſ. 15. *q.* 1. & Gloſſ. *in cap. in cap. illa autem q.* 35. Mirand. *loc. cit. q.* 7. *q.* 7. *art.* 8. *concl.* 2.

6 Poterunt tamen corruptæ, & Viduæ benedici benedictione Viduali, etiam inter Virgines, ex Navarr. *lib.* 3. *conſ. de reg. conſ.* 4 & Gugliel. *in Ration. divin. offic. lib.* 2. *cap.* 2. *num.* 48. & Mirand. *loc. cit. q.* 7. *art.* 8. *concl.* 2. ubi addit modum benedicendi Viduas, dicens, ſi benedicenda, & conſecranda publicè Vidua eſt, quæ in facie Eccleſiæ viro nupſit, & poſtmodum eo mortuo Monialis eſt effecta, in tali caſu benedictione non viduali publicè, de qua benedictione non habetur ſpecialis rubrica in Pontificali Romano, ſed illa, qua benedicuntur Virgines, adaptatur illi, mutatis nominibus ſignificantibus Virginitatem in nomina ſignificantia Viduitatem, & caſtitatem, poſtquam hoc publicè apud omnes conſtat. Idem dicendum eſt de Muliere corrupta, quæ nunquam viro nupſit, judicialiter tamen habetur, eam fuiſſe corruptam, nec id ipſa negat, quin verò fatetur; & hæc debet etiam benedici publicè benedictione viduali.

QUÆSITUM IV.

De caſibus dubiis circa Virginitatis integritatem in ordine ad Conſecrationem?

SUMMARIUM DUBIORUM.

I. Quibus modis amittatur Virginitas?

II. An Monialis, quæ per aliqua ſigna exteriora animum denotantia, corrupta videtur, debeat Conſecrationis Velo ornari?

III. An Puella, quæ ante annos diſcretionis aliquid delectabile, circa opera Carnis commiſit, ſit conſecranda?

IV. An Monialis, quæ ſanguinis fluxum patitur, poſſit Conſecratione potiri?

V. An Virgines in ebrietate, vel ſomno ſtupratæ, etiamſi mente priùs corruptæ non fuerint, & per conſequens Virginitatem non perdiderint, debeant ad Conſecrationem admitti?

VI. An Virgines per vim corruptæ, mentem tamen incorruptam retinentes, poſſint Velum Conſecrationis accipere?

VII. An Moniales in publica fama, & poſſeſſione Virginitatis, occultè à viro corruptæ, poſſint conſecrari?

VIII. An Moniali, cui per medicinæ artem Clauſtrum Virginale fractum fuit ad ſanitatem tuendam, Conſecrationis Velum conferri queat?

IX. An Monialis polluta per effuſionem ſeminis voluntariam, integro remanente Clauſtro Virginali, ſit Conſecratione expellenda.

AD primum; ut enodentur multæ dubitationes, quæ circa Velationem, ſive conſecrationem, vel benedictionem Virginum accidere ſolent; videndum eſt in primis, & ante omnia quot, & quibus modis perdatur Virginitas? Cui dubitationi, multis prætermiſſis opinionibus, breviter reſpondeo primo, quòd virtus Virginitatis amittitur omnibus illis modis, quibus amittitur Caſtitas cum realiter non diſtinguatur ab hac, ſed ſolùm ratione, & connotato, quia Virginitas, ut eſt virtus, nihil aliud eſt, quàm Caſtitas perfecta integritati, & puritati carnis conjuncta; & ideò etiam deſideriis turpibus perditur. Confirmatur ex S. Auguſtino *lib.* 1. *de civit. Dei cap.* 18. ubi docet, etiam corporis ſanctitatem amitti per conſenſum in opus turpe. Idem dicendum eſt de moroſa delectatione, & de voluntate, etiam nubendi, cum ipſa virtus Virginitatis in propoſito, etiam à conceſſa voluptate perpetuò abſtinendi; licet vulgò Virginitas amitti non dicatur, quia manet corporis integritas, atque ipſe ſtatus, qui communiter nominatur Virginitas.

Secundò Virginitas non amittitur per carnis violationem, quando hæc nullo modo voluntaria eſt; ut communiter docent Doctores, & præſertim S. Auguſtinus *ubi ſupra*, dum ait: *Quis ſana mente putaverit, ſe perdere pudicitiam, ſi forte in apprehenſa, vel oppreſſa carne ſua exerceatur, & expleatur libido non ſua. Si enim hoc modo pudicitia perit, profectò pudicitia virtus animi non erit, nec pertinebit ad bona, quibus rectè vivitur, ſed in bonis corporis numerabitur, qualia ſunt vires, pulchritudo, &c. Si autem animi bonum eſt, etiam oppreſſo corpore non amittitur*; & infra. *Et ideo cum non cadere inconcuſſa intentione perſiſtit, nec de ipſo corpore perit Caſtitas, quia eo ſanctè utendi perſeverat voluntas, & quantum in ipſo eſt, etiam facultas.*

Tertiò, ſi violatio integritatis, vel puritatis carnis eſt voluntaria, amittitur irreparabiliter Virginitas; & eſt communis Doctorum ſententia, S. Thomæ 2. 2. *quæſt.* 152. *art.* 3. *ad* 3. Cajet. *ibidem*; & colligitur ex S. Hieron. *Epiſt.* 22. *ad Euſtoch. de cuſtodia Virginitatis*, ubi ait: *Audenter loquar, cum omnia poſſit Deus, ſuſci-*

ſuſcitare Virginem non poteſt poſt ruinam. Et S. Baſilius *lib. de vera Virginitate* inquit; *Si hoc amittas patrimonium integerrimæ caſtitatis, quamvis illa omnia facias, quæ dixi, Cœlumque ac Terras, maria, & abyſſos, immenſumque aërem pervagata fueris, nulla omnino ratione hoc recuperare jam poteris. Quo enim pacto, quod corruptum ſemel, incorruptum fiet? qua ratione, quæ cognovit virum, quaſi non agnoverit, exiſtimabitur?* & infra. *Pœnitentia quidem peccatum relaxari certum eſt, verùm, quæ corrupta eſt, quaſi inviolata perſtiterit, redintegrari omninò non valens, dum vivit, lugebit.*

Ratio eſt, quia ſicut Innocentia denotat animam nunquam peccato mortifero fuiſſe contaminatam; ita Virginitas connotat carnem nunquam voluntariè eſſe violatam, aut libidine pollutam; unde ſicut uno peccato mortifero irrecuperabiliter perit Innocentia; ita Virginitas uno actu libidinis; quia verò Innocentia, & Virginitas negationem connotant, quæ ſemel ablata nequit reſtitui, recuperari nequeunt, cum ad actum præteritum, quo ablata eſt, tollendum, non ſit ulla potentia; qui enim ſemel ruit, fieri nequit, ut nunquam ruerit.

Notandum, quod Virginitas ita amittitur, ut non poſſit abſolutè recuperari. Primò ex parte viri per copulam carnalem; ex parte fœminæ per voluntariam clauſtri Virginalis violationem, ſive in matrimonio, ſive extra, ſive per copulam, ſive per aliam turpitudinem; & hic modus eſt maximè notus, ut etiam vulgò ſciatur, hac ratione Virginitatem in perpetuum amitti.

Secundò per voluntariam pollutionem, etiamſi fiat abſque copula; hac enim Virginitatem, abſque ſpe eam recuperandi peirre, affirmant plurimi Doctores, & præſertim S. Thom. *loc. cit. art. 1. ad 4.* Cajetan. *ibidem*, & Leſſius *de juſt. & jure lib. 4. c. 2. dub. 16. n. 119.* Ratio eſt, quia præcipua voluptas carnalis in hac conſiſtit, & omnes alii actus, nec non copula & violatio clauſtri, ob illius voluptatem fiunt. Ergo ſi illo actu amittitur, maximè iſto, qui eſt cæterorum finis; & ad hoc non requiritur alius actus exterior, quo hic excitetur, quia alioquin, qui ſola imaginatione fœditatem hujusmodi ſponte in ſe procuraret, etiamſi millies id feciſſet, eſſet virgo, & habiturus eſſet Virginitatis Laureolam poſt Pœnitentiam, quod eſt falſum; etſi enim non ſit coinquinatus cum mulieribus, non minus tamen fœdè, imò turpius, & magis contra Caſtitatis virtutem.

Tertiò per turpes contactus animo libidinoſo factos, nempe ſi tales ſint, & eo modo fiant, ut in ſana natura neceſſario pollutionem excitarent, quamvis re ipſa in tali homine ob debilitatem naturæ, vel morbum id non faciant, quia hoc eſt per accidens. Tum quia non videtur dubium, quin per ſodomiam amittatur illa puritas carnis, quam Virginitas poſtulat, etiamſi pollutio non adſit, quia ille actus fit ob eam cauſam, & eſt ſufficiens ex ſe ad hoc in tali ætate, atque ita affirmant Roſella *verb. Virginitas*, & Cajet. *loc. cit. art. 1. verſ. finem ad 5.* Leſſius *loco cit. num. 121.*

Ad ſecundum reſpondet Majol. *loc. cit. num. 13.* qui tenet, quod ſi Monialis per aliqua ſigna animum denotantia corrupta coram Eccleſia videatur, etiamſi ſit abſque corporis commixtione, non debet conſecrari tanquam Virgo, & hoc probat ex S. Cypriano *Epiſt. 11. lib. 1.* & S. Auguſtin. *Epiſt. 9.* ad monachas, *& ex c. nec ſolo 32. quæſt. 5.* ſed ſi corruptio animi ita occulta eſſet, ut omninò neſciretur, & per pœnitentiam magnam animo perditam Virginitatem recuperaret, poſſe tacitè Epiſcopus, vel Superior arbitrari, an debeat conſecrari.

Ad Mirand. *loc. cit. q. 7. art. 8.* mitiorem ſequitur ſententiam, dicendo, duplicem eſſe Virginitatem, nempè mentalem, quæ eſt animæ tantùm, & materialem, quæ eſt animæ ſimul, & corporis, cui corruptio dupliciter contingere poteſt, primò cum apertione clauſtri virginalis; ſecundò ſine tali apertione, ſed cum ſola voluntaria ſeminis reſolutione; quam diſtinctionem deſumpſit S. Thom. *in 4. diſt. 38. art. 5. ad 5.* Quo ſuppoſito, dicit, corruptionem materialem impedire Monialem ad Conſecrationem, non verò mentalem, licèt enim integritas mentis, & animæ deperdatur, quotieſcumque in aliquod peccatum carnis incidit, etiamſi ſit mente conceptum abſque aliquo actu, & pollutione corporis, tamen Virginitas hujusmodi recuperabilis eſt per pœnitentiam, ſed ſi ſequuta pollutio voluntaria, ſive publicè, ſive ſecretò, non recuperatur, ex Lavorio *in var. lucubrat. tit. 4. c. 4. n. 14.* completa ergo dicta pœnitentia à Virgine abſque alio arbitrio Epiſcopi vel Superioris, poterit conſecrari, ſecùs dicendum eſt de corruptione materiali, & corporali ex S. Thom. *loco citato*, & Mirand. ſimiliter *loc. cit.*

Ad tertium reſpondeo affirmativè, ratio eſt, quia cum nulla adfuerit deliberatio, non dicitur Virginitatem tunc amiſiſſe, & ideo ſuo tempore conſecrari poterit, imò ob teneram ætatem probabile eſt nullum delectationis impetum invaluiſſe. Majol. *loc. cit. num. 31.* Piſanella *d. verb. Virginitas.*

Præterea in puella nullo actu turpi Virginitatem ex parte corporis amitti ſentit Roſella *verb. Virginitas*, quia in ea ratione ætatis deeſt poteſtas ſeminandi, & Leſſius *de juſt. & jur. lib. 4. cap. 2. dub. 16. num. 121.*

Ad quartum reſpondeo, quod Puella Monialis, quæ fluxum ſanguinis patitur, Conſecrationis munus participare poteſt, ex eodem Majolo *loco citato.*

Ad quintum reſpondeo, Virgines hujusmodi ſtupratas non eſſe conſecrandas. Ita Majol. *loc. cit.* Armilla *verb. Virginis conſecratio* §. 1. & Sylveſt. *loc. cit.*

Ad ſextum reſpondeo, quod Virgines corruptæ per vim, licèt non deſinant eſſe Virgines, tamen ad Conſecrationem cum aliis admittendæ non ſunt, quod probatur *ex c. Acutius 26. diſt.* Joh. Bachon. *in 4. diſt. 25. q. 3. art. 4.* & ex S. Leone Papa *in cap. illa autem famulæ 32. q. 5.* & habetur *in Epiſt. 85. ad Epiſc. Africanos c. 5.* in his verbis: *Illa autem famulæ Dei, quæ integritatem pudoris oppreſſione barbarica perdidere, laudabiliores erunt in humilitate, ac verecundia ſua, ſi ſe incontaminatis non audeant comparari Virginibus; quamvis enim omne peccatum ex voluntate naſcatur, & potuerit corruptione carnis mens invita non pollui, minus tamen hoc eidem obierit, ſi quod potuerunt animo non amittere, doleant ſe vel corpore perdidiſſe.*

Quod exponens D. Thom. *loc. cit. ad 4.* dicit, quamvis Virgines, quæ per violentiam corrumpuntur, ſi nullo modo conſentiant, Virginitatis gloriam non perdant, quia tamen valdè difficile eſt, quod in tali delectatione aliquis complacentiæ motus non inſurgat, ideò Eccleſia, de interioribus non judicat, hujusmodi ſic corrupta inter Virgines non velat.

Præterea hujusmodi corruptio eſt veluti quædam irregularitas, quæ licèt ſine peccato contrahatur, impedit talem conſecrationem, ideò S. Auguſtin. *lib. de Bono conjugali cap. 18.* habet hæc verba; *etiamſi violenta corruptio Virginis Baptiſmum antecedat, non poſſe etiam poſt Baptiſmum inter Dei Virgines conſecrari.* Fateor Sanctum Auguſtinum ſimpliciter loqui de fœmina, quæ Catechumena fuit vitiata, & non addere expreſsè, etiamſi violenter ſit vitiata; loquitur tamen de Catechumena vitiata ſine culpa. Ratio eſt, quia in conſecratione Virginum non attenditur, an culpa præceſſerit, ſed an Virginitas corporalis, ſeu materialis ſubſiſtat, quia per conſecrationem ipſam ſignificatur, & ſpeciali honore afficitur, & per illam integritas Eccleſiæ triumphantis non habentis maculam repræſentatur; ex Gloſſa *in capit. Acutius 26. diſtinct.*

Si

Si verò talis Virgo eſt certa ſe nullo modo delectationi illi conſenſiſſe, & res eſt occulta, videtur poſſe conſecrari, nam ut ait D. Thom. *art.1. ad 3.* ſi contingat præter animi propoſitum, aliquo caſu membri integritatem corrumpi, non magis præjudicat Virginitati, quàm ſi manus, vel pes corrumpatur, unde talis poteſt dicere ſe incorruptam, nimirum corruptione voluntaria. Confirmatur ex S Auguſtino *de civit. Dei cap.18.* ubi dicit tali Virgini *nihil de corporis ſanctitate periiſſe*, eamque parem facit illi, *cujus integritatem obſtetrix ex juſta cauſa manu velut explorans, caſu dum inſpicit, perdidit*, ſed hæc poteſt velari, ergo, & illa. Ita Leſſius *de juſt. & jur. lib.4. cap.2. dub.16. num.115.*

Ad ſeptimum; S. Thom. *in 4. diſt.38. quæſt.1. art.5. ad 5.* negat abſolutè; quia inquit propter vitandum ſcandalum non debent Eccleſiæ Sacramenta, vel ſacramentalia variari, & ſubdit, quærendum tamen eſſe remedium ad dictum ſcandalum vitandum, quale eſt, ut accidentalibus, & publicis ſolemnitatibus retentis, quæ ſunt de ſubſtantia Conſecrationis, mutentur; quam mutationem cenſet fieri ſufficienter, Virginitatis nomine mutato in nomen Caſtitatis, & illius ratio eſſe videtur, quia aliàs forma hujuſmodi Conſecrationis contineret mendacium. Idem docent Angelus *verb. Conſecratio Virgin. n.3.* Sylveſter *eodem verbo n.2.* Sed contra Paludanus *in 4. diſt.38. quæſt.5. art.3. concl.7.* & S. Antonin. *3. p. tit. 2. cap.2.* quia illa fictio mendacium continet in ipſo facto, quod non minus eſt clarum, quam in verbo. At hoc non multum urget, cum non ſit mendacium formale, ſed potius quædam materialis diſſimulatio, vel occultatio; & alia falſa ſignificatio, quæ ab aliis concipi poteſt, non eſt intenta, & ideo non adeſt mendacium.

Sed poteſt dubitari, an tale remedium ſit ſufficiens, vel neceſſarium; nam eo ipſo, quod Virginitatis nomen in nomen Caſtitatis mutatur, ſuſpicionem, & ſcandalum, apud audientes generabit, maximè ſi mediocriter ſint intelligentes; qui licet regulariter ſint pauci, infamia tamen apud ipſos majoris eſt momenti, & ideo non videtur ſufficiens. Non videtur pariter neceſſarium ſupradictum remedium, quia licet Virginitas, non videtur eſſe mendacium, nam verba legitimum ſenſum habere poſſunt, cum unuſquiſque cenſeatur in eo loqui, in quo operatur; ſic enim reus ſine mendacio negat occultum delictum, quod verè commiſit, & Judex verè declarat innocentem eum, quem occultè ſcit nocentem, per ſententiam, ſi in judicio non probetur; ergo ſimiliter ſine mendacio Virgo appellari poteſt, quæ in communi exiſtimatione talis eſt, non obſtante ſcientia contraria occulta, quia omnes intelligunt, humanum ſermonem eſſe in ſcientia humana, & exiſtimatione, & non ſemper ex ſe ipſa; ita Suarez *tom.4. de Relig. tract.9. lib.1. cap.11. num.9.*

Confirmari poteſt, nam preces, & cætera, quæ in Virginum Conſecratione adhibentur, ſolum habent vim, per modum deprecationis factæ in perſona Eccleſiæ, & tota ſignificatio illarum cæremoniarum pendet ab Eccleſiaſtica inſtitutione; quapropter in poteſtate Eccleſiæ erit Conſecrationis formam, quando periculum graviſſimum incommodi ita poſtulat, etiam illis accommodare, quæ publicè Virgines habentur; nam illæ quoque ſuo modo poſſunt eſſe æterni Sponſi ſponſæ, & ſunt capaces gratiarum omnium; atque ita affirmant Leſſius *de juſt. & jure lib.4. cap.2. dubit.16. num.118.*

Declarat autem Suarez ſupradictam ſuam rationem *num.10.* dum ait, quod duplex obligatio ex hoc defectu occulto poteſt oriri, vel in Epiſcopo, aut Abbate ad non conſecrandam fœminam, aut in ipſa fœmina, ut non ſe ingerat Conſecrationi. Quoad primum; ſi Epiſcopus, vel Abbas ſolùm habeat notitiam lapſus per Confeſſionem ſacramentalem, certum eſt, non debere, imò nec poſſe negare Conſecrationem fœminæ petenti, quia violaret ſigillum Confeſſionis; ſi autem ſciat extra Confeſſionem ſacramentalem, per ſecretam nimirum revelationem ipſius fœminæ, ſimiliter non tenetur ad expellendam illam (cenſet ipſe,) & denegandam ei conſecrationem, idem affirmant ſumma Confeſſorum, & Sylv. quos refert Suarez *loc. cit.* ubi non approbat, Epiſcopum diſpenſare poſſe in tali delicto occulto, quia non eſt neceſſaria diſpenſatio, ex eo, quod jus commune non obliget Epiſcopum ad judicandum de re occulta, vel ad operandum ex ſcientia adeò privata, & occulta, præſertim cum periculo ſcandali, maximè cum talis perſona non obſtante præcedenti lapſu, poſſit eſſe capax in ordine ad perpetuam continentiam futuram: Sed minus benè ait Suarez *loc. cit.* dum dicit, quod non videtur teneri Epiſcopum ad conſecrandam hujuſmodi fœminam, quia poteſt ſe excuſare ab illo munere, vel alio colore illam non admittere ad profeſſionem; quia ubi facienda eſt talis Conſecratio, & Monialis admittenda ad profeſſionem, niſi ex alio capite manifeſto reddatur indigna, expelli non debet à Conſeratione, & à Profeſſione. Loquendo verò ex parte fœminæ, dicit Suarez *loco cit.* non teneri ad petendum talem ſtatum, etiamſi ipſa ſola norit delictum, ſicut tenetur regularis non petere ordines, etiamſi ſolus ſciat, ſuam irregularitatem, & Sylveſter. & Raymund. *loc. cit.* addunt, quod licet Virgo conſecrata ſit, ſi poſtea occultiſſimè labatur, tenetur abſtinere ab actibus, qui ſecundum conſuetudinem monaſterii ſolent per ſolas Virgines conſecratas exerceri; quod non approbo cum Suarez *ſuprà*, quia eſt onus intolerabile, ac proinde incredibile; præſertim cum nec poſſit ſatis oſtendi præceptum expreſſum, nec ſit res tam neceſſaria, ut propter illam vitandam obliganda fuerit fœmina ad ſe infamandum; imò quamvis occultus lapſus profeſſionem hanc præcedat, non cenſeo cum eodem Suarez obligandam fœminam ad ſe privandum illo ſtatu, non ſolum quando ſine infamia id vitare non poteſt, ſed etiam ſi abſque infamia poſſit alium ſtatum vivendi accipere. Probatur prima pars ab eodem Suarez; quia etiam cenſuram occultam non tenetur homo ſervare, quando non poteſt id facere ſine gravi infamia; ſecunda verò pars patet ex eo, quia non tenetur quis ſe privare tanto bono ſpirituali, quantum eſt ſtatus perfectionis, propter crimen occultum. Ratio autem à poſteriori eſt, quia jura non imponunt hoc impedimentum, tanquam pœnam, vel irregularitatem incurrendam ipſo jure, ſed præcipiunt Prælatis, ne conſecrent fœminam corruptam; ergo quando res occulta eſt, non tenetur fœmina corrupta ſe abſtinere, ſed poteſt in exteriori foro ita ſe gerere, ſicut in communi opinione habetur, ut ſupponunt S. Thom. & alii, qui dicunt conſecrari poſſe, mutato nomine Virginitatis in nomen Caſtitatis.

Ad octavum, reſpondeo cum S. Thom. *loc. cit. quæſt.152.* quod poterit conſecrari, cum nullum cenſeatur præjudicium illatum Virginitati fuiſſe. Idem docet Majol. *loco cit. num.35.*

Ad nonum reſpondens Cajetanus *in ſumm. verb. Virginum conſecratio.* Fumus *eodem verb. n.3.* Sylveſt. *verb. Conſecratio virginum num.2.* Eman. Sà *verb. conſecratio n.6.* Lezan. *tom.1 cap.25. n.10.* Leſſius *de juſt. & jur. lib.4. cap.2. dub.16. num.120.* puellam, quæ hoc modo, vel etiam accedente contractu externo polluta fuit, ſi carnis integritatem retineret, poſſe velari. Ratio eſt, quia re vera adhuc Virgo eſt, cum retineat integrum Clauſtrum. Tum quia, etſi coram Deo non ſit Virgo, nec Laureolam habitura, apud homines tamen Virgo cenſetur; omnes enim vocant Virginem, quæ clauſtrum virginale retinet illæſum, etiamſi ſæpiùs intra ſe ſpermatis effuſione ſit contaminata, quamvis enim non ſit Virgo virtute, eſt tamen Virgo ſtatu, ut inquit Cajetanus; unde Eccleſia, quæ utitur nominibus, ut pluries, idem per nomen *virgo, & virginitatis* intelligit, quod vulgo intelligi ſolet: cujus ſignum eſt, quod in Pontificali Romano,

ubì de hac conſecratione agitur, non dicatur interroganda de aliqua contaminatione, ſed *de vita, conſcientia, & carnis integritate*, ut notat Cajetanus; itaque Eccleſia non niſi carnis integritatem requirit.

Alii tamen dicunt, quod ſi Monialis per vehementem cogitationem (excitante calore naturali,) voluntariè ſemen effuderit, remanente Clauſtro pudoris integro, carnis integritatem, & Virginitatem amitti, meritò tanquam corrupta (etiam ſi occultè) à Conſecratione eſt rejicienda. Ita S. Thom. *loc. cit.* nam certum eſt, quod non maneat Virgo, & neque præmium, nec Coronam mereri debet; per carnis enim corruptionem, ſive à maſculo, ſive à fœmina, ſeu ſpontè, vel ab aliquo extraneo movente corpus, violatio facta ſit, indignam ſacro Velo reddit Monialem, ex eodem S. Thom. 2. 2. *quæſt.* 151. *art.* 1. *ad* 4. & Majol. *loc. cit. n.* 31. & Piſanella *verb. virginis Conſecratio*, & dicunt, quod adeò verum eſt, ut ſi ſcandalum naſceretur ex eo, quod conſecratio negatur, tamen erit omninò neganda, & ſcandalum permittendum, ex eodem S. Thom. *in* 4. *diſt.* 38. *quæſt.* 1. *art.* 5. Mirand. *loc. cit. art.* 8. *concl.* 1. Alvar. Pelag. *de plan. Eccl. cap.* 48. Soto *in* 4. *diſt.* 38. Navar. *lib.* 3. *conſ.* 4. *de regul.*

Advertunt inſuper, ne ſcandalum oriatur, poſſe Prælatum deludere Monialem ſic corruptam, quæ conſecrari cupit, & poſtulat, omittendo ſubſtantialia verba, dum externa Cæremonialia, Majol. *loco cit.* ubi citat, & ſequitur Albericum, Hoſtienſem, Sylveſtrum, Groffredũ, & Piſanellam; idem tenent Mirand. *loc. cit. conſ.* 1. *in fin.* & Barboſ. *de jur. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 44. *n.* 16. & Hieron. Roder. *in compend. qq. regul. reſol.* 32. *num.* 3. qui ait, quod ſi Epiſcopus, vel Prælatus ſciat ſub ſigillo Confeſſionis Monialem eſſe corruptam, ne peccatum extra Confeſſionem aperiatur, & publicetur, debet in Conſecratione, & functione illa accipere in mente verbum Virginitatis, pro verbo Caſtitatis, vel Caſtitatem ſignificante, ad ſcandalum, & mendacium evitandum: idem docent Navarr. *lib.* 3. *conſil. titul. de ſtat. Monach. conſ.* 5. Leſſius *de juſt. loc. citato.* Nald. *in ſumm. verb. Monialis num.* 6. & Sylveſter. *verb. mendacium*, & Hieron. Roder. *loco citato*, qui dicunt, quod non Virgo, etiamſi Virginitatem animæ non amiſerit, nec Laureolam, non eſt conſecranda; imò Monialis etiamſi occultiſſimè integritatem perdiderit per quandam fortè vehementem pollutionem voluntariam, peccat graviſſimè petendo Velum Conſecrationis: non tenetur tamen in tali caſu ſe diffamare extra Confeſſionem, ſed poteſt in exteriori foro ita ſe gerere, ſicut in communi opinione habetur, ut diximus. Lezan. *in ſum. tom.* 1. *cap.* 25. *num.* 10. Idem dicendum eſt de Moniali corrupta, quæ perceptura eſt Velum Prælationis, quia naturali inſtinctu non debet ſe infamare; poterit verò ſe excuſare & recuſare officium Abbatiſſatus acceptare, allegando rationes, & cauſas, quibus honori ſua conſulatur, ex Lavorio *loco citato num.* 15. & Luca Caſtellino *in tract. de elect. cap.* 17. *num.* 36.

QUÆSITUM V.

Velare, Benedicere, & Conſecrare Virgines, cujus ſit munus?

SUMMARIUM.

1 *Conſecratio Virginum Epiſcopo ex officio convenit.*
2 *Conſecratio Virginum eſt quædam ſpiritualis deſponſatio cum Chriſto.*
3 *Epiſcopus conſecrat Virgines, tanquam Paranymphus, & Amicus Chriſti.*
4 *Conſecrationis Virginum munus delegare non poteſt Epiſcopus non habenti Ordinem Epiſcopalem.*
5 *Vicarius Epiſcopi non poteſt Conſecrationem exercere, niſi ſit Epiſcopus.*
6 *Summus Pontifex ſimplici Sacerdoti poteſt demandare munus conferendi Velum Conſecrationis Virginum,*
7 *Abbates aliqui ex Privilegio Moniales ſibi ſubditas conſecrant, etiam cum pompa ſolemni.*
8 *Vallis Umbroſæ Abbas Generales Moniales ſibi ſubditas ab immemorabili tempore conſecrat.*
9 *In Conſecratione virginum Regularibus ſubjectarum, Prælati debent Cæremoniis uti, quæ ab Epiſcopo facienda præſcribuntur.*
10 *Abbatiſſæ, & Sanctimoniales non poſſunt velare virginem, vel viduam.*

EPiſcopo competere ex officio Conſecrationem Virginum, docuerunt Gelaſius *cap. devotis* 20. *quæſt.* 1. 1
quod communiter ad hoc allegatur, ut patet ex Paludano, Sylveſt. & aliis. S. Iſidorus *in cap. perlectis* 25. *diſt.* & S. Leo *in cap. quamvis* 68. *dist.* & *cap. Juvenculas* 20. *num.* 1. idque affirmant Sbroz *de Vicar. Epiſcop. lib.* 2. *q.* 8. *n.* 1. Azor. *inſtit. moral. par.* 1. *lib.* 12. *c.* 20. *q.* 6. Hier. Rod. *in compend. qq. regul. reſol.* 32. *n.* 2. Barb. *de officio, & poteſt. Epiſcop. allegat.* 27. *n.* 51. & 55. Benedictus Bommathæjus *de modo conſecrandi virgines c.* 4. *n.* 1. & Suarez *tom.* 4. *de relig. tract.* 9. *c.* 11. *n.* 12. ubi advertit, quod *in dicto cap. devotis*, non dicitur expreſsè, ſed indefinitè, ſeu paſſivè, ſcilicet, ut Virgines non velentur, niſi intra quædam tempora, deinde adduntur hæc verba, *viduas autem velare Pontificum nullus attentet*; quæ intelliguntur de Velo Conſecrationis, ergo ſupponit illa prohibitio, adæquatum miniſtrum hujus Velationis eſſe Epiſcopum. Tum quia in aliis decretis, ubicunque ſit mentio miniſtri hujusmodi Conſecrationis, ſolus Epiſcopus nominatur. Tum quia in Pontificali Romano de Conſecratione Virginum, Epiſcopus hujus Conſecrationis miniſter ſupponitur; & rationem rationis aſſignat S. Thom. *in* 4. *diſt.* 38. *quæſt.* 1. *art.* 5. *in corp.* quia Conſecratio eſt ſpiritualis quædam deſponſatio cum Chriſto, per quam 2
repræſentatur deſponſatio ipſius Chriſti cum Eccleſia quoad illius incorruptionem, & ideo ſolus Epiſcopus, cui cura Eccleſiæ committitur, Virgines deſponſat velando non ſibi, ſed Chriſto, quaſi ſponſo Paranymphus, & Amicus. Poteſt aſſignari alia ſimilis ratio, nam ſi Reginæ, quæ deſponſantur Regibus temporalibus, benedicuntur ab aliquo Cardinali Epiſcopo, vel Magno Prælato, meritò Virgines, quæ æterno Regi copulantur, debent ab Epiſcopo, ſive alio ſimili Prælato magno benedici.

Quapropter ſub nomine Epiſcopi hìc comprehen- 3
duntur quatuor gradus Ordinis Epiſcopalis, nempe Epiſcopi, Archiepiſcopi, Primates, & Patriarchæ, *ex cap.* 21. *diſtinct.* & Gloſſ. *ibidem*, qui omnes comprehenduntur in Pontificali Romano ſub hoc verbo *Pontifex*; ut advertit Bommath. *loc. cit. num.* 2.

Dixi competere hoc munus Conſecrationis Epiſcopo *ex officio*, quia aliqui Doctores aſſerunt hujusmodi Conſecrationem non eſſe Ordinis Epiſcopalis, cum multi non ſolum Archipresbyteri, Præpoſiti, & Abbates, aliique ſub titulo nuncupati, Regulares, vel ſæculares perpetua utentes Mitra, & baculo; verùm etiam Abbates, & Priores ad tempus electi, non benedicti, nec mitrati, continuò hoc munus Conſecrationis, ſive Velationis erga Virgines eorum jurisdictioni ſubjectas, cum eadem ferè ſolemnitate exercent, excepto tamen uſu Pontificalium. Ita Bommath. *loc. cit.* & Pollacc. 2. *part. vacatio. epid. cap.* 5. *num.* 5.

Verùm mihi videtur dicendum cum communi Theo- 4
logorum ſententia, non poſſe ab Epiſcopo hujusmodi Conſecrationis munus delegari non habenti Ordinem Epiſcopalem, quia eſt actus Ordinis, non tantum Jurisdictionis; ita ut neque Epiſcopus electus, & confirmatus, nondum tamen conſecratus, poſſit talem Conſecrationem exercere, & per conſequens nec Provinciales Religionum, aliique ſimiles Prælati habentes jurisdictionem Epiſcopalem, ut colligitur *ex cap. aqua, de Conſecratione Eccleſ.* ubi Greg. III. vult, Epiſcopum non habere poteſtatem delegandi hoc munus presbytero, quia ei non

vales

valet impertiri actus Ordinis Pontificalis; & in Concilio Pariſienſe ſub Gregorio IV. cap. 41. ſic ſtatuitur;

Quorumdam relatu didicimus, quoſdam Presbyteros ſuæ menſuræ immemores, imò Canonicæ auctoritati reſultantes, in tantam audaciam prorupiſſe, ut ſacrarum Virginum conſecratores exiſterent. Et hoc ad negligentiam Epiſcoporum pertinere dubium non eſt. Quod quia canonicæ auctoritati minimè concordat, ne ulterius quiſpiam Presbyterum id facere præſumpſerit, utpote canonicæ auctoritatis transgreſſor, irrevocabiliter feriatur. Idem habetur *in d. capitulo perlectis 25. & dicto cap. ſi jubet 26. quæſt. 6. & c. Presbyter. 26. q. 6.* & Gloſſ. *in*
5 *cap. omni tempore, de conſecr. diſt. 4.* quod docent etiam Sbroz. *de offic. vicar. lib. 2. q. 8. num. 2.* & Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi part. 3. allegat. 27. num. 55.* dicentes, etiam Vicarium Epiſcopi Conſecrationem hujuſmodi exercere non poſſe, niſi eſſet Epiſcopus.

6 Summus Pontifex verò poteſt hoc benedictionis, ſeu Conſecrationis officium ſimplici Sacerdoti demandare, *ex cap. pervenit. diſt. 95.* ubi Gloſſ. & Majol. *loc. cit. n. 38.*
7 ac per conſequens Abbatibus, aliiſque Prælatis per ſpecialia Privilegia idem munus impertit, ſicut de facto conceſſit multis Abbatibus, ut Moniales ſibi ſubditas velent, & conſecrent, etiam cum Pompa ſolemni, (ubi viget conſuetudo,) juxta laudabilem Cæremoniam in Pontif. Romano *loc. cit.* deſcriptam. In mea Congreg. Vallum-
8 broſana, ut retuli *tom. 1. de Jur. Abbat. diſp. 22. q. 6.* Abbas Generalis Moniales ſibi ſubjectas ab immemorabili tempore conſecrat. Et in Congregatione Camaldulenſi idipſum à Generali obſervatur, quod à Sede Apoſtolica ſæpè approbatum fuit, & à Sacris Cardinalium Congregationibus, & ſignanter Rituum ſub die 1. Julii 1601. teſte Barboſ. *in Collect. Bullar. verb. Monialis.* 1. in una Camaldulen. ſub his verbis: *Moniales conſecrare, ſi ſpectet ex privilegio ad Superiores Regulares, debent ſervari in earum Conſecratione omnes Ceremoniæ, quæ in Conſecratione virginum ab Epiſcopo facienda præſcribuntur.* Et hoc eſt maximè ab Abbatibus animadvertendum, ut in re tanti momenti ſint uniformes.

9 Ex quibus infertur, non poſſe Abbatiſſam Moniales Virgines, vel Viduas velare, ut in decretis Eutychiani Papæ, quæ referuntur *in tom. 1. par. 1. Conciliorum Generalium à Severino Bino collectorum* ſub anno Chriſti 275. ſancitur: *Nihilominus etiam in quibuſdam locis inolitum invenimus uſum ſtultitiæ plenum, & Eccleſiaſticæ auctoritati contrarium, eo quod videlicet nonnullæ Abbatiſſæ, & aliquæ ex Sanctimonialibus, viduis, & puellis virginibus contra fas velum imponere præſumant, & ideo nonnullæ injuſtè velatæ putant ſe liberius ſuis carnalibus deſideriis poſſe ſervire, & ſuas voluptates explere. Quapropter ſtatuimus, ut ſi Abbatiſſa, aut viduam, aut puellam virginem velare præſumat, judicio canonico uſque ad ſatisfactionem ſubdatur.*

Item in Conc. Pariſienſe ſexto ſub Greg. IV. *can. 49.* ſic ſancitur: *Inter cætera, quæ contra Religionem Chriſtianam in Eccleſia Chriſti fieri cognovimus, non minus emendatione, & congrua correctione dignum invenimus, quod quædam Abbatiſſæ, & cæteræ Moniales, non ſolùm viduas, ſed etiam Virgines puellas velare ſolitæ ſint, quod quantum ſexui fœmineo illicitum, & à Religione Chriſtiana ſit alienum, omnis qui ſanum ſapit, facile advertit. Penè igitur in omnibus Monaſteriis puellaribus hujuſcemodi velatas invenies. Idcirco etenim hujuſmodi hoc modo potiùs, quàm à Sacerdote velari volunt, quia clanculo ſe corrumpunt, nihil ſibi obeſſe ad peccandum tale velamentum putant. Ita ergo idem illicitum, & temerarium factum habetur in uſu, ut vix, aut vidua velari à Presbyteris, aut puellæ virgines conſecrari expectant à Pontificibus. Nulli quippe dubium eſt, quin hoc factum ex toto à divina abhorreat auctoritate, & ad negligentiam quorumdam pertineat Sacerdotum, verùm ne deinceps fieri præſumatur, omnes in commune inhibendum decrevimus. Ac ſi fortè, aut Abbatiſſa, aut alia qualibet ſanctimonialis poſt hanc definitionem in tantam audaciam proruperit, aut viduam, aut puellam virginem velare præſumat, congrua ab Epiſcopo ſuo correctione coërceatur, & pœnitentiæ canonicæ uſque ad ſatisfactionem ſubdatur.* Et tandem in Conc. Aquiſgranenſe ſub anno 789. *can. 76.* Epiſcopis & Abbatibus ſic præcipitur: *Auditum eſt, aliquas Abbatiſſas contra morem Sanctæ Dei Eccleſiæ, benedictiones, cum manus impoſitione, & ſignaculo Sanctæ Crucis, ſuper capita virorum dare, nec non & velare virgines, cum benedictione Sacerdotali, quod omnino à vobis Sanctiſſimi Patres in veſtris Parochiis illis interdicendum eſſe ſcitote.*

QUÆSITUM VI.

Quo tempore, & loco habenda ſit Virginum Benedictio, & Conſecratio?

SUMMARIUM.

1 *Conſecratio Virginum debet fieri ſtatutis temporibus.*
2 *Conſecratio Virginum fieri debet in Epiphania Domini, in Albis Paſchalibus, & Natalitiis Apoſtolorum, ac in diebus Dominicis.*
3 *Conſecratio Virginum imminente aliqua neceſſitate haberi poteſt quolibet tempore.*
4 *Conſecratio Virginum in Eccleſia exteriori eſt habenda, aliquando verò in interiori juxta locorum conſuetudinem.*

QUoad primam partem, ſciendum eſt, Velum Conſecrationis Virginibus dari non poſſe, niſi ſtatutis 1
temporibus à jure definitis, ut habetur *in cap. devotis cit.* & *cap. virgines 20. quæſt. 1.* ubi prohibentur Virgines 2
conſecrari, niſi in die Epiphaniæ Domini, aut in Albis Paſchalibus, id eſt, intra hebdomadam Paſchæ Reſurrectionis, ut Gloſſa exponit; licèt alia altera habeat, in Sabbato Paſchæ; vel etiam in Natalitiis Apoſtolorum. In Concilio verò Lateranen. ſub Alexandro III. prout habetur *in cap. 1. de tempor. ordin.* conceſſum eſt, ut omnibus Dominicis diebus liceat conſecrare Virgines, & conſuetudo hoc extendit ad alias ſolemnes feſtivitates, ut advertit Turrecremat. *in d. cap. devotis q. 4.* & ita in hoc conſulenda eſt, & ſervanda conſuetudo.

In neceſſitate tamen, & imminente aliquo languore, 3
quocunque die velari poſſunt, ut ibidem dicitur. Videantur Salzed. ad Bernard. *in pract. cap. 26. verſ. virginum.* Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 9. cap. 11. num. 23.* Bommath. *loc. cit. cap. 6.* Pollac. *loc. cit. cap. 5. in fine.* Barboſ. *de jure Eccleſ. cap. 44. num. 17.*

Piſcara *in praxi Cæremon. lib. 2. cap. 7. num. 1.* ait, Virginum benedictionem, non niſi in die Dominico, & intra Miſſarum ſolemnia fieri debere, ut elicitur ex Pontific. Roman. *loc. cit.*

Si verò de loco ſermo ſit, dico S. Congreg. Rituum 4
in una Hieracen. 27. Julii 1627. ex eod. Barboſa *loc. cit.* decreviſſe, Conſecrationem fieri poſſe in Eccleſia exteriori. Idem probat Bommath. *loc. cit. cap. 7.* referens in aliquibus locis ex juſtis, & rationabilibus cauſis introductum fuiſſe, ex Sacræ congreg. Cardinal. reſcripto, quod Moniales conſecrandæ, non egrediantur à Prælato exiſtente ad feneſtellas.

QUÆSIT. VII.

De modo, & forma ſolemniter benedicendi, & conſecrandi Virgines.

SUMMARIUM.

1 *Præparanda pro Virginum benedictione.*
2 *Ordo procedendi ad Miſſam.*
3 *Virgines benedicendæ, quomodo ad Epiſcopum duci debeant?*
4 *Quomodo ab Epiſcopo vocandæ?*

deinde cantant ſimul omnes Antiphonam *Mel & lac*, &c. prout in Pontif. Perficitur deinde Miſſa, in qua dicitur Poſtcommunio pro Virginibus cum Oratione diei ſub uno *Per Dominum*, &c. & in fine Pontifex dat ſolemnem benedictionem.

13 Data benedictione, ſi viſum fuerit, ubi eſt conſuetudo, poterit Pontifex dare facultatem Virginibus benedictis incipiendi Horas Canonicas, & legendi Officium in Eccleſia, dicens ſuper ipſas Orationem *Exaudi*, &c. Deinde accepta Mitra tradit illis Breviarium, quibus ambabus manibus ipſum tenentibus dicet, *Accipite*: &c. Poſtmodum ſurgens Mitra depoſita, & converſus ad Altare inchoabit Hymnum *Te Deum laudamus*, quo completo dicitur Verſ. *Confirma*, & ſtans in cornu Epiſtolæ ex libro ſuper Altari repoſito, dicit Orationem *Actiones*, &c. prout in Pontif.

14 Virgines conſecratæ ad portam monaſterii genuflexæ præſentantur Abbatiſſæ à Pontifice dicente, *Vide*, &c. prout in Pontificiali: tandem Pontifex ad Eccleſiam reverſus deponit ſacras veſtes, & recedit in pace.

Obſervandum tamen hoc loco eſt circa praxim hujus ceremoniæ, quod in Neapolitana Civitate, quæ pluribus eſt Sanctimonialium locis referta, nequaquam, cum Moniales ipſæ velantur, ac benedicuntur, ſepta, Monaſterii egrediuntur, ſed in loco, quo ſacra Communione refici ſolent, omnia ante Epiſcopum rite perficiuntur, atque ibidem videlicet in ipſa interiori Eccleſia eriguntur papiliones, nec à Matronis, ſed à Sanctimonialibus ejuſdem monaſterii benedicendæ ante Epiſcopum aducuntur; ſtrictiſſimum clauſuræ jus Sacri Tridentini Concilii, ac Summorum Pontificum decretis firmatum in ſuo vigore, ac robore conſervantes. Hæc Piſcara.

QUÆSITUM VIII.

Utrum Conſecratio Virginum reiterari poſſit?

1 *Conſecratio Virginum non eſt iteranda.*
2 *Abbates ſemel benedicti, ſi ad aliam Abbatiam eligantur, non ſunt iterum benedicendi.*
3 *Benedici non ſolent conjuges ſemel benedicti.*

Miranda *de ſacris Monialibus q. 7. art. 7. in concluſ. verſ. ſecundo probatur*, Conſecrationem non eſſe iterandam, quod affirmat ex communi opinione, quam refert, & ſequitur Gloſſ. *in Clementin. Attendentes §. ſtatuimus, de ſtat. Monachor.* & ratio eſt, quia Abbates ſemel benedicti, ſi deinde ad aliam Abbatiſſam eligantur, non ſunt iterum benedicendi, ex Navarr. *conſil. 2. de ſacramen. non iterand.* Emanuel. Roder. *qq. regular. tom. 1. q. 12. articul. 3.* Azor. *prima part. inſtitut. Moral. lib. 12, cap. 20. quæſit. 4. & lib. 13. cap. 10. quæſ. 4.* Paulus Laiman. *in canon. quæſt. de Prælat. election. quæſt. 215.* Barboſ. *in collect. in dicta Clementin. Attendentes num. 10.* & Piaſec. *in prax. Epiſc. par. 1. cap. 2. num. 3.* de qua re egi *tom. 1. de jur. Abbat. diſp. 11. quæſ. 6.* 1 2

Tum quia conjuges denuo benedici non ſolent; ſi ſemel benedictionem nuptialem acceperunt *cap. 1 & 2. de ſecundis nuptiis*: ergo ſimili Virginum Conſecratio non erit iteranda. 3

DISPUTATIO XXVIII.

De electione Abbatiſſarum.

QUÆS. I. *Ad quem ſpectet Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ electio?*
II. *De qualitatibus Monialis eligendæ in Abbatiſſam.*
III. *De modo, forma, & cæremonia eligendi Abbatiſſam.*
IV. *Abbatiſſæ electio an fieri debeat per vota ſecreta?*
V. *Utrum in electione Abbatiſſæ omnes Moniales concurrant?*
VI. *Utrum Epiſcopi, & alii Superiores Monialium, aliquod jus ſibi vindicent in electione Abbatiſſæ.*
VII. *De Excommunicatione contra eos, qui vocati ad dirigendas Moniales in electionibus, non abſtinent ſe ab eis, ex quibus diſcordiæ oriri, vel ortæ nutriri poſſunt circa electiones?*
VIII. *An Electio Abbatiſſæ poſſit à Monialibus compromitti?*
IX. *Quot ſuffragia requirantur ad canonicam Abbatiſſæ electionem?*
X. *Electio Abbatiſſæ quomodo ſit publicanda?*
XI. *Utrum Monialis illegitima poſſit eligi in Abbatiſſam?*
XII. *Utrum Vidua, aliave Mulier non virgo eligi poſſit in Abbatiſſam?*
XIII. *An Monialis bigama poſſit eligi in Abbatiſſam?*
XIV. *Moniales deſcendentes ex maculato genere, an poſſint eligi in Abbatiſſas?*
XV. *Utrum mulieres infames eligi poſſint in Abbatiſſas?*
XVI. *De quibuſdam aliis impedimentis excludentibus Monialem ab officio Abbatiſſatus.*

QUÆSITUM I.

Ad quem ſpectet Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ electio?

SUMMARIUM.

1 *Electionis Jus in propriam Abbatiſſam, ſeu Prioriſſam habent Moniales.*
2 *Electio Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ ſpectat ad monaſterium Monialium.*
3 *In electione Abbatiſſæ, ſervandæ ſunt Conſtitutiones ſingulorum Ordinum, & monaſteriorum.*

1 CUM Moniales habeant jus eligendi earum Superiorem, ſive Abbatiſſa, ſive Prioriſſa vocetur *ex capitul. indemnitatibus, de election. in 6.* & ubi communiter Doctores; dicendum eſt, cum Mirand. *de ſacris Monial. q. 7. art. 1. concl. 1.* & Lavorio *variarum lucubrat. titul. 4. cap. 23. num. 2.* Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ electionem ſpectare ad monaſterium, & Conventum, & hoc primo probant de Abbatiſſis Monialium Sanctæ Claræ *ex cap. 4.* ſuæ Regulæ, & ex Innocentio IV. & Bonifacio IV. qui tale Monialibus privilegium conceſſerunt, tam primæ, quam ſecundæ regulæ. Videatur Compend. privilegiorum mendic. *verb. Abbatiſſa, §. 1.* & Monum. Ordin. *prima impreſſ. fol. 32.* & Lucas Wadingus *in annal. minorum ſub anno 1246. in fine.* de aliis vero Monialibus in univerſum, quod ſcilicet earum Abbatiſſæ, & Præfectæ eligantur à Conventu, habetur *ex cap. Idemnitatibus, de election. in 6.* Et noviſſimè in una deciſio. Sac. Rotæ Illerden. electionis Prioriſſæ die 2. Junii 1636. coram Royas, quæ habebitur in fine operis. Et ratio ſuadet, ut nimirum ipſum monaſterium 2

in Superiore ſibi eligenda conſentiat, ut & ipſa electa à ſuis ſubditis publicum habeat ſuæ ſufficientiæ, & dignitatis teſtimonium; & ita cum majori amore, & fiducia à toto Monaſterio ſuſcipiatur.

Sed in hoc valdè immorari non oportet, cum hodie attendatur Conc. Tridentinum *ſeſſ. 25. de regul. cap. 7.* ubi præcipit, & quod ſerventur ſingulorum Ordinum, & monaſteriorum Conſtitutiones.

QUÆSITUM II.

De qualitatibus Monialis eligendæ in Abbatiſſam?

SUMMARIUM.

1 *Monialis in Abbatiſſam eligenda eſt, quæ ſe, & ſubditum gregem noverit cuſtodire.*

2 *Monialis eligenda in Abbatiſſam debet eſſe profeſſa expreſsè illius monaſterii, cui præficitur.*

3 *Monialis eligens Abbatiſſam ſufficit, ut ſit tacitè profeſſa.*

4 *Abbatiſſæ eligendæ ætas.*

5 *Monialis eligenda in Abbatiſſam, ex quo monaſterio ſit aſſumenda, & num. 12.*

6 *Diſpenſare non poteſt Epiſcopus, vel alius Superior ſuper ætate Monialis eligendæ in Abbatiſſam.*

7 *Electio Abbatiſſæ, quando reddatur nulla ex parte ætatis.*

8 *Ubi verba dant formam actus, non ſervata illa forma factus eſt nullus.*

9 *In Moniali, quæ alias regere debet, requiruntur gravitas morum, ætas, & experientia Religionis.*

10 *Abbatiſſa eſt velut Præſidens, & vocatur Presbytera.*

11 *Monialis, quæ non habet requiſita, ut eligatur in Abbatiſſam, an ſaltem in Vicariam eligi queat?*

1 IN primis, & ante omnia in Moniali in Abbatiſſam eligenda deſiderantur conditiones, & qualitates, quæ in Conc. Cabilonenſe II. *can. 52.* ſub his verbis referuntur; *Puellarum monaſteriis tales præeſſe debent fœminæ & Abbatiſſæ creari, quæ & ſe, & ſubditum gregem, cum magna religione, & ſanctitate norint cuſtodire, & his quibus præſunt, prodeſſe non deſinant, ſed & ſe, & illas ita obſervent, utpotè vaſa ſancta in monaſterio Domini præparata, talem enim ſe debet Abbatiſſa ſubditis exhibere in habitu, in veſte, in omni convictu, ut eis ad cœleſtia regna pergentibus, ducatum præbeat; ſciat etiam ſe pro his, quas in regimine accepit, in conſpectu Domini rationem reddituram.*

Et S. Cæſarius à Concilio Aquisgranenſe *lib. 2. can. 7.* relatus pleniſſime docens, quales eſſe debeant Abbatiſſæ ductrices animarum Monialium, hæc habet illa aurea verba, Abbatiſſarum omnium cordibus exaranda: *Audi ergo me,* &c. quæ habentur *in formulario titul. 2. formula* 1.

His ergo ſuppoſitis, & tanquam fundamentis veræ Prælationis præjactis; deveniendum eſt ad alias conditiones.

2 Et primò ex Concilio Trident. *loc. cit.* conſtat, Abbatiſſam debere eſſe profeſſam expreſsè, non verò tacitè illius monaſterii, cui præficitur, & quæ per aliquot annorum ſpatium ibi laudabiliter vixerit; quod etiam habetur *in cap. Indemnitatibus, de electione in ſexto,* & in Regula Sanctæ Claræ *cap. 4.*

3 Secus vero dicendum erit de Moniali ad hoc, ut poſſit eligere, quia tunc ſufficit profeſſio tacita. Geminian. *in cap. nullus num. 1. & 6. de elect. in 6.* Franc. *in cap. ex eo num. 1. eod. tit. in 6.* Suarez *de Relig. t. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 4. num. 2. & 8.* Seraph. *dec. 647. num. 1.* & Lavor. *loc. cit. num. 8.*

4 Circa verò ætatem varia decreta diverſis temporibus emanarunt, nam Leo primus *in cap. nemo 78. diſtinct. in cap. juvenculas 38. q. 1.* Gregorius primus ſexaginta, & *in d. c. indemnitatibus.* Innocentius Quartus triginta completos; & Juſtinianus *in Auth. quomodo oportet Epiſcop. §. 4.* quinquaginta præfigit. At poſtremo in jure novo eligendæ in Abbatiſſam præſcribitur ætas à Concilio Tridentino *ſeſſ. 25. de regul.* ſub his verbis:
Abbatiſſa, & Prioriſſa, & quocunque alio nomine Præfecta, vel Præpoſita appelletur, eligetur non minor annis quadraginta, & quæ octo annis poſt expreſſam profeſſio-
nem laudabiliter vixerit. Quod ſi his qualitatibus non 5
reperiatur in eodem monaſterio, ex alio ejuſdem Ordinis eligi poſſit. Si hoc etiam incommodum Superiori, qui electioni præeſt, videatur, ex iis, quæ in eodem monaſterio annum trigeſimum exceſſerint, & quinque ſaltem annis poſt profeſſionem rectè vixerint, Epiſcopo vel
Superiore conſentiente, eligatur. In quæ ætate cer- 6
tum eſt, non poſſe Epiſcopum, vel alium Superiorem diſpenſare, ut docent Armend. *in addit. ad recopil. leg. Navar. l. 1. tit. 18. lib. 7. de Epiſcop. n. 101.* Nicolaus Garzias *de benef. par. 7. c. 4. n. 72.* Azor. *inſt. mor. par. 2. lib. 6. c. 5. quæſit. 9.* Aloyſ. Riccius *in deciſ. cur. Archiepiſc. Neapol. 309. par. 4. n. 9.* Sigismundus à Bononia *de elect. dub. 62. n. 6.* Mirand. *loc. cit. art. 4.* Barboſ. *de Jur. Eccl. lib. 1. c. 45. n. 19.* Quare Regula fratrum Minimorum ſtatuens quod Correctrix Monialium poſſit eligi, quæ per biennium fuerit profeſſa, & 25. annum attigerit, videtur abrogata in hoc à Concilio Tridentino.

Et Abbatiſſa, quæ quadraginta annorum ætatem non 7
attingit, ſi eligatur, & in monaſterio non deſint aliæ Moniales quadragenariæ, & habiles, licet non adeo idoneæ, ſicut Abbatiſſa electa; tunc talis electio nulla erit, ut declaravit Sacra Congregatio 16. Maji 1623. teſte Barboſ. *loc. cit.* Et ratio eſt, quia in dicto Concilio datur forma, & ubi verba dant formam, ſi actus fiat
non ſervata illa forma, actus eſt nullus ipſo jure. Bart. 8
in l. Gallus ff. de liber. & poſth. & Gom. *in cap. finali §. ſi vero, de Judic. lib. 6. n. 19.*

Præterea ſi in aliquo monaſterio, ut ait Lavor. *loc. cit.* 9
num. 6. ſint plures Moniales, quæ requiſitam ætatem habeant, & octo annos profeſſionis, & una, quæ non habeat dicta requiſita, ſed aliquem menſem minus circa ætatem, & profeſſionem, videaturque Monialibus magis habilis, & idonea pro gubernio monaſterii, cæteris habentibus quadraginta annos, & octo profeſſionis; non propterea poſſunt Moniales hanc eligere, omiſſis aliis, quia tunc electio eſſet nulla, & eligentes privarentur jure eligendi; & requireretur diſpenſatio Romani Pontificis ad hoc, ut iterum poſſent eligere, & ſic electa non poſſet admitti ad novam electionem, dum careat ætate, prout delaravit Sacra Congregatio *in una Viterbien. Sanctæ Roſæ ſub* 25. Martii 1623. prout refert Lavorius *loc. cit.* & hoc fundatur in ratione, quia in perſona, quæ vult regere alias, duo requiruntur, gravitas morum atque ætas, & experientia Religionis, & hanc parturit Profeſſio, *argum.* eorum, quæ dicit Sacrum Concilium Tridentin. *ſeſſ. 23. c. 2. & c. 14. de reform.*
& *in d. cap. Juvenculas 28. q. 1.* & ratio eſt, quia Abba- 10
tiſſa eſt velut præſidens, & vocatur Presbytera à ſacris canonibus *cap. Mulieres 23. d.* ut ait ſub præciſis verbis Lauretus de Franchis *in ſuis controverſ. inter Epiſcop. & Regul. q. de Abbatiſſ. q. 2. num. 9.*

Dices, ſi in monaſterio non adſit, niſi Monialis una, quæ habeat requiſita à Concilio Tridentino, cum Moniales non poſſint aliam eligere, quam iſtam; diceturne electio reſtricta, ſeu per vim, dum non adeſt plena libertas in electione? Reſpondeo, quod hæc dicitur reſtrictio, ſeu proviſio juris; non hominis, & reſtrictio ad qualitates requiſitas tanquam ſubſtantiales ipſius actus electionis, non autem ad perſonam; ideò non dicitur coarctata, ex Abb. *in cap. cum terra num. 1. de elect.*

Si verò in monaſterio, aut in alio ejuſdem Ordinis non reperiantur Moniales, quæ habeant quadraginta annos ætatis, & octo profeſſionis expreſſæ, Concilium Tridentinum *loc. cit.* reliquit arbitrio ejus, qui præeſt ele-

electioni, ut poſſit eligere Monacham ex eodem Conventu excedentem annum trigeſimum ætatis, & quinque ſaltem Religionis poſt emiſſam profeſſionem.

11 Si dicas ſi non poteſt eligi in Abbatiſſam in capite regiminis, Monialis, quæ attigerit 40 annum, quia non habet requiſita à Concilio, ad minus eligatur in vicariam, cum ſufficiat adimplere per æquipollens illud, quod per propriam formam compleri non poteſt?

Reſpondeo, quando in aliquo actu data eſt forma, non ſufficit illam adimplere per æquipollens, ſed debet ad unguem obſervari, ut docet Alexand. *in l. 1. ff. de liber. poſthum.* & Gomezius *in cap. 1. num.* 18. *de conſtit. lib. 6.* ubi multos citat Authores.

12 Unde ſi non inveniretur in monaſterio talis, recurrendum eſt ad prædicta remedia Concilii, ut vel aliunde, vel alias: at ſi in uno monaſterio Abbati eligatur ex alio ejuſdem Ordinis, ut poſſit exire è ſuo Monaſterio, non eſt neceſſaria licentia Papæ, ſed ſufficit Epiſcopi, ut notat Stephan. Quaranta *in ſum. Bullar. verb. Abbatiſſa.*

QUÆSITUM III.

De modo, forma, & cæremonia eligendi Abbatiſſam.

SUMMARIUM.

1 *Electioni Abbatiſſarum Præſidens quid agere debeat ante ipſam electionem?*
2 *Electioni Abbatiſſæ præmitti ſolet abſolutio generalis.*
3 *Electionis forma voti, qua utuntur Moniales electrices.*
4 *Vota excipiendi, electionem faciendi modus.*

1 REM hanc apprime tractat Valerianus Rainerius Vallumbroſanus in Rituali Monaſt. *ritu actavo rubr. 1. cæremon.* ubi ait, opportuno tempore procedat Præſidens electioni Abbatiſſæ, ſaltem cum Notario, vel Cancellario ad Feneſtellam Sanctiſſimæ Communionis ad quam ex parte interiori convocari faciet more ſolito ad ſonum campanulæ capitularis omnes Moniales, ipſaſque ſic congregatas, & coadunatas alloquatur, hujuſmodi evocationis certiores reddat, ad digniorem perſonam, quam in conſcientia judicaverint, in Abbatiſſam eligendam hortetur: quo facto Cancellarius nomina omnium Monialium ibi congregatarum accipiet, quod ut facilius, & citius præſtare poſſit, paginam cum nominibus omnium Monialium vocalium ſibi antea procurabit, quam manibus tenens, & juxta Feneſtellam ſe diſponens, ſingulis Monialibus ibi præſentibus ordinatim ad Feneſtellam pro facienda Præſidenti reverentia accedentibus, ſuumque nomen, & cognomen dicentibus, ipſum in pagina deſcriptum obſignabit: omnibuſque tandem acceſſis, ac notatis, præſentibus, ac in ſufficienti numero congregatis, procedatur ad electionem.

2 Unde Abbatiſſa Officio cedens genuflexa manibus ante pectus junctis coram Præſidente ad Feneſtellam ſedente, pro commiſſis negligentiis, & erroribus in adminiſtratione ſui Officii, & pro cæteris Monialibus omnibus pariter genuflectentibus, dicit culpam, & faciet generalem Confeſſionem dicendo, *Confiteor, &c.* qua completa, ipſam, & cæteras omnes Præſidens ad effectum electionem valide celebrandi, à Cenſuris, & & poſtea etiam à negligentiis more ſolito generaliter abſolvet ac poſtmodum, Monialibus proſequentibus incipiet Hymnum, *Veni Creator Spiritus*, ipſoque completo ſtans ſubdet verſum, & Orationem de Spiritu Sancto: deinde ſedebit Monialibus etiam interius ſuis locis remotius à Feneſtella quam poſſit, ſedentibus: ipſe vero tenens præ manibus paginam, in qua Cancellarium nomina omnium Monialium vocalium ibi præſentium in principio deſcripſerat, ipſas omnes propriis nominibus ordinate unam poſt aliam, incipiendo à ſenioribus ad Feneſtellam vocabit, ſingulaſque accedentes interrogabit, quamnam Monialem eligant in Abbatiſſam: ipſarum vero quælibet reſpondeat, *Eleggo per Badeſſa di queſto Monaſterio la Madre D. N. de tali.* Hujuſmodi 3 tamen votum præſtabit ſubmiſſa voce, ita ut à cæteris Monialibus interius nequaquam, bene tamen à Præſidente, & Cancellario exterius audiri poſſit antea, & poſtea Præſidenti exhibita reverentia.

Pro quibus votis recipiendis Præſidens, & Cancellarius quiſque de ſe in quadam pagina deſcribat nomina, & cognomina Monialium in Abbatiſſam ſucceſſive peti- 4 tarum, & ab unoquoque nomine, uſque ad paginæ extremitatem lineam rectam ducat, quam tot vicibus parvis apiculis interſecabit, quot Monialis illius nominis in Abbatiſſam nominata fuerit: unde qui hujuſmodi vota excipere, & adnorare debent, intentas aures habeant, Monialiumque vota juxta quod ab ipſis prolata fuerint, fideliter notent, apiculos formando: & tandem per omnes Moniales præſtito ſuffragio, ſuæ quiſque paginæ apiculos unitorum enumerabit, ſi ſibi invicem, Monialium congregatarum numero correſpondere repererint, electionem habebunt canonicam: ſecus autem, ſi deficientes vel excedentes; in quo caſu repetenda eſſet electio. Poſtmodum obſervabunt vota, & quamplura ultra medietatem, vel duas ex tribus partibus habuiſſe videbunt, illam Præſidens, vel legitime, & canonice electam, Abbatiſſam per triennium promulgabit, ſtatimque ad ſe accedenti hujuſmodi munus commendabit, ad quod acceptandum ipſam ſe ſe ſubtrahentem coget, niſi juſtas admodum, & rationabiles cauſas ſuæ renitentiæ deduceret, tunc enim ejus renunciationem admitteret deberet, & ad alterius electionem devenire; ſi vero officium acceptaverit, completa erit electio, pro qua tunc pulſari debent omnes campanæ ſolemni, & lætabundo modulo.

Præſidens vero Epiſcopum, vel ejus Vicarium, aut alium deputatum, ſi electioni interfuerint, mox diſcedentem, ut decet, comitabitur, ac poſtmodum tunc, vel alio opportuno tempore ad confirmandam Abbatiſſam, & benedicendam revertetur. Qui quidem modus eligendi Abbatiſſam valde congruit diſpoſitioni Concilii Trid. cum admodum tutus, ſecretuſque ſit, & ab antiquo in noſtra Congregatione ſervatur; Præſidens tamen, & Cancellarius vel quicunque alius vota recipiens, completa electione, ſupradictas paginas apiculatas in fruſtra ſcindat, ignique tradant. Formam autem deſcribendi nomina, lineas, apiculoſque in dicta pagina dicendi ex hoc exemplo comprehendere poteris.

D.N. de talibus.

D.N. de talibus.

Qui modus etſi pro Monialibus meæ Congregationis Vallis Umbroſæ diligenter fuerit deſcriptus à ſupradicto Rainerio, aliis nihilominus Monialibus facillime adaptatur.

QUÆSITUM IV.

Abbatiſſæ electio an fieri debeat per vota ſecreta?

SUMMARIUM.

1 *Electio Abbatiſſæ debet fieri per vota ſecreta: amplia ut num. 3.*
2 *Electio Abbatiſſæ ſi fieret per vota non ſecreta, eſt invalida.*
4 *Epiſcopus cum ſuo Vicario poteſt vota Monialium eligentium Abbatiſſam, oretenus expreſſa, audire.*
5 *In electione Abbatiſſæ, an poſſit Epiſcopus in caſu diſcordiæ dare votum.*
6 *In electione Abbatiſſæ Epiſcopus vel ſuperior ad Cancellos, & Feneſtellam vota Monialium recipere debet.*
7 *Electio Abbatiſſæ facta ſine forma præſcripta à Concilio Tridentino, eſt nulla.*
8 *Electio Abbatiſſarum S. Claræ quomodo ſit facienda.*

Ut

1 UT Abbatiſſæ electio canonica cenſeatur, debet fieri per vota ſecreta ex eodem Concilio Tridentino *ſeſſ.* 26. *de regul. cap.* 6. per hæc verba: *In electione quorumcunque Superiorum, Abbatum temporalium, & aliorum officialium, ac Generalium, & Abbatiſſarum, atque aliarum Præpoſitarum, quo omnia rectè, & ſine ulla fraude fiant, in primis Sancta Synodus diſtrictè præcipit, omnes ſupradictos eligi debere per vota ſecreta, ita ut ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur.* Unde ſi electio Abbatiſſæ non fiat per vota ſecreta
2 ex ignorantia dicti Concilii, non valet, nec Epiſcopus poteſt diſpenſare, ut valeat, ſicut decrevit Congreg. Concilii Trid. referente Riccio *loc. cit. par.* 4. *dec.* 197.
3 *num.* 7. Et Barboſa *de Jur. eccleſ. cap.* 45. *n.* 31. ait, quod electio Abbatiſſarum per vota ſeu ſuffragia, vocetenus expreſſa, quatenus ſecreto audiantur facta, dicitur ſecreta, & bona, idem docent Eman. Roder. *in addit. tom.* 3. *cap.* 3. *num.* 12. Hieron Roderic. *loc. cit. reſol.* 2. *num.* 22. & Zerola *in Prax. Epiſc. par.* 1. *verb.*
4 *Abbatiſſa* §. 6. Unde Sac. Congreg. Card. decrevit, in electione Abbatiſſarum poſſe Epiſcopum cum ſuo Vicario, ſeu Secretario, vel alio ab ipſo aſſumpto, vota ſingularum Monialium oretenus expreſſa audire: ita refert Nicol. Garc. *de Benefic. part.* 5. *cap.* 4. *num.* 190. Addens, ea vota oretenus accipi poſſe à ſuis Superioribus licet quatuor, vel quinque ea ſciant, *cap. quia propter, de elect. in* 6. ſi eſt juxta formam Statutorum Re-
5 ligionis: non tamen poterit Superior in caſu diſcordiæ inter Moniales, dare votum in electione; ex Sacra Cong. Card. 23. Maji 1621, & 15. Martii 1616. relata per Caſtellin. *loc. cit. num.* 28.

6 Ex quibus ſatis conſtat, formam à Concil. Trid. deſcriptam in electionibus Abbatiſſarum, quoad vota ſecreta, ſpecialiter obſervandam eſſe, & licet de jure antiquo electio fieri poterat aliis modis, prout habetur *in cap. quia propter cit. de elect.* & etiam docent Armill. *verb. Abbatiſſa num.* 8. Sylveſt. *verb. elect.* 3. *num.* 7. Concilium tamen admittit ſolummodo electionem per modum ſcrutinii, & inſpirationis per illa verba: *Is vero, qui electioni præeſt Epiſcopus, ſive alius ſuperior, Clauſtra monaſterii non ingrediatur, ſed ante Cancellorum feneſ-*
7 *ſtellam vota ſingularum audiat, vel accipiat.* Videantur ea quæ retuli *in* 1. *tom. de Jur. Abb. diſp.* 5. *q.* 16. *& ſequent.* pro nunc dixiſſe ſufficiat, electionem Abbatiſſarum factam ſine tali forma, nullam eſſe, ut deciſum fuit in una Tarraconen. Abbatiæ die lunæ 14. Januarii 1630. coram Durano, quæ in ſuis deciſ. habetur, & Sacram Congregationem Card. declaraſſe, Provincialem quendam Carmelitam, qui unanimi conſenſu, & unica voce acclamatus fuit ab eligentibus, Provincialis Terræ laboris, non eſſe vere electum, irritamque fuiſſe ejus electionem, tanquam per vota ſecreta non factam, & loco illius fuit alter electus. Ita refert Lauretus de Franchis *loc. cit.* §. 5.

8 Electio Abbatiſſarum S. Claræ per ſchedulas, & vota ſecreta celebrari debet: ſecus facta, omnino irrita eſt, ex præcepto Sixti V. ut refert Barboſ. *loc. cit.*

QUÆSITUM V.

Utrum in electione Abbatiſſæ omnes Moniales concurrant?

SUMMARIUM.

1 *In electione Abbatiſſarum quænam Moniales de jure communi ſuffragium habeant, & an Converſæ concurrant ad hanc electionem?*

2 *In electione Abbatiſſarum Monialis votum habens, debet eſſe profeſſa tacite vel expreſſe.*

3 *Electioni Abbatiſſarum S. Claræ, & Ordinis Prædicatorum Moniales intereſſentes, quot annos habitus, & profeſſionis habere debeant?*

4 *Moniales vocem habentes in electione Abbatiſſæ debent prius habere notitiam meritorum, & qualitatum illius, alias peccarent mortaliter.*

5 *In electione Abbatiſſæ Monialis illa præferenda eſt, cujus vita, & mores noti, & probati ſunt.*

6 *Electionis forma deſcripta in cap. quia propter, de elect. obſervatur etiam in electione Abbatiſſarum.*

7 *Abbatiſſatus poſſeſſio, quando reddatur nulla?*

8 *Electionis formam Moniales non obſervantes, an ſint privandæ eligendi poteſtate.*

9 *Electio, tam Prælatorum, quam Abbatiſſarum in Ordine Fratrum Prædicatorum, quando ſit pertractanda ab electoribus?*

DE jure communi Moniales illæ habent vocem activam in electione Abbatiſſarum, quæ ad minus duodecimum ætatis annum attingunt, & ſunt velatæ, tacitè, vel expreſſe profeſſæ, *ex cap. indemnitatibus, de elect. in* 6. & gloſſ. *ibidem verb. duodecimum*, & Sylveſt. *verbo electio* 3. *q.* 7. Lezana *tom.* 1. *ſum cap.* 25. *num.* 1. 1

Converſæ tamen licet eſſent profeſſæ, & de jure communi eis non prohibeatur habere ſuffragium in electione Abbatiſſarum, ex conſuetudine tamen, & ſpecialibus legibus Religionum ad dictam electionem non admittuntur, ex Suar. *tom.* 4. *de Relict. tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 6. *n.* 18. & Lezana *loc. cit.*

Sed hic occurrit dubium, nam *in d. cap. Indemnitatibus* habetur, quod dans ſuffragium debet eſſe duo- 2 decim annorum, & hodie per Concilium Tridentinum, *ſeſſ.* 25. *de regul. cap.* 15. Monialis non poteſt eſſe profeſſa, nec tacite, nec expreſſe, niſi poſt ſexdecim annos completos, ergo ex dicto capite non bene infertur, Monialem votum in electione præſtantem, debere eſſe ſaltem duodecim annorum.

Reſpondeo, per Concilium Tridentinum *loco cit.* correctum fuiſſe jus commune in hoc, quod Monialis poſt ſexdecim annos completos, & non prius profeſſionem emittat: ſi vero Monialis exceſſerit ſexdecim annos, & perſeveraverit per annum in Religione, & non emiſerit profeſſionem expreſſam, cum jam cenſeatur profeſſa tacite, *ex cap. periculoſo. de ſtatut. regul.* tunc poterit dare votum, quia Concilium Tridentinum non derogavit juri antiquo: idem à fortiori dicendum eſt, ſi emiſerit profeſſionem expreſſam.

Laurent. Portell. *in dub. regul. verb. Abbatiſſa n.* 5. ait, in electione Abbatiſſa non poſſe dare votum niſi 3 Monialem, quæ habuerit tres annos habitus, vel circa; quod probat *ex comp. Privil. verb. Abbatiſſa* §. 3. & dicit, quod ibi ſermo eſt tantum de Abbatiſſa Sanctæ Claræ, & cum hoc non ſit ſtatutum Ordinis, ſed Bulla Papæ, in hoc poterit diſpenſare, niſi qui poteſt diſpenſare in Bullis Pontificiis, & ſubdit, quod per ſtatuta generalia Franciſcana Romæ edita anno 1612. non poteſt ſuffragium dare in electione Abbatiſſæ, niſi quæ habuerit quatuor annos profeſſionis, & Caſtellin. *de elect. cap.* 17. *num.* 15. ait, quod in Ordine Prædicatorum Moniales non habent vocem activam in electione Prioriſſæ, niſi poſt annos 12. à Profeſſione.

Moniales ergo ſuffragium habentes in electione Ab- 4 batiſſarum debent notitiam habere ante omnia meritorum, & qualitatum Monialis eligendæ in Abbatiſſam, alias peccarent mortaliter, ſi ſaltem per alias Moniales talem notitiam non haberent; ita probatur ex rationibus, quas referunt Joan. Andr. & Panorm. *in cap. Roma* 2. *de poſtul. Prælator. & in cap. ſcriptam, de elect.* & Armilla *tit. elect. n.* 22.

Ideo Sacra Congregatio Cardin. prout refert Rota, *par.* 1. *in recentioribus deciſ.* 537. *num.* 14. declaravit, 5 eſſe præferendam in electione illam, cujus mores noti, probatique ſunt, & cujus vita non ignoratur. Idem dictum fuit ab eadem ſacra Rota, *in Favent. Parochialis* 28. *Junii* 1613. *&* 13. *Januar.* 1614. *coram Pirovano*, teſte

teſte Beldramino *in annotat. ad deciſ. 11. Gregorii XV.* Et licet loquantur de viris, non autem de fœminis, nihilominus adaptari poſſunt etiam Monialibus, quæ te-
6 nentur obſervare formam electionis deſcriptam *in cap. quia propter, de elect.* ut dicitur in una Leodien. Abbatiſſatus 4. Januarii 1615. coram Card. Sacrato, quæ in fine operis habetur, non obſervata, electio redditur nulla, ſicut & poſſeſſio Abbatiſſatus, prout reſolvit
7 Rota in eadem Leodien. Abbatiſſatus 24. Januar. 1614. coram eodem Cardinali Sacrato, quæ in fine operis legitur.

Hinc obiter dubitari poteſt: An Moniales, quæ ele-
8 gerunt Abbatiſſam non ſervata forma *d. cap. quia propter*, ſint privandæ eligendi poteſtate. Cui dubitationi negative reſpondetur, quia ignorantia Juris excuſat mulieres, *leg. regula ff. de jur. & fact. ignor.* & Menoch. *conſ. 67. numer. 27.*

Supradictis ſic explicatis addi poteſt cum Caſtellino *loc. cit. num. 27.* quod in Ordine Prædicatorum diſpo-
9 nitur, & ordinatur ſub pœna gravioris culpæ tam fratribus, quam ſororibus in aliqua electione vocem habentibus, ne de illa ante diem unam naturalem loqui, ſive tractare poſſint, reliquis vero in ipſa electione vocem non habentibus reſpective, nec verbo, aut ſcripto per ſe, vel per alios quoquomodo ſe intromittere audeant, & Prælatis ejuſmodi Ordinis in virtute Spiritus Sancti, & ſanctæ obedientiæ, & ſub pœna abſolutionis à ſuis officiis, injungitur, ut præfatam pœnam contrafacientibus infligere debeant.

QUÆSITUM VI.

Utrum Epiſcopi, & alii Superiores Monialium aliquod jus ſibi vendicent in electione Abbatiſſarum?

SUMMARIUM.

1 *In electione Abbatiſſæ non poſſunt devenire Moniales, abſque præſentia Epiſcopi, & ſuperioris, qui vota Monialium ad Feneſtram recipere, coram duobus ſaltem teſtibus, debet.*

2 *Ordinarius loci ſimul cum ſuperiore Monialium debet præſidere electioni Abbatiſſæ, ſine tamen expenſis monaſterii, vel per ſe, vel per alium.*

3 *Delegari poteſt omnis actus juridicus, niſi contrarium in jure caveatur.*

4 *Electionis Abbatiſſæ diem tenentur Prælati Regulares, aliique exempti Epiſcopo ſignificare, & illum expectare, alias poſſet Epiſcopus in illos animadvertere.*

5 *In electione Abbatiſſæ ſi Moniales diſcordes fuerint, Epiſcopus, & Superiores poſſunt unam nominare.*

6 *Epiſcopus, vel alius ſuperior nullatenus poſſunt in electione Abbatiſſæ ſuffragium dare, etiam in caſu diſcordiæ.*

PRæmitto quod Moniales ad electionem Abbatiſſæ
1 non poſſunt devenire, ſine præſentia Epiſcopi, & ſui Superioris, qui uti Ordinarius earum Prælatus, habet jus hujuſmodi electioni præſidendi, & Monialium vota recipiendi ad Feneſtellam; ex Concilio Tridentino *ſeſſ. 25. de regul. cap. 7.* & tunc ad minus duos teſtes diſquiſitorum munus exercentes habere apud ſe debent, alias electio facta nulla redderetur; *ex d. cap. quia propter. de elect.* tales autem diſquiſitores, ſeu teſtes debent eſſe in loco patenti, ita ut, ſi commode fieri poſſit, ab omnibus videantur; non erit tamen neceſſe, ut audiantur à Monialibus vocalibus in Capitulo congregatis.

Ideo hodie præter Superiorem Monialem, & exquiſi-
2 tiones poterit Ordinarius loci per ſe, vel per alium intereſſe, ut electioni Abbatiſſæ præſideat, abſque tamen ulla monaſterii impenſa, ex conſtitutione Gregor. XV.
3 *de exemptorum privilegiis*, & juxta declarationem Sacræ Congreg. Card. & regulam univerſalem canoniſtarum, quæ habet, omnem actum juridicum poſſe alteri delegari, niſi ſecus in jure expreſſe caveatur. *leg. 19. uſiu ff. de curat.* ac ideo tenentur Regulares diem electionis Abbatiſſæ Epiſcopo, ſeu Ordinario ſignificare, illumque uſque ad tempus præfinitum expectare, ſi antea ipſe declaraverit expreſſe ſe velle uti facultate, hac in re ſibi attributa: poſt vero hanc declarationem, licebit Epiſcopo animadvertere in Regulares, qui ante ſignificatum tempus, aut diem electionis illi non prænunciatæ ad electionem procedunt, ut declaravit Sacra Congregatio Cardin. anno 1626. ex declarationibus ejuſdem Bullæ *in reſponſ. ad dub. octavum.*

Si in electione accideret, quod Moniales diſcordes exiſterent, Epiſcopus, & alii Superiores, habent jus 5
unam nominandi, quam magis idoneam judicaverint. Ita reſcripſit Sacra Congreg. Card. Epiſcopo Aſſiſii, *die 20. Novembris 1595.* apud Piaſec. *in praxi Epiſcopali par. 2. c. 3. num. 57.* & in tali caſu debet Epiſcopus, ſeu Superior priuſquam deputet illam, ſic electam in Abbatiſſam, tempus competens Monialibus ad ſe accordandum aſſignare, quo elapſo ad deputationem poterit devenire: ex eadem Sacra Congreg. in una Cremonen. 12. Octob. 1592. apud Piaſec. *loc. cit.*

Nullatenus tamen Epiſcopus, vel alius Monialium 6
ſuperior poterit votum dare in electione Abbatiſſæ, ubi diſcordia inter Moniales orta fuerit, ex decreto Sacræ Congregationis Card. apud Lavorium *var. lucub. tit. 4. cap. 24. num. 42.* & apud Caſtellinum *loc. cit. num. 27.* ubi ait, quod in electione Abbatiſſarum, ſive Prioriſſarum Monialium, præſuppoſito etiam caſu veræ, & realis diſſenſionis inter electrices, hoc prohibitum eſt per ſubſequens decretum Sacr. Congreg. Eminentiſſimorum, & Rev. Cardinalium Concilii Tridentini interpretum Superioribus, Confeſſoribus, atque ſcrutatoribus quarumcunque Monialium, etiam Regularibus ſubjectarum, ne votum emittant in earundem Prioriſſarum, & Abbatiſſarum Electionibus.

Die 5. Martii 1616. ab eiſdem Illuſtriſſimis, & Reverendiſſimis Dominis Cardinalibus Sac. Congreg. ſuper negotiis Epiſcoporum, & Regularium deputatis, fuit reſolutum idem, quoad ſubſtantiam, in caſu particulari electionis cujuſdam Prioriſſæ, ſequutæ ex vi voti unius ſcrutatorum, in monaſterio Sanctæ Mariæ de Viſitatione, vulgariter dicto delle Creti Civitatis Licienſis in Apulia. Idem pariter fuit reſolutum ab eodem Sacra Congreg. die, & occaſione, quibus *infra* immediate.

Die 23. Maji 1621.

A gl' Illuſtriſſ. & Reverendiſſ. Sig. Cardinali della Sacra Congregatione del Concilio, per l' elettrione delle Priore, ò Badeſſe de' Monaſterii.

Illuſtriſſ. e Reverendiſſ. Sig.

SI deſidera ſapere dalle Signorie voſtre Illuſtriſſime & Reverendiſſime, ſe nell' elettione delle Priore ò Badeſſe de' monaſterii di Monache, maſſimè in caſo di diviſione tra le Monache, alle quali competere l' eleggere la Priora, ò Badeſſa, poſſino i Superiori di quelle, e gli Scrutatori dare il voto loro in ſimile elettione, *pro bono pacis* del monaſterio: & in caſo paſſi in elettione alcuna di quelle Madri, in virtu delli voti dati dal Superiore, ò ſcrutatori; ſe l' elettione ſia buona, e legitima sì, ò nò. Che li tutto ſi riceuera per gratia particolare dale Signorie Voſtre Illuſtriſſime. *Quas Deus, &c.*

Sacra Congreg. Cardinalium Concilii Trid. interpretum cenſuit: Nequaquam licere Monialium Superioribus, aut Scrutatoribus dare votum in electione Abbatiſſæ: atque electionem in vim hujuſmodi voti celebratam, vires aliquas non obtinere.

R. Cardinalis Ubaldinus:

Lauren-

Laurentius vero Portellus *in dub. regul. verb. Abbatiſſa num. 9.* ait, quod in electione Abbatiſſæ ſuffragium dare poteſt Prælatus ordinarius præſes electionis, ut Provincialis, & ſimiles ſuperiores, quia ſunt capita illius communitatis, & cum Monialibus faciunt unum corpus morale ad eligendum; probat ex praxi multorum Epiſcoporum ſuffragantium in electionibus ſuarum Abbatiſſarum, ait, quod ſcit in Regno Portugalliæ, & etiam in Ordine Fratrum Minorum hoc fuiſſe experientiæ ab Epiſcopis, & Generalibus demandarum, dixit *Prælatus ordinarius*, quia ſi præſes electionis ſit delegatus, vel commiſſarius, tale ſuffragium non habet: cujus ſententia non videtur ſubſiſtere, propter declarationes ſupra citatas.

QUÆSITUM VII.

De Excommunicatione contra eas, qui vocati ad dirigendas Moniales in electionibus, non abſtinent ſe ab iis, quibus diſcordia oriri, vel exorta nutriri poſſunt circa electiones?

SUMMARIUM.

1 *Electioni Monialium vocati, ſi aliquid faciunt, ex quo oriri poſſit diſcordia inter Moniales, Excommunicatione afficiuntur, & num. 3.*

2 *Prælati, aliique Superiores electioni Monialium intereſſentes Excommunicatione innodantur, ſi aliquid agant, quod ſit cauſa diſcordiæ.*

4 *Excommunicatio lata* in cap. ſolemnitatibus *locum habet in electione, quæ fit inter Moniales vere Religioſas.*

IN capite *indemnitatibus, de electione, & elect. poteſt.*
1 habetur dicta Cenſura, circa quam advertendum eſt cum Cajetan. *verbo excommunicatio c. 38.* Navar. *c. 27. num. 124.* Sayro *lib. 3. c. 37. n. 3.* ubi citat & ſequitur Silveſtrum, Angelum, Paludanum, Tabienum, & alios, huic cenſuræ ſubjici omnes, & ſingulos, qui vocati, ut interſint electionibus Monialium, aliquid faciunt, ex
2 quo oriri poteſt diſcordia inter Moniales, ſeu nutriri, ſuper ipſis electionibus faciendis. Unde Prælati, qui interſunt dictis electionibus, tanquam ſuperiores, vel tanquam à ſuperioribus miſſi, afficiuntur excommunicatione, ſi aliquid agant, propter quod diſcordia oriri, vel exorta nutriri poſſit, ut communiter affirmant Doctores ex Bonacina *tom. 3. de cenſuris diſput. 2. q. 2. punct. 5. n. 5.* ubi affirmat, hoc verum eſſe, non ſolum ſi vocati ſint viri Religioſi, aut Clerici, verum etiam ſi laici, aut
3 fœminæ: ſimiliter ait, hoc eſſe verum, ſi vocati ſint ad Moniales dirigendas per conſilium, Concionem, & hortationem, aut ſi vocatus fuerit Confeſſarius, Concionator, Advocatus, Doctor, Abbatiſſa, aut Monialis, vel alia fœmina magnæ prudentiæ: non autem ſubjicitur prædictæ cenſuræ, qui intereſt electioni præfatæ, & non fuerit vocatus ad dirigendas Moniales, quia hujuſmodi cenſura complectitur tantum vocatos ad dirigendas Moniales in electionibus: ita Sayrus *loc. cit.* & Bonacina ſimiliter *loc. cit. n. 5.*

Excommunicatio iſta locum habet in electionibus, quæ fiunt inter Moniales, quæ ſunt proprie, & vere Re-
4 ligioſæ, non autem in electionibus quæ fiunt in Congregationibus fœminarum, quæ non ſunt vere religioſæ, ut ſunt Congregationes quædam Sanctæ Urſulæ, quæ profeſſionem non emittunt, licet in communi vivant; ita Filuccius *tract. 14. c. 4. q. 5. n. 57.*

QUÆSITUM VIII.

An electio Abbatiſſæ poſſit à Monialibus compromitti?

SUMMARIUM.

1 *Electio Abbatiſſæ poteſt compromitti à Monialibus in Maſculum, & in Confirmatorem.*

2 *Epiſcopo, ſi data eſſet poteſtas à Monialibus eligendi Abbatiſſam, ſi malam elegerit, aliam eligere nequit.*

MOniales unanimi conſenſu poſſe compromittere 1
electionem Abbatiſſæ idoneæ, ſeu Prioriſſæ in Epiſcopum, vel per alium Prælatum, conſtat *ex cap. cauſam, de electione,* & ex Panormit. *ibidem num. 3.* & talis poteſtas compromitti etiam poteſt in Confirmatorem, ex eodem Panorm. *loc. cit.* & Lavorio *in variis lucubr. tit. 4. c. 24. n. 59.* ubi *n. 60.* ait quod ſi Epiſcopo
data ſit poteſtas à Monialibus eligendi Abbatiſſam juxta 2
d. c. cauſam, non poterit Epiſcopus, ſi elegerit malam, aliam eligere, quia functus eſt officio ſuo, ſive male, ſive bene, *c. in cauſis c. innotuit, de elect.*

Dices *in cap. cum omnia, de electione* videtur dicendum contrarium, qui enim optavit acetum, poteſt iterum optare vinum, *leg. 2. ff. de opt. leg.* tum quia, reproba electio nulla eſt, *c. factus 7. q. 1.* tum quia, ſi quis juraverit aliter, quam ei delatum eſt, iterum jurare debet: *leg. qui per ſalutem ff. de jurejurando.*

Reſpondeo in caſu noſtro diſparem eſſe rationem, quia dum Prælatus functus eſt officio ſuo, non poteſt amplius ſe intromittere, ſive bene, ſive male elegerit, *ex cap. in literis, de offic. delegati, leg. Paulus ff. de judic.*

QUÆSITUM IX.

Quot ſuffragia requirantur ad canonicam Abbatiſſæ electionem?

SUMMARIUM.

1 *Ad validitatem electionis, an ſufficiat major pars ſuffragiorum. n. 3.*

2 *In electione Abbatiſſæ, an requiratur major pars votorum reſpectu totius corporis Capituli?*

4 *In electione Abbatiſſæ non requiritur collatio zeli ad zelum, nec meriti ad meritum, ſed numeri ad numerum.*

BArboſa *de jur. Eccleſ. loc. cit. num. 27.* ait, quod ex tripartito Monialium numero, duæ partes concur-
rere debent in electione Abbatiſſæ, niſi alia fuerit loci 1
conſuetudo. Sed Mirand. *loc. cit. art. 4. in concl.* tenet, quod ad validitatem electionis cujuslibet in omnibus monaſteriis Monialium, ſufficiat habere majorem ſuffragiorum numerum, dummodo ipſa ſint legitima, & habetur in decreto Nicolai V. *infra diſput. 30. quæſ. 1.* nec neceſſario requiritur, quod electa habeat duas partes. Ita habetur *in cap. quia propter, & cap. dudum,* cum aliis pluribus *de elect. in 6. & in cap. cum in cunctis, de his quæ fiunt à majori parte capituli, & in c. Apoſtolica 56. diſt.* imo ipſe Miranda aſſerit de communi,
& addit, quod ad hoc, ut prædicta electio ſit canoni- 2
ca, non ſufficit habere majorem partem ſuffragiorum reſpectu minoris, ſed requiritur, ut ſit major pars reſpectu totius corporis Capituli, ex Gloſſ. *in d. cap. Indemnitatibus, in principio.* Neque contrarium inſinuatur *in eod. cap. indemnitatibus*, quia ibi ſolummodo ſtatuitur, ut ſi ad electionem per formam ſcrutinii procedatur, & votis in diverſa diviſis, electiones per plures in diſcordia celebrari contingat, ea quæ duabus partibus numero fuerit celebrata (exceptione, ſeu contradictione, aut appellatione quacunque partis alterius non obſtante) per ſuperiorem confirmetur, factis prius quibusdam diligentiis, quas ipſi ex officio ſuo in hujuſmodi rebus facere tenentur, de qua re videatur noviſſime Rota in una Illerden. electionis Prioriſſæ, 2. Junii 1636. coram Royas, quæ eſt in fine operis; non tamen per id tollitur, quod ſi nulli unquam acceſſerint duæ partes, nullatenus ſit confirmanda, quin vero contrarium ibidem omnino præcipitur *in §. ſi vero*, ut ſcilicet confirmetur, factis prius ſine ſtrepitu,

pitu, & figura judicii aliquibus diligentiis, quæ ibidem fieri præcipiuntur. Hæc ille. Eandem ſententiam tenent Antonius Cuccus *lib. 4. majorum inſtit. tit. 1. de elect. num. 19.* Azor. *inſtit. moral. part. 1. lib. 13. cap. 10. quæſ. 2.* Abbas *in d. c. quia propter num. 7.* Franciſcus Marchus *dec. 992.* Sylv. *verb electio quæſt. 1.*

3 At ſententiæ Barboſæ *loc. cit.* adhærere mihi videtur, quod nimirum, numerus votorum neceſſarius, & ſufficiens ad electionem Abbatiſſæ, ſit duarum partium ex tribus niſi ex conſuetudine loci, ſufficeret medietas; *ex d. cap. Indemnitatibus, de elect. in 6.* & ita reſcripſit Sacra Congregat. Epiſcop. & Regul. Epiſcopo Aſſiſienſi 20. Novembr. 1585. apud Paulinum Bertum *in praxi crimin. titul. 4. capit. 30. numer. 5.* qua ſtante collatione votorum, per modum ſcrutinii, non requi-
4 ritur, ut fiat collatio zeli ad zelum, nec meriti ad meritum ſed ſolum numeri ad numerum, *ex d. cap. indemnitatibus*, & etiam elicitur ex Concil. Trid. *ſeſſ. 25. de regul. cap. 6.* non obſtante *d. cap. quia propter, de elect.* quia fallit regula in electione Abbatiſſæ, ex Lavor. *cit. num. 45.*

Quæres ſi Epiſcopus, vel alius Superior, qui præeſt electioni Abbatiſſæ, recipiat omnes ſchedulas, & poſtea inveniat unam ſciſſam, vel ſignatam, aut inveniat plures, vel minores, quid agere debeat? Reſpondeo cum Navarr. *conſ. 32. de regul.* & Emanuel Roder. *loc. cit.* & Veneto *in exam. Epiſcop. lib. 6. cap. 28. num. 4.* quod tunc elector debet omnes ſchedulas rumpere, & inde urere, & facere de novo aliam electionem majori circumſpectione, & denique advertit Paulus Layman. *in qu. canon. de Prælat. elect. c. ult. qu. 232. in fine*, quod ſi conſuetudo permittat, ut ante electionis decretum liceat variare, & illi perſonæ ſuffragia palam addere, in quam plures conſenſerunt; tum Monialis quoque intelligens ſe electam à medietate ſuffragantium, ipſa quoque ſi jus eligendi in Monaſterio habeat in electionem ſuam conſentire, ac veluti coeligere poterit.

QUÆSITUM X.

Electio Abbatiſſæ quomodo ſit publicanda?

SUMMARIUM.

1 *Electio Abbatiſſæ debet à diſquiſitoribus publicari ſub propria forma.*
2 *In electæ Abbatiſſæ publicatione obſervari debent ſingulorum Ordinum, & Monaſteriorum conſuetudines.*
3 *In electione Abbatiſſæ ſi diſſenſio ſit inter Prælatum, & electrices, quid ſit agendum?*

1 PRæſidens electioni Abbatiſſæ finita electione, & cum prædictis diſquiſitoribus canonica reperta, debet eam Monialibus notificare, & ſub infraſcripta forma publicare. *Hæc eſt electio canonica N. facta in hoc conventu N. tali die, menſe, & anno, in qua N. habuit tot ſuffragia, & N. tot ſuffragia:* incipiatur tamen ſemper à paucioribus, & quando ſecretarius venerit ad pronunciandam electionem illius, quæ canonice electa eſt in Abbatiſſam dicat: *In nomine Patris & Filii, & Spiritus Sancti Amen. Ego N. nomine meo, & omnium veſtrum, quæ mecum conſenſiſtis, eligo in Abbatiſſam hujus conventus N. cum tot ſuffragiis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti Amen.* Quem modum, & formam docet Mirand. *loc. citat. quæ. 7. artic. 3. concluſ. 4.* cui addi poteſt omnis alia bona conſuetudo, quæ in aliis monaſteriis ſolet obſervari, cum Concilium Tridentinum *loc. cit.* aperte dicat, quod in reliquis ſerventur ſingulorum Ordinum, vel Monaſteriorum conſuetudines. Facta Abbatiſſæ publicatio-
3 ne, ſi ſtatim Moniales aſſerant, elegiſſe in Abbatiſſam unam Prælatus vero, qui præfuit, dicat aliam, videtur, quod nemini ſtandum ſit, ſed iterum audiendæ Moniales omnes ſunt per perſonam non ſuſpectam, ut obſervatum fuit à Sacra Congregatione Cardinal. annis, elapſis in electione cujuſdam Abbatiſſæ in Civitate Licii, ut refert Lavor. *loc. cit. n. 56.*

QUÆSITUM XI.

Utrum Monialis illegitima poſſit eligi in Abbatiſſam?

SUMMARIUM.

1 *Prælati Regulares cum Monialibus ſibi ſubditis poſſunt ad dignitates diſpenſare ſecluſis Religionum privilegiis.*
2 *Fœminæ in odioſis non veniunt ſub nomine maſculorum.*

PArtem negativam tenent Archidiac. in Gloſſ. *in d. cap. indemnitatibus §. ſane, verbo canonica, d. elect. in 6.* Joannes Andreas *ibid. num. 6.* & Dominicus *numero 7. in fine.* Ancharanus *num. 5. notab. 6.* & Franchus *in d. Gloſſ. in princ. num. 4.* Abbas *in cap. cum in cunctis in fin. de elect.* Decius *ibid. in fin.* & Bellamer. *num. 36.* Felinus *in capit. meminimus, de accuſat. n. 4.* Mandoſius *de ſign. Gratiæ titul. de diſpenſ. ſuper defectu Natal. in fin.* Majol. *loc. cit. num. 10.* Sayrus *in Theſaur. Caſuum tit. 1. lib. 6. cap. 11. num. 3.* Vivald. *in candelab. ſacram. par. 3. c. 5. num. 10.* Suar. *tom. 5. de Cenſur. diſput. 50. ſect. 5. num. 15.* Nald. *in ſumma verb. Abbatiſſa, num. 2.* Sanctarellus *variarum reſolut. q. 40. numer. 67.* Flaminius Pariſ. *de reſignat. Benefic. lib. 3. q. 12.* Paulus Laym. *in quæſtionibus canonic. de Prælat. elect. cap. reſp. 2.* Barboſ. *in Collectan. ad cap. 1. de filiis Presbyt. n. 3.* qui omnes affirmant (ſecluſis Religionum Privilegiis) abſque diſpenſatione Apoſtolica illegitimam Monialem non eſſe in Abbatiſſam eligendam, cum Abbatiſſa quandam quaſi Prælationem inter Moniales obtineat, quam natalium defectus obſcurat, niſi aliæ dotes inſignes cohoneſtent. Dixi *ſecluſis Religionum privilegiis*, quia alias poſſunt Prælatis Regulares cum Monialibus ſibi ſubditis ad dignitates per ſe ſolos diſpenſare etiam ſtando in rigore Bullæ Gregor. XIII. contra illegitimos; Laur. Peirin. *tom. 2. de Prælato q. 2. cap. 6. num. 143. & 152.* licet Roder. *tom. 1. qq. regul. q. 13. art. 21.* cenſeat Moniales dicta diſpenſatione non indigere. 1

Alii Doctores, nempe Portellus *in dubiis Regul. verbo Abbatiſſa num. 6.* & Miranda *loc. cit. q. 6. art. 3.* Hieronym. Roder. *loc. cit. reſol. 2. num. 21.* dicunt Monialem illegitimam poſſe eligi in Abbatiſſam, quia nullus canon habetur, qui Monialem illegitime natam promoveri vetet; tum quia *in c. de filiis presbyterum* nullum verbum invenitur de fœminis, ſed tantum de maſculis, aut fœminæ in odioſis non veniunt ſub nomine maſculorum. Quapropter in Bulla Sixti V. edita contra illegitimos, nulla fœminarum fit mentio, ſed tan- 2
tum maſculorum, & Julius Lavorius *in ſuis lucubrat. tit. 4. cap. 24. num. 38.* refert Sacram Congregationem Cardin. die 4. Octobr. 1594. declaraſſe, Moniales ex illegitimo thoro procreatas in dicta Conſtitutione Sixti V. non comprehendi, quo minus ad officium, & dignitatem Abbatiſſæ, vel Prioriſſæ, aliave monaſterii munia, eligi poſſint.

QUÆSITUM XII.

Utrum Vidua, aliave Mulier non Virgo eligi poſſit in Abbatiſſam?

SUMMARIUM.

1 *Diſpenſare quis valeat, ut non virgo eligatur in Abbatiſſam.*
2 *Pœnitentiariæ ſtylus in abſolutione mulierum ob corruptionem, qualis ſit.*

3 *Conſecratio eſt de eſſentia Epiſcopi reſpectu ſui non aliorum.*

4 *Abbatiſſæ jam electæ, ſi corruptio carnis ſuperveniat, qua pœna ſit plectenda?*

SEntentia negativa fundatur *in cap. Juvenculas* 20. q. 1. & in Gloſſ. *in cap. Quomodo* 31. q. & *in cap. Indemnitatibus* §. *ſane in* 6. & ideo Archidiac. *num.* 3. Turrecrem. *n.* 1. & Gloſſ. *in Clem. Attendentes*, §. *ſtatuimus verb. rationabilis*, & *ibi* Cardinal. *q.* 10. *num.* 4. Imola *num.* 16. & Abb. *col. finali*, *verb. corrupta*, & Vital. *in* §. *ſi quis vero num.* 4. *de ſtat. Monachor.* Calderin. *conſ.* 3. *de offic. Vicarii*, Decian. *cap. cauſa matrimonii*, *num.* 17. Selva *de beneſic. part.* 4. *q.* 7. *num.* 7. Mand. *de ſignat. grat. loc. cit. diſpenſatio pro corrupta.* Burgaſ. *de irregular. & diſpenſat. par.* 4. *num.* 40. Majol. *loc. cit. num.* 13. Vival. *cit. part.* 3. *cap.* 5. *n.* 13. Eman. Roder. *loc. cit. tom.* 2. *quæſt.* 54. *art.* 3. idem ſentiunt, qui probant ſuam ſententiam hac ratione, & convenientia quia Abbatiſſa conſecrari debet, quæ ſi virgo non ſit, à conſecratione arcenda eſt, ut diximus. Tum quia ſi Virgo non eſſet, liberè non poſſet adhortari, & corrigere moniales ſibi ſubditas, maxime in iis, quæ ſpectant ad Virginitatem, & continentiam ſervandam, tum etiam, quia indecens videtur, ut virginibus præeſſet non virgo.

Aliqui tamen ex citatis Doctoribus volunt ſolum
1 Summum Pontificem poſſe diſpenſare, ut non virgo eligatur in Abbatiſſam, ita Cardinal. *in Clementin. Attendentes loc. cit. quæſt.* 11. *num.* 5. & Imola *loc. cit.* Felinus *in cap. Meminimus*, *de accuſat. num.* 4. & eſt contra jus, & nullibi conceſſa eſt Epiſcopo talis diſpenſatio; at Archidiac. *in cap. Acutius numer.* 3. *diſt.* 26. dicit, quod ſi corruptio non ſit notoria, poterit Epiſcopus diſpenſare, ſecus ſi notoria, Paulus Layman. *in quæſtionibus canonic. de electio. Prælatorum, cap. ultim. quæſt.* 129. *reſp.* 3.

Idem tenent Præpoſitus. *n.* 5. & Geminian. *ib. n.* 5.

Ad hujus rei propoſitum mihi viſum eſt opponere deciſionem quandam Capellæ Tholoſanæ, apud Caſtellinum *loc. cit. num.* 30. *ſub his verbis*:

Item fuit quæſitum, An aliqua promovenda in Abbatiſſam debeat eſſe Virgo? Concluſum fuit, quod ſicut expreſſe tenet Joan. Andr. *in Clem. Attendentes*, *de ſtatu Regular. ſuper verb. rationabilis*, & Archidiac. *in c. indemnitatibus*, *de electione in* 6.

Quod intellige verum de Jure communi, diſpenſative tamen poterit in Abbatiſſam corrupta promoveri. Sed an quis habeat in hoc caſu facultatem diſpenſandi? Joan. And. *in allegato cap. idemnitatibus*, tenet, quod ſolus Papa. Contrarium vult Archid. *ibid.* dicens, quod etiam Epiſcopus poterit diſpenſare: ſed tamen tunc non conſecrabitur, neque benedicetur, & hoc tenet Paul. *in allegat. lect. Clementin. Attendentes.* Item & in eadem ſententia videtur reſidere Lapus. Verumtamen Franc. de Zaba, & Joan. de Imola dicunt tutius eſſe tenendum, quod alius à Papa non poſſit diſpenſare, quia contra jus eſt, quod corrupta ſit Abbatiſſa 20. *q.* 1. *juvenculas.* contra quod ſolus Papa diſpenſat, niſi inveniatur alteri conceſſum, *in cap. dilectus, de tempor. Ordin.* ex Caſtellino *tract. de elect. c.* 17. *n.* 30.

Sed Mirand. *tom.* 1. *Manual. Prælat. q.* 7. *art.* 6. Homobonus *de ſtatut. relig. part.* 5 *cap.* 24. Lavorinus *loc. cit. tit.* 4. *c.* 24. *num.* 10. Lucas Caſtellinus *dict. tract. de elect. c.* 17. *num.* 14. dicunt declaraſſe Sacr. Congreg. Card. 15. Julii 1616. *quod ſi vidua monaſticum habitum aſſumat, ad Abbatiſſæ, aut Prioriſſæ munus obeundum, abſque Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione, eligi non poteſt.*

Imo ſi ex ſtylo Pœnitentiariæ, concedatur abſolutio
2 ob corruptionem, limitatur, ut non propterea eligi poſſit in Abbatiſſam, & ſi eligatur, non poſſit conſecrari, etiam ſi ſciat per viam ſecretam, Rota *deciſ.* 9. *de probat. alias* 151. *coram Creſcentio.* Tuſch. *concluſ.* 39. *verſ. Abbatiſſa.*

Si objicias, quod Epiſcopus, qui habuit uxorem, poteſt conſecrari, ergo etiam mulier corrupta.

Reſpondeo non valere conſequentiam, quia conſecratio eſt de eſſentia Epiſcopi reſpectu ſui, & aliorum, 3
non autem Abbatiſſæ, *ex cap. Acutius* 26. *diſt.* ibi gloſſ. *verb. conſecrari*, Abbas *in cap. Vidua*, *de regularibus*, *num.* 3. Lavor. *loc. cit. num.* 12. ubi *num.* 13. addit, quod 4
ſi corruptio ſuperveniat poſtquam Abbatiſſa eſt electa, ſi probetur, debet deponi, ut fuit deciſum *in d. dec.* 9. *coram Creſcentio*, quod etiam conſtat per ea, quæ tradunt Abbas, & Felinus *in cap. & ſi Clerici*, *de judic.* imo debet in ergaſtulo includi, & à cœtu Monialium eliminari, *ex c. pervenit* 27. *quæſt.* 1.

Sanch. tamen *loc. cit. n.* 22. & Portell. *cit. n.* 10. ſententiam affirmativam tuentur, exiſtimantes, ad officium Abbatiſſæ non deſiderari virginitatem, niſi ubi eſſet conſuetudo impertiendi Abbatiſſæ benedictionem, & conſecrationem Virginibus propriam; idem docet Hieron. Roder. *loc. cit. reſol.* 2. *num.* 26. ubi ait, huic ſententiæ ſubſcripſiſſe Suarez, dum adhuc viveret, quia (inquit) neque eſt de jure divino, nec naturali, neque Eccleſiaſtico, ut Abbatiſſa debeat eſſe virgo, & concludit, quod dato, & non conceſſo, ut eſſet aliqua lex canonica prohibens viduam fieri Abbatiſſam, talis lex jam per contrarium uſum eſſet abrogata multis ab hinc ſæculis, eandem ſententiam ſequuntur S. Antonin. 3. *part. tit.* 17. *cap.* 22. §. 1. Palud. *in* 4. *poſt.* 21. *q.* 3. *art. num.* 60.

Quæ omnes ſententiæ poterunt ſimul conciliari per ea quæ tradit Sanch. *loc. cit.* dicens, non deſiderari virginitatem in Abbatiſſis niſi ubi eſſet mos impertiendi illis benedictionem, & conſecrationem Virginibus propriam, quia in Regnis Caſtellæ, & Portugalliæ, & in provincia S. Jacobi (teſte Portello *loco citato*) aſſumuntur Viduæ aliæque mulieres non Virgines in Abbatiſſas.

In noſtra tamen Italia nunquam audivi, non Virginem Præfectam eſſe Virginibus, & ideo prima ſententia mihi magis probatur, quia juribus moralibus conſona videtur, & ſacris canonibus conformior.

QUÆSITUM XIII.

An Monialis bigama poſſit eligi in Abbatiſſam?

SUMMARIUM.

1 *Bigamæ mulieris nomine quid intelligatur.*

2 *Bigamia irregularitas indicta eſt à jure ad arcendum Bigamos à ſuſceptione ſacrorum Ordinum.*

3 *Fœminæ an ſint capaces Bigamiæ?*

MAjol. *loco citat. num.* 4. Et Vivald. ſimiliter *citat.* 1
cap. 5. *n.* 8. Sanch. *cit. num.* 23. negant Monialem bigamam eligi poſſe in Abbatiſſam, & iiſdem rationibus, quibus ſupra de muliere non virgine, idipſum probant; tum quia ſicut viri bigami ſunt Prælationum incapaces, ita & mulieres bigamæ: quid autem intelligatur nomine Bigamæ, dico cum Sanchez. *loc. cit.* quod intelligitur mulier, quæ etiam poſt caſtitatis votum prævaricata eſt, quatenus ſermo ſit de Muliere tranſeunte ad nuptias poſt ſolemne votum Caſtitatis. Idem affirmat Barb. *de Jure Eccleſ. loc. cit. n.* 21. ubi ait, *n.* 22. Hieronymum Roder. *d. reſol.* 2. *num.* 23. hanc ſententiam non approbare, quia lex pœnalis loquens de viris,
non extenditur ad fœminas *cap. generali de elect. in* 6. 2
Tum quia Bigamiæ irregularitas indicta eſt à jure ad arcendum bigamos à ſuſceptione ordinum ſacrorum primo, & directe: unde ex vi hujus prohibitionis illi indirecte tantum incapaces videntur prælationum, & dignitatem, quatenus ſcilicet illis eſt annexa jurisdictio,
& poteſtas clavium; cum ergo fœminæ ſint incapaces 3
ſacrorum Ordinum, conſequenter fiunt incapaces biga-

bigamiæ, & hujuſmodi inhabilitatis, ac proinde illis non videtur repugnare habere officium Abbatiſſatus, quatenus eſt adminiſtratio quædam ſine juriſdictione ſpirituali, & ſine poteſtate clavium, quæ adminiſtratio earum ſtatui non repugnat; ſed in hac re idem puto eſſe dicendum, quod de muliere non virgine, nimirum quod hujuſmodi conſuetudo, ut bigama eligatur in Abbatiſſam apud Italos nequaquam vigeat: ſi apud alias Provincias etiam bigamæ eligantur, ignoro.

QUÆSITUM XIV.

Moniales deſcendentes ex maculato genere, an poſſint eligi in Abbatiſſas?

SUMMARIUM.

1 *Deſcendentes ex maculato genere in aliquibus Religionibus excluduntur à Prælatis, & dignitatibus, imo à ſuſceptione habitus.*

2 *Monialis deſcendentes ex maculato genere (ſi cætera ei non deſint) eligi poteſt in Abbatiſſam.*

3 *Bulla Summorum Pontificum excludentes à Prælaturis, & dignitatibus viros Regulares, non extenduntur ad Moniales.*

4 *Abbatiſſatus, & Prioriſſatus non ſunt Prælationes juriſdictionem ordinariam habentes.*

DEſcendentes ex maculato genere in multis Reli-
1 gionibus excluduntur à Prælaturis, & dignitatibus, in Ordine Fratrum Minorum S. Franciſci de Obſervantia deſcendentes ex Judæis, Saracenis, ſive Hæreticis intra quartum gradum, & generationem, non ſolum ad Prælaturas non admittuntur, verum etiam, nec ad habitum Regularem: ex Mirand. *in manual. Prælat. q.1. art.1.* quod probat ex Conſtitutionibus Pauli Quarti, Clement. Septimi, & aliorum Summorum Pontificum: ſimilis Conſtitutio Alexandri Sexti habetur pro Fratribus Ordinis ſancti Hieronymi pro Neophytis deſcendentibus intra quartum gradum a Judaiſmo, de qua re Emanuel Roderic. *loc. cit. tom.* 1. *qu.* 14. *art.* 14. ſed re vera, ut dicit idem Mirand. *d. S. Monialib. qu.* 6. *art.* 2. *in concluſ.* tales Conſtitutiones non ſibi locum
2 vendicant in Monialibus: unde ex hac parte (cætera ſi adſint) nihil obſtat quo minus Moniales deſcendentes ex maculato genere eligi, & præfici poſſint in Abbatiſſas: ratio eſt, quia in dictis Conſtitutionibus nulla fit mentio de fœminis, ſed tantum de maſculis: lex autem (ut diximus) quæ loquitur de viris in odioſis, non extenditur ad fœminas: ut tenet communis ſchola juriſ-
3 peritorum ac proinde Bullæ Pontificiæ loquentes de Fratribus Religioſis, non debent extendi ad fœminas Moniales. Quod etiam elicitur *ex quadam Conſtitutione Pii Quarti*, in qua excluduntur a Religione Divi Hieronymi deſcendentes ex maculato genere fratres, & tamen hujuſmodi Bulla non extenditur ad Moniales, ſicut declarat idem Summus Pontifex *in eadem Bulla edita anno* 1564. *Kalend. Auguſt.* prout habetur *in Compend. Privileg. Ordin. D. Hieronym. verbo ſtatutum pag.* 317. & apud Mirand. *loco citat.* & Hieronym. Roderic. ſimiliter *loc. cit. num.* 8. ubi addit, quod Moniales deſcendentes ex maculato genere, etiam pœna combuſtionis olim punito, eligi poſſunt in Abbatiſ-
4 ſam, idem docet Emanuel, Roder. *loc. cit. tom.* 1. *quæſt.* 14. *artic.* 13. ubi aliam rationem adducit, nempe quia Abbatiſſatus, & Prioriſſatus non ſunt Prælationes habentes juriſdictionem ordinariam, ſicut ſunt Officia Generalatus, Commiſſariatus, Provincialatus, quæ in dictis Conſtitutionibus Pauli Quarti, & Clementis Septimi denegantur deſcendentibus ex maculato genere.

❧ [o] ☙

QUÆSITUM XV.

Utrum mulieres infames eligi poſſint in Abbatiſſas?

SUMMARIUM.

1 *Infamia juris, & facti quid ſit?*

2 *Infames quales nam dicantur?*

3 *Infames, tam juris, quam facti, non poſſunt eligi ad dignitates, & honores.*

4 *Infamis Monialis non poteſt eligi in Abbatiſſam.*

PRæmitto duplicem eſſe infamiam, juris ſcilicet, & 1
facti; infamia juris eſt illa, quando aliquis committit delictum, cui impoſita eſt infamia a jure Civili, vel Canonico: omnis namque infamia, quæ per jus Civile inducitur, regulariter intelligenda eſt de jure Canonico, niſi expreſſe jus Canonicum talem infamiam tollat. *cap. infam.* 6. *q.* 1. Avila *de Cenſur. part.* 7. *cap.* 11. *d.* 5. *conc.* 1. Azor. *Inſtitut. moral. part.* 2. *lib.* 6. *cap.* 7. *quæſ.* 2. Nicol. Garcia *de Benef. part.* 7. *c.* 8. *n.* 11. Henriq. *in Sum. lib.* 14. *cap* 5. §. 4. *in Comm. lit. T.* & Barboſ. *de Offic. & Poteſt. Epiſc. part.* 3. *alleg.* 43. *n.* 1. ubi *n.* 2. *& ſeqq.* exemplificans de his infamibus, ait quod hujuſmodi ſunt uſurarii, Apoſtatantes a Religione Chriſtiana, Cynœdi, Lenones, Hiſtriones, Jacula-
tores, Ludentes in ſcenis, & Buffones, Aleatores, In- 2
famia vero facti eſt cum quis notatur de aliquo crimine apud bonos, graves, ex Henriq. *loc. cit.* § 3. Vivald. *in append. ad Candel. aur. c.* 10. *num.* 4. Garc. *loc. cit. n.* 12. Sigiſmun. à Bonon. *de elect. dub.* 87. *num.* 4. dicens, quod delictum debet eſſe publicum, ſive notorium: quibus ſic explicatis & præmiſſis

Dicendum eſt, infames, tam infamia, juris, quam
facti non poſſe eligi ad dignitates, & honores, *cap. illi* 3
qui, & cap. infames 6. *quæſt.* 1. *can. qui in aliquo dicit.* 5. *& c. infamibus*, ubi Gloſſ. *de reg. jur. in* 6. Card. Tuſc. *lit. I. conſ.* 114. *n.* 6. Suar. *tom.* 5. *diſp.* 48. *ſect.* 1. *n.* 12. Garc. *loc. cit. num.* 64. & Sigiſmund. *loc. cit. numer.* 5. & quod Monialis infamis ſpecialiter non poſſit eligi in Abbatiſſam, docent Sanch. *loc. cit. num.* 24. Majol. ſi-
militer *loc. cit. num.* 12. Vivald. *loc. cit. c.* 5. *num.* 11 Na- 4
varr. *com.* 2. *de Regul. numer.* 60. Barboſ. *de jur. Eccl. loc. cit. num.* 23. qui eadem ratione, ſicut de Bigama probant, Monialem infamem non poſſe eligi in Abbatiſſam: idipſum docet Portell. *in dub. Reg. verb. Abbatiſſanum.* 1.

QUÆSITUM XVI.

De quibusdam aliis impedimentis excludentibus Monialem ad officio Abbatiſſarum.

SUMMARIUM.

1 *Monialis, quæ per vim aliquo modo Virginem ad Religionem induxerit, præter Excommunicationem, redditur etiam inhabilis, ut eligatur in Abbatiſſam.*

2 *Regulæ inobſervatio dignam reddit Monialem, ut in Abbatiſſam eligatur.*

3 *Abbatiſſa electa impediri poteſt, ut permaneat in officio, ſi ſit ſuperba, indiſcreta, non caſta, immiſericors, & non ſobria.*

4 *Monialis inhoneſta monaſterio præeſſe non debet.*

MOnialis, quæ per vim aliquam Virginem ad Re- 1
ligionem admiſerit, vel auctoritatem præſtiterit cogenti, vel adjumentum, ſeu præſentiam, ſive conſenſum, conſilium, vel favorem, incurrit Excommunicationem ipſo facto, & conſequenter fit inhabilis ad officium Abbatiſſatus, quatenus ſcienter præſtiterit, ita Majol. *de irregular. lib.* 1. *c.* 24. *n.* 20. quod probat *ex Concil. Trident. ſeſſ.* 25. *c.* 20. *de Regul.* quæ cenſura non incurritur (ut ille dicit) in coactione à jure permiſſa: quando mulier aliqua cogitur, ut Monialis in pœnam ſuorum criminum fiat, *cap. impudicas* 27. *q.* 1.

Inobſervatio propriæ Regulæ indignam reddit Mo-
2 nialem, ut in Abbatiſſam eligatur, ſicut & transgreſſio Conſtitutionum, & ſtatutorum Monaſterii, quod ſi fortaſſe electa eſſet Monialis inobſervatrix Regulæ, & Conſtitutionum, tunc tenetur illas obſervare, quod ſi contrafecerit ſcienter, contumax efficitur, *ex cap. ſi quis Abbas* 18. *q.* 2. & Majol. *loc. cit.* qui *n.* 21. ait quod Ab-
3 batiſſa electa impediri poteſt, ut non permaneat, ſi ſit ſuperba, indiſcreta, non caſta, immiſericors, inſobria, propter enim hujuſmodi crimina deponi poteſt, *ex d. c. ſi quis Abbas cum gloſſ.* & licet ibid. ſermo ſit de Abbate, tamen idem omnino ſentiendum eſt de Abbatiſſa, 4
ex eod. Majol. *loc. cit.* Inhoneſta ſimiliter monaſterio præeſſe non debet, ex Feder. de Sen. *conſil.* 95. Abb. *in cap. Monachi*, *n.* 6. *de ſtat. Monach.*

DISPUTATIO XXIX.

De Confirmatione, & Benedictione Abbatiſſarum.

QUÆS. I. *Abbatiſſa electa à quo ſit confirmanda?*
II. *Utrum Prælatus examinata electione, & Abbatiſſa, ſtatim confirmare debeat?*
III. *Utrum Abbatiſſa nondum confirmata aliquam habeat auctoritatem?*
IV. *Utrum Abbatiſſæ benedicantur?*
V. *De modo, & forma benedicendi Abbatiſſas.*
VI. *Utrum Benedictio Abbatiſſæ poſſit iterari?*

QUÆSITUM I.

Abbatiſſa electa à quo ſit confirmanda?

SUMMARIUM.

1 *Confirmari debet Abbatiſſa à ſuo Superiore, & Prælato immediato.*
2 *Confirmandi Abbatiſſas non fuit Jus attributum Epiſcopis per Bullam Gregorii XV. de exemptorum Privilegiis.*
3 *Confirmationis an aliqua ſit forma præſcripta, & determinata?*
4 *Confirmanda eſt ibi Abbatiſſa, ubi fuit electa, & publicata.*

ABBATISSA electa debet Confirmationem
1 accipere, nam *in Clem. Attendentes, de ſtatu Monach.* videtur tanquam certum poni, eam confirmari ſolitam, cum dicitur, Abbatiſſam benedici debere intra annum à ſuæ confirmationis tempore computandum ex Azor. *p.* 1. *inſt. Moral. lib.* 13. *cap.* 10. *quæſ.* 3. quam Confirmationem Conc. Trid. *ſeſſ.* 25. *cap.* 20. non determinat à quibus debeat fieri, ſed relinquit diſpoſitioni *d. c. indemnitatibus.* Debebit tamen confirmari ab Ordinario loci, ſi monaſterium illi ſubdatur: ſi vero immediate Sedi Apoſtolicæ ſubjiciatur, confirmatio à Summo Pontifice, quod intellige per Procuratorem, vel ab illius Provinciæ Legato, peti debet, per ea, quæ habuntur *in c. ſi Abbatem, de elect. in* 6. Sylv. *verb. Abbatiſſa n.* 4. §. 1. Angel. *verb. Confirmatio* §. 4. electio vero Abbatiſſæ monaſterii Regularibus ſubjecti à ſuo Prælato Regulari confirmanda eſt, colligitur *ex c. Monachi, &c. c. ad monaſterium, de ſtat. Monach.* & ibi Panor. *n.* 10. Cucchus *inſt. lib.* 4. *tit. de confirm, & confir. poteſtate*, *n.* 1. Paulus Layman. *q. canon. de Prælat. elect. q.* 233. ex Azor. *inſtit. moral. loc. cit. c.* 10. *q.* 3. & Barboſ. *in collect. in Clem. Attendentes, de ſtat. Monach. n.* 4. nam per Confirmationem juriſdictio confertur, ergo exempta ab Epiſcopo confirmari nequit. Unde Sacra Congregat. Concilii Trident. declaravit, Conſtitutionem Gregorii XV. de exemptorum Privilegiis per illa verba: *Poſſit Epiſcopus una cum Superioribus regularibus quarumcunque Abbatiſſarum, Prioriſſarum, &c. electionibus per ſe vel per alium intereſſe, ac præſidere*, jus confirmandi Abbatiſſas minime fuiſſe Epiſcopis per ſupradictam conſtitutionem attributum: ita refert Caſtell. *de elect. c.* 17 *n.* 3. Sylv. *verb. confirmatio q.* 1. Mirand. *tom.* 2. *q.* 23. *art.* 32. *concl.* 3. Azor. *p.* 2. *lib.* 6. *c.* 16. *q.* 7.

Nec etiam determinatur in dicto Concilio forma Confirmationis, cum illa non requiratur, quia ſufficit, quod confirmatio fiat per quodcunque dictum, vel factum, aut ſcriptum, quo Prælatus declaret ſuam voluntatem, Oldrad. *conſ.* 146. *n.* 6. & Rota *dec.* 16. *de conceſſ. prebend. in novis, & dec.* 261. *coram Mantica.*

Debebit tamen Prælatus Monialium Confirmationem facere, non in Camera, ſed in Eccleſia, & in loco, ubi habita fuit, & publicata electio: unde extra ſuam diœceſim, aut juriſdictionem confirmare nequaquam poteſt: *ex cap. qua fronte de appellat.* Lavor. *in var. lugubr. tit.* 4. *cap.* 25. *n.* 64.

QUÆSITUM II.

Utrum Prælatus examinata electione, & Abbatiſſa ſtatim confirmare debeat?

SUMMARIUM.

1 *Electio Abbatiſſæ, per ſcrutinium facta, quando ſit confirmanda?*
2 *Monialis contra Abbatiſſam electam per modum denunciationis, vel accuſationis, poteſt aliquid proponere.*
3 *Prælatus confirmare poteſt electionem Abbatiſſæ ſi nemo ſe opponat.*
4 *Prælatus ſi in confirmatione Abbatiſſæ allegetur ſuſpectus, quid ſit agendum?*

RESpondeo, quod ſi ad Abbatiſſæ electionem per
ſcrutinium procedatur, & votis in diverſa diviſis 1
electiones per plures in diſcordia celebrari contingat, ea, quæ à duabus partibus numero fuerit celebrata (exceptione, ſeu contradictis, aut appellatione quacumque partis alterius non obſtante) per Prælatum confirmari debet, *ex dict. cap. Indemnitatibus* §. *ſane*, niſi tamen opponatur aliquod votum fuiſſe nullum, & ſic non remanerent duæ partes. *argum. cap. ſi quando, de elect. in* 6. ut verbi gratia, quod eligentes Moniales non fuerint profeſſæ, vel quod fuerint pube-
res, tales etiam exceptiones ſunt admittendæ, *ex cap. ex parte* 2. *de offic. deleg.* 2
Quod ſi electio non fuerit celebrata à duabus partibus, tunc licet ſit publicatum ſcrutinium, poſſunt Moniales eligentes, quæ vota ſua jam dederunt, ſtatim, & unico contextu accedere ad illam, quæ à majori parte eſt electa nullo actu contrario interpoſito, & ceſſante omni pravitate, & ſimonia, & ſi per talem acceſſum devenitur ad duas partes, computatis iis quæ antea conſenſerunt, tunc Abbatiſſa confirmanda erit, ac ſi habuiſſet duas partes ab initio, *ex d. cap. Indemnitatibus*, unde immiſſio electæ in caſu deciſionis, ut reſolvit Rota in una Illerden. electionis Prioriſſæ 5. Decembris 1636. coram

coram Royas, quæ in fine operis erit, quod tamen gloſſ. *in verb. proceſſum* dicit, eſſe contra diſpoſitionem *cap. publicato. de elect.* ſed eſt ſpeciale in hoc caſu, quod publicato ſcrutinio variari poſſit, antequam tamen ad actus extraneos divertant: cujus ratio aſſignatur à gloſſ. *in verbo divertant.* Non autem poteſt fieri acceſſus ad illam, quæ minorem ſuffragiorum partem habuerit cum hoc ipſo, quod à minore parte facta eſt, nullum jus acquirere poteſt, & neque talis electio per aliarum acceſſum poſtea convaleſcere poterit, cum à primordio nullas vires habuerit. Ita Lavor. *d. cap. 24. num.* 50. ubi *num.* 52. addit, quod quando aliqua velit ex Monialibus eligentibus per modum exceptionis, aliquid proponere contra electam, & confirmatam, etiam ſi adepta ſit poſſeſſionem, poteſt, *ex dict. gloſ. verb. facultas, & cap. poſt electionem, de conceſſ. præbend.* & ſic datur actio ubi denegatur exceptio contra *l. invitus §. cui damus. ff. de regul. jur.* quod eſt ſpeciale in hoc, ut probat gloſſ. *in cap. ad agendum, de regul. jur. lib. 6.*

Si vero noluerint accedere ab Abbatiſſam electam à
3 majori parte, vel ſi accedant, non faciant duas partes,
tunc Prælatus confirmans, ſi nemo ſe opponit, confirmabit, *ex cap. finali de elect.* ſi vero major pars opponat ſe, tunc Prælatus prius, antequam confirmetur, vel infirmetur electio, inquiret ſummarie ſuper objectionibus, interim tamen electa adminiſtret in temporalibus, & ſpiritualibus, dummodo nihil de Eccleſia alienet, & Moniales non recipiat, & præter quam ſi opponentium pars duplo major exiſtat; tunc enim litis eventum expectare tenetur, *ex d. cap. Indemnitatibus §. verum*, & Paul. Layman. *q. can. de election. præl. regul. cap. ult. q.* 132. & Lavor. *loco citat. num.* 52. ut decidit Sacra Rota Romana in una Illerden. electionis Prioriſſæ 2. Junii 1636. quæ eſt in fine operis.

4 Sed hic oritur dubium, ſi Prælatus allegetur ſuſpectus, dum vult ſummarie ſuper dictis inquiſitionibus inquirere, ait Lavor. *loc. cit.* plura diſcuſſa fuiſſe coram Eminentiſſimo Cardinali Muto in cauſa Cæſarauguſtana 4. Auguſti 1625. eidem commiſſa: in Monaſterio namque Civitatis Calataymbii Sancti Sepulchri Cæſarauguſtini habetur Conſtitutio particularis, quod duæ ex tribus partibus Monialium in electione Abbatiſſæ concurrant, & in eventu non concurſus, Prælatus illius monaſterii debet de cauſis, & rationibus inquirere: & cum eſſet electa ſoror N. cum minori numero, Prælatus illius monaſterii noluit eam confirmare, ſed de prædictis cauſis inquirere volebat: dicta N. appellavit ad Nuntium Hiſpaniarum, qui mandavit Prælato, ut confirmaret electam, ſeu intra quindecim dies inquireret de prædictis cauſis, & ad ipſum Nuntium proceſſum tranſmitteret, & quia d. Prælatus fuit allegatus ſuſpectus, ex eo quod electam noluit confirmare, plura exinde fuerunt orta dubia.

Primo, an poterat dari ſuſpectus? Secundo. an eſſent citandæ, & audiendæ, aliæ Moniales, & Abbatiſſa electa ſuper inquiſitione facienda per dictum Prælatum? Tertio, an eſſet ſtandum depoſitionibus minoris partis accedere nolentis? Quarto, an ſtante appellatione poſſit Prælatus dici Judex ſuſpectus vigore *d. cap. Indemnitatibus §. ſi vero.* Quinto, quid agendum, quando judex non vult confirmare, & allegatur ſuſpectus? Sexto, requiratur examen teſtium *ex eodem §. ſi vero*: & demum quomodo intelligatur judicium fieri ſine ſtrepitu, & figura judicii, juxta *d. §. ſi vero*; videbatur enim, quod clauſula *ſummarie ſine ſtrepitu, & figura judicii*, non tollat probationem, neque citationem, & per hanc clauſulam judicium non debet omitti, ſine quo idem judicium expediri nequit; ſemper enim intelligitur, exceptiones legitimas debere admitti, ſed illud vult prætermitti, ſine quo poteſt expeditio negotii prorogari, & illa quæ ſunt cauſæ non tolluntur, licet tollantur illa, quæ ſunt judicii; actiones, & cætera, facta reſpicientia dicuntur acta litis: citationes vero dicuntur acta judicii, quare ſic mandans non intendit tollere, quæ ſunt cauſæ, ſive litis, ſive judicii, ſed illa, per quæ judicium ordinatur, & ſemper fertur ſententia. Ita Lavor. *loc. cit. num.* 53. *&* 54. videatur Archidiac. *in d. cap. Indemnitatibus*, & Gloſſ. *in cap. ſtatuta, verb. figura, de hæret. lib.* 6. & Rota Bonon. *dec.* 30. *n.* 2. Bartol. *in extrav. ad reprimendum verb. ſummarie* Oſach. *dec.* 1. *Pedemont.* Mareſcot. *par.* 1. *c.* 8. *n.* 50. Tuſcus *concluſ.* 491. *verb. ſummarie.* Gabr. *concl.* 33. *num.* 1. *&* 3. Socin. jun. *conſi.* 7. *num.* 11. *&* 14. *vol.* 1. Rota Marcheſ. *dec.* 68. Marta *de clauſ. p.* 1 *clauſ.* 180. Veſtr. *in prax. lib.* 5. *c.* 1. *n.* 7. Marant. *in prax. par.* 4. *dicto* 9. *num.* 8. & tandem concludit, quod dubia ſupradicta fuerunt reſoluta, & evacuata in puncto juris, ut in dicta cauſa penes illum agitata apparet quæ ex brevitate ab illo prætermiſſa ſunt.

QUÆSITUM III.

Utrum Abbatiſſa nondum confirmata, aliquam habeat auctoritatem?

SUMMARIUM.

1 *Abbatiſſa electa, & non confirmata, nullam habet auctoritatem, niſi juſta ſubſit cauſa illam non confirmandi.*

2 *Electio dat habitum, confirmatio exercitium.*

3 *Prælatus ſi cogat Moniales, ut in electione Abbatiſſæ mutent ſuffragia, nolens electam confirmare graviter peccat, & poſterior electio erit irrita.*

4 *Abbatiſſa in quibus ante confirmationem adminiſtrare poſſit.*

ABbatiſſa canonice electa, & nondum confirmata 1
nullam habebit auctoritatem, & ideo ab exercitio
omnino abſtinebit, *ex cap. noſtri, cap. qualiter, de electione, cap. jamdudum, de præbend. & cap. avaritiæ, de elect. in* 6. & communiter Doctores apud Mareſc.
lib. 2. *var. reſol. c.* 35. *num.* 44. quia electio dat habitum, 2
Confirmatio exercitium: Gloſſa *in cap. quanto d.* 63.
niſi juſta, & rationabilis ſubſit cauſa illam non confirmandi, quod ſi ſuperior noluerit eam confirmare, aliam-
que eligens, coegerit Moniales per metum, ut mutent 3
ſuffragia, graviter peccabit, & poſterior electio erit irrita; ex Hier. Rod. *loc. cit. num.* 11. & Navarr. *lib.* 1. *conſil. tit. de elect. conſ.* 5. ac per conſequens Abbatiſſa
ante confirmationem prohibetur ſuum officium admi- 4
niſtrare, *ex cap. Qualiter, & cap. noſtri, de electio.* Unde quicquid interim ante confirmationem ab Abbatiſſa ageretur, irritum eſſet: *ex dd. capitibus*, quod docent etiam communiter Doctores, per Majolum *loc. cit. n.* 24 ubi advertit, quod in aliquibus caſibus ante confirmationem permiſſa eſt adminiſtratio, primo ſi à confirmante tam longe diſtat, ut non ſine periculo differri poſſit adminiſtratio, tunc enim poterit adminiſtrare ante confirmationem, *ex c. nihil. §. finali, de elect.* ſecundo in conſervatione rerum, quæ tempore conſervari non poſſunt: licet cautius agat abſtinendo, ſi aliæ Moniales poſſint adminiſtrare, tertio quando à majori parte eſt electa & pendet cognitio objectorum contra ipſam, tunc impune poterit adminiſtrare *ex d. cap. Indemnitatibus verſ. ſi vero.* quarto quando per compromiſſum eſt electa, ſi opponentes non fuerint duplo majori numero, quam conſentientes: *ex eodem in cap. Indemnitatibus verſ. cæterum*, & Piſanella *verb. electio §. finali.*

QUÆSITUM IV.

Utrum Abbatiſſæ benedicantur?

SUMMARIUM.

1 *Abbatiſſæ, quæ benedici ſolent, ſi intra annum à confirmatione benedictionis munus non ſuſcipiant, à ſuo jure cadunt.*

2 *Benedici non ſolent Abbatiſſa, niſi perpetua, & ſi quæ aliæ ſint ſolitæ benedici.*

3 *Abbatiſſæ trienneles non ſunt ſolitæ benedici.*

IN Clementina *Attendentes* §: *ſtatuimus*, *de ſtat. Mo-*
1 *nach.* habetur quod Abbatiſſæ, quæ ſolent benedici
intra annum à ſuæ confirmationis tempore compu-
tandum, Munus benedictionis ſuſcipiant, alioquin
à jure ſuo (niſi ſubſit cauſa rationabilis) prorſus ſe no-
verint cecidiſſe, per illos, ad quos id pertinet proviſio
de Abbatiſſis, Monaſteriis ipſis canonice facienda: at-
que ita affirmant Panor. Felin. & alii *in cap. meminimus*
13. *in princ.* 13. *de accuſat.* & Zabarel. *in d. c. ſtatuimus,*
in principio, & q. 12. *in fine.*

Dicit tamen tex. ſupra cit. d. Clem. *in quibus Ab-*
2 *batiſſæ ſunt ſolitæ benedici*, ad hoc ut intelligatur, quod
non omnes Abbatiſſæ poſſunt, aut debent benedici, ſed
ſolummodo illæ, quæ ſunt perpetuæ, & ſi quæ aliæ for-
ſan ſolitæ ſunt benedici, ut per Navar. *conſ.* 2. *an Abba-*
tiſſa d num. 1. *de ſtat. Monach.* Azor. *inſtit. moral. par.* 1.
3 *lib.* 13. *c.* 10. *q.* 4. & Mirandam *de ſacris Monial. q.* 7.
art. 7. ubi advertit cum gloſſ. *in d. cap. attendentes,*
quod licet Abbatiſſæ interdum benedicantur, non ta-
men omnes, quapropter inſpiciendum eſſe ait, morem
Monaſterii; item affirmat & addit cum Navar. *loc. cit.*
quod in nullis monaſteriis, Abbatiſſæ triennales ſolitæ
ſunt benedici, & rationem reddit, quia à pauco tempo-
re Abbatiſſæ cœperunt eſſe triennales, & concludit,
quod ex eo ut Abbatiſſæ perpetuæ conſueverunt bene-
dici, non ſequitur conſuetudinem eſſe, ut Abbatiſſæ
etiam triennales benedicantur. Idem affirmant Car-
dinalis, Imol. & Bonif. *in d. Clem.* quos refert, & ſequi-
tur Navarr. *ubi ſupra cap. nulla* 18. *q.* 2. & Barboſa *in*
dicta Clem. attendentes cap. 3.

QUÆSITUM V.

De modo, & forma benedicendi Abbatiſſas.

SUMMARIUM.

1 *Obſervanda pro benedictione Abbatiſſæ.*

2 *Locus electæ in principio Miſſæ.*

3 *Abbatiſſa electa, quomodo ante Epiſcopum juramentum præſtet?*

4 *Litaniæ cum aliis Precibus dicendæ.*

5 *Regula Abbatiſſæ tradenda.*

6 *Ad miſſam, & Offertorium, quomodo procedendum?*

7 *Abbatiſſa, Communione ſumpta, dum benedicitur inthronizatur.*

8 *Abbatiſſa ſtatim benedicta, revertitur ad monaſterium, & quomodo?*

9 *Benedictio datur in fine Cæremoniæ Benedictionis Abbatiſſæ.*

IN benedictione Abbatiſſæ, (quæ non niſi die Do-
1 minico fieri debet) eadem obſervari oportet, quæ
obſervantur in benedictione Virginum, quoad orna-
menta Eccleſiæ, & Miſſam ſolemnem, quæ erit de
die cum collecta pro electa, dicenda cum Oratione dici
ſub uno *Per Dominum &c.*

Electa in choro in ſuo habitu exiſtente, proceditur
2 ad Miſſam uſque ad Alleluja, ſi dicitur, vel uſque ad
ultimum verſum Tractus, vel ſequentiæ excluſive.

3 Electa à Matronis aſſociata, è monaſterio egrediens,
Pontifici præſentatur, & in manibus habens ſchedu-
lam ſcriptam, & ſuo pendenti ſigillo ſigillatam, genu-
flectit ante Epiſcopum ſedentem in Faldiſtorio ante
medium Altaris, præſtat ei juramentum fidelitatis, &
inde tradit ei ſchedulam.

A ſiniſtris Epiſcopi procumbit ad Litanias, in qui-
bus dicto, *Ut omnibus fidelibus de ſanctis*, Epiſcopus
4 ſurgens cum Baculo, dicit, *ut hanc præſentem ele-*
ctam, &c. bis ipſam benedicens, ac deinde iterum
proſequuntur Litaniæ, quibus completis, electa adhuc
proſtrata manente, Pontifex ſtans verſus illam dicit,
Pater noſter, &c. Verſus, & Orationes, prout in Pon-
tificali: quibus completis, electa ſurgens, ante Pon-
tificem, genuflectit, & ipſe proſequitur Præfationem,
in qua dicens: *Propitius infunde, &c.* manus impo-
nit ſuper caput electæ, donec dicat, *Separetur indigna,*
nam tunc amovens, proſequitur Præfationem, cum
quatuor ſequentibus Orationibus.

Poſt orationes, Pontifex ſedet accepta mitra, & tra- 5
dens Regulam in manibus Abbatiſſæ coram ſe genu-
flexæ dicit, *Accipe Regulam, &c.* & ſi antea non fuit
velata, benedicitur, & imponitur illi Velum.

Pontifex deinde procedit ad Miſſam, cui Abbatiſſa 6
aſſiſtit in loco ad partem ſibi parato: & dicto Offerto-
rio, procedentibus duobus famulis cum intortitiis ac-
cenſis, ipſa aſſociata à duabus Matronis, coram Ponti-
fice ſedente in Faldiſtorio, ante medium Altaris genu-
flexa, offert ei duo intortitia, & Pontificis ea recipien-
tis manum oſculatur & revertitur ad locum ſuum:
Pontifex lotis, ac terſis manibus proſequitur Miſſam,
in qua dicitur ſecreta pro electa cum ſecreta de die ſub
uno *Per Dominum, &c.*

Pontifex poſtquam ſe communicaverit, Abbatiſſam 7
communicat, & proſequendo Miſſam, dicit poſt com-
munionem diei, cum alia pro electa ſub uno *Per Do-*
minum, ac dicto *Ite miſſa eſt*, vel *Benedicamus Domino,*
accepta Mitra, inthronizat Abbatiſſam in ſede tum à de-
xtris ejus depoſita Mitra, converſus ad Altare, incipit
Hymnum, *Te Deum*, quem Chorus proſequitur.

Interim Pontifice manente ſine Mitra apud ſedem, 8
Abbatiſſa aſſociata à Matronis revertitur ad monaſte-
rium, & à ſenioribus excepta ante portam, ad Chorum
perducitur, ubi Moniales omnes faciunt ei reverentiam,
& ab ea benigne ad oſculum recipiuntur.

Completo Hymno, Pontifex ſtans ſine Mitra, Abba- 9
tiſſa ſedente in Choro in ſua ſede, dicit verſum, & Ora-
tionem, prout in Pontif. & in fine accepta Mitra, dat
ſolemnem benedictionem: depoſitiſque ſacris veſti-
bus, omnes recedunt.

QUÆSITUM V.

Utrum Benedictio Abbatiſſæ poſſit iterari?

SUMMARIUM.

1 *Benedictio Abbatis, & Abbatiſſæ iterari non debet.*

2 *Benedictio Abbatis, & Abbatiſſæ fit ad ſimilitudinem Conſecrationis Epiſcopalis.*

3 *Abbates ſemel benedicti, ſi ad aliam Abbatiam eligantur, non ſunt iterum benedicendi.*

4 *Benedictio Abbatiſſæ non eſt iteranda, niſi Curia contrarium ſervet.*

5 *Benedictio Abbatiſſæ eſt ſimplex.*

6 *Benedictio Abbatiſſæ poteſt fieri quolibet die.*

7 *Pro Benedictione Abbatiſſæ nullum debetur pretium.*

SEntentiam negativam tenuit Hugo apud Azor.
par. 1. *inſtitut. moral. lib.* 13. *cap.* 10. *quæſ.* 3. Ratio 1
ejus eſt, quia Benedictio Abbatiſſæ eſt veluti quædam
conſecratio, ita etiam Barboſ. *de Offic. & Poteſt. Epiſc.*
par. 2. *alleg.* 27. *numero* 51. Layman. *in q. canon. de*
Prælat. elect. cap. 17. *q.* 215. ratio eſt, quia benedi- 2
ctio Abbatis quæ fit ad ſimilitudinem conſecrationis
Epiſcopalis, iterari non poteſt: ergo à ſimili nec Be-
nedictio Abbatiſſæ. Tum etiam probatur à ſimili
de Abbatibus, quod ſemel Benedicti, ſi ad aliam
Abbatiam eligantur, non ſunt iterum benedicendi, 3
ut fuſius tradidi *de Jur. Abbat. tom.* 1. *diſp.* 11. *quæſ.* 6.
Tum ſimiliter quia, ut ait Azorius *loc. cit.* ſi quis dixe-
rit eſſe repetendam, cum Abbatiſſa ſecundo Mo-
naſterio præficiatur, cujus Abbatiſſæ de more bene-
dicuntur: dicam ego ſufficere, ſi cum eſt in primo
mona-

monaſterio ad Præfecturam electa, benedictionem acceperit, ubi eſt quoque uſu recepta Abbatiſſarum benedictio.

Idem tenent Navar. *conſ. 2. de Sacram. non iterand.* Eman. Roder. *tom. 1. qq. regul. q. 11. art. 3.* Azor. *loco citat.* & Barboſ. *loco cit. num. 10.*

4 Gloſſa verò ait, quæri debere, quid in hac re Curiæ Romanæ uſus habeat. Tam quia ait, Benedictio Abbatis, qui per benedictionem habet jus conferendi 5
primùm tonſuram, & minores ordines, ac ritu ſolemni Monachos benedicendi, quorum neutrum convenit Benedictioni Abbatiſſæ: Etenim poteſt quolibet 6
die Abbatiſſa Benedictionem ſuſcipere; nec pretium 7
commodumve temporalium pro hujuſmodi benedictione abſque ſimoniæ labe datur, vel accipitur, *ex cap. ſicut. de Simonia.*

DISPUTATIO XXX.

De duratione Abbatiſſarum in Officio.

Quæſ. I. *Abbatiſſa quanto tempore in Officio Abbatiſſatus durare debeat?*

II. *An Aliquæ Abbatiſſæ poſſint perdurare ultra triennium in Officio Abbatiſſatus?*

III. *Utrum Abbatiſſæ liceat (expleto triennio ſui Abbatiſſatus) Officium Præſidentis monaſterii obtinere, donec Abbatiſſa nova eligatur?*

IV. *Utrum Moniales Officiales monaſterii comprehendantur in d. Conſt. Greg. XIII. ita ut completo triennio, non poſſint amplius perſeverare in earum Officiis?*

QUÆSITUM I.

Abbatiſſa quanto tempore in Officio Abbatiſſatus durare debeat?

SMMARIUM.

1 *Electionis forma, & durationis tempus Abbatiſſarum S. Claræ, ex Conſtitutione Nicolaì V.*

2 *Abbatiſſæ in univerſa Italia juxta Conſtitutionem Gregorii XIII. in officio per triennium tantùm durare debent, & num. 3.*

4 *Abbatiſſa electa ultra triennium non poteſt exercere ſuum officium.*

5 *Electio ad annum facienda, ſi fiat ad plures, nec etiam per annum valida cenſenda eſt.*

6 *Locatio de bonis Eccleſiaſticis facta ultra triennium non valet etiam per triennium.*

7 *Monaſterium non tenetur recipere Abbatiſſam ultra triennium.*

8 *Officialem creatum à Barone ultra annum, univerſitas non tenetur recipere.*

9 *Eligi non poteſt Abbatiſſa à Monialibus ad beneplacitum.*

10 *Abbatiſſæ quin ſingulis annis mutari poſſint, nulla extat prohibitio.*

11 *Abbatiſſæ omnes etiam ordinum Militarium per triennium in officio durare debent, quo completo illud renunciare.*

12 *Abbatiſſæ extra Italiam, completo triennio, iterum eligi poſſunt.*

13 *Abbatiſſæ Ordinis Minorum, completo triennio, non poſſunt iterum eligi, niſi vacent per aliud triennium.*

14 *Abbatiſſæ Ordinis Prædicatorum, completo officio triennali, debent ad minus per quatuor annos vacare.*

15 *Abbatiſſæ S. Claræ in Regno Portugalliæ debent per ſexennium vacare.*

ABbatiſſa electa, & confirmata, ut *ſupra* dictum eſt, non poteſt in officio Abbatiſſatus eſſe perpetua, nam Nicolaus V. ſtatuit, & ordinavit, ut habetur *in Monum. Ord. Minorum*, quod Abbatiſſarum, ſeu Præpoſitarum dignitates, & officia per annum tantùm durent in partibus Italiæ, & in fine hujuſmodi anni à die electionis computandi, teneantur ſub excommunicationis pœna ipſo facto, quo contrafecerint incurrenda renunciare regimini, & adminiſtrationi monaſteriorum, ac ſigillum, & claves officinarum reſtituere in manibus Provincialium, ſive Viſitatorum, vel aliorum ab eis poteſtatem habentium; & tempore illo diſcurſo, etiamſi juſtas renunciationes non fecerint, dicta officia ſtatim vacent, ac vacare cenſeantur. Refertur etiam hoc decretum *in Compend. verb. Abbatiſſa §. 6.* cujus tenor eſt:

NICOLAUS EPISCOPUS,

Servus ſervorum Dei,

Ad perpetuam rei memoriam.

1 *DIgna reddimur attentatione ſolliciti, ut admittendis earum votis benevolum impartiamur aſſenſum, quæ illecebris mundanis, ac mortalis viri thoro propulſis, in illius, qui ſpecioſus eſt præ filiis hominum beneplacitis ſub regulari obſervantia laudabiliter converſantur. Hinc eſt, quod Nos cupientes, ut univerſa, & ſingula monaſteria, & loca Monialium, ſeu ſororum Ordinis Sanctæ Claræ, ſeu Sancti Damiani, vel Minoriſſarum, illarumque perſonæ, quæ ſub cura, & regimine fratrum Ordinis Minorum de obſervantia nuncupatorum degunt, atque illorum perſonæ, quæ in ipſis monaſteriis, & locis, quæ ſicut accepimus ſub regulari obſervantia dicti Ordinis S. Claræ Altiſſimo jugiter famulantur, eò ferventiùs, & devotius divinis obſequiis ſe coaptent, quo ſemper Nos, & Sedem Apoſtolicam ſpecialibus gratiis munitas fore conſpexerint: dilecti filii Jacobi de Primadiciis profeſſoris, & generalis Vicarii domorum ordinis, & obſervantiæ eorundem in Citramontanis partibus conſiſtentium ſupplicationibus inclinati, authoritate Apoſtolica præſenti, perpetua, & irrefragabili conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, quod in ante perpetuis futuris temporibus omnia, & ſingula monaſteria, domus, & loca Ordinis Sanctæ Claræ prædicta per Abbatiſſam, ſeu Matres Monialium, quarum videlicet ſingulorum monaſteriorum, domorum & locorum prædictorum ſingularium Abbatiſſarum, ſeu Matrum Monialium, electiones, quaſi à majori parte earum numero duntaxat factæ fuerint, canonicè cenſeantur ad ipſorum monaſteriorum, ſive locorum Moniales, aut ſorores ordinem ipſum profeſſas, & quæ per triennium, vel circa in prædictis monaſteriis moram traxerint, ſpectent, & pertineant; ac prædictarum Abbatiſſarum, ſeu Matrum Monialium dignitates, vel officia hujuſmodi per annum tantùm durent, temporeque illo decurſo, etiamſi juſtas renunciationes non fecerint, vacent, atque vacare cenſeantur, regantur & gubernentur, ac regi, & gubernari debeant. Nec non omnes, & ſingulæ nunc præſentes, & futuræ Abbatiſſæ, ſeu Matres Monialium monaſteriorum, domorum, & locorum earum præſentes videlicet in fine anni à datis præſentium, futuræ vero à die electionis earum computandi regimini, & adminiſtrationi monaſteriorum, domorum, & locorum ſuorum in vicariorum, provincialium provinciarum*

ejuſdem Ordinis Fratrum Minorum de Obſervantia, in quibus monaſteria, & loca ipſa conſiſtunt, vel ſaltem viſitatorum monaſteriis, domorum, ſeu locorum prædictorum per eoſdem vicarios in congregatione fratrum deputandorum, & ad id ab eiſdem vicariis poteſtatem habentium manibus, ac in præſentia ſororum, ſeu Monialium monaſteriorum, ſeu locorum hujuſmodi ad id ſpecialiter vocatarum, ſub excommunicationis pœna, quam ſecùs facientes incurrant ipſo facto, renunciare cætera, literas quoque ſigillum, & claves monaſteriorum, & officinarum reſtituere teneantur, & ſint aſtrictæ. Quodque Moniales, & ſorores prædictæ, niſi de Vicarii, vel Viſitatoris hujuſmodi expreſſa licentia aliquam ad religionem, vel profeſſionem admittere. Ei niſi à præfato Vicario, ſeu Viſitatore pro idoneo reputatus fuerit in earum Capellanum, aliquem recipere, ſeu receptum retinere, præſumant. Præterea omnibus, & ſingulis mulieribus dictis Monialibus, ſeu ſororibus ſervientibus, aut pro eis eleemoſynas quærentibus, præſentibus, & futuris, quod quotieſcumque pro parte Abbatiſſarum hujuſmodi requiſita fuerint, earum monaſterio cum conſilio diſcretarum intrare nonnunquam etiam in præcipuis feſtivitatibus pro ipſarum conſolatione (licentia tamen prius per eas deſuper à Vicario provinciæ obtenta,) cum ipſis monialibus, vel ſororibus concedere. Quodque Confeſſor Monialium, ſeu ſororum hujuſmodi, vel alius frater ejuſdem Ordinis ad hoc per Vicarium provinciæ hujuſmodi pro tempore deputatus in omnibus, & per omnia juxta formam, & tenorem privilegiorum, ac conceſſionem ejuſdem Monialibus vel ſororibus eis, quo ad ipſarum perſonas deſuper à ſede prædicta, ſeu alias quomodolibet conceſſorum in omnibus præterquam dictæ ſedi caſibus reſervatis, quoties fuerit opportunum ipſarum ſervientium confeſſionibus, diligenter auditis, eis pro commiſſis exceſſibus, criminibus, & delictis debitam abſolutionem impendere, & injungere pœnitentiam ſalutarem, nec non ipſas ſervientes, ſi id humiliter petierint, à quibuſcumque excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis (quibus pro tempore innodatæ fuerint,) in forma Eccleſiæ conſueta injunctis, ſibi pro modo culpæ pœnitentia, & aliis, quæ tunc fuerint injungenda, abſolvere: eiſque Euchariſtiæ, ſeu Extremæ unctionis ſacramenta Eccleſiaſtica miniſtrare liberè, & licitè valeant, diœceſanorum locorum, ac rectorum parochialium Eccleſiarum, & cujuſcumque alterius licentia ſuper hoc nullatenùs requiſita, authoritate Apoſtolica tenore præſentium indulgemus. Non obſtantibus felicis recordationis Clementis Papæ Quinti Prædeceſſoris noſtri, & quibuſcunque aliis Apoſtolicis conſtitutionibus, nec non monaſteriorum, & Ordinis Sanctæ Claræ prædictorum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiiſque & indulgentiis, ac literis Apoſtolicis ipſi Ordini Sanctæ Claræ, & Monaſteriis ſub quibuſcumque verborum formis, ac ſpecie ſeu genere per eandem ſedem aliàs quomodolibet conceſſis, quibus omnibus eorum etiam ſi illorum totis tenoribus de verbo ad verbum præſentibus habenda foret mentio ſpecialis, illis aliàs ſuo robore permanentibus, quo ad præmiſſa derogare intendimus, & expreſsè derogamus per præſentes, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo hominum, &c. Dat. Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadragenteſimo quadrageſimo ſeptimo. Nonis Martii, Pontificatus noſtri anno 1. Ex Bullario Eman. Roderic. *Bulla prima ejuſdem Pontificis tom.* 1.

Habetur quoque confirmatum à Leone X. §. 9. ubi ſtatuit, & mandavit, ut dum annis ſingulis Abbatiſſæ, & illorum monaſteria, à Provincialibus, ſive Viſitatoribus circa ipſarum officium, viſitantur; Abbatiſſæ juxta Urbani Quarti conſtitutionem in Regula, abſolutionem ſui Miniſterii, & officii à dictis Viſitatoribus petere teneantur, & quod ſi iiſdem Viſitatoribus videbitur, & ipſa neceſſitas, ac monaſterii exegerit reformatio, acceptare illam cum effectu debeant, & quod hujuſmodi Abbatiſſa officium in ipſius Viſitatoris manibus dimittere teneatur, ita quod mera, & libera eidem Viſitatori remaneat facultas eiſdem ſororibus, ſeu Monialibus ſub excommunicationis ſententia, & aliis ſibi viſis ſententiis, cenſuris, & pœnis, præcipiendi, ut circa alterius Abbatiſſæ electionem intendere debeant; aut aliàs juxta ipſius prædictæ Conſtitutionis verba, & tenorem procedendi; & Monialem, quæ Abbatiſſæ miniſterium hujuſmodi geſſit, juxta exceſſus exigentium corrigendi, & caſtigandi, ac cenſuras, & pœnas hujuſmodi iteratis vicibus aggravandi, & alia in præmiſſis neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna faciendi, & exequendi.

At Gregorius XIII. ſtatuit, quod nullæ Abbatiſſæ, 2
aliæve Præfectæ monaſteriorum Monialium in univerſa Italia, & præſertim in utriuſque Regnis Siciliæ exiſtentium ultrà triennium in ſuo officio, & monaſterio durare poſſint; ut patet ex ſequenti Bulla:

EXpoſcit debitum Paſtoralis officii, quod diſponente Domino gerimus, ut ad ea ſollicitè intendamus, per quæ monaſteria, & alia religioſa loca, præſertim Deo dicatarum Sanctimonialium, ſecundum regularis diſciplinæ normam regantur, & gubernentur. Perpendentes igitur varia, & multiplicia damna, quibus plerumque afficiuntur monaſteria Monialium, quæ per Abbatiſſas, vel alias Præfectas perpetuas reguntur, è contra verò Abbatiſſas, & alias Præfectas triennales ſcientes ſe lapſo triennio ſuæ adminiſtrationis rationem eſſe reddituras, ac ſperantes de benè geſtis laudem promereri, pœnam verò, ſi malè geſſerint, metuentes majori ſtudio, ac diligentia regimen, & adminiſtrationem monaſteriorum commiſſorum gerere. His, & aliis rationabilibus cauſis adducti, hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus in omnibus, & ſingulis monaſteriis Monialium Sancti Benedicti, Ciſtercien. Carthuſien. & aliorum quorumcunque Ordinum in univerſa Italia, præſertim in utriuſque Siciliæ Regnis conſiſtentibus, quæ nunc per Abbatiſſas, vel alias Præfectas perpetuas reguntur, & gubernantur, cum primum Abbatiſſæ aut aliæ Præfectæ hujuſmodi regimini, & adminiſtrationi ipſorum Monaſteriorum eſſe ſierint, etiam apud Sedem Apoſtolicam, vel deceſſerint; earum Abbatiſſatus, ſeu Præfecturas vacare contigerit, Abbatiſſæ, aut aliæ Præfectæ non amplius perpetuæ, ſeu ad vitam (quarum nomen, ac titulum, ex nunc prout ex tunc Apoſtolica auctoritate ex certa noſtra ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, tenore præſentium perpetuo extinguimus, & abolemus:) ſed etiam triennales tantùm à Conventu uniuſcujuſque monaſterii, & aliàs juxta decreta ſacri Concilii Tridentini, & regularia ſuorum Ordinum inſtituta eligantur, & præficiantur: quæ poſtmodum elapſo triennio, ſuis officiis perfunctæ, præeſſe deſinant, omnique prorſus careant auctoritate, ac à regimine, & adminiſtratione monaſterii per triennium à die finitæ adminiſtrationis inchoandum abſtineant: quo elapſo, ſervata eadem forma Concilii Tridentini, iterum & pluries eligi poſſunt. Diſtrictius inhibentes omnibus, & ſingulis dictorum monaſteriorum Conventibus, Superioribus, & perſonis, aliquam Abbatiſſam, aut aliam Præfectam perpetuam, ſeu ad vitam ſed triennalem tantùm eligere, & præficere ullo modo audeant, vel præſumant. Quod ſi ſecus à quoquam quavis auctoritate fuerit attentatum, Electionem, & Præfectionem hujuſmodi, ac omnia, & ſingula, quæ inde ſequentur, irrita, nulla & inania, nulliuſque roboris, vel momenti fore: Sicque per quoſcumque Judices ordinarios, & delegatos quavis

Aucto-

auctoritate fungentes, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, in quavis cauſa, & inſtantia judicari, & diffiniri debere decernimus. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac dictorum monaſteriorum, & Ordinum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alias roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris Apoſtolicis eiſdem monaſteriis eorumque Superioribus, & perſonis ſub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clauſulis & decretis in genere, vel in ſpecie, ac alias in contrarium quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus & ſingulis, eorum tenores, ac ſi ad verbum infereremur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris hac vice duntaxat, ſpecialiter & expreſſè derogamus, cæteriſque contrariis quibuscumque. Cæterum, quia difficile foret præſentes noſtras ad ſingula quæque loca, ubi neceſſarium fuerit, deferre, volumus quod illarum tranſumptis manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris, die prima Januarii 1683. Pontificatus noſtri Anno Undecimo.

3 Ex qua Conſtitutione colligitur primo, Abbatiſſam eligendam eſſe per triennium tantùm, non autem ad vitam, aliàs electio nullius roboris erit, ut tenent Navarr. *conſ.3. de regul.* & Novarius *in ſum. Bull. verb. Abbatiſſa num. 1.*

4 Colligitur ſecundò, ſi Abbatiſſa fuerit electa contra formam dictæ Conſtitutionis, & ultra triennium, non poterit exercere officium Abbatiſſatus, nec etiam per triennium juxta Concil. Roman. 66. dicentis, quod ſi
5 electio facienda ſit per annum, & fiat per plures, nec per annum valida cenſebitur: idem affirmat Capic. *dec. 49.* & Cabed. *dec. 84. n. 7.* ratio eſt, quia Conſtitutio Pontificia dat formam electionis, propter quam redditur actus individuus; & ſic ſequeretur regula, utile per inutile vitiari. *cap. utile, de regul. juris in 6. cap. non debet, eodem lib.* & Tuſc. *concluſ. 373. n. 1.* Mantic. *de tac. & ambig. convent. tom. 2. lib. 16. tit. 36. n. 3.*

6 Et confirmatur à ſimili, nam locatio facta ultra triennium de bonis Eccleſiaſticis, non valet etiam per trien-
7 nium. *dec. 30. part. 1. tom. 1.* ideo Monaſterium non tenetur recipere Abbatiſſam ultra triennium; à ſimili
8 de officiali creato à Barone ultra annum, quem univerſitas non tenetur recipere. Maſtrill. *de magiſt. lib. 1. q. 27. num. 55.*

9 Colligitur tertiò, quod ſi Abbatiſſa electa fuerit ad beneplacitum Monialium non cenſetur benè electa, quia officiales non poſſunt eligi ad beneplacitum, aliàs dicerentur perpetui, quæ perpetuitas ab hac Bulla ſupra poſita reprobatur, ex Boërio *deciſ. 149.* Franc. Marc. *dec. 192. p. 1.* Tapia *in pragmat. 5. Caroli V. fol. 107. num. 1.* Maſtril. *dec. 188. num. 7.*

10 Non tamen prohibetur, quin ſingulis annis mutari poſſint Abbatiſſæ, ſicut declaravit Sacra Congregatio Cardinalium *in una Arimin. 18. Novembr. 1695.* prout refert Lavor. *loc. cit. tit. 4. cap. 24 num. 65.*

11 Et hæc obſervanda ſunt reſpectu omnium Monialium quorumcunque monaſteriorum, & Militiarum, etiam Sancti Joannis Hieroſolymitani, ut declaravit S. Congregat. Card. annuente Clem. VIII. *die 12. Maji 1604.* teſte Lavorio *loc. cit. num. 64.* quo triennio completo poterat de jure confirmari Abbatiſſa, ſed propter ſupradictam Bullam non poteſt ſine licentia Summi Pontificis, & ideo tenentur Abbatiſſæ renunciare, & tunc in ejus Juriſdictione ſubintrat Monialis Profeſſione major, uti Vicaria, niſi aliàs ſit conſuetudo, uſque ad electionem novæ Abbatiſſæ, ex Rainerio Vallumbroſano *in Ritual. Monaſt. tit. 8. rub. 1. num. 7.* At extra Italiam 12
poſſunt finito triennio iterum eligi, ut docent Eman. Rod. *qq. reg. tom. 1. q. 16. art. 2.* Mirand. *loc. cit. quæſt. 7. art. 9.* Barboſ. *de Jur. Eccleſ. cit. num. 25.*

Et pro Monialibus ſubjectis fratribus minoribus extat Conſtit. Sixti V. quæ incipit: *Et communis cura paſtoralis*, edita 27. Julii 1587. quæ prohibet ſimiliter Abbatiſſis ordini Minorum ſubjectis, ut ultra triennium in officio Abbatiſſatus non perdurent, & per aliud triennium debent vacare. In ordine verò Prædicatorum per quatuor annos ad minus, niſi eſſet monaſterium novum, vel noviter reformatum. Sed in Portugallia Abbatiſſæ S. Claræ, præſertim in Provincia Algarbiarum non poſſunt reeligi intra triennium, ex ſpeciali Conſtit. Pauli V. ut refert Portell. *verbo Abbatiſſa, n. 4.* 13

QUÆSITUM II.

An aliquæ Abbatiſſæ poſſint perdurare ultra triennium in officio Abbatiſſatus?

SUMMARIUM.

1 *Abbatiſſæ, quæ fiunt per præſentationem, & inſtitutionem, ſunt perpetuæ.*

2 *Abbatiſſa prima fundatrix Ordinis Sanctæ Claræ poteſt per viginti annos in officio continuare?*

3 *Mulieres oblatæ, aliæve non emittentes tria vota ſubſtantialia, non comprehenduntur in Bulla Gregorii XIII. de duratione officii Abbatiſſatus.*

4 *Patronus conſtitutus à Papa ad præſentandum Abbatiſſam, an poſſit eandem perpetuò inſtituere?*

Abbatiſſa non poteſt eſſe perpetua propter Conſtit. Gregor. XIII. & Sixti V. quæ tamen non habent locum in Abbatiſſis, quæ fiunt per præſentationem, & inſtitutionem, quia talis inſtitutio, & confirmatio eſt perpetua; ita Porcell. *loc. cit. num. 10.* ubi etiam ſubdit primam fundatricem alicujus Conventus Sanctæ Claræ poſſe continuare in officio Abbatiſſæ per viginti annos in vim ſtatutorum ejuſdem Ordinis; quod affirmat Hieron. Roder. *loc. cit. num. 7.* ubi reſolvit, poſt expletos 20. annos Abbatiſſatus, poſſe præfatam fundatricem iterum eligi in Abbatiſſam. Hoc idem ſentit Barboſ. *loc. cit. num. 37.* & Mirand. *in expoſit. regulæ S. Claræ fol. 90.* 1 2

Si quæras Collegium, ſive univerſitas Mulierum oblatarum an eligere teneatur ſuam Præfectam ad triennium? Reſpondeo cum Eman. Rodor. *tom. 2. quæſt. 54. art. 6.* negativè, quia in Conſtitutione Gregorii XIII. de duratione Abbatiſſarum *ſupra quæſ. antecedenti* poſita, ſermo eſt de Monialibus, & Abbatiſſis verè Religioſis, tria vota eſſentialia, ſecundum regulam à Sede Apoſtolica approbatam, profitentibus, non autem de aliis mulieribus, non verè regularibus ſub aliquo habitu Eccleſiaſtico degentibus. 3

Tum quia conſtitutio canonica, ut ait idem Rod. *loc. cit.* quatenus ſtatuit aliqua nova, & à jure communi exorbitantia de Monialibus, ſolùm intelligenda eſt de veris Monialibus, & non de aliis quantumcumque religioſè, & collegialiter viventibus, niſi expreſſa de illis mentio fiat; at Greg. XIII. prodiit legem illarum Abbatiſſarum, & Præpoſitarum, quæ ſervant normam, & regularem diſciplinam, & non extendit expreſſè ad alias; atque ita affirmant Navarr. *conſ. 82. de regularibus lib. 3. in antiquis*, & Portell. *loc. cit.* Caſtellin. *de elect. cap. 5. num. 33.* Navarr. *loc. cit. in ſum. num. 8.* 4

Si objicias ſecundò, utrum Patronus conſtitutus à Summo Pontifice ſuper monaſterium Monialium ad præſentandam Abbatiſſam, poſſit eandem perpetuò inſtituere.

Reſpon-

Reſpondet Eman. Roder. *loc. cit. num.* 5. quod Patrono, & monaſterio volentibus, quod Abbatiſſa per Patronum præſentata confirmetur pro perpetua, vel triennali, eis jus poſſeſſorii competere, quia ab annis ſeptuaginta, ut præſupponitur, ſunt in poſſeſſione, juxta gloſſ. *in Clem.* 1. *de cauſ. poſſeſſ.* Unde nullatenus permittere debent, ut agatur, & litigetur ſuper petitorio & proprietate Juris, donec poſſeſſorium finiatur, & reponatur in pacifica poſſeſſione juris præſentandi, & prætendendi confirmationem perpetuam, ut benè docet Navar. 3. *conſ. titul. de cauſ. poſſeſſ.* de qua re videatur idem Eman. Roder. *loc. citat.*

Idem puto dicendum de Abbatiſſis, quæ fiunt per nominationem, cujus rei exemplum reperio in Concilio Turonenſe II. *in tom.* 1. *Concil. antiq. Galliæ* ſub anno Chriſti 567. ubi S. Redegundis monaſterii Puellarum in Pictava urbe à ſe conſtructi, domnam, & ſororem ſuam Agnetem Abbatiſſam inſtituendam nominat.

QUÆSITUM III.

Utrùm Abbatiſſæ liceat (completo triennio ſui Abbatiſſatus,) officium Præſidentis obtinere, donec Abbatiſſa nova eligatur.

SUMMARIUM.

1 *Abbatiſſa completo triennio ſui officii poteſt ad breve tempus in Præſidentem Monaſterii aſſumi, donec Abbatiſſa eligatur.*

2 *Moniales prohibentur in officiis perpetuari.*

3 *Vicariæ Moniales Ordinis Minorum non poſſunt expleto officio Vicariatus immediatè in Abbatiſſas aſſumi; ſecus de aliis.*

1 Mirand. *de monial. q.* 7. *art.* 9. *concluſ.* 2. partem affirmativam probabilem putat, dicens, hoc pertinere ad bonum regimen monaſterii, ut ſcilicet pro parvo tempore eadem Abbatiſſa, non verò alia Monialis, Præſidens conſtituatur ad evitanda innumera mala, damna, atque incommoda, quæ ex contrario facto, ut plurimum oriuntur, aut ſaltem poſſent evenire.

Si dicas, quod Sixtus V. in ſupradicta Conſtit. præcipit, quod poſt transactum triennium, nullum Abbatiſſatus, ſeu Præfecturæ monaſteriorum, aut aliud officium, nec aliquam poteſtatem, vel auctoritatem in eiſdem poſſunt obtinere & exercere;

2 Reſpondet Miranda, quod in dicta Bulla prohibentur tantummodo Abbatiſſæ prædictæ, expleto ſuo triennio, habere in dictis Monaſteriis aliud officium, quocumque nomine nuncupentur, per triennium, ſicut eſt officium Vicariæ, ſeu alicujus ſimilis; hoc enim eſt in officiis perpetuari, quod à Sixto V. in dicta Conſtit. prohibetur: non verò Abbatiſſam eſſe Præſidentem finito ſuo Abbatiſſatu pro parvo tempore, donec alia eligatur Abbatiſſa. Idem videtur ſentire Lavor. *in ſuis Elucubr. tit.* 4. *c.* 25. *n.* 68.

Imò Mirand. *loc. cit. in fine* addit, quod multò minùs prædicto decreto Sixti V. prohibentur, quin perfunctæ officio Vicariæ, eligi poſſint in Abbatiſſas: quod etiam à quibusdam fuit dubitatum, & difficultate eidem Mirandæ propoſita affirmativè reſpondit, dicens, quod
3 ita obſervat communis praxis. Ex quibus ſatis conſtat, quid dicendum ſit de aliis Monialibus Fratribus Ordin. Min. non ſubjectis, quæ cum non ligentur dicta Conſtit. Sixti V. non habebunt locum dubitationes allatæ; ſicut nec etiam ligantur hoc ſtatuto, quod Moniales S. Claræ, & Tertii Ord. S. Franciſci, expleto Vicariatus tempore, ad Abbatiſſatum immediatè non aſſumantur, ſed tantum Moniales prædictæ, ut in ſequenti ſtatuto inſpicitur:

Hieronymus Matthæjus, S. R. E. Presbyter Cardinalis Tituli S. Pancratii Ord. Min. Regular. Obſervantiæ Gubernator, Protector, & Corrector.

Electionibus Abbatiſſarum, ſeu Miniſtrarum quorumcunque Monaſteriorum, tam S. Claræ, quàm Tertii Ordinis S. Franciſci, curæ, & protectioni noſtræ ſubditarum, quantùm in Domino poſſumus, providere volentes, ut omnino liberè fiant, juxta Sac. Concil. Trident. Summorumque Pontificum ſanctiones: hujus noſtri decreti vigore decernimus, Vicarias omnes dictorum Monaſteriorum in poſterum expleto Vicariatus officii tempore, ad Abbatiſſatus, aut Miniſteriatus officium immediatè aſſumi non poſſe, nec debere; ſed dicto Vicariatus tempore completo, ſaltem per biennium integrum vacare teneantur: quo biennio elapſo, liberum erit Monialibus eas quoque in Abbatiſſas vel Miniſtras, eligere. Et ſi aliqua electio contra hujus noſtri decreti diſpoſitionem fieri, aut attentari contigerit, irritam, & inanem omnino eſſe volumus, prout ex nunc irritamus, & annullamus; præcipientes omnibus Provincialibus, Miniſtris, aliiſque dictis Ordinis Prælatis ſub pœna privationis ſuorum officiorum, quod dictum noſtrum decretum inviolabiliter obſervent, & obſervare faciant. Datum Romæ in Palatio noſtra ſolita reſidentia, die XIV. Junii M. D. XCII.

QUÆSITUM IV.

Utrùm Moniales, Officiales monaſterii comprehendantur in dicta Conſtitutione Gregorii XIII. ita ut abſoluto triennio non poſſint perſeverare in earum Officiis?

SUMMARIUM.

1 *Moniales à Capitulo Monaſterii in Officiales electæ, perſeverare poſſunt ad libitum Superiorum.*

2 *Monialibus monaſterii Officialibus non currit triennium, Sicut Abbatiſſis.*

3 *Vallis Umbroſæ Moniales eliguntur in Officiales Monaſterii ſecundum Profeſſionem.*

In dicta Conſtitutione Gregor. XIII. nihil omninò de hac re diſponitur, ſicut nec etiam Concil. 1
Tridenr. ſed Sacra Congregatio Cardinal. (prout refert Lauret. de Franch. *in Controv. inter Epiſcop. & Regular. qu. de Abbatiſſa pag.* 160. §. 12.) præſenti dubitationi ſic reſpondit; *Moniales, quæ à Capitulo ſui Monaſterii electæ ſunt in Officiales, ut bona illius Monaſterii adminiſtrent, poſſunt in hujusmodi officia perſeverare, quamdiu Superioribus Monaſterii viſum fuerit.*

Ex qua declaratione, & dilucidatione Sacr. 2
Congregationis Cardinalium infert d. Laur. non currere triennium dictis Monialibus Monaſterii Officialibus, neque illis Confirmationem Superioris eſſe neceſſariam, nec circumſtantias, quæ requiruntur in Abbatiſſis eligendis: & in fine ſubdit, quod in quibusdam locis fiunt iſtæ Officiales poſt gradum Profeſſionis. Et hoc à Monia- 3
libus meæ Congregat. Vallis Umbroſæ juxta noſtras Conſtitutiones hodie obſervatur, ſed per unicum tantum annum, niſi legitimo impedimento detineatur.

DISPU-

DISPVTATIO XXXI.

De Renuncitione, & reſignatione Abbatiſſatuus.

Quæſ. I. *Vtrum Abbatiſſa poſſit renunciare electionem Abbatiſſatus in ſe canonicè factam?*
II. *An Abbatiſſa poſſit renunciare Abbatiſſatum ad favorem alicujus Monialis?*

QUÆSITUM I.

Vtrùm Abbatiſſa poſſit renunciare electionem Abbatiſſatus in ſe canonicè factam?

SUMMARIUM.

1 *Electioni non poteſt quis renunciare, quatenus ad munus obeundum ſit habilis, & damnum Reipublicæ ſequatur, ſub pœna peccati mortalis, & n. 3.*
2 *Ambitio in electione damnatur.*
4 *Electus ante confirmationem, an poſſit renunciare in manibus eligentium?*
5 *Jus omne per electionem acquiſitum, per ſpontaneam renunciationem videtur amiſſum.*

1 DIco, habilem, & dignum ad aliquod officium obeundum electum, non poſſe renunciare electio ii ſub pœna peccati mortalis, ſi habilem ſe exiſtimet, & recuſatio verteret in damnum Communitatis, ſed tenetur ſibi injunctum munus acceptare exemplo SS. Gregorii Magni, & Nicolai Epiſcopi Myrenſis, ex Archid. *in cap. ſi electio. de elect. in 6.* & licèt in electione damnetur ambitio, nihilominus
2 vitium tale ceſſat, & renunciatio damnoſa exiſtit, charitas poſtulat, ut Eccleſiæ utilitas, ſimul & populi
3 non negligatur; ſed hoc intelligitur, quando alius deeſt, cum non debeat quis de facili ſe dignum putare, ex gloſſ. *in cap. in ſcripturis verb. minimè 8. quæſt. 1.* & Lavor. *in variis elugubr. tit. 4. c. 18. num. 31.* qui *num. 32.* quærens: An electus, poſt conſenſum præſtitum, ante tamen confirmationem, poſſit renunciare in manibus eligentium abſque licentia Superioris? Reſpondet, quod ſic, ſi renunciatio non vergat in præjudicium ſuperioris, cujus eſt confirmare, gloſſ. *in cap. ſi electio, verb. renunciat.* & Sigiſmundus à Bononia *de elect. Prælat. dub. 41.*

Si verò renunciatió ſpontanea electionis facta ſit, amplius non eſt audiendus, qui renunciat, quia omne jus per electionem acquiſitum videtur amiſſum per ſpontaneam renunciationem. Ita tenent Innoc. *in cap. quod in dubiis de renunc.* & Abb. *in c. præſentia, de elect.*

QUÆSITUM II.

An Abbatiſſa poſſit renunciare Abbatiſſatum ad favorem alicujus Monialis?

SUMMARIUM.

1 *Abbatiſſa habens dignitatem Abbatiſſatus in titulum, vel adminiſtrationem à Summo Pontifice, poteſt renunciare.*

REſpondeo affirmative, quando nimirum Abbatiſſa renuncians habet dignitatem Abbatiſſatus in titulum, vel adminiſtrationem à Summo Pontifice, ut benè probat Creſcentius *deciſ. 173. lib. 1. in manuſcript.* & in impreſſis *deciſ. 2. de renunciat.* ubi fœmina reſignavit Abbatiſſatum ad favorem cujusdam Monialis, reſervata ſibi penſione; atque ita docent Flaminius Pariſius *de reſignat. lib. 3. quæſt. 16. num. 18.* & Lavor. *d. titul 4 cap. 24. num. 70.*

DISPVTATIO XXXII.

De Poteſtate Abbatiſſæ.

Quæſ. I. *Vtrum Abbatiſſa habeat aliquam poteſtatem, & Jurisdictionem adinſtar Prælatorum?*
II. *Vtrum Abbatiſſa ſit capax poteſtatis Ordinis, & ſpiritualis Jurisdictionis?*
III. *An Abbatiſſis poſſit delegari facultas leges ſpirituales ferendi?*
IV. *An Summus Pontifex poſſit Abbatiſſæ poteſtatem ſpiritualem delegare?*
V. *Vtrum Abbatiſſa de Jure communi poſſit excommunicare, ſuſpendere, & interdicere?*
VI. *Vtrum Abbatiſſa poſſit Vota Monialium irritare?*
VII. *An Abbatiſſa Monialium ſuarum valeat vota commutare, atque in illis diſpenſare?*
VIII. *Vtrum Abbatiſſa poſſit cum ſuis Monialibus in jejuniis Regulæ, & in eſu carnium, ſeu lacticiniorum diſpenſare?*
IX. *An Abbatiſſa poſſit Monialium ſuarum Confeſſiones excipere?*
X. *Vtrum Abbatiſſa publicè evangelizare, & prædicare valeat?*
XI. *Vtrum Abbatiſſa poſſit Moniales ſibi ſubditas benedicere?*
XII. *An Abbatiſſa poſſit Beneficia conferre, & Clericos inſtituere?*
XIII. *Quam poteſtatem habeat Abbatiſſa erga adminiſtrationem rerum temporalium ſui Monaſterii?*

QUÆSITUM I.

Vtrùm Abbatiſſa habeat aliquam poteſtatem, & Jurisdictionem ad inſtar Prælatorum?

SUMMARIUM.

1 *Dignitati Prælatitiæ annexa eſt poteſtas Clavium.*
2 *Abbatiſſa non eſt verè Prælata, nec habet Jurisdictionem ad inſtar aliorum Prælatorum.*
3 *Abbatiſſa habet poteſtatem domeſticam ad inſtar Matrisfamilias in filios, & Magiſtratus in cives.*
4 *Abbatiſſæ præcepta obligant juxta qualitatem rei, quæ præcipitur.*
5 *Poteſtas domeſtica non conſtituit Abbatiſſam in proprie eſſe Prælaturæ.*
6 *Abbatiſſa virtute domeſticæ poteſtatis poteſt impropriè appellari Prælata.*

SUppono jurisdictionem ſpiritualem, & poteſtatem Eccleſiaſticam clavium dignitati Prælatitiæ annexam eſſe, ex qua poſtea emanat ordinaria jurisdictio, qua cum careat Abbatiſſa, ut dicunt S. Thom. *in 4. diſt. 19. q. 1. art. 1. quæſtiunc. 3. ad 4.* Durand. 1

Durand. *ibid. q.* 1. *ad ult.* Sylv. *verb. Abbatiſſa initio.* Tab. *eod. verb. n.* 5. Arm. *eod. verb. n.* 1. Suar. *tom.* 1.
2 *in* 3. *p. D. Tho.* 1. *ſect.* 2. *n.* 3. nec erit verè Prælata, nec habebit jurisdictionem ad inſtar Prælatorum, dicunt enim ſupracit. Doctores, habere Jurisdictionem ex commiſſione.

3 Non negamus Abbatiſſam habere poteſtatem quandam maternam, domeſticam, & civilem, qualem habet Materfamilias in filios, & Magiſtratus in cives, ut diximus
4 *ſupra in diſp.* 12. *q.* 5. ac proinde poteſt ſuis Monialibus præcipere, & ejus præcepta obligabunt illas juxta qualitatem rei, quæ ſi gravis, obligabit ſub mortali, ſi ſit levis, ſub veniali; ita præter cit. Soto *in quarto diſt.* 20. *q.* 1. *art.* 4. Ledeſm. 2. *p. q.* 20. *art.* 4. Angles *in floribus* 2. *par. q. uni. de clavibus diffic.* 5. *concl.* 3. Victoria *de poteſt. Eccleſ. q.* 2. *n.* 4. Henr. *lib.* 6. *de pœnit. c.* 3. *&* 4. Eman. Rod. *qq. regul. tom.* 1. *q.* 12. *art.* 2. Ludov. Lopez 2. *p. inſtruct. c.* 1. *de clavib.* Hier. Rod. *in comp. qq. regul.*
5 *reſol.* 2. *n.* 2. *&* 16. & talis poteſtas domeſtica præcipiendi non conſtituit in proprio eſſe Prælaturæ Abbatiſſam. Dixi *in proprio eſſe*, quia ſub latiori ſignificatione, &
6 impropriè poteſt appellari Prælata in virtute dictæ poteſtatis domeſticæ, non verò jurisdictionis ſpiritualis, vel poteſtatis Ordinis, quæ propriè, & formaliter veram Prælaturam inſtituunt.

QUÆSITUM II.

Utrùm Abbatiſſa ſit capax poteſtatis Ordinis, & ſpiritualis Jurisdictionis?

SUMMARIUM.

1 *Abbatiſſa non eſt capax poteſtatis Ordinis.*

2 *Clericos inſtituere, & Beneficia conferre non denotant Jurisdictionem ſpiritualem.*

3 *Poteſtas Clavium fundatur in Sacerdotio.*

4 *Religioſi laici nequeunt habere Jurisdictionem ſpiritualem.*

5 *Abbatiſſa tanquam fœmina non poteſt habere ſcientiam ſpiritualem.*

6 *Poteſtas Jurisdictionis ordinatur immediatè ad poteſtatem Clavium,*

1 THeologi omnes conveniunt *in* 4. *diſt.* 19. *&* 25. & interpretes juris canonici *in cap. dilecta, de major. & obed.* Abbatiſſam non eſſe capacem poteſtatis Ordinis; nam fœminæ ordinari non poſſunt, quia nuſquam legitur Chriſtum alios miniſtros inſtituiſſe, quam viros. Tum quia fœminis in Eccleſia loqui non licet, Apoſtol. 1. *ad Timoth.* 2. multò minus licebit Sacramenta miniſtrare, quod eſt quid majus, quam in Eccleſia loqui; quare Mulieres ordinari non poſſe tenent Felin. *in d. cap. dilecta n.* 4. *&* 5. *de major. & obedient.* S. Thom. *in* 4. *diſt.* 25. *q.* 1. *&* 2. Vaſquez *diſp.* 245. *n.* 12. *c.* 2. *verſ. ego verò.* Suar. *de cenſ. diſp.* 51. *ſect.* 2. *in princip.* S. Thom. *in add. ad* 3. *par. q.* 39. *art.* 1. Angles *in floribus Theolog. quæſt. de clavibus art.* 1. *diffic.* 5. Ægid. *de Sacrament. & cenſur. diſp.* 20. *dub.* 10. *n.* 94. Bonac. *de Sacrament. diſp.* 8. *q. unica punct.* 5. *n.* 5. Valent. *tom.* 4. *diſp.* 9. 4. *punct.* 1. *ad fin.* Henriquez *in ſumm. lib.* 14. *c.* 8. *n.* 6. notantes, fœminas ipſo jure divino incapaces eſſe eorum, quæ ſunt Ordinis, & per conſequens non ſunt irregulares ratione ſexus, vel etiam ob quamcumque cauſam ſupervenientem, quæ eſſet ſufficiens in viris ad irregularitatem contrahendam; eſt enim irregularitas impedimentum canonicum, id eſt, legis canonicæ, & dicuntur irregulares, quia excipiuntur à regula, ſecundum quam omnes, qui capaces erant, attenta lege divina, poterant promoveri; at verò ſecus fœmineus ipſa lege divina impeditur, & incapax eſt ſuſcipiendi ordines, & per conſequens in eum irregularitas non cadit, ut advertit Sotus *de juſt. lib.* 4. *q.* 7. *art.* 2. Suarez *tom.* 5. *diſp.* 40.

Adverte cum Vivaldo *in Candelab. aur. part.* 3. *c.* 3. quod licèt in fœminis propriè non detur irregularitas; ſed magis incapacitas ex ipſa lege divina, ex dictis; reſpectu tamen Religionis ſuſceptæ, vel ſuſcipiendæ multa poſſunt conſiderari impedimenta, propter quæ aliquæ mulieres inhabiles fiant ad aliqua officia Religionis, vel ad Religionem ipſam, quæ diligenter proſequitur Vivald. *d. part.* 3. *cap.* 4. *à num.* 4. Quæ omnia confirmantur ex auctoritate Geneſ. 1. *cap.* 3. ibi: *Sub viri poteſtate eris*, qua ſatis oſtenditur, ſtatim ab initio generis humani fuiſſe ſexum fœmininum virili ſubjectum, ſubindeque neque etiam profana munera, in aliqua Republica benè gubernata fœminis fuiſſe demandata probat *l.* 2. *ff. de regulis juris*, ubi notant ſcribentes omnes, & multi, quos latè refert Duenn. *regul.* 308. & ex Philoſophis, atque bonis auctoribus multa latè cumulat Juſtus Lipſius *politicorum lib.* 2. *cap.* 3. Facit etiam, quia minimè decebat pulchritudinem Eccleſiaſticæ hierarchiæ, fœminas admitti ad Eccleſiaſtos gradus, & Eccleſiæ regimen, ex ratione, quæ colligitur ex Paul. 1. *ad Corinth.* 11. ibi: *Chriſtus caput eſt viri, & vir caput eſt mulieris*, quia non vir ex fœmina primò, ſed fœmina ex viro ſumpta eſt. Facit etiam ratio *text. in l.* 1. *§. ſexum ff. de poſtulando*, & quæ DD. communiter ibi notant ex adductis è Duenn. *regul.* 311. Ad varia autem loca quibus probatur Mulieres propheraſſe *Exod.* 15. *Judith.* 4. *&* 4. *Regum cap.* 22. *Act.* 21. Reſpondetur, nullum eſſe inconveniens mulieres prophetare, neque nobiſcum pugnat hujusmodi argumentum: prophetia enim donum Dei eſt, ſeu gratia gratis data, quod fœminis, atque laicis poteſt pariter convenire: non ita poteſtas ſpiritualis, ut ex ſupra poſitis rationibus, reſolvit poſt Sot. Cardinal. Bellarm. *tom.* 2. *de Sacramentis in genere lib.* 1. *cap.* 25. *verſ. ad loca illa pro fœmina*, & multi alii reſpondentes textui *in cap. Diaconiſſam* 27. *qu.* 1. *& in cap. Mulieres* 32. *diſt.* ubi habetur Presbyteras, & Diaconiſſas prohiberi ordinari ante quadrageſimum ætatis annum, eſſe intelligendos de Diaconiſſis non verè initiatis ordine Diaconatus, ſed deſtinatis ad quædam obſequia divina in inſtruendis mulieribus Catechumenis ad Baptiſmum, ac per conſequens de Presbyteris illis, non quidem inſignitis ſacro presbyteratus Ordine, ſed habentibus curam quarundam rerum Eccleſiæ; vel meliùs forſan intelligendos de Diaconiſſis & Presbyteris uxoribus Diaconorum, & Presbyterorum, ut alii reſpondent, & omnium latiſſimè Fr. Baſil. Ponc. *de impedimentis matr. cap.* 20. *per totum.*

Eodem etiam modo mulieres incapaces eſſe beneficiorum, tenent Lambertin. *de jure patron. lib.* 2. *part.* 1. *quæſt.* 7. *n.* 1. *cum ſeqq.* Hojeda *de incompatibil. benefic. p.* 1. *c.* 24. *num.* 73. Rebuff. *de pacif. poſſeſſ. n.* 260. Gonzales *ad regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 4. *num.* 299. Poſſunt tamen eſſe canonicæ ex eodem Lambert. *de jure patron. loc. cit. n.* 4. Gonzales *ad regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 22. *n.* 16. Vivian. *in praxi jurispatr. part.* 2. *lib.* 6. *cap.* 3. *n.* 4. Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 13. *q.* 5. Petrus Gregor. *Syntagm. Juris lib.* 15. *cap.* 19. *num.* 9. & ex una, ſeu nullius jurisdictionis 27. Novembr. 1624. & in alia Tullen. ſeu nullius Præbendarum 26. Febr. 1625. coram Buratto. Præbendæ verò hujusmodi Canonicarum, uſque adeò merè temporales ſunt, ut cujuscumque ſimoniæ expertes ſint, Verall. *dec.* 356. *num.* 6. *p.* 2.

An autem ſit capax poteſtatis ſpiritualis, dubiæ eſt 2
quæſtionis. S. Thom. *loc. cit.* & Paludan. *in* 4. *diſt.* 18. *quæſt.* 2. *art.* 1. Sylveſt. *loc. cit. num.* 1. Sot. *loc. cit.* Victoria *loc. cit.* & ferè omnes negant Abbatiſſam eſſe capacem ſpiritualis jurisdictionis ordinariæ, licet Panormit. *in cap. dilecta, citat.* affirmet contrarium, docens, quod in textu *dict. cap.* habetur, quandam Abbatiſſam Clericos ſibi ſubjectos à Beneficio, & officio ſuſpendiſſe; & inſuper ait, haberi in Gloſſ. *dict. cap. dilecta*,

Abba-

Abbatiſſam poſſe Eccleſias, & beneficia ſuo monaſterio ſubjecta, conferre, quæ denotant ſpiritualem, & ordinariam jurisdictionem. Quibus objectionibus reſpondent Doctores cit. & nos *infra q.* 12. quod dum fœmina ratione dignitatis, vel muneris ſit capax jurisdictionis civilis, quando v. g. creatur Regina, Duciſſa, vel Comitiſſa, ita etiam Abbatiſſa ratione publici muneris erit capax jurisdictionis civilis, & domeſticæ, ut diximus, ratione cujus poterit inſtituere Clericos in Eccleſiis, & beneficia conferre ſuo Monaſterio ſubjecta, ac per conſequens tale jus inſtituendi Clericos, & conferendi beneficia modo prædicto non denotabit Jurisdictionem ſpiritualem ordinariam, qua caret Abbatiſſa, ex ſequentibus rationibus à ſupracit. Doctoribus adductis, nempe, quia Abbatiſſa eſt incapax clavium, ergo jurisdictionis ſpiritualis. Antecedens eſt clarum, quia poteſtas clavium fundatur in Sacerdotio, & licet apud Ethnicos mulieres fungerentur officio Sacerdotum, ut refert Plat. *lib.* 6. *de legibus, & donis.* Halicarnaſſ. *in* 2. *antiq.*
3 *Roman.* tamen in lege gratiæ poteſtas Clavium non cadit in ſexum fœmineum. Tum quia non ſint deterio-
4 ris conditionis Religioſi profeſſi laici, quam Religioſæ fœminæ: ſed illi nequeunt habere jurisdictionẽ ſpiritualem, ergo nec fœminæ: tum quia qui jurisdictionem ſpiritualem habet extra forum pœnitentiæ, poterit etiam excommunicare, & abſolvere ab excommunicatione,
5 quod non poteſt Abbatiſſa. Tum etiam, quia Abbatiſſa, tanquam fœmina habere non poteſt ſcientiam ſpiritualem, ut communiter dicunt Doctores, & per conſequens eſſet periculoſum, ſi Abbatiſſæ haberent poteſtatem ſpiritualem ordinariam, ideo hujuſmodi poteſtas jurisdictionis, tam clavium, quam ſpiritualis Abbatiſſæ proprie tradita non fuit: ſed ſolum commiſſio quorundam actuum in ordine ad correctionem, & diſciplinam domeſticam ſubditorum, & conſequenter non poteſt ſub mortali præcipere id, cujus transgreſſio non eſſet alioquin ex ſe peccatum mortale: ita cum Soto, Sayrus *de cenſ. lib.* 1. *cap.* 5. *num.* 16. *&* 17. Bonac. *de cenſur. q.* 1. *punct.* 2. *num.* 4. Eman. Roder. *tom.* 1. *qq. reg. q.* 107. *art.* 1. Gonzal. *ad reg. Cancell. gloſſ.* 22. *num.* 19. Valentia *tom.* 4. *diſp.* 7. *q.* 16. *punct.* 3. *verſus finem.*

Si dicas, quod poteſtas jurisdictionis, cum non ſit immediate poteſtas clavium, non ſequitur, quod Abbatiſſæ carentes poteſtate clavium, careant etiam poteſtate ſpirituali.

Reſpondeo licet poteſtas jurisdictionis immediate
6 non ſit poteſtas clavium, ordinatur tamen ad illam imo ex illa ortum habet; unde cum mulier non poſſit habere poteſtatem ordinis, non poterit etiam habere poteſtatem ſpiritualem, ut colligitur *ex cap. Nova, de pœnit. & remiſſione,* & S. Thom. *loco cit. diſt.* 25. *q. art.* 1. Eman. Roder. *loc. cit. art.* 1.

QUÆSITUM III.

An Abbatiſſis delegari poſſit facultas leges ſpirituales ferendi?

SUMMARIUM.

1 *Poteſtas ferendi leges ſpirituales ordinatur ad gubernationem populi.*
2 *Mulieres in Eccleſia taceant, nec eis permittatur loqui.*
3 *Mulieri non permittitur dominari in virum.*
4 *Mulier quamvis docta, & Sancta viros in Conventu docere non præſumat.*
5 *Mulier debet eſſe ſubdita viro: non poteſt eſſe teſtis nec fidem dare.*

1 PAnormitanus *in cap. dilecta cit.* & Victoria *loc. cit. n.* 3. Sot. *cit.* §. *ſed de fœminis*, ubi multos citat, & ſequitur Doctores. Suar. *de legib. diſp.* Emanuel. Roder. *cit. art.* 2. & alii docent, poteſtatem ferendi leges ſpirituales, & Eccleſiaſticas mulieri delegari non poſſe; & ratio eſt, quia talis poteſtas à jure divino orta, ordinatur ad gubernationem populi, & directionem in finem ſpiritualem, directo autem hujuſmodi interdicta eſt ipſo jure mulieribus 1. *Cor.* 14. per illa verba, *Mulieres in Eccleſiis taceant, non enim permittitur eis loqui,* 2
ſed ſubditas eſſe, ſic lex dicit: ſi quid autem volunt diſcere, domi viros ſuos interrogent, turpe eſt enim mulieri loqui in Eccleſia, & hoc eſſe præceptum Dei, ſatis indicat Apoſtolus in his verbis: *ſi quis videtur Propheta eſſe, aut ſpiritualis, cognoſcat, quæ ſcribo, quoniam Domini ſunt mandata.* & in Epiſtol 1. ad Timoth. 2. *Mulier in* 3
ſilentio diſcat, cum omni ſubjectione, docere autem mulieri non permitto, neque dominari in virum, ſed eſſe in ſilentio.

Probatur etiam ex Concilio Carthagin. 4. *c.* 49. relato *in cap. Mulier* 23. *diſt. & de conſecr. diſt.* in quo ſancitum fuit, ne mulier, quamvis docta, & ſancta viros in conventu docere præſumat. Idem fere habetur ex D. 4
Auguſt. *lib. quaſt. vet. teſt.* relato *in cap. eſt ordo*, 33. *q.* 5. ubi inquit, mulierem conſtare, ſubjectam eſſe dominio viri, & nullam authoritatem habere, nec docere poſſe, 5
teſtem eſſe, ut fidem dare, nec judicare.

QUÆSITUM IV.

An ſummus Pontifex poſſit Abbatiſſæ poteſtatem ſpiritualem delegare?

SUMMARIUM.

1 *Papa delegare poteſt fœminis poteſtatem ſpiritualem ad leges ferendas, etiam quæ à jure divino emanant.*
2 *Excommunicandi poteſtatem habenti jurisdictionem Eccleſiaſticam committi poſſe (licet non habeat) non videtur prohibitum.*
3 *Prælatus Monialium non poteſt Abbatiſſæ committere, ut in gravi neceſſitate præcepta ſpiritualia imponat*

QUamplures Theologi, & Jurisperiti dicunt, Summum Pontificem delegare poſſe ſpiritualem pote- 1
ſtatem Abbatiſſis, aliiſque fœminis ad ferendas leges, etiam quæ à jure divino emanant: quod probatur *ex dict. cap. dilecta*, ubi Honorius III. videtur definire, Abbatiſſam habere ſpiritualem hanc jurisdictionem præcipiendi, & leges in Clericos condendi, eoſque puniendi, propter inobedientiam, & eorum culpas: talis autem poteſtas ſpiritualis, & Eccleſiaſtica eſt, ut obſervat Decius *reg.* 2 *de regul. juris in* 6. *n.* 41. Tum quia 2
nullo jure divino prohibitum videtur, ut ſummus Pontifex pro ſua ſuprema poteſtate poſſit mulieri delegare poteſtatem ferendi leges, ſicut non videtur prohibitum poſſe committi poteſtatem excommunicandi habenti jurisdictionem Eccleſiaſticam, licet non habeat claves, ex gloſſ. *in cap. Prætor. diſt.* 32. & Villabo. *par.* 1. *ſummæ, tract.* 16. *diff. num.* 11. Eman. Roder. *loc. cit. tom.* 2. *q.* 101. *art.* 1. Imo ex S. Gregorio *lib.* 2. *Epiſtolarum* 45. habetur, laico delegari poſſe facultatem ſuſpendi, excommunicandi, &c. & hæc dicta ſunt propter amplitudinem poteſtatis ſummi Pontificis, quod & videntur affirmare Palud. *loc. cit.* Nav. *lib.* 5. *Conſil. tit. de ſent. excomm. conſ.* 73. Ugol. quem refert, & ſequitur Suarez *loc. cit. diſp.* 2. *ſect.* 3. *n.* 7. Salas *de leg. q.* 95. *diſp.* 8. *tr.* 19. *num.* 94. ubi ex profeſſo tractat.

Ex quibus habetur non poſſe ſubſiſtere, quod docent Eman. Roder. *loc. cit. q.* 15. *art.* 1. Lopez 2. *par. inſtruct.* 3
Confeſſ. de clavibus cap. 1. *cit.* & Paulus Layman. *in quaſt. canonic. de prælat. elect. q.* 234. Prælatum monaſterii poſſe Abbatiſſæ committere, ut in gravi neceſſitate præcepta ſpiritualia imponat: ita Barthol. à S. Fauſt. *in theſaur. Religioſ. lib.* 6. *q.* 91. Panor. *in d. cap. dilecta* & & fere omnes Jurisconſulti cum gloſſ. *ibidem*, & Lauretus de Franchis *in controv. inter Epiſcop. & regul. quaſtion. de Abbatiſſis quaſt.* 14.

QUÆSITUM V.

Utrum Abbatiſſa de jure communi poſſit excommunicare, ſuſpendere, & interdicere?

SUMMARIUM.

1 *Excommunicare non poteſt Abbatiſſa de jure communi ſuas Moniales, nec illas ab excommunicatione abſolvere.*

2 *Abbatiſſa poteſt in ſententia aliquorum, ſuis Presbyteris præcipere, ut Moniales delinquentes excommunicent, illaſque abſolvant.*

3 *Suſpendere, vel interdicere nequeunt Abbatiſſæ, & quid de ſuſpenſione Clericorum, quoad Officium, vel Beneficium.*

4 *Inobedientia notabilis inducit peccatum mortale.*

5 *Papa poteſt fœminis facultatem ſuſpendendi concedere.*

6 *Papa præeſt juri humano.*

1 EX dictis deducitur, Abbatiſſam non poſſe de jure communi ſuas Moniales excommunicare: *ex dict. cap. dilecta, de major. & obedient.* Panormit. *ibidem n.3.* Navarr. *conſ.73. de ſentent. excommun.* Covarr. *in cap. Alma mater. part. 1. §. 11. n. 2.* Ugolinus *de cenſ. tab. 1. cap. 2. §. 7. n. 7.* & per conſequens, nec illas ab excommunicatione abſolvere, *cap. de Monialib. de ſentent. excommunic.* & ibi Abbas, & Decius *num. 41.* Navarr. *d. lib. 5. concil. de ſentent. excomm. conſ. 1. num. 1.* Henriquez. *lib. 13. cit. de pœnit. cap. 2. §. 3.* Suarez. *d. tom. 5. de cenſ. p. 2. ſect. 3. n. 5.*

2 Poterit tamen ſecundum aliquos præcipere ſuis Presbyteris, ut communicent Moniales delinquentes, & ut illas abſolvant: qui tenentur obedire, ſi hoc habeant ex conceſſione ſpeciali, aut generali Summi Pontificis, vel Epiſcopi, aut Superioris.

3 Nec etiam poteſt Abbatiſſa ſuſpendere, aut interdicere per Gloſſ. *in d. cap. dilecta, & gloſſ. magnam,* & Armillam *verb. interdum num. 24.* & Abbatem *in d. cap. dilecta num. 6.* ſed dicunt aliqui, quod poterit ſtante conſuetudine, ſuſpendere à Beneficio, quia cum Beneficium conferre poſſit, ut *inferius* dicetur, jure merito ab eodem ſuſpendere valebit. Non poterit autem Clericos ſuſpendere ab Officio, vel interdicere, quia hoc ſub nomine cenſuræ continetur. Et quod poſſit ſuſpendere à Beneficio, probatur, non ſolum *ex d. cap. dilecta*, verum etiam ex multis Doctoribus, & præſertim ex Sylveſt. *d. verb. Abbatiſſa q. 1. n. 5.* & Mirand. *cit. concluſ. 4.*

At Innocentius in d. Gloſſ. *cap. in dilecta* conſtanter affirmat Abbatiſſam poſſe ſuſpendere ab Officio, & Beneficio ſimul Clericos Eccleſiarum ſibi ſubditarum, quia (dicit ille) *in d. cap. dilecta*, Summus Pontifex jubet ſuſpenſionem ſervari, qua Abbatiſſa ſuos Clericos à Beneficio, & Officio ſuſpendit, & amovet.

Nihilominus ſtandum exiſtimo communi, & recenti ſententiæ Doctorum, quam ſequuntur Gloſſa *in d. cap. dilecta*, & Panormitan. *ibidem* Alphonſus & Vivaldus *in candelabro aureo tract. de ſuſpenſ. num. 151.* Sayr. *in theſaur. caſ. conſc. lib. 4. cap. 2. num. 9.* Abbatiſſam non habere jus ſuſpenſionis proprie acceptæ, ſive à Beneficio, aut ab Officio, ita ut poſſit ſuos Clericos

3 ſuſpendere, quia ita ſuſpenſi divina Myſteria, & Officia præſtantes, irregularitatem contrahant, quia Abbatiſſa ex defectu ſexus non eſt capax juriſdictionis Eccleſiaſticæ. Quapropter ſuſpenſio illa, quæ habentur *in d. cap. dilecta* erit improprie, & late ſuſpenſio, quatenus eſt præceptio quædam, qua mediante quis ſuo munere, & Officio fungi prohibetur, unde quando Gloſſa *ſup. cit.* negat, Abbatiſſam ab Officio ſuſpendendi jus habere, intelligenda eſt de ſuſpenſione proprie accepta, & ſic noviſſime docet Lauretus de Franchis *loc. cit. q. 14.* & hoc eſt idem, quod tradit Panormitan. *in dict. cap. dilecta loc. cit.* dicens quod Abbatiſſa poteſt in lata ſignificatione ſuſpendere, nimirum ſubtrahendo præbendas, & præcipiendo Clericis ſubjectis ſuo Monaſterio, ne celebrent, donec ſatisfecerint. Quod ſi fortaſſe celebrarent, & præcepto Abbatiſſæ non obtemperarent, licet irregulares non fiant, ut diximus, tamen peccarent mortaliter celebrando, quia omnis notabilis inobedientia inducit peccatum mortale, ut bene notant Eman. Roder. *loc. cit. tom. 3. q. 66. art. 5.* Sylveſt. *d. verb. Abbatiſſa n. 5.* Armilla *eodem verb. num. 4.* Majol. *de irreg. lib. 3. c. 20. n. 12.* & S. Antonin. *tit. 3. p. tit 27. cap. 4.* Scalenſis *de cenſ. tit. de ſuſpenſ. c. 2.* 4

Poteſt tamen Papa etiam fœminis facultatem ſuſpendendi concedere, ut volunt Palud. *in 4. diſt. 18. q. 2. art. 3.* Ugolin. *de cenſ. Eccleſiaſt. cap. 2. §. 7. n. 5.* cum hoc ſit ſolum de jure humano illis prohibitum, cui Papa præeſt, *cap. propoſuit, de conceſſione præbend.* 5 6

QUÆSITUM VI.

Utrum Abbatiſſa poſſit vota Monialium irritare?

SUMMARIUM.

1 *Vota Monialium ſuarum irritare poteſt Abbatiſſa.*

2 *Poteſtas dominativa, major eſt in Abbatiſſa, reſpectu ſuarum Monialium, quam in Patre reſpectu filiorum.*

3 *Vota, quæ irritantur ab Abbatiſſa non amplius reviviſcunt.*

4 *Irritandi vota Monialium habet poteſtatem abſolutam Abbatiſſa, ſicut habent Prælati Religionum.*

5 *Abbatiſſa, quando ſine cauſa poſſit irritare vota ſuarum Monialium.*

FAtoor Abbatiſſam poteſtatem habere ſuarum Monialium vota irritandi, eo modo, quo pater vota à Filio emiſſa irritare poteſt, ſicut & Maritus vota ſuæ uxoris. Ratio eſt, quia omnes iſti poteſtatem dominativam habent, imo Abbatiſſa majorem auctoritatem habet dominativam in ſuas Moniales, quam pater, & maritus ſuper filium, & uxorem: ita Emanuel. Rod. *tom. 1. qq. regul. qu. 25.* Petrus de Ledeſm. *tom. 2. ſumm. tractat. 10. cap...* Anglés *in floribus 2. part. qu. unic. de voto art. 7. difficult. 7.* Ovandus *in 4. diſtinct. 38. diſput. unic. propoſ. 19.* Vivald. *in Candelab. Sacrament. 2. par. c. 14. n. 98.* Leſſius *lib. 2. de Juſtit. & Jur. c. 40. dub. 13. n. 107.* Suar. *de Religion. tract. de voto lib. 6. c. 7. n. ultim.* Sayr. *in Clavi Regia lib. 6. c. 10. n. 7.* Sotus *lib. 7. juſt. & jure qu. 5. art. 1.* Navarr. *in man. c. 12 n. 63.* Lezana *tom. 1. ſumm. cap. 26. n. 15.* Vaſquez. *1. 2. qu. 96. art. 4. diſp. 175. c. 4. n. 26.* quorum Doctorum aliqui dicunt, præſertim Ledeſm. & Ovandus *loc. cit.* eadem ratione competere Abbatiſſis poteſtatem irritandi vota, qua competit Prælatis Religionum, quod verum eſt, etiamſi vovendi Abbatiſſa licentiam dederit: irritatio autem ſic ab Abbatiſſa præſtita propria dicenda eſt, & directa, ita ut vota irritata, non amplius reviviſcant: ex Suar. *loc. cit.* Ex quibus ſatis colligitur, quid ſit reſpondendum Azor. *part. 1. Inſtit. moral. lib. 11. cap. 17. quæſ. 3.* dicenti, quod ſatis eſt, ut poteſtas irritandi vota reſideat apud Conventus Prælatos, ad quos gubernatio ſpectat. 1 2 3

In hac re Eman. Roder. non videtur ſibi conſtans, nam *loc. cit.* abſolute affirmat Abbatiſſam poteſtatem habere vota ſuarum Monialium irritandi, & *tom. 2. ſumm. cap. 89. num. 9.* loquitur cum limitatione dicendo, Abbatiſſas irritare poſſe vota emiſſa de operibus ſupererogationis, & liberis. At nos dicimus habere poteſtatem abſolutam irritandi vota ſicut habent prælati Religionum, ita Barthol. à S. Fauſt. *in Theſaur. Relig. lib. 2. q. 155.* 4

Hinc

Hinc advertendum eſt, quod quando Moniales vo-
5 vent vota ſupererogationis, ſine conſenſu Abbatiſſæ, non peccare Abbatiſſam illa irritando, etiam ſine cauſa, ſicut nec peccant ſubditæ Moniales irritationem abſque cauſa petendo; ratio eſt, quia promiſerunt Deo ſub tacita conditione, ſi earum Abbatiſſæ dicta promiſſa non irritaverint, ex Eman. Roder. *d. tom.* 1. *q.* 25. *art.* 7. *prope finem.*

QUÆSITUM VII.

An Abbatiſſa Monialium ſuarum valeat vota commutare, atque in illis diſpenſare?

SUMMARIUM.

1 *Commutatio, ſeu diſpenſatio votorum pertinet ad ſpiritualem juriſdictionem.*

2 *Commutare non poteſt Abbatiſſa vota ſuarum Monialium, neque in illis diſpenſare, niſi ex ſpeciali Summi Pontificis privilegio.*

3 *Prælatorum Monialium erit commutare vota illarum, & in illis diſpenſare.*

4 *Commutandi vota ſubditorum poteſtas eſt ordinaria in Prælatis, illiſque perpetuo annexa.*

CUM votorum commutatio, ſeu diſpenſatio per-
1 tineat ad ſpiritualem juriſdictionem ex Soto *in* 4. *diſt.* 20. *quæſt.* 1. *art.* 4. Covarr. *in cap. Alma mater.* 1. *part.* §. 11. *n.* 2. Leſſio *loc. cit. dub.* 18. Eman. Roder. *d.*
2 *tom.* 1. *q.* 25. *art.* 7. Lezana *tom.* 1. *ſumm. c.* 26. *n.* 15. Sayr. *loc. cit. cap.* 11. *n.* 94. Barthol. à S. Fauſto ſimiliter *loc. cit. lib.* 3. *q.* 24. & communiter, meritò aſſerendum eſt, Abbatiſſam Monialium ſuarum vota commutare non poſſe, neque in illis diſpenſare, cum illa ſit incapax hujuſmodi poteſtatis, & juriſdictionis ſpiritualis, niſi ex ſpeciali Summi Pontificis privilegio hæc juriſdictio ei concederetur: ex Sanch. *in præcept. Decalog. lib.* 4. *c.* 39. *n.* 7.

3 A Superiores, & Prælatos Monialium ſpectabit dicta ſpiritualis juriſdictio: ex vi enim eorum muneris inſtituuntur, ut plenam ſpiritualem ſubditorum curam habeant, cum ſufficienti juriſdictione ad idem munus obeundum, ita ut potiantur Prælati poteſtate Epiſcopali, vel quaſi Epiſcopali erga ſubditos, & ſint illis loco Epiſcoporum, eo quia ab Epiſcopis privilegio Pontificio eximuntur. Unde ne Regulares, tam viri, quam mulieres, Prælati, dictis ſubjecti, fiant pejoris conditionis aliorum Epiſcopis ſubditorum, poterunt eorum vota ab eis commutari, & diſpenſari, ut docent Sylveſt. *verb. votum* 4. *q.* 3. *dict.* 4. Soto *lib.* 7. *de juſt. q.* 4. *n.* 3. Riccard. *in* 4. *diſt.* 38. *art.* 9. *q.* 1. Angelus *verbo votum n.* 6. Palacius *in* 4. *diſt.* 38. *diſp.* 3. *col.* 36. Valent. 2. 2. *diſp.* 6. *q.* 6. *punct.* 7. Leſſius *loco citato, cap.* 40. *dub.* 13. *n.* 107. Navarr. *in ſumm. cap.* 12. *n.* 75. Lopez. *part.* 1. *Inſtruct. mor. cap.* 49. *col.* 1. Tolet. *lib.* 4. *ſumm. cap.* 18. Sayr. *in dicta Clavi Reg. lib.* 6. *cap.* 11. *num.* 88. Joannes Benedictus *in ſumm. de peccatis, lib.* 1. *cap.* 9. Suar. *tom.* 2. *de Religion. tract. de voto lib.* 6. *cap.* 10. *num.* 14. Sanch. *loc. cit. cap.* 39. *num.* 3. ubi *num.* 4. ait, quod hæc poteſtas eſt ordinaria, & competit dictis Prælatis ex vi muneris, & eſt eis perpetuo annexa; idem docent
4 Azor. *lib.* 11. *Inſtit. mor. part.* 1. *cap.* 18. *q.* 4. Aragon. 2. 2. *quæſt.* 89. *art.* 6. Barthol. à S. Fauſto, *loc. cit. q.* 21.

QUÆSITUM VIII.

Utrum Abbatiſſa poſſit cum ſuis Monialibus in jejuniis Regulæ, & in eſu Carnium, ſeu Lacticiniorum diſpenſare?

SUMMARIUM.

1 *Diſpenſatio in eſu Carnium, & Lacticiniorum, ſpectat ad poteſtatem ſpiritualem.*

2 *Abbatiſſæ Monialium S. Claræ de Obſervantia, quando poſſint ex privilegio Papæ, diſpenſare cum ſuis Monialibus circa jejunium ſuæ Regulæ, & circa eſum Carnium, & Lacticiniorum.*

3 *Abbatiſſæ S. Claræ diſpenſantes in jejuniis, & eſu Carnium, vel Lacticiniorum, an propriè dicantur diſpenſare?*

HEnriquez *lib.* 6. *de Pœnis c.* 2. *n.* 3. & Barthol. à S. Fauſto *in d. Theſaur. Relig. lib.* 6. *q.* 44. Sanchez. 1
lib. 6. *in decalog. c.* 1. *n.* 24. ſententiam negativam ſuſtinent, dicentes, quod diſpenſatio hujuſmodi pertinet ad poteſtatem ſpiritualem, ſicut diſpenſare in legibus civilibus ad poteſtatem temporalem: unde cum Abbatiſſa tali poteſtate ſpirituali careat, non poterit in eorum ſententia diſpenſare in jejuniis, & eſu carnium ſeu lacticiniorum.

Verum tamen eſt, Paulum Tertium conceſſiſſe 2
Commiſſario, tunc temporis Romanæ Curiæ Ordinis Minorum, ut Abbatiſſa Monialium Sanctæ Claræ de Obſervantia poſſit diſpenſare cum ſuis Monialibus circa jejunium ſuæ Regulæ, & circa eſum carnium, & lacticiniorum, ſeu ovorum, quando viderit ipſas Moniales propter debilitatem, tali jejunia, vel obſervantias non poſſe commode obſervare, & non ſolum exprimit propter debilitatem, ſed addit, *vel ob aliam legitimam cauſam*, ita habetur *in Collect. Bull.* Eman. Roder. *fol. mihi* 820. *n.* 8.

Circa quam Conſtitutionem Laurent. Portell. *loc.* 3
cit verb. Abbatiſſa, n. 3. duo notat, primum hanc non eſſe propriè diſpenſationem manantem à juriſdictione Eccleſiaſtica, cujus fœmina eſt incapax, ſed eſſe tantum declarationem Abbatiſſæ, cui ſtandum eſſe Papa permittit; ſecundum notat ſummum Pontificem non exprimere cauſam morbi, vel aptitudinis manifeſtæ, quia hæc non indiget diſpenſatione, ſed ad vitandos ſcrupulos exprimit debilitatem vel aliam cauſam legitimam, idem docet Barboſ. *de Jur. Eccl. lib.* 1. *c.* 45. *n.* 39.

QUÆSITUM XI.

An Abbatiſſa poſſit Monialium ſuarum Confeſſiofeſſiones excipere?

SUMMARIUM.

1 *Abbatiſſa nullam habet facultatem circa Claves Eccleſiæ.*

2 *Confeſſiones Monialium Abbatiſſa audire non poteſt.*

3 *Beata Virgo Maria, licet dignior fuerit omnibus Apoſtolis, tamen iſtis, Dominus, & non illi, Claves Regni Cœlorum commiſit.*

4 *Pœnitentias ſalutares non poteſt Abbatiſſa ſuis Monialibus injungere, nec illas à nexibus peccatorum abſolvere.*

5 *Sacramentales actus non poteſt Abbatiſſa circa Moniales ſuas exercere.*

PRæpoſita dubitatio reſolvitur *in cap. nova, de pœnit. & remiſſione*, nam cum Abbatiſſa nullam ha- 1
beat facultatem circa Eccleſiæ Claves, & juriſdictionem ſpiritualem, ſequitur aperte non poſſe audire Confeſſiones ſuarum Monialium: ita Sylv. *verb. Abbatiſſa q.* 3.
n. 8. Mirand. *loc. cit. de Sac. Monialibus q* 6. *art.* 5. *conc.* 1. 2
& Sebaſtian. Salas *de legibus q.* 95. *tr.* 14. *diſp.* 8. *ſect.* 19. *n.* 91. ut refert Innocentius III. *in dicto capitulo nova, de pœnitentia, & remiſſione*, deteſtatum eſſe quarundam Abbatiſſarum audaciam, & temeritatem, quæ in criminibus Monialium, Confeſſiones audiebant, & legentes Evangelium publice prædicabant; quod ne deinceps fiat, reddit rationem nimirum, *licet Beatiſſima*
Virgo Maria dignior, & excellentior fuerit Apoſtolis 3
univerſis, non tamen illi, ſed iſtis Dominus Claves Regni Cœlorum commiſit, ac per conſequens non poterit Abbatiſſa ſuis Monialibus pœnitentias ſalutares imponere,

ponere, nec illas à nexibus peccatorum abſolvere. Abb. *in cap. de Monial. de ſent. excom.* & Decius *in l. fœminæ ff. de regul. Jur. num.* 41. neque aliquem actum Sacramentalem circa illas exercere, cum hæc omnia ad Clavium poteſtatem pertineant.

QUÆSITUM X.

Utrum Abbatiſſa publicè evangelizare, & prædicare valat?

SUMMARIUM.

1 *Fœminis prohibita eſt prædicatio, & evangelizatio Verbi DEI.*
2 *Prælatus Papa inferior, non poteſt diſpenſare, ut mulier prædicet Verbum Dei, & num.* 4.
3 *Papa quanta ſit poteſtas, & auctoritas?*
5 *S. Catharina Senenſis in Conſiſtorio apud Summum Pontificem, & S.R.E. Cardinales non ſemel ſermonem habuit.*

1 SAcroſancta evangelizandi, & prædicandi functio videtur prohibita fœminis ab Apoſtolo *in Epiſt.* 1. *Corinth.* 14. & *in* 1. *ad Timoth.* 2. & in Concil. Carthagin. 4. *c.* 48. *relat. in cap. mulier.* 23. *diſt.* & *de Conſec.*
2 *diſt.* 4. Unde Abbas *in cap. decernimus, de judic.* ait, quod in hoc non poteſt mulier diſpenſari ab ullo Prælato, Summo Pontifici inferiore, nam tanta eſt Papæ poteſtas, ut aliqua poſſit contra Apoſtolum *cap. ſacroſanctæ* 22. *diſt.* & Archid. *in cap. ſi ſubdiaconus diſt.* 34. Sylve-
3 ſter *verb. excommunicatio* 5. Rota *in Antiq.* 447. Unde Salmeron 1. *Corinth.* 14. *diſput.* 32. aſſeverat, non adeo turpe eſſe mulierem publice docere, ut jure divino ſimpliciter ſit ei interdictum, quin potius exiſtimat poſſe
4 Summum Pontificem, ut diximus, in eo diſpenſare, ut mulier publice doceat, ſi ſanctitate, & ſcientia polleat, & dono revelationis ſit inſignita, ut fuit S. Catharina
5 Senenſis, quæ in Conſiſtorio apud Summum Pontificem, & Cardinales non ſemel ſermonem habuit.

Poterit tamen Abbatiſſa (circumſcripta jurisdictione Papali) in matutinis Evangelium, non autem in Miſſa, legere, & ſubditas ſibi Moniales monere, & exhortari in Capitulo, vel in Clauſtro *ex Gloſſ. in dicto cap. nova,* & Mirand. *loc. cit. conc.* 2.

QUÆSITUM XI.

Utrum Abbatiſſa poſſit Moniales ſibi ſubditas benedicere?

SUMMARIUM.

1 *Abbatiſſa non poteſt ſuas Moniales publicè benedicere, ſed tantum privatè ad modum, quo parentes ſuos filios benedicunt, & n.* 3.
2 *Benedictionis munus oritur à poteſtate Clavium.*

1 EX dictis infertur, Abbatiſſam non poſſe ſuas Moniales benedicere, cum benedictionis munus ortum habeat à ſupradicta Clavium poteſtate: unde ex
2 vi ſui muneris, & officii non poterit prædictas Moniales publice benedicere, ſed tantum private ad modum, quo Parentes filios ſuos benedicere ſolent, ac per conſequens, nec aquam, vel res ſimiles benedicere valebit, ex dict. Sylv. *verb. Abbatiſſa* 3. *num.* 8. & Mirand. *dict. art.* 6. *conc.* 2.

QUÆSITUM XII.

An Abbatiſſa poſſit Beneficia conferre, & Clericos inſtituere?

SUMMARIUM.

1 *Abbatiſſa in Eccleſiis poteſt Clericos inſtituere, & Beneficia, ac Capellas conferre ad inſtar Prælatorum, de conſenſu tamen ſui Capituli. Sed limita, ut num.* 2.
3 *Abbatiſſa poſſunt habere Clericos ſæculares ſibi ſubditos.*

SI monaſteria Monialium habeant Beneficium curatum unitum Abbatiſſa poteſt de conſenſu ſui Capituli Clericos inſtituere, & Beneficia, ac Capellas 1
conferre, ad inſtar aliorum Prælatorum præſentando ſcilicet Epiſcopo Vicarium perpetuum, vel amovibilem, juxta tradita *in cap. noſtra,* & *cap. noſcit, de his, quæ fiunt à Prælatis,* & *cap. dilecta,* & *in Gloſſ. ibid.* & Panormit. *de majorit. & obed.* & Quaranta *verb. Vicarius perpetuus.* Poteſt enim fœmina, ratione dignitatis habere Beneficiorum collationem: Felin. *in d. cap. n.* 1. Tiraquell. *de primog. q.* 10. *n.* 13. Rebuff. *tract. nominat. q.* 8. *n.* 9. Gonzal. *ad Regul.* 8. *Cancell. gloſ.* 22. *num.* 12. Marc. Anton. *var. lib.* 1. *reſol.* 63. *num.* 5. Flores de Mena *var. q. lib.* 1. *q.* 10. *n.* 4. Boerius *dec.* 32. *n.* 10. Rota *deciſ. de conceſſ. preb. in antiquis:* & in dictis Beneficiis inſtituit ea inſtitutione, quæ dat poſſeſſionem, & titulum, non autem inſtitutione auctorizabili, per quam datur poteſtas exercendi curam Animarum, ligandi atque ſolvendi, Eman. Roder. *tom.* 1. *qq. reg. quæſt.* 17. *art.* 12. Mirand. *de Sacr. Monial. quæſt.* 6. *art.* 5. *concl.* 1.

Et portio, quæ debet aſſignari tali Vicario, non debet excedere centum aureos, nec minus quadraginta; ex Bulla Pii V. ſub die 15. Novembris 1567. quæ incipit, *Ad exequendum*, & ſic Abbatiſſæ poterunt habere jus conferendi, & inſtituendi, & per conſequens habere ſub ſe Clericos, quatenus habeant ſub ſe Capellas ad eas pleno jure ſpectantes, quod intelligi debet de inſtitutione, quæ dat poſſeſſionem, & titulum, 2
non autem de inſtitutione auctorizabili, per quam trahitur poteſtas, ut dictum eſt, curam animarum exercendi, ligandi, atque ſolvendi, cum talis jurisdictio non cadat in fœminas, atque ita habetur *in c. ea noſcitur, de iis, quæ fiunt à Prælatis.* & *Gloſ. in cap. Abbates, de privileg. in* 6. & tradunt Sylveſt. *in verb. Abbatiſſa q.* 2. *num.* 5. & Hoſtienſ. & Panormitan. *in cap. dilecta de majorit. & obed.* Emanuel. Roder. *tom.* 1. *qq. reg. q.* 19 *ar.* 12. Miranda *de ſacris Monial. q.* 6. *art.* 5. 3
concl. 4. Ubi addit, quod Abbatiſſæ poſſunt habere de jure ſpeciali ſupradictos Clericos ſæculares, qui ex privilegio, vel præſcriptione habeant Capellas pleno jure ſpectantes ad Eccleſias ſuorum monaſteriorum, & per conſequens dicti Clerici ſubjiciuntur Abbatiſſis, quod etiam docent Sylveſt. *loc. cit.* & Marc. Antonius Cucc. *lib.* 3. *major. inſtit. tit.* 3. *de Abbatiſſa.*

Qualis autem, & quanta ſit Abbatiſſarum, nec non Monialium in hac re poteſtas quoad collationem beneficiorum, præſentationem, & inſtitutionem, non ſolum quoad Capellas, & beneficia ſimplicia, verum etiam, quoad Eccleſias parochiales, patet in deciſionibus Januen. Parochialis 13. Martii 1626. coram Durano: & in eadem die 19. Aprilis 1627. coram eodem, & in eadem coram eodem die 3. Aprilis 1618. quæ habentur inter noviter impreſſas ejusdem.

QUÆSITUM XIII.

Quam poteſtatem habeat Abbatiſſa erga adminiſtrationem rerum temporalium ſui Monaſterii?

SUMMARIUM.

1 *Abbatiſſa habet liberam bonorum ſui monaſterii adminiſtrationem.*
2 *Monaſterii Monialium bona diſponuntur per Abbatiſſam, & Moniales, non obſtante fœmineo ſexu.*
3 *Adminiſtratio bonorum monaſterii, tam ſpiritualium, quam temporalium, pertinet ad Abbatiſſam, quoad omnia, quorum fœmina eſt capax. Sed limita, ut n.* 4.

ABbatiſſa habet liberam bonorum ſui monaſterii adminiſtrationem, ſicuti Abbas: & ideo pro 1

Regul. 311.

ſuo monaſterio poteſt eſſe Procuratrix : ex Duen. *Regul. 311. verſ. 3. fallit*, & Barboſ. *in Collect. Doct. in lib. 2. decretal. de confirmat. tit. 30. cap. ad noſtram* Bald. *in feudis cap. 2. in princ. num. 16. de his, qui feudum dare poſſunt*, & ibi Jaſon. *num. 6.* Abbas *cap. 2. num. 4. de his quæ fiunt à Prælatis.* Decius *in Reg. fœminæ n. 8. ff. de reg. jur.* & *in cap. cum dilecta num. 26.* Cordub. *in ſum. q. 54.* Petrus Navar. *de reſtit. cap. 1. num. 169.* Lopez. *1. par. cap. 155.* Barthol. à S. Fauſto *in Theſaur. Relig. lib. 8. q. 221.* Imo Abbas *loc. cit.* ait, quod non
2 obſtante fœminineo ſexu, diſponuntur res monaſterii per Abbatiſſam, & Moniales ſicut per Abbatem, & ſuos Religioſos : idem tradunt Navar. *de Reg. com. 3. num. 4.* & Cardinal. *conſ. 13. num. 25.* qui ferè omnes colligunt *ex cap. dilecta, juxta gloſ. verbo juriſdictioni, de majorit. & obed.* univerſalem adminiſtrationem, tam temporalem, quam ſpiritualem monaſterii, pertinere ad Abbatiſſam, quoad omnia, quorum fœmina eſt capax, idipſum approbant Sanch. *in Præcept. decal. lib. 7. cap. 19. num. 44.* Cuccus *loc. cit.* Eman. Roder. ſimiliter *loc. cit.* & noviſſime Dian. *in reſolut. moral. tract. de paupert. Religioſ. reſol. 22.* Hodie tamen dicta adminiſtratio videtur abſoluta, ſed ferè in omnibus monaſteriis habet relationem ad alias Mo- 3
niales, & in rebus magni momenti ad Epiſcopos, ſeu Superiores earum.

DISPUTATIO XXXIII.

De Conſtitutione, ſeu Ædificatione monaſteriorum Monialium.

QUÆS. I. *De cujus auctoritate monaſteria nova Monialium ſint conſtruenda?*

II. *Monaſteria Monialium, quo loco ſint ædificanda?*

III. *Utrum hodie conſtruenda ſint, ſeu permittenda monaſteria duplicia, Monialium ſcilicet, & Monachorum?*

IV. *Utrum monaſteria Monialium ſint ſubjecta juribus Parochiæ, in qua conſtructa ſunt, teneanturque à Parocho ſacramenta ſuſcipere?*

QUÆSITUM I.

De cujus auctoritate monaſteria nova Monialium ſint conſtruenda?

SUMMARIUM.

1 *Monaſteria omnia de jure communi ſubjecta ſunt Epiſcopo, in cujus Diœceſi ſita ſunt, niſi probentur exempta.*

2 *Monaſteria nova, ſine Epiſcopi licentia ædificari non poſſunt.*

3 *Epiſcopus in tradenda licentia pro conſtructione monaſteriorum, quem modum debeat obſervare?*

4 *Bulla Clem. VII. quoad conſtructionem monaſteriorum, habet locum etiam in ædificatione monaſteriorum Monialium.*

5 *Ordinariis locorum non licet licentiam ædificandi monaſteria concedere, niſi prius vocatis, & auditis Prælatis Conventualibus.*

6 *Papæ auctoritas requiritur in ædificandis monaſteriis, præter licentiam Epiſcopi Diœceſani.*

1 SUPPONO pro intelligentia propoſitæ dubitationis, omnia monaſteria de jure communi ſubjecta eſſe Epiſcopo, in cujus Diœceſi ſita ſunt, ut colligitur *ex cap. qui vere 16. qu. 1. cap. monaſteria tit. 1. q. 1.* & Gloſſ. *in verbo Prælati in cap. quanto, de offic. Ordinar.* & Navar. *in cap. non dicatis 12. q. 2. num. 63.* Cabed. *diverſ. jur argum. lib. 3. cap. 18.* Eman. Roder. *qq. regul. tom. 3. quæſt. 63. art. 1.* Unde omnia monaſteria Epiſcopo cenſentur ſubjecta, niſi probentur exempta, *cap. cum dilectus, de Religioſ. domibus* : de qua re effuſe egi *tom. 1. de jur. Abbat.*
2 *diſput. 16. quæſ. 1.*

Ideo cum monaſteria ſubjecta exiſtant de jure communi Epiſcopo, eodem etiam jure monaſteria nova, ſine ejus auctoritate ædificari, ſeu conſtrui, & erigi prohibentur : *ex cap. quidam cum ſeq. 18. q. 2.* Concilio Tridentino *ſeſſ. 25. de Regul. cap. 3.* de qua re videantur Miranda *in manual. Prælat. tom. 1. q. 33. articul. 1. conc. 3.* Eraſ. Cocchier. *de juriſdict. Ordin. in exemp. p. 1. q. 36.* Hier. Roder. *in Compen. qq. regul. reſolut. 55. num. 3.* Barboſ. *de jure Eccleſ. lib. 2. cap. 12. num. 6.*

Unde Vicarius Generalis non poterit, ſine ſpeciali mandato Epiſcopi licentiam ædificandi nova monaſteria in loco Diœceſis concedere, ex eo quia eſt de majoribus. Sellius *in ſelect. canon. cap. 90. num. 4.* ubi refert deciſum fuiſſe ſub die 11. Julii 1620. à Sacra Congregatione. 3

Quem autem modum debeat Epiſcopus obſervare in tradenda licentia conſtruendi, ſeu erigendi dicta monaſteria, tradit Clemens VIII. in ſequenti Conſtitutione.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

QUoniam ad inſtitutam Regularium, locorum, perſonarum reformationem promovendam, & conſervandam, maxime pertinet, ut in quibuscunque Domibus, & monaſteriis, tantus numerus Religioſorum, qui commode ibidem ali poſſit, contineatur, ac eo pariter ſpectat, ut in quibuſcunque Civitatibus, & locis, nova domus, & monaſteria, præſertim mendicantium, non erigantur, niſi in eiſdem Civitatibus, & locis, aliorum Domorum, & monaſteriorum, in eis exiſtentium habita ratione commode ſuſtentare poſſe dignoſcatur.

Hac igitur Nos conſideratione ducti, & in præmiſſis pro noſtro paſtorali munere opportune providere volentes. Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac matura deliberatione, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ex voto etiam Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium ſuper conſultationibus, & negotiis Epiſcoporum, & Regularium præpoſitorum, harum ſerie declaramus, locorum Ordinarios non poſſe licentiam ad novos Conventus cujuſque Mendicantium Ordinis, in Civitatibus, & locis eorum Ordinariæ juriſdictioni ſubjectis erigendos impartiri, niſi vocatis, & auditis aliorum in eiſdem Civitatibus, & locis exiſtentium Conventuum Prioribus, ſeu Procuratoribus, & aliis intereſſe habentibus, & cauſa ſervatis ſervandis cognita conſtiterit, in eiſdem Civitatibus, & locis novos hujuſmodi erigendos Conventus, ſine aliorum detrimento commode ſuſtentari poſſe.

Si vero ab eorum in hujuſmodi cauſis, ſententiis ad Nos, & Apoſtolicam Sedem provocari, & appellari contigerit, ipſos Ordinarios tamdiu erectionem novorum Conventuum ſuſpendere debere, quouſque à Nobis, & Apoſtolica Sede in eadem cauſa pronunciatum extiterit, irritum nihilominus, & inane decernentes, quicquid ſecus ſuper his à quoquam, quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quo circa univerſis

Veneralibus Fratribus noſtris, Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis locorum Ordinariis, per præſentes in virtute Sanctæ Obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandamus, ut præſentes noſtras literas obſervari curent, & faciant. Non obſtantibus quibusvis Apoſtolicis, ac in univerſalibus, Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ac quibuscunque ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & ſingulis, eorum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuscunque, &c. ex tom. 3. Bullar. Laer. Cherub. conſtit. 99.

Cum autem emanaſſent quædam Conſtitutiones in favorem quarundam Religionum tempore Pauli V. Sacra Congregatio Cardinalium negotiis Epiſcopoporum, & Regularium præpoſitorum, Gregorio XV. approbante, edidit ſequens Decretum.

Decretum de novis Religioſorum locis non erigendis, niſi juxta præſcriptum præſentis Decreti.

CUM aliàs felic. record. Clem. Papa VIII. decrevit Ordinarios locorum licentiam ad novos Conventus, cujuscunque præſertim Mendicantium Ordinis, in Civitatibus, & locis eorum Ordinariæ jurisdictioni ſubjectis, erigendos impartiri non poſſe, niſi vocatis, & auditis aliorum in eisdem Civitatibus, & locis exiſtentium Conventuum Prioribus, ſeu Procuratoribus, & aliis intereſſe habentibus, & cauſa ſervatis ſervandis cognita in eisdem Civitatibus, & locis, novos hujusmodi erigendos Conventus ſine aliorum detrimento, commode ſuſtentari poſſe conſtiterit. Si vero ab eorum ſententiis ad Sedem Apoſtolicam provocari, & appellari contigerit ipſos Ordinarios tamdiu erectionem novorum Conventuum ſuſpendedere debere, quamdiu à dicta Sede in ea cauſa pronunciatum extiterit: ac aliàs prout in decreto hujusmodi plenius continetur. Verum per piæ mem. Paulum Papam V. recepto pleroſque ex Ordinariis prædictis favore, vel nimia expoſcentium importunitate ad novos Conventus, ſeu Domos, præter, & contra tenorem prædicti Decreti erigendos plerumque adduci, quo fit, ut non habita debita eleemoſynarum ſeu redituum cujuscunque monaſterii, Conventus, ſeu Domus ratione, Monachi, ſeu fratres, aut Religioſi ibi degentes, manutenere nequeant, & ad taxam exiguum numerum reducantur, ut cultus divinus in eorum Eccleſiis deſtituatur, ibique Regularis diſciplina, ut convenit, conſervari non valeat. Sacra Congreg. Illuſtriſſ. DD. Card. negotiis Regularium præpoſitorum, ad quos idem Paulus Papa V. negotium hujusmodi rejecerat, tot incommodis obviamire, eisque aliquod opportunum remedium adhibere cupiens, Decreti hujusmodi veriores, ac totos tenores præſentibus, ac ſi de verbo ad verbum insererentur, pro plene, & ſufficienter expreſſis habens vivæ vocis oraculo à S. D. N. Greg. Papa XV. habito, Decretum prædictum, quatenus opus ſit innovat, & in uſum reducit. Volens, quod de cætero monaſterium, Conventus, Domus, Congreg. vel ſocietas Religioſorum, ſeu Regularium cujuscunque, etiam Mendicantium Ordinis, ſocietatis, & inſtituti quocunque nomine nuncupentur, etiamſi de illis particularis, expreſſa, & ſpecifica mentio habenda eſſet, in quacunque Civitate, vel oppido, ſeu quocunque alio loco, non erigantur, niſi in eo ſaltem duodecim fratres, aut Monachi, ſeu Religioſi inhabitare, ac ex redditibus, & ex conſuetis eleemoſynis ſuſtentari valeant: ac Priores, ſeu Procuratores aliorum monaſteriorum, Conventuum, ſeu Domorum, aliarum Religionum, vel Congreg. aut Societatum, ſeu Inſtitutorum hujusmodi, non ſolum in prædictis, ſed etiam in aliis per quatuor millia paſſuum circumvicinis locis, ad id vocati, & auditi fuerint, ac tali erectione conſenſerint, vel aliàs Ordinariis locorum conſtiterit, Religioſos monaſterii, Conventus, ſeu erigenda, abſque detrimento Religioſorum in monaſteriis, ſeu Domibus antea in Civitatibus, ſeu locis hujusmodi erectis, degentium, ibi in numero duodecim commodè, & congruè manuteneri, & ali poſſe. Si vero novi Conventus, Domus, Congregat. vel ſocietas hujusmodi inſtituendæ erunt, nullique alii Regulares inibi reperiantur, Ordinarii locorum nihilominus diligenter inquirant, an locorum incolæ, & habitatores (quorum & conſenſum requirant, ac adhibeant) hujusmodi duodecim Religioſos in Conventibus (ut permittitur) inſtituendis, commodè alere, & manutenere valeant. Si vero à Decreto, ſeu Decretis per Ordinarios pactos in cauſis hujusmodi ferendis, legitime appellari contigerit, ex nunc, prout ex ea die, quā appellatio interponetur, ea ad eandem Sacram Congreg. unà cum toto negotio principali devoluta cenſeatur, appellationeque hujusmodi pendente, nihil innovandum eſſe, irritumque, & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam, quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari decernens; quibuscunque in contrarium facientibus, non obſtantibus Romæ 17. Auguſti 1622. Ant. Card. Saulius, locus † Sigilli N. Zambeccarius Secr.

Supradicta Conſtit. Clementis VIII. habet etiam locum circa monaſteria Monialium conſtruenda: debent enim eædem ſolemnitates ſervari in illis ædificandis, ſicut in monaſteriis aliorum Regularium: ut declaravit Sac. Congreg. Cardin. 19. Decemb. 1620. Ita refert Barboſ. *de Jur. Eccleſ. loc. cit.* ubi infert cum Portell. *in dub. Regul. verb. monaſterium n. 2.* & Sellio *loc. cit.* Hier. Rod. *loc. cit.* non licere Ordinariis licentiam dare ædificandi dicta monaſteria, niſi vocatis prius, & auditis Prælatis Conventualibus locorum: ubi ædificanda ſunt, & aliis intereſſe habentibus.

Requiritur inſuper ultra Epiſcopi conſenſum in erigendis monaſteriis, auctoritas Summi Pontificis, nec Conc. Trid. *loc. cit.* abrogavit diſpoſitionem juris communis *c. de exceſſ. Prælat. & cap. unic. de Relig. domib.* *in* 6. ſed propterea indixit, ut altera quoque adhiberetur Epiſcopi loci, ut cenſuit Sac. Congreg. Cardin. ex Campanil. *in diver. Jur. Canon. rub. 12. cap. 13. num. 80.*

Noviſſime S. D. N. Urban. VIII. Conſtit. 25. quæ incip. Rom. Pontifex, ſub dat. apud Sanct. Mariam Majorem ſub annulo Piſcatoris die 28. Auguſti 1624. *Motu proprio idipſum corroborans revocavit, caſſavit, abrogavit, & annullavit omnes, & quaſcunque licentias, ac facultates, à nonnullis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus ſuis conceſſas etiam motu proprio, vel alias obtentas fundandi, erigendi, & inſtituendi ubique locorum monaſteria, Domus, Collegia, Conventus, & alia loca Regularia quovis nomine nuncupata, ſervata duntaxat Sacrorum Canonum, & Concilii Tridentini decretorum forma de ſola Ordinarii licentia, ſeu etiam non ſervata forma, & abſque licentia hujuſmodi, & hæc quoad erectiones, fundationes, & inſtitutiones monaſteriorum, Collegiorum, Domorum Conventuum, & aliorum Regularium locorum hujusmodi, quæ ſuum nondum ſortita ſunt effectum. Præcipitque, ac interdicit Ordinum etiam Mendicantium, Congregationum, ſocietatum, & aliarū inſtitutorum Regularium ſuperioribus quocunque nomine nuncupatis, cæteriſque perſonis, ad quos ſpectat, in virtute Sanctæ Obedientiæ, ac ſub privationis vocis activæ & paſſivæ, necnon officiorum quorumcunque, ac inhabilitatis ad illa, & ad alia in futurum obtinenda, necnon etiam excommunicationis ipſo facto incurrendis pœnis, ne licentiarum, ſeu facultatum hujusmodi revocatarum, & annullatarum, ſine alio quovis prætextu, vel cauſa etiam quantumvis privilegiata, nova monaſteria, Collegia, Domos, Conventus, & alia loca Regularia*

gularia

gularia hujuſmodi, niſi de expreſſa Ordinariorum licentia, ac ſervata in omnibus, & per omnia Sacrorum Canonum, & Conc. Trid. necnon conſtitutionibus fel. rec. Clementis VIII. quæ incipit: Quoniam ad inſtitutam, *ſub datum Romæ apud Sanctum Marcum ſub annulo Piſcatoris die 23. Julii 1603. ac decretorum de mandato d. Clementis, necnon Gregorii XV. forma recipere, erigere, fundare, ſeu alia quomodolibet inſtituere, ſeu incepta finire, & abſolvere audeant, ſeu præſumant.*

QUÆSITUM II.

Monaſteria Monialium, quo loco ſint ædificanda?

SUMMARIUM.

1 *Monaſteria Religioſorum utriuſque ſexus quare antiquitus in ſolitudinibus conſtruebantur?*

2 *Monaſteria Monialium cur hodie extra Urbes, & Oppida ædificari prohibeantur?*

3 *Monaſteria Monialium non ſunt ædificanda, niſi conſentiente Epiſcopo, & in locis muro munitis.*

1 IN ſolitudinibus olim monaſteria religioſorum utriuſque ſexus concedebantur, ne populari acceſſu illorum devotio impediretur, imo ſi aliquando in Civitatibus erigebantur, Epiſcopi in Eccleſiis dictorum monaſteriorum Miſſas ſolemnes celebrare non debeant, ne propter concurſum, & multitudinem populi religioſa quies turbaretur, ex ſpeciali decreto ſancti Gregorii Papæ *ex cap. in capite luminoſo* 18. *quæſt.* 2.

2 At hodie monaſteria monialium extra Civitates conſtrui prohibentur, & quæ extra mœnia conſiſtunt, in Civitatem, vel Oppidum revocantur ex præcepto Concil. Trid. *ſeſſ.* 15. *regul. c.* 5. ubi hæc præciſa ad rem noſtram referuntur verba: *Et quia monaſteria Sanctimonialium extra mœnia Urbis, vel Oppidi conſtituta malorum hominum prædæ, & aliis facinoribus ſine ulla ſæpe cuſtodia ſunt expoſita, curent Epiſcopi, & alii ſuperiores, ſi ita videbitur expedire, ut Sanctimoniales ex eis ad nova, vel antiqua monaſteria intra urbes, vel oppida frequentia reducantur, invocato etiam auxilio, ſi opus fuerit, brachii ſæcularis: impedientes vero, vel non obedientes per cenſuras Eccleſiaſticas parere compellant:* de qua re videatur Ugolinus *de Poteſt. Epiſc. c.* 21. *in principio numer.* 1. Hieron. Venero *in exam. Epiſcop. lib.* 6. *cap.* 21. *num.* 13. Barb. *de Jure Eccleſ. cap.* 12.
3 *numero* 10. ubi refert Sacram Congregat. Cardinal. die 13. Septembr. 1583. cenſuiſſe, monaſteria Monialium non eſſe erigenda, niſi Ordinariis locorum conſentientibus, & niſi in iis duntaxat locis, quæ muro munita ſunt.

QUÆSITUM III.

Utrum hodie conſtruenda ſint, ſeu permittenda monaſteria duplicia, Monialium ſcilicet, & Monachorum.

SUMMARIUM.

1 *Moniales una cum Canonicis, & Monachis in Eccleſia, & in Choro convenire non debent.*

2 *Monaſteria duplicia virorum, & mulierum prohibita ſunt.*

3 *Monachus cum Monialibus habitare, & pernoctare non poteſt.*

4 *Mulierum incauta familiaritas, & Clericorum ſuſpecta eſt.*

1 IN Concilio Romano ſub Innocentio II. *in c.* 27. cautum eſt: ne Moniales una cum Canonicis, & Monachis conveniant in Eccleſia, & in Choro, ad
pſallendum, qui Canon relatus eſt *in cap. pernitioſam* 25. *q.* 2. Et eadem ratione prohibita fuerunt monaſteria duplicia, in quibus ſub eodem tecto habitarent Monachi, & Moniales: idem ſancitum fuit in Nicena Synodo 2. *cap.* 20. & in Novellâ 123. *de Sanctiſſimis Epiſcopis can.* 36. §. *in omnibus autem*, & *in l. Græca, nunc inſerta Codici Juſtinianeo in l. ſanctiſſimarum* 44. *de Epiſcop. & Clerici.* & in Novella 133. *can.* 3. §. *non ingredientur.* 2

Ex quibus ſatis conſtat, monaſteria duplicia virorum, & mulierum conſtrui non poſſe, quia id ſcandalum multis efficitur, *ex capitulo diffinimus cum ſeq.* 18. *q.* 2. ubi præſertim habetur per conſtit. S. Baſilii, quod Monachis cum Monialibus habitare non licet, neque 3
Monachus pernoctare, ſeu cubare poteſt in Monialium monaſterio, neque ſingulariter cum Monacha convivari: incauta enim, & inconſulta familiaritas mulie- 4
rum & Clericorum ſuſpecta, & periculoſa eſt, *ex cap. pervenit* 18. *q.* 2. Unde hac de cauſa legitur Templum ſuperſtitioſum Veſtæ, & Virginum apud Ethnicos non fuiſſe conſecratum, ne illuc Senatus accederet, ita refert Petr. Greg. *lib.* 7. *cap.* 17. *Syntag. Jur. n.* 15.

QUÆSITUM IV.

Utrum monaſteria Monialium ſint ſubjecta juribus Parochiæ, in qua condita ſunt teneantur, que à Parocho Sacramenta ſuſcipere?

SUMMARIUM.

1 *Eccleſiæ omnes, Parochiæ, & monaſteria, aliaque loca pia, & religioſa, conſtituta ſunt de jure communi ſub poteſtate Epiſcopi, in cujus diæceſi ſunt ſita.*

2 *Monaſteria monialium de jure communi ſunt Parocho ſubjecta, ſecus jure exemptionis, & conſuetudinis uſu præſcripta.*

3 *Moniales omnes Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium, aliiſque Prælatis exemptis, imo etiam Epiſcopo ſubjectæ non ſubduntur Parocho, nec ejus juribus.*

SUppono Eccleſias omnes, & Parochias, monaſteria Hoſpitalia, & omnia loca pia, ac religioſa, conſtituta eſſe ſub poteſtate Epiſcopi, in cujus Diœceſi ſita ſunt, *ex cap. regen.* 10. *quæſt.* 1. ac per conſequens omnia monaſteria Monialium, quoad ſacramentorum ſuſceptionem, aliorumque jurium Parochialium, ſubdita erunt Parochis, in quorum Parochiis condita ſunt: tanquam Epiſcoporum Vicariis, ſeu Locumtenentibus. 1

Ideo Panormit. *in cap. dilectus, de ſtat. Monach. n.* 17. docet, Cœnobia Monialium eſſe communi jure Parocho ſubjecta, ſicut olim Monachorum omnium Cœnobia ſubjiciebantur Epiſcopo, in cujus Diœceſi erant conſtituta, ut diximus. Verum hæc procedunt, quatenus ex aliqua, conſuetudine uſu recepta, & præſcripta, vel privilegia exemptionis, aliter non ſit determinatum, ut contingit de facto in Monialibus Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium, aliiſque Prælatis exemptis, ſubjectis: imo addit Panormit. *loc. cit.* paſſim uſu receptum eſſe, ut Epiſcopus Sanctimonialibus ſibi proxime ſubjectis Presbyterum det, qui ipſis ſacramenta ſubminiſtret, quem Capellanum appellant, idem docet Azor 1. *part. inſtit. moral. lib.* 13. *cap.* 9. *q.* 4. ac per conſequens Moniales omnes ab omni jure Parochiæ erunt hodie immunes.

DISPVTATIO XXXIV.

De ſepultura Monialium.

QUÆS. *Moniales, quo in loco, & qua pompa funerali ſint ſepeliendæ.*
II. *Mulieres incluſæ, aliæque carceratæ, quo loco ſint ſepeliendæ?*
III. *De ſepultura Tertiariarum.*
IV *Quibus expenſis ſint Moniales ſepeliendæ?*

QUÆSITUM I.

Moniales, quo in loco, & qua pompa funerali ſint ſepeliendæ.

SUMMARIUM.

1 *Sepeliri debent Moniales in proprio monaſterio, & numero 3.*
2 *Laicorum corpora, tam virorum, quam mulierum non debent tumulari in ſepulchro Monialium.*
4 *Moniales ſi moriantur extra monaſterium, quo loco ſint ſepeliendæ.*
5 *Moniales, qua cæremonia, & pompa funerali ſint ſepeliendæ?*
6 *Vallis Umbroſæ Moniales, quo ritu tumulentur?*

1 MONIALES morientes, tam dominæ, quam ſervientes, quæ profeſſæ fuerint, debent in propriis monaſteriis ſepeliri, non tamen extra clauſtra, ut etiam habetur in regula pro Abbatiſſis, & Monialibus incluſis S. Damiani ab Innocentio IV. tradita apud Waddingum *tom. 1. Annal. ſub anno 1219. num.* 46. & non eſt prohibitum, ut Moniales ſepeliantur in earum Eccleſia exteriori, quod probat ex auctoritate ejuſdem Sacræ Congregationis Cardinal. *in una Generalis Ordinis Carmelitarum 21. Septembris* 1594. & in earum ſepulchris tumu-
2 lari non debent corpora Laicorum, etiam Mulierum nobilium, quæ in propriis teſtamentis legatum relinquentes, mandaverint ſepeliri in ſepultura Monialium; ita declaravit Sacra Congregatio Cardinalium *in una Florentina 1. Martii* 1585. *& in una Raguſina 16. Junii ejuſdem anni*, ut refert Lavorius *in variis elucubration. tit. 2. cap. 11. n. 97.*

Sed prædicta intelligenda ſunt, niſi remotæ à ſuis
4 monaſteriis Moniales decederent, & ad ea commoda aſportari nequirent, exempli gratia, ſi habita licentia curandæ infirmitatis reperirentur in balneis, vel alibi, ibique è vivis egrederentur, *cap. Religioſi, de ſepult. in 6.* in quo caſu ſepeliendæ eſſent in monaſterio ſui Ordinis, ſi ibi adeſſet, vel in Eccleſia Parochiali ipſius loci: ita Dominicus in figuratione caſus *d. cap. Religioſi*, ubi teſtatur, hanc eſſe communem opinionem Doctorum. Si petas cui acquirantur Monialis extra clauſtra decedentis bona? Reſpondeo, hoc dubium tangi in una Civitatis Caſtelli ſupplementi legitimæ 30. Aprilis 1632 coram Pirovano, quæ erit in fine Operis. Idem dicendum eſt de omnibus Monialibus, aliiſque fœminis ſub habitu Eccleſiaſtico degentibus, præter Mulieres incluſas, & Pinzocharas, ſeu Tertiarias, de quibus *in ſequentibus quæſitis*.

5 Si in alio monaſterio ſit conſuetudo, ut in die obitus alicujus Monialis, ad eam ſepeliendam celebretur Miſſa cantata in Clauſtro, Choro, vel aliqua Capella dictarum Monialium illis præſentibus, ſi talis conſuetudo competat monaſterio ab immemorabili, & non fuerit ſublata poſt publicationem Concilii, vel aliquod Breve particulare, ſervanda eſt, per Novarium *in ſumm. Bullar. verb. Clauſura ſuper Bullam Gregor. XIII. numero 3.* ubi citat Rotam in una Maceraten. coram Penia, & Hieron. Venero *in exam Epiſc. lib. 6. cap. 22. numero 4.* movet dubium: quomodo in monaſteriis ubi non eſt dicta conſuetudo, Moniales ſint ſepeliendæ, & quis numerus clericorum & miniſtrorum debet intrare ad eaſdem ſepeliendas? & reſpondit ex deciſione Sacræ Congregat. Card. quod corpus defunctarum debet poni in Choro, vel in Capitulo, vel in Capella publica, & ſi fuerit manè, Sacerdos in Eccleſia celebret Miſſam de *Requiem*, & Officium Defunctorum; ſi fuerit Veſpere, Sacerdos indutus cappa dicat in Eccleſia officia pro defunctis, & poſtea proceſſionaliter, cum Cruce, & duobus luminaribus, comitatus à ſex vel octo clericis, cum hominibus, qui habent officium ſepeliendi mortuos intret Clauſtra Monialium, & ſic præcedentibus Monialibus cum ſua Cruce, & ſequentibus Sacerdotes (cum dictis Clericis) omnes ſimul accedant ad locum, ubi adeſt corpus Monialis defunctæ, & illud portent ad ſepulturam, ubi erit Altare præparatum, factaque benedictione ſepulturæ, & incenſato corpore aſperſo aqua benedicta, omnes cantantes Reſponſorium, defuncta ſepeliatur, & cooperto ſepulchro, omnes ſimul proceſſionaliter revertantur ad portam monaſterii, & ſubdit:

Supradicti Clerici intrantes ad ſepeliendam defunctam Monialem debent has habere qualitates, nempe eſſe bonæ vitæ, & famæ, & ætate matura, & electio clericorum, tam in numero, quam in perſona relinquitur arbitrio Epiſcopi, vel Superioris monaſterii, quia certa regula dari non poteſt, prout determinavit Rota in una Seguntina coram Litta, apud Navarr. *loc. cit.*

Moniales meæ Congreg. Vallis Umbroſæ, quando è vivis decedunt, earum corpora ad exteriorem Eccle- 6
ſiam deferuntur à Monachis proceſſionaliter, ibique proprio habitu jam decenterque ornata floribus, aliiſque ſignis indicantibus Virginitatem, manu dextra tenent Crucifixum, ſiniſtra Regulam Sanctiſſimi Patriarchæ noſtri Benedicti, decantatur à dictis Monachis Officium Mortuorum, & ſi in mane Miſſa pro defunctis, deinde ſolita pompa funerali, & cæremonia, qua utuntur Monachi ſub Regula Sancti Benedicti militantes, deſcripta in Breviario monaſtico, & terminato Officio Exequiarum, à Monachis in ſepulchro in dicta Eccleſia exteriori exiſtenti, tumulantur.

QUÆSITUM II.

Mulieres incluſæ, aliàs carceratæ, ubi ſint ſepeliendæ?

SUMMARIUM.

1 *Mulieres incluſæ ſepeliebantur in Parochia, intra quam earum Cellula conſiſtebat.*

OLim fuerunt aliquæ Mulieres, quæ ſe recludi fa- 1
ciebant in certa domo, ſeu cellula, ut perfectum Domino famulatum præſtarent, & per quandam feneſtram à tranſeuntibus eleemoſynam recipiebant: tales Mulieres decedentes ſepeliebantur in Parochia, intra quam domus illa, ſeu cellula aderat: quaſi vellent ibi domicilium habere in quo continue reſiderent; *ex cap. cum quis, de ſepult.* & Lavor. *cit. num.* 98. An autem hodie hujuſmodi Mulieres, ſic recluſæ in Dei Eccleſia poſt tot laudabiles Conſtitutiones Summorum Pontificum perfectam clauſuram cernentes, reperiantur, ignoro.

QUÆSIT.

QUÆSITUM III.
De Sepultura Tertiariarum.

SUMMARIUM.

1 *Tertiarii Ordinis S. Franciſci ex decreto Concilii Lateranen. quo in loco jam ſepeliantur?*

2 *Tertiarii omnes utriuſque ſexus decedentes ſine electione ſepulturæ, ubi hodie ſint ſepeliendi ex decreto Sacræ Congregat.*

1 TErtiarii Ordinis S. Franciſci, Continentes, ſeu de Pœnitentia, aut Mantellatæ nuncupati habitantes in propriis domibus, poſſunt in quacunque Eccleſia, etiam aliorum ordinum ſepulturam eligere, ex Conc. Lateranen *ſeſſ.* 11. quod ſi decedant, non electa ſepultura, ſepeliuntur in Parochia, ſeu in ſepulchro ſuorum Majorum, quia non ſunt profeſſi, & non deſinunt per conſequens eſſe Parochiani *cap. ut Privilegia*, §. *de Confratribus, de Privileg.*

2 At Sacra Congreg. Card. *die* 22. *Maji*, & 23. *Novembr.* 1582. Epiſcopo Geruden. & 1567. Epiſcopo Siracuſano, & Ceſenaten. ſtatuit, quod Tertiarii, & Tertiariæ domi habitantes non ſepeliantur in Eccleſiis Regularium, niſi ibi elegerint ſepulturam, etiam quod habitum geſtent, & mercedem relinquant fratribus, niſi eorum voluntatem declaraverint, alias ſepeliendi ſunt ubi de jure debebant ſepeliri abſque habitu: pro qua re noviſſime extat ſequens decretum.

CUM inter Fratres Reformatos Ordinis Minoris Obſervantiæ S. Franciſci, necnon pro tempore exiſtentem Archipresbyterum, ſeu Parochum Luci Fiani Nepeſin. Diœceſis in ſepeliendis ejusdem Ordinis Tertiariis, diverſæ, ut plurimum orirentur controverſiæ; ſupplicatum fuit nomine Patris Cuſtodis eorum Fratrum Provinciæ Romanæ, ab hanc Sacra Congregatione Cardinalium negotiis Regularium Præpoſitorum infraſcriptas reſolvi petitiones.

I. An Tertiariorum ſui Ordinis cadavera in Eccleſiis pariter ſuæ Religionis ſint ſepelienda?

II. An iisdem etiam Eccleſiis ſepelienda ſunt cadavera eorum, qui dicti Ordinis habitu induti, ex hac vita migrarunt?

III. Num & illi, qui coram teſtibus duntaxat, licet abſque ſcriptura in iisdem Eccleſiis ſepulturam ſibi elegerint, ibidem ſint ſepeliendi?

IV. An tam ſupradictorum, quam aliorum quorumcunque cadavera in alterius Parochia exiſtentia, & in Eccleſiis eorundem Fratrum ſepelienda, prius ad Eccleſiam Parochialem ad benedictionem, ac ultimum vale à Parocho recipiendum deferri debeant. Num vero ab ædibus defunctorum ad dictas Fratrum Eccleſias recto tramite ſint transportanda.

Illuſtriſſimi ejusdem Sacræ Congregationis Patres Illuſtriſſimo de Ara cæli referente, Patribuſque auditis, reſponderunt in hanc, qui ſequitur, modum?

Ad primum, Tertiarios hujusmodi, ſi qualitatibus in Bulla Felic. recor. Leonis Papæ X. præſcriptis ſint prædi- ti, videlicet, ſi viri collegialiter, aut clauſtraliter vivant: Mulieres vero virginalem, vel cœlibem, aut caſtam vidualem ſub expreſſo voto, & Tertiariorum habitu vitam ducant, poſſe, & debere, etiam invito, ac minime requiſito Parocho, in ſupradictis Fratrum Eccleſiis ſepelire, ſecus Parocho, in ſupradictis Fratrum Eccleſiis ſepeliri, ſecus vero, ſi ſupradictis qualitatibus careant, ac niſi ſubſequentis ſecundi capitis diſpoſitione comprehendantur.

Ad ſecundum, ſi conditiones in Bulla aurea fel. rec. Pii Papæ IV. contentas in ipſis adimpletas eſſe conſtiterit, videlicet, quod à Guardiano Domus loci, in quo tales decedere contigerit, aut ab alio ſuperiore, vel ab altero, cui id Superior committendum duxerit, habitum receperint ac prædicti Guardinus, vel alius Superior habitum hujusmodi recipientes, præmonuerit, eorum cadavera propter habitus conceſſionem, ac receptionem penes ipſos Fratres, quorum habitum geſtant, eſſe ſepelienda, eo caſu cum habitu Religionis decedentes in Eccleſiis pariter ejusdem Religionis Eccleſiaſticæ ſepulturæ eſſe tradendos.

Ad tertium; in ſupradictis Eccleſiis eſſe ſepeliendos, ſine præjudicio tamen jurium Parochialium.

Ad quartum, cadavera hujusmodi ad prædictorum Fratrum Eccleſias recto tramite deferre poſſe, ab iisdem tamen Fratribus monendum eſſe prius, & requirendum, ac expectandum proprium defunctorum Parochum, quo requiſito, expreſſe venire recuſante, licere iisdem Fratribus, etiam ipſo invito, ſupradicta cadavera ad easdem Eccleſias transportare. Romæ xj. Menſis Decembris 1615. *Ant. Mar. Card. Gallus.*

locus † Sigilli. V. Theatin. Secr.

Hanc declarationem, ut *ſuperius* recenſitam, refert Lavorius *loc. cit. tit.* 2. *cap.* 11. *n.* 102.

QUÆSITUM IV.
Quibus expenſis ſint Moniales ſepeliendæ?

SUMMARIUM.

1 *Moniales expenſis proprii Monaſterii ſunt ſepeliendæ.*

CUM regulares profeſſi ſepeliantur expenſis Monaſterii, & ſi extra Monaſterium decedant, ut habetur *cap. unic. de cleric. ægrotant. cap. Religioſi, de ſepult. lib.* 6. ita etiam Moniales profeſſæ, quæ in re tam pia, & juſta, & favorabili ſub nomine regularium veniunt, ut ſæpius diximus; quod & praxis hodierna obſervat. 1

ADDITIO AD QUÆSTIONEM X. Diſput. VIII.

Statutum excluſivum fœminarum à ſucceſſione an liget etiam fœminas forenſes?

SUMMARIUM.

1 *Fœmina forenſis comprehenditur in ſtatuto excludente fœminas à ſucceſſione, quando bona ſunt ſita in territorio ſtatuentium.*

2 *In judicando ratio attendi debet.*

3 *Statuentes prohibere poſſunt, ne forenſis acquirat bona in eorum territorio. Amplia, ut tale ſtatutum habeat locum, etiam in hæredis inſtitutione: & in Clerico, & n.* 4. *&* 5.

6 *Statutum infligens pœnam delinquentibus, ligat forenſes.*

7 *Statuta excludentia forenſes à ſucceſſione, etiam ſecundum jus commune, ſunt valida.*

8 *Statutum ubi deficit, attendendum eſt jus commune.*

9 *Romæ jus commune, id eſt civile, pendet ab auctoritate Papæ.*

10 *In Italia Duces jura Imperii habentes, tantam poteſtatem in ſuo Ducatu habent, quantam Imperator in toto Imperio.*

11 *Statuta Urbis dicuntur Papalia, & ligant perſonas, & bona Clericorum.*

12 *Statutum poteſt ſecum beneficium impartiri forenſibus, reſpectu rerum ſitarum in ſuo territorio.*

13 *Ducum eſt contendere de poteſtate, ubi conſtat de expreſſa voluntate.*

14 *Statutum confirmatum à Papa, comprehendit etiam Clericos.*

15 *Statutum excludens fœminas à ſucceſſione, habet cauſa finali conſervationem agnationis.*

16. *Agnati dicuntur ex ſanguinis conjunctione.*

17 *Principis intereſt ſuos cives eſſe locupletes.*

18 *Principis utilitas maximè verſatur in repletione Civitatum.*

19 *Statutum excludens fœminas forenſes à ſucceſſione, eſt favorabile.*
20 *Defunctus præſumitur voluiſſe decedere teſtatus juxta ſtatutum loci, in quo bona ſunt ſita, & num. 25.*
21 *Declaratur deciſio Rotæ* 295. num. 3. p. 1. diverſor. & num. 24.
22 *Bartoli diſtinctio in materia ſtatutorum in perſonam, & in rem, eſt communiter reprobata.*
23 *Diſpoſitio ceſſat, ceſſante ſuppoſito, ſuper quo fit.*
26 *Subjectio contrahitur, etiam ex incolatu.*
27 *Sententia lata in materia filiationis parentela, &c. prodeſt, vel obeſt aliis, & facit jus reſpectu omnium.*
28 *Forum ſortiri, & ſtatutis ligari, à pari procedunt.*
29 *Statutum non porrigit vires ſuas extra territorium.*
30 *Hæreditas ſine bonis eſſe poteſt.*
31 *Accidens non mutat ſubſtantiam rei.*
32 *Hæredibus in pluribus bonis exiſtentibus in territoriis diverſis, competit actio petitionis hæreditatis, & alia remedia, ſicuti hæredi inſtituto ex teſtamento in uno loco.*
33 *Poteſtas ſtatuendi inter ſubditos, non limitatur territorio.*
34 *Statuta patria illius, qui vocatur ab inteſtato, & loci ubi ſita ſunt bona, ſi ambo fœminas excludunt, ſunt conjungenda ad fœminarum excluſionem, & n. 40 Contrarium n. 35.*
36 *Juriſdictio non poteſt ſtare in abſtracto ſine territorio, reſpectu cauſæ materialis.*
37 *Materia ſublata, tollitur materiatum.*
38 *Singula, quæ non proſunt, in quo caſu ſimul juncta juvent.*
39 *Singularitas cumulativa, non autem obſtativa inducit conjunctionem.*
41 *Declaratur deciſio Ludoviſii* 255. *n.* 4.

1 PErtractato dicto *Quæſito X. Diſp. VIII.* nimirum,
An Moniales ſtatutis Laicorum conditis ante profeſſionem in materia ſucceſſionum ligentur: operæ
pretium eſſe duxi enucleare, An fœminæ forenſes per
ſtatutum excluſivum fœminarum ob maſculos, excludantur à ſucceſſionibus? Quod quidem quæſitum à
Typographo caſu omiſſum, hic appendicis loco appono, ut præclariſſimi Juriſconſulti, cui plurimum
me debere fateor, doctus, hic labor publici utilitati
lucem aſpiciat.

Pro clariori igitur materiæ intelligentia ſunt plures
caſus conſiderandi.

Primus eſt, quando agitur de bonis ſitis in territorio
ſtatuti excluſivi, & fœmina exludenda eſt forenſis,
contineri forenſes hujuſmodi ſtatuto, DD. fere unanimiter ſentiunt, vel eſt magis communis opinio
Odd. *conſ.* 59. *numer.* 26. teſtans ita judicatum in Rota Florentina Theſ. *deciſ.* 106. *num.* 5. referens ita judicatum in Senatu Pedemontano Cæval. *commun. contra commun. quæſt.* 724. *num.* 1. *& ſeqq.* Surd. *conſ.* 143.
num. 18. Gaſp. Theſaur. *q.* 4. *numer.* 3. 12. *&* 13. *lib.* 1.
Alba *conſil.* 50. *num.* 5. Cephal. *conſil.* 307. *numer.* 75.
& 76. Mangil. *de imput. quæſt.* 81. *num.* 73. *& ſequen.*
Contrariam ſententiam amplexa eſt ſacra Rota Romana *dec.* 118. *verſ. attamen*; Andreas apud Fenzonium *ſupr. Stat. Urb.* ubi alias citat deciſiones concordantes. Tametſi autem ſit multum deferendum auctoritati iſtius ſupremi Tribunalis, cui omnino meam
opinionem humillime ſubjicio, attamen diſputandi
gratia, liceat ponderare rationes allatas illius concluſionis, cum ratio in judicando ſit attendenda. Ni-
2 colaus Gizzarellius *deciſ.* 1. *num.* 18. 19. Cagnol. *ad rubr. num.* 26. *ff. de reg. jur.* Duæ rationes in deciſione videntur conſideratæ, videlicet defectus poteſtatis, & defectus voluntatis. Quoad poteſtatem ſtatuentium, licet videatur quod exteri abſolute ſumpti,
non ſint ſubjecti ſtatuto alterius loci: nihilominus
ſumpti reſpective ad territorium ſtatuto ſubjectum,
ſubditi ſunt, indubitati juris eſt, quod poſſit ſtatuere 3
prohibere, ne forenſes acquirant bona in ſuo territorio. Cephal. *conſ.* 53. *numer.* 7. Fab. Turetta *conſ.* 17.
num. 1. *lib.* 1. 4

Hoc ſtatutum favorabile reputatur, & extendendum. Unde cenſetur prohibita hæredis inſtitutio de
perſona forenſi, Cephal. *ubi num.* 11. 12. 13. Turell. *ibi
num.* 4. In tantum ut Clericus tali ſtatuto compre-
hendatur, Nevizan. *conſ.* 39. *num.* 14. Non conſide- 5
ratur perſona forenſis, neque Clerici, ſed in effectu
prohibitio eſt realis, proinde ad Clericos porrigitur,
Cæphal. *d. conſ.* 53. *num.* 44. *&* 45. propter ſubjectum,
de quo ſtatutum diſponit, videtur habere poteſtatem,
Emin. Tuſc. *in verb. ſtatutum concluſ.* 544. *num.* 8. *&*
24. conſequenter ſecundum quid forenſis eſt ſtatuto 6
ſubjectus, ut refert, & ſequitur Maſcard. *de ſtat. concluſ.* 6. *num.* 47. *ad* 50. & latius *num.* 180. *& n.* 203.
ſtatutum pœnam delinquentibus infligens forenſes ligat, Bald. *conſ.* 238. *num.* 4. *lib.* 2. ſtatutum etiam
ſancire valet, ne forenſis ſuccedat, etiam ſecundum
jus commune, ut cautum eſt in Hiſpaniis, & Galliis, 7
Theſaur. *q.* 4. *num.* 14. *lib.* 2. Alba *conſ.* 218. *num.* 20.
ergo eſt ſubditus. 8

Rurſus advertendum eſt, quod deficiente ſtatuto in
materia ſucceſſionis attendendum eſſe jus commune
indubitati juris eſt: ut in puncto fuit deciſum per Sac.
Rot. *d. dec.* 108. *in princ.* Verum Romæ jus commu-
ne, id eſt civile pendet ab auctoritate Papæ, in quem 9
omnis poteſtas in ſtatu temporali fuit translata per
Conſtantinum, Burſatt. *conſ.* 124. *per tot. lib.* 2. Joan.
Baptiſta Fenzon. *in ſtat. verb. ad rubr. incipit ſtatutorum
Almæ Urbis num.* 32. 32. & adhuc talis omnimoda poteſtas eſt acquiſita ex præſcriptione 800. annorum, &
amplius *ibi num.* 34. In aliis autem Terris Italiæ ſub-
jectis Principibus ſæcularibus, jus civile pendet ab 10
auctoritate Ducum in illis dominantium, qui jura
Imperii habent, & tantam poteſtatem in ſuo Ducatu, quantum Imperator in toto Imperio tenet, Monach. *conſ.* 1. *numero* 159. *&* 168. Surd. *conſ.* 210 *num.* 22.
23 Quapropter confitendum eſt quod forenſes cum
debeant ſuccedere, & conſequi hæreditates ſecundum jus civile ſubjecti ſint prædictis Principibus, quorum legibus ligantur. Statuta autem condita ſub talibus Principibus, ſi confirmata ſint ab illis non in
forma communi, ſed in forma ſpecifica, ſortiuntur
denominationem, & poteſtatem ab ipſis Principibus;
ſic ſtatuta Urbis Papalia dicuntur ſtatuta, & verè talia 11
ſunt, idem Fenzon. *ibi* latiſſimè *num* 37. *cum ſeqq.* adeo ut ligent perſonas, & bona Clericorum *ib. num.* 54.
& ſeqq. & ratio eſt, quia ſubnituntur auctoritate Papæ *ibi num.* 58. Hic conſequens eſt, ut ſtatuta excluſiva fœminarum habeant poteſtatem, etiam contra forenſes, qui vere ſubditi ſunt juri civili, & qui dominantur huic juri, & hæc nova, & indubitata ratio
ponit gladium ad radicem circa defectum poteſtatis in
ſtatutis hujuſmodi.

Præterea non eſt dubitandum, quin ſtatutum poſ- 12
ſit ſuum beneficium forenſibus dare reſpectu rerum
ſitarum in ſuo territorio, Alex. *conſ.* 111. *n.* 5. *lib.* 7. La-
pus *Alleg.* 101. & durum eſt contendere de poteſtate, 13
ubi conſtat de expreſſa voluntate. Alex. *conſ.* 128. *n.* 6.
lib. 1. Pereg. *conſ.* 90. *n.* 17.

Unde hæc ratio parum ſtringit, & ad praxim reduci
nequit, ubi Princeps quid in contrarium velit obſervari
in ſuo territorio ubi res ſitæ ſunt.

Ad rationem igitur aliam deveniamus videlicet ad
defectum voluntatis. Imprimis eſt advertendum hujuſmodi ſtatuta fœminarum excluſiva, minime loqui
de quali-

de qualitate perſonarum, ſed ſolum fœminas excludit ob exiſtentiam maſculorum: cum igitur generaliter, & indiſtincte loquatur de forenſibus, & civilibus, pariformiter ſunt intelligenda, adeo ut etiam
14 Clerici contineantur in ſtatuto confirmato à Papa, Fenzon. *ad rubr. numer. 67. cum plur. ſeqq.* ubi latiſſime. Secundo dicendum communi omnium ſuffragio cenſeri cauſam finalem hujuſmodi ſtatuti eſſe, ut agnatio conſervetur. Burſat. *conſ. 93 numer.* 8. Corn.
15 *conſ.* 305. *num.* 5. *lib.* 4. Soc. jun. *conſ.* 1. *num.* 38. *lib.* 1. Alex. Raudenſ. *reſp* 4. *num.* 40. & 78. id autem reſpicit tam Cives, quam advenas, qui tali nomine ex ſanguinis conjunctione continentur. Menoch. *conſ.* 106.
16 *num.* 138. Alex Raud. *de analogis cap.* 6. *num.* 13. *lib.* 1. Nulla ratio differentiæ inter forenſes, & Cives aſſignari poteſt, & cum poſſet, nec lex eſſet diſtinguenda ſecundum opinionem aliquorum Doctorum. Fenzon. *ubi ſupra num.* 69.

Si dicatur duplex Principis ſtatuentis intereſſe conſiderari poſſe, unum, ne divitiæ patiantur diminutio-
17 nem, ubi forenſes ſuccedant, aliud ut provideat civibus, quos eſſe locupletes Principis intereſt, ut ſic poſſint ſolvere onera, & ſuis divitiis Civitatem illuſtrare *leg. cum ratio, ff. de bonis damnatorum*, Gaſpar. *d. quæſt.* 4. *num.* 12. Unica ratione reſpondeo, quod argumentum procederet, ſi ageretur de excludendis fœminis civibus ob maſculos forenſes, ſed nos ſupponimus fœminas eſſe forenſes, & ſic parum refert, utrum fœmina, vel maſculus ſuccedat, quilibet enim divitias foris extrahere poterit: quinimo Principis intereſt, ut maſculi fœminas forenſes excludant cum facilius maſculi transferant domicilium in exteras regio-
18 nes, qui ita alliciuntur ad replendas Civitates, in quo maxima Principis vertitur utilitas. Gaſp. Theſaur. *d. quæſt.* 4. *num.* 14. ſaltem hoc pendet à futuro eventu: intereſt adhuc totius Reipublicæ Chriſtianæ, ut agnationes conſerventur eadem ratione, qua intereſt uniuſcujuſque Principis; ſumpto argumento de parte ad totum. Rot *in recent. dec.* 174. *num.* 5. *part.* 1. de quo generali intereſſe præſumitur Princeps Chriſtianus habere rationem, ceſſante præſertim proprio, prout contingit, quando verſamur inter foren-
19 ſes.

Tertio hujuſmodi ſtatutum eſt favorabile, & ſic latè interpretandum, cum ſublato jure Juſtinianeo quaſi à poſtliminio revocet jus divinum, & antiquum duodecim tabularum, Rot. *d. deciſ.* 177. *num.* 8.

Secundus principalis caſus eſt, quod in proximo pro-
20 poſito caſu adhuc defunctus de cujus hæreditate agitur, eſt civis, vel incola, & quia præſumitur defunctus voluiſſe decedere teſtatum juxta ſtatutum loci fœminæ cenſentur excluſæ. Puteus *dec.* 31. *n.* 9. *& per tot.* latiſſime *lib.* 2. Alex. *conſ.* 19. *numer.* 8. *lib.* ... Gozadin. *conſ.* 49. *num.* 13. 18. & Gaſp. Theſau. *d. quæſt.* 4. *n.* 23. Surd. *conſ.* 553. *n.* 20.
12 Non obſtat Rot. *diverſ. dec.* 295. *num.* 3. *par.* 1. ubi vult, quod fœmina non excludatur, quia mens ſtatuentium non eſt ſtatuere in commodum illorum, quibus incommodum & damnum præſtare non poſſunt, ad quam rationem comprobandam citat Nattam. *conſ.* 148. *num.* 1. quia ibi perfunctorie Rota loquitur, & Natt. *in loco citato* concludit in contrarium in materia ſucceſſionis ab inteſtato, ex quo in tali materia agitur de re ſuppoſita ſtatuentibus, & ut *ibi verſ. ſed in caſu noſtro* proinde dicit, quod poteſt ſtatutum afficere res ſitas in ſuo territorio quomodocunque vult *ibi numero* 2. ratio allata per Rotam procedit, quando ſtatuta loquuntur ſolum de perſonis, ut puta ſi ſtatutum diſponat quod Villa teneatur emendare damnum, quod ſtatutum non prodeſt forenſibus, ut in principio explicat *ibi n.* 1. Natt. Alexand. *conſ.* 100. *n.* 2. *lib.* 3. citatus *in dec.* ſimpliciter videtur dicere totum contrarium ejus, ad quod allegatur, nam aſſerit maritum debere ſentire commodum ſtatutorum, quia ſolvebat onera, ut *ibi num.* 2. *verſ. tertio cum in Civitate* & ſic quoniam ille eſt incola, ſubit onera, debet gaudere beneficio ſtatuti.

Idem Alexand. *conſ.* 44. *num.* 5. *lib.* 5. citatur ubi te- 22
nuit, quod non ſit habenda ratio perſonæ, cui ſucceditur, ſed doctrina Alexand. eſt falſa, & contrarium firmavit *in conſ.* 19. *num* 78. *lib.* 6. *ſupra allegato*: fundatur ſiquidem in diſtinctione Barr. nempe, an ſtatutum loquatur in perſonam, vel in rem: quæ quidem diſtinctio eſt reprobata, Socin. jun. *conſ.* 23. *numer.* 13. *lib.* 3. Rot. *in recent. d. dec.* 177. *num.* 13. & 22. *& cum ſeqq. part.* 4.

Suppoſita vera dicta diſtinctione, ſentit Alexand. quod quia in ſuo caſu ſtatutum loquebatur in perſonam, requirebatur ſubjectio ſuccedentis, & non ſufficiebat ſubjectio defuncti, & quidem bene ſentiebat, quandoquidem ſtatutum requirebat ſuccedentem, quem non poterat ligare, cum eſſet forenſis, & non ſubditus; corruit opinio Alexand. ſublata diſtinctione, ceſſat enim diſpoſitio, ſuppoſito ſuper qua fit ceſſante 23
in puncto Rotæ *d. deciſ.* 177. *n.* 10. citatur adhuc Pariſ. *conſ.* 12. *num.* 26. *lib.* 3. hic loquitur dubitative, & non figit pedem, ut declarat *num.* 44. præterea ſupponit diſtinctionem Bart. veram, & quod lex Hiſpaniæ loquatur in perſonam *ibi num.* 28. citatur Ruin. *conſil.* 48. *n.* 4. *lib.* 3. iſte etiam ſe fundavit in diſtinctione Bart. & ait requiri ſubjectionem ſuccedentis, quando ſtatutum loquitur in perſonam, ſecus ſi loqueretur in rem: citatur Soc. jun. *conſ.* 25. *n.* 13. *verſ. præterea lib.* 3 qui *in d. verſ.* refert opin. Corn. aſſerentis, quod forenſis maſculus non dicitur vocatus ad excluſionem fœminæ ſecundum opinionem Ruini, & hoc non facit ad propoſitam concluſionem.

Secundo Rota non affirmat eſſe veram hujuſmodi 24
concluſionem, & illam evitat aſſerendo in caſu propoſito, quod defunctus de cujus hæreditate agebatur, non erat ſubditus ſtatuto, ut *ibi n.* 15. *verſ. & quod in caſu Putei.* Ulterius in dicta deciſione nihil fuit determinatum, & fuit dilata reſolutio: deinde *in deciſione* 304. *num.* 8. *eodem libro* fuit apertius excluſus caſus deciſus in dicta deciſione Putei.

Tertio non obſtat, quod excludens, & excluſa ſint forenſes, & ſufficit, quod defunctus de cujus hæredita- 25
te agitur ſit ſubditus, quia præſumitur voluiſſe decedere ſecundum ſtatuta loci, in quo bona ſita ſunt, ut docet Put. *deciſ.* 31. *num.* 9. ſicuti *ſupra* retuli, qua ratione ſtante, non refert, an ſtatuta ligent, vel non forenſes.

Quarto cum ſit indubitata juris concluſio ſtatutum de ſucceſſionibus ligare forenſes in bonis ſitis in territorio ſtatuentium, ut firmavi in reſolutione primi caſus, ſequitur, quod ſubjectio perſonarum, quæ ſuccedere debent, non exigatur.

Non ſubſiſtit allegare dictam deciſionem Putei fuiſſe Votum particularis Auditoris, & ab eo receſſum in aliis deciſionibus, ut ait Rot. coram Greg. XV. *deciſ.* 255. *in fin.* Cratian. *diſceptationum forenſ. c.* 431. *num.* 29. quia ex deductis in ſecundo fundamento conſtat de contrario, cum ex diverſitate caſus fuerit evitata deciſio, & non fuit eliſa, quinimo tacite videtur approbata de mente Rotæ *in deciſionibus* 295. & 304. *num.* 8.

Præterea ſtante ſubjectione defuncti, de cujus hære- 26
ditate agitur, quæ ſubjectio etiam ex incolatu contrahitur Pariſ. *conſ.* 12 *num.* 20. *lib.* 3. Burſat. *conſ.* 8. *n.* 36. ſequitur, quod omnes agnati illius, qui ad hæreditatem aſpirare poſſunt, ſint etiam ſubjecti, quoad jus agnationis, & familiæ, ſententia proculdubio lata in mate- 27
ria filiationis parentelæ ſucceſſionis prodeſt, vel obeſt aliis, & facit jus reſpectu omnium. Pereg. *de fidei-*

fideicomm. ar. 53. *num.* 44. & 48. Cott. *in tract. juris, & facti ſcientia centuria* 1. *diſtinct.* 64. ſic forenſis agnatus ſententia ligatur: Ergo eſt ſubditus ſtatuenti, cum à pari procedit ſortiri forum, & ſtatutis ligari. Peregr. *conſ.* 90. *num.* 8. Natt. *conſ.* 146. *n.* 8. 20. Camillus
28 Borell. *conſ.* 58. *n.* 20.

Tertius eſt caſus, quando agitur de bonis ſitis in territorio extero, & ſtatutum patriæ ab inteſtato ſuccedentium eſt fœminarum incluſivum. In hac quæſtione maxima inter ſcribentes vertitur controverſia, ſed crebriori calculo DD. videtur firmatum, quod ſtatutum non porrigat vires extra territorium Gaſp. Theſ. *qu.* 5 *n.* 4. Beltram. *ad Greg. XV. deciſ.* 255. *num.* 7. Rota *dicta*
29 *dec.* 108. *verſ. nec ſuffragatur id*, ubi videntur exploſæ omnes rationes allatæ pro contraria ſententia, quod inprimis magis particulariter fecit Alex. *conſ.* 128. *n.* 2. 3. 4. *lib.* 1.

Verum ego conſidero quod ſtatutum minime de bonis principaliter diſponit, in quo ſtat ratio prædictæ concluſionis Rota *dicta deciſione* 177. *num.* 22. quoniam hæreditas ſine bonis eſſe poteſt, *l. hæreditatis ap-*
30 *pellatio ff. de verborum ſignificatione*, & *ibi* DD. acceſſorie & accidentaliter bona ſtant in hæreditate, quia removeri poſſunt citra ſubjecti corruptionem, Ant. de Butr. *in cap. inter corporalia, n.* 25. *de translatione Prælatorum*, conſequenter bona exiſtentia in diverſis territoriis non poſſunt conſtituere diverſas hæreditates, cum quis eſt hæres uno loco, erit hæres ubique gentium nec alterari, ſeu dividi poteſt ex bonis ſpectantibus ad hæreditatem, quia accidens naturam ſubſtantiæ non mutat, *l. qui habet ff. de tutelis*, nec facit variare diſpoſitionem.
31 Butr. *in dicto c. inter corporalia, n.* 29. & *ibi* Abb. *n.* 17. huic hæredi competit actio petitionis hæreditatis, & alia remedia prodita ad conſequendum bona, & jura hæreditaria ubique exiſtentia, ſicuti hæredi inſtituto, & ex teſtamento in uno loco, ut optime dicit Salyc. *in l. cunctos populos n.* 14. *Cod. de ſumma Trinitate, &c.* cui non
32 videtur reſponſum, per Alex. *d. conſ.* 128. *n.* 2. *verſ. ſecundo allegabat Salyc.* dum dicit, quod in caſu teſtati hæres utitur jure communi, quod ubique militat.

Sed in caſu ſucceſſionis ab inteſtato, hæres utitur conſuetudine, ſeu ſtatuto quoniam ſaltem in caſu noſtro ſtatutum eſt jus civile, & commune, cum ſit conditum à Principe habente jura Imperii ex juribus *ſupra* citatis. Et poteſtas ſtatuendi inter ſubditos non limitatur territorio *text. in l. mercatores*, & *ibi DD. C. de commerciis, & mercat. & in l. Romanæ gentis C. de eunuchis*, Roland. à Valle *conſ.* 80. *n.* 32. *lib.* 4.

Quartus eſt caſus, quando ſtatuta patriæ eorum, qui
33 ab inteſtato vocantur, & loci ubi bona ſita ſunt, fœminas excludunt, & agitur de forenſibus, & tunc conjungenda eſſe ſtatuta ad fœminarum excluſionem, ſentiunt Alex. *conſ.* 44. *n.* 6. *lib.* 5. Soc. ſen. *conſ.* 288. *n.* 2. *verſ. & ſecundum lib.* 2. Cephal. *conſ.* 303. *n.* 43. Surd. *conſ.* 343. *n.* 20. & *conſ.* 553. *n.* 13. Bellon. jun. *conſ.* 74.
34 *n.* 100. Gaſp. Theſ. *d. qu.* 5. *n.* 50. Magil. *de imput. q.* 81. *n.* 83. & 91. contrarium tenet Sacr. Rota coram ſanctæ mem. Greg. XV. *dec.* 255. *n.* 4. & *dec.* 177. *n.* 42. & 43.

Ratio Rotalis concluſionis eſt, quod unumquodque ſtatutum de per ſe prorſus inutile reputatur ex defectu poteſtatis, & voluntatis. Verum jam *ſuperius* oſtenſum fuit, unumquodque eſſe utile, vel ad minus ſunt quæſtiones ſatis dubitabiles, ergo.

Præterea ſi conſideramus naturam poteſtatis ſtatuentium, neceſſe erit ſtatuta conjungere, cum enim ſtatuentes habeant jura Imperii in eorum territoriis, non 36
poterit dari tertia poteſtas, quæ ab alio Principe dependeat, Jurisdictio non poteſt dari in abſtracto ſine terri- 37
torio, reſpectu cauſæ materialis. Natt. *conſ.* 149. *n* 19. *lib.* 1. Angelus *de acquir. poſſ. quæſt.* 1. *num.* 172. ſic remota tertia poteſtate, conſequens eſt, ut creditores ſtatutorum ſoli jurisdictionem exerceant, jus conſtituant in ſuis reſpective territoriis.

Voluntas autem eſt unienda, quia ambo ſtatuentes, fœminas excludunt, & ad hunc finem unicum tendunt, quo caſu ſingula, quæ non proſunt, ſimul juncta juvant. Gabr. *de prob. concl.* 1. *per tot.* Caball. *conſ.* 105. *n.* 25. & 38
conſ. 131. *n.* 15. confert, quod ſingularitas cumulativa, non autem obſtativa inducit conjunctionem. Farinac. 39
q. 64. *n.* 5. 6. obſtata militaſſent, ſi ſtatuta viciſſim pugnarent unum includendo, aliud excludendo fœminas, nec dicatur quod jus commune bonis ſitis in territorio vocat fœminas forenſes, quoniam illud jus civile pertinet ad ſtatuentem, & ab ejus poteſtate dependet, ſi tale jus civile volumus terminari cum territorio, deficit poteſtas vocandi fœminas forenſes, ſi volumus excedere territorium, ſtatutum patriæ, quod eſt civile, illas excludit. Unde fœminæ ſunt in omni caſu excluſæ. Prædictæ duæ concluſiones de conjunctione facienda à jure 40
civili antiquo auctoritati Imperiali ſubnixo, quo etiam ſancitum eſt, ut à ſimili liceat arguere, *l. de quibus*, & *ibi* DD. legibus; Everard. in loco à ſimili: concurrit igitur, eo tertia poteſtas, ut fiat conjunctio ſtatutorum, ergo nihil repugnat.

Concluſio Rotalis forſan procedere poſſet in ſtatutis non confirmatis ex certa ſcientia à Principibus ſupremis 41
quo caſu additur tantum robur ſtatuto Ror. *dicta deciſ.* 177. *n.* 51. ſive in ſtatutis non confirmatis, ex certa ſcientia à Principibus non habentibus Jura Imperii, tunc enim ſtatutum, ubi res ſita eſt, vim legis generalis non obtinet, & juri civili militanti eodem loco non eſt per ſtatutum patriæ ſuccedentium ab inteſtato derogatum, niſi juxta ſtatuentis poteſtatem. Hæc diſtinctio bene colligitur ex traditis per Bal. *in dict. l. univerſos populos n.* 96. *verſ. aut diſponit.*

Et ita juris eſſe cenſeo in omnibus caſibus ſalva reverentia tantorum patrum, & ſaniori, ac veriori ſententia.

Et hæc à me hactenus dicta, & dicenda, correctioni S. Matris Eccleſiæ, libenter ſubmitto, & peritiorum judicio. Ad laudem Omnipotentis Dei, & Beatiſſimæ Virginis Congregationis Vallis Umbroſæ Patronæ, ac Sanctiſſimi Patris Joannis Gualberti Abbatis ejuſdem Congregationis Inſtitutoris, & omnium Beatorum ſpirituum.

INDEX RERUM MEMORABILIUM.

Prior numerus paginam, Poſterior ſectiones margini adſcriptas notat.

A.

Abbas an teneantur ſequi conſilium Capituli, vel tantum audire. pag. 24.n.9.
Abbates, Abbatiſſæ, aliique Superiores monaſteriorũ, quas pœnas incurrant permittendo ingreſſum in monaſteria, ſub quocunque prætextu licentiarũ. 139.5.6.
Abbatibus, & Abbatiſſis prohibetur, ne quemquam intra ſepta monaſterii ingredi permittant. 155. 4.
Abbates aliqui ex Privilegio Moniales ſibi ſubditas conſecrant, etiam cum pompa ſolemni. 173. 7.
Vallis Umbroſæ Abbas General. Moniales ſibi ſubditas ab immemorabili tempore conſecrat. ibid. 8.
Abbates ſemel benedicti, ſi ad aliam Abbatiam eligantur, non ſunt iterum benedicendi. 175. 2.
Abbatiſſa debet ante menſem Epiſcopum certiorem facere de profeſſione Novitiarum, ut earum voluntatem explorare valeat; ſin autem, cenſuris compelli poterit. 10 8.
Abbatiſſa eandem licentiam largiendi concedere poteſt ſuis Monialibus, quam poteſt Abbas ſuis Monachis. 56 9.
Abbatiſſa habet adminiſtrationem ſui monaſterii adinſtar Abbatis. ibid. 10.
Abbatiſſa, & Moniales, an poſſint aliquando munus ſuis parentibus pauperibus, vel aliis benefactoribus præbere, & quanti valoris. 57. 23.
Abbatiſſæ præcipere non poſſunt ſuis Monialibus virtute Spiritus ſancti, & ſanctæ Obedientiæ, & præcipiendo, eorum mandatum non tenet. 72. 1. Limita ut ibid. 4.
Abbatiſſa habet domeſticam, & civilem poteſtatem, non autem ſpiritualem. ibid.
Abbatiſſa poteſt ſuis Monialibus præcipere, & transgredientes peccabunt juxta præcepti qualitatem. ibid. 2.
Abbatiſſa non eſt proprie Prælata. ibid. 5.
Abbatiſſa poteſt præcipere in virtute ſanctæ Obedientiæ ſibi præſtitæ. ibid. 6.
Abbatiſſa non poteſt præcipere Monialibus ſub pœna excommunicationis. ibid. 3.
Abbatiſſæ competit poteſtas civilis, & domeſtica, non ſpiritualis. 75. 11.
Abbatiſſæ leges quo modo obligent Moniales. ibid. 12.
Abbatiſſæ curare debent, ut omnes Moniales conveniant in Choro ad perſolvendas horas canonicas. 88. 1.
Abbatiſſarum diſcretioni remittitur, quomodo, & quando, & cum quibus remiſſio perſolvendi divinum officium in Choro ſit concedenda. ibid. 7.
Abbatiſſa non poteſt diſpenſare cum Moniali, ne recitet Officium divinum. ibid. 11.
Abbatiſſa propter juramentum fidelitatis domino præſtandum, quando licitè egredi poſſit è monaſterio. 126. 5.
Abbatiſſa verè eſt ſui monaſterii Superior. 143. 1.
Abbatiſſa non poteſt licentiam præbere ad ingrediendum monaſterium ſuarum Monialium. ibid. 2.
Abbatiſſæ non eſt clauſuram indicere. ibid. 3.
Abbatiſſæ poteſt delegari facultas ab Epiſcopo, vel alio Superiore concedendi licentiam ingreſſus intra clauſuram Monialiũ. ib. 4.
Abbatiſſa abſque alia licentia admittere poteſt Monialem ejuſdem Ordinis iter agentem in monaſterio. 153. 2.
Abbatiſſæ, & Sanctimoniales non poſſunt velare virginem, vel viduam. 173. 10.
Abbatiſſæ eligendæ ætas. 176 4.
Abbatiſſa eſt velut Præſidens, & vocatur Presbytera. ibid. 10.
Abbatiſſa electa impediri poteſt, ut permaneat in officio, ſi ſit ſuperba, indiſcreta, non c[illegible] immiſericors, & non ſobria. 157. 3.
Abbatiſſa electa, & non confirmata, nullam habet auctoritatem, niſi juſta ſubſit cauſa illam non confirmandi. 185. 1.
Abbatiſſa in quibus caſibus ante confirmationem adminiſtrare poſſit. ibid. 4.
Abbatiſſas benedicendi modus & forma. ibid. *per tot.*
Abbatiſſæ, quæ benedici ſolent, ſi intra annum à confirmatione benedictionis munus non ſuſcipiant, à ſuo jure cadunt. 186. 1.
Benedici non ſolent Abbatiſſæ, niſi perpetuæ, & ſi quæ aliæ ſint ſolitæ benedici. ibid. 2.
Abbatiſſæ triennales non ſunt ſolitæ benedici. ibid. 3.
Abbatiſſæ in univerſa Italia juxta conſtitutionem Gregor. XIII. in officio per triennium tantum durare debent. 188. 2. 3.
Abbatiſſa electa ultra triennium non poteſt exercere ſuum officium. ibid. 4.
Abbatiſſa completo triennio ſui officii poteſt ad breve tempus in præſidentem monaſterii, aſſumi, donec Abbatiſſa eligatur. 189.1.
Abbatiſſæ, quæ fiunt per præſentationem, & inſtitutionem, ſunt perpetuæ. ibid.
Abbatiſſa prima fundatrix Ordinis S. Claræ poteſt per viginti annos in officio continuare. ibid. 2.
Abbatiſſæ quin ſingulis annis mutari poſſint, nulla extat prohibitio. 190. 10.
Abbatiſſæ omnes etiam ordinum Militarium per triennium in officio durare debent, quo completo illud renunciare. ibid. 11.
Abbatiſſæ extra Italiam, completo triennio, iterum eligi poſſunt. ibid. 12.
Abbatiſſæ Ordinis Minorum, completo triennio, non poſſunt iterũ eligi, niſi vacent per aliud triennium. ibid. 13.
Abbatiſſæ Ordinis Prædicatorum, completo officio trienniali debent ad minus per quatuor annos vacare. ibid. 14.
Abbatiſſæ S. Claræ in Regno Portugalliæ debent per ſexennium vacare. ibid. 15.
Abbatiſſa habens dignitatem Abbatiſſatus in titulum, vel adminiſtrationem à ſummo Pontifice, poteſt renunciare. 191. 1.
Abbatiſſa non eſt verè Prælata, nec habet Juriſdictionem ad inſtar aliorum Prælatorum. ibid 2.
Abbatiſſa habet poteſtatem domeſticam ad inſtar Matrisfamilias in filios, & Magiſtratus in cives ibid. 3.
Abbatiſſæ præcepta obligant juxta qualitatem rei, quæ præcipitur. ibid. 4.
Abbatiſſa virtute domeſticæ poteſtatis poteſt impropriè appellari Prælata. ibid. 6.
Abbatiſſa non eſt capax poteſtatis Ordinis. 192. 1.
Abbatiſſa tanquam fœmina non poteſt habere ſcientiam ſpiritualem. 193. 5.
Abbatiſſa poteſt in ſententiâ aliquorum, ſuis Presbyteris præcipere, ut Moniales delinquentes excommunicent, illaſque abſolvant. 194. 2.
Abbatiſſa nullam habet facultatem circa Claves Eccleſiæ. 195. 1.
Abbatiſſæ Monialium S. Claræ de Obſervantia, quando poſſint ex privilegio Papæ diſpenſare cum ſuis Monialibus circa jejunium ſuæ Regulæ, & circa eſum Carnium, & Lacticiniorum. ibid. 2.
Abbatiſſæ S. Claræ diſpenſantes in jejuniis, & eſu Carnium, vel Lacticiniorum, an propriè dicantur diſpenſare. ibid 3.
Abbatiſſa, quando ſine cauſa poſſit irritare vota ſuarum Monialium. ibid. 5.
Abbatiſſa non poteſt ſuas Moniales publicè benedicere, ſed tantum privativè ad modum, quo parentes ſuos filios benedicunt. 196. 1. 3.
Abbatiſſa in Eccleſiis poteſt Clericos inſtituere, & Beneficia ac Capellas conferre ad inſtar Prælatorum, de conſenſu tamen ſui Capituli. ibid 1. Sed limita, ut ibid. 2.
Abbatiſſæ poſſunt habere Clericos ſæculares ſibi ſubditos. ibid. 3. Vide *Abbas*, & *Canoniſſa*.
Abbatiſſatus, & Prioriſſatus non ſunt Prælationes juriſdictionem ordinariam habentes. 176. 4.
Abbatiſſatus poſſeſſio, quando reddatur nulla. 178.
Abſolvi poſſunt Moniales, etiam enormi exceſſu per Epiſcopum. 102. 5.10.
Acceſſus ad monaſteria Monialium ſine rationabili cauſa eſt omnibus prohibitus. 157. 1.
Acceſſus ad Cœnobia Monialium Regularibus omnibus interdictus eſt. ibid. 5.
Acceſſus ad Moniales cauſa docendi ſonum cymbali vel Muſicam, eſt prohibitus. 161. 1.
Acceſſus furtivus ad monaſteria Monialium eſt peccaminoſus. 165. 3.
Accedens non mutat ſubſtantiam rei. 204. 31.
Accuſatio juridica, quas ſolemnitates requirat. 83. 22.
Actiones rerum naturalium ſicut procedunt ex potentiis naturalibus, ita humanæ ex voluntate humana. 68. 8.
Actus celebratus ſine forma non ſubſiſtit. 97. 2. Ubi verba dant formam actus, non ſervata illa forma actus eſt nullus. 176. 8.
Adminiſtratores bonorum temporalium Monialium, tam Regulares, quàm Sæculares poſſunt corrigi ab Epiſcopo, ſi circa dictam adminiſtrationem deliquerint, quoties opus fuerit. 78. 2.
Adminiſtratores bonorum temporalium Monialium, quibus rationem ſingulis annis dictorum bonorum reddere debeant. ibid. 3.
Admonitio contra impedientes Viſitatores Monialium, quæ, & quotuplex eſſe debeat. 85. 5.
Adultero eruitur oculus. 60. 3.
Agnati dicuntur ex ſanguinis conjunctione. 194. 16.
Alimenta quolibet ſemeſtre pro puellis educandis ſunt monaſterio ſolvenda, & non dietim transmittenda. 3. 17.
Alimenta, & veſtimenta hominibus neceſſaria quænam ſint. 44. 6.
in *Alternativis* ſufficit alterius partis veritas. 4. 5.
Ambitio in electione damnatur. 190. 2.
Amentes ſunt in duplici differentia. 141. 1.
Amentes lucida intervalla habentes, an excommunicationem ſubeant, ſi ingrediantur Cœnobia Monialium. ibid. 2.

Annnus probationis, vide *Probatio*.
Apoſtata a Religione quis ſit. 134. 1.
Apoſtatæ Moniales cogendæ ſunt, ut ad ſuum monaſterium redeant. ibid. 4.
S. Auguſtini Moniales, vide *Monialis*.

B.

BAjuli poſſunt ſepta Monialium intrare, quatenus opus ab eis præſtandum à Monialibus commodè fieri nequit. 149. 8.
Bartoli diſtinctio in materia ſtatutorum in perſonam, & in rem, & communiter reprobata. 204. 22.
Beata Hiſpanico ſermone pro converſis. 28. 7.
Beatitudines, quæ regnum Cœlorum acquirendum proponunt, in quo differant à Beatitudine Paupertatis. 44. 4.
Beguinarum ſectam amplectentes, & de novo aſſumentes, & Religioſi in hoc dantes auxilium, vel favorem, ipſo facto ſunt excommunicati. 41. 1. 3.
Beguinæ, cum nulli obedientiam promittant, nec propriis renuncient, nullamque Regulam profiteantur, non ſunt Religioſæ. ib. 2.
Beguinarum ſtatus prohibitus, & perpetuò ab Eccleſia Dei de jure optimo abolitus. 43. 4
Benedici non ſolent conjuges ſemel benedicti, 175. 3.
Benedictio Abbatis, & Abbatiſſæ iterari non debet 186. 1.
Benedictio Abbatis, & Abbatiſſæ fit ad ſimilitudinem conſecrationis Epiſcopalis. ibid 2.
Abbates ſemel benedicti, ſi ad aliam Abbatiam eligantur, non ſunt iterum benedicendi. ibid. 3.
Benedictio Abbatiſſæ non eſt iteranda, niſi Curia contrarium ſervet. ibid. 4.
Benedictio Abbatiſſæ eſt ſimplex. ibid 5.
Benedictio Abbatiſſæ poteſt fieri quolibet die. ibid 6.
pro Benedictione Abbatiſſæ nullum debetur pretium. ibid. 7.
Benedictionis munus oritur à poteſtate Clavium. 196. 7.
Bigama mulieris nomine quid intelligatur. 182. 1.
Bigamiæ irregularitas indicta eſt à jure ad arcendum Bigamos à ſuſceptione ſacrorum Ordinum. ibid. 2.
Fœminæ an ſint capaces Bigamiæ. ibid. 3.
Bimeſtre, intra quod fieri debet profeſſio, computandum eſt de momento ad momentum, & ſecundum quod occurrit menſis in Kalendario. 15. 5.
Bona feudalia non dicuntur bona paterna, ſed filiorum. 52. 3.
Bona paraphernalia non poſſunt Moniales largiri, quia ſunt acquiſita monaſterio. 57. 1.
Bona cognoſcentis carnaliter Monialem, applicanda ſunt monaſterio, quatenus vis, vel raptus interveniat 64. 6.
Bulla Clem. VIII. de largitione munerum omnes Regulares, quoad arctionem largiendi, quò verò ad acceptationem, omnes laicos comprehendit. 55. 2.
Pinzocheræ non comprehenduntur in dict. Bulla ibid. 3.
Bulla Clementis VIII. de largitione munerum prohibet largitionem munerum de pecuniis jam monaſterio acquiſitis 55 2.
Bullæ Summorum Pontificum excludentes a Prælaturis, & dignitatibus viros Regulares, non extenduntur ad Moniales. 183. 3.

C.

C*Anoniſſæ* quænam ſint, & earum ſtatus, & conditiones. 33. 1.
Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ Canoniſſarum, tenentur aliæ obedientiam præſtare, & reverentiam impendere. ibid 2.
Abbatiſſa Canoniſſarum juriſdictionem habet, non ſolùm in Canoniſſas, verùm etiam aliquando in Clericos, ac collationem Beneficiorum ſimul cum ſuis Canoniſſis. ibid 3.
Canoniſſæ Regulam non habent ab Eccleſia approbatam. ibid. 4.
Canoniſſarum vivendi ratio non eſt à jure damnata. ibid 5.
Canoniſſæ non veniunt ſub appellatione clericorum in materia odioſa. 34 6.
Canoniſſæ ſunt diverſi inſtituti à Beghuinis. ibid. 7.
Canoniſſæ an ab Epiſcopo loci poſſint viſitari. 108. 11.
Canoniſſæ Ordinariorum authoritatem non poſſunt ſubterfugere, & contra illam reclamare. ibid. 12.
Canendi Dei laudes eſt antiqua conſuetudo in teſtamento veteri, & novo, & in Dei Eccleſia. 88. 1.
Cantare divinum officium eſt conſuetudo ſanctiſſima in Eccleſia introducta ex fide. ib. 3.
Cantatio quæ fit in divinis laudibus multas affert commoditates, & utilitates animabus canentium 98. 4.
Cantus organicus, & figuratus quando ſit prohibitus, & quando licitus: ibid. 6.
Capellani Monialium debent Miſſam celebrare de Sancto, cujus omnium ſit à Monialibus. 91. 2.
Capellanus ſæcularis de licentia confeſſarii Monialium, poteſt Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare. ib.
Quæ à majori parte decernentur, à toto capitulo fieri cenſentur. 24. 10.
Capitulum Sede vacante, & Prælati omnes juriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentes, poſſunt abſolvere ſuos ſubditos impeditos à caſibus reſervatis Sedi Apoſtolicæ. 102. 8.
Capitulum ſuccedit Epiſcopo Sede vacante. 142. 2.
Cardinales, Epiſcopi, aliique Prælati nulla exiſtente cauſa, ingredi nequeunt monaſteria Monialium non ſibi ſubjectarum. 150. 1.
Cardinales, vel Epiſcopi habentes licentiam ingrediendi monaſterium Monialiū cum ſociis non poſſunt ſibi aſſumere fratres minores. 153. 2
Caſtitas, quid ſit. 60. 1.
Moniales omnes ex vi voti ſolemnis, & Eccleſiæ præcepto, tenentur ad Caſtitatem ſervandam. ibid. 2.
Caſtitas maximè conſervatur per humilitatem cordis, & cuſtodiam ſenſuum. ibid. 1.
Caſtitas dupliciter conſideratur. ibid. 3.
Caſtitas cuſtoditur per carnis mortificationem, & macerationē. 66. 11.
Caſtitas conſervatur per fugam, quia victoria contra carnem obtinetur fugiendo. ibid. 21.
Caſtitatem voventes mortaliter peccant matrimonium contrahendo: ipſumque matrimonium invalidum eſt. 62. 1.
Caſtitatem ſervantes omnium virtutum fundamentum acquirunt. ib.
Caſtitatis Alphabetum qualitates, & fructus ejuſdem caſtitatis complectens. ibid. 2.
Caſtitatis votum amplectitur abſtinentiam à vinculo matrimonii, & ab omni alio actu caſtitati adverſo. ibid.
Caſus in Bulla Pii V. contenti extenduntur ad ſimiles, ſed non benigniores. 125. 7.
S. Catharina Senenſis in Conſiſtorio apud Summum Pontificem, & S. R. E. Cardinales, non ſemel ſermonem habuit. 196. 5.
Cellæ cuſtodia, cuſtodia eſt etiam caſtitatis. 62. 25.
Ceſſante cauſa ceſſat effectus. 59. 5.
Chirurgus, vide *Medicus*.
Chriſtus Judam non abjecit, quia non erat accuſatus. 83. 16.
S. Clara apud B. Mariā de Portiuncula capitis ſui crines depoſuit 61. 19.
S. Claræ Moniales, vide *Monialis*.
ſub *Clauſura* generali, non comprehenduntur particularia. 97. 4.
Clauſuræ Monial. violatio ob malum finem eſt reſervata Papæ. 103. 12.
Clauſuræ nomine quid intelligatur. 115. 1. 5.
Clauſuræ janua quomodo muniri, & claudi debeat. ibid. 6.
Clauſura Monialium debet eſſe circumſcripta altis mœnibus, & parietibus. 115. 9.
Clauſuræ mœnia ſi confringantur, quibus expenſis ſint reſtauranda. ibid 10.
Clauſura in veteri Teſtamento, & tempore legis Evangelicæ à quibus mulieribus exculta fuit. 116. 1.
Clauſuram ante tempora Bonifacii VIII. aliquæ Virgines, & mulieres ſervarunt. ibid. 2.
Bonifacius VIII. primum ſub præcepto clauſuram indixit. ib. 3.
Clauſura quibus de cauſis, & motivis fuerit à Bonifacio VIII. præcepta. ibid.
Clauſura ante tempora Bonifacii ſub conſilio in aliquibus Conciliis commendata fuit. 116. 1.
Clauſura à Bonifacio VIII. imperata ſub præcepto renovatur à Concil. Trid. & ab aliis Summis Pontificibus ſub eodem præcepto. ib. 2.
Clauſura jure naturali, vel divino præcepta non fuit, ſed tantum poſitivo humano ibid. 3.
Clauſura eſt Monialibus moraliter neceſſaria, propter puritatem illarum tuendam. 118. 1.
Clauſura venit ſub voto Obedientiæ. ibid. 3.
Clauſure virtualiter continetur in Regula, & eſt quodammodo neceſſaria ad obſervantiam illius. ibid. 5.
Clauſura præcepta fuit Monialibus omnibus profeſſis cujuſcumque Ordinis, & Inſtituti illæ ſint, & etiam Tertiariis ſi profeſſionem emiſerint. ibid 6.
Clauſuræ obligatio oritur ex præcepto Eccleſiaſt. non ex voto. 119. 1.
Clauſura, ſi in monaſteriis Monialium ante Concil. Trid. nunquam obſervata fuerit, nunc tamen poſt Concil. debet obſervari. ib. 5.
Clauſuram Monialium non ſibi ſubjectarum, an & quando ingredi poſſit Epiſcopus loci Ordinarius. 150 4.
Clauſtrum, domus, & officinæ interiores ſub nomine clauſuræ veniunt. 115. 4
Clericus abſque ſui Epiſcopi licentia, non poteſt ſe alii Epiſcopo ſubjicere. 109. 5.
Clericus non poteſt conſentire in Judicem laicum. ibid 10.
Clericorum nomine in materia odioſa non veniunt Epiſcopi. 122. 3.
Clerici, & Laici quibus pœnis afficiantur, accedentes ad monaſteria Monialium ſine licentia, & rationabili cauſa. 157
Clericorum frequentantium, ſine rationabili cauſa monaſteria Monialium, pœnæ. 161. 2.
Clericis nulla jure prohibita illos obligant ſub culpa lethali, ſecluſis circumſtantiis extrinſecis. ibid. 4.
Clericos inſtituere, & Beneficia conferre non denotant Juriſdictionem ſpiritualem. 191. 2.
Cogentes Puellam ad ingreſſum monaſterii, ut ibi educetur, incidunt in excommunicationem. 4. 1. Sed limita ut num. 3.
Cogentes puellam ad ingreſſum monaſterii, etiam habitu ſæculari retento cum animo principali, ut poſtea regularem habitum ſuſcipiat, excommunicatione vinciuntur. ibid. 2.
Concil. Trid. ſeſſ. 25. de Reg. cap. 18. abſolutè excommunicat quomodocunque cogentes fœminas ad ingrediendum monaſterium. 4. 4.
Cogere fœminas ad ingrediendum monaſterium, tam directè, quàm indirectè eſt prohibitum à *Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 18.* p. 4 7.
Parentes cogere poſſunt filias ſuas impuberes ad ingreſſum monaſterii, ut ibi educentur. ibid. 8.
Cogens puellas, aliaſque mulieres in ſæculo exiſtentes, ut aliquod Religionis votum emittant, non incidit in excommunicationem 6.

Cogi

Cogi poſſunt viri, & Mulieres ad Religionis ingreſſum in tribus caſibus. p. 61.
Cogi an poſſint in caſibus à jure permiſſis, tam viri, quàm mulieres, non ſolùm ad ingreſſum Religionis verum etiam ad profitendum. ib. 2.
Cogentes ad ingreſſum Religionis viros, vel illos impedientes retrahendo à Religione, non incurrunt excommunicationem. ibid. 4.
Concil. Trid generaliter loquitur contra cogentes mulieres ad greſſum Religionis *ſeſſ. 25. de Reg. cap. 18.* p. 6. 5.
Coactio retrahens à Religione etiam indirectè, inducit excommunicationem. 7. 6.
Cogentes puellas, aliaſque fœminas ad Religionis ingreſſum, non ſunt excommunicati, niſi ſequatur effectus. ibid. 8.
Cognoſcere actus merè internos ſpectat ad ſolum Deum. 70. 30.
Collegium diverſo reſpectu conſideratum debet jure diverſo cenſeri. 108. 10.
Collocutorii Monialium cancelli, quomodo ſint conſtruendi. 115. 7.
Coloni Monialium non tenentur ad decimarum ſolutionem. 110. 2.
Comam nutrire Monialibus, quomodo ſit prohibitum. 61. 17. 20.
Comam non nutrire in Monialibus eſt optimum ſignum ad oſtendendum contemptum ſæculi, & propriæ pulchritudinis. ibid. 18.
Commodare eſt actus civilis Religioſis prohibitus. 59. 2.
Communis acceptatio, & conſuetudo eſt optima legũ interpres. 74. 4.
Complex ſi complicem accuſet, debet cum juramento deponere. 85. 49.
Complici complicem accuſanti major fides adhibenda eſt ibid. 50.
Concionatores, & Capellani Monialium ſub quovis prætextu, vel quæſito colore, non poſſunt cum Monialibus loqui ſub pœna privationis vocis activæ & paſſivæ, & officiorum. 165. 1.
Concionatores accedere non poſſunt ad monaſteria Monialium fratrum Minorum, niſi fuerint ab earum Prælatis approbati. ibid. 2.
Conditiones requiſitæ in Monialibus profitendis 22 3.
Conditiones turpes adjectæ legatis non vitiant, ſed vitiantur. 47. 2.
Confeſſario non poteſt Monialis aliquid largiri ultra ſuam mercedem. 58 5
Confeſſarius cautus, quam utilis ſit ad caſtitatem præſervandam in Monialibus. 62. 24.
Confeſſarius Monialium debet eſſe vir honeſtus, & ætate & prudentia maturus, vita, moribus, & doctrina probatus. 92. 1
Confeſſarii Monialium, alii Ordinarii, alii extraordinarii. ibid. 2.
Confeſſarii Ord. Monialium debent ſingulis trienniis mutari. ib. 3.
Confeſſariorum Monialium conditiones aliquæ. 93 4.
Confeſſarius extraordinarius bis, vel ter in anno offeratur Monialibus. ibid. 5.
Confeſſarius extraordinarius pro omnibus Monialibus, non pro particulari deputari debet. ibid. 6
Confeſſarii Ordinarii, & extraordinarii Monialium regularibus ſubjectarum approbandi ſunt juxta conſtit. Greg. XV. de exempt. privil. ab Ordinario loci, & à Superioribus præſentandi. ibid. 3.
Confeſſarius rem habens cum filia ſpirituali, quas pœnas incurrat, ſecundum antiquos Canones. 98. 1.
Confeſſarius, occaſione confeſſionis antea, vel poſtea factæ, ſollicitans mulierum, debet denunciari. 99. 5.
Confeſſarius ſollicitans in confeſſione, non incurrit pœnas Bullæ. ib. 13
Confeſſarius Monialium in confeſſionalibus exiſtentibus in Eccleſia exteriori excipere debet earum confeſſiones 105. 3.
Confeſſarius Monialium ingredi poteſt clauſuram, ut Monialium confeſſionem audiat, ibique alia Sacramenta miniſtret quatenus illæ ægrotent, vel alio legitimo impedimento detineantur. ib. 4.
Confeſſarius poſtquam Extremæ Unctionis Sacramentum ægrotæ Moniali adminiſtravit, an illam relinquere debeat. 146 6.
Confeſſarius ingrediens clauſuram Monialium miniſtraturus Sacramenta Euchariſtiæ, & Extremæ Unctionis, poteſt ſecum ſocium ſibi miniſtrantem adhibere. 147. 1.
Confeſſarius ingrediens monaſterium Monialium ad excipiendas confeſſiones, an ſecum ſocium ducere debeat. ibid. 4.
Confeſſarius regularis Monialium, ac ejus ſocius confeſſionis extra caſus adminiſtrationis Sacramentorum, Moniales alloqui non poſſunt. ibid. 5.
Confeſſarius Monialium S. Benedicti, & S. Claræ cum ſocio earum monaſteria ſemper ingredi debet. ib. 6
Confeſſarius ingredi non poteſt clauſuram Monialium ad exequias peragendas; ſi corpus demortuæ Monialis extra ſit tumulandum, ſecus ſi intra. 147.
Confeſſarius ingredi poteſt aliqua monaſteria Monialium S. Claræ pro exequiis Monialium defunctarum. 148. 2.
Confeſſarius ſi ingrediatur aliquam clauſuram ad ſepeliendam Monialem, quos ſocios, & quem amictum habere debeat. ibid. 3.
Confeſſarius, quando præſumatur juſtam cauſam habere ingrediendi ſepta Monialium. 146. 1.
Confeſſarius quovis tempore in caſu neceſſitatis ingredi poteſt clauſuram Monialium. ibid. 2.
Confeſſarius dum excipit in cella ægrotæ Monialis confeſſionem, janua aperta ſit. ibid. 3.
Confeſſarius adminiſtrans Sacramenta Moniali ægrotanti intra clauſuram, recta via incedat, redeatque. ibid. 4.
Confeſſionis vinculum majus eſt quolibet hominis præcepto. 84. 59.
Confeſſiones Monialium Abbatiſſa audire non poteſt. 196. 2.
Confeſſionalia pro Monialibus ex locis occultis amovenda ſunt, & in Eccleſia exteriori collocanda. 195. 2.
Confeſſores pro Monialibus Epiſcopo ſubjectis debent deputari ab eodem Epiſcopo 93. 1.
Confirmationis Sacramento debet eſſe munita puella, antequam habitum regularem ſuſcipiat. 11 1.
Confirmationis Sacramentum ad feneſtellam Monialibus eſt conferendum. 149. 3.
Confirmari debet Abbatiſſa à ſuo Superiore, & Prælato immediato. 183. 1.
Confirmandi Abbatiſſas non fuit Jus attributum Epiſcopis per Bullam Greg. XV de exempt. privil. ibid 2.
Confirmationis an aliqua ſit forma præſcripta, & determinata. ib. 3.
Confirmanda eſt ibi Abbatiſſa, ubi fuit electa, & publicata. ibid 4.
Congregatio ſacra Cardinal. non poteſt derogare privilegiis Papæ, & quando cenſet aliquod privilegium derogatum, conſulit Papam, & de tali derogatione fit mentio. 13. 6
Conſecratio Virginum antiquiſſima eſt in Dei Eccleſia. 166. 1.
Conſecratio Virginum debet fieri ſtatutis temporibus. 173. 1.
Conſecratio Virginum fieri debet in Epiphania Domini, in Albis Paſchalibus, & Natalitiis Apoſtolorum, ac in diebus Dominicis. 174. 2.
Conſecratio Virginum imminente aliqua neceſſitate haberi poteſt quolibet tempore. ibid. 3.
Conſecratio Virginum in Eccleſia exteriori eſt habenda, aliquando verò in interiori juxta locorum conſuetudinem. ibid. 4.
Conſecrationis Virginum munus delegare non poteſt Epiſcopus non habenti Ordinem Epiſcopalem. 173. 4.
in Conſecratione Virginum Regularibus ſubjectarũ, earum Prælati debent cæremoniis uti, quæ ab Epiſcopo faciendæ præſcribuntur. ib. 9
Conſecratio Virginum non eſt iteranda, 174 1.
Conſecratio Virginum Epiſcopo ex officio convenit. 172. 1.
Conſecratio Virginum eſt quædam ſpiritualis deſponſatio cum Chriſto. ibid.
Conſtitutiones, & decreta Sixti V. Clement. VIII, & Urbani pro inſtitutione, & profeſſione Novitiorum, non comprehendunt Moniales. 22 1.
Conſtitutiones, & ſtatuta, ut obligent, debent eſſe de rebus regulæ concernentibus. 75 4.
Conſtitutiones Summorum Pontificum, & pœnæ contra ſollicitatores mulieres in confeſſione 97 2.
Conſuetudo recepta donandi ſine licentia ſuperiorum excuſat Religioſum, & Monialem ſaltem regulariter. 56. 26
Conſuetudo chori in Religionibus, quo fine fuerit introducta. 44. 5.
Conteſtes quinam dicantur. 86. 69.
Contractus venditionis, emptionis, locationis, &c. non comprehenduntur in renunciatione. 16. 11.
Contractus inter homines ſine ratione, ſicut diſſolvi non poteſt, ſic nec ſponſio Virginum cum Deo facta, ſine vindicta ſolvi non debet. 65. 2.
Converſa, tacitè, vel expreſsè profeſſæ perpetuam clauſuram ſervare tenentur. 28. 1.
Converſæ non profeſſæ, nec profiteri volentes, dimiſſo habitu, domum revertantur, nec aliæ recipiantur, niſi profiteantur, & clauſuram obſervent. ib. 3.
Converſæ admittendæ ſunt ad habitum Regularem, quatenus ſerventur ea, quæ in aliis Monialibus obſervari ſolent. ibid. 4.
Converſæ in partibus Hiſpaniæ, ex antiqua conſuetudine ad religionem recipiuntur. ibid. 3.
Converſæ recipi debent in monaſteriis, ut rerum temporalium curam habeant. ibid 6. 8.
Converſæ, quæ *Beata* Hiſpanico ſermone nuncupantur. non ſunt admittendæ ad habitum regularem, nec ad profeſſionem. ibid. 7. 13.
in Converſis intra, vel ſupra numerum recipiendis eadem prorſus, quæ in receptione aliarum Monialium, obſervanda ſunt 30. 9.
Converſæ nullo modo exeant ad effectum aperiendi, vel claudendi januam monaſterii. 30, 11.
Converſæ ſeu ſervitrices, quæ ad quæſtuandam egrediuntur, quas conditiones habere debeant. *ex Sacr. Congregat.* ibid. 12.
Converſæ nulla obligatione aſtringuntur ad divinum Officium perſolvendum. 90. 2.
Converſæ exercitiis corporalibus monaſterii quomodo injungantur. ibid 3.
Converſæ, an præter exercitia corporalia teneantur officium B. M. Virginis, vel alias preces recitare. ib. 4.
Converſæ ad perpetuam clauſuram tenentur, quatenus profeſſæ ſint. 119 5.
Converſæ propter eleemoſynam petendam, quando egredi poſſint è monaſterio. 136. 6.
Convertitarum, ſeu pœnitentium mulierum Ordo, quando incæperit, & à quo fuerit inſtitutus. 34. 1.
Convertitarum Ordo eſt quaſi Aſylus illarum mulierum, quæ in ſuis abutebantur corporibus, & meretricios quæſtus faciebant. ib. 2.
Convertitæ cur veſtibus albis induantur. ibid. 3.
Mulieres, quæ in ſæculo fuerunt criminoſæ, in Monaſterium aliquando nolentes detruduntur, ad mandatum Superioris, ut pœnitentiam agant? ibid. 4.
Convertitæ ſeorſim habitare debent à Virginum clauſtris, & ingredientes monaſterium poſſunt eo ipſo profiteri. ib. 5.
Convertitarum privilegia, Gratiæ, Indulgentiæ, Regulæ, ſtatuta, aliaque jura potiora recenſentur per conſtitutiones Pontificias. ib 6.

Convertitæ ſi egeant, poſſunt pro quæſtu egredi è monaſterio, ſi ſint prædita quibusdam qualitatibus à Sacr. Congr. Card. præſcriptis. ibid.7.
Convertitarum jura,& privilegia,Regulæ,& conſtitutiones. ibid.8.
Convertitarum alius genus.ibid.9.
Convertitæ,quibus gratiis,indultis,& privilegiis gaudeant. 108.14.
Corpus Christi ſacratiſſimum retinere non poſſunt Moniales intra clauſuram; ſicut nec Reliquiæ.146 5.
Correctio fraterna ſemper præmittenda eſt,ſi ſpes emendæ habeatur, & delictum non ſit publicum.84.25.
Correctioni fraternæ omnes tenemur ſub peccato mortali jure naturali divino. ibid.26.
Correctionis fraternæ finis,eſt charitas. ibid 32.
Corrumpunt mores colloquia prava. 61.8.
Crimina occulta in generali Inquiſitione non ſunt interroganda, neque patefacienda. 81.7.
Cuilibet imminet *Cura* proprii corporis, non autem ſalutis proximi,niſi in caſu neceſſitatis. 70.24.

D.

D*Amni* emergentis convẽtio admittitur in omnibus contractibus.20.3.
Damnum ſibi eminens evitare,cuilibet licitum eſt.ibid.4.
Nemo poteſt *dare* quod non habet.6.1.8.
Decentia veſtium,quàm ſit neceſſaria Monialibus 61.14. [110. 4.
Decimas tenentur ſolvere Abbatiſſæ, & Moniales de bonis emptis.
Decimas in quibus caſibus teneantur Moniales ſolvere.ibid.8.
Deciſio Rotæ 265.n.3.p.1.diverſ.& n.24. declaratur.203.21.
Deciſio Ludoviſii 255.n.4 declaratur.204.41.
Declarationes Sacræ Congreg.Cardin.circa votum paupertatis.49.5.
Defectus vitandi in puellis, aliisque fœminis ad religionem recipiendis.10.1.
Defunctus præſumitur voluiſſe decedere teſtatus juxta ſtatutum loci,in quo bona ſint ſita.203.20.25.
Delegari poteſt omnis actus juridicus, niſi contrarium in jure caveatur.179.3.
de *Delictis* Monialium tribus modis poſſunt Epiſcopi, ſive alii Prælati,Judices,& Viſitatores inquirere.82.2.
Delictum quando eſt Judici notorium, non poteſt præmitti à Judice;quin contra deliquentem juridicè procedat.83.13.
Delictorum denunciatio apud Prælatum,vel Judicem tribus modis fieri poteſt.ibid.18.
Delictum denunciandum eſt Judici,quando nec in correctione fraterna, vel paterna nihil profecerit Monialis, etſi poſſit per teſtes idoneos delictum probare.84.29.
Delicta omnia,ſi in hoc ſæculo punirentur,locum non haberent divina Judicia.ibid.3.3.
Delicta in damnum communitatis, vel monaſterii relevanda ſunt Prælato,licet non præceſſerit infamia, nec adſint teſtes. ibid.37.
Delicta publica ſine ulla monitione deferenda ſunt ad Prælatum Judicem, licet haberetur ſpes emendationis per correctionem fraternam.ibid.38.
Delictum tunc cenſetur plenè probatum, ſi per duos teſtes oculares,& conteſtes,ac omni exceptione majores, teſtificandum eſt. 85.67.
Denunciare juridice nemo tenetur,quod probare non poteſt. 84.30.
Denunciare non tenetur quis delinquentem de peccatis occultis, quando nulla ſperatur peccantis correctio. ibid.31.
Denunciatio non debet recipi à Superiore Judice, niſi denuncians ſit bonæ famæ.85.43.
Deſcendentes ex maculato genere in aliquibus Religionibus excluduntur à Prælaturis, & dignitatibus imò à ſuſceptione habitus. 183.1.
Diaconiſſæ olim habebantur tanquam viduæ continentes, habebantq; aliquod munus,& dignitatem in Eccleſia.39.4.
Diaconiſſarum inſtitutio unde oriatur.ibid.6.
Diaconiſſarum ætas.ibid.8.
Diaconiſſis præſcripta erat perpetuò continentia.ibid.10.
Diaconiſſarum ordinatio quænam,& quomodo olim fiebat. 40.11.
Diaconiſſæ erant Religioſæ perſonæ.ibid.12.
Diaconiſſarum,& Chorepiſcorum ſtatus,quare ſublatus.ibid.13.
Diaconiſſarum præcipua munera,& Officia.ibid.14.
Diaconiſſæ Mediolani.41.15.
Dignitatum,officiorum, & adminiſtrationum nomine, quid intelligatur 122.5.
Dignitati Prælatitiæ annexa eſt poteſtas Clavium.191.1.
Diſcalceatarum,Minoretarum mulierum ficta Congreg. abôletur à Greg.IX.41.1.
Diſpenſatio Superioris non requiritur, quando cauſa non ſervandi legem,eſt evidens.144.3.
Diſpenſare non poteſt Epiſcopus,vel alius Superior ſuper ætate Monialis eligendæ in Abbatiſſam.176.6.
Diſpenſatio in eſu Carnium,& Lacticiniorum, ſpectat ad poteſtatem ſpiritualem. 195.1.
Diſpoſitio ceſſat,ceſſante ſuppoſito,ſuper qua fit.203.30.
Dominium rei temporalis eſt jus perfectæ diſponendi de re temporali.44.3.
Donationi validæ factæ à Novitia Moniali,quid requiratur.58.1.
Donatio facta à Novitia Moniali,quando ſit nulla,& irrita. ibid.2.
Donatio remuneratoria non eſt contra Bullam Clementis VIII. de largitione munerum, quando excedit valorem meritorum in quarta parte.59.4.
Donatio cauſa mortis facta,quando ſortiatur effectum ſuum 136.9.
in *Dotis* conſtitutione attendenda eſt conſuetudo regionis,& æquitas. 18.4.
in Dotibus conſtituendis debet ſpectari conſuetudo,& non quantitas patrimonii,ſeu legitimæ.ibid.5.
Dotem exceſſivam monaſterium recipiens tenetur reſtituere.19.4.
in Dotibus recipiendis nulla fit differentia inter Terretias,& advenas.20.5.
Dotes Monialium, intra numerum pro neceſſitatibus monaſterii erogari poſſunt, ſupernumerarium autem in bonis ſtabiliũ. ib 6.
in Dotis Monialium, & annuarum præſtationum ſolutione, valor monetæ attenditur juxta tempus contractus.ibid.
Dotium ſolutio pro Monialibus ſupernumerariis, & quid nomine duplicis eleemoſynæ intelligatur, juxta decretum Sacræ Congregationis.ibid 8.
Moniales velatæ abſque Dote non debent admitti; converſæ verò,aliquando.20.1.
Dotes Monialium ſolvantur in ære. ibid.2.
Dotes non ſint relinquendæ in manibus conſanguineorum, ſed apud Banchos, aut virum fide, & facultatibus idoneum, deponendæ.ibid.3.
Puella,an ſit compellenda, paupertate oppreſſa, dotem promiſſam ſolvere.ibid.4.
Prælati, pro dotibus Monialium non debent leges generales condere. ibid.5.
Prælatis juſtis de cauſis poterunt,etiam inſciis Monialibus taxare dotes.ibid.6.
Dos duplicata pro Monialibus,quænam ſit.ibid.7.
Dos pro tertia ſorore Moniali debet eſſe duplicata, & pro quarta triplicata. ibid.8.
Dotem ſecum debet ferre Monialis,ſi ad aliud Monaſterium tranſeat.134.2.
Dos,quæ traditur monaſterio,traditur abſolutè,& in perpetuum; ſecus ſi tradatur marito. 135.5.
Durum eſt contendere de poteſtate, ubi conſtat de expreſſa voluntate. 202.13.

E.

E*Cleſia* neminem coërcet pœna capitali,quia habet gladium ſpiritualem vivificantem,non mortificantem.64.9.
Eccleſia non judicat de occultis.70.28.
Eccleſia Catholica approbat, & laudat Horas Canonicas in Choro decantandas.88.2.
Eccleſiæ omnes, Parochiæ,& monaſteria, aliaque loca pia,& religioſa,conſtituta ſunt de jure communi ſub poteſtate Epiſcopi,in cujus diœceſi ſunt ſita.199.1.
Educatio Puellarum in monaſteriis Monialium in magnam Reipublicæ Chriſtianæ utilitatem cedit.2.3.
Educatio Puellarum moralem inducit neceſſitatem ad ingreſſum monaſterii juxta conſtitutionem Pii V.quæ incipit, *Decori, & Honeſtati*. ibid.5.
Educatio Puellarum in monaſteriis Monialium non prohibetur à Conc. Trident.& aliis ſacris Canonibus. ibid.6.
Educatio Puellarum in monaſteriis Convertitarum non eſt amplius in uſu.3.4.
Egredi poſſunt Moniales è monaſterio tempore belli.126.6.
Egredi è monaſterio juſta de cauſa poſſunt Moniales quando alia ratione conſuli nequeunt.ibid.8.
Egredientes Moniales è monaſterio juſta de cauſa,finita hujusmodi cauſa,tenentur ſtatim redire.130.1. Vide *Exeo*.
Electionis Jus in propriam Abbatiſſam, ſeu Prioriſſam habent Moniales.176.1.
Electio Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ ſpectat ad monaſterium Monialium.ibid.2.
Electione Abbatiſſæ ſervandæ ſunt conſtitutiones ſingulorum Ordinum,& monaſteriorum.ibid.3.
Electioni Abbatiſſarum præſidens quid agere debeat ante ipſam electionem.176.1.
Electionis Abbatiſſæ præmitti ſolet abſolutio generalis.178.2.
Electionis forma voti,qua utuntur Moniales electrices ibid.3.
Electio Abbbatiſſæ,quando reddatur nulla ex parte ætatis.176.7.
Electio Abbatiſſæ debet fieri per vota ſecreta.191.1.Amplia ut ib.3.
Electio Abbatiſſæ ſi fieret per vota non ſecreta,eſt invalida.ibid.2.
in Electione Abbatiſſarum quænam Moniales de jure communi ſuffragium habeant, & an converſæ concurrant ad hanc electionem.178.1.
in Electione Abbatiſſarum Monialis votum habens,debet eſſe profeſſa tacitè vel expreſsè.ibid.2.
Electioni Abbatiſſarum S.Claræ,& Ordinis Prædicatorum Moniales intereſſentes,quot annos habitus, & profeſſionis habere debeant.ibid.3.
in Electione Abbatiſſæ Monialis illa præferenda eſt, cujus vita, & mores noti,& probati ſunt.ibid.5.
Electionis forma deſcripta *in c. quia propter, de ſubject.* obſervatur etiam in electione Abbatiſſarum. ibidem. 6.

Electio-

Electionis formam Moniales non obſervantes, an ſint privandæ eligendi poteſtate. ibid.

Electio tam Prælatorum, quàm Abbatiſſarum in Ordine Fratrum Prædicatorum, quando ſit pertractanda ab electoribus. ibid. 9.

in Electione Abbatiſſæ, an poſſit Epiſcopus in caſu diſcordiæ dare votum. 179. 5.

in Electione Abbatiſſæ Epiſcopus vel ſuperior ad Cancellos, & Feneſtellam vota Monialium recipere debet. ibid 6.

Electio Abbatiſſæ facta ſine forma præſcripta à Concilio Tridentino, eſt nulla. ibid. 7.

Electio Abbatiſſarum S. Claræ quomodo ſit facienda. ibid. 8.

in Electione Abbatiſſæ non poſſunt devenire Moniales, absque præſentia Epiſcopi, & ſuperioris, qui vota Monialium ad Feneſtellam recipere, coram duobus ſaltem teſtibus, debet. 179. 1.

Electionis Abbatiſſæ diem tenentur Prælati Regulares, aliique exempti Epiſcopo ſignificare, & illum expectare, aliàs poſſet Epiſcopus in illos animadvertere. ibid. 4.

in Electione Abbatiſſæ ſi Moniales diſcordes fuerint, Epiſcopus, & ſuperiores poſſunt unam nominare. ibid 5.

Electioni Monialium vocati, ſi aliquid faciunt, ex quo oriri poſſit diſcordia inter Moniales, Excommunicatione afficiuntur. 180. 1. 3.

Prælati, aliique Superiores electioni Monialium intereſſentes Excommunicatione innodantur, ſi aliquid agant, quod ſit cauſa diſcordiæ. ibid. 2.

Ad validitatem electionis, an ſufficiat major pars ſuffragiorum. 180. 1. 3.

in Electione Abbatiſſæ, an requiratur major pars votorum reſpectu totius corporis Capituli. ibid. 2.

in Electione Abbatiſſæ non requiritur collatio zeli ad zelum, nec meriti ad meritum, ſed numeri ad numerum. 181. 4.

Electio Abbatiſſæ debet à diſquiſitoribus publicari ſub propria forma. ibid. 1.

in Electæ Abbatiſſæ publicatione obſervari debent ſingulorum Ordinum, & monaſteriorum conſuetudines. ibid. 2.

Electio Abbatiſſę, per ſcrutiniū facta, quando ſit confirmanda. 185. 1.

Electio dat habitum, confirmatio exercitium. ibid.

Electionis forma, & durationis tempus Abbatiſſarum S. Claræ, ex conſtit. Nicolai V. 187. 1.

Electio ad annum facienda, ſi fiat ad plures, nec etiam per annum valida cenſenda eſt. 188. 5.

Eligi non poteſt Abbatiſſa à Monialibus ad beneplacitum. ibid. 9.

Electioni non poteſt quis renunciare, quatenus ad munus obeundum ſit habilis, & damnum Reipublicæ ſequatur, ſub pœna peccati mortalis. 190. 13.

Electus ante confirmationem, an poſſit renunciare in manibus eligentium 191. 4.

Eleemoſyna, & donationes Deo, & Sanctis oblatę, necnon victus, & veſtitus Novitiæ, non comprehenduntur in renunciatione. 15. 9.

Eleemoſynas poſſunt præbere Moniales de licentia ſuperioris, ac alia opera Charitatis, & hoſpitalitatis exercere. 56. 13.

Epidemiæ cauſa, quando Moniales exire valeant è monaſterio. 125. 5.

Epidemiæ nomine, quinam morbi intelligantur. ibid. 6.

Epiſcopus non debet ſe ingerere ad petitionem alicujus in explorationem voluntatis Virginis faciendam. 10. 5.

Epiſcopus certioratus intra viginti quinque dies tenetur explorare Novitiarum voluntates, alias non debet ſe in exploratione intromittere. ibid. 9.

Epiſcopus certum tempus præfigere debet, in quo Novitia ſe deliberet, an profiteri velit. ibid. 10.

Epiſcopus omittens alteram, vel utramque explorationem facit contra Conc. Trident. ibid. 11.

Epiſcopus Religioni exemptæ non poteſt quemquam incorporare. [24. 6.

Epiſcopi quos poſſint ſibi reſervare caſus erga perpetrantes obſcœnitates cum Monialibus, & quæ ſint hujusmodi obſcœnitates. 63. 5.

Epiſcopus, quibus caſibus antiquitus poterat Virgines ante 25. annos velare. 65. 7.

Epiſcopi, aliique ſuperiores Monialium non poſſunt committere Abbatiſſæ, ut imponat præcepta in virtute ſanctæ Obedientiæ, etiam in re gravi. 73. 1.

Epiſcopus rationabili de cauſa poteſt Superiores Monialium, etiam Regulares admonere, ut hujusmodi adminiſtratores amoveant, & quid, ſi Superiores negligant. 78. 4.

Epiſcopus, an poſſit deputare Regulares in confeſſarios Monialium ſibi ſubjectarum. 94. 2.

Epiſcopi, an aliquando poſſint abſolvere exemptos. 102. 6.

Epiſcopi abſolvere poſſunt extra mortis articulum impeditos ab omnibus caſibus Sedi Apoſtolicæ reſervatis. ibid. 7.

Epiſcopus, quando poſſit vim inferre, & excommunicare in Viſitatione Eccleſiarum exemptarum. 108. 4.

Epiſcopus non poteſt ſe immiſcere in reſervatis Papæ. 109. 9.

Epiſcopi aliique Superiores Monialium injuſtè licentiam Monialibus egrediendi è monaſterio concedentes, quibus pœnis afficiantur. 122. 1.

Epiſcopus diſpenſare poteſt ſuper ineffabilitate ob delictum occultum incurſa cum ſuis ſubditis. 124. 5.

Epiſcopi, vel ejus Vicarii generalis conſenſus, & licentia requiritur, ut Moniales Epiſcopo ſubjectæ egredi poſſint è Monaſterio. 129. 5.

Epiſcopo facultas conceſſa à Conc. Trident. intelligitur etiam conceſſa ſuo Vicario generali. ibid.

Epiſcopi, & alii Superiores poſſunt ingredi monaſteria Monialium ſibi ſubjectarum Viſitationis gratia.

Epiſcopi, & Superiores Monialium an in aliis caſibus neceſſariis ingredi queant clauſuram Monialium ſibi ſubjectarum. ibid. 2.

Epiſcopi, & alii Superiores clauſuram Monialium ſibi ſubjectarum ingredientes, paucos viros, ſeniores, & religioſos comites habere debent. 150. 1.

Epiſcopi nullam habent facultatem indicendi clauſuram Monialibus exemptis. ibid. 5.

Epiſcopus extra ſuam diœceſim eſt perſona privata. 158 1.

Epiſcopi aliique Prælati comprehenduntur in conſtitutionibus Apoſtolicis prohibentibus ingreſſum, & acceſſum ad monaſteria Monialium. ibid. 2.

Epiſcopus accedens, ſeu ingrediens monaſteria Monialium non ſibi ſubjectarum, qua pœna ſit plectendus. ibid. 4.

Epiſcopi, an habeant facultatem concedendi licentias Regularibus alloquendi Moniales. 160. 2.

Epiſcopi aliique Superiores Monialium, poſſunt laïcos ſibi ſubditos loquentes cum Monialibus, cenſuris ligare. 161. 4.

Epiſcopi poſſunt punire Regulares repertos ad colloquendum cum Monialibus, tam in monaſteriis exemptis, quàm in non exemptis. 163. 2.

Epiſcopus conſecrat Virgines, tanquam Paranymphus, & Amicus Chriſti. 173. 3.

Epiſcopus cum ſuo Vicario poteſt vota Monialium eligentium Abbatiſſam, oretenus expreſſa, audire. 177. 4.

Epiſcopus, vel alius ſuperior nullatenus poſſunt in electione Abbatiſſæ ſuffragium dare, etiam in caſu diſcordiæ. 179. 6.

Epiſtolæ ſcribendæ Monialibus, ſolent ab Epiſcopis, & Superioribus prohiberi. 163. 1.

Epiſtolas ſcribere Monialibus non eſt ex ſe peccatum, ceſſante ſcandalo, vel mala circumſtantia. ibid.

Epiſtolas Monialibus ſcribentes, non incidunt in excommunicationem latam ab Epiſcopo, adverſus euntes ad monaſteria Monialium. ibid. 3.

Epiſtolas quibus perſonis moniales ſcribere poſſint, quibus verò prohibeantur, & ſub quibus pœnis. ibi.

Eſculenti, & poculenti nomine quid intelligatur. 57. 1.

Eucharistiam de jure communi non poſſunt regulares ſine Parochi licentia adminiſtrare ſecularibus. 91. 3.

Examen unicum uſu receptum eſt erga Moniales ante profeſſionem. 22. 5.

Excommunicatio lata contra impedientes Viſitatores Monialium quando incurratur, 85. 2.

Excommunicatio lata contra violantes clauſuram per egreſſum reſervatur Summo Pontifici. 124. 4.

Excommunicatio lata in Conc. Trident. non videtur reſervata. 139. 3. 8. 9

Excommunicatio lata contra ingredientes clauſuram Monialium per Gregor. XIII. non incurritur niſi per præſumptionem, & dolum. ibid. 7.

Excommunicatio lata contra ingredientes clauſuram Monialium à Gregorio XIII. in Bulla, quæ incipit, *Dubiis quæ*, non eſt reſervata Papæ. 152. 5.

Excommunicatio lata *in cap. ſolemnitatibus* locum habet in electione, quæ fit inter Moniales verè Religioſas. 180. 4.

Excommunicandi poteſtatem habenti jurisdictionem Eccleſiaſticam committi poſſe (licet non habeat Claves) non videtur prohibitum. 193. 2.

Excommunicare non poteſt Abbatiſſa de jure communi ſuas Moniales, nec illas ab excommunicatione abſolvere. 194. 1.

Exemptio religioſorum inducta eſt in favorem religionis. 109. 1. 6.

Exemptio cum ſit privilegium, non operatur ultra expreſſam intentionem privilegiantis. 161 3.

Exempti an obligentur ſtatutis ſuorum Superiorum extra loca exempta. ibid. 4.

Exemptio univerſalis non poteſt renunciari à particulari. 162 7.

Exemptio à jurisdictione ordinarii eſt de reſervatis Papæ. ibid. 8.

Exire poſſunt Moniales è monaſterio, propter impetum magni torrentis, vel ruinam ædificii. 127. 3.

Exeundi è monaſterio caſus in Bulla Pii V. *Decori, & Honeſtati* expreſſi, extenduntur ad ſimiles, non autem ad minus urgentes, & diſſimiles. 128. 1.

Exorciſta ad actum exorcizandi debet eſſe ab Ordinario approbatus. 147. 3.

Expenſæ, occaſione inducendi Monialem, ſunt à ſuperiore præſcribendæ. 11. 4.

Exploratio voluntatis puellarum ab Epiſcopo fieri debet, ſive ejus Vicario, antequàm ad habitum admittatur. 10. 3.

Exploratio voluntatis puellarum an ſemel, vel bis ſit facienda. ib 4.

Extremæ Unctionis Sacramento adminiſtrato Moniali ægrotæ, an illam in manibus aliarum Monialium moriendam debeat confeſſarius ſtatim relinquere, & egredi è monaſterio. 105. 5.

F.

Famulis bene ſervientibus in fidelitate, labore, & induſtria monaſterio, poteſt ultra ſtipendium aliquid donari. 58 6.

Famulæ introducendæ ſunt intra clauſtra Monialium pro illarum obſequiis, dummodo non adſint converſæ. 154. 1.

Famulæ ex privilegiis Apoſtolicis poſſunt quibusdam conditionibus in aliqua monaſteria introduci ibid. 2.

Famulæ Monialium obſequio deputatæ clauſuræ legibus vinciuntur.ibid.3

Famulæ,an pro obſequio particularis Monialis introduci poſſint in monaſteria.ibid.4.

Feudum non venit in renunciatione quantumvis generaliſſima, & ampliſſima,niſi de ipſo expreſſa mentio fiat.52.1

Feudorum natura ab aliis bonis eſt diverſa,& ſeparata.ibid.4.

Quicquid dicitur de feudo,militat etiam in majoratu.ibid.9.

Fidem proximo ſervare,eſt de jure naturæ 71.39.

Filii ingredientes ſua ſponte ante pubertatem Religionem,poſſunt egredi quoties illis videbitur; ſecus ſi offerantur à parentibus 6.4.

Filii,ſicut non obediendo parentibus, peccant mortaliter, ita Moniales non obtemperando Abbatiſſæ præceptis 72.3 4

SS. *Flavia*, & Valeria aliæque Virgines à S Clemente velamine ſacrantur. 27.11.

Fœminæ in materia odioſa non veniunt cum viris.22.2.

Fœminæ illicite corruptæ non ſunt admittendæ, niſi in monaſteriis Mulierum Pœnitentiæ 23.9.

Fœminarum duarum teſtimonio quis condemnari non poteſt; ſecus verò de Monialium teſtimonio.66.85

Fœminæ nequaquam debent Sacramentorum adminiſtrationi deſervire 147.2.

Fœminas comites an habere poſſint Prælati ingredientes clauſuram Monialium.152 7.

Fœminæ conjugatæ timentes ſævitiam mariti, ſi innocentes ſint, & in monaſteriis Monialium, tolerandæ ſunt; impoſterum tamen recipi non poſſunt 1.153

Fœminæ ingredi clauſuram Monialium ſine licentia, etiam prætextu ſumendi habitum regularem,prohibentur ſub cenſuris.155.2.

Fœminæ abutentes licentiis pro ingreſſu Cœnobii Monialium cenſuris ligantur.ibid. 6.

Fœminæ in odioſis non veniunt ſub nomine maſculorum.181 2.

Fœminis prohibita eſt prædicatio,& evangelizatio Verbi Dei 196.1.

Fœmina forenſis comprehenditur in ſtatuto excludente fœminas à ſucceſſione,quando bona ſunt ſita in territorio ſtatuentium.202.1. Vide *Mulier.*

Forum ſortiri,& ſtatutis legari,à pari procedunt.202.6.

S.Franciſci de Paula Moniales. Vide *Monialis.*

Fullienſis Congregationis Moniales. Vide *Monialis.*

G.

G*Abellas*,contributiones, aliaque onera, & impoſitiones, non tenentur Moniales ſolvere 111 14

Generales & Provinciales Religionum deputare poſſunt ſuos Regulares pro adminiſtratione rerum temporalium,in monaſteriis Monialium ſibi ipſis ſubjectarum 78.1

Generales,& Provinciales conſtituere poſſunt Miniſtros pro Monialibus viſitandis,licet id eis non eſſet ſpecialiter conceſſum.80.4.

H.

H*Abitum* Noviciarum debet Monialis Novitia deferre toto tempore Noviciatus,niſi regula approbata aliter determinet 11.6.

Habitus Noviciarũ diſtinctus non eſt de eſſentia anni probationis.ib.7

Habitu virorum, & armis non debent uti Moniales in bachanalibus.61.22.

Hæreditas Religioſorum de uno ad aliud Monaſterium tranſeuntium,acquiritur Priori Monaſterio.135.6.

Hæreditas ſine bonis eſſe poteſt.204 30.

Hæredibus in pluribus bonis exiſtentibus in territoriis diverſis,competit actio petitionis hæreditatis, & alia remedia, ſicuti hæredi inſtituto ex teſtamento in uno loco,ibid.32

Helena Conſtantini Mater Moniales alebat.27.8.

Henricus II. Rex Angliæ metum gravem intulit Monachis Ciſtercienſ.ne S.Thom.Cantuarienſem reciperent.8.4.

Hermaphroditus profeſſionem emittens,an teneatur ad obſervantiam trium Votorum.25.1.

Hermaphroditus quando è Monaſterio egredi debeat.ibid.2.

Sexu viri prævalente,cenſetur vir,non fœmina,ſecus ſi uterque ſexus prævaleat.ibid.3.

Homo potius debet mortem eligere,quàm peccare nam omne peccatum eſt contra Deum.69.10

Homines in pertinentibus ad corporis ſuſtentationem, omnes ſunt pares,70.18

I.

J*Eſuitiſſarum* prætenſa Congregatio,unde originem trahat, earumque temeraria inſtitutio.42.1.

Jeſuitiſſarum Congregatio ſine Sedis Apoſtolicæ auctoritate plantata,& erecta,merito eradicatur,& deſtruitur ab Urbano VIII.ibid.2

Impediens fœminas quamdiu in ſæculo morantur, ne votum Religionis emittant,non ligatur aliqua cenſura 6.3.

Impedientes Viſitatores Monialium excommunicationem incurrunt,niſi moniti reſipiſcant.55.4.

Imperatores, & Reges non comprehenduntur in decreto *Conc. Trid. ſeſſ.25.Regul.cap.18.5.3.*

Imperatores,Imperatrices, Reges,& Reginæ non comprehenduntur in decretis Apoſtolicis prohibentibus ingreſſum monaſteriorum monialium.157 1.

Imperatrices,& Reginæ,quo comitatu ingredi queant Clauſtra Monialium ibid.2.

Incendii cauſa,quando Moniales egredi valeant è Clauſuras.125.3.

Incorrigibilis verè quisquam cenſeatur.133.1.

Incorrigibilis Monialis non poteſt ejici de monaſterio, ne ex proprio delicto commodum recipiat.ibid.2.

Incorrigibiles inconſulta Sede Apoſtolica ejici non poſſunt, neque transferri.134.3.

Incorrigibilis Monialis detrudi debet in carcere Monaſterii, ne aliis offendiculo ſit.ibid 5.

Indulgentiæ quædam pro Religioſis divinum Officiũ recitantibus.87.5

Indulgentiæ Regularibus univerſis utriusque ſexus noviter conceſſæ.100.6.

Infamia juris,& facti quid ſit 183.1.

Infames quales nam dicuntur.ibid 2.

Infames,tam juris,quam facti,non poſſunt eligi ad dignitates,& honores.ibid 3.

Infamis Monialis non poteſt eligi in Abbatiſſam ibid.3.

Infantes uſu carentes,non ligantur cenſuris,& pœnis 140.1.

Infantes uſu rationis carentes ſi admittantur à Monialibus intra Clauſuram,non ligantur Excommunicatione.ibid.2.6.

Infantes ſeptennes præſumuntur habere uſum rationis, ibid.4.

Ingreſſus intra monaſteria Monialium a pluribus ſummis Pontificibus,& Conciliis prohibetur.1 1.

Ingredi non debet monaſterium,qui Puellam habitu regulari induit, 11.2.

Ingrediens monaſterium cauſa violandi Moniales, eſt excommunicatus,non propter ſacrilegium,ſed propter ingreſſum.64 2.

Ingreſſus in monaſteria Monialium ab antiquo tempore fuit prohibitus 137.1.

Ingreſſus intra monaſteria Monialium, quando ſub cenſuris fuerit interdictus.ibid.2.

Ingredi facientes,vel permittentes Clauſuram Monialium, pœnis,& Cenſuris in Bulla Gregorii XIII. relatis,afficiuntur.139.1.

Ingredi faciens,vel permittens,quis tam dicatur.148.2.

Ingredi permittens intra Clauſuram afficitur pœnis & Cenſuris,ſi ex officio ei incumbat impedire ingredientes.ibid.3.

Ingrediendi cauſa monaſteria Monialium debet eſſe non ſolum neceſſaria,& urgens,verum etiam rationabilis,& manifeſta.145.1.

Ingrediendi ſepta Monialium cauſa debet eſſe moralis neceſſaria,non verò logica,aut metaphyſica.146.2.

Ingreſſus intra Clauſuram Monialium,quando permitti debeat.ib.3.

Ingredi poteſt clauſtra Monialium obſtetrix ad adjuvandum mulierem parturientem in Monaſterio.ibid.5.

Ingredi Clauſuram Monialiũ,an poſſint ſæculares,& Religioſi,quando cadaver nobilis viri ſepeliendum ſit intra dictam Clauſuram. 148.4.

Ingredientes monaſteria Monialium completo opere, quo mediante ingreſſi ſunt,egredi tenentur.152.1.

Ingredientes clauſtra Monialium cum debita licentia, ſi brevem moram habeant ad inviſendas officinas,&c.ex curioſitate,excuſantur ab omni peccato.ibid.2.

Ingredientes clauſtra Monialium etiam juſtè, poſſunt graviter peccare ratione alicujus circumſtantiæ.ibid.3.

Ingreſſus intra clauſtra Monialium non ſolum viris, verùm etiam Mulieribus interdicitur 155.1.

Inobedientia notabilis inducit peccatum mortale.194.4.

Inquiſitio prima generalis delictorum Monialium eſt moraliter neceſſaria pro Viſitatione inchoanda.82.3.

in Inquiſitione generali non prærequiritur aliqua clamoroſa inſinuatio,vel infamia,aut accuſatio delictorum ibid.4.

Inquiſitio generalis non eſt perfectum judicium 83.6.

Inquiſitio ſecunda ſpecialis delictorum Monialium quomodo, & quando ſit facienda.ibid.9.

Inquiſitio ſpecialis delictorum eſt hodie valde in uſu.ibid.10.

in Inquiſitione ſpeciali debet tantùm interrogari de delicto ſpeciali, niſi ſit alteri conjunctum,& ſi præceſſerit ſuſpicio ibid.11.

Inquiſitio tertia delictorum particularis,quomodo ſit facienda.ib.12

Inquiſitio ſpecialis fieri non debet,niſi præcedat infamia proportionata delicto,ſive clamoroſa inſinuatio, vel indicia manifeſta, aut ſemiplena probatio.ibid 14.

Inſtructiones pro confeſſariis Monialium.103.1.

Interdicti tempore poſſunt Regulares in ſuis Eccleſiis Miſſas, & divina Officia celebrare januis clauſis, ſubmiſſa voce, non pulſatis campanis.91.1.

Interdicti tempore in quibusdam ſolemnitatibus poſſunt à Regularibus divina celebrari januis apertis,& pulſatis campanis,excommunicatis electis ibid.2.

Interdicti tempore poſſunt Moniales recipere perſonas ſæculares in ſuis Eccleſiis ad divina audienda.92 3.

Interrogationes omnes,quæ fieri ſolent Monialibus in viſitatione.81.4.

B Ioanna. Vide *Mulieres incluſæ.*

B.Ioannes Gallus, qui interfuit Concilio Tridentino,affirmat,annuos redditus de licentia ſuperioris, non fuiſſe religioſis prohibitos in dicto Concilio.44 17.

in *Italia* Duces jura Imperii habentes,tantam poteſtatem in ſuo Ducatu habent,quantam Imperator in toto Imperio 202.10.

Judex, ſeu Prælatus non poteſt de perſona delinquente occulta juridice interrogare. 71. 41.
ſed amplia, ut ibid 42
Judex non poteſt via inquiſitionis ſpecialis procedere niſi adſit accuſator formalis, vel virtualis 83. 15
Judex non habens plenam, vel ſemiplenam probationem de delicto, non poteſt juridicè interrogare. ibid. 35.
Judex non debet firmare judicium ad delationem cujuscunque Monialis, etiam ſenioris, ſicut nec ad libellos, vel epiſtolas ſine authore. 84. 40.
Judex, teſtibus examinatis, & peractis probationibus, ſi certò cognoverit ream Monialem non commiſiſſe delictum, debet illam tanquam innocentē abſolvere, ſecus ſi delictū probatum fuerit. 85. 73
Judicibus debetur licentia ingrediendi clauſtra Monialium, ad expellendum malefactorem. 149 1.
Judicium ex tribus perſonis conſtat, nempe, Accuſatore, Reo, & Judice. 83 17.
in Judicando ratio attendi debet. 202. 2.
B. Julia. Vide *Mulieres incluſæ*.
Juramenti petitio non requiritur in generali Inquiſitione, & Viſitatione. 84. 5.
à *Jure* antiquo non eſt recedendum, niſi per novum 25. 6.
Jus diœceſanum, cum ſit favorabile, debet extendi per totam diœceſim. 108. 7.
Illud eſt de jure naturali, vel divino, quod procedit ex principiis naturæ, aut continetur in ſacra Scriptura. 116 4.
Juris diſpoſitio, quæ loquitur de Monachis, locum habet etiam in Monialibus; dummodo non repugnet qualitas ſexus 131 7.
Jura nulla prohibent tranſitum Monialibus de uno ad aliud monaſterium 132 8. 10.
Jus omne per electionem acquiſitum, per ſpontaneam renunciationem videtur amiſſum. 191. 6.
Juriſconſultus de facto non reſpondet. 107. 1.
Juriſdictio delegata, quando tranſeat in Capitulum Sede vacante. 80. 1.
Juriſdictio delegata commiſſa eſt in perpetuum muneri Epiſcopali. ibid. 2
Juriſdictio manans ex conceſſione perpetua à Summo Pontifice facta, vel alio ſupremo Principe, eſt ordinaria. 81. 1.
Juriſdictio Prælatorum Regularium in Moniales ſibi ſubjectas, eſt ordinaria. ibid 2.
Juriſdictio non poteſt ſtare in abſtracto ſine territorio, reſpectu cauſæ materialis. 204 36.

L.

L*Aicus*, qui ſponſam Chriſti corrupit, debet excommunicari jure Pontificio, at jure civili pœna mortis puniri 64. 4.
Laici Fratres deputati monaſteriis Monialium, illa ingredi poſſunt ad exhibendum ordinem in opere faciendo, & etiamſi ſint artifices. 148. 7.
Laici frequentantes ſine cauſa Monialium Monaſteria, quibus pœnis afficiantur 161. 3.
Laicorum corpora, tam virorum, quàm mulierum non debent tumulari in ſepulchro Monialium. 200. 2.
Largitionis licitæ quantitas relinquenda eſt arbitrio boni viri. 57. 25.
Largitio munerum eſt prohibita in ordine ad Religioſos, in quibus ambitionis vitium timetur. 59 1.
Largitio munerum inter Religioſos fieri poteſt de rebus minimis cum tacita licentia Superioris ibid. 2.
Legare poteſt omnibus, qui poſſunt hæredes inſtitui 46. 2.
Legatum Moniali relictum ſub conditione, quæ adimpleta eſt tempore ſecundæ profeſſionis, tranſit ad ſecundum monaſteriū 136. 10.
Legatus, etiam à latere nihil poteſt facere, quod dat in violantem juris communis. 109 12.
Lepra cauſa, quando Monialibus licitus ſit egreſſus. 125. 4.
Lex ubi non diſtinguit, nec etiam nos diſtinguere debemus 46.
Lex pœnalis non eſt extendenda, ſed potius reſtringenda. 6. 2.
Leges ſemper ad frequentiora reſpiciunt. ibid. 5.
Lex generalis non tollit legem antiquam pro caſu ſpeciali. 13 5.
Lex naturalis poſtulat, ut benefacientibus benefaciamus 58 1.
Lex gratitudinis poſtulat, ut plus reddatur, quàm ſit acceptum ibid. 2.
Lex fundata in præſumptione, non obligat in conſcientia, ſi præſumptio ceſſet. ibid 4.
Lex Romana ſtatuit, ut qui Virginem, vel Viduam Deo ſacratam rapuerit, eique ſe conjunxerit, capitis ſententia feriatur. 65. 48.
Lex naturalis, quomodo dictet ſecretum eſſe ſervandum. 71. 38,
Lex Eccleſiaſtica non pendet ex acceptatione, nec ſua vi deſtituitur, niſi poſt longiſſimam præſcriptionem. 129. 7.
Lex pœnalis gravem pœnam imponens obligat ſub lethali. 161 3.
Leges Eccleſiaſticæ non obligant cum tanto morali periculo mortis, vel gravis infirmitatis. 127. 3.
Legislatoris mens eſt, iis ſemper providere, quæ communiter accidunt 13 4.
Libelli ſine nomine authoris nullam inducunt infamiam, 84 41.
Licentia pro puellis educandis à Sacr. Congreg. Cardin. obtineri debet, & cui præſentati debeat talis licentia 4. 19.
Licentia quæ requiritur, ut religioſus poſſit aliquid tenere, poſſidere vel dare, ſufficit quod ſit tacita, vel prudenter præſumpta. 56. 1.
Quod ſit cum implicita ſuperioris licentia, illius conſenſu fieri dicitur. ibid 3.
Licentia ſuperioris, quæ requiritur, ut religioſus poſſit aliquid donare, tenere, vel poſſidere, debet eſſe voluntaria, & non coacta. ibid. 7.
Licentia ſuperioris, ut Religioſus poſſit aliquid donare, tenere, vel poſſidere, debet eſſe legitima. ibid 8.
Licentia, qua indigent Moniales, ut munera inter ſe largiantur, non eſt neceſſe, ut ſit in ſcriptis, & ſufficit tacita, & verbalis, & ſemel obtenta, intelligitur ſemper durare. 59. 6.
Licentia exeundi è monaſterio ſemper à Superioribus eſt petenda, niſi periculum ſit in mora. 129. 1.
Licentiæ concedendæ Monialibus è monaſterio exeundi facultas, ad quos Vicarios extendatur. ibid. 9.
Licentia pro Monialibus Sedi Apoſtol. ſubjectis exeundi de monaſterio, à quo ſit concedenda. ibid. 10.
Licentia pro Monialibus exeuntibus à monaſterio debet eſſe ex cauſa cognita. & in ſcriptis expreſſa, non autem ſolum oretenus. 130 1.
Licentia ſemper in tranſitu de una ad aliam Religionem, eſt petenda, ne bonum Obedientiæ contemni videatur. 132. 1.
Licentia petenda eſt à Prælato ante tranſitum, expectando debito tempore reſponſum. ibid. 2.
Licentiam tranſeundi ſatis eſt petere, & ea injuſtè denegata, licet tranſire. ibid 3.
Licentia pro Moniali tranſeundi ad aliud monaſterium, an ab Abbatiſſa ſit concedenda. ibid. 6.
Licentia tranſeundi de uno ad aliud monaſterium, quibus de cauſis ſit concedenda 133 8.
Licentia tranſitus ad aliam Religionem non debet dari indefinitè. ibid 10.
Licentia ingrediendi clauſuram Monialium ceſſante, an ingrediens obtenta licentia ligetur excommunicatione. 139. 12.
Licentia ingrediendi clauſuram Monialium Regularibus ſubjectarum, concedi debet à Superioribus Regularibus. 142 4.
Licentiam pro ingreſſu intra clauſuram Monialium ille debet concedere, cujus eſt clauſuram indicere. ibid. 5.
Licentia ingrediendi monaſteria Monialium S. Claræ nullus concedere poteſt niſi Summus Pontifex. 143. 1.
Licentia ingrediendi clauſuram Monialium debet eſſe in ſcriptis, & ſpecialis. 144. 1.
Licentia pro ingreſſu clauſuræ Monialium non debet eſſe tacita, ſed expreſſa ibid. 2.
Licentia pro ingreſſu monaſterii Monialium ſi omittatur, quàm in ſcriptis tradatur, an incurratur pœna aliqua. ibid. 3.
Licentia ingreſſus in Cœnobia Monialium non debet eſſe oretenus, neque ex tolerantia, aut patientia Superioris tacentis elicita ibid. 4
Licentia ingrediendi ſepta Monialium prima vice intelligitur adimpleta. ibid. 5.
Licentia ingrediendi clauſuram Monialium, in quibus caſibus ſine ſcripto licitè poſſit concedi. 144. 1.
Licentiam generalem ingreſſus in monaſteria Monialium, quomodo Superior Abbatiſſæ, vel Confeſſario aliquando committere poſſit. ibid 2.
Licentiam ingrediendi monaſteria Monialium S. Claræ, & Conceptionis attendenda eſt ſecundum conſuetudinem legitimè introductam. ibid 3.
Licentia pro ingreſſu intra clauſuram Monialium, ſi neceſſitas patiatur, verbo eſt petenda. 145. 4.
Licentia accedendi ad monaſteria Monialium debet eſſe rationabilis, & manifeſta, & in ſcriptis vel oretenus tradita, 163 1.
Licentia accedendi ad monaſteria Monialium, quanto tempore duret. ibid. 2.
Licentia accedendi ad monaſteria Monialium Epiſcopo ſubjectarum concedi debet ab Epiſcopo ſive ab ejus Vicario. 164. 1.
Licentia accedendi ad Moniales Regularibus, vel ſæcularibus prælatis ſubjectas, à quo ſit concedenda. ibid. 2.
Licentia loquendi Monialibus concedi debet, non ſolum ab Epiſcopo, vel Superiore, verum etiam ab Abbatiſſa. ibid. 3.
Licentia Regularibus concedenda, ut ad Moniales conſanguineas accedant, an extendantur ad ſocios. 166. 2.
Locatio de bonis Eccleſiaſticis facta ultra triennium non valet etiam per triennium. 188 6.
Locus pro Novitiis in monaſterio debet eſſe ſeparatus. 11. 5.
Loqui in parlatorio Monialium, quibus temporibus ſit prohibitū. 157. 6

M.

S. M*Acrina* magnum Collegium condidit. 27. 16.
Magiſtratus, & deputati ad curam Monialium, ingredi non poſſunt intra earum ſepta cum Epiſcopo niſi eos elegerit. 14. 3.
Malefactor dum hoſtes inſequentes fugit, ingrediens monaſterium Monialium, ceſſante periculo non poteſt in monaſterio commorari. 149. 2.
Malefactor repertus in monaſterio Monialium, an ibi à judice examinari poſſit. ibid 4.
S. *Marcellina* cum aliis Virginibus à Liberio Papa velata fuit. 27. 12.
Beatiſſima Virgo *Maria* fuit in templo præſentata uſque ad nubiles annos. 26. 4.
Maria Virgo omnium Monialium jure optimo dicitur Dux, & Magiſtra Sanctimonialium ad tria Vota Religionis. ibid. 5.
Beata Virgo Maria, licèt dignior fuerit omnibus Apoſtolis, tamen iſtis Dominus, & non illi, claves Regni Cœlorum commiſit. 195. 3.
ſub *Maſculino* nomine in materia odioſa cadit fœmininum. 102 2.

in *Materia* pœnali non debet fieri extenſio ultra propriam ſignificationem verborum. 139. 10.
Materia ſublata, tollitur materiarum. 204. 37.
Matribus, ſeu ſororibus Monialium non permittitur ingreſſus intra clauſuram, ut eas ægrotantes viſitent. 154. 1.
Matres, & ſorores Monialium ingredi non poſſunt earum clauſtra, qando habitum ſuſcipiunt, vel profeſſionem emittunt. ibid. 2.
Matrimonium in articulo mortis contractum ſicuti eſt validum, ita & profeſſio emiſſa in articulo mortis eſt valida. 14. 12.
Matrimonium invalidum contrahit, qui Monialem profeſſam in uxorem ducit, & uterque excommunicatione feriri debet; nec amplius aliquam uxorem ducere poteſt. 64. 7.
Medici, Chirurgi, & alii pro Monialibus medendis legitimè deputati à Superiore, ingredi poſſunt clauſuram Monialium. 148. 1.
Medicus, & Chirurgus, quo comitatu ingredi debeant ad Moniales infirmas. ibid. 3.
Medicus ingredi poteſt clauſtra Monialium ſervatis ſervandis, etiamſi non ſit in medicina licentiatus, ibid. 4.
Melioratio in tertia bonorum parte in regno Caſtellæ, uſque ad mortem eſt revocabilis. 58. 3.
Metus gravis, non verò levis inducit cogentes fœminam ad ingreſſum Religionis, in excommunicationem, etiamſi talis metus ſit juſtè illatus. 6. 1.
Metus reverentialis qualis ſit. 7. 1.
Metus reverentialis non inducit excommunicationem latam à *Conc. Trid. ſeſſ.* 25. *de Regul. c.* 18. contra cogentes fœminas ad ingreſſum Religionis. ibid. 2.
Militum impietas, & immunitas. 127. 2.
Miniſtri Ordinis S. Franciſci habent authoritatem Apoſtolicam ſpecialiter conceſſam in univerſas Moniales S. Claræ. 77. 6.
Minoribus Fratribus interdictis eſt uſus commutandi, necnon Monialibus eorum legibus ſubjectis. 59. 6.
Minores Fratres in ſpiritualibus tantum, non in temporalibus deputari poſſunt pro guberniò Monialium. 78. 5.
Minores Fratres invitati à Superioribus Monialium intra clauſuram cum illis ingredi poſſunt; ſecus non invitati. 152. 1.
Monaſteria Fratribus prohibetur acceſſus ad monaſteria Monialium non ex vi regulæ, ſed conſtitutionum Apoſtolicarum, & ſub pœna. 159. 1.
Minoreta, vide *Diſcalceata*.
Miſſam conventualem tenentur Moniales celebrare facere in ſuis Eccleſiis. 90. 1. 3. in omni Eccleſia Collegiali, & conventuali celebranda eſt Miſſa Officii currentis. 9. 3. ſed amplia ut. ib. 5.
Miſſa conventualis celebranda in Eccleſiis Monialium, an pro vivis, & defunctis applicari debeat. ibid 6.
Monachus quicquid acquirit monaſterio acquirit. 46 3. 8.
Monachus nihil habet proprium. 57. 17.
Monachi in eodem monaſterio poſſunt ſibi ipſis commutare libros, & res, quæ illorum uſui conceſſa fuerunt. 59. 5.
in Monachis, quæ regulariter ſunt conſtituta, in Monialibus etiam ſtatuta cenſentur. 102. 1.
Monachus ad aliud monaſterium licitè tranſlatus, non poteſt ſecum deferre bona, per ejus profeſſionem Priori monaſterio acquiſita. 185. 1.
Monachus cum Monial. habitare, & pernoctare non poteſt. 199. 3.
Monaſteria, quæ à principio ſuæ fundationis, vel ex aliquo præcepto clauſurā voverunt, puellas educandas recipere nō poſſunt. 3. 3.
Monaſterium ſuccedit in bonis Monialis Novitiæ, ſi poſt emiſſam profeſſionem in articulo mortis, illa decedat. 13. 10.
Monaſterium ratione damni emergentis pro dote poteſt aliquid recipere, ſecus ratione lucri ceſſantis. 20. 5.
Monaſteria Monialium, quæ non egent, ceſſent à quæſtu. 30. 14.
Monaſterium ſi aliunde ſuſtentari poteſt, non mittat converſas ad quæſtuandum. ibid. 15.
in Monaſteriis, in quibus non poteſt obſervari vita communis ex defectu rerum ſimpliciter neceſſariarum, & quomodo permitti poſſint annui redditus, & peculium. 64. 15.
Monaſteria Monialium ſi abſque regula erigantur, neceſſarius eſt modus regulariter vivendi pro Monialibus, à Sede Apoſtolica approbatus. 73. 4.
Monaſteria Monialiū, à quibus viſitari debeant ſingulis annis. 29. 2.
Monaſteria Monialium Regularibus ſubjecta ſub eorum cura, & cuſtodia, ſunt relinquenda. ibid. 3.
Monaſteria Monialium Sedi Apoſtolicæ ſubjecta, non eſt credibile deſtitui Viſitatione ſpirituali toto tempore Sedis Epiſcopalis vacantis 80 2.
Monaſteria Monialium ſunt Collegia, aut Conventus. 91. 4.
Monaſteria mixta virorum, ac mulierum, an ſint ſubjecta jurisdictioni Epiſcoporum, nec ne. 108. 8.
Monaſterii Monialium nomine, quid intelligatur. 115. 8.
Monaſterium ſi transferatur de uno in alium locum, tunc licitus exitus Monialium de illo in aliud. 126. 6. 4.
in Monaſterio noviter erecta non poſſunt introduci Moniales, niſi prius conſtiterit, illa condita fuiſſe auctoritate Sedis Apoſtolicæ. 134. 5.
Monaſterium ſi cogatur ad recipiendam Monialem alterius Monaſterii, debetur ei uſusfructus bonorum acquiſitorum priori monaſterio per profeſſionem illius Monialis. 135. 3.
Monaſteria Monialium extra Vrbes, & oppida exiſtentia, intra ſunt reducenda 136. 1.
Monaſteria cur antiquitus in ſolitudinibus conſtruebantur. ibid 2.
Monaſteria Monialium, quibus locis hodie ſint ædificanda. ibid. 3.
Monaſteria, niſi prius conſtiterit auctoritate Apoſtolica eſſe erecta, in ea Moniales non ſunt transferendæ. ibid. 7.
Monaſteria Monial. longè à monaſteriis Monachorum collocanda ſunt. 157. 4.
Monaſteria Monialium, an quoad rationem clauſuræ, intelligantur excempta ab Epiſcopi jurisdictione. 161. 2.
Monaſteriū non tenetur recipere Abbatiſſam ultra triennium. 188. 7.
Monaſteria Religioſorum utriuſque ſexus quare antiquitus in ſolitudinibus conſtruebantur. 198 1.
Monaſteria Monialium cur hodie extra Urbes, & Oppida ædificari prohibeantur. ibid. 2.
Monaſteria Monialium non ſunt ædificanda, niſi conſentiente Epiſcopo, & in locis muro munitis. ibid. 3.
Monaſteria duplicia virorum, & mulierum, prohibita ſunt. 199. 2.
Monaſteria Monialium de jure communi ſunt Parocho ſubjecta, ſecus jure exemptionis, & conſuetudinis uſu præſcriptæ.
Moniales S. Claræ non habent conſuetudinem recipiendi puellas educandas. 3. 2.
Moniales, an retinere aliquid valeant pro ſuſtentatione proprii individui. 64. 6.
Monialis cui Pater reliquit centum nummos aureos an ſuum libitum expendendos, an de licentia Abbatiſſæ poſſit illos alicui ſæculari tradere. 45. 7.
Moniales omnes ſupernumeratio debent recipi cum licentia Sacr. Congr. Card. 9. 4.
Moniales privilegiis Fratrum quomodo gaudeant. 14. 14.
Monialis profeſſa non poteſt teſtamentum ſuum ante profeſſionem factum revocare, poterit tamen illud, quatenus ſit obſcurum, declarare. 16. 4.
Moniales nō recipiuntur in monaſteriis, niſi ſufficiēter dotatæ. 18 2.
Monialis profeſſa dubitans an baptizata ſit, ad cautelam denuo baptizetur, an novam teneatur emittere profeſſionem. 22. 4.
Moniales à Scriptoribus ſacris, variis vocitantur Nominibus. 26. 1.
Origo Monialium eſt antiquiſſima etiam in veteri Lege ibid. 2.
Monialium antiquitas tempore Apoſtolorum. ibid. 6.
Moniales, & Monachi Syriæ, & Egypti antiquæ. ibid. 7.
Moniales diu è clauſura fuerunt abſolutæ. 27. 14.
Moniales paulatim ad clauſuræ leges aſtrictæ fuerunt. ibid. 15.
Moniales S. Claræ regulariter converſas non habent. 30, 10.
Moniales, quæ manuteneri non poſſunt ſine quæſtu non recipiant puellas in educationem, neque ad habitum. ibid. 16.
Moniales omnes tenentur ad obſervantiam Votorum, quæ promiſerunt. 44. 1.
Monialibus non licet poſſidere abſolutè relictum, vel datum, ſive etiam earum induſtria partum. 46. 4.
Moniales ex conſuetudine jam introducta, quomodo poſſunt aliquos privatos redditus, vitalitios in ſubſidium ſuarum neceſſitatum habere 47. 4.
Moniales, quibus permittuntur redditus, debent animo, & corde paratæ eſſe ad nutum Abbatiſſæ, illos relinquere, aliàs proprietariæ efficerentur. ibid. 5.
Moniales etiam de licentia Abbatiſſæ non poteſt bona ſtabilia poſſidere, etſi ſint magnæ utilitatis Monaſterio. 48. 1. 3,
Moniales S. Claræ poſſunt in communi bona ſtabilia, & annos redditus poſſidere ibid.
Moniales cujuſcunque Ordinis bona ſtabilia in communi habere poſſunt. ibid 2.
Moniales omnes cavere debent à retentione quid notabilis quomodolibet acquiſiti, animo occultandi Abbatiſſæ ibid. 4.
Monialis, an ex ſua induſtria, & arte conficere poſſit aliquid magni valoris pro ſuis conſanguineis. 55. 1.
Monialis expreſſe, vel tacitè acceptans munus, quomodo agat contra Bullum Clement. VIII. de largitione munerum, & contra charitatem. ibid. 5.
Monialis occultans munus ei largitum an frangat votum paupertatis. 56. 6.
Monialis recipiens pecuniam ad diſpenſandum non efficitur domina illius. 58. 1.
Moniales an largiri queant ea, quæ ad diſpenſandum illis tradita fuerunt. ibid. 2.
Moniales alteri Moniali munera præbens, quando incurrit in Bullam Clem. VIII. de largitione munerum. 59. 3.
Monialis poteſt donare propriam pitantiam, quatenus rationabili de cauſa contrarium ab Abbatiſſa non præcipiatur. 60. 2.
Monialis virgo ad Virginitatem, & Caſtitatem, non virgo ad Caſtitatem ſervandam tenetur. ibid. 4.
Moniales cavere debent jocos, ſaltationes, bacchanalia, choreas, aliaſque hiſtrionum inventiones, & ſpectacula. ibid. 4.
Moniales intereſſentes agitationibus taurorum, & ferarum, an incidant in excommunicationem latam à Pio V. in conſtit. quæ incipit, *De ſalute gregis*. ibid. 5.
Moniales non veniunt appellatione Clericorum in materia pœnali, & odioſa. ibid. 7.
Monialis inducens novitatem in ornamentis provocantibus ad libidinem,

dinem, non excuſatur à peccato lethali. 61. 16.

Moniales carnaliter cognoſcere, non ſolum ſacrilegium eſt, verum etiam inceſtus, & adulterium. 63. 4.

Moniales, Matrimonium, aliosque actus caſtitati adverſos, perpetrantes, quibus pœnis cum ſociis in crimine puniantur. ibid. 4.

Moniales, quæ ſe violari patiuntur, perpetui carceris pœna mancipantur. 64. 2.

Moniales cur eadem pœna non puniantur, qua mares illas violantes. ibid. 3.

Moniales profeſſæ in adulteria deprehenſæ, cum adulteris à communione antiquitus arcebantur. 65. 13.

Moniales, quæ poſtea nupſerint, cum adulteris ſuis excommunicabantur in antiquis Conciliis, ibid. 14. 15. 16. 18. 19.

Moniales ſunt ſponſæ Chriſti, & Templum Dei. 67. 2.

Moniales à divino ſervitio abducentes, quibus maledictionibus ab Eccleſia Dei feriantur. ibid. 4.

Moniales tenentur obedire ſuis ſuperioribus, ſive ſint Epiſcopi, ſive alii prælati inferiores. 69. 2.

Moniales ad eadem tenentur quod votum obedientiæ, ad quæ tenentur alii regulares reſpectivè ad ſexum. ibid. 3.

Moniales non tenentur obedire ſuis Vicariis, ſicut prælatis. ibid. 4.

Moniales Epiſcopo ſubjectæ tenentur magis parere Epiſcopo, quàm Abbatiſſæ; idem dicendum de Monialibus ſubjectis cæteris prælatis. 70. 16.

Moniales ſeu Oblatæ in Xenodochiis deſervientes an teneantur Mulieribus peſte laborantibus adminiſtrare. 26. ibid. 25.

Monialis non tenetur obedire Abbatiſſæ in rebus propoſitis ſub conſilio. ibid. 32.

Monialis interrogata ad manifeſtandum delinquentem occultum, non tenetur revelare. 71. 40.

Moniales vovent obedire Abbatiſſis juxta poteſtatem, & cujus Abbatiſſæ ſunt capaces. 72. 3.

Monialis tenetur obedire Abbatiſſæ, ſi Prælatus præcipiat, ut Abbatiſſa in virtute ſanctæ obedientiæ imperet. ibid. 5.

Moniales, an in aliquo caſo non obediendo Abbatiſſæ, ſint à peccato immunes. ibid. 6.

Moniales in dubiis tenentur ſtare conſcientiæ Abbatiſſæ. 71. 7.

Moniales neceſſariò aliquam regulam profiteri debent. 73. 3.

Monialis non tenetur obedire Abbatiſſæ aliquid præcipienti ſupra Regulam. ibid. 5.

Monialium obligationes inſurgunt ex Regulæ approbatione ib. 40.

Moniales S. Claræ in transgreſſione præceptorum Regulæ peccatum mortale non incurrunt, niſi in transgreſſione quatuor principalium Votorum. 74 6.

Monialis non tenetur obedire Abbatiſſæ præcipienti aliquid contra Regulam, & infra Regulam; ſecus verò ſi præcipiat præter Regulam. 23. 9.

Moniales præſupponitur ignorare ſtatuta ſuorum Prælatorum, niſi eis promulgentur. 25. 6.

Monialis tenentur leges, & ſtatuta ſuorum ſuperiorum obſervare. ibid. 7.

Moniales Congregationis Vallis Umbroſæ obſervant decreta illius in capitulis edita. ibid. 8.

Moniales S. Claræ, & omnes fratribus Ordinis Minorum ſubjectæ, tenentur obſervare ſtatuta in eorum Capitulis generalibus acta. ibid. 9.

Moniales, an teneantur leges Abbatiſſæ obſervare. ibid. 10.

Moniales ſub cura fratrum Minorum degentes ſub excommunicationis pœna obedire debent Conſtitutionibus factis, & fiendis in Capitulis Generalibus, vel Provincialibus. 26. 3.

Moniales S. Benedicti Congregationis Caſſinenſis Viſitatoribus, & Abbatibus ejuſdem Congregationi ſunt ſubjectæ. 77. 1.

Moniales Congregationis Ciſtercienſis per Abbates ejuſdem Congregationis reguntur, viſitantur, illiſque ſubjiciuntur ibid. 2.

Moniales Congreg. Fullienſis reformatæ, Generali, & Abbatibus ejuſdem Congreg. ſubſunt. ibid. 3.

Moniales S. Claræ Ordini fratrum Minorum ſubjectæ, à Miniſtro Generali ejuſdem Ordinis viſitantur, corriguntur, & gubernantur. ibid. 4.

Moniales tertii Ordinis S. Franciſci, Generali, & Provincialibus ejuſdem Ordinis debent ſubjacere. ibid. 5.

Moniales Congregationis Vallis Umbroſæ Præſidenti Generali ejuſdem Congregationis ſubduntur, tam in gubernio ſpirituali, quàm temporali; nec non Viſitatoribus ejuſdem Congregationis. 78. 8.

Moniales, quæ Regularibus, ſive prælatis particularibus, aut Sedi Apoſtol. immediatè non ſubjiciuntur, Ordinariorum juriſdictioni ſuppoſitæ ſunt. ibid.

Moniales, in quibus interrogandæ ſunt ex decreto *Concil. Tridentin. ſeſſion. 25, de Regular. cap. 9.* 80. 1.

Moniales (præter ſubſtantialia vota) de Regula, & ejus obſervantiis ſunt interrogandæ, & examinandæ. 80. 2.

Moniales, ſi per correctionem fraternam ſpem nullam habeant emendationis ſororis delinquentis, tenentur illam paternè Prælato denunciare. 83. 27.

Monialis interrogata (etiam ſub Juramento) non tenetur manifeſtare, quam noverit occultè deliquiſſe. ibid. 34.

Monialis, cui indicitur purgatio Canonica, debet coram Prælato ſuo jurare, ſe non commiſiſſe delictum de quo infamata cenſetur. ibid. 46.

Monialis deficiens in indicta purgatione punitur tanquam convicta. 85. 48.

Monialis accuſata, ſi fuerit Abbatiſſa, vel prioriſſa majore opus erit diſcuſſione, accuſatione, & inveſtigatione. 86. 52.

Moniales parere debent Abbatiſſæ, etiam pendente ejus accuſatione in judicio. ibid. 53.

Moniales admittuntur in teſtes contra alias Moniales. ibid 65.

Moniales omnes in communi, & in choro tenentur ad inſtar aliorum religioſorum officium divinum recitare. 86. 2.

in Monialibus ex obligatione Chori in communi, non ſufficienter naſcitur obligatio Chori in ſingulis. ibid. 3.

Moniales S. Claræ non obligantur ex Regula recitare officium divinum in Choro. 87. 4.

Moniales S. Claræ, etiam ſanæ non ſemper tenentur divinum Officium in choro recitare. ibid. 6.

Moniales choro non intereſſentes tenentur privatim divinum Officium perſolvere. ibid. 8.

Moniales in *Confiteor* nihil poſſunt mutare. ibid. 9.

Moniales Clariſſæ propter imperitiam dicere poſſunt Officium laïcarum. ibid. 10.

Moniales infirmæ divinum officium perſolvere non debent, ſi præcipiat Medicus ibid. 12.

Moniales graviter ægrotantes ſepties Orationem Dominicam dicere poſſunt pro ſeptem Horis Canonicis. ibid. 13.

Monialis quando excuſatur ab Officio divino perſolvendo. ibid. 14.

Moniales Ordinis Minorum recitare poſſunt officium Conceptionis B. Mariæ Virginis. 89. 1.

Moniales S. Claræ poſſunt celebrare Officium ſanctiſſimi Nominis Jeſu. ibid. 2.

Moniales S. Claræ poſſunt Officium S. Agnetis, & feſtum undecim millium Virginum celebrare. 90. 3.

Moniales & reliqui Clerici regulares, & ſæculares poſſunt divinas laudes in Choro decantare. 89. 5.

Monialibus quibusdam ex regula quare prohibitus ſit cantus organicus, & figuratus. ibid. 7.

Monialis, quæ extraordinario confeſſario noluerit confiteri, poterit confeſſario ſuam confeſſionem facere. 93. 7.

Moniales virtute Bullæ Cruciatæ, vel aliorum Indultorum non poſſunt ſibi eligere confeſſarium. 97. 2.

Moniales virtute Bullæ Cruciatæ non poſſunt abſolvi à caſibus reſervatis. 98. 5.

Monialis, aut filia optimatis ſi ſolicitarentur in confeſſione, & delictũ eſſet patefactũ, pœna augenda eſt contra ſollicitantem. 98. 7

Moniales, intra Clauſtra, ſeu in confeſſionario ad turpia ſollicitata, quomodo denunciare debeat confeſſarium. ibid. 8.

Monialis ſeu alia fœmina ſollicitata in confeſſione, ſi conſentiat, quid ſit in tali caſu agendum. 99. 15.

Monialiũ S. Claræ privilegia, quoad abſolutionem peccatorũ. 100. 1

Moniales an teneantur ſemel in menſe confiteri, etiam ſi non habeant peccata pluſquam venialia. 99. 1. Concilium Tridentinum ſeſſ. 25. de Regul. cap. 10. non obligat ſub præcepto, ut moniales ſemel in menſe confiteantur. ibid.

Monaſterium, ſi cogatur ad recipiendam Monialem debet etiam illius dotem recipere. 134. 4.

Moniali quicquid obvenerit poſt ſecundam profeſſionem in alio Monaſterio, eidem acquiritur. ibid. 7.

Monialis adhuc Novitia tranſiens ad aliud monaſterium, omnia bona ſecum transfert. ibid. 8.

Monaſteria Monialium poſt Concilium Tridentinum poſſident bona in communi. 136. 1.

Monaſterii deſtructi Monialis tranſiens ad aliud, eidem acquirit omnia ſua. ibid.

Moniales omnes, etiam ſanctæ Claræ comprehenduntur ſub decreto *Concilii Tridentini loco citato.* 99. 3.

Moniales S. Benedicti communicant in privilegiis, cum Monialibus medicantibus. 100. 3.

Monialium fratrum minorum privilegia, & Indulgentiæ. ibid. 4.

Moniales Epiſcopo ſubjectæ à quibus caſibus poſſint abſolvi. ib. 7.

Moniales regularibus ſubjectæ ferè omnes habent excommunicationem Privilegiorum, cum eiſdem Regularibus. 106. 1.

Moniales Vallis Umbroſæ habent communicationem privilegiorum ejuſdem congregationis. ibid. 2.

Moniales Fullienſis congregationis communicant in Privilegiis, tam ſpiritualibus, quàm temporalibus cum dicta congregatione Fullienſi. ibid. 3.

Moniales Fratrum Prædicatorum gaudent Privilegiis, conceſſis, & concedendis Ordinibus minorum, Eremitarum S. Auguſtini, Carmelitarum, & Servorum B Mariæ Virginis. ibid. 4.

Moniales S. Claræ potiuntur omnibus gratiis ſpiritualibus, & temporalibus conceſſis, & concedendis Ordinibus S. Dominici, & S. Franciſci de Obſervantia. ibid. 5.

Moniales immaculatæ Conceptionis communicant in Privilegiis fratrum Mendicantium, quatenus eorum curæ ſint ſubjectæ ib. 6.

Moniales omnes fratribus Minoribus ſubjectæ participant Privilegia conceſſa, & concedenda eiſdem fratribus. ibid. 7.

Moniales de Pœnitentia in communi viventes, & ſub obedientia Abbatiſſarum S. Claræ, communicant in Privilegiis cum Monialibus ejuſdem S. Claræ. ibid. 8.

Moniales S. Auguſtini fratribus illius Ordinis ſubjectæ participant in Privilegiis, gratiis, & immunitatibus, cum eiſdem fratribus ib. 10.
Moniales S. Franciſci de Paula habent communicationem Privilegiorum cum fratribus ejusdem Ordinis ibid. 11.
Moniales aliæ, tam Mendicantes, quàm non Mendicantes, quibus Privilegiis gaudeant ibid. 12.
Moniales Tertiariæ communicant in omnibus Privilegiis prærogativis, & indultis cum Monialibus S. Claræ. 107. 13.
Moniales Sedi Apoſtolicæ, & Prælatis regularibus ſubjectæ, cum monaſteriis, & propriis bonis exemptæ ſunt ab Ordinariis. ibid. 2.
Monialium nulla eſt diſparitas ratione privilegiorum, propter diſparitatem ſubjectionis. ibid. 2.
Moniales Summo Pontifici immediatè ſubjectæ poſſunt ab Ordinario, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato, viſitari, & gubernari in ſpiritualibus. 108. 5.
Moniales Sedi Apoſtolicæ, ſeu Prælatis exemptis non ſubjectæ, Ordinariorum jurisdictioni ſunt obnoxiæ, ibid. 6.
Moniales S. Claræ nullas decimas, & primitias Parochialibus Eccleſiis ſolvere tenentur, 110. 1.
Moniales Vallis Umbroſæ eximuntur à ſolutione decimarum ex Privilegio Julii II. & ab aliis oneribus, & contributionibus. 111. 12. 15
Moniales omnes a decimarum ſolutione ſunt immunes ex Privilegio Pii IV. ibid. 13
Monialis niſi exeat à valvis, & ſeptis interioribus, clauſuram non frangit. 115. 2.
Moniales, quæ nunquam clauſuram ſervaverunt, conqueri non poſſunt, ſi ad illam cogantur. 118. 4.
Moniales clauſuræ legibus adſtrictæ, cogendæ ſunt ad illam ſervandam à ſuis propriis Prælatis ibid. 6.
Moniales S. Claræ Urbaniſtæ nuncupatæ, clauſuram vovent ſub ſpeciali forma, addentes tribus votis etiam quartum. 119. 2.
Moniales S. Claræ primæ Regulæ clauſuram ſub voto promittunt, non ex vi Regulæ, ſed conſtitutionum. 120. 3.
Monialis, quæ profitetur, hac conditione, ut in domo paterna maneat, non ligatur clauſuræ lege. 119. 3.
Monialis Novitia, quæ juſta de cauſa de licentia Abbatiſſæ è monaſterio egreditur retento habitu, non interrupit Novitiatum. ibid. 4
Moniales profitentes hac lege, ut clauſuræ non obligentur, non ſunt veræ profeſſæ. ibid. 6.
Moniales ante tempora Bonifacii VIII. clauſuram præcipientis, extra monaſteria vagantes aliquibus tamen pœnis cruciabantur. 120. 1.
Moniales clauſuram voto, vel ex vi Regulæ promittentes, fiunt tranſgreſſores voti, Regulæ, & præcepti Eccleſiaſtici illam violantes. ibid 4.
Monialis occulte clauſuram frangens, quibus pœnis vinciatur. 120. 6.
Moniales injuſtè de Monaſterio egreſſas, Prælati omnes, aliæque perſonæ comitantes, quibus pœnis plectantur. 122. 2.
Moniales nullatenus exire poſſunt à Monaſterio, niſi ex legitima cauſa ab Epiſcopo approbanda 125. 1.
Moniales quibus caſibus licitè egredi poſſint è Monaſterio. ibid 2.
Moniales injuſtè egreſſas comitantes rationabili de cauſa, dummodo egreſſui non cooperentur, nulla pœna affliguntur. ibid. 4.
Monialis cauſa fundandi, ſeu reformandi monaſterium, an licitè egredi poſſit è proprio monaſterio. 137. 7.
Monialis completo ædificio monaſterii, propter quod egreſſa erat, ad priſtinum redire poteſt, etiam renuente ſocia, ibid. 8.
Monialis ad hoc, ut licitè exeat è monaſterio, ſemper indiget licentia Sedis Apoſtolicæ 128. 9.
Moniales S. Claræ in ſex caſibus, ex vi propriæ Regulæ poſſunt regredi de monaſterio. ibid. 10.
Moniales votum non emittunt potius mori, quam ob infirmitatem non egredi è monaſterio. 129. 5.
Moniales egreſſæ è monaſterio rationabili de cauſa, in locum honeſtum ſe recipiant, & clauſæ morentur quouſque eis de Monaſterio provideatur. 129. 2.
Moniales egreſſæ è Monaſterio ex urgenti neceſſitate, tenentur admonere Superiorem quamdiu extra monaſterium exiſtant. ibid 4.
Moniales exemptæ, quorum conſenſu exire debeant è Monaſterio. ibid. 6.
Moniales Regularibus ſubjectæ è Monaſterio egredientes de ſola licentia ſuorum Prælatorum, an ſint puniendæ. 130. 11.
Moniales egredi a Monaſterio gravius eſt, quàm ſæculares in illud ingredi. ibid 3.
Monialis egreſſa quo temporis ſpatio poſſit ſuum redditum differre. ibid.
Moniales ratione ſtrictioris, & perfectioris Religionis, tranſire poſſunt de uno ad aliud monaſterium. 131. 3.
Monialis, quæ in proprio monaſterio corrigi non poteſt, an ad aliud transferenda ſit, ut ibi corrigatur. 133. 15.
Monialis antequam ad aliud monaſterium tranſeat, debet illud habere paratum, ut eam recipiat. 134. 1.
Moniales profeſſæ exeuntes de proprio Monaſterio animo non accedendi ad aliud, ſunt Apoſtatæ ibid 2.
Monialis ad aliud monaſterium translata, nullam debet ſpem habere ad primum amplius redeundi. ibid 3.
Moniales rebelles, & ſuperbæ, an poſſint expelli ibid 4.
Monialis auctoritate Papæ translata voluntariè ad aliud Monaſterium, non poteſt ſecum dotem deferre, nec alia bona per profeſſionem acquiſita priori Monaſterio. 135. 2.
Monaſterio traduntur bona Religioſorum ſub hac conditione, ſi profiteantur, non verò ſi in Monaſterio manſerint. ibid 3.
Moniales monaſterii deſtructi, ſi in pluribus monaſteriis collocentur, cui ſint earum dotes, & bona applicanda? ibid 3.
Monialis de uno ad aliud monaſterium translata, an teneatur in poſterum ad vota prioris Monaſterii. 136. 3.
Moniali infirmæ in Monaſterio an deferri poſſit ab aliquo Sacerdote inſignis Reliquia adoranda. 146. 7.
Monialis energumena intra ſepta monaſterii non debet exorcizari; ſed in Eccleſia exteriori. 147. 1.
In tranſlatione Monialis Energumenæ de monaſterio ad Eccleſiam exteriorem, ſicut & in actu exorcizandi, quænam perſonæ requirantur, eamque comitentur. ibid. 2.
Monialis dubitans de ſua valetudine poteſt jubere, Medicum ad lectum acceſſire, ut pulſum tangat 148. 2.
(153. 1.) Monialis ejusdem Ordinis iter agens in hoſpitium admittenda eſt.
Monialis exiſtens in aliqua domo ad ſanitatem recuperandã recreationis gratia ingredi poteſt monaſterium Monialium ejusdem Ordinis ibidem exiſtens. ibid. 3.
Monialis iter agens, quando ingredi poſſit Cœnobium Monialium alterius Ordinis, & habitus: & qua licentia. 154. ibid. 4.
Monialis cauſa animi recreandi: vel cognatæ inviſendæ, ingredi non poteſt monaſterium Monialium diverſi Ordinis. ibid. 5.
Monialium conſenſus pro licentia mulierum ingredientium ſepta Monaſterii qualis eſſe debeat. 157. 2.
Monaſterii Monialium nomine ad quod prohibetur acceſſus pro fratribus Ordinis minorum, quid intelligatur. 159. 2.
Moniales conſecrandæ à quibus vitiis ſe abſtinere debeant. 165. 1.
Moniales quales ſint conſecrandæ ibid. 2.
Monialis in Abbatiſſam eligenda eſt, quæ ſe, & ſubditum gregem noverit cuſtodire. 176. 1.
Monialis eligenda in Abbatiſſam debet eſſe profeſſa expreſsè illius Monaſterii, cui præficitur. ibid. 2.
Monialis eligens Abbatiſſam ſufficit, ut ſit tacitè profeſſa. ibid. 3.
Monialis eligenda in Abbatiſſam ex quo monaſterio ſit aſſumenda. 177. 5. 12.
in Moniali, quæ alios regere debet, requiruntur gravitas morum, ætas, & experientia Religionis. ibid. 9.
Monialis, quæ non habet requiſita, ut eligatur in Abbatiſſam, an ſaltem in Vicariam eligi queat. ibid 11.
Moniales vocem habentes in electione Abbatiſſæ, debent prius habere notitiam meritorum, & qualitatum illius, aliàs peccarent mortaliter. 178. 4.
Monialis deſcendens ex maculato genere, ſi cætera ei non deſint, eligi poteſt in Abbatiſſam. 183. 2.
Monialis, quæ per vim aliquo modo Virginem ad Religionem induxerit, præter Excommunicationem, redditur etiam inhabilis, ut eligatur in Abbatiſſam. 184. 1.
Monialis inhoneſta monaſterio præeſſe non debet. ibid. 4.
Monialis contra Abbatiſſam electam per modum denunciationis, vel accuſationis, poteſt aliquid proponere. 185. 2.
Moniales à Capitulo monaſterii in Officiales electæ, perſeverare poſſunt ad libitum Superiorum. 190. 1.
Monialibus monaſterii Officialibus non currit triennium, ſicut Abbatiſſis. ibid. 2.
Moniales Vallis Umbroſæ eliguntur in Officiales monaſterii ſecundum Profeſſionem. ibid 3.
Moniales prohibentur in officiis perpetuari. ibid 2.
Moniales una cum Canonicis, & Monachis in Eccleſia, & in Choro convenire non debent. 199. 1.
Moniales omnes Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium, aliiſque Prælatis exemptis, imo etiam Epiſcopo ſubjecta, non ſubduntur Parocho, nec ejus juribus 200. 3.
Moniales ſi moriantur extra monaſterium, quo loco ſint ſepeliendæ. ibid. 4.
Moniales, qua cæremonia, & pompa funerali ſint ſepeliendæ, 201. 5.
Moniales Vallis Umbroſæ quo ritu tumulentur ibid 6.
Moniales expenſis proprii monaſterii ſunt ſepeliendæ. 202. 1.
Mortis, & aliorum noviſſimorum conſideratio caſtitatẽ tuetur 62. 23.
Mulieres ſurdæ, cæcæ, & gibboſæ nullo jure impediendæ ſunt, quin ad religionem admittantur. 10. 2.
Mulieres illegitimæ non excluduntur à Religione, ſed à Prælatione. ibid. 3.
Mulieres non ſunt diſpenſandæ indotatæ, ſive Deo, ſive hominibus. 18. 1.
Mulieres incluſæ ſunt, quæ in domibus ſe recludunt, ut pœnitentiam agant, & Deo liberius deſerviant. 38. 1.
Mulieres incluſæ gaudent privilegio fori, quamvis nullam emittant profeſſionem. ibid. 2.
Mulieres incluſæ multæ fuerunt, in principio naſcentis Eccleſiæ. ib 3.
B. Verdiana, & B. Julia, & ac oauna, ſorores, Ordinis Vallis Umbroſæ, aliquandiu incluſæ vixerunt. ibid. 4.
Mulieri non permittitur, ut in Eccleſia loquatur, neque ut viro dominetur. 39. 5.
Mulieres ad munus Diaconiſſatus quænam olim eligebantur. ibid 7.
Mulier ex eo, quod naſcitur, infligitur ſibi potentia ſuccedendi à ſtatuto excluſivo fœminarum propter maſculos 50. 2.
Mulier ingrediens monaſterium, an tranſeat cum potentia non ſuccedendi in hæreditatem, ſi maſculus extiterit. ibid. 3.

Mulier habetur adultera, ſi vivente viro, alteri nupſerit. 65 1.
inter Mulieres livore invidiæ ſolent ſæpè falſa denunciari. 84.42.
Mulieres de jure à teſtimonio excluſæ, aliquando permittuntur teſtes eſſe 55.64.
Mulier ſollicitata in confeſſione, quando induci non poteſt ad denunciandum per ſeipſam, quid ſit agendum. 95 9.
Mulieres commorantes in propriis domibus, quibus favoribus, & gratiis fruantur. 107 15.
Mulieres, quæ in aliquibus domibus ſe recludunt, ut pœnitentiam agant, an gaudeant privilegio fori. 114 3.
Mulieres in Congregatione viventes, tria vota eſſentialia non emittentes, legibus clauſuræ non adſtringuntur, ſed tantum adhortari debent ad profitendum, & ad clauſuram ſervandam. 118.4.
Mulieres collegialiter viventes, extra clauſuram habitum dimittentes, non dicuntur Apoſtatæ, 134.5.
Mulier in ſuſpicionem veniens marito, an poſſit in monaſterium monialium ingredi, quatenus timeat, ne ei in aliqua vis inferatur. 154 2.
Mulier, ſecluſa bona fide, & zelo, & timore, ne ingreſſus ejus à parentibus impediatur ingrediens clauſuram Monialium, incurrit excommunicationem. 156.3.
Mulieres licentiam ingrediendi ſepta Monialium habentes expectare debent conſenſum monialium. 157.1.
Mulier corrupta, non debet admitti ad Conſecrationem. 169 5.
Mulieres oblatæ aliæve non emittentes tria vota ſubſtantialia, non comprehenduntur in Bulla Greg. XIII. de duratione officii Abbatiſſatus. 189.3.
Mulieres in Eccleſia taceant, nec eis permittatur loqui. 193.2.
Mulieri non permittitur dominari in virum. ibid.3.
Mulier quamvis docta, & Sancta, viros in Conventu docere non præſumat. ibid.4.
Mulier debet eſſe ſubdita viro: non poteſt eſſe teſtis nec fidē dare ib.5
Mulierum incauta familiaritas, & Clericorum ſuſpecta eſt. 199.4.
Mulieres incluſæ ſepeliebantur in Parochia, intra quam earum Cellula conſiſtebat. 201 1. Vide *Fœmina*.
Munerum largitio de jure communi, & novo vetita eſt Regularibus. 53.1.
Mutuum, & commodum an comprehendantur in decreto *Conc. Trid. ſeſſ. 25 de Regul. cap. 16.* 19 1.
Qui mutuat perdit amicum, & pecuniam. 59.8.

N.

in NEceſſitate omnia ſunt communia. 57.21.
Neceſſitas lege caret. 129.3.
Negotiandi occaſio Religioſis negatur. 20 6.
Nobilitas eſt quoddam ſanguinis jus naturale, & incommutabile. 23.11
Nomen moniali quale ſit imponendum. 11 3.
Novitiæ moniales, quæ in monaſteriis erudiuntur, cum omni pietatis affectu, & vigilantiſſimæ curæ ſtudio nutriendæ ſunt. 11.1.
Novitiarum magiſtræ monialium quales eſſe debeant, ibid.2.
Novitia monialis debet per annum cum habitu regulari in probatione permanere, aliàs Profeſſio erit irrita. ibid.8.
Novitiæ moniales Ordinis S. Dominici etiam anno probationis non expleto, in articulo mortis conſtitutæ, profeſſionem emittere poſſunt, dummodo ſint in legitima ætate. 12.1.
Novitias moniales erudiendi modus exactiſſimus à S. Hieronymo traditus. ibid.3.
Novitiis monialibus decedentibus ab inteſtato, ſuccedit in earum bonis monaſterium. 13 11.
Novitia monialis cauſa curandæ valetudinis egreſſa de licentia Superioris, & poſtmodum reverſa, non diſcontinuat annum probationis 14.2.
Novitia per delationem habitus, tacitam profeſſionem facere intendit. 22.6.
Novitia debet deferre habitum cum conſenſu illorum, qui illam Religioni incorporare valent ibid 7.
Novitia monialis, ut actus profeſſarum exerceat, debet eſſe conſtituta in pubertate completa. ibid 8.
Novitia ad profeſſionem non debet admitti ante decimum ſextum ætatis ſuæ annum completum. 23.1.
Novitia, niſi per annum continuum poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterit, illius profeſſio erit nulla. ibid.2.
Novitia, quæ intra annum probationis profeſſionem emiſit, non erit obligata ad Religionem, nec in genere, neque in ſpecie, nec etiam in conſcientia. ibid 3.
Epiſcopo, vel alio Prælato jubente recipi Novitiam, contradicente majori parte monialium, non debet admitti. 24.3.
Novitia ſi antequam profiteatur abire voluerit, omnia ei reſtituenda ſunt, quæ in ingreſſu tribuerat monaſterio, ſimul cum fructibus, retento tamen victu, & veſtitu. ibid.5.
Novitia domina bonorum ſuorum poteſt ea cui vult relinquere. 48.1.
Novitiæ moniales non tenentur ad divinum Officium. 90.1.
Monaſterium tenetur Novitiæ conventam penſionem ex debito juſtitiæ perſolvere ibid 2.
Novitia monaſterium hæredum inſtitutum poteſt obligare. ibid.3.
Novitiæ moniales cujuſcunque Religionis illæ ſint, clauſuræ non obligantur. 119.1.
Novitiæ moniales à monaſterio egreſſis recipientes, vel comitantes, non ligantur Excommunicatione Papali. ibid.2.
Novitiatus tempore elapſo, Novitia ad profeſſionem eſt admittenda, ſi habilis fuerit, ſin verò à monaſterio ejicienda. 23 4.
Novitiatus tempore completo, Superiores, quos noverint Novitios habiles, ad profeſſionem admittant, ſin autem, ejiciant 25.1.
Sed limita, ut ibid.7.
Novitius de licentia ſui Superioris, juſtis de cauſis, poteſt extra monaſterium manere abſque interruptione continuationis anni probationis. 14.1.
Novitius ante ingreſſum Religionis an poſſit abſque ſolemnitatibus de ſuis bonis diſponere. 16.1.
Novitius jam ante, quàm poſt ingreſſum Religionis poteſt teſtamentum condere. 16.1.
Novitius poteſt revocare teſtamentum à ſe factum ante ingreſſum Religionis, ibid.3.
Novitius debet habitum diſtinctum deferre ab habitu profeſſorum, 22.5.
Novitii aſſenſus an requiratur in prolongatione ſuæ profeſſionis. 25 8.
Numerus monialium cuilibet monaſterio præfigi debet, qui commodè ſuſtentari poteſt. 17.1.
Numerus monialium non augetur per ſuſceptionem converſarum, ſeu ſervientium monialium. 18.3.
Numerus monialium cuilibet monaſterio, à quo ſit præfigendus. ib.4

O.

OBedientiæ definitiones variæ. 68 1.
Obedientia quotuplex ſit. ibid.2.
Obedientia materialis, & formalis, necnon obedientia expreſſa, tacita, & interpretativa, quid ſint. ibid.3.
Obedientia tacita, & expreſſa eſt obligatoria. ibid 4.
Obedientiæ ſpeciale objectum eſt præceptum expreſſum, vel tacitum, ibid 5.
Obedientia, quàm ſit neceſſaria ſtatui regulari. ibid.7.
Obedire nolentes ex contemptu ſine rationabili cauſa in re gravi, peccant mortaliter. 69 5.
Obedientiam præſtare nolentes in levibus quomodo peccatum contrahant. ibid.6.
Obedire non debent moniales, aliique religioſi Prælatis præcipientibus contra ordinationes Eccleſiæ, & jus canonicum Summorum Pontificum. ibid. 11.
Obedire non tenentur ſubditi ſuperiori præcipienti, quæ concernunt propriæ, vel conſanguineorum utilitati. 70.26.
Obedientia quas habeat conditiones. 71.1.
Obedire non tenetur ſubditus ſuperiori, ſi præcipiat, quæ contrariantur naturæ corporis. ibid.3.4.
Oblatæ mulieres, ſeu Donatæ, converſarum nomine nequaquam veniunt. 34.1.
Oblatæ non ſunt verè Religioſæ, cum tria vota eſſentialia non emittant, ibid.2.
Moniales Turris Speculorum Romæ ſunt oblatæ, votis ſimplicibus aſtrictæ, & legibus clauſuræ non obnoxiæ, earumque conſtitutiones aliquæ. ibid.3.
Oblatæ Turris ſpeculorum Romæ ſunt verè Religioſæ. ibid.4.
Oblatæ non tenentur clauſuram obſervare. 119.4.
Oblationes factæ monaſterio à conſanguineis Novitiæ, non comprehenduntur in renunciatione. 14.10.
Oblationes, & donationes factæ monaſterio à tutoribus, & curatoribus, & conſanguineis Novitiarum, ex bonis ipſarum, comprehenduntur in dict. Concilii Tridentini decreto. 20.3.
Obligatio monialium erga propriam regulam, qualis & quanta ſit. 55 6
Obligatio recitandi officium in Choro cadit in Superiores. 88 2.
Obſervantiæ regulares, quando obligent Religioſum ad earum obſervantiam. 74.2.
Obſervare quæ ſunt de conſilio, eſt magna obedientiæ perfectio. 71.13
Otium, torpor, ac nimia quies caſtitati adverſantur. 62.26.
Oculus eſt principium fornicationis. 61.2.
Odia ſunt reſtringenda, & non amplianda. 115.3.
Officialem creatum à Barone ultra annum, univerſitas non tenetur recipere. 188.8.
Officium, vel favorem, ſi quis fœminæ promittat, ut illam ad Religionem inducat, non incurrit excommunicationem. 7.4.
ab Officiorum, dignitatum, & adminiſtrationum privatione, quis poſſit abſolvere, & ad eandem habilitate. 125.6.
Operarii ingredi poſſunt ad Moniales pro opere exercendo, quod extra monaſterium commodè fieri non poteſt. 148.6.
Operarii ingredientes cum ſuperiore Monialium intra earum ſepta, non comprehenduntur ſub numero comitum dicti Superioris. 151 6
Ordinarii authoritate delegata poſſunt viſitare moniales exemptas, quoad clauſuram tantum, & quoad ea, quæ ſpectant ad curam animarum in Eccleſiis monialium imminentem 108.3.
Ordinarius loci ſimul cum ſuperiore monialium debet præſidere electioni Abbatiſſæ, ſine tamen expenſis monaſterii, vel per ſe, vel per alium. 179 2.
Ordines, Congregationes, & militiæ habent moniales. 27.16.

P.

S. PAchominus Cœnobium fœminarum condidit, eique ſororem in Abbatiſſam præfecit. 27.9.
Papa non intendit unquam quæſito alterius juri derogare. 13.9.14 13.
Papa Regularium ſtatuta confirmans, non prætendit eos à ſtricta obſervantia, vel à ſuis inſtitutis, amovere. 76.4.

Papa delegare poteſt fœminis poteſtatem ſpiritualem ad leges ferendas, etiam quæ à jure divino manavit. 193.4.

Papa poteſt fœminis facultatem ſuſpendendi concedere. 194. 5.

Papa præeſt juri humano. ibid.6.

Papæ quanta ſit poteſtas, & auctoritas. 196.3. Vide *Sum. Pontifex.*

Par in parem non habet imperium. 71.35.

Paria ſunt, locum eſſe eſſe extra diœceſim, & eſſe exemptum. 162.1.

Parentes dolis, aut minis procurantes, ut eorum filiæ Religionem ingrediantur, graviter peccant. 4.2.

Parentes poteſtatem habent, & jus naturale offerendi filios impuberes Religioni. 6.1.

Parentes cogentes filias impuberes ad ingreſſum Religionis, an incidant in pœnam excommunicationis. 6.2.

Parentes importunis precibus ſuadentes filiabus, ut Religionem ingrediatur, non afficiuntur excommunicatione, ſecùs ſi illis grave minarentur malum. 7.3.

Parentes filiabus minantes, ut eas in hæreditate non meliorent, niſi Religionem ingrediantur, non ligantur excommunicatione, ſecus ſi verbis, & operibus, tam in vita, quàm veſtitu cum illis iniq; agerent, hoc fine, ut faſtiditæ habitum Regularem ſuſcipiant. ib.7.

Parentes inſtituentes filiam legitimam hæredem hac lege, ut Moniales fiat, non vinciuntur excommunicatione. 8.5.

Parochi, an pro audiendis confeſſionibus Monialium, debeant ab Epiſcopo admitti. 93.5.

Paſſio & vulnera Chriſti caſtitatem nutriunt, & protegunt. 62.28.

Pater inſtituens filiam naturalem hæredem hac lege, ut Monialis fiat, incidit in excommunicationem 7.3.

Pater debet conſtituere dotem filiæ nubenti, vel Monaſterium ingredienti. 18.3.

Patres, & matres, & filii Monialium eas alloqui poſſunt ſine licentia. 164. 4.

Patronus conſtitutus à Papa ad præſentandum Abbatiſſam, an poſſit eandem perpetuò inſtituere. 189.4.

Pauperibus tutum eſt præbere alimenta gratis, & abſque pacto, ut modo ad Religionem accendantur. 8 3.

Incitamentum ad paupertatem diligendam eſt paupertas Domini Jeſu Chriſti. 44. 1.

Paupertatem Apoſtolos Chriſtus docuit. ibid.2.

Paupertas eſt penna magna, qua ad cœlum volatur. ibid.3.

Paupertas religioſa privat regularem primo, & principaliter dominio cujuſcunque rei temporalis. 45.2.

Paupertas religioſa privat regularem uſufructu rei temporalis, qui eſt jus utendi illa re ſalva ipſius ſubſtantia. ibid.4.

Paupertas religioſa privat regularem uſu juris, qui eſt jus utendi aliqua re, non tamen privat uſu facti. ibid.5.

Moniales omneſque religioſi quærere debent, & amare Paupertatem, quam Voto promiſerunt. ibid.7.

per Paupertatis votum non renunciatur bonis ſpiritualibus, & internis, ſed ſolum temporalibus. ibid.45.

Paupertatis Votum excludit poſſidere aliquid independenter à voluntate ſuperioris. ibid.14.

Paupertatis votum abſque communi vita religioſa ſervari poteſt, licet difficiliter. 47.2.

Paupertatis votum dicit abdicationem dominii bonorum temporalium. 49.3.

an *Peccatum* contra votum paupertatis poſſit aliquando eſſe veniale. 53.1.

Peccatum proprietatis habet malitiam quaſi furti. 57.2.

Peccatum, quando habet oppoſitionem ad diverſas virtutes, includit duplicem malitiam. 73.8.

Peccatum occultum, quod vergit in damnum publicum, etiamſi eſſet dubia ſpes emendationis, adhuc eſt denunciandum. 84.39.

Peculium, & annui redditus Regularibus prohibentur à ſacris ſanctionibus. 45.12.

Regulares utriuſque ſexus an aliquo modo, & forma potiri poſſint peculio, & annuis redditibus. ibid.13.

Cauſæ rationabiles, quibus peculium, & redditus annui Regularibus concedi poſſunt. 66.1.

Peculium ſuperfluum eſt prohibitum Religioſis ibid.2.

Moniales debent ſemper eſſe paratæ in renunciando peculium, & redditus annuos Monaſterio ad nutum Abbatiſſæ. 46.3.

Moniales habent ſimplicem uſum facti circa peculium. ibid. 4.

Pecunias anticipatè ad computum dotis, non poſſunt Moniales recipere. 19.2.

Pecuniæ quantitas, quæ recipitur pro dilata dotis ſolutione, non debet excedere damnum emergens. 20.2.

Pecuniarum non ſolum cavenda eſt poſſeſſio, verum etiam voluntas ipſa ab animo penitus extrudenda. 44.5.

Pecuniæ relictæ, ſive acquiſitæ à Monialibus debent Abbatiſſæ, & officialibus monaſterii tribui. 46.5.

Peſte infectis tenetur Monialis deſervire ex præcepto Abbatiſſ. 70.19

Pharmacopola poteſt ingredi ſepta Monialium, ut eas doceat ad pharmaca componenda, non autem ad præbendam medicinam. 148. 5.

Pinzochera, Cordellatæ, & Mandellatæ dimittentes habitum non ſunt Apoſtatæ. 134.6.

Pœna adjectio actui interdicto eſt ipſo jure nula. 47.3.

Pœnæ appoſitæ contra transgreſſores Bullæ. 53.6.

Pœna talionis eſt eadem, qua puniendus eſſet accuſatus. 83.23.

Pœna talionis tanquam ſevera in pleriſque locis eſt abrogata. ibid.

Pœnæ contra Moniales clauſuram per egreſſum violantes ab Apoſtolicis ſanctionibus promulgatæ. 120 2,

Pœnæ contra Moniales clauſuram egreſſu violantes, non incurruntur, niſi gravis culpa præcedat. ibid.3.

Pœna gravis, gravem culpam ſupponit. ibid.

Pœna, quæ contra transgreſſores in Bullis Pontificiis continentur, obligant in foro interiori, & exteriori. 122.1. ſed amplia, ut ib.2.

Pœnæ privationis vocis activæ, & paſſivæ, & adminiſtrationum officiorum non obligant in conſcientia ante Judicis ſententiã. ib.3.

Pœnæ in Bullis Summorum Pontificum & decretorum poſitæ, quando incurrantur, abſque Judicis declaratione. 123 4.

Pœnæ ut incurrantur, exigitur Judicis ſententia. ibid 6.

in Pœnalibus maſculinum, an includat fœmininum. 155.5.

Pœnitentias ſalutares non poteſt Abbatiſſa ſuis Monialibus injungere, nec illas à nexibus peccatorum abſolvere. 196.4.

Melior eſt conditio poſſidentis. 69.8.

Poteſtas legislativa debet eſſe conjuncta cum poteſt. coactiva. 70.19

Poteſtas condendi Leges, & Conſtitutiones in Religionibus, ad Generalem cum Capitulo generali ſpectat. 25 2.

Poteſtas domeſtica non conſtituit Abbatiſſam in proprio eſſe Prælaturæ. 191.5.

Poteſtas Clavium fundatur in Sacerdotio. 192.3.

Poteſtas ferendi leges ſpirituales ordinatur ad gubernationem populi. 193.1.

Poteſtas Juriſdictionis ordinatur immediatè ad poteſtatem Clavium. ibid. 6.

Poteſtas dominitiva, major eſt in Abbatiſſa, reſpectu ſuarum Monialium, quàm in Patre, reſpectu filiorum. 194.2.

Præcepta Eccleſiaſtica, & Concilium Tridentinum, Summique Pontifices non obligant cum morali impoſſibilitate. 45.16.

Præcipere in virtute Spiritus Sancti, & ſanctæ Obedientiæ ad ſolos Prælatos Eccleſiæ ſpectat. 72.2.

Præcepta Eccleſiaſtica benignè ſunt accipienda. 146.4.

Prædicatorum Fratrum Moniales. Vide *Monialis.*

Prædia tributaria antequam tranſeant in Eccleſiam, poſſunt vigore ſtatuti collectari; ita ut tranſeant cum onere jam impoſito. 51.8.

Prælati regulares ſubditis concedentes cenſus annuos, quare laudentur. 45.18.

Prælatis duobus contraria præcipientibus, non licet obedire minori, neglecto majori. 69.14.

Prælatis duobus æqualia præcipientibus, cui ſit obediendum. ib.15.

Prælato præcipienti inſolitam abſtinentiam, ſubditus non tenetur obedire. 71 36.

Prælati Monialium poſſunt illis imponere præceptum obligans ad mortale, quo obediant Abbatiſſæ jubenti in materia gravi. 72.2.

Prælati omnes tenẽtur viſitare ſuos ſubditos ſtatutis tẽporib⁹ 79.1.

Prælatorum, quorum eſt Moniales viſitare, eorundem eſt etiam illas corrigere, & punire, ſi deliquerint. 79.4.

Prælati omittentes ſubditos ex negligentia, vel timore corrigere, peccant mortaliter, etiam aliquando in peccatis venialibus, quatenus in illis introducuntur conſuetudines contrariæ Religioni. 80.5.

Prælatus paternè monitus non poteſt reum punire, ſed debet monere, & minis terrere, ut cautius vivat. 82.19.

Prælati Regulares non tenentur in cauſis ſuorum ſubditorum procedere cum apicibus, & rimulis Juris, ſed tantum eſſentialia juris obſervare. 85.77.

Prælati qui ſunt cauſa, ut divinum Officium omittatur in Choro, peccant mortaliter. 88.6.

Prælatorum Monialium eſt abſolvere illas à caſibus reſervatis. 102 3

Prælati Regulares gaudent privilegio Epiſcoporum abſolvendi ſuos ſubditos à cenſuris occultis. 124.2.

Prælati Regulares an poſſint diſpenſare cum ſuis ſubditis ſuper inhabilitate ad dignitates, &c. ibid.6.

Prælatus immediatus monaſterii poteſt licentiam tranſeundi ad arctiorem Religionem concedere. 132.5.

Prælatorum Regularium munus eſt ſuis Monialibus clauſuram indicere. 147.6.

Prælati Regulares, quoſcunque invenerint in monaſteriis Monialium ſibi ſubditarum, poſſunt punire juxta delicti formam. 149.3.

Prælatus ſepta Monialium, cum decenti comitatu, non autem exceſſivo, ingredi debet. 150.2.

Prælati ſæculares Pontificali dignitate præditi intrantes ſine cauſa clauſuram Monialium, quibus pœnis afficiantur. 151.1.

Prælati Regulares ingredientes extra neceſſitatem monaſteria Monialium excommunicatione ligantur, & omnibus officiis & dignitatibus privantur. ibid.2.

Prælati Regulares ingredientes Cœnobia Monialium ſibi ſubjectarum extra caſus licitos, an tam prima, quàm ſecunda vice pœnis afficiantur. ibid.4.

Prælati ingredientes ſepta ſuarum Monialium in caſibus neceſſariis abſque comitatu, & abſque perſonis non religioſis, & ſenioribus, & cum pluribus, quàm quinque, non innodantur excommunicatione. 152.6.

Prælati Regulares cum Monialibus ſibi ſubditis poſſunt ad dignitates diſpenſare ſecluſis Religionum privilegiis. 181.1.

Prælatus confirmare poteſt electionem Abbatiſſæ, ſi nemo ſe opponat. 185.3.

Prælatus ſi in confirmatione Abbatiſſæ allegetur ſuſpectus, quid ſit agendum. ibid.4.

Præla-

Prælatus ſi cogat Moniales ut in electione, Abbatiſſæ mutent ſuffragia, nolens electam confirmare, graviter peccat, & poſterior electio erit irrita. ibid. 3.
Prælatus Monialium non poteſt Abbatiſſæ committere, ut in gravi neceſſitate præcepta ſpiritualia imponat. 193. 3.
Prælatus Papa inferior, non poteſt diſpenſare, ut mulier prædicet Verbum Dei. 196 2. 4.
Præſcriptio contra Papam fieri non poteſt, niſi ſpatio centum annorum. 109. 4.
Præſcriptionis tempus Eccleſ. Romanæ eſt centum annorum. 110. 6.
Præſumentes ingredi intra monaſteria Monialium prætextu facultatum obtentarum etiam in caſibus neceſſariis, ſunt excommunicati. 138. 4. 139. 13.
Preces quibus Religio Puellis ſuadenda eſt, non debent eſſe importunæ. 8. 4.
Presbytera idem ſonat, quod ſenior vidua 39. 3.
Primogenitus ſi ex ſtatuto ſuccedat in hæreditate ſolus, ſi ſecundogenitus fiat clericus, tamen eum ligat. 51. 7.
Principes Chriſtianos hortatur Concilium Tridentinum, ut ad Moniales, verè Religioſas intra clauſuram continendas, auxilium præbeant 115. 11.
Principes intereſt ſuos cives eſſe locupletes. 203. 17.
Principis utilitas maxime verſatur in repletione Civitatum. ibid. 18.
Prioriſſatus. Vide *Abbatiſſatus.*
Privilegium quod Novitiæ Moniales profiteantur in articulo mortis, non eſt revocatum. 13. 3.
Privilegia contra Concilium Tridentinum conceſſa Regularibus à Pio V. quomodo fuerint revocata à Gregorio XIII. ibid. 7.
Privilegia auctoritatem ordinariam conferunt, ſi ſint perpetua. 80. 3.
Privilegia, quibus gaudent Regulares in recitatione divini Officii, potiuntur & Moniales. 90. 4.
Privilegia omnia, quæ conceſſa fuerunt fratribus Minoribus, largita ſunt etiam Monialibus ejuſdem Ordinis. 91. 1.
Privilegia tempore interdicti regularibus conceſſa, quam hodie habeant validitatem 92. 4.
Privilegia Regularium, quæ in ſuſpenſione d. Bullæ excipiuntur in ordine ad fratres, intelliguntur excepta, etiam in ordine ad Moniales. 97. 6.
Privilegia vivæ vocis oraculo conceſſa hodie ſunt abrogata. 100. 5.
Privilegia, quæ obtinuerunt Moniales jam regularibus ſubjectæ, non amittunt, ſi Ordinario ſubjiciantur. 107. 3.
Privilegio uno ablato non tollitur aliud. ibid 4.
Privilegium non ſolvendi decimas non amittitur per omiſſionem illius, nec per actus contrarios. 110. 5.
Privilegium recipiendi decimas à Parochia non extenditur ad Novalia. ibid. 9.
Privilegium præjudicium termini concernens, reſtringendum. ib. 10
Privilegia eximentia à decimis, quando valeant, & quomodo ſint intelligenda. ibid. 11.
Privilegium habentes Summo Pontifice abſolvendi à cenſuris in conſcientia, an poſſint ab illis abſolvere, ſi deductæ ſint ad forum contentioſum. 124. 4.
Privilegium ſine ulla reſtrictione conceſſum à nobis limitandum non eſt. ibid. 5.
Probationis anno, nec monaſterium, nec Novitiæ renunciare poſſunt. 14. 1.
Probationis annus neceſſariò requiritur ad hoc ut profeſſio religioſa ſit valida. ibid. 2.
Probationis annus debet computari de momento in momentū. ib. 1
Probationis annus debet eſſe continuus, non interpolatus, uſque ad profeſſionem. ibid. 3.
Probationis annus interrumpitur per demiſſionem habitus animo deſerendi Religionem. ibid. 4. Vide *Profeſſio.*
Proceſſione ſolemni completa, debent puellæ in Monaſterium iterum recipi. 4. 3.
Proceſſus non ſubſtantiatur ſine juramento. 84. 56.
Procuratores monaſteriorum eas poſſunt erogare eleemoſynas, quæ fuerunt illis à ſuperioribus commiſſæ. 56. 16.
Procuratorem an mittere teneantur impediti ad ſummum Pontificem, ut ab ipſo abſolvantur. 102. 9.
Regulares virtute ſuorum privilegiorum, an poſſint abſolvere à caſibus in Bulla Cœnæ, & Epiſcopo reſervatis. 103. 11.
Profeſſionem emittens jura annum probationis non eſt obligatus ad Religionem, neque in genere, neque in ſpecie, nec in foro conſcientiæ. 13. 2.
Profeſſio emiſſa à Novitiis in articulo mortis, an ſit valida. ibid. 8.
Profeſſio regularis reſpectu anni biſſextilis, quomodo ſit invalida. 14. 2.
Profeſſionem differre ex quacunque cauſa, facta ſemel renunciatione intra bimeſtre nihil refert. 15. 6.
Profeſſione invalidata, invalidatur etiam renunciatio. 16. 1.
Profeſſione ratificata, ratificatur etiam renunciatio. ibid. 2.
Profeſſio tacita, & expreſſa, quid ſit. 21. 1.
Profeſſio expreſſa ſcribatur in libro, & ſubſcribatur à profitente, & Superiore. ibid. 2.
Profeſſio tacita non fuit ablata per Conc. Trid. ibid. 1.
Probationis anno completo, Novitius ad profeſſionem admittatur, vel è monaſtero expellatur. ibid. 2.
Profeſſio ante ſexdecim annos completos emiſſa, invalida eſt. ib. 3.
Profeſſio non redditur invalida ob defectum examinis, ſed peccaminoſa tantum. 23. 6.
Profeſſio non tollit Nobilitatem. ibid. 10.
Abbatiſſa cum majori parte Monialium Novitiam ad profeſſionem admittere debet. 24. 1.
Profeſſio coram Epiſcopo, vel Prælato, ſeu Vicario fieri debet, prævio conſenſu majoris partis Capituli. ibid. 2.
Conventus Monialium, repugnante Abbatiſſa, & è converſo, Novitia admitti non poteſt ad Profeſſionem. ibid. 4.
Epiſcopus in monaſteriis exemptis auctoritate propria admittere nequit Novitiam ad Profeſſionem. ibid. 5.
Profeſſio expreſſa neceſſariò poſtulat traditionem corporis profitentis, & acceptationem factam nomine monaſterii. ibid 6.
Abbatiſſæ ſolius, vel capituli totius, an ſit, Novitiam ad profeſſionem admittere. ibid. 8.
Profeſſio differri non poteſt à Superioribus, quando Novitii habiles inveniuntur. 25. 2.
Novitia monialis ad profeſſionem admitti non debet, niſi legere noverit. ibid. 3.
Profeſſio differri poteſt ad arbitrium pii, & prudentis Prælati, interveniente juſta cauſa. ibid.
Profeſſio quibus cauſis differri poſſit, & Novitiatus prolongari. ib. 5.
Profeſſio in Ordine Minorum, & Capuccinorum, quanto tempore differri poſſit. ibid. 9.
Profitentis Religioſi bona Monaſterio dedicantur, ubi profeſſio emittitur. 135. 2.
Profeſſus tacite in monaſteriis, in quibus regula non diſponit fieri debere profeſſionem expreſſam, non eſt cogendus ad illam emittendam. 22. 9.
Promiſſio, ſeu donatio alicui facta, ut Religionem ingrediatur, an ſit licita, & abſque Simoniæ vitio. 7. 5.
Promittentes obſervare aliquam Regulam, ad omnia eo modo, quo jacent, ſe obligant. 75. 5.
Promulgatio Legum, & Conſtitutionum regularium, an ſit neceſſaria etiam pro Monialibus. 75. 5.
Propina, & convivia in profeſſione Monialium ſunt prohibita, non verò eleemoſynæ. 22. 3.
Proprietarius debet de monaſterio expelli, ſed limita ut. 53. 5. 6.
Protectores Ordinum, & Generales, omneſque Prælati comprehenduntur in dicta Bulla. 55. 4.
Protector Ordinis Minorum, licet ſit præcipuus Prælatus dicti Ordinis; tamen gubernationem Monialium Generali, & Provincialibus ejuſdem Ordinis commiſit. 77. 7.
Provincialis. Vide, *Generalis.*
Proximi ſalutem tenemur omnes procurare omni meliori modo, & via, ſalva ipſius fama. 83. 28.
Difficile inter epulas ſervatur pudicitia. 61. 12.
Puella educationis gratia recipi poſſunt in Monaſt. Monialium. 2. 2.
Puellæ in monaſteriis Monialium ſanctis moribus, & virtutibus inſtruuntur, & ad religionem afficiuntur. ibid. 4.
In monaſterio Monialium, ut Puellæ educandæ recipiantur, neceſſaria eſt conſuetudo recipiendi eas. 3, 1.
Puellarum receptio in monaſteriis Monialium, quam licentiam, & quem conſenſum requirat. ibid. 5.
Puellæ recipiendæ in monaſteriis Monialium non debent eſſe ſupra numerum præfixum. ibid. 6.
Puellæ educandæ in monaſteriis Monialium debent uti veſtitu decenti, & modeſto. ibid 7.
Puellæ educandæ in monaſteriis Monialium, ſociam, ſeu ancillam habere nequeunt. ibid. 8.
Puellarum educandarum ætas. ibid. 9.
Puella educanda, ſi expleto tempore nō egrediatur, excommunicationem non incurrit, ſicut nec Abbatiſſa illius monaſterii. ib. 10.
Puellis educandis, quando Epiſcopus terminum præfigere debeat ad egrediendum è monaſterio, ſeu ad habitum regularem recipiendum. ib id. 11.
Puellarum educandarum locus in monaſteriis Monialium. ibid. 12.
Monaſterium loco Puellarum educandarum carens, Puellas recipere nequit. ibid. 13.
Puellæ educandæ legibus clauſuræ adſtringuntur. ibid. 14.
Puellæ educandæ ſemel egreſſæ è monaſterio, an iterum in illud, ſive in aliud poſſint ingredi. ibid. 15.
Puellis educandis infirmis, & teſtari volentibus permittitur Notarius cum teſtibus. ibid. 16.
Puellæ, quæ ex publicis locis extrahuntur, vel congrua dote carent, in monaſteriis Monialium educari poſſunt. 4. 1. 4.
Puellæ delectæ ex Hoſpitalibus, privatis Monialibus deſervire nequeunt. ibid. 2.
Puellæ à parentibus deſtitutæ, & congrua dote carentes, recipi poſſunt in monaſteriis, ut educentur. ibid 4.
Puellæ qua ætate, & quo habitu recipi, & quanto tempore in monaſteriis permanere poſſint. 3. 18.
Puellæ Deo dicandæ non debent coactè ad Religionem ingredi 5. 1.
Puellas aliaſque fœminas impediens juſta de cauſa, ne Religionem ingrediantur, vel illas à Religione retrahit, non ligatur excommunicatione. ibid. 6.
Puella, dum cogitur ad ingreſſum Religionis, vel retrahitur, intelligitur de vi coactiva ei illata, non verò inductiva.
Puella in monaſterium per vim incluſa, cujus ſit illam è monaſterio, & cujus expenſis educanda, ibid. 9.

Puellæ Religionis ingreſſum perſuadere, non eſt prohibitum, immo eſt actus meritorius, quatenus ſuam libertatem non lædat. 8. 1.
Puellæ benevolentiam muneribus absque ullo pacto captantes, ut illam liberè ad Religionem inducat, non eſt vetitum, dummodò munera non ſint exceſſiva. ibid. 2.
Puellæ ante 12. ætatis annum non ſunt ad Religionē admittendæ. 9. 1.
Puellæ poſſunt etiam invitis parentibus completo duodecimo ætatis anno ad Religionem admitti. ibid. 2.
Puella exploranda quando in Eccleſiam exteriorem, vel aliam commodiorem ſit ducenda. 10. 6.
Puella ſemel rejecta ab hab. vel à Profeſſ. an poſſit iterū admitti. 24. 7.
Puellæ, quæ ſe Deo voverunt, ſi poſt 25. ann. ad terrenas nuptias tranſierint, communione cum illis, quibus ſe alligaverunt, priventur. 65. 7
Puellam absque parentum voluntate, nullus trahere, aut accipere præſumat. ibid. 9.
Puellæ, quæ antiquitus violentiam timebant virorum, ad Eccleſiam confugiebant. ibid. 10.
Puellæ, quæ ſponte habitum ſuſceperunt, ſi nuptias eligant, crimen magnum committunt. 66. 17.
Puellæ, ſi 6. an. excedant, nō poſſunt admitti in monaſt. Monial. 141. 3.
Puellæ habitū Reg. ſuſcepturæ, an ad ſepta monaſt. admitti poſſint. ib. 5
Pueri, & Puellæ impuberes oblati à parentibus Religioni, non poſſunt reſilire, ſed tenentur obedire. 6. 3.

Q.

Quartæ ſororis dos. Vide *Dos.*

R.

R*Atio* ubi eſt eadem, eſt etiam eadem juris diſpoſitio. 61. 6.
Ubi eſt eadem ratio, debet eſſe eadem juris diſpoſitio. 107. 1.
Ratio naturalis dictat prævalere Jus naturale conſervandæ vitæ, præcepto poſitivo clauſuræ 128. 1.
Receptio puellarum ad habitum regularem, ſpectat ad Abbatiſſam, & conventum Monialium. 9. 1.
Receptio puellarum ad habitum regul. attendenda eſt ſecundùm conſuetudinem, & conſtit. monaſt. & licentiam Superiorum. ib. 2.
Receptio puellarum ad habitum debet fieri per ſuffragia ſecreta, poſtquam puellæ examinatæ fuerint ab Ordinario. ibid. 3.
Regula Religioſorum quid ſit. 73. 1.
Regula religioſorum aliquam neceſſitatem operandi imponat, ſive ad culpam, ſive ad pœnam. 74. 4.
Regula quælibet quatuor continet. 74. 1.
in poteſt. Inſtit. Regulæ fuit obligare, vel non obligare ad culpā. ib. 3
Regula in quo differat à Conſtitutionibus. 75. 1.
Regulæ inobſervatio indignā reddit Monial. ut in Abbat. eligatur. 183. 2
Regulares omnes tenentur ad paupertatem religioſam ex vi voti, & præcepti Eccleſiaſtici. 45. 11.
Regulares omnes non ſolum tenentur ad votum paupertatis, verum etiam ad communem vitam religioſam ſervandam. 47. 1.
Regularib⁹ pro victu & veſtitu, an à ſuper. aliquid aſſignari poſſit. ib. 3
Regulares ultra peccatū mortale, quod committunt frangentes votū paupertatis, in jure communi privantur Communione Altaris. 53. 2.
Regulares proprietarii carent Eccleſiaſtica ſepultura. ibid. 3.
Regulares proprietarii convicti privantur voce activa, & paſſiva per biennium, & acriùs infliguntur juxta Ordinis conſtitutiones. ib. 4.
Regularis proprietarius eſt excommunicatus. ibid. 7.
Regulares omnes utriusque ſexus tenentur obedire ſuis ſuperioribus in his, quæ ſpectant ad eorum ſuperioritatem. 69. 1.
Regulares non tenentur obedire ſuis Superioribus præcipientibus aliquid contra Dei mandata. ib. 9.
Regulares tenentur ſuis Superioribus obedire in omnibus, quæ expreſsè, vel tacite ſunt ſecundum regulam. 74. 1.
Regulares eo modo tenentur obſervare contenta in Regula, quo ipſa regula præſcribit. ibid. 7.
Regulares nequeūt, etiā indirectè in una cauſa renuntiare Juriſd. 109 11
Regulares perſonæ non tenentur decimas perſolvere, quando eorum redditus adeò ſunt tenues, ut de illis ſuſtentari non poſſint. 110. 3.
Regulares omnes utriusque ſexus profeſſi, & eorum Novitii, Converſi. & Moniales gaudent Privilegio fori. 114. 1.
Regulares, an poſſint abſolvere ab excommunicatione lata contra clauſuram per egreſſum violantes, ſi delictum ſit publicum. 124. 3.
Regulares tranſeuntes ad aliam Religionem, tenentur anno integro illam experiri, ut validè in illa profiteantur. 136. 1.
Sed amplia ut. ibid. 2.
Regulares in materia odioſa non veniunt ſub nomine Clericorū. 157. 3.
Regulares omnes etiam milites Hieroſol. ſine licentia Sac. Congreg. prohibentur accedere ad monaſteria Monial. licèt ſui Ord. 160. 3.
Regulares accedentes ad monaſteria Monialium, an alias pœnas incurrant præter contentas in decreto Sacræ Congregationis. ib. 4.
Regulares litteras mittentes Monialibus non afficiuntur pœnis latis contra accedentes ad earum monaſteria. ibid. 5.
Regulares inventi alloquentes moniales absque licentia ab Epiſcopo poſſunt pœna carceris puniri. ibid. 6.
Regulares accedentes ad monaſteria Monialium contra formam decreti Sacræ Congregationis, an peccent lethaliter. 161. 1. 3.
Regulares alloquentes moniales aliquod verbum urbanitatis gratia, ſ. per modū exhortationis, vel ſermonis, an peccent mortaliter. ib. 2
Regulares in favoribus veniunt ſub nomine Clericorum. ibid. 5.
Regul. privil. & exemti. nō poſſunt ab Epiſcopo excommunicari. 165. 1
Regulares unico acceſſu ad monaſteria Monialium ſine licentia afficiuntur pœnis in decreto contentis. 163. 3.
Regulares accedentes ad monaſteria Monialium, ſi actualiter non puniantur ab Epiſcopo, an teneantur pœnas ſpontè ante Judicis ſententiam ſubire. ibid. 4.
Regulares accedere poſſunt ad monaſteria Monialium loquendi gratia cum monialibus ſibi in primo, & ſecundo gradu affinibus, præmiſſa Epiſcopi licentia, & aliis quibusdam circumſtantiis. 165. 1.
Religio ſuperveniens non ſe extendit ad caſus, qui ſuam virtutem ante religionem ſortiuntur 50. 4.
Religio ſine obedientia conſiſtere non poteſt 68. 9.
Religioſus per Votum Obedientiæ offert Deo propriā voluntatē. ib. 10
Obedientiæ Votum continet ſub ſe vota Caſtitatis, & Paupert. ib. 1.
Religio omnis, tam virorum, quam mulierum, inſtitui debet ſub regula à Sede Apoſtolica approbata.
Religionis toti⁹ bonū cōcernit, ut Mon. corrigatur absq; ſtrepitu. 133. 2
Religio, ſi à Sum. Pont. extinguatur, illius bona cui acquirantur. 137. 6
Religio eſt virtus præſtantior moral. virtutibus, & debitum famulatū in iis, quæ peculiariter ad divin. cultū ſpectant, Deo exhibens. 150. 5.
Religioſus mortuus eſt mundo, quoad ejus contemptum, non autem quoad naturalia perdenda. 23. 12.
Religioſus non ſolum habere non poteſt dominium, & uſumfructum alicujus rei, prout importat quid juris, ſed nec etiam poſſeſſionem, aut adminiſtrationem 45. 6.
Religioſi habere poſſunt uſum facti dependenter à voluntate ſup. ib. 7
Religioſi habere poſſunt dominium bonorum ſpiritualium, ſeu internorum. ibid. 8.
Religioſi habere poſſunt dominium quarumdam rerum, quæ non ſunt pretio æſtimabiles. ibid. 10.
Religioſi bona ſtabilia in communi poſſidentes ſunt capaces hæreditatum, & legatorum. 46. 1.
Religioſi occaſione alicujus feſti non prohibentur prandium, aliaque comeſtibilia ſuis conſanguineis, ac aliis benemeritis, præbere 56. 11.
Religioſi peccant mortaliter, ſi absque ſuperioris licentia bona monaſterii expendant in alios uſus, præter à ſuperioribus deputates. 57. 19
Religioſis, in quibus caſibus liceat, opem pauperibus erogare. ib. 20.
Religioſis an permiſſum ſit fruſtum panis pauperibus elargiri. ib. 22.
Religioſi poſſunt donare ad redimendam propriam vexationē. ib. 24.
Religioſus, cui facta eſt de novo aliqua donatio, non poteſt de ea aliquid donare, ſicut nec de rebus induſtria acquiſitis. ibid. 3.
Religioſus tenetur reſtituere res acquiſitas ludendo. ibid. 4.
Religioſus, an poſſit commutare, quæ ad ſuū uſū permiſſa ſunt. 59. 1. 4.
Religioſi poſſunt commutare res ad eorum uſus permiſſas, etiam ſæcularibus, ſi certi ſint de earum reſtitutione. ibid. 7.
Religioſus non poteſt emere, & expendere quicquam absque ſuperioris licentia, ſed limita. ib. 9.
Religioſi profeſſi contrahentes matrimonium ſunt irregulares irregularitate Bigamiæ ſimilitudinariæ 60. 5.
Religioſis perſonis prohibetur uti veſtibus ſericis, & virgatis. 61. 15.
in Religioſis ſacrilegiū eſt quicquid in ſæcularibus eſt quoquomodo peccatū contra caſtitatem; quatenus malitia ſacril. ſit mortalis. 63. 3
Religioſi multi, & Moniales, quando profitentur, cur ſolius Obedientiæ Votum exprimant, & non alia Vota eſſentialia Religionis. 68. 12
Religioſus infima valetudine laborans, & religioni maximè neceſſarius. & utilis, excipitur à ſervitute, & obſequio infirmorum peſte infectorum. 70. 22.
Religioſi in quibus ſuis Superioribus ſubdantur. 74. 2.
Religioſi omnes utriusque ſexus profeſſi tenentur ſub mortali horas canonicas recitare ex conſuetudine ubique recepta. 86. 1. 14.
Religioſi gratis præbentes aliquam portionem Eccleſiis Parochialibus, non poſſunt compelli ad earum contributionem. 110. 7.
Religioſi omnes utriusque ſexus approbatam Religionem profitentes gaudent privilegio Canonis *ſi quis ſuadente.* 114. 4.
Religioſi comites Prælatorum ingredientium clauſtra Monial. non intelliguntur tantùm virtrium votorū obligatione obſtricti 151. 4.
Religioſi laici nequeunt habere Juriſdictionem ſpiritualem. 193. 4.
Renunciatio a Novitio debet fieri intra duos menſes ante profeſſionem cum licentia Epiſcopi, vel ejus Vicarii. 15. 1.
Renunciatio non ſortitur effectum, niſi profeſſione ſequuta. ib. 2.
Renunciatio ſatis eſt, ut toto bimeſtri tempore fiat, etiamſi immediatè ante profeſſionem. ib. 4.
Renunciationes, quæ à mulieribus profeſſionem emiſſuris fiunt, non invalidantur ex inobſervantia ſtatutorū à laicis præſcriptorū. ib. 7.
Renunciatio locum habet in donatione, in beneficiis temporalibus, in fidejuſſionibus & in liberationibus. ib. 8.
Renunciatio generalis nil aliud importat, quàm renunciationem paternam, & maternam, & hujuſcemodi ſimilem. 52. 2.
Renunciatio non continet, niſi quæ expreſſa ſunt, aut veniunt in neceſſariam conſequentiam expreſſorum. ib. 5.
in Renunciatione ſtricta eſt facienda interpretatio. ib. 6.
Renunciatio generalis legitimæ, & cujuscunque ſucceſſionis non tollit moniali jus feudi ſibi debiti. ibid. 7.
in Renunciatione univerſali comprehenduntur feuda, quamvis de illis expreſſa mentio facta non ſit. ibid. 8.
Res quæ unico actu conſumuntur, non habent diſtinctum uſum à dominio. 59. 1.
Res turpes, & obſcœnæ per auditum tranſeunt, & ad intellectum transmittuntur. 61. 9.
Reipublicæ convenit, ne delicta maneant impunita. 82. 21.
Reus in paterna monitione juſſus ſub excommunicationis ſententia fateri delictum non tenetur. 82. 20.

Reus

Reus non tenetur exequi in ſe pœnam ſui delicti. 103 5.
Rex poteſt præcipere defenſionem Civitatis præliatione, quæ ſemper eſt cum periculo vitæ. 200. 21.
Roma jus commune, id eſt, civile, pendet ab auctoritate Papæ. 202. 9.

S.

Sacramentorum frequentia in monialibus quanta eſſe debeat. 105. 5.
Sacramentales non poteſt Abbatiſſa circa moniales ſuas exercere. 195. 5.
Sacra rei appellatione, quid veniat. 63. 2.
Sacrilegii nomine quid intelligatur. 631. 1.
Sacrilegium, quid ſit, & Sacrilegus quisnam dicatur. ibid. 3.
Sacrilegium eſt mixti fori, ita ut cognoſcere poſſit de illo, & Eccleſiaſticus, & ſæcularis. 661.
Sacrilegium non debet poni tantùm inter crimina Eccleſiaſtica, cum ſit mixti fori. 67. 2.
Sacrilegus abutens Moniali jure divino, & in foro conſcientiæ excommunicatur. 64 1.
Sacrilegus qui ſponſam Chriſti corrupit, ſi eſt Clericus, jure Pontificio in foro contentioſo punitur pœna diſpoſitionis ab ordine, & amiſſionis beneficiorum. ibid. 3.
Sacrilegi Monialium capite plectebantur, vel ex ſaxo præcipitabantur, vel acerbiſſima pœna aculei cruciabantur. ibid. 8.
Sacrilegos Monialium violatores, ſolet Deus præter mortem æternam maximis plagis, & calamitatibus animadvertere. 67. 1.
Scientes fœminam in monaſterium non ſponte ingredi, & tali actui conſenſum, vel auctoritatem interponentes, quomodo excuſentur ab excommunicatione. 10.
Scientia facti ubi petitur ad pœnā, exigitur dol' ad eā incurrendā. ib. 11
Secretum an Monialis teneantur relevare, ſi Abbatiſſa jubeat. 71 37.
Secretum ſervare eſt de jure naturæ 84. 61.
Sententia Judicis contra Monialem ream, quomodo ſit ferenda, & pœna deſignanda. 85. 74.
Sententiam præcedere debet examinatio legitima probationū. ib. 75.
Sententia lata in materia filiationis parentelæ, &c. prodeſt, vel obeſt aliis, & facit jus reſpectu omnium. 203 27.
Sepeliri debent Moniales in proprio monaſterio. 200. 1. 2.
Servus, qui domino ſuo aliqua acquirit, non poteſt de illis aliquid largiri. 57. 2.
Sexus diverſitas diverſitatem Juris indicat, & inducit. 202. 9.
Simonia non committitur ſuper dotibus monialium? 18. 1.
Limita ut num. 2.
Opulentia monaſterii non cauſat Simoniam recipiendo dotes pro monialibus. ibid. 3.
Simoniacus ille ſit, qui recipit aliquem in monaſterio ex pretio. 133. 3.
Singula quæ non proſunt, in quo caſu ſimul juncta juvent. 204 38.
Singularitas cumulativa, nō autē obſtativa, inducit cōjunctionē. ib. 33
Socius deſerviens Sacerdoti adminiſtranti Sacramenta intra clauſtra monialium, non indiget nova licentia. 146. 3.
Sollicitans in quibus caſibus non ſit denunciandus. 98. 10.
Sollicitans mulierem non ad inhoneſta in confeſſione, non incurrit pœnas contra ſollicitantes. ibid 11.
Sollicitantes fœminas in adminiſtratione aliorum ſacramentorum, præter pœnitentiam, non afficiuntur pœnis contra ſollicitantes in confeſſione. ib. 12.
Sollicitans etiam ſub obſcuris verbis fœminam in confeſſione, ut alteri conſentiat, eſt denunciandus. 99. 4.
Sollicitationis delictum, quomodo poſſit probari. 98. 6.
Sollicitationis verbum quid importet. ibid. 3
Sollicitationis in confeſſione delictū trib' modis committi poteſt. ib. 4
Illius eſt ſolvere, cujus eſt ligare. 102. 4
Sororum B. Mariæ Virg privilegia quoad abſolutionē peccatorū. 100 2
Sorores tertiæ regulæ communicant in Privilegiis fratrum, & ſororum tertiæ regulæ. 106. 9.
Statutum ubi injecit vinculum ante Religionem, ligat indiſtinctè. 51. 6.
Statutum excluſivum fœminarum propter maſculos an & quomodo excludat Moniales. ibid. 9.
Fœmina, maſculo nato, excluditur à ſucceſſione, ſtante ſtatuto excluſivo fœminarum. ibid. 10.
Statuta Religionum præter ſubſtantialia Regulæ, non ad culpam, ſed tantùm ad pœnam obligant. 76. 1.
Statuta Regularia fratrum Minorum, quomodo illos obligent. ib. 2.
Statuta Regularium non ſunt ita rigoroſè interpretanda, ut ſerventur apices Juris. 129. 6
Statuentes prohibere poſſunt, ne forenſis acquirat in eorum territorio. 202 5.
Amplia, ut tale ſtatutum habeat locum, etiam in hæredes inſtitutione, & in Clerico. ib. 4 5.
Statutum infligens pœnam delinquentibus, ligat forenſes. ib. 6.
Statuta excludentia forenſes à ſucceſſione, etiam ſecundum jus commune, ſunt valida. ibid.
Statutum, ubi deficit, attendendum eſt jus commune. ibid. 8.
Statuta Urbis dicuntur Papalia; & ligant perſonas & bona Clericorum. ibid. 11.
Statutum poteſt ſecum beneficium impartiri forenſibus reſpectu rerum ſitarum in ſuo territorio. ib. 18.
Statutum confirmatum à Papa, comprehendit etiam Clericos. 203. 14
Statutum excludens fœminas à ſucceſſione, habet pro cauſa final. conſervationem agnationis. ibid. 15.
Statutum excludens fœminas for. à ſucceſſione, eſt favorabile. ib. 19.
Statutum non porrigit vires ſuas extra territorium. 229. 29.
Poteſtas ſtatuendi inter ſubditos non limitatur territorio. 204. 35
Statuta patriæ illius, qui vocatur ab inteſtato, & loci ubi ſita ſunt bona ſi ambo fœminas excludunt, ſunt conjungenda ad fœminarum excluſionem. ib. 34. 40. Contrarium. ib. 35.
Subdiaconiſſa, Diaconiſſæ, Presbyteriſſæ, & Epiſcopiſſæ nomen, variè à ſcriptoribus accipitur. 39. 1.
Subdiaconiſſæ, Diaconiſſæ, Presbyteriſſæ, & Epiſcopiſſæ, quænam olim fuerant. ibid. 2.
Subditus in quocunq. dubio practico, ſeu ſpeculativo, quomodo tenentur obedire Super. etiamſi dubitet, an res ſit licita, vel illicita. 69. 7
Subditi obedire non tenentur contra præceptum ſup. majoris. ib 13.
Subditus nō tenetur obedire in iis, quæ ſunt circa periculū vitæ. 70 17
Subditus non tenetur obedire ſuperiori jubenti, ut exteris peſte infectis adminiſtret in miniſterio corporali. ibid. 23.
Subditus non tenetur obedire, ſi ei præcipiatur circa actus merè internos. ibid. Sed limita, ut ib. 31.
Subditus nullo jure cogi poteſt ad profitendam Regulam. 74. 7.
Subditus poſt profeſſionem cogi non poteſt ad obſervandum, quod in profeſſione non promiſerit. ibid. 8.
Subditi, an poſſint ſuum Prælatum delinquentem accuſare 94. 51.
Subditus licet etiam petens tenetur Superiori interroganti de caſu ad tranſitum inducente, exprimere. 132. 4.
Subjectio contrahitur, etiam ex incolatu. 203. 26.
Subjugatio propriæ voluntatis ſubditi voluntati Superioris eſt libera; limitata tamen intra fines Regulæ. 74. 6.
Jus commune maſculis, & fœminis pariformiter defert ſucceſſionem 50. 1.
Succedendi jus vivente Patre poteſt auferri per ſtatutum ſub conditione, ſi maſculus extabit. 51. 5.
Suffragia ſecreta debent majorem Capituli partem excedere, ut receptio puellarum ſit valida. 9. 5.
Summus Pontifex quomodo diſpenſet cum Moniali in voto Paupertatis. 48. 2.
Summi Pontifices approbantes aliquam Regulam præcipiunt explicitè, vel ſaltem implicitè illius obſervantiam. 74. 3.
Summos Pontifices non eſt credibile conceſſiſſe privilegia Regularib. niſi dependenter à Superiorum voluntate, quoad illorū uſum. 96. 1.
Summi Pontificis mens non eſt concedere Regularibus, unde regularis diſciplina collabi contingat. ibid. 3.
Summus Pontifex eximens aliquem à Juriſdictione Epiſcopi, conſtituit ſe in Superiorem illius, & Judicem ordinarium. 109. 3.
Summus Pontifex ex vi ſuæ legis clauſuram præcipit. 116. 5.
Summus Pont. poteſt Moniales ad clauſuram ſervandam cogere. 118. 1
Summus Pontifex, ſi alicui Virgini concederet, ut in domo paterna tria vota Religionis emitteret, tamen ad clauſurā non teneretur. ib. 3 4.
Summi Pontifices clauſuram indicentes ſemper intendunt providere bono Communitatis, & non Monialis particularis. 129. 2.
Summus Pontifex ſimplici Sacerdoti poteſt demandare munus conferendi Velum conſecrationis Virginum. 123. 6.
Sumptus exceſſivi, & comeſtiones lautæ Regularibus in Bulla Clementis VIII. de largitione munerum prohibentur. 56. 12.
Superior conſentiens, ut Monachus, ſive Monialis fruatur legato aliquo, an peccet 47. 4.
Superiores monaſteriorum poſſunt, & debent facere eleemoſynas de ſuperfluis bonis, & aliquando etiamſi deſint ſuperflua, arbitrio prudentis viri. 56. 14.
Superiores monaſteriorum habentes adminiſtrationes bonorum, poſſunt illa expendere in licitos uſus. ibid. 15.
Superior unius monaſterii non poteſt præcipere contra proprias conſtitutiones. 69. 12.
Superior poteſt præcipere omnes illos actus exteriores neceſſarios ad commune illud bonum, cujus curam gerit. 70. 20.
Superior cujuslibet monaſterii poteſt imponere mandata pro tempore, quo ejus officium durat. 75. 3.
Superior depoſito munere Viſitationis, ſi præcipiat, ut ſibi tanquam Patri denuncientur ſpectantia ad bonum monaſterii, debet Monialis ei obedire. 84. 56.
Superior audita accuſatione alicujus criminis, quid agere debeat, & obſervare ibid. 44.
Superior, quando canonicam purgationem Monialibus accuſatis indicere poſſit, licet parum ſit in uſu. ibid. 45.
Superiorum munus eſt curare, ut ſtatutis horis Officium in Choro celebretur, ſub peccato mortali. 88. 3.
Superiores ſub duplici obligatione tenentur ad divini Officii ita recitationem. ibid. 4.
Superiores ſunt communitatis pars, & capita. ib. 5.
Superior an præcipere poſſit, ut Moniales omnes confiteantur. 93. 8.
Superiores regulares non poſſunt dimittere ſuas Moniales, nec è contra. 109. 2.
Superior denegans injuſtè licentiam Moniali tranſeundi ad ſtrictiorem Religionem, vel monaſterium, peccat mortaliter. 133. 9.
Superior immediatus monaſterii debet licentiam concedere pro ingreſſu clauſuram Monialium. 142. 7.
Superioris conventualis auctoritas erga Moniales ſibi ſubjectas, & an poſſit à Generali, vel Provinciali variari. ibid. 8.
Superiores Monialium Sanctæ Claræ, & Conceptionis, an aliquibus poſſint licentiam præbere ingrediendi earum clauſuram. 143. 2.
Suſpendere, vel interdicere nequeunt Abbatiſſæ, & de ſuſpenſione Clericorum, quoad Officium, vel Beneficium. 194. 3.

Suta-

Sutores calceorum, & veſtium non poſſunt ingredi clauſuram Monialium 148.9.
Syriæ, & Ægypti antiquæ Moniales, & Monachi. Vide *Monialis.*

T.

T*Aciti*, & expreſſi eadem eſt virtus. 56.2.
Taciturnitas ſuperioris non contradicentis, non excuſat Monialem, niſi quando ex aliis ſignis conſtat, illam eſſe virtualem approbationem. 55.4.
Taciturnitas Superioris ex ejus puſillanimitate ſæpe naſcitur, vel ex protervia ſubditi. ibid. 5.
Tactus eſt actui venereo cognatus, & finitimus. 61.10.
Templum Dei ſi quis violaverit, diſperdet illum Deus. 67.3.
Tertiaria ſoror non eſt admittenda inter Moniales ſine Apoſtolicæ Sedis licentia. 17 2.
Tertiariis clauſura debet ſuaderi, etſi renuerint, alias ad habitum recipere nequeunt. 27.2.
Tertiariarum nomine quæ mulieres veniant. 31.1.
Tertiariæ in quotuplici ſint differentia. ibid. 2.
Tertiariæ in Italia vocantur etiam Piuzocheræ, Mantellatæ, & Corregiatæ. ibid. 3.
Tertiariæ, quæ non ſunt verè religioſæ, non poſſunt Puellas ad libitum recipere, nec manere in communitate, nec gaudere immunitate Eccleſiaſtica, neque ullis gratiis potiri. ibid. 4.6.
Tertiariæ non veræ religioſæ, non poſſunt habere Eccleſias, neque Capellas pro officiis perſolvendis. ibid. 5.
Tertiariarum conditiones, ut ad habitum recipiantur, & earum ſepultura, & ſubjectiones. ibid. 7.
Tertiariarum Privilegia, Indulgentiæ, & immunitates. 32.8.
Tertiariæ præſertim S. Franciſci gaudent privilegio fori. 14.2.
Tertiarii collegialiter viventes potiuntur privilegio Canonis *ſi quis ſuadente.* ibid. 5.
Tertiariæ exeuntes de Religione, an dicantur Apoſtatæ. 134.4.
Tertiarii Ordinis S. Franciſci ex decreto Concilii Lateranen. quo in loco jam ſepeliebantur. 201.1.
Tertiarii omnes utriusq; ſexus decedentes ſine electione ſepulturæ, ubi hodie ſint ſepeliendi ex decreto Sacræ Congregat. ibid. 2. Vide *Ordo, Iurisdictio.*
Teſtamenta, Codicilli, & donationes cauſa mortis, in renunciatione non comprehenduntur. 16.12.
Teſtamentum non dicitur renunciatio, nec obligatio. 17.2.
Teſtatoris voluntas ſemper ſervanda eſt omni meliori modo, quo fieri poteſt. 47.1.
Teſtes compurgatores quando, & quomodo jurare debeant. 84.47.
Teſtes interrogandi ſunt juridicè prævio Juramento de jure communi, niſi conſuetudo Religionis aliud expoſcat. ibid. 54.
Teſtis non juratus non facit probationem. ibid. 55.
Teſtes juridicè interrogati tenentur ſub mortali veritatem fateri, maximè, ſi delictum vergat in publicam perniciem, vel damnum tertii, quod absque illius teſtimonio vitari non poteſt. ibid. 57.
Teſtis non poteſt de jure teſtim. ferre de auditis in confeſſione. ib. 58
Teſtis non poteſt de delicto ſibi ſub ſecreto detecto teſtificari; dummodo non ſit in damnum Reipublicæ. ibid. 60.
Teſtis non tenetur ſub notabili damno ſpirituali, vel temporali teſtimonium ferre. 85.62.
Teſtis deponere non tenetur, quæ ex auditu cognovit. ibid. 63.
Teſtes oculares quales ſint. ibid. 68.
Teſtes omni exceptione majores ſunt, quibus nulla exceptio opponi poteſt. ibid. 70.
Teſtes ſingulares quinam ſint, & quam probationem faciant. ib. 71.
Teſtes ſingulares ſufficiunt ad excludendam Monialem à dignitate Abbatiſſatus. ibid. 72.
Tranſitus de una religione ad aliam tunc eſt licitus, quando non ſit temeritate, levitate vel alia animi perturbatione, ſed ſtudio perfectioris vitæ 131.1.
Tranſitus quibus de cauſis laudabilis cenſeatur. ibid. 2.
Tranſitus de una ad aliam Religionem plurimum confert bono communi Religionis, & perfectioni Monialium. ibid. 4.
Tranſire volens ſi recedit antequam ſibi conſtet Religionem ad eum recipiendum, paratam eſſe, Apoſtata eſt. ibid. 5.
Tranſire poteſt Monialis ad aliam Religionem perfectiorem, ſervata forma decreti S. Congreg. Concilii Tridentini. ibid. 6.
Tranſire non poteſt Monialis de uno ad aliud Monaſterium, inconſulta Sede Apoſtolica. 132 7.
Tranſitus Monialis ad laxiorem Religionem ex juſta cauſa concedi poteſt. ibid. 9.
Monialis, quæ transfertur de uno ad aliud Monaſterium quomodo ſit recipienda. ibid. 11.
Tranſlatio Monialis de uno ad aliud monaſterium, quo comitatu, & quomodo ſit agenda. 134.4.
Tranſlatio omnium Monialium debet fieri ad monaſterium ejuſdem Ordinis, cum introitibus, quos prius habebant 136 4.
Tranſlatio Monialium debet fieri in aurora, cum comitatu perſonarum honeſtarum, & propinquorum. ibid. 5.
Tranſlatio Monialium non debet fieri à Prælatis inconſulta Sede Apoſtolica ibid. 6.
Tranſmitti non poteſt Monialis ex uno ad aliud monaſt. ab ordinario loci, vel alio Superiore, etiam cauſa criminis perpetrati. 133.4.

V.

S. Valeria. Vide *Flavia.*
Vallis Vmbroſæ Monialis. Vide *Monialis.*
B. Verdiana. Vide *Mulieres incluſæ.*
V*Eſtales Virgines*, quæ ſe violari permittebant, quibus pœnis apud Ethnicos puniebantur. 64.1.
Veſtium aſperitas caſtitatem conſervat 61.13.
Veſtium qualitates, & reæ Monialis defenſiones, excuſationes, & exceptiones, ſunt à Judice inſpiciendæ. 85.76.
Vicariæ Moniales Ordinis Minorum non poſſunt expleto officio Vicariatus immediatè in Abbatiſſas aſſumi; ſecus de aliis 190 3.
Vicarius Epiſcopi, quando explorationem voluntatis Virginum præſtare poſſit. 10.7.
Vicarii nomine intelligitur etiam Capitulum Sede vacante, non verò Vicarius foraneus 15.3.
Vicarius Generalis Epiſcopi ſpeciale mandatum habens poteſt licentiam ingrediendi clauſuram Monialium concedere; idem dicendum de Proviſore à capitulò nominato. 142 1.
Vicarii Gen. Prælat. tam ſæcularium, quàm regularium poſſunt pro ingreſſu intra monaſteria Monialium licentiam impertiri. ibid. 3.
Vicarius capitularis ſede vacante, an licentiam largiri queat pro ingreſſu in Cœnobia Monialium, Sedi Apoſt. ſubjectarum. 143.4.
Vicarii Generales, & alii Prælati jurisdictionem quaſi Epiſcopalem habentes, non afficiuntur pœnis comminatis contra Prælatos prædictos dignitate Pontificali. 151.3.
Vicarius Epiſcopi non poteſt accedere ad monaſteria Monialium extra diœceſim exiſtentia. 158.3.
Vicarius fratrum alloquens Moniales ſine licentia, an pœnas aliquas incurrat. 160 7.
Vicarius Epiſcopi non poteſt conſecrationem exercere, niſi ſit Epiſc. (172.5
Vicelegatus ingredi non poteſt clauſurã Monial. ſine Epiſc. lic. 149.2.
Vidua nullo modo admittatur, ut in mon. degat habitu laicali. 22 8.
Viduatũ conſecratio ab omni religione penitus abnegata eſt. 65.11.
Viduæ in monaſteriis Monialium impoſterum recipi non poſſunt, niſi Moniales effici velint; etiamſi toto tempore ibi morari promittant. 153.3.
Viduæ, quæ virum cognoverant, non ſunt conſecrandæ. 169.3.
Vidua, quænam dicatur, & quæ conſecrari poſſit ibid. 4.
Viduæ, aliæque mulieres corruptæ poſſunt benedici etiam inter Virgines. ibid. 6.
Virgines, & viduæ jure communi ſunt admittendæ in Moniales. 22.7.
Virgines Nobiles prope Hieroſolymitanum templum, uſque ad nuptiarum tempus incluſæ cuſtodiebantur. 26.3.
Virginum priſcarũ, & recentiorũ ingens numerus recenſetur. 27.13.
Virgines olim non niſi quadrageſimo ætatis anno velabantur. 40.9.
Virginum Chriſti corruptores privatis Italiæ ſtatutis mortis pœna puniuntur. 64.5.
Virginem, quæ in honorem Chriſti veſtem mutavit, nullus rapere, aut ſibi conjugem ſociare præſumat 65.3.
Virgines veſtales corrupta virg. gr. vivæ in terra defodiebantur. ib. 5.
Virgines velatæ propoſitũ non ſerv quas pœnas ſubire debeãt. 66.12.
Virgines multæ Conſecratæ, & Velatæ fuerunt à Sanctis Apoſtolis, & poſtmodum aliæ à Sanctis Patribus. 166.2.
Virgines quomodo benedicendæ & conſecrandæ. 174 per totum.
Virilis reſiſtentia caſtitatem quàm maxime defendit. 62.27.
Viſitatores Monialium curare debent erga Moniales ſe tanquam Patres, non tanquam Judices, procedere. 82.1.
Viſitatores in Inquiſitione generali inquirere poſſunt de delictis Monialium eligendarum in Abbatiſſas. 89.8.
Viſitatores Monialium impediens in munere viſitationis ipſo facto eſt excommunicatus 85.1.
Vitæ propriæ nemini tollenda eſt defenſio. 127.4.
Vita hominis æſtimari non poteſt, & ad eam conſervandam jure naturæ tenemur. 128.7.
Voluntas Prælati nõ eſt regula noſtræ voluntatis, ſicut eſt divina. 68.6
Votum jure divino, & naturali ſervandum eſt. 116.6.
Vota excipiendi, & electionem faciendi modus. 177.4.
Vota Monialium ſuarum irritare poteſt Abbatiſſa. 194.1.
Vota, quæ irritantur ab Abbatiſſa non amplius reviviſcunt. ibid. 3.
Irritandi vota Monialium habet poteſtatem abſolutam Abbatiſſa, ſicut habent Prælati Religionum. ibid. 4
Commutatio, ſeu diſpenſatio votorum pertinet ad ſpiritualem jurisdictionem. 195.1.
Commutare non poteſt Abbatiſſa vota ſuarum Monialium, neque in illis diſpenſare, niſi ex ſpeciali Summi Pontificis privilegio. ibid. 2.
Prælatorum Monialium erit commutare vota illarum, & in illis diſpenſare. ibid. 3.
Commutandi vota ſubditorum poteſtas eſt ordinaria in Prælatis, illisque perpetuò annexa. ibid. 4.
Vocis activæ, & paſſivæ privationis pœna impoſita eſt contra Regulares accedentes ad monaſteria Monialium. 159.1.
Vſuarius non poteſt alteri uſum rei ſibi permiſſæ concedere. 59 3.
Vſusfructus bonorum Religioſi tranſeuntis ad ſecundum monaſterium, debentur priori monaſterio. 135.1.
Sed amplia, ut ibid. 3.
Vtilitas rei acquiſitæ à Religioſo profeſſo penes monaſt. exiſt. 148.4.

F I N I S.

DECISIO-

DECISIONES SACRÆ ROTÆ ROMANÆ, AD TRACTATUM

De jure Abbatiſſarum, & Monialium ſpectantes; Quibus accedunt viginti quinque aliæ recenter in lucem editæ.

SERIES

Argumentorum Rotæ Romanæ Deciſionum.

Decis. 1. Educatio puellarum, quando in conſanguineis & tutoribus poteſt oriri ſuſpicio voti captandæ mortis, debet fieri in Monaſteriis. pag. 2

2. Profeſſio tacita, licèt diuturni temporis, an poſſit tolli per præſumptiones contrarias. ibid.

3. Profeſſio tacita Regularis ex quibus inducatur: & an tolli poſſit ex metu reverentiali. 4

4. Titulus & poſſeſſio exemptionis quando abſque quadragenaria præſcriptione ſit ſufficiens contra jurisdictionem Ordinarii. Exemptio ſufficiens per quos actus inducatur. 6

5. Metus quando reddat nullam Profeſſionem emiſſam. Actus lætitiæ, & jucunditatis, quo caſu non purgent metum, ad effectum validitatis profeſſionis. 7

6. Renunciationis Monialis ad favorem maſculorum de agnatione, verbis ampliſſimis licèt concepta, an evaneſcat, deficientibus maſculis. 8

7. Statuta laïcorum confirmata à Pontifice in forma communi, an comprehendant perſonas, & cauſas Eccleſiaſticas. 11

8. Donatio facta ob ingreſſum Religionis, cum pacto de non revocando, & cum juramento, an revocari poſſit. 12

9. Receptio & collatio habitus Tertiariorum, ad quos ſpectet. Ordines Tertiariorum ſæcularium, & Regularium, quo tempore inſtituti, & approbati. Habitus Tertiariorum ſæcularium an ſemper collatus à Fratribus Minoribus. 13

10. Monialis an habeat facultatem teſtandi, poſſitve eſſe Abbatiſſa ante profeſſionis emiſſionem. 16

11. Dos Moniali quomodo, & in qua quantitate ſit conſtituenda. Declaratur Conſtitutio Pii V. contra illegitimos. 18

12. De Novitia ſemel electa & admiſſa pro uno loco determinato vacaturo; an poſſit ad libitum rejici, vel ſaltem recipi pro alio loco poſteriori. 20

13. De Profeſſione tacita Regularium, & de tempore ad reclamandum contra expreſſam, poſt notitiam nullitatis ipſius. Multa de Conſtitutionibus Sixti V. ſuper profeſſione Regularium. 21

14. Mater, an per tranſitum ad ſecundas nuptias excludatur à legitima filii in Religione profeſſi. 22

15. Reformatio in aliquo Ordine quando cenſeatur introducta de conſenſu Generalis. Multa de Ordine Præmonſtratenſi. ibid.

16. Aſſertioni Epiſcopi, licèt careat teſtibus, quando ſit adhibenda fides. Gratia quibus in caſibus præſumatur obtenta ab eo, cujus nomine cantat. 23

17. Remiſſoria multis in caſibus non conceditur, ut in deciſione. 24

18. De tribus votis ſubſtantialibus Religionis: & an ſtabilitas in loco concernat ipſorum votorum eſſentiam. 25

19. Profeſſionis Regularis tres ſpecies recenſentur & explicantur. Reformati Præmonſtratenſes antiqui rigoris, ſub quanam Profeſſionis ſpecie comprehendantur. 26

20. Confirmatio Ordinationum Regularium quando impugnari non poſſint de defectu intentionis Principis. Stabilitas in loco, quæ promittitur in emiſſione Profeſſionis, quomodo intelligatur. 27

21. De Remiſſoria. Multi caſus, in quibus non admittitur. 28

22. De Reformatione Ordinis Præmonſtratenſis. An in illius confirmatione derogatum fuerit voto ſtabilitatis in loco. 29

23. Eadem materia hic tractatur, quæ in ſupra poſita deciſione. 31

24. Continet Argumentum ſuperioris deciſionis. 32

25. Exemptio Regularium à Juriſdictione Ordinarii, & illorum poſſeſſio, ex quibus probetur. 35

26. De Tertiariis Ordinis S. Franciſci, tam ſæcularibus, quàm Regularibus. Jus conferendi illis habitum, ad quos ſpectet. 36

27. Jus conferendi habitum Laïcis Tertii Ordinis S. Franciſci, cuinam competat. 39

28. Statutum Urbis cap. 151. lib. 1. quando non habeat locum in contractibus factis cum Eccleſia, vel Monaſterio. 41

29. Statutum excludens fœminas à ſucceſſionibus, &c. an liget Moniales. 42

30. Decretum Concilii Tridentini ſuper viſitatione, & correctione morum, an habeat locum in correctione exceſſum continente. Viſitator an poſſit Monialibus, contra prima Ordinis inſtituta præſcribere, ipſis invitis, arctiorem vitæ regulam. 43

31. De Communicatione privilegiorum Regularium in materia exemptionis. 45

32. Solutiones quando non conſtituant in quaſi poſſeſſione exigendi. ibid.

33. De privilegiis Societatis Jeſu circa exemptionem à ſolutione decimarum. 46

34. Immemorabilis quomodo ſit probanda, ad effectum percipiendi Decimas. 47

35. Electio à majori parte, in dubio an præferatur electioni poſteriori. 49

36. Poſſeſſio an inficiatur ex decreto irritanti generali, & ſuper incerta re. Diſpoſitio cap. fin. de elect. in 6. an habeat locum in Monialibus: poſſitne tolli per conſuetudinem contrariam: & an ſit ſublata per privilegium Clementis VIII. 50

37. Intellectus ad *cap. fin. de elect. in 6.* Electio non confirmata, an dicatur irrita, &c. ibid.

DECISIONES SACRÆ ROTÆ ROMANÆ.

Ad Tractatum de Jure Abbatiſſarum, & Monialium ſpectantes.

R.D. COCCINO DECANO.

In cauſa Romana Tutelæ.

Veneris 25. Februarii 1636.

Ad diſput. 1. quæſit. 1.

ARGUMENTUM.

Educatio puellarum, quando in conſanguineis & tutoribus poteſt oriri ſuſpicio voti captandæ mortis, debet fieri in Monaſteriis.

SUMMARIUM.

1 *Avus maternus de jure habet jus educandi nepotes, etiamſi mater ad ſecundas nuptias tranſiverit. Nec indiget ut nominetur, ut num. 2.*

3 *In educatione, vel tutela pupillorum habetur in conſideratione ſuſpicio voti captandæ mortis.*

4 *Subſtitutus excluditur ab educatione, ob malignam ſuſpicionem; etiamſi concurrat voluntas patris, & num. 6.*

5 Declaratio textus in l. 1. §. 1. *verſ. denique, ff. ubi pupil. educ. deb. & in l. fin. C. eod tit.*

7 *Educatio puellarum in Monaſteriis Monialium approbatur à Sacra Rota Romana.*

DECISIO I.

ORTA eſt controverſia inter Antonium Guerram avum maternum iſtarum puellarum, & Franciſcum Balzanettum patruum, apud quem iſtæ puellæ deberent educari. In quo articulo dictus avus maternus habet de jure intentionem fundatam, etiamſi mater ad ſecundas nuptias convolaverit.
1 Pariſ. *conſil. 56. num. 21. lib. 1.* Menoch. *de arbitr. caſu 168 n. 4.* Cardin. Seraph. *deciſ. 1357.* Nec indiget quod
2 nominetur. Bald. *in conſ. 423. lib. 2.* Gabr. *conſ. 27. num. 13.* & eſt doctrina Bartoli *in l. ſi quis ſub conditione, n. 32. ff. de teſtamentar. tutel.* qui quidem avus poſuit dictas puellas in Monaſterio urbis educandas.

Ex adverſo Franciſcus Balzanettus prætendebat educationem, ex quo erat patruus, & relictus à patre dictarum puellarum coadjutor matris in tutela; & dictus avus maternus habitat cum filia, quæ tranſivit ad ſecundas nuptias; & vitricus per obitum dictarum puellarum eſſet conſequuturus ex perſona uxoris legitimam in bonis dictarum puellarum: & ideo non ceſſat ſuſpicio, quæ conſideratur in iſtis terminis. Alberic. *in l.*
3 *1. C. ubi pupill. educari deb.* Surd. *de alim. tit. 4. quæſt. 13. num. 15.* Maſtrill. *deciſ. 230.* Viv. *deciſ. 19 num. 3.* Molfeſius *ad conſued. Neapolitan. part. 3. quæſt. 11.* & eo magis hæc ſunt conſideranda, cum avus maternus ſit jam decrepitæ ætatis.

Cæterùm dicebant Domini, quòd ſi hæc conſideranda ſint, non tamen educatio decernenda eſt Franciſco
Balzanetto patruo, quia teſtator illum ſubſtituit dictis
filiabus, & propterea non admittitur ad hanc educatio-
nem, ob malignam ſuſpicionem, juxta text. *in l. 1. §. 1.* 4
verſ. denique, ff. ubi pupill. educ. debet. l. fin. Cod. eodem
titul. qui textus habet locum in patruo, & quocum que 5
alio conſanguineo, Bald. *conſil. 487. lib. 8. in princip.*
Maſtrill. *dicta deciſ. 230. num. 20. & ſeqq.* quæ con- 6
cluſio procedit etiam ſi concurrat voluntas patris, quæ
tamen non concurrit in caſu iſto, quia fuit ſolum re-
lictus coadjutor matris; & in omnem caſum ſtanti-
bus ſupradictis, judex deberet recedere à judicio pa-
terno. Menoch. *conſ. 62. per tot.* Surd. *de aliment. tit.
4. dicta quæſt. 13. alleg. num. 15. & 30.* & Maſtrill. *dicta deciſ. 230. num. 24.* & fuit dictum in Tudertina educationis 13. Januarii 1634. coram R. P. D. meo Pirovano.

Quibus conſideratis placuit Dominis dictas puellas 7
eſſe educandas in Monaſterio urbis, in quo reperiuntur.
Et frivola viſa fuit prætenſio Joſephi Cruciani, ad quem neque ex diſpoſitione juris, neque ex voluntate teſtatoris iſta educatio ſpectat, cum & ipſe fuerit ſolum relictus coadjutor matris quoad tutelam, ut fuit dictum de Balzanetto.

Et ita concluſum utraque parte informante.

EMINENTISS. UBALDO.

Metenn. Profeſſionis.

13. Februarii 1617.

Ad diſput. 3. quæſit. 1.

ARGUMENTUM.

Profeſſio tacita, licèt diuturni temporis, an poſſit tolli per præſumptiones contrarias.

SUMMARIUM.

1 *Profeſſio tacita, reſultans ex delatione habitus, & lapſu temporis, tollitur per contrarias præſumptiones; & multo magis per expreſſam animi declarationem.*

2 *Metus cenſetur purgatus per lapſum multorum menſium. Fallit, ut n. 3.*

4 *Actus ad probandum, metum fuiſſe purgatum, debent eſſe tales, ut non poſſint referri ad aliam cauſam, quàm ejuſdem purgationis metus. & n. 5.*

6 *Clauſulæ inſolitæ, & non neceſſariæ, appoſitæ, in inſtrumentis, inducunt ſuſpicionem defectus libertatis.*

DECISIO II.

POſt duas deciſiones in hac cauſa factas 18. Aprilis 1614. & 25. Maji 1615. in quibus fuit concluſum non conſtare de profeſſione, quæ obſtet D. Renatæ, fuit utrique parti conceſſa remiſſoria. Unde utroque proceſſu remiſſoriali ad Curiam tranſmiſſo, dubitavi, an eſſet à prædictis deciſionibus recedendum? Et Domini negati-

vè re-

vè reſponderunt. Veriſſimam enim cenſebant eſſe con-
1 cluſionem in utraque deciſione firmatam, quod tacita profeſſio reſultans ex delatione habitus, & lapſu temporis juxta diſpoſitionem juris communis, & ſtylum Monaſterii, & de qua tacita ſolum in præſenti agitur, cum de expreſſa non conſtet, tollitur per contrarias præſumptiones, & multo magis per expreſſam animi declarationem. Innoc. & alii communiter *in c.1. de eo, quod met. cauſ.* Barbat. *conſ.59. col.2 lib.2.* Decian. *conſ.18. n. 5. & ſeqq. lib.3.* Suar. *de regul. tit.3. quæſt.17. art.5. in prin.* & ſenſit Rot. *dec.215. n.21. par.2. diverſ. & in Neapolitana profeſſionis 26. Junii 1599. coram Gipſio.*

De prædicta verò animi declaratione Renatæ, viſum eſt ſatis conſtare ex ipſius teſtibus; de quorum examinis validitate hodie non dubitatur, & fuerunt ponderati in aliis deciſionibus, & nunc denovo ponderabantur per Dominos, quod percuterent tria tempora; primum, ante ſuſceptionem habitus & veli, in ipſa ſuſceptione, & poſt ſuceptionem; prout in ſimili materia diſtinguit Rebuff. *conſ.69. n 1.* Ante ſuſceptionem deponit ſecundus teſtis ſuper quarto articulo, qui erat confeſſarius D. Renatæ, & ad rogatum Abbatiſſæ interrogavit Renatam bis coram teſtibus per eum nominatis: quæ reſpondit ſe nullam habere voluntatem emittendi votum, nec profeſſionem. Et quintus ſuper ſecundo deponit de frequenti proteſtatione Renatæ, quod ſi ipſa ſuſcipiebat velum, id erat propter ejus aviam, & ad ſatisfaciendum ejus voluntati: & de eodem tempore deponunt primus, octavus, & decimus ſextus teſtes dati in Summario Renatæ *num.2.*

In actu verò ſuſceptionis veli deponit xj. & alii teſtes remiſſoriales ſuper articulo. Poſt ſuſceptum verò velum, & habitum, & intra quinquennium de pluribus & iteratis proteſtationibus Renatæ. Et quod nolebat habere domum in Monaſterio, ut aliæ profeſſæ habebant, quia nolebat eſſe, nec reputari Religioſa, deponunt ſecundus, tertius, quartus, & quintus teſtes ſuper quinto articulo, & alii, de quibus in dicto proceſſu remiſſoriali.

Neque obſtat quod iſtæ reclamationes emanaverint ante mortem aviæ, cujus metu Renata dicebat ſe ingreſſam fuiſſe in Monaſterium, & nunc conſtet de morte aviæ de menſe Februar. 1608. & quod Renata habuerit illius mortis notitiam, patet ex teſtibus inductis pro adverſariis vigore remiſſoriæ Rotalis: & nihilominus Renata permanſit in eodem Monaſterio per multos menſes: quo caſu cenſetur purgatus metus, *c.*
2 *1. verſ. qui verò, de regular. lib.1.* cum alleg. per Informantes: præſertim cum poſt aviæ obitum Renata dicatur nunquam reclamaſſe ante motam hanc litem. Quia ultra quod deciſiones in cauſa factæ non fundantur principaliter in metu Renatæ erga aviam, ſed eo utuntur tantum pro adminiculo; fuit etiam reſponſum ceſſare objectum ex facto. Nam quod immo Renata reclamaverit etiam poſt obitum aviæ, & ſemper uſque ad litem motam, diſerte deponunt ipſius teſtes 4.5.14. & 16. ſuper 4. articulo dati in ſummario Renatæ *num.2. & 5.* qui etiam teſtes deponunt ſuper prædictis formiter de publica voce & fama per verbum fuit, & eſt. Seraph. *deciſ.1231. numer.1. & 2.* & ſic parum facit quod Renata permanſerit in Monaſterio poſt mortem aviæ, ſtantibus dictis proteſtationibus, & reclamationibus, ut fuit conſideratum in *Toletana Profeſſionis 25. Maji 1615. coram me.*

Nec obſtare etiam videbantur actus capitulares noviter exhibiti, in quibus Renata poſt aviæ obitum interveniſſe dicitur cum aliis Monialibus profeſſis: ex quibus prætenditur probata ſufficienter purgatio metus. Quia ultra quod dicebatur ſemper verum eſſe quod conſtat de expreſſa voluntate Renatæ in contrarium, ex dictis proteſtationibus ut ſupra probatis; & dato quod nullitas profeſſionis prætenderetur ex cauſa metus; quod non eſt verum, nec in eo præcipuè fundantur deciſiones, ut dixi; neceſſe eſſet, ut iſti actus non poſſent referri ad aliam cauſam, quam ad cauſam prædictæ purgationis metus. Aretin. *conſil.14. num.*
18. Aliàs quando poteſt ſumi alia conjectura, quam 4
purgationis metus, illa ſumitur. Roland. *conſ.2. nu-* 5
mer.91. & ſeqq. lib.1. Oſaſch. *deciſ. Pedemont.179. ſub numer.11.* ubi ſubdit in fine, prædicta eſſe intelligenda, ceſſante cauſa metus. In propoſito autem conſiderabatur, quod iſti actus omnes emanaverint à die 28. *Januar.* 1610. & deinceps, ut in ſummario Annæ, & Franciſcæ, & ſic poſtquam Renata conſtituerat procuratorem ad litem ſuper profeſſionis nullitate, quod fuit die 1. Januarii ejuſdem anni 1610. cum illa ultra proteſtationes, & reclamationes continuatas uſque ad tempus litis profeſſioni contrarias, quæ præſumptionem tacitæ profeſſionis omnium ſubvertunt, ex ſupra allegatis; dederit etiam mandatum ad illam annullans, & ſemper acerrimè litem jure proſequuta; credendum eſt Renatam interveniſſe illis actibus ex adverſo relatis, & ob reverentiam Abbatiſſæ; cui illa cum eſſet quoad formam exteriorem in ſtatu Monialis, & Profeſſæ ſubdita, contradicere non poterat, nec poteſt; præſertim ante ſententiam, & rem judicatam ad ſui favorem: quod etiam adminiculatur in dicto 18. teſtis, qui juxta 17. dicit ſe vidiſſe Renatam interponentem ſe actibus capitularibus, & conventualibus ſicut interveniebant cæteræ Religioſæ dicti Monaſterii: & quod ab illo tempore, quo cœpit litigare, recuſabat intervenire dum interfuit ſub metu, & imperio Abbatiſſæ.

Nec refragatur prætenſa confeſſio, ſeu declaratio Renatæ in inſtrumento donationis, celebrata die ultima Decembris 1608. in qua dixit ſe ex bona voluntate, & affectione ſingulari addixiſſe Ordini S. Benedicti. Quia fuit reſponſum primò, exinde non inferri quod ſe addixerit animo profitendi. Secundò, quod negari non poteſt illud inſtrumentum fuiſſe celebratum in domo adverſarii, & ſic in loco minus tuto; in quo fortè non poterat contradicere: cum tamen ad effectum de quo agitur, requiratur in declarante plena libertas, ex allegatis in ultima deciſione: & in omnem caſum videtur fuiſſe nimis affectata ab Adverſariis, cum fuerit facta in inſtrumento donationis, ad cujus actus validitatem non
erat neceſſaria: & alias clauſulæ inſolitæ, & non neceſ- 6
ſariæ inducunt ſuſpicionem, ex traditis per Caſtren. & Jaſ. *in l. teſtamentum, de teſtament. cum aliis per Menoch. præſumpt. 122. n.67. lib.3.* quæ ſuſpicio augetur ex tot declarationibus contrariis ipſius Renatæ ſupra, & in dictis deciſionibus ponderatis: à quibus Domini ex præmiſſis non putarunt eſſe recedendum.

Et ita fuit concluſum, &c.

R. P. D. CARILLO.

Metenn Profeſſionis.

Lunæ 2. Junii 1636.

Ad diſp.3. quæſit.2. & ad diſp.6 quæſ.1.

ARGUMENTUM.

Profeſſio tacita Regularis ex quibus inducatur: & an tolli poſſit ex metu reverentiali.

SUMMARIUM.

1 *Oblatio ſpontanea voluntatis Deo facta in manibus Superioris, more ſolito Regularium, facit profeſſionem validam.*

2 *Profeſſio, etiamſi ipſius ſcriptura deficiat, probatur concludenter per teſtes; contra dictum Gratiani diſcept. 640. n.4.*

3 *Profeſſio tacita inducitur per delationem habitus Regularis in Monaſterio: & ex actibus propriis profeſſorum,*

feſſorum,quibus quis ſe ſciens & prudens per multum tempus ingeſſerit.& n.4.

4 *Neque poteſt elidi ex præſumptione ignorantiæ invaliditatis profeſſionis. & n.14.*

5 *Profeſſio tacita obligat Monialem Religioni, in qua fuit profeſſa.*

6 *Concilium Tridentinum non ſuſtulit profeſſiones tacitas; ſed eas in ſuo priſtino valore manere permiſit.*

7 *Præſumptio tacitæ profeſſionis dicitur juris, & de jure: & non admittit probationem in contrarium.*

8 *Metus reverentialis licèt non tollat profeſſionem expreſſam, tollit tamen profesſionem tacitam. Intellige, ſi habet minus adjectas. & n.10.*

9 *Metus reverentialis debet probari concludenter ab eum allegante.*

11 *Profesſio tacita excluditur ſolum ex reclamationibus & proteſtationibus in contrarium factis.*

12 *Profesſio tacita ratificatur ex pluribus actibus factis in Monaſterio, licèt profeſſus non habuerit ſcientiam indsviduam nullitatis profesſionis ab eo prius emiſſæ; contra Cajetanum, & alios.*

13 *Matrimonium non invalidatur per ignorantiam impedimenti dirimentis, ſi ſequatur actus, ex quo inducatur præſumptio matrimonii.*

15 *Ignorantia decreti Pontificii, quod tranſivit in legem generalem, de jure non admittitur.*

16 *Concilium Tridentinum prohibet agere de nullitate profesſionis poſt quinquennium: & quomodo iſtud quinquennium computetur.*

17 *Reclamans contra profesſionem à ſe emiſſam non auditur, non retento habitu Religionis.*

18 *Profesſio emiſſa ante expletum decimum ſextum annum, eſt nulla. Sed hæc qualitas debet probari concludenter: aliàs præſumitur pro validitate profeſſionis. & n.19.*

DECISIO III.

De anno 1606. Soror Pepina ſuſcepit habitum Regularem in Monaſterio S. Mariæ Magdalenæ, Ordinis S. Auguſtini in Civitate Metenſi: & poſt geſtationem habitus Monialis per ſpacium quatuor annorum; emiſit ſuam perfectionem in manibus ejusdem Magni Vicarii. Cùm autem permanſerit in Monaſterio eodem per decem & octo annos, & per totum id tempus portaverit habitum ſuſceptum, & ab aliis Monialibus geſtari ſolitum; egit coram dicto Magno Vicario de nullitate ſuæ profeſſionis, uti per vim & juſtum metum factæ. A quo ſententia favorabili obtenta, pendenteque appellatione in Rota, coram R.P.D. Urgellenſi, reliquit Monaſterium, convolando ad ſæculum, & contraxit matrimonium, ex eoque liberos habuit. Qua rerum ſerie ſtante, ſubrogatus in locum D. Urgellenſis, dubitavi an conſtet de valida profeſſione Pepinæ? Et Domini affirmativè reſponderunt.

Conſtat enim, quòd fuerit valida profeſſio, tum
ex deliberatione & oblatione ſpontanea voluntatis
1 Deo facta in manibus Vicarii more ſolito, *cap. unic.*
de voto in 6. & *c.2. de regul. eodem lib.* Sanchez *in præ-*
cept. Decalog. lib.5. cap.3. numer.1. & *cap.4. q.2.*
num. 74. Quæ oblatio & profeſſio probatur per de-
poſitionem ipſius Vicarii, & aliorum teſtium: qui-
bus ſtandum eſt, etiamſi deficiat ſcriptura profeſſio-
2 nis. *cap. nuper* 52. ubi Gloſſ. *in verb. ordinis, de teſti-*
bus; & *ibi* Abbas *colum.1. verſ. nota quòd per profeſ-*
ſionem. Felin. *in princ. num.1. verſ. ex quo*, gloſſa *verb.*
ſcriptis, in cap. vidua, 20. quæſt. 1. Rota *coram Gre-*
gorio XV. deciſ.385. num. 1. & 2. Riccius *in praxi*
deciſ.437. num.3. Franch. *deciſ.364. num.2.* Nam
cùm ſcriptura non ſit de ſubſtantia Voti, vel habitus,
ſed ad bene eſſe, & ad probationem facti, ſi revoce-
tur in dubium ob defectum alterius probationis, non
poteſt requiri tanquam neceſſaria, ſtante probatione te-
ſtium, quæ fortior eſt, cùm fiat per vivam vocem
Gloſſ. *in cap.3. verb. loco, de probat.* Bald. *in rubr. C. eod.*
tit. num.5. Alexand. *conſ.3. num.5. volum.3.* Et ita tol-
luntur in contrarium adducta per Gratianum *diſcept.*
640. *num.4.* quòd ad probandam profeſſionem ſcri-
ptura ſit neceſſaria. Contra quem etiam facit bonus
textus *in cap. provectum, 13. de regul. in 6.* ubi valida fuit
profeſſio ſine ſcriptura.

Tum etiam, quia Pepina in dicto Monaſterio per- 3
manſit per decem & octo annos poſt emiſſam profeſ-
ſionem, & habitum ſuſceptum, ab aliisque Monialibus
geſtari ſolitum portavit: ex quo probatur tacita pro-
feſſio, quæ inducitur per delationem habitus regularis
in Monaſterio, *cap.1. verſ. ſi verò*, ibi, *ſi per annum*
habitum geſtaverit, ex tunc religionem aſſumptam
præſumitur veraciter eſſe profeſſus, de regul. in 6. Cle-
ment. final. eodem titul. ibi, *habitum in aliqua Religio-*
ne portaverit per annum, hoc ipſo Religionem illam de-
cernimus eſſe profeſſum. Sanchez *ſuper Decalog. dict. cap.*
3. num.13. Honded. *conſ.78 num.18. lib.2.* qui plures cu-
mulat. Gratian. *diſcept.640. num.20.* Azor. *inſtit. moral.*
lib.12. cap.5. quæſ.3. part.1. Rota *coram Gregorio XV.*
deciſ.385. numer.6. & fuit dictum *in Metenſi Profesſio-*
nis, 25. Maji 1615. coram Ubaldo. Cui habitus dela- 4
tione accedit, quòd ipſa per totum id tempus ſe ingeſ-
ſerit actibus propriis Monialium profeſſarum, ſciens &
prudens illas eſſe profeſſas, *cap. vidua 4. de regul.* ubi
ponderatur ad tacitam cujusdam fœminæ profeſſio-
nem, eam inter Moniales profeſſas oblationem quan-
dam obtuliſſe, quia illa oblatio illius Religionis compe-
tebat ſolis profeſſis ex conſuetudine, Azor. *lib.17. inſtitut.*
moral. cap.4. part.2. Sanchez *ſuper Decalog. dicto cap. ter-*
tio, num.10.

Ex quibus profeſſio Pepinæ remanet valida, & pro- 5
bata. Licet enim fuerit tacita, eſt tamen potens ad ob-
ligandam Monialem Religioni, in qua ſtetit profeſſa,
etiam poſt Concilium Tridentinum *ſeſſ. 25. cap. 15.*
quod tacitas profeſſiones non ſuſtulit, ſed in ſuo pri- 6
ſtino valore manere permiſit. Navarr. *conſil. 28. num.3.*
de regular. Azor *inſtit. moral. lib.12. cap.4. quæſ.6. part.*
1. Emmanuel Rodriguez *tom.3. quæſt.17 art.1.* Gratian.
d. cap.640. num.34. Sanchez *dicto lib.5. cap.3. numer.36.*
Honded. *dicto conſil.78. num.22.* Rota *deciſ.579. num.2.*
part.1. recentior. Quæ præſumptio tacitæ profeſſionis 7
dicitur Juris, & de Jure; & non admittit probationem
in contrarium. Gloſſ. *in cap. ex parte, in verb. per an-*
num, de regular. Monach. *in cap.1. eod. tit. in 6. in verb.*
illa præſumitur, num.4. & *5.* & alii, quos refert Honde-
deus *dict. conſ.78. num.15.* Rota *dicta deciſ.579. num.3.*
part.1. recentior.

Nec obſtat quod profeſſio tacita ex delatione ha- 8
bitus tollitur ex metu reverentiali illato per matrem;
licet aliunde iſte metus non ſufficiat ad tollendam
profeſſionem expreſſam. Put. *deciſ.579. num.5.* & fuit
dictum *in una Ulixbonenſi Parochialis, 20. Martii*
1620. coram Ubaldo. Quia ultra quod tollitur objectum,
cùm non conſtet concludenter de hujusmodi illatione 9
metus, cujus probatio incumbit allegant, Rota *coram*
Gregorio XV. deciſ.120. num.21. dixerunt Domini, me-
tum reverentialem ſine minis non annullare profeſ- 10
ſionem, ſicuti nec matrimonium. *cap. cùm unum, de re-*
gular. Covarr. *de ſponſal. cap.3. part.2. §.6. num.7. & 8.*
Gutierrez *de matrimon. cap.44. num.32.* Henriquez *in*
ſumma lib.11. c.9. §.5. Sanchez *de matrim. lib.4. diſp.6.*
num.28. & in Decal. lib.4. cap.3. num.24. 25. & 26. & in
puncto matris, Riccius *in collect. par.4. deciſ.1476.* Ro-
ta *deciſ.175. num.5. part.1. recentior.* & *coram* Gregorio
XV. *deciſ.326. num.12. & 13.* Et quamvis Magnus Vi-
carius in ſua depoſitione dicat, ſe crediḍiſſe quòd Pe-
pina profiteri volebat, ut rem gratam matri faceret, &
propter ipſius timorem; hoc tamen non annullat ta-
citam profeſſionem: Pepina enim non fuit proteſtata,

nec

nec declaravit ſe non habere animum profitendi, & ta-
11 cita profeſſio excluditur ſolùm ex reclamationibus, & proteſtationibus in contrariũ factis; de quibus non conſtat. Rota *dec.579.n.3.par.1.recent.* Honded. *dicto conſil.* 78.*n.*25. & ita procedit dicta Ulixbonenſis Parochialis ſupra allegata: immo potius conſtat ex pluribus actis factis per Pepinam in dicto Monaſterio uti profeſſam, quibus profeſſionem ſuam ratificare cenſetur.

Nec etiam obſtat, quòd ad ratificandam profeſſionem tacitam deſumptam ex pluribus actis factis per Pepinam in dicto Monaſterio, requiritur quod ipſa ſciverit nullitatem profeſſionis præcedentis: aliter verò ex permanentia in Monaſterio non cenſetur inducta ratificatio profeſſionis, Cajet. *in 2.2.q.189.art.5.* Navar. *conſ.28.n.7.& conſil.89.n.3.de regul. & in Manuali cap.12. n.71.* Et in puncto de Moniali in Civitate Meteuſi, quod non cenſeatur ratificare profeſſionem ſine ſcientia dictæ nullitatis, Rota *deciſ.179 n.7.& deciſ.397.n.5.part.4. recent.* Quia prædictam doctrinam uti non tutam, Sacra
12 Congregatio Cardinalium non amplectitur; ſed potius contrarium pluries declaravit, veluti *die* 13. *Januarii* 1583.*& die* 28.*Auguſti* 1621. *in una Romana Profeſſionis* cenſuit Jo. Petrum eſſe tacitè profeſſum, & Religioni adſtrictum, etſi non probaretur ipſum habuiſſe ſcientiam individuam nullitatis profeſſionis ab eo prius emiſſæ. Quas declarationes Congregationis Sanctiſſimus D.N. Urbanus Octavus obſervari mandavit 1. *Februarii* 1631. *in una Romana Nullitatis profeſſionis.*

Quæ opinio Sacræ Congregationis nititur auctoritate textus *in cap.1. de regular. in 6.* in quo non obſtante nullitate profeſſionis præcedentis, diſponitur induci tacitam profeſſionem, absque eo quòd requirat aliquam ſcientiam dictæ nullitatis: & confirmatur ſumpto argumento ex matrimonio carnali; in quo ignorantia impedimenti illud dirimentis non invalidat
13 ipſum matrimonium, ſi ſequatur actus, ex quo inducatur præſumptio matrimonii, ut poſt Ancharanum, Sotum, & alios, tenet Sanchez *de matrim.lib.2.diſp.26.n.2.verſ. quintò, & n.9.*

Facit etiam, quia tacita profeſſio, & perſeverantia in Religione cum habitu profeſſarum, & executio actuum inducentium eam præſumptionem juris & de
14 jure, non poteſt elidi ex ſola præſumptione præſumptæ ignorantiæ. Joann. Monach. *in d. cap.1. in verſ. præſumitur, num.5.* Archidiac. *in column. 2. verſ. videtur*, & *ibidem* Geminianus *in §. quod ſi, num.4.* Hoſtienſ. *num.6.* Vitalin. poſt Cardin. *in clem.1. num.38. de regular.* Aliàs enim aperiretur via eludendi profeſſionem
15 tacitam; cum Religio vel non poſſet, vel nollet probare ignorantiam: tantò magis, cùm de Jure non admittatur ignorantia Decreti Pontificis, quod in legem generalem tranſivit.

Quibus accedit decretum Concilii Trident. *ſeſſ.25. de regularib.cap.19.* in quo prohibetur agere de nullita-
16 te profesſionis poſt quinquennium, computandum in expreſſa profesſione à die, quo quis illam emiſit; in tacita verò, à die quo Regularis fecerit actus, ex quibus inducitur tacita profesſio, etiam in illo, qui tunc temporis habebat ignorantiam invaliditatis profesſionis. Azor *inſtitut. moral.part.1.lib.12.cap.4.num.33.* Sanchez *de matrimon.lib.7.diſp.37.num.1.* Miranda *in Manuali Prælat. regular. tom.1.quæſt.30.art.1.concl.un.* Bonacin. *de clauſur. & pœn.eam violan.qu.2. punct.10. differ.4 n.1.2.& 3.* & alii quoties refert Barboſa *in collectan. ad Concilium, n.6.& 7.*

Quam doctrinam Sanctisſimus Dominus Noſter Papa Urbanus Octavus confirmavit novisſimè ad effrenandam facilitatem convolandi ad ſæculum; dum decrevit *ſub die* 18. *Decembris* 1635. declarando Decreta ſanctæ mem. Clementis Octavi, ut Regulares contra eorundem formam profesſi, allegantes propterea nullitatem profesſionis, non posſint poſt lapſum quinquennii à die profeſſionis ſuper hujusmodi nullitate audiri. Quare dicta Pepina non potuit agere de nullitate, tantò magis, quia cùm propria auctoritate, pendente lite in Rota, habitum dimiſerit, & matrimonium contraxerit, ut conſtat ex ejus ſummario *num.3.* & ex reſolutis per Rotam ſuper attentatis, ejus reclamatio admittenda non eſt, non retento habitu, ex eo- 17
dem Concilio Trident. *d.cap.19.* ibi: *Quòd ſi antea habitum ſponte dimiſerit, nullatenus ad allegandum quacunque admittatur; ſed ad Monaſterium redire cogatur.* Azor. *dicta par.1.lib.12.cap.4.quæſ.12.* Miranda *d. quæſt.30.artic.6.in princ.& concl.1.* Navar. *conſ.4.de regul.n.77.& 78.*

Denique non obſtat, quòd attenta depoſitione teſtium
in ſummario Pepinæ *n.*8. prætendatur ejus profeſſionem 18
emiſſam fuiſſe ante decimum ſextum annum completum; in quo caſu profeſſio remaneret nulla juxta Trid. *ſeſſ.25.de regul.c.15.* Sanch. *dict. lib.5.c.4.n.9.* Rot. *deciſ.175.n 5.par.1.recent.* Quia ultra quod, ut ſupra dixi, profeſſiones tacitæ non ſunt ſublatæ per Concilium, ſed in ſuo robore permanſerunt. Navar. *conſil.35.n.5. de regul.*
lib.3. Rot. *deciſ.179.n.2.par.1.recent.* dixerunt Domini, 19
id non eſſe concludenter probatum, & ſemper præſumendum eſſe pro validitate profeſſionis: ita ut cùm Pepina reperiretur in Monaſterio tempore motæ litis cum habitu Monialium profeſſarum, & in quaſi profeſſione Monachatus, teneatur concludenter probare nullitatem, tanquam fundamentum ſuæ intentionis; ut in puncto nullitatis Maſcardus *de probat. concl.* 1110.*n.1. & 2.* Rota *coram Greg.XV.deciſ.128.n.3.*

Et ita utraque parte, &c.

R. P. D. PIROVANO.

Brixinenn. Juriſdictionis.

Lunæ 11. Decembris 1634.

Ad diſput.4.quæſ.1.

ARGUMENTUM.

Titulus, & poſſeſſio exemptionis, quando absque quadragenaria præſcriptione ſit ſufficiens contra juriſdictionem Ordinarii. Exemptio ſufficiens per quos actus inducatur.

SUMMARIUM.

1 *Regularis eſt manutenendus adverſus juriſdictionem Ordinarii, quando exhibetur titulus, & probatur poſſeſſio.*

2 *Titulus exemptionis contra juriſdictionem Ordinarii, ſi egeat probatione præſcriptionis quadragenariæ, & non ſit ex ſe ſufficiens, impedit manutentionem inferioris.*

Secus verò, ſi titulus ſit ex ſe aptus, & ſufficiens, & n.3.

4 *Titulus exemptionis ſufficiens absque poſſeſſione quadragenaria, deducitur ex Conſtitutionibus, & Privilegiis Pontificum.*

5 *Religionum diverſitas diſtinguitur ex diverſo nomine, diverſoque modo profitendi.*

6 *Religioſi habentes de neceſſitate eorum Regulæ certum habitum ſpecialem in colore, & forma, totam tangentem perſonam, ſunt verè Religioſi, nec poſſunt talem habitum transformare.*

7 *Fratres de Pœnitentia Tertii Ordinis, habent potius quendam vivendi modum approbatum à Papa, quàm Regulam.*

8 *Obedientia præſtita Superiori, quando non agitur de Religione expreſſe approbata, nec in manibus habentis facultatem incorporandi in religionem, non importat exemptionem ab Ordinario.*

Intellige, ſi approbatio Papæ non concurrat, & n.9.

10 *Inferior licet aliquos actus exemptionis exercuerit, non tamen acquirit quaſi poſſeſſionem exemptionis,*

niſi docto de ſcientia, & acquieſcentia Epiſcopi. Fallit ut n.11.& 12.

13 *Receptio Monachorum,& Monialium ſpectat de jure communi ad ipſos Regulares.*

14 *Receptio Monachorum, & Monialium, & Votorum emiſſio,ſi fiant absque auctoritate Apoſtolica, ſunt actus indifferentes,& non ſunt apti ad acquirendam exemptionem.*

15 *Actus ſubjectionis indulti certa Religioni per Pontificem,eximunt Sorores à jurisdictione aliorum.*

DECISIO IV.

COncluſum fuit ſtandum eſſe in deciſis ſub die 9. Junii præteriti; quia Religio Servorum docet de titulo exemptionis ab Ordinario ex Conſtitutionibus Summorum Pontificum; & poſſeſſionem probat ex actibus in Summario datis, cum quibus pendente judicio ſuper exemptione, non debet privari, aut turbari in ejus poſſeſſione, ſecundum diſpoſitionem ſecundæ partis, *cap. cum perſona de privil. in 6.*

Non obſtat, quòd inhærendo etiam declarationi regulæ dicti *c. cum perſona.* ſi inferior ſit manutenendus ad-
1 verſus Ordinarii jurisdictionem, quando exhibetur titulus, & probatur poſſeſſio Seraph. *dec.* 1278. *in fin.* Rot. *dec.* 491. *n.* 4. 685. *n.* 2. *p.* 1. *&* 382. *n.* 5. *p.* 2. *recent. cum aliis alleg. in* 1. *deciſione*; attamen, quia pro parte Fratrum docetur de poſſeſſione, quæ tempus quadraginta annorum absq; controverſia attingere non poteſt, ex quo erectio domus, de qua agitur, contigit de anno 1612. dicebatur ſemper deficere poſſeſſionem ex diſpoſitione ejusdem capituli, *cum perſona*; & fundatam remanere intentionem Ordinarii in ſola juris aſſiſtentia, data impoſſibilitate probationis quadragenariæ præſcriptionis; prout in conſimili caſu dicitur conſideratum *in Sutrina Jurispatronatus coram D. meo Decano, in ejus impreſſis* 100.

2 Quia cùm diſtinctione reſponderunt Domini, quòd aut inferior excipiendo contra exemptionem à jurisdictione Ordinarii, exhibet titulum, & talem qui egeat probatione præſcriptionis, & ſic poſſeſſione quadraginta annorum: & tunc ſi deſtituatur poſſibili probatione, quia remanet cum ſolo titulo colorato, & minus apto ad obtinendum in petitorio, difficultas eſt rele-
3 vans. Aut inferior exhibet titulum ex ſe aptum, & ſufficientem: & tunc poſſeſſio deſtituta poſſibili probatione quadragenariæ non impetit manutentionem inferioris; ut bene ſe declarat *text. c. cum perſona* in ultimis verbis. Nam ſi ſufficit titulus, multo magis ſi concurrat poſſeſſio Religionis: in quibus terminis non diſſentit deciſio ſuprà allegata *Sutrina Jurispatronatus.* Titu-
4 lum autem per Religionem exhibitum eſſe ſufficientem Domini exiſtimarunt: quandoquidem illum deducunt ex conſtitutionibus, & privilegiis Summorum Pontificum; ut in prima deciſione fuit firmatum; nempè Urbani Sexti, & Innocentii Octavi: in quibus, & Fratres Servitæ, & omnibus Sorores Mantellatæ, Pizochoræ Oblatæ, & Tertiariæ nuncupatæ, eximuntur à jurisdictione Ordinarii, & ſubjiciuntur Generali, & Superiori Ordinis, & immediatè ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipiuntur. Unde cùm iſtæ mulieres ſint de genere Tertii Ordinis; ſive ex una ſpecie, quia Pizochoræ; ſive ex alia, quia Mantellatæ; ſemper ſub ſuo genere Tertii Ordinis comprehenduntur, & ſic privilegiis exemptionum gaudent, tanquam receptæ ſub protectione Sedis Apoſtolicæ *c. ex parte il primo, de privil. c. ſi Papa. eod. tit. in 6. c. cum tempore, de arbitr.* cum aliis in eadem deciſione allegatis.

Non obſtat, quod Mulieres hujus Domus, non ſint de gremio Ordinis Servitarum, ex quo non ſunt Mantellatæ, neque Pizochoræ, aut Oblatæ, nec Tertiariæ; ſed conſtituant tertiam ſpeciem, cum utantur diverſo habitu, & vivant juxta proprias Conſtitutiones à Paulo V. approbatas, habeant diverſum nomen, atque diverſum mo-
5 dum profitendi; ex quibus omnibus diſtinguitur diverſitas Religionis Gemin. *conſ.* 41. *n.* 4. Anch. *conſ.* 321. *n.* 1. Nav. *conſ.* 6 *n.* 12. *verſ.* 4. *de ſtat. Monach.*

Quia Geminianus, & Ancharanus allegati, benè ſe explicant diſtinguendo ſpecies Regularium. Quidam 6
enim ſunt verè Religioſi, & habent de neceſſitate, & diſpoſitione eorum Regulæ, certum habitum ſpecialem in colore, & forma, totam tangentem perſonam à capite uſque ad talos: & in his non licet alicui profeſſo talem habitum transformare, quia videtur quaſi de ſubſtantia ſuæ Religionis, ſecundum *gloſſ. in verſ. vel habi-*
tus, in clement. 1. *de elect.* Quidam autem vocantur Fra- 7
tres de Pœnitentia Tertii Ordinis, qui potius quemdam modum vivendi à Papa approbatum dicuntur habere, quàm regulam: & iſti propter aliqui ſigna habitus, non recipiunt diverſum nomen, aut diverſam à Tertiariis, ſed tantummodo tenentur parere ſuo Superiori, & obſervare contenta in eorum modo vivendi: & de iſtis propriè agitur, quæ obtinuerunt à Paulo Quinto approbari habitum, & modum vivendi. Et ad effectum quod intrent privilegia, videndum eſt, an ſint ſubjectæ Superiori Generali Fratrum Servitarum: quod viſum fuit non poſſe dubitari, ex tenore Conſtitutionum, quæ ab eodem Paulo Quinto fuerunt approbatæ; quia veſtiuntur in Sacello, aut Oratorio domus; Patri Generali offeruntur; profeſſio omittitur in manibus Superiorum Fratrum Servitarum; punitio incorrigibilium mandatur fieri aſſentientibus Generali, ſeu Vicario, & Subprioriſſa; & diſpenſatio circa jejunia, & abſtinentias remittitur Generali, ſeu Vicario, & Subprioriſſæ. Unde cum prædicta inferant ad ſubjectionem, & jurisdictionem, Servitarum, ſemper intrant privilegia exemptionum.

Non obſtat, quòd obedientia Superiori præſtita, ubi 8
non agitur de Religione expreſsè probata, nec in manibus habentis facultatem incorporandi in Religionem, non importet exemptionem ab Ordinario. Nav. *conſ.* 6. *n.* 22. *de ſtat. Monach.* Sanch. *ſuper decalogo l.* 5. *c.* 1. *n.* 19.

Quia ſi approbatio Papæ non concurrat, quæ ſola pot- 9
eſt eximere à jurisdictione Ordinarii, Caſſad. *deciſ.* 6. *de privil.* Gabr. *de judic. concl.* 4. *num.* 31. Gonzal. *ad reg. de menſ. gloſ.* 56. *n.* 18. voluntaria promiſſio obedientiæ Superiori Servitæ non eximeret à jurisdictione. Cæterum quia ſupervenit, & modus earum vivendi ſubjectivè ad Superiores Servitas fuit approbatus, inde privilegia exemptionis intrant, quibus ſi juvantur Pizochoræ, & Oblatæ, quæ non emittunt profeſſionem ſolemnem, multò magis Mulieres hujus Domus gaudere debent, quæ ſe obligant vovendo obedientiam, & caſtitatem, & in perfectiori ſtatu poſitæ ſunt.

Non obſtant quæ replicantur contra actus poſſeſſorios in prima deciſione ponderatos.

Quia quoad veritatem facti impugnari non poſſunt: nam ex actibus datis benè juſtificantur Viſitationes, Ordinationes, Votorum emiſſiones in manibus Superiorum & confirmationes Officialium.

Non obſtat, quòd etiamſi Fratres Servitæ, aliquos 10
actus in iſta domo exercuerint, non tamen quaſi poſſeſſionem exemptionis acquiſierunt, non docto de ſcientia, & acquieſcentia Epiſcopi, *l.* 2. *C. de ſervit.* Rot. *deciſ.* 109. *n.* 11. *p.* 2. *diverſ. &* 382. *n.* 3. *p.* 2. *recentior.*

Quia attenta approbatione Apoſtolica quoad modum
vivendi, & vovendi, & ſubjectionis, cum qua intrant alia 11
privilegia Religionis, ex quibus deſumitur titulus; non requiritur neque ſcientia, neque acquieſcentia Epiſcopi. Caſtrenſ. *in l. ſervitutes, la grande, n.* 9. *ff. de ſervit.* Co-
var. *in c. poſſeſſor.* §. *initium, n.* 8. *verſ. ſecundus textus* Cæ- 12
pol. *de ſervit. Urb. præd. c.* 20. *n.* 5. & eo minus, prout in præſenti, ubi tractatur de ſummariiſſimo retinendæ, & agitur de nudo facto Rota *deciſ.* 17. *n.* 7. *par.* 2. *div. &* 685. *n.* 4. *part.* 1. *recent. & coram ſan. mem. Greg. XV. dec.* 249. *n.* 10. *&* 283. *n.* 8. *per Adden.*

Demum non urgent quæ dicuntur de admiſſione ad habitum ex receptione votorum, quaſi iſti actus non ele-

vent

vent ad acquirendam exemptionem dum Epiſcopus
non prætendat habere jurisdictionem ; ex quo nedum
13 ex conſtitutionibus particularibus hujus Domus, ſed
etiam de jure communi receptio Monachorum, & Mo-
nialium ſpectat ad ipſos Regulares, & in eorum manib9
vota emittuntur; quia poſſunt aggregare Religioni, *c.
fin.de reg.in 6.* Lap.*alleg.* 31. Sanch.*ſuper Decalogo lib.*5.
*c.*4.*n.*78.Navar.*conſ.6.n.20.de ſtat.Monach.* diſtinguens
actus Superioritatis ab actibus jurisdictionis.

Quia etſi prædicti actus poſſent conſiderari indiffe-
rentes, quando emanaſſent ſine auctoritate Apoſtolica,
& non apti ad acquitendam exemptionem ; attamen
14 ubi præcedit approbatio ſanctæ mem. Pauli V. circa ha-
bitum, & modum vivendi, cum ſubjectione Patri Gene-
rali Servitarum, exinde intrant Conſtitutiones Urbani,
& Innocentii ſuper exemptione mulierum, ſororum ,
quocunque nomine nuncupentur ; & illi actus ſubje-
ctionis per Papam certæ Religioni indulti, eximunt ſo-
15 rores à jurisdictione aliorum. *c. ſi Dominus,* 11. *qu.*3. *c.
quid culpatur,*23.*qu.*1.*c.quisquis præceptis,* §.*qui præci-
pitur,*14.*qu.*1.

Et ita fuit reſolutum, utraque parte informante.

R. P. D. MERLINO.

Tullenn. Profeſſionis.

10.*Aprilis* 1630.
*Ad diſput.*4. *quæſit.*8.

ARGUMENTUM.

*Metus quando reddat nullam profeſſionem emiſ-
ſam. Actus lætitiæ, & jucunditatis, quo caſu
non purgent metum, ad effectum validitatis
Profeſſionis.*

SUMMARIUM.

1 *Remiſſoria in materia profana, conceditur, etiam abſ-
que fumo.*
2 *Materia indicatur profana, quoties non agitur ſuper
titulo Beneficii.*
3 *Metus legitimè probatus, reddit profeſſionem nullam.*
4 *Annus integer eſt neceſſarius ad validitatem Profeſ-
ſionis.*
5 *Relevantia unius articuli, ſufficit ad hoc ut remiſſoria
concedatur quoad omnes.*
6 *Metus quando non purgetur per actus lætitiæ, & ju-
cunditatis.*
7 *Teſtes etſi nulliter examinati, fumum inducunt ad ef-
fectum obtinendi remiſſoriam.*

DECISIO V.

PRo remiſſoria reſolutum fuit. Verſamur enim in
materia profana, in qua ſufficit articulos eſſe rele-
1 vantes, ita ut etiam absque fumo remiſſoria non dene-
getur. Caſſad.*deciſ.*3.*de dilat.* Caputaq.*deciſ.*59. *&* 68.
*part.*3.Rota *coram San.mem. Greg.XV. deciſ.*124.*n.*1. *&*
2 *deciſ.*403.*n.*3.& judicatur profana materia, quoties non
agatur ſuper titulo beneficii Caputaq. *deciſ.* 99. *par.*7.
Rota *coram.San.me.Greg.d.deciſ.*403.*n.*2. & ibi adden.
Relevantia autem in caſu præſenti eſt patens, ſi quod ar-
ticulatum probatum fuerit.

Primus enim articulus ponit Catharinam minis me-
tuque illato ingreſſam fuiſſe Monaſterium, & eodem
metu durante profeſſionem emiſiſſe, talemque metum
incuſſum, ut ipſa abſque nota levitatis timorem conci-
peret: qui quidem metus legitime probatus reddit pro-
feſſionem nullam.*c.*1.*de iis quæ vi met.cauſ. fiunt.* Pariſ.
3 *conſ.*65.*n.*13.*lib.*4.cum aliis.

Secundus verò articulus habet Catharinam, nondum
peracto integro anno Novitiatus profeſſionem emiſiſſe:
quæ tamen integritas anni erat neceſſaria ad validitatem
4 profeſſionis, juxta diſpoſitionem Sacri Concilii Triden-
tini *ſeſſ.*25.*c.*15.*de regul.* Rota *deciſ.*175.*n.*2.*par.*1.*& dec.*
329.*n.*2.*par.*2.*recent.*

Alii quoque articuli continent materiam relevantem, 5
ut per Informantes; licet etiam ſufficiat relevantia unius
articuli, ut remiſſoria detur quoad omnes. Rot.*dec.*677.
*n.*1.*& dec.*661.*n.*4.*par.*2.*recent.*

Non obſtat videri calumnioſè peti remiſſoriam, eò
quòd in die profeſſionis à Catharina factum fuerit con-
vivium Monialibus, duxeritque choreas ad inducendam
lætitiam, quòd ſponte Chriſto ſe mancipaverit. Quo-
niam dato duraſſe cauſam metus, formidinemque uſque 6
tunc fuiſſe illatam, quicunque actus lætitiæ, & jucundi-
tatis metum non purgant. Alex *conſ.*99.*n.*8. *lib.*3. San-
chez *de matrim.lib.*4. *diſp.*8.*n.*7. Rot. *coram San.mem.
Gregor.deciſ.*392.*n.*3.

Minus obſtat examinatos fuiſſe in partibus plures te-
ſtes ad probandum hujusmodi metum. Quoniam cùm
à Jacobo objiciatur nullitas examinis, & quod ipſo non
citato peractum fuerit, jure nunc petitur alios teſtes ex-
aminari, vel eoſdem repeti, cùm teſtes illi etiam nulliter
examinati, fumum inducant ad effectum obtinendi re- 7
miſſoriam. Caſſad.*deciſ.*3.*n.*2.*de dilat.* Cardin. Seraphin.
*deciſ.*585.*n.*1.Rot.*apud San.mem.Gregor.XV.deciſ.*263.
*n.*1.præſertim quia modò diſtinctius, & dilucidius pro-
ponitur hæc materia in articulis, ita ut facilius debeat
concedi ſecunda remiſſoria. Rota *coram Reverendiſſimo
Decano deciſ.*32.*n.*2.

Denique non obſtat denegandam eſſe audientiam, eo
quòd non fuerit paritum reſcripto Sanctiſſimi circa in-
greſſum in Monaſterium, & transſumptionem habitus.
Quoniam verba primæ Commiſſionis ſtant potius juxta
aſſertionem Jacobi, quàm conditionaliter, ut ex lectura
apparet. In ſecunda verò Commiſſione nihil dicitur de
hoc ingreſſu & reaſſumptione : atque veriſimiliter Papa
non videtur id juſſiſſe, tum quia facilè fuiſſet exprimere,
præſertim cum ibi in corpore inſerta fuerit prima : tum
quia ſignanter in hac narratur Catharinam egreſſam eſ-
ſe è monaſterio, & ſtatim ſæcularem amplexam de li-
centia Provincialis Religionis, & Epiſcopi Tullen. &
hæc, quia Commiſſio de voto Sacræ Congregationis
Regularium emanavit: & lis non agitur cum Monaſte-
rio, ſed cum Jacobo conſanguineo, qui principaliter in-
ſtat ſuper ſucceſſione bonorum.

Et ita utraque parte informante reſolutum fuit.

R.P.D. DUNOZET.

Romana Renunciationis.

Mercurii, 7.*Junii* 1634.
*Ad diſp.*4.*quæſ.*10.

ARGUMENTUM.

*Renunciationis Monialis ad favorem maſculorum
de agnatione, verbis ampliſſimis licèt concepta,
an evaneſcat, deficientibus maſculis.*

SUMMARIUM.

1 *Verba*, omnem & quamcunque hæreditatem & ſuc-
ceſſionem, *appoſita in renunciationibus, includunt
ſucceſſionem, & hæreditatem cujuscunque perſonæ.
Intellige ut n.*17.
2 *Verba renunciationis*, & alterius cujuscunque gene-
ris, *&c. extenduntur ad omnia genera ſucceſſio-
num, & ad omnes alias perſonas non ſpecificatas in
renunciatione.*
3 *Verba*, etiam quæ ab inteſtato devolvi poſſet, *&c.* &
quovis jure, titulo, *&c includunt quamcunque hæ-
reditatem devolvendam ex cauſa de futuro. & n.*4.
5 *Renuntiatio facta ex cauſa dotis, comprehendit omnem
prætenſionem renunciantis.*
6 *Verba*, In omnibus & per omnia, nihil penitus ex-
cepto, *appoſita in renunciatione, demonſtrant ani-
mum renunciandi cuicunque ſucceſſioni.*

7 *Renunciatio emanata ob ingreſſum in Religionem, demonſtrat renunciantem ſe penitus ſpoliare voluiſſe omnibus, & quibuscunque ſucceſſionibus, etiam non cogitatis.*

8 *Renunciatio licet verbis ampliſſimis concepta, ſtrictiſſimam recipit interpretationem, & tantum capit, quantum in ea verbis expreſſis legitur.*

9 *Mens contrahentium attendi debet ad dignoſcendum quid fuerit in renunciatione comprehenſum.*

10 *Inveriſimilitudines ex parte utriusque contrahentis, excludente latiſſimam interpretationem renunciationis contra renunciantem, & n.11.12.& 13.*

14 *Clauſulæ,* Cedens, *&c.* Conſtituens, *&c.* Ponens, *&c. appoſitæ in ventre renunciationis, qualificant ipſam renunciationem.*

15 *Verba,* & hanc renunciationem, *&c.* Quia ſic de rebus ſuis, *&c. qualificant taliter renunciationem, ut in ea cenſeatur comprehenſum tantum illud jus, quod renuncians habebat tempore renunciationis, & num.17.*

16 *Actus fruſtratorius non præſumitur.*

18 *Renunciatio hæreditatis, vel juris de futuro, intelligitur de illo jure, quod habuit cauſam de præterito, vel de præſenti, non autem ex cauſa de futuro non habente ſpem probabilem de præſenti.*

20 *Renunciatio ad favorem fratris ſemper præſumitur facta in beneficium deſcendentium maſculorum de familia.*

21 *Renunciatio Monialis facta fratri non nocet illi, ſi nullus fratri ſupervivat, & ipſe de bonis donatis non diſpoſuerit.*

22 *Amplia, ut procedat etiam quando renuncians recipit dotem. Item quando renunciatur ex cauſa ingreſſus in Religionem. & n.23.*

24 *Correſpectivitas operatur ut unus contractus alteri ineſſe dicatur, & ejusdem naturæ, ac pro unico contractu habeatur.*

25 *Renunciatio facta favore maſculorum de agnatione, illis deficientibus evaneſcit.*

26 *Renunciatio pro fratribus & hæredibus, mortuis fratribus durat ad favorem hæredum.*

Intellige ut n.27.& 28.

DECISIO VI.

1 ASCANIUS Perotus tres filias habens, duas videlicet Moniales, alteram infantem Vincentiam, nuncupatam, ut bona ſua in familia maſculina de Petottis conſervarentur, illa donavit Petro, & Scipioni, ejus ex germano fratre nepotibus, onere eis injuncto, ſolvendi prædictæ Vincentiæ ſcut.1000. pro dote, eamque alimentandi, donec nuberet, vel Monialis efficeretur.

Poſt Aſcanii obitum eadem Vincentia emiſit profeſſionem in Monaſterio S. Jacobi de Moratis, aſſumpto nomine ſororis Virginiæ, cui Petrus, & Scipio præfati ſcuta mille pro dote cum aliis neceſſariis infrà certum tempus ſolvere promiſerunt; verſaque vice ſoror Virginia ſub his verbis ad eorum favorem renunciationem fecit. Igitur dicta Vincentia, &c. ſponte, &c. renunciavit, donavit, ceſſit, & refutavit, &c. ſupradictis Scipioni, & Petro præſentibus omnem, & quamcumque hæreditatem, & ſucceſſionem tam paternam, quàm maternam, &c. avitam, & alterius cujuscunque generis, quæ ipſi Vincentiæ ex quovis teſtamento, ſeu teſtamentis, codicillis, legatis, donationibusque inter vivos, & cauſa mortis, & aliis quibuscunque diſpoſitionibus etiam ab inteſtató devolvi, & obvenire poſſet, quovis jure, titulo, & cauſa, etiam hic non expreſſis, & in corpore jurium clauſis, etiam ſi eſſet neceſſaria quævis expreſſa, & ſpecialis mentio, in omnibus, & per omnia, nihil penitus excepto, ad haben. &c.

His peractis obiit primo loco Petrus ab inteſtato, ſuperſtite Scipione univerſali hærede: deinde deceſſit Scipio ſine filiis, ſuperſtitibus prædictis tribus monialibus in gradu proximioribus, quarum duæ ſunt moniales in Monaſterio Sancti Jacobi, quod propterea cœpit prætendere ex earum perſona ſuccedere in dicta hæreditate Scipionis pro duabus tertiis partibus. Sed quia pro parte Monaſterii Sanctæ Suſannæ, in quo altera eſt monialis, fuit oppoſitum de dicta renunciatione, ut ſupra facta à dicta ſorore Virginia; contingit dubitari, an ei dicta renunciatio obſtet. Cujus quidem dubii reſolutio ab eo videbatur pendere: An renunciatio comprehenderet hæreditatem Scipionis, ad cujus favorem fuit renunciatum.

Pro comprehenſione multa deducebantur, pluraque renunciationis verba afferebantur, quæ ſingula videbantur apta hæreditatem hanc Scipionis comprehendere.

Primò enim allegabantur verba illa, *omnem, & quamcumque hæreditatem, & ſucceſſionem*, quæ includunt ſucceſſionem, & hæreditatem cujuslibet perſonæ, & ſic etiam Scipionis, juxta ponderata per Menoch. *conſ.335. num.20.& 21. vol.4. & conſ.519. n.21. vol.5.* 1

Secundò ponderabantur verba ſubſequentia, ibi, *& alterius cujuscunque generis, quæ ipſi tam ex teſtamento, quàm ex aliis quibuscunque diſpoſitionibus etiam ab inteſtato devolvi poſſet*, ponderata generalitate verborum ibi, *cujuscunque generis*, quæ proculdubio ſe extendit ad omnia alia genera ſucceſſionum, & ad omnes 2
alias perſonas in renunciatione non ſpecificatas, ut firmat idem Menoch. *d. conſ.335. n.15.* Rot. *deciſ.714. n.5. in fin. par.2. recentior.*

Tertiò particulariter inſiſtebatur ſuper aliis verbis ibi, *etiam ab inteſtato devolvi poſſet*, quæ capiunt quamcunque hæreditatem devolvendam ex cauſa de futuro, 3
ut advertunt Socin. ſen. *conſ.34. n.5. lib.4.* Ruin. *conſ.1. ſub n.20. lib.1.* Pariſ. *conſ.6. ſub n.44. lib.3.* Matth. Brun. *conſ.43. ſub num.1. lib.1.* Surd. *conſ.267. num.25.& 27. vol.2.* Rota *in Caſenaten. hæreditatis 8. Julii 1618. coram Sacrato.*

Eoque magis ob prægnantiam aliorum verborum ibi, *quovis jure, titulo, & cauſa etiam non expreſſis, etiam ſi eſſet neceſſaria quævis expreſſa, & ſpecialis mentio, nihil penitus excepto*, quæ verba non poſſent operari effectum, 4
niſi caperent omnes ſucceſſiones etiam futuras ab inteſtato devolvendas. Dec. *in l.1. n.32. verſ. ſed dubium, C. de pact. ubi* Bologn. *n.86. ad fin. verſ. ſed ſi eſt.* Rot. *dec.714. n.6. par.2. recent.*

Idque fortius, cum verba prædicta, *etiamſi ab inteſtato devolvi poſſet*, in alia hæreditate verificari non poſſint, quàm in hæreditate Scipionis ex quo ſucceſſio aliarum ſororum Monialium profeſſarum non poterat ei ab inteſtato obvenire. *juxt. auth. ingreſſi, C. de ſacroſ. Eccl.* Unde perneceſſe dicendum comprehendere ſucceſſionem ab inteſtato Scipionis, de qua agitur, perinde ac ſi expreſsè, & nominatim de illa mentio facta fuiſſet. Ruin. *conſil.152. num.9. lib.2.* Gallerat. *de renunc. cap.2. num.33.* Monach. *præſumpt.115. n.34.& 36. lib.3.* Rot. *deciſ.714. n.1. in fin. par.2.& deciſ.594. n.2. verſ. inde patet, par.2. recent.*

Addebatur, quod iſta renunciatio facta fuit ex cauſa dotis ſibi promiſſæ à Scipione, quæ omnem 5
prætenſionem Virginiæ comprehendit, perinde ac ſi in hæreditate Scipionis partem ſuam habuiſſet. Molpheſ. *in conſuetud. Neap. par.4. tit. de renunc. q.2. num.13.& 14. & q.3. num.12.* Rovit. *conſ.42. num.11. verſ. quod ſi ea intentione, & conſ.44. num.14.* Curell. *de donat. inter patr. & fil. fact. contempl. matr. partic.6. diſcuſſ. 3. num. 127. verſ. ex quo col.1.* Marant. *de ſucceſſ. par.1. q.14. art.1. num.11. & ſeqq.* maximè cum fuerit roborata verbis ampliſſimis ibi, *in omnibus, & per omnia, nihil penitus excepto*, quæ demonſtrant animum Virginiæ fuiſſe renunciandi cuicunque ſucceſſioni ſibi quavis

quavis ex cauſa impoſterum obvenienti, & nihil ulterius præter dotem quærendi, ut firmat idem Pariſ.*d. conſ.26.num.46.circa med.& conſ.69.n.70. lib.3.* Surd. *d.conſ.244.n.14.*Rot.*in Peruſina hæreditatis,7.Februarii 1628.coram Virili.*

Quintò, & ultimò dicebatur renunciationem hanc
7 emanaſſe ex cauſa ingreſſus Religionis, quæ pariter demonſtrat, renunciantem omnibus, & quibuscunque ſucceſſionibus, etiam non cogitatis, ſe penitus ſpoliare voluiſſe. Dec.*conſil.31.n.5 verſ. ult.non obſtat.* Vincent.de Franc.*deciſ.375.n.2.* Rot.*deciſ.587. num. 4. & ſeq.par.1.& deciſ.714.ſub num.2.par.4. recent. & in d.Peruſina hæreditatis, 7.Februarii 1628. coram bo. me. Virili.*

Prædictis tamen non obſtantibus contrarium Domini cenſuerunt, renunciationem ſcilicet non comprehendere hæreditatem Scipionis, ad cujus favorem fuit renunciatum, moti tum ex qualitate materiæ, de qua agitur: tum ex virtute verborum: tum ex præſumpta mente utriusque contrahentis: tum quia denique ex inveriſimilitudine, & ineptitudine ſtipulationis.

Ex qualitate enim materiæ, quia renunciatio, licèt ampliſſimis verbis concepta, uti materia odioſa
8 ſtrictiſſimam recipit interpretationem, tantumque capit, quantum in ea verbis expreſſis legitur, jux. tradita per Purpur.*conſ.372 num.*4.Surd.*conſ.431.num. 32.& ſeq.* Gratian,*diſcept.forenſ. c.565.num. 63.* Rot. *deciſ. 782. num.1. & ſeqq.par. 1.recent.* Quapropter cum in toto contextu renunciationis nulla fuerit facta expreſſa mentio hæreditatis Scipionis, ſequitur illam non fuiſſe in renunciatione comprehenſam, ex proximè allegatis.

9 Idemque dicendum inſpecta mente utriusque contrahentis, quæ in propoſito maximè venit attendenda ad cognoſcendum quid in renunciatione fuerit comprehenſum. Gabr. *conſ.90. num.4.& 16. lib.1.*
10 Surd.*conſil.931.num.36.* Rot. *deciſ.700.num.7.par.2. recent.* Inane enim eſſet dicere, quod Virginia in caſu
11 obitus Scipionis ab inteſtato nullo ſuperexiſtente proximiore, voluerit ejus hæreditati renunciare. Cavaler. *deciſ. 109.numer. 10.* prout ab omni ratione alienum videretur, quod Scipio voluerit, ut ipſa Virginia, quæ illi renunciaverit, deterioris conditionis eſſet, quàm aliæ in eodem gradu, ſexu, & ſtatu exi-
12 ſtentes. Cravet.*conſ.42.num.3.in fin.& num.2.* & ingratitudinis notam non effugeret, ſi voluiſſet moniales illas, quæ illi non renunciaverant, admittere, &
13 Virginiam, quæ illi donaverat, & renunciaverat, ab ejus hæreditate excludere, Cancer. *var.reſol.lib.3.c.25. à num.50.& ſeq.* vel ſaltem inveriſimile eſſet, quod ſi eam excludere voluiſſet, id expreſſis verbis non ſpecificaſſet, ut aliàs hanc inveriſimilitudinem in materia renunciationis admiſit Rota *in Romana de Pinis 10.Febr.1620. verſ. & eſt ſatis veriſimile, coram Sacrato,*& coram Caval.*deciſ.340.n.5.* Surd.*d.conſ.431.n.15. ad fin.*

Virtus quoque verborum ſuadet, hæreditatem prædictam non fuiſſe in renunciatione comprehenſam. Nam ſi attendantur verba proœmialia ibi, *ſed parem gratiam referendo,& erga eos gratitudinis demonſtrationē oſtendendo*, nullo modo hæreditati Scipionis adaptari poſſunt; quia Virginia renunciando d.hæreditati parem gratiam non retuliſſet, nec gratitudinem aliquam erga Scipionem oſtendiſſet, cum absque ea poterat Scipio de ſua hæreditate ad libitum diſponere, ut infra dicetur.

Si verò attendantur clauſulæ in ventre renunciatio-
14 nis appoſitæ ibi,*cedens,&c. conſtituens.* &c. *potens,&c.* quæ qualificant renunciationem,*jux.dec.Seraph.570.n. 2.*nullam pariter poſſunt habere congruentiam cum hæreditate Scipionis; quia jus, quod Virginia in d. hæreditate habere poterat, de tempore renunciationis, non erat in eſſe deductum: quapropter, nec cedi, nec per conſtitutum transferri potuit, ex vul.reg. Non entis nullæ ſunt qualitates,&c.*l.ejus, qui in provinciam, ff.ſi cert. pet.l.decem.ff.de verb.oblig.* Alciat.*reſp.314.n.5.Greg.XV. dec.381. n.1.& dec.439.n.5.*

Si denique conſiderentur verba finalia ibi, & 15
hanc renunciationem fecit ob amorem, & benevolentiam,&c. ac denique quia ſic de rebus, & bonis ſuis facere, & diſponere placuit, & placet, non poſſunt diverſo jure cenſeri, quia verba prædicta uti prolata per viam rationis, totam capiunt renunciationem, eamque taliter qualificant, ut in ea cenſeatur comprehenſum illud jus, quod renuncians habebat de tempore renunciationis, non autem jus ſuccedendi ab inteſtato in hæreditate Scipionis, quod non habebat, nec habere ſperabat, ad tradit. per Bart.*in l.qui Romæ,§.duo fratres, q.6.ff.de verb.obligat.*Ciriac.*controv.292.n.9.* Dec.*conſ. 379.n.11.verſ.præterea illa renunc.*Pereg.*de fideic. art.53. num.5.*

Prout idem etiam colligitur ex ineptitudine ſtipulationis, quia nulla utilitas reſultabat Scipioni, ut Virginia ejus hæreditati renunciaſſet, cum ad libitum de ea diſ-
ponere poterat; unde non eſt præſumendum, quod 16
comprehendendo hanc hæreditatem actum fruſtratorium agere voluiſſet, ut in his terminis firmat Modern. Ciriac.*controv.forenſ.controv.292.* Dec.*conſ 95.num.5.* Surd.*d.conſ.431.n.27.*

Ultra quod non poterat dari caſus, quod Virginia habitura eſſet jus in hæreditate Scipionis, niſi eo mortuo: quo caſu renunciatio dicti Juris, uti collata poſt mortem Scipionis,& ſic ad tempus, quo eſſet incapax dictæ renunciationis, inanis redderetur, ut aliàs firmavit Rota *in d.Romana de Pinis.*

Ex quibus non obſtant ſupra in contrarium allegata.
Et primo non relevant verba renunciationis, ibi, om- 17
nem, & quamcumque hæreditatem, tam in teſtamento, quam ex aliis quibuscunque diſpoſitionibus: quia referri debent ad perſonas ſupra ſpecificatas, videlicet ad hæreditatem Patris, Matris,& Avitæ: non autem poſſunt extendi ad hæreditatem Scipionis, de qua nulla fuit facta explicita mentio. Pariſ.*conſ.110. n.97. lib.1.* Dec.*conſ.379.num.11.& 12.& conſ.27.num.5.*Natt.*conſ. 546.n.18.*

Prout non afficiunt alia verba, ab inteſtato devolvi poſſet quovis jure, titulo, & cauſa etiam non expreſſa,
quia ultra quod renunciatio hæreditati, vel Juri de futu- 18
ro, in propoſito intelligi debet de illo jure, quod habuit, vel habuit cauſam de præterito, vel de præſenti, non autem ex cauſa de futuro non habente ſpem probabilem de præſenti, juxta tradita per Ciriac.*Jur.controverſ.192. num.8.*Conſt *de clauſ.conven.clauſ.94.num.2.* Add.ad Greg.*dec.265.n.6.* Ideoque non comprehendit jus ſuccedendi ab inteſtato in hac hæreditate Scipionis; quod dicebatur Jus de futuro ex cauſa de futuro ſine ulla ſpe probabili de præſenti. Bart.*in d.l.qui Romæ 122.§.duo fratres n.19.in 6.q.ff.de verb.oblig.* Corn.*conſ.180. ſub n.2. lib.2.*Caſtr.*conſ.394.in fin.lib.1.* cum aliis cumulatis per Ciriac.*d.controv.292.n.9.*

Fuit reſponſum, prædicta verba, omniaque alia in contrarium ponderata, regulari,& reſtringi debere juxta naturam renunciationis, quæ ſtrictiſſimam recipit interpretationem, ac juxta qualitatem,& virtutem clauſulæ ibi,*cedens,*&c. *conſtituens,* &c. & verborum proœmialium per viam rationis prolatorum, ibi, *& hanc renunciationem fecit gratitudinis cauſa, & quia ſic de rebus,& bonis ſuis facere placet,& placuit,*quæ clauſulæ,& verba totum renunciationis contextum qualificant,
adeo ut in ea non cenſeatur comprehenſum niſi illud 19
Jus, quod renuncians de tempore contractus habebat, quod cedere, vel transferre,& per cujus renunciationem parem gratiam referre poterat, ut firmant, Batr. Ciriac. Dec.Peregr.ſuprà relati.

Prædictaque omnia facilius DD. viſa fuerunt proce-

dere

dere ex eo, quia renunciatio facta ad ſavorem fratris,
ſemper præſumitur facta in beneficium deſcendentium
20 maſculorum de familia, ut bona in eis conſerventur, vel
ut frater liberè de bonis renunciatis diſponere poſſit; ta-
citamque de jure habet in ſe conditionem, dummodo
aliquis maſculus, vel deſcendens fratri ſupervivat, vel
ipſe de bonis renunciatis aliquo modo diſponat: alias ſi
nullus fratri ſupervivat, & de bonis renunciantis non
21 diſponat (prout evenit in præſenti caſu) renunciatio
non nocet, perinde ac ſi facta non fuiſſet, ut in terminis
renunciationis factæ à Moniali ad favorem fratris, tenet
Jo. Franciſcus à Pont. *conſ.39.n.1.2.& 3.* ubi plures cumu-
lans, contrariis reſpondet, & hanc ſententiam veram,
communem & judicatam teſtatur, & latè defendit Ja-
cob. Cancer. *var. reſol. c.15. de renunciat. n.17.24.& ſeqq.*
ubi dicit hanc concluſionem ſicuti æquam, ita veram: &
*num.*41. non eſſe ab ea recedendum in judicando, &
conſulendo, Jo. Mar. Novarr. *q. for. 67. p.1. fol.*101. Pariſ.
conſ.3. n.27. uſq. ad fin. lib.2. Salic. *in l. pactum quod dotali
n.5. verſ. aut paciſcitur filia, C. de pact.* cum aliis plena
manu cumulatis à præfatis de Pont. & Cancer.

Et hanc concluſionem procedere nedum quando
renuncians recipit dotem, tenent Cancer. *loco ſup. cit.
n.*28. Salicet. *in d. l. pactum n.5.* Sanch. *in pracep. Decal.
lib.7. cap.7. n.25.* Jo. Franc. de Pont. *d. conſ.39. n.3. verſ.
quando ſoror donata.*

Verum etiam quando renunciatur ex cauſa ingreſſus
22 Religionis: dummodo tamen, prout hic, non adſit perſo-
na, cui præſumatur renuncians, & recipiens potius pro-
ſpicere voluiſſe, quam Monaſterio, ut tenet Sanch. *ſup.
Decal. lib.7. c.7. n.25.* cum aliis ibi alleg.

23 Eoque maximè in præſenti caſu, quia ultra d. Juris
præſumptionem concurrit etiam verbalis declaratio fa-
cta in procemio renunciationis, per illa verba ibi, *Conſti-
tuta Virginia aſſerens, quod Aſcanius ejus Pater filios
maſculos non habens, ut bona in familia conſervarentur,
donavit Scipioni nepoti, &c. qui ad exequendam volun-
tatem d. Aſcanii ſe obligavit dare dotem, &c. cupiens
propterea non ſolum quietantiam facere intuitu, & con-
templatione, &c. dd. pecuniarum per ipſum ſolvenda-
rum renunciare, &c. Hinc eſt, &c.* ex quibus colligitur
donationem Aſcanii, donationem Scipionis, & renun-
ciationem Virginiæ uti ſucceſſive factas, unam videli-
cet contemplatione, & in exequutionem alterius ad
invicem fuiſſe correſpectivas. Soc. *conſ.273. num. 4.
verſ. confirmat. lib.2.* Menoch. *conſ.156. num.14.* Gra-
tian. *diſcept. forenſ. cap.853. num.3.* Mantic. *deciſ.238.
num.5.* taliter, quod ſicuti donatio fuit facta contem-
platione maſculorum de familia, ita quoque cenſeri de-
24 beat facta renunciatio Virginiæ virtute correſpectivita-
tis, quæ operatur, ut unus contractus alteri ineſſe dicatur,
ejusdemque naturæ, & pro unico contractu habeatur.
Gratian. *diſcept. forenſ. c.924. n.2.* ubi pluries concor-
dantes recenſet.

Et propterea dum renunciatio tam attenta præ-
ſumptione Juris, quàm virtute dd. verborum fuit facta
25 contemplatione certarum perſonarum, videlicet maſcu-
lorum de agnatione ſequitur, illis de medio ſublatis, re-
nunciationem evaneſcere, nec renuncianti obſtare, quo
minus in eorum hæreditatibus ſuccedere valeat, ad tra-
dita per Gratian. *diſcept. forenſ. c.568. n.8.* Conſt. *de fact.
& jur. igno. diſtinct.4. cent.2. n.12.* Oſaſch. *deciſ.99.92.11.*
Surd. *dec.252. n.4.* Rot. *in Bonon. de Armis coram R.P.D.
Merlino, poſt Modern. de legit. dec.48. n.18.*

26 Nec obſtat, quòd renunciatio ſtipulata fuerit pro
fratribus, & hæred. unde mortuis fratribus renuncia-
tio adhuc durat ad favorem hæredum, jux. opin. Alex.
conſ.29. num.2.& ſeqq.& ſub n.5. lib.3. Pariſ. *conſil. 26.
num.27. lib.3.* Menoch. *conſ.6. num.15. verſ. quinto acce-
dit.* Burſat. *conſ.264. n.6.* Rovit. *conſ.43 n.10.& conſ.44.
n.8.& 13. lib.1.* Afflict. *dec.161. n.3.* & Rot. *dec.587. n.1. &
7. p.1. recent.*

Placuit enim reſponſio, iſtam concluſionem proce- 27
dere, quando recipiens renunciationem decidit teſta-
tus, inſtituto certo hærede, qui absque dubio renun-
ciantem excludere, ut firmant Marant. *in ſuis diſputat.
diſput.10. num.14. in fin.* d. Jo. Franc. à Pont. cum aliis ſu-
prà relatis.

Vel ſibi vendicare locum quando decedit inteſta-
tus, ſuperexiſtente tamen perſona, cujus contempla-
tione renunciatio expreſsè, vel tacitè recepta præſumi
poſſet. Secus verò quando nulla ſupereſt perſona
(prout in præſenti caſu) cum Moniales Sorores Vir-
giniæ, nec expreſsè nec tacitè fuerit in renunciatione
conſideratæ: unde ſtipulatio pro hæredibus minimè
eis ſuffragari poteſt, quia in tantum capit venientes ab
inteſtato, in quantum reperiuntur in renunciatione
expreſsè; vel tacite contemplari, ut videntur firmare
DD. in contrarium allegati, nempe Rovit. *in allegato
conſ.43. num.11.& conſ.44. num.6.* Pariſ. *eodem conſ.26.
num.26. in fin.* Alex. *eod. conſ.29. num.3. in fin. lib.3.* Rot.
in alleg. dec.587. ſub num.8. par.1. recent. ubi poſt mor-
tem fratrum ſine filiis ſupervivebat alia ſoror germana
nupta, quæ conſervabat agnationem, cujus contem-
platione renunciatio recepta præſumebatur: idemque
firmant idem Jo. Franc. à Ponte, Cancer. & Marant. *lo-
cis ſupra citat.* Crav. *conſ.42. n.1.& 2.* Gabr. *conſ.135. n.4.
& 34. lib.2.*

Et ita utraque parte informante fuit reſolutum.

R.P.D. ROIAS.

Bononienn. Fideicommiſſi de Blanchis.

Lunæ, 14. Januarii 1636.

Ad diſput.4. quæſit.10.

ARGUMENTUM.

Statuta laicorum confirmata à Pontifice in forma communi, an comprehendant perſonas, & cauſas Eccleſiaſticas.

SUMMARIUM.

1 *In judicio ſummariiſſimo manutentionis, neque de jure Civili, neque de jure Canonico, datur appellatio ſuſpenſiva.*

2 *Attentata dici non poſſunt geſta in executionem ſententia, appellatione prohibita.*

3 *Statutum Bononienſe, diſponens quòd in quocunque poſſeſſorio ſemel liceat appellare, in quo caſu locum non habeat.*

4 *Manutentio eſt quaſi quædam retentio: & faciliùs conceditur quàm immiſſio. & n 5.*

6 *Statutum laicale nullo modo comprehendit perſonas Eccleſiaſticas, nec cauſas illius fori.*

7 *Confirmatio Apoſtolica ſtatutorum, ſi ſit in forma communi, parum aut nihil operatur.*

8 *Inferior non poteſt diſponere contra Jus.*

9 *Confirmatio confirmat, non autem validat quod in ſe nullum eſt.*

10 *Statutum juri communi contrarium, licèt à Papa confirmatum, poteſt à Cardinali Legato nedum declarari, ſed etiam revocari.*

11 *Ordo judiciarius ſervari ſemper debet juxta ſtylum & conſuetudinem fori, ubi cauſa fuit expedita.*

12 *Statutum ordinatorium non trahitur de foro ad forum.*

13 *Sententia lata per ſchedulam eſt appellabilis.*

14 *Intellige, ad effectum devolutivum duntaxat, non autem ſuſpenſivum.*

15 *Judicium non alteratur per ſolam ſchedulam.*

16 *Subſtantia & natura judicii, non autem contextus verborum inſpici debet.*

17 *Judex licèt dicat, per hanc noſtram diffinitivam ſententiam, non ex eo tamen ſententia dicitur diffinitiva, ſi de ſui natura eſt interlocutoria.*

DECI-

DECISIO VII.

SUper ſucceſſione, & poſſeſſione bonorum Comitis
Pyrrhi de Blanchis orta lite, & controverſia inter
Moniales S. Mariæ novæ dicti Pyrrhi hæredes, &
Comites de Blanchis prædicta bona tanquam ſubje-
cta fideicommiſſo Alexandri ſenioris ad ſe ſpectare
prætendentes, fuit per Auditorem generalem Legati
Bononienſ. Dominis de Blanchis conceſſa immiſſio
in præfatis bonis, & per Vicarium Archiepiſcopa-
lem pronunciatum, Comites in poſſeſſione anterio-
ri dictorum bonorum fore manutenendos, & ad illo-
rum favorem ſequeſtra revocanda; & aliàs, prout in
ſententia, à qua interpoſita appellatione per Monia-
les, cauſa in Rota introducta mihi commiſſa, dubi-
tavi, An geſta per Vicarium Archiepiſcopalem eſſent
1 attenta. Et Domini negativè reſponderunt, ex eo
præcipuè, quòd in judicio ſummariiſſimo manuten-
tionis neque de jure civili datur appellatio ſuſpenſiva
l. unica C. ſi de moment. poſſeſſione, ubi communiter Do-
ctores: neque de jure canonico *cap. fin. §. de poſſeſſione,
2. q. 6.* latè Menoch. *de retinenda rem. ultim. n. 48. & ſe-
quenti*, Scaccia *de appellat. q. 17. lim. 6. membro ſecundo
n. 1.* Seraph. *deciſ. 1245. n. 1.* Cavaler. *deciſ. 88. n. 2. n. 287.
n. 7. par. 2. recent.* Et confirmatur ex Conſtitutione bo.
2 me. Card. Juſtiniani olim Bononiæ Legati, quæ ex-
preſſè prohibet appellationem à ſententiis in ſummari-
iſſimo poſſeſſorio latis. Unde geſta in executionem ſen-
tentiæ Vicarii, prohibita appellatione, dici attentata non
valent. Pariſ. *conſ. 108. n. 21. lib. 1.* Roland. *conſ. 77. n. 20.
lib. 2.* Lanc. *de attent. c. 12. lim. 25. à n. 1. uſque* 10. Card. Ca-
valer. *deciſ. 42. n. 4.*

Non obſtat Statutum Bononien. ſub rubrica de ap-
pellation. §. *præterea*, diſponens quod in quocunque
3 poſſeſſorio ſemel liceat appellare. Etenim fuit reſpon-
ſum quod cum Comites fuerint immiſſi in poſſeſſio-
nem bonorum, de quibus agitur, per Auditorem gene-
ralem Legati Bononienſem ex remedio *l. fin. Cod. de edict.
div. Adr. toll.* quo caſu prædicti ſtatuti diſputatio non
ſuffragatur, ex traditis per Menoch. *de adip. rem. 4. num.
833. & ſeqq.* Scac. *de appell. q. 17. lib. 6. memb. 4. num. 23.* &
fuit reſolutum *in Bonon. fideicomm. de Manzolis 6.
Aprilis* 1627. *coram R. D. meo Decano, & in Bonen. bo-
4 norum, de Barzellinis 20. Nov. 1634. coram R. P. D. meo
Buccabella.* Minus poſſit habere locum illius diſpoſitio
in ſummariiſſimo Manutentionis, cum ſit quaſi quæ-
dam retentio, *l. 1. ff. uti poſſidetis, §. retinendæ, Inſt. de in-
5 terdictis*, quæ facilius datur quàm Immiſſio, ex Surdo
conſ. 253. n. 22. Guidop. *deciſ. 60. n. 4.* Rota *deciſ. 295. n. 1.
& 2. p. 2. diverſ.*

6 Ulterius fuit reſponſum, dictum Statutum tanquam
laïcale nullo modo poſſe extendi, ut comprehendat per-
ſonas Eccleſiaſticas, nec cauſas illius fori, defectu po-
7 teſtatis ſtatuentium, *cap. cum Eccleſia B. Mariæ*, ubi
not. omnes, *de Conſtitut.* Et licet opponatur quod ſit con-
firmatum à Sede Apoſtolica, cum tamen talis confir-
matio ſit in forma communi, ut fuit reſolutum *in Bo-
non. Succeſſionis 6. Decembris* 1632. *coram bo. me. Ubal-
do*, parum aut nil operatur, *c. quia diverſitatem.* ubi Ab-
bas *n. 9. de conceſſ. præbendæ*, Caſſad. *deciſ. unic. de confir.
util. vel inutil.* Rota *in Ferrarien. de Taſſonis 14. Junii*
1621. *coram Ubaldo ſeniore.* Ideo cum dictum Statutum,
8 tanquam à populo conditum Sedi Apoſtolicæ immedia-
te ſubjecto, non poteſt ſubſiſtere, cùm inferior non poſſit
contra jus diſponere, *l. ille à quo §. tempeſtivum, ff. ad Tre-
bell. l. nam magiſtratus, ff. de arbitr.* Hinc eſt quod de illo
9 non eſt curandum, etiam quod ſit confirmatum in for-
ma communi: quæ confirmatio non validat quod in ſe
nullum eſt, Molina & ab eo citati, *lib. 2. de Hiſpan. primo-
geniis, c. 7. n. 7.*

Tandem fuit reſponſum, prædictum Statutum per
poſteriorem Conſtitutionem Cardinalis Juſtiniani fuiſ-
ſe ſublatum: cum Statutum Juri communi contrarium,
licet à Papa confirmatum, nedum per Cardinalem 10
Legatum declarari (quando tamen reducitur ad Jus
commune) ſed etiam revocari valeat. Felin. *in cap. quæ
in Eccleſiarum num. 5. verſ. an declarationem, de Con-
ſtit.* Jaſon. *in l. omnino num. 10. C. de teſtam.* Mareſcott.
var. c. 38. n. 4. lib. 2. Villadiego *de legatis p. 10. num. 13.* Et
in omnem caſum difficultatem tolli ex Statuto parti-
culari Curiæ Archiepiſcopalis, quod datur in ſummario
Comitis *num.* 8. diſponente quod à decretis, ſeu ſen-
tentiis in ſummariiſſimo poſſeſſorio non admittatur
appellatio, quod attendi debet, cum ſententia fuerit la-
ta à Vicario Archiepiſcopi: ſemper enim ordo Judi- 11
ciarius eſt ſervandus juxta ſtylum, & conſuetudinem
fori, ubi cauſa fuit expedita, juxta doctrinam Bart. *in l.
conſuetudinis, n. 39. C. quæ ſit longa conſuetudo.* Vant. *de
nullit. ex defectu, n. 57.* Cavaler. *deciſ. 553. num. 5.* Se-
raphin. *deciſ. 1493. num. 3.* Rota *poſt ſecundum volumen.* 12
conſ. Farinac. deciſ. 305. ſub n. 8. Non autem Statutum lai-
corum deferens appellationi quòd cùm ſit ordinato-
rium, Rota *deciſ. 452. num. 6. part. 1. & deciſ. 130 ſub
n. 4. part. 2. diverſ.* cum aliis in prææallegata Bononien. de
Manzolis, non trahitur de foro ad forum, ut fuit dictum
*in dicta Bononien. de Burzellinis coram D. meo Bucca-
bella*, & ſæpe in aliis.

Nec facit quod ſententia Vicarii lata ſit per cedu- 13
lam, & ſic appellationi locus ſit. Rota *deciſ. 183. num. 4.
& deciſ. 187. n. 17. part. 2. recent.* Quoniam ultra quod
in hoc judicio nil refert, *per text. in d. l. unic.* ibi, *ſenten-* 14
*tia ſortitur effectum, C. ſi de momen. poſſeſſ. c. fin. §. ſi de
poſſesſione 2. qu. 6.* ibi, *lata ſententia ſortiatur effectum*:
quoniam id intelligendum eſt ad effectum devoluti-
vum duntaxat, non autem ſuſpenſivum; ut declarat
Lancellot. *de attentat. part. 2. c. 12. limit. 25. num. 1.* & fir-
mavit Rota *apud Cavaler. deciſ. 42. & in Aſſiſien. bo-
norum 27. Junii 1627. coram Cardin. Virili*: Reſpon-
detur quòd per ſolam cedulam non alteratur judicium, 15
nec ſententia ſit appellabilis, ex latè deductis coram R.
P. D. meo Epiſcopo Urgellen. *in Firmana penſionis 23.*
Januarii 1627. regiſtrata apud Modern. de Jure patro- 16
natus deciſ. 94. ſub num. 31. ubi quod ſubſtantia, & na-
tura Judicii non autem contextura verborum inſpici
debet, & in propoſito bene *Felin. in c. ſignif. num. 6. verſ.
ſimiliter, de reſcriptis* docet quod licet Judex dicat, *Per
hanc noſtram diffinitivam ſententiam*, non ex eo dicitur
ſententia diffinitiva, ſi ſui natura eſt interlocutoria:
quem ſequuntur Cravett. *conſ. 186. numer. 5.* Magon.
deciſ. Lucen. 18. num. 28. & ſeq. Statis enim eſt quod 17
ex verbis ſententiæ non colligatur fuiſſe diffinitivè
pronunciatum, & in petitorio ſervata requiſita Judicii
Ordinarii; ut materiam diſtinguendo reſpondit Rota
apud Benintend. deciſ. 79. per totam, & apud Seraph. *dec.
1259. num. 3.*

Ex quibus non conſtare de attentatis, utraque parte
informante, cenſuerunt Domini.

R.P.D. CARILLO.

Romana Donationis de Mongellinis.

Lunæ 14. Januarii 1636.
Ad diſput. 4. quæſit. 16.

ARGUMENTUM.

*Donatio facta ob ingreſſum Religionis, cum pacto
de non revocando, & cum juramento, an revo-
cari poſſit?*

SUMMARIUM.

1 *Donatio facta ob ingreſſum Religionis dicitur donatio
cauſa mortis.*
2 *Donatio cum conditione poteſtativa pendente à mera
voluntate donantis, poteſt revocari.*

3 *Pactum*

3 *Pactum de non revocando operatur ut donatio cauſa mortis tranſeat in donationem irrevocabilem.*

4 *Intellige, ſi tale pactum ſit appoſitum in ſubſtantialibus donationis; ſecus verò in executivis.*

5 *Neque locum habet quotieſcunque contractus ſeu donatio irrevocabilitatem non patitur, ut in caſu deciſionis.*

6 *Juramentum in donatione cum pacto de non revocando, non operatur irrevocabilitatem, quando donatio ex ſui natura eſt irrevocabilis: neque quando donatio eſt fraudulenta, & n. 7.*

8 *Minor non poteſt donare curatori.*

9 *Juramentum continens turpitudinem, & iniquitatem, ſervari non debet.*

10 *Amplia ut locum habeat in donatione minoris facta Curatori, etiam non confirmato, vel cuilibet alteri adminiſtratori: etiamſi renunciaverint curæ vel adminiſtrationi ante donationem, & num. 11.*

12 *Donatio remuneratoria ad hoc ut ſuſtineatur inter perſonas prohibitas, merita debent probari concludenter, & non tantùm per aſſertionem donantis.*

13 *Concilium Trid. ſeſſ. 25. c. 16. de Regul. reprobat donationes, quæ fiunt ante ingreſſum Religionis, cum mentione expreſſa ipſius ingreſſus, ſeu cùm conditione, quatenus donans profiteatur: & de ratione, num. 14.*

15 *Donatio facta ab ingredi volente Religionem, nulla facta mentione ingreſſus, cenſetur facta in fraudem Concilii, quando donans paulo poſt factam donationem, Religionem ingreditur.*

DECISIO VIII.

Dominicus Mongellinus ingreſſurus Seraphicam Religionem Divi Franciſci de Obſervantia, ſub die 24. Maji anni 1634. donavit Hieronymo Lucatello avunculo, & curatori, ſeu adminiſtratori ſuo, omnia bona præſentia, & futura, ea lege, & pacto quod donatio ita demum ſortiretur effectum, ſi donator habitum Divi Franciſci, ſeu alterius Ordinis ſuſciperet, & profeſſionem emitteret. Deinde ſub die 13. Aprilis 1635. ingreſſus jam Religionem Divi Franciſci, intra duos menſes proximos ante profeſſionem, fecit aliam donationem de eiſdem bonis pro duabus tertiis partibus ad favorem Angelæ, Virginiæ de Mongellinis ſuarum ſororum, & pro alia tertia parte ad favorem d. avunculi, cùm nonnullis pactis, & conditionibus, de quibus in ipſa donatione. Orta autem lite inter partes ſuper validitate harum donationum, & propoſito per me dubio: Quæ donatio eſſet attendenda? Domini pro ſecunda donatione reſponderunt.

Et moti fuerunt, quia facta fuit cum omnibus ſolemnitatibus à Jure requiſitis, & juxta formam præſcriptam à ſacro Concilio Tridentino *ſeſſione 25. c. 16. de Regul.* & ideo attendi debet Sanch. *ſuper Decalog. lib. 7. c. 5. quæſt. ultima n. 64. & ſeqq.* Gutier. *in cap. quamvis pactum, de pact. lib. 6. in verb. dum nuptui tradebatur, n. 2.*

Nec obſtat prima donatio: quia cum facta fuerit ob
1 ingreſſum Religionis, dicitur donatio cauſa mortis,
cum ejus effectus pendeat à profeſſione, quæ dicitur
mors civilis. Joan. Andr. *in cap. ſtatuimus n. 21. ad med. de
Regul.* ubi Hoſt. *n. 4.* Rota *in Romana de Melchioris 16.
Martii 1620. & 10. Decembris 1621. coram bon. me. Buratto.* Unde illa rectè potuit revocari. *l. mortis cauſa*
2 *16. l. qui mortis 30. ff. de donat. cauſ. mort.* Gutierr.
de juram. confirm. cap. 12. num. 1. & ſeqq. Præſertim
cum dicta donatio fuerit facta ſub conditione poteſtativa pendente à mera voluntate donantis, nempe quatenus vellet profiteri, & non aliter: in quo caſu potuit facilius revocari. Menoch. *conſ. 208. n. 4.* Rota *deciſ. 539. n. 7. p. 4. recent.*

Nec relevat pactum de non revocando, appoſitum in prima donatione; quod operatur, ut donatio cauſa
mortis tranſeat in donationem irrevocabilem inter vivos, *l. ubi ita donatur, ff. de donat. cauſ. mort.* 3
quia quicquid ſit, an tale pactum fuerit in dicta donatione appoſitum in ſubſtantialibus, vel in executivis, ita ut in
primo caſu operetur irrevocabilitatem, in ſecundo 4
verò non, ut tradunt Gutierrez *d. cap. 12. num. 5. in med.* Anton. Gomez *2. tom. tit. de donat. num. 12.* Dixerunt
Domini prædictum pactum non operari irrevocabilita- 5
tem, quotieſcunque contractus, ſeu donatio irrevocabilitatem non patitur; prout in caſu noſtro, in quo conſtat, quod ſi daretur irrevocabilitas, eſſet contra mentem donantis volentis donationem remanere revocabilem, dum Religionem non ingrederetur, nec in ea profeſſionem emitteret: ut benè explicat Barb. *in l. quæ dotis 34. num. 120. verſ. limita igitur, ff. ſolut. matrimon.* Gabriel. *conſil. 96. num. 8. & 9. lib. 2.* Molin. *de Hiſpan. primogen. lib. 4. c. 2. num. 46. & 53.* ubi ita interpretatur text. *in d. l. ubi ita donatur.* Et in puncto Rota *in Giennen. Capellaniæ, 23. Martii 1620. coram Eminentiſſimo Pamphilio.*

Nec facit, quod dicta donatio fuerit confirmata juramento: in quo caſu pactum de non revocando operatur irrevocabilitatem, ut firmat Gutierrez *d. cap. 12.
num. 7.* Etenim objectum tollitur, Primò, quia jura- 6
mentum cenſetur appoſitum juxta naturam donationis, quæ cum ſit irrevocabilis ex ſupradictis, juramentum pariter revocabile cenſeri debet, quia ſequitur naturam actus, cui adhæret, ut benè firmatur *in
d. Romana de Melchioris coram bon. mem. Buratto.* Se- 7
cundò, tollitur quia cum donatio fuerit nulla, & frau- 8
dulenta ex eo, quod minor non poteſt donare Curatori, juramentum non potuit confirmare donationem,
cum illud tanquam continens turpitudinem ex parte 9
Curatoris recipientis, & iniquitatem ex parte minoris jurantis, ſervari non debeat. Gutierr. *de tutel. 2. part. cap. 5. num. 60. & cap. 15. num. 23 & præcipuè num. 26. & ſeqq. & de juram. confirm. part. 1. c. 40. num. 5. in
fin.* Quæ doctrina procedit etiam in Curatore non con- 10
firmato, & in quolibet alio adminiſtratore. Rebuff. *ad conſtit. Regn. tom. 2. tit. de donat.* Gloſſ. *9. n. 2. fol. 363.* Gutierr. *de juram. confirm. d. par. 1. c. 40. n. 5. verſ. limita, & conſ. 14.* etiamſi Adminiſtrator renunciaverit curæ, vel
adminiſtrationi ante donationem, ut prætenditur in hoc 11
caſu: vel aliàs finita fuerit cura, dum curator, ſeu adminiſtrator non petit alium curatorem. *l. ſi autem §. ſi tutor, ff. de adminiſtrat. tutor.* Gutierr, *de tutel. 2. part. cap. 19. num. 15. 16. & 18.*

Nec ſubſiſtit, quod prædicta donatio fuerit remune-
ratoria. Quia ad hoc ut donatio remuneratoria ſuſti- 12
neatur inter perſonas prohibitas, requiritur, ut merita concludenter probentur, non verò per aſſertionem donantis. Gutier. *de juram. confirm. par. 1. c. 5. n. 16.* Rota *coram Seraphino 181. n. 9. & dec. 1170. n. 5. coram eodem dec. 591. n. 10. p. 3 recent.*

Præterea dixerunt Domini dictam primam donationem fuiſſe nullam, quia facta fuit contra mentem Sacri Concilii dicto *cap. 16.* quod comprehendit non
ſolum donatrices, & renunciationes factas à Novitiis 13
intra duos menſes proximos ante profeſſionem, ſed etiam illas, quæ fiunt ante ingreſſum Religionis cum narrativa, & mentione expreſſa ipſius ingreſſus, ſeu cum conditione quatenus donans profiteatur; ex communi ſententia, de qua latiſſimè Sanch. licet ipſe eam non ſequatur, *dict. lib. 7. c. 5. n. ...* Navar. *conſ. 7. & 8. in princip. titul. de Regul. lib. 3.* Pariſ. *de reſignat. lib. 3. qu. 13. n. 9.* Azor. *inſtit. moral. lib. 13. cap. 9. q. 2.* Molin. *de juſt. & jur. 1. tom. diſp. 49. col. 7.* Eman. Roder. *quæſt. regul. tom. 2. qu. 47. art. 8.* Menoch. *conſ. 388. num. 7. vol. 4.* Spin. *de teſtam. gloſſ. 12. princ. nu. 50.* Cevall. *com. opin. qu. 115.* Campanil. *de Regul. 12. cap. 3.* Fr. Hieron. à Sorb. *in tract. de Priv. fratr. Minor. in verb. Novitius ſub tit. de diſp. bon. ipſ. novit.* Et ſic cenſuit Sacra Congre-

Congregatio Cardinalium Concilii Interpretum, ut re-
14 fert Pariſ. ubi ſupra. Et ratio eſt, quia ſicut Concilium
reprobavit donationes factas tempore Novitiatus, niſi
intra duos menſes proximos ante profeſſionem, ex eo,
quod donatis bonis non remanebat Novitiis libertas e-
grediendi, propter timorem non recuperandi bona do-
nata; ita etiam eadem ratione cenſetur Concilium re-
probaſſe donationes factas ante ingreſſum Religionis,
intuitu tamen ipſius ingreſſus; cum per illas auferatur
ingredi volentibus libera facultas ingrediendi: nam
cum ſe videant ſpoliatos bonis donatis, cogi videntur ad
ingrediendum ipſam Religionem, ut ponderat Sanch. *d.
cap.3.num.3.* Et Doctores contrarium tenentes, & ad-
ducentes etiam pro ſe declarationes Sacræ Congrega-
tionis, intelligi debent, quando facta eſt donatio ſimpli-
citer ſine mentione ingreſſus, nec intuitu ingrediendi
Religionem; ut diſtinguit Campanil. *ubi ſupra dict.
rubr.capit.3.num.*17.

Quæ eo facilius in propoſito caſu procedere viden-
tur, cum paulo poſt factam donationem dictus Domi-
15 nicus ingreſſus fuerit Religionem: quo caſu cenſeri fa-
ctam in fraudem Concilii, etiam non facta mentione
ingreſſus, tenent Gutierr. *in d.cap. quamvis pactum n.5.*
& Eman. Rod. *qq.regul.tom.*2.*q.*47.*art.*8. quem refert
Sanch. *d.c.5. n.2.*

Et ita deciſum utraque parte informante.

R. P. D. MERLINO.

Ulixbonenn Juris conferendi habitum.

Lunæ 23. Junii 1636.

Ad diſp.4.quæſit.10.

ARGUMENTUM.

Receptio & collatio habitus Tertiariorum, ad quos ſpectet. Ordines Tertiariorum ſæcularium & Regularium, quo tempore inſtituti, & approbati. Habitus Tertiariorum ſæcularium an ſemper collatus à Fratribus Minoribus?

SUMMARIUM.

1 *Receptio & collatio habitus, de jure communi ſpectat ad eos, qui connexionem, & ſuperioritatem, ſeu prælationem habent cum recipiendis, & n.7.*

2 *Tertiarii ſæculares non ſunt verè Religioſi, nec emittunt vota ſolemnia: ſed ſubſunt eorum Ordinariis, & Præſidibus laicis, dum collegialiter non vivunt, & n.3.*

4 *Ordo S. Franciſci non habet juriſdictionem in eos qui ſunt merè laici.*

5 *Tertiarii ſæculares à Divo Franciſco deſcendunt.*

6 *Tertiarii ſæculares diriguntur in viam ſalutis à Fratribus Minoribus.*

8 *In Hiſpaniis Fratres Minores habent prælationem & ſuperioritatem ſuper Tertiariis Regularibus.*

9 *Ordo Tertiariorum ſæcularium inſtitutus fuit à S. Franciſco, & approbatus à Nicolao Quarto, & n.10.*

11 *Ordo Tertiariorum Regularium inſtitutus fuit, & approbatus multo tempore poſt S. Franciſci obitum.*

12 *Actus refertur ad principalem, & mandantem, non autem ad executorem.*

13 *Fratres Minores ſemper habitum contulerunt Tertiariis ſæcularibus, uſque de tempore D. Franciſci, & n.14. & 18.*

15 *Conſilia & hortamenta Papæ ſolent aliquando vim præcepti obtinere.*

16 *Fratres Minores poſſunt corrigere & viſitare Tertiarios ſæculares, illoſque etiam privare habitu.*

17 *Collatio ad eum ſpectat, ad quem ſpectat privatio.*

19 *Dominicani, Carmelitæ, Auguſtiniani, & Fratres Minimi, poſſunt ad inſtar Fratrum Minorum conferre habitum Tertiariis ſæcularibus.*

20 *Privilegiatus contra æque privilegiatum non gaudet privilegio.*

21 *Privilegiorum communicatio intelligitur ſine præjudicio illius, cujus privilegia communicantur.*

22 *Tertiarii ſæculares in multis differunt à Tertiariis Regularibus.*

23 *Pius V. ſuſtulit quamcunque ſuperioritatem, quam prætendere poſſent Tertiarii Regulares cum Tertiariis ſæcularibus.*

24 *Tertiarii Regulares quomodo ſubſint Generali Minorum.*

DECISIO IX.

Cum diſceptaretur inter Fratres Minores de Obſer-
vantia, & Fratres Tertiarios Regulares S. Franci-
ſci, cuinam iſtorum Ordini competeret Jus, & facultas
recipiendi ſæculares ad habitum Tertii Ordinis de Pœ-
nitentia, ſive dictum habitum ſæcularibus conferendi,
fuit per ſententiam Rotalem pronunciatum pro Fratri-
bus Minoribus, de Obſervantia. Quam ſententiam ho-
die coram me confirmandam eſſe cenſuerunt Domini.

Quia Juſtitia illius fulcitur, & principiis Juris com-
munis, & conſuetudine, & Conſtitutionibus Pontificiis,
& demum communicatione privilegiorum.

Principiis Juris communis: ſi enim receptio, & colla- 1
tio habitus ſpectat ad eos, qui connexionem, & ſuperio-
ritatem; ſeu prælationem habent cum recipiendis, *cap.
fin.de Reg.Jur.in* 6. Lap. *alleg.*31.*n.*1. Felin. *in cap.quoniam
n.1.de Simon.* Sanch. *ſuper.decal.lib.5.c.4.n* 62. *verſ.idem
conſtat.* & fuit dictum *in Toletana habitus* 6. *April.* 1616.
coram R.P.D. meo Pirovano. verè hæc receptio debet
ſpectare ad Fratres Minores: quia licet ipſi non habeant
propriam, & coactivam Juriſdictionem in Tertiarios ſæ-
culares; illi enim non ſunt verè Religioſi, nec emittunt 2
vota ſolemnia, ſecundum *gloſſ. in c.cum ea, in verb. ter-
tium, de ſent.excommun. Div.Thom in* 2.2.*qu.*187.*art.*4.
ad tertium, Calder. *conſ.7.de for.compet.* Navar. *conſ.*35.
n.1. & conſ.54.de Regul.lib.3. Eugen. *conſ.* 26. *n.15. lib.* 1.
Laur. Port. *de dub.reg.verb.Tertiarii.n.*4. ſed ſubſunt eo- 3
rum Ordinariis, & Præſidibus Laicis, dum collegialiter
non vivunt, ut per Mirand. *in Manual.Prælat.Reg.qu.*36.
concl.2.verſ.tantùm ergo. Rod. *quæſt.Regul.tom.3.q.* 72.
art.1.in prima concl. Caſarub. *in compend.Privil.Mendi-
cant.verb.Tertiarii, fol.*524. & repugnat puritati Ordinis
S. Franciſci habere Juriſdictionem in eos, qui ſunt meri
Laici, ut monuerunt Roder. *quæſt.Regul.tom.3.q.72.art.* 4
1. *verſ.unde ſuper tales* Mirand. *in Manual. Prælat. Reg.
d.qu.36.art.6.concl.2.*

Attamen iidem Tertiarii Sæculares habent aliquam
dependentiam, & ſubjectionem erga Fratres Minores,
atque ſub eorum protectione, & ſpirituali Regimine
vivunt, cum ab eodem fonte, nempe à Divo Franciſco, 5
omnes deſcendant, ut dixit Vitalin. *in Clement. cum ex
eo, num.11.verſ. & ſic de ratio.de ſent.excommun.* & alii
Canoniſtæ *ibidem* communiter, Mirand. *in expoſitione
Regul.Tertiariorum, cap.7.* & *in Manual. Regul.qu.*36.
concl.2. Laur. Portell. *de dub.Regul. verb.Tertiarii, n.6.*
& quamvis iſtorum cœtus non ſit Religio, eſt tamen
Ordo, & quidam modus benè vivendi; & eoſdem Ter-
tiarios Sæculares in viam Salutis dirigunt Fratres Mi- 6
nores, imbuendo ſpiritualibus monitis, excipiendo eo-
rum confeſſiones, frequentius conferendo illis, quam
aliis fidelibus, Sacramentum auguſtiſſimæ Euchariſtiæ,
communicando Indulgentias; & peccatorum remiſſio-
nes, aliaſque ſalutares prærogativas, & illos tractan-
do tanquam eorum pietatis, & diſciplinæ Alumnos,
ut tradunt Mirand. *d. qu.36. concluſ.* 2. §. *tantum ergo
habemus,* Roder. *d.qu.72.§.unde ſuper tales,* qui etiam
infert ex his reſultare quandam mutuam obligationem.
Unde ſi mutata eſt obligatio, conſequenter etiam da-
tur connexio, ſuperioritas, & ſubjectio, ex quibus reſul-
tat jus, & facultas recipiendi, & conferendi habitum
in quocunque Ordine ac Piorum, ſeu Religioſorum cœ- 7

tu, ex trad. per Sanchez *ſuper Decal.lib.4.c.16.n.52. & lib.5.cap.4.n.71.verſ.tandem.*

Immò ſi in partibus Hiſpaniarum, & ſignanter in Luſitania, Fratres Minores habent prælationem, & ſu-
8 perioritatem ſuper Tertiariis Regularibus, qui viſi-
tantur, puniuntur, & reguntur à Generali Minorum, ut teſtantur Mirand. *in Manual. Prælat. Reg. quæſt.36. artic.6. in prima concluſ. in fin. verſ. quare quicquid ſit.* Roder. *quæſt. Regul. tom.3. quæſt.72. articul.1. in tertia concluſ.§. quæ conſtitutio*; abſurdum videtur, ut ipſi Tertiarii Regulares poſſint impedire Fratres Minores eorum Superiores, ne habitum conferant Tertiariis Sæcularibus, & cum illis velint concurrere, juxta Eſaiæ *dictum capitulo* 10. Numquid gloriabitur ſecuris contra eum, qui ſecat in ea? aut exaltabitur ſerra contra illum, qui trahit eam? ut *in cap. inferior, 21. diſtinct.* & faciunt trad. *in cap. denique, cap. nunc autem, d. diſt. 21.* & per Abb. *in cap. cum inferior, num 9. de majoritate, & obedientia.* Et decorum videtur, & multum conſentaneum, ut Tertiarii Sæculares recipiant habitum à Capite, prout eſt Generalis Minorum, & ab ipſis Minoribus potiùs, quam à Tertiariis Regularibus, qui ſunt quaſi membra ipſius Ordinis Minorum, juxta concluſiones ſuperiùs allegatas.

Conſuetudo verò multo magis favet Minoribus, & hæc evidenter probatur. Nam Seraphicus Pater S. Franciſcus poſtquam inſtituerat ſuum Ordinem, Fratrum Minorum, inſtituit etiam Ordinem, ſive iſtum modum benè vivendi de Pœnitentia, cujus Profeſſores communiter appellantur Tertiarii: & hæc inſtitutio facta fuit
9 de anno 1221. ut teſtatur Div. Anton. *in Hiſt. tit.24.*
§.3. & alii paſſim. Et licet non reperiatur Regula præſcripta à S. Franciſco circa Tertiarios, tamen omnes Chronologi admittunt S. Franciſcum inſtitutorem præſcripſiſſe etiam Regulas, & monita, quæ deinde in certam methodum redegit, approbando hunc cœtum
10 Tertiariorum Sæcularium, Nicolaus Papa Quartus, qui
fuit Minorita, ut apparet ex Bulla promulgata de anno 1289.16.Kalend.Septembris: & de hoc tempore non-
11 dum erat inſtitutus Ordo Tertiariorum Regularium,
qui ſolum inſtitutus fuit, & approbatus à Julio Secundo, & à Leone Decimo anno 1521. Unde longiſſimo hoc tercentorum annorum ſpatio Tertiarii ſæculares non potuerunt recipi ad habitum à Tertiariis Regularibus, qui non exercebant, ſed recipiebantur à Minoribus, prout receptus fuit à D.Franciſco Bartholomæus Cumanus Advocatus, ut tradit Div.Antonin. *in hiſtor. dict. titul.24. §.3.* qui Cumanus licet deinde receperit, & habitum contulerit aliis Tertiariis ſæcularibus ſuis commilitionibus, hæc tamen receptio referenda eſt D.Franciſco, tanquam principali, & demandan-
12 ti; non autem Cumano, qui merus fuit exequutor ejuſ-
dem Sancti Franciſci, *ad leg. Item eorum, §. decuriones, ff. quod cujuſque univerſ. nom. l. unum, §.1. ff. de leg.2. cap. ſuper litteris, de reſcript.* Surdus *deciſion.292. numero 9.* Rota *coram ſancta memoria Gregor. XV. deciſ.292. num. 9.* & ſucceſſivis temporibus Minores ſemper ha-
13 bitum contulerunt Tertiariis ſæcularibus; prout ul-
tra teſtes ſuper hoc formiter examinatos, de hac eadem antiquiſſima conſuetudine teſtantur Pater Gonzaga, qui poſtea fuit Epiſcopus Mantuanus *in hiſtor. famil. Franciſc. part. prima, §. cum autem,* & Mirand. *in manual. Prælat. regul. quæſt.6. articul. 7.* & benè etiam deducitur ex ſtatutis editis, uſque de anno 1251. in Comitiis Generalibus Minorum habitis Barchinone ſuper qualitate habitus deferendi Tertiariis ſæcularibus, & ſuper conditione, & moribus recipiendorum ad dictum habitum: ſignum quod inconcuſſa penes eos erat facultas, & jus conferendi habitum, ſuper quo ſtatuebant, juxta tradita per Capic. *deciſ.27. num.30.* Alba. *conſil. 64. numero 9. & 10.* Maſcard. *de probationibus, concluſ. 946. numero 23.* Unde dum Minores ſpatio 300.annorum contulerunt habitum, ſi poſtea ſupervenit Religio Tertiariorum Regularium, nequaquam dicendum eſt ipſos inferre potuiſſe præjudicium Minoribus, quin iidem continuarent in hac receptione, & collatione habitus: nec uſque adhuc Tertiarii Regulares Bullam aliquam, ſeu conſuetudinem legitimam deduxerunt contra Patres Minores.

Nec dicatur, quod ſi Tertiarii Regulares non contulerunt habitum, nec receperunt, eo quia non extarent, non tamen inde ſequi quod Fratres Minores receperint, & habitum contulerint, cum hæc receptio, & habitus collatio peragi potuerit ab ipſiſmet Tertiariis ſæcularibus; prout videmus in Confraternitatibus, in quibus antiquiores Confratres recipiunt Juniores, & ad eorum cœtum admittunt, attentis præſertim verbis Nicolai Quarti, quibus receptio indefinitè demandatur Miniſtris ad receptionem deputatis.

Quoniam ſat eſſe Fratres Minores habere liberas ædes reſpectu Tertiariorum Regularium: & ſolum hoc jus poſſet competere ipſis Tertiariis ſæcularibus, qui non ſunt in lite, nec contradicunt Minoribus, ſed potius illorum cauſam fovent, ac tuentur.

At verè apparet receptionem Tertiariorum ſæcula-
rium ab eorum exordio exercitam fuiſſe ab ipſis Mino- 14
ribus, nempe à Sancto Franciſco, miniſterio etiam Bartholomæi Cumani, & deinde proſequutam fuiſſe à ſucceſſivis Superioribus Minoritarum, & Nicolaus IV. in eadem Bulla edita de anno 1289. *in cap. 16. Quia hic Ordo Tertiariorum ſæcularium inſtitutionem à Sancto Franciſco ſuſcepit, conſuluit, ut Viſitatores, & Reformatores de Fratrum Minorum Ordine aſſumerentur*: quod conſilium idem Nicolaus Quartus redegit poſtea in præceptum in Bulla promulgata anno ſequenti ſexto Idus Auguſti ibi; *Quoniam cupimus vehementer hujuſmodi noſtrum ſalubre conſilium adimpleri, &c. Impedientes quominus adimpleant, quod ab hujuſmodi impedimento deſiſtant per locorum Ordinarios compeſci volumus, & mandamus*; & ſic Papa non ſtetit in ſimplicibus terminis Conſilii, ſed ad præceptum tranſivit:
quamvis etiam conſilia, & hortamenta Papæ vim ſole- 15
ant aliquando obtinere præcepti, ut monuit Gloſſ. & Archid. *in cap. revertimini, in verb. hortor. 16. qu.1.* & *in Clem.1. in verb. exhortamur, de teſtibus*; cum aliis deductis per Tiraquell. *de pœnis temper. cauſ.35. num.4. & ſequentibus*, nec eſt credibile Nicolaum Papam monuiſſe, ac præcepiſſe, ut aſſumerentur Viſitatores, & Reformatores ex Minoribus, & poſtea alterius cœtus eſſent receptores, ac collatores habitus.

Pontificiæ etiam Conſtitutiones vigent pro Minoribus circa hanc receptionem: quoniam ſi ipſi Minores ex Bulla Sixti Quarti, quæ eſt *in compend. Bullar. Ordin. Sancti Franciſci fol. 92. conceſſ. 201.* & eſt relata per Mirand. *in manual. Prælat. reg. qu.36. art.6.* & trad. etiam Laurent. Portell. *de dub Regul. verb. Tertiarii n.*
10. poſſunt corrigere, punire, & viſitare Tertiarios ſæ- 16
culares, ſique exceſſus aliquis expoſtulet, etiam privare habitu; ergo ad quem ſpectat privatio habitus, ad eundem debet ſpectare collatio ejuſdem habitus, at-
que receptio, argumento *l. ſolet, ff. de offic. proconſ. l. ejus* 17
eſt, & l. nihil tam naturale, ubi Cagnol. *numer.4. ff. de reg. jur. cap. prudentia, §. cæterum, de offic. delegat.* & benè tradit Stephan. Federic. *de interpret. jur. part.1. num.* 73. quæ habitus collatio clarius etiam per eundem Sixtum Quartum demandata fuit Fratribus Minoribus
in Bulla edita de anno 1471. quæ eſt in collectione 18
Bullarum Ordin. Sancti Franciſci compilata per Roder. *fol.144.* & relata per eundem Roder. *quæſt. Reg. tom. 3. qu.72. articul. 1. verſicul. 2. concluſio ibi ſimiliter ſtatuit, quod prædicti Prælati Ordinis Minorum poſſint recipere volentes aggregari hujuſmodi Tertio Ordini, ac etiam poſſint eiſdem Tertiariis deputare Viſitatorem, ſeu Confeſſorem prædicti Ord. Minorum de obſer-*

obſervantia: quæ verba videntur omnem tollere controverſiam.

Dum verò Mirand. *d. quæſt.36.art.7.* aſſeruit quod Fratres Minores non habent Bullam, ſeu Breve aliquod
19 expreſſum ſuper jure conferendi, habitum Tertiariis ſæcularibus, ſed ſolum antiquiſſimam uſque ab Ordinis Minorum exordio introductam conſuetudinem, ad primam duntaxat, non autem ad ſecundum hanc Bullam Sixti Quarti reſpexiſſe videtur.

Demum ex abundanti aliqui ex Dominis addebant, ſuffragari Minoribus etiam communicationem Privilegiorum: quia certum eſt Fratres S. Dominici, Carmelitas, Auguſtinianos, & Fratres S. Franciſci de Paula ad inſtar Fratrum Minorum poſſe recipere, & conferre habitum Tertiariis ſæcularibus, prout cautum eſt ex Bullis Eugenii IV. Martini V. & Julii II. relatis per Roder. *qu. Regul. tom.3. quæſt.72.art.3. per totum*; in quibus Bullis etiam inſeruntur facultates ipſorum Patrum Minoritarum. Porrò Sixtus IV. Alexander VI. Leo X. & Clem. VII. communicarunt Fratribus Minoribus quaſcunque prærogativas, & facultates conceſſas Dominicanis, Carmelitis, & aliis Mendicantibus, quas communicationes refert Mirand. *in manual. Prælat. Regul. quæſt. 46. artic.1.* Unde eiſdem Minoribus favet facultas admittendi, & recipiendi ad habitum Tertiarios ſæculares, quemadmodum & competit Dominicanis, atque aliis Mendicantibus: ratione cujus communicationis reſpondit etiam Sacra Congregatio Eminentiſſimorum Dominorum Cardinalium Sacri Concilii Tridentini Interpretum, Superioribus Regularibus licere recipere, ac habitum Tertiariorum conferre: quod decretum per extenſum habetur apud Joan. Anton. Novar. *in ſumma Bull. tit. de Tert. n. 4. §. Superior. Regular.*

Nec officit, ſi diceretur Tertiarios, etiam Regulares, habere hanc communicationem privilegiorum, & ideo ſaltem cumulativè ipſos Tertiarios Regulares poſſe recipere ſæculares ad habitum, &c. Quoniam ultra quod non exhibetur privilegium communicationis
20 ipſorum Tertiariorum Regularium, ſi produceretur, illud non poſſet retorqueri, & opponi contra Fratres Minores, cum Regulariter privilegiatus contra æquè privilegiatum non gaudeat privilegio. *l. ſed milites, ff. de adminiſtrat. tutor. l. aſſiduis, Cod. qui pot. in pignor. hab.* Surd. *de alim. tit.8. privileg.18. num.5. & privileg. 61. num.11.* Rota *coram ſan. mem. Greg. XV. deciſ.473. num.13.* & Tertiarii Regulares ſint poſteriores inſtituto, & origine, non poſſunt privare ac ſpoliare Minores eorum jure & poſſeſſione per 300. annos exercita ante ortum Tertiariorum Regularium: dumque ut in principio dictum fuit, iſti Tertiarii Regulares in Luſitania,
21 & in aliis Provinciis Hiſpaniarum ſubſunt Minoribus, communicatio non poteſt ſuffragari illis contra Minores, à quibus habent dependentiam, & à quibus quodammodo hoc privilegium in eos derivatur, ut in his terminis communiones privilegiorum bene explicant Cordub. *in annot. ad comp. privil. Fratr. Minor. verb. communicatio, in fine.* Mirand. *in manual. Prælat. reg. q.*
22 *46. art.9. verſ. advertit.* Cochier *de juriſdict. exempt. part.1. quæſt.17. num.19. & 20.* ſicque communicatio privilegiorum debet intelligi ſine præjudicio illius, cujus privilegia communicantur, juxta trad. per Rot. *deciſ.55. part.2. diverſ. & deciſ.214. num.5. par.2. recentior.* ita ut Tertiarii Regulares non valeant falcem immittere in meſſem Minorum: & quemadmodum Fratres Minores vigore communicationis non poſſunt conferre habitum Tertiariorum Sancti Dominici, nec Ordinis Carmelitani, ita viciſſim, nec Tertiarii Regulares debent conferre habitum Tertiariis Minorum, cum hoc jus, & facultatem ipſi Minores habuerint in ortu Tertiariorum ſæcularium; & Sanctus Franciſcus ab initio hunc habitum contulerit, & ſucceſſores continuaverint in receptione, & collatione habitus.

Nec obſtat, quod ex Tertiariis Regularibus, & ſæcularibus conſletur unum corpus, & propterea indecorum ſit, ut Tertiarii ſæculares recipiantur ab extraneis, quales ſunt Minores, & ab hoc jure recipiendi excludantur Tertiarii Regulares, qui ſunt de eodem corpore cum Tertiariis ſæcularibus. Quoniam negatur aſſumptum, quod Tertiarii Regulares ſint de eodem corpore cum Tertiariis ſæcularibus: toto enim diſtant Cælo, origine ſcilicet, quia Sanctus Franciſcus inſtituit Tertiarios ſæculares de anno 1221. Regulares verò inſtituti fuerunt à Leone X. de anno 1521. Tertiarii Regulares emittunt vota ſolemnia Religionis: ſæculares verò non emittunt vota ſolemnia Tertiarii Regulares habent particularem habitum, degunt in Clauſtris, mancipantur multis præceptis, & legibus, quibus etiam obligantur ſub culpa lethali; E contra verò Tertiarii ſæculares verſantur in foro, pugnant in Caſtris, publicisque incumbunt negotiis: & licet aliquibus legibus, ſeu monitis ſe ligaverint, non tamen obligantur ad aliquam cauſam mortalem, ut in verbis dixit Nicolaus Papa IV. in Bulla eorum approbationis *cap. 20.* Et quamcunque ſuperioritatem, ac dependentiam, 23
quam poſſent Tertiarii Regulares per tendere cum Tertiariis ſæcularibus ſuſtuliſſe videtur ſanct. memor. Pius Papa V. in ejus Bulla ſub datum 5. Nonas Julii anno 1568. impreſſ. apud Roder. inter Bullas Ordinis S. Franciſci fol. 445. ut fuit conſideratum *in ſecunda deciſione R. P. D. Pirovani.* Immò ipſos Tertiarios Regulares expreſsè ſubjecit Generali Minorum, quam ſubjectionem antea etiam præceperant Sixtus VI. & Leo X. ut teſtatur Roderic. *qu. regul. tom. 3. q.27. art.1. concluſ.3.* & Laur. Portell. *de dub. Regul. verb. Tertiarii in addit. num.3.* Et quatenus etiam adeſſet aliqua connexio inter iſtos Tertiarios, & ex his unum corpus efficeretur, ſemper tamen urgeret motivum ſupra conſideratum, quod in Luſitania, & aliis Provinciis Hiſpaniarum Generalis Minorum eſt Superior Tertiariorum Regularium, cui etiam ſubjiciuntur, & parent.

Nec admitti poteſt illa interpretatio, quod eidem Generali Minorum ſubſint, & pareant Tertiarii Regulares, non tanquam Generali Minorum, ſed tanquam Superiori eorundem Tertiariorum Regularium, 24
ad inſtar Regis Catholici, qui conſideratur tanquam Rex Caſtellæ, & Aragoniæ, ac ſub aliis formalitatibus, juxta tradita per Gonzal. *ſuper regul.8. gloſſ.5. §.7. num.123.* & ſic Generalis Minorum conſideretur reduplicativè.

Quoniam recipi poſſet iſta interpretatio, ſi eſſent omnino diverſi, & nulla connexione jungerentur iſti Ordines Minorum, & Tertiariorum Regularium: ſed cum ipſi Tertiarii ſint nati ex latere Minorum, eundem agnoſcant Parentem, & Ducem, nempe Divum Franciſcum, ſimillimaque veſte, & cingulo utantur, & in Proceſſionibus, etiam ſub eodem Vexillo nullo diſcrimine, nullo ve interjecto medio, poſt Minores incedant; tanquam membrum, & pars dicti Ordinis Minorum, non congruit exemplum Regis Catholici, quia illius Regna nullam habent inter ſe communionem, niſi reſpectu ipſius Regis, qui inſimul his Regnis imperat, neque Regna ipſa ſunt ſubalternata, nec unum ab alio pendet.

Et ita ex his, & aliis latè deductis in duabus deciſionibus coram R. P. D. meo Pirovano emanatis, reſolutum fuit, Fratribus Minoribus de Obſervantia tantum informantibus.

b 2 R.P.

R.P.D. PIROVANO.

Civitatis Caſtelli Supplementi legitimæ.

Veneris 30. Aprilis 1632.

Ad diſput.4.quæſ.13.& diſp.28.q.2.

ARGUMENTUM.

Monialis an habeat facultatem teſtandi, poſſitve eſſe Abbatiſſa ante profeſſionis emiſſionem?

Summarium.

1 *Legitimus contradictor ad implendum fideicommiſſarium agentem ad immiſſionem, quis dici non poſſit, etiam quod ſe opponat pro legitima.*

2 *Legitima non priùs debetur, quàm deducto ære alieno.*

3 *Legitima eſt quota bonorum, non autem hæreditatis.*

4 *Filius aut habens cauſam ab eo, non poteſt agere ad conſecutionem legitimæ, niſi facta priùs liquidatione.*

5 *Per mortem uſufructuarii, poſſesſio naturalis remanet conſolidata cum civili.*

6 *Clauſula*, ſine præjudicio jurium utriusque partis, *appoſita in poſſesſione, quid operetur.*

7 *Legitima non debetur ante liquidationem.*

8 *Liquidatione pendente, impediri non poteſt immisſio fideicommiſſario.*

9 *Monialis profeſſa caret facultate teſtandi.*

10 *Monialis non poteſt eſſe Abbatiſſa, niſi poſt emisſionem profesſionis expreſſam.*

11 *Oblatæ non adſtringuntur ad profesſionem, neque ad clauſuram.*

12 *Fundans intentionem ſuam, debet illius fundamentum probare, etiamſi ſit ſit reus in ſua exceptione.*

13 *Exceptione æquivoca in gradu probationis nihil concludit.*

DECISIO X.

RESolutum fuit ſtandum eſſe in deciſis, etiam reſpectu legitimæ Beatricis. Quia cum D.Julius
1 non ſit hæres Angelæ, neque immediatè, neque mediatè ex perſona ejusdem Beatricis ejus filiæ, nec poſſideat, nec titulum habeat, non poteſt dici legitimus contradictor ad impediendum fideicommiſſarium agentem ad immiſſionem, etiam quod ille ſe opponat pro legitima, & multò minùs pro ejus ſupplemento. Bart.*in l.finali,n.21.verſic. Si probat titulum & poſſeſſionem,C.de edict.Div. Andr. tollen.* & ex ſolo ti-
2 tulo legitimæ, quatenus de eo doceretur, non poteſt impedire immiſſionem per fideicommiſſarium petitam; quia legitima non prius debetur, quàm deducto ære alieno *l.Papinianus,§.3.ff. de inoffic. teſt.* & cum ſit
3 quota bonorum, non autem hæreditatis. Dec.*in l.hæres inſtituta, num.5.C. de impub.& aliis ſubſtit.* Franc. *deciſ.127.in principio.* Maſtrill. *deciſ.64.* ideò ſemper
4 expectatur liquidatio, ut ſciri poſſit quantum debeatur ab hærede: nec filius aut habens cauſam ab eo poteſt non facta liquidatione agere. Alex.*conſil.134.n.1.lib.4.* Picus *in l.quartam, n.17.ff.ad l.fald.*Surd.*plenè in conſ.248.num.17.& 24.*Maſtrill.*eadem deciſ.94.*Franc. *dec.27.num.1.*

Neque obſtat quod D. Julius ſit hæres Beatricis, & poſſideat bona hæreditaria Angelæ matris Beatricis, ut ideò dicatur legitimus contradictor ad impediendam immiſſionem, ſecundum terminos allegatæ doctrinæ Bart.

Quia cùm hæc poſſeſſio, quæ allegatur per D.Julium, poſſit deſumi ex perſona Julii ſenioris fratris Beatricis, vel ex perſona Clementis filii, dicti Julii, ac demum perſona Beatricis, & ipſius D. Julii.

De poſſeſſione Julii ſenioris non eſt agendum, quia nunquam fuit hæres Angelæ matris, ſed uſufructuarius, & eo mortuo ceſſavit uſusfructus; & naturalis poſſeſſio 5
cum civili remanſit conſolidata. §. *primo, Inſtit. quib. mod.uſusfr.finiatur* Menoch.*conſ.139.num.15.*Honded. *conſ.1.num.75.lib.2.*

Similiter neque ratio haberi poteſt de poſſeſſione Clementis filii Julii, & patrui D.Julii junioris, qui Clemens fuit & ipſe hæres Beatricis pro medietate; quaſi ex ea juvari poſſit tanquam habita auctore Prætore per Theſaurarium generalem Cameræ Apoſtolicæ, per *l.juſtè posſidet,ff.de acquiren. poſſeſſ.* Molied. *deciſ.4.de reſtit.ſpoliat.*

Quia ultra reſponſionem datam in deciſione cauſæ 23. Januarii 1630. quòd ſcilicet poſſeſſio illa emanaverit cum clauſula præſervativa, ſine præjudicio Jurium utriusque partis tam in poſſeſſorio quàm in petitorio, & per conſequens remanſerit conditionalis, & operatur ut immiſſus non habeatur pro poſſeſſore ad præjudicium hæredis de ſuo jure probantis. Put. *deciſ. 32.* 6
*lib.2.*Surd.*deciſ.33.num.10.*Peregr.*de fideicomm.art.47.num.29.cum aliis in dicta deciſione allegatis*; adhuc poſſeſſio non eſſet relevans quoad legitimam Beatricis, ex quo de tempore habitæ dictæ poſſeſſionis Beatrix vivebat, & in Clementem jura hæreditaria ejusdem Beatricis tunc non erant translata, nam decretum Theſaurarii emanavit 26.Januarii 1601. & de menſe Februarii 1602. Beatrix obiit.

Demum nullum poteſt conſtitui fundamentum in poſſeſſione Beatricis, vel D.Julii ex perſona illius; quia non probatur quod illa unquam poſſederit hæreditaria bona Angelæ matris, & quod magis eſt, ſi reperirentur propria auctoritate occupata, vel apprehenſa per eandem Beatricem, vel D.Julium, aut alios hæredes; adhuc talis poſſeſſio non relevaret ad conſtituendum legitimum contradictorem tanquam de poſſeſſione incerta ratione loci, & quotæ, cum ante 7
liquidationem legitima non debeatur. Bart.*in l.2.num.4. C. quando & quib.quarta pars.lib.10.* Alexand.*conſ.34.num.1.lib.4.* ponens caſum in hærede filio, cui debetur legitima, Jaſ. *in l.3. §.incertam, num.10.ff.de acquir.poſſeſſ.* Decius *conſ.236.num.15.* Menoch. *de adipiſc. remed.4.num.643.* Picus *in l. in quartam, num.159.ff. ad l.falcid.* Craſſ.*in §. legitima quæſt.16.num.4.* & plenè comprobant Modern.*de legitimo contrad.quæſt.13.art.1.num.9.& 10.* difficilius poſſet ipſe D. Julius relevari ex propria poſſeſſione incerta, cum tam Clemens patruus, quàm ipſe D.Julius nepos habuerint ex bonis Angelæ loca montium 62. æſtimata ſcut. 6215. Ita ut non de integra legitima, ſed de ſupplemento eſſet agendum: quo caſu ſemper expectanda erit liquidatio: & interim immiſſio non poteſt impediri fideicommiſſario, quia naſcitur quarta, vel milleſima, 8
ut dicit idem Bart.*in dicta l.2.num.4. verſic. Item ratione quotæ,* & Rota idem ponderavit *in Peruſina fideicommisſi de Cincus 10.Aprilis 1630.coram D.meo Dunozetto.*

Quo verò ad titulum ex teſtamento Beatricis allegatum, circumſcripta poſſeſſione invalida, non etiam ille poteſt allegari ad impediendam immiſſionem per fideicommiſſarium petitam: quia ſemper obſtat defectus liquidationis, & certitudinis quotæ partis legitimæ, & nihilominus non etiam de eo ſufficienter conſtare viſum fuit.

Nam etſi doceatur de teſtamento Beatricis, in quo de anno 1601. menſis Octobris, ſuos hæredes fecit Clementem ex fratre nepotem pro medietate, & pro altera medietate Julium, & Alexandrum filios Alexandri Mariæ.

Attamen,

9 Attamen, quia cum eadem Beatrix fuent Monialis profeſſa, ſemper caruit facultate teſtandi, auth. *ingreſſi C. de ſacroſanct. Eccleſ. cap. quia ingredientibus* 19. *qu.*3. *cap.*2 *de teſtam.* Dec. *in cap. in præſentia* 78. *de probat.* Sanchez *ſuper Decalog. lib.* 7. *cap.* 8. *num.*1.

Neque dubitarunt Domini, quod eadem Beatrix fuerit Monialis & profeſſa; nam ingreſſa de anno 1540. Monaſterium omnium Sanctorum nuncupatum del Sacco Civitatis Caſtelli, & adhuc intra annum probationis exiſtens, Alexander illius pater Monialibus ſolvit ad computum dotis, & ſeu eleemoſynæ ſcuta ducenta, & poſtmodum Angela ejus mater de anno 1555. reſiduum dotis, quod erat ſcut.500. eisdem Monialibus numeravit: ad quorum receptionem neque Moniales acceſſiſſent, neque Angela adſtringi potuiſſet ante profeſſionem emanatam, ex quo eleemoſyna erogatur pro ſuſtentatione perpetui oneris ex parte Monaſterii alendi ſororem profeſſam; non autem ad tempus in Clauſtro permanſuram: eidemque Beatrici Cardinalis Vitellotius frater moriens de anno 1566. reliquit legatum ſcutorum 25. vita durante: pro cujus conſequutione cum diu nomine Monaſterii coram diverſis judicibus agitatum fuiſſet, tandem de anno 1580. menſe Octobris Moniales omnes profeſſæ, & eadem Beatrix inter eas uti Abbatiſſa tranſegerunt cum hæredibus Cardinalis: quo munere Abbatiſſæ fungi non potuiſſet, niſi expreſſam ante profeſſionem emiſiſſet.
10 *cap. nullus, cap. indemnitatibus, de elect. in* 6. & *Tridentino* idem ſancitum fuit *de Reg. c.*7. *ſeſſ.*25. in eum modum per Viſitatorem Apoſtolicum de anno 1572. per conſtitutiones particulares cautum fuit, ipſis Monialibus omnibus congregatis acceptantibus, & obſervare promittentibus.

Non obſtant litteræ Epiſcopi Civitatis Caſtelli reſponſivæ litteris ſacræ Congregationis, nempè Abbatiſſam Monaſterii del Sacco dixiſſe jam excedere annum trigeſimum, in quo ipſa reperitur Monialis; & quod aliqua ex Monialibus non emiſit profeſſionem; nec Viſitatorem tractaſſe cum illis de profeſſione, ſed de clauſura.

Quia convincitur reſponſionem fuiſſe artificioſam, ex quo inſtrumenta dotis, & legati, exercitium dignitatis Abbatiſſatus, Conſtitutionis Viſitatoris, & Monialium confeſſiones bene determinant fuiſſe, & eſſe monaſterium profeſſarum, non autem Oblatarum
11 Congregationem.; propter formam profeſſionis, & clauſuræ inductam, & obſervatam, ad quæ Oblatæ non adſtringuntur. Boër. *deciſ.*20. *num.*7. & latiſſimè diſtinguit Mirand. *In manual. Prælat. regul. de ſacris Monial. quæſt.*1. *art.*6.

Nec contradicit deciſio bon. mem. Cardin. Lancelloti, 15. Martii 1604. quamvis in ea aſſeratur non conſtare de profeſſione Beatricis. Quia quod tunc non conſtabat, hodie ex prædictis indubitanter probatum apparet.

Demum non obſtat, quod Beatrix deceſſerit extra Clauſtra, & propterea omnia ejus jura, & bona ex Conſtitutione Gregorii XIII. in novo Bullario 43. tranſierint in Cameram Apoſtolicam, cujus eſt ceſſionarius Dominus Julius.

Quia, etſi probetur Beatricem condidiſſe teſtamentum extra Clauſtra 9. Octobris 1601. & obiiſſe prima Februarii 1602. attamen quia verba conſtitutionis prædictæ non auferunt jus ante egreſſum Monaſteriis quæſitum, ſed tantummodo deferunt Cameræ Apoſtolicæ, quod acquiritur per Religioſum de tempore, quo vivit extra clauſtra, etiam ex cauſa teſtatæ, vel inteſtatæ ſucceſſionis; non ſufficit D. Julio, ſi probaverit obitum Beatricis extra Clauſtra, niſi etiam inſimul juſtificaverit delatum fuiſſe jus legitimæ Cameræ Apoſtolicæ in tempore excluſivo Monaſterii, cum hoc pertineat ad fundamentum ejus intentionis, quod tenetur probare, etiamſi ſit reus in ſua exceptione. Bart. *in l. prima, per illum textum, ff. de except.* Corn. *conſ.*223. *num.*7. *vol.*2. Pariſ. *conſ.*45. *in princ. volum. primo.* Ægid. *deciſ.*563. Gail. *lib.*2. *obſerv* 13. *num.*2. Surd. *conſ.*248. *num.*3. *lib.*2. alias hæc exceptio jurium Cameræ ſemper erit æquivoca, quod ſcilicet legitima Beatricis pertineat, vel 13
non pertineat ad jura Cameræ, quæ in gradu probationis nihil ſolet concludere, *cap. in præſentia de probat. l. non hoc. C. und. legitim.* Surd. *conſ.*151. *num.*47. *vol.*2.

Et ita.

R. P. D. MERLINO.

Romana dotis,

Mercurii, 14. *Martii* 1635.
*Ad diſput.*5. *quæſit.*4.

ARGUMENTUM.

Dos Moniali quomodo, & in qua quantitate ſit conſtituenda? Declaratur Conſtitutio Pii V. contra illegitimos.

SUMMARIUM.

1 *Patruus non tenetur dotare fratris filiam in ſubſidium.* *Contrarium verius, num.*2. & 7.

3 *Frater tenetur alere fratrem naturalem, ac etiam ſpurium.* *Amplia etiam in filiis dicti fratris, num.*4.

5 *Dos ſuccedit loco alimentorum, præſertim in filiabus naturalibus.*

6 *Mulier ſine dote allicitur plerumque turpiſſimo vitæ inſtituto.*

8 *Proavus tam paternus, quàm maternus tenetur aſſignare dotem pronepti, etiam ſpuriæ.* *Amplia, ut num.*9.

10 *Obligationis vinculum ex perſona ſucceſſoris non immutatur.*

11 *Bona fideicommiſſi diſtrahi poſſunt in ſubſidium, pro conſtituenda dote Moniali, licet ſpuriæ, & num.*12.

13 *Amplia, etiamſi fideicommittens id expreſsè prohibuerit.*

14 *Dos conſtituenda filiæ naturali, regulatur juxta menſuram alimentorum. Intellige ut numero* 15.

16 *Alimenta miſerationis cauſa, præſtanda ſunt ſecundum ſtatus dignitatem & decentiam.* *Quod tamen dependet à Judicis arbitrio, & num.*17.

18 *In alimentis decernendis mos & conſuetudo potiſſimum penſari debet.*

19 *Dos pro Moniali conſtitui ſolet ſecundum conſuetudinem monaſterii, & in minori quantitate, quàm pro matrimonio carnali.*

20 *Acconcium & regalia neceſſaria pro ingreſſu monaſterii, reputantur appendices dotium cum differentia tamen, ut num.*21.

22 *Lex xij. tabularum ita caſtitatem coluit, ut omnem pietatem abjecerit.*

23 *Alimentorum nomine omnia ad vitam neceſſaria comprehenduntur.*

24 *Jus Canonicum corrigens Jus civile in præſtatione alimentorum illegitimo ſervatur etiam ubi vigent tantùm Leges Civiles, & in terris Imperii.*

25 *Jus Civile, etiam ubi ſervari præcipiatur à Statuto, non ſervatur quando expreſsè reperitur correctum à Jure Canonico.*

 26 *Con-*

26 *Conſtitutio Pii V. contra illegitimos non derogavit capitulo, cùm haberet, de eo qui duxit in ux.*

Neque habet locum in bonis merè laicalibus, & num. 28.

27 *Dos filiæ ſpuriæ debetur tam ex bonis patrimonialibus, quàm ex redditibus Eccleſiaſticis.*

29 *Illegitimi creduntur imitatores paternæ incontinentiæ.*

30 *Illegitimatis macula penitus abſtergitur per ingreſſum in Religionem.*

31 *In conſtituenda dote illegitimæ, habenda eſt ratio filiorum legitimorum.*

DECISIO XI.

POſt emanatam in hac cauſa reſolutionem quod ſatis conſtet Margaritam eſſe filiam bon. mem. Jo. Baptiſtæ Victorii fratris Domini Marci Antonii; Dubitavi, an per eundem Dominum Marcum Antonium patruum Margaritæ dos debeatur, & ad quam ſummam. Et Domini reſponderunt deberi juxta quantitatem, & modum infra exprimendum.

Quamvis enim anceps ſit quæſtio, an patruus teneatur dotare fratris filiam in ſubſidium, dum illa non
1 habeat, quo poſſit dotari: in qua negativam ſententiam
tuentur Odofr. *in l.2.C.de lib.alen.* eo quia id nullo jure cautum reperitur: & ſequuti ſunt Imola *in l.1.n.17.* Alexand. *n.20.* Barboſ. *in 4.part.n.142.ff. ſolut. matrim.* Silva *conſil.33.n.12.* Card. Mantic. *de tacit.lib.12.tit.16.n.35.* Riminal.jun. *conſil.642.n.56. & conſil.681.num.28.* Coſta *de remed. ſubſid. remed.64.n.2. & remed.66.num.4.* Maſtrill. *deciſ.85.n.29.* Giurb. *ad conſuetud. Meſſan. c.3.gloſſ.3.num.64.* Pro affirmativa autem, quod patruus
2 teneatur dotare filiam fratris inopem, non deficiente
quodam naturalis rationis dictamine, ſcripſerunt Bald. *in l.1.n.4.ff. ſolut. matrim.* Afflict. *deciſ.381.n.3.* ſecundum quam opinionem judicatum fuiſſe in ſupremo Caſtellæ Conventu teſtatur Molina *de primogen. Hiſp. lib.1.cap.15.n.67.* & in hanc videtur inclinaſſe Surd. *de aliment. tit.1.qu.28.num.7. & 11. in fin.* ubi quod facile eſſet hanc opinionem in puncto juris ſuſtinere; quia
3 cum frater ne dum teneatur alere fratrem etiam natu-
ralem, imò ſpurium, §. *ſi quis igitur in Auth. quib. mod. nat. efficiuntur ſui.* Surd. *de aliment. tit.2. quaſt.25. num.28.* & firmavit Rota *in Romana alimentorum 21. Junii 1627. coram Reverendiſſimo Domino Urgellen.* ſed etiam filios fratris, qui ſubingrediuntur locum patris in com-
4 modo recipiendi alimenta, ex latè deductis per Surd. *de*
aliment. d. tit.1.q.28. per tot. & *in Romana Alimentorum 3. Junii 1613. coram bon. mem. Patr. Manzanedo,* hinc ſequi videtur teneri etiam ad dotem præſtandam filiabus:
5 hæc enim ſuccedit in locum alimentorum, præſertim in
filiis naturalibus *l. aſſiduis, Cod. qui potio. in pigno. habeantur:* & comprehenditur omnino ſub lege Pontificia *in c. cùm haberet, extra de eo, qui duxit in uxorem quam polluit per adult.* qua ſancitur naturalibus liberis neceſſaria eſſe ſubminiſtranda: & dos quidem maximè neceſſaria exiſtimatur, utpote ſine qua mulier plerumque turpiſſimo vitæ inſtituto ac illecebris allicitur, ut
6 poſt Bald. *in conſil.456. num.10. lib.5.* diſerte diſſerit
Card. Paleott. olim noſtri ordinis collega, *de noth. & ſpuriis quaſt.49. per tot.* conciliando controverſias Juriſconſultorum, & antinomias, & ſequutus fuit Peregrin. *de jure fiſci, lib.3. tit.18.n.56.* Surd. *de aliment. tit.4. quaſt.23. n.5. & tit.9.q.1.n.14.* Et hanc ſententiam, quod patruus in
7 ſubſidium teneatur dotare filiam fratris, ſumpto argu-
mento ab alimentis ad dotem, ſequuta fuit Rota *in Romana Alimentorum 3. Junii 1613. coram bo. m. Patr. Manzanedo.*

Nihilominus ex alio capite D. Marcus Antonius ab hoc munere dotandi Margaritam ſe ſubtrahere nullo
8 modo poteſt. Quemadmodum enim Bernardino pro-
avo, ex obligatione juris incumbebat hoc onus dotem aſſignandi deſcendenti pronepti, etiam ſpuriæ, *arg. legis, dedit dotem, ff. de collat. bonorum,* Ripa *in l.1. num.74. & 81. ff. ſolut. matrim.* Menoch. *conſ.331.n.18.* Mareſcott. *var. reſol. lib.2. c.83.n.39.* Coſta *de remed. ſubſid. remed.64.n.1. & remed.65.n.3.* cum aliis cumulatis per Giurbam *ad conſuetud. Meſſan. cap.3. gloſſ.3.n.22.* ubi id firmat tam in avo paterno, quàm materno, & cenſuit Rota *apud Cardinalem Seraphin. deciſ.58.n.6. &*
in recentior. deciſ.58.n.6. & in recentior. deciſ.233. num.1. 9
part.2. tam ſi matrimonium in ſæculo contrahere voluerit, quam ſi per ingreſſum Monaſterii ſpiritualiter nubere, Bald. *in l.fin.C.de dot. promiſſ.* Felin. *in cap. Eccleſia S. Mariæ n.79. de conſtit.* Boër. *deciſ.126.num.12.* Menoch. *præſumpt.189.num.91. lib.4.* Sanch. *de matr. lib.4. diſput.26.num.7.* Giurb. *d.c.3. gloſſ.3. num.14. & gloſſ.4. num.15.* Ita eadem prorſus ratione tenetur D. Marcus Antonius hæres, & ſucceſſor proavi, in quem bona tranſiverunt hoc onere affecta, nec obligationis
vinculum ex ſucceſſoris perſona fuit immutatum. Bald. 10
in l.fin. C.de dot. promiſſ. Abb. *conſil.115. ante n.1. lib.2.* bene Cardin. Mant. *de tacit. lib.12. tit.16.n.26. & tit.18. num.14.* Honded. *conſil.50.n.17. & 18. lib.2.* Theſaur. *deciſ.211.n.8.* & dixit Rota *deciſ.224.n.1. part. ſecunda recent.* & *in Bononien. Alimentorum, 28. Mart. 1594. coram Penia, quæ eſt impreſſa in dec.746. part. quarta, & deciſ. 82. part. quinta diverſorum.*

Nec prætextu fideicommiſſi ab hoc neceſſario do-
tandi munere ſe valet eximere, quia ex diſpoſitione 11
Auth. *res quæ, C. comm. de leg.* bona arctiſſimo cuique ſubjecta fideicommiſſo poſſunt diſtrahi in ſubſidium, ad effectum conſtituendi dotem moniali pro ſpiritualibus nuptiis, ut docuerunt Bart. *in dicta Auth. res quæ num.7.* Bald. *num.13.* late Peregr. *de fideicomm. art.42. num.57.* Menoch. *præſumptio 189. num.89. & 90. lib.4.* Fuſar. *de ſubſtit. qu.531. num.18.* Gratian. *diſcept.533. num.12.* Sanchez *de matrim. lib.1. diſput.33.n.29. & lib.4. diſput.26.num.7.* & fuit deductum in alia deciſione iſtius cauſæ, etiam pro dote ſpuriæ: in quam cauſam
recte itidem fideicommiſſa alienantur. Peregrin. *de* 12
fideicommiſſ. dicto art.42.num.38. & conſil.115. num.4.
lib.5. Molin. *de Primog. Hiſpan. lib.4. cap.6. numer.14.* 13
Giurb. *ad conſuetud. Meſſan. dicto cap.3. gloſſ.3. num.15.* quamvis fideicommittens expreſſe id prohibuiſſet, qui non poteſt juris obligationem bonis ſuis infixam pro bono publico matrimonii contrahendi, & alendi liberos, rejicere, & facere, ut leges non habeant locum in ſua diſpoſitione; prout late fuit comprobatum in illa Spoletana fideicommiſſ 4. Decembris proxime præteriti coram me, & in his terminis tradunt Bald. *in l. id, quod pauperib. num.39. C. de Epiſcop. & Cleric.* Cardinalis Paleott. *de noth. & ſpur. cap.47. num.6.* Theſaur. *deciſ.211. num.3.* Urſill. *ad Afflict. deciſ.99. num.5.* Giurb. *dicto cap.3. num.15.* & fuit dictum in prællegata *Bononien. Alimentorum coram Penia.* Unde tanto magis recipiendum hoc videtur, dum nedum præſumptum ex diſpoſitione juris, ſed & expreſſum in verbis habemus in hoc teſtatoris votum, mandantis, ut deſcendentes congrue, & juxta vires patrimonii dotentur, prout legitur in ejus teſtamento, & declaravit Rota *ſuper eodem teſtamento in Romana fideicommiſſi de Victoriis ſecunda Junii 1627. coram me.*

Quo verò ad quantitatem, Domini cum præſuppoſito, quod Margarita in monaſterio Deiparæ Virginis in Campo Martio, in quo huc uſque degit educanda, velit ſuſceptum virginitatis propoſitum habitu, & ſacro velo firmare, decreverunt præſtandum eſſe dotem ſolitam dari in illo monaſterio, cum ſolitis etiam acconciis, & regaliis, moderate tamen arbitrio Rotæ, necnon ſcuta tria quolibet menſe ad vitam Margaritæ.

Quoniam licet ubi agitur de præſtanda dote natu- 14
rali filiæ, ad menſuram alimentorum regulari ſoleat, ut conſuluerunt Bald. *conſil.457. num.1. ad fin. lib.5.* Abb. *conſil.115.n.1. & 2. lib.2.* Capic. *deciſ.181. num.1.* Peregr.

de jure

*de jure fiſci.lib.3.tit.*18.*n.*78. Benintend. *deciſ.*22.*n.*8.
15 Rota *deciſ.*249.*t.*1.*part.ſecunda recentior.* vel etiam ul-
tra alimentorum modum, ſi dignitas natalium, mulieris
conditio, & mos patriæ id expoſcant, ſecundum Decium
*conſil.*211. qui trium millium & quingentorum aureo-
rum dotem pro ſpuria congruam eſſe reſpondit : quæ
quantitas, attento illo tempore, notabilis erat. Arer.*conſ.*
17.*num.*40.& ita ſentit Card.Paleott. *de noth. & ſpur.c.*
50.*num.*20 Surd.*de Aliment.tit.primo, qu.*10.*nu.*19.&
20.Peregrin.*de jure fiſci, lib.*3.*tit.*18.*n.*78.*verſic.Vel qua-
tenus.* Alimenta autem, etiam dum præſtantur miſera-
16 tionis cauſa, ex æquitate canonica, non juxta neceſſita-
tem victus tantum, ſed ſecundum ſtatus dignitatem, &
decentiam ſunt decernenda, ut cenſuit Gloſſ. *in l.nepos
Proculo, ff.de verb.ſignif.* Molin. *de Primogen. Hiſpan.
lib.*2.*c.*15.*n.*55.Peregr.*de jure fiſci, tit.*18.*n.*22.*verſic.Con-
tra tamen.*Theſaur.*deciſ.*211.*n.*22.Gratian.*diſcept.*112.*n.*
6.& *cap.*562.*n.*35.& 613.*num.*14.& 15.Sanchez *reſponſ.
Moral.lib.*4.*c.*3.*dub.*24.*num.*2.&fuit dictum *in Romana
reſciſſionis contract.*22.*Aprilis* 1613.*coram Reverendiſſi-
mo D.meo Decano.*
17 Tamen cum ferè id totum ab æqui judicis pendeat
arbitrio, qui neque rigidam, & ſolam naturæ indigen-
tiam, ſuper qua ex diverſis facti circumſtantiis inſiſtit
Rota *apud Cardin.Cavalerium deciſ.*245.& 298. *repe-
titis inter recentior.dec.*581.*p.*1.& *dec.*249 *part.ſecunda:*
nec etiam lautos, & nimis ſplendidos ſæculi mores re-
ſpicere debet, ut monuerunt Covarr.*de ſponſ.cap.*8.*part.
ſecunda*, §.6.*n.*8.Peregrin.*de jure fiſci, lib.*3.*tit.*8.*n.*32. *in
fin.* Benintend.*deciſ.*43. *n.ſecundo*, Molin. *de primogen.
Hiſpan.lib.*2.*c.*15.*n.*55.Gratian.*diſcept.forenſ.c.*112.*n.*13.
& 14.& *cap.*613.*n.*1.& 2.Rota *in deciſ.*395. *nu.*2. *part.*2.
recentior. & *in dicta Bononien. alimentorum coram Pe-
nia*, & *in Romana taxationis dotis* 28. *Maji* 1631. *coram
R.P.D. meo Dunozetto.* Rationabilis viſa fuit Domi-
18 nis taxatio juxta ſolitum : quia mos, & conſuetudo in
hac materia potiſſimum penſari debet, ex ſupra dedu-
ctis, & latè Gratian.*diſceptat.forenſ.cap.*552. *num.*8. Et
ſignanter in conſtituenda dote pro Monialibus nuben-
19 tibus Sponſo cœleſti, ſervandam eſſe moderatam mo-
naſterii conſuetudinem, & in minori quantitate, quàm
ubi mulieres nubunt terreſtri Sponſo, obſervarunt An-
na *ſingul.*11.Riminal.jun.*conſil* 85.*num.*22.& *conſ.*466.
*n.*2.Urſill.*ad Afflict.deciſ.*136.*n.*3. Franch. *deciſ.*44.*n.*2.
Giurb.*ad conſuetud. Meſſan.cap.*3 *gloſ.*3.*n.*25. Franciſc.
Antonius Coſta *conſil.*25.*n.*31.Rota *deciſ.*249.*n.*5.*par.*2.
recentior.
Ex eadem prorſus ratione deſumptum fuit, præ-
ſtandum eſſe ſolitum acconcium, & regalia neceſſaria
pro ingreſſu in monaſterium: quæ dotis appendices re-
20 putantur. Theſaur.*deciſ.* 195.*n.*5. Gratian. *diſceptat. fo-
renſ.cap.*498. *num.*5. Rota *deciſ.*566.*num.*2.*part.*1.*di-
verſ.* & *coram ſan. mem. Greg.XV.deciſ.*80.*num.*7.ubi
21 Add.*n.*11. cum modificatione tamen, & adhibita diffe-
rentia, quæ de jure conſtituitur circa ſolemnitates, nup-
tiarum pompas, & apparatus inter filias illegitime natas,
atque ipſas legitimas, juxta deducta per Lup. *de illegiti-
mis comment.*2.§.1.*n.*49 Menoch.*conſ.*1161.*n.*1.
Et demum iiſdem rationum, & æquitatis nixi mo-
tivis Domini arbitrari ſunt præſtanda eſſe ſcuta tria quo-
libet menſe ad vitam Margaritæ, quia cum abrogato,
legis Civilis ſumptæ ex l.12. tabu. rigore, quo filiis il-
legitimis contra naturalem omnium animantium in-
ſtinctum alimenta denegabantur, ſic enim caſtitatem
iſtud jus antiquum coluit, ut pietatem omnem abje-
22 cerit, teſte Bald.*conſil.*456.*n.*10.*lib.*5. Hodie lege Pon-
tificia *in cap.cùm haberet, extra de eo, qui duxit in uxo-
rem*, Juris divini, ac naturalis veſtigiis inſiſtente, cle-
mentiſſimè quibuſcunque naris proſpectum fuerit, ut
neceſſaria vitæ ſubſidia ſuppeditentur ; utique moniali
præſtatio hujuſmodi ſingulis menſibus omninò neceſſa-
ria videtur pro veſtitu, & aliis comparandis, quibus
tuendi, curandique corporis noſtri gratia utimur, &
quibus pauperes moniales diſtituuntur, nec ex præſta-
tionibus communibus monaſterii ſuppetunt : & hic
redditus tanquam pars dotis, & alimentorum pro mo-
nialibus computari ſolet: & quidem omnia, quæ ad vi-
tam conſervandam neceſſaria ſunt, comprehendi no-
mine alimentorum, non eſt dubii juris, *ut in l.legatis, ff.* 23
de aliment.& cib.leg.l.verbo victus, ff.de verb.ſignif.& in
his terminis eleganter diſſerit Cardinalis Paleott. *de
noth.& ſpu.cap.*47.*n.*7.
Nec relevat, quod cum in urbe ſit ſervandum Jus
civile ex ſtatuto *c.*42.*lib.quinto*, ideo deneganda ſint ali-
menta, & dos Margaritæ, juxta *diſpoſit.Auth.ex comple-
xu, Cod.de inceſt.nupt.* Quoniam canonica æquitas, &
Sanctio Cœleſtini III. *in c.cùm haberet*, qua durities Ju-
ris civilis emollitur, pietasque à natura inſita erga liberos
imbuitur, ſervanda eſt etiam ubi tantum vigent leges 24
Civiles, & etiam in terris, & in juriſdictione imperii, ut
plenè comprobat Cardin.Paleott.*de noth. & ſpur. c.*47.
*per totum.*Roland.*conſil.*85.*num.*7. *lib.*3.& *conſil.* 74.*n.*
33.*lib.primo.*Menoch.*præſumpt.*189.*num.*25. *lib.*4. Ca-
pic.*deciſ.*54.*n.prim.*Gratian.*diſceptat.forenſ.c.*60.*n.*31.
& *c.*154.*n.*16. Mareſcott. *variar.reſol.lib.ſecundo, cap.*
83.*num.*33.& fuit dictum *in Romana liquidationis dotis*
15.*Decemb.*1600.*coram Litta*, & *in alia Romana dotis* 5.
Aprilis 1604.*coram eod.* & *in Romana alimentorum* 3.
Junii 1613.*coram bon.mem.Pet.Manzanedo.*& diſpoſitio
d.Statuti *cap.*42.*lib.*5. non habet locum, quando jus ci-
vile expreſſè reperitur correctum per Jus canonicum, 25
ut in caſu iſto; tunc enim Jus canonicum, non autem
civile, quod ſublatum fuit, etiam inter Urbis incolas ſer-
vandum eſt: prout diſtinguendo in terminis dicti Sta-
tuti declaravit Rota *in Peruſina bonorum* 20. *Aprilis*
1592.*coram Penia.*
Minus obſtat Conſtitutio ſan. mem. Pii V. contra fi-
lios illegitimos. Quoniam per eam non fuit ſublata
conſtitutio canonica dicti capituli, *cum haberet*, pieta- 26
tis, æquitatis, & rationis plena, tribuens filiis quod ſan-
guinis, quod charitatis, quod naturæ jus poſtulat, hoc
eſt alimenta, ut docuerunt Burſatt.*conſ.*255.*num.*13.*lib.*3.
Navarr.*de ſpol.Cleric.*§.19.*num.*10.& 11.Azor. *inſtitut.
moral.part.ſecunda, lib.*2.*c.*4. *in* 7.*quæſt.*Mareſcott.*va-
riar.reſolut.lib.*2.*c.*83. Gratian. *diſceptat.forenſ.c.*586.
*n.*28. doctè Surd. *conſ.*509.*per tot.* & cenſuit Rota *in
Bononien. alimentorum* 28. *Martii* 1594. *coram Pe-
nia*, quæ eſt etiam impreſſa poſt Giovag. *conſ.* 37. *lib.* 27
ſecundo. ubi quod tam ex bonis patrimonialibus,
quam ex redditibus Eccleſiaſticis Clericorum, aut lai-
corum debentur dotes filiæ ſpuriæ, non obſtante di-
cta Conſtitutione ſanctæ mem. Pii V. quæ non deroga-
vit diſpoſitioni *cap.cum haberet.* Neque Margarita ho-
die agit de ſuccedendo parenti in redditibus Eccleſia-
ſticis, ſeu bonis ab Eccleſia receptis, quæ tanquam pe-
culium Chriſti, & profecta ab Eccleſia, quæ eſt ſpe-
culum pudicitiæ, auferenda eſſe ab illegitimis, quos
habere ſucceſſores ſcandalum, & noxium videtur or-
dini Clericali, ſanxit Pius Pontifex: ſed de conſequen-
da dote à laico ex bonis merè laicalibus, & nullam ha- 28
bentibus mixturam cum Eccleſiaſticis, & in quibus
propterea non procedit Bulla ſanctæ mem. Pii V. ut
reſpondit Rota *in deciſ.*214. *part.ſecunda diverſ.*& in
dicta *Bononien. alimentorum coram Penia.* Ceſſatque
etiam in caſu præſenti ſuſpicio incontinentiæ, ex qua
illegitimi ſolent eſſe odio legibus, uti excitantes me-
moriam impudicæ originis, & creduntur imitatores
paternæ impuritatis, *ex cap.ſi gens Angelorum* 56.*di-* 29
*ſtinct.cap.mulier.*15.*quæſt.*1.*cap. litteras, cap.cum de-
corem, de filiis Presbyt.* Margarita enim vult in mini-
ſterio templi permanere, caſtaſque cum Agno cœle-
ſti inire nuptias, adeò ut omnem à parente hauſtam
impuritatis notam penitus abſterſerit: & quidem per
ingreſſum Monaſterii, & profeſſionem in Religione, 30

macula omnis illegitimitatis aboletur, Auth. *de Monach. in princip.* Marſill. *ſingul.* 278. *n.* 9. Cardinalis Paleott. *de noth. & ſpur. cap.* 35. *num. quinto.* Anchar. *qq. famil. lib.* 3. *cap.* 36. *n.* 13. & 14.

In quam ſententiam, quod Dominus Marcus Antonius teneatur præſtare dotem prædictam, eo etiam facilius Domini tranſierunt, quia Dominus Marcus Antonius ſatis opibus affluit, & nullam habet legitimam ſo-
31 bolem, ita ut præſtatio dotis facienda Margaritæ juxta ſolitum illius monaſterii, nullum poſſit afferre detrimentum filiis legitimis, quorum favorem multum ponderant jura, & Doctores, ut *in l.* 2. *C. de nat. lib.* & animadvertit Rota *in deciſ.* 249. *n.* 3. *part.* 2. *recent.*

Et ita utraque parte informante, reſolutum fuit.

R. P. D. MOTMANNO.

Ulixbonenn. Ingreſſus.

Veneris 8. *Novembris* 1630.
Ad diſput. 5. *queſt.* 7.

ARGUMENTUM.

De Novitia ſemel electa & admiſſa pro uno loco determinato vacaturo; an poſſit ad libitum rejici; vel ſaltem recipi pro alio loco poſteriori.

Summarium.

1 *Moniales, ex Jure Canonico habent facultatem liberam eligendi.*
2 *Novitia ſemel electa & admiſſa, non poteſt deinde abſque cauſa legitima ad libitum rejici.*
3 *Moniales, tanquam ſubditæ tenentur parere mandatis Vicarii generalis, & aliorum Superiorum.*
4 *Pater revocare non poteſt quod promiſit filiæ nomine dotis, quamvis matrimonium deinde non ſequatur.*
5 *Amplia in ingreſſu in Religionem.*
6 *Matrimonium ſpirituale eſt favorabilius conjugio.*
7 *Promiſſio de uno loco vacaturo, v. g. de tertio, eſt apta comprehendere quæ de tempore ejuſdem promiſſionis erant actu vacantia.*

DECISIO XII.

Domini cenſerunt Abbatiſſam & Conventum monaſterii S. Claræ teneri recipere Innocentiam ad locum, de quo agitur. Quia poſtquam ei majorem ſuffragiorum partem dederunt pro ingreſſu in tertium locum, Vicarius Generalis Ordinis non modo hujuſmodi electionem confirmavit, ſed etiam mandavit electam recipi, & admitti in novitiam ſtatim atque tertius
1 locus vacans exiſteret: quæ electio ſubſiſtit, cum Moniales liberam haberent eligendi poteſtatem, tam inſpecto jure communi. *c. ſciant,* & *ibi* gloſſ. *in verb. ſpectat,* & Coll. communiter *de elect. in* 6. quàm etiam attenta regulæ diſpoſitione, in qua habetur, quod novitia obtinens majorem partem ſuffragiorum, habeatur
2 pro recepta: ac proinde ſemel electam, & admiſſam non potuerunt poſtea abſque legitima cauſa ad libitum rejicere, ſecundum Rotæ intellectum, de quo *Reverendiſſimus Dominus meus* Decanus *in deciſ. inter impreſſ.* 215. *num.* 15. minuſque licuit eis contravenire decreto diffinitorio facto de ordine Commiſſarii generalis Religionis, per quod illis expreſsè mandatum fuit, ut litteras ſuper dicta electione jam expeditas quoad ingreſſum prædictæ Innocentiæ in monaſterium exeque-
3 rentur: cui mandato ipſæ Moniales tanquam ſubditæ tenentur obedire, juxta text. *in c. cum ad Monaſterium* §. *Abbas;* & *ibi* gloſſ. *in verb. in omnibus, de ſtatu Monach.* & faciunt late tradita per Leſſ. *de juſt. & jur. lib.* 2. *c.* 46. *dub.* 5. *n.* 229. & *ſeq.*

Non obſtat quod poſt ſequutam vacationem tertii loci, Pater dictæ Innocentiæ, dum ipſe acquievit recuſationi Monialium, petendo ſalaria ſibi tanquam medico monaſterii debita, ac filiæ ex dicta electione acquiſito præjudicaverit. Quia ſicut Pater quod nomine dotis, 4
filiæ nupturæ in ſæculo promiſit, quamvis matrimonium deinde non ſequatur, revocare non poteſt *l. ſi extraneus in fine,* & *ibi* Jaſ. *n.* 16. *ff. de condict. cauſ. dat.* Alexand. *in l. ſi cum dotem, n.* 7. *verſ. quintò nota, ff. ſoluto matrim. l. Pomponius Philadelphus,* ubi Bart. *ff. famil. erciſcund.* Ita ac multo minus facto ipſius patris poteſt auferri dos promiſſa, vel tradita filiæ pro ingreſſu in Re- 5
ligionem, & ſic pro matrimonio ſpirituali, quod eſt fa- 6
vorabilius conjugio, ad tex. *in l. ſunt perſonæ, ff. de Religioſis, & ſumpt. funer. c. inter corporalia,* ubi Abbas *n.* 31. *de translat. Epiſc.* Salic. *in auth. ſed quamvis num.* 4. *C. de rei ux. act.* Anchar. *conſ.* 108. *in fi.* Socc. *conſ.* 222. *n.* 3. *poſt med. lib.* 2. Gul. Bened. *in repet. cap. Raynutius, verſ. dotem, quam ei dederat, num.* 6. *de teſtam.* Everard. *in loco à matr. carn. ad ſpir. num.* 4. cum aliis cumulatis per Sanchez *de matr. lib.* 4. *diſp.* 26. *n.* 7. Rota *coram bo. me. Greg. XV. deciſ.* 6. *num.* 6.

Minus obſtat quod quatenus Moniales teneantur dictam Innocentiam recipere, non debeatur ei locus petitus tanquam tertius, ex eo quod reſpectu duorum, quæ de tempore electionis erant vacantia, non poſſit dici talis. Fuit enim reſponſum, quod electio facta pro tertio loco, qui exiturus eſſet, debet ſortiri effectum eo ipſo, quod poſt duo loca tunc vacantia vacavit illius locus: cujus promiſſio quamvis deberet adimpleri in tertio tunc vacaturo, tamen apta fuit comprehendere quæ de tempore ejuſdem promiſſionis erant actu vacantia, ad not. per Gonzal. *ſuper regul.* 8. *in proœm.* §. 5. *n.* 66. 7
& *gloſſ.* 11. *n.* 50. & *ſeqq.* quod etiam probavit Rota *coram bo. me. Card. Caval. deciſ.* 566. *num.* 1.

Et ita una tantum parte fuit reſolutum.

R. P. D. MERLINO.

Ulixbonenn. Profeſſionis.

10. *Decembris* 1621.
Ad diſput. 6. *queſ.* 2.

ARGUMENTUM.

De Profeſſione tacita Regularium, & de tempore ad reclamandum contra expreſſam, poſt notitiam nullitatis ipſius Multa de Conſtitutionibus Sixti Quinti ſuper Profeſſione Regularium.

Summarium.

1 *Reſtitutio in integrum non datur ſine læſione.*
2 *Læſio non datur ubi deficit nullitas, vel injuſtitia.*
3 *Nullitas ex quibus excludatur.*
4 *Reſtitutio in integrum eſt remedium extraordinarium.*
5 *Profeſſi, etiamſi omiſſa ſit perquiſitio, & informatio requiſita in Conſtitutionibus Sixti Quinti, ſunt verè Religioſi.*
6 *Omiſſio requiſitorum in Conſtitutionibus Sixti Quinti de profeſſione Regularium, eſt omnino, & ſufficienter probanda.*
7 *Profeſſio tacita ex quibus inducatur, & n.* 10. 12. 13.
8 *Concilium Tridentinum non prohibet Profeſſiones tacitas Regularium.*
9 *Regularis non poteſt, ex Concilio Trident. ſeſſ.* 25. & 19. *de regular. reclamare poſt quinquennium contra Profeſſionem. Contrarium ſecundum aliquos. n.* 11.
14 *Tempus quinquennii ad reclamandum contra profeſſionem poſt innoteſcentiam nullitatis ipſis quomodo computetur.*

DECISIO

DECISIO XIII.

LAta ſuntentia à R.P.D.meo Pamphilio,in qua fuerat
pronunciatum ritè ac validè Fratrem Franciſcum
profeſſum fuiſſe in Religione S.Franciſci, cum illa tran-
ſitum feciſſet in judicatum, cauſa coram me introducta,
dubitavi an conſtaret de cauſis reſtitutionis in integrum:
1 &Domini unanimiter reſponderunt negativè.
Fundamentum autem,cui nitebantur,illud erat potiſ-
ſimum, quoniam reſtitutio ipſa in integrum non datur
ſine læſione.Rot.*dec.34.n.1.part.2.diverſ.*Card.Seraph.
2 *deciſ.635.n.1.* & læſio non datur ubi injuſtitia, vel nulli-
tas deficit.Put.*deciſ.16.de reſtit.ſpoliat.*Card.Seraph.*dec.*
1238.*n.*1.alios congeſſit *R.P.D.meus Ubaldus in Pacen.*
*Canonicatus ſub die 17.Jun.*1615. *quæ eſt deciſio* 731.*n.*1.
part.2.in recent. & conſequenter cum nec injuſtitia, nec
alia nullitas prætenſæ ſententiæ adverſaretur, non erat
locus reſtitutioni in integrum.
3 Quo enim ad nullitatem, ex revolutione ipſa proceſ-
ſus conſtat de jurisdictione Judicis, mandato Procura-
toris,citationibus Fr.Franciſci, & aliis, quibus excludi-
tur nullitas,& probatur ipſius validitas, ut per Verall.*de-*
*ciſ.*260.*par.*2.& ſequitur Rot.*dec.*589.*n.*1.*in recent.par.*
4 1. Et quatenus nullitas extitiſſet, via ordinaria, non au-
tem per reſtitutionem in integrum, quod eſt remedium
extraordinarium, Fr.Franciſcus debuiſſet procedere, ut
fuit dictum *in eadem Pacen.coram D.meo Ubaldo.*
Juſtitia autem ſententiæ ejus R.P.D.*mei Pamphilii*
deciſ.in hac eadem cauſa fact.ſub die 2. Junii 1617. clarè
emergebat.
Neque enim viſum fuit obſtare,in profeſſione Fr.Fran-
ciſci omiſſam fuiſſe accuratam illam, ac diligentem per-
quiſitionem morum, Natalium, parentum profitentis,
& aliorum, de quibus in Conſtitutionibus fel. record.
Sixti V. prima edita 6.Kal.Decembris 1587.altera autem
5 12.Kal.Novembris 1588. Quoniam omiſſo quod graviſ-
ſimi Theologi ac Juriſconſulti crediderunt Profeſſos
ſine illa perquiſitione, ac informatione, quam Pontifex
expoſtular,eſſe vere Religioſos, nec absque labe apoſta-
ſiæ poſſe à Religione recedere,niſi quando ex ibi expreſ-
ſis fundamentis fuerint irretiti,quemadmodum atteſta-
tur,& latè comprobat Roderic.Luſitan.*quaſt.Canon.re-*
gul.tom.3.quæſt.54.art.5.& 6.
6 Putarunt DD. non fuiſſe concludenter probatam
omiſſionem dictæ informationis, & inquiſitionis prout
omninò erat probandum, ut præter alios, qui poſ-
ſunt allegari in his terminis, firmavit Rot.*deciſ.*216.
num. 17. *part.* 2. *diverſ.* Teſtes enim pro Fratre exa-
minari patiuntur plures defectus, nec ſufficienter di-
ctam negativam,ſive omiſſionem informationum pro-
bant, ut benè fuit deductum *dicta deciſione*, cum qua
Domini tranſierunt.
Ulterius animadvertebant, adverſus Fr.Franciſcum
urgere nedum profeſſionem expreſsè emanatam de
anno 1593. ſed etiam cum per 15. annos in Religione
cum habitu profeſſorum commoratus fuerit, Apoſto-
lici Oratoris munus egregie obierit, aliosque actus
publicè veram profeſſionem indicantes exercuerit in-
7 ſurgere aliam tacitam profeſſionem, *ad c.1.de regul.in* 6.
Panorm.& alii *in* 6.Panorm. & alii *in cap. ex parte, de*
*regul.*Navar.*in cap.ſtatuimus eod.tit.*37.Menoch.*de præ-*
*ſumpt.lib.6.c.85.& ſeqq.*Roderic.*d.tom.3.q.Canonic.re-*
gul.q.12.art.1.
Huic autem tacitæ profeſſioni nedum non obſtat
8 Concil.Trident. prout non obſtare ex receptiſſima om-
nium ſententia tradunt Navar.*conſil.35.num.2.lib.3.tit.*
*de regular.*Sanchez *de matrim.lib.7.diſp.37.n.2.*Rode-
ric.*in allegat.qu.17.art.1.verſ.nec hac tacita,* & Mirand.
in manual.Prælat.regul.qu.24.art.12. ſed etiam pluri-
mum favet,cum *in ſeſſ.25.c.19.de regularibus*, expreſsè
ſit ſancitum, non poſſe Religioſum poſt quinquennium
contra profeſſionem reclamare: ex lapſu autem ne-
9 dum quinquenni, ſed 15. annorum videtur inducta,
vel nova profeſſio tacita, ſecundum Roder.*d.q.17.ar-* 10
ticul.17.in fin. vel ratificatio antecedentis profeſſionis
expreſsè,juxta Sanchez opinionem *in tract.de matrim.*
lib.7.diſp.37.n.6.
Nec prædictis videtur obſtare conſtitutio illa ſe-
cunda Sixti, dum in verſ. *ſed cum eadem ratio,* revo-
cat, & infringit quaſcunque tacitas profeſſiones, niſi
& in ipſis fuerit adhibita forma inquiſitionis, & in-
formationis ab eo Pontifice præſcripta: ob quam con-
ſtitutionem, etiam poſt quinquennium poſſe profeſ- 11
ſum reclamare adverſus ſuam profeſſionem absque
dictis informationibus emiſſam, & terminum quin-
quennii à Concilio præfixum tali caſu non obſtare,
firmat Roderic.*in toties citata, q.17.art.12.verſ.adver-*
ten. ubi & à Senatu ita fuiſſe judicatum atteſtantur,
etiam Sanch. *de matr.d.diſput.37.num 34.in princ.* &
hanc Bullam ad terminos juris communis redegerit.*ut*
in §.3. *in fin.*& poſt hanc Clement. VIII. Bullam Fr.
Franciſcus perſeveraverit in Religione per ſeptennium,
exercendo actus ad verè profeſſos tantummodo ſpectan-
tes; videtur denuo tacitam profeſſionem emiſiſſe: &
ſublato obſtaculo conſtitutionis Sixti Quinti, nihil 12
erat quod hujusmodi profeſſionem tacitam impedi-
ret, juxta diſpoſitionem juris communis,ad tradita per
Caſſ.*deciſ.*8.*num.*6.Caputaq.*deciſ.214.num.5.& ſeqq.*
lib. 2. & maximè accedente quod idem Fr. Franciſ-
cus non ignorabat hoc impedimentum reſultans ex
omiſſione diligentiarum in ejus profeſſione, cum pe-
rierit pluries ſecundam emittere profeſſionem, ut in
ſummario,*ſub num.*5. Unde data ſcientia impedimenti,
& eo impedimento ſublato à Clemente VIII. exerci-
tisque poſtea actibus profeſſorum, & Religionis geſta-
to habitu, à Fratre Franciſco inducta fuit ipſa tacita
profeſſio, ſive profeſſionis ratificatio: contra quam 13
profeſſionem non potuit reclamare,ut benè in propoſito
animadvertit Sanchez *de matr.lib.7. diſp.37. n.26. verſ.*
quia exiſtente.
Nec poſt innoteſcentiam nullitatis profeſſionis re-
quirebatur integrum quinquennium, quia ad hunc 14
effectum tempus etiam antectum conjungitur, &
ſufficit aliquod ſpatium temporis poſt innoteſcentiam
reclamandi; ut idem Sanchez *d.loc.* obſervat.*& num.*
23. & melius *num.34.verſ.at dubitabis.* Quod quidem
tempus licèt non fuerit quatuor annorum, ut deponunt
teſtes ad inſtantiam Fratris Franciſci examinati, videtur
omnino ſufficiens,intra quod potuerit conqueri de pro-
pria profeſſione.
Et ita deciſum, informante una tantum parte.

R. P. D. GHISLERIO.
Novarienn. Legitimæ.

Veneris 11. Maji 1629.
Ad diſput.6. quæſit.3.& ad diſp.8.q.4.

ARGUMENTUM.

*Mater, an per tranſitum ad ſecundas nuptias exclu-
datur à legitima filii in Religione profeſſi?*

SUMMARIUM.

1 *Matri debetur Legitima à die profeſſionis filii.*
2 *Regularis profeſſus in religione capaci bonorum, re-
tinet jura ſanguinis, ut Monaſterium poſſit ex ejus
perſona ſuccedere.*
Intellige ut n.3.
4 *Monaſterio capaci ex perſona filiorum profeſſorum ac-
quiritur proprietas debita filiis.*
5 *Jus filii acquirendi proprietatem matri ablatam in pœ-
nam tranſitus ad ſecunda vota, eſt perſonale: nec
cedi poteſt, nec tranſit ad hæredes.& n.6.*
7 *Dictio, ſolus, alios omnes excludit, præter expreſ-
ſum.*

8 *Pœna*

8 *Pœna excluſionis à legitima filii impoſita matri ſecundo nubenti, habet locum tantum extantibus filiis.*

DECISIO XIV.

PLacuit DD.D. Paulæ deberi legitimam in bonis filiorum profeſſorum in Ven. Religione Congregationis Clericorum Regularium S. Pauli, non obſtante tranſitu ad ſecunda vota poſt emanatam profeſſionem; & ſic confirmare deciſiones coram me factas 15.De-
1 cembris 1628.& 24.Aprilis anni currentis. Cum ſit verior opinio de jure canonico, quòd Matri debeatur legitima à die profeſſionis filii, ex text. *in cap. cum ſinus, in fi.de regul.* & benè probat Honded.*conſ.60.lib.2.per tot.* & tenuit Rot. *in Trident. legitimæ 31.Januar.1607.coram bon. me. Ortembergo, & in deciſionibus in hac cauſa factis*; quia filii à die profeſſionis emiſſæ habentur pro mortuis, cum mors civilis ad effectum de quo
2 agitur, operetur eoſdem effectus, quos naturalis. Et quamvis filii profeſſi in Religione capaci bonorum retineat jura ſanguinis, & ſucceſſionis, ut ex eorum perſona Monaſterium poſſit capere ſucceſſionem, *authent. ingreſſi, Cod. de Epiſcop.& Cleric.* Molin. *de primog.lib.1.c.13.n.71.*Surd.*conſil.557.n.14.* Id tamen procedit in bonis obveniendis filiis ex ſucceſſione ab aliis pro-
3 veniente; vel in illis, quæ erant filiorum de tempore profeſſionis; non autem ubi agitur de revocanda legitima, jam ab ipſis abdicata per mortem civilem in hoc naturali æquiparatam; cum impoſſibile ſit quod Religio per fictionem repræſentet vivam illam perſonam, quæ à lege morte non expectata fingitur mortua in tribuenda legitima Matri de jure debita, eique jam quæſita de tempore dictæ mortis civilis filiorum. Aliàs iidem filii Religioſi cenſerentur mortui,& vivi: mortui, ut mater ſuccederet; vivi, ut ipſi retinerent proprietatem: ſed habentur pro mortuis ad effectum, ut mater illis ſuccedat: ergo etiam pro mortuis debent haberi, ut mater liberè plenam habeat proprietatem, & propterea ſequitur, ut aliquod jus apud ipſos filios non remaneat reſpectu iſtius legitimæ, cujus intuitu ipſi mortui reputantur, & eis mater non ſolum non debet, ſed nec poteſt proprietatem reſervare, quia poſt mortem non poſſunt poſſidere, cum mors omnia ſolvat, *ut in authent. de nupt. §. deinceps*, & notatur *in l. ejus, qui in provincia, ff ſi cert.pet.* Caſtrenſ.*conſ.454.in princip.lib.1.*ubi latè.

4 Non obſtat quod Monaſterio capaci ex perſona filiorum profeſſorum acquiratur proprietas debita filiis, *ex diſpoſitione l.fœmina, Cod.de ſecund.nup.* quia ſive conſideretur ut pœna, ſicut verè cenſuerunt DD. eſſe reſpectu ipſius matris tranſeuntis ad ſecunda vota, ut probat text. *in auth.de nupt.§.ſi vero expectet, & §.ſeq.* Azor *in ſumma C.de ſec.nup.n.68.* Ang *in auth.de non eligen.ſecundo nuben.n.7.* Rip. *in repet.l.fœmina, C.eod.* Modern. Forol.*de legit.lib.4.tit.2 q.1.n.2.* Sanc.*de matr.lib.7.diſp.87.n.3.& ſeqq.*ubi numerat pœnas ſecundo nubentium, & proſequitur in diſputatione: ſive etiam ut favor filiorum eſt; ſemper jus ideo perſonale eſt, Bald.*in auth.ex teſtam.num.6.& 8.C.de ſecund. nupt. l.fœmina, C.eod.*
5 *tit.* Alex.*conſ.63.n.2.& 3.lib.5.*Sanch.*de matr.lib.7.diſp.89.num.37.ubi latè rationibus, & auctoritatibus comprobat.* Ceval.*comm.opin.qu.611.per tot.* Rim. jun. *conſ.305.num.105.& ſeqq.* Rot.*deciſ.619.num.1.p.1.recent.* ut nec cedi poſſint, nec tranſeat ad hæredes, cum illius
6 reſervatio inducta ſit ſpeciali favore ipſorummet filiorum, *ut in §.quoniam, in auth.de nupt. ibi, quibus videlicet ſolis, & in d.l.fœmina, §.illud, Cod.de ſecund.nupt. ibi, quibus ſolis hoc ſervavimus.* Unde cum de tempore, quo mater ad ſecundas nuptias tranſivit, filii eſſent mortui ſaltem civiliter per ingreſſum Religionis, ſequitur quod mater potuerit tranſire ad ſecunda vota abſque eo, quod remaneret privata proprietate legitimæ; cum verbum illud ſupra relatum, *ſolis*, ita præcisè reſtringat
7 favorem filiorum, ut alios omnes excludat, *l. his ſolis, Cod.de revoc.don.* Quare ſi filiis poſt profeſſionem ex perſona propria, actio hæc non competit, & actio ex ſupradictis ſit merè perſonalis; Monaſterium, ſive uti hæres ex teſtamento, ſive ex generali ſucceſſione ingreſſorum, jus iſtud proſequi non poterit, ut concludit Bellon.*conſ.60.num.50.& ſeqq.*Ita quod ſive ſit pœna, ſive ſit proviſio legis, quod mater tranſiens ad ſecunda vota amittat proprietatem, utroque caſu ceſſat objectum de ſecundis nuptiis, quia habet locum extantibus filiis,& 8
non iis mortuis, ex quo hoc jus tanquam perſonale cum ipſa perſona extinguitur, nec ullo modo tranſmittitur ad Monaſterium.

Neque relevant inſtantiæ datæ pro parte Congregationis ut querela inofficioſi teſtamenti, & aliæ ſucceſſiones poſt profeſſionem contingentes, cum ſint transmiſſibiles ad hæredes: quia contrarium procedit in jure perſonali, ut eſt id, de quo quæritur, quod fuit cum perſona extinctum.

Ex quibus, & aliis deductis in ſupradictis duabus deciſionibus, DD. dixerunt D. Paulæ matri pertinere; & ſpectare jure legitimæ tertiam partem bonorum filiorum, non obſtantibus ex adverſo deductis quæ non relevare, utraque parte informante, fuit reſolutum.

R. P.D. DUNOZETTO.
Tullenn.Reformationis.

Veneris 30.Martii 1629.
Ad diſp.6.& 13.

ARGUMENTUM.

Reformatio in aliquo Ordine quando cenſeatur introducta de conſenſu Generalis. Multa de Ordine Præmonſtratenſi.

SUMMARIUM.

1 *Inſtrumentum publicum facit probationem probatam.*
2 *Capitula generalia habent à Concilio Tridentino omnimodam poteſtatem quoad obſervantiam Regularum.*
3 *Pontificis narrativæ ſtandum eſt.*

DECISIO XV.

CUm moderni Abbates, & Conventus S. Mariæ Majoris nuncupatæ Oppidi Muſſiponti, Juſtimontis, ac Salivæ vallis Meten. & Tullen. Diœc. reſpectivè Præmonſtraten. Ordinis, Reformationem antiquæ ejusdem Ordinis auſteritati conformem ſuſcepiſſent,& dubitarent ne hujusmodi Reformationis negotium deſtitueretur, cum à Capitulorum generalium ejusdem Ordinis nutu totaliter penderet,& vix ſtare poſſe exiſtimarent, niſi Sedis Apoſtolicæ auctoritate muniretur; à fel. recor.Paulo V.Bullam confirmatoriam hujusmodi negotii obtinuerunt. Et quia cum poſt profeſſionem dicti Abbates, & Conventus nonnullas leges, & Conſtitutiones & Ordinationes ad conſervationem dictæ Reformationis tuliſſent, dubitabant pariter, ne hujusmodi Conſtitutiones ejusdem Capituli generalis cenſuris ſubjacerent; easdem à ſan.me.Greg.XV.obtinuerunt confirmari. Sed quia Abbas, & Capitulum generale Præmonſtraten. dictas Bullas impugnabant, uti nulliter,& ſubreptitiè obtentas; dubitavi, An dictæ Bullæ eſſent juſtificatæ? & Domini unanimi conſenſu reſponderunt pro illarum juſtificatione.

Et primo quoad Bullam Pauli V. ea viſa fuit in omnibus juſtificata. In ea enim primo narrabatur, quod Abbas, & Conventus, Oratores, ante aliquot annos Reformationem antiquæ ejusdem Ordinis auſteritati Conformem, de conſenſu tunc exiſtentis Abbatis Generalis ejusdem Ordinis ſuſceperunt. Secundo, quod jam Abbates, & Conventus pro illius reformationis obſervantia Statuta,& ordinationes condiderunt. Tertio,

Tertio, quod iidem in ipſa Reformatione illuc uſque cum conſenſu,& approbatione moderni Abbatis Generalis dicti Ordinis perſeverarunt. Quarto & ultimo quod Reformatio hujusmodi ſine Sedis Apoſtolicæ auctoritate vix ſtare poſſit, cum à dicto Capituli generalis nutu penderet eam deſtruere. Quæ omnia viſa fuerunt bene juſtificari.

Nam quoad primum, nempe quod Abbas, & Conventus Oratores ante aliquot annos hanc Reformationem de conſenſu tunc exiſtentis Abbatis generalis ejusdem Ordinis amplexi fuerint, illud abunde juſtificatur ex approbatione Conſtitutionis dictæ Reformationis Communitatis antiqui rigoris, facta de anno 1611. ab Abbate generali tunc temporis, in qua enunciatur tam Inſtitutio dictæ Reformationis, quàm etiam conformitas primævo Ordinis inſtituto, ut ex Inſtrumento pu-
1 blico dato in Summario Communitatis *num*.4. ex quo, cum faciat probationem probatam, *l.cum precibus,C.de prob*.Rot.*dec*.60.*n*.1.*& dec*.590.*n*.1.*part*.1.*recent*. benè remanet juſtificata narrativa, quod Reformatio fuerit introducta de conſenſu Abbatis Generalis; & ſecunda, quod fuerint condita Statuta,& Conſtitutiones.

Quoad tertiam verò narrativam, etiam ea benè juſtificabitur, quia D.Petrus Groſſetus modernus Abbas Generalis dicti Ordinis de anno 1616. Conſtitutiones dictæ Reformationis examinavit,& approbavit; necnon cenſuit illius profeſſores ad earum obſervantiam eſſe hortandos, ut in Inſtrumento approbationis, quod datur in eodem Summ.*n*.5.ex quo benè remanet juſtificata dicta tertia narrativa.Rot.*dec*.17.*n*.7.*p*.2.*recent*.

Quoad quartam & ultimam narrativam, nempe quod hujusmodi reformatio absque Sedis Apoſtolicæ auctoritate securè ſuſtinere non poſſet, non indiget alia Juſtificatione, cum hoc ſit ſatis notum, ex quo dicta Reformatio totaliter pendebat à nutu Capituli generalis, cui et-
2 iam Sacr.Conc.Trid. quoad obſervantiam Regulæ dedit omnimodam poteſtatem *c*.1.*ſeſſ*.25.*de regul*.

Quo verò ad Juſtificationem Bullæ Greg.XV. in qua pariter tria, aut quatuor narrantur; ea viſa fuit clara.

Siquidem in eo primo narratur, quod litteræ Pauli V. propter nonnulla impedimenta, ſuum ſortiri effectum non potuerunt. Secundo, quod diſciplinæ veteris rigor à Capitulis generalibus antea approbatus, & ſingulis Religioſis, & integris monaſteriis primum permiſſus, deinde curæ Abbatis generalis traditus fuerit. Tertio, quod idem Abbas generalis in viſitatione quasdam Leges,& Ordinationes edidit ſub beneplacito Sedis Apoſtolicæ; quæ Ordinationes per extenſum in dictis litteris ſunt inſertæ. Quarto,& ultimò narratur votum Congregationis Regularium ſuper dictis Ordinationibus.

Quoad primum, quod dictæ litteræ non fuerint exequutioni demandatæ: non indiget alia juſtificatione, quia in hoc principalis intentio non conſiſtit, & ſufficit, quod de facto verificetur.Rot.*dec*.410.*n*.4.*part*.1.*recent*. & hoc inter partes non controvertitur.

Secunda narrativa juſtificatur, quia de anno 1618. Capitulum generale approbavit easdem Conſtitut. Reformationis,& conceſſit facultatem omnibus Religioſis, & monaſteriis integris ejusdem Ordinis amplectendi reformationem, ut conſtat ex Inſtrumento dictæ Conceſſionis in eodem Summ.*n*.8. ex quo benè juſtificatur narrativa facta in his litteris Gregor. quod diſciplinæ veteris rigor à Capitulo generali antea fuerit approbatus,& permiſſus.

Tertia narrativa, quod Abbas Generalis ex viſitatione monaſteriorum Communitatis ediderit quasdam leges pro regimine, & manutentione Reformationis, probatur etiam ex publico Inſtrumento, quod datur in Summ.*n*.6.necnon ex quo dictæ Leges, ſeu Conſtitutiones, fuerunt inſertæ in litteris Apoſtolicis, unde apparet Papam de illis habuiſſe plenam reformationem.Socin.*conſil*.266.*n*.27.*verſ.confirmatur,lib*.2.Alex.*conſ*.15.*n*.2.*lib*.5.

Ultima denique narrativa de approbatione articulorum, & ordinationum Reformationis factæ à Sacra
Congregatione, non eget aliqua probatione, cum 3
ſit narrativa ipſius Pontificis, cui aſſertioni eſt ſtandum.Rota *deciſ*.36.*num*...*deciſ*.612.*num*.3.*in fin.part*.2.*recent*.

Et ita utraque.

Coram eodem, in eadem.

Lunæ 18. Junii 1629.

Ad diſput. 6.*&* 13.

ARGUMENTUM.

Aſſertioni Epiſcopi, licèt careat teſtibus, quando ſit adhibenda fides. Gratia quibus in caſibus præſumatur obtenta ab eo, cujus nomine cantat?

SUMMARIUM.

1 *Approbatio & reviſio Statutorum, præſupponit eorundem præexiſtentiam.*

2 *Informationi Epiſcopi eſt danda fides, etiamſi careat teſtibus, quando Epiſcopus atteſtatur de actu ſibi extrajudicaliter commiſſo à Congregatione. Intellige ut n*.4.

3 *Subſcribens ſe mandato acceptat omnia & ſingula in mandato contenta.*

5 *Facilior eſt reditus ad Jus antiquum.*

6 *Conſenſus quando cenſeatur præſtitus conventualiter.*

7 *Probatio per ſcripturas in concurſu cum teſtibus, debet prævalere dictis teſtium.*

8 *Gratia quando præſumitur obtenta ab eo cujus nomine cantat, & num*.9.

10 *Monachus profeſſus in aliquo monaſterio, poteſt de licentia ſui Superioris ad aliud monaſterium transferri.*

DECISIO XVI.

Litteras reformationis fel. record. Pauli Papæ V. & Gregorii XV. juſtificatas eſſe, Domini ſub die 30. Martii præteriti, & hodie repropoſito dubio ſuper eisdem, unanimiter reſponderunt per rationes ponderatas in præcedenti deciſione, non obſtantibus ultimo loco deductis pro parte Abbatis,& Capituli non acquieſcentium deciſioni prædictæ.

Non obſtat, quod narrativa ſusceptæ Reformationis de conſenſu Abbatis non poſſit juſtificari ex Inſtrumento confecto de anno 1611. in Summario Communitatis in alia poſitione dato *n*.4. cum Statuta videantur condita de anno 1616. Quia objectum ceſſat ex facto, ex quo re vera Statuta emanaverunt de anno 1611. quo tempore Abbas Reformationi conſenſit. De anno verò
1616. illa reviſa,& approbata fuerunt à Generali: quæ ap- 1
probatio,& reviſio præſupponit eorundem Statutorum præexiſtentiam, cum alias non potuerint approbari nec augeri.*l.nam & ſi.ff.de injuſt.rupt.teſt. c. ad diſſolvendum, ibi not.de ſponſ. in cap*.1.*&* 2.*de confirm.util. vel inutil.& in c.ex parte, de conſt*.Guidop.*deciſ*.629.*num*.12.*verſ.quia quod non eſt*.

Non obſtat, quod ſcriptura, in qua nititur deciſio, quæ revidetur pro juſtificatione primæ narrativæ, non ſit in forma probanti, tanquam extracta à Notario de illa non rogato. Quia hodie datur orginalis Informatio Epiſcopi Virdunenn. capta de ordine Congregationis Epiſcoporum, & Regularium, in qua eſt inſerta de verbo ad verbum dicta Scriptura, quæ prætenditur informis: cui originali informationi Epiſcopi 2
fides eſt adhibenda, etiamſi teſtibus careret, cum Epi-

ſcopus

Epiſcopus atteſtetur de actu extrajudicialiter ſibi com-
miſſo à Congregatione. Bero. *conſil.* 88. *num.* 21. *lib.* 1. Ne-
vizan. *conſil ult. num.* 3. & 10. Menoch. *conſil.* 114. *num.*
10. Præſertim quia extracta fuit à Notario ſolito extra-
here Inſtrumenta, etiam producta pro Abbate, & Capi-
tulo, ita ut illius legalitas cenſeatur à partibus approba-
ta. Cardin. Cavaler. *deciſ.* 640. *n.* 10. Quæ informatio
Epiſcopi præſumitur integra, donec per Abbatem, &
Capitulum contrarium probetur, Rot. *deciſ.* 64. *n.* 1. *par.*
1. *diverſ.* Cardin. Cavaler. *deciſ.* 335. *num.* 1. & *deciſ.*
572. *num.* 7. Gregor. XV. *deciſ.* 59. *numer.* 1. & *ibi*
Adden.

Narrativa, quod Abbas, & Conventus Juſtimontis,
& Salivæ vallis ſuſceperint Statuta, probatur ex eadem
informatione Epiſcopi. Item ex mandato procuræ facto
Fratri Ægidio Martino nomine Conventus Juſtimon-
tis, ad acceptandam hujusmodi Reformationem: cujus
vigore poſtmodum per modernum Abbatem generalem
prædictus Conventus fuit adjunctus prædictæ Com-
munitati, & Reformationi: cui adjunctioni etiam di-
ctus Abbas Juſtimontis conſenſit, & cum omnibus Re-
ligioſis ejusdem Conventus ſe ſubſcripſit, ut ex Juribus
in Summario Communitatis in hac poſitione dato *n.* 4.
3 & 5. per quam ſubſcriptionem utique acceptarunt om-
nia, & ſingula contenta in mandato, Gabriel. *concluſ.* 3.
n. 1. *de præſumpt.* Seraph. *deciſ.* 973. *n.* 1.

Non obſtat, quod quamplura ex his quæ fuerunt ſta-
tuta, non ſint conformia antiquo rigori, & non fuerint
obſervata. Quia contrarium apparet ex dicta relatione
4 Epiſcopi Virdunenn. cui eſt deferendum, niſi contra-
rium probetur, quamvis conſiſtat in negativa. Alexand.
conſil. 37. *n.* 13. *lib.* 2. Rot. *deciſ.* 362. *n.* 2. *part.* 1. *in recentior.*
Cavaler. *deciſ.* 315. *n.* 5.

Non obſtat, quod ſi dicti Summi Pontifices ſciviſſent
prout ipſis fuit tacitum, Statuta antiqua fuiſſe modifica-
ta per illum Secundum, quoad eſum carnium, utique
dictam Reformationem non confirmaſſent. Quia imo
à dicta confirmatione non ſe retraxiſſent, cum facilior
ſit reditus ad Jus antiquum, gloſſ. *in c. ſtatutum, in verb.*
5 *numerandum, de praben. in* 6. Sacr. Concil. Trid. *ſeſſ.* 25. *c.*
1. *de regul.* in illis verbis (*ubi collapſa eſt vetus, & regu-*
laris diſciplina, inſtauretur.)

Non obſtat, quod non doceatur de conſenſibus con-
ventualiter præſtitis à Conventibus Salivæ vallis, & Ju-
ſtimontis. Quia contrarium apparet ex juribus, datis in
Summario Communitatis *n.* 5. in quo legitur, quod Ab-
bates, & Conventus prædicti dederunt mandatum pro-
curæ ad obtinendum à Sede Apoſtolica Confirmationē
dictæ Reformationis, in quo mandato ſunt ſubſcripti di-
cti Abbates, Priores, & omnes alii Fratres dd. Conven-
tuum. Qui conſenſus propterea cenſentur præſtiti, non
ſolum uti ſinguli, ſed etiam conventualiter. Gabr. *concl.*
6 1. *n.* 3. & 9. *de cujusque univerſ. nom.*

Neque obſtant teſtes in Curia nuper examinati pro
parte Abbatis, & Capituli, ad proband. non interveniſ-
ſe conſenſum Abbatum, & Conventuum. Quia magis
eſt ſtandum ſcripturis quàm teſtibus, & præſertim ma-
gis eſt creden. dictæ Informationi datæ per Epiſcopum
Virdunenn. de ordine Congregationis; prout magis eſt
ſtandum Confirmationi Statutorum factæ per Abba-
7 tem Generalem: & hæc probatio per ſcripturas in
concurſu cum teſtibus debet prævalere. *l. cenſus, ff. de*
probat. Cravett. *conſ.* 54. *n.* 15. Rota *deciſ.* 582. *n.* 6. *part.* 1.
recent.

Non obſtat quod objicitur contra litteras Grego-
rii, non probari Abbatem dediſſe mandatum ad ſup-
plicand. Quia cum expeditio non potuerit fieri absque
expenſa, & ſine Abbatis conſenſu, gratia eſſet difficilis
8 Confeſſionis, iſtis concurrentibus gratia præſumitur ob-
tenta ab eo, cujus nomine cantat, juxta deciſiones rela-
9 tas ab Add. *ad deciſ. Greg.* 331. *n.* 19. ſtante maximè exe-
quutione dd. litterarum ſubſequuta in partibus ad in-
ſtantiam dicti Abbatis, qui hoc modo easdem litteras
approbavit, & ſe fuiſſe Oratorem faſſus fuit, *l. filiusfami-*
lias, ff. ad Maced. Bart. *in l. cum tabernam, §. idem queſi-*
vit, in fine, ff. de pign. Cavalc. *deciſ.* 26. *ſub num.* 4.

Denique non obſtat quod non poſſit juſtificari narra-
tiva, quod Petrus, Claudius, & alii eſſent Monachi S. Pau-
li, & Salivæ vallis, cum doceatur iſtos emiſiſſe profeſſio- 10
nem in aliis monaſteriis. Quia Monachus in aliquo mo-
naſterio profeſſus, poteſt de licentia Superioris ad aliud
monaſterium transferri, *cap. licet quibusdam, de Regul.*
& ſic ceſſat impotentia ex adverſo allegata.

Coram eodem, in eadem.

Mercurii 4. Junii 1629.
Ad diſp. 6. & 13.

ARGUMENTUM.

Remiſſoria multis in caſibus non conceditur, ut in deciſione.

SUMMARIUM.

1 *Remiſſoria non conceditur ad probandum per teſtes id quod poteſt probare per ſcripturas: vel quod jam fuit probatum per publica inſtrumenta, & num. 2.*

3 *Probatio per Inſtrumenta prævalet probationi facta per teſtes.*

4 *Remiſſoria non datur reſpectu articulorum, qui tendunt ad probandam obſervantiam contrariam verbis Litterarum Apoſtolicarum, & interpretationi Rotali.*

5 *Decretum irritans, omnem obſervantiam contrariam irritat.*

6 *Remiſſoria non conceditur in articulis continentibus materiam objectivam, niſi adſit magnus fumus. Et hic fumus debet eſſe talis, ut faciat ſemiplenam probationem, & num. 7.*

DECISIO XVII.

CEnſuerunt Domini non eſſe dandam remiſſoriam
Abbati, & Capitulo Generali Præmonſtratenn.
Nam licet ex 17. articulis per illos exhibitis, quinque
primi videantur relevantes, tamen non viſi fuerunt ta-
les, ut eorum reſpectu poſſit concedi remiſſoria: quia 1
materia in illis articulata poteſt probari per Scripturas:
quo caſu intrat Regula, quod non datur remiſſoria ad
probandum per teſtes, id quod poteſt probari per
ſcripturas. Rota *deciſ.* 46. *de teſtib. in antiq.* & *deciſ.*
314. *num.* 1 *part.* 1. & *deciſ.* 45. *num.* 2. *part.* 2. *recent.* Greg.
XV. *deciſ.* 253. *num.* 2. & quia per multa inſtrumenta pu-
blica producta pro parte Communitatis antiqui rigoris
contrarium apparet ejus quod fuit articulatum: unde 2
intrat alia regula, quod non ſolet concedi remiſſoria
ad probandum per teſtes id quod per publica Inſtru-
menta fuit jam probatum, Seraph. *dec.* 1460. *n.* 3. Cum 3
probatio per Inſtrumenta prævaleat probationi factæ
per teſtes, *l. Cenſus, ff. de probat.* Innoc. *in c. cum Joannes*
n. 6. *de fid. inſtrum.* Cravett. *con.* 54. *n.* 15. Rot. *dec.* 91. *n.* 9.
& *dec.* 582. *n.* 6. *part.* 1. *recent.*

Quod autem reſpectu dictorum articulorum remiſ-
ſoria non poſſit concedi, patet.

Nam quantum ad primum, quod tendit ad proban-
dam poſſeſſionem Abbatis, & Capituli generalis viſi-
tandi omnes Conventus ejusdem Ordinis, non eſt
opus remiſſoria, cum pro parte Communitatis non
controvertatur Juriſdictio Abbatis, & Capituli genera-
lis in iis, quæ non repugnant litteris Apoſtolicis; juxta
aliàs deciſa; & onerat ſe paratam admittere ad viſitan-
dum Abbatem generalem, juxta formam Capitulorum
Reformationis.

Quo verò ad ſecundum, in quo articulatur, Abba-
tes, & Conventus Juſtimontis, & Salivæ vallis Ordi-
nis

nis pariter Præmonſtraten. repræſentatos per ſolos Canonicos ibi aſſiliatos non dediſſe mandatum procuræ ad ſupplican. fel. rec. Paulo V. pro Reformatione, non viſa fuit poſſe dari remiſſoria: quia conſtat de Inſtrumento mandati procuræ, quod datur in Summ. *n.*1.& quod hæc narrativa fuerit juſtificata, fuit dictum in duabus deciſionibus in hac cauſa factis.

Ad tertium articulum continentem, Generalem præmortuum non conſenſiſſe Reformationi, & ejus Capitulis non poteſt concedi remiſſoria ejus reſpectu, quia contrarium probatur pro parte Communitatis; ex Inſtrumento Informationis Epiſcopi Virdunen. dato in Summ. *n.*2. & ex Inſtrumento approbationis factæ per eundem Abbatem canonizato in dictis duabus deciſionibus, & dato in hodierno Summ. *n.*5.

Quartus continens, quod primævæ, atque antiquæ Inſtitutioni Ordinis Præmonſtrat. repugnat, quod viſitatio in aliquo Conventu non poſſit fieri per viſitatorem Capituli generalis ſine adjuncto ipſi dando ab iis qui viſitantur, non viſus fuit eſſe talis, ut propter illum poſſit concedi remiſſoria, cum poſſit probari per ſcripturas, & intret ſupradicta regula, quod quando articulus poteſt probari per ſcripturas, non ſolet concedi remiſſoria.

Quod denique ad quintum, in quo articulatur Capitulum generale celebratum de anno 1618. contradixiſſe Reformationi, & ordinaſſe Abbati Servatio, ut renunciaret litteris Apoſtolicis; illius etiam reſpectu non poteſt dari remiſſoria, quia poteſt probari per ſcripturas, cum acta Capituli Generalis in ſcriptis redigantur.

4 Quo verò ad alios articulos non viſum fuit Domi-
nis eorum reſpectu poſſe dari remiſſoriam: tum quia
poſſent probari per ſcripturas, ut dictum eſt ſupra:
tum quia tendunt ad probandam obſervantiam con-
trariam verbis litterarum Apoſtolicarum, & interpre-
tationi alias datæ, à Rota Rot. *deciſ.*212. *num.*1. *part.*1.
recent. Gregor. XV. *deciſ.*211. *num.*6. maximè cum lit-
5 teræ ſint munitæ decreto irritanti, per quod irritatur
omnis obſervantia contraria, *cap. ſi eo tempore, de elect.*
in 6. Caſſad. *deciſ.*1. *n.*7. *de reſtit. ſpoliat.* Gonzal. *gloſſ.*67.
6 *num.*11. *& ſeq.* Rot. *deciſ.*41. *n.*9 *p.*1. *recent.* Tum etiam,
quia continent materiam objectivam, quo caſu non ſo-
let dari remiſſoria, niſi adſit magnus fumus. Caputaq.
*deciſ.*62. *num.*3. & fuit dictum *in Leodien. Abbatiſſatus*
prima Julii 1615. *coram bo. mem. Cardinali Sacrato*:
7 qui fumus debet eſſe talis, ut faciat ſemiplenam pro-
bationem, ut fuit dictum *in Carthaginen. Archidiac.* 3.
Martii 1592. *coram Platto, & in Conchen. Archipresbyteratus* 30. *Octobris* 1592. *coram Penia*: qui hic omninò deficit.

Et ita utraque, &c.

Coram eodem, in eadem.

22. Aprilis 1630.

Ad diſp.6. & 13.

ARGUMENTUM.

De tribus votis ſubſtantialibus Religionis: & an ſtabilitas in loco concernat ipſorum votorum eſſentiam?

SUMMARIUM.

1 *Religioſi Profeſſi eſſentia conſiſtit in tribus votis ſubſtantialibus, paupertatis, caſtitatis, & obedientiæ.*
2 *Stabilitas in loco non concernit ſubſtantiam trium votorum à Religioſis emittendorum.*
3 *Stabilitas in loco in Ordine Præmonſtratenſi non eſt de eſſentia Profeſſionis.*
4 *Clauſula, non obſtantibus Conſtitutionibus quibuscunque, & ſpeciali ſtabilitate, &c. derogat ſtabilitati in loco.*
5 *Diſpoſitio non intelligitur circa illa, de quibus in contrarium in ipſa diſpoſitione diſponitur.*
6 *Reformatio ex quibus actis cenſeatur ſufficienter acceptata & approbata.*

DECISIO XVIII.

Cum per duas deciſiones conformes fuiſſet firmatum, Bullas fel. rec. Pauli V. & Gregor. XV. obtentas à Communitate antiqui rigoris Præmonſtraten. ſuper reformatione, eſſe juſtificatas; nihilominus, quia dum pro parte ipſius Communitatis peteretur hujusmodi Juſtificationem canonizari per ſententiam, nonnulla motiva fuerunt in memorialibus pro retardanda expeditione pro parte Capituli, & Abbatis generalis datis excitata; Placuit Dominis pro tertia vice ipſis Capitulo, & Abbati concedere audientiam ſuper iſtis motivis. Unde propoſito à me dubio, An capita deducta in dictis memorialibus, quæ ad duo præcipuè reducebantur, obſtarent, quominus ad dictam expeditionem deveniri poſſet? Domini negative reſponderunt.

Nam quoad primum, nempe quod formula profeſſionis Reformatorum non ſit conformis primitivæ regulæ, & antiquo rigori, prout requiritur in dictis Bullis, & fuit etiam deciſum à Sacra Congregatione Regularium, cum inter alia, quæ præcipiuntur Religioſis per dictam primitivam regulam, præcipiatur ipſis, ut affilientur illi Eccleſiæ, à qua recipiuntur, & promittant ſtabilitatem in illo loco: quod non præſtant moderni Reformati, ſed genericam ſolum ſtabilitatem promittunt in univerſa Communitate.

Quoniam cum non differat in votis ſubſtantialibus,
paupertatis videlicet, caſtitatis, & obedientiæ, quæ
emittere debent Reformati, juxta Bullam Julii II. in
quibus tribus votis conſiſtit eſſentia Religioſi profeſ- 1
ſi, *c. cum ad Monaſterium, de ſtat. Monach.* & docet
S. Thom. 2.2. *q.*186. *art.*9. Sanch. *ſuper decalog. lib.*5. *c.*1.
*n.*16. *& lib.*6. *cap.*4. *num.*9. Nulla poteſt dici adeſſe dis- 2
crepantia: nec ſtabilitas in loco concernit ſubſtantiam trium votorum à Religioſis emittendorum.
Sanch. *ſuper Decalog. loco ſupra citato.* Quod tanto
magis ſuadetur in præſenti Religione Præmonſtratenſi, nedum ex d. Bulla, cujus vigore conceditur facultas
Ordini Præmonſtratenſi totaliter mutandi Statuta; ſed
etiam ex conceſſione ipſiusmet Capituli generalis de
anno 1618. quod ſinguli Religioſi poſſint tranſire ad monaſteria Reformata; quemadmodū revera multi tranſ-
lati fuerunt: quod etiam firmatum fuit a Rota *in deciſio-* 3
ne ſub die 18. *Junii* 1629. ſignum evidens, quod dicta ſta-
bilitas in hoc Ordine non eſt de eſſentia profeſſionis.

Et ceſſat omnis difficultas, dum in litteris ſanct.
mem. Greg. XV. derogatur dictæ ſtabilitati in loco, &
expreſsè diſponitur per hæc verba, quod Religioſi
Communitatis antiqui rigoris ſint ita Communes, ut
nullus magis hujus, quam illius monaſterii dicatur, &
habeatur profeſſus, cum clauſula, non obſtantibus
Conſtitutionibus quibuscunque, & ſpeciali ſtabilitate 4
promiſſa in profeſſione, ex quibus ſatis cenſetur derogatum dictæ ſtabilitati in loco. Bero. *conſ.*147. *n.*28. *lib.*3.
Mart. *de clauſ. concl.*5. *n.*12. Gonz. *gloſ.*36. *n.*23. Rota *dec.*
506. *n.*5. *part.*1. *recent.*

Non obſtant verba appoſita in litteris Greg. XV. ibi:
ſervetur formula ſolita cum additione antiqui rigoris.
Quia illa non debent intelligi præterquā de illis, quæ in
contrarium expreſsè in ipſis diſponuntur. Oldr. *conſ.*330 5
in fin. Paris. *conſ.*70 *n.*12. *lib.*1. Mart. *de clauſ. par.*3. *clauſ.*
157. *n.*3. Put. *deciſ.*183. *lib.*3.

Quo verò ad ſecundum caput circa approbationem Reformationis, & ejus acceptationem factam à Capitulo, & Conventibus, de qua non dicitur conſtare, niſi ex Inſtrumento conceſſionis Reformationis factæ per Abbatem generalem de anno 1618. quod prætenditur non eſſe in forma probandi, ſed eſſe ſimplicem copiam ſuſpectam de falſo, eo quia confecta fuit ſuper

folio albo ſubſcripto ab Abbate, ſine vero ejus ſigillo ; illud etiam non relevare Domini dixerunt.

Nam viſum fuit ſufficienter conſtare de prædicta acceptatione, & approbatione, nedum ex dicta atteſtatione Abbatis, ſed etiam ex alia fide Secretarii Capituli, & ex pluribus actibus Capitularibus datis in Summ. *n.* 4. & 6 juncta obſervantia Statutorum Reformationis, ſcientibus, & patientibus, Abbate, & Capitulo generali uſ-
6 que ad annum 1628. de quo tempore fuit mota lis, *l. ſemper qui non prohibet, ff. de reg. jur.* Soc. jun. *conſ.* 139. *n.* 14. *lib* 4. Surd. *conſ.* 28. *n.* 22.

Neque obſtat, quod imò appareat de expreſſa contradictione Capituli, & Abbatis generalis uſque de anno 1618. ut in Summ. Capituli *n.* 2. 3. & 4. Quoniam contradictio Capituli in eo verſabatur, ne ſcilicet per Reformationem obtentam in litteris Pauli V. conſtitueretur unum Caput ſpeciale præter Abbatem generalem, & recederetur ab unitate, & Juriſdictione Ordinarii : ad quod evitandum fuit decretum, ut Abbas S. Mariæ Muſſipontanæ renunciare deberet hujuſmodi prætenſioni, & ſe ſubmittere Capitulo generali, prout renunciavit : & proinde ceſſante hujuſmodi ſuſpicione diminutionis authoritatis Abbatis generalis, & defectionis ab unitate, & Juriſdictione Ordinarii, utique ceſſarunt etiam contradictiones ſupradictæ, & emanarunt ſecundæ litteræ Greg. XV. ſuperioritatem, & Juriſdictionem Abbati generali reſervantes.

Non obſtant alia deducta in dictis memoralibus, quia illis viſum fuit Dominis ſufficienter ſatisfactum ex reſponſionibus datis in primis deciſionibus, cum quibus tranſierunt.

Et ita utraque, &c.

Coram eodem, in eadem.

Veneris 10. *Januarii* 1631.
Ad diſput. 6. & 13.

ARGUMENTUM.

Profeſſionis Regularis tres ſpecies recenſentur & explicantur. Reformati Præmonſtratenſes antiqui rigoris, ſub quanam Profeſſionis ſpecie comprehendantur?

SUMMARIUM.

1 *Profeſſio Religionis in genere generaliſſimo, eſt quando quis vovet in manibus Superioris obſervantiam Caſtitatis, Paupertatis & Obedientiæ.*
2 *Profeſſio Religionis in ſpecie, ſeu in genere ſubalterno, eſt promiſſio obſervantiæ certæ alicujus Regulæ.*
3 *Profeſſio in individuo emittitur, quando quis ultra profeſſionem certæ Regulæ, ſe adſtringit ad eam obſervandam in certo Monaſterio.*
4 *Reformati Præmonſtratenſes antiqui rigoris comprehenduntur ſub profeſſione Religionis in ſpecie, ſeu in genere ſubalterno.*
5 *Verba intelligenda ſunt juxta ſubjectam materiam.*
6 *Stabilitas in loco facit ut Monachus aſcribatur uni præciſo monaſterio privativè quoad aliud.*
7 *Papa non præſumitur voluiſſe incontinenti ſe corrigere.*

DECISIO XIX.

Domini ſteterunt in ultimo loco deciſis; licet enim Informantes pro Abbate, & Capitulo generali objicerent profeſſionem emittendam per Reformatos Communitatis antiqui rigoris diſcrepare à primo Inſtituto Præmonſtratenſium, qui antiquitus vovebant ſtabilitatem in loco, & proinde etiam repugnare Bullæ ſan. me. Greg. XV. in qua inhærendo decreto Sacræ Congregationis Regularium idem Pontifex adjecit clauſulam: Dummodo in Juramento per Religioſos in eorum profeſſione præſtando, ſervetur formula ſolita, cum additione antiqui rigoris, ſeu primitivæ Regulæ.

Tamen objectum viſum eſt DD. facilè removeri, præmiſſa diſtinctione Calder. *conſ.* 23. *verſ. ad quod probandum, cum ſeqq. de Regular.* qui triplicem modum profeſſionis recenſent.

1 Primus, quo aliquis Deo vovet in manibus Epiſcopi, aut alterius Superioris, ſe obſervaturum Religionem quoad tria ſubſtantialia vota Caſtitatis, Paupertatis, & Obedientiæ : & ſi profitetur Religionem (ut inquit Calder. ubi ſuprà) in genere generaliſſimo, de quibus videtur loqui text. *in cap. ſuper eo, & in cap. conſulti, de regul.*

Secunda ſpecies profeſſionis eſt illa, per quam quis profitetur non quidem in genere, & in abſtracto, pro-
ut faciunt profeſſi primo modo, ſed in ſpecie, pro- 2
mittendo, & vovendo ſe ſervaturum certam aliquam regulam, Prædicatorum nimirum, Minorum, aut Ciſtercienſium : & hi dicuntur profeſſi in ſpecie, ſeu in genere ſubalterno; qui debent perpetuò in eo Ordine Deo famulari.

Tertio verò modo alii profitentur in individuo, 3
idest certam Regulam, & certum monaſterium ut ſi quis profiteretur Regulam S. Benedicti in monaſterio S. Proculi : quo caſu ejus profeſſio implicaret ſtabilitatem in illo præciſo monaſterio, cui religioſus adſcribitur in limine profeſſionis; quæ diſtinctio deſumitur ex *c. in ſingulis, & c. ea, quæ, de ſtat. Monach. & c. cum deportati, de judic. c. cum plantare, de privil. & Clement. attendentes, de ſtat. Monach.* prout pulchre declarat idem Calder. *dicto conſ.* 23. *de regul. verſ. Profeſſi in genere, cum ſeq.* Butr. *in c. in præſentia n.* 64. *verſ. puto tamen.* ubi Abb. *n.* 65. *de probat.*

Suppoſita autem hac diſtinctione, clarum eſt Reformatos Communitatis antiqui rigoris comprehen-
di ſub ſecundo membro diſtinctionis. Non enim pro- 4
fitentur Religionem in genere generaliſſimo, prout faciunt profeſſi tertio modo; ſed profitentur ſe ſervaturos Regulam Ordinis Præmonſtratenſis in certo aliquo monaſterio, in qua conſiſtit formalitas ſtabilitatis in loco, prout faciunt profeſſi tertio modo : ſed profitentur Regulam Præmonſtratenſem ſimpliciter in manibus ſui Superioris. Unde meritò dici poſſunt profeſſi in ſpecie : ſeu in genere ſubalterno, juxta ſecundum membrum diſtinctionis Calder. Unde quatenus ex diſpoſitione Conſtitutionis Gregorii XV. debeant ſervare ſtabilitatem, hæc quidem non eſt intelligenda in ordine ad aliquod certum & individuum monaſterium, quæ diceretur ſtabilitas in loco; ſed de ſtabilitate in ſpecie, quatenus importat permanentiam in eadem Religione, quam profitentur, cum verba intelli-
gi debeant juxta naturam materiæ ſubjectæ, ad *l. inſu-* 5
lam, ff. qui pot. in pign. hab. l. ſi ſtipulatus, ff. de uſur. Dec. *conſ.* 45. *in* 2. *vol. n.* 27.

Quod quidem clarius eluceſcit ponderando tenorem dd. litterarum Greg. in quibus Papa nedum ſtatuit, quod Religioſi Communitatis antiqui rigoris non ſint magis unius monaſterii quã alterius : quæ verba repugnant ſtabilitati in loco, cujꝰ vigore monachus aſcribitur uni præ-
ciſo monaſterio privative quoad aliud, ut colligitur ex 6
Calder. *præfat. conſ.* 23. *verſ. alii ſunt qui profitentur.*

Verum etiam ad removendum omnem ſcrupulum, adjecit clauſulam, *Non obſtantibus Conſtitutionibus quibuscunque & ſpeciali ſtabilitate promiſſa in profeſſione* : per quæ verba fuit expreſſe derogatum ſtabilitati in loco, ex prægnantia, & efficacia derogatoriarum, *c.* 1. *de conſtit. in* 6. *Clem. eos, in fine, de ſepult.* Rota *deciſ.* 506. *num.* 5. *par.* 1. *recent.*

Neque obſtat, quod Papa voluerit ſervari formulam ſolitam cum additione antiqui rigoris. Nam ultra quod hoc debet intelligi, ut fuit deductum in aliis deciſionibus, in ſubſtantialibus, non autem in accidentialibus ; ceſſat

ceſſat etiam difficultas, quia hoc intelligitur in omni-
bus præterquam in iis, quorum contrarium fuit ſpeci-
fice diſpoſitum. Pariſ.*conſ.70.n.12.lib.2.* Put. *deciſ.183.*
lib.3. alias enim Papa voluiſſet incontinenti ſe corrigere,
7 quod non eſt dicendum, *l.precipimus, C. de appellat. l.*
non ad ea. ubi gloſſ.& Doctores. *ff. de cond.& demonſtr.*
Surd.*conſ.33.n.107.*
Et ita utraque, &c.

R. P. D. MOTMANNO.

Tullen. Reformationis.

Veneris 6.Februarii 1632.

Ad diſp.6.& 13.

ARGUMENTUM.

Confirmatio Ordinationum Regularium quando impugnari non poſſint de defectu intentionis Principis. Stabilitas in loco, quæ promittitur in emiſſione Profeſſionis, quomodo intelligatur?

SUMMARIUM.

1 *Defectus intentionis Pontificis concedentis opponi non poteſt in confirmatione Ordinationum Regularium, quando ipſa ſunt inſerta in ſupplicatione.*

2 *Derogatio non ampliat gratiam, neque ſupplet defectum intentionis, ſed declarat voluntatem, & intentionem Principis.*

3 *Formula ſolita Profeſſionis, ultra tria vota continet promiſſionem ſtabilitatis in loco.*

4 *Stabilitas requirit perpetuam permanentiam.*

5 *Promiſſio ſtabilitatis, quæ fit in Profeſſione, intelligitur de ſtabilitate in Congregatione Communitatis.*

6 *Profeſſionum diverſitas in Ordinibus parit ſciſſuram: & quo remedio illi occurratur, & numero 7.*

8 *Carthuſiani non promittunt ſtabilitatem in loco certo & individuo, ſed clauſuram.*

9 *Obedientia magis exercetur, quo pluribus ſucceſſivè Superioribus in diverſis locis Religioſi coguntur obedire.*

10 *Scripturæ teſtibus prævalere debent.*

DECISIO XX.

RESolutum fuit ſententiam Rotalem latam pro ob-
ſervatione litterarum Apoſtolicarum, de quibus
agitur, eſſe confirmandam. Quia nihil eſt, quod objici
poſſit adverſus illius validitatem, & juſtitia comproba-
tur ex pluribus deciſionibus in priori inſtantia coram
R.P.D. meo Dunozetto emanatis, in quibus firma-
tum fuit litteras confirmationis tam à fel. rec. Paulo V.
quam etiam à Gregorio XV. illius Succeſſore conceſſas,
eſſe juſtificatas.

Cui reſolutioni non obſtat, quod poſteriores litteræ
ſunt ſubreptitiæ, vel ſaltem poſſint redargui de defectu
intentionis Pontificis concedentis, cum poſt narrati-
vam, in quo colligitur, quod novæ ordinationes Com-
munitatis antiqui rigoris tendebant ad inſtaurationem
veteris diſciplinæ, omiſſa fuerit expreſſio, quod illæ
non erant conformes inſtitutis à primordio dictæ Re-
ligionis obſervatis. Quia fuit reſponſum, ad evitandam
ſubreptionem, ſufficere, quod ſtante inſertione ipſarum
1 Ordinationum in ſupplicatione, Pontifex, ſaltem in ge-
nere, potuerit cogitare Ordinatis hujuſmodi non eſſe di-
ctis inſtitutis conformes quandoquidem ad hoc, ut tan-
quam illis conformes obſervarentur non erat opus con-
firmatione, *l. qui jure, ff. de milit. teſtamen.* Corn.*conſil.*
20.num.14.lib.2. Caſſad.*deciſ.1.de privileg.* Intentio au-
tem confirmandi hujuſmodi Ordinationes, etiam
non conformes dictis inſtitutis, arguitur ex clauſula de-
rogante omnibus, ac in ſpecie promiſſæ ſtabilitati, qua-
tenus dictis Ordinationibus non ſint correſpondentes;
cum ea ſit proprietas derogationis, ut licet non ampliet 2
gratiam, neque ſuppleat defectum intentionis, attamen
declaret voluntatem, & intentionem Principis confir-
mantis, ſeu concedentis. Bald.*in l. eum quem n.38. C. de*
fideicommiſſ. Felin.*in cap. nonnulli num.27. de reſcript.*
Rebuff.*ad concord. in form. mand. Apoſt. gloſ. in verbo*
non obſtantibus, verſ.& nota. Surd.*in conſil.303. num.9.*
& 10.lib.3. Rota *deciſ.532. ſub num.6. part.1. diverſ.* &
fuit dictum in *Romana pecuniaria 26. Martii 1627. co-*
ram Eminentiſſ. D. Card. Virili, impreſſa poſt tract. Mo-
derni de Jure patr.

Neque in eo verſatur defectus intentionis Papæ quod
inter alia confirmaverit ordinationem, quæ habet, quod
omnes Religioſi dictæ Communitatis ſint communes,
& nullus eorum dicatur, vel habeatur profeſſus magis
unius, quam alterius monaſterii dicti Ordinis; ſed le-
gitima auctoritate transmiſſus ad aliud quodcumque
monaſterium ejuſdem Communitatis, iiſdem juribus
gaudeat, ac ſi inibi expreſſè emiſiſſet profeſſionem:
& deinde ſubjunxerit illa verba, Dummodo ſervetur
formula ſolita profeſſionis, cum additione antiqui ri-
goris; quæ ultra tria vota continet promiſſionem ſta-
bilitatis in loco, ut in formula deſcripta per Specul.
tit. de regul. in princ. & *per Trull. de Canon. regul. lib.*
1. cap.17. in fin. cui ſtabilitati, cum requirat perpe-
tuam permanentiam. *cap.1. & 2.16. quæſt.3.* maximè
repugnat transmiſſio profeſſorum de uno ad aliud mo-
naſterium. Quia cum immediatè poſt dictam clau-
ſulam, Dummodo ſervetur formula ſolita, ſequantur 3
verba, quatenus in aliis, quam ut præfertur antiquis
dicti Ordinis inſtitutis, non repugnent; & nulla ratio
poſſit aſſignari, per quam Papa voluerit in eadem diſ-
poſitione excipere ſtabilitatem in loco individuo, & ſi-
mul admittere contrariam ordinationem transmiſſio-
nis religioſorum de uno loco ad alium; utique ne à
ſapientibus redargui poſſunt verba hæc confirmatio-
nis, juxta *l. Salvius Ariſto. ff. de leg. præſt.* & *l. ex facto,*
ff. de vulg.& pupill. dicendum eſt tam Ordinationes, 4
quàm dictam formulam cum additione fuiſſe limita-
tam ad antiqua inſtituta, præterquam in expreſſis, in
quibus tanquam non exceptuatis ſecundum naturam
exceptionis firma remanet confirmatio, *l. quæſitum,*
§. denique, ubi Bart. *ff. de fund. inſtruct.* Dyn. *in rubr. nu.*
16. de reg. jur. & declaratur intentio Principis volentis
propoſitas Ordinationes in expreſſis, licet primævo in-
ſtituto repugnantes, ad not. Dec. *in l.1.n.25. ff. de reg. jur.*
Alex.*conſ.217.n.29.lib.2.* Greg.*deciſ.509.num.3.* Ita ut
promiſſio ſtabilitatis juxta prædictas Ordinationes in-
telligi debeat de ſtabilitate in Congregatione Commu- 5
nitatis, juxta ſecundum caput diſtinctionis, Calder.*in*
conſ.23. de regul. & deciſionem in hac cauſa factam 10.
Januarii anni præteriti.

Præterea non obſtat, quod per prædictas ordinationes
non conformes primævo inſtituto præjudicetur Ordini, 6
qui admiſſa diverſitate profeſſionum, patitur ſciſſuram,
cui malo ſit tempeſtivè occurrendum, juxta text. *in cap.*
licet de vitanda, de elect. Quia huic malo ſufficientem
cautelam in ejuſdem Ordinationibus adhibitam eſſe
conſtat ex eo, quod ſtatutum fuit, ut ab omnibus dictæ
Communitatis monaſteriis reverenter agnoſcatur Ab-
bas generalis, uti caput ſpeciale, à quo Vicarius ejuſdem
Communitatis, quæ electionis tenetur petere confirma-
tionem, & cui Abbati generali omnes Religioſi ejuſ-
dem Communitatis tenentur promittere in profeſſione
obedientiam, ut in litteris: quod procul dublo tendit ad
conſervationem unitatis, & excluſionem ſciſſuræ, quæ 7
illi eſt contraria, *cap. loquitur Dominus, & ibi gloſſ. 24.*
quæſt.1. quod etiam in deciſione hujus cauſæ 22. April.
1630. fuit comprobatum.

Minus obſtat, quod ex profeſſione cum dictis Or-
dinationibus compatibili inducatur relaxatio diſci-
plinæ, quæ alias potiùs retinetur à Religioſis obſer-
8 vantibus ſtabilitatem in loco tanquam perpetuum car-
cerem, quemadmodum de Carthuſianis dicitur; quàm
ab aliis habentibus occaſiones vagandi in tranſitu de
uno ad aliud monaſterium. Quia hujusmodi tranſi-
tus non temere, ſed ex obedientia à Superiore injun-
cta ſecundum ejusdem Ordinis Conſtitutiones, variis
de cauſis, & plerisque caſibus eſt permiſſus ipſis Præ-
monſtratenſibus, ac etiam Carthuſianis, qui non pro-
mittunt ſtabilitatem in loco, ſed clauſuram obſervant.
Navar. *de Reg. comm.* 4. *num.* 30. *cum ſeq.* quinimò e-
jusmodi debet recenſeri inter officia promptæ obedi-
entiæ, quibus tanto magis exercentur Religioſi, quo
9 pluribus ſucceſſivè Superioribus in diverſis locis cogun-
tur obedire, per ea, quæ tradit Azor *inſtit. moral. lib.* 12. *c.*
13. *q.* 3. *in fin.*

Denique non obſtant allegati defectus conſenſus Ab-
batis Generalis, & Conventuum, qui pro oratoribus
fuerunt in precibus Papæ porrectis nominati; & quòd
10 ex teſtibus conſtat de contrario; quodque reſpectu Re-
ligioſorum nominatorum non juſtificetur eos eſſe pro-
feſſos in monaſteriis ibi enunciatis. Quia hujusmodi
objecta fuerunt quoque ſublata in dictis deciſionibus
R.P.D. mei Dunozetti ex ſcripturis, quæ teſtibus præ-
valere debent, Seraph. *deciſ.* 33. *n.* 7.

Et ita utraque, &c.

R.P.D. VEROSPIO.

Tullenn Reformationis.

Veneris 14. *Maji* 1632.
Ad diſput. 6. *&* 13.

ARGUMENTUM.

De Remiſſoria. Multi caſus, in quibus non admittitur.

SUMMARIUM.

1 *Remiſſoria fruſtra petitur, quando id quod probandum eſt, poteſt probari per ſcripturas.*

2 *Articuli non admittuntur, quando continent contrarium ejus quod probatum eſt in ſcripturis.*

3 *Articuli quando dicantur irrelevantes, & numero* 4.

5 *Remiſſoria denegatur ex capite inveriſimilitudinis.*

6 *Articulus continens negativam non reſtrictam loco, aut tempore, ut improbabilis non admittitur.*

DECISIO XXI.

IN tertia Inſtantia, in qua pendebat coram me hæc
cauſa, petebant Abbas & Capitulum generale Præ-
monſtratenſi remiſſoriam, ut probarent tam ſubreptio-
nem, quam obreptionem litterarum Reformationis,
quas primum ſub Paulo V. & deinde ſub Greg. XV. im-
petraverat Communitas antiqui rigoris, & quas in aliis
omnibus Inſtantiis ſemper dixerunt Domini fuiſſe ju-
ſtificata. Cum verò dubium ſuper illius conceſſione ho-
die propoſuerim, reſponderunt Domini denegandam
eſſe dictam Remiſſoriam, ex eisdem fermè rationibus,
quas vel conſiderarunt in aliis inſtantiis pro Juſtifica-
tione earundem litterarum, vel etiam ſub particulari
dubio, & in deciſione R.P.D. mei Dunozetti, 4. Julii
1629. cum coram eo eadem remiſſoria peteretur.

Etenim decem dari fuerunt articuli, & primi tres re-
ſpiciebant Superioritatem Capituli generalis in om-
nes hujus Ordinis Religioſos etiam in ipſum Patrem
Abbatem generalem; & contradictionem, ac oppoſi-
tionem, quàm idem Capitulum fecerat primùm. Con-
gregationi erectæ ſub nomine Sanctæ Mariæ Majoris
Muſſipontanæ, ac deinde huic Communitati, quæ di- 1
citur antiqui rigoris. Sed primo, & ſecundo articulo
reſpondit deciſio, quòd poterant probari per ſcriptu-
tas, quo caſu fruſtra petitur remiſſoria. Felin. *in c.* 1. *de
appellat.* Ægid. *deciſ.* 9. *in princ. & deciſ.* 496. Rota
deciſ. 46. *de teſt. in antiq. & deciſ.* 10. *in fin. de offic. de-
leg. in nov. deciſ.* 314. *num.* 1. *part.* 1. *& deciſ.* 45. *num.* 2.
part. 2. *recent.* & utriusque hujus articuli irrelevantia ex
eo apparebat, quia non impugnabatur Jurisdictio, & ſu-
prema Capituli auctoritas in univerſum hunc Ordi-
nem: imò in alia deciſione, quæ facta fuit coram eo-
dem R.P.D. Dunozetto 29. Novembris ejusdem an-
ni 1629. hanc eandem auctoritatem & Jurisdictionem
Capituli generalis oſtenſum fuit, ſublatam non fuiſſe
per litteras Reformationis. Ea verò contradictio,
quam fecerat Capitulum in erectione Congregatio-
nis Muſſipontanæ, neque poterat relevare, cùm illa op-
poſitio orta fuerit occaſione litterarum Pauli V. quæ
per poſteriores litteras Gregor. XV. fuerunt reformatæ,
& habuerunt etiam exequutionem, ut hoc pariter ani-
madverſum fuit in alia deciſione facta 22. Aprilis
1630. Tertius demum articulus, in quo dicebatur ut
hæc communitas non ſolùm unquam fuerit appro-
bata, ſed reprobata ab eodem Capitulo generali, ubi
primò habuit notitiam illius erectionis, neque poterat
admitti, non ſolum quia hæc contradictio poterat
probari per ſcripturas, & acta Capitularia, ſed quia
contrarium etiam probatur ex eisdem actis Capitula-
ribus. & publicis ſcripturis, quas in eadem deciſione
anni 1630. Rota conſideravit, & dixit ſatis ex illis
conſtare de approbatione Capituli poſteriorum littera-
rum Gregor. XV. & conſenſu ejusdem Capituli pro
erectione hujus Communitatis, & ita, ut non deberet
ſuper hoc articulo concedi remiſſoria, non ſolum id
ſuadebat ea probatio, quæ poterat haberi ex ſcripturis,
ſed etiam quicquid aſſerebatur in eisdem ſcripturis, cùm
contrarium continerent ejus, quod proponebatur in 2
ipſis articulis. Cardin. Seraphin. *deciſ.* 1460. *n.* 3. Rot. *de-
ciſ.* 45. *num.* 2. *& deciſ.* 589. *num.* 1. *in fin. part.* 2. *recent. in
Lucana Jurispatronatus* 31. *Martii* 1631. *& in Caſarau-
guſtana Praeminentiarum* 19. *Januarii* 1629. *coram Re-
veren. D. meo Decano.*

In quarto articulo continebantur prima hujus Or-
dinis inſtituta, & rigor antiquæ diſciplinæ: & in quin-
to deducebatur, quod hæc Communitas, licet ab an-
tiquo rigore nomen ſumpſerit, non tamen ſervabat
ea, quæ idem primus rigor præcipiebat: Sed neque hi
duo articuli poterant dici relevantes, cùm primus, qui 3
poterat etiam probari per ſcripturas; præſertim dum
Staturorum, & antiquarum Conſtitutionum fiebat
mentio in eodem articulo, ut præter deciſionem fa-
ctam in hac cauſa 4. Julii 1629. conſideratum fuit in
Aquitanten. Commendæ 18. *Aprilis* 1622. *coram bo.
me. Ubaldo, & apud Bellamer. deciſ.* 384. non poſſet ad
rem pertinere, quia eorum ſolum, Inſtitutorum, Ordi-
nis poterat ratio haberi, quæ non aparebant ſublata
per litteras reformationis, propter illam clauſulam
poſitam in eisdem litteris, *quatenus in aliis, quam, ut
præfertur, antiquis dicti Ordinis Inſtitutis non repu-
gnent*; ex qua inducta fuit derogatio aliorum, quæ
erant contraria litteris Reformationis, ut conſidera-
tum fuit ferè in omnibus deciſionibus factis in hac
cauſa, & in ſpecie in dicta deciſione 22. Aprilis anni
1630. & in alia 10. Januarii 1630. coram eodem R.
P.D. meo Dunozetto, & 6. Februarii proximè præteri-
ti, coram R.P.D. meo Motmanno: ex quo deduceba-
tur etiam irrelevantia quinti articuli: quia aut id, quod 4
in

in eodem articulo dicebatur; ut Religioſi antiqui rigoris non ſervarent prima Ordinis inſtituta, intelligi debebat, quòd contravenirent antiquis Conſtitutionibus in iis, quibus litteræ reformationis erant eiſdem Conſtitutionibus contrariæ, & nihil profutura erat hæc probatio, ſi ſolum haberi debebat ratio eorum, quæ mandabant ſervari eædem litteræ. Aut hæc eorundem Religioſorum negligentia in ſervandis, cuſtodiendiſque antiquis legibus intelligi debebat etiam de iis, de quibus nihil dictum fuerat in litteris Reformationis: & neque aliqua ad hoc opus erat probatione, cùm non ideo poſſent notari litteræ Reformationis vitio ſubreptionis, & pro earundem Conſtitutionum obſervatione agere poſſet tam Capitulum generale, quam Abbas; imò conceſſum eiſdem fuerit mandatum de manutenendo ad hunc effectum, ut poſſent cogere reformatos, ut eiſdem legibus, & Conſtitutionibus obtemperarent, in deciſione facta coram R.P.D. meo Dunozetto 10. Aprilis anni 1628.

Sextus, & ſeptimus articulus continebant, quòd Cœnobium Virdunenn. S. Pauli, & Monaſterium Salivæ vallis nunquam acceptaverint leges hujus Reformationis, & quod ii Canonici Præmonſtratenſes, qui in litteris Gregorii nominantur Oratores, eſſent profeſſi in monaſterio Muſſipontano. Et ex utroque articulo deducebatur nullitas gratiæ & litterarum Reformationis, quæ fundabantur in expreſſo conſenſu eorundem monaſteriorum, ſed hi articuli vel poterant probari per ſcripturas, ut ſeptimus, cùm in eodem articulo eſſet ſermo de profeſſione ſolemniter emiſſa in manibus proprii Abbatis cum certa, & expreſſa promiſſione ſtabilitatis in loco, cujus probatio poterat haberi ex inſtrumento ejuſdem profeſſionis, ſecundùm formam traditam per Specul. *in tit. de reg.* §. 1. *num.* 2. Vel non poterat contra eos articulos, & in ſpecie contra ſextum, admitti hæc probatio, quia ut utrumque monaſterium Salivæ vallis, & S. Pauli acceptaverint non ſolum, ſed ſervaverint litteras Gregorii ab anno 1621. quo tempore impetratæ fuerunt, uſque in præſentem diem, deductum, & probatum fuit in omnibus Inſtantiis, ut apparet ex deciſione R.P. D. mei Dunozetti 18. Junii, & 4. Julii 1629. & R.P.D. mei Motmanni 6. Februarii 1631. datum etiam hodie fuit Inſtrumentum, in quo per Abbates, & Cœnobitas eorundem monaſteriorum conſtitutus fuit Procurator Pater Claudius Morizet pro defenſione hujus cauſæ, & litterarum Reformationis.

Contra tres alios articulos, qui ſupererant, plura opponebantur. Cum enim in illis aſſereretur, ut Abbas Generalis, dum primas leges hujus Communitatis ſua ſubſcriptione approbavit, eſſet ultimæ vir ſenectutis, illiſque ſe ſubſcripſerit, quamvis non legiſſet earum tenorem, aut ſciviſſet, quid eis contineretur, & ideo revocârit eandem ſuam ſubſcriptionem, cùm primum cognovit ſe dolo circumventum, & quod nunquam poſtea aliquod mandatum dederit, aut approbaverit quovis modo ullam perſonam, quæ ſuo nomine impetraret à Sede Apoſtolica confirmationem earundem Conſtitutionum. Primum viſum fuit non convenire, ut hæc per Religioſos viros proponerentur de Perſona ſui Abbatis: cujus prudentia, & conſilio regebatur univerſa Religio. Deinde probationes contrariæ huic facto, quod proponebatur, adductæ fuerunt in jam dictis deciſionibus 4. Junii 1619. coram R.P.D. meo Dunozetto, & 6. Februarii 1632. coram R.P.D. meo Motmanno, cùm præter eam ſubſcriptionem aliis pluribus ſcripturis, & inſtrumentis conſtaret approbatam fuiſſe ab eodem Abbate hanc reformationem, & quod coram Epiſcopo Tullenſi executore litterarum Apoſtolicarum, in quibus confirmabatur erectio hujus Communitatis, inſteterit pro executione earundem litterarum; ex quibus materia primi articuli, vel oſtendebatur minus vera, vel ſaltem maxime inveriſimilis, cùm ſi primi ſui facti & ſubſcriptionis Abbatem pœnituiſſet, non periiſſet ejuſdem reformationis, & litterarum Apoſtolicarum executionem: ex quo etiam capite inveriſimilitudinis denegari ſolet remiſſoria, *c. quia veriſimile, de præſumpt.* Specul. *in tit. de probat.* §. *nunc dicendum n.* 1. Rota *deciſ.* 23. *de teſt. in antiq. & deciſ.* 92. *n.* 1. *&* 3. *part.* 4. *diverſ.* Demum decimus, & ultimus articulus, ut idem Abbas nunquam elegerit, nominaverit, aut approbaverit perſonam aliquam pro obtinenda à Sede Apoſtolica confirmatione ejuſdem Reformationis: 5
quando contra ipſum non etiam poſſet deduci contraria probatio, ex ſcripturis poterat videri omnino improbabilis, tanquam continens negativam non reſtrictam loco aut tempore; ſuper qua impoſſibile erat, ut teſtes deponerent, ſecundum *gloſ. in c. bon. mem.* 23. *in verb. per rerum naturam, de elect.* & *ibi* Abb. *num.* 13. Dec. *in c. quoniam contra num.* 3. *&* 4. *de probat.* Bald. *in c. tertio loco n.* 3. *eod. titulo.* Alex. *conſ.* 65. *n.* 5. *lib.* 1. Rota *deciſ.* 325. *n.* 9. *coram Gregorio.* 6

Et ita, &c.

Coram eodem, in eadem.

Lunæ 5. Januarii 1631.

Ad diſp. 6. & 13.

ARGUMENTUM.

De Reformatione Ordinis Præmonſtratenſis. An in illius confirmatione derogatum fuerit voto ſtabilitatis in loco?

SUMMARIUM.

1 *Clauſula reſtrictiva habet vim conditionis ſuſpenſivæ.*

2 *Derogatio ſufficienter probatur ex repugnantia, quam res deroganda habet cum ipſamet diſpoſitione derogante.*

3 *Præmonſtratenſes Reformati antiqui rigoris ſubſunt Generali totius Ordinis, & penes eum remanet jus aggregandi tales Reformatos univerſo Ordini.*

4 *Poſitio facta nomine Abbatis, cenſetur facta nomine totius monaſterii.*
Amplia, ut onus probandi contrarium, ſpectare debeat ad ipſos Monachos, & n. 6.

5 *Abbas habet mandatum præſumptum à monaſterio cui præeſt.*

DECISIO XXII.

Repropoſui hodie dubium ſuper confirmatione ſententiarum Rotalium, poſtquam denegata fuit Remiſſoria in hac cauſa, quam petebant Abbas, & Capitulum generale Præmonſtratenſe ad oſtendendam ſubreptionem litterarum Reformationis, quas juſtificatas eſſe dixerunt eædem ſententiæ: Et pro confirmatione earundem ſententiarum conſiderarunt Domini eadem fere, quæ in aliis diſputationibus, & propoſitionibus hujus cauſæ deducta fuerunt coram RR. PP. DD. meis Dunozetto, & Motmanno. Primum enim, ac præcipuum fundamentum, quod adducebatur contra eaſdem litteras ex diverſitate formæ Profeſſionis, quam emittere debebant Reformati in nova hac Communitate, & Congregatione, quæ fuit approbata, & confirmata in dictis litteris, ſublatum fuerat tam in deciſione R.P.D. mei Dunozetti 10. Januarii 1631. In qua latè probatum fuit, quòd voto ſtabilitatis, ſuper quo dicebatur conſiſtere hæc diverſitas formæ utriuſque Profeſſionis, fuerat derogatum: quàm in deciſ. 6. Februarii 1632. coram R.P.D. meo Motmanno, in qua oſtenſa

fuit neceſſitas eidem voto derogandi. Nam quòd re-
miſſa fuerit eadem ſtabilitas, legebatur id ipſis litte-
ris Reformationis, in quibus poſt approbationem,
& confirmationem factam omnium legum, & con-
ſtitutionum, quæ conditæ fuerant in inſtitutione, &
erectione novæ hujus Communitatis ſub ea condi-
tione, dummodo in juramento, quod ab his Reli-
gioſis præſtari deberet in eorum Profeſſione, ſerva-
retur ſolita profeſſionis formula, addita fuit eidem
conditioni hæc exceptio. *Quatenus non repugnaret in-
ſtitutis ejusdem Ordinis ab aliis, quàm in ſuperius ex-
preſſis?* & magis in ſpecie eidem voto fuit etiam poſtea
derogatum per clauſulam, non obſtantibus, poſitam
in fine earundem litterarum, ſub qua facta fuit præ-
cipua, ac particularis mentio hujus voti ſtabilitatis;
ex hac enim ultima derogatione ceſſare poterat omnis
dubitatio, quæ fiebat ex ſuperiori clauſula (dummo-
do) an ſcilicet per eam intelligi deberet reſtricta tota
gratia, juxta ea quæ notat Mandoſ. *ad regul. de non
toll. jur. quæſ. qu.2.num.3.* Rebuff. *in prax. tit. de Sig-
nat. Grat. num.23. & ſuper 2.par. Signat. num.35. & ſu-
per 3.par. in verb. quod obſtantia oratoris num.13. &* 14.
Rota *deciſ.*208.*num.2.par.2. recent. & coram Rever.
D. meo Decano deciſ.*361.*num.*5. quia non ſolum eadem
clauſula, & reſtrictio intelligi debebat in aliis,
7 quàm in iis, quæ expreſſa fuerunt, quæque ſi per
eam clauſulam, quæ vim dicitur habere conditionis
ſuſpenſivæ, ſublata cenſerentur, inanis eſſet gratia,
juxta *conſil. Oldrad.* 230. *in fine*, quod ſequuta fuit
deciſio facta in hac cauſa 22. Aprilis 1630. & tradit
Sarnen. *ad reg. de jur. quæſit. q.1.num.*41. Put. *deciſ.* 133.
num.1.lib.3. præſertim dum ea expreſſio facta fuit in ipſa
reſtrictione. Sed cùm hic eadem expreſſio, & deroga-
tio, quæ præciſè, & expreſſis verbis facta fuerat eidem
ſtabilitati, poſita etiam legeretur in eiſdem litteris poſt
illam clauſulam; dummodo, ſive conditionem, in quæ
præſervata fuerunt veteris Ordinis inſtituta, tanquam
poſterior potius interpretari debebat præcedentem il-
lam conditionem, quàm ab illa declarationem recipe-
re, Mohed. *deciſ.*17. *de præben.* Caſſad. *deciſ.5.num.
3. eodem tit.* Put. *deciſ.*208.*lib.*1. Et fuit præterea eidem
voto derogatum, quatenus conceſſum fuit Monachis
jus transeundi ad Monaſteria reformata, & inter ea-
dem Monaſteria conceſſa fuit rerum omnium com-
munio; ita ut (ſicut dicitur in eiſdem litteris) omnes
reformati non magis unius, quàm alterius Monaſterii
8 Monachi dici deberent. Ex quibus ſatis dici poteſt con-
ſtare de ea Pontificis mente derogandi eidem ſtabilita-
ti, propter repugnantiam, quam habere hæc omnia vide-
bantur cum ipſo voto ſtabilitatis; ut in ſimilibus fere
terminis arguit Card Zabarel. *conſil.*136.*n.*11. & 12. An-
char. *conſil.*188.*n.*6. Oſaſch. *deciſ. Pedemon.*141.*n.*5. Ruin.
*conſ.*76.*num.*4.*lib.*5.

Ex his deduci poterat etiam neceſſitas derogan-
di eidem voto: quia cùm non omnia Cœnobia, &
Abbates huic Reformationi ſe ſubjicerent, ſed ſolum
aliqui, qui inſtabant pro reformatione, & qui in deciſio-
nibus factis canonizati fuerunt pro oratoribus; ſicut
in aliis monaſteriis non potuiſſet induci hæc reforma-
tio, diſſentientibus eorum Abbatibus, ita uſu hujus
gratiæ Reformationis privari non debebant, ſi qui
Monachi in dictis monaſteriis vellent huic Reforma-
tioni nomen dare: & propterea hujus Congregatio-
nis conſtitutus fuit caput Abbas generalis univerſi
Ordinis Præmonſtratenſis, ut non ſolum eſſet, ſicut
dicitur in dictis litteris Reformationis, is, quem omnes
Reformati agnoſcere tenerentur tanquam præci-
puum, ac peculiare caput totius Communitatis; ſed
cùm etiam eſſe deberet Caput univerſale totius Or-
dinis, ut intelligeretur hoc jus amplectendi Refor-
mationem datum fuiſſe univerſæ Religioni; unde
etiam in dictis litteris ſæpius idem Abbas appellatur
non ſolùm Caput totius Ordinis, ſed Reformator ge-
neralis; & tam in litteris Pauli V. quàm in Conſtitu-
tionibus factis in Capitulo generali, data fuit etiam
hæc facultas omnibus ejusdem Ordinis Profeſſoribus,
ut dictam Reformationem amplecti, & ſequi poſſent,
ut latè deductum fuit, & probatum in prima deciſio-
ne hujus cauſæ coram R.P.D. meo Dunozerto 30. Mar-
tii 1629. Et in hoc ſenſu poſſet etiam dici, quod ſicut
hæc Communitas antiqui rigoris, quamvis plura ſub ſe
continere deberet monaſteria, tamen tanquam unicum
Corpus conſiderari debebat, dum uni capiti ſubjicieba-
tur; ita penes Abbatem Generalem, qui futurus erat
caput ejusdem Communitatis, eſſe debebat jus, ac
poteſtas aggregandi ſic profitentem univerſo Ordini, 3
juxta not. *in cap. porrect. de Regul. ubi Innocent. num.*4.
Abb. *num.6. & 12.* Joan. Andr. *num.*4. Anchar. *num.*9.
Bero *in cap. in præſent. de probat. num.*546. Card. Zabar.
*conſ.*106. Roderic. *quæſt. Regul. tom.*3. *quæſt.*17. *art.*11.
& 12. Ita ut retenta fuerit eadem ſtabilitas, ſaltem in ordi-
ne ad ipſam Congregationem, & intrare deberent ea,
quæ de ſecunda profeſſionis ſpecie conſideravit deciſio
R.P.D. mei Dunozetti dicta die 10. Januarii 1631. *ex
conſ.* Calder. 23. *de Regular.* cujus conſilii diſtinctionem
reaſſumunt Abb. *in c. in præſent. n.*65. Butr. *n.*64. Bero. *n.*
543. *de probat.*

Altera, eaque præcipua objectio, quæ fiebat contra
litteras Reformationis, erat, quòd falſo expreſſum fue-
rit, & ſuppoſitum in eiſdem litteris, ut pro ea refor-
matione ſupplicaverint monaſterium Sancti Pauli Ci-
vitatis Virdunenſis, ac monaſterium Salivæ vallis; dum
qui enunciabantur Monachi ejusdem monaſterii, per
profeſſionem emiſſam ſecundum veterem formulam
in monaſterii Muſſipontano, non poterant eſſe filii niſi
ejusdem monaſterii. Verum licèt hæc exceptio viſa
fuerit relevans, cum propoſita fuit in dubio ſuper
conceſſione remiſſoriæ, ac propterea dictum fuerit
quòd ea qualitas profeſſionis, & affiliationis in cer-
to, ac peculiari monaſterio poterat probari per ſcrip-
turas ejusdem monaſterii, in quo dicebantur ipſi Mo-
nachi profeſſionem emiſiſſe; hodie tamen ex proba-
tionibus, quæ datæ fuerunt in diſputatione hujus dubii
pro parte Communitatis, viſa fuit eadem exceptio pe-
nitus, & omninò tolli. Nam quantum ad monaſte-
rium Salivæ vallis, nomine ejusdem monaſterii di-
citur hanc Reformationem petiiſſe etiam Joannes
Gombernaux illius Abbas: & ita nihil referre pot-
eſt, an qui poſtea enunciantur Monachi ejusdem mo-
naſterii, videlicet, Claudius Moriſet, Petrus Thienuil, &
Joannes Collart, fuerint Monachi in eodem monaſte-
rio; cùm ſatis ſit, ut ſuſtineatur ea petitio tanquam fa-
cta nomine Abbatis, ut nomine totius Conventus
etiam facta cenſeatur, propter mandatum præſumptum,
quod habet à ſuo monaſterio, cui præeſt. *cap. 2. de do-* 4
nat. c. edoceri. cum ibi notat. *de reſcript.* Abb. *in cap. ea* 5
*noſcitur, de iis quæ fiunt à Prælatis ſine conſenſu Ca-
pituli, num.*8. Navar. *conſ.*1. *eod. tit.* Aufrer. *ad Capell. Tho-
loſ. deciſ.*79. Ita onus contrarium probandi, quod id 6
factum fuerit à ſolo Abbate ſine conſenſu ſuorum
Monachorum, ad ipſos Monachos ſpectare debeat
cap. ea noſcitur. & ibi gloſſ. *de iis quæ fiunt à Prælatis
ſine conſenſu Capituli.* Innoc. *num.*2. Joan. Andr. *num.*
7. Compoſtellan. *in cap. cùm dilectus, de conſuetud.*
Federic. de Sen. *conſ.* 259. *num.* 2. Quo verò ad
monaſterium Sancti Pauli, conſtat in eo non ſolùm
fuiſſe inſtitutum, & inductum uſum Reformationis ab
Abbate generali anno 1620. atque ita per annum ante
confirmationem factam ejusdem Reformationis in lit-
teris Gregorii, ſed acceptaram fuiſſe eandem Refor-
mationem à Philippo de Pelue ejusdem monaſterii Ab-
bate Commendatario, primum per Inſtrumentum
mandati procuræ facti in perſonam Petri de Sbanz, qui
enunciatur in litteris Monachus ejusdem monaſterii;
quique

quique propter officium Prioris, quod in eodem monaſterio exercebat, gerebat ibi vices Abbatis ad conſentiendum dictæ Reformationi eodem anno 1620. ac deinde anno 1628. in alio mandato dato P. Claudio Morizet Procuratori Communitatis Reformationis, ad tuendam, & defendendam hanc cauſam Reformationis. Ex quibus facti circumſtantiis ſublata viſa fuit hæc exceptio, præter alias reſponſiones, quæ datæ fuerunt in deciſionibus R.P.D. mei Dunozetti 18. Junii 1629. & 22. Aprilis anni 1630. ut potuerint Monachi, quorum nomine petita fuit reformatio, per translationem fieri filii alterius monaſterii ab eo, in quo profeſſionem emiſerant, propter ſupremam auctoritatem Capituli generalis, à quo non ſolum fieri potuit, ſed facta etiam fuit eadem translatio.

Et ita, &c.

Coram eodem, in eadem.

Lunæ 20. Decembris 1632.

Ad diſput. 6. & 13.

ARGUMENTUM.

Eadem materia hic tractatur, quæ in ſupra poſita deciſione.

SUMMARIUM.

1 *Monachus profeſſus in uno loco, poteſt ex auctoritate Superioris fieri filius alterius Monaſterii.*

2 *Jura monaſterii per ceſſionem auctoritate Superioris confirmatam, transferuntur in ceſſionarios.*

3 *Actus non contradicendi, licèt factum poſitivum non contineat, pars tamen ratihabitionis reputatur, & n. 5.*

Fallit, ut n. 4.

DECISIO XXIII.

IN deciſione quæ facta fuit in hac cauſa 5. Junii proximè præteriti, cum ageretur de juſtificatione gratiæ, & litterarum reformationis, quas ex conceſſione Gregorii XV. obtinuerant aliqua monaſteria Ordinis Præmonſtratenſis, ex duobus potiſſimum fundamentis viſa fuerunt Dominis eædem litteræ juſtificatæ, reſpondendo duabus præcipuis objectionibus, & capitibus ſubreptionis, quæ contra easdem litteras tunc proponebantur pro parte Abbatis, & Capituli Generalis. Primum fuit fundamentum, quod obeſſe non poterant ea, quæ tunc dicebantur ſuper diverſitate formæ inter utramque profeſſionem, eam ſcilicet, quam præſcribebant antiqua inſtituta Ordinis; & eam, quam in nova hac Communitate, & Congregatione emittere debebant Reformati, dum voto ſtabilitatis in loco (quod ſolum votum ſecundùm novam formam profeſſionis non promittebatur) nominatim, & in ſpecie derogatum fuerat in eiſdem litteris. Alterum fuit fundamentum, quòd probaretur conſenſus duorum monaſteriorum, quorum nomine dicebatur petita in eiſdem litteris hæc Reformatio; cum nomine monaſterii Salivæ vallis pro eadem Reformatione ſupplicaſſe legeretur Joannes illius Abbas (quod ſatis erat, ut diceretur probatus conſenſus Monachorum ejuſdem monaſterii, cùm mandatum Jura præſumerent in Abbate:) reſpectu verò monaſterii Virdunenſis Sancti Pauli, conſtaret de mandato dato à Monachis ejuſdem monaſterii tam ante impetratam gratiam confirmationis dictæ Reformationis, cum primum eadem Reformatio induci cœpit in aliquibus monaſteriis auctoritate Abbatis Generalis, quàm poſt dictas litteras, & gratiam Gregorii; in quibus conceſſa fuit confirmatio ejuſdem Reformationis.

Omiſſo primo fundamento, ſuper quo poſt dictam deciſionem nihil ex parte Abbatis, & Capituli generalis deductum fuit, cùm conſtaret de derogatione ejus voti, & promiſſæ ſtabilitatis, non ſolum in genere, quatenus inter alias leges, & Conſtitutiones, quæ in dictis litteris confirmatæ fuerunt, una erat, ut qui hanc Reformationem impoſterum ſecuturi eſſent, cenſeri deberent, non magis Monachi unius, quam alterius monaſterii; ſed nominatim, & in ſpecie: quod etiam deductum fuit in deciſione coram R. P. D. meo Dunozetto 22. Aprilis anni 1630. impugnatus fuit in propoſitione hodie facta hujus dubii, ſolus conſenſus eorum duorum Monaſteriorum; quia cùm admitteret deciſio facta coram me, ut ea præſumptio, quæ videbatur eſſe pro Abbate Salivæ vallis, ut à ſuo monaſterio mandatum habuerit, poſſet contraria probatione tolli, pro hac probatione facienda petita fuit compulſoria ad probandum, quòd tam ii, qui in dicto monaſterio tunc erant, cùm Joannes ejuſdem monaſterii Abbas petiit confirmationem hujus Reformationis, quàm alii Monachi monaſterii Virdunenſis, non eſſent profeſſi in dictis monaſteriis.

Verum cùm hæc exceptio propoſita alias fuiſſet coram R. P. D. meo Dunozetto, fuit illi reſponſum in deciſione ſub die 18. Junii anni 1629. quòd licèt, qui enunciabantur Monachi in monaſterio Sancti Pauli, & Salivæ vallis, probarentur in aliis monaſteriis profeſſionem emiſiſſe, tamen potuerunt per translationem legitime factam, ex auctoritate Superioris fieri filii eorundem Monaſteriorum. Quæ reſponſio ſicut nullam poteſt habere in Jure dubitationem, ut ex cap. *licet quibusdam*, *de regular.* probat eadem deciſio, & notant ſuper eodem capitulo Innoc. Hoſtienſ. & gloſ. *& in cap. ſane*, *de regular.* ita hodie ex facto viſa fuit pleniſſime juſtificari. Hæc enim Reformatio inducta fuerat authoritate Abbatis Generalis in aliquibus monaſteriis, longe antequam illius Confirmatio peteretur à Sede Apoſtolica: & hoc expreſſe narratum fuit in confirmatione ejuſdem Reformationis conceſſa à ſan. mem. Paulo Quinto, & deductum in deciſione 30. Martii 1629. coram R.P.D. meo Dunozetto, & hodie etiam juſtificatum ex Conſtitutionibus ejuſdem Reformationis, & earundem Conſtitutionum approbatione facta per Abbatem Generalem anno 1620. Cum verò inter alia monaſteria, quæ eandem Reformationem primum acceptarunt, fuerint hæc duo, monaſterium ſcilicet Virdunenſe, & Salivæ vallis, & præterea monaſteria Muſſipontanum Sanctæ Mariæ Majoris: & ex iis Monachis, qui in dictis monaſteriis tunc degebant, non omnes Conſtitutiones hujus Reformationis amplexi fuerint, poſiti fuerunt in eiſdem monaſteriis, authoritate Abbatis Generalis, eorum loco, qui recuſarunt reformationem ſequi, alii, qui ſub nova hac Communitate, quæ dicta fuit antiqui rigoris, vivere ſtatuerunt, quinque in litteris Gregorii nominati fuerunt pro Oratoribus. Et id comprobatum fuit primùm ex duobus Inſtrumentis ceſſionis factæ cum auctoritate dicti Abbatis ab iis Religioſis, qui antea in illis duobus Monaſteriis degebant. Secundò ex duobus aliis Inſtrumentis poſſeſſionis captæ eorundem monaſteriorum per Reformatos. Et demum ex actis Capituli, quod factum fuit anno 1620. & in quo iidem Reformati intervenerunt nomine, & tanquam filii eorundem Monaſteriorum. Ex hoc facto, quod ita ex publicis Inſtrumentis comprobatum fuit, viſa fuit Dominis ſatis juſtificata ea qualitas narrata in litteris Gregorii, quæ ſequenti anno 1621. conceſſæ fuerunt: ut ſcilicet nomine eorum monaſteriorum confirmatio Reformationis petita fuerit. Vel enim tunc, cùm pro eadem confirmatione ſupplicatum fuit, non aderant in dictis monaſteriis quàm Reformati: & non potuit haberi ratio aliorum, qui præſentes non erant, non ſolum ex hoc capite, quòd abſentes eſſent, ut habetur *in l. reſcriptum* 11. *ff. de pact.* & not. Archid. *in cap. præſentium, de teſtib. lib. 6. argumento l. Neratius* 85. *ff. de*

ff.de verbor.ſignif.& c.1. ubi Bald.*num.3.* Innoc. *num.1. de elect.* verùm etiam, quia per eam ceſſionem, quæ fuit Superioris auctoritate confirmata, amiſerant jura, quæ
2 habebant in dictis monaſteriis, eademque jura acquiſita fuerant Reformatis poſt illorum translationem etiam factam auctoritate Superioris, §. *ſi quis autem, &* §. *ſi vero relinquens Monaſterium, Auth. de Monach.* Caſtrenſ. *in l. inter antiquam, Cod. de uſufr.* Lap. *allegat.* 61. *numer.*6. Speculat. *in titul. de ſtat. Monach. verſ. ſexto quæritur num.* 11. Vel aderant etiam in dictis monaſteriis alii Monachi præter Reformatos, & cùm confirmationi, quæ petebatur dictæ Reformationis, non contradixerint, non poteſt dici ut contra eorum voluntatem eadem reformatio petita fuerit, cùm idem actus non contradicendi videretur eſſe loco ratihabitionis, ſive tacitæ approbationis, licet factum aliquod po-
3 ſitivum non contineret, ut docet gloſſ. *in l. quo enim, ff. rem. rat. hab. & in l. quoties.2. ff. ad municip. cap.2. de accuſat. lib.* 6. *gloſſ. in Clementina ſæpè,* §. *quoniam, de verb. ſignific.* & conſtituitur pro regula *in cap. qui ta-*
4 *cet.43. de regul jur. lib.6.* Et licet in his, quæ præjudicio eſſe poſſunt ita conſentienti, aut operari effectum alicujus obligationis, non ſatis eſſe ſoleat hæc præſumptio conſenſus, quæ ſequitur ex eo facto negativo non contradicendi; propter rationem, quam ex *capitulo ſeq. in reg. Is qui tacet*, colligunt Doctores, ut ſcilicet ea taciturnitas non magis ad conſenſum, quàm ad diſſenſum, trahi poſſit, adeo ut materiam Broccardicam eſſe dixerit Cyn. *in l. invitus num.* 6. Salicetus *num.* 4. *C. de procurat.* Abb. *in cap. nonne n.* 1. *circa medium*, Felin. *num.5. de præſumpt.* & in terminis, in quibus agatur de obligatione inducenda ex hoc ſolum quod quis præſens non contradixerit, voluerunt Dyn. *in dicta reg. Is qui tacet, num.3. per text. in l. filiusfam.* §. *invitus, ubi gloſſ. in verb. non probatur, ff. de procurat.* Bart. *in l.*
5 *qua dotis, numer.* 22. *ff. ſolut. matrimon.* Capra *reg.* 56. *numer.*51. in terminis verò quòd idem actus ſit ita conſentienti præjudicialis, tenuerunt Dyn. *ſuper eadem reg. num.*4. Felin. *dicto cap. non ne numer.* 11. *& in cap. cum M. Ferrarien. num.*34. *de conſtitut.* Bellam. *in cap. qualiter, de pact.* & videtur colligi ex text. *in l. qui vas*, §. *vetare, ubi gloſſ. in verb. ignorat. & ex l. Titio* 35. §. *Lucia, ff. de leg.*2. Ceſſabat tamen hæc difficultas in caſu propoſito: quia cùm tacitus ille Monachorum conſenſus, qui forte præſentes fuerunt, ſolum deducatur ad eum effectum, ut valere debeat gratia confirmationis hujus Reformationis reſpectu eorum, qui conſenſerunt, non autem ut leges, & conſtitutiones ejuſdem Reformationis ſequi teneantur alii Monachi, ex hoc ſolum, quòd non contradixerunt petitioni factæ ab iis, qui pro dicta confirmatione ſupplicarunt; non poterat impugnari eadem gratia ex hoc capite, quòd ſatis eſſe non potuerit tacitus ille conſenſus, dum propter eundem conſenſum ad nihil ipſi Monachi obligantur. Quanquam neque res dici poterat eſſe in ſolis terminis actus merè negativi, cùm ex dicto ceſſionis inſtrumento conſtaret, quòd iidem Monachi, qui in dictis monaſteriis profeſſionem emiſerunt, quique Reformationem ſequi recuſarunt, explicitè conſenſerunt, ut illa in dictis monaſteriis induceretur. Et ita tollebatur ex facto non ſolum hæc difficultas, ſed propter eundem dictorum Monachorum conſenſum ceſſabat etiam quodcunque illorum præjudicium, quæ forte conſiderari potuiſſet.

Coram eodem, in eadem.

Lunæ 2. Maji 1633.

Ad diſput.6. & 13.

ARGUMENTUM.

Continet Argumentum ſuperioris deciſionis.

SUMMARIUM.

1 *Gratia ut non ſit ſubreptitia, debet fieri mentio Privilegiorum & Conſtitutionum, quas Papa probabiliter ignorare poteſt.*
2 *Diſpoſitiva ſolùm declarat quid verè conceſſum fuerit, licet verbum* ſiat, *ex quo Gratia perficitur, referatur ad omnia.*
3 *Diſpoſitiva vocatur à Practicis diſpoſitio.*
4 *Clauſula quorum tenores, ex ſtylo Palatii continet pleniſſimam derogationem, etiam illarum Gratiarum, quæ propter derogatoriarum derogatorias requiruntur, particularem mentionem.*
5 *Nova profeſſio in quo caſu ſit repetenda.*
6 *Monachus de Jure communi non poteſt retinere & habere jura in duobus monaſteriis, & numero* 9.
7 *Actus ex ſe validus, & omnino ab alio ſeparabilis, non poteſt per actum inutilem vitiari.*
8 *Amplia regulam, ut locum habeat etiam in rebus ſpiritualibus.*
10 *Reformationis nomen indicat, rem ad ſuum primum principium reſtitutam eſſe.*

DECISIO XXIV.

Agebatur in hoc dubio de confirmatione Sententiarum Rotalium: & in tertia propoſitione hodie facta ejuſdem dubii, non ſolùm repetitæ fuerunt eædem duæ objectiones, quæ fuerunt ſublatæ in aliis duabus diſputationibus ſub die 5. Julii, & 20. Decembris anni 1632. quod ſcilicet non fuiſſet in litteris Reformationis derogatum voto Stabilitatis; & quod non conſtaret de conſenſu monaſteriorum, à quibus dicebatur petita eadem Reformatio: verum etiam addita fuit tertia objectio contra validitatem earundem litterarum, & gratiam dictæ Reformationis, propter 1
mentionem in ea non factam juris Capituli generalis, quod ſcilicet illius diſpoſitioni eſſet reſervata facultas derogandi, aut immutandi, quidquid antiqua Ordinis inſtituta juberent, tam ex ejuſdem Ordinis Conſtitutionibus, quam ex privilegiis Apoſtolicis illis conceſſis; ut propterea fuerit neceſſaria illa mentio ad excuſandam gratiam à vitio ſubreptionis dum eas Conſtitutiones, & Privilegia potuit Papa, qui Gratiam dictæ Reformationis conceſſit, probabiliter ignorare tanquam Conſtitutiones particulares, ex notatis *cap. ultimo, de offic. Archid. cap.1. de Conſtitut. lib.6. cap. ſuper litteris*, & *ibi* Felin. *num.8. de reſcript. in 3. reg.* & fuit dictum in hac eadem cauſa, occaſione alterius juris competentis Capitulo generali in deciſione facta coram R. P. D. meo Dunozetto, 29. Novembris 1629.

Ex his tamen objectionibus non putarunt Domini oſtendi injuſtitiam dictarum ſententiarum, ut ſingulis ſatisfaciendo, tertiò demum in hac cauſa reſponderunt. Quòd enim eidem voto derogatum fuerit, non uno in loco legebatur in gratia Reformationis. Immo, ut in eadem deciſione dicebatur, neceſſaria fuit derogatio ejuſdem voti, tam dum in dicta gratia conceſſa fuit facultas quibuſcunque Religioſis hujus Ordinis Præmonſtratenſis, ut Reformationem amplecti poſſent: quod inneceſſarium antecedens videbatur ſupponere, ut qui eidem Reformationi ſe ſubjicere volebant, poſſent deſerere antiqua monaſteria, in quibus erant affiliati (cùm non omnia monaſteria, pro eadem Reformatione inſtarent, ſed ſolum monaſteria Sanctæ Mariæ Majoris Muſſiponti, Sancti Pauli Virdunenſe, & Salivæ vallis) quàm dum fuit in iiſdem litteris Abbas Generalis univerſi Ordinis Præmonſtratenſis conſtitutus Caput hujus novæ Communitatis, & conceſſum Monachis in eadem Communitate victuris, ut non eſſe deberent magis Monachi unius quàm alterius monaſterii; & demum dum inducta fuit inter monaſteria Reformata rerum omnium communio, cùm hæc omnia,

nia, tanquam ea, quæ ſimul eſſe non poterant cum voto Stabilitatis, neceſſariò concluderent ejuſdem voti derogationem, ut ipſa gratia inanis non eſſet; & fuit latè deductum, tam in dicta deciſione facta coram me, quàm in deciſione 22. Aprilis anni 1630. coram R.P.D. meo Dunozetto.

Neque ad hunc effectum viſa fuerunt ob eſſe ea, quæ ex parte Abbatis, & Capituli fuerunt ſæpius conſiderata, quòd ſcilicet tota hæc gratia reſtringeretur ab unica clauſula & conditione, in qua pro forma requirebatur, ut in Juramento, quod in poſterum contingeret præſtari ab his Reformatis, ſervari deberet antiqua forma Profeſſionis. Quod quidem fundamentum hodie confirmabatur ex originali ipſius ſupplicationis; in qua eandem clauſulam non ſolum apparebat poſitam fuiſſe in parte diſpoſitiva; quod potuiſſet ſatis eſſe ad hoc, ut per eam dici deberet reſtri-
2 cta tota gratia, cum eadem pars ſola declaret quod verè conceſſum fuerit, licet verbum, fiat, ex quo ipſa gratia perficitur ad omnia referatur, ut ſcribit Rebuff. *in praxi tit. de Signatura Grat. in 3. part. ſignat. in verbo quod obſtantia Oratoris, num.* 13. Rot. *deciſ.* 642. *num.* 3. *part.* 1. *& deciſ.* 208. *num.* 2. *part.* 2. *recent.* ut propterea eadem pars vocetur etiam à Practicis diſpoſitio, ut
3 obſervavit Rota *coram Reverendiſs. D. meo Decano in una Romana S. Thomæ* 27. *Junii* 1607. *inter alias impreſſas deciſ.* 361. *num.* 5. verùm legebatur eadem clauſula ante perfectam orationem, & ante ipſum nomen confirmationis; ex quo approbata fuerunt Statuta hujus Communitatis, ita ut regerentur ab una, & eadem diſpoſitione, tam ipſa prima, ac principalis diſpoſitio, quàm hæc illius conditio, & reſtrictio inducta ex eadem clauſula. Sed huic fundamento fuit etiam reſponſum in eadem prima deciſione, quòd poſt dictam conditionem & clauſulam, poſita fuit nova declaratio ejuſdem conditionis, quatenus ſcilicet eadem forma antiquæ Profeſſionis non repugnaret cum inſtitutis hujus Ordinis præter quam in expreſſis quod idem perinde erat ac ſi dictum fuiſſet, ut ea reſtrictio intelligi ita deberet, ut non pugnaret cum iis, quæ ſuperius conceſſa fuerunt, & eſt de natura reſervationis, ut poſt Oldrad. *conſ.* 230. *in fin.* trad. Sarnen. *ad reg. de jure quæſit. non toll. quæſt.* 1. *num.* 41. Put. *deciſ.* 133. *num.* 5. *lib.* 3. Et præterea derogatum apparebat eidem voto ex clauſula, Non obſtantibus, poſita in fine earundem litterarum, ut fuit in ſpecie conſideratum in deciſione facta coram R. P. D. meo Dunozetto 10. Januarii 1631. quia cum in eadem clauſula facta legeretur particularis, & præcipua expreſſio ejuſdem voti Stabilitatis in loco, quæ ſtabilitas ſolum promittebatur ſecundum antiquam formam Profeſſionis, ceſſabat, omnis difficultas, quæ fieri poterat ex eadem conditione, cùm etiam ſatis eſſe potuiſſet, ut aliquo modo conſta-
4 ret de voluntate Papæ derogandi eidem voto ex clauſula, Quorum tenores, quæ ex ſtylo Palatii continet pleniſſimam derogationem ad alias gratias, quamvis eædem gratiæ propter clauſulas derogatorias derogatoriarum requirerent etiam ipſæ particularem, & expreſſam mentionem in derogatione, quæ de illis fieret, ut de hoc ſtylo poſt Burrium *in conſil.* 2. & Caſſador. *in deciſ.* 2. *ſuper regul. atteſtantur.* Felin. *in cap. nonnulli num.* 7. *de reſcr.* Gabr. *de clauſ. concluſ.* 9. *n.* 12. Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancell. gloſſ.* 36. *n.* 25. & fuit ſolutum coram Greg. *deciſ.* 109 *n.* 10. *& in deciſ.* 666. *n.* 2. *part.* 1. *recent. & in Cæſaraugustana diſmembrationis* 29. *Novembris* 1627. *coram R. P. D. meo Pirovano.*

Altera objectio erat ſuper defectu conſenſus duorum monaſteriorum, à quibus petita dicebatur confirmatio hujus Reformationis, monaſterii ſcilicet Virdunenſis Sancti Pauli, & monaſterii Sanctæ Mariæ Majoris Salivæ vallis. Et hæc objectio duplici modo in hoc dubio proponebatur, cùm & negaretur, ut ii, quorum nomine data fuit ſupplicatio, eſſent Monachi in monaſteriis, & daretur expreſſa contradictio illorum Monachorum. Verùm ea, ex quibus dicebatur probari eadem contradictio, non viſa fuerunt Dominis aliquam fidem facere, non ſolùm quia ſcriptura ad hunc effectum data, erat ſcriptura pœnitus informis; ſed quia nihil efficere poterant, quæ in eadem ſcriptura continebantur, cum eſſet ſolum ſupplex libellus datus nomine Reformatorum Abbati Generali contra quoſdam Monachos, qui licèt tunc non eſſent in monaſterio Salivæ vallis, ſed reſiderent in ſuis beneficiis, quorum Curæ præerant, juxta diſpoſitionem *c. quod Dei timore, de ſtat. Monachorum*; tamen aſſerebant ſe filios ejuſdem monaſterii, & de facto intervertere tentarunt poſſeſſionem, quam illius monaſterii obtinuerant Abbas Gomberuaux, & alii monachi Reformati. Quod factum cùm aliunde non juſtificaretur, quàm ex eo libello, in quo hæ prætenſiones dictorum Monachorum impugnativè narratæ fuerunt, viſum fuit præterea pendere ab inſpectione alterius articuli, in quo dicetur de validitate ceſſionis dicti monaſterii factæ à Monachis, qui tempore ejuſdem ceſſionis verè in eo erant.

Quantum verò attinet ad perſonas Monachorum, qui ſe inſcripſerunt, & fecerunt Monachos eorum duorum monaſteriorum, viſa fuit objectio in hac parte tolli ex his quæ fuerunt conſiderata in ſecunda deciſione facta coram me 20. Decembris præteriti: quòd ſcilicet tunc cùm petita fuit ea gratia, & confirmatio, verè probaretur, ut quorum nomine porrectæ fuerunt pro eadem gratia obtinenda, eſſent Monachi in eiſdem monaſterlis, licet ante eſſent filii monaſterii Muſſipontani, propter profeſſionem in eo emiſſam.

Neque contra hoc fundamentum, quod in eadem deciſione conſtitutum fuit, obſtare poterant ea, quæ dicebantur tam contra dictam ceſſionem, ex qua poſſidere cœperunt Monachi hæc duo monaſteria, quàm contra validitatem translationis factæ in vim ejuſdem ceſſionis. Quia licet, ut ea translatio, & ceſſio valere potuiſſent, plura requirerentur tam ex particularibus Conſtitutionibus hujus Ordinis Præmonſtratenſis, quàm etiam ex diſpoſitione Juris communis; ea tamen omnia, vel apparebant ſervata fuiſſe, vel ſi fuerunt omiſſa, non potuerunt nullam reddere ipſam translationem: quia cùm eædem Conſtitutiones loquerentur in ſtatu, in quo ante Reformationem vigebat votum ſtabilitatis in loco, non poterant dici neceſſaria, etiam ſecundum Statuta Reformationis, in qua eadem ſtabilitas non ampliùs in certo Monaſterio, ſed in univerſa Religione promittebatur, cum ſemper quælibet diſpoſitio intelligi debeat, dum antiquus rerum ſtatus mutatus non ſit. Et examinatis in ſpecie omnibus, quæ dicebantur opus fuiſſe ad validitatem dictæ translationis, quatuor illa erant, videlicet, quòd Monachi ad novum Monaſterium tranſituri, dimiſſi fuiſſent à tota Congregatione ejus Monaſterii, quod deſerebant; quod obtinuiſſent abſolutionem ab obedientia, quam in primo Monaſterio promiſerant proprio Abbati; quòd reciperentur in filios ab Abbate, & majori parte Monachorum ejus Monaſterii, ad quod fieri debebat hic tranſitus: & demum quòd in eodem Monaſterio inſtauraretur profeſſio, & votum obedientiæ promiſſæ primo Abbati. Quæ omnia, excepta nova profeſſione, quæ tamen repetita fuit, cùm fieri debuiſ- 5
ſet etiam ex diſpoſitione juris communis, ut habetur in *cap. Abbatem, de verbor. ſignif.* & ex eo notant Abb. *numero* 5. *& in conſil.* 96. *numero* 4. *in fin.* Dec. *in cap. præterea num.* 6. *de præbend.* non potuerunt in hac translatione ſervari. Cùm enim antequam impetraretur à Sede Apoſtolica confirmatio hujus Reformationis, inducta

ducta fuiſſet eadem Reformatio tam in Monaſterio Muſſipontano, cui per profeſſionem dicebantur fuiſſe affiliati Petrus de Sbans, Claudius Morizet, & Petrus Thienuille, quàm etiam in Monaſteriis Virdunenſi, & Salivæ vallis, pro quibus iidem Monachi dictam confirmationem petierunt: & leges ejuſdem Reformationis induxiſſent, non ſolum communionem inter omnia Monaſteria reformata; verùm etiam juberent ut obedientia præſtaretur Abbati Generali, qui licet eſſet caput univerſæ Religionis, erat tamen etiam præcipuum, ac peculiare caput hujus Communitatis; hinc patet quod ut ea translatio valere poſſit, non requirebat niſi ejuſdem Abbatis Generalis auctoritatem, cùm ipſe eſſet Abbas utriuſque Monaſterii; ſicut etiam inde ſequitur, quod ea quæ dicuntur tam de licentia Abbatis primi Monaſterii, quàm de acceptatione alterius Abbatis in ſecundo Monaſterio, non poterant convenire in hoc ſtatu Reformationis, in quo non dabatur hæc diſtinctio inter Monaſteria reformata. Et faciunt ad horum, quæ dicta ſunt confirmationem, quod hæc omnia potuit intelligere ſanctæ memoriæ Gregor. XV. qui confirmationem dictæ Reformationis conceſſit, ex eo quòd narratum fuit in litteris hoc genus vivendi ſub obedientia Abbatis Generalis, quod ſervabatur ex forma Conſtitutionum, quàm ex quo confirmatio earundem Conſtitutionum petita fuit; cùm hoc nomen confirmationis ſupponeret exiſtentiam, & obſervantiam dictarum Conſtitutionum.

Nec dicatur, ut valere non potuerit eadem translatio, eo quia illi, qui erant filii eorum duorum Monaſteriorum, non ceſſerint liberè jura, quæ habebant in dictis Monaſteriis, ſed aſſignatis ſibi certis penſionibus; præſertim cum in Monaſterio Salivæ vallis aliqui ex Monachis, qui dictam ceſſionem fecerunt, reſervaverint ſibi utramque vocem tam activam, quàm paſſi-
6 vam in futuris electionibus; quod repugnabat tam Conſtitutionibus Ordinis, quam diſpoſitioni juris Communis, ex quo prohibitum eſt, ut Monachus poſſit retinere, & habere jura in duobus Monaſteriis. *cap. ſi quis translatus 22. quæſtio. 1. cap. ultim. de Relig. domibus gloſſ. in cap. conſtitutus in verb. vocem, de elect.* Quia præterea quæ in ſatisfactionem hujus objecti adducta fuerunt in poſtrema deciſione ſub die 5. Junii anni præteriti, ut tempore, quo petita fuit confirmatio Reformationis, non eſſent præſentes in iis duobus Monaſteriis alii Monachi, præter eos, à quibus eadem confirmatio obtenta fuit; & quod conſtaret de expreſſo conſenſu aliorum Monachorum, qui erant in eiſdem Monaſteriis, ut in illis hæc Reformatio induceretur; pluribus modis crediderunt Domini poſſe in hoc dubio evitari dictam objectionem: & quia ſatis erat, quòd tam ceſſio eorum qui prius inibi erant, quàm translatio ad eadem Monaſteria aliorum Monachorum, proceſſerint ex auctoritate Abba-
7 tis; ne poſſent ea quæ poſtea ſibi invicem promiſerunt iidem Monachi, irritam facere dictam translationem; tanquam actus, qui, cum eſſet ex ſe validus, & non ſolum à dicta reſervatione ſeparabilis, ſed omnino diſtinctus, non poterat per actum inutilem vitiari, argumento *l. 1. §. ſed ſi mihi, ff. de verb. obligat. l. 1 §. Item quæritur, & §. Trebatius, ff. de aqu. quotid. & æſtiv. cap. utile 37. de reg. jur. lib. 6.* quam regulam diffundi per omnes humanas actiones, & habere locum et-
8 iam in rebus ſpiritualibus, advertit Pet. Peck. *in expoſitione ejuſdem cap. utile in 6.* ex Innoc. *in cap. cum ex officiis, de præſcript.* & quia neque omnes reſervarunt ſibi eadem jura, ſed duo ſolum Monachi in dicto Monaſterio Salivæ vallis. Immo quatenus con-
9 venerunt ii duo Monachi, ut uſum utriuſque vocis habere poſſent ſimul cum reformatis, & hoc jure prohibitum erat; non potuit idem pactum irritam facere dictam ceſſionem, & translationem, ſed potius ipſum vitiabatur. *§. neque illud, Auth. de non alienan.* & ex eo text. voluerunt Bald. *in Auth. ſi quas ruinas, numer. 3. C. de ſacroſ. Eccleſ.* Caſtr. *in Auth. qui rem, num. 7. C. eodem tit.* Felin. *in cap. cum ordinem, num. 2. de reſcr.* & in terminis reſervationis factæ à Monacho, Imol. *in cap. cum M. Ferrarien. num. 41. de conſtitut.* Jaſon. *in l. non ſolum, §. morte, num. 20. ff. de novi oper. nunc. & Auth. ingreſſi, num. 30. & 37. C. de ſacroſ. Eccl.* Et demum, quia hæc gratia, & confirmatio Reformationis, antequam expediretur, fuit ſæpius examinata in Congregatione Regularium, & de ordine ejuſdem Congregationis ab Epiſcopo Virdunenſi; ut fuit conſideratum in deciſione 18. Junii 1629. coram R.P.D. meo Dunozetto: in qua in ſpecie ponderatum fuit, quòd juſtificabatur conſenſus Abbatis Juſtimontis, qui erat Pater Abbas Monaſterii Salivæ vallis, & ipſiuſmet Abbatis ejuſdem Monaſterii Salivæ vallis, cujus conſenſus defectus adducebatur hodie ex parte Abbatis, & Capituli generalis, tanquam præcipuum fundamentum ad probandam negativam, quod non interveniſſet idem conſenſus. Et ex his viſæ fuerunt Dominis ceſſare hæ duæ præcipuæ objectiones, quæ ſemper, & in omnibus diſputationibus repetitæ fuerunt.

Ad tertiam verò objectionem, de qua nunquam actum fuit, ut hæc nova Statuta, & mutatio in Religione fieri non potuerit, niſi de conſenſu Capituli generalis, propter privilegia ejuſdem Capituli, ne antiquis Ordinis Inſtitutis derogari poſſet ſine illius conſenſu; Reſponderunt Domini, quòd ex Reformatione in dictis tribus Monaſteriis ſuſcepta, nulla ſucceſſit mutatio in Religione, neque quidquam ex cauſa ejuſdem Reformationis factum fuit con-
tra Ordinis Inſtituta, ſed ſolum reſtitutus rigor anti- 10
quæ diſciplinæ, cum id concludat ipſum nomen Reformationis, ex qua res ad ſuum primum principium cenſetur reſtituta, *c. ab exordio 35. diſt.* & notat Sanch. *ſuper præcept. Decalog. lib. 6. cap. 2. num. 27.* Et ſola mutatio voti Stabilitatis, quæ ante Reformationem promittebatur in certo Monaſterio, ſecundum verò Reformationem promitti debebat in univerſa Congregatione, non poterat dici contra Conſtitutiones Ordinis, ſi omnia Monaſteria reformata unam Congregationem, & Communitatem conſtituere debebant, prout unum caput eidem Communitati fuit præpoſitus, nempe Abbas generalis univerſi Ordinis Præmonſtratenſis, ut latè deductum fuit in prima deciſione facta coram me 5. Julii præteriti.

Et ita utraque, &c.

R.P.D. PIROVANO.

Brixinen. Juriſdictionis.

Veneris 9. Junii 1634.

Ad diſp. 7. quæſ. 3. & ad diſp. 17. q. 3.

ARGUMENTUM.

Exemptio Regularium à Juriſdictione Ordinarii, & illorum poſſeſſio, ex quibus probetur?

SUMMARIUM.

1 *Ordinarius habet fundatam intentionem de jure communi juriſdictione omnium Monaſteriorum Regularium ſuæ Diœceſeos.*

Declara, ut non procedat, quando concurrit titulus exemptionis, vel privilegium, & poſſeſſio, & n. 3.

Fallit declaratio, quando ex parte Ordinarii concurrunt, etiam actus poſſeſſorii, & num. 9.

2 *Ordinario ex ſola aſſiſtentia juris, non denegatur manutentio in juriſdictionalibus.*

4 *Fratres Servitæ ex privilegiis Pontificiis eximuntur non ſolùm ipſi à juriſdictione Ordinariorum, ſed omnes ſorores Mantellatæ, &c. ſubjiciuntur Generali Ordinis.*

5 *Præte-*

5 *Protectio ſpecialis Sedis Apoſtolicæ eximit privilegiatos à jure Ordinariorum.*

6 *Ordinationes concernentes utrumque ſtatum, temporalem & ſpiritualem, inferunt exercitium juriſdictionis.*

7 *Admiſſiones ad habitum, & Votorum emiſſiones in manibus Superiorum, probant juriſdictionem.*

8 *Confirmatio electionis Officialium, eſt actus dependens à juriſdictione Superiorum ordinaria, vel delegata à Sede Apoſtolica.*

10 *Poſſeſſio non acquiritur validè ex actibus, quæ fuerint expreſsè contradicti, & dederint cauſam litis.*

11 *Commiſſario Viſitæ non datur plena fides abſque teſtimonio Notarii de actibus Viſitæ rogati.*

DECISIO XXV.

DOmino Epiſcopo Brixinen. petente manutentionem in quaſi poſſeſſione exercendi juriſdictionem Epiſcopalem ſuper Domo regulari, ejusque RR. Mulieribus, de quibus agitur; Reſponſum fuit non eſſe dandam. Quia Patres Servitæ exhibent titulum, & docent de poſſeſſione eorum juriſdictionis ſuper prædicta Domo Regulari.

Nam, & ſi vera ſit concluſio, quod Ordinarii ha-
1 bent fundatam intentionem de jure communi in juriſdictionem omnium Monaſteriorum Regularium intra ſuam Diœceſim exiſtentium *c. pen. de relig. dom.* Gloſſ. *in c. conquerente. in verb. juriſdictionem, de offic.*
2 *Ordin.* Dec. *in c. fin. n. 6. in 4. notab. de confir. util. ut inutil.* etiam ex ſola juris aſſiſtentia in juriſdictionalibus non ſoleat denegari manutentio Ordinariis *cap. cum perſonæ in fine, de privileg. in 6.* Capic. *deciſ. 189. num. 7.* Seraphin. *deciſ. 1449. n. 1. & in recent. p. 2. dec. 382. & 493. cum aliis allegatis.*

3 Attamen vera etiam eſt declaratio, quando allegatur titulus exemptionis, vel privilegium, & exhibetur, ac de poſſeſſione docetur, tunc Regulares, dum cognoſcitur de relevantia titulorum, in eorum libertatis vel exemptionis legitima poſſeſſione turbari non poſſunt; ut admittitur in ſecunda parte ejusdem capituli, *cum perſonæ, de privil. in 6.* & comprobant Anchar. *ibid. n. 2.* Gemin. *in §. fin. n. 3. & 4.* Franc. *num. 2.* & Rota hanc declarationem ſemper eſt ſequuta, utroque concurrente, nempè titulo, & poſſeſſione, *dec. 491. n. 4. & 5. & 685. n. 2. p. 1. & 682. n. 5. p. 2. recent.* Seraph *dec. 1278. in fine,* & *595. n. 3.* & 4. Idem fuit dictum *in Aprutina Juriſdictionis 9. Junii 1606. coram D. Cardinali Pamphilio in Conſtantien. Juriſdictionis 16. Novembris 1607. coram Epiſcopo Atrebaten. & in Lauretana juriſdictionis 2. Maji 1631. coram D. Durano Epiſcopo Urgellen.*

Titulus autem ad hunc effectum per Religionem exhibitus, viſus fuit ſufficiens, cum deducatur ex conſtitutionibus Summorum Pontificum Urbani Sexti, Innocentii Octavi, & aliorum, in quibus nedum Fratres Servitæ eximuntur à juriſdictione Ordinariorum, & im-
4 mediatè ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipiuntur, ſed & omnes ſorores Mantellatæ, Pizocheræ, ac Tertiariæ nuncupatæ ſubjiciuntur Generali, & Superiori Ordinis, cum derogatione Concilii generalis: quæ ſpecialis protectio, ſemper eximit privilegiatos à juriſdictione
5 Ordinariorum. *cap. ex parte il 1. ibi* privilegium Nobis Apoſtolicum oſtenderunt, de *privil. cap. ſi Papa eod. tit. in 6. cap. 2. de in integr. reſt. cap. cum tempore, de arbitr.* Dec. *conſ. 152. n. 2.* Put. *dec. 115. in fine lib. 3.* Seraph. *deciſ. 1025. n. 5. & ſeq.* Præterea deſumitur idem titulus ex Conſtitutionibus hujus Domus regularis à Sede Apoſtolica confirmatis, in quibus præſupponitur exemptio, & obedientia, & juriſdictio debita Generali Ordinis, & ejus Vicario & aliis Superioribus aſſignata.

Non obſtat, quod ſorores hujus domus Regularis non comprehendantur in dictis privilegiis, aut conſtitutionibus. Quia dum cognoſcitur de comprehenſione, non debent Servitæ privari eorum legitima poſſeſſione, ſecundum terminos ejusdem Capituli, *cum perſonæ, de privil. in 6.*

Quo verò ad poſſeſſionem, benè probatur ex actibus poſitivis, qui dantur, nempè ex viſitatione facta per Vicarium Generalem Ordinis ſub die 20. Junii 1627. ſum. 6
Religionis *n. 16.* in quo quamplures ordinationes factæ fuerunt, concernentes utrumque ſtatum temporalem, & ſpiritualem, quæ procul dubio inferunt juriſdictionis exercitium *c. conquerente, de offic. Ord.* Soc. *de viſit. num. 4. verſ. decimo quæro.* Rot. *deciſ. 196. num. 2. p. 2. diverſ.* Dantur præterea admiſſiones ad habitum, & Votorum emiſſiones in manibus Superiorum Religionis, quæ
propter obedientiam promiſſam, & ſubjectionem Patri 7
Generali, probant juriſdictionem, Iſervia, Alvarottus, & alii *in c. 1. qualiter vaſallus præſtare debeat Domino fidelitatem.* Natt. *conſ. 636. n. 65. lib. 4.* ac demum dantur confirmationes factæ per Vicarios Generales Ordinis quoad ſorores, quæ in eadem domo ſolent officia ex-
ercere: qui actus confirmandi officiales electos ſemper 8
pendent à juriſdictione ordinaria ſuperiorum, vel Delegata à Sede Apoſtolica, per privilegia, ac conſtitutiones Summorum Pontificum.

Non obſtat, quod Ordinariis denegetur manutentio contra allegantem titulum, & poſſeſſionem, ſolum-
modò quando nituntur ſola juris aſſiſtentia: ſed quan- 9
do ex parte eorundem concurrunt etiam actus poſſeſſorii, ut in præſenti præſupponitur, tunc non eſſe denegandam manutentionem in quaſi poſſeſſione juriſdictionis. Bald. *in cap. querelam num. 23. in fin. de elect.* dicens per actum minimum conſervari totum: & idem videtur firmatum *in Theatina Juriſdictionis, quæſt. 382. p. 2. recent.*

Quia cum actus dati pro Domino Epiſcopo fuerint 10
expreſsè contradicti, vel pro parte ſororum, vel pro parte Religionis, & cauſam liti dederint; nulla potuit ex eis acquiri valida poſſeſſio. Rot. *deciſ. 165. n. 1. part. 4. diverſ. & 30. n. 1. part. 2. recent.* Afflict. *deciſ. 395. num. 7.*

Nam viſitationi anni 1628. 13. Januarii fuit contradictum, & ſeu potius diſſentientibus Prioriſſa, & aliis ſororibus, fuit admiſſa, & de ea non conſtat, niſi ex relatione Commiſſariorum: quibus abſque teſtimonio
Notarii de actibus Viſitæ rogati, non ſolet plena fides 11
adhiberi. Annibal Rochus *de viſitat. in verbo, creare poſſit, fol. 304.* Lucas Antonius Reſta *in direct. viſitat. cap. 5.*

Litteræ pariter Archiducis Leópoldi non conferunt ad probationem actus poſſeſſorii. Quia vigore illarum Ordinarius juriſdictionem in domo prædicta non exercuit, nec exercere poterat, ex quo in iisdem reſervatus fuit articulus juriſdictionis inter eundem Ordinarium, & Servitas per Sedem Apoſtolicam decidendus: cum qua reſervatione ceſſabat facultas ex litteris prætenſa.

Et ita utraque, &c.

R.P.D. PIROVANO.

Ulixbonen. Juris conferendi.

Lunæ 17. Decembris 1635.

Ad diſp. 7. quæſ. 3.

ARGUMENTUM.

De Tertiariis Ordinis S. Franciſci, tam ſæcularibus, quàm Regularibus. Jus conferendi illis habitum, ad quos ſpectet.

SUMMARIUM.

1 *S. Franciſcus multis habitum contulit Tertiariorum.*

2 *Juriſdictio acquiritur per conſuetudinem.*

3 *Ordo Tertiariorum fuit inſtitutus à Sancto Franciſco, omnino diſtinctus ab Ordine Minorum.*

4 *Jus conferendi habitum de jure communi non competit iis, qui non ſunt Superiores ejusdem Ordinis.*

5 *Intellige, niſi in contrarium exiſtat conſuetudo, & n. 5.*

6 *Electus*

6 *Electus non dicitur habere jus ab eligente, ſed ab eo, qui dedit poteſtatem illum eligendi.*

7 *Princeps committens juriſdictionem alicui, cenſetur eandem ſibi reſervare.*

8 *Juriſdictio Tertiariorum diſtincta & ſeparata ab Ordine Fratrum de Obſervantia, ex quibus probetur.*

9 *Jus ſemper ſuſtineri debet, etiam in modico, in quo poteſt operari.*

10 *Conſtitutio localis non admittit extenſionem.*

11 *Conſtitutio in forma commiſſaria debet probari juſtificata in narratis, & effectuata per obſervantiam ſubſecutam.*

12 *Illatio non valet de juriſdictione locali ad Civitates, & loca univerſa.*

13 *Species viſitandi non infert ad aliam ſpeciem dandi habitum, deficiente cauſa univerſali, & alio exiſtente in poſſeſſione.*

14 *Convenientia non allegatur ſufficienter, ubi agitur de privatione juris tertio competentis.*

15 *Juriſdictio non datur per convenientiam, ſed acquiritur privilegio, vel conſuetudine.*

16 *Collatio habitus, de jure, admiſſa ſuperioritate, non ſpectat ad alium, quàm ad Prælatum ſuperiorem.*

17 *Derogatio recipit ſtrictam interpretationem.*

18 *Privilegiatus per communicationem non poteſt uti communicatione privilegiorum contra eos, à quibus communicationem deſumit.*

DECISIO XXIV.

CAuſa repropoſita, concluſum fuit, ſtandum eſſe in deciſis 25. Maji præteriti.

Quoniam verum eſt, Fratres de Obſervantia ab initio, & origine Ordinis, vivente Seraphico Patre, & poſt ejus glorioſum obitum, contuliſſe Tertiariis habitum, & in hac conſuetudine fundare intentionem contra Regulares Tertiarios: nam deciſio, quæ revidetur, ponit trinum Ordinem à Seraphico Patre emanatum ab anno 1208. ſcilicet Fratrum, Mulierum, & Tertium de Pœnitentia nuncupatum, certis regulis Fratribus, & Mulieribus præſcriptis, & inde ab Honorio Tertio confirmatis. Tertiariis verò, non Religionem, ſed certum vivendi modum, & veſtiendi honeſtum præſcripſit, qui à Nicolao IV. ſub aliis Regulis diſtinctus fuit, & approbatus; ac demum ducentis annis, & ultra elapſis, ſub Leone X. Regularis Ordo Tertiarius fuit erectus, & confirmatus.

Pro Tertiariis, ſecundùm diſtinctionem trium temporum ab eiſdem præmiſſam, idem in primo tempore narratur ab Origine uſque ad Nicolaum Quartum, qui regulam per modum, & tenorem per Sanctum
1 præſcriptam confirmavit, & in eo, quod dicitur, Seraphicum Patrem ſuo tempore multis habitum contuliſſe, teſtantur Sacri Ordinis Chronica, nempe Epiſcopus Portuen. *in parte 2. Chronicarum Minorum lib. 2. cap. 33. fol. 216. & lib. 9. cap. 1.* Epiſcopus Mantuanis Gonzaga *in ſua Chronica part. 1. §. cum autem fol. 3.* Miranda *ſuper Regula Tertiariorum cap. 13. uſque ad cap. ult.* & fuerunt, qui habitum ab eodem Sancto receperunt, ut aliqui inter cæteros recenſentur, ultra integrum populum de Carniero, de quo *in prima part. Chronica Portuen. lib. 2. fol. 217.* necnon alios relatos à Miranda *ſuper Regula Tertiariorum cap. 13. pag. 170. & 73.* & ex eiſdem hiſtoriis ab anno 1222. uſque ad annum 1531. B. Bona, Bartholomæus Cumanus Advocatus, Matthæus Rubius Cætenus, qui fuit Pater Nicolai Tertji, omiſſis aliis, & anno 1531. à Miniſtris fratribus habitum ſuſceperunt Eliſabeth Ungariæ Regina, B. Æmiliana, & aliæ perſonæ in eiſdem Chronicis relatæ; non tamen eſt verum quod pro Tertiario Ordine aſſeritur, eundem Seraphicum deputaſſe in caput, & ſupremum Superiorem Tertiariorum Bartholomæum Cumanum ab ipſo Sancto receptum, & cum omnimoda poteſtate, & auctoritate alios ad Ordinem recipiendi in æternum ei, & ſucceſſoribus data; nam & ſi de D. Bartholomæo loquatur Chronica, quæ datur in ſummario *n. 1.* quam ſcripſit Frater Marcus Ulixbonen. *in prima parte lib. 2. fol. 217.* dicatur inter alios fuiſſe hujus Ordinis Tertiarii quendam nuncupatum Bartholomæum litium procuratorem, qui ad eam vitæ ſanctitatem, & cum Sancto familiaritatem pervenit, ut illi daret facultatem recipiendi Viros, & Mulieres ad Ordinem Tertiarium, ſubdendo (*in luogo ſuo per ſemper*) & informantes pro Tertiariis addunt alia verba, nempè cum omnimoda poteſtate, & auctoritate alios ad Ordinem recipiendi in æternum ſibi, & ſucceſſoribus; attamen unde Chroniſta deſumpſerit hanc partem, *ponitur in margine dicti fol. 217.* nempe *ex antiqua Chronica Sancti Antonini, qui fuit Archiepiſcopus Florentinus, in qua talia non leguntur in ſua tertia parte hiſtoriali tit. 24. cap. 7. §. 3. verſ. anno Domini 1223. fol. 235.* ſed tantummodò habentur ſequentia verba: *Anno Domini 1223. fuit quidam in Italia Bartholomæus nomine, qui audita fama B. Franciſci, ad ejus prædicationem advocationem ſuam deſerens, ſub honeſto habitu, & tertia Regula dignos pœnitentiæ fructus facere ſatagebat, & tantam cum B. Franc. familiaritatem contraxerat, quod Sanctus recipiendi Fratres ei conceſſerat facultatem.* Sed de tempore, aut de perpetua ſucceſſione nullum verbum.

De ſecundo autem tempore à Nicolao IV. uſque ad Nicolaum V. Fratres de Obſervantia non diſcordant cum Tertiariis, quin Regula Nicolai IV, ab univerſo Cœtu Tertiariorum obſervata fuerit quoad omnes, tam ſub Obſervantia, & in communi viventes, quam quoad conjugatos, virgines, & alios in cœlibatu viventes, ac modum vivendi, & reſpectivè veſtiendi, & opera charitatis exercendi.

Tertium tempus à Nicolao Quinto uſque ad Tertiarios in Regulares formales erectos ſub Leone Decimo, cùm & illud cum actibus ſubſequutis in tempore illo intermedio pertineat ad univerſum cœtum cujuſcunque generis perſonarum Tertiariorum, nec Tertiarios Regulares tangere poſſit, cùm adhuc non eſſent in rerum natura; nihil obſtare poterit veritati facti,
quòd Seraphicus Pater, & ſucceſſores contulerint ha- 2
bitum ingredientibus Tertium Ordinem, neque diſpoſitioni juris, quòd ex hac conſuetudine Ordini Minorum primordialiter erecto juriſdictio conferendi habitum quæſita fuerit, *per cap. conqueſtus 9. quæſt. 3. cap. irrefragabilis §. 1. cap. dilectus in princ. de off. Ordin. cap. cum contingat. de foro compet.* Abb. Felin. Jo. Andr. & alii per Surd. *conſil. 465. n. 15. lib. 4.* qui in prima deciſione fuerunt allegati, quibus accedunt plenè hanc concluſionem firmantes Bellam. *conſil. 40. num. 21.* Alberic. *conſ. 197. num. 15.* Menoch. *tract. de imper. & juriſd. lib. 2. cap. 2. num. 2.* Bald. *conſil. 338. n. 5. lib. 1.* Sanchez *ſuper Decal. lib. 5 cap. 4. num. 94.* & idem fuit firmatum *in Sabinen. Montis Rotundi, verſ. neque obſtare dicebatur 25. Junii 1627. coram D. meo Decano,* & hanc eandem conſuetudinem conferendi habitum ponderat Miranda *in manual. part. 1. quæſt. 36. art. 7. in princ.* dicens: *Licet non reperiatur aliquod Breve, ſeu Bulla conceſſa Fratribus Minoribus, ut poſſint recipere aliquos Fratres, vel Sorores, qui vocentur Tertiarii, ſive de Pœnitentia: & in propriis domibus habitent; nihilominus ſufficit antiqua conſuetudo, quæ ab initio Ordinis ſemper fuit in praxi.* Quæ verba, & veritatem facti conſueti, & juris diſpoſitionem in præſuppoſito deductam benè comprobant. Unde, niſi Regulares Tertiarii aliunde doceant jus conferendi habitum ad ipſos ſpectare, vel devolutum fuiſſe, aut denique ex aliis Summorum Pontificum Conſtitutionibus, & Bullis conceſſum, fruſtra de proprietate Iuris conferendi habitum Tertiariis ſæcularibus, contendunt.

Non

Non igitur conſtat ad ipſos ſpectare jus conferen-
di ante Bullam Nicolai Quarti, neque ex diſpoſitione
ejusdem, quæ emanavit de anno 1289. & eſt ſecunda
in novo Bullario, & impreſſa reperitur in libr. intitu-
lato, *Firmamentum trium Ordinum*, ad quam ſemper
recurritur, dum agitur de Tertio Ordine; nam & ſi ille
fuerit ab ipſo Beato inſtitutus, ut in ipſa Bulla præſup-
ponitur in decimo ſexto capitulo Regulæ; attamen
Gonzaga Epiſcopus Mantuanus *in ſua Chronica part.*
1. verſ. cùm autem, pag. 3. *&* Rodetic. *qq. regul. tom. 3. q.*
72. art. 1. in princ. dicunt, quod Regula à B. Patre tradita
non invenitur, ſed tantummodò illa, quæ enunciatur &
approbatur à Nicolao Quarto, in qua de pertinentia ad
regulares Tertiarios non eſt agendum, dum adhuc Or-
do illorum ad formalem Regulam non eſt erectus.

3 Neque ad rem facit, ſi dicatur, Seraphicum Patrem
ab origine inſtituiſſe originem Tertiarum omninò di-
ſtinctum ab Ordine Minorum, & probari ex verbis
gloſſ. *in Clem. ex eo, de ſentent. excomm. & prima, verb.*
obedientiam, de Relig. domib. Calderin. *conſ. 7. num. 2. de*
for. compet. & inde ſumendam eſſe conſequentiam ne-
4 ceſſariam, jus conferendi habitum de jure communi
non competere Minoribus de Obſervantia, cum non
ſint Superiores ejusdem Ordinis, *c. fin. de reg. in* 6. Lap.
alleg. 31. *n.* 1. Oldr. *ad conſ.* 91. *n.* 1.

Quia objectum omninò ceſſat, propter jus quæſitum
ex conſuetudine conferendi habitum univerſo cœtui
Tertiariorum, ut ſupra oſtenſum fuit.

5 Quæ jurisdictio non poteſt dici ſublata ex eo, quod
Beatus non dederit hanc facultatem Miniſtris Ordinis
Fratrum Minorum, ſed ipſe ſolus ab initio Tertiarios re-
ceperit, & poſtmodum eandem facultatem dederit Bar-
tholomæo Cumario à ſe recepto, & cum clauſula, *in æ-*
ternum, quæ exinde dicitur tranſmiſſa ad ſucceſſores
in approbatione Regulæ per Nicolaum Quartum, dum
voluit *in cap. 2. & 16.* quod Miniſtri de ſe ipſis Tertiariis
eligerentur, & ab ipſis habitus daretur.

Nam ſi Chronicis hujus Sacræ Religionis eſt ſtan-
dum, prout non eſt dubitandum, jam concludenter ex
ſupradictis patet, quòd Sanctus Franciſcus ab origine
inſtituti Ordinis, dum vixit, habitum ingredientibus
dedit, poſt ejus glorioſum obitum idem fecerunt
Miniſtri Generales, & alii Miniſtri particulares; &
quod dicitur de Bartholomæo, illi ſimpliciter data
fuit facultas recipiendi ſæculares ad habitum ab ipſo
Seraphico Patre, non autem ſucceſſoribus in perpe-
tuum, ut dicunt Tertiarii Regulares; quod abundè ſu-
pra fuit oſtenſum; ut propterea quidquid actum fuit
6 ab ipſo Bartholomæo, mandante B. Franciſco, non
jure proprio, quaſi ſit effectus proprietarius juris confe-
rendi habitum, ſed ab ipſo Patre, à quo facultatem re-
ceperat, factum reputetur, per text. *in l. unum ex fami-*
lia, §. *falcidia ff. de leg.* 2. ubi non dicitur quis habere
jus ab eligente, ſed ab eo, qui dedit poteſtatem eli-
gendi, & per illum text. ibidem infert Barthol. ſi
adunantia generalis eligit illum, quem Priores nomi-
narunt, ille dicitur electus ab adunantia habente pro-
prietatem facultatis eligendi, non autem à Prioribus;
idem comprobant Cuman. & Florian. *in dicto §. ſi*
falcidia, Didacus à Segura *ibidem numer.* 182. *cum*
ſeq. & Cravett. *conſil.* 275. *numer.* 3. dicens idem in
mandante, penes quam eſt poteſtas mandandi, ab
eo deducendum eſſe actum electionis, non autem
ab ipſo eligente, & cùm facultas prædicta data fuerit
Bartholomæo biennio poſt à die Ordinis Tertiarii
inſtituti, nempè de anno 1223. ut dicunt Chroniſtæ
ſuprà allegati, & tempore quo infiniti propè habi-
tum receperant ab ipſo Beato, clarum eſt, quod tan-
ta jurisdictio non ſit translata in Bartholomæum, quin
major apud ſuperiorem remanſerit, *c. dudum 14. de*
præ. in 6. l. fin. C. de jurisd. omn. Jud. l. 1. Cod. de off. præ-
fect. Urbis, Bald. *conſil. 326. incip. Rex Romanorum, in* 7.
fin. n. 16. dicit, quando Princeps committit jurisdictio-
nem alicui, cenſetur eandem ſibi reſervare, Caput. *dec.*
337. n. 8. p. 1. Menoch *præſumpt. 18. n. 1. lib. 2.* Felin. *com-*
probans in c. paſtoralis, n. 2. de offic. & plenius. Surd. *conſ.*
56. n. 22. Gonzal. *ad reg. 8. in proœm. §. 2. num. 2. & ſeqq.*
& cùm agatur determinata facultate Bartholomæi,
Bulla Nicolai Quarti nihil diſpoſuit de ſucceſſoribus
illius, ſed de jure conferendi indulto Miniſtris ejus-
dem Ordinis cujuscunque qualitas, & ſexus, quod nihil
commune habet cum facultate Bartholomæi.

Secundò principaliter non probatur, hujusmodi
facultatem conferendi habitum, quæ ex conſuetudine
præſcripta erat penes Fratres de Obſervantia, ad Re-
gulares Tertiarios fuiſſe devolutam, aut inter ipſos
tanquam de cœtu univerſali conſervatam, quamvis
poſt ſæcula in Regularem Ordinem erectos; nam etſi
opponatur ceſſare jurisdictionem Minorum de Obſer-
vantia ex vi Regulæ per Nicolaum Quartum confirma-
tæ de anno 1289. dum in fine Bullæ idem Pontifex vo-
luit, quòd hujusmodi Fratres habere debeant Miniſtros
de ſeipſis, *& in cap. 2. Regulæ approbatæ* determinetur,
quòd Miniſtri deputati recipiant fratres, & ſorores habi-
tum ſuſcipere volentes, *& in cap. 16.* indulta ſit facultas
eligendi in Viſitatorem Virum religioſum ex aliqua
Religione approbatum; quæ omnia inferre videntur ju- 8
risdictionem, & quidem diſtinctam, & ſeparatam ab
Ordine Fratrum de Obſervantia Bart. *in l. nam & poſte-*
riores, ff. de legib. cum aliis alleg. per Menoch. *præſumpt.*
38. *num.* 8. *lib.* 6. attamen eadem prima deciſio reſpon-
det, quòd Jus, conferendi habitum à Miniſtris electis à
ſeipſis reſpicit Ordinem Tertiariorum in univerſum, qui
cùm ut univerſales, neque ut ſingulæ Congregationes
ſint in cauſa pro definitione propriæ exemptionis, ſed
tantummodò Regularis Ordo Tertiarius, & Fratres
Minores ad invicem contendente, de Jure tertii, Con-
gregationes illæ inauditæ non ſunt ſpoliandæ ſuis facul-
tatibus per Nicolaum Quartum indultis ex vi Regulæ
approbatæ, & ita intrare non poteſt conſequentia devo-
lutionis hujusmodi Juris ad Ordinem Regularem Ter-
tiarium, qui de tempore Regulæ Nicolai non extabat,
ſed poſt ducentos ferè annos ſuperveni; & interim ſunt
conſervandi Minores obſervantes in eorum Jure confe-
rendi in ſuis caſibus, quando Congregationes non depu-
tant Miniſtros, vel antequam illæ non ſint erectæ in Ci-
vitatibus vel locis Orbis univerſi, quod ſemper ſuſtine-
tur etiam in modico, in quo poteſt operari, Menoch. *ead.*
præſumpt. 38. n. 14. & ſeqq. lib. 6.

Neque obſtat, quòd Ordo Regularis Tertiarius cum
ipſe univerſali Ordine fuerit ſemper idem, & indepen- 9
dens conſervatus à quacunque Religione, etiam Mino-
rum, tam ante erectionem hujus in formalem Regu-
lam, quàm poſt Ordinis prædicti erectionem, & proba-
ri dicebatur ex conſtitutione Eugenii Quarti de anno
1442. menſe Februarii, ejus Pontificatus anno duodeci-
mo, & ex alia Nicolai Quinti de anno 1459. menſe Maji,
ejus Pontificatus anno quarto, apud Syllam *de privil.* 1
Tertii Ordinis, pag. 30. & 40.

Quoniam ex illa Eugenii quidquid datum eſt Fratri-
bus in commune viventibus reſpectu Viſitatoris, & Ju-
risdictionis in Fratres prædictos nihil pertinet ad Fra-
tres, & Sorores ſeparatim in eorum domibus viventes,
de quibus toto tenore Bullæ ponderato, non agitur; &
quod magis eſt, emanavit pro certis Regnis Caſtellæ, &
Legionis, à quibus ad univerſas Civitates, & mundi loca
non licet inferre, neque de una ſpecie jurisdictionis viſi-
tandi ad aliam ſpeciem conferendi habitum extendi pot-
eſt, ut infrà dicetur.

Ex Conſtitutione autem Nicolai V. quæ emana-
vit pro Leodienſi Diœceſi, & in forma commiſſaria,
plura determinantur pro Fratribus tantùm in com-

d muni,

muni, & ſub obſervantia tunc viventibus, & de prædictis non eſt quæſtio in hac diſputatione, in qua agitur de ſæcularibus, non autem de regularibus, vel tunc in communione ſub obſervantia viventibus, plura etiam pro Fratribus ſæcularibus in propriis domibus
10 degentibus ſtatuuntur, quæ omnia ſi ponderentur, clarè conſtabit conſtitutionem eſſe localem pro Diœceſi Leodienſi, quæ non admittit extenſionem, & in
11 forma commiſſaria datam, quæ debet probari in narratis juſtificata, & effectuata per obſervationem ſubſequutam, nec adverſari Regulæ Nicolai Quarti, niſi in Miniſtro, & ſeu Viſitatore generali, & ſuperioritate illius, ac in eo, quod eſſe debeat de Fratribus in communi, & Obſervantia viventibus; in cæteris verò firma remanet regula, quòd in toto Orbe ad Miniſtros de ſe ipſis electos ſpectet jus dandi habitum; unde non eſt difficultas, an viventes in communi, & ſub Obſervantia, tam antè erectos in regulares, quàm poſt fuerit ſemper idem ordo independens conſervatus, & unum corpus cum aliis; ſed cùm contendant contra obſervantes minores habentes fundatam intentionem in jurisdictione per conſuetudinem acquiſitam, ut ſuprà fuit firmatum, docere debent quam jurisdictionem tunc habuerunt, vel nunc habeant dandi habitum Laicis ſeparatim viventibus, ſcilicet conjugatis, viduis, virginibus, aut aliis in cœlibatu degentibus, quorum Fratrum, & Sororum Jurisdictioni Civitatis, vel loci cujuslibet non legitur derogatum, & nihilominus de illorum ſeparatione ab univerſo Ordine conſtat ex Conſtitutione Leonis X. menſe Januarii 1521. Pontificatus ejusdem anno octavo, quæ ponitur per Syllam *de privileg. Tertii Ordinis*, *fol.* 61. in qua expreſsè leguntur ſeparati, ibi, *Nos juxta Domini voluntatem pretioſum à vili ſeparantes, eandem Tertiam Regulam, in modum quo ſequitur. diſtinctum, de novo confirmamus, & approbamus*; per quam ſeparationem, neque directè cœtus Fratrum, & Sororum Laicorum privatus fuit proprio jure indulto per Nicolaum Quartum, ut in prima deciſione fuit firmatum, neque in conſequentiam; ex quo non benè infertur de jurisdictione locali ad Civitates, & loca univerſa, neque de una ſpecie viſitandi ad aliam ſpeciem dandi
12 habitum, deficiente cauſa univerſali, & alio exiſtente
13 in poſſeſſione. Innoc. *in cap. dilectus ſuper verbo poſſeſſionem, in fin. de capel. Monach.* & plenè comprobat *Roman. conſil.* 368. *num.* 8. Felin. *in cap. auditis, num.* 18. *& ſeqq. de præſcript.* Surd. *conſil.* 429. *numer.* 45. *vol.* 3. ubi agitur de privatione juris tertio competentis ſufficit allegare convenientiam, quòd magis illis debeatur, qui habent in denominatione, & vivendi modo ſi-
14 militudinem, quam Minoribus obſervantibus ratione Ordinis omninò diſtinct. Tiraquell. *de leg. connub. lib.* 5. *num.* 20. Surd. *conſil.* 140. *num.* 31. cum aliis allegatis; quoniam jurisdictio, ſicuti non datur per convenientiam, ſed acquiritur privilegio, vel conſuetudine, Abb. *in cap. cùm contingat, n.* 5. *de for. compet.* Surd. *conſil.* 465. *num.* 5.
15 *vol.* 3. ita nec eodem modo privari poteſt Dominus, aut poſſeſſor, niſi per habentem facultatem, & ſuperioritatem privandi.

Tertiò denique non probatur, Tertiarios Regulares conceſſionem habere conferendi habitum ſæcularibus, neque privativè, neque cumulativè quoad Minores de Obſervantia, neque quo ad univerſum Ordinem Laicorum, & ſeu Congregationis, cum derogatione Regulæ Conſtitutionis Nicolai Quarti.

Nam ex conſtitutionibus ſupradictis de hac conceſſione nullum verbum; ex ultima autem, quæ allegatur à Clemente Septimo de anno 1526. menſe Martii, ejus Pontificatus anno quarto, regiſtrata apud Syllam *fol.* 69. *& ſeqq.* ſi benè, & diſtinctè attendatur, dum de Regularibus, tam Virorum, quàm Mulierum loquitur in narrativa, & in diſpoſitiva ejusdem, nihil ad præſentem diſputationem pertinet, in qua de Superiore Ordinis Tertiarii non eſt quæſtio, ſed de jure conferendi habitum ſæcularibus contenditur.

Pro Laicis autem non obſtant verba ejusdem Bullæ Clement. VII. in quibus pro Tertiariis conſtituitur fundamentum, apud Syllam *pag.* 76. ibi: *Viſitator generalis univerſo Ordini, illiusque domibus, monaſteriis, ac utriusque ſexus perſonis, & in Hiſpaniarum, & Portugalliæ Regnis, ac partibus, & Provinciis prædictis exiſtentibus, præſit: & Fratres, Monales, & Sorores, ac aliæ utriusque ſexus, & in ſæculo exiſtentes perſonæ ipſi Antonio, & pro tempore exiſtenti generali Viſitatori dicti Ordinis de pœnitentia in omnibus, & ſingulis ipſum Ordinem concernentibus obediant.* Ex quibus verbis *præſit, & obediant*, dicebantur, & unum corpus eſſe conſervatum, & jurisdictionem conceſſam dandi habitum ſæcularibus; ex quo de Jure admiſſa ſuperioritate, conferre habitum ad alium non ſpectat, quam 16
ad Superiorem Prælatum. *c. fin. de reg.* Lap. *allegat.* 51. *n.* 1. Oldrad. *conſil.* 91. *n.* 1. Felin. *in c. quoniam, n.* 1. *de majorit. & obed.*

Quoniam ubi agitur de ſeparata jurisdictione, nempè particularis Viſitatoris, & Superioris, & de Miniſtris eligendis pro recipiendis ſæcularibus ad habitum Laïcis præſcriptum, prout hæc duo diſtincta in Regula per Nicolaum IV. confirmata ponuntur, una ſpecie derogata non tollitur altera, nec inter ſe confunduntur propter naturam derogationis, quæ recipit ſtrictam interpretationem, *Clem.* 1. *de præb.* Achill. *deciſ.* 3. *num.* 4. *qui filii ſint legit.* Rota *deciſ.* 159. 17
num. 7. *coram PP. Gregor. XV.* 103. *num.* 5. 214. *n.* 5. 229. *num.* 2. *part.* 2. *recent.* Præterea hæc ipſa Clementis VII. Bullam per Pium V. de anno 1508. anno ejus Pontificatus tertio per Syllam *fol.* 85. in totum fuit ſublata, antiquata, & extincta, ibi, *Officia, Magiſtratus, & Viſitatoris Generalis dicti Ordinis perpetuo extinguimus, & abolemus, ac Miniſtrorum Viſitatorem, ac Vicarium Generalem ejusdem Ordinis officio, uſu & exercitio omnimodè interdicimus*; & ſubmittuntur Generali, & Provincialibus Ordinis Minorum. Unde benè retorquetur argumentatio: Si conferre habitum ſpectat ad Prælatum Superiorem, ceſſante ſuperioritate per extinctionem officii Viſitatoris, ceſſabit jus per Regulares Tertiarios prætenſum dandi habitum Laïcis in ſeparatis domibus degentibus.

Non obſtat, quòd ſuperioritas Miniſtri Generalis Minorum ſit ab eo exercenda reduplicativè, non tanquam quod abſolute ſit Superior, ſed tanquam Prælatus Ordinis Tertiarii; & eo caſu non poſſit deputare perſonas Miniſtros ad dandum habitum Laïcis ex proprio Ordine Minorum, ſed ſervare debeat ſtatuta, & ordinationes, ac privilegia Ordinis Tertiarii, ſecundum exempla, quæ ponuntur per Gonzal. *ad reg.* 8. *gloſ.* 5. §. 7. *num.* 123. de Rege Catholico, qui in diverſis Regnis imperat ſecundùm legem eorundem.

Quia Minores obſervantes non veniunt ex jure devoluto per privationem: ſed reſpondendo Bull. Clem. VII. dicunt, ſuperioritatem Viſitatoris Ordinis Tertiarii eſſe extinctam, & ipſos uti poſſe jure ſuo in conferendo habitum Laïcis privativè quoad Tertiarios Regulares, ex conſuetudine uſque ab initio naſcentis Ordinis acquiſita.

Denique nullius ponderis viſum fuit Dominis fundamentum communicationis privilegiorum Fratrum Minorum, quæ legitur facta per Pium V. in eadem Bulla extinctionis Viſitatoris Generalis Ordinis Tertiarii.

Quia non poſſunt uti communicatione contra eos, 18
à quibus deſumunt communicationem; quidquid ſit, ſi ab aliis haberent privilegia independenter ab ipſis Fratribus Minoribus, Franc. *in cap. ſicut. num.* 1. *de verb.*

verb ſignif. in 6. Caſarub. *in addit. ad compend. privil. mendicantium verb. communicatio*, Eraſmus Cochier *de Juriſd. Ordin. in exemptos, part.* 1. *qu.* 17. *num.* 19. Quod ſi ſecus eſſet, ageretur de nova ſuperioritate communicanda, implicando contradictionem in eadem Pii V. Bulla prohibitam, ibi, *quæcunque ſint, præſentibus tamen non repugnantia*: quod non eſt dicendum.

Et ita utraque, &c.

R. P. D. PIROVANO.

Veneris 25. Maji 1635.
Ad diſp. 7. quæſ. 3.

ARGUMENTUM.

Jus conferendi habitum Laicis Tertii Ordinis S. Franciſci, cuinam competat?

Summarium.

1 *Tertii Ordinis S. Franciſci ſunt capaces omnes cujuscunque qualitatis, ſexus & ſtatus.*

2 *Ordo Regularis Tertii Ordinis S. Franciſci fuit primo confirmatus à Julio II.*

3 *Facultas conferendi habitum Fratribus & Sororibus laicis Tertii Ordinis, provenit ex vi Regulæ Minorum approbatæ à Nicolao IV.*

4 *Jus conferendi habitum Religionis deſumitur ex Regula approbata auctoritate Apoſtolica.*

5 *Facultas conferendi habitum Tertii Ordinis, potuit, dari Ordini Fratr. Minorum, ultra conceſſiones Apoſtolicas à conſuetudine legitimè præſcripta.*

6 *Conſuetudo & privilegium inducere poſſunt jurisdictionem. Declarata ut n.* 8. *&* 10.

7 *Subjectio & jurisdictio reſpectivè, inducitur per officium Viſitatoris.*

9 *Unus, vel duo, Univerſitatem aut Conventum facere non poſſunt, licet in uno aut duobus poſſit conſervari.*

11 *Generi per ſpeciem nunquam derogatur, niſi quando contraria determinantur per Principem, legem, &c.*

12 *Eccleſia filialis erecta intra fines Matricis, in ſeparatione non privat Matricem ſuo jure percipiendi decimas, &c. niſi ab habente facultatem id ſancitum fuerit.*

13 *Ad acquiſitionem juris privativi non ſufficit probare non jus tertii, niſi etiam probetur jus proprium.*

14 *Poſſeſſio poſterior in concurſu anterioris, non habetur in conſideratione.*

DECISIO XXVII.

QUæſitum fuit, omiſſa diſputatione ſuper poſſeſſorio ſummariiſſimo retinendæ, an conſtet de bono jure in caſu de quo agitur; quod eo tendit ad quem pertineat dare habitum Tertii Ordinis S. Franciſci, vel Fratr. Tertiariis, vel Minoribus de Obſervantia. Et conſtare de bono jure Fratr. de Obſervantia, fuit reſponſum.

Fundamentum hujus reſolutionis deſumitur ex primordiali exiſtentia Ordinis fratrum Minorum de Obſervantia, quia tempore naſcentis religionis Seraphici Patris, ab eo emanarunt diſtincti Ordines Fratrum, ſcilicet Minorum, quem anno Domini 1208. & ſuæ ætatis 27. Converſionis verò 2. Sanctus inſtituit. Secundum pro mulieribus de anno 1212. ſub Vexillo Sanctæ Claræ. Tertium Pœnitentium de anno 1221. & hic poſtremus cœptus eſt nuncupari Tertius Ordo; cujus omnes cujuscunque qualitatis, ſexus & ſtatus capaces ſunt, Clerici, Laici, Conjugati; Virgines, Viduæ, & Conjugatæ extra Clauſtra degentes, & in propriis domibus habitantes, & Ordinem ingredi, & profiteri poſſunt. Gloſſ. in Clemen. *Cum* 1
ex eo, ubi Vitalin. *num.* 3. & Imol. *num.* 4. *de ſentent. excommun.* Calder. *conſil.* 7. *de for. compet.* Federic. de Senis *conſil.* 150. *num.* 2. Gemin. *conſil.* 41. *num.* 2. Socin. ſen. *conſil.* 145. *num.* 1. *volum.* 2. ab eodemque Sancto præſcriptæ fuerunt. Trino Ordini certæ regulæ quarum prima, & ſecunda Minorum, & mulierum ab Honorio Tertio fuerunt confirmatæ; ultima verò pro Tertiariis non prius à Sede Apoſtolica quàm de anno 1390. ſub Nicolao IV. apparet confirmata; ſæculis poſtmodum elapſis ab erectione Tertii Ordinis, & interim auctis gratiis, & privilegiis ſpiritualibus tanquam ab hoc genere, & cœtu univerſali emanavit Regularis Ordo Tertii Ordinis, in ſua ſpecie magis perfectus, quoad habitum, ac vivendi modum, & votorum ſolemnem emiſſionem: cujus confirmatio contigit primo de anno 1521. Leonis X. Pontificatus anno 2
octavo. Ex quibus tanquam in facto non controverſis plura ſequuntur. Primo, quod facultas conferendi habitum fratribus, & ſororibus laicis ex vi regulæ à Nicolao IV. approbatæ, non autem alio jure, pertinere dignoſcitur. Secundò; antequam hæc ſpecies Tertiarii Ordinis regularis à ſuo genere eſſet deſumpta, vel ab eodem producta, hujusmodi facultas conferendi habitum in ſuſpenſo eſſe non potuit, nec fuit, nec per alios, quam Miniſtros Minorum fratrum in ſuis caſibus exerceri potuit. Tertiò; quod hæc ſpecies vivendi in majori perfectione, tanquam producta à ſuo genere, ex ſe non eſt apta aſſumere privativè omnes qualitates generi adhærentes, niſi ab habente facultatem fuerint conceſſæ.

Prima propoſitio evidenter probatur. Quia Canones, & antiqui Doctores de Ordine ipſo Tertio Re- 3
gulari mentionem non faciunt, ſed tantummodo de Tertiariis in ſæculo degentibus, ut videre licet ex ſupradicta. *Clem. cum ex eo*, & ponunt Vitalin. & Imol. *Cald.* & alii ſupra allegati; & idem dicunt Bald. *in l. placet, num.* 13. *C. de Sacroſ. in Eccleſ.* Ang. *conſil.* 218. *num.* 1. *& ſeqq.* Unde ſemper ad cognitionem pertinentiæ iſtius juris conferendi, recurrendum eſt ad regulam 4
auctoritate Apoſtolica confirmatam, tanquam ad jus certum, & caſum legis, *l. Ancillæ, C. de furt.* Dec. *conſil.* 563. *num.* 12. & in terminis de Bulla ponunt Navarr. *in tract. de ſpol. Cleric.* §. 6. q. 36. Cavalcan. *dec.* 44. *n.* 3. Surd. *conſ.* 333. *n.* 12.

Secunda pariter conſequentia concludenter juſtificatur: nam quod facultas tradendi habitum nunquam in ſuſpenſo eſſe potuerit, aut fuerit; patet, quia Sanctus à die Conſtitutionis iſtius Ordinis cœpit conferre multis habitum, & ſucceſſivè idem fecerunt Miniſtri ſucceſſores uſque ad confirmationem Regulæ ſub Nicolao IV. de anno 1390. quandoquidem de eo tempore non vigebat Regularis Ordo Tertii Ordinis, neque fratres, aut ſorores ante confirmationem erant certi ex vi Regulæ, an poſſent eligere à ſeipſis, & de ſe ipſis miniſtros, ad quos ſpectabat dare habitum ingredi volentibus: ſed tunc fuit determinatum, & per modum conſilii ab eodem Nicolao IV. in confirmatione regulæ, ut Miniſtros de ſe ipſis eligerent, & deinde antequam hæc ſecunda proles fœcundaret, ſtatim Conventum facere non potuerunt in omnibus reſpectivè Orbis univerſi Civitatibus, Caſtellis, locis, pro deputatis Miniſtris juxta formam Regulæ *c.* 2. *&* 16. ſed erat expectandum incrementum ſufficiens, pro Conventu faciendo in Eccleſiis, vel aliis locis Religioſis: & interim certum eſt, quod ab aliis quam Miniſtris Minorum de Obſervant. habitus conferri non poterat, & tamen infinitos habitus Tertii Or-

dinis recepiſſe uſque ad annum 1390. teſtantur omnes
Chroniſtæ hujus Sacræ Religionis, Marcus Ulixbonen.
part.1 Chronica minorum, lib.1.c.33.& lib.9.c.9. Pater
Gonzaga *in ſua chronica, cap.1.§.Cum autem pag.3.* Mi-
randa *in ſuo manuali Prælatorum in expoſitione 3.Regu-
læ.c 1.num.8.ſeq.* cum aliis quæ poſſent allegari. Quæ fa-
5 cultas,& ſeu juriſdictio ultra prætenſas bullas & privi-
legia Apoſtolica, ſi quæ ſunt, illam tamen potuit dare
conſuetudo legitimè per tot ſæcula præſcripta, *cap. con-
queſtus 9.quæſt.3. cap.irrefragabili §.1. & cap. dilectus
in princ. de offic. ordin. & c.cum contingat, de for.compet.*
ubi Jo.Andr.dicit, quod hoc alibi non reperitur, quod
conſuetudo tribuat jurisdictionem, & Abb. *idem num.5.*
6 reaſſumit dicens, duo eſſe, quæ poſſunt dare jurisdictio-
nem, privilegium, & conſuetudo, & pluribus ibidem
comprobat Felin.& plenius Surd.*conſil.465. num.4.&
ſeq.lib.4.*

Neque obſtat, quod hæc ipſa conſuetudo ceſſave-
rit ſuperveniente Bulla confirmationis Regulæ de an-
no 1390. ſub Nicolao IV. in qua expreſsè determina-
tur, quod fratres habere debeant Miniſtros ex ſe ipſis:
Regula autem capitul. 2. tribuit jurisdictionem con-
ferendi habitum Miniſtris, non autem fratribus Mi-
noribus: & quod plus eſt in capitul.16. ejusdem Re-
gulæ confirmatæ, poſtquam ſancitum eſt, quod Mini-
ſtri, & Fratres, ac Sorores Civitatis, & loci cujuslibet
ad viſitationem communem in aliquo loco Religioſo,
vel Eccleſia conveniant; ſubduntur: Et viſitatorem
habeant Sacerdotem, qui alicujus approbatæ Religio-
7 nis exiſtat, nec quivis alius poſſit eis hujusmodi offi-
cium viſitationis exhibere. Unde dicebatur; ſi offi-
cium Viſitatoris non eſt conceſſum. Minoribus de Ob-
ſervantia, ſed Sacerdotibus indiſtinctè, approbatæ Re-
ligionis, per quod & ſubjectio, ac jurisdictio reſpecti-
vè indicitur, *cap.conquerente, de offic.ordin.* Soc. *de viſi-
tation.num.4.verſ.decimo quæro.* Rota *deciſ.196.num.
2.part.2.diverſor.* & facultas dandi habitum eſt penes
Miniſtros ab ipſo cœtu Fratrum, & Sororum electos,
non autem Minores, Fratres, & hoc pariter ſit de juris-
8 dictione, *cap.noſtri, c.transmiſſa, de elect.* Lap.*allegat.89.
num.12.* conſuetudo ipſa tanquam pugnans, & incom-
patibilis cum Apoſtolica conceſſione, ceſſare debebit,
Bart.*in l.nam.& poſteriores, de legib.* Abb.*conſil.51. lib.1.*
& per conſequens Minores neque privilegium, neque
conſuetudinem conferendi habitum habere dici potue-
runt. Alexand.*conſil.108.col. ult. lib.3.* Menoch. plenè
comprobans *præſumpt.38.n.8.lib.6.*

Quia advertunt Domini, quod hodie non ſunt in
cauſa Fratres, & Sorores univerſi, uti univerſi, ne-
que particulares ex ſingulis Civitatibus, & locis ex
toto Orbe, qui contendant ſe exemptos à jurisdi-
ctione Fratrum Minorum, vel per viſitationem,
vel per facultatem conferendi habitum à propriis Mi-
niſtris; ſed tantummodo Regularis Ordo Tertiarius,
& Minores de Obſervantia ſuper jure conferendi
habitum Laïcis Fratribus, & Sororibus Tertii Ordi-
nis in ſuis caſibus, nempè quando prædicti non habent
Miniſtros, vel Viſitatores in Civitatibus, & locis,
in quibus contingit fidelibus habitum petere; vel quan-
do non ſint apti habere Miniſtros, vel Viſitatores, ut
in uno, vel duobus, qui univerſitatem, aut conven-
9 tum facere non poſſunt, quamvis in uno, aut duobus
poſſit conſervari. *l. Neratius 85. ff. de verb. ſignif. c.1.
cum gloſſ. in verb.duo, de elect.* & tunc conſuetudo ac-
quiſita ſemper in ſuis caſibus conſervat jurisdictionem,
nec per legem ſupervenientem abrogatur, aut tollitur
modo conſuetudo, quæ vim legis habet in aliquo mo-
dico poteſt operari: ita plenè huic Regulæ declaratio-
nes quatuor ſubnectit idem Menoch.*præſumpt.38.n.14.
& ſeq.lib.6.*

10 Tertia, & ultima illatio minorem continet difficul-
tatem, qua ſpecies Ordinis Regularis Tertii Ordinis de-
ſumptæ ex genere univerſalis Ordinis omnibus indi-
ſtinctè competentis, non eſt apta de per ſe aſſumere in ſe
omnes qualitates univerſalis Ordinis, privando illum
facultate deputandi Miniſtros, & de proprio cœtu eli-
gendos, & Sacerdotes & pro viſitatione, & correctione
deputandos, & in ſe aſſumere eandem facultatem, & ſeu
facultates conferendi habitum privative quoad univer-
ſitatem; quia generi nunquam per ſpeciem derogatur,
niſi quando contraria determinantur, per Principem,
Legem, Statutum, Conſuetudinem, aut præſcriptio- 11
nem, vel ab habentibus facultatem contraria generi dis-
ponendi. Dec. *in l. in toto l.jure.num.11.* ubi Cagnol.*n.9.
in fin.ff. de reg.jur.* Menoch.*conſil.141. n.37. & in præ-
ſumpt.38.n.14.lib.6.* Surd.*conſil.352.n.13.vol.3.* Et bene
convenit exemplum de Eccleſia filiali erecta intra fines
Matricis, quæ in ſeparatione non privat Matricem ſuo
jure percipiendi decimas, nec audiendi juribus paro-
chialibus, niſi ab habente facultatem id ſancitum fuerit, 12
c.ad audientiam, de Eccleſ.ædific. ubi & alii Canoniſtæ,
& idem ſancitum eſt per Trident.*cap.4.ſeſſ.2.* & noviſ-
ſime in Rota fuit reſolutum ſequendo antiquas deciſio-
nes, in eam *Novarien. Decimarum die 18. Junii 1615. co-
ram D.meo Veroſpio.*

Erit igitur de intentione Regularis Ordinis Tertia-
rii probare acquiſitionem juris conferendi habitum, ut
inde appareat de ejus bono Jure excluſivo Ordinis fra-
trum de obſervantia, quod quidem adhuc probatum, nec
juſtificatum viſum fuit.

Non enim juvari poteſt ex eo, quod ordo Minorum
non doceat de aliqua charta, in qua hoc jus ſcriptum re-
periatur, & hanc negativam admittit P. Miranda ejus-
dem Ordinis Minorum profeſſus in ſuo Manuali Præ-
latorum *Tom.qu.36.art.7.* dicens ex privilegiorum col-
lectore non reperiri aliquod breve ſeu Bullam conceſ-
ſam fratribus Minoribus circa hanc materiam recipien-
di Fratres, aut Sorores ad habitum Tertii Ordinis.

Nam ſuperius ſublata eſt hujusmodi difficultas, quia
nedum privilegio, ſed & conſuetudine acquiritur juris- 13
dictio, propterea ad acquiſitionem juris privativi non
ſufficit probare non jus tertii, niſi etiam probetur pro-
prium ipſius Ordinis Tertiarii. Menoch.*de adip. rem.1.
n.68.* Theſaur.*dec.4.in princ.*

Neque ad caſum controverſum pertinet, quod ab
origine Seraphicus Pater inſtituerit Ordinem Tertium
omnino ſeparatum, & independentem ab aliis & ſe-
paratas regulas præſcripſerit, & dum Sanctus vivebat,
juſſit Barthol. Cumanum Tertiarum profeſſum pluri-
bus aliis habitum conferre, & dum Tertiarii non erant
Regulares ſibi ad invicem habitum conferebant, alle-
gando Chronicam Religionis *in 1. part. lib.1. part. 78.
num.14.*

Quoniam & hoc præſupponitur per fratres de Ob-
ſervantia, quod ante confirmationem Regulæ de Ter-
tiariis uſque ad Nicolaum IV. infiniti receperint ha-
bitum, tam à Patre Seraphico, quàm à ſucceſſoribus
Miniſtris, vel ipſis mandantibus, quod idem eſt, & poſt
Regulæ confirmationem ex vi ejusdem Miniſtri Ter-
tii Ordinis ex ſe ipſis electi habitum darent ingredi
parentibus. Sed in conſequentia conſiſtit error, ſi dica-
tur, ergo jus conferendi, quod non ſpectat ad Mino-
res de Obſervantia, ad Tertiarios Regulares pertinere
debet, quia quod eſt conceſſum Tertiariis ab ipſa Re-
gula, ipſi quidem fratres Minores non poſſunt muta-
re, & ſibimet appropriare, nempe deputare Miniſtros
ex ſe ipſis, & eligere Viſitatorem, de quibus hodie
non eſt agendum, quia ut dictum ſupra fuit, non ſunt
in cauſa Tertii laïci, & ſæculares, ſed tantummodo
Regulares Tertii, & Minores de obſervantia, ut
propterea non ſequitur, quod in aliis caſibus in Re-
gula non comprehenſis non potuerint Jurisdictio-
nem

nem acquirere; nam aſſerentibus ad ipſos tale fuiſſe devolutum incumbit onus probandi.

Secundò principaliter non obſtat jus poſitivum pro Tertiariis allegatum ex Bullis Summ. Pontificum, & innumeris ut dicitur Conſtitutionibus Apoſtolicis Eugenii VI. Nicolai V. Leonis X. Clem. VII. Pii V. Ponderando præcipuè illam Clement. VII. 1526 15. Martii anno 4. In qua dicebatur confirmari conſtitutiones Eugenii IV. Nicolai V. Sixti IV. Julii II. Leonis X. & de novo concedi, quoad habitum, quod ille ſolus Viſitator, & non alius in Hiſpania conferre poſſit.

Quia ex tenore ſupradictarum Bullarum, & Conſtitutionum non legitur proviſum, quod Juriſdictio dandi habitum Miniſtris ab ipſo Cœtu confratrum, & ſororum reſpective electis de ſe ipſis à Nicolao IV. conceſſa, pertineat, aut pertinere debeat Regulari Ordinis fratrum Tertii Ordinis, aut devoluta intelligi debeat, neque minus in caſibus, in quibus non eſſent electi Miniſtri de ſe ipſis, aut nominati Viſitatores, quod jus conferendi habitum ſpectat ad Regulares Tertiarios, qui eſt proprie caſus controverſus, ex quo deputatis jam Miniſtris ſecundum formam Regulæ per Nicolaum IV. approbatæ, neque Minores, neque Tertiarii poſſunt privare Congregationes ſuo jure ipſis non auditis, & in cauſa non exiſtentibus, & ſignanter Bulla prædicta Clem. VII. quæ in corpore refert alias prædeceſſorum Pontificum Bullas, & confirmat, nihil de Regula Nicolai IV. mutavit, aut diſtraxit, ſed tantummodo quoad Regulares Tertii Ordinis plura ſancita ſunt, de quibus hodie non eſt quæſtio cum Minoribus de obſervantia, ſed quis ipſorum habet Jus conferendi habitum in ſæculo, & in propriis Domibus degentibus, atque ita de jure Tertii quæſito eſt controverſia, non autem de ſubjectione Tertii ordinis Regularis.

Et eo minus videntur relevare ſententiæ in ſummario datæ cum litteris executorialibus.

Quia ultra quod adhuc non ſunt de dictis, ex earum lectura paret, eas continere facultatem viſitandi perſonas, & loca Religioſorum, & Monialium Tertii ordinis, ſive Tertiæ Regulæ S. Franciſci, atque ita ad Regulares Tertii ordinis, non autem ad Laïcos extra Clauſtra, & Congregationes, viventes, qui non dicuntur proprie Religioſi, prout dicuntur Regulares juxta declarationem per Leonem X. factam ultima Auguſti 1517. ſui Pontificatus anno quinto, quæ ponitur per Syllam *Collectorem in part.2.pag.62.*

Demum nec poteſt in obſervantia, aut profeſſione conſtitui fundamentum; quia attenta anteriori, & indubitata poſſeſſione fratrum Minorum, & cùm tem-
14 pore ſufficienti ad acquirendum titulum in jure conferendi habitum, ut ſupra fuit firmatum de hac poſteriori quatenus eſſet probata, non eſſet in concurſu habenda ratio. *cap. licet, cauſam, de probat.* Rot. *deciſ.* 505. *num.2. part.1. diverſ.* Theſaur. *deciſ.* 206. *in fin.* Menoch. *de retin. remed.* 3. *n.* 733. cum aliis alleg. per Gratian. *diſcep.* 402. *n.* 1. *&* 2.

Et ita utraque parte, &c.

R.P.D. MOTMANNO.

Tuſculana Donationis.

19. Januaris 1633.

Ad diſput. 8. quæſ. 8.

ARGUMENTUM.

Statutum Urbis cap. 151. *lib.* 1. *quando non habeat locum in contractibus factis cum Eccleſia, vel Monaſterio.*

SUMMARIUM.

1 *Pactum alimentorum in donationibus, quando cenſeatur adjectum, ut cauſa impulſa, non autem finalis.*
2 *Donatio facta cenſetur abſolute ad favorem Loci pii, quando cauſa finalis illius fuit ſalus animarum.*
3 *Statutum Urbis lib.* 1. *c.* 151. *habet locum etiam in contractibus factis cum Eccleſia, vel Monaſterio.*
4 *Fallit tamen in muliere offerente ſe, & bona ſua Eccleſia, & num.* 4.
5 *Ratificatio fit non modo verbis, ſed etiam factis, & n.* 10.
6 *Monachi ut perſonæ ſingulares nihil poſſident.*
7 *Abbas poteſt pro libitu donationem ſuo Monaſterio factam ratificare, vel irritam reddere.*
8 *Ratificatio donationis, in quo caſu cenſeatur remiſſa.*
9 *Alimenta in donationibus conventa, quando præſumantur fuiſſe quotidie percepta.*
11 *Donatio facta Monaſterio, impugnari non poteſt ex defectu expreſſæ ratificationis capitularis quando donanti nullum fuit exinde illatum damnum.*
12 *Regula, Par eſt virtus taciti, ac expreſſi non habet locum in alienatione rei Eccleſiæ, neque in delictis.*
13 *Supervivenria in ætate ſeptuagenaria, computatur ad annos quinque.*

DECISIO XXVIII.

Dubitavi an ſuſtineatur donatio omnium bonorum à conjugibus in ſenili ætate conſtitutis communiter facta Monaſterio, prævia deliberatione inſerviendi Deo, ac ſe ſe dedicandi Beato Petro Monachorum Cæleſtinorum fundatori, illiusque Religioni, & cum pacto, mutua hinc inde ſtipulatione vallato, quod Abbas, & Monachi ipſis conjugibus neceſſaria alimenta, victum, ſcilicet veſtitum, & habitationem eidem Monaſterio contiguam præſtare tenerentur, ac cum Monachi Procuratoris promiſſione ratificationis capitulariter faciendo, & de beneplacito Apoſtolico obtinendo. Quamvis autem ex parte hæredum mulieris opponeretur de præmiſſæ præſtationis alimentorum, ac de beneplaciti Apoſtolici defectu, nec non de omiſſa ſolemnitate Statuti Urbis requirentis conjunctorum proximiorum interventum in contractibus mulierum: nihilominus his non obſtantibus Domini reſponderunt donationem ſuſtineri.

Ratio autem reſolutionis fuit, quia donatores principaliter ſeipſos, ac bona omnia Dei ſervitio, & Religioni B. Petri dedicarunt, addentes velle ſe rerum terrenarum curis abdicare; & propterea in hujusmodi deliberationis executionem bonorum ſuorum tempora-
lium donationem facere: unde patet eos primo loco ſan- 1
cti Spiritus afflatu ductos ſuarum animarum ſalutem, quæſiviſſe. Pactum verò, & conventionem alimentorum addidiſſe tanquam modum, & cauſam impulſivam, non autem finalem, ut per textum in *l. Mævia. ff. de manumiſſ. teſtam.* tradunt Covarr. *var. reſol. lib.* 1. *cap.* 14. *n.* 6. Card. Mantic. *de tacit. & ambig. lib.* 13 *tit.* 44. *n.* 10. Marc. Anton. Gemin. *in pract. Eccleſ. quæſt.* 29. Ita ut in hujusmodi donatione finis principalis dicatur ſalus anima-
rum; onus verò alimentorum ſecundarium, quo caſu 2
videri abſolutè donatum Monaſterio, concludit Leſſ. *de Juſt. & jur. lib.* 2. *caſ.* 18. *dub.* 16. *num.* 127.

Neque hæc donatio dici poteſt minus valida propter defectum præſentiæ duorum proximiorum mulieris, juxta Statutum Urbis de contractibus ſine certa ſolemnitate non valituris, *c.* 151. *lib.* 1. cujus diſpoſitio procedit in donatione quarumcumque mulierum, obligatque propter Summi Pontificis confirmationem, etiam perſonas Eccleſiaſticas; ita ut ſervari debeat ſolemnitas, quando ſubditus contrahit cum Eccleſia, vel Monaſte-
rio tanquam cum privato, ut firmavit Rota in Roma- 3
na de Comitibus; in qua agebatur de hæreditate, & *deciſ.* 452. *inter impreſſ. diverſ. part.* 1. & *in Romana Cenſus, ſeu Reconventionis coram Litta, in Peruſina Donationis coram Cardinali Cavalerio*, & ſimilibus, in quibus nulla habetur mentio cauſæ Religionis, ſeu pietatis; ſecus verò, quando ut in præſenti caſu contrahentes principaliter, & expreſsè opus pietatis exerceut

erga Eccleſiam, ad quam propter privilegium piæ cauſæ
ipſum Deum reſpiciens diſpoſitio Statuti extendi non
poteſt. Abb. *in c. Eccleſia Sanctæ Mariæ num.* 38. *de con-
ſtit.* qui idem in ſpecie Statuti requirentis in contractu
Mulierum præſentia duorum agnatorum repetit *in c. re-
latum, n.* 5. *de teſtam.* Bald. *in l. generali, n.* 7. *C. de ſacroſ.
Eccleſ.* Anchar. *in conſ.* 61. *in princip.* ubi dicit quæſtio-
nem hanc parum eſſe dubiam, & opinionem faventem
Eccleſiis ac perſonis Eccleſiaſticis eſſe communem te-
ſtatur Corneus *conſil.* 145. *n.* 4. *vol.* 4. Tiraquell. *de pri-
vileg. piæ cauſæ, privil.* 164. addens, quod ubi agitur de
ſalute animæ minime attendendi ſunt apices juris. Qui-
bus, ac aliorum Doctorum, quos allegat Gratian. *diſcept.*
782. *in fin.* auctoritatibus firmatur dictam concluſionem
procedere non obſtante quod Statutum à Sede Apoſto-
lica fuerit confirmatum eo quod privilegium Salutis ani-
marum ſpeciali indigeat expreſſione; & comprobatur
per Picum ad hoc Stat. *gloſ* 7. *num.* 220. *& ſeqq.* ubi
ſingulariter notatur illius diſpoſitionem non habere lo-
cum in muliere offerente ſe, & ſua bona Eccleſiæ ea ra-
tione, quod ex actu eleemoſynæ tanquam ſaluti corpo-
ris, & animæ proficuæ mulier lædi non poſſit; & hanc
eandem diſtinctionem pluribus argumentis, ac Docto-
rum auctoribus, præſertim Abb. *in cap. quod clericis, n.*
29 *& Butr. ibid. in* 7. *col. de for. compet.* late proſequitur
Roderic. Suar. *in l.* 13. *tit. de las deudas, à n.* 1. *uſque ad* 7. &
poſt eum Jacob. Cancer. *variar. reſolut. lib.* 2. *c.* 1. *n.* 114.
cum ſeq. & ita fuit quoque reſolutum *in Romana Nulli-
tatis contractus* 13. *Novembris* 1628. *coram Reverendiſſi-
mo D. Coccino Decano.*

Non obſtat defectus ratihabitionis Capituli facien.
Quia probatum fuit, quod poſt traditionem de bonis
donatis factam non reclamantibus Abbate, & Mona-
ſterio vineæ in donatione comprehenſæ fuerunt conju-
gibus alimenta præſtita, ac alii actus geſti per Mona-
chos ex quibus tanquam negotiis tangentibus Monaſte-
rium reſultat illius tacita ratificatio, quæ æquè opera-
tur, ac expreſſa, cum non modo verbis, ſed etiam factis
5 fiat ratificatio, *l. Paulus reſpondit, ff. rem rat. hab.* Dec. *in
l. ſemper qui non, num.* 8. *de reg. jur.* & cum alioquin Mo-
6 nachi uti perſonæ ſingulares nihil poſſideant, *c. non di-
catur,* 12. *q.* 1. ac Abbati liceret hujuſmodi donationem
pro libito ratificare, vel irritam reddere, ut inquit Leſſ.
7 *de juſt. & jur. lib.* 2. *c.* 17. *dub.* 8. *num.* 62. *in fin.* poſt Na-
var. quem allegat *in Comment. de reg. jur. num.* 3. Unde
poſtquam ex parte Monaſterii per adimplementum rea-
lis præſtationis alimentorum, alioſque actus fuit ap-
probatus contractus donationis, & donatores, quo-
rum cauſa conſtat interpoſitam fuiſſe promiſſionem
ratificationis uſque ad diem obitus eam non petive-
runt, utique illa cenſetur remiſſa. Aym. *conſil.* 106. *num.*
2. *&* 3. Rot. *deciſ.* 577. *num.* 10 *par.* 1. *recent.* & *in Romana
Societatis officii* 31. *Januarii* 1620. *coram R. P. D. meo Pi-
rovano.*

8 Actus autem præſtationis alimentorum probantur
per teſtes, ultra quod præſumuntur à die donationis,
uſque ad diem obitus continuati ex rei evidentia, dum
ipſi teſtes deponunt ſe vidiſſe donatores habitare in do-
mo contigua Monaſterio, ubi deinde diem vitæ clau-
9 ſerunt extremum: & cum non conſtet eos aliunde
percepiſſe alimenta, locus eſt dictæ præſumptioni, quod
illa quotidie perceperint à Monaſterio, ut per textum in
l. 2. *C. de alimen. pupil. præſtan.* reſpondit Nat. *conſil.* 547.
num. 20. quam promiſſionem auget promiſſio ex parte
Monachorum, ut ſupra ratificata, & dictorum conju-
gum propter ſenium inhabilitatem ad alimenta ſibi
comparandum, ut conſiderat idem Nat. in præalleg.
conſ. 547. *num.* 31.

Neque obſtat, quod promiſſioni de rato, ratificari-
que facien. donationem capitulariter, & infra octo dies
10 proximos non potuerit alio modo, quàm per actum
capitularem ſatisfieri, ad tradita per Beroium *in conſ.* 38.
num. 48. *lib.* 1. Quia contrariam ſententiam, quod ſcili-
cet quando ratificatio ad alium finem non requiritur,
quàm ut conſtare poſſit de acceptatione cujus vigore
quis obligatur, tunc promiſſioni plenè ſatisfit per ratifi-
cationem facti, ita ut alia non requiratur, tanquam ve-
riorem probavit Rota *in Cremonen. Pecuniaria,* 26. *Ja-* 11
nuarii 1587. *coram Cardinali Plato,* per text. *in l. mater.*
ubi Doct. communiter, *C. de inſtit. & ſubſtit.* Unde
ſtante conſequutione alimentorum, & quod per defe-
ctum expreſſæ ratificationis capitularis nullum dona-
tionibus damnum fuit illatum, dicta donatio ex hoc ca-
pite non adimplementi impugnari non poteſt. Bald. *in
conſil.* 127. *lib.* 1. Surd. *deciſ.* 265. *num.* 39. Gregor. XV. *de-
ciſ.* 347. *n.* 11. Neque refragantur Doctores allegati in Ti-
burtina Locationis, impreſſa per Marcheſanum de com-
miſſionibus *par.* 1. *pag.* 106. cum loquantur in terminis 12
alienatione rei Eccleſiæ, vel in delictis, in quibus propter
expreſſam juris prohibitionem tacita ratificatio non eſt
ſufficiens, quo caſu locum non habet regula, quod par ſit
virtus taciti, ac expreſſi, ut per Everardum *in loc. ab ex-
preſſ. num.* 13.

Minus obſtat, quod alimenta hujuſmodi à contra-
hentibus fuerint taxata ad annuam ſummam ſcutorum
65. bona verò donata non excederent valorem ſcut. 300.
vel circa; & ſic habita ratione impenſarum recolle-
ctionis fructuum, quæ minuunt valorem, donatio eſſet
damnoſa Monaſterio, cujus propterea requirebatur 13
præciſa ratificatio. Quia nihilominus attenta ætate
ſeptuagenaria dictorum conjugum, quæ juxta *l. here-
ditatum, ff. ad leg. falcid.* computatur ad annos quin-
que ſupervivent iæ, quodque ipſi bona donarunt de præ-
ſenti, ut alimenta annuatim reciperent, tacito utilius
res ea geſta fuit pro Monaſterio, quo citius, hoc eſt, intra
annum à tempore factæ donationis, ambo donatores
deceſſerunt.

Denique non obſtat, quod non fuerit obtentum, &
expeditum beneplacitum Apoſtolicum, juxta eandem
promiſſionem. Tum quia propter clauſulam, Quate-
nus opus eſſet, objectum ceſſat, ex eo quod attentis
præmiſſis, illius impetratio non fuit neceſſaria; tum
etiam, quia tali caſu Eccleſiæ electio eſt, an ſtare velit
contractui, vel potius ab illo diſcedere. *cap. ſi qua,* 12.
quæſt. 2. *gloſ. in cap.* 1. *in verbo Sede vacante, uti omnes ne
ſede vacan.*

Et ita deciſum fuit, utraque parte informante.

R. D. COCCINO DECANO.

Montis Faliſci Fideicommiſſi.

16. *Decembris* 1619.

Ad diſp. 8. *quæſ.* 10.

ARGUMENTUM.

Statutum excludens fœminas à ſucceſſionibus, &c. an liget Moniales.

SUMMARIUM.

1 *Filia habet jus dicendi teſtamentum nullum.*
2 *Statutum excludens fœminas propter maſculos ab hereditate patris, & matris, non habet locum in bonis fraternis.*
Intellige, ſi non procedat ulterius, & num. 3.
4 *Statutum excludens fœminas, &c. non ligat Moniales.*
Contrarium, & de magis communi, num. 5.

DECISIO XXIX.

NIcolaus Biſentius deceſſit relictis tribus filiis, vi-
delicet, Troilo, Camillo, & Cæſarino, & qua-
tuor fœminis. Deceſſerunt Troilus, & Cæſarinus,
Camillo ſuperſtite, qui plura bona alienavit, cujus
filii egerunt ad recuperationem, & obtinuerunt ceſ-
ſionem à dictis fœminis, ex qua egerunt contra dictos
poſſeſſores bonorum. Unde cum opponeretur de Sta-
tuto excluſivo fœminarum, firmata prius illius exiſten-

tia

tia die 15. Aprilis 1615. dubitavi an dictum Statutum obſtaret filiis Camilli agentibus ex prædicta ceſſione? Quod dubium eſt diſputan. quoad bona paterna, & quoàd bona Troili, & Cæſarini fratrum.

Et quoad bona paterna, res videtur clara ex Statuto, quod datur in Summario *num.* 1. cujus exiſtentiam firmavit Rota, in quo expreſsè diſponitur, quod ad conſervandam ſtirpem antiquam Domus, & bona Anteceſſorum, & lineam maſculinam, quod in bonis, & hæreditate inteſtati nulla mulier ſuccedere poſſit; ſed tantummodo habeat, & habere debeat jure naturæ, & ejus legitimæ dotem ſibi conſtituendam ex ipſis, vel aliis bonis, ſecundum qualitatem ponderis, & hæreditatis inteſtati defuncti, & plus petere non poſſit; immo ſemper in bonis, & hæreditate inteſtati ſuccedat, & ſuccedere debeat proximior in gradu conſanguinitatis in bonis paternis, & maternis, ita quod ſemper antiqua ſtirps anteceſſorum manuteneatur, & augeatur per lineam maſculinam digniorem fœminina. Stante hoc Statuto, certum eſt filias fœminas non poſſe ſuccedere: quod licet loquatur quando Pater moritur ab inteſtato, & frater, vel maſculus eſt paratus congruenter dotare ex bonis patris, vel aliis, ſecundum qualitatem inteſtati; tamen iſtud Statutum operatur etiam facto teſtamento, quando pater ipſe dotavit; quia cum filia non poſſit ſuccedere ab inteſtato, nec ha-
1 beat jus dicendi teſtamentum nullum, ut eſt communis opinio, de qua Afflict. *deciſ.* 158. *num.* 6. *in l. Gallus*, §. *& quid ſi tamen, num.* 16. *&* 17. & Jaſ. *num.* 18. *ff. de lib. & poſthum.* Tiraquell. *in tract. de jur. primogen. quæſtione* 53. *num.* 12. *&* 22. & fuit dictum in cauſa Romana Supplementi legitimæ, 8. Februarii 1593. coram bo. me Card. Arigonio.

2 Et iſtud ſtatutum non poteſt ſuffragari quoad bona fraterna, cum non procedat ulterius, ſed ſolum excludat ab hæreditate patris & matris, Bald. *in l.* 1. *n.* 4. *C. de legit. hæredit.* latè Theſaur. *deciſ.* 62. *num.* 1. & fuit dictum coram me in cauſa Romana Vineæ de Corbinellis 15. Martii præteriti.

3 Quo verò ad bona fraterna, adeſt aliud Statutum, de cujus exiſtentia erit particulariter videndum, in quo diſponitur, quod filia, vel neptis dotata, vel dotanda à patre, matre, ſeu fratre carnali de bonis maternis, ſeu paternis, &c. nec eidem patri, avo, & aviæ, vel fratri carnali, vel alicui ipſorum ſuccedere poſſit. Unde cum iſtud Statutum procedat ulterius, non ſolum excludit ab hæreditate dotantis, ſed etiam aliorum nominatorum in Statuto. Brunus *de Statut. excluſ. fœmin. artic.* 8. *quæſt.* 16. *num.* 65. *& ſeqq.* Theſaur. *dec.* 63. *n.* 3. Put. *dec.* 277. *lib.* 1. *in nov.* & fuit reſolutum in cauſa Balneoregienſi Terrarum 16. Maji 1594. coram bo. me. Card. Pamphilio, & in cauſa Romana Hæreditatis del Sellis 1. Julii 1598. coram bo. me. Card. Seraphino, & in eadem 16. Januarii 1608. coram Reverendiſſimo Attrebaten., & dixit Rota in præcitata cauſa Romana Vineæ de Corbinellis 1619. coram me.

4 Adeſt etiam difficultas non modica, de qua erit particulariter agendum, an prædicta Statuta ligent prædictas fœminas, cum ſint Moniales, & eſſent tales antequam fuiſſet factus locus ſucceſſioni: unde cum de tempore ſucceſſionis eſſent Moniales, Statutum ex defectu poteſtatis, non poterat illas afficere. Salicet. *in auth. caſſa, n.* 24. ubi, quod ita vidit determinari per valentiſſimos Doctores, *C. de ſacroſ. Eccleſ.* & latiſſimè Cephal. plures hujus ſententiæ allegans in *conſil.* 95. *num.* 14. *& ſeqq. lib.* 1 Ruin. *conſil.* 200. *vol.* 2. qui etiam alios refert, prout etiam Riminal. ſen. *in conſil.* 246. *n.* 26. *lib.* 2. & noviſſime hanc ſententiam tuetur validiſſime Modernus *de juriſd. part.* 4. *centur.* 1. *caſu* 4. *per tot. & caſ.* 5. ubi reſpondet omnibus contrariis.

Et licet reſpondeatur, quod magis communis opinio videatur in contrarium, ex allegatis per Hondedeum *in conſil.* 11. *n.* 17. *lib.* 2. & per Craſſ. *de effect. clericat. effect.* 2. *n.* 169. & pro iſta opinione videatur deciſ. Putei 99. *n.* 3. *in antiq. lib.* 3. quæ opinio fundatur in eo, quod Statutum non loquitur de Monialibus, ſed injecit vinculum ab initio, & in nativitate fœminas ligavit, eaſque tempore quo erant in ſæculo, juriſdictio Statuentium inhabiles fecit ad ſuccedendum cum maſculis, & cum hoc vinculo inhabilitatis tranſiverunt in Monaſterium.

Attamen replicabatur, quod in ſententia Rotæ non poteſt fieri fundamentum: quia prædicta deciſio Putei eſt mendoſa, nec reperitur in noviter impreſſ. excerptis ex ipſo originali manu propria Putei conſcripto. Quo verò ad magis communem opinionem, fuit dictum quod Doctores, & eorum rationes ſunt ponderandæ: & ideo pro nunc, nihil fuit firmatum, ſed relicta utraque opinio in ſuo eſſe, & reſervatum, ut de eo particulariter videatur.

Quo vero ad bona ſita extra Territorium Montis Faliſci, videndum erit, an adſint Statuta, quæ obſtent.

R.P.D. VEROSPIO.
Ruremunden. Abbatiſſatus.

Ad diſput. 13. *quæſit.* 2. *num.* 5.
Lunæ 3. *Decembris* 1619.

ARGUMENTUM.

Decretum Concilii Tridentini ſuper Viſitatione, & correctione morum an habeat locum in correctione exceſſum continente. Viſitator an poſſit Monialibus, contra prima Ordinis Inſtituta præſcribere, ipſis invitis, arctiorem vitæ regulam.

SUMMARIUM.

1 *Poſſeſſio anterior eſt manutenibilis: & ex quibus probetur reſpectu Monialium.*
2 *Privatio eſſe non poteſt ſine anteriori poſſeſſione.*
3 *Confeſſio pluries repetita, plenè probat poſſeſſionem in præjudicium confitentis: etiam ad effectum manutentionis, & n.* 4.
5 *Poſſeſſio eſt quid facti, & non poteſt auferri ſine facto Judicis.*
6 *Executio ſententiæ, ſpectata inhibitione Judicis ad quem, eſt nulla & attentata, & præjudicat poſſidenti in ſua poſſeſſione.*
7 *Poſſeſſio ex civilis, & ſolo animo retenta, competit manutentio.*
8 *Appellatio in cauſis Viſitationis, & correctionis morum, ex Decreto Concilii Tridentini ſeſſ.* 13. *&* 29. *de reformat. vel non admittitur ante diffinitivam; vel non impedit ipſius ſententiæ executionem, & num.* 9.
10 *Limita, ut non cenſeatur prohibita appellatio, ubicunque correctio contineret exceſſum.*
11 *Viſitator non poteſt Monialibus, ipſis invitis, arctiorem vitæ rationem præſcribere.*
12 *Pœna privationis, & depoſitionis, excedit omnem modum correctionis, nec incurritur niſi in caſibus a Jure expreſſis.*

DECISIO XXX.

Cum Annam Abbatiſſam, & Moniales Cœnobii in Civitate Ruremunden. Nobilis, & perantiqui, ſub invocatione Beatæ Mariæ Virginis in Munſter, Laurentius Beuer Abbas Campi veteris privaſſet Abbatiſſatu, & poſſeſſione Monaſterii, ſub eo prætextu, quod recuſaſſent parere articulis à ſe datis in viſitatione ſuper correctione morum; præſcriptio, tam eidem Abbatiſſæ, quam reliquis ſacris Virginibus, brevi termino, ut ab eodem Monaſterio recederent ſpatio viginti quatuor horarum, cauſa appellationis ex parte Monialium, in vim reſcripti Apoſtolici commiſſa Officiali Colonienſi, decrevit ille contra Abba-

tem Laurentium primùm citationem cum inhibitio-
ne, ac deinde mandatum revocationis attentatorum,
eo quod idem Abbas, neglecta inhibitione, & baculi
uſum Abbatiſſæ interdixerit, & impetratis literis à
Sereniſſima Belgii Principiſſa in eo Monaſterio alios
introduxerit. Unde cum ab hoc ultimo Officialis de-
creto Abbas appellaverit cauſa in Rota mihi commiſ-
ſa. Dubitavi, an eidem Annæ, & Monialibus conceden-
dum eſſet mandatum de manutenendo. Quod dubium
1 hodie Domini affirmativè deciderunt, propter ante-
riorem poſſeſſionem, quæ viſa fuit probari reſpectu
aliarum Monialium de ipſius Monaſterii ſede, & do-
micilio; reſpectu verò Annæ, de ejuſdem Monaſterii
Præfectura, ex notat. *in* § *hodie*, & §. *retinendæ. Inſtit. de
interdict.* & per DD. *in l. naturaliter* §. *nihil commune*,
ff. de acquiren. poſſeſſ. Bart. *in l.* 1. §. *ult. ff. uti poſſidetis.*
Conſtat enim vel ex ipſa Abbatis confeſſione, tam cu-
ram bonorum Monaſterii, & Antiſtitæ dignitatem
fuiſſe penes Annam; quam ab ea una cum ſuis Moniali-
bus idem Monaſterium inhabitatum fuiſſe, cùm eorun-
dem bonorum adminiſtratione ipſi Annæ interdicta, il-
lam ſuæ dignitatis inſignibus ſpoliatam, & quibus ipſa
præerat ex eodem Monaſterio ſecedere juſſiſſet, earum
2 loco aliis de facto immiſſis. Ex quibus rectè inferre lice-
bat ad anteriorem poſſeſſionem, ſine qua privatio eſſe
non poterat. *arg. text. in l. manumiſſiones. ff. de Juſt. &
jur.* tradit Bart. *in l. decem, n.* 1. & 6. *ff. de verb. oblig.* & *in
l. Titio, 95. ff. de condit. & demonſtrationibus* & fuit dictũ
in Bergomen. Cappellaniæ 22. Aprilis 1611. coram R. P.
3 D. meo Pirovano. Et confeſſio ipſius Abbatis ſuper ean-
dem poſſeſſionem, quæ pluries approbat repetita, plene
illam probare poterat in præjudicium ipſius confitentis.
ad notat. *in l. cum te, C. de tranſact.* & tenuit Rota coram
Verall. *deciſ.* 107. *par.* 3. & *in deciſ.* 92. *par.* 2. *diverſ.* Et-
4 iam ad hunc effectum manutentionis, ut per Aym. *in
conſil.* 50. *n.* 5. Ruin. *conſ.* 115. *n.* 16. *lib.* 5. & fuit dictum *in
deciſ.* 802. *n.* 1. *par.* 1. *diverſ.* & *deciſ.* 652. *n.* 6. *par.* 2. *recent.*
& *coram Gregorio deciſ.* 200. & *deciſ.* 458. *n.* 5.

Neque hac poſſeſſione ſpoliatas fuiſſe Annam, &
Moniales dicendum erat ex ſententia privationis, lata ab
Abbate: quia primum ejuſdem Abbatis decretum, quo
declarata Annæ, & reliquarum inobedientia illis diſceſ-
ſum à Monaſterio imperavit, non privavit eaſdem Mo-
niales & Abbatiſſam ſuæ poſſeſſionis, cùm non fuerit
5 exequutioni demandatum: & ipſa poſſeſſio tanquam
quid facti non potuit ſine facto Judicis ab iis auferri, ut
probatur *in l.* 1. *ff. de acquir. poſſeſſ.* & notat ibi Bart. *num.*
25. Angel. *in l. qui univerſas*, §. *item cum Prætor. ff. eo-
dem titul.* Caſſad. *deciſ.* 7. *de cauſ. poſſeſſ. & propriet. num.*
10. Rota *deciſ.* 3. *n.* 7. *de reſtit. ſpoliat. in novis.* Ejuſdem
verò ſententiæ executio, qua Abbas neglecta inhibitio-
ne Judicis ad quem, & appellatione à Monialibus inter-
poſita, Monaſterium aliis inhabitandum conceſſit, eiſ-
que loco Annæ aliam etiam præfecit, tanquam nulla, &
6 attenta; neque in ſua poſſeſſione ipſis Monialibus præju-
dicavit, ad notata in *l.* 4. §. *condemnatam ff. de re judic.*
Angel. *in l. clam poſſidere*, §. *qui ad nundinas. num.* 2. *ff. de
acquiren. poſſeſſ.* Rot. *deciſ.* 159. *n.* 4. *par.* 2. & *deciſ.* 661.
7 *n.* 3. *par.* 1. *recent.* Sed ratione civilis poſſeſſionis, quam
animo retinuerunt, debeatur eiſdem Annæ, & ſociis ma-
nutentio, ut notat Jaſ. in *dicta l. clam poſſidere*, §. *qui ad
nundinas. n.* 62. *ff. de acquiren. poſſeſſ.* Menochius *de reti-
nenda poſſeſſ. remed.* 3. *n.* 22. Rota *deciſ.* 660. *n.* 4. *par.* 1. &
deciſ. 319. *n.* 1. *par.* 2. *recentior.*

Et quamvis, dum idem Abbas hæc omnia in viſita-
8 tione geſſit, nulla viderentur, & dici poſſet ab eo com-
miſſa attentata, cum ex Decreto Sacri Concilii Triden-
tini *ſeſſ.* 13. *de reformat. c.* 1. & *ſeſſ.* 24. *de reformatione*,
c. 10. in cauſis Viſitationis, & correctionis morum, ap-
pellatio, vel non admittatur ante diffinitivam, vel ad-
miſſa poſt diffinitivam, non ſuſpendat ipſius ſententiæ
executionem, quod etiam antea conſtitutum fuerat in
c. irrefragabilis, de offic. ord. & *cap. ad noſtram, de appel-
lation.* ut latè proſequitur Lancellottus *de attentat. par.*
2. *c.* 12. *limitat.* 18. *n.* 6. Non potuit tamen ratio, quæ fa-
vore Eccleſiæ, & Divini cultus viam dilationibus præ-
cludit, & cujus ratione ex diſpoſitione Sacri Concilii,
in decretis factis in Viſitatione prohibetur appellatio,
impedimento eſſe hoc caſu devolutioni cauſæ, etiam ad 9
effectum ſuſpenſivum, cùm hæc duo poſitivè, & Jura, &
Concilium requirant, ne Viſitator excedat officium,
& munus Viſitatoris, vel ideo ſi proceſſum fuerit in
forma Judicii, non cenſeatur denegata appellatio; ut
reſolvit Sacra Congregatio Eminentiſſimorum Cardi-
nalium Interpretum 16. Octobris anno 1600. & poſt
eam, Rota in Carpentoracten ſi Prioratus 15. Junii 1601.
coram Cordub. Et quæ idem Viſitator in Viſione con-
ſtituit, ut corruptis moribus, & ad reſtitutionem ſoli-
tæ diſciplinæ conducant. Ex quo, neque cenſetur pro-
hibita appellatio ubicumque correctio exceſſum con-
tiner, ut tradit Franch. *in cap. ad noſtram, num.* 2. & 3. 10
& *in cap. de priore*, *ſub num.* 2. *in gloſſ.* 1. *de appellat.* 11
Specul. *eodem titulo.* §. *in quibus autem caſibus, num.* 14. 12
Marant. *in ſpecul. par.* 6. *ſub rubrica & quandoque ap-
pellatur, num.* 333. Navar. *in rubr. de Judicio num.* 83.
& *conſil.* 2. *eodem tit. de appellat.* Et optimis rationi-
bus probat Gonzal. Mendez. *lib.* 1. *diverſ. juris argu-
mentorum cap.* 19. *num.* 9. exponendo hoc idem Decre-
tum Sacri Concilii ex interpretatione Sacræ Congre-
gationis. Hæc verò ſervata non fuiſſe ex eo apparebat:
quia Abbas proceſſit citata parte, atque adhibita cauſæ
cognitione, neque particulari, ſive aliquarum, ſive om-
nium culpæ occurrere voluit: ſed nova vivendi lege
indicta arctiorem vitæ rationem, ac normam eiſdem
Monialibus præſcripſit contra prima ordinis inſtituta.
Ex quibus ſatis deduci poterat gravamen, cum non li-
cuiſſet id Abbati ipſis Monialibus invitis, ſecundum
Gloſſ. in *cap. geſta, in verb. creſcere.* & tradit Decius in
cap. ad noſtram, num. 18. & *ſequen. de appellat.* Oldrad.
conſil. 96. Navarr. *conſil.* 9. & *conſil.* 81. *num.* 3. *de regu-
larib.* Et ipſa pœna privationis, & depoſitionis, hoc idem
oſtendere poterat, tanquam ea, quæ omnem modum
correctionis excedit, & nunquam incurritur, niſi in ca-
ſibus à jure expreſſis, ut tradit Abbas *in cap. ultimo*,
de jure patronat. & in *cap. at ſi clerici, num* 33. *de judic.*
Surd. *deciſ.* 188. *num.* 7. & *deciſ.* 200. *num.* 1. Et tenuit Ro-
ta apud Creſcentium *diſp.* 9. *de probat.* & *in deciſ.* 489. *n.*
2. *par.* 2. *recent.*

Et omnis difficultas ſublata videri poterat: quia ne-
que pendet hodie cauſa appellationis Monaſterii, quàm
& Papa admiſit, & ex decreto Officialis Colonienſi Ju-
dicis ad quem, interpoſita ſuper revocatione attentato-
rum, conſtat fuiſſe conſumptam, ſed ab hoc ultimo de-
creto ejuſdem Officialis ad inſtantiam ipſius Abbatis
appellatum fuit. Unde pendente interim cauſa, & donec
cognoſcatur de juribus hujus ultimæ appellationis, non
poteſt denegari Monialibus & Abbatiſſæ manutentio,
quæ debetur in qualibet inſtantia, & in quacunque parte
Judicii, ut in *deciſ.* 4. *de cauſ. poſſ.* & *propriet.* apud Cæ-
ſar. de Graſſis & *in deciſ.* 350. *par.* 1. *diverſ.* & *in deciſ.* 111.
num. 8. *par.* 1. *recentior.*

Et ita utraque, &c.

EMIN. CARD. VEROSPIO.

Bononien. Exemptionis.

Veneris, 25. Maji 1618.

Ad diſp. 17. *quæſ.* 1. & 5.

ARGUMENTUM.

De communicatione privilegiorum Regularium in materia exemptionis.

SUMMA-

SUMMARIUM.

1 *Exemptio competit Regularibus ex diſpoſitione Juris communis.*

2 *Communicatio privilegiorum inter Regulares, idem operatur ac ſi in ſpecie fuiſſent talia privilegia conceſſa iis, quibus communicatur. Stantibus præſertim clauſulis ampliſſimis appoſitis in communicatione.* & *n.3.*

4 *Communicatio privilegiorum Regularium fuit pluries canonizata in Rota.*

5 *Exemptio pleniſſima quoad onera, collectas,* & *impoſitiones, inducitur per verba ampliativa,* & *generaliſſima, ut hic.*

6 *Generalis mentio in materia exemptionis, ſufficit ad inducendam exemptionem ab oneribus realibus. Fallit in ſolutione decimarum.* & *n.7.*

DECISIO XXXI.

LIte coram me inter nonnullos Regulares, & Regimen Bononienſe ſuper exemptionibus introducta, ad inſtantiam Canonicorum Regularium Lateranenſium, & S. Salvatoris; Dubitavi, circumſcriptis pro nunc eorum laboratoribus, Colonis, & Emptoribus, necnon ſubſidio triennali: An ipſi ſint ab aliis datiis, gabellis, vectigalibus, & oneribus tam realibus, quam
1 perſonalibus exempti. Et Rotæ viſum fuit affirmativè reſpondendum, cùm iſtis Regularibus tam ex juris communis diſpoſitione competat hæc exemptio, *cap. quamquam, de cenſibus in ſexto. c.1. de immunitate Eccleſ. in ſexto.* Clem. *præſente eodem titulo, c.1. de Decim. cap. non minus,* & *cap. adverſus, de immunitate Eccleſ.* Card. *in dicto cap. non minus, eodem titulo.* Abbas *in cap. invocamus, de cenſibus, n.4.* & *conſil.13. par.2.* Baldus *in l.1. n.9. C. de contrahend. emption.* Bertazzol. *de Gabel. ſeu vectigal. §.7. princip. num.*10. & fuit dictum in Corregienſi Gabellæ coram bon. mem. Juſto 27. Novembris 1602. & in Valentina Gabellæ 4. Decembr. 1595. coram Cardinali Pamphilio, & in Brunduſina Gabellæ 13. Februarii 1604. coram Penia.

2 Quàm vigore Privilegii ab Eugenio Quarto, ſub datum Florentiæ 7. Kalend. Martii 1434. motu proprio conceſſi Monachis Caſſinenſibus, & per Sixtum Quartum Congregationi Lateranenſi, necnon per Julium Secundum Congregationi Sancti Salvatoris communicati, quæ communicatio idem operatur, ac ſi dd. Congregationibus fuiſſet in ſpecie talis exemptio conceſſa. Oldr. *conſil 300.* & *verſ. præſertim in facto.* Bertrand. *conſil.149. Illud eſt generale, n.2. lib.1. in antiq.* Pariſ. *conſ. 22. n.5. lib.4.* Doct. communiter *in l.1. ff. de leg.1.* ubi Joannes Crot. *n.13. verſ. ultima concluſio* Jacob. de Nigr. *n. 5.* & *6. in fin.* Roman. *conſ.383. poſt n.2.* Natt. *conſ. 432. n. 9.* & *15. lib.1.* Creſcen. *deciſ. 9. n.5. verſ. ſecundo quia, de priv.* Rota *deciſ.8. n.5. par.2. diverſ.*

Stantibus præſertim clauſulis ampliſſimis in eadem
3 communicatione appoſitis. Aym. *conſ.294. n.1.* Rolan. *conſ.60. n.2.* & *ſeq.* Jo. Crot. *ubi ſupra n.* 13. Jacob. de Nig. *ibidem n.15.*

Unde pluries dicta Communicatio fuit in Rota ca-
4 nonizata, videlicet in Burgen. Juriſdictionis S. Joannis 20. Dec. 1596. coram Orano. & in Burgen. Procurationum, 9. Martii 1598. coram eodem.

Nec poteſt controverti Privilegium hujusmodi eſſe ampliſſimum uti conceptum per verba ampliativa, & generaliſſima, nimirum ab omnibus gabellis, talliis, & datiis Collectis, impoſitionibus, & oneribus, etiam ad Pontium refectionem, & viarum reparationem, aut ab alio quocunque gravamine quovis nomine cenſeatur. Quæ verba ſunt apta pleniſſimam exemptionem quoad onerum, Collectarum, & impoſitionum ſpecies importare. Jo. Andr. *in cap. Epiſcoporum, ſub n.7.* ubi Gemini an. & Archidiac. *de privil. in 6.*

Nec valet dicere communicationem ſuffragari non poſſe tanquam expreſse non facta mentione de exem-
ptionibus ab oneribus realibus. Nam ſatis fuit genera- 6
lis mentio, cum ſimus in materia favorabili. Pariſ. *conſ. 22. n.5.* & *ſeq. lib.4.* Dec. *conſ.113. num.4.* & *5.* cum aliis ſup. alleg.

Tanto magis, quia fuerunt appoſitæ clauſulæ. In omnibus, & per omnia, &c. & absque ulla prorſus differentia, &c. Ripa *in l.1. n.1. de leg.1.* & ibi Scrib. Rota *dec.8. n. 5. par.2. diverſ.* Creſc. *dec.9. n.5. de privileg.*

Non obſtat deciſio allegata *in Valentina Decimarum 28. Novembris 1603. coram Illuſtriſſimo Lancellotto.* Ibi enim de exemptione tractabatur à ſolutione decimarum, quæ tanquam exorbitans à jure communi ſub generalitate verborum comprehendi non valebat; quod ſecus accidit in caſu noſtro ex alleg.

Verùm quia non obſtantibus dictis Exemptionibus 7
pro parte Civitatis, & Regiminis Bononienſis prætendebatur iſtos Regulares in aliquibus caſibus debere contribuere; Domini voluerunt hoc particulari Dubio eſſe diſcutiendum.

REVEREND. D. COCCINO Decano.

Corduben. Decimarum.

Lunæ 30. Aprilis 1635.

Ad diſp.17. quæſit.5.

ARGUMENTUM.

Solutiones quando non conſtituant in quaſi poſſeſſione exigendi.

SUMMARIUM.

1 *Diſpoſitio cap. cùm perſonæ, de privil. in 6. habet locum in juriſdictionibus.*

2 *Manutentio in poſſeſſione exigendi Decimas non datur ex aſſiſtentia juris communis.*

3 *Solutiones cum proteſtatione metu cenſurarum non conſtituunt in quaſi poſſeſſione exigendi.*

4 *Solvens metu cenſurarum,* & *non alias non dicitur ſolvere animo acquirendi jus adverſario; vel obediendi Superiori,* & *n.5.*

5 *Confeſſione de recepto, abſente parte, non ſuffragantur ad defectum manutentionis.*

DECISIO XXXII.

CUm Patres Societatis Jeſu haberent ampliſſima privilegia fel. rec. Pauli Tertii, Pii Quarti, & Gregorii Decimitertii, non ſolvendi decimas, placuit Leoni undecimo, quoad bona exiſtentia in Regnis Caſtellæ, & Leonis, quod decimæ ſolverentur quoad bona acquirenda, quæ propriis manibus, vel per proprios Colonos excolunt, & loco decimæ voluit ſolvi vigeſimam. Et licèt felic. recordationis Gregorius Decimus quintus exemerit hæc eadem bona ultimo loco relata; tamen Sanctiſſimus Dominus Noſter reduxit omnia, juxta terminos Brevis Leonis, qui voluit de prædictorum omnem bonorum fructibus modo prædicto decimam ſolvi; aliarumque rerum, & ſpecierum, de quibus de Jure, vel conſuetudine, circumſcriptis privilegiis, decimæ ſoli deberent.

Hoc ſtante dubitavi, An Dominis Epiſcopo, & Capitulo Cordubenſi eſſet dando mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione exigendi decimas contra Patres Jeſuitas. Et Domini negativè reſponderunt. Quia Epiſcopus, & Capitulum non probant talem poſſeſſionem, quæ eis ſuffragetur. Nam aut nituntur aſſiſtentia Juris communis, de qua in *c. cum perſonæ, de privileg. in 6.* ex qua datur manutentio: & concluſio
non applicatur, quia ille textus loquitur in Juris- 1
dictionalibus, & ita loquitur Caputaquen. *in deciſ.* 129. *lib.1.* & deciſio in cauſa Veronenſi Juriſdictionis 18. Junii 1596. coram bonæ memoriæ Hieronymo Cardinali Pamphilio, & in Montis Regularis Juriſdictionis

25. Octobris

25. Octobris 1596. coram bonæ memoriæ Penia, &
in Ulixbonenſi Juriſdictionis 27. Novembris ejusdem
anni coram bon. mem. Litta, Mantica *deciſ.323.n.1. &*
2 *ſequen.* Et puncto, quod ex aſſiſtentia juris communis
non detur manutentio in poſſeſſione exigendi Deci-
mas, fuit reſolutum in cauſa Reatina Decimarum, 17.
Maji 1604. coram bonæ memoriæ Juſto. Et licet con-
trarium videatur reſolutum in cauſa Taurienſi Decima-
rum 30. Aprilis 1604. coram bonæ memoriæ Cardinali
Seraphino quæ eſt *deciſio 1497. in impreſſis*; tamen cau-
ſa deinde ſæpius propoſita coram bon. mem. Franciſco
Penia, dicta deciſio non fuit approbata: & propterea ſub
di 30. Junii 1606. omiſſo articulo poſſeſſorio, fuit de-
ventum ad petitorium, ut refert Mareſcottus *variarum
reſolut. lib. 1. c. 11. n. 13.* qui licet conetur defendere deci-
ſionem Seraphini, ſat eſt, quod Rota noluerit illam de-
ciſionem approbare: imò expreſsè contrarium tenuit
coram bon. mem. Juſto, ut dictum eſt.
3 Aut verò nitintur poſſeſſione exigendi poſt Breve
Leonis Undecimi: & cum Patres Jeſuitæ ſolverint,
cum proteſtatione, quod ſolvebant metu cenſurarum,
illæ ſolutiones non conſtituerunt in quaſi poſſeſſione
exigendi. Abbas *in cap. olim, il terzo. num. 9. & 10. de re-
ſtitutione ſpoliator.* Verallus *deciſ. 731. par. 2.* Acchill.
4 de Graſſ. *deciſ. 11. de penſionibus.* Card. Seraph. *deciſ.* 1017.
num. 6. Et ratio eſt, quia, qui ſolvit metu cenſurarum,
& non alias, non dicitur ſolvere animo acquirendi jus
adverſario. Verallus *deciſ. 330. par. 2.* Hoc enim caſu
5 ſolvens, dicitur potius ſolvere timore cenſurarum,
quàm animo obediendi Superiori. Puteus *deciſ. 273. lib.
2. in correctis.*

Neque obſtat, quod videantur adeſſe plures ſolutio-
nes ſine proteſtatione. Nam fuit reſponſum ex duplici
capite ceſſare objectum. Altero, & primo, quod ſo-
lutiones ex adverſo datæ pro Clerico, & Capitulo in
Summario *n.* 7. omnes leguntur eſſe confeſſiones de
6 recepto, abſente parte, quæ non ſuffragantur ad effe-
ctum manutentionis. *l. Lucius, §. tutelæ, ff. de adminiſtr.
& pericul. tutor.* Natta *conſil. 543. num. 13. lib. 3.* Se-
raph. *deciſ.* 302. *num.* 2. & fuit dictum & in cauſa *Lu-
nen. Sarzanen. penſionis 26. Februarii* 1616. *coram bonæ
memoriæ Buratto*: eo præſertim, quod in una ex ipſis,
quæ facta legitur præſente Procuratore Collegii, expreſ-
ſa, legitur interceſſiſſe proteſtatio, ut in Summario Col-
legii num. 3. ſub 5. mandato: quam cum Clerus non
impugnaverit, illi acquieviſſe cenſetur. Altero, & ſecun-
do, quod omnes ſolutiones, quotquot ſint, emanaſſe ap-
parerent præviis mandatis executivis ſeriatim datis in
eodem *Summario numero tertio*, & in illorum executio-
nem ſingulæ ſolutiones ex adverſo allegatæ inde ſeria-
tim ſubſecutæ: & id ipſum comprobant teſtes ex ad-
verſo examinati eodem *ſumm. n* 3.

Unde omnes, tanquam ex præviis mandatis execu-
tivis, & in illorum executionem emanatæ non volun-
tariè, ſed coactè cenſentur; idque indubitanter, ſtanti-
bus tot, & tantis proteſtationibus pro Collegio, in ipſo
actu intimationis dictorum mandatorum, de ipſo metu
cenſurarum & mandatorum etiam in ultima intima-
tione eorum mandatorum die 18. Maji 1623. dicto eo-
dem *Summ. n.* 3. Unde ſicuti à principio uſque ad finem
anni 1623. perſeveranter præceſſit continuata relaxatio
mandatorum relaxatorum in ſingulis annis; ita etiam,
& legitima proteſtandi cauſa perſeveraſſe dicitur. Quæ
cum operetur quod durante cauſa metus, proteſtatio re-
petita cenſeatur; utique multo magis dicen. venit, ope-
rati debere ubi proteſtatio expreſſe, & in ſingulis man-
datis repetita legitur, & in ſolutione in qua procurator
Collegii præſens fuit, id ipſum in ſpecie, & viva voce in
ſcriptis explicatum.

Ulterius aliqui ex Dominis non recedendo à præ-
dictis, conſiderabant quod Patres expreſſe docent in
intimationibus mandatorum, & ſignanter in ultimis,
fuiſſe factas dictas proteſtationes: cum quibus concur-
rente illa facta parte præſente. Clerus acceptando ſolu-
tiones videtur perdidiſſe poſſeſſionem, ſi quam acquiſi-
viſſet ex ſolutionibus ſimpliciter factis. Hoc tamen fuit
dictum ex abundanti, cum omnes Domini circa pri-
mas reſponſiones convenirent.

Et ita concluſum utraque parte informante.

Eodem Corduben. Decimarum de Lucena.

Mercurii 10. Maji 1635.
Ad diſput. 17. quæſ. 5.

ARGUMENTUM.

De privilegiis Societatis Jeſu circa exemptionem à ſolutione Decimarum.

SUMMARIUM.

1 *Manutentio non datur, non conſtito de poſſeſſione tempore litis motæ.*
2 *In poſſeſſione continuanda metiendum eſt jus ex parte poſſeſſoris.*
3 *Poſſeſſio contra anteceſſores non juvat contra ſucceſſores, niſi contra eos etiam probetur: & multo magis contra privilegiatos. & n. 4.*
5 *Sententiæ licet in alia cauſa, ſi ſint latæ ſuper ſtatu in contradictorio Judicio faciunt jus quoad omnes.*
6 *Exceptio privilegii impedit manutentionem. Intellige ut num. 7.*
8 *Superior non poteſt renunciare privilegiis conceſſis favore ſuæ Religionis.*
9 *Clericus non poteſt renunciare privilegiis fori.*

DECISIO XXXIII.

FUit per Dominos reſolutum, Excellentiſſimo D.
Duci de Cardona non eſſe dandum mandatum de
manutenendo in poſſeſſione exigendi decimas ex bonis,
quæ Patres Jeſuitæ poſſident, cùm de ejus poſſeſſione
non conſtet de tempore litis motæ, ſed potius de quaſi 1
poſſeſſione dictorum Patrum non ſolvendi. §. *hodie, In-
ſtit. de interdict.* Verall. *deciſ.* 199 *par.* 2. Rota *deciſ.* 390.
in princ. p. 1. diverſ.

Neque obſtat quod dictus Excellentiſſimus D. Dux
eſſet in poſſeſſione exigen. Decimas ſuper iſtis bonis,
antequam Patres Jeſuitæ illa habuerint & in continuan- 2
da poſſeſſione, metiamur jùs ex parte poſſeſſoris juxta
deciſ. 629. Guid. Papæ. Quia huic fundamento dupli-
citer fuit reſponſum: & primo, quòd cum Dominus
Dux non probet eſſe in poſſeſſione exigendi contra Pa-
tres Jeſuitas, reſultat ipſos eſſe in quaſi poſſeſſione exem-
ptionis: & ſic poſſeſſio contra anteceſſores, non juvat 3
contra Patres. Cardin. *in cap. nuper, in primo notab. de De-
cimis*: & facit dec. Putei 301. *lib. 2. in correct.* & Abb. *in c.
cum in tua n. 6. ad finem verſ. & intellige.* Anan. Anchar.
& Collect. omnes *ſub n. 3. de Decimis.*

Secundo fuit reſponſum, quòd Excellentiſſimus D.
Dux non probat poſſeſſionem ſuam contra privilegia-
tos, quales ſunt Patres Jeſuitæ ex privilegiis Pauli III.
Pii IV. & Gregorii XIII. & ideo poſſeſſio contra pri- 4
vilegiatos, ei non poteſt ſuffragari, Put. *dicta deciſ.* 301.
lib. 2. & facit. Butr. *in cap. ſignificante, ſub num. 11. de ap-
pellat.* Nec in hoc caſu poteſt dici, quod privilegia
reſpiciant petitorium; cum fuerint canonizata per plu-
res deciſiones, *cauſa Carthaginen. Decimarum 20. Fe-
bruarii, & 10. Decembris* 1578. & 26. *Januarii* 1579.
coram Bubalo, quæ habentur penes Leonium *in Theſaur.
fori Eccleſiaſtici par. 2. cap. 27. num. 71. & ſeqq. &
in cauſa Civit. Caſtelli Decimarum 25. Junii 1629. co-
ram R.P.D.M. Chiſterio.* & fuit etiam dicta exemptio
Patrum canonizata per tres conformes latas per tres
Auditores inſignes, videlicet Bubalum, Seraphinum,
&

& Blanchetum : quæ ſententiæ & deciſiones licet emanaverint in alia cauſa, tamen cum fuerint latæ quo-
5 danimodo ſuper ſtatu in contradictorio judicio, faciunt jus quoad omnes, *l. ingenuum, ubi gloſſ.* Bart. & *DD. ff. de ſtat. homin.* & in terminis horum privilegiorum fuit dictum *in dicta cauſa Civit. Caſtelli coram R.P. D. meo Ghislerio.*

Et prædicta eo magis procedunt, cum dicta privilegia contineant exemptionem pro bonis acquiſitis, & acquirendis, cum ſpecifica derogatione *cap. nuper de decimis*, & cum clauſula ſublata, & decreto irritanti, quod inficit titulum & poſſeſſionem; & cum clauſula, quod de ſubreptione, & obreptione, aliiſque clauſulis ampliſſimis : quæ operantur, ut non poſſit aliter judicari, & ſi conſtet de poſſeſſione contraria, ea irritetur. Quod quidem decretum irritans, licet antequam juſtificetur, non tollat inſiſtentiam facti, attamen in hac facti ſpecie ex dd. deciſionibus, & ſententiis latis videtur juſtificatum: & hæc omnia optimè fuerunt conſiderata in præcitata cauſa Civitatis Caſtelli Decimarum, & prius, agendo de privilegiis Carthuſianorum, *in cauſa Adrien. Decimarum*, 14. *Decemb.* 1607. *coram bon. mem. Patriarc. Manzanedo.*

6 Et eò amplius prædicta debent admitti, quia exceptio privilegii impedit manutentionem. Guidop. *deciſ.* 107. & licet iſta deciſio debeat intelligi, quod mandatum de
7 manutenendo dependet à negocio principali, quia tunc eſt diſcutiendum negotium principale, Capic. *deciſ.* 72. Lancell. *de attent. c.* 29. *q.* 19. *n.* 4. Attamen idem eſt in caſu iſto, cum Dominus Dux prætendat ſe habere *immemorabilem, Patres verò oſtendant privilegia; cum manutentio dependeat ad ipſa immemorabili, illa prius diſcutienda eſt, an ſuffragetur adverſus dicta privilegia.*

Nec obſtat, quod Provincialis ſe concordaverit cum Excellentiſſimo D. Duce, & renunciaverit privilegiis
8 Religionis : quia iſta fuit mera ſimplicitas, quam Superiores majores nullatenus debent ſufferre, cum dictus Provincialis non poſſet renunciare dictis privilegiis, quæ ſunt conceſſa favore Religionis, non autem perſo-
9 næ particularis. Ex qua ratione, nec clericus poteſt renunciare privilegiis fori, ex allegatis per Craſſum *de effectibus clericatus effectu primo n.* 43.

Denique non obſtant moderationes privilegiorum factæ per S. me. Leonem Undecimum, & S. D. N. quia ſunt ad favorem Eccleſiaſticorum, non autem laicorum, unde non faciunt ad punctum.

Ex quibus concluſum fuit, Excellentiſſimo D. Duci non eſſe dandum mandatum de manutenendo.

Coram eodem, in eadem.

Veneris 15. *Junii* 1635.

Ad diſp. 17. *quæſit.* 5.

ARGUMENTUM.

Immemorabilis quomodo ſit probanda, ad effectum percipiendi Decimas?

SUMMARIUM.

1 *Sola probatio immemorabilis percipiendi decimas, non ſufficit, ſed debet concurrere fama privilegii Apoſtolici.*

2 *Teſtes deponentes de immemorabili, debent deponere de viſu per quadraginta annos, nec poſſunt eſſe minoris ætatis quinquaginta quatuor annorum.*

3 *Immemorabilis probatur per depoſitionem de viſu per quadraginta annos, & de auditu à majoribus, & quòd nihil in contrarium ſit auditum; & de publica voce & fama, per verbum,* Fuit, & eſt.

Neque eſt neceſſaria depoſitio de auditu majorum ab aliis majoribus, & n. 4.

5 *Depoſitio de viſu per quadraginta annos citra, abſque copula, &, poteſt verificari in minori tempore.*

Declara ut n. 6.

7 *Teſtes in Regnis Hiſpaniarum, de ſtylo non ſolent deponere per copulam &, licet deponant per tempus continuatum.*

8 *Fama privilegii, quæ requiritur cum immemorabili, ſufficit ſi deponatur quod ſit diuturna: & ſufficit Privilegium in genere, & n.* 9.

10 *Immemorabilis ceſſat, quando conſtat de initio. Intellige ut n.* 14.

11 *Actus contrarius factus ante centum annos non obeſt immemorabili.*

12 *Præſcriptio immemorabilis interrumpitur, ſi probetur à centum annis citra, contrarium actum fuiſſe.*

Declara ut n. 13.

DECISIO XXXIV.

Dubitavi, an conſtet de immemorabili conſuetudine percipiendi decimas, quæ ſuffragetur Excellentiſſimo Domino Duci de Cardoua. Et Domini omiſſa ſecunda parte dubii, quæ pendet à privilegiis Venerabilis Societatis Jeſu, de quibus erit particulariter agendum, circa probationem ipſius immemorabilis, difficultatem reſtrinxerunt ad duo capita. Primo, ut videatur, an teſtes probent dictam immemorabilem. Secundo, quatenus ſic, an convincantur ex eo, quod videatur conſtare de initio. Et quantum attinet ad primum, firmandum eſt, quod non ſufficit 1
ſola probatio immemorabilis, ſed debet concurrere fama privilegii, cum poſt Concil. Lateranenſ. *cap.* 14. *in fine, de quo in cap. prohibemur, de decimis, celebratum ſub Alex. III. de anno* 1179. requiritur probatio immemorabilis unà cum fama privilegii Apoſtolici. Joann. Andr. & alii *in cap. cum Apoſtolica, de iis, quæ fiunt à Prælatis.* Felin. *in c. cauſam n.* 3. *de præſcriptionibus, & in cap. cum contingat. n.* 4. *verſ. ſi tamen, de foro compet.* Rebuff. *de decimis, q.* 13. *num.* 69. *& ſeqq.* ubi declarat. Balb. *de præſcript. par.* 1. *ſecundæ partis principalis, quæſt.* 7. *num.* 19. *verſ.* 1. *cum ſeqq.* Guidobonus *deciſ.* 61. *&* 62. & millies in Rota fuit reſolutum : & duo requiſita hujus primi capitis ſatis concurrunt : omnes enim teſtes excedunt ætatem quinquaginta annorum; 2
quod tempus requiritur in teſtibus, ut immemorabilem poſſint probare, cum debeant deponere de viſu per quadraginta annos: quæ non poſſunt rectè facere, niſi quadraginta annis addantur alii quatuordecim; quia illa ætas eſt ſufficiens, ut teſtis rectè poſſit deponere de viſu per dictum tempus. Franch. *in cap.* 1. *n.* 16. *de præſcript.* Gabr. *de præſcript. concluſ.* 1. *num.* 83. ſen. mem. Greg. *deciſ.* 298. *n* 1. & ibi addentes, Seraph. *deciſ.* 1179. *num.* 1. *& deciſ.* 1102. *num.* 5. Covarr. poſt alios, qui ſolum firmat, quod teſtes debent eſſe legitimæ ætatis, *in regula, poſſeſſor. part.* 2. § 3. *n.* 8. *verſ. teſtes verò, de regulis juris in* 6.

Et quantum attinet ad immemorabilem, in Summar. *num.* 8. datur copia octo teſtium, quorum tres ſunt Presbyteri examinati in Oppido de Lucena, & duo ſunt examinati in Civitate Cordubenſi, & tres in oppido de Benaviſi, & alii qui habentur in proceſſu; 3
qui deponunt de viſu per ſpatium quadraginta annorum, quod Excellentiſſimus Dominus Dux, & ejus anteceſſores percipiant decimas; & deponunt etiam de auditu à majoribus, & quod majores ita viderunt, & nihil in contrarium audiverunt; & de publica voce, & fama per verbum *fuit*, & *eſt*; ex quibus ſatis dicitur probata immemorabilis, ut per Gloſſ. *in cap.* 1. *in verbo memoria, de præſcript. in* 6. ubi notat Lapus, Geminianus, & Franchus Pariſius *conſil.* 27. *num.* 31. *& ſeqq. lib.* 1. & alii, quos allegat Covarruvias, & communem dicit loco modo allegato; & paſſim Rota reſolvit, & præſertim in Nepeſina Juriſpatronatus 16. Februarii

Februarii 1596. coram bon. mem. Cardinali Blanchetto, & in Tullen. Juriſdictionis 22. Martii 1596. coram bon. mem. Hieronymo Cardinali Pamphilio Mohedanus *deciſ. 3 de jurepatronatus.* Verall. *deciſ. 283. lib. 1. in manuſcript. & deciſ. 71. part. 2. in impreſſis*, & aliàs ſæpiſſimè; & iſti teſtes coadjuvantur ex aliis teſtibus in alia cauſa examinatis, qui etiam optimè deponunt, ut in copia, quæ data fuit in Summario *num. 4. & 5.*

Neque obſtat, quod iſti teſtes non deponant, majo-
4 res audiviſſe ab aliis majoribus: quod requiſitum videtur Rotam admiſiſſe in *deciſ. 196 ſanct. memoriæ Gregorii*, & colligi ex mente Gloſſ. licet non habeatur in verbis, dicit Covarruvias *dicto num. 8.* Quia fuit reſponſum, quod in caſu deciſionis ſanctæ memoriæ Gregorii, illud requiſitum erat probatum, & ideo fuit enumeratum inter alia; non autem fuit firmatum, quod per neceſſe requireretur. Unde cum ex communi ſententia non ſit neceſſarium, de ea non eſt habenda ratio, ut per Covarr. *dicto n. 8. verſ. teſtes vero.* Marcus Salon. *de pace conſil. 16. n. 13.* Azevedo *ad l. 1. tit. 7. lib. 5. recopilationum quæ eſt lex. 41. Tauri, num. 27.* & hunc ſenſum habuit Rota in caſu Conchenſi Decimarum de Gavenna 31. Maji 1617. coram bon. mem. Patriarcha Manzanedo, & in caſu Illerd. Decimarum 15. Martii 1630. coram R.P.D. meo Pirovano, & notant addentes ad dictam deciſionem 196. ſan. mem. Gregorii.

Nec etiam obſtat, quod dum teſtes deponunt de vi-
5 ſu per quadraginta annos, non dicunt & citra, ſed ſolum quadraginta annos citra, abſque copula, & ſic non videntur concludere per totum tempus, cum illæ depoſitiones poſſint verificari in minori tempore. Bart. *in l. Celſus ff. de uſucap.* Balb. *de præſcript. in ultim. par. num. 14.* Seraphin. *deciſ. 1102. num. 3.* Nam huic obje-
6 ctioni fuit reſponſum, quod cum aliqui teſtes, deponant per dictionem Semper, *Perpetuo*, & *Toto dicto tempore*, ſatis probant per totum tempus quadraginta annorum. Cenedus *in ſuis ſingularibus in verbo perpetuo*; & in puncto per iſtam rationem, Seraphin. *deciſ. 798.* & fuit dictum in cauſa Cavallicenſis Feudi 17. Decembris 1612. coram R.P.D. meo Pirovano, quæ eſt in *recentiorib. p. 1. deciſ. 445. num. 3. & 11.* ubi quod ſufficiant etiam verba æquipollentia, & in cauſa Toletana Decimarum 11. Januarii 1616. coram bo. mem. Andrea, quæ eſt deciſio 702. *num. 4. eadem p. 1. recentior.* quod
7 præſertim procedit in teſtibus examinatis in Hiſpania; quia de ſtylo non ſolent deponere cum copula, & quamvis deponant per tempus continuatum, Molina *de Primogen. Hiſpan. lib. 2. c. 6. n. 39. ad finem*, Mareſcotrus *variarum lib. 2. cap. 10. num. 9.* Rota *d. deciſ. 702. eodem n. 4. ad medium verſ. & licet.*

8 Quantum attinet ad famam privilegii de ea quoque deponunt dicti teſtes: & quamvis non deponant de immemorabili, ſatis eſt, quod deponant de fama diuturna, ut ſuffragentur ad hunc effectum Felin. *in cap. cauſa num. 3. de præſcript.* & fuit reſolutum in Cauſa Tolet. juris decimandi coram Orano, quam reaſſumit Mareſcottus *variar. lib. 1. cap. 17. num. 1. & ſeqq.* ubi reſpondet contrariis, & fuit dictum in allegata *deciſ. 702. num. 2.* Nec refert, quod d. teſtes non deponant de
9 aliquo certo privilegio Apoſtolico, ſed de privilegio Apoſtolico in genere. quia hoc ſufficit, ut admiſit Rota in *d. deciſ. 702. num. 3.* in qua approbavit teſtes dicentes, eſſe famam quod laicus habebat Bullas Apoſtolicas, & fuit dictum in allegata cauſa Ilerden. coram R.P. D. meo Pirovano.

Neque obſtat, quod aliqui teſtes dati in ſumm. Venerab. Societatis deponunt neſcire, nec audiviſſe, quod Excell. D. Dux habeat privilegium Apoſtolicum; & alii neſcire, an habeat privilegium Apoſtolicum, vel Imperatoris: quia D. Dux non utitur depoſitionibus iſtorum teſtium, ſed aliorum, qui clare deponunt, & depoſitio iſtorum teſtium non eliditur ex iſtis teſtibus datis per Societatem, quia ſtat ſimul, quod adſit publica vox, & fama Apoſtolici privilegii; & quod ab aliquibus ignoretur; & propterea ignorantia iſtorum teſtium non elidit probationem aliorum ſuper iſta fama privilegii, quod non ſit probatio concludens, ex qua coarctetur negativa *cap. in præſentia, de probationibus.*

Circa ſecundam inſpectionem principalem, in qua conſiſtit cardo hujus difficultatis, pro parte Ven. Societatis dicebatur, quod agitur de decimis oppidi Lucenæ: ſed conſtat, quod illud oppidum de anno 1380. pervenit ad Eleonoram auctricem, & ſic poſt Concilium Lateranenſe, ut patet ex ſupra deductis, & pervenit titul. permutationis habitæ à tunc Epiſcopo Corduben., qui loco bonorum receptorum ceſſit, & tranſtulit in præd. Eleonoram prædictum oppidum Lucenæ, cum ſuis pertinentiis, & decimis Eccleſiæ. Quare cum conſtet de initio acquiſitionis ipſarum de-
cimarum, ceſſat immemorabilis, Molina *de primog.* 10
Hiſpan. lib. 2. cap. 6. num. 64. verſ. in 2. ſpecie uſque ad num. 66. P. Molina Jeſuita *de juſt. & Jure tract. 2. diſp. 76. num. 1.* Valenzuela Velaſquez *conſ. 93. n. 17.* Avend. *ad l. 41. Tauri num. 16.* Rota *deciſ. 14. num. 2. p. 1. recent. ſ. m. Gregor. deciſ. 467. num. 6.* Huic tamen fundamento reſpondebatur, quod cum iſte titulus denotet actum contrarium ante centum annos, propterea non obeſt immemorabili, quia actus contra jus factus ante centum
annos non obeſt ipſi immemorabili. Molina *de Primo-* 11
gen. Hiſpan. d. l. 2. cap. 6. num. 61. verſ. Si vero factum. Innoc. *in cap. veniens, num. 2. de verbor. ſignific. in 6.* ubi inquit, quod præſcriptio immemorabilis interrumpitur, ſi probetur à centum annis citra, contrarium actum fuiſ-
ſe: ſecus autem ſi probetur ultra centum annos, vel à 12
ducentis annis citra id actum eſſe: Speculator *in titul. de probation. §. 1. num. 28.* Butr. *in cap. quid per noval. de verb. ſignif.* Joann. Andr. qui ſe refert ad Innoc. & Speculat. *in d. cap. veniens col. 1.* ubi etiam Geminian. *columm. 2.* Covarr. *in d. regula Poſſeſſor 2. p. §. 3. num. 7. verſ. hinc falſum eſſe apparet*, & alii, quos allegat Molina *ubi ſupra*, & Caldas Pereira *lib. 1. recept. ſent. q. 23. num. 110.* *addentes ad dec. ſ. m. Gregorii 15. n. 7. & deciſ. 208. n. 13. verſ. advertendum tamen eſt.* Rota *diverſ. deciſ. 214. lib. 2. p. 3. & dec. 243. eadem p. 3. lib. 3.* & fuit dictum in cauſa Cavallicen. feudi 26. Aprilis 1613. coram R.P.D. meo Pirovano, quæ eſt deciſio 491 *p. 1. in poſthumis.*]

Hæc reſponſio nullatenus placuit Dominis in caſu, de quo agitur: quia ſi eſſet attendendus iſte titulus ex eo conſtat de initio præſcriptionis, cum Eleonoræ fuerit conceſſum caſtrum una cum decimis ad Eccleſiam ſpectantibus. Aliud enim eſt, quod probetur actus contrarius ante centum annos, in quibus terminis loquuntur prædicti DD. Aliud vero quod doceatur de initio præſcriptionis ante centum annos. Quando enim ultra centum annos oſtenditur contrarium actum fuiſſe, non ex eo conſtat de origine præſcriptionis, ſiquidem potuit eſſe, quod poſt illum actum, vel ante decimæ ſpectarent ad Excellentiſſimum D. Ducem, quod præſcriptio immemorabilis præſupponit. Ideo quamvis teſtes recordarentur contrarium actum fuiſſe, non tamen recordantur de hujuſmodi præſcriptionis initio, ſeu origine, quo ad eſſe immemorabilis præſcriptionis, requiritur ſcilicet quod non conſtet de initio, & propterea quando ultra centum annos datur verum, atque indubitatum præſcriptionis initium, jam ceſſat ſubſtantia immemorabilis præſcriptionis, quæ ex hoc præſertim pendet, ut de ejus origine non conſtet, ideoque non mirum ſi in hoc non ſit facienda detractio, an initium de-
tur à centum annis citra vel ultra, prout ſunt verba formalia Molinæ *de primogen. Hiſp. d. lib. 2. cap. 6. num.* 13
65. verſ. nec obſtat, uſq. ad num. 73. ubi ita declarat per dictam concluſionem, & bene etiam declarat Caldas

Pereira

Pereira ſequendo diſtinctionem Molinæ *d. q.* 23. *n.* 10. *verſ. ſin autem factum recenſ.* P. Molina Jeſuita *de Juſtitia, & Jure diſputatione* 75. *verſ. advertu vero Molina ibi, hanc tamen doctrinam.* Rodericus *de annuis reditib. lib. primo quæſ.* 17. *num* 8. *& ſeqq.* Guttierres *pract. lib.* 1. *q.* 16. Gonzales *ad regulam Gloſ.* 18. *num.* 48. *&* 49. Garzias *de benef. p.* 5. *cap.* 9. *n.* 131. qui alios allegant, & facit Caſſador. *deciſ. ult. n.* 7. *in princip.* ibi *licet ſubſequatur, de Procuratoribus.*

Secundò reſpondebatur, (& hæc reſponſio placuit Dominis,) quod Excell. Dominus Dux non produxit hunc titulum, ſed ipſa Ven. Societas, & ideo iſta productio facta per adverſarium non poteſt nocere ipſi Domino Duci, cum non nitatur ex iſto titulo, ſed ex immemorabili. Caſſador. *d. deciſ. ult. num.* 7. *poſt medium,* ibi, *vel ſi oſtenſus invalidus, de Procurat.* Creſcent. *deciſ.* 21. *num.* 4. *de probat.* Rota *deciſ.* 731. *num.* 19. *&* 20. *p.* 1. *diverſ.* & fuit dictum in cauſa Cæſarauguſtana Parochialis de Maella 8. Novembris 1599. coram non ſatis laudan. mem. Hieronymo Card. Pamphilio; & eſt deciſio 467. *num.* 7. *&* 8. ſanctæ mem. Gregorii, quæ loquitur in fortioribus terminis, ſcilicet quando productio tituli fuit facta ab ipſamet parte ad alium effectum, non autem ut niteretur ex illo tit. & loquitur in terminis immemorialibus; ſecus autem eſſet, ſi Excellentiſſimus D. Dux produxiſſet illum titulum, ut eo niteretur. Verall. *deciſ.* 83. *n.* 3. *p.* 1. Rota *d. deciſ.* 731. *n.* 18. *& ſeq. ſ. m. Gregorius deciſ.* 331. & latè addentes *ad deciſ. ejuſd.* 353. *n.* 59. qui alios cumulant, & fuit dictum in cauſa Romana de Aroniis 20. Junii 1614. coram b. m. Franc. Ubald. & in Januen. Abb. 24. Maji 1624. coram b. m. Buratto.

Et ita concluſum utraque parte informante.

R. P. D. ROIAS.

Illerden. Electionis Prioriſſæ.

Lunæ 2. *Junii* 1636.

Ad diſput. 28. *quæſ.* 1. *&* 9.

ARGUMENTUM.

Electio à majori parte in dubio an præferatur electioni poſteriori.

SUMMARIUM.

1 *Electa à majori parte, ſi oriatur controverſia ſuper validitate electionis, electa adminiſtrat,*

2 *Poſſeſſio capta conſentientibus omnibus Monialibus Conventus, & cum præſtationibus obedientiæ, in dubio præfertur poſſeſſioni poſteriori.*

3 *Poſſeſſio capta lite pendente, & poſt appellationem interpoſitam, & inhibitionem Rotalem, eſt omnino attentata, & nulla.*

4 *Sententia ex defectu citationis eſt nulla.*

5 *Judex injuſtè & nulliter procedens non privat quem ſua poſſeſſione.*

6 *Electio de Jure communi ſpectat ad totum Conventum.*

DECISIO XXXV.

Electa Prioriſſa Domina Franciſca Moliner per majorem partem votorum Monialium Monaſterii Beatæ Mariæ de Xixena, Ordinis Sancti Joannis Hieroſolymitani, die 30. menſis Martii 1634. Congregato Capitulo, & aſſiſtentia Fratris D. Gulielmi Rocafull, Equitis Ordinis ejuſdem, uti Procuratoris Illuſtriſſimi Domini Fratris Ludovici de Moncada, dicti Ordinis Hieroſolymitani Caſtellani de Amposta, & tandem ſe-
1 quutis omnibus ſolemnitatibus in hujuſmodi electionibus conſuetis, & neceſſariis dicti Prioratus poſſeſſionem ſuſcepit dicta Franciſca.

Domina verò Iſabella de Pomar, quæ tantum habuit in electione ſeptem ſuffragia prætendens illa fuiſſe data à Monialibus antiquioribus nuncupatis del Sguart, ad easque non ad totum Conventum ſpectare electionem Prioriſſæ, cauſam ſuper nullitate dictæ electionis introduxit coram Nuntio Apoſtolico, qui viſo Inſtru-
mento electionis, & poſſeſſionis dictæ D. Franciſcæ, eidem mandatum de manutenendo ſine præjudicio jurium in petitorio conceſſit. Et licet dicta Iſabella à dicto mandato appellaſſet ad Sanctiſſimum, de ſuo jure diffidens, acceſſit ad Magnum Magiſtrum Hieroſolymitanum, qui de facto, nec vocata nec citata D. Franciſca Prioriſſa declaravit illius electionem nullam exiſtere, jusque eligendi fuiſſe ad ipſum devolutum. 2

Quia devolutione prætenſa elegit in Prioriſſa dictam Iſabellam, quæ (licet violenter) in Sede priorali fuit collocata, & manu Commiſſariorum Magni Magiſtri in poſſeſſionem miſſa. 3

Nunc pro parte dictæ Franciſcæ in Rota cauſa introducta, fuit dubitatum cuinam ex illis eſſet dandum mandatum de manutenendo, & fuit reſolutum ad favorem D. Franciſcæ.

Quia conſtat de illius electione, & poſſeſſione poſteà ſubſequuta: quæ poſſeſſio habet etiam fomentum à jure, ex *c. indemnitatibus,* §. *ſane, verſ. interim, de elect. in* 6. ubi electio à majori parte facta, tunc ſi oriatur controverſia ſuper validitate electionis, electa adminiſtrat, gloſſa *ibidem.* Jo. Andr. & alii communiter, & fuit deciſum coram Illuſtriſſ. D. meo Decano Cæſarauguſtana Abbatiſſatus 1. Martii 1613. Alter text. in *c. cum nobis* 19. *in fine de elect.* ibi, *liberam adminiſtrationem ei, tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus.* Lancel. *de attent. appel. penden. limit.* 5. In caſu autem noſtro conſtat de elevatione facta nedum à majori parte, ſed à duabus tertiis partibus, quia Moniales erant viginti & octo, ad Scrutinium ſolum intervenerunt viginti & quinque; & dicta Franciſca habuit, ut probatum eſt, decem & ſeptem Suffragia.

Tum etiam, quia poſſeſſio dictæ Franciſcæ fuit capta conſentientibus, & approbantibus omnibus Monialibus totius Conventus, præſtando illi obedientiam, & ſtante dicto conſenſu, & titulo, eo magis eſt attendenda poſſeſſio. Caſſad. *dec.* 8. *de cauſ. poſ. & propr.* (quamvis in iſto manutentionis judicio non attendatur, neque requiratur titulus.) Felin. in *c. licet cauſam, n.* 9. *de probat.* Caputaq. *dec.* 336. *par.* 2. Rota in Oveten. Juriſdictionis 8. Aprilis 1622. coram Ubaldo.

Non obſtat poſſeſſio Iſabellæ, quia tanquam poſterior præſumitur clandeſtina, & ſic non eſt manutenibilis, tanquam capta in vim ſententiæ M. Magiſtri lite pendente coram Nuntio, & poſt appellationem interpoſitam à dicta ſententia, & exequutam inhibitionem Rotalem eſt omnino attentata, & nulla, *c. non ſolum, de appel. in* 6. Rota *deciſ.* 20. *de appel. in nov.* Gregor. *deciſ.* 251. *n.* 2. *& dec.* 305. *n.* 1. *& deciſ.* 356. *n.* 6. ubi plura invenies.

Ultra quod ſententia M. Magiſtri eſt nulla ex de- 4
fectu citationis D. Franciſcæ *Clem. Paſtorales, de re jud.* Caſ. de Graſſ. *deciſ.* 11. *n.* 2. *eod. tit.* Cavaler. *deciſ.* 376. *n.* 1. & Judex nulliter & injuſtè proce-
dens non privat ſua poſſeſſione. Greg. *dec.* 46. *n.* 5. 5
& dec. 458. *n.* 9. *& dec.* 555. *n.* 6. & ita ex his & aliis 6
reſponderunt DD. d. Franciſcam eſſe manutenendam in poſſeſſione, ſive electio ſpectet ad totum Conventum prout eſt de jure *in d. c. indemnitatib.* ſive ſpectet ad tredecim Moniales nuncupatas del Sguart, ut pars D. Iſabellæ prætendit: quia hoc reſpicit altiorem indaginem in petitorioque pendente datur manutentio clamante toto titulo *uti poſſidetis, ita poſſideatis.*

Una tantum parte, &c.

CARD. SACRATO.

Leodien. Abbatiſſatus.

Mercurii, 4. Januarii 1615.

Ad diſput. 28. quæſit. 5.

ARGUMENTUM.

Poſſeſſio an inficiatur ex decreto irritanti generali, & ſuper incerta re. Diſpoſitio cap. fin. de elect. in 6. an habeat locum in Monialibus: poſſitne tolli per conſuetudinem contrariam: & an ſit ſublata per privilegium Clementis Octavi.

SUMMARIUM.

1 *Citationis defectus ſuppletur per præſentiam citandi.*

2 *Decretum irritans quando non eſt ſuper certo corpore, non inficit poſſeſſionem.*

3 *Fallit ſi decretum irritans eſt clauſum in corpore juris; & quando ex actis certum eſt illud intrare, & num. 3. & 4.*

5 *Geſta pendente termino ad appellandum, ſunt attentata.*

6 *Confirmatio electionis invalida, eſt appellabilis.*

7 *Diſpoſitio cap. fin. de elect. in 6. comprehendit etiam Moniales.*

8 *Lex generaliter loquens generaliter debet intelligi.*

9 *Conſuetudo, etiamſi ſit probata, non relevat adverſus Conſtitutionem habentem decretum irritans.*

10 *Requiſita in conſtitutione habente decretum irritans, dicuntur eſſe de forma.*

11 *Moniales poteſt ſe opponere Abbatiſſæ intruſæ, licèt non doceat de intereſſe.*

12 *Parochianus poteſt ſe opponere Parocho intruſo.*

DECISIO XXXVI.

1 FUit tentum pro deciſ. coram me in hac cauſa facta ſub die 4. Jan. 1614. reſervarunt tamen Domini, ut videretur, an obſtet coelectio d. Catharinæ: ſi enim adeſſet coelectio d. Catharinæ, dubitabant an fuerit citandus alius, quam Catharina, per tex. *in cap. fin. de elect. in* 6. in illis verbis, ibi nominati: ubi eſt illam fuiſſe præſentem: quod ſolet ſupplere defectum citationis. Cæſ. de Graſſ. *deciſ. 2. in fin. de reb. Eccleſ. non alienan. cum concor.* Rot. *deciſ. 311. n. 2. p. 2. diverſ.* Verum quia non fuit juſtificata in facto d. coelectio, ideo
2 placuit DD. capere reſolutionem ſuper reliquis. Nam quod primo opponitur, poſſeſſionem Annæ non poſſe remanere infectam ex decreto irritanti, de quo in *d. cap. fin.* cum non ſit ſuper certo corpore, ad Put. *dec. 94.*
3 *n. 2. lib. 2. in ult. impreſſ.* fuit reſponſum, quod quando decretum eſt clauſum in corpore juris, ita ut non poſſit dubitari de validitate diſpoſitionis, de qua controvertitur, & quando ex actis eſt certum illud intrare, prout eſt in hoc caſu ex ipſomet actu traditionis poſſeſſionis, qui excludit poſſibilitatem ſervato *d. cap. fin.* ut in alia deciſ. ponderatum eſt, d. decretum irritans; (licèt generale, & ſuper incerta re) vitiat nedum titulum, ſed etiam poſſeſſionem, ut fuit dictum *in cauſa Beneventana bonorum 3. Junii 1606. coram reverendiſſ. Attrebaten.* & in iſtis terminis eſt *deciſ. Urgellen. Seraphini 1620. coram Illuſtriſſ. Card. Millino,*
4 ac in decreto irritanti appoſito in diſpoſitione generali,
5 loquitur Caſſad. *deciſ. 1. n. 3. de reſtit. ſpol.* Creſc. *dec. 4. n. fin. de privil.* cum aliis per Moder. *ſuper reg. 8. gloſſ. 31. n. 7.* ultra quod adeſt nullitas attentatorum propter pendentiam termini ad appelland. *ad cap. non*
6 *ſolum, de appell. in 6. cum concord.* videbatur, quod à confirmatione daretur appellatio, ex traditis per
7 Innoc. in *c. conſtitutiones coll. in 6. de appell.* ubi Butr. *num. 16. & 17.*

Quod ille text. non procedit in Monialibus, nullo Jure probatur, & cum loquatur generaliter, indiſtinctè, & allegat rationem, quæ deſeruit, ſive electus, ſit maſculus, ſive fœmina, nempe, quia Superiores aliquando in confirmando ſunt minus celeres, & propriæ cupiditati indulgendo, ſupplantant illos, qui aliàs vellent ſe opponere; ideo textus generaliter, & indiſtinctè 8
eſt intelligendus, ad not. in *c. hom. n. 1. q. 1. c. 1. 19. diſt. lib. de pretio public. l. ſi ſervitus. ff. de ſervit. urb. præd.* 9

Prætenſa Conſuetudo non ſervandi diſpoſita in illo textu non probatur, & forſan probata, non relevaret adverſus decretum irritans, de quo in illo text. Verall. *dec. 204. par. 3. in impreſſ. & dec. 84. lib. 2. in manuſcript. incip. Innoc.* Rot. *deciſ. 3 de privil. in antiq.*

Quod Privilegium Clem. VIII. PP. per illud ſolum tollitur diſpoſitis, *c. quapropter, de elect.* non autem *d. c. fin. de elect. in* 6. quod eſt poſterius.

Inquiſitio, & indignatio facta per Abbatem ante electionem, non ſupplet diſpoſita in *d. c. fin.* quæ propter 10
decretum irritans, dicuntur de forma, *gloſ. in Clem. plures, in verbo plures, de jure patr.* Felin. *in cap. in cap. cum acceſſiſſent, num. 8. verſ. facit.* Gloſſ. *de conſtit.* Gabr. *de clauſ. concl. 3. n. 33.* Rota in Ulixbonen. Parochialis 23. Junii 1586. coram bon. mem. Gipſio; ultra quod procedens inquiſitionem poteſt ſupplere intereſſe ſe opponere volen. poſt electionem; & qui forte dabant de defectu in modo eligendi, quod non potuit providere Abbas per ſuam præcedentem inquiſitionem.

Conſenſus Catharinæ poſt electionem non probatur, nec illa nominatur inter Moniales, quæ præſtiterunt obedientiam Annæ tanquam Abbatiſſæ, non propterea per neceſſe concluditur Catharina; quia verbum ſingulas, poteſt verificari ad differentiam actus, capitulariter facti, non quod omnes, nulla excepta, præſtiterunt dictam obedientiam.

Minus obſtare viſum fuit, quod Catharina, niſi doceat de intereſſe, non poteſt audiri pro revocatione at- 11
tentatorum; quia ſatis viſum fuit conſtare de illa, in quo eſt de Monaſterio. Cum tua interſit non habere Abbatiſſam intruſam. Specular. *de elect.* §. 1. *n.* 52. & in 12
ſimili de Parochiano, quod poſſit ſe opponere Parocho intruſo. Federic. de Senis *conſil.* 103. & fuit coram me deciſum in cauſa Gerunden. Unionis 20. Martii 1600.

R. P. D. ROIAS.

Illerdden. Electionis Prioriſſæ.

Veneris 5. Decembris 1636.

Ad diſput. 26. quæſ. 3.

ARGUMENTUM.

1 *Electio non confirmata non irritatur, quando fuit facta concorditer.*

2 *Immiſſio electæ in poſſeſſionem, ſuccedit in locum confirmationis in caſu deciſionis per conceſſionem Magni Magiſtri Hieroſolymitani.*

3 *Facti exiſtentia ſola ſufficit ad effectum manutentionis.*

4 *Proteſtans de nullitate electionis, ſi deinde abſque repetitione proteſtationis juret ad favorem electæ, præſtetque illi obedientiam, cenſetur à priori proteſtatione receſſiſſe.*

DECISIO XXXVII.

REſolutum fuit coram me die 2. Junii proximi præteriti D. Franciſcæ Moliner dandum eſſe mandatum de manutenendo in poſſeſſionem Prioratus Con-

Conventus Monialium de Sixena; quia à majori parte Capituli fuit electa ſecundum diſpoſitionem text. *in cap. indemnitatibus, §. ſanè, de elect. in 6.* & rationibus tunc ponderatis. Hodie iterum cauſa propoſita in deciſis Domini perſtiterunt, non obſtantibus in contrarium adductis.

Primò, non relevat objectum oppoſitum, quod electio fuerit facta contra Statuta, & conſuetudines Religionis, & diſpoſitionem text. *in cap. final. de elect. in 6.* irritantis electionem non confirmatam, ut fuit dictum coram *Eminentiſſ. Card. Sacrato in Leodien. Abbatiſſatus die 9. Januarii 1614. & die 9. Januarii 1615.* Quia
1 ſubtiliter reſponſum fuit: Nos non verſari in terminis partis primæ *dicti cap. final.* ſed in ſecunda parte ſecundæ partis ibi, *Quæ etiamſi electio in concordia celebrata ſit, volumus obſervari.* Et intellectus Pontificis, ut dicit ibi gloſ. eſt quod in confirmatione non veniat vocandus coëlectus, quando electio concorditer fuerit facta, ſcilicet quando à duabus tertiis partibus eſt celebrata, ut in noſtro caſu. Secundo, quod quamvis non ſervetur forma *dicti cap. final.* non irritatur electio, ſed tantum ipſa confirmatio, ut ſunt verba clara text. & dicit Franch. *ibi in fine*, unde cum agatur, ad effectum manutentionis cum electio ſuſtineatur, non eſt agendum de confirmatione, ſed de nuda poſſeſſione.

Tertiò, quia in hoc caſu nullatenus apparet confirmationem eſſe neceſſariam Superioris, ſed tantùm aſſiſtentiam Caſtellani de Amposta ſive illius Procuratoris, qui electam per majorem partem in poſſeſſionem mittat, quæ immiſſio ſuccedit in locum confirmatio-
2 nis ſine alia circumſtantia per conceſſionem Magni Magiſtri in vim concordiæ factam prout patet executam in aliis electionibus ubi ſtatim facta electione plenum, & perfectum Jus acquiritur electæ ſine confirmatione aliqua.

Quartò, quia decretum irritans *dicti c. final.* in præſenti effectum ſortiri non poteſt, An illi locus eſſe poſſit, cum ante juſtificationem nequeat tollere ſacri exi-
3 ſtentiam, quæ ſola ſufficit ad effectum manutentionis, ut in *Cæſaraugustana Abbatiſſatus coram Reverendiſſ. D. meo Decano deciſ. 124. num. 1.* & *in Salamantina Juriſdictionis 14. Januarii 1633. coram R. P. D. meo Motmanno.* Cavaler. *deciſ.* 8. *num.* 3. Put. *deciſ.* 1. *lib.* 1. *& deciſ.* 486. *num.* 2. *lib.* 2. Seraph. *deciſ.* 1471 *num.* 5.

Secundò non relevat appoſitum, quod D. Iſabella de Pomar Adverſaria, ante poſſeſſionem proteſtata
4 fuerit de nullitate electionis, quia cum poſtea dictæ Franciſcæ fuerit tradita poſſeſſio, per omnes Moniales, & ſignanter per D. Iſabellam jurando de parendo illi utique per obedientiam, & conſenſum præſtitum abſque repetitione proteſtationis cenſetur Iſabella à priori proteſtatione receſſiſſe. Surd. *conſ.* 8. *n.* 28. *lib.* 1. 1. Cephal. *conſ.* 222. *num.* 14. Cavaler. *deciſ.* 349. *num.* 3. Gregor. *deciſ.* 192. & ibi Adden. *num.* 4. Put. *deciſ.* 370. *num.* 3. *lib.* 1. Rota in Placentina Voti 27. Novembris 1615. coram Eminentiſſ. Cardin. Veroſpio.

Tertiò, minus obſtat electionem D. Franciſcæ non eſſe factam ſolum per Moniales del Sguart, quia in deciſione, quæ revidetur, Domini dixerunt, hoc expectare altiorem indaginem (ſicut, & alia plura, quæ allegantur,) cum etiam, quia fuit facta à majori parte Capituli, *d. cap. indemnitatibus, §. ſanè ultra quod interventus alicujus non habentis jus eligendi, electionem non vitiat. cap. cum Eccleſia Sutrina, de cauſ. poſſeſſ. & propriet.* Cæſar. de Graſſ. *deciſ.* 1. *num.* 24. *& deciſ.* 2. *in fine, de Jurepatr.*

Et in utraque parte informante, &c.

R. P. D. ALBERGATO.

In cauſa Aſſiſien. oblationum.

Lunæ 4. Martii 1652.

DECISIO XXXVIII.

JUs colligendi eleemoſynas, & oblationes in Capella S. Mariæ de Portiuncula nuncupata, quod ex antiqua conſuetudine competebat PP. Conventualibus S. Franciſci, ut patet ex Indultis ſan. mem. Nicolai V. & Gregorii XIII. fuit per iſtos de anno 1642. renunciatum PP. Minoribus de Obſervantia, à quibus in recompenſationem ſcut. 2000. in tot locis montium erogata receperunt, cujus reſciſſionis contractus inſtantia, prævia aperitione oris Conventualibus conceſſa adverſus Breve ſan. mem. Urbani VIII. deſuper emanatum, mihi per Signaturam Sanctiſſimi ſpecialiter demandata, hodie cauſa bis diſcuſſa Domini cenſuerunt conſtare de læſione, quia per hujuſmodi contractum Conventuales ceſſerunt jus honorificum ſibi competens percipiendo oblationes in aliena Eccleſia, quod cum ſit pretio inæſtimabile, ut tradit Joan. de Anan. *in c. ut ſuper. ſub num.* 15. *de reb. Eccl. non alien.* Rot. *deciſ.* 94. *à num.* 55. *part.* 7. *rec. & in Leodien. Dominiorum* 25. *Junii* 1649. §. *præterea deficit in fin. coram Eminentiſſ. D. meo Card. Corrado*, indubitatam reddit læſionem ex ipſa etiam eleemoſynarum copia reſultantem; nam iſtæ longè excedunt ſcut. 90. annua ex locis montium recompenſativè datis percipien. quandoquidem ex libris benè, & fideliter tentis à duobus Religioſis tempore non ſuſpecto, & altero viro nobili conſcriptis, quibus plena fides idcirco eſt adhibenda jux. theor. Bald. *in l. fin. num.* 9. *verſ. ſolum autem C. ſine cenſu vel reliq.* quam ſequitur Burſat. *conſ.* 330. *num.* 116. Ceph. *conſ.* 508. *num.* 23. Rot. *coram Buratt. deciſ.* 870. *num.* 5. *coram Andr. deciſ.* 76. *num.* 2. *par.* 4. *deciſ.* 451. *num.* 4. *par.* 5. conſtat, quod habita promiſcuè ratione fertilitatis, & ſterilitatis, per ſpatium 40. annorum plusquam ſcut. 300. annuatim ex eleemoſynis collecta fuerunt, unde læſio eſt palpabilis, de qua dari poteſt, quamvis agatur inter unam, & alteram Eccleſiam *c. auditis c. tùm ex litteris de reſtit. ſpoliat.* Rot. *deciſ.* 277. *num.* 7. *part.* 4. *tom.* 2. *deciſ.* 191. *num.* 11. *par.* 7. *recent. & in d. Leodien. Dominiorum* 25. *Junii* 1649. *coram Eminentiſſ. D. meo Card. Corrado.*

Non obſtat, quod in ultimo decennio minor fuerit harum oblationum affluentia, quia cum id acciderit ob bella tunc vigentia, & peſtem per Italiam graſſantem, non eſt de his temporibus calamitoſis, prout, nec de aliis caſibus fortuitis ad effectum, de quo agitur, habenda ratio. Gratian. *diſcept.* 45. *num.* 11. *&* 12. Seraph. *deciſ.* 1073. *num.* 4. Rot. *deciſ.* 65. *n.* 7. *deciſ.* 78. *num.* 1. *&* 2. *par.* 2. *diverſ. & deciſ.* 129. *num.* 10. *part.* 7. *recent.*

Minùs urget, quod loca montium certum reddant fructum, eleemoſynæ verò uti ab alieno arbitrio dependentes cenſeantur incerta; Quia cum per longiſſimum temporis curriculum ſemper præſtitæ fuerint, inter redditus certos reputantur ex eo, quod pro illis de facili inveniretur Conductor, juxt. doct. Anchar. *in clem. unica num.* 4. *verſ. ſed adverte de concurſ. prab.* Felin. *in cap. ad aures. num.* 14. *verſ. ſed Petrus. de reſcript.* Lotter. *de re benef. lib.* 1. *quæſt.* 42. *num.* 63. Rot. *in Marianen. Penſionis* 13. *Junii* 1625. *coram bon. mem. Pirovano*. & faciunt tradita *in Peruſina oblationum* 10. *Febr.* 1642. *&* 4. *Maji* 1643. *coram R. P. D. meo Cerro.*

Demùm non relevat, quod Conventuales dicta ſcut. 2000. receperint, eorumque fructus exegerint, quia docto de læſione adhuc eis competit reſtitutio in integrum *C.* 1. *c. ſuſcitata de in integ. reſtit.* Odd. *eo*

tract. quæſt. 61. num. 12. Rot. deciſ. 94. num. 79. par. 7. recent. & in Cracovien. Decimarum 27. Martii 1651. §. neque ſubſiſtit, coram R. P. D. meo Veroſpio, præſertim quia per talem receptionem nullum Eccleſiæ, cujus nomine agunt, illatum fuit præjudicium. c. littera, & ibi Abb. de dilat. Rot. coram Veral. deciſ. 181. num. 9. par. 3. cum aliis relatis per Add. ad ſan. mem. Greg. XV. deciſ. 216. num. 5. in Zamoren. Jurium Parochialium 23. Maji 1644. coram R. P. D. meo Pentingerio, & in Toletana Decimarum 21. Junii 1649. coram Eminentiſſ. D. meo Card. Otthono.

Et ita, utraque parte informante fuit reſolutum conſtare de læſione, an autem Breve ſan. mem. Urbani VIII. ſuffragetur, voluerunt Domini particulariter videre.

R. P. D. ALBERGATO.

Aſſiſienn. Oblationum.

Lunæ 13. Januarii 1653.

DECISIO XXXIX.

Revocata hodie ad trutinam deciſione, coram me edita, ſub die 4. Martii præteriti informantes pro RR. PP. Minoribus de Obſervantia ad excludendam læſionem in ea firmatam, negabant jus aliquid poſſe per RR. PP. Conventuales deſumi ex conceſſionibus Summorum Pontificum, utpote quæ vel non ipſis factæ, vel ad effectum duntaxat reparationis Eccleſiæ, & ſubſtantiationis fratrum, ibi degentium emanatæ eis poſt acquiſitum bonorum ſtabilium poſſeſſionem ſuffragari non poſſint jux. not. per Abb. in c. 2. de cuſtod. Eccl. Lotter. de re benef. lib. 2. q. 21. n. 72. ideoque cum eleemoſynæ inſervientibus Eccleſiæ, cui offeruntur de jure ſint debitæ cap. de ſtat. Monach. Dec. conſ. 148. Ferret. conſ. 143. num. 2. Mant. deciſ. 38. num. 4. in earum ceſſione Minoribus ibidem commorantibus, & Sacramenta miniſtrantibus facta non intrat læſionis quæſtio, partim quia illa fuit approbata per Breve fel. rec. Urbani VIII. qui de his uti abſolutus Dominus poterat diſponere, cap. 2. de preben. in 6. cap. propoſuit. §. licet de conceſſ. preben. & ad libitum bona unius Eccleſiæ alteri applicare gloſſ. in cap. conſtit. de relig. Domib. Redoan. de reb. Eccl. non alien. q. 2. cap. 19. n. 11. & q. 52. num. 114. Rota deciſ. 81. n. 9. par. 5. recent.

Quibus non obſtantibus, tamen Domini ſteterunt in deciſis, cum enim ipſa oblationum privatio maximè concernat Eccleſiæ intereſſe, Felin. conſ. 41. n. 2. Guidop. deciſ. 360. num. 1. Prax. Archiepiſc. cap. 92. num. 11. Rot. in Hiſpalen. tranſactionis 9. Martii 1598. coram recor. me Card. Hieron. Pamphilio, læſio in noſtro caſu plenior reſultat, & palpabilis eſt, quia Conventuales receptis tantum ſcut. 2000. in tot locis Montium, ceſſerunt PP. Minoribus jus ſibi competens recolligendi eleemoſynas Venerabili Capellæ Immaculatæ Virginis Mariæ de Portiuncula oblatas, quod nedum ob amiſſionem juriſdictionis pretio inæſtimabilis, ex latè deductis in Leodien. Dominorum 25. Junii 1649. coram Eminentiſſ. D. Card. Corrado, ſed etiam ex ipſa oblationum affluentia quotannis 300. exceden. jux. calculum in præcedenti deciſione firmatum, enormiſſimam præ ſe fert læſionem, cujus vigore ad reſciſſionem contractus agi poteſt, etiamſi res ſit inter unam, & alteram Eccleſiam cap. auditis, cap. tum en litteris de reſtit. ſpoliat. Abb. in cap. ſicut noſtri, n. 4. de jur. Rot. deciſ. 277. part. 4. tom. 2. deciſ. 561. utrobique n. 7. part. 5. deciſ. 191. n. 11. part. 7. recen.

Et hinc inane detegitur objectum, quod jus percipiendi oblationes controverſas non ſpectaret ad Conventuales, quia præter privilegium ſummorum Pontificum in altera deciſione recenſita id probant Hiſtorici ejuſdem Religionis, ſignanter Chronici S. Franciſci tom. 3. lib. 1. cap. 33. & clarius patet ex ipſo ceſſionis inſtrumento, quod juris antea radicati in cedentibus indubitan. ceſſionariorum importat confeſſionem, de qua nulla major datur probatio cap. per tuas de probat. l. cum C. de tranſact. Rot. coram ſan. m. Greg. XV. deciſ. 149. n. 3. in Romana redditionis rationis 6. Novembris 1626. in princ. coram bon. me. Coccino, & in Bonon. fid. de Glavarinis 5. Martii 1649. & tollit coram R. P. D. meo Penting.

Nec refragatur, quod PP. Conventuales modo ſtabilia poſſideant, quia præterquam quod adhuc urget neceſſitas reparationis Conventus, & ſuſtentationis fratrum, huc toto orbe confluentium in indultis potiſſimè conſiderata, non exinde redduntur harum eleemoſynarum incapaces, quæ oblatæ ipſis debentur, ut ad litteram probat Text. in cap. Eleuterius 18. q. 2. & in ſimili de decimis, quod non ſint præſtandæ Eccleſiæ de novo erectæ, quando eas ſibi reſervavit Matrix, dixit Rota deciſ. 520. num. 5. p. 1. recent.

Minus urgere viſa ſunt, quæ replicabantur de incertitudine oblationum, & earum diminutionum in ultimo decennio, quia hæc ut ponderatur in præcedenti deciſ. non acciderit ob inſolitas bellorum & peſtis calamitates, uti temporalis non eſt ad effectum, de quo agitur habenda in conſideratione jux. Text. in l. pretia rerum in fin. ff. ad leg. falcid. Caſtren. conſ. 109. col. 1. verſ. nec obſtant teſtes inducti lib. 2. Gratian. diſcept. 43. n. 11. Rot. deciſ. 65. n. 1. deciſ. 78. n. 1. & 2. par. 2. diverſ. incertitudo vero in præſenti objici non poteſt, quia ut eventus docuit, cum eleemoſynæ huic tot miraculis inſigni Cappellæ ſemper præſtitæ fuerint inter redditus certos ſunt computandæ, juxta doctr. Anchar. in clem. unic. num. 42. verſ. ſed adverte de conceſſ. preb. qui in ſpecie loquitur de oblationibus, & eum ſequitur Felin. in cap. ad aures n. 54. de reſcript. Lotter. de re benef. lib. 1. q. 42. n. 63. nec in his terminis contrarium dixit Rot. deciſ. 5. n. 7. p. 2. diverſ. quia ibi agitur de Congrua, quæ in fructibus, non autem in oblationibus eſt conſtituenda, ut diſponit Sacr. Sanctum Concilium Trident. ſeſſ. 7. cap. 7. de reformat.

Et ex his cum alia reſpiciant dubium reſervatum, An Breve ſuffragetur? Domini utraque parte informante iterum cenſuerunt conſtare de læſione, & ſic perſtiterunt in deciſis.

R. P. D. BICHIO.

Albiganen. Præcedentiæ.

Veneris 10. Junii 1653.

DECISIO XL.

Attendatur diſpoſitio Juris communis ſive conſtitutio felicis recordationis Gregorii XIII. relata per Barboſ. de poteſt. Epiſc. alleg. 78. num. 32. & per moder. Hiſpanum de exempt. regular. dub. 368. num. 1. præcedentiam ac digniorem locum in proceſſionibus publicis, ſeu privatis ac aliis functionibus deberi in Terra Tabiæ Confraternitati Confalinis ſub invocatione SS. Fabiani & Sebaſtiani, in concurſu Confraternitatis Sanctiſſimæ Trinitatis, deciſum hodie fuit prævia particularis dubii geminata diſcuſſione.

Jus enim commune digniorem locum tribuit antiquiori can. ſtatuimus ubi gloſ. verb. novi, diſtinct. 61. l. 1. c. Conſul. lib. 12. l. fin. c. Tyronibus eod. lib. Thob. Nonius conſ. 71. n. 35. Rot. deciſ. 718. num. 1. p. 4. div. & in Oppiden. Proceſſionum 18. Maji 1646. coram R. P. D. meo Veroſpio ac digniori cap. ſtatuimus de major. & obed. Maſtill. de Magiſtr. lib. 4. cap. 14. num. 29. & ſeqq. ubi allegat concord. Rot. d. 138. num. 2. p. 1. rec.

At

At confraternitatem Confalonis eſſe antiquiorem concedunt Teſtes adverſariæ; ac probant examinati ad inſtantiam hujus Confraternitatis.

Non obſtat, quod de prædictis deponant Teſtes, qui ſunt Confratres ipſius Confraternitatis Confalonis, ac proinde ad ejus favorem non mereantur fidem, præſertim in re magni honoris Bald. *in cap. Cum Nuncius num.* 1. *ad fin. de Teſtib.* Felin. *in cap. inſuper n.* 6. *eod. tit.* Rot. *d.* 136. *num.* 1. *p.* 1. *rec.* Quia objectum procederet, ſi exinde emolumentum aliquod vel honorem, ut ſinguli reportarent: Cum autem minimè reportent, quia ut ſingulis non debetur honor debitus ut univerſis, Præpoſ. *in cap. Concilia* §. *Epiſcopum n.* 3. *diſtinct.* 17. Grat. *diſcept.* 298. *num.* 46. *& ſeqq.* aliosque refert moder. Matritenſis *in ſumm. quæſt. regul. vol.* 1. *tom.* 2. *cap.* 15. *num.* 23. plenè probant pro Confraternitate Bald. *in d. cap. Cum inſuper num.* 3. *de Teſtib.* Hond. *conſ.* 79. *num.* 39. *&* 40 *lib.* 1. & in ſpecie de Confratribus Rot. *d.* 290. *n.* 13. *p.* 5. *rec. in Anconitana Bonorum* 13 *Januar.* 1645. §. *Quia etiam, coram R. P. D. meo Meltio*, & magis in puncto *in Taurinen. delationis Baldachini* 4. *Julii* 1646. §. *& licet coram Emin. D. Card. Corrado:* maximè quia ſupplentur ex numero & adminiculantur ab Inſtrumento antiquitatis, ac in aliquibus etiam à Teſtibus ex adverſo inductis plenè probantibus contra inducentem *l. ſi quis Teſtib. C. de Teſtib.* Surd. *conſ.* 390. *n.* 18. Mant. *deciſ.* 274. *num.* 1. *verſ. & quod amplius*, &c.

R. P. D. DUNOZETTO.

Nullius, ſeu Mont. Virginis Jurisdictionis.

Lunæ 12. *Junii* 1656.

DECISIO XLI.

EX antiquis privilegiis, præſertim Alexandri, & Urbani IV. Abbas Mont. Virginis Ordinis Sancti Benedicti, diu uti Ordinarius in dicto Monaſterio, & dependentiis, omnimodam jurisdictionem, quaſi temporalem exercuit; ſed quia data occaſione collationis Parochialis Sancti Martini & Terræ novæ, Reverendiſſimus Archiepiſcopus Beneventanus, jurisdictionis exercitium ad ſe ſpectare aſſerens, adivit S. Congregationem Concilii, obtentisque ibidem nonnullis decretis proviſionalibus, Felic. record. Innocentius X. totam cauſam ad hoc Tribunal remiſit; Unde propoſito à me dubio, ad quem ſpectaret jurisdictio Caſtrorum S. Martini, & Terræ novæ, R. D. ad favorem Abbatis reſponderunt, hac moti ratione, quia dictus Abbas non ſolum docet dicta Caſtra ex privilegiis uſu receptis eſſe omnimodè exempta, & conſequenter haberi ac ſi in Beneventana Diœceſi non exiſterent, juxta Textum *in l. ſi Papa de privilegiis in* 6. Geminian. *in l. Epiſcopos num.* 4. *de offic. Archidiac. in* 6. Lotter. *de re beneficiaria lib.* 1. *q* 28. *n.* 127. Rot. *deciſ.* 207. *n.* 5. *part.* 2. *diverſ. in fin. coram Martin. Andr. dec.* 54. *num.* 2. *& in Mat. Caſſinen. Jurisdictionis* 27. *Maji* 1651. *coram R. P. D. meo Bichio, & in Caven. Collationis Ordin.* 26. *Junii* 1654. *coram R. P. D. meo Veroſpio*, ſed etiam probatur per teſtes formiter examinatos, exercitium jurisdictionis ultra 40. annos quod concurrentibus privilegiis, ſufficit ad jurisdictionis acquiſitionem, *c. cum olim, ibi legitima præſcriptio, & cap. auditis*, ubi Gloſ. *verb. non niſi triginta ſex*, & Abb. *num.* 6. *de cenſ.* Grat. *diſcept.* 212. *num.* 16. *& per tot.* & Rot. poſt Tamburin. *de jur. Abbat. tom.....* *dec.* 40. *num.* 1.

Quod autem hujusmodi privilegia, quæ Abbati jurisdictionem quaſi Epiſcopo apertè concedunt, comprehendant etiam Caſtra, de quibus agitur, probatur ex quo eximunt quaſcumque Eccleſias, & bona, quæ idem Monaſterium inpræſentiarum tenet, & poſſidet, aut in futurum poterit adipiſci, *ſum. n.* 3. ſubinde enim Ludovicus de Tarante donavit dicto Monaſterio omnia & ſingula ſita in Terra Montis Fuſculi cum omnibus ſuis pertinentiis *ſum. num.* 24. eandem donationem confirmans Carolus V. nedum expreſſit feudum Montis Fuſculi, ſed etiam ſubdit conſiſtens in Caſalibus Comitiani, S. Martini, & Terræ novæ, *ſum num.* 2.

Quod vero dicta privilegia ſint in viridi obſervantia, patet, quia regula hujusce Ordinis edita de ordine Papæ, & à fel. record. Clem. VIII. in forma ſpecifica confirmata expreſsè cavetur, quod Abbas habeat jurisdictionem ſpiritualem & temporalem ſupra vaſallos, in quibus exercentur jura Epiſcopalia, & quod propterea debeat viſitari, *ſum. Abbat. num.* 8. concordant litteræ S. Congregationis Inquiſitionis ſcriptæ Abbati tanquam Ordinario, *d. ſum. num* 9. Confirmant ſententia, & res judicatæ antiquiſſimæ de ann. 1528. & 1531. pluresque litteræ Apoſtolicæ directæ Abbatibus pro tempore tanquam Diœceſanis, *ſum. num.* 8. omnemque dubietatem de medio tollunt collationes Parochialium à dictis Abbatibus factæ, retentio Tribunalis, Vicarii deputatio, cognitio cauſarum civilium, matrimonialium, & criminalium, Synodi convocatio, concurſus indictio, licentia audiendi confeſſiones, abſolvendi, & prædicandi, viſitationes, aliique actus quaſi Epiſcopalis jurisdictionis, qui per Abbates hactenus privativè quoad alios exerciti fuerunt, *d. ſum. num.* 10. *cum ſeqq.* Ita ut exemptio utramque legem & jurisdictionis & diœceſis proculdubio comprehendunt.

Quod denique teſtes de dictis actibus deponentes concludant, colligitur ex quo deponunt de immemorabili cum requiſitis, Gloſſ. *in cap.* 1. *de præſcript.* & tamen ſufficeret, quod de quadragenaria teſtificarentur; cum privilegia in caſu concurrentiæ operentur, quod pro jurisdictionis acquiſitione nonniſi quadragenaria poſſeſſio requiratur, ut ex auctoritatibus *ſupra* allegatis.

Nec obſtant teſtes ab Ordinario in contrarium adducti, quia non ſolum patiuntur multas exceptiones, ſed etiam nulliter ferunt examinati coram Epiſcopo Arian. poſtquam fuerat ſuſpectus allegatus, Rot. *dec.* 227. *num.* 31. *p.* 6. *dec.* 18. *num.* 6. *& dec.* 22 *n.* 16. *p.* 7. *recent.*

Minusque obſtant æquivoci actus jurisdictionis ab Ordinariis pro tempore exerciti, quia tres viſitationes Parochialis Eccleſiæ S. Angeli de Terra nova, de annis 1551. & 1587. & duæ Eccleſiæ S. Januarii, de ann. 1565. & 1572. non probantur factæ, in cauſis de quibus agitur, dum in diœceſi Archiepiſcopali adeſt aliud oppidum Terræ novæ *num.* 21. in quo hujusmodi viſitationes poſſunt verificari, aliæ vero tres viſitationes Eccleſiæ S. Martini de annis 1556. 1565. 1587. nullatenus refragantur, quia prima facta fuit ab Epiſcopo viciniore à S. Congregatione Concilii deputato, nec propterea nocet, Tambur. *de jure Abbat. tom.* 1. *diſput.* 17. *q.* 9. *num.* 28. Rota poſt eundem *tom.* 3. *d.* 59. *num.* 5. *& ſeq. diſp.* 65. *num.* 3. *& in Barchinon. jurisdictionis* 5. *Julii* 1644. *coram R. P. D. meo Richio*, & duæ ultimæ annorum 1565. & 1587. non præjudicant Abbati, qui contradicit, Rota *dec.* 59. *num.* 7. *& ſeq.* poſt Tambur.

Cognitio cauſarum civilium, & criminalium nullius eſt momenti, quia ſex actus geſti contra colonos potuerunt fieri ex pacto inito, *ſum. num.* 31. quod ubique poſſent conveniri, Barboſ. *in cap. cum eo num.* 7. *de for. compet.* Surd. *conſ.* 106. *num.* 16. Covar. *pract. cap.* 10. *num.* 3. quatuor verò actuum criminalium, primus eſt ſuper hæreſi *d. ſum. num* 26. in qua Ordinarii non poſſunt ſe intromittere, niſi ex cauſa denegata,

cap. ad abolen. de hæreſi, in 6. Farin. *de hæreſi q.* 186. *num.* 128. aliique duo, qui enunciantur facti in loco Terræ novæ poſſunt verificari in alio oppido ejuſdem nominis, quod Menſæ Archiepiſcopali ſubjicitur, & querela à quodam ſubdito data contra Simonem de Caſale S. Angeli exerceri, quia actor ſubditus debuit ſequi forum rei, qui Archiepiſcopo ſubjiciebatur, *cap. ſi clericus de for. compet.*

Locatio facta de anno 1566. cum reſervatione conſenſus Vicarii, poteſt intelligi de Vicario Abbatis, & collationibus factis de annis 1529. & 1621. & 1647. prima loquitur de Eccleſia Terræ novæ, quæ de Eccleſia alterius oppidi Terræ novæ Archiepiſcopo ſuppoſito intelligi poteſt; aliæ autem duæ uti non effectuatæ non ſunt attendendæ, Gonzal. *ad reg.* 8. *gloſ.* 25. §. 2. *num.* 37. Lotter. *de re benef. lib.* 1. *q.* 34. *num.* 42. Rota, *coram Duran. dec.* 226. *in fin.*

Solutiones pro Seminario ultra quod intelligi poſſunt de alio loco S. Martini diverſo ab iſto, de quo agitur, quatenus etiam de iſto probarentur, juriſdictionem non concluderent, quia Abbates exempti, ſive nullius juriſdictionis, tenentur etiam contribuere ad conſtrdenda ſeminaria ex diſpoſitione S. Concil. Trident. *cap.* 19. *ſeſſ.* 23. *de reform. ante fin. verſ. quia contingit.*

Et convocationes ad Synodum vel excluduntur ex quo perſonæ, quæ priores in illis nominantur, nunquam fuerunt tales, *d. ſum. num.* 25. vel ſaltem requireretur, quòd fuiſſent factæ, ſciente & patiente Abbate, ad quem ſpectat juriſdictio, Rot. *dec.* 8. *num.* 9. *dec.* 101, *num* 10. *tom.* 2. *part.* 8. *recent.* & apud Tambur. *de jur. Abbat. d. diſp.* 85. *n.* 6. & 7.

Et ita, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Valentina Pontificalium.

Lunæ 15. *Junii* 1657.

DECISIO XLII.

PRætendente Capitulo Valentino Pontificalia, quibus bon. mem. Archiepiſcopus Aliaga tum in publicis, tum in privatis functionibus utebatur, dum eidem Eccleſiæ præſidebat, inſtituit in partibus judicium pro illorum conſecutione coram Subcollectore C. A. cauſaque per appellationem devoluta, & mihi commiſſa, dubitavi hodie, an & quæ bona debeantur? & per Dominos reſponſum fuit deberi bona *inferius* exprimenda.

Ratio reſolutionis primæ partis educta fuit ex conſtitutione S. M. Pii V. in ordine 42. *bullar. nov. tom.* 2. qua cavetur Pontificialia poſt obitum Antiſtitum ſpectare ad Eccleſias, quibus ipſi præſidebant, nec comprehendi ſub quibusvis facultatibus teſtandi, & alias diſponendis conceſſis, ut legitur ibi.

Hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione ſtatuimus, ordinamus, decernimus, declaramus, quod de cætero omnia & ſingula ornamenta & paramenta, ac vaſa, necnon Miſſalia & gradualia ac cantus firmi, & muſicæ, aliique quomodolibet nominati libri, & aliæ res ſacræ etiam auri, & argenti ac quæcunque alia bona, quæ per quoscunque Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos ad uſum, & cultum divinum etiam in eorum privatis ædibus & cappellis vel oratoriis deſtinata tempore eorum obitus ex teſtamento vel ab inteſtato relicta ſub quibusvis facultatibus teſtandi, & alias diſponendi minimè comprehendantur, nec ſub appellatione ſpoliorum veniant, ſed ad ſingulas Eccleſiarum in quibus reſederint, aut quibus præfuerint, ſive quæ alias obtinuerint, omnino ſpectent & pertineant.

Nec ſubſiſtit, quod dicta conſtitutio non comprehendat Regnum Valentiæ, quia hæc exceptuatio in ea non legitur, quatenus verò arguitur ex inobſervantia illius in eodem Regno hoc eſt idem allegare non uſum, vel contrarium uſum, quod non permittitur adverſus conſtitutiones Apoſtolicas, ut reſpondit Rot. *coram Buratt. d.* 795. *num.* 3. ubi Adden. *num.* 5. *coram Card. Caval. dec.* 77. *num.* 3. & *ſeq. dec.* 85. *num.* 7. *cum ſeqq. ac d.* 19. *num.* 9. & *coram bon. mem. Merl. deciſ.* 814. *num.* 4. & *ſeq.* ſtante præſertim clauſula ſublata ac decreto irritanti, ex quibus contraria quævis obſervantia infringitur, Buratt *d. dec.* 795. *n.* 2. *in fin.* Merlin. *dec.* 6. 7. *n.* 15. & *d. deciſ.* 814. *num.* 6.

Quo vero ad ſecundam partem DD. dixerunt deberi illa ornamenta, aliaque bona ad cultum divinum deſtinata, quæ ſervabuntur ſub cuſtodia Capellani Veſtiarii majoris, adnotatur *in ſum. executor. num.* 20. non autem ea, quæ exiſtebant penes Argentenarium vulgo credentiero deſcripta *in eod. ſum. num.* 3. 4. & 5. quæ ad convivia aliosque profanos uſus erant parata, quia de illis non de iſtis loquitur eadem conſtitutio, ut non obſcurè habetur ex verbis *ſuprà* relatis ibi, *Omnia, & ſingula ornamenta & paramenta ac vaſa ex auro & argento & quæcumque alia bona ad uſum, & cultum divinum deſtinata.*

Non obſtat, quod Archiepiſcopus eis quoque uti conſueverit in functionibus Eccleſiaſticis, quia uſus hujusmodi utpotè accidentalis ad majorem ſcilicet ornatum ac agendos ſolemniores dies feſtivos, non concludit deſtinationem ad cultum divinum, nec proinde comprehenſionem in d. cautione, ut in ſpecie firmat Navar. *de ſpol. cleric.* §. 8. *ſub num.* 4. *verſ. qua ratione* Hieron. Mainat. *de ſpol. ſeu fruct. inexact. num.* 326. *in tract. diverſor. de ſpol.* Azor. *inſt. moral. p.* 2. *lib.* 8. *cap.* 3. *q.* 7. *in fin. verſ. non item.* Bonacin. *de contract. tom.* 2. *diſp* 3. *q. ult. punct.* 2. §. 3. *num.* 8. Carol. Marant. *contr. jur. p.* 2. *reſp.* 15. *per tot.* Ricc. *in prax. reſol.* 425. *num.* 3. *p.* 3 Jo. Ba. Scot. è Soc. Jeſ. *in ſelect. ſumm. Pontif. conſ. ephit.* 98. *Thaor.* 242. *in fin. verſ. licet neque*, ad hunc enim effectum debet attendi ad quod res principaliter fuit parata, non ad quam ſecundario & ex accidentibus convertitur, ut reſpondit I. C. *in l. ex facto* 35. §. *rer. Italicar. ff. de hær. inſt.* Bart. *in l. quamvis* 28. *num.* 1. *ff. de aur. & argent. leg.* Rom. *conſ.* 5. *n.* 3. nec factum ipſum, ſed cauſa facti inſpicitur, quæ fuit ut ipſæ in uſus profanos, non in divinos extarent *l. verum* 40. *de furt. gloſ. in cap. & ſi Chriſtus verb. ex cauſa de jur. juran. in cap. univerſitatis* 24. *in verb. ſubeſſet de ſententiis excomm. & in cap. intellig. verb. ex cauſis de verb. ſignif.* Cravetr. *conſ.* 201. *num.* 23. *conſ.* 253. *num.* 2. & *conſ.* 319. *num.* 7. Marant. *d. reſp.* 15. & *ſeq.*

Neque adverſatur Text. *in l. fin.* §. *uxori. ff. de aur. & argent. legat.* ubi dicit, *in legato rerum balnearium contineri etiam argentum feſtivis diebus uſitatum*, quia in eo textu ſupponitur argentum eſſe balneare, ratio dubitandi fuit, quia duplicis erat ſpeciei, aliud quotidianum, aliud feſtivum ibi: *Quæſitum eſt: An etiam id argentum, quo diebus feſtivis in balneo conſuevit uti legato credatur, hoc vero negatur bona ille ad cultum divinum deſtinata.*

Gratisque aſſeritur, quod fuerint principaliter parata ad uſum divinum, ſecundarie autem ad uſum prophanum, tum quia res ad cultum divinum deſtinatæ non poſſunt in prophanos uſus converti, ut in ſpecie advertit Scot. *in ſelect. ſumm. Pontif. conſt. de epit.* 98. *theor.* 242. *poſt med. verſ. ſolum enim ſignificat.*

Tum quia contrarium convincitur ex frequentiori uſu in prophanis, & ex qualitate loci, in quo ſervabantur, ac perſona cuſtodis prorſus diſtinctis ac ſeparatis à loco & cuſtode rerum deſtinatarum ad cultum divinum principaliter parata, quia in deſtinatione potiſ-

potiſſimum eſt attendendum ad Text. *in d. l. ex facto* 35. § *rer. Italicar. ff. de Hæred. inſt.* Rota *coram Card. Seraph. d.* 594. *num* 22. Marant. *d. reſp.* 15. *n.* 9. *p.* 2.

Ceſſatque difficultas quia ex teſtibus *in eod. ſumm.* relatis *num.* 6. conſtat bona prædicta pluries fuiſſe oppignorata pro indigentiis Domus Archiepiſcopi, ob quam ſane cauſam oppignorari non potuiſſent, ſi ad cultum divinum fuiſſent deſtinata, juxta Text. *in can.* 1. 12. *q.* 2. *& in concord. alleg. per Rodoan. de rebus Eccleſ. non alienan. in rub. de cauſ. piet. fol. mihi* 137.

Atque ita utraque.

R. P. D. MELTIO.
Melevitana Nullitatis Profeſſionis.
Mercurii 26. *Junii* 1658.

DECISIO XLIII.

POſtquam Rota poſt plures hujus cauſæ repoſitiones abſque reſolutione ordinaverat, ut ſtricte informaretur ſuper Novitiatu, D. Marchio Andreas inſteterit pro remiſſoria ad probandas nonnullas materias in actis exhibitas: Unde propoſito hodie dubio; an remiſſoria eſſet concedenda, D. D. eam non eſſe concedendam dixerunt, quia materia articulata viſa fuit irrelevans, vel contraria ſcripturis, & ſtatutis Religionis, ideoque non debet ad eam probandam concedi remiſſoria Rot. *in recent. deciſ.* 556. *numer.* 1. *par.* 5. *tom.* 2. Merlin. *deciſ.* 515. *num.* 1. *& deciſ.* 156. *num.* 11 *& coram Eminentiſſ. Card. Otthobono deciſ.* 45. *num.* 1. *in Bononien. fideicommiſſi de Naſcentoriis* 15. *Januarii* 1649. *coram bo. me. Arguelles* §. 1. *& in Avenonien. Pecuniaria* 25. *Junii* 1649. *coram Reverendiſſ. Tarraconen.*

Irrelevantia eſt clara, quia Primus Articulus continens, quod licentiæ ſolitæ concedi Novitiis cum conditione redeundi infra biennium ad peragendum annum Novitiatus, ſint communes, & ſub eadem formula concipiantur, tam pro iis, qui diſcedunt ante completum annum, quam pro diſcedentibus eo integre completo, admittitur pro vero ab ipſomet D. Marchione Petro, & hoc ipſum comprobant ejus Teſtes: Unde non eget ulteriori Remiſſoria, ut dixit Rota *in recent. deciſ.* 606. *num.* 11. *par.* 5. *& in Senogallien. Prædii* 4. *Maji* 1646. §. *articulatur enim coram Reverendiſſ. D. meo Decano.*

Secundus, in quo articulatur, quod Novitii, qui diſcedunt completo anno Novitiatus cum redeant non tenentur novum peragere novitiatum, ſed poſſit Magnus Magiſter, & Conſilium ſtatim illos ad profeſſionem admittere, ultra quod videtur continere litteralem contradictionem, dum immediate poſt ſubdit, quod non ſolent longo tempore in novo Novitiatu retineri; adhuc dictus Articulus omnino inveriſimilis redditur, tum attentis ſtabilimentis Religionis, quorum alterum emanatum anno 1638. requirit novum Novitiatum ſaltem per alios ſex menſes, alterum anni 1641. requirit integrum annum, niſi quatenus exhibeantur atteſtationes de anteacta laudabili vita: Unde datur remiſſoria ad probandum contrarium, ut in ſpecie de remiſſoria contra ſtabilimenta Religionis dixit Rota *deciſ.* 584. *num.* 1. *verſ. præcipuum par.* 4. *rec.* tum etiam attentis depoſitionibus Teſtium formiter pro parte Marchionis Petri examinatorum, qui de facto proprio deponentes teſtantur debuiſſe renovitiare, & actualiter renovitiaſſe poſt reditum, quamvis antecedenter integrum annum peregiſſent: & cum hujuſmodi depoſitiones fuerint deciſæ, & per tot poſitiones diſcuſſæ, excludunt facultatem probandi contrarium ob manifeſtum periculum ſubornationis Teſtium *cap. fraternitatis, cap. intimavit, & cap. cum veniſſent de teſtib. Clem. fin. eod. tit.* Rota *coram Seraphin. deciſ.* 688. *num.* 2. *verſ. ſtylus vero coram ſa. me. Greg. XV. deciſ.* 497. *ſub n.* 3. *verſ. & hoc præſertim cavendum cum aliis cumulatis in Romana Dotis* 28. *Junii* 1651. *coram Eminentiſſ. D. Card. Corrado* §. 1. *in fin.* Præcipue quia non articulantur caſus contrarii, in quibus Novitii fuerint abſque noua probatione admiſſi, prout requiritur, cum alias præſumatur materia imaginaria, Rota *in Perusina ſucceſſionis de Alphanis* 29. *Maji* 1643. §. *tum quia coram bon. me. Dunozetto.*

Eoque magis manifeſta viſa fuit hujus articuli irrelevantia, quia nullitas controverſæ Profeſſionis principaliter deducitur ex ſecundo diſceſſu facto per Marchionem Petrum ab Inſula Melitæ animo deliberato non redeundi, nec profitendi, ex quo prætenditur inducta mutatio conditionis Perſonæ, & conſequenter caſſus & extinctus primus Novitiatus, ita ut non potuerit D. Marchio Petrus ad Profeſſionem valide admitti ſine novo Novitiatu, eſto quod primus fuiſſet integraliter completus Suarez. *de Religion. lib.* 5. *cap.* 15. *numer.* 3. *&* 8. *cum aliis adductis in deciſione Cauſæ coram Reverendiſſimo Tarraconen. die* 12. *Januarii* 1653. §. *præterea dixerunt cum ſeqq.* Hujuſmodi autem articulum non tangit materia articulata, nec tangere poteſt cum tanquam materia, quæ non pendet à facto, ſed ab articulo Juris illius cognitio, & diſcuſſio omnino ſpectat ad Judicem, ut dixit Rota *in rec. deciſ.* 542. *ſub num.* 1. *par.* 3 *deciſ.* 593. *num* 1 *verſ. denique par.* 4. *deciſ.* 606. *numer.* 2. *par.* 5. *& in Senogallien. Prædii* 4. *Maji* 1646. *coram Reverendiſſ. D. meo Decano* §. *fin.*

Tertius articulus, quod ante ſtatutum 28. de recept. Frat. conditum anno 1584. Novitiatus non eſſet in uſu, non ſolum, & ipſe viſus fuit irrelevans, ex quo agitur de profeſſione emiſſa anno 1639. & ſic valde poſt d. annum 1584. ſed etiam improbabilis, quia ante d. Statutum erat publicatum Concilium Tridentinum, quod ſub *cap.* 15. *ſeſſ.* 25. *de regular.* non ſolum decernit profeſſionem fieri debere ante annum 16. ſed etiam copulative ſtatuit ne quis ad eam admittatur, qui minori tempore, quam per annum poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterit, & quod ſub hujuſmodi conciliari diſpoſitione irritante Profeſſionem aliter factam comprehendantur etiam milites Hieronymi, (quicquid dubitaverit Sac. Congregatio *in una Mediolanen. anno* 1601. allegata ab informantibus pro parte Marchionis Andreæ) tenent ex antecedenti reſolutione ejuſdem Congregationis Pariſ. *de reſig. lib.* 6. *quæſt.* 2. *num.* 120. quem ſequuntur Ricc. *in prax. for. Eccleſ. reſol.* 172. *ſub n.* 2. Tamb. *de Jur. Abb. tom.* 2. *diſput.* 6. *quæſt.* 11. *num.* 6. *in fin.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. alleg.* 101. *num.* 8. *& in collect. de Sac. Conc. dicto cap.* 15. *num.* 5. *de regular.* Grat. *diſcept. forenſ. cap.* 362. *num.* 27. *& fuit reſolutum in Fulginaten. hæreditatis* 14. *Februarii* 1650. *coram R. P. D. meo Veroſpio* §. *cum maxime.*

Quartus, & ultimus articulus continet, quod exiſtentes de Caravana habentur pro reſidentibus in Conventu, & id admittitur etiam ab informantibus pro Marchione Petro; quatenus vero ſubditur quod ſi relinquunt Caravanas per aliquos dies ſufficit, quod redeant cum eiſdem ad Conventum, redditur in hac parte improbabilis ſtantibus ſtatutis 26. & 45. *de triremibus* prohibentibus ſub pœna pro nullo temporis ſpatio derelinquere Triremes, & ab eis diſcedere, Remiſſoria autem non datur ad probandum id, cujus contrarium apparet ex Statutis & Conſtitutionibus ad tradit. per Bald. *in cap. cum Cauſanum.* 8. *de probat.* Cravett. *conſ.* 54. *num.* 1. Rota *coram Seraph. dec.* 1460. *num.* 3. Rota *d. deciſ.* 584. *num.* 1. *verſ. præcipuè. par.* 4. *rec.* Præterea eſt etiam irrelevans, tum quia neceſſitas renovitiandi, & conſequenter nullitas Profeſſionis deducitur principaliter, ut dictum eſt, ex ſecundo diſceſſu facto animo deliberato non redeundi, nec profitendi, ex quo conditio perſonæ mutata cenſetur, ut *in deciſione cauſæ coram Reverendiſſimo Tarrac.* 13. *Januarii* 1653.

§. præterea. Tum quia Marchio Petrus diſceſſit cum licentia, quam regiſtrari curavit, quod non requiritur in iis, qui ſunt de Caravana, ut deponunt Teſtes pro ejus parte examinati, qui etiam teſtantur quod non erat de Caravana, & ob id Theſaurarius Communis ærarii, ad quem ſpectat, noluit eidem imputari tempus ſuæ abſentiæ in reſidentia, ut *in ejus Summ. num. 7.*

Et ita reſolutum fuit utraque parte informante.

R.P.D. CELSO.

Melevitan Habitus.

Mercurii 26. Junii 1658.

DECISIO XLIV.

CUpiens Felix de Miro ſuſcipere habitum S. Religionis Hieroſolymitanæ, obtinuit Commiſſarios pro recipiendis probationibus, qui cum retulerint ipſum habere qualitates, & requiſita neceſſaria quoad duo latera de Miro & de Ayala, reſpectu vero Iſabellæ Alberolæ Aviæ Paternæ, & Hieronymi Audinet Avi Materni. Probationes eſſe defectuoſas, & juxta eorum relationem, pronuntiaverit, tam Conſilium ordinarium quam completum, dubitavi in gradu appellationis mihi commiſſæ, an conſtet de Nobilitate, & poſt iteratam propoſitionem examinatis novis Teſtibus, Domini hodie cenſuerunt conſtare de Nobilitate.

Etenim Teſtes, & in Partibus, & in Curia examinati deponunt expreſſe illos de Alberola, à quibus Iſabella originem trahit eſſe antiquiſſimos, & deſcendentes à civibus honoratis, & Nobilibus, ac ſemper vixiſſe ex propriis redditibus, cum decore & dignitate, nullam artem exercendo, nec non ſemper fuiſſe habitos, & reputatos pro Hidalgis notoriis, *di ſangue, Nome, Armi, & antichita conoſciura*, ſemper gaviſos fuiſſe, & nunc gaudere privilegiis militaribus ex quorum propterea depoſitionibus reſultare ſufficientem probationē nobilitatis, tradit Bart. *in l. primam n.* 101 *cap. de Dignit. lib.* 12. Felin. *in cap. ſuper eo il ſecundo n.* 5. *verſ. Tamen dicas de Teſtibus* Socin. Sen. *conſ.* 246. *num.* 3. *lib.* 2. Covarr. *var. lib.* 1. *cap.* 16. *num.* 19. Menoc. *de arbitr. jud. lib.* 2. *caſ.* 670. *num.* 4. Rot. Seraph. *deciſ.* 207. *num.* 5. *& coram Mantic. deciſ.* 317. *num.* 2.

Et in terminis de Nobilitate ad effectum admiſſionis ad Habitum Religionis Hieroſolymitanæ pluries firmavit Rot. ut *in deciſ.* 290. *num.* 4. *poſt ſecundum vol. conſt. Farin. Coram Cavāl. deciſ.* 60. *per totam, coram Burat. deciſ.* 358. *num. primo, & ſeqq. in rec. deciſ.* 551. *num. primo part. quarta in Meritonen. Habitus* 26. *Junii* 1617. *coram bon. me. Cardinali Veroſpio ſeniore* & paſſim in aliis, & de Hidalgis dictum fuit *in Toletana habitus* 13. *Maji*, 1624. *coram Piruvano.* Duran. *deciſ.* 294. *num.* 9. *& ſeq. cum aliis coram Merlin. deciſ.* 164. *num.* 12.

Nec refert quod iidem Teſtes affirment Iſabellam eſſe civem loci, & oppidi de Xabea, quod prætenditur Baronale, quia addunt etiam ipſam deſcendere ab Alberolis Hidalgis, & inſenſonibus Regni Aragoniæ, qui ſub Rege Jacobo plurimum inſudarunt in expulſione Maurorum, & cum deponant de publica voce & fama optime probant in hac materia, ut inquit Bald. *in l. providendum num.* 21. *cap. de poſtul.* Guidop. *deciſ.* 389. *in fine* Rot. *coram Verall. deciſ.* 277. *num.* 5. *part. prima & deciſ.* 6. *part.* 2. *& coram Cavaler. deciſ.* 68. *num.* 2.

Præſertim in materia antiqua ultra 60. annos, in qua leviores probationes, etiam per judicia voluit Rot. ſequendo doctrinam Baldi *in l, cum ſemper C. de rei vendicat. deciſ.* 290. *num.* 10. *poſt* 3. *vol. conſ. Farinac.* & per Teſtes de auditu Franc. Aretin. *conſ.* 37. *num.* 1. *& ſeq.* Rot. *in Cæſarauguſtana Beneficii de Linares* 22. *Junii* 1645. *coram bon. mem. Bichio.*

Et ex iisdem Teſtibus remanet abunde juſtificata Nobilitas reſpectu Hieronymi de Audinet Avi Materni, dum aſſeveranter deponunt viros hujus familiæ eſſe Hidalgos notorios ex ſanguine, Armis, & cognita vetuſtate, ac pro talibus fuiſſe habitos, & haberi, & reputari, reddentes optimas, & concludentes rationes ſui dicti, quibus propterea fidem adhibendam eſſe probat Text. *in l. ſolam C. de Teſtibus Toletana Decimarum de Verical.* 26. *Junii* 1654. *coram bon. mem. Dunozetto.* Maxime cum duo ex illis noviſſime examinatis ſint Presbyteri, & alter in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutus. Gloſſ. *in can. Monachus vero quorum* 77. *diſtinct.* Aym. *conſ.* 267. *numer.* 1. *&* 2. Rot. *coram ſan. mem. Greg. deciſ.* 351. *numer.* 10. *& in Romana, ſeu Maximiliana donationis* 9. *Decembris* 1641. *coram bon. mem. Peutingerio.*

Nam verbum *Hidalgos* Hiſpano ſermone antiquam, & eximiam nobilitatem importat, teſte Covarr. *pract. quæſt. cap.* 19. *num.* 7. Gutierrez. *quæſt. civil.* 3. *c.* 4. *quæſt.* 13. *num.* 131. & late comprobat Ottalor. *de Nobilitate part.* 2. *cap.* 3. *num.* 1. *& ſeqq.* ubi in ſpecie *n.* 3. ait: Quod *los Hidalgos* ſint magis nobiles quam ſint Equites, & firmavit Rot. *coram Duran. deciſ.* 294. *num.* 9. & quod Hidalgus proprie dicatur ille qui a Patre, Avo, & Abavo nobilis exiſtit, & à claro, ac nobili ſanguine deſcendit, tradit idem Ottalor. *ubi ſupra num. primo* Garz. *de Nobilit. Hiſpan. gloſ.* 7. *num.* 17. *verſ.* 4. idem Hieronymus Leo, *deciſ. Valentiæ* 24. *n.* 73. *lib.* 3.

Non obſtat quod juxta ſtabilimenta Religionis requiratur probatio, non ſolum nobilitatis generoſæ, ſed etiam inſignium, & illorum uſus, qui dum prædicti Teſtes, & ſignanter ultimi in curia examinati deponunt explicite illos de Alberola, & Audinet eſſe Hidalgos, in ſanguine, & Armis notorios, & in ſpecie affirmant de Antiquitate Armorum, & de immemorabili, ubique hujuſmodi requiſitum controverti non poteſt, ut bene ponderat Rot. *coram Merlin. deciſ.* 164. *n.* 10. *ubi num.* 16. *&* 17. reddit rationem, quia in probationibus appellatione Antiqui intelligitur tempus centum annorum, Aym. *de Antiq. temp. ubi de communi part. prima cap. primo num.* 4. Ruin. *conſ.* 34. *num.* 11. *lib.* 1. Rot. *coram Verall. deciſ.* 28. *n.* 4. *part. prima.*

Non obſtat quod Avus, & Frater Felicis exercuerint officium Depoſitarii jurium Regni, quia id non præjudicat nobilitati ejuſdem familiæ, maxime cum officium ſit honorificum ſolitum conferri perſonis fide dignis & ex nobili, & præclaro ſanguine genitis, & deponunt Teſtes ſum. Felicis *num.* 15. & probat ipſa obſervantia Mantic. *deciſ.* 317. *num.* 4. Buratt. *deciſ.* 42. *num.* 5. *& deciſ.* 358. *num.* 2. *& in rec. deciſ.* 167. *n.* 3. *part.* 7.

Dum non obſtat, quæ contra Patrem Euphemiæ Aviæ Maternæ ejuſdem Felicis fuerunt, deducta quia non apparent ſufficienter juſtificata prout plene, & concludenter per Religionem probari deberent, ut voluit Rot. *coram Burat. deciſ.* 358. *ſub numer.* 9. *verſ. & ita viſum*, & in omnem caſum, cum nobilitas ex latere prædicto fuerit per Commiſſarios admiſſa, & per utrumque Conſilium approbata, & pars non appellaverit, ex his apparet exceptionem eſſe calumnioſam, quia non appellando cenſetur acquieviſſe. Rot. *dicta deciſ.* 358. *num.* 1. *&* 2. *coram Buratt.*

Et itaque &c.

R.P.D. MELTIO.

Melevitana Nullitatis Profeſſionis.

Lunæ 27. Januarii 1659.

DECISIO XLV.

PRofeſſionem, quam Rota *ſub die* 10. *Decembris* 1649. *coram Reverendiſſimo Tarraconen.* validam decla-

declaraverat cauſa repoſita *ſub die 13. Januarii* 1653. *coram eodem* ex novis probationibus deductis pro parte Domini Marchionis Petri ob liberæ voluntatis, ac legitimi novitiatus defectum, nullam, & invalidam eſſe reſolvit, cum autem D. Marchio Andreas non requieſceret & in dubium revocaret vires dictæ ultimæ reſolutionis per duas vices, ego uti ſubrogatus in locum dicti Reverendiſſ. Tarraconen, eandem repropoſui, & DD. *ſub die* 10. *Decembris* 1655. nulla capta reſolutione, ordinarunt, quod ſtricte informaretur ſuper novitiatu, & hodie tandem ſemel, atque iterum articulo acerrime diſcuſſo, ultimam deciſionem confirmandam eſſe exiſtimarunt, præcipue ex validiſſimo fundamento non peracti legitimi Novitiatus.

Pro validitate enim veræ, & legitimæ Profeſſionis *ultra deliberatum animum profitendi*, ut firmatum fuit pleniſſime in ultima deciſione hujus cauſæ coram Reverendiſſ. Tarraconen, requiritur etiam integer, ac completus Novitiatus Annus, tam ex diſpoſitione juris, juxta Textum *in cap. ad Apoſtolicam de Regular.* quam ex Decreto Sacri Concilii Trident. *ſeſſ.* 25. *cap.* 15. *eod. titul.* ut declarat Ricc. *in collect.* 216. & in terminis Religionis Hieroſolymitanæ Reverendiſſ. Modernus Eugub. *deciſ.* 21. *numer.* 49. Ideoque D. Marchio Petrus, qui diſceſſit è conventu pro ſecunda vice abſque ulla licentia, ac animo deliberato non amplius ad illum redeundi, nec profitendi vendendo, & alienando omnia ſua bona mobilia, & ſuppellectilia, quæ Melitæ retinebat, cum expreſſa declaratione pluries emiſſa *di non voler eſſer Religioſo*, ut deponunt Teſtes *in ejus ſummar. præterito & præſenti utrobique numer.* 1. quamvis antea probationis annum complevíſſet, tenebatur attamen antequam ad profeſſionem deveniret, perinde, ac ſi Novitiatus non præceſſiſſet iterum illum peragere Suar. *de relig. tom.* 3. *lib.* 2. *cap.* 15. *numer.* 8. *& ſeqq.* Bart. de Vecch. *de novitiat. diſput.* 11. *dub.* 3. *numer* 5. *&* 6. Rodriq. *quæſt. regul. tom.* 3. *par.* 15. *art.* 10. Tambur. *de Jur. Abbat. tom.* 3. *diſput.* 6. *quæſt.* 11. *numer.* 16. *&* 17. Tondut. *quæſt. benef. cap.* 78. *numer.* 5. *par.* 1. Barboſ. *de Jur. Eccleſ. univerſ. lib.* 1. *c.* 42. *numer.* 121. *& ſeq. & numer.* 28. Caſtropal. *de eſſent. ſtat. Relig. p.* 3. *diſp.* 1. *punct.* 12. §. 2. *in fine fol.* 231. Hovar. Lucern. *de regularib. in verb. annus n.* 7. Diana *reſolut. moral. tom.* 5. *tractat.* 50. *de parvit. mater. reſol.* 19. *verſ. ſed non deſeram fol. mihi* 124. & admiſit Rota *in prima deciſion. hujus cauſæ ſub die* 13. *Junii* 1653. §. *Præterea coram Reverend. D. Tarraconen.* etiam ex diſceſſu à Religione animo deliberato non redeundi, nec profitendi inducitur propoſiti, ac voluntatis mutatio, & primus novitiatus interrumpitur Lap. *alleg.* 46. *ſub num.* 4. Suar. *eodem tractat. de relig. lib.* 5. *cap.* 15. *num.* 8. *& ſeqq.* Tondut. *in dict. quæſt. benef. in allegat. cap.* 78. *num.* 7. Rota *in Burgen. nullitatis profeſsionis* 16. *Aprilis* 1649. *coram bo. me. Arguelles.*

Hinc non applicatur concluſio, quod Novitiatus egrediens à Religione poſt annum probationis, ſi deinde ad illam revertat, novum Novitiatum non teneatur peragere juxta gloſſ. *in cap. eum qui certus* 31. *verb. eum qui certus la.* 2. *de regul. jur. in* 6. quam ſequitur Barrol. Brixien. *inter quæſt. diverſas part.* 2. *titul. de regular. quæſt.* 68. *verſ. ſolutio videtur*, cum pluribus aliis relatis Authoribus ab informantibus pro D. Marchione Andrea.

Quoniam illa procedit in terminis generalibus, quando ſcilicet Novitiatus diſcedens, animum redeundi non depoſuit, nec aliquo modo conditio perſonæ vel religionis mutata remanſit, ut declarant idem Brixien. gloſ. *in dict. cap. eum qui*, & illorum ſequaces, ſecus autem, quando prout hic colligitur ex circumſtantiis, illũ receſſum fuiſſe factum animo firmo, ac deliberato non amplius redeundi, neque profitendi, quia nolebat eſſe religioſus, tali enim caſu conditio perſonæ immutata redditur, & factum religioni contrarium intercedit, ac proinde Novitiatus interruptus dicitur, ut præter *ſupra* relatos tradunt Sanchez *ad præcept. Decalog. lib.* 5. *cap.* 4. *numer.* 32. *in fine.* Ciarlin. *controverſ.* 108. *numer.* 21. *& ſeqq.* Lezan. *conſultat.* 4. *num.* 4. 17. *& ſeq.* Et licet poſtea revertatur novitius, non poteſt tamen ad profeſſionem admitti abſque novo Novitiatu, ut declarant concorditer omnes Authores in contrarium allegati, & firmant Caſtro Pal. *ubi ſupra par.* 3. *diſp.* 1. *tract.* 16. *punct.* 12. §. 2. *numer.* 7. *& ſequent.* Diana *eadem reſol.* 19. *dict. §. ſed non deſeram.* latè Tondut. *eodem cap.* 88. *numer.* 5. *& ſeq.* & maximè poſt Concil. Trident. *ſeſſ.* 25. *cap.* 15. *&* 16. *de regular.* ex cujus diſpoſitione tenentur Novitii profiteri, finito anno, alias poſſunt ejici, nec amplius recipiuntur, niſi cum reiteratione anni probationis, nec conſequenter potius Novitius mutato propoſito petere religionem abſque novo Novitiatu, Suar. *de relig. lib.* 5. *cap.* 15. *num.* 9. *tom.* 3.

Neque adverſatur quidquid in contrarium dixerit Donat de Marin. *reſol. quotid. lib.* 1. *cap.* 281. *ſub num.* 1. *& ſeqq.* de novitio exeunte habitum Religioſum prorſus dimittendo, nam exinde non poteſt inferri ad deſertionem Religionis, & ad animum non redeundi, cum poſſit quis habitum dimittere, & tamen animum redeundi ad Religionem retinere, ut diſtinguit Tondut. *ubi ſupra*, & Bordon. *conſ. regular.* 54. *num.* 195. *tom.* 2. & hic propoſito caſui non applicatur, in quo deliberatus animus amplius non redeundi interceſſit.

Prout nec pariter ullum fundamentum fieri poteſt in opinione Bordon. *cap.* 4. *de profeſſ. num.* 19. qui admittit non requiri novum Novitiatum in egrediente à Religione primo anno jam completo, quamvis ille habuerit animum non redeundi, quia propter quod dict. Author tanquam ſibimetipſi contrarius *in d. conſ. regul.* 54. *num.* 191. ubi declarat dictam opinionem procedere, quando perſonæ conditio, vel Religionis mutata non remanſit, attendi non debet, quatenus etiam ceſſaret contrarietas, illius opinio non eſſet habenda in conſideratione, cum adverſetur de directo veriori, ac magis communi Doctorum opinione, quam ſequuntur ipſamet *gloſ. in præcitato cap. eum, qui verſ. niſi conditio de reg. jur. in* 6. *Brixien. ubi ſupra verſ. ſolutio videtur*, Specul. *de monaſt. lib.* 4. *par.* 3. *tit.* 37. *num.* 43. *verſ.* 35. quæritur Div. Antonin. *in* 4. *par. ſumm. titul.* 16. *cap.* 3. §. 2. *circa fin. verſ. & hoc niſi conditio.* Lopez *lib.* 3. *verb. un. anno titul.* 7. *par.* 1. *verſ. quod non ſi conditio.* Sanchez *in præcept. Decalog. lib.* 5. *d cap.* 4. *num.* 34. Bonacin. *de clauſ. quæſt.* 2. *punct.* 10. *difficult.* 2. §. 2. *num.* 4. Marcus Serra *de ſtat. regul. tom.* 2. *tract.* 4. *diſput.* 2. *ante. different. quæſt.* 3. *num.* 19. *verſ. non egeret*, *& verſ. & hoc etiam* Rota *in dict. Burgen. nullitatis Profeſſionis* 16. *Aprilis* 1649. §. *& omnes quidem coram Arguelles*, & hanc opinionem amplexa fuit Sacra Congregatio Concilii Trid. *in una Neapolitana* 7. *Martii* 1608. *& alibi* quibus reſolutionibus Rota reverenter deferri ſolet. Cavaler. *deciſ.* 627. *num.* 8. Merlin. *deciſ.* 523. *num.* 2. *&* 3. & fuit reſolutum *in Vicen. Juriſdict.* 2. *Maji* 1650. §. *Quia in caſu coram Rever. Dom. meo Decano in Cæſaraugustana fundationis conventus* 18. *Martii* 1657. §. *His poſitis coram R. P. D. meo Bevilaqua confirmata* 12. *Novembris ejuſdem anni* §. *neque defectus coram me*; & illa ſemper tenenda eſt opinio, quæ per diſtinctionem conciliat ſententias contrarias, *l. ſi finita* §. *illud de damn. infect.* Alex. *conſ.* 50. *num.* 7. *lib.* 7. Gregor. *deciſ.* 574. *num.* 6.

Non etiam applicatur alia concluſio, quod Novitiatus licet pactus fuerit animo deliberato non profitendi, nihilominus ſi poſtea, eo expleto emittatur profeſſio valida illa reddatur: Etenim dicta concluſio procedit, ubicunque ſponte, ac voluntarie profeſſio ſubſecuta

amiſſa

amiſſa foret, in quibus terminis loquuntur Sanchez. *de matrim. lib. 7. diſput. 37. & 51.* & Suarez. *de relig. Societ. Jeſu tom. 4. lib. 2. cap. 5. numer. 16. in contrarium alleg.* & ſic quando voluntas mutata eſſet pro emittendo dictam profeſſionem, ſecus autem è contra quando Noviriatus fuit peractus animo profitendi & deinde mutata fuit voluntas Novitii, ut in iſto caſu, in quo D. Marchio determinavit propoſitum non amplius profitendi, nec redeundi ad religionem, tunc enim per diſceſſum, cum extincta remanſerit antecedens probatio, profeſſio poſtea emiſſa ſuſtineri non poteſt ex *ſuperius* firmatis, maximè dum ex deductis in ultima deciſione, iſta profeſſio emiſſa fuit involuntarie coram eodem Delegato, & potius coacte, ut bene declarat Rota *deciſ. 175. num. 5. par. 1. recent. & in d. Burgen. nullitatis profeſſionis coram bon. mem. Arguelles §. ſed eſto, & ſeq.*

Præterea neque ſubſiſtit, quod ad inducendam nullitatem profeſſionis præter animum deſerendi Religionem, requiratur copulative dimiſſio habitus, & diſceſſus abſque licentia pro reſponſione, ſiquidem reſpectu habitus talis eſt dicere quod in religione, de qua agitur, ille non ſuſcipitur in ingreſſu, ſed tantum in ipſo actu profeſſionis, ut patet ex *lib. ordination. titul. de receptat. fratr.* & notat Peregrin. *conſil. 116 ſub numer. 3. verſicul. difficultatem tamen facit. libro quinto.*

Nihil refragantur quod Novitii hujus Regionis deferre ſoleant in pectore crucem auream, hujuſmodi enim ſignum non poteſt conſiderari pro habitu ipſorum Novitiorum, cum illius geſtatio non ſit omnibus indiſtincte permiſſa, ſed iis ſolum qui licentiam, & diſpenſationem ab ipſa Religione obtinent: ut diſponitur *in ordinatione 39. eod. tit. relato in dict. præſenti ſummar. D. Marchionis Petri num. 5.* nec apparet dictum Marchionem hujuſmodi diſpenſationem impetraſſe, & alterius actus extrinſecus dimiſſionis habitus, qui pro declaratione animi exigitur in clauſtralibus ad tradita per Bordon. *d. reſol. 54. num. 105. & ſeqq.* ſuperfluus quidem redditur, quando aliunde de dicto animo deliberato non profitendi conſtat ex verbis, & factis à Novitio egredienti prolatis, ac reſpiciente geſtis. Deſertio enim Religionis magis conſiſtit in voluntate deliberata mutationis propoſiti quam in actu materiali dimiſſionis habitus, ut optime docet Caſtro-Pal. *tom. 3. ubi ſupra titul. de illius eſſentia, & perquiſitione diſp. 4. punct. 2. §. 2. n. 8. & ſeqq. fol. 230.* Tondut. *in pracit. locon. 5. & 6.* voluntas autem D. Marchionis Petri, qualis antea fuerit, bene declaratur ex actibus ſubſecutis, dum recuſavit profiteri in Conventu, & diſceſſit ab illo, animo deliberato non amplius redeundi, *l. quædam ſunt ff. de reb. dub.* Mantic. *de tacit. lib. 6. titul. 33. numer. 32. vol. 1.* Rot. *coram Eminentiſſ. Cardin. Otthobon. deciſ. 230. num. 16.*

Reſpectu autem licentiæ, ſive agatur de primo, ſive de ſecundo Marchionis diſceſſu minime ad effectum prædictum ſuffragari poteſt: nam licentia obtenta in primo diſceſſu, quamvis conceſſa fuerit ad duos annos per illius viſum conſumpta remanſit, nec amplius deſervire potuit pro alio ſecundo diſceſſu, ut deponunt Teſtes *in eodem ſummario præterita poſitionis numer. 8.* & concordat Text. *in l. Boves §. hoc ſermone. ff. de verb. ſignif.* ac in ſimilibus terminis tradunt Alex. *conſil. 16. in princip. verſ. Unde ſi alius. lib. 4.* Ricc. *in praxi for. Eccleſ. deciſ.* 649. Tambur. *de Jur. Abb. diſput. 23. quæſt. 5. numer. 5.* & inſuper tempus duorum annorum adjectum in dicta licentia non poteſt referri ad facultatem diſcedendi, adeo ut licuerit intra dict. biennium Novitio ad ejus libitum diſcedere, ſed referri debet ad conditionem ibidem appoſitam pro redeundo ad peragendum novum Novitiatum & ſic ad actum momentaneum, ac temporalem, qui ſemel geſtus amplius reiterari non poteſt, etiam durante tempore permiſſo, ut optime diſtingendo tradit Tiraquel. *in d. l. Boves §. hoc ſermone limit. 4. n. 3.* & in ſimili dicitur de Patrono Eccleſiaſtico, qui licet habeat ſemeſtre ad præſentandum, nihilominus, ſi prima die ſemeſtris aliquem præſentet, non valet deinde adhuc eo ſemeſtre durante, alium præſentare *cap. quod autem c. Paſtoralis, &c. cum autem de jurepatr.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. allegat. 72. num. 151. & ſeq.* & de Patrono laico habente quadrimeſtre & facultatem variandi, qui ſi unum præſentet, & deinde variet cumulative alium præſentando non valet ulterius variare, qui ſuam facultatem in antecedenti actu jam confirmavit. Calder. *de jurepatr. conſ. 16.* Lambert. *eodem tract. lib. 3. par. 3. quæſt. 7. art. 23. in princip.* Garz. *de benef. par. 5. cap. 9. numer. 214.* Vivian. *de jurepatr. par. 2. lib. 10. cap. 4. numer. 1.* Barboſ. *d. alleg. 72. num. 161.*

Quo vero ad ſecundum diſceſſum, nec dici poteſt, ut factus ille fuerit obtenta de novo licentia dum nullibi juſtificatur, eam impetratam fuiſſe, & præſertim hoc colligitur ex revolutione librorum Cancellariæ dictæ Religionis, in quibus licentiæ ſimiles regiſtrari ſolent juxta formam diſpoſitionis *ſtat. 35. del Conſeglio tit. 7. fol. mihi* 247. ex quorum quidem librorum inſpectione concludenter probata remanet impetrationis negativa, Bald. *in l. fin. num. 7. verſ. quando ergo C. de reb. cred.* Ruin. *conſ. 33. num. 19. verſ. ad iſtud. lib. 1.* Rot. *coram Gramm. deciſ. 59. num. 18.* Cavaler. *deciſ. 35. num. 2.* Gregor. *deciſ. 16, num. 5.* & *ibi* adden. *num. 18.* Buratt. *deciſ. 10. num. 6. deciſ. 282. num. 3.* ubi adden. *num. 10. cum plurib. ibid. alleg.*

Ulterius dixerunt DD. quod hujuſmodi licentia obtenta pro prima vice, quamvis non remanſiſſet conſumpta in primo, diſceſſu præfati D Marchionis Petri, & pro ſecundo deſervire poſſet, attamen uti conceſſa ſub explicita conditione redeundi infra biennium ad novum annum novitiatus peragendum cum clauſula, *& non aliter, licentiam tibi damus*, quæ præciſam formam inducit ſecundum Roland. *conſ. 63. numer. 29. lib. 4.* Oſaſc. *deciſ. 165. num. 13.* Rot. *deciſ. 612. num. 2. in fine par. 3. recent.* & per ipſum Marchionem cum dicto onere acceptata ſuffragari non poſſet pro ſuſtinenda dicta profeſſione ex defectu non implementi talis conditionis, Caputaq. *deciſ. 82. num. 1. par. 3.* Buratt. *deciſ. 437. num. 4. in Valentina Parochialis 8. Aprilis 1644. §. cum. præſertim coram Reverend. Dom. meo Decano*: Ex ea namque forma acceptationis ſub illo onere redeundi infra dictum tempus cum clauſula, *& non alias* dictus Marchio præciſe obligatus remanſit pro illius adimplemento non ſecus ac redditur obligatus ille, qui habens facultatem contrahendi abſque beneplacito Apoſtolico, quando dictum beneplacitum præſervat, cum dicta clauſula, *& non alias*, &c. cum illa operetur in tali caſu beneplacitum alias voluntarium ex ipſa reſervatione omnino neceſſarium fiat, Cephal. *conſ. 118. num. 9. & ſeq.* Gratian. *diſcept. 168. num. 13.* Rota *coram Greg. XV. deciſ. 192. numer. 1.* Buratt. *deciſ. 374. num. 12.* & *ibi* adden. *n. 17. & in Bonacin. Primogen. 14. Februarii 1656. §. & eo minus coram bon. mem. Bichio*, & quamvis hæc conditio ſolita ſit apponi in dictis licentiis, ea tamen ſolet adimplere, nam, ut Teſtes deponunt *in ultimo ſumm. Marchionis Petri n. 30.* tenentur Novitii redeundo novum peragere Novitiatum, & quando primus eſt completus, ſicuti etiam comprobant Decreta Concilii anni 1637. & 1641. ut *in ſumm. impreſſo dict. Marchionis Petri num. 27. & 28. & in prædicto ultim. ſummar. n. 14. & 15.*

Firmato igitur ex prædictis, quod primus Novitiatus D. Marchionis extinctus, & caſſus in totum remanſerit, intrat diſpoſitio Sacri Concilii Tridentini, *d. ſeſſ. 25. cap. 15. de regul.* quæ profeſſionem integro Novitiatu non præcedente irritat & annullat.

Quod autem ſub illius diſpoſitione nedum comprehendantur Religioſi clauſtrales, verum etenim Equites Hieroſo-

Hieroſolymitani plene probatur ex pluribus reſolutionibus ejuſdem Sacræ Congregationis Concilii, ut firmat Pariſ. *de reſignat benef. lib. 6. quæſt. 2. num. 120.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. alleg.* 101. *& in collectan. d. Sacri Concilii eodem 25. num. 5. de regul.* Spada Lucen. *conſ.* 127. *num.* 2. *& conſ.* 168. *per tot.* ac aliis allegatis, fuit dictum *in Fulginaten. hereditatis* 14. *Februarii* 1659. §. *Cum maxime coram R. P. D. meo Veroſpio & in deciſ. editam in hac cauſa ſuper remiſſoria 26. Junii præteriti* §. 3. Articulus coram me & hoc idem comprobatur etiam ex inſtantia nuper facta per D. Marchionem Andream in ſignatura SS. pro obtinenda commiſſione directa eidem Sacræ Congregationi ſuper cognitione hujus articuli, quæ uti ſuperflua & ſatis declarata pluribus reſolutionibus à ſanctiſſimo rejecta fuit.

Nec aliquid ad effectum de quo agitur, poteſt operari Breve ſa. me. Urbani VIII. cujus vigore profeſſio controverſa extra Conventum emiſſa fuit, quia cum illud fuerit conceſſum ſub expreſſa narrativa quod legitimus Novitiatus, & omnia alia neceſſaria expleta fuerant, & tamen contenta in eo falſa detegantur, inde reſultat manifeſta ejuſdem Brevis ſubreptio, quæ gratiam irritat ipſo jure & conſequenter etiam ipſam profeſſionem Abb. *in capit. ad audientiam il 2. numer* 5. *&* 14. *de reſcript. capit. 2. de fil. Presbyter. in 6. Clement.* 1. *de Presbyteris* Aym. *conſ.* 68. *numer.* 2. Roman. *conſ.* 330. *num.* 3. Rot. *in recent. deciſ.* 452. *num.* 4. *part.* 2. *coram Seraph. deciſ.* 601. *numer.* 2. *coram Eminentiſſ. Domin. Cardin. Otthob. deciſ.* 239. *n.* 2. *&* 3.

Immo ex hoc modo inſolito profitendi per Breve extra conventum major reſultare videtur ſuſpicio, quod voluntas Profitentis potius menticuloſa quam libera fuerit, Pariſ. *conſ.* 53. *n.* 55. *lib.* 4. Barboſ. *vot. deciſion.* 1. *num.* 67. *libr.* 1. Rota *coram Gregor. deciſion.* 326. *numer.* 35. *& ſeqq.*

Demum nihil faciunt in contrarium adducta pro inducenda tacita ratificatione dictæ profeſſionis. Quia defectus legitimi Novitiatus, quemadmodum reddit nullam expreſſam profeſſionem ita fortius tacitam, ut firmatur *in ultima deciſione*, §. *Actus vero coram Reverendiſſ. Tarraconen.* & tradit Navar. *conſ.* 26. *numer.* 29. *libr. tertio de regular.* Suarez. *de religion. tom.* 13. *lib.* 7. *capite primo, numer.* 8. Præterea actus inducentes ratificationem non debent eſſe æquivoci, ut ſunt illi allegati pro parte Dom. Marchionis Andreæ, ſed certi, indubitati ac poſitivi, Rot. *deciſion.* 179. *num.* 6. *part.* 4. *recent.* Et inſuper requiritur etiam conſenſus Religionis. Rota *in Ulixbonen. nullitatis profeſſionis 29. Januarii* 1646. *coram bo. me. Arguelles* §. *ulterius* cum aliis relatis *in ultim. deciſion. Reverendiſſ. Tarraconen dict.* §. *Actus vero in fine & ſeq.*

Et ex his cum aliis in dicta ultima deciſione plene formatur, utraque parte pro quinta vice acerrime informante reſolutum fuit.

R. P. D. VEROSOPIO.

Toletana Depopulationis de Uzeda.

Veneris 14. Februarii 1659.

DECISIO XLVI.

Eccleſiæ Toletanæ Portionariis inſufficientes omnino redditus pro eorum congrua ſuſtentatione obtinentibus ſa. me. Nicolaus V. ſub anno 1448. fructus necnon proventus ad Eccleſiarum fabricas deſtinatos conceſſit locorum reſpectum, qui tunc temporis intra Diœceſim forent habitatoribus deſtituti, ſeu in futurum depopulari contigerit: cujus virtuti indulti Portionarii contra Parochum ſancti Jacobi litem inſtituerunt tanquam poſſeſſorem redditυum Eccleſiæ Divi Dominici in Oppido de Ineſtroſa penitus depopulato conſtitutæ, commiſſa vero mihi cauſa poſt favorabilem in partibus hinc inde emanatam ſententiam, dubium hodie propoſui, an iisdem Portionariis debeat indultum in cauſa, de qua agitur ſuffragari? Reſolutum affirmative.

Si quidem Oppidi depopulatio ex teſtibus formiter examinatis de publica voce, & fama deponentibus legitimam juſtificationem aſſumit, tum ex relatione judicis delegati atteſtantis nimirum pluſquam duodecim Domorum veſtigia, & cadaverum ſepulchra, una cum Baptiſmali fonte utraque parte ibi præſente inſpexiſſe, cui debet plene deferri, poſtquam probatio ex oculari inſpectione deſumpta, cæteris probationibus fortior eſſe cenſetur, ut advertit Jaſon. *in lib. final. n.* 3. *ff. de in litem jurando.* Ruin. *conſ.* 149. *numer.* 4. *&* 5. *lib.* 4. Rot. *coram Mantica deciſion.* 79. *numer.* 4. *& coram Buratt. dec.* 790. *num.* 5. & in his terminis reſponſum fuit in Toletana Depopulationis de Villalua 7. *Februar.* 1656. *in* §. *& Caſtrum coram Reverend. R. P. D. meo Albergato.* Dum maxime Divi Dominici Eccleſia exinde Parochialis extitiſſe præſumitur, quod limites decimales omnino diſtinctos ab Eccleſia ſancti Jacobi convincitur obtinere: limitum quippe diſtinctio præ cæteris in conſtitutione Parochiæ neceſſaria reputatur tradit Gonzal. *ad regul.* 8. *gl. ſ.* 6. *n.* 37. Rot. *dec.* 52. *n.* 14. *&* 23. *part.* 2. *diverſ. coram Gregor. deciſion.* 504. *num.* 2. *&* 3. *& deciſion.* 380. *num.* 11. *part* 5. *recent. & coram Coccin. deciſion.* 454. *n.* 4.

Hinc antecedente Caſtri Populatione admiſſa, necnon ipſius ſubſequuta depopulatione locus debet eſſe indulto, ut in terminis dicit Rota *in Toletana decimarum 28. Junii 1593. in final.* coram Cardinali Pamphilio penes Marcheſ. *de commiſſ. part.* 5. *fol.* 684. licet Eccleſia ſancti Dominici Parochialis ſancti Jacobi ab Epiſcopo comprobetur annexa. Unio vim poſſet ſuffragari in caſu, quo à teſtibus foret mediante immemorabili comprobata tituli vim, ac privilegii obtinente, jux. Text. *in l. hoc jure*, §. *aquæductus ibique*, gloſſ. notat. *ff. de acq. quot. & æſtivac. ſuper quibus*, §. *præterea* ubi gloſſ. *in verb. non extat memoria de verbor. ſignificat.* Alexand. *conſ.* 6. *num.* 1. *volum.* 1. Pariſ. *conſ.* 111. *n.* 49. *lib.* 1. Rot. *deciſion.* 677. *n.* 4. *part.* 1. *& deciſ.* 617. *n.* 2. *parte* 2. *recent. & coram Buratt. deciſion.* 435. *n.* 5. *&* 11. Secus vero dum à centum octuaginta annis unionem proceſſiſſe concludunt ac conſequenter poſt converſionem indulti, necnon caſtri depopulationem: hoc ſane caſu unio ex defectu non adhibiti Portionariorum conſenſus. Quibus jus fuerat ex eodem indulto quæſitum debet omnino corruere, ut in terminis unionis factæ non vocato Parocho in bonis unitis intereſſe obtinente advertit Garz. *de benefic. part.* 12. *cap.* 2. *n.* 203. Rota *deciſion* 455. *n.* 6. *part.* 2. *recent. & in Comen. diſmembrationis 22. Junii 1648. in* §. *præterea deficit coram Eminentiſſ. D. Cardinal. Corrado, & deciſion.* 6. *n.* 9. *coram Eminentiſſ. D. meo Cardinal. Ottbobon. & in Bonon. diſmembrationis 22. Martii anni præteriti coram me.*

Neque ſubſiſtere viſa fuit objectio, quod reſpectu cujuslibet loci poſt indultum habitatoribus deſtituti ſpecialis exigant unio, dum enim à Summo Potifice dignoſcitur Epiſcopo Abulenſi facultas attributa redditur Eccleſiarum Portionariis uniendi, etiam quoad oppida in futurum depopulanda, ut convincitur ex verbis: Ibi *unionem, & connexionem poteſtas, quoad loca actu depopulabuntur approbes, & confirmes.* Subſecuta proinde in executionem indulti unio nedum quoad loca tunc temporis depopulata poterit ſuffragari. Verum etiam locorum reſpectu, quæ poſtmodum habitatoribus deſtituta fuere, ut in proximis terminis unionis ſcilicet plurium beneficiorum eodem tempore, quæ peractæ quod ex effectuatione in parte debeat effectum in omnibus cenſeri ſortita. notat Garz. *de benef. p.* 12. *de union. cap.* 2. *n.* 294. Rota *coram Caval. deciſ.* 408. *num.* 6. *coram Buratt. deciſ.* 870. *num.* 4. *& deciſ.* 109.

num. 1.

num. 1. part. 6. rec. coram Gregor. deciſ. 557. num. 3. & in Gerunden. unionis 13. *Decembris* 1612. *coram bon. mem. Card. Fabritio Veroſpio.*

In quam Domini ſententiam facilius inclinarunt, quod Portionariis fructus fabricæ Eccleſiæ petantur, quorum nudum duntaxat adminiſtrationem Parochus exercet, ut comprobatur *ex ſum. n. 9.*

Et ita utraque, &c.

R.P.D. VEROSOPIO.

Cæſaraugustana Fundationis Conventus.

Luna 17. *Martii* 1659.

DECISIO XLVII.

TRes in hoc ſacro Tribunali probatæ fuerunt ſententiæ, erectionem novi Conventus à PP. Capuccinis in Oppido de Carinena inceptam, ex non adhibito Sedis Apoſtolicæ, necnon Ordinarii, ac Incolarum aſſenſu prorſus invalidam decernentes, tum ex Parochialis Eccleſiæ ejusdem Oppidi, necnon P.P. S. Franciſci intereſſe Conventum ibidem incolentium, ab altero per quatuor millia paſſuum nullatenus diſtantem, juxta formam in Conſtitutione ſan. mem. Gregorii XV. præſcriptam. A quibus ſententiis, cum clauſula *conſtito* de tribus commiſſa mihi cauſa pro conceſſione remiſſoriæ, dubium hodie propoſui, quam Domini denegandam eſſe reſponderunt depoſitioni juris innixi remiſſoriæ denegationem præcipientis, quoties irrelevantis vitio probatio noſcatur obnoxia juxta Text. *in l. ad probationem, C. de probat.* notat. Bald. *in cap. cum contingat num. 1. poſt. med. de off. deleg.* Rot. *coram Verall. deciſ. 68. num. 2. par. 3. coram Mohed. dec. 5. n. 5. de probat. coram Seraph. deciſ. 1364. n. 2. & coram Cavaler. deciſ. 87. n. 4.*

Articulorum vero irrelevantia eluceſcit in proprio caſu, Primus namque articulus divitias, ac propenſionem Civium Oppidi de Carinena præ ſe ferens ad eleemoſynas peragendas, ex quibus P. P. Capuccini æque ac alteri S. Franciſci commode poſſent ſuſtineri, prorſus inefficax viſus fuit, dum tali probatione admiſſa erectio Conventus ſuſtineri non valet, tanquam beneplacito Sedis Apoſtolicæ deſtituta, quod perneceſſe juxta Text. *in cap. unico de exceſſ. Prælat. & cap. Religionum §. confirmatos ibique* not. Franc. Gemin. *in princip. de Religion. dom. lib. 6. Clementina cupientes 3. de pœnis*, Barboſ. *de poteſtat. Epiſcop. part. 2. allegat. 26. numer. 4.* Rot. *in Cracovien. fundationis Monaſterii 19. Aprilis 1649. & 20. Junii 1650. in princip. coram Reverend. P. D. meo Celſo.*

Hinc alterius articuli irrelevantia conſurgit præ ſe ferentis nimirum Monaſterii erectionem ſciente nec reluctante Epiſcopo prodiiſſe, adeo ut tacitus conſenſus exinde elicitus debeat ſuffragari, ut dixit Rot. *in Barchionem Conventus* 20. *Novembris* 1737. *§. conceſſa coram bon. mem. Cardinal. Panzirolo*: Siquidem aſſenſus Summi Pontificis præter alterum Ordinarii in erectionibus Conventuum copulative neceſſarius eſſe cenſetur, ut advertit Barboſ. *in addit cap. num. 3. de exceſſ. Prælat. in 6.* Rot. *in Toletana manutentionis 7. Februarii 1658. in §. Non etiam coram Reverend. P. D. meo Meltio cum aliis in deciſione hujus cauſæ relatis ſub die 18. Maji 1657. in princip. coram Reverend. P. D. Bevilaqua, & 12. Decembris ejusdem anni coram Reverend. P. D. meo Meltio & 4. Februarii anni præteriti coram Reverend. D. meo Decano.* Quinimo nullus deſumi poterit exinde aſſenſus poſtquam Ordinarius citra attentatorum incurſum Conventus erectionem impedire nequibat, dum cauſa in hoc Sac. Tribunali pendebat, ut not. Franc. *in cap. 1. num. 5. ut lit. pend. in 6.* ut Lancellot. *de attentat. part. 1. cap. 2. de attentat. à Judice, num. 6. & 7.* Rota *coram Eminentiſ. D. Card. Otthobono deciſ. 33. num. 2. & 3.*

Articulata vero Conventus noviter erecti diſtantia ab altero Patrum ſancti Franciſci ultra quatuor milliaria paſſuum ex eodem irrelevantiæ fundamento refellitur, necnon ex menſuratione à Peritis de ordine Tribuualis peracta, quibus contrarium atteſtantibus deberet in concurſu teſtium abſolutio deferri, juxta Text. *in l. ſemel, C. de re milit. lib. 12.* Alex. *conſ. 148. num. 1. lib. 2.* Barthol. *conſ. 102. num. 35. lib. 3.* Rot. *coram Seraph. deciſ. 665. n. 2.*

Denique Patribus Capuccinis ſuffragari non poterit immemorabilis conſuetudo beneplacitum Sedis Apoſtolicæ excludens in erectionibus Conventuum intra Hiſpaniarum Regnum peragendis. Articulata enim immemorabilis ex pluribus petitis, necnon à Summo Pontifice conceſſis licentiis pro fundandis ibidem conventibus omnino removetur, cum ad hunc effectum unicus duntaxat actus contrarius ſuffragetur, ut tradit Bartol. *in l. ſemper in ſtipulationibus in fin. ibique* Cagnol. *num. 12. ff. de regul. jur.* Surd. *conſ. 393. numer. 23. & 24.* Bero. *conſ. 5. num. 25. lib. 1.* Rota *coram Gregor. deciſ. 162. num. 9. coram Merlin. deciſ. 554. num. 3. & in Marſicen. jurisdictionis 18. Februarii 1647. in §. tandem ſententia in fine coram bon. mem. Bichio tum ex conſtitutione San. Mem. Urbani VIII. la 25.* quibuſvis privilegiis expreſſe deroganti, cujus virtute immemorabili quoque privilegii vim obtinenti derogatum eſſe cenſetur, ut tradit Mareſcot. *var. lib. 2. cap. 101. n. 7. cum ſeqq.* Rot. *deciſ. 614. numer. 2. par. 2. & deciſ. 71. num. 16. par. 5. recent.* Tum denique ex decreto irritanti, *in cap. unico de exceſſ. Prælat. in 6.* necnon in eadem conſtitutione appoſito ex quo titulus, atque poſſeſſio regulariter infringitur, ut in his terminis tradit Ricc. *deciſ. 75. num. 4. par. 2.* & dixit Rot. *in Toletana Manutentionis 7. Februarii 1656. Coram R. P. D. meo Meltio in fine.*

Et ita utraque parte informante &c.

R. P. D. PRIOLO.

Valentina Pontificalium.

Luna 17. *Martii* 1659.

DECISIO XLVIII.

DOmini perſtiterunt in reſolutis, quod capitulo Valentino per obitum Archiepiſcopi Alighæ debeantur tantum modo vaſa, aliaque bona deſtinata ad uſum Pontificialis, quæ retinebantur ſub cuſtodia Veſtiarii Majoris: non autem illa quæ aſſervabantur penes Abacarium, vulgo Credentierium, ex deductis *in deciſion. die 15. Junii 1657. edita coram me.*

Nec obſtare cenſuerunt, quod Archiepiſcopus ultra argenta & cætera ornamenta exiſtentia penes Veſtiarium majorem uteretur etiam illis, quæ erant ſub cuſtodia Abacarii, & conſequenter non ſit facienda diſtinctio inter utrumque Cuſtodem.

Placuit enim DD. reſponſio primæ deciſionis quod hæc erant principaliter deſtinata ad uſus prophanos, propterea licet quandoque pro majori pompa, & ornatu ponerentur in abaco rerum Pontificialium, tamen eorum ſignificatione contineri non poſſunt, cum ad hunc effectum debeat attendi locus, ubi res principaliter habetur, non quo reperitur caſu translata, & conſiderari uſus gratia, cujus primario eligitur, non ad quem ex accidenti convertitur juxt. reſp. Ulp. *in l. ex facto 35. §. rerum Italicarum, ff. de Her. inſt.* quod ſequitur Carol. Marant. *contr. jur. reſp. 15. num. 9. & per tot. cum aliis, alleg. in d. deciſ. §. quia uſus, verſ. ad hunc enim effectum.*

Nec ſubſiſtit quod Archiehiſcopus haberet illa principaliter ad cultum divinum. Contrarium namque convincunt rationes ponderatæ *in eadem deciſione §. gratisque aſſeritur*, & præſertim, quod dum ad cultum divinum deſtinata conſervabantur apud perſonam Ec-

clesiaſti-

cleſiaſticam, ea vero quibus Archiepiſcopus utebatur in conviviis, & aliis uſibus prophanis exiſtebant penes Abacarium, evidens eſt Archiepiſcopum voluiſſe bona tradita Veſtiario pro divino cultu conſtituere, tradita vero Abacario pro uſu prophano, cum in deſtinatione inſpiciendus ſit animus deſtinantis, *d. l. ex facto §. rerum, ff. de hæred. inſtit.*

Cui etiam plurimum confert, quod vaſa, & argentea tradita cuſtodiæ Abacarii pluries fuerunt oppignorata pro rebus domeſticis Archiepiſcopi, quæ cauſa non fuiſſet rationalis, ut ad illorum oppignorationem deveniri poſſet, ſi fuiſſent deſtinata ad miniſterium ſpiritualium, & uſum divinum, ut juxt diſpoſit. ſac. can. *cauſ. 12. quæſt. 2. firmat. 1. deciſ. §. final.*

Et clara ſunt verba conſtitutionis S. M. Pii V. 42. in ordine ſub §. 1. quæ ſtatuit deberi quæcunque bona ad uſum, & cultum divinum deſtinata: proculdubio non poteſt bona controverſa complecti, ut pote ad uſum prophanum deſtinata, quamvis ſolemnioribus diebus feſtivis Archiepiſcopus illis uteretur, cum uſus hujuſmodi velut accidentalis eorum comprehenſionem operari non valeat, quemadmodum tradunt Navarr. *de ſpol. cleric.* §. 8. *ſub num.* 4. Carol. Marant. *contr. jur. par. 2. d. reſp.* 15. *numer.* 5. cum aliis, quos refert. *d. deciſ. 6. non obſtat quod Archiepiſcopus.*

Et ita deciſum altera tantum parte informante, diu tamen Capitulo expectato,

---

R. P. D. ALBERGATO.

Melevitana habitus.

Veneris 16. Januarii 1660.

DECISIO XLIX.

NEgabant Commiſſarii ad recipiendas probationes qualitatum Felicis de Miro per S. Religionem deputati ipſum probaſſe nobilitatem reſpectu Iſabellæ Alberolæ Aviæ Paternæ, & Hieronymi Audinet Avi Materni, ſed cum per ſententiam hujus S. Tribunalis contrarium pronunciatum fuerit, inſtabat eadem Religio in ſecunda inſtantia pro remiſſoria, quam ex capite irrelevantiæ denegandum eſſe reſponſum fuit: qui etiam in prophanis, ubi materia articulata irrelevans eſt, imaginaria, & improbabilis ad parcendum inutilibus partium expenſis, & vexationibus remiſſoria concedi non ſolet, juxta Text. *in l. ad probationem 22. C. de probat.* Rot. *p. 7. rec. deciſ.* 247. *num.* 11. *Melevitana nullitatis profeſſionis 26. Junii 1658. coram Reverend. Dom. meo Papien. in princ.* & in propriis terminis reſponſum fuit *in Meliten. habitus coram Buratt. deciſione 337. n. 4.*

In eo autem conſiſtit irrelevantia, quod in primis quatuor articulis deducitur in Regno Valentiæ tria Civium genera reperiri, quandoque alii *del immemoriale*, alii *della conquiſta*, alii denique *Cives honorati* nuncupentur, inter quos ultimi tanquam ab ignobilibus deſcendentes aſſeruntur incapaces habitus S. Religionis; Omiſſo enim (cum ſuper hoc neceſſarium non ſit inſiſtere) quod informantes pro Felice contrarium deducebant ex Hieron. Leon. *de Regni Valentiæ 9. part.* 3. Ubi hoc Civium diſcrimen excluditur omneſque promiſcue gaudent privilegio militari, dicuntur habituales quoad nobilitatem ſanguinis ad ſuſcipiendum habitus Religionum Militarium ut *ibi num.* 84. 185. *& ſeqq.* ex Privilegio Regis Alphonſi, & ex hiſtoriis Regni Valentiæ, quibus in ſubjecta materia deſtren eſſe poſt Bart. *in l. 1. numero 22. digeſt. ſi cert. pet.* & alios dixit Rot. *in Comen. habitus poſt ſecundum volum. canſ. Farinac. d. 290. numer. 7. & Interamnem habitus 20. Februarii 1646. coram Reverend. Tarraconen §. & Interammam urbem, & §. fin.*

Etiamſi admitteretur (ſine veri præjudicio) materiam articulatam eſſe veram, non obſtaret Felici, qui nobilitatem dictæ familiæ Alberolæ, & Audinet non deducit ex eo quod majores reputati fuerint Cives honorati, ſed quia teſtes deponunt eos ſemper ex propriis redditibus cum decore vixiſſe, fuiſſe communiter habitos & reputatos pro veris nobilibus & Hidalguis notoriis *de ſangue, nome, Armi & antichita conoſciuta*, viroſque dictarum familiarum gaviſos fuiſſe privilegiis militaribus, & nunc gaudere, adduntque quod familia Alberola deſcendit ab Infanzonibus Aragoniæ, ex quorum dictis reſultat perfecta nobilitatis probatio, poſt Bart. Guido Papa, *d. 8. num* 2. Menoch. *conſ. 729. num. 14. & ſeqq.* Valenz. *conſ. 90. num. 177. lib. 1.* Rot. *d. dec. 290. ſub numer.* 4 *Meliten ſeu Viſen approbationis ad habitum in rec. p. 7. d. 167. numer. 1. & in Placentina admiſſionis ad habitum 5. Julii 1638. coram Reverend. Tarraconen. §. reſpectu autem & per tot.* præcipue quia verſantur in antiquis, & teſtes deponunt expreſſe de publica voce & fama, ut *in dec. R. P. D. mei Celſi ſub die 26. Junii 1658. nec refert. cum ſeq.*

Hinc pariter aliorum articulorum irrelevantia deducitur, quia nobilitas dictarum familiarum non deſumitur ex articulatis officiis, ſed ex aliis pluribus, ut *ſupra* juſtificatum fuit: unde probatio non profutura recipi non debet, Honded. *conſ. 19. num. 1. lib. 1.* Grat. *diſcept. 83. num. 12.* Rot. *dec. 39. num. 15. coram eminentiſſ. Cardin. Otthobono, & ſæpe in aliis.*

Nec adverſatur quod teſtes jam per Religionem inducti fuerint nulliter examinati, & ad illos formiter repetendos nunc ſit danda remiſſoria, non enim habet locum regula, quando circumſcripta etiam nullitate, conſtat de irrelevantia depoſitionum, ut in præſenti caſu, tunc enim cum fundamentum non conſtituatur in nullitate, ſed irrelevantia concedi non debet, ne melioris fiat conditionis, qui nulliter quam qui valide teſtes induxit, ut advertit Rot. *in Pacen. Collegii 1. Julii 1639. coram Reverend. Tarraconen. §. nec obſtat,* ubi quod author nullitatis non poteſt dare de nullitate, & *in Tullen. matrimonii 12. Januarii 1654. coram me §. non obſtat quod examen.*

Eoque facilius denegarunt Domini remiſſoriam, quia Felici Melitæ inſtanti pro delegatoria ad effectum inquirendi, & verificandi qualitatem Civium Regni Valentiæ, eam noluit indulgere Religio, unde æquum eſt, ut eodem modo cum illa procedatur ex *regula quod quiſque juris*, & ad ſervandam æqualitatem inter litigantes Rot. *coram ſ. m. Greg. dec. 581. numer. 1. & ſeqq. Fulginaten. ſubhaſtationis 19. Januarii 1656. coram me §. viſum eſt*, & quia publicato jam proceſſu, & poſt didiſcita teſtificata acriterque diſcuſſas teſtium depoſitiones, petitio remiſſoriæ præſumitur calumnioſa, graviſque imminet perjurii & ſubornationis timor, cujus periculo teſtes nullo modo ſubjici debent Silvan. *conſ. 19. numer.* 4. Surd. *conſ. 176. numer.* 3. Add. ad Buratt. *dec. 228. ſub numer. 23. verſ. publicatis atteſtationibus*, Rota *coram Cavaler. dec. 163. numer.* 4. Merlin. *dec. 665. num. 6. d. Tullen. matrimonii ſub §. urget enim in fine & in d. Melevitana nullitatis profeſſionis coram Reverend. D. meo Papien. 26. Junii 1658. ſub §. ſecundus in quo.*

Et ita utraque, &c.

R. P. D. BOURLEMONTIO.

Cracovien. Decimarum.

Mercurii 14. Aprilis. 1660.

DECISIO L.

COntroverſas decimas villæ de Wygleniec prævii tribus deciſionibus, & ſententia coram b. m. Bichio lata, dictum fuerat ſpectare ad Monaſterium

Andreovienſe, petitaque reſtitutione in integrum, firmatum fuit, aliis quinque deciſionibus coram R.P.D. meo Veroſpio conſtare de re judicata, & validitate ſententiæ, & exinde ab eodem per decretum moderata fuit inhibitio, contra quam moderationem implorato ſignaturæ ſubſidio, cauſaque mihi commiſſa, cum clauſula *qui ad legitimam*, propoſui dubium, utrum ad eam eſſet procedendum? & à Dominis affirmative reſponſum fuit.

Licet enim ſententia à b. m. Bichio lata, pro cujus executione moderata fuit, inhibitio prætendatur nulla, ex quo duas alias antecedentes de partibus illi contrarias non revocavit, & ita oppoſitæ, & pugnantes videantur contra diſpoſitionem. *l. 1. C. quand. provoc. non eſt neceſſ.* Rot. *dec.* 161. *num.* 2. *p.* 1. *& dec.* 120. *n.* 11. *p.* 2. *recent.*

Hæc tamen regula plures patitur exceptiones, ut bene not. Pelin. *in c. inter Monaſteria num.* 16. *uſque ad* 30. *de re jud.* nec applicatur in caſu præſenti, ubi priores ſententiæ emanarunt in cauſa manutentionis, utque de illis fuit in actis oppoſitum in gradu petitæ reſtitutionis coram R. P. D. meo Veroſpio, ut opus erat ad inducendam ex hoc capite nullitatem Oſaſc. *dec.* 1. *numer.* 49. & declarat Rot. *in allegat. deciſ.* 161. *p. prim. recent. n.* 2.

Juſtitiam vero decreti, quamvis Parochus impugnet ex prætenſa aſſiſtentia juris, quia dicta villa de Wygleniec ſita eſt intra limites ſuæ parochialis Eccleſiæ per Text. *in c. cum contingat, & c. cum in tua de decim.* & Rot. *coram ſeraph. dec* 899. *& coram Cavaler. dec.* 247. *n.* 3. *& dec.* 30. *p.* 6. *rec. n.* 2.

Tamen ei obſtat donatio decimarum facta Cœnobio Andreovienſi à Mauro Epiſcopo Cracovienſi, & à Radoſt ejus ſucceſſore ab anno 1115. ut patet ex inſtrumento relato in ſum. Monaſterii impreſſo *num.* 1. de qua etiam donatione mentionem fecerunt antiqui Hiſtorici in rerum Poloniæ monumentis, præſertim Ulegloſſ. *tom.* 1. *de anno* 1117. & Stephanus Damalevius *in vit. Joannis Anbia Epiſcopi Grieſnenſis qui eam confirmavit anno* 1154. & inſuper authoritate Apoſtolica per litteras Adriani Quarti Summi Pontificis roborata fuit, cum ſucceſſiva poſtmodum reali decimarum à Monaſterio exactione, & poſſeſſione quadragenaria & ultra, ſicque ceſſat prætenſa aſſiſtentia juris per Tex. *cap. quoniam de decim.* & tradit Vitalin. *in Clem.* 1. *num.* 71. *verſ. unde oportet de jure pat.* & dixit Rot. 16. *Novemb* 1650. *coram bo. m. Bichio.* §. *nec Rector, & in aliis ſucceſſive coram R. P. D. meo Veroſpio in hac cauſa editis.*

Er de validitate hujuſmodi donationum plene docetur *in Vladislavien. manutentionis coram R. P. Terracinen.* 5. *Junii* 1648. præſertim in Regno Poloniæ, ubi plures Parochi habent agros, & prædia affectata pro congrua eorum ſuſtentatione, ut declarat Conſtitur. Synodalis Poloniæ *tom.* 2. *de foro competet.* §. *cauſæ ad forum fol.* 119. *anni* 1542.

Nec relevat quod in donatione Mauri Epiſcopi ſupradictæ, non exprimantur decimæ de Wygleniec, ſed Wehlovo, & aliarum villarum.

Quia ut reſpondent omnes in hac cauſa emanatæ deciſiones, eadem eſt villa Wygleniec & Wehlovo, ut probatur à teſtibus, & ex longa poſſeſſione Monaſterii exigendi decimas in villa Wygleniec: & ex libris Taxationum & Retaxationum inventariis, ſolutionibus, aliiſque juſtificationibus pro Monaſterio adductis *ejus ſum. num.* 8. 9. *&* 10. Cumque Parochus nullo modo demonſtret diverſitatem ſitus Wygleniec à Wehlovo, nec ubi vigore talis donationis Epiſcopi Mauri in villa aliqua Whlovo denominata Monaſterium decimas exigat, vehementiſſima inſurgit præſumptio, quod tali nomina aliquid conſonum inter ſe retinentia tractatu temporis confuſa & mutata fuerint in vulgarem Wygleniec denominationem, quod facilius credendum de bellicoſa natione immani barbarorum ſtrage ſæpius invaſa, & cruentata.

Minuſque relevat quod quidam Abbas Monaſterii Andreovienſis has decimas Rectori S. Catharinæ dederit: etenim hujuſmodi donatio tantum abeſt quod Parocho ſuffragetur cum ſit invalida, uti facta à non habente facultatem donandi, deficiente juſta cauſa, utilitate Monaſterii, & beneplacito Apoſtolico, ut optime firmat *deciſ. b. m. Bichii edita ſuper hoc articulo donationis* 26. *Novembris.* 1650. quin potius aperte probat tales decimas extitiſſe penes Monaſterium & ejus Abbatem, ſicque perimatur jus antiquum Monaſterii in decimando, nec docetur de valida decimarum translatione, ut in ſimili caſu dixit Rota *dec.* 759. *num.* 2. *&* 4. *p.* 3. *& dec.* 191. *num.* 19. *p.* 7. *recent.*

Nec obſtat prætenſa præſcriptio ad favorem Parochi: quia teſtes de ea deponentes præter exceptiones perſonales: non percutiunt tempus aſſertæ perceptiones decimarum, nec probant de ſcientia, & patientia Monaſterii neceſſaria ad eam inducendam jux. celebr. gloſſ. quam ſequitur paſſim Rota *in c. prim. de præſcript. in* 6. & firmat *prima deciſ. R. P. D. Veroſpii* §. *nec Parocho.*

Et ordinaria præſcriptio annorum 30. non ſufficit, obſtantibus privilegiis Ordinis S. Benedicti communicatis Ordini Ciſtercienſium, ut late probatur *in prima deciſione b. m. Bichii* §. *gratis etiam.*

Addito demum quod anno 1520. præviis citatione & juramento à Parochiis præſtito, Felix tunc Rector Eccleſiæ S. Catharinæ juravit dictam ſuam Eccleſiam habere tantum decimas in villis Rakou Wolarakouska & Novavvies nulla facta mentione Wygleniec, & è contra Abbas Monaſterii Andreovienſis pariter citatus juravit decimas de Wygleniec ſpectare ad Monaſterium, à primæva ejus fundatione ut in libro Retaxationum. Et maxime in libro inventarii rerum temporalium dictæ Eccleſiæ, ubi aſſeritur Monaſterium percipere decimam manipularem in villa Wygleniec, & notatur *in principio deciſ. b. m. Bichii* 16. *Novembris* 1650. Cumque tale inſtrumentum productum fuerit ab ipſo litigante Parocho, plene videtur Dec. *in cap. cum Venerabilis num.* 9. *de except.* Gabr. *de confeſſ. concl.* 4. *numer.* 14. Rot. *dec.* 2. *numer.* 1. *in fin. p.* 2. *recent.*

Et ita utraque &c.

R. P. D. VEROSOPIO.

Cæſarauguſtana Fundationis Conventus.

Veneris 16. *Aprilis* 1660.

DECISIO LI.

PLures poſt editas in hoc Tribunali ſententias ſuper invalida erectione Conventus à Patribus Capuccinis in Oppido Carinennæ per acta, exequutoriales litteræ comminationem Cenſurarum præ ſe ferentes, ipſiſmet Patribus intimatæ fuere quibus ſucceſſive reproductis, necnon quatuor ſervatis terminis juxta praxim Tribunalis, dubium pro Confeſſione Declaratoriæ hodie propoſui à DD. negative reſolutum.

Cum enim Rotalis mandati forma omnia ad primum ſtatum redigi ſancientis comprobetur à Patribus omnino ſervata, nulla ex eorum parte viſa fuit in parendo contumacia concurrere, ſine qua cenſurarum irrogatio decerni non ſolet ad Text *in cap.* 1. *in fin. ut lit. non conteſt.* notat. gloſſ. *in cap. duo ſunt in verbo videbatur* 96. *diſtinct.* Abb. *in cap.* 1. *num.* 4. *&* 5. *de Jud.* Oldrad. *conſ.* 277. *in princ.* Rota *Coram Caſſad. dec.* 12. *de reſcript. numer.* 2. *ante finem & dec.* 585. *num.* 6. *part.* 1. *rec. coram bo. me Merl. dec.* 179. *num.* 1.

& in

& in Leodien. Canonic. 17. *Martii* 1657. *in §. Neque beneficium coram me.*

Neque poterit urgere retentio domus ibidem adhuc à Patribus habitæ, ſiquidem Conventus ſuper domo fuerat erectus, quam incolæ oppidi ipſiſmet Capuccinis ad habitandum antecedenter aſſignaverant, adeoque dum ex publico inſtrumento convincitur juxta priorem formam ad inſtar ſcilicet Domus eorundem et Conventuum extitiſſe redactum, in omnibus expleta noſcuntur hujus Tribunalis juſſa, quorum forma duntaxat à Patribus ſervari debuerat, juxta Text. *in cap. cum dilecta* 22. *verſ. cum enim de reſcript. & cap. venerabilis de offic. de leg.*

Et ita utraque &c.

R. P. D. PRIOLO.
Romana Cenſus.
Lunæ 19. *Aprilis* 1660.
DECISIO LII.

PRO Dote Sororis Euphraſiæ Gulielmus Gorna ejus frater ceſſit Monaſterio S. Luciæ in Silice centum annum ſcutorum 30. auri in auro impoſitum & ſibi conditum uſque de anno 1574. à Marcello de Incoronatis pro ſcutis 300. ſimilibus, & ſic ad rationem ſcutorum 10. pro quolibet centenario, & anno, Moniales vero promiſerunt etiam ſub obligatione Camerali in eventum, in quem dictus cenſus reperiretur, & eſſet, quavis etiam authoritate Apoſtolica ad quamvis minorem ſummam reductus & moderatus, non moleſtare D. Gulielmum cedentem, nec hæredes.

Sed non obſtante hujuſmodi obligatione Moniales poſtquam exigiſſent per annos 27. fructus ad rationem ſcutorum 8. 20. m. pro quolibet centenario, petierunt coram Eminen. D. Cardinali urbis Vicario, & obtinuerunt mandatum pro fructibus ad rationem ſcutorum 10. contra Conventum, & Fratres S. Dominici, cumque iſti ab hoc mandato appellaverint additaque ſignatura fuit commiſſa mihi cauſa cum clauſula *ſi quid exequendum*, diſputato dubio DD. negative reſponderunt.

Nam ex verbis initio relatis clara eſt conventio, quod quatenus cenſus reperiretur reductus, vel moderatus Moniales non poſſent debitoribus cenſus, nec hæredibus aliquam moleſtiam inferre, unde ipſis non licuit agere contra formam pacti in Inſtrumento ceſſionis conventam, *l. Juriſgentium* §. *Prætor ait ff. de pact.* Gabr. *conſ.* 168. *numer.* 92. *lib.* 2. Honded. *conſ.* 19. *num.* 11. *eod. lib.* Rota *dec.* 602. *num.* 9. *in fine part.* 1. *recent.*

Et etiam circumſcripta conventione agere minime licuiſſet, dum enim per annos 27. fructus exacti fuerunt ad rationem ſcutorum 8. 20. m. præſumitur receſſum à præſtatione majoris intereſſe, & facta formalis reductio ad ſummam ſpatio tanti temporis ſolutam, & perceptam, ad Text. *in l. adverſus C. de uſur. ibique* Gloſſ. *verb. Per certos annos* ubi, quod ſufficit ad hunc effectum, ut quis per 10. vel 20. annos, vel quinque, vel ſex minores uſuras perceperit, imo per triennium ſecundum opinionem Azonis, de qua meminit eadem gloſſa, non autem exigitur lapſus 30. annorum, ut comprobat Capic. Latr. *dec.* 28. *num.* 8. & faciunt tradita per Leotard. *de uſur. q.* 92. *num.* 1. *& per tot.* ubi quod ex taciturnitate longi temporis illius, qui uſuras, acceſſit in eadem, & ſemper uniformi quantitate, cenſetur major ſumma remiſſa, etiam quomodolibet ſtipulata ſit.

Nec relevat, quod talis exactio facta fuerit à miniſtro, ſeu factore monialium non habente facultatem reducendi centum, proindeque non potuiſſe illis præjudicare, Rota *coram ſan. mem. Greg. dec.* 311. *num.* 15. *verſ. Ex quibus* nam ſtante pacto, quod in caſu factæ reductionis moniales deberent acquieſcere, præſumitur exactum ad minorem ſummam executionis, & pacti, *l.* 3. §. *verum ff. de manumiſſ. l. qui in aliena, & l. is, qui portabat ff. de acquir. hæred.* Cravett. *conſ.* 91. *num.* 9. Surd. *dec.* 288. *num.* 33. *& ſeqq.*

Et ita reductionem factam fuiſſe ab habente neceſſariam facultatem, ſicuti nec partes habuerunt pro impoſſibili, imo illam adeſſe potuiſſe crediderunt, non autem à miniſtro monialium, qui ſolummodo fructus exegit, non vero cenſum reduxit, prout erat in caſu *de deciſ.* 311. *coram ſan. mem. Greg.* quæ propterea non applicatur; maxime quia moniales quantumvis gravatæ ut exhiberent libros annorum præcedentium, in quibus poteſt veriſimiliter haberi mentio hujus reductionis, recuſarunt illos oſtendere, juxta tradita per Honded. *conſ.* 19. *num.* 13. *lib.* 1. Rot. *dec.* 237. *num.* 3. *p.* 4. *diverſ. & in Rom. Penſionis* 19. *Januarii* 1646. §. *Idque etiam coram R. D. meo Cerro Decano, & in Rom. Societatis affictus* 30. *Martii* 1648. *coram ſan. mem. Arguelles.*

Eoque minus mandatum exequendum eſſe addebant Domini, cum illud relaxatum fuerit pro fructibus integræ ſortis, non obſtante extinctione in ſumma ſcutorum 190. pro qua rata nulli debebantur fructus, Rota *dec.* 336. *num.* 1. 505. *num.* 6. *&* 545. *num.* 1. *apud Cenc. de cenſib.* & in aliis

Nec ſubſiſtit, quod non doceatur de mandato Procuræ Azonis, à quo facta fuit extinctio, nam illud ſufficienter probari viſum fuit, tum ex eo quia talis extinctio adnotata reperitur in libris Monaſterii, tum ex ſententia graduatoria lata inter creditores Franciſci & aliorum de Incoronatis, in qua moniales fuerunt graduatæ in ſecundo loco uti creditrices ex cauſa dicti cenſus, dempta tamen rata, tam pro ſorte, quam fructibus ſcutorum 190. mandatum enim probatur ex conjecturis: & præſumptionibus, Dec. *conſ.* 36. *n.* 9. Curt. Jun. *conſ.* 78. *num.* 1. Rota *dec.* 187. *eod. numer.* 1. *p.* 1. *dec.* 32. *num.* 2. *p.* 2. *diverſ. dec.* 440. *n.* 5. *& ſeqq. p.* 2. *rec. & coram ſan. mem. Greg. dec.* 111. *num.* 1.

Præſertim cum N tarius, qui rogatus fuit de eadem extinctione aſſerat ſub eadem die ſe fuiſſe rogatum de tali mandato, licet enim apertio hujuſmodi mandatum non probet, tamen plurimum operatur ad illud præſumendum, junctis conjecturis, & præſumptionibus prædictis, ut diſtinguendo tradit Add. ad Buratt. *dec.* 209. *num.* 19. & dictum fuit *in Romana alimentorum* 4. *Decembris* 1641. *coram bon. mem. Bichio.*

Nec relevat quod extinctio non fuerit integræ ſortis: nam etſi creditor cenſus cogi non poſſit ad recipiendam ſortem minutatim, Rota *dec.* 373. *n.* 3. *part.* 1. *rec.* tamen ubi ſit extinctio pro ſumma conſiderabili, prout hic compellitur, ut firmavit Rota *dec.* 444. *num.* 1. apud Cen. *de cenſib. dec.* 525. *num.* 6. *coram Buratt. in rec. dec.* 554. *num.* 9. *par.* 5. & comprobat Add. *ad deciſ.* 454. *num.* 71. *p.* 4. *tom.* 2. *recent.*

Nec quidquam facit quod non intervenerit beneplacitum Apoſtolicum in alienatione terrarum Eccleſiæ omnino neceſſarium. Quia cum actus extinctionis cenſus ſit neceſſarius, nullatenus requirebatur ad not. per Cenc. *de Cenſib. q.* 109. *n.* 10. & dicit Rota *dec.* 182. *n.* 6. *poſt eundem.*

Nihil ſuffragante, quod agatur de cenſu impoſito, & vendito ante conſtitutionem ſan. mem. Pii V. cum pacto, quod eſſet irredimibilis, quo caſu ſolemnitates exigi videntur, ex quo tunc actus retrovenditionis ſit voluntarius non neceſſarius, Rot. *dec.* 422. *&* 535. *utrobique num.* 11. *part.* 1. *rec.* ſiquidem cenſus etiam ex pacto irredimibilis, adhuc de jure redimi poterat etiam ante Pianam conſtitutionem, ut docent Covarr. *var. reſol. cap.* 3. *lib.* 8. *num.* 7. *& cap.* 9. *num.* 9. *lib.* 1. Sot. *de juſt. & jur. lib.* 6. *q.* 5. *art.* 3. *concluſ.* 2. & Seſſ. *deciſ. Aragon.* 110. *num.* 6.

Non obſtant deducta, per Rotam *dec.* 152. *num.* 1. *cum ſeqq. apud Cenc. de cenſib.* quia Rota *ibid.* ſolum firmat ante Bullam Pii V. potuiſſe creari cenſum ad tempus redimibilem, cum pacto quod eo lapſo, fiat irredimibilis, ſubdens uſurarium non eſſe, (de quo in caſu noſtro non agitur) at eadem deciſio admittit *n.* 4. contractum fore injuſtum ſi pretium non augeatur, ſed pro eodem pretio fiat irredimibilis, quod idem tradunt Navarr. *in cap. ſi fœnerarius n.* 98. *in fine* 14. *q.* 3. Felician. *de cenſib. lib.* 1. *cap.* 7. *num.* 5. *verſ.* 2. *movetur*, Bonac. *de contract. diſput.* 3. *q.* 4. *punct. unico num.* 41. *verſ. Navarrus tamen*, *& verſ. obſerva tamen*. Rebell. *de oblig. juſtit. lib.* 10. *q.* 5. *verſ. Illud tamen.*

Cum itaque in caſu noſtro pretium auctum non fuerit, ſed cenſus, lapſo quinquennio pro eodem pretio duret irredimibilis, pactum eſt injuſtum, & illicitum, ideoque eo rejecto, cenſus potuit redimi, ut in ſpecie concludunt Covarr. *d. lib.* 3. *cap.* 8. *num.* 7. & Seſſ. *d. deciſ.* 110. *n.* 6.

Et ita in p[illegible]s informantibus deciſum &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Melevitana Habitus

Veneris 30. *Aprilis* 1660.

DECISIO LIII.

DEnegata iterum fuit perſiſtendo in deciſis ſub die 16. Januarii præteriti remiſſoria S. Religionis quia materia in articulis ab ipſa exhibitis contenta eſt imaginaria, inveriſimilis & prorſus irrelevans, in quibus terminis ad tollendos inutiles partium ſumptus & vexationes non conceditur remiſſoria, Specular. *de probat.* §. *nunc dicendum num.* 1. Rot. *coram Jan. mem. Greg. dec.* 414. *num.* 3. & conſideratum fuit *in dec.* 252. *numer.* 6. *p.* 7. *rec.* *& in Cæſarauguſtane fundationis conventus* 17. *Martii* 1659. *coram R. P. D. meo Veroſpio in princ.*

Nam etiamſi vere ſubſiſteret quod in Regno Valentiæ reperiretur articulata differentia inter cives de immemoriale conquiſte, & cives honoratos; nihilominus irrelevantia eſt evidens, quia nobilitas Felicis reſpectu Hieronymi Avi Materni & Iſabellæ Aviæ Paternæ remanet abunde juſtificata ex depoſitionibus teſtium in partibus, & in curia examinatorum, qui dicunt viros familiarum Alberola & Audinet fuiſſe & eſſe Hidalgos notorios ſanguine, nomine & inſigniis ſemperque ſplendide & honorifice more nobilium vixiſſe, & de hoc adeſſe publicam vocem & famam, cum nobilitas ſit qualitas ſeu dignitas à claro parentum ſanguine derivata, & in eorum liberos propagata, per quam nobiles ultra vulgares homines & plebejos honorantur & excipiuntur, ut per Ottalor. *de nobilit. cap.* 4. Pacian. *de probat. lib.* 2. *cap.* 26. *n.* 37. *&* 38. Seſſe *dec. Aragon.* 1. *num.* 3. & alii relati per Giurb. *ad conſuet. Meſſan. cap.* 1. *gloſſ.* 7. *par.* 1. *n.* 49. Rot. *in Placentina admiſſionis ad habitum dec.* 88. *n.* 4. *& ſeqq. par.* 8. *rec.*

Proindeque in ſpecie non relevat ſextus articulus, in quo dicitur prædictas familias Audinet & Alberola earumque Avos & Proavos fuiſſe cives honoratos, & tanquam tales officia civitatis exercuiſſe: Tum quia civis honoratus in his terminis non eſt quilibet plebejus, & vilis, ſed ille ſolum qui nunquam aliquod opus ſervile fecit, & cum ſplendore vixit, & uti talis privilegiis militaribus gaudet, ut expreſſe diſpoſitum eſt *in lege Regni Valentiæ* 25. *rub. ſolut. matr.* & probat Hier. Leon. *dec.* 39. *num.* 8. *&* 9. *lib.* 1. & ex Privilegio Regis Alphonſi *dec.* 31. *num.* 12. *eodem lib.* Nec ad hunc effectum neceſſe eſt quod officia civitatis exercuerit, ut idem Leon. *dec.* 9. *num.* 191. *lib.* 3. *ubi num.* 84. 192. *& ſeqq.* firmat deſcendentes à dictis civibus honoratis tractu temporis acquirere & habere veram nobilitatem ſanguinis & ad Religiones militares admitti: Tum etiam quia hæc qualitas civis honorati à nonnullis teſtibus expreſſa non excludit nobilitatem ſanguinis dictarum familiarum ab aliis teſtibus expreſſe per Commiſſarios & in curia examinatis comprobatam, dum ex illorum depoſitione colligitur viros dictarum familiarum ſemper honorifice & cum ſplendore vixiſſe & communiter fuiſſe reputatos *Hidalgos Notorios e di antichita conoſciuta*, ut *ſupra*, quibus addunt familiam Alberola deſcendere ab Infanzonibus Aragoniæ, quæ probatio ſufficiens eſt, licet ab immemorabili non probetur nobilitas, quia S. Religio illam non exigit niſi uſque ad Avos, Rot. *coram Buratt. dec.* 357. *num.* 3. *& dec.* 492 *n.* 17. *& ſeqq. par.* 1. *rec.*

Nec dicatur quod in hac Religione requiritur nobilitas generoſa *tit. de recept. fratrum cap.* 37. qualis non concurrit in deſcendentibus à civibus honoratis: Tum quia nobilitas generoſa in propriis terminis Religionis eſt illa quæ provenit ex quatuor lateribus Patris ſcilicet & matris Aviæ Paternæ & Avi Materni ut ex iiſdem ſtatutis Religionis declarat Rot. *coram Duran. dec.* 294. *num.* 8. quæ in illis duobus lateribus controverſis bene comprobata fuit à Felice ex prædictis talibus deponentibus leniores familiæ Alberolæ & Audinet fuiſſe nobiles & Hidalgos, & communiter fuiſſe pro talibus reputatos, gaviſoſque fuiſſe & gaudere privilegiis militaribus ac aliis immunitatibus, quibus gaudent nobiles, ex quibus cum aliis ſupradictis probata remanet nobilitas generoſa, & qualis ad ſuſceptionem hujus habitus requiritur, ut in terminis Rot. *poſt.* 2. *vol. conſ. Farinac. dec.* 294. *num.* 9. *&* 10. *coram Duran.* ubi plures concordantes referuntur *& Interamnen habitus* 20. *Februarii* 1641. *coram Reverend. Tarraconen.*

Cum itaque articulata differentia inter deſcendentes à civibus honoratis & alios Regni Valentiæ, vel non ſubſiſtat *ex d. dec. Leon.* 9. *lib.* 3. ex Hiſtoriis Regni Privilegio Regis & ex eo quod 37. teſtes per Commiſſarios examinati ſine ipſius citatione nihil de hac differentia deponunt, ut conſiderat Afflict. *dec.* 137. *numer.* 4. Rot. *coram Veral. dec.* 63. *par.* 3. *& in rec. par.* 8. *dec.* 76. *numer.* 4. vel ſemper irrelevans appareat ex prædictis remiſſoria concedi non debuit Grat. *diſcept.* 803. *numer.* 5. Rot. *dec.* 316. *part.* 6. *rec.* & in aliis relatis *in Tullen. matrimonii* 12. *Januarii* 1654. *coram me* §. *hoc autem in fine.*

Et ita utraque &c.

R. P. D. CELSO.

Melevitana habitus.

Lunæ 2. *Junii* 1660.

DECISIO LIV.

SEntentia Rotalis, in qua pronunciatum fuit conſtare de notabilitate Felicis de Miro, etiam quoad duo latera de Audinet & de Alberola, eumque recipi debere ad habitum per fratres milites juſtitiæ S. Religionis geſtari ſolitum, viſa eſt Dominis confirmanda, quia conſtat de ejus validitate, ex quo ſervata fuerunt omnia, de quibus *in dec.* 260. *par.* 2. *coram Caputaquen.* & in juſtitia ſubſiſtit cum ex probationibus factis conſtet majores dictarum familiarum nullam artem exercuiſſe, ſed ſemper cum decore ex propriis redditibus more nobilium vixiſſe, & communiter reputatos fuiſſe pro Hidalgis notoriis ſanguine, nomine, armis, & antiquitate cognita, gaviſoſque ſemper fuiſſe, & nunc gaudere privilegiis militaribus, familiamque de Alberola deſcendere ab Infanzonibus Aragoniæ, ex quorum dictis ſufficiens reſultat nobilitatis probatio Socin. Sen. *conſ.* 246. *n.* 3. *lib.* 2. Menoch. *de Arbitr. conſ.* 570. *n.* 4. *lib.* 2. & in terminis admiſſionis ad habitum hujus S. Religionis Rot. *coram Cavaler. dec.* 60. *per tot.* Dur. *dec.* 294. *num.* 9. *& in*

& in rec. dec. 167. num. 1. par. 7. & dec. 88. num. 4. & ſeqq. par. 8. & late in deciſionibus in hac cauſa factis dictam juſtitiam firmantibus, in quibus etiam pleniſſime ſatisfactum legitur objectis alias oppoſitis.

Et ita altera tantum parte altera pluries citata reſolutum fuit &c.

R. P. D. VEROSOPIO.

Melevitana habitus.

Lunæ 29. Novembris 1660.

DECISIO LV.

Generoſa nobilitas Felicis de Miro ad aſſumptionem habitus in S. Hieroſolymitana Religione aſpirantis, duabus hujus S. Tribunalis ſententiis canonizata fuerat, ſuper quarum validitate ſententiarum, nec non juſtitiæ delata mihi cauſa cum S. Religio duorum reſpectu graduum Avi Materni, videlicet necnon Aviæ Paternæ ex futuris probationibus virtute remiſſoria peragendis, ejuſdemmet Felicis nobilitatem excludere poſſe contenderet ſuper ejus relaxatione, dubium hodie propoſui à Dominis reſolutum negative.

Dum enim juxta Hieroſolymitanæ Religionis ſtatuta nobilitas in Felice generoſa concurrit, ut ex deciſionibus hactenus editis *coram R. P. D. meo Celſo ac R. P. D. meo Albergato* convincitur expoſita in articulis videntur ex irrelevantiæ fundamento corruere, ac proinde debet remiſſoria ad ulteriores expenſas inutiles coercendas omnino denegari, ad Text. *in l. ad probat, de probat.* Bald. *in cap. cum contingat num. 1. poſt med. de ff. deleg.* Rot. *coram Verall. dec. 68. num. 2. par. 3. & dec. 542. num. 1. par. 4. rec. & coram Cavaler. dec. 216. dec. 268. utrobique num. 1.*

Hinc pro ejuſdem remiſſoriæ conſecutione urgere non poterit triplex Civium gradus ponderatus in Civitate Valentiæ, è quibus Cives duntaxat *della Conquiſta i dell' immemoriale*, requiſitam pro aſſumptione habitus nobilitatem præſeferunt, non autem tertia Civium honoratorum ſpecies, inter quos Hieronymum Audinet Felicis Avum Maternum, necnon aſcendentes Iſabellæ Alberolæ Aviæ Paternæ à S. Religione extitiſſe contenditur, ſiquidem contraria omnino probatio ex teſtibus reſultat deponentibus, nimirum Hieronymi Aſcendentes ac Iſabellæ ex nobili genere progenitos ac Vulgo *Hidalgos* extitiſſe, qui ſane teſtes cum ſe plene informatos demonſtrent, necnon concludentem referant cauſam ſcientiæ plenam fidem aſſequuntur juxt. Text. *in l. ſola 3 ibique gloſ. not. C. de teſtib.* Rot. *coram. Buratt. dec. 579. num. 6. & in Aſtoricen. decimarum 1. Junii 1652. in §. 1. coram bon. mem. Bichio & in Toletana decimarum de Vercial. 26. Junii 1654. in § juſtitia vero coram bon. mem. Dunozetto.*

Et licet probatio probationem regulariter non excludat, ex regula Text. *in cap. cum Joannis ibi DD. communiter inſtrument.* Rot. *coram Mant. dec. 374. num. 3. & in Melevitana Commendæ 22. Junii 1650. in §. neque ad præfatum coram me*, ubi quod earum diſcuſſio in principalis negotii diſputatione peragi debet: Attamen ingens fumus futuræ probationis in proprio caſu deficiens pro conſecutione remiſſoriæ contra probationes jam habitas exigitur, ut dixit Rot. *in Bracharen. dimidiæ portionis 16. Junii 1603. coram Cardinali Sacrato & dec. 381. num. 21. par. 4. tom. 2. rec.*

Verum ad præjudicium quodcunque coercendum, quod poſſet fortaſſis ex deciſionibus editis coram R. P. D. meo Albergato huic S. Religioni invito Chriſtianæ Fidei propugnaculo continere firmantibus nimirum tertiam Civium honoratorum ſpeciem inter Hidalgos etiam recenſeri, ac vere nobilitatis ſtemmate adeo præceſſere, ut ab hujus conſecutione habitus repelli non valeat, in hoc reformandas deciſiones eſſe Domini conſueverunt, nedum quia Hier. Leo authoritates *dec. 9. lib. 3.* cui innituntur ipſæ deciſiones ex plurium nobilium atteſtatione contrarium aſſerentium prorſus refellitur, ſed etiam ex quo diverſo Equitum genere pertractat, nec proinde ad Hieroſolymitanam Religionem pertrahi debet, veram necnon generoſam omnino nobilitatem in Equite ad eum promovendum exigentem, ut ex *ejuſdem Religionis ſtatuto 17. de recep. fratrib.* expreſſe convincitur, necnon *ex altero 37. relat. in tit. de ſignif. verborum*, & in ſpecie dixit Rot. *dec. 297. n. 4. part. 1. recent. & coram Duran. dec. 294. num. 1. cum ſeqq.*

Et ita utraque, &c.

R. P. D. THALIA.

Romana hæreditatis de Lanucciis.

Lunæ 27. Junii 1661.

DECISIO LVI.

Immiſſionem in bonis hæreditariis R. P. D. Lanuccii ac inteſtato defuncti quam Bernardo de Evangeliſtis conceſſerat Judex primæ Inſtantiæ, contra Monaſterium S. Annæ dictorum bonorum detentorem hodie eidem Bernardo Rota decrevit in gradu appellationis: Quia cognato quinti gradus qualis ille eſt defertur Hæreditas ab inteſtato non exiſtentibus proximioribus *Auth. Poſt fratres fratrumque filios C. De leg. t. hared. Auth. De Hæredibus ab Inteſtat. §. ſi vero neque fratres* & uſque ad decimum gradum, juxta gloſ. *Cognato d. §. ſi vero neque fratres* cum aliis apud Mart. *ſum. ſucc. legal. par 3. q. art. n. 2.*

Nec obſtat exiſtentia Placidæ & Scholaſticæ ſororum Defuncti in dict Monaſterio profeſſarum, quia ob validam & amplam renunciationem ab iis factam in ingreſſu Religionis, habentur pro mortuis & non computantur, ut inquit Paulus de Caſtr. *ad §. ſi duobus l. Plane ff. De leg. 1. num. 90.* Altogradus *conſ. 66. in fin. lib. 1. & conſ 37. num. 33. & ſeq. lib. 2.* Paſch. *de vi. patr. poteſt par. 3. cap. 7. num. 48.* Pignat. *forenſ. controverſ. num. 4. cent. 1. & in his terminis* Rot. *dec. 109. num. 1. & ſeq. par. 5. & coram Emin. Otthobono dec. 10. num. 40. & ſeq.* & plane remittentibus actiones ſuas non eſt regreſſus dandus *l. Quaritur 14. ff. De ead. lit. act. poſt finem.*

Hæc hujuſmodi renunciatio comprehendit ſolum teſtamentariam, non autem inteſtatam ſucceſſionem, quia inſtrumento expreſſis verbis renunciarunt tam ex teſtamento quam inteſtato, &c. ut in his terminis reſpondit Rot. *dec. 114. num. 10. par. 2. rec.* Et ulterius hæc renunciatio abſque ulla limitatione facta excludit renunciantem ab omni ſucceſſione tam ex teſtamento quam inteſtato eorum quorum hæreditati renunciatur, ut poſt alios concludit Sanchez *in declar. lib. 7. cap. 7. num. 1. ad text. ſatis apertum cap. 2. de Pactis in 6.* Et renunciatio hæc potius excludit renunciantes à ſucceſſione ab inteſtato, ita ut ex teſtamento capere non prohibentur, Rot. *coram Ludov. deciſ. n. 12. & 14. ibid.* adden. *num. 32.* & in puncto Sororis Alex. *dec. 358. num. 3. & dec. 565. num. 8. & dec. 714. num. 8. part. 2. rec. & dec. 160. num. 6. par. 3. rec. & ad l. Pactum. 15. C. De Pact.* & tradit Bart. *ad l. ſtipulatio hoc modo concepta ff. De verb. obligat. num. 4.* Surd *dec. 4. num. 4.*

Neque placuit quæ deducebat diſtinctio, quod primum dictæ Sorores Placida & Scholaſtica omnia, & ſingula bona quæcunque Avitam Paternam, Maternam, Fraternam & ſororiam & alia quæcunque quovis titulo, jure, & occaſione, cauſa & ratione ac ſucceſſione tam ex teſtamento, quam ab inteſtato renunciaverint, & poſita inſuper renunciavit etiam hæreditatibus eorum fratrum, ita quod nullo unquam

tempore etiam ex quavis cauſa & occaſione ipſis donatricibus & dict. eorum Monaſterio in dd. eorum fratrum, & quorumcunque hæreditatibus habere, nec conſequi poſſint ac valeant, &c. quaſi alia ſit illa prior renunciatio generaliter in aliis hæreditatibus quam hæc poſterior in fraternis.

Quia renunciantes inprimis viſæ ſunt excluſæ ex prioribus verbis expreſſis ibi *fraterna*, &c. ita ut poſteriora ibi *inſuper* de fraternis abundantius videantur adjecta, deinde dict. particula *inſuper* viſum eſt ex ea conjungi ſequentia præcedentibus, eademque venire continuative addendo ad ſuperiora & ſuperiori diſpoſitioni eiſdem terminis retentis, ut fuſe tradit Grat. *diſcept.* 101. *num.* 5. Barb. *dict.* 146. *num.* 4. & perplacuit Rot. *dec.* 348. *n.* 4 *par.* 4. *rec.*

Sed etiam in ipſis verbis *inſuper* & viſum fuit contineri realem renunciationem, quia renunciavit non hæreditates eorum fratrum ſed hæreditatibus eorum fratrum, ita quod nullo unquam tempore, & quavis cauſa, & occaſione & ut *ſupra* Altogr. *conſ.* 66. *n.* 44. *verſ. Motus Hodier. conſ.* 7. *num.* 35. & 36. Paſch. *de vir. patr. pot. d. cap.* 7. *num.* 48. & 57. Rot. *dec.* 186. *num.* 5. *par.* 3. *rec. & coram Merl. dec.* 62. *num.* 23. & amplius *dict. dec.* 714. *num.* 6. *part. prima rec.* & viſum eſt perinde eſſet ac ſi renunciantes ſucceſſioni unde cognati, cum renunciatio ſit realis Altogr. *d. conſ.* 66. *num.* 44. *ad* Hodier. *d. conſ.* 7. *num.* 35. Merl. *dec.* 62. *num.* 22.

Quæ ſane realitas certior viſa eſt, ſi attendantur in effectu ſubſequentia verba, *Ita ut nullo unquam tempore, etiam ex quavis cauſa, & occaſione ipſis Donatricibus, &c. jus aliquod ſit acquiſitum nec aliquid etiam minimum à dictis hæreditatibus habere nec conſequi poſſint nec valeant*, ex *ſupra* allegatis & expendantur infraſcriptæ conjecturæ ſimul unitæ, quidquid ſit an unaquæque ſeparatim & per ſe valeant inducere realem renunciationem, quarum altera reſultat ex cauſa ingreſſus Religionis & profeſſionis paupertatis, ut humanarum rerum juribus exemptæ, D.O.M. ferventiori, ac quietiori animo inſervire valeant. Altogr. *d. conſ.* 66. *in fine lib.* 1. & *d. conſ.* 37. *num.* 33. & *ſeq. lib.* 2. Pignatell. *d. conſ.* 5. *num.* 4. Et quod ita fuerit judicatum inquit *controv.* 9. *in fine* Maſtrill. *dec.* 65. *numero* 11. Rot. *d. dec.* 109. *d. numero* 1. & *ſeq.* & *coram Merl. d. dec.* 62. *numero* 13. *verſ. Neque alii poteſt coram Card. Ottobono deciſ.* 10. *num.* 38. Altera oritur ex eo quod hæc renunciatio intuitu dotis facta fuit, & quia ſeſe cum ſupradicta dote, à Patre dotatas vocant, & ubicunque enim renunciatio fit propter dotem receptam dicitur realis, ut inquit Pignatel. *d. contra* 5 *numer.* 2. Cutell.. *de Donat. intuitu matrim. diſcurſ. ult. par. ult. num.* 127. *verſ. hic caſus declarari cum alleg.* & generalius non ſolum dato, ſed etiam aliquo recepto, Peregr. *de fid. art* 52. *num.* 74. *ad finem.*

Nec obſtitit quod per ſimplicem renunciationem juri de futuro renunciari non potuerit, ad tradita per Seraph. *d. juram privil.* 109. *num.* 1. & *ſeq.* Quia cum intervenerit juramentum in ipſa renunciatione, ſecus eſt & renunciatio tenet, ut proſequitur Seraph. *de privil.* 109. *num.* 3. & *ſeq.* Fuſar. *de ſubſtit. quaſt.* 587. *num.* 12. Rot. *dec.* 292. *num.* 15. & *in eadem cauſa ſub nomine repudiationis dec.* 20. *num.* 2. *par.* 6. *rec.* & fere collatis quatuor integris ejuſdem cauſæ *dec.* 12 292. 320. & 323.

Denique non obſtitit has renunciationes præſumi procuratas propter favorem Agnationis etiam ad affectum acquirendi libertatem diſponendi, ideoque tunc operari & prodeſſe, vel quatenus Renunciatarius diſponat, vel quatenus duret agnatio: nam libertas diſponendi ſolum pertinet ad parentes, & eis ſuffragatur qui de neceſſitate inſtituendi filios tranſeunt & libertatem renunciantibus filiis, & utraque præſumptio tollitur per expreſſa, & ſpecialia conventa, & præcipue reali renunciatione ut *ſupra*, & ex dict. earum Monaſterio vid. & ſuper dict. eorum fratrum & aliorum quorumcunque hæreditatibus aliquid acquiſitum &c.

Et ita utraque &c.

R. P. D. BOURLEMONT.

Romana Fideicommiſſi de Steccatis.

Veneris 10. *Februarii* 1662.

DECISIO LVII.

INſtituerat Petrus Paulus de Steccatis perpetuum reciprocum fideicommiſſum inter Franciſcum & Ludovicum filios, eorumque deſcendentes in infinitum, in quorum defectum vocaverat Emiliam & Langueam filias, omneſque earum poſteros cum arctiſſima alienationis prohibitione ſub pœna caducitatis defecerunt ſine prole, Franciſcus poſt modum etiam Ludovicus, relicta tantum Hippolita filia, quæ pariter obiit relictis Maria Virginia Moniali in Monaſterio Sancti Dominici & Sixti, & Conſtantia, quæ ultimo loco deceſſit, per cujus obitum orta controverſia ſuper manutentione bonorum fideicommiſſi inter Monaſterium & Antonium Zambottum deſcendentem ex Emilia filia teſtatoris, placuit DD. quod videretur de bono jure, & hodie de eo conſtare ad favorem Zambotti reſponſum fuit.

Non enim controvertebatur Mariam Virginiam, ſive Monaſterium ex illius perſona eſſe priorem in vocatione tanquam deſcendens filiorum teſtatoris, ſed eidem obſtare dicebatur ampliſſimam renunciationem, & abdicationem omnium bonorum in ingreſſu Monaſterii factam etiam per viam donationis inter vivos, cujus vigore ita renuncians de medio ſublata remanſit, ut ad eam bona donata, nunquam reverti potuerint, juxta claros Text. *in l.* 1. *ff. de donat.* & *l. ſi quis argentum* §. *final. ad fin. C. eod. l. quæritur* 14. §. *ſi venditor ff. de Ædil. edict. l ſenatus ff. de donat. cauſ. mort.* Bald. *conſ.* 195. *vol.* 4. Rolan. *conſ.* 77. *num.* 12. *lib.* 1.

Quod in præſenti etiam procedere viſum fuit quamvis defecerint Curtius frater, & Conſtantia ſoror, quorum contemplatione fuit donatum, & renunciatum.

Cum enim verſemur in renunciatione reali, (quidquid ſit ſi ageretur de ſimplici renunciatione perſonali, & in perſonis directa, in quibus terminis procedit deciſio 186. *num.* 6. *par.* 3. *rec.* cum aliis in contrarium adductis) licet perſonæ contemplatæ defecerint, tamen renunciatio realis non expirat, ſed ſemper renuncianti præjudicat, præter mox relatos tradunt etiam Cravett. *conſ.* 166. *numer.* 6. Dec. *conſ.* 389. Alex. *conſ.* 195. *lib.* 6. *ad fin.* Socin. *conſ.* 230. *colum.* 1. & 2. *lib.* 2. Ruin. *conſ.* 204. *num.* 4. *lib.* 1. Grat. *diſcept. for. cap.* 386. *numer.* 17. & *ſeq.* & *cap.* 568. *num.* 1. 2. Mantic. *de tacit. lib.* 13. *titul.* 21. *numer.* 20. Noguerol. *alleg.* 37. *numer.* 23. *poſt med.* Giurb. *de conceſſ. feud.* §. 2. *gloſ.* 13. *num.* 96. *verſ. certi vero juris*, quam opinionem ſemper in ſimili renunciatione amplexa eſt Rota per *deciſ. unicam* Acchill. *de donat.* 1. *coram Puteo deciſ.* 587. *par.* 1. *rec.* & *in Romana fideicommiſſi de Toſcanellis* 31. *Martii* 1649. *coram Reverend. Papien.* & *in alia Romana ſimili* 3. *Decembris* 1655. *in* §. *non etiam poterit*, & 9. *Maji* 1659. §. *hinc regreſſum coram R. P. D. Veroſpio*, faciunt noviſſime adducta *in Romana hæreditatis de Lanucciis* 1661. *coram R. P. D. meo Taia.*

Eo fortius quod agatur de renunciatione facta ab ingrediente Monaſterium, ut facilius omnibus ſæcularicuris

bus curis ſepoſitis, liberius Deo famulari potuiſſet, ex quo patet cauſam finalem renunciationis non reſtringi ad ſolum favorem agnitionis, ſed reſpicere etiam perpetuam abdicationem omnium bonorum, proindeque per ſolum defectum agnationis non ceſſavit renunciationis effectus, ut ponderat Molin. *de juſt. & jur. diſput.* 579 *ſub num.* 19. *verſ. dixi regular.* Rovit. *conſ.* 44 *num.* 7. *&* 14. *lib.* 1. Gratian. *diſcept.* 568. *num.* 27. Rot. *dec.* 714. *in fin. par.* 2. *rec. & coram Eminentiſſ. Otthobono dec.* 10. *num.* 38. 45. *&* 46. *in Romana ſucceſſionis de Comitibus* 23. *Junii* 1642. §. *conjectura quoque coram bon. mem. Dunoz. & in Rom. fideic. de Coſciariis* 16. *Martii* 1648. §. *prædicta vero coram Eminen. Corrato cum aliis relatis in allegata Romana de Toſcanellis coram Reverend. Papien. & in Romana hæreditatis* 23. *Junii* 1659. §. *non obſtat coram Reverend. D. meo Decano.*

Nec ſubſtere viſum fuit objectum, quod ſub hac renunciatione, ſive donatione non comprehendatur fideicommiſſum Proavi, quale eſt controverſum, ex quo de eo non legatur facta expreſſa mentio.

Quia cum verba donationis ſint generalia, & geminata comprehendentia ſucceſſiones quorumcunque Aſcendentium, & alias quaſcumque, in quibus ipſa renuncians ſuccedere potuit vel poterit, non dubitarunt Domini etiam huic fideicommiſſo cenſeri renunciatum, ſi non nominatim ſaltem per verba æquipollentia & comprehenſiva, quod ſufficit ad Text. *in l. pluribus ff. de acceptil.* Bald. *conſ.* 184. *in fin. lib.* 4. Rot. *in dict. Romana fideicommiſſi de Coſciariis coram Eminentiſſ. Corrado* §. *volumus verò, & in dict. Romana fideicommiſſi* 9. *Maji* 1659. *coram R. P. D. Veroſpio, & in dict. Rom. hæreditatis coram Reverend. D. meo Dec.* §. *etenim, &* § *ſeq.*

Neque obſtat, quod tum renunciatio Monialis facta Patri & hæredibus, tum ceſſio Conſtantiæ facta Zambotto ſint nullæ ex defectu poteſtatis ob prohibitam alienationem bonorum fideicommiſſi in extraneos.

Quia quoad primam ultra quod erat renunciatio potius abdicativa totius juris à ſe, quam translativa in alium, ſicque non dicebatur alienaſſe monialis ſeſe inhabilitans ad acquirend. per clar. Text. *in l. qui autem ff. quæ in fraud. credit.* cum *ibi* notat.

Adhuc etiam acceptante Patrem pro hæredibus non fuit in extraneos translatum fideicommiſſum, cum acceptatio intelligatur tantum pro hæredibus ſanguinis, ſitque capacibus & à Teſtatore non excluſis, Rota *in Avenion. fideicommiſſi* 11. *Martii* 1648. §. *neque coram R. P. D. Veroſpio, & in allegat. deciſ.* 10. *coram Eminentiſſ. Otthobono ſub n.* 20. quod etiam militat quoad ſecundam ceſſionem factam à Conſtantia Zambotto, quia uti deſcendens ex filia Teſtatoris non dicitur extraneus, ſed vocatus erga quem ob id non erat prohibita bonorum alienatio, ut tradit Alciat. *conſ.* 18. *num.* 46. *lib.* 5. Surd. *conſ.* 351. *num.* 45. Ciriac. *contr.* 3. *num.* 28. Rota *in Bonon. de Dalphis* 12. *Martii* 1656. §. *ceſſat enim coram Reverendiſſ. Patre Dom. meo Albergato.*

Hinc propterea ſtante bono jure Zambotti concedenda eſt ei manutentio, dum illius poſſeſſio ſatis probatur, tum ex actuali apprehenſione, tum ex clam. conſtitut. per Conſtantiam in ceſſione appoſita, quæ ſufficit pro obtinenda manutentione, ut dixit Rot. *deciſ.* 549. *num.* 3. *par.* 1. *rec. cum aliis relatis per* Poſth. *de manut. obſerv.* 20. *num.* 7. *&* 28. *& deciſ.* 335. *num.* 1. *&* 356. *part.* 9. *rec. & in Romana fideicommiſſi de Cetiis* 14. *Martii* 1657. §. 1. *coram bon. mem. Dunozetto.*

Et ita utraque &c.

R. D. DECANO.

Burgen. Funeralium.

Lunæ 15. *Junii* 1626.

DECISIO LVIII.

Occaſione funeris Antoniæ de Meſa & Salazar, quæ in Eccleſia Fratrum S. Pauli extra muros Ordinis Prædicatorum ſibi ſepulturam elegerat, renuentes Fratres quartam funeralem perſolvere Beneficiatis Eccleſiæ Parochialis S. Mariæ de Blanca, introducta lite coram ordinario Burgen. ab eo reportarunt mandatum de manutenendo in poſſeſſione, vel quaſi percipiendi integrè, & privativè oblationem annualem duodecim fanecarum, quæ pro eo dantur omnium defunctorum, qui ſepeliuntur & ſepulti fuerunt in Eccleſia ipſorum Conventus, cumque pro parte Beneficiatorum Eccleſiarum Parochialium Burgen. prætenderetur hujuſmodi mandatum de manutenendo cum omnibus aliis geſtis, in partibus attentatorum vitio ſubjacere ob antiquam litem anno 1507. in Rota introducta ejuſque Rotalem inhibitionem, dubium propoſui ſuper attentatis 14. Novembris 1661. In quo Domini mandarunt videri de bono jure, tandem ſuper hoc ſuſcepta diſputatione reſolutum fuit conſtare de bono jure Beneficiatorum, ut *infra*.

Habent enim aſſiſtentiam juris ſuper conſequutione quartæ funeralis, tam ex diſpoſitione Text. *in cap.* 1. *de ſepult. & in Clem. dudum* §. *verum eod. tit.* quàm ex diſpoſitione Sacr. Concil. Trident. *ſeſſ.* 25. *cap.* 13. *de reform.* ut reſpondit Rota *coram Card. Cavaler. dec.* 101. *num.* 1. & apud Tamburin. *de jur. Abbat. dec.* 83. pariter *num.* 1. cum aliis allegatis à Barboſ. *de Paroch. par.* 3. *cap.* 24. *num.* 3. *cum ſeqq.*

Et hujuſmodi juris aſſiſtentia pro quarta funerali non ſolum procedit in iis obventionibus, quæ dantur Eccleſiæ, in qua quis ſibi elegit ſepulturam in ipſa die funeris, & tempore quo corpus eſt in funibus extra terram, ſed etiam de quibuſcumque & quomodocunque, relictis tam jure legati, quam inſtitutionis, quæ dantur ante, & poſtquam corpus terræ reconditum eſt, ſi cauſa, & occaſione funeris elargita ſunt, ut optimè dicit Card. Zabarell. *in dict. Clem. dudùm d.* §. *verum ſub num.* 4. *verſ. ſed ut dicit, & num.* 5. *de ſepult.* Calder. *conſ.* 4. *per tot. eod. tit.* Franc. Leo *theſ. for. Eccleſ. part.* 2. *cap.* 14. *num.* 12. Aloyſ. Ricc. *prax. quot. reſol. for. Eccleſ. par.* 1. *reſol.* 581. *num.* 5. *&* 6. Lavor. *var. lucubrat. tom.* 1. *tit.* 2. *cap.* 3. *num.* 192. Barboſ. *d. cap.* 24. *ſub n.* 37. *verſ. ſive antequam.*

Et ſine difficultate dum Beneficiati ulterius probant ſpecialem conſuetudinem, & quaſi poſſeſſionem quadragenariam percipiendi hujuſmodi quartam ab omnibus regularibus, & in ſpecie à fratribus Monaſterii S. Pauli extra muros de omnibus rebus, quæ offeruntur ratione ſepulturæ tam in die funeris, quam in aliis novenariis exequiarum: nempè in 1. 3. & 9. diebus, & in anniverſario, ac in omnibus aliis diebus annis, ut ex pluribus teſtibus formiter examinatis, tam de anno 1507. *ſum. num.* 5. comprobatis à Rota *coram Card. Millin. dec.* 49. *& dec.* 52. quàm de recenti, ſcilicet, de anno 1658. *ſum. n.* 6. qui teſtificantur de hujuſmodi conſuetudine, & quaſi poſſeſſione viventibus, ſcientibus, & tolerantibus ipſiſmet fratribus S. Pauli colligantibus.

Non obſtant Teſtes eorumdem fratrum: quia non coarctant negativam, cum in concurſu magis ſit deferendum Teſtibus Beneficiatorum deponentibus, ſuper affirmativa Felin. *in cap. noſtra num.* 4. *de teſtib.* Card. Seraph. *dec.* 207. *num.* 2. Greg. *dec.* 449. *num.* 3 Et habeant aſſiſtentiam juris Seraph. 1135. *num.* 4. Greg. *dec.* 51. *num.* 2. Præter quod verè deponunt de oblationibus annualibus, ſuper quibus obtinuerunt dictum

mandatum de manutenendo, nec ſuper iis cadit hodie quæſtio, cum maxima ſit differentia inter oblationes annales, & annuales, annalis enim intra annum fit, annoque terminatur, ut de annali exceptione habetur *in Rubr. C. de ann. except.* annualis autem eſt annuus, id eſt repetita quotannis, ut annuum legatum *Rubr. de annu. leg. & fideicom. l.* 1. *Cod. quand. dies leg. ced.*

Nec turbant deducta *in Elnen. Jurium Parochialium coràm Queipo apud Tambur. ubi ſupra dec.* 85. *per tot.* Quia quæſtio ibidem erat ſuper caſu valdè diverſo, videlicet, An Parochus poſſet cogere hæredes ad ad reiterandum officia in Eccleſia Parochiali fundata, ſuper conſuetudine generali, quæ non attenditur, concurrente ſpeciali, ut hic, quæ prævalet generali, Gloſſ. *in cap. ſuper eis verb. in vicinus de cenſib.* Card. Put. *dec.* 176. *num.* 7. *lib.* 3. *in correct.* Card. Cavaler. *dec.* 95. *num.* 2. *verſ. & cum hac, & dec.* 356. *num.* 2. Atque ulterius generale, & præcipuum fundamentum facit tam in particulari ſtatuto directo ad Principatum Cathaloniæ, quod non extenditur ad Diœceſim Burgen. quàm in conſtit. 41. ſa. me. Pii V. quæ per ſucceſſivam conſtitutionem Gregorii XIII. redacta fuit ad terminos juris communis, & Sacr. Conc. Trident. ut dixit Rota *apud eundem Tambur. dec.* 84. *num.* 6. & notat Barboſ. *in collect. Sacr. Conc. d. ſeſſ.* 26. *cap.* 13. *de reform. num.* 4.

Eoque facilius admittenda viſa ſunt, ex quo Beneficiati curam animarum exercentes, nec decimas poſſident, nec aliud emolumentum pro congrua obtinent, niſi hujuſmodi quartam funeralem, hinc enim elicitur ratio veritatis probatæ particularis conſuetudinis.

Nec urgent Privilegia exemptiva non conceſſa ante Clementinam *dudum* ab ea remanſerunt revocata, ut in ipſa legitur, & reſpondit Rota *dec.* 83. *num.* 2. *apud Tamburin.* Conceſſa autem poſt D. Clementinam non poſſunt ſuffragari, tum quia non continent ejus expreſſam, & ſpecialem derogationem Cavaler. *d. dec.* 101. *num.* 2. Barboſ. *de Paroch. d. cap.* 24. *num.* 8. Tum etiam quia dum Beneficiati juſtificarunt particularem conſuetudinem continuata per annos 40. etiam ante Conc. Trident. percipiendi à Fratribus S. Pauli colligantibus præfatam quartam funeralem, etiam de obventionibus poſt diem funeris, in Novenariis, Anniverſario, & omnibus diebus anni traditis cauſa, & occaſione funeris, durante anno tantum in hac particulari conſuetudine, & quaſi poſſeſſione continuare debent ex diſpoſitione Concilii, quibuſcumque Privilegiis non attentis, ut dixit Rota *in hac cauſa coram Card. Millin. d. dec.* 49. *verſ. aut fuerunt conceſſa apud Tambur. d. dec.* 84. *num.* 4. *verſ. & quamvis eſſet*, & comprobat Barboſ. *d. cap.* 24 *num.* 12.

Et ita reſolutum fuit conſtare de bono jure Beneficiatorum modo quo *ſupra*, utraque Parte informante &c.

R. P. PRIOLO.

Leodien. Profeſſionis.

Ven. 23. Junii 1662.

DECISIO LIX.

PRopoſitum fuit hodie dubium ſuper validitate profeſſionis, quam fecit Soror Maria Bernardina in Monaſterio Sanctæ Walburgis, & affirmativè reſolutum, facta enim fuit in ætate legitima annorum ultra triginta poſt annum probationis in manibus Superioris, & cum debitis circumſtantiis, ideo non poteſt prætendi invalida per Tex. *in cap.* 1. *de regular. in* 6. *& in cap. ad Apoſtolicam eodem tit.* Rot. *diverſ. part.* 2. *deciſ.* 216. *num.* 3. *& poſt* 2. *volum. conſ. Farinac. deciſ.* 321. *num.* 1.

Hæc refert, quod ſuper novis Conſtitutionibus non præceſſerit annus probationis, quia cum dicta ſoror per biennium, & ultra permanſerit in Monaſterio exiſtente ſub Regula Sancti Auguſtini, & obtinuerit plures dilationes ad profitendum ad effectum faciendi experimentum de prædictis novis Conſtitutionibus, utique ſub tali prætextu non poteſt profeſſionem impugnare, nam cum dictæ Conſtitutiones non reſpiciant ſubſtantialia Regulæ, ſed tantum accidentalia, non requiritur reiteratio Novitiatus, ſed profeſſus tenetur obſervare reformationem, Abb. *in cap. ſuper eo num.* 5. *circa med. de regular. tranſact. ad Relig.* Tambur. *de jur. Abbat. diſput.* 18. *quaſt.* 5. *per tot. & quaſtion.* 7. *num.* 1. Rot. *d. dec.* 216. *num.* 7. *& ſeqq. part.* 2. *diverſ.*

Et fruſtra contenditur fuiſſe immutatam ſubſtantiam Regulæ ex eo, quod iſtæ Moniales antea non emitterent illa tria vota Paupertatis, caſtitatis, & obedientiæ, prout hodie ex vi reformationis tenentur emittere, quia cum ſint propriæ & veræ Regulares propter certam & determinatam Regulam, quam profitentur ſub obedientiæ Prioriſſæ, & propter alia ſigna Regularitatis tenentur ex natura, & qualitate regulæ ſupradicta vota ſubſtantialia profeſſionis emittere, ut in terminis comprobat Socin. *lib.* 2. *conſ.* 245. *ſub num.* 1. *verſ. & nihil aliud eſt*, Tambur. *de jur. Abbat. diſp.* 6. *quaſtion.* 1. *ſub num.* 1. Caſtropal. *oper. moral. tom.* 3. *diſput.* 2. *de ſuſcept. Regul. ſtat. punct.* 1. *num.* 2. *& ſeqq.*

Neque ad hunc effectum neceſſe eſt, quod verbis expreſſis hæc vota emittant, ſed etiam per promiſſionem obedientiæ Monachalis, quæ inducit profeſſionem expreſſam quoad ſe, tacitam vero quoad reliqua vota, Calderin. *conſ. ultimo de regular.* Felin. *in cap. in præſentia ſub num.* 4. *de probat.* Sanchez *de matrimonio lib.* 7. *diſput.* 25. *ſub num.* 21. *verſ. nec obſtant argumenta.* Rota *diverſ. d. deciſ.* 216. *num.* 10. *verſ. tamen. quia, part.* 2.

Hinc non poteſt dubitari, quin in hoc Monaſterio etiam ante Reformationem ſervaretur clauſura cum iſta ſit neceſſaria, imo connaturalis Monialibus, adeo ut quælibet debeat illam ſervare, etiamſi non noverit ex decreto Sacr. Concilii Tridentini *ſeſſ.* 25. *de regular. cap.* 5. Barboſ. *ſuper eod. Concil. cap.* 22. *num.* 2. *& in tract. de offic. & poteſtat. Epiſc. allegat.* 102. *numer.* 9. Tambur. *ubi ſupra diſput.* 18. *quaſtion.* 4. *num.* 4. *&* 5.

Unde ceſſat, quod annus Novitiatus eſſet reiterandus, dum reformatio non alterat regulam, niſi reſpectu accidentalium, quæ cum tendant ad meliorem frugem potuerant per ſuperiorem induci, & eo magis ſtante conſenſu, & requiſitione Monialium, ac ejuſdemmet ſororis Mariæ, cum declaratione, quod ſi petierit admitti ad profeſſionem intendebat profiteri ſecundum normam dictæ reformationis, ut probat Felin. *in cap. ad noſtram de appellation. num. tertio, verſ. limita ſecundo*, & *ibidem* Dec. *num.* 19. *verſ. nam pro reſponſione.*

Et ita profeſſionem eſſe validam utraque parte informante deciſum.

R. P. D. PRIOLO.

Leodien. Profeſſionis.

Ven. 14. Decembris 1663.

DECISIO LX.

AGebat Maria Belardina in Monaſterio Sanct. Walburgis, annum probationis, & cum eſſet in limine profeſſionis, ſupervenerant Conſtitutiones, quibus Moniales ad arctiorem, & duriorem vitam vocabantur, quapropter dilationem ad profeſſionem faciendam obtinuit, ut vivendi modum noviter inductum experiretur, cumque in illius probatione per annum non ſteterit, ſed paulo poſt duos menſes admiſſa fuerit ad

ad habitum Monachalem, judicium introducit ſuper nullitate profeſſionis, quam tamen validam eſſe pronunciatum fuit ab Ordinario, & ita quoque reſolutum in hoc Sac. noſtro Tribunali, ut *in deciſion. edita ſub die 23. Junii ſuperioris anni*, ſed cauſa bis repropoſita Domini à deciſis receſſerunt.

Nam profeſsio viſa fuit nulla ex defectu legitimi Novitiatus, licet enim Maria Bernardina in Monaſterio annum probationis expleverit, quia tamen reintegra ante profeſsionem ſupervenit diverſa forma vivendi in ducenda aſperiori vita, renovitiare tenebatur per integrum annum, quamvis primum compleverit, cum annus probationis inſtitutus ſit ab Eccleſia, ut novitius experimentum faciat non ſolum regula, votisque ſubſtantialibus caſtitatis, paupertatis, & obedientiæ, ſed etiam de ſingulis auſteritatibus, & forma vivendi Religionis, juxta Text. *in cap. ad Apoſtolicam* 16. *de regular.* Tap. *allegat.* 46. *numer.* 2. *&* 3. Sanch. *ad pracept. Decal. tom.* 2. *lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 31. *ad med.* Lezan. *in ſumm. Regular. tom.* 3. *titul. de profeſſ. regular. num.* 10. P. Dian. *in prax. Regular. tom.* 2. *part.* 4. *tract.* 9. *de Novit. quæſt.* 3. *num.* 6.

Quemadmodum etiam profeſſus tranſiens de una Religione ad aliam, debet iterum annum probationis peragere, non ut ſciat votorum ſolemnium caſtitatis, paupertatis, & obedientiæ obligationem, cum hæc tria expertus fuerit in prima religione, ſed ut probet auſteritates, ac diverſum modum vivendi unius religionis ab alia, Navar. *conſ.* 49. *num.* 4. *de Regularib.* Azor. *inſtitut. moral. part.* 1. *lib.* 12. *cap.* 14. *verſ. decimo quinto quæro.* Sanch. *ad pracept. decalog. dict. cap.* 4. *num.* 12. *tom.* 2. *lib.* 5. Barboſ. *de jur. Eccleſiaſt. lib.* 1. *cap.* 42. *num.* 42. *& in collect. Concil. Tridentin. ſeſſ.* 25. *cap.* 13. *de regular.*

Neque obſtat concluſio in præterita deciſione firmata, quod ubi Regula non immutatur in ſubſtantialibus, ſed tantum in accidentalibus ſufficiat annus ab ingreſſu Monaſterii cœptus, & completus. Quidquid enim ſit in Regulari profeſſo, qui tenetur ſervare reformationem primitivæ regulæ, & antiqui rigoris, in quibus terminis loquuntur Doctores adducti in contraria deciſione, ſecus procedit in ingreſſo & ſimplici Novitio, qui cum ex alteratione, & immutatione regulæ poſſit mutare propoſitum, & voluntatem profitendi recipi non debet inter profeſſos, niſi remaneat in probatione per alium integrum annum, ut concludit Archidiac. *ſuper decret. cap. geſta* 74. *diſtinct.* & in terminis advertit Pellizar. *tractat. de Novit. Monial. cap.* 3. *ſect.* 2. *num.* 48. & hanc ſententiam pluries amplexam fuiſſe Sacr. Congregat. Eminentiſſ. Cardinalium Sacr. Concilii Tridentini Interpretum refert Bordon. *reſolut. Regular. tom.* 2. *reſolut. num.* 48.

Et nihilominus hic non agitur de regula relaxata, & collapſa reformata ſecundum priſtinum ſtatum, ſed de ſtrictiori, & aſperiori vita ducenda, quam ſit illa, quæ in limine fundationis Monaſterii fuit Monialibus impoſita, quo caſu non poſſe Novitium, aut non profeſſum ad illam compelli, non videtur in dubium revocandum, cum quæſtio ſit ſolum apud Dominos, utrum Profeſſus poſſit poſt profeſſionem aſtringi ad ſervandam regulam reformatam, & priſtinum ſtatum reductam, ſicuti diſputant Felin. & Dec. *in cap. ad noſtram de appellat.* Sanchez *ad præceptum Decalog. lib.* 6. *cap.* 2. *num.* 21. *& ſeqq.*

Nec tollitur iſte defectus ex eo, quod Maria Bernardina habuerit plures dilationes ad profitendum, & profeſſionem emiſerit completo biennio, nam ipſa ter obtinuit prorogari annum probationis primo ſub die 27. Januarii 1655. ad ſex menſes, demde ſub die 17. menſis ſequentis Julii ad ſex hebdomadas expreſſa legitima cauſa, ut melius experiretur regulam Monaſterii, & ante quam ſupervenirent Conſtitutiones, atque ideo prorogationes hujusmodi computari non poſſunt pro novo probationis anno, qui à die novæ Conſtitutionis, & regulæ immutatæ incipere debet, prout notant Specul. *de ſtat. monach. lib.* 4. *part.* 3. *n.* 43. *fol. mihi* 176. Oldrad. *conſ.* 96. *ad med.* Alex. *conſ.* 54. *num.* 18. *&* 19. *lib.* 4. Rot. *in Melevitan. nullitatis profeſſionis* 23. *Januarii* 1759. §. *præterea coram Reverend. D. meo Meltio Epiſcopo Papien.*

Tertio licet futuras Conſtitutiones experiundi cauſa Novitiatum prorogari ſimpliciter obtinuerit, attamen ejus profeſſio recepta fuit duos tantum menſes poſt editas Conſtitutiones, cum illas promulgaverit ſub die 28. menſis Octobris ejusdem anni 1655. Ipſa verò profeſſionem fecerit ſub die 1. Januarii ſequentis anni 1656. Dum autem annus novæ probationis inchoare debet à die regulæ poſtea de novo inductæ, conſequens eſt, ut non elapſo anno à die ſupradictarum Conſtitutionum Novitiatus non fuerit integer.

Nec refert, quod illa conſenſerit in hanc futuram reformationem & propterea teneatur ad ejus obſervantiam, ſive annum novæ probationis compleverit, ſive non. Quoniam id procedit, quando reformatur regula poſt quam ingreſſus religionem profeſſionem fecit. Unde Profeſſus contra votum, quod Domino præſtitit venire prohibetur, ut in his terminis loquuntur Felin. & Decius *in d. cap. ad noſtram de appellat. in* 1. *deciſ.* relati. Secus autem quando regula contigit reformari antequam ingreſſus profeſſionem fecerit; tunc enim ille non tenetur ſervare reformationem, niſi per alium annum in illius probatione permanſerit, juxta diſtinctionem Hoſtienſ. *in ſum. de voto* §. *utrum num.* 17. *verſ. ſolutio & in fin. verſ. ſi autem Profeſſionem non fecerat*; Cum enim ante profeſſionem in probatione poſiti, ſi regulam ſervare noluerint, redire poſſint ad priorem ſtatum, annus probationis eſt adeo neceſſarius, ut illi renunciari non poſſit, Navarr. *conſ.* 62. *n. regul.* Azor. *inſtit. moral. par.* 1. *lib.* 12. *cap.* 4. *quæſt.* 4. *&* 9. Garzias *de Benef. par.* 11. *cap.* 9. *num.* 7. cum aliis per Barboſ. *in Collect. Concil. Trident. d. ſeſſ.* 25. *d. cap.* 15. *num.* 33.

Nec dicatur quod iſta profeſſio, licet nulla, tamen fuerit ratificata non ſolum per patientiam, & geſtionem habitus monachalis ſpatio trium annorum, ſed etiam per actus per eandem factos, qui fieri non potuerunt, niſi à Monialibus Profeſſis, quia nullitas profeſſionis ſolum poſt quinquennium allegari non poteſt, quo tranſacto cenſetur per non reclamationem ratificata poſſeſſio ex Concilio Tridentin. *ſeſſ.* 25. *de regular. cap.* 19. Secus intra quinquennium. Sanchez. *de matrim. lib.* 7. *diſput.* 37. *num.* 10. Grat. *diſcept. forenſ. cap.* 44. *num.* 25. Ciarlin. *controverſ. forenſ. cap.* 108. *num.* 65. Rot. *in Ulixbonen. nullitatis profeſſionis* 10. *Decembris* 1646. §. *qua afferebantur coram bon. mem. Arguelles.* Actus vero facti poſt profeſſionem nullam inducunt ratificationem, niſi fiant à ſciente nullitatem animo illam validandi, & ſeſe efficaciter obligandi, quod ex adverſo concludenter probari deberet, ut conſuluit Navarr. *conſ.* 20. *num.* 18. *& conſ.* 28. *in fin. num.* 7. *de regular.* Grat. *d. cap.* 44. *num.* 22. *&* 23. Suarez *de Regular. tom.* 2. *tract. de vot. lib.* 6. *num.* 3. Azor. *inſtit. moral. par.* 1. *lib.* 12. *cap.* 4. *verſ.* 37. & in terminis Monialis dictum fuit *in ſupra citata Ulixbonen. nullitatis profeſſionis* §. *nulla adeſt.*

Et ita utraque &c.

R. P.

R. P. D. BOURLEMONT.

Romana Fideicommiſſi de Steccatis.

Luna 15. *Junii* 1665.

DECISIO LXI.

Dictum fuerat coram me ſub die 10. Februarii 1662. conſtare de bono Jure Zambotti ad excluſionem Monaſterii SS. Dominici, & Sixti, ex perſona Mariæ Virginiæ inibi profeſſæ, & quòd Renunciatio ab ea facta in ingreſſu Monaſterii viſa fuit non ſolùm generalis, & comprehenſiva omnium bonorum, ſed etiam realis, & ideo poſt mortem Curtii fratris, & Conſtantiæ ſororis non expiraſſe. Hodie vero ſuper juribus dict. deciſionis cauſa repropoſita, & melius inſtrumento renunciationis ab informantibus deducto, ab ea recedendum eſſe putarunt Domini.

Quia fuit animadverſum renunciationem quamvis in res, & bona directam non fuiſſe prorsùs quorumcumque jurium abdicativam, nulla habita conſideratione ad quas perſonas bona, & jura devenirent, dummodo à renunciante quoquo modo abdicarentur, quæ eſt vera qualitas renunciationis perpeuò realis, ut tradunt Gabr. *conſ.* 89. *num.* 12. *&* 13. *lib.* 1. Surd. *conſ.* 517. *num.* 14. *poſt med. verſ. fundus eſt*, Rot. *deciſ.* 186. *num.* 5. *par.* 3. *recent.* & penes Galerat. *de renunciat. dec.* 44. *num.* 3. *& ſeqq.* Sed fuiſſe reſtrictam ad favorem Patris, ut ex inſtrumento ibi *Animo revolvens D. Marcum Antonium ejus Patrem duobus filiis gravatum, uno Curtio, & altero Conſtantia infraſcriptam refutationem, & donationem erga illum, ut commodius gradum ſuæ nobilitatis ſuſtinere poſſit, & familiam honorificentius ſuſtentare facere cenſuit*, & inferiùs, renunciat, & refutat ad favorem D. Marci Antonii ſui Patris, & rurſus, *dict. D. Marco Antonio ſuo Genitori præſenti, & acceptandi elargita eſt*, & iterum, *hanc refutationem fecit erga ſuum dictum Genitorem.*

Undè primo inferebant Domini, quod quando ſine veri præjudicio ſub præfata renunciatione dici debuiſſet comprehenſum hoc fideicommiſſum, prout non comprehendi firmius putarunt, ut *infrà*, adhuc quia renunciatio non fuit mere realis, & abdicativa, ſed verius perſonalis, & translativa, reſtricta ad favorem Patris, vel ejus filiorum; remanſit propterea cum ipſis renunciatariis extincta, nec potuit operari erga fideicommiſſarios extraneos, iu quorum favorem præſumi non debet renunciantem voluiſſe diſponere, & ſemet in concurſu illorum excludere, ut in terminis longè fortioribus tradunt Honded. *conſ.* 36. *num.* 20. *& conſ.* 29. *num.* 97. *lib.* 1. Donat. Anton. de Marin. *lib. reſolut. lib.* 2. *cap.* 189. *n.* 26. *& ſeqq. lib.* 2. Cancer. *var. reſol. lib.* 3. *cap.* 15. *num.* 24. *& ſeqq.* Ciriac. *Controv. foren.* 475. *num.* 1. *& ſeqq.* Altograd. *conſ.* 41. *num.* 77. *cum ſeqq. & conſ.* 43. *num.* 55. *cum pluribus ſeqq. lib.* 2. Rota *deciſ.* 543. *num.* 13. *uſque ad* 18. *par.* 5. *tom.* 2. *recent. & dec.* 44. *num.* 5. *cum ſeqq. apud Galerat. de renunciat. & in Marſicen. ſucceſſionis* 4. *Februarii prox. præt.* §. *reſponſum fuit coram Reverend. Patr. Dom. meo Emerix.*

Non obſtante, quod verſemur in renunciatione facta ob ingreſſum Monaſterii, quæ ſemper præſumitur abdicativa, & realis, ut in deciſione, quæ revidetur §. *eo fortius.*

Quia ex renunciationis contextu *ſuperiùs* allato, præſertim ibi: *Animo revolvens ad Marcum Antonium ejus Patrem duobus filiis gravatum*, & ibi: *Ut commodius gradum ſuæ nobilitatis ſuſtinere poſſit, & familiam ſuſtentare*, patet ingreſſum Religionis dediſſe quidem occaſione renunciandi, ſed cauſam finalem renunciationis fuiſſe Patris, & familiæ decorem, & ſuſtentationem juxta diſpoſitionem præciſi Textus *in l. Cum alimenta* 22. §. *qui fratris ff. De Alim. & Cibar. legat. & conſ. Bald.* 106. *num.* 3. *lib.* 1. & Rot. *dec.* 126. *num.* 66. *& ſeqq. coram Merlino*, & ideò quando etiam adeſſent verba omnimodam realitatem importantia, dum poſteà reſtringitur finaliter ad favorem certarum perſonarum, licèt illis viventibus, duret realitas renunciationis, iis tamen defectis, expirat, & habetur ac ſi fuiſſet perſonalis, ut tradunt Menoch. *conſ.* 706. *num.* 41. *verſ. Reſpond.* Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 269. *num.* 2. *& in Avenionen. fideicommiſſi* 22. *Aprilis* 1652. *coram Eminen. Dom. meo Celſo, penes Tondut. quæſt. Civil. dec.* 121. *num.* 22. *lib.* 2. & in terminis renunciationis ſimilis factæ à Moniali poſt Covar. tradit Donat. Anton. de Marin. *reſol.* 190. *num.* 6. *cum ſeq. lib.* 2. Altograd. *d. conſ.* 43. *num.* 59. *lib.* 2. & Ciriac. *Controv.* 475. *per tot.* Rot. *apud Merlin. de legit. dec.* 48. *num.* 18. *& in fortioribus terminis in dec.* 33. *num.* 35. *& ſeq. & num.* 39. *& ſeqq. apud Galerat. de renuntiat.* & in caſu, quo fuerat dictum, *quod renunciatio deberet eſſe perpetua, realis, & realiſſima, & in omni tempore valitura*, quia defecerant perſonæ, quorum favore emanaverat, diſtinguendo pluribus adductis, firmavit Rot. *in Marſicana ſucceſſionis* 4. *de Febr. prox. prat.* §. *Nec denique coram R. P. D. m. Emerix.*

Minusque obſtare viſum fuit, quod renunciatio proceſſerit per viam donationis, quæ operatur, ut bona donata transmittantur ad hæredes ultimi Donatarii.

Quia bona, de quibus agitur cadere non poterant ſub titulo donationis, dum de eo tempore donanti nondum erant quæſita, Rot. *dec.* 320. *num.* 15. 16. 33. *& dec.* 325. *num.* 26. *& ſeqq. part.* 6. *recent.* nec poterant transmitti in Zambottum, nec in Clementinum, qui non erant de familia Teſtatoris, extra quam ſtrictiſſimè vetitum erat transferri, ut *infrà.*

Et tandem donatio complicata in ſimilibus renunciationibus non alterat illius naturam, quando non principaliter, ſed conſequtivè ad renunciationem, & quo agitur procedit, prout in his terminis declarat *Romana Donationis* 16. *Martii* 1643. *coram bon. mem. Bichio, impreſſ. apud Galerat. de renunciat. dec.* 23. *num.* 24. *&* 25.

Secundo inferebant Domini, quod fideicommiſſum, de quo agitur, non poterat dici comprehenſum ſub prædicta renunciatione, quæ licèt exprimatur per gradus diſtinctos fideicommiſſa, & ſucceſſiones Aſcendentium, nullam tamen facit mentionem de fideicommiſſis Proavorum, qualis fuerat Petrus Paulus, de cujus teſtamento hodie eſt quæſtio, & hoc non ſine myſterio, quia cum in dict. fideicommiſſo legatur ſtrictiſſima prohibitio alienationis etiam ſub pœna caducitatis, conſultò præſumendum eſt contrahentes de eo mentionem non feciſſe, ne in prædictam caducitatem incurrerent. Unde non ſolum intrat concluſio, quod quando de pluribus ſucceſſionibus in renunciatione habita eſt mentio, cum enumeratione plurium graduum, ſeu perſonarum, de quarum hæreditate agitur, non comprehenduntur hæreditates gradus, ſeu perſonæ non nominatæ, Rot. *dec.* 33. *num.* 11. *& ſequent. apud Galerat. de renunciat.* Verùm dicendum viſum fuit eo minùs prædictum fideicommiſſum eſt tacite comprehenſum ſub quacumque generalitate verborum D. renunciationis, quia nunquam cenſentur comprehenſa illa bona, quæ ſi comprehenderentur, feciſſent incidere renunciantem in caducitatem, & renunciatario non profuiſſent tanquam extraneo, & incapaci illorum acquiſitionis per Text. *in l.*

Nec

Nec utilem 20. *ff. Ex quibus cauſ. min.* ibi: *Neque intelligitur amiſſum, quod oblatum alteri non eſt*, ubi Gloſ. *in verbo Oblatum* explicat, id eſt quæſitum, & tradit magiſtrales Bart. *in l. in Codicillis* §. *inſtituto num.* 5. *ff. de leg.* 2. Alex. *conſ.* 16. *num.* 4. *& conſ.* 168. *lib.* 2. Ciriac. *controverſ.* 222. *num.* 61. Rota *coram Card. Seraph. dec.* 1290. *num.* 5. *& dec.* 426. *l.* 1. *num.* 1. *& ſeqq. par.* 1. *Diverſ. & deciſ.* 186. *num.* 2. *verſ.* 2. *movetur part.* 4. *& dec.* 543. *num.* 25. *part.* 5. *recent.* & fuit pro indubitato ſuppoſitum *in Urbevet. ſucceſſionis* 31. *Januarii* 1661. *ſub* §. *Minus denique coram R. P. D. meo Albergato.*

Rejecta impropria limitatione, quæ afferebatur contra doctrinam Bartholi, aſſerendo eam non procedere, quando renunciatio fit in proximè ſucceſſurum, ſeu vocatum, ut fuerat ſuppoſitum *in d. qua revidetur* §. *Quia quoad primam.*

Quia ex *ſuperiùs* relatis apparet Mariam Virginiam non renunciaſſe priori loco Curtio, nec Conſtantiæ, qui dici poterant vocati, ſed Patri, qui nec de proximo, nec unquam in his bonis erat ſucceſſurus, & nihilominus etiamſi id Pater potuiſſet conſiderari, uti unus de vocatis, nihil ei profuiſſet, niſi etiam eſſet de immediate ſucceſſuris in dicto fideicommiſſo certo ordine poſt mortem gravati reſtituendo jure directo de gradu in gradum, Decian. *conſ.* 57. *ſub num.* 24. *lib.* 3. & alii relati per Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 380. *num.* 18. *cum aliis in Romana fideicom. de Bomcompagnis* 22. *Martii* 1662. §. *Nec facit*, & 18. *Junii* 1663. §. *removetur objectum coram R. P. D. meo Bevilaqua.*

Et ita utraque &c.

R. P. D. BOURLEMONTIO.

Romana Fideicommiſſi de Steccatis.

Veneris 4. *Februarii* 1667.

DECISIO LXII.

IN prima diſcuſſione facta ſuper inſtrumento renunciationis Sororis Mariæ Virginiæ, ante emiſſam profeſſionem in Monaſterio Sanctorum Dominici, & Sixti, deciſum eſt die 10. Februarii 1662. conſtare de bono jure Zambotti, attento quod dicta renunciatio exiſtimata fuit realis, & abdicativa bonorum, & conſequenter illorum, de quibus agitur à qua reſolutione DD. receſſerunt ſub die 15. Junii 1665. judicantes ex tunc deductis præfatam renuntiationem fuiſſe reſtrictam ad favorem certarum perſonarum, atque perſonalem eſſe, & non comprehendere bona controverſa, ut firmatur in ſecunda deciſione, cujus fundamenta DD. in hodierna diſputatione omninò approbaverunt.

Rejecto duplici dilemmate ſtudioſa quidem jurium diſquiſitione contra fundamenta ſecundæ deciſionis abſtracto, ſed inefficaci remanente ob defectum in utroque applicabilis conſequentiæ. Primum enim ita poſitum eſt, aut renunciatio, de qua agitur, eſt realis, & abdicativa quorumcumque jurium, & conſequenter renuncians cenſetur de medio ſublata, quaſi in rerum natura non exiſteret; Unde Monaſterium ex ejus perſona nullatenus venire poteſt, nec unquam ad bona renunciata aſpirare, Menoch. *conſ.* 335. *num.* 29. *& conſ.* 401. *num.* 102. *cum ſeq.* Franch. *dec.* 375. *num.* 2. Maſtrill. *dec.* 65. *n.* 12. & Rota. *coram Merlin. dec.* 62. *num.* 11.

Aut Renunciatio eſt perſonalis, ſeu translativa ad eum facta fuerit per viam donationis irrevocabilis inter vivos Marco Antonio Patri ſtipulanti pro ſe, & hæredibus bona renunciata ad hæredes Donatarii, ſi non jure comprehenſionis, ſaltem jure tranſmiſſionis ſpectare debent, Mantic. *de tacit. tit.* 13. *num.* 2. Grat. *diſcept. forenſ. cap.* 386. *num.* 14. *cap.* 566. *num.* 1. Achil. *deciſ. unic. num.* 6. *de donat.* & in terminis renunciationis titulum donationis inter vivos præ ſe ferentis contrà Renunciantem, Rot. reſolvit *in Romana fideicommiſſ.* 3. *Decembris* 1655. §. *Non etiam*, & 9. *Maji* 1659. §. *Nec obſtare & ſequent. coram bon. mem. Veroſpio confirmati coram R. P. D. meo Bevilaqua* 21. *Junii* 1660. quæ eſt penultima deciſio inter impreſſas apud Cutel. *de donat.* cujus argumenti primum membrum nihil urgere cenſuerunt DD. quia ex oculari inſpectione inſtrumenti clare conſtat renuntiationem, ſive realem, ſive perſonalem, ſive utraque qualitate commixtam reſtrictam eſſe ad exiſtentiam perſonarum, quarum favore celebrata fuit. Quapropter illis deficientibus expirat realitas, & remanet ſola qualitas perſonalitatis, ita ut eo caſu Monaſterium ex perſona renunciantis bene ſuccedere poſſit ex notat. communitur à DD. *in cap. quamvis pactum de pact. in* 6. & inter alios Nav. *in repetit. d. cap. col.* 11. *& ſic ultim. limitat.* Marcian. *diſput.* 8. *num.* 11. Duard. *de renunciat. cap.* 7. *num.* 30. Molfeſ. *ad Conſuet. Neap. tit. de renunciat. quæſt.* 3. *num.* 20. *&* 21. Scipio Theodor. *alleg.* 36. *num.* 31. Franch. Rocc. *reſponſ.* 48. *num.* 6. *& ſeq. lib.* 2. Merl. Pignatell. *controverſ. foren. cap.* 32. *num.* 25. Hondcd. *conſ.* 29. *num.* 79. *&* 80. *lib.* 1. Rolan. *conſ.* 26. *num.* 34. *lib.* 3. Lanar. *conſ.* 49. *per tot.* Altograd. *conſ.* 43. *num.* 59. *lib.* 2. cum aliis *ibi* viden. Donat. Anton. de Marin. *var. reſol. cap.* 190. *per tot. lib.* 2. Rot. *in Rom. ſucceſſionis de Comitibus* 15. *Januarii* 1642. §. *ult. coram bon. mem. Dunozetto impreſſa apud d. Anton. de Marin. d. cap.* 190. & recentius *in Narſicana ſucceſſionis* 4. *Febr.* 1665. *coram R. P. D. meo Emerix.* §. *nec denique verſ. Quoniam placuit.*

Pro qua perſonalitate ſubſtinenda, efficaciter operatur non ſolum præſumptio juris, quod Pater cenſetur hujuſcemodi renunciationem recipere à filia favore deſcendentium, & agnationis conſervandæ, adeo ut Pater nunquam præſumat extraneam poſteritatem propriæ anteponere voluiſſe, *l. ſcripto* 6. *ff. Unde liberi, l. nam & ſi Parentibus* 15. *ff. de inofficioſo teſtam.* cum aliis, quos refert Corn. *conſ.* 291. *num.* 4. *verſ. Et votum Patris lib.* 4. & Alexan. *conſ.* 29. *num.* 4. *lib.* 3. Quoque vice verſa renunciatio filiæ exiſtimetur facta favore familiæ, aut agnationis, ita ut ea deficiente, dicatur evaneſcere, & non impedire, quominus renuncians ad bona renunciata redire poſſit, Bald. *conſ.* 437. *num.* 2. *verſ. in contrarium videtur veritas vol.* 1. Pariſ. *conſ.* 26. *num.* 19. *lib.* 3. Menoch. *conſ.* 335. *num.* 14. Jo. Franc. de Pont. *conſ.* 39. *num.* 1. & optimè Altograd. *d. conſ.* 43. *num.* 50. *lib.* 2.

Verùm etiam nominatio perſonarum in præſenti renuntiatione expreſſim facta ſub illis verbis ibi: *Anima revolvens D. Marcum Antonium ejus Patrem duobus filiis gravatum, uno Curtio, altero Conſtantio infra ſcriptam refutationem & donationem erga illum, ut commodius gradum ſuæ Nobilitatis, & familiam honorificentius ſuſtinere valeat, facere cenſuit*, & alibi: *Renunciat, & refutat ad favorem D. Marci Antonii*, quæ efficit, ut renunciatio, non obſtantibus generalioribus clauſulis perſonalis reputetur, cum qua diſtinctione DD. contrarium tenentes intelligendos eſſe tradit Gabr. *conſ.* 89. *num.* 13. *lib.* 1. Ruin. *conſ.* 166. *num.* 11. *lib.* 1. cum concordantibus apud Grat. *diſcept. forenſ. cap.* 557. *num.* 52. Quod ita verum eſt, ut ceſſante ratione conſervationis, & decoris familiæ, & deficientibus perſonis, ad quarum commodum facta fuit renunciatio, illa reſolvatur, ac renuncianti non noceat, Bald. *in l. pactum ſub num.* 9. *verſ.* 4. *quæro C. de collat.* Alex. *conſ.* 29. *num.* 3. *verſ. Et quod dictum pactum lib.* 3. Menoch. *conſ.* 6. *num.* 2. Oſcaſc. *dec.* 98. cum

adduct.

adduct. *in dec.* 869. *num.* 6. *verſ. undè cum prædeceſſeru, & dec.* 894. *num.* 1. 4. *&* 5. *coram Merlin. & in d. Rom. ſucceſſionis de Comitib.* 15. *Januarii* 1642. §. *reſpectu verò coram bon. mem. Dunozetto.*

Non obſtat, quod dictæ deciſiones 869. & 894. *coram Merlin. & illa Romana ſucceſſionis de Comitibus*, fuerint revocatæ, quia in ſimili revocatione juxta varias, & mutabiles facti circumſtantias, & figuras contingentes, remanſit illæſa juris concluſio *ſuprà* firmata, & Rota ſolum fundavit receſſum à deciſis coram Merlin. in eo, quod Pater deceſſeret teſtatus, qua de cauſa renunciatio non expiraverat ſtante diſpoſitione teſtamentaria, & aliæ aderant circumſtantiæ, quæ plures cauſas finales indicabant ultra contemplationem perſonarum, ut *in dec.* 10. *num.* 5. *&* 45. *& per tot.* coram Eminentiſſimo Cardinali Otthobono, quæ quidem pariter dederat cauſam revocationis dict. deciſionis editæ *in Romana ſucceſſionis de Comitibus* 15. *Januarii* 1642. *coram bon. mem. Dunozet.* At in præſenti caſu Pater deceſſit ab inteſtato, & nullæ adſunt cauſæ finales, quæ contemplationem perſonarum obſcurent, aut diminuant, proindeque nulla vis fieri poteſt in revocatione dictarum deciſionum, dum caſuum diverſitas eſt manifeſta, & adaptatio concluſionis juris *ſuprà* expoſitæ, nulla facti exceptione laborare dignoſcitur.

Minusque obeſt, quod vigore dictæ renunciationis, de qua agitur, jam excluſum fuerit Monaſterium *in dec. edita* 1. *Maji* 1649. *coram Reverend. Papien.* Quia ſolummodo reſolutio capta eſt contra Monaſterium, ex eo quod adhuc extaret Conſtantia una ex perſonis, quarum contemplatione facta fuerat renunciatio, quod innuit uſque de illo tempore, ſenſum Rotæ fuiſſe; quod illa renunciatio tantum duraret, quantum exiſtentia perſonarum in ea nominatarum, ex recenſitis *in dict. deciſ.* §. *Quia contrarium*, cum quibus benè conveniunt allegat. *in dec.* 24. *num.* 9. *coram Emin. Otthobon.* Ideoque cum poſt caſum dict. Deciſionis coram Reverendiſſimo Papienſi dict. Conſtantia in donatione contemplata deceſſerit, benè Monaſterium aſpirat ad bona renunciata, & donata juxta ſenſum Rotæ *in præfata deciſ.*

Quo verò ad ſecundùm membrum præfati dilemmatis vim æquivocam ſub eo latere dixerant DD. quod in renunciatione controverſa non emicat æquè principaliter contractus donationis irrevocabilis, ut in caſibus dictarum deciſionum, quæ emanarunt coram bon. mem. Veroſpio confirmatarum coram R. P. D. meo Bevilaqua, ut ex penultima deciſ. impreſſ. apud Cutell. *de donat.* ubi paſſim renunciatio comitem habet qualitatem donationis irrevocabilis, non ſolùm in proœmio, ſed etiam in contextu abſque ulla ſubſcriptione, quod longè excedit terminos renuntiationis ſororis Mariæ Virginiæ, in qua verbum donationis aliquando legitur irrepſiſſe acceſſoriè, & dependenter à principali actu renuntiationis, & propterea illius naturam immutare non valuit, ut præter allegat *in* 2. *dec.* §. *Et tandem*, Berov. *conſ.* 176. *num.* 51. *lib.* 1. & Rot. *in Romana reſciſſionis Transactionis* 16. *Junii* 1651. §. *Nam verba illa coram bon. mem. Card. Corrado.*

Quinimò concluſio firmata per Scribentes pro hærede mediato M. Antonii, & Zambott. circa renunciationem conceptam etiam per viam donationis, ſemper intelligendam eſſe dixerunt DD. in dubio, eo quando non conſtat de voluntate donantis reſtringendi ſuam diſpoſitionem ad certas perſonas, vel ex certa cauſa, ſed quando, ut in propoſito caſu, concurrit, non ſolum contemplatio certarum perſonarum individualiter nominatarum, ſed etiam deficientia cauſæ finalis, decoris ſcilicet, & ſubſtentationis illarum, ut fuit ponderatum *in præcedenti deciſ.* 15. *Junii* 1665. §. *Quia ex renunciationis, coram me.* Tunc enim incongruum eſſe: dicere, quod ceſſantibus cauſa, & perſonis contemplatis, non debeat ceſſare etiam donatio, ut per Dec. *in conſ.* 86. *poſt num.* 5. *ad med. ſub verſ. & iſta donatio*, Menoch. *conſ.* 188. *ſub num.* 5. *poſt med.* Altograd. *conſ.* 43. *num.* 51. *&* 52. Cutell. *de donat. diſcurſ.* 1. *ſpecial.* 40. *num.* 14. & dixit Rot. *coram bon. me. Merlin. in deciſ.* 126. *num.* 70. *cum quatuor ſeqq. & in deciſ.* 194. *num.* 102. *&* 103. *part.* 5. *recent.* Et hujusmodi titulo donationis ceſſante ex ceſſatione cauſæ finalis, & reſolutione conditionis voluntatiæ, ceſſat enim tranſmiſſio bonorum in hæredem Conſtantiæ in donatione contemplatæ, Menoch. *conſ.* 388. *num.* 55. Cancer. *var. reſol. cap.* 21. *num.* 116. *lib.* 3. & dixit Rot. *in deciſ.* 782. *num.* 25. *part.* 1. *diverſ. & deciſ.* 125. *ſub num.* 1. *&* 2. *coram Card. Mantic.*

Præterea Domini reflectebant prædictam renunciationem qualicumque donationis nomine veſtitam nuſquam aſſumere poſſe qualitates, & characterem veræ & propriæ donationis reſpectu bonorum fideicommiſſariorum, de quibus agitur, ſed reſtringitur ad terminos ſimplicis renunciationis juris de futuro, dum de tempore dict. renunciationis nullum jus quæſitum erat ſuper illis à dict. ſorore Maria Virginia ad Text. *in l. ſponſus* §. *Conceſſa*, & *in l. Quod autem* §. 1. *de donat. inter vir. & uxor.* Bald. *in l. Illud, num.* 11. *de ſacroſ. Eccleſ.* Tiraquell. *in l. ſi unquam verb. donatione, num.* 18. Rot. *dec.* 12. *num.* 16. *&* 18. *deciſ.* 320. *n.* 16. *& dec.* 323. *num.* 26. *p.* 6. *recent.* quicquid dicendum eſſet, ſi renunciatio fuiſſet de jure quæſito, quo caſu benè commiſceri poteſt donationis contractus, Caſtren. *in l. actione num.* 20. *C. de pact.* Dec. *conſ.* 86. *num* 5. *verſ. quantum verò*, Aymon. *conſ.* 142. *n.* 7. Rot. *in d. dec.* 323. *num.* 53.

In eoque potentius quilibet ſcrupulus removebatur ex eo, quod etiam ſi dict. renunciatio naturam veræ donationis eſſet adepta, ut prætenditur nihilominus cum reſpectu bonorum fideicommiſſariorum facta fuerit de re non tranſitoria ad extraneos, certo certius eſt ſtipulationem pro hæredibus & ſucceſſoribus intelligendam eſſe de hæredibus ſanguinis, & non extraneis, juxta theoricam Bartholini *l. Gallus* §. *Quidam rectè num.* 8. *ff. de liber. & poſth.* & ut pluribus allegat. probant Bald. *conſ.* 337. *num.* 19. *lib.* 1. Caſtrenſ. *conſ.* 343. *num.* 2. *lib.* 1. Menoch. *conſ.* 286 *num.* 17. *&* 18. *& in tractatu de præſumption. lib.* 3. *præſumpt.* 48. *num.* 10. Mantic. *de tacit. lib.* 13. *titul* 21. *num.* 22. Rot. *in Romana fideicomm.* 22. *Junii* 1665. §, *Altera verò coram bon. me. Veroſpio*, & meliùs in caſu renunciationis cum donatione implicatæ, & confuſæ *dict. dec.* 10. *num.* 20. *coram Eminent. Otthobon.* Unde cum jura in contrarium allegata percutiant bona ad quoſcumque hæredes tranſitoria, prædictis obſtare nequaquam poſſunt.

Atque omnis umbra difficultatis diſſipari viſa eſt ab exceptione data, quod bona fideicommiſſaria Proavi, de quibus eſt quæſtio, non comprehenduntur in dicta renuntiatione, dum in ea non leguntur ſpecificata; Regula enim eſt inconcuſſa in materia renuntiationis, quæ ſtrictam interpretationem recipit nullam fieri extenſionem ad bona, & perſonas, quæ non expreſsè comprehenduntur, Bald. *in conſ.* 437. *num.* 20. *verſ. Item iſta*, Honded. *conſ.* 29. *num.* 93. 94. *&* 107. *lib.* 1. Peregr. *de fideicom. art.* 52 cum aliis adductis *in dec.* 22. *num.* 7. *coram Merl.* quæ pari paſſu procedit reſpectu perſonarum, quæ ſimiliter in tentationibus non intelliguntur comprehenſæ, niſi oculariter in eis legantur, Gabr. *conſ.* 90. *num.* 39. *lib.* 1. Becc. *conſ.* 111. *num.* 31. Surd. *conſ.* 431. *n.* 20. *&* 32. Gratian. *diſcept. forenſ. cap.* 659. *num.* 30. cum pluribus, qui referuntur *in dec.* 564. *num.* 20. *coram Merlin. & in deciſ.* 540. *num.* 10. 11. *&* 15. *p.* 5. *recent.*

Clau-

Clauſulæ verò generales non ſunt aptæ in hac materia ad ſupplendum intellectum non expreſſorum, ſed cum ſtent acceſſoriè, & conſecutivè ad ſpecificata, ad ea ſolummodò referuntur, nec ultra extendi valent juxta Gloſſ. *in l. ſi Patronus verb. faviana in fine, ff. ſi quid in fraudem Patronorum*, Gabr. *de clauſul. concluſ.* 10. *num.* 1. Surd. *conſ.* 453. *num.* 38. Petr. Barboſ. *in l.* 1. *num.* 129. *ff. de vulgar. & pupill.* ultra quod ſunt conceptæ per verba relativa, *quorum omnium prædictorum, &c.* quæ reſtringunt diſpoſitionem ad perſonas, & res expreſsè nominatas, & ad oculum demonſtrabiles, ut benè advertit Bald. ad Buratt. *deciſ.* 742. *num.* 12. ex Rip. *in l. fil. famil. §. Dive num.* 111. *ff. de legat.* 1. Aymon. *conſ.* 98. *num.* 8. Dec. *conſ.* 465 *num.* 8. & 9. & ex aliis *ibi* congeſtis.

Firmius etiam prædicta ſubſiſtere debent, quia verſamur in caſu fideicommiſſi, in quo eſt expreſsè prohibita alienatio, unde ſub generali renuntiatione comprehendi non poteſt, Decian. *conſ.* 56. *num.* 6. *libr.* 2. Rimin. jun. *conſ.* 276. *num.* 25. *conſ.* 223. *num.* 6. & fusè Galerat. *de renunc. lib.* 4. *cap.* 2. *num.* 53. *versùs medium, verſ. neque poteſt.* Sicque ex natura verborum patiuntur reſtrictionem ſecundùm ſubjectam materiam, Rot. *dec.* 630. *num.* 8. *tom.* 3. *part.* 4. *recent.* & paſſim, & ex iis, quæ expreſſa fuerunt, hæc renunciatio reſtringenda eſt ad nominata Bart. *in l. qui habebat, ff. de legat.* 3. *l. cum lege*, ubi Aretin. *ff. de teſtib. l. in generali, §. Uxori, ff. de legat.* 3. Ruin. *conſ.* 25. *num.* 19. *lib.* 1. Collect. apud Galerat. *de renunc. d. cap.* 2. *lib.* 4. *num.* 41. quæ omnia una cum deductis *in* 2. *dec.* §. 2. referebantur pro excluſione comprehenſionis ſufficere dicta ſunt.

Multoque minoris ponderis exiſtimatum eſt aliud dilemma, quod ab informantibus pro Zambotto hoc modo deducebatur, vel bona renuntiata ex diſpoſitione fideicommiſſaria ſunt affecta, ut ad extraneos etiam quoad ſolam commoditatem tranſire nequeant, & Monaſterium eſt incapax illius commoditatis attenta prohibitione alienationis juncta à teſtatore, ut bona conſerventur in familia, ut Altograd. *conſ.* 96. *num.* 18. & *per tot. liq.* 1. & Rot. *in Romana fideicommiſſi de Cuppis* 18. *Junii* 1657. §. *Certior redditur coram Reverendiſſimo Papien.*

Vel dicta bona tranſire poſſunt in extraneum quoad ſolam commoditatem, & illud jus ſpectare debet ad hæredem mediatum Marci Antonii Donatarii, durante vita Monialis, argumento ducto à bonis feudalibus & emphyteuticis? Decian. *reſponſ.* 39. *num.* 65. *lib.* 2. Rot. *in Romana Salviani* 17. *Aprilis* 643. *coram Reverendiſſ. D. meo Decano*, quæ eſt *deciſ.* 197. *part.* 9. *recentior. confirmata* 9. *Decembris* 1644.

Quoniam neutra ex dictis illationibus placent Dominis, non quidem prima, quia quoties non conſtat de contraria voluntate teſtatoris Monaſterium alioquin incapax ſuccedere poteſt ex perſona Monialis gravatæ, dum in humanis exiſtit, non obſtante prohibitione alienationis ei injuncta, conſervatione bonorum in familia, cum Monialis donec vivit, retinere dicitur jura ſanguinis, & dicatur de agnatione, & familia patris, Rot. *dec.* 118. *num.* 1. *d.* 151. *num.* 1. *part.* 3. *in Mediolanen. Bonor.* 18. *Martii* 1648. §. 1. *coram bon. mem. Bichio*, & 31. *Maji* 1649. *coram bon. me. Card. Corrado*, *in Romana fideicommiſſi de Carpianis* 10. *Junii* 1652. *coram R. P. D. meo Albergato* §. 1. & reſpondendo contrariis in ſpecie, *in Bononien. fideicomm. de Saviis* 27. *Januarii* 1666. §. *ea potiſſimum ratione per tot. coram me.*

Minusque ſecunda, quia conſtitit Dominis renuntiationem non poſſe ſuſtineri quoad commoditatem & perceptionem fructuum, nam ultrà *ſuperiùs* firmata conſiderabatur renunciationem non facta pleno jure non poſſe reſtringi ad ſolam commoditatem, Mant. *de Tacit. lib.* 21. *tit.* 25. *num.* 16. Rot. *deciſion.* 135. *numer.* 4. *part.* 7. *recent.* & *in Romana Salviani* 4. *Februarii* 1661. §. *Nec renunciatio coram Reverendiſſ. D. meo Decano*, ubi in ſimili dicitur reſponſum *in Ravennaten. ſeu Ferrarien. Decimarum* 26. *Julii* 1647. §. *Objectum coram eodemmet* 5. *Maji* 1648. §. *Neque obſtat coram Reverend. Papien.* & 19. *Januarii* 1650. *coram bon. mem. Veroſpio.* Ex quibus optimè colligebatur, nec Zambottum, licet de familia, non debere prætendere dict. bona fideicommiſſaria; niſi ſuo loco, gradu, & tempore purificationis, neque hæredem mediatum Marci Antonii renunciatarii aliquid petere poſſe vigore dict. renuntiationis.

Itaque detecto bono jure Monaſterii, ſuper quo DD. vi principio hujus cauſæ ſuper controverſia manutentionis inter partes videri mandarunt manutentionem illi concedendam eſſe decreverunt, attenta illius poſſeſſione adepta de mandato Judicis antequam illam, Monaſterio non citato apprehenderit Zambottus, qui propterea illam eidem Monaſterio non poteſt impedire, ut in his terminis dixit Rot. *in Romana hæreditatis* 4. *Julii* 1663. §. *Nec viſum coram Reverendiſſ. D. meo Decano*, & *paſſim in aliis, &c.*

Et ita reſolutum, utraque parte acerrimè informante, &c.

SERIES DECISIONUM SACRÆ ROTÆ ROMANÆ,

ORDINE ALPHABETICO DESCRIPTA.

Albinganen. *Præcedentiæ* 20. *Junii* 1653. *deciſ.* XL. pag. 52. Bichio.
Aſſiſien. Oblationum 4. *Martii* 1652. *deciſ.* XXXVIII. p. 51. Albergato.
Aſſiſien. Oblationum 13. *Januarii* 1653. *deciſ.* XXXIX. p. 52 Albergato.
Bononien. Exemptionis 25. *Maji* 1618. *dec.* XXXI. *ad diſp.* 17. *quæſ.* 1. & 5. p. 44. Veroſpio.
Bononien. Fideicommiſſi de Blanchis 14. *Januarii* 1636. *ad diſp.* 4. *quæſit.* 10. p. 10. Rojas.
Brixinen. Juriſdictionis 11. *Decembris* 1634. *deciſ.* XIV. *ad diſp.* 4. *quæſ.* 1. p. 5. Pirovano.
Brixinen. Juriſdictionis 9. *Junii* 1634. *deciſ.* XXV. *ad diſp.* 7. *quæſ.* 3. *ad diſp.* 17. *quæſ.* 3. p. 34. Pirovano.
Burgen. Funeralium 15. *Junii* 1662. *deciſ.* LVIII. p. 67. Decano.
Cæſaraugustana Fundationis Conventus, 17. *Martii* 1659. *deciſ.* LXVII. p. 60. Veroſpio.
Cæſaraugustana Fundationis Conventus 16. *Aprilis* 1660. *deciſ.* LI. p. 62. Veroſpio.
Civitatis Caſtelli Supplementi legitimæ 30. *Aprilis* 1632. *deciſ.* X. *ad diſp.* 4. *quæſ.* 13. & *diſp.* 28. *q.* 2. p. 16. Pirovano.
Corduben. Decimarum 30. *Aprilis* 1635. *deciſ.* XXII. *ad diſp.* 17. *quæſ.* 5. p. 45. Coccino.
Corduben. Decimarum de Lucerna 10. *Maji* 1635. *deciſ.* XXXIII. *ad diſp.* 17. *quæſ.* 5. p. 46. Coccino.
Corduben. Decimarum de Lucerna 15. *Julii* 1635. *deciſ.* XXXIV. *ad diſp.* 17. *quæſit.* 5. p. 47. Coccino
Cracovien. Decimarum 14. *Aprilis* 1660. *deciſ.* L. p. 61. Bourlemontio.
Ilerden. Electionis Prioriſſæ 2. *Junii* 1636. *deciſ.* XXXV. *ad diſp.* 28. *quæſ.* 1. & 9. p. 49. Rojas.
Ilerden. Electionis Prioriſſæ 5. *Decemb.* 1636. *deciſ.* XXXVII. *ad diſp.* 29. *quæſit.* 3. p. 50. Rojas.
Leodien. Abbatiſſatus 4. *Januar.* 1615. *deciſ.* XXXVI. *ad ad diſp.* 28. *quæſ.* 5. p. 50. Sacrato.
Leodien. Profeſſionis 23. *Junii* 1662. *deciſ.* LIX. p. 68. Priolo.
Leodien. Profeſſionis 14. *Dec.* 1663. *deb.* LX. p. 68. Priolo.
Melevitana Nullitatis Profeſſionis 26. *Junii* 1658. *deciſ.* XLIII. p. 55. Meltio.
Melevitan. Habitus 26. *Junii* 1658. *deciſ.* XLIV. p. 56. Celſo.
Melevitana Nullitatis Profeſſionis 27. *Januar.* 1659. *deciſ.* XLV. p. 56. Meltio.
Melevitana Habitus 16. *Januar.* 1660. *deciſ.* XIX. p. 61. Albergato.
Melevitana Habitus 30. *Aprilis* 1660. *deciſ.* LIII. p. 64. Albergato.
Melevitana Habitus 2. *Junii* 1660. *deciſ.* LIV. p. 64. Celſo.
Melevitana Habitus 29. *Novembris* 1660. *deciſ.* LV. p. 65. Veroſpio.
Meten. Profeſſionis 13. *Februar.* 1617. *deciſ. II. ad diſp.* 3. *quæſ.* 1. p. 2. Ubaldo.
Meten. Profeſſionis 2. *Junii* 1636. *deciſ. III. ad diſput.* 3. *quæſ.* 2. & *ad diſp.* 6. *quæſ.* 1. p. 3. Carillo
Montis Faliſci Fideicommiſſi 16. *Decembris* 1629. *deciſ.* XXIX. *ad diſp.* 8. *quæſ.* 10. p. 41. Coccino.
Novarien. Legitimæ 11. *Maji* 1629. *deciſ.* XVI. *ad diſp.* 6. *quæſit.* 3. & *ad diſp.* 8. *quæſ.* 4. p. 21. Ghislerio.
Nullius, ſeu Mont. Virginis Juriſdictionis 12. *Junii* 1656. *deciſ.* XLI. p. 53. Dunozetto.
Romana dotis 14. *Martii* 1635. *deciſ.* XI. *ad diſp.* 5. *quæſit.* 4. p. 17. Merlino.
Romana Renunciationis 17. *Junii* 1634. *deciſ.* VI. *ad diſput.* 4. *quæſit.* 10. p. 7. Dunozetto.
Romana donationis de Mongellinis 14. *Januar.* 1636. *deciſ.* XI. *ad diſp.* 4. *q.* 12. p. 11. Carillo.
Romana Cenſus 19. *Aprilis* 1660. *deciſ.* LII. p. 63. Priolo.
Romana Fideicommiſſi de Steccatis 10. *Februar.* 1662. *deciſ.* LVII. p. 66. Bourlemontio.
Romana Fideicommiſſi de Steccatis 15. *Junii* 1665. *deciſ.* LXI. p. 70. Bourlemont.
Romana Fideicommiſſi de Steccatis 4. *Februar.* 1667. *deciſ.* LXII. p. 71. Bourlemontio.
Romana hæreditatis de Lanuceiis 27. *Junii* 1661. *deciſ.* LXI. p. 65. Thaja.
Ruremunden. Abbatiſſatus 3. *Decembris* 1629. *dec.* XXX. *ad diſp.* 13. *quæſit.* 2. *n.* 5. p. 43. Veroſpio.
Toletana Depopulationis de Vzeda 14. *Febr.* 1659. *deciſ.* XLVI. p. 59. Veroſpio.
Tullen. Reformationis 30. *Martii* 1629. *deciſ.* XV. *ad diſp.* 6 13. p. 22. Dunozetto.
Tullen. Reformationis 18. *Junii* 1629. *deciſ.* XVI. *ad diſp.* 6. & 13. p. 23. Dunozetto.
Tullen. Reformationis 4. *Junii* 1629. *deciſ.* XVII. *diſp.* 6. 13. p. 24. Dunozetto.
Tullen. Reformationis 22. *Aprilis* 1630. *deciſ.* 18. *ad diſp.* 6. & 13. p. 25. Dunozetto.
Tullen. Reformationis 10. *Januarii* 1631. *deciſ.* XIX. *ad diſp.* 6. 13. p. 26. Dunozetto.
Tullen. Reformationis 6. *Februarii* 1632. *deciſ.* XX. *ad diſp.* 6. & 13. p. 27. Motmanno.
Tullen. Reformationis 14. *Maji* 1632. *deciſ.* XXI. *ad diſp.* 6. & 13. p. 28. Veroſpio.
Tullen. Reformationis 5. *Januarii* 1632. *deciſ.* XXII. *ad diſp.* 6. & 13. p. 29. Veroſpio.
Tullen. Reformationis 20. *Decembris* 1651. *deciſ.* XXIII. *ad diſp.* 6. & 13. p. 31. Veroſpio.
Tullen. Reformationis 2. *Maji* 1633. *deciſ.* XXIV. *ad diſp.* 6. & 13. p. 32. Veroſpio.
Tuſculana Donationis 19. *Januarii* 1633. *deciſ.* XXVIII. *ad diſp.* 8. *quæſit.* 8. p. 41. Momanno.
Valentina Pontificalium 15. *Junii* 1657. *deciſ.* XLII p. 54. Priolo.
Valentina Pontificalium 17. *Martii* 1659. *deciſ.* XLVIII. p. 60. Priolo.
Vlixbonen. Ingreſſus 8. *Novembris* 1630. *deciſ.* XII. *ad diſp.* 5. *quæſit.* 7. p. 20. Motmanno.
Vlixbonen. Juris conferendi habitum. 23. *Junii* 1636. *deciſ.* IX. *ad diſp.* 4. *quæſit.* 10. p. 13. Merlino.
Vlixbonen. Profeſſionis 10. *Decembris* 1621. *deciſ.* XIII. *ad diſp.* 6. *quæſit.* p. 20. Merlino.
Vlixbonen. Juris conferendi 17. *Dec.* 1635. *dec.* XXVI. *ad diſp.* 7. *quæſit.* 3. p. 35. Pirovano.
Vlixbonen. Juris conferendi habitum 25. *Maji* 1635. *deciſ.* XXVII. *ad diſp.* 7. *quæſit.* 3. p. 39. Pirovano.

INDEX
RERUM ET VERBORUM NOTABILIUM.

Prior numerus Paginam notat, poſterior eſt marginalis.

ABbas habet man latum præſumptum à Monaſterio cui præeſt. 30. 5
Abbas poteſt pro libitu donationem ſuo Monaſterio factam ratificare, vel irritam reddere. 42.7
Acconcium & regalia neceſſaria pro ingreſſu Monaſterii, reputantur appendices dotium. 19. 20
cum differentia tamen, ut ibid.
Ad Acquiſitionem juris privativi non ſufficit probare non jus tertium, niſi etiam probetur jus proprium. 40.1
Actus ad probandum, metum fuiſſe purgatum, debent eſſe tales, ut non poſſint referri ad aliam cauſam, quam ejusdem purgationis metus. 3. 4. 5
Actus ſubjectionis indulti certæ Religioni per Pontificem, eximunt ſorores à juriſdictione aliorum. 7.15
Actus fruſtratorius non præſumitur. 9.16
Actus refertur ad principalem, & mandatum, non autem ad executorem. 14. 12
Actus non contradicendi, licèt factum poſitivum non contineat, pars tamen ratihabitionis reputatur. 32.3.5
Fallit, ut ibid. 4
Actus ex ſe validus, & omnino ab alio ſeparabilis, non poteſt per actum inutilem vitiari. 34.7
Amplia regulam, ut locum habeat etiam in rebus ſpiritualibus. ibid. 8
Actus contrarius factus ante centum annos non obeſt immemorabili. 48. 11
Admiſſiones ad habitum, & Votorum emiſſiones in manibus Superiorum, probant juriſdictionem. 35.7
Alimenta miſerationis cauſa, præſtanda ſunt ſecundum ſtatus dignitatem, & decentiam. 19.16
Quod tamen dependet à Judicis arbitrio. ibid. 17
in Alimentis decernendis mos & conſuetudo potiſſimum penſari debet. ibid. 18
Dos pro Moniali conſtitui ſolet ſecundum conſuetudinem Monaſterii, & in minori quantitate, quàm pro matrimonio cardinali. ibid. 19
Alimentorum nomine omnia ad vitam neceſſaria comprehenduntur. ibid. 23
Jus Canonum corrigens Jus civile in præſtatione alimentorum illegitimo, ſervatur etiam ubi vigent tantum Leges Civiles, & in terris Imperii. ib. 24
Alimenta in donationibus conventa, quando præſumantur fuiſſe quotidie percepta. 34.9
Appellatio in cauſis Viſitationis, & correctionis morum, ex decreto Concilii Tridentini ſeſſ. 13. & 29. de reform. vel non admittetur ante diffinitivam; vel ſi admittatur poſt diffinitivam, non impedit ipſius ſententiæ executionem. 44. 8. 9
Limita ut non cenſeatur prohibita appellatio, ubicumque correctio contineret exceſſum. ibid. 10
Articuli non admittuntur, quando continent contrarium ejus, quod probatum eſt in ſcripturis. 28. 2
Articuli quando dicantur irrelevantes. ibid. 3. 4
Articulus continens negativam non reſtrictam loco, aut tempore, ut improbabilis non admittitur. 29.6
Attenta dici non poſſunt geſta in executionem, ſententiæ, appellatione prohibita. 11. 2
Avus maternus de jure habet jus educandi nepotes etiamſi mater ad ſecundas nuptias tranſiverit. Nec indiget ut nominetur. 2. 1. 2.
BOna fideicommiſſi diſtrahi poſſunt in ſubſidium, pro conſtituenda dote Moniali, licet ſpuriæ. 18. 11. 12
Amplia, etiamſi fideicommittens id expreſsè prohibuerit. ibid. 13
CAp. cùm perſonæ, de privil. in 6. locum habet in Juriſdictionalibus. 45. 1
Capitula generalia habent à Concil. Trid. omnimodam poteſtatem quoad obſervantiam Regularum. 23. 2
Citationis defectus ſuppletur per præſentiam citandi. 50. 1
Clauſulæ inſolitæ, & non neceſſariæ, appoſitæ inſtrumentis, inducunt ſuſpicionem defectus libertatis. 3. 6
Clauſulæ, *Cedens*, &c. *Conſtituens*. &c. *ponens*, &c. appoſitæ in ventre renunciationis, qualificant ipſam renunciationem. 9. 14
Clauſula, *ſine præjudicio jurium utriusque partis*, appoſita in poſſeſſione, quid operetur. 16.6
Clauſula, non obſtantibus Conſtitutionibus quibuscunque, & ſpeciali ſtabilitate, &c. derogat ſtabilitati in loco. 25. 4
Clauſula reſtrictiva habet vim conditionis ſuſpenſivæ. 30. 1
Clauſula *Quorum tenores*, ex ſtylo Palatii continet pleniſſimam derogationem, etiam illarum Gratiarum, quæ propter derogatoriarum derogatorias requirunt particularem mentionem. 33. 4
Clericus non poteſt renunciare privilegiis fori. 47.9
Collatio ad eum ſpectat, ad quem ſpectat privatio. 14. 16
Collatio habitus, de jure, admiſſa ſuperioritate, non ſpectat ad alium, quàm ad Prælatum ſuperiorem. 38.16
Commiſſario Viſitæ non datur plena fides absque teſtimonio Notarii de actibus Viſitæ rogati. 35. 11
Communicatio privilégiorum inter Regulares, idem operatur ac ſi in ſpecie fuiſſent talia privilegia conceſſa iis, quibus communicantur, ſtantibus præſertim clauſulis ampliſſimis appoſitis in communicatione. 45. 2. 3
Communicatio privilegiorum Regularium fuit pluries canonizata in Rota. ibid. 4
Confeſſio pluries repetita, plenè probat poſſeſſionem in præjudicium confitentis: etiam ad affectum manutentionis. 44. 3. 4
Confeſſiones de recepto, abſente parte, non ſuffragantur ad effectum manutentionis. 46.6
Confirmatio confirmat, non autem validat, quod in ſe nullum eſt. 11.9.
Confirmatio electionis Officialium, eſt actu dependens à juriſdictione Superiorum ordinaria, vel delegata à Sede Apoſtolica. 35.8
Poſſeſſio non acquiritur validè ex actibus, quæ fuerint expreſsè contradicti, & dederint cauſam liti. 35. 10
Confirmatio electionis invalidæ, eſt appellabilis. 50. 6
Conſenſus quando cenſeatur præſtitus conventualiter. 24.6
Conſilia & hortamenta Papæ ſolent aliquando vim præcepti obtinere. 14.15
Conſtitutio Pii V. contra illegitimos non derogavit capitulo, cum haberet, de eo, qui duxit in uxorem. 19.26
Neque habet locum in bonis merè laicalibus. ib. 28
Conſtitutio localis non admittit extenſionem. 35. 10
Conſtitutio in forma commiſſaria debet probari juſtificata in narratis, & effectuata per obſervantiam ſubſecutam. ibid. 11
Conſuetudo, & privilegium inducere poſſunt juriſdictionem. 40.6
Declara, ut ibid. 8. 10
Conſuetudo, etiamſi ſit probata, non relevat adverſus Conſtitutionem habentem decretum irritans. 50. 9

Convenientia non allegatur ſufficienter, ubi agitur de privatione juris tertio competentis. 38. 14

Correſpectivitas operatur, ut unus contractus alteri ineſſe dicatur, & ejusdem naturæ, ac pro unico contractu habeatur. 10. 24

Decretum irritans omnem obſervantiam contrariam irritat. 25. 5

Decretum irritans quando non eſt ſuper certo corpore, non inficit poſſeſſionem. 50. 2

Fallit ſi decretum irritans eſt clauſum in corpore Juris; & quando ex actis certum eſt illud intrare. ib. 3. 4

Defectus intentionis Pontificis concedentis opponi non poteſt in confirmatione Ordinationum Regularium, quando ipſæ ſunt inſertæ in ſupplicatione. 27. 1

Depoſitio de viſu per quadraginta annos citra absque copula, &c, poteſt verificari in minori tempore. 48. 5

Declara, ut ibid. 6

Derogatio non ampliat gratiam, neque ſupplet defectum intentionis, ſed declarat voluntatem, & intentionem Principis. 27. 2

Derogatio ſufficienter probatur ex repugnantia, quam res deroganda habet cum ipſamet diſpoſitione derogante. 30. 2

Derogatio recipit ſtrictam interpretationem. 38. 17

Diſpoſitio non intelligitur circa illa, de quibus in contrarium in ipſa diſpoſitione diſponitur. 25. 5

Diſpoſitio cap. fin. de elect. in 6. comprehendit etiam Moniales. 50. 7

Diſpoſitiva ſolùm declarat, quid verè conceſſum fuerit, licet verbum *fiat*, ex quo Gratia perficitur, referatur ad omnia. 33. 2

Diſpoſitiva vocatur à Practicis diſpoſitio. ibid. 3

Dominicani, Carmelitæ, Auguſtiniani, & Fratres Minimi, poſſunt ad inſtar Fratrum Minorum conferre habitum Tertiariis ſæcularibus. 15. 19

Donatio facta ob ingreſſum Religionis dicitur donatio cauſa mortis. 12. 1

Donatio cum conditione poteſtativa pendente à mera voluntate donantis, poteſt revocari. ibid. 2

Donatio remuneratorio ad hoc, ut ſuſtineatur inter perſonas prohibitas, merita debent probari concludenter, & non tantùm per aſſertionem donantis. ib. 12

Concilium Trid. ſeſſ. 25. c. 16. de regul. reprobat donationes, quæ fiunt ante ingreſſum Religionis, cum mentione expreſſa ipſius ingreſſus, ſeu cum conditione, quatenus donans profiteatur. ibid. 13 & de ratione n. 14.

Donatio facta ab ingredi volente Religionem, nulla facta mentione ingreſſus, cenſetur facta in fraudem Concilii, quando donans paulo poſt factam donationem, Religionem ingreditur. 13. 15

Donatio facta Monaſterio, impugnari non poteſt ex defectu expreſſæ ratificationis capitularis, quando donanti nullum fuit exinde illatum damnum. 42. 11

Donatio facta cenſetur abſolutè ad favorem loci pii, quando cauſa finalis illius fuit ſalus animarum. 41. 2

Dos ſuccedit loco alimentorum, præſertim in filiabus naturalibus. 18. 3

Dos conſtituenda filiæ naturali, regulatur juxta menſuram alimentorum. 18. 4

Intellige ut ibid.

Dos filiæ ſpuriæ debetur tam ex bonis patrimonialibus, quàm ex redditibus Eccleſiaſticis. 19. 27

Eccleſia filialis erecta intra fines Matricis, in ſeparatione non privat Matricem ſuo jure percipiendi decimas, &c. niſi ab habente facultatem id ſancitum fuerit. 40. 12

in Educatione, vel tutela pupillorum habetur in conſideratione ſuſpicio voti captandæ mortis. 2. 3

Subſtitutus excluditur ab educatione, ob malignam ſuſpicionem; etiamſi concurrat voluntas patris. ibid. 6

Educatio puellarum, in Monaſteriis Monialium approbatur à Sacra Rota Romana. ibid. 7

Electio, de Jure communi ſpectat ad totum Conventum. 49. 6

Electio non confirmata non irritatur, quando fuit facta concorditer. 51. 1

Electus non dicitur habere jus ab eligente, ſed ab eo, qui dedit poteſtatem illum eligendi. 37. 6

Electa à majori parte, ſi oriatur controverſia ſuper validitate electionis, electa adminiſtrat. 49. 1

Exceptio æquivoca in gradu probationis nihil concludit. 17. 13

Exceptio privilegii impedit manutentionem. 47. 6

Intellige ut num. 7.

Executione ſententiæ, ſpectata inhibitione judicis ad quem, eſt nulla, & attentata, & non præjudicat poſſidenti in ſua poſſeſſione. 44. 6

Exemptio competit Regularibus ex diſpoſitione juris communis. 45. 1

Exemptio pleniſſima quoad onera, collectas, & impoſitiones inducitur per verba ampliativa, & generaliſſima. ibid. 5

Generalis mentio in materia exemptionis, ſufficit ad inducendam exemptionem ab oneribus realibus. ibid. 6

Fallit in ſolutione decimarum. ibid. 7

Facti exiſtentia ſola ſufficit ad effectum manutentionis.

Facultas conferendi habitum Fratribus & Sororibus laicis Tertii Ordinis, provenit ex vi Regulæ Minorum aj probatæ à Nicolao Quarto. 39. 3.

Jus conferendi habitum Religionis deſumitur ex Regula approbata auctoritate Apoſtolica. ibid. 4

Facultas conferendi habitum Tertii Ordinis, potuit dari Ordini Fratrum Minorum, ultra conceſſiones Apoſtolicas à conſuetudine legitimè præſcripta. 40. 5

Fama privilegii, quæ requiritur cum immemorabili, ſufficit, ſi deponatur, quod ſit diuturna: & ſufficit Privilegium in genere. 48. 8. 9

Filia non habet jus dicendi teſtamentum nullum. 43. 1

Formula ſolita Profeſſionis, ultra tria vota continet promiſſionem ſtabilitatis in loco. 27. 3

S. Franciſcus multis habitum contulit Tertiariorum. 36. 1

Frater tenetur alere fratrem naturalem, ac etiam ſpurium. 18. 3

Amplia etiam in filiis dicti fratris. ibid.

Fratres de Pœnitentia Tertii Ordinis habent potius quendam vivendi modum approbatum à Papa, quàm Regulam. 6. 7

Fratres Minores ſemper habitum contulerunt Tertiariis ſæcularibus, uſq; de tempore D. Franciſci. 14. 13. 14. 18

Fratres Minores poſſunt corrigere & viſitare Tertiarios ſæculares, illosque etiam privare habitu. ibid. 16

Fratres Servitæ ex Privilegiis Pontificiis eximuntur non ſolùm ipſi à juriſdictione Ordinariorum, ſed omnes ſorores Mantellæ, &c. ſubjiciuntur Generali Ordinis. 35. 4

Fundans intentionem ſuam, debet illis fundamentum probare, etiamſi ſit reus in ſua exceptione. 17. 12

Generi per ſpeciem nunquam derogatur, niſi quando contraria determinantur per Principem, legem, &c. 40. 11

Geſta pendente termino ad appellandum, ſunt attentata. 50. 5

Gratia quando præſumitur obtenta ab eo, cujus nomine cantat. 24. 9

Gratia ut non ſit ſubreptitia, debet fieri mentio Privilegiorum & Conſtitutionum, quas Papa probabiliter ignorare poteſt. 32. 1

Habitus receptio & collatio, de jure communi ſpectat ad eos, qui connexionem, & ſuperioritatem, ſeu prælationem habent cum recipiendis. 13. 1. 7

Igno-

IGnorantia decreti Pontificii, quod tranſivit in legem generalem, de jure non admittitur. 5.15
Illatio non valet de jurisdictione locali ad Civitates, & loca univerſa. 38.12
Illegitimi creduntur imitatores paternæ incontinentiæ. 19.29
Illegitimatis macula penitus abſtergitur per ingreſſum in Religionem. 20.30
In conſtituenda dote illegitimæ, habenda eſt ratio filiorum legitimorum. ib.31
Immemorabilis probatur per depoſitionem de viſu per quadraginta annos, & de auditu à majoribus, & quod nihil in contrarium ſit auditum: & de publica voce & fama, per verbum, fuit, & eſt. 47.3
Neque eſt neceſſaria depoſitio de auditu majorum ab aliis majoribus. 48.4
Sola immemorabilis probatio percipiendi decimas, non ſufficit, ſed debet concurrere fama privilegii Apoſtolici. 47.1
Immemorabilis ceſſat, quando conſtat de initio. 48.10
Intellige ut 49.14
Immiſſio electæ in poſſeſſionem ſuccedit in locum confirmationis in caſu deciſionis per conceſſionem Magni Magiſtri Hieroſolymitani. 51.2
Inferior licet aliquos actus exemptionis exercuerit, non tamen acquirit quaſi poſſeſſionem exemptionis, niſi docto de ſcientia, & æque ſcientia Epiſcopi .6.10
Fallit ut ib. 11. 12
Inferior non poteſt diſponere contra Jus. 11.8
Informationi Epiſcopi eſt danda fides, etiam ſi careat teſtibus, quando Epiſcopus atteſtatur de actu ſibi extrajudicialiter commiſſo à Congregatione. 11. ſeq. 2.
Intellige ut 12.4
Inſtrumentū publicum facit probationem probatā. 23.1
Inveriſimilitudines ex parte utriuſque contrahentis, excludente latiſſimam interpretationem renunciationis contra renunciantem. 9. 10. 11. 12. & 13
Judex licet dicat, Per hanc noſtram diffinitivam ſententiam, non ex eo tamen ſententia dicitur diffinitiva, ſi de ſui natura eſt interlocutoria. 11.17
Judex injuſte & nulliter procedens non privat quem ſua poſſeſſione. 49.5
In Judicio ſummariiſſimo manutentionis, neque de jure Civili, neque de jure Canonico, datur appellatio ſuſpenſiva. 11.1
Judicium non alteratur per ſolam ſchedulam. 11.15
Subſtantia & natura judicii, non autem contextus verborum inſpici debet. ib.16
Juramentum in donatione cum pacto de non revocando, non operatur irrevocabilitatem, quando donatio ex ſui natura eſt irrevocabilis: neque quando donatio eſt fraudulenta. 12.6.7
Juramentum continens turpitudinem, & iniquitatem, ſervari non debet. ibid.9
Amplia ut locum habeat in donatione minoris facta Curatori, etiam non confirmato, vel cuilibet alteri adminiſtratori: etiamſi renunclaverint curæ vel adminiſtrationi ante donationem ibid. 10. 11.
Jus Civile, etiam ubi ſervari præcipiatur à Statuto, non ſervatur quando expreſſe reperitur correctum à Jure Canonico. 19.25
Jus filii acquirendi proprietatem matri ablatam in pœnam tranſitus ad ſecunda vota, eſt perſonale; nec cedi poteſt, nec tranſit ad hæredes. 22.5.6
Facilior eſt reditus ad Jus antiquum. 24.5
Jura Monaſterii per ceſſionem auctoritate Superioris confirmatam, transferuntur in ceſſionarios. 32.2
Jus conferendi habitum de jure communi non competit iis, qui non ſunt Superiores ejuſdem Ordinis. 37.4
Intellige, niſi in contrarium exiſtat conſuetudo. ib.5
Jus ſemper ſuſtineri debet, etiam in modico, in quo poteſt operari. 37.9
Juriſdictio Tertiariorum diſtincta, & ſeparata ab Ordine Fratrum de Obſervantia, ex quib⁹ probetur. ib.8
Juriſdictio acquiritur per conſuetudinem. 36.2
Juriſdictio non datur per convenientiam, ſed acquiritur privilegio, vel conſuetudine. 38.15
LÆſio non datur ubi deficit nullitas, vel injuſtitia. 21.2
Pœna excluſionis à legitima filii impoſita matri ſecundo nubenti, habet locum tantum extantibus filiis. 22.8
Legitima non prius debetur, quam deducto ære alieno. 16.2
Legitima eſt quota bonorū, non autem hæreditatis. ib.3
Filius, aut habens cauſam ab eo, non poteſt agere ad conſecutionem legitimæ, niſi facta prius liquidatione. ib.4
Legitima non debetur ante liquidationem. ib.7
Legitima debetur matri à die profeſſionis filii. 22.1
Legitimus contradictor ad impediendum fideicommiſſarium agentem ad immiſſionem, quis dici non poſſit, etiam quod ſe opponat pro legitima. 16.1
l. 1. § 1. verſ. denique, ff. ubi pupil. educ. deb. & l. fin. C. dod. tit. declarantur. 2.5
Lex xij. tabularum ita caſtitatem coluit, ut omnem pietatem abjecerit. 19.22
Lex generaliter loquens generaliter debet intelligi. 50.8
Liquidatione pendente, impediri non poteſt immiſſio fideicommiſſario. 16.8
Ante liquidationem nullo modo debetur legitima. 16.7
MAnutentio eſt quaſi quædam retentio: & facilius conceditur quam immiſſio. 11.4.5
Manutentio in poſſeſſione decimarum non datur ex aſſiſtentia juris communis. 46.2
Manutentio non datur, non conſtito de poſſeſſione tempore litis motæ. 46.1
Materia judicatur profana, quoties non agitur ſuper titulo beneficii. 7.8.2
Matrimonium ſpirituale eſt favorabilius conjugio. 20.6
Promiſſio de uno loco vacaturo. v. g. de tertio, eſt apta comprehendere quæ de tempore ejuſdem promiſſionis erant actu vacantia. ib.7
Mens contrahentium attendi debet ad dignoſcendum quid fuerit in renunciatione comprehenſum. 9.9
Metus cenſetur purgatus per lapſum multorum menſium. 3
Fallit, ut n. 3.
Metum fuiſſe purgatum, debent actus eſſe tales ad probandum, ut non poſſint referri ad aliam cauſam quam ejuſdem purgationis metus. 3.4.5
Metus reverentialis debet probari concludenter ab eum allegante. 4.9
Metus legitime probatus, reddit profeſſionem nullā. 7.3
Metus quando non purgetur per actus lætitiæ, & jucunditatis. 7.6
Minor non poteſt donare curatori. 12.8
Monachorum & Monialium receptio ſpectat de jure communi ad ipſos Regulares. 7.3
Monachus profeſſus in aliquo Monaſterio, poteſt de licentia ſui Superioris ad aliud Monaſterium transferri. 24.10
Monachus profeſſus in uno loco, poteſt ex auctoritate Superioris fieri filius alterius Monaſterii. 31.1.
Monachi uti perſonæ ſingulares nihil poſſident. 42.6.
Monachus de Jure communi non poteſt retinere & habere jura in duobus Monaſteriis. 34.6.9
Monaſterii jura per ceſſionem auctoritate Superioris confirmatam, transferuntur in ceſſionarios. 32.2
Monialis profeſſa caret facultate teſtandi. 17.9
Monialis non poteſt eſſe Abbatiſſa, niſi poſt emiſſionem profeſſionis expreſſam. ib.10

Moniales, ex Jure Canonico habent facultatem liberam eligendi. 20.1
Moniales, tanquam ſubditæ tenentur parere mandatis Vicarii generalis, & aliorum Superiorum. 20.3
Moniales poteſt ſe opponere Abbatiſſæ intruſæ, licet non doceat de intereſſe. 50.11
Per mortem uſufructuarii, poſſeſſio naturalis remanet conſolidata cum civili. 16.5
Mulier ſine dote allicitur plerumque turpiſſimo vitæ inſtituto. 18.6
NOvitia ſemel electa & admiſſa, non poteſt deinde abſque cauſa legitima ad libitum rejici. 20.2
Nullitas ex quibus excludatur. 21.3
OBedientia præſtita ſuperiori, quando non agitur de Religione expreſſe approbata, nec in manibus habentis facultatem incorporandi in religionem, non importat exemptionem ab ordinario. 6.8
Intellige, ſi approbatio Papæ, non concurritur. ib.9
Obedientia magis exercetur, quo pluribus ſucceſſive Superioribus in diverſis locis Religioſi coguntur obedire. 28.9
Oblatæ non adſtringuntur ad profeſſionem, neque ad clauſuram. 17.11
Oblatio ſpontanea voluntatis Deo facta in manibus Superioris, more ſolito Regularium, facit profeſſionem validam. 4.1
Obligationis vinculum ex perſona ſucceſſoris, non immutatur. 18.10
τὸ Omnem & quamcunq; hæreditatem, & ſucceſſionem, appoſita in renunciationibus, includunt ſucceſſionem, & hæreditatem cujuſcunque perſonæ. 8.1
Intellige, ut 9.n.17
Ordinarius habet fundatam intentionem de jure communi in jurisdictione omnium Monaſteriorum Regularium ſuæ Diœceſeos. 35.1
Declara, ut non procedat quando concurrit titulus exemptionis, vel privilegium, & poſſeſſio. ib.3
Fallit declaratio, quando ex parte Ordinarii concurrunt etiam actus poſſeſſorii. 35.9
Ordinario ex ſola aſſiſtentia juris, non denegetur manutentio in jurisdictionalibus. 35.2
Ordinationes concernentes utrumque ſtatum, temporalem & ſpiritualem, inferunt exercitium jurisdictionis. ib.6
Ordo judiciarius ſervari ſemper debet juxta ſtylum & conſuetudinem fori, ubi cauſa fuit expedita. 11.11
Ordo S. Franciſci non habet jurisdictionem in eos qui ſunt mere laici. 13.4
Ordo Tertiariorum fuit inſtitutus à Sancto Franciſco, omnino diſtinctus ab Ordine Minorum. 37.3
PActum de non revocando operatur ut donatio cauſa mortis tranſeat in donationem irrevocabilem. 12.3
Intellige, ſi tale pactum ſit appoſitum in ſubſtantialibus donationis: ſecus vero in executivis. ib.4
Neque locum habet quotieſcunque contractus ſeu donatio irrevocabilitatem non patiatur: ut in caſu deciſionis. ib.5
Pactum alimentorum in donationibus, quando cenſeatur adjectũ, ut cauſa impulſiva, non autẽ finalis. 41.1
Papa, vide *Pontifex*.
Parochianus poteſt ſe opponere Parocho intruſo. 50.12
Pater revocare non poteſt quod promiſit filiæ nomine dotis, quamviſ matrimoniũ deinde non ſequatur 20.4
Amplia in ingreſſu in Religionem. ib.5
Patruus non tenetur dotare fratris filiam in ſubſidium. Contrarium verius. 18.1.2.7
Pœna privationis, & depoſitionis, excedit omnem modum correctionis, nec incurritur niſi in caſibus à jure expreſſis. 44.12
Pontifex non præſumitur voluiſſe incontinenti ſe corrigere. 27.7
Pontifex narrativæ ſtandum eſt. 23.3
Poſitio facta nomine Abbatis, cenſetur facta nomine totius Monaſterii. 30.4.
Amplia ut onus probandi contrarium, ſpectare debeat ad ipſos Monachos. ib.6
Poſſeſſio naturalis remanet conſolidata cum civili per mortem uſufructuarii. 16.5
Poſſeſſio poſterior in concurſu anterioris, non habetur in conſideratione. 41.14
Poſſeſſio anterior eſt manutenibilis, & ex quibus probetur reſpectu Monialium. 44.1
Poſſeſſio eſt quid facti, & non poteſt auferri ſine facto judicis. 44.5
Poſſeſſioni civili, & ſolo animo retentæ, competit manutentio. ib.7
in Poſſeſſione confirmanda metiendum eſt jus ex parte poſſeſſoris. 46.2
Poſſeſſio contra anteceſſores non jurat contra ſucceſſores, niſi contra eos etiam probetur, & multo magis contra privilegiatos. ib.3.4
Poſſeſſio capta conſentientibus omnibus Monialibus Conventus, & cum præſtationibus obedientiæ, in dubio præfertur poſſeſſioni poſteriori. 49.2
Poſſeſſio capta lite pendente, & poſt appellationem interpoſitam, & inhibitionem Rotalem, eſt omnino attentata, & nulla. ibid.3
Præmonſtratenſes Reformati antiqui rigoris ſubſunt Generali totius Ordinis, & penes eum remanet jus aggregandi tales Reformatos univerſo Ordini. 30.9
Præſcriptio immemorabilis interrumpitur, ſi probetur à centum annis citra, contrarium actum fuiſſe. 48.12
Declara, ut 48.13
Princeps committens jurisdictionem alicui, cenſetur eandem ſibi reſervare. 36.7
Privatio eſſe non poteſt ſine anteriori poſſeſſione. 44.2
Privilegiatus contra æque privilegiatum non gaudet privilegio. 15.20
Privilegiatus per communicationem non poteſt uti communicatione privilegiorum contra eos, à quibus communicationem deſumit. 38.18
Privilegiorum communicatio intelligitur ſine præjudicio illius, cujus privilegia communicantur. 15.21
Privilegio, & conſuetudine acquiritur jurisdictio, & non datur per convenientiam. 38.15
Proavus tam paternus, quam maternus tenetur aſſignanare dotem pronepti, etiam ſpuriæ. 18.8
Amplia, ut ib.9
Probatio per ſcripturas in concurſu cum teſtibus, debet prævalere dictis teſtium. 24.7
Probatio per Inſtrumenta prævalet probationi factæ per teſtes. 24.3
Profeſſio tacita reſultans ex delatione habitus, & lapſu temporis, tollitur per contrarias præſumptiones; & multo magis per expreſſam animi declarationem. 3.1
Profeſſio, etiam ſi ipſius ſcriptura deficiat, probatur concludenter per teſtes; contra dictum Gratiani diſcept. 640.n 4. 4.2.
Poſſeſſio tacita inducitur per delationem habitus Regularis in Monaſterio: & ex actibus propriis profeſſorum, quibus quis ſe ſciens & prudens per multum tempus ingeſſerit. 4.3.4
Neque poteſt elidi ex præſumptione ignorantiæ invaliditatis profeſſionis. ib.14
Profeſſio tacita obligat Monialem Religioni, in qua fuit profeſſa. 4.6
Concilium Tridentinum non ſuſtulit profeſſiones tacitas: ſed eas in ſuo priſtino valore manere permiſit. ib6
Præſumptio tacitæ profeſſionis dicitur juris, & de jure: & non admittit probationem in contrarium. ib.7.
Metus reverentialis licet non tollat profeſſionem expreſſam, tollit tamen profeſſionem tacitam. Intellige ſi habet minas adjectas. ib.8.10

Profeſſio

Profeſſio tacita excluditur ſolum ex reclamationibus & proteſtationibus in contrarium factis. ib.3
Profeſſio tacita ratificatur ex pluribus actibus factis in Monaſterio, licet profeſſus non habuerit ſcientiam individuam nullitatis profeſſionis ab eo prius emiſſæ; contra Cajetanum, & alios. 5.12
Matrimonium non invalidatur per ignorantiam impedimenti dirimentis, ſi ſequatur actus, ex quo inducatur præſumptio matrimonii. ib. 13
Concilium Tridentinum prohibet agere de nullitate profeſſionis poſt quinquennium: & quomodo iſtud quinquennium computetur. ib.16
Reclamans contra profeſſionem à ſe emiſſam non auditur, non retento habitu Religionis. ib.
Profeſſio emiſſa ante expletum decimum ſextum annũ, eſt nulla. Sed hæc qualitas debet probari concludenter: alias præſumitur pro validitate profeſſionis. 5.18.19
ad Profeſſionis validitatem annus integer neceſſarius eſt. 7.4
Omiſſio requiſitorum in Conſtitutionibus Sixti Quinti de profeſſione Regularium, eſt omnino, & ſufficienter probanda. 21.6
Profeſſio tacita ex quibus inducatur, ibid. 7.10.12.13.
Concilium Tridentinum non prohibet Profeſſiones tacitas Regularium. ib.8
Regularis non poteſt, ex Concilio Trid. ſeſſ. 25. & 19. de regul. reclamare poſt quinquennium contra Profeſſionem. ib.
Contra ſecundum aliquos. ib.11
Tempus quinquennii ad reclamandum contra profeſſionem poſt innoteſcentiam nullitatis ipſius, quomodo computetur. ib.14
Matri debetur legitima à die profeſſionis filii. 22.1
Regularis profeſſus in religione capaci bonorum, retinet jura ſanguinis, ut Monaſterium poſſit ex ejus perſona ſuccedere. ib.2
Intellige, ut ib.3
Monaſterio capaci ex perſona filiorum profeſſorum acquiritur proprietas debita filiis. ib.4
Profeſſio Religionis in genere generaliſſimo, eſt quando quis vovet in manibus Superioris obſervantiam Caſtitatis, Paupertatis & Obedientiæ. 26.1
Profeſſio Religionis in ſpecie, ſeu in genere ſubalterno, eſt promiſſio obſervantiæ certæ alicujus Regulæ. ib.2
Profeſſio in individuo emittitur, quando quis ultra profeſſionem certæ Regulæ, ſe adſtringit ad eam obſervandam in certo Monaſterio. ib.3
Profeſſionum diverſitas in Ordinibus parit ſciſſuram: & quo remedio illi occurratur. 27.6.7
Nova profeſſio in quo caſu ſit repetenda. 33.5
Profeſſi, etiamſi omiſſa ſit perquiſitio, & informatio requiſita in Conſtitutionibus Sixti Quinti, ſunt verè Religioſi. 21.5
Protectio ſpecialis Sedis Apoſtolicæ eximit privilegiatos à jure Ordinariorum. 35.5
Proteſtans de nullitate electionis, ſi deinde abſque repetitione proteſtationis juret ad favorem electæ, præſtetque illi obedientiam, cenſetur à Priori proteſtatione receſſiſſe. 51.4
Ratificatio donationis, in quo caſu cenſeatur remisſa. 42.8
Ratificatio fit non modo verbis, ſed etiam factis. 42.5.10
Receptio Monachorum, & Monialium ſpectat de jure communi ad ipſo Regulares. 7.13
Receptio Monachorum, & Monialium, & Votorum emiſſio, ſi fiant abſque auctoritate Apoſtolica, ſunt actus indifferentes, & non ſunt apti ad acquirendam exemptionem. ib.14
Reformatio ex quibus actis cenſeatur ſufficienter acceptata & approbata. 26.6
Reformationis nomen indicat. rem ad ſuum primum principuum reſtitutam eſſe. 34.10
Reformati Præmonſtratenſes antiqui rigoris comprehenduntur ſub profeſſione Religionis in ſpecie, ſeu in genere ſubalterno. 26.4
Regula, Par eſt virtus, tacitè, ac expreſſe non habet locũ in alienatione rei Eccleſiæ, neque in delictis. 42.21
Regularis eſt manutenendus adverſus jurisdictionem Ordinarii, quando exhibetur titulus, & probatur poſſeſſio. 6.1
Relevantia unius articuli, ſufficit ad hoc ut remiſſoria concedatur quoad omnes. 7.5
Religionum diverſitas diſtinguitur ex diverſo nomine, diverſoque modo profitendi. 6.5
Religioſi habentes de neceſſitate eorum Regulæ certum habitum ſpecialem in colore, & fama, totam tegentem perſonam, ſunt vere Religioſi, nec poſſunt talem habitum transformare. ib.6
Religioſi Profesſi eſſentia conſiſtit in trib⁹ votis ſubſtantialibus, paupertatis, caſtitatis, & obedientiæ. 25.1
Remiſſoria in materia profana concluditur, etiam abſq; fumo. 7.1
Remiſſoria non conceditur ad probandum per teſtes id quod poteſt probare per ſcripturas: vel quod jam fuit probatum per publica inſtrumenta. 24.1.2
Remiſſoria non datur reſpectu articulorum, qui tendunt ad probandam obſervantiam contrariam verbis Literarum Apoſtolicarum, & interpretationi Rotali. 24.4
Remiſſoria non conceditur in articulis continentibus materiam objectivam, niſi adſit magnus fumus. Et hic fumus debet eſſe talis,, ut faciat ſemiplenam probationem. ib.6.7
Remiſſoria fruſtra petitur, quando id quod probandum eſt, poteſt probari per ſcripturas. 28.1
Remiſſoria denegatur ex capite inveriſimilitudinis. 29.5
Renunciatio facta ex cauſa dotis, comprehendit omnẽ prætenſionem renunciantis. 8.5
Renunciatio emanata ob ingreſſum in Religionem, demonſtrat enunciantem ſe penitus ſpoliare voluiſſe omnibus, & quibuſcunque ſuccesſionibus, etiam non cogitatis. 9.7
Renunciatio licet verbis amplisſimis concepta, ſtrictisſimam recipit interpretationem, & tantum capit, quantum in ea verbis expresſis legitur. ib.8
Renunciatio hæreditati, vel juri de futuro, intelligitur de illo jure, quod habuit cauſam de præterito, vel de præſenti; non autem ex cauſa de futuro non habente ſpem probabilem de præſenti. ibid.18
Renunciatio ad favorem fratris ſemper præſumitur facta in beneficium deſcendentium maſculorum de familia. 10.20
Renunciatio Monialis facta fratri non nocet illi, ſi nullus fratri ſupervivat, & ipſe de bonis donatis non diſpoſuerit. ib.21
Amplia, ut procedat etiam quando renuncians recipit dotem. Item quando renunciatur ex cauſa ingreſſus in Religionem. ib.23
Renunciatio facta favore maſculorum de agnatione, illis deficientibus evaneſcit. ib. 25
Renunciatio pro fratribus & hæredibus, mortuis fratribus, durat ad favorem hæredum. ib.26
Intellige ut. ib.27.28
Requiſita in conſtitutione habente decrteum irritans, dicuntur eſſe de forma. 58.10
Reſtitutio in integrum non datur ſine læſione. 21.1
Reſtitutio in integrum eſt remedium extraordinarium. ibid.9
Scripturæ teſtibus prævalere debent. 28.10
Sententia lata per ſchedulam eſt appellabilis. 11.13
Intellige, ad effectum devolutivum duntaxat, non autem ſuſpenſivum. ib.14
Sententiæ licet in alia cauſa, ſi ſint latæ ſuper ſtatu in contradictorio judicio, faciunt jus quoad omnes. 47.5
Sententia ex defectu citationis eſt nulla. 49.4

τὸ *Solus* alios omnes excludit, præter expreſſum. 22.7
Solutiones cum proteſtatione metus cenſurarum non conſtituunt in quaſi poſſeſſione exigendi. 46.3.
Solvens metu cenſuræ, & non alias, non dicitur ſolvere animo acquirendi jus adverſario, vel obediendi Superiori. ib.4.5
Species viſitandi non infert ad alium ſpeciem dandi habitum, deficiente cauſa univerſali, & alio exiſtente in poſſeſſione. 38.13
Stabilitas in loco non concernit ſubſtantiam trium votorum à Religioſis emittendorum. 25.2
Stabilitas in loco in Ordine Præmonſtratenſi non eſt de eſſentia Profeſſionis. ib.3
Stabilitas in loco facit ut Monachus aſcribatur uni præciſo Monaſterio privative quoad aliud. 26.6
Stabilitas requirit perpetuam permanentiam. 27.4
Promiſſio ſtabilitatis, quæ fit in Profeſſione, intelligitur de ſtabilittae in Congregatione Comunitatis. ib.5
Carthuſiani non promittunt ſtabilitatem in loco certo & dividuo, ſed clauſuram. 28.8
Statutum Bononienſe, diſponens quod in quocunque poſſeſſorio ſemel liceat appellare, in quo caſu locum non habeat. 11.3
Statutum laicale nullo modo comprehendit perſonas Eccleſiaſticas, nec cauſas illius fori. ib.6
Confirmatio Apoſtolica ſtatutorum, ſi ſit in forma communi, parum aut nihil operatur. ib.7
Statutum juri communi contrarium licet à Papa confirmatum, poteſt à Cardinali Legato nedum declarari, ſed etiam revocari. ib.10
Statutum ordinatorium non trahitur de foro ad forum. ib.12
Approbatio & reviſio Statutorum, præſupponit eorundem præexiſtentiam. 23.1
Statutum Urbis lib. 1. cap. 151. habet locum etiam in contractibus factis cum Eccl. ſia, vel Monaſterio. Fallit tamen in muliere offerente ſe, & bona ſua Eccleſiæ. 41.3.4
Statutum excludens fœminas propter maſculos ab hæreditate patris, & matris, non habet locum in bonis fraternis. 43.2
Intelligo, ſi non procedat ulterius. ib.3
Statutum excludens fœminas, &c. non ligat Moniales. Contrarium, & de magis communi. ib.4.5
Subjectio & juriſdictio reſpective, inducitur per officium Viſitatoris. 40.7
Subſcribens ſe mandato acceptat omnia & ſingula in mandato contenta. 24.3
Superior non poteſt renuntiare privilegiis conceſſis favore ſuæ Religionis. 47.8
Superior poteſt ex ſua auctoritate Monachum profeſſũ in uno loco, facere filium alterius Monaſterii. 31.1
Supervivientia in ætate ſeptuagenaria, computatur ad annos quinque. 42.13
TErtiariorum juriſdictio diſtincta & ſeparata ab Ordine Fratrum de Obſervantia, ex quibus probetur. 37.8
Tertiarii ſæculares non ſunt vere Religioſi, nec emittunt vota ſolemnia: ſed ſubſunt eorum Ordinariis, & Præſidibus laicis, dum collegialiter non vivunt. 13.2.3
Tertiarii ſæculares à Divo Franciſco deſcendunt. ib.5.
Tertiarii ſæculares diriguntur in viam ſalutis à fratribus Minoribus. ibid.6
In Hiſpaniis Fratribus Minores habent prælationem & ſuperioritatem ſuper Tertiariis Regularibus. 14.8
Ordo Tertiariorum ſæcularium inſtitutus fuit à S. Franciſco, & approbatus à Nicolao IV. 14.9.10
Ordo Tertiariorum Regularium inſtitutus fuit, & approbatus multo tempore poſt S. Franciſci obitum. ib.11
Tertiarii ſæculares in multis differunt à Tertiariis Regularibus. 15.22
Pius V. ſuſtulit quamcunque ſuperioritatem, quam prætendere poſſent Tertiarii Regulares cum Tertiariis ſæcularibus. ib.23.
Tertiarii Regulares, quomodo ſubſint Generali Minorum. ib.24
Tertiariorum Ordo eſt omnino diſtinctus ab ordine Minorum, & fuit inſtitutus à S. Franciſco. 37.3
Tertii Ordinis S. Franciſci ſunt capaces omnes cujuscunque qualitatis, ſexus ſtatus. 39.1
Ordo Regularis Tertii Ordinis S. Franciſci fuit primò confirmatus à Julio II. ib.2
Teſtamentum faciendi facultate caret Monialis profeſſa. 17.9
Teſtes, etſi nulliter examinati, famam inducunt ad effectum obtinendi remiſſoriam. 7.7
Teſtes deponentes de immemorabili, deponere de viſu per quadraginta annos, nec poſſunt eſſe minoris ætatis quinquaginta quatuor annorum. 47.2
Teſtes in Regnis Hiſpaniarum, de ſtylo non ſolent deponere per copulam, licet deponant per tempus continuatum. 48.7
Titulus exemptionis contra juriſdictionem Ordinarii, ſi egent probatione præſcriptionis quadragenariæ, & non ſit ex ſe ſufficiens, impedit manutentionem inferioris. 6.2
Secus vero, ſi titulus ſit ex ſe aptus, & ſufficiens. ib.3.
Titulus exemptionis ſufficiens abſque poſſeſſione quadragenaria, deducitur ex conſtitutionibus, & privilegiis Pontificum. ib.4
VErba renunciationis, *& alterius cujuscunque generis, &c.* extenduntur ad omnia genera ſucceſſionum, & ad omnes alias perſonas non ſpecificatas in renunciatione. 8.2
Verba, *etiam quæ ab inteſtato devolvi poſſet,* &c. *& quovis jure, titulo,* &c. includunt quamcunque hæreditatem devolvendam ex cauſa de futuro. ib.3.4
Verba, *In omnibus & per omnia, nihil penitus excepto,* appoſita in renunciatione, demonſtrant animum renunciandi cuicunque ſucceſſioni. ib.6
Verba, *& hanc renunciationem,* &c. *Quia ſic de rebus ſuis,* &c. qualificant taliter renunciationem, ut in ea cenſeatur comprehenſum tantum illud jus, quod renuncians habebat tempore renunciationis. 9.15.17
Verba intelligenda ſunt juxta ſubjectam materiam. 26.5
Vicarii Generalis, & aliorum ſuperiorum mandatis parere tenentur Moniales tanquam ſubditæ. 20.3
Viſitator non poteſt Monialibus, ipſis invitis, arctiorem vitæ rationem præſcribere. 44.11
Unus, vel duo, univerſitatem aut Conventum facere non poſſunt, licet in uno aut duobus poſſit conſervari. 40.9.
Uſufructuario mortuo poſſeſſio naturalis remanet & conſolidata cum civili. 16.5

FORMULARIUM EPISTOLARVM PASTORALIUM,

Inſtitutionum, Ordinationum, Reformationum, aliorumque agendorum pro eiſdem Monialibus.

SERIES

TITVLORVM.

TITVLVS PRIMVS.

DE Epiſtolis Paſtoralibus ex SS. Patribus collectis, quibus Abbatiſſæ, & Moniales ſanctis documentis, ac virtutum indumentis exornari docentur. p. 1.

TITVLVS SECVNDVS.

De Inſtitutionibus, & Ordinationibus Abbatiſſarum, & Monialium, in quibus earundem munera, officia, & oblationes in ordine ad Regularem obſervantiam egregiè, ſatisque ſtudioſè in diverſis Conciliis decernuntur. 8

TITVLVS TERTIVS.

De Reformationibus Abbatiſſarum, & Monialium à Sacra Eminentiſſimorum, & Reverendiſſimorum S. R. E. Cardinalium Congregatione editis. 16

TITVLVS QVARTVS.

De formulis aliorum agendorum pro Gubernio ſpirituali, & temporali Abbatiſſarum, & Monialium. 18

FORMULARIUM
EPISTOLARUM PASTORALIUM, SACRARUM INSTITUTIONUM, ORDINATIONUM, REFORMATIONUM, ALIORUMQUE AGENDORUM;

In unum breviter, ſatiſque congruenter congeſtum:

Abbatiſſarum, & Monialium Regimini, ac Gubernationi; tam ſpirituali, quàm temporali, ab Epiſcopis, & aliis Superioribus apprimè adaptandum.

TITULUS PRIMUS.

De Epiſtolis Paſtoralibus ex SS. Patribus collectis, quibus Abbatiſſæ, & Moniales ſanctis documentis, ac virtutum indumentis exornari docentur.

FORMULA I.

Ex Epiſtola S. Hieronymi ad Euſtochium.

A*Udi filia, & vide, & inclina aurem tuam, & obliviſcere Populum tuum, & domum Patris tui, & concupiſcet Rex decorem tuum.* In quadrageſimoquarto Pſalmo DEUS ad Animam loquitur humanam, ut ſecundùm exemplum Abrahæ exiens de terra ſua, & de cognatione ſua, relinquat Chaldæos, qui quaſi dæmonia interpretantur, & habitet in regione viventium, quam alibi Propheta ſuſpirat, dicens: *Credo videre bona Domini in terra viventium. ITEM IBI.* Non expedit apprehenſo aratro reſpicere poſt tergum, nec de agro reverti Domum, nec poſt Chriſti tunicam ad tollendum aliud veſtimentum tecta deſcendere. Grande miraculum, Pater filiam cohortatur, ne meminerit Patris: *Vos de Patre Diabolo eſtis, & deſideria Patris veſtri vultis facere*, dicitur ad Judæos, & alibi: *Qui facit peccatum, eſt ex Diabolo.* Tali primum Parente generati nigri ſumus, & poſt pœnitentiam, nec dum culmine virtutis aſcenſo dicimus: *Nigra ſum, ſed formoſa filia Jeruſalem.* Exivi de domo infantiæ meæ, oblitus ſum patris, renaſcor in Chriſto, quid pro hoc mercedis accipio? ſequitur, *& concupiſcet Rex decorem tuum.* Hoc ergo illud magnum eſt Sacramentum; propter hoc relinquet homo Patrem, & Matrem, & adhærebit uxori ſuæ, & erunt duo in carne una, jam non ut ibi in una carne, ſed in uno Spiritu. Non eſt Sponſus tuus arrogans, non ſuperbus Æthiopiſſam duxit uxorem, ſtatim ut volueris ſapientiam veri audire Salomonis, & ad eum veneris, confitebitur tibi cuncta, quæ novit, & inducit te Rex in cubiculum ſuum, & mirum in modum colore mutato, ſermo tibi ille conveniet, *quæ eſt iſta, quæ aſcendit dealbata? IDEM IBI.* Nolo tibi venire ſuperbiam de propoſito, ſed timorem, onuſta incedis auro, latro vitandus eſt, ſtadium eſt hæc vita mortalibus, hîc contendimus, ut alibi coronemur: nemo inter ſerpentes, & ſcorpiones ſecurus ingreditur, *& inebriatus eſt*, inquit Dominus, *gladius meus*, in Cœlo, & tu pacem arbitraris in terra, quæ tribulos generat, & ſpinas, quam ſerpens comedit. Non eſt nobis colluctatio adverſus carnem, & ſanguinem, ſed adverſus Principatus, & poteſtates tenebrarum harum adverſus ſpiritualia nequitiæ in cœleſtibus. Magnis inimicorum circumdamur agminibus, hoſtium plena ſunt omnia, caro fragilis, & cinis futura poſt modicum pugnat ſola cum pluribus, cum autem fuerit diſſoluta, & venerit Princeps Mundi iſtius, & invenerit in ea nihil, tunc ſecura audiet per Prophetam: *Non timebis à timore nocturno, & à ſagitta volante per diem, & à negotio perambulante in tenebris, ab incurſu, & Dæmonio meridiano. Cadent a latere tuo mille, & decem millia à dextris tuis, ad te autem non appropinquabunt.* Quod ſi eorum te multitudo turbaverit, & ad ſingula incitamenta vitiorum cœperit æſtuare, & dixerit tibi cognatio tua; quid faciemus? Reſpondebit tibi Eliſeus: *Noli timere, quoniam plures nobiſcum ſunt, quàm cum illis. SEQUITUR IN EADEM.* Quamdiu hoc fragili corpuſculo detinemur, quamdiu habemus Theſaurum iſtum in vaſis fictilibus, & concupiſcit ſpiritus adverſus carnem; & caro adverſus ſpiritum, nulla eſt certa victoria. Adverſarius noſter Diabolus, tanquam leo rugiens, aliquem devorare cupiens circuit. Non quærit Diabolus homines infideles, non eos, qui foris ſunt, & quorum carnes Rex Aſſyrius in olla ſuccendit, ſed de Eccleſia Chriſti rapere feſtinat. Non venit Salvator pacem mittere ſuper terram, ſed gladium. *ITEM POST PAUCA.* Si poſt nuditatem, jejunia, famem, carcerem, flagella, ſupplicia in ſemet reverſus Apoſtolus exclamat: *Infelix ego homo, quis me liberabit de carcere mortis hujus.* Tu te putas ſecurum eſſe debere. Cave, quæſo, ne quando de te dicat Deus: *Virgo Iſraël cecidit, & non eſt, qui ſuſcitet eam.* Audenter loquar, cum omnia poſſit Deus, ſuſcitare Virginem non poteſt poſt ruinam; valet quidem liberare de pœnis, ſed non vult coronare corruptam. Timeamus illam prophetiam, ne in nobis etiam compleatur: *Virgines bonæ deficient.* Obſerva quid dicit, *& virgines bonæ deficient*, quia ſunt & virgines malæ. *Qui viderit*, inquit, *mulierem ad concupiſcendam eam, jam mœchatus eſt eam in corde ſuo.* Perit ergo, & mente virginitas, iſtæ ſunt virgines malæ, virgines carne, non ſpiritu, virgines ſtultæ, quæ oleum non habentes excluduntur à ſponſo: ſi autem & illæ, quæ virgines ſunt, ob alias tamen culpas virginitate corporum non ſalvantur, quid fiet illis, quæ proſtituerunt membra Chriſti, & mutaverunt Templum Sancti Spiritus in lupanar? Illicò audient: *Deſcende, ſede in terra, virgo filia Babylonis, ſede in terra, non eſt thronus filiæ Chaldæorum; non vocaberis ultra mollis, & delicata.* Rectius fuerat ſubiiſſe conjugium, ambulaſſe per plana, quam ad altiora tendentem in profundum inferni cadere. *ITEM POST PAUCA.* Non ſolvatur faſcia pectoralis, ſed ſtatim, ut libido titillaverit ſenſum, & blandum voluptatis incendium dulci nos calore perfuderit, erumpamus in vocem: Dominus auxiliator meus, non timebo, quid faciet mihi caro, & cum paululum interior homo inter vitia, atque virtutes cœperit fluctuare, dicito, quare triſtis es anima mea, & quare conturbas me? Spera in Deo, quia confitebor illi ſalutare vultus mei, & Deus meus. Nolo ſinas cogitationem creſcere, nihil in te Babylonium, nihil confuſionis adoleſcat. Dum parvus eſt hoſtis interfice, nequitia, ne zizania creſcant elidatur in ſemine. Audi Pſalmiſtam loquentem: *Filia Babylonis miſera, Beatus, qui retribuet tibi retributionem tuam, quam retribuiſti nobis. Beatus, qui tenebit, & allidet parvulos tuos ad petram.* Quia enim impoſſibile eſt in ſenſum hominis non irruere innatum medullarum calorem,

rem, ille laudatur, ille prædicatur Beatus, qui ſtatim ut cœperit cogitare ſordida, ſtatim interficit cogitatus, & elidit eos ad Petram. Petra autem erat Chriſtus. *ITEM IBI.* Si autem hæc ſuſtinent illi, qui exeſo corpore ſolis cogitationibus oppugnantur, quid patitur puella, quæ deliciis fruitur? nempe illud Apoſtoli, *vivens mortua eſt.* Si quid itaque in me poteſt eſſe conſilii, ſi experto creditur, hoc primum moneo, hoc obteſtor, ut ſponſa Chriſti vinum fugiat pro veneno. Hæc adverſus adoleſcentiam prima arma ſunt Dæmonum. Nec ſic avaritia quatit, inflat ſuperbia, delectat ambitio, facile aliis caremus vitiis, hic hoſtis intus incluſus eſt, quocumque pergimus nobiſcum portamus inimicum. Vinum, & adoleſcentia duplex incendium voluptatis. Quid oleum flammæ adjicimus? quid ardenti corpuſculo fomenta miniſtramus? Paulus ad Timotheum, *Jam noli*, inquit, *aquam bibere, ſed vino modico utere propter ſtomachum, & frequentes tuas infirmitates.* Vide, quibus cauſis vini potio concedatur, ut ex hoc ſtomachi dolor, & frequens medeatur infirmitas, & ne nobis forſitan de ægrotationibus blandiremur, modicum præcepit eſſe ſumendum, Medici potius conſilio, quam Apoſtoli: alioquin idem Apoſtolus alibi ſe dixiſſe meminerat, *& vinum, in quo eſt luxuria, & bonum eſt homini vinum non bibere, & carnem non manducare.* Noë vinum bibit, & inebriatus eſt, rudi adhuc ſæculo, & tunc primo plantata vinea inebriare forſitan vinum neſciebat, ut intelligas ſcripturæ in omnibus ſacramentum, (margaritum quippe eſt ſermo Dei, & ex omni parte forari poteſt,) poſt ebrietatem nudatio femorum, ſubſecuta eſt, libido juncta luxuriæ, prius enim venter extenditur, & ſic cætera membra concitantur. Manducavit enim Populus, & bibit, & ſurrexerunt ludere. Loth, amicus Dei, in monte ſalvatur, & de tot millibus populi, ſolus juſtus inventus inebriatur à filiabus ſuis, & licèt illæ putarent genus humanum defeciſſe, & hoc facerent liberorum magis deſiderio, quàm libidinis, tamen ſciebant virum juſtum, hoc, niſi ebrium, non eſſe facturum. Denique quid fecerit; & quanquam voluntas non ſit in crimine, error in culpa eſt. *ITEM IN EADEM.* Innumerabilia ſunt in ſcripturis reſponſa divina, quæ gulam damnent, & ſimplices cibos præbeant; Verùm quia nunc non eſt propoſitum de jejuniis diſputare, & univerſa exequi ſui eſt tituli, & voluminis. Hæc ſufficiant pauca de pluribus. Alioquin ad exemplum horum poteris tibi ipſa colligere, quomodo, & primus de Paradiſo homo ventri magis obediens, quàm Deo, in hanc lachrymarum dejectus eſt vallem, & ipſum Dominum fame Sathanas tentaverit in deſerto, & Apoſtolus clamitat: *Eſca ventri, & venter eſcis, Deus autem, & hunc, & illas deſtruet*, & de luxurioſis, *quorum Deus venter eſt.* Id enim colit unusquisque, quod diligit, ex quo ſollicitè providendum eſt, ut quos ſaturitas de Paradiſo expulit, reducat eſuries: quod ſi volueris reſpondere, te nobili ſtirpe generatam, ſemper in deliciis, ſemper in plumis, non poſſe à vino, & eſculentioribus cibis abſtinere, nec his legibus vivere diſtrictius? Reſpondebo, vive ergo lege tua, quæ Dei non potes. Non quod Deus univerſitatis creator, & Dominus inteſtinorum noſtrorum rugitu, & inanitate ventris, pulmonumque delectetur ardore, ſed quod aliter pudicitia tua eſſe non poſſit. Job Deo carus, & teſtimonio ipſius immaculatus, ſimplex, audi quid de Diabolo ſuſpicetur: *Virtus ejus in lumbis, & poteſtas ejus in umbilico.* Omnis igitur adverſus viros Diaboli virtus in lumbis eſt, omnis contra fœminas in umbilico fortitudo. Vis ſcire ita eſſe, ut dicimus? arripe exempla. Sampſon leone fortior, & ſaxo durior, & qui unus, & nudus mille perſecutus eſt armatos, in Dalidæ molleſcit amplexibus, *SEQUITUR POST PAUCA.* Piget dicere, quot quotidie virgines ruant, quantas de ſuo gremio Mater perdat Eccleſia, ſuper quot ſydera ſuperbus inimicus ponat thronum ſuum, quot portas excavet, & habitet coluber in foraminibus earum. Videas pleraſque viduas antequam nuptas infelicem conſcientiam mentitam tantum veſte protegere, quas niſi tumor uteri, & infantum prodierit vagitus, ſanctas, & caſtas ſe eſſe gloriantur, & erecta cervice, & ludentibus pedibus incedunt. Aliæ verò ſterilitatem præbibunt, & nec dum ſati hominis homicidium faciunt. Nonnullæ, cum ſe ſenſerint concepiſſe de ſcelere, abortii venena meditantur, & frequenter etiam ipſæ commortuæ trium criminum reæ ad inferos perducuntur, homicidæ ſui, Chriſti adulteræ nec dum nati filii parricidæ. Iſtæ ſunt, quæ ſolent dicere, omnia munda mundis, ſufficit mihi conſcientia mea. Cor mundum deſiderat Deus, cur me abſtineam à cibis, quos creavit Deus ad utendum? & ſi quando lepidè, & feſtivè volunt vivere, ubi ſe mero ingurgitaverint, ebrietati ſacrilegium copulantes, ajunt: Abſit, ut ego à Chriſti ſanguine me abſtineam, Hæ ſunt, quæ per publicum notabiliter incedunt, & furtivis oculorum nutibus adoleſcentium greges poſt ſe trahunt, quæ ſemper audiunt per Prophetam: *Facies meretricis facta eſt tibi.* Nolo habeas conſortium Matronarum, nolo ad nobilium Domos accedas, nolo te frequenter videre, quod contemnens virgo eſſe voluiſti. Neque verò earum tantum te cupio declinare congreſſus, quæ maritorum inflantur honoribus, quas eunuchorum greges ſepiunt, & in quarum veſtibus attenuata in illum auri metalla texuntur: ſed etiam eas fuge, quas viduas neceſſitas fecit. Sint tibi ſociæ, quæ jejunia tenuant, quibus pallor in facie eſt, quas ætas probavit, & vita, quæ quotidie in cordibus ſuis canunt. Ubi paſcis, ubi cubas in meridie? quæ ex affectu dicunt, cupio diſſolvi, & eſſe cum Chriſto, ſit itaque tibi moderatus cibus, & nunquam venter expletus, plures quippe ſunt, quæ cum vino ſint ſobriæ, ciborum largitate ſunt ebriæ. Ad orationem tibi nocte ſurgenti non indigeſtio ructum faciat, ſed inanitas. Crebrius lege, diſce quamplurima. Tenenti Codicem ſomnus obrepat, & cadente faciem pagina ſancta ſuſcipiat. Sint tibi quotidiana jejunia, & refectio ſatietatem fugiens. Nihil prodeſt biduo triduoque transmiſſo vacuum portare ventrem, ſi pariter obruatur, ſi compenſetur ſaturitate jejunium. Illico mens repleta torpeſcit, & irrigata humus ſpinas libidinum germinat. Si quando ſenſeris exteriorem hominem florem adoleſcentiæ ſuſpirare, accepto cibo, cum te in lectulo compoſitam dulcis libidinum pompa conceſſerit, arripe ſcutum fidei, in quo ignitæ Diaboli extinguuntur ſagittæ, omnes adulterantes quaſi clibanus corda eorum. *SEQUITUR IN EADEM.* Difficile eſt humanam animam aliquid non amare, & neceſſe eſt, ut in quocumque mens noſtra trahatur affectus, carnis amor, ſpiritus amore ſuperetur. Deſiderium deſiderio reſtinguitur, quicquid fide minuitur, hic creſcit. Quem potiùs ſemper ingemina. *Super lectum meum in noctibus quæſivi, quem dilexit anima mea. Mortificate igitur*, ait Apoſtolus, *membra veſtra, quæ ſunt ſuper terram.* Unde & ipſe confidenter ajebat: *Vivo autem jam non ego, vivit vero in me Chriſtus.* Eſto cicada noctium, lava per ſingulas noctes lectum tuum, lachrymis ſtratum tuum riga. Vigila, & fias ſicut paſſer in ſolitudine. Pſalle ſpiritu, Pſalle & ſenſu. Benedic anima Domino, & ne obliviſcaris omnes retributiones ejus, qui propitiatur cunctis iniquitatibus tuis, qui ſanat omnes infirmitates tuas, & redimit ex corruptione vitam tuam. Illud quoque tibi vitandum eſt cautius, ne vanæ gloriæ ardore capiaris. *Quomodo*, inquit Jeſus, *poteſtis credere gloriam ab hominibus accipientes.* Vide quale malum ſit, quod qui habuerit, non poteſt credere. Nos verò dicimus: *Quoniam gloriatio mea tu es, & qui gloriatur, in Domino glorietur; & ſi adhuc hominibus placerem, Chriſti ſervus*

non eſſem. Et mihi autem abſit gloriari, niſi in Cruce Domini Noſtri Jeſu Chriſti, per quem mihi mundus crucifixus eſt, & ego Mundo; & illud: *In te laudabimur toto die: In Domino laudabitur anima mea.* Cum facis eleemoſynam Deus ſolus videat, cum jejunas læta ſit facies tua, Veſtis nec ſatis munda, nec ſordida. *ET MOX.* Nec ſatis religioſa velis videri, nec plus humilis, quam neceſſe eſt, ne gloriam fugiendi quæras, plures enim paupertatis, miſericordiæ, atque jejunii arbitros declinantes hoc ipſo cupiunt placere, quod placere contemnunt, & mirum in modum laus dum vitatur, appetitur. Sunt quippe nonnullæ, exterminantes facies ſuas ut hominibus appareant jejunantes, quæ ſtatim, ut aliquem viderint ingemiſcunt, demittunt ſupercilium, & operta facie, vix unum oculum liberant ad videndum. Veſtis pulla, Cingulum ſacceum, & ſordidis manibus, pedibusque, venter ſolus, quia videri non poteſt, æſtuat cibo. His quotidie Pſalmus ille canitur: *Dominus diſſipabit oſſa hominum ſibi placentium. ITEM IBI.* Poſt hæc quanquam Apoſtolus ſemper orare nos jubeat, & ſanctis etiam ipſe ſomnus oratio ſit, tamen diverſas orandi horas debemus habere; ut ſi forte aliquo fuerimus opere detenti, ipſum nos ad officium tempus admoneat. Horam tertiam, ſextam, nonam, diluculum quoque, & Veſperam, nemo eſt, qui neſciat. Nec cibi ſumantur, niſi oratione præmiſſa, nec recedatur à menſa, niſi referatur à Creatori gratia. Noctibus bis, terque ſurgendum: revolvenda quæ de ſcripturis memoriter retinemus. Ad omnem actum, ad omnem inceſſum manus pingat crucem. Nulli detrahas, nec adverſus filium matris tuæ ponas ſcandalum. Nec ſi biduo jejunaveris, putes te non jejunantibus eſſe meliorem. Tu jejunas, & iraſceris, ille comedit, & fronte blanditur. Tu vexationem mentis, & ventris eſuriem rixando digeris, ille moderatius alitur, & Deo gratias agit. Unde quotidie clamat Iſaias: *Non tale jejunium elegi*, dicit Dominus, *In diebus jejuniorum veſtrorum inveniuntur voluntates veſtræ.* Nec illarum tibi exempla proponas, quæ carnis curam facientes poſſeſſionum redditus, & quotidianas domus impenſas ſupputant, Nec dicas, illa, & illa ſuis rebus fruitur, honoratur ab hominibus, fratres ad eam conveniunt, & ſorores. Nunquid ideo Virgo eſſe deſiit? primum dubium eſt, an Virgo ſit talis. Non enim quomodo videt Deus, homo videt in facie, Deus autem in corde. Dehinc, etiamſi corpore virgo eſt, an ſpiritu Virgo ſit, neſcio, Apoſtolus autem ita Virginem definivit; *ut ſit ſancta corpore, & ſpiritu.* Hæc omnia, quæ digeſſimus, dura videbuntur ei, quæ non amat Chriſtum. Qui autem omnem ſæculi pompam pro purgamento habuerit, & vana duxerit univerſa ſub ſole, ut Chriſtum lucri faciat, qui commortuus eſt Domino ſuo, & conſurrexit, & crucifixit carnem cum vitiis, & concupiſcentiis liberè proclamabit: quis nos ſuperabit à charitate Chriſti? An tribulatio? an anguſtia? an perſecutio? an fames? an nuditas? an periculum? an gladius? Et iterum, certus ſum, quia neque mors, neque vita, neque Angelus, nec Principatus, neque poteſtates, neque inſtantia, neque futura, neque fortitudo, neque excelſum, neque profundum, neque alia creatura poterit nos ſeparare à charitate Dei, quæ eſt in Chriſto Jeſu Domino noſtro. Habeto in mente, quomodo in Apocalypſi in Virginitate permanentes laudantur: *Virgines*, inquit Joannes, *permanſerunt. Hi ſunt, qui ſequuntur Agnum quocumque vadit.* Quotiescumque te vana ſæculi delectaverit ambitio, quoties in mundo aliquid videris glorioſum; ad Paradiſum mente transgredere, eſſe incipe, quod futura es, & audies à ſponſo tuo: *Pone me ſicut umbraculum in corde tuo, ſicut ſignaculum in brachio tuo*, & opere pariter, ac mente munita, clamabis, & dices: *Aquæ multæ non poterunt extinguere charitatem, & flumina non operient illam.*

FORMULA II.

Ex Epiſtola S. Hieronymi ad Demetriadem.

UNum illud tibi, nata Deo, præque omnibus unum prædicam, & repetens, iterumque monebo, ut animum tuum Sacræ Lectionis amore occupes, nec in bona terra pectoris tui lolii, avenarumque ſementem ſuſcipias, ne dormiente Patrefamilias, inimicus homo zizania ſuperſeminet; ſed ſemper loquaris in noctibus, quæſivi quem diligit anima mea. Adhæſit poſt te anima mea, me ſuſcepit dextra tua, quando eras in ſæculo, ea quæ erant ſæculi diligebas, nunc autem, quia ſæculum reliquiſti, & ſecundo poſt baptiſmum gradu iniiſti pactum cum adverſario tuo dicens: Renuncio tibi Diabole, & ſeculo tuo, pompæ tuæ, & operibus tuis, ſerva fœdus, quod pepigiſti, & eſto conſentiens, pactumque cuſtodiens cum adverſario tuo, dum es in via hujus ſæculi, ne forte tradat te Judici, tradarisque Miniſtro, & non inde exeas, niſi ſolvas noviſſimum quadrantem, id eſt, minimum quodque delictum, quia pro otioſo verbo reddituri ſumus rationem in die judicii. Hæc dicta ſunt, non infauſto contra te vaticinio, ſed cauti, pavidique monitoriis officio ea quoque in te, quæ tuta ſunt formidantis. Si ſpiritus inquit poteſtatem habentis aſcenderit ſuper te locum tuum ne dimiſeris. Vult nos loco movere hoſtis, & de gradu excedere, ſed ſolidanda ſunt veſtigia, dicendum: Statuit ſupra petram pedes meos &c. Si in cogitationes tuas coluber aſcenderit, ſerva cor tuum, & cum David canito: *Ab occultis meis munda me, & ab alienis parce ſervo tuo*; claude cubiculum pectoris, & crebro ſignaculo Crucis munias frontem tuam, ne exterminator Ægypti in te locum reperiat. Poſt cogitationem diligentiſſimam, cautionem Jejuniorum tibi arma ſumenda ſunt, & canendum cum David. *Humiliavi in jejunio animam meam, & cinerem tanquam panem manducavi, & cum moleſti eſſent mihi, induebar cilicio.* Salvator Generis humani, qui virtutum, & converſationis ſuæ nobis reliquit exemplum, poſt baptiſmum ſtatim aſſumitur à ſpiritu, ut pugnet contra Diabolum, & oppreſſum eum, atque contritum tradidit diſcipulis conculcandum. Unde & Apoſtolus loquitur: *Deus autem conteret Satanam ſub pedibus veſtris velociter*; & tamen hoſtis antiquus poſt quadraginta dierum jejunium per cibum molitur inſidias, & dicit: *Si Filius Dei es, dic, ut lapides iſti panes fiant.* In Job ſcriptum eſt de Dracone: *Virtus ejus in lumbis ejus, & fortitudo illius ſuper umbilicum ventris ejus.* Adverſum juvenes, & puellas ætatis ardore hoſtis noſter abutitur, & inflammat rotam nativitatis noſtræ, & implet illud Oſeæ, *omnes adulterantes quaſi clibanus corda eorum*, quæ Dei miſericordia, & jejuniorum frigore reſtinguuntur. Hæc ſunt ignita Diaboli jacula, quæ ſimul vulnerant, & inflammant. Sic quoque debes jejunare, ut fracto corporis appetitu, nec in electione, nec in pſalmis, nec in vigiliis ſolito quid minus facias, Jejunium non perfecta virtus, ſed cæterarum virtutum fundamentum eſt, & ſanctificatio, atque pudicitia, ſine qua nemo videbit Deum, gradus præbet ad ſumma ſcandentibus; legamus Evangelium prudentum, & ſtultarum Virginum, quarum aliquæ cubiculum ingrediuntur ſponſi, aliæ bonorum operum oleum non habentes extinctis lampadibus excluduntur. Diſce, quid boni operis habeat continentia, & quid è contrario mali ſaturitas, ſcurrilitas, & laſcivia, te præſente non habeant locum. Nunquam verbum inhoneſtum audias, aut ſi audieris non ineſceris, perditæ mentis homines uno frequenter, levique ſermone tentant clauſtra pudicitiæ, ridere, & rideri ſæcularibus derelinque, gravitas perſonam tuam decet. Superfluum reor te monere contra avaritiam, cum Apoſtolus doceat avaritiam eſſe idolorum cultum, laudent te eſurientium viſcera, non ructantium opulenta convivia. Chriſtum veſtire in pauperibus, paſcere in eſurientibus, & præ-

& præter Pſalmorum, & orationis ordinem, quod tibi hora tertia, ſexta, nona, ad Veſperum, media nocte, & mane ſemper eſt exercendum, ſtatue quot horis Sacram Scripturam ediſcere debeas, quanto tempore legere, non ad laborem, ſed ad delectationem, & inſtructionem animæ. Cumque hæc finieris ſpatia, & frequenter te ad figenda genua ſolicitudo animæ ſuſcitaverit; habeto lanam ſemper in manibus, vel ſtaminis pollice fila deducito, vel ad torquenda ſubtegmina in alveolis fuſa vertantur, aliarumque neta, aut in globum collige, aut texenda compone. Si tantis operum varietatibus fueris occupata, nunquam tibi dies longi erunt. Hæc obſervans, & te ipſum ſolaberis, & alias, & eris magiſtra ſanctæ converſationis, multarumque caſtitatem lucrum tuum facies, ſcriptura dicente: *In deſideriis eſt anima omnis otioſi.* Ideo enim tibi cum omnibus laborandum eſt, ut per occaſionem operis nihil aliud cogites, niſi quod ad Domini pertinet ſervitutem. Simpliciter loquar. Quamvis omnem cenſum tuum in pauperes diſtribuas, nihil apud Chriſtum erit pretioſius, niſi quod manibus tuis ipſa confeceris, vel in uſus proprios, vel in exemplum Virginum cæterarum. Bonum eſt igitur obedire majoribus, parere præfectis, & poſt regulas ſcripturarum, vitæ ſuæ tramitem ab aliis diſcere, nec præceptore uti peſſimo, ſcilicet præſumptione ſua, Matronarum maritis ſæculo ſervientium tibi conſortia declinantur, ne ſolicitetur animus, & audias, quid vel maritus uxori, vel uxor locuta ſit viro. Venenatæ ſunt hujusmodi confabulationes, ſuper quarum damnatione ſæcularem verſum aſſumens Apoſtolus fecit Eccleſiaſticum: *Corrumpunt bonos mores confabulationes malæ.* Graves fœminæ tibi comites eligantur, quarum proba eſt converſatio, ſermo moderatus, ſancta verecundia. Fuge laſciviam puellarum, quæ ornant caput, crines à fronte dimittunt. Illa ſit tibi pulchra, illa amabilis, illa habenda inter ſocias, quæ ſe neſcit eſſe pulchram. Felix illa conſcientia, & Beata Virginitas, cujus corde, præter amorem Chriſti, qui eſt ſapientia, caſtitas, Patientia, atque Juſtitia, cæteraque virtutes, nullus alius verſatur amor, nec recordationem hominis aliquando ſuſpirat, nec videre deſiderat, quem cum viderit, nolit dimittere. Sanctarum Virginum propoſitum, & cœleſtium conſimilem gloriam, quarumdam non ſe bene agentium nomen infamat. Finem jungo principio, nec ſemel monuiſſe contentus ſum. Ama Scripturas ſanctas, & amabit te ſapientia, & dilige eam, & ſervabit te. Honora illam, & amplexabitur te. Hæc monilia in pectore, & in auribus tuis hæreant. Nihil aliud noverit lingua, niſi Chriſtum, nihil poſſit ſonare, niſi quod Sanctum eſt.

FORMULA III.

Ejusdem, ex Epiſtola ad Furiam.

Abripe quæſo occaſionem, & fac de neceſſitate virtutem. Non quæruntur in Chriſtianis initia, ſed finis. Paulus malè cœpit, ſed benè finivit. Judæ laudantur exordia, ſed finis proditionis damnatur. Meretrix illa in Evangelio baptizata lachrymis ſuis, & crine, quo multos ante deceperat, pedes Domini tergens, ſalvata eſt. Non habuit criſpantes mitras, nec ſtridentes calceolos, nec orbes ſtibio fulginatos, tanto fœdior, quanto pulchrior. Vidua, quæ marito placere deſivit, & juxta Apoſtolum verè vidua eſt, nihil habet neceſſarium, niſi perſeverantiam. Ardentes Diaboli ſagittæ jejuniorum: & vigiliarum rigorum reſtringendæ ſunt. Aut loquendum nobis eſt, ut veſtiti ſumus, aut veſtiendum, ut loquimur. Quid aliud pollicemur, & aliud oſtendimus, lingua perſonat caſtitatem, & totum Corpus profert impudicitiam. Hoc quantum ad habitum pertinet, & ornatum. Cæterum vidua, *quæ in deliciis eſt,* (non eſt meum, ſed Apoſtoli,) *vivens mortua eſt.* Quid ſibi vult hoc, quod ait, vivens mortua eſt? vivere quidem videtur ignorantibus, & non eſſe peccato mortua, ſed Chriſto, quem ſecreta non fallunt, mortua eſt. Apoſtolus macerat corpus ſuum, & animæ ſubjicit imperio, ne quod aliis præcipit, ipſe non ſervet: & adoleſcentula fervente cibis corpore, de caſtitate ſecura eſt? Neque verò hæc dicens condemno cibos, quos Dominus creavit ad utendum cum gratiarum actione, ſed juvenibus, & puellis incentiva aſſero eſſe voluptatum. Non Ætnæi ignes, non Vulcania tellus, non Veſuvius, & Olympus tantis ardoribus æſtuant, ut Juveniles medullæ vino plenæ, & dapibus inflammatæ. Grandis ergo virtutis eſt, & ſollicitæ diligentiæ, ſuperare quod nata ſis, in carne non carnaliter vivere, tecum pugnare quotidie, & incluſum hoſtem Argi, ut fabulæ fuerunt, centum oculis obſervare. Primum igitur; ſi ſtomachi firmitas patitur, donec puellares annos tranſeas, aquam in potu ſume, quæ natura frigidiſſima eſt, aut ſi hoc imbecillitas prohibet, audi cum Timotheo: *Vino modico utere propter ſtomachum, & frequentes tuas infirmitates.* Deinde in ipſis cibis calida quæque devita. Non ſolum de carnibus loquor, ſuper quibus vas electionis profert ſententiam: *Bonum eſt manducare carnem, & non bibere vinum.* Sed etiam in ipſis leguminibus inflantia quæque, & gravida declinanda fuit. Nihil ſcias ita conducere Chriſtianis adoleſcentibus, ut eſum olerum; unde, & in alio loco: *Qui infirmus eſt*, ait, *olera manducet.* Ardorque corporum frigidioribus epulis temperandus eſt. Nihil ſic inflammat corpora, aut titillat membra genitalia, ſicut indigeſtus cibus, ructusque convulſus. Malo apud te, filia verecundia parumper, quam cauſa periclitari. Quicquid ſeminarium voluptatis eſt, venenum puta. Parcus cibus, & venter ſemper eſuriens, triduanis jejuniis præferatur. Et multo melius eſt quotidie parum, quàm rarò ſatis ſumere. Pluvia illa optima eſt, quæ ſenſim deſcendit in terram: ſubitus, & nimius imber, in præceps arva ſubvertit. Quando comedis, cogita quod ſtatim tibi orandum illico & legendum ſit. De Scripturis Sanctis habeto fixum verſuum numerum. Iſtum cenſum Domino tuo redde. Nec ante quieti membra concedas, quàm calathum pectoris tui hoc ſub tegmine impleveris. Poſt Scripturas Sanctas, Doctorum hominum tractus lege eorum duntaxat, quorum fides tota eſt. Amorem monilium, atque gemmarum, ſericarumque veſtium transfer ad ſcientiam ſcripturarum. Fac tibi amicos de inimico mammona, qui te recipiant in æterna Tabernacula. Juvenum fuge conſortia: comatulos, comptos, atque laſcivos, domus tuæ tecta non videant. Cantor pellatur ut noxius. Fidicinas, & Pſaltrias, & iſtiusmodi chorum Diaboli, quaſi mortifera Sirenarum carmina proturba ex ædibus tuis. Noli in publicum ſubinde procedere. Peſſimæ conſuetudinis eſt, cum fragilis ſexus, & imbecilla ætas ſuo abutitur arbitrio, & putas licere, quod libet. Omnia quidem licent, ſed non omnia expediunt.

FORMULA IV.

Excerpta ex Epiſtola Cæcilii, Cypriani, & de habitu Virginum.

Nunc nobis, inquit, ad virgines ſermo eſt, quarum quo ſublimior gloria eſt major & cura eſt. Flos eſt ille Eccleſiaſtici germinis decus, atque ornamentum gratiæ ſpiritualis, læta indoles, laudis, & honoris opus integrum, & incorruptum, Dei imago reſpondens ad ſanctimoniam Domini, illuſtrior portio Gregis Chriſti. Gaudet per illas, atque in illis largiter floret Eccleſiæ matris glorioſa fœcunditas, quantoque plus copioſa Virginitas numero ſuo addit, tanto plus gaudium matris augeſcit. Ad has loquimur, has adhortamur affectione potius, quam poteſtate. Ut quæ ſe Chriſto dicaverint, & à carnali concupiſcentia recedentes, tam carne, quam mente ſe Deo voverint, conſument opus ſuum magno præmio deſtinatum: nec ornari jam, aut placere cuiquã, niſi Domino ſuo ſtudeant, à quo & mercedẽ virginitatis expectant.

SEQUITUR. Quod ſi Chriſtum continentia ſequitur, & regno Dei virginitas deſtinatur, quid eſt illis cum terreno cultu, & cum ornamentis, quibus dum hominibus placere geſtiunt, Deum offendunt, non cogitantes eſſe prædictum: *Qui hominibus placent, confuſi ſunt, quoniam Deus nihil fecit illos?* & Paulum quoque glorioſe, & ſublimiter prædicaſſe: *Si hominibus placere vellem, Chriſti ſervus non eſſem?* Continentia verò, & pudicitia non in ſola carnis integritate conſiſtit, ſed etiam in cultus, & ornatus honore pariter, ac pudore, ut ſecundum Apoſtolum, quæ innupta eſt, ſancta ſit corpore, & ſpiritu. *SEQUITUR.* Virgo non eſſe tantum, ſed & intelligi debet, & credi, ut nemo, cum virginem videt, dubitet, an virgo ſit. Parem ſe integritas in omnibus præſtet, nec bonum corporis cultus infamet, quid ornata, quid compta procedit, quaſi maritum aut habeat, aut quærat? Timeat potius placere, ſi virgo eſt, nec periculum ſui appareat, quæ ad meliora, & divina ſe ſervat. Quæ virum non habent, cui placere ſe ſimulent, integræ, & puræ non tantum corpore, ſed etiam ſpiritu, perſeverent. Neque enim fas eſt Virginem ad ſpeciem formæ ſuæ comi, aut de carne, & de ejus pulchritudine gloriari, cum nulla ſit illi magis, quam adverſus carnem colluctatio, & vincendi corporis, ac domandi obſtinata certatio; *SEQUITUR.* Neminem Chriſtianum decet, & maxime virginem non decet claritatem ullam computare carnis & honorem, ſed ſolum appetere ſermonem Dei, bona in æternum manſura complecti. *SEQUITUR.* Scriptum eſt & legitur, & auditur, & in exemplum noſtri Eccleſiæ ore celebrat: *Qui dicit ſe in Chriſto manere, debet quomodo ille ambulavit, & ipſe ambulare.* Ambulandum eſt veſtigiis paribus, æmula ingreſſione nitendum eſt. Tunc reſpondet ad fidem nominis ſectatio veritatis, & credenti præmium datur, ſi quod creditur, geratur. Locupletem te dicis, & divitem, ſed divitiis tuis Paulus occurrit & ad cultum, atque ornatum tuum juſto fine moderandum ſua voce præſcribit: *Sint, inquit, mulieres cum verecundia, & pudicitia componentes ſe, non intortis crinibus, neque auro, neque margaritis, aut veſte pretioſa, ſed ut decet Mulieres promittentes caſtitatem, per bonam converſationem.* Item Petrus ad hæc eadem præcepta conſentit, & dicit: *Sit in muliere non exterior ornamenti, auri, aut veſtis cultus, ſed cultus cordis.* Quod ſi illi mulieres quoque admonent coërcendas, & ad Eccleſiaſticam diſciplinam religioſa obſervatione moderandas, quæ excuſare cultus ſuos ſoleant per maritum, quanto id magis obſervare Virginem fas eſt, cui nulla ornatus ſui competat venia, nec derivari in alterum poſſit mendacium culpæ, ſed ſola ipſa remaneat in crimine? Locupletem te dicis, & divitem; ſed non omne, quod poteſt, debet & fieri, cum ſcriptum ſit: *Omnia licent, ſed non omnia expediunt: omnia licent, ſed non omnia ædificant.* Cæterùm ſi tu te ſumptuoſius comas, & per publicum notabiliter incedas, oculos in te juventutis illicias, ſuſpiria adoleſcentium poſt te trahas, concupiſcendi libidinem nutrias, ſperandi fomenta ſuccendas, ut etſi ipſa non pereas, alios tamen pendas, & velut gladium te, & venenum videntibus præbeas: excuſari non potes, quaſi mente caſta ſis, & pudica, redarguit te cultus improbus, & impudicus ornatus; nec computari jam poteris inter puellas, & virgines Chriſti, quæ ſic vivis, ut poſſis adamari. Ornamentorum, ac veſtium inſignia, & lenocinia formarum non niſi proſtitutis, & impudicis fœminis congruunt. Fugiant caſtæ virgines, & pudicæ inceſtarum cultus habitus impudicarum, lupanarium inſignia, ornamenta meretricum. Hoc Deus culpat, hoc denotat. Sericum, & purpuram indutæ Chriſtum induere non poſſunt; auro, & margaritis, & monilibus adornatæ ornamenta cordis, ac pectoris perdiderunt. Virgines certè, quibus hic ſermo non conſulit, quæ ſe ejuſmodi artibus compſerint, inter Virgines ſe non putent debere numerari. Audite itaque Virgines, ut parentem; audite quæſo vos docentem, pariter ac monentem; audite utilitatibus, & commodis veſtris fideliter conſulentem. Eſtote tales, quales vos Deus artifex fecit, eſtote tales, quas vos manus Patris inſtituit. Maneat in vobis facies incorrupta, cervix pura, forma ſincera. Vince veſtem, quæ virgo es, quæ Deo ſervis. Vince aurum, quæ carnem vincis, & ſæculum. Arcta & anguſta eſt via, quæ ducit ad vitam; durus, & arctus eſt limites, qui tendit ad gloriam. Lata, & ſpacioſa itinera vitæ lethalis, illic illecebræ, mortiferæ voluptates, illic Diabolus blanditur, ut fallat, arridet, ut noceat, illicit, ut occidat. Servate Virgines, ſervate quod eſſe cœpiſtis, ſervate quod eritis. Magna vos merces manet, præmium grande virtutis, munus maximum caſtitatis. Quod futuri ſumus, jam vos eſſe cœpiſtis, vos reſurrectionis gloriam in iſto ſæculo jam tenetis, per ſæculum ſine ſæculi contagione tranſitis; cum caſtæ perſeveratis, & Virgines, Angelis Dei eſtis æquales. Tantum maneat, & duret ſolida, & illæſa virginitas, & ut cœpit fortiter, jugiter perſeveret, nec monilium, aut veſtium quærat ornamenta, ſed morum. Deum ſpectet, & Cœlum, neque oculos ad ſublime porrectos ad carnis, & Mundi concupiſcentiam deprimat, aut ad terrena deponat, &c. *Primus homo*, inquit, *de terra limo; ſecundus homo de Cœlo. Qualis ille de limo, tales, & qui de limo; & qualis cœleſtis, tales & cœleſtes; quomodo portavimus imaginem ejus, qui de limo eſt, portemus & imaginem ejus, qui de cœlo eſt.* Hanc imaginem Virginitas portat, portat integritas, ſanctitas portat, & veritas, portant diſciplinæ Dei memores juſtitiam cum religione retinentes, ſtabiles in fide, humiles in timore, ad omnem tolerantiam fortes, ad ſuſtinendam injuriam mites, ad faciendam miſericordiam faciles, fraterna pace unanimes, atque concordes. Quæ vos ſingula (ô bonæ Virgines) obſervare, diligere, implere debetis, quæ Deo, & Chriſto vacantes ad Dominum, cui vos dicatis, & majore, & meliore parte præceditis. Provectæ ætatis junioribus facite magiſterium; minores natu præbete majoribus miniſterium comparibus incitamentum. Hortamentis vos mutuis excitate, æmulis de virtute documentis ad gloriam provocate; durate fortiter, ſpiritualiter pergite, pervenite feliciter.

FORMULA V.

Ex ſermone Sancti Cæſarii, Epiſcopi Sanctimonialibus directo.

GAudete, & exultate in Domino, venerabiles filiæ, & gratias illi jugiter uberes agite, qui vos de tenebroſa ſæculi hujus converſatione ad Portum quietis, & Religionis attrahere, & provocare dignatus eſt. Cogitate jugiter unde exiſtis, & ubi pervenire meruiſtis. Reliquiſtis fideliter mundi tenebras, contempſiſtis libidinis incendium, & ad caſtitatis refrigerium perveniſtis; reſpuiſtis gulam, & abſtinentiam elegiſtis, reſpuiſtis avaritiam, atque luxuriam, & caſtitatem, vel miſericordiam tenuiſtis, & quamvis vobis uſque ad exitum vitæ non deſit pugna, tamen Deo donante ſecuri ſumus de veſtra victoria. Sed rogo vos venerabiles filiæ, ut quantò ſecuræ eſtis de præteritis, tantò ſitis ſollicitæ de futuris; omnia enim crimina, vel peccata citò ad nos revertuntur, ſi non quotidiè bonis operibus expugnentur. Audite Apoſtolum Petrum dicentem: *Sobrii eſtote, & vigilate, quia adverſarius veſter Diabolus, tanquam leo rugiens aliquid devorare quærens circuit.* Quamdiu in hoc corpore vivimus, die noctéq; Chriſto adjutore, vel duce contra Diabolum repugnemus. Sunt enim aliquæ, quod pejus eſt, negligentes, & tepidæ, quæ de ſolo Chriſtianitatis vocabulo gloriantur, & putant, quod illis ſufficiat veſtem mutaſſe, & Religionis tantum habitum ſuſcepiſſe, neſcientes illud propheticum: *Fili accedens ad ſervitutem Dei, ſta in Juſtitia, & timore, & præpara animam tuam ad tentationem.* Nec ſententiā Pſalmiſtæ conſiderantes: *Propter verba labiorum tuorum cuſtodivi vias duras*, & illud quod Apo-

Apoſtolus dixit: *Per multas tribulationes oportet nos intrare in Regnum Cœlorum.* Veſtes enim ſæculares deponere, & Religioſas aſſumere, unius horæ momento poſſumus, mores vero bonos jugiter retinere, vel contra malas, dulceſque voluptates ſæculi hujus quamdiu vivimus, Chriſto adjutore laborare debemus, quia non qui cœperit, ſed qui perſeveraverit uſque in finem hic ſalvus erit. Inprimis ergo omnis anima, quæ religionem ſervare deſiderat, gulæ concupiſcentiam vincere, ebrietatem vitare, tota fidei virtute contendat, & ita temperatum convivium, menſamque mediocrem habere ſtudeat ut caro illis, nec nimietate abſtinentiæ debilitet, nec per deliciarum abundantiam ad luxuriam provocetur. Deinde abjecta ſuperbia, cui Deus reſiſtit profundæ humilitatis jaciat fundamentum, invidiam velut vipereum venenum deteſtetur, ac fugiat, linguam refrenet, detractionem, quaſi venenum reſpuat, verba otioſa nec ipſa proferat, nec ab aliis prolata auribus ſuis libenter admittat. Veſtimentorum habitum nec nimis abjectum, nec notabiliter pomposum, nec periculoſe elegantem habere conſueſcat: lectionem, aut ipſa frequentius legat, aut legentis verba tota pectoris aviditate ſuſcipiat. De Divinis Scripturarum fontibus jugiter aquam ſalutis hauriat; illam utique de qua Dominus dicit: *Qui credit in me, flumina de ventre ejus fluent aquæ vivæ.* De Paradiſi etiam floribus, hoc eſt ſanctarum Scripturarum ſenſibus anima ſancta ſe jugiter onerare contendat, ex ipſis pretioſas margaritas ſuis auribus indeſinenter appendat, & ex ipſis, anulos, & dextralia, dum exercet opera bona, ſibi componat, ibi vulnerum medicamenta, ibi caſtitatis aromata ibi compunctionis holocauſta requirat. Quæ vero Religionem immaculato corde, & puro corpore conſervare deſiderat, aut nunquam in publicum, aut non niſi pro grandi, aut inevitabili neceſſitate procedat. Nolite quæſo vos, nolite quibuſcunque, aut occaſionem dare, aut familiaritatem tribuere. Quæ vero libidinem, Chriſto adjuvante, ſuperare deſiderat, familiaritatem fugiat, & quæ indignam familiaritatem non ſpreverit, aut ſe, aut alium, cito perdet: ſed forte dicet aliqu: aIdeo familiaritatem non fugio, quia volo habere, quod vincam, & adverſarium meum cupio tenere captivum. Vide ne contra te adverſarius incipiat rebellare. Vide ne te ducat captivitas iſta captivam. Audi Apoſtolum dicentem, *fugite fornicationem.* Contra reliqua vitia oportet nos omni virtute reſiſtere, contra libidinem vero, fuga nobis neceſſaria eſt. Eſto ergo libidinis fugitiva, ſi vis eſſe caſtitatis pugnatrix: ſed quod dico, diligenter attendite. Quando ſola aliqua libidinis ſtimulis incitata Chriſto adjuvante repugnet, quantum prævalet contra ſe, quia non habet, quo poſſit fugere, quando vero per alterius ſodalitatem, opportunitatem voluptatis Diabolus ſubminiſtrat ipsā familiaritatem quantum prævalet, ut diximus, anima ſancta refugiat, ſed ut hæc omnia ſervare poſſimus, abſtinentiam rationabilem teneamus, qua vera eſt ſanctiſſimi illius viri ſententia. Prout continueris ventrem, ita & venenoſos motus ejus: humilitatem etiam veram, quantum poſſumus conſervemus, non enim diu carnis integritas ſervatur, ubi animus ſuperbiæ tumore corrumpitur: præcipue ſi iracundiæ flamma frequentius ſurgit, caſtitatis, & virginitatis flores cito conſumit. Caſta enim, & Deo devota anima, non ſolum extraneorum, ſed etiam parentum ſuorum familiaritatem habere non debet, ſi enim vaſa, quæ Eccleſiæ offeruntur, ut in ſacroſanctis Altaribus ponantur, ſancta ab omnibus appellantur, & nefas eſt, ut de Eccleſia poſtmodum in domum laicam revocentur, aut uſibus humanis aptentur; putas qualem dignitatem apud Deum habet anima ad ejus imaginem procreata? Sicut erga ſancta humanis uſibus ſervitura, nec poſſunt, nec debent de Eccleſia revocari, ſic religioſam quampiam non oportet, nec decet, non expedit, parentum ſuorum multis obligationibus implicari, aut quorumcunque extraneorum pernicioſa familiaritate conſtringi. Illud ante omnia admoneo, ut æmulationis malum quaſi venenum vipereum fugiatis, & ita inter vos charitatis dulcedinem conſervetis, ut nobis invicem per ſancta colloquia medicamenta ſpiritualia præparetis; ſunt enim, quod pejus eſt, aliquæ, quæ quando ſe pariter jungunt, magis ſibi detrahendo, vel contra propoſitas murmurando, vulnera faciunt, quam ſpiritualia medicamenta componunt. Vos ergo Sanctæ, & Venerabiles filiæ, ſi aliquam videtis puſillanimem, conſolationem impendite, ſi ſuperbientem, humilitatis medicamentum apponite; ſi iracundam videritis, refrigerium patientiæ miniſtrate: ſi nobiles natæ eſtis, magis de religionis humilitate, quam de ſæculi dignitate gaudete. Tenete ergo firmas manus in aratro, & nolite reſpicere retro. Mementote uxoris Loth, quæ retroſpiciens verſa eſt in ſtatuam Salis: nunquam juramentum, nunquam maledictum de virginis ore procedat. Non ſolum enim corpora, ſed etiam corda veſtra omni ſolicitudine cuſtodite propter illud, quod ſcriptum eſt: *omni cuſtodia ſerva cor tuum*, & illud, quod Dominus in Evangelio dixit, *de corde enim exeunt cogitationes malæ.* Si enim in corde nihil mali cogitatur, quicquid ſanctum eſt, ex ore profertur, quia ſicut ſcriptum eſt, *ex abundantia cordis os loquitur.* Hoc enim lingua proferre conſuevit, quod ex officina cordis conſcientia miniſtraverit, & ideo ſi ex ore vultis bona proferre, ſemper in corde, quæ ſancta ſunt, cogitate; ſi lectioni, & orationi debetis incumbere, ut ante omnia, etiam manibus poſſitis aliquid exercere, ſecundum illud quod Apoſtolus ait: *qui non operatur, nec manducet.* Meliorem quoque diei partem ſancto operi dedicate: lectioni vacare conſueſcite: oratio veſtra ita cum ſilentio procedat ex corde, ut vix audiatur in ore. Nam qui alta voce orare voluerit, & ſibi & alteri multum nocet, dum per ſuam garrulitatem alterius mentem ab oratione ſancta, ſecreta ſuſpendit. Pompoſa indumenta, quæ non utilitati, ſed vanitati ſerviunt, faſtidire, atque contemnite. Multa enim quod in moribus diligunt, hoc etiam in operibus ſuis oſtendunt; præparant ſibi ornamenta ſæcularia ſæculum diligentes, & voluptati ſervientes, vel luxuriæ. Vobis vero nihil ſit commune cum talibus, ſed omnia ornamenta, quibus ad luxuriam caro componitur, veluti inimica, & contraria à veſtro propoſito reſpuantur. Sunt enim, quod pejus eſt, quæ pro vanitate ſæculi iſtius plus ſtudent terrenis cupiditatibus operam dare, quam lectioni divinæ juſtitiæ, dum volunt ſtragula pulchra, & picta tapetia, plumaria etiam, & reliqua his ſimilia cum ingenti ſumptu & ſuperflua expenſa ad oculorum libidinem præparare, neſcientes, illud, quod Dominus per Joannem Evangeliſtam clamat, & dicit: *Nolite diligere mundum, neque ea, quæ in mundo ſunt, quoniam omne, quod in mundo eſt, concupiſcentia oculorum, & ambitio ſæculi eſt.* Quid prodeſt Virgini integritatem Corporis cuſtodire, ſi oculorum concupiſcentias noluerit evitare: Vos vero Sanctæ, & Deo dignæ animæ totum ſpiritualiter agite, ſequimini Chriſtum tendendo perſeveranter, quod voviſtis ardenter. Iterum, atque iterum ſanctæ, & Deo dicatæ animæ rogo, & cum omni humilitate pro conſervando Virginitatis præmio conſilium do, ut familiaritatem incongruam à vobis, vel à veſtris animis totis viribus repellere laboretis. Nam ad conſervandam Sanctæ Religionis dignitatem ſingularitas teſtis ſanctiſſima eſt. Familiaritas enim cujuslibet ſi frequens eſſe cœperit, non niſi corruptionem ſeminat, vitia pullulat, libidinem concipit, ignominiam parit, rabiem concitat, laſciviam paſcit, petulantiam nutrit, caſus exaltat, ruinas ædificat, confuſionem mercatur, theſaurizat opprobrium, criminationes exaggerat, excuſationes inflammat, & cæter-

& catervatim ſimul in faſcem conglomerat: nam ſi anima ſancta ſecretum ſuum cuſtodire voluerit, & aſſidue familiaritatis malum tota animi virtute fugerit, ipſa ſancta ſingularitas munimen illi invictum eſt ſanctimonii; expugnatio fortis infamiæ, exercitium continentiæ, evacuatio luxuriæ, pax ſecura virtutum, & impugnatio inquieta bellorum, puritatis culmen, & libidinis carcer, honeſtatis portus, & ignominiæ naufragium virginitatis mater & hoſtis immunditiæ integritatis dignitas, & fornicationis abdicatio, voluntas bonorum operum, & afflictio vitiorum, refrigerium pudicitiæ, & pœna petulantiæ, adquiſitio Triumphorum, & facinorum detrimentum, requies ſalutis, & perditionis exilium, vita, ſpiritus, & carnis interitus.

Hæc omnia mala fortiter Deo adjuvante repellentur, & illa, quæ diximus bona, feliciter adquirentur, ſi ab animabus ſanctis familiaritas inordinata reſpuatur. Attendite vos, ô animæ ſanctæ, quia inter omnia certamina, quibus ſemper comes eſt Chriſtiana militia, ſola duriora ſunt prælia caſtitatis, ubi quotidiana pugna eſt, & rara victoria. Caſtitatis dura ſunt prælia, ſed majora ſunt præmia. Caſtitatis palmam nemo ſecurus accipit, cui quantum duri ſunt exitus, tantum glorioſi ſunt fructus. Ut ergo caſtitatis præmia, & Virginitatis coronam feliciter Deo remunerante poſſitis accipere, periculoſam familiaritatem à vobis ſemper excludite: currite fideliter, ut poſſitis pervenire feliciter, adjuvante Domino Noſtro Jeſu Chriſto, qui vivit, &c:

Quibus Epiſtolis Sanctorum Patrum addit Concilium Aquiſgranenſe apud Jacobum Sirmondum *in tom. 2. Conciliorum antiquorum Galliæ*, in quo ad literam referuntur hæc ſequentis tenoris verba.

Ecce quibus ſaluberrimis documentis Sanctiſſimi, & eruditiſſimi viri Deo dicaats ad caſtimoniale propoſitum ſervandum inſtituunt. Ecce quibus inſignium virtutum indumentis eas exornant, ut illius Sponſi, cui ſe dicaverunt amplexibus dignæ fiant. Unde ſolerter Sanctimonialibus vigilandum eſt, ut tantorum Patrum obedienter obtemperent monitis, ne ſcilicet his reſultando cum fatuis Virginibus reprobentur, ſed potius parendo, cum prudentibus Chriſti Thalamo admittantur. Diligenter itaque eorundem Sanctorum Patrum ſententiis prælibatis, dignum, & neceſſarium judicavimus per ſingula capitula diſtinguere quid Prælatis, quidve ſubditis obſervandum ſit, & quoniam ſubditarum vita Prælatarum eſt exemplis informanda. Primum quales debeant Abbatiſſa conſtitui, qualiter eis vivendum, qualiter ſubditas gubernandum, qualiterve in Monaſteriis reſidendum, & inſtanter Domino tota mentis, & corporis devotione ſerviendum. Dein quid ſubjectis ſpecialiter obſervandum ſit ponendum cenſuimus: de quibus infra *titulo ſequenti*.

TITULUS II.

De Inſtitutionibus, & Ordinationibus Abbatiſſarum, & Monialium, in quibus earundem munera, officia, & obligationes in Ordine ad Regularem Obſervantiam egregie, ſatisque ſtudioſe in diverſis Conciliis decernuntur.

FORMULA I.

Quales in Monaſteriis puellaribus debeant eſſe Abbatiſſæ.

Ex lib. 2. Concilii Aquiſgranenſis can. 7. in tom. 2. Conciliorum antiquiorum Galliæ.

TALES Abbatiſſæ regendarum animarum curam ſuſcipere debent, quæ ſubditis verbis, & exemplis ducatum præbeant Sanctæ Religionis, quæ non propriis voluntatibus deſerviant, ſed magis ſubditarum ſolertiſſimam curam gerant: quæ ſe etiam, illaſque utpote vaſa ſancta, in quibus inſtanter incenſum orationis Deo digne offerri poſſit, ab omni labe vitiorum cuſtodire norint, & ita eas ſecum in ſancto propoſito pervigiles reddant, ut unà ad vitam tendentes æternam, ſocietate ſupernorum civium mereantur perfrui. Qua igitur auctoritate, aut quibus Sanctorum Patrum documentis ſibi attribuunt licentiam foras vagandi, aut per villas reſidendi, aut ſericas veſtes induendi, aut pompis vanis inſerviendi? Sed quia hoc nulla auctoritate ſibi licitum facere poſſunt, præſertim cum a Sanctis Patribus, in ſuperioribus capitulis id penitus ſanctimonialibus legatur inhibitum, reſtat ut ab hinc hujuſcemodi uſus ab his modis omnibus quantum Dominus poſſe dederit, caveatur. Quia quamvis in ſæculari dignitate poſitæ multigenis deliciis, voluptuose hujuſmodi ſoleant uti: in Monaſteriis tamen, in quibus Chriſti ſponſæ ſumptibus Dominicis communiter ſunt gubernandæ, prorſus eſt hoc cenſura æquitatis inhibendum. Noſſe etenim eas oportet, quia non ideo Prælatæ ſunt, ut ſe ſolummodo, ſed potius ut ſe, ſubditaſque paſcant, carnaliter videlicet, & ſpiritualiter: nec ut præſint tantum, ſed ut proſint, à Domino ſunt aliis prælatæ. Ergo neceſſe eſt, ut ſe, ſibique ſubditas in propoſito Sanctæ Religionis ſolerter conſtringant. Et ſicut alias præcedunt prioratus honore, præcedant etiam piæ conſervationis exemplo, & quæ aliis facere prohibent, nullatenus perpetrent. Recte enim, ut habet Beatus Gregorius, aliorum errata corrigit, qui ea, quæ reprehendit, minime agit. Sed quia paſtoris abſentia ovium ſolet fieri præda; neceſſe eſt, ut Abbatiſſæ in Monaſteriis conſiſtant aſſiduè, & ovium ſibi ſubditarum vigilantiſſimam curam gerant, ne illis abſentibus prædæ fiant ſubditæ inviſibilis lupi. Quales etiam eſſe debeant ductrices animarum, S. Cæſarius in Epiſtola, quam ad Oratoriam ſcripſit, pleniſſime docet: ex qua quædam Capitula ob inſtructionem Abbatiſſarum excerpere, & huic capitulo adnectere curavimus. Dicit enim ita:

Audi ergo me, dulciſſima ſoror, & filia, tu quantumcunque ſemper in ſtudiis ſpiritualibus occupari deſideras, propter ſorores tamen aliquando etiam exteriora tibi erunt negotia dirimenda. Curandum ergo tibi ſummopere eſt, ut ſi temporalia, quaſi pro tempore agas: at ſemper tenacius in ſpirituali devotione, & amore inhæreas, ut cum temporalia citius diſpenſaveris, ad orationem illico, vel lectionem, quaſi ad matris ſinum recurras. Optare quippe debes, ut abjecta ſolicitudine mundi, ſemper cogites de ſervitio Chriſti, propter illud qnod dicitur: *Nemo militans Deo implicat ſe negotiis ſæcularibus, &c.* In omnibus juxta Apoſtolum temetipſam præbe exemplum bonorum operum, vitaque tua velut pennatum animal ad alta ſemper per deſiderium evolet, per verbum reſonet, luceat per exemplum. Cum vero ad annunciandum verbum Dei te ſororibus affectaveris, prius cauta conſideratione penſa, ut quod ore promis, factis impleas, & quod aliis prædicas, operibus præbeas. Prior in Eccleſia inveniaris, poſtrema exeas. Par ſis in communi cibo cum quibus pari uteris in menſa conſeſſu. Abſtinentiam, quam lingua prædicat, proximæ fauces, vel vicinus ſtomachus ſentiat: ne forſitan ſubditæ audientes, tacitis cogitationibus dicant: O quam pulchre nobis abſtinentiam prædicat plenus venter? Et in his omnibus, cæteriſque hoc tibi noveris convenire, ut anguſti callis itinera, per quæ ſocias admones gradiendum, prior ipſa gradieris. Non ſit veſtibus ornatior cæteris, ſed moribus. Non quæ tibi vultu, intuituque placuerit, non quam tibi ad oculum cognoveris, vel cujus blandiori obſequio fueris delineata, ſed quam amor Chriſti, & religioſior demonſtraverit vita: præponas. Oportet enim te propter quaſdam cultrum nonnunquam habere in gutture, cauterium in lingua geſtare, virgam tibi, & baculum in manu ferre:

ferre: ut per cultrum deſeces vitia, per cauterium vero ad ſanitatem ſecta reducas, per virgæ diſciplinam corrigas, per baculum vero diſciplinatam ſuſtentes. Si vero cum ſæcularibus ad colloquendum fueris evocata, prius arma frontem trophæo crucis, vexillo Chriſti pectus ingemina, ut cum ſua virguncula Chriſtus comitari dignetur. Confabulatio vero tua ſemper ſit mixta gravitate, atque dulcedine, & tantum loquaris, quantum opportunitas flagitaverit rei, ac temporis. Si quid vero ab eis petitum fuerit, quod præſtare deliberas, cum vultu hilari præſta. Si quid vero præſtare non convenit, petitionem illorum, ſaltim honeſtate ſermonis mollifica. Nomen tuum plures noverint: beneficia tua in quantum prævales plures ſentiant, vultum rari cognoſcant.

Si quando autem tibi pro neceſſitate Monaſterii ſeorſum colloquendum, cum duabus, vel certe cum tribus electis ſororibus facito. Quia opinio bonæ famæ, ſicut etiam perfectæ vitæ cuſtodia, tibi neceſſaria eſt: & & tunc primum deſpicienda humana detractio, cum Chriſtus in cauſa eſt. Omnis quoque actio tua ſemper ſit Deo cogitatio in Deum. Et exceptis vitiis, quibus non compaſſio, ſed rectitudo debetur, omnibus te cupio eſſe compaſſibilem, omnibus gratam, omnibus te perfectam, piam. Ut videlicet juxta Paulum ſit ſancta corpore, & ſpiritu, ipſo ſponſo, & Domino tuo, mentem tuam regente, & vias tuas ſanctas diſponente, qui vivit, & regnat in ſæcula ſæculorum Amen.

Alia formula ſimilis habetur in Opere.

Diſput. 28. quæſ. 2.

FORMULA II.

Quæ curare debeat Abbatiſſa erga ſanctimoniales ſibi commiſſas?

Ex Concilio Cabilon. can. 54.

Abbatiſſa diligentem habeat curam de Congregatione ſibi commiſſa, & provideat ut in lectione, & in officio, & in Pſalmorum modulatione ipſæ Moniales ſtrenuæ ſint, & in omnibus operibus bonis illa eis ducatum præbeat, ut potè pro animabus earum rationem in conſpectu Domini reddditura: & ſtipendia ſanctimonialibus præbeat neceſſaria, ne forte per indigentiam cibi aut potus peccare compellantur.

Alia formula; Quod Abbatiſſæ Virgines velare non audeant, Opere pag. 323.

Ex Conc. Pariſienſe 6.

Alia formula; de Officio Abbatiſſæ.

Ex Conc. Aquiſgr. cap. 2. can. 14.

Sicut ea, quæ ſuperius præmiſſa ſunt Abbatiſſis ob neceſſitates corporum impendenda ſunt ſanctimonialibus, ita neceſſe eſt, ut in agro mentium ſibi ſubſiditarum ſtudeant plantare documenta virtutum, ſeque in omnibus illis, vita, moribus, actu habitu, ipſo etiam inceſſu irreprehenſibiliter vivendo imitabiles exhibeant, ne per earum exempla perverſitatum in lapſum occurrant voraginum. Doceant ergo eas, qualiter vitent ſuperbiam, quæ radix eſt omnium malorum, avaritiam, invidiam, odium, detractionem, ſuſurrationem, murmurationem, ſcurrilitates, bilinguitates, diſſenſiones, ſimulationes, vanas verborum confabulationes, cætera his ſimilia, quæ ſuos ſectatores ad interitum pertrahunt. Curioſitates etiam nihilominus vitent, quibus fœmineus ſexus potiſſimum implicatur. Defleant propria, aliena curioſe non interrogent: attendentes illud Hieronymi: Sufficit, inquit, unicuique ſua plangere, non aliena carpere. Inſtruant etiam eas ad ſectandas bonorum operum virtutes, videlicet charitatem, humilitatem, patientiam, ſobrietatem benignitatem, obedientiam, manſuetudinem, & cæteras virtutes, quibus animus Chriſtianus ad æternam patriam tendens jugiter famulari debet. Provideant etiam, ut otio vacare non poſſint ſed potius aut orationi, aut lectioni, aut manuum operationi inſiſtant, aut certe divinis lectionibus aurem accommodent, quatenus ſibi ſubditis hanc geminam paſtionem tribuentes, quæ cavenda ſunt vitare, quæve facienda ſectari eas docentes, non de infideli, & negligenti adminiſtratione condemnari, ſed potius de fideli à Domino mereantur feliciter remunerari. Meminiſſe itaue, & ante oculos ponere eas oportet, quod de ſibi commiſſis, Domino proculdubio redditura ſunt rationes.

FORMULA III.

De Officio Præfectæ.

Ex Concilio Mediolanen. I.

Præfecta Monaſterii, tanquam communis omnium Monialium Mater, ipſarum, & corporis, & animæ ſaluti diligentiſſime conſulat: easque ſtudioſe admoneat, ut puro corde ſint, vitæque integritatem ſervent, & ad perfectionem virtutũ omnium contendant: ſiquidem quæ religionem ſuſcpeerunt, niſi ad ſummum illum gradum pro viribus pervenire conentur, minus ſanè efficiunt, quam debent pro vitæ, & ordinis inſtituto: quod profitentur. Meminerit autem ſibi reddendam eſſe rationem juſtiſſimo Judici erratorum, quæcunque Moniales, ejus negligentia, aut culpa, admiſerint.

Studeat etiam, ut ſingulæ ſuo munere recte fungantur, neque ulla alterius officium occupet, niſi auxilii cauſa; idque ipſius juſſu, & ut omnia ordine perficiantur, in primiſque ut ſilentium horis, ac locis præſcriptis ſervetur. Si vero alicujus importunitas, aut re, aut verbo, ſororum pace perturbata, charitatem violarit: acerrime ab ipſa Præfecta, & ſi opus erit, à ſuperiore, etiam Monialium, puniatur, & ejus animi elatio edometur.

Huic autem Præfectæ ejuſve Vicariæ, quæ illa abſente, ejus vim, & locum obtinet, Moniales omnes omnino obedientiam, & obſervantiam præſtent, quemadmodum earum votum poſtulat.

Quæ vero ejus juſſa neglexerit, neque pœnitentiam ſibi impoſitam adhibere voluerit, aut ſuperbe, & injurioſe reſponderit, non habita ejus dignitatis ratione, aut contumaciter defendendo, vel excuſando, eam impedierit, quominus illas reprehendat, aut caſtiget, quæ aliquid commiſerint, ut ſuæ contumaciæ, & inſolentiæ graves pœnas pendat, apud ſuperiorem accuſetur ab iis, quas diſcretas appellavimus, quæ niſi id fecerint, flagella, diſciplinæ nomine, ſibi ſemel adhibere, & humi cibum capere cogantur.

Singulis etiam hebdomadis Præfecta Monialium, Conventum ſive Capitulum habeat, corrigendi cauſa Moniales pro erratis, quæ ipſæ publicæ, vel in ſuorum officiorum munere admiſerint, quorum veniam ipſæ ſponte, atque humiliter coram omnibus petant, eiſque pœnitentiam imponendi, aliaque adhibendi, quæ earum inſtitutis tradita ſunt ad pias in humilitate, & ſui contemptione continendas, atque ad virtutes omnes ſtudioſe ſectandas.

Caveant autem Moniales, ne pœnitentiam ſibi à Præfecta impoſitam, pertinaciter recuſent: neve ſuperioris temporis delicta, ſibi invicem iniquo animo objiciant. Quæ hoc commiſerit, ei hæc ſit pœna; ut ſtatim ad ſingularum Monialium pedes terram exoſculetur, ſibique flagella, nomine diſciplinæ adhibeat.

In negotiis paulo gravioribus Præfectæ nihil decernant: niſi ſcientibus, & conſentientibus majori ex parte diſcretis, ſeu Matribus conſilii.

In iis vero, quæ majoris ſunt deliberationis, Præfectæ univer-

univerſum Monialium Capitulum convocent: itaque ipſis ratum ſit, quod majori Monialium parti placuerit.

In omnibus autem tacitis ſuffragiis caveant Moniales, nec ſuffragii pilas, vel calculos inter ſe tradant in manus. Iis, quæ id commiſerint ea pœna ſit, ut privatæ capitulo, neque eligere neque eligi ſuffragio poſſint, arbitrio ſuperioris.

Ad ſuffragia autem de quacunque re ferenda non admittantur, niſi quæ triennium poſt emiſſam profeſſionem in Monaſterio fuerint commoratæ.

Præfecta, & Moniales bona Monaſterii alienare, permutare, locare, aut contrahere nullo modo poſſit: niſi ſciente, ac præſente rerum ſuperiore aut ejus Vicario: ſervatis item cæteris, quæ jure ſervari debent. Aliter contractus irritus, ac nullus ſit.

Neque item ædificare, niſi conſentientibus ſuperiore, ac civibus Monaſterii curatoribus. Qui operam dabunt, ut id quam minimo ſumptu, commode, ac decenter fiat.

Alia formula; De ſolicitudine Abbatiſſæ erga Divinum Officium perſolvendum; habetur in Opere diſp. 15. quæſ. 2. pag. 163.

Ex Conc. Aquileienſe I.

FORMULA IV.

Quales ſint Præpoſitæ conſtituendæ.

Ex Concilio Aquisgranenſe can. 24.

QUia conſtat, Abbatiſſas exteriorum, & interiorum pondere gravatas, adeo ut præpediente ignorantia fragilitatis humanæ, multa neſciant, quæ in Monaſteriis negligenter fiunt: neceſſe eſt, ut tales ſub ſe conſtituant, cum quibus ſecuræ poſſint partiri onera regiminis. Quibus etiam talem conferent poteſtatem, ut vice ſua fungentes, & bene agentes in melius proficere dictis, & exemplis exhortentur & delinquentium errata diſtrictiſſima inveſtire corripiant: & quæ in Monaſteriis ab Abbatiſſis ob diverſarum curarum occupationes, perfici minime poſſunt, ab his digne, & utiliter perficiantur.

Quibus etiam expedit, ut ſe imitabiles cæteris præbeant: quatenus irreprehenſibiliter vivendo, & ſanctarum virtutum exempla præbendo, cœtibus ſanctarum fœminarum mereantur adſciſci. Quod ſi negligenter vixerint, & his quibus bene vivendo prodeſſe debuerant, exemplo ſuæ perverſitatis aliquam læſionis maculam ingeſſerint, juxta modum præmiſſum judicentur, & ſi inemendabiles extiterint, à Miniſterio amoveantur, aliæque in loca earum probabilis vitæ conſtituantur.

FORMULA V.

Qui modus correptionis erga ſanctimoniales delinquentes adhibendus ſit.

Ex eodem Concil. can. 18.

STudendum vigilanter Abbatiſſis eſt, ut ſubditarum vitia nullatenus diſſimulent, ſed mox ut oriri cœperint, ea radicitus evellant, ne per earum ſcilicet deſidiam, atque incuriam, animæ illarum laqueis irretiantur diaboli. Quanto enim idem ſexus fragilior eſſe dignoſcitur, tanto neceſſe eſt majorem erga eum cuſtodiam adhiberi. Modus vero correptionis circa delinquentes ſanctimoniales, omiſſis his, quarum latera, juxta Salomonem, ne indureſcant, virgis tundenda ſunt, iſte obnixe ab Abbatiſſis teneatur. Si aliqua in Congregatione ſanctimonialium, horas Canonicas frequentare neglexerit, & opus Dei negligenter executa fuerit, ad collationem venire diſtulerit, obedientiam ſibi injunctam agere recuſaverit, in diſcendis bonorum operum inſtrumentis juxta vires operam non dederit, in dormitorio aliquid indecens, aut inhoneſtum, verbis, aut actibus perpetraverit, alibi, quam in dormitorio abſque cauſa inevitabili dormire præſumpſerit, ſororibus charitatis officio ſervire neglexerit, iræ, detractioni, ſuſurrationi, ſcurrilitati, bilinguitati, verboſitati, diſſenſioni, ſimulationi, curioſitati, variiſque verborum confabulationibus inſervierit, diſcordiam inter ſorores diſſeminaverit, huic inſtitutioni contumax, aut ſuperba, aut murmurans, ſeu in aliquo extiterit contraria, & cætera hujuſmodi agere tentaverit: primo ſecundum Domini præceptum non ſolum ſemel, & ſecundo, ac tertio, quin etiam crebrius admoneatur. Et ſi iis admonitionibus non paruerit, publica objurgatione corripiatur. Quod ſi, & huic renisa fuerit, cæteris alimentis ſibi interdictis, pane tantum, uſque ad dignam pœnitentiæ ſatisfactionem utatur, & aqua. Si vero nec ſic ſe correxerit, ſeparetur à menſa, & à cæterarum ſanctimonialium in Choro pſallentium ſocietate, & ſeorſum in loco hujuſmodi negligentibus ab Abbatiſſis conſtituto, ſtare cogatur: ut ſtatim rubore ſequeſtrationis emendetur. Si autem his modis admonita, atque caſtigata, incorrigibilis adhuc extiterit, congruat, ſi tamen ætas permiſerit, verberum adhibeatur caſtigatio. Verum ſi talis fuerit, quam aut ætas, aut qualitas perſonæ verberari non ſiverit, hæc, & publica objurgatione, & jejuniorum continuatione, & ſequeſtrationis rubore tandiu corripiatur, donec digna potentiæ ſatisfactione veniam conſequi poſſe videatur. Si igitur eæ, quæ flagellari, aut ætas, aut qualitas perſonæ prohibet, incorrigibiles apparuerint: ſit locus intra clauſtra, quo ad tempus retrudantur, & ſecundum modum culpæ caſtigentur. Quod ſi etiam aliqua in tantam inſaniam devenerit, quæ poſt tot ſalubertimas admonitiones, & caſtigationes, nec dum ſe correxerit, deprecetur pro ea communi voto ab omni congregatione, ut ab illo, cui nihil eſt impoſſibile, ſanetur. Poſtremo ſi his omnibus exhibitis, inemendabilis, atque incorrigibilis apparuerit, quia nullatenus huic ſæculum repetere fas eſt, advocetur, ſi neceſſe eſt, Epiſcopus, & illius ſapientiſſimo, ac diſcretiſſimo judicio, ita ejuſdem vita, quæ ſe tot vitiis fœdando, & in pertinacia permanendo, à collegio ſanctimonialium, quodammodo ſecrevit, intra ſepta Monaſterii moderetur, quatenus, & pœnitentiam ſibi ab eo injunctam ſalubriter gerat, & cæteris nullius contagionis morbum inferre valeat. Quæ autem criminale peccatum commiſerit, huic nullatenus differenda eſt correptionis utilitas, quin aut ſponte peccati ſui facinus pœnitendo abluat, aut ſi id agere renuerit, ab Epiſcopo, ut præmiſſum eſt, juxta modum taxatum ſententiam excommunicationis, & modum pœnitentiæ excipiat. In caſtigandis namque atque corrigendis delinquentibus, opem ferre non deſiſtant Abbatiſſis cæteræ ſanctimoniales.

FORMULA VI.

De congregandis in Monaſteriis ſanctimonialibus.

Ex eodem Concilio Aquisgranen. can. 8.

STudendum ſummopere Abbatiſſis eſt, ut tot taleſque in Monaſteriis admittant ſanctimoniales, quæ & morum probitate commendentur, & Eccleſiaſticis poſſint rationabiliter ſuſtentari ſtipendiis. Quæ vero adhuc carnalibus delectationibus irretiuntur, nequaquam ſunt in Monaſteriis admittendæ, quia ſatius eſt illis juxta Paulum Apoſtolum foris nubere tantum in Domino, quam in Monaſteriis admitti, & ſub imagine ſimulatæ ſanctitatis diſſolute vivere. Cum igitur hujuſmodi religionis gratia Monaſteria expetiverint, non eis facilis tribuatur ingreſſus, donec prius eis hæc legantur capitula: ut his perlectis noverint, quid eis in caſtimoniali propoſito obſervandum, quidve vitandum ſit.

Quia

Quia poſtquam ſe Domino in hac militia devinxerint, nequaquam ſibi licitum erit propriis uti conſiliis, nec ſæcularibus penitus implicari poſſe negotiis: nec frequentiam virorum, aut collocutionem familiarem abſque cauſa inevitabili habere debent. Proinde ſcrutentur prius arcana cordis ſui, ſimulque ſuper adnotatas Sanctorum Patrum ſententias aſſidua meditatione perlegant, ne inconſulte, & minus caute vinculum continentiæ, & Virginitatis arripientes redeant poſt Satan, & fiant ſicut canis reverſus ad vomitum.

FORMULA VII.

Qualiter his, quæ Monaſterium expetunt, de rebus propriis agendum ſit.

Ex eodem Concilio can. 9.

PRovidendum eſt his, quæ ob amorem Chriſti caſtimoniæ ſe dicaverint, & in Collegio Sanctimonialium ſe admitti poſtulaverint, ut res ſuas antequam Monaſterium ingrediantur, ita ſapienter, prudenterque deliberent, atque diſponant, ut ad vitam tendentes æternam, nullam earum occaſione patiantur perturbationem. Proinde ſi aliqua ſanctimonialium res ſuas proprias Eccleſiæ ita contulerit, ut nihil ex his ſibi proprium vindicare, ſed tantum rebus ſuſtentari velit Eccleſiæ, huic ſufficienter in Congregatione ſtipendia largiantur neceſſaria. Si autem Eccleſiæ eas tradiderit, & uſufructuaria haberi voluerit, quæſtor Eccleſiæ eas, utpote Eccleſiæ defendat. Quod ſi eas Eccleſiæ conferri noluerit, Abbatiſſa, & cæteris Sanctimonialibus cohibentiam adhibentibus committat eas per ſcriptum publice roboratum, aut propinquo, aut alio cuilibet bonæ fidei amico, qui eas jure fori defendat. Secundum hanc igitur conſtitutionis formam Sanctimoniales ſuas proprias res deliberent, & diſponant, & aut ſervis, aut certe aliis, quibus illis libuerit, eas, ad procurandum, ſibique fideliter earum fructus adminiſtrandum, commendent. Quoniam ante ingr ſſum Monaſterii, cuncta, ut præmiſſum eſt, rationabiliter illis diſponenda ſunt, ut remota quarumlibet forenſium rerum occupatione, ſuum liberius, & quietius poſſint cuſtodire propoſitum. Sed, & de adoleſcentulis, & de his, quarum converſatione ſimultates, & diſſenſiones plerumque pati ſolent Monaſteria, cavendum Abbatiſſis eſt, ne incaute, & indiſcrete eas in Congregatione admittant: ne forte earum admiſſio aliquod in poſterum generet ſcandalum.

FORMULA VIII.

De Magiſtra Novitiarum.

Ex Concilio Mediol. I.

NOvitiarum curam ſola Magiſtra, electa, loco à cæteris Monialibus ſeparato, habeat: alia prætereà nulla.

Hæc Novitias in timore, & cultu Dei, & in obſervatione Religionis erudiat, coneturque, & vitæ exemplo nullam habeat anſam reprehenſionis, aſſiduiſque admonitionibus ita eas inſtituere in ſpiritualibus, & ſanctæ vitæ ratione, ut progredintes, Deo adjutore, perfectæ ejus ancillæ poſſint evadere.

Quæ autem ſibi id temere aſſumpſerit, ut aliquam ex novitiis erudiat, jus ei ſuffragii adimatur: neque eligere, neque eligi poſſit, quandiu Superiori placuerit.

Alia formula; De diligentia erga Novitias adhibenda à Magiſtra Novitiarum, habetur in Opere, diſp. 4. quæſ. 5. num. 1.

Ex Conc. Aquisgr. cap. 2. can. 22.

FORMULA IX.

De puellis ad Religionem admittendis.

Ex Concilio Mediolanen. I.

CUM primum puellæ ad ſuſcipiendum ſacrum habitum offeruntur, Monialium Præfecta parentes, vel eos, quorum curæ commiſſæ ſunt, admoneat excommunicationis, quæ propoſita eſt à Sacro Tridentino Concilio, iis, qui ſuas puellas vel alienas invitas cum cogunt ſuſcipere, aut profiteri religionem. Idem ab earum ſuperiore fiat, cum ejus conſenſus requiritur.

In iis Monaſteriis, in quibus Moniales pauciores ſint quinquaginta, duæ tantum germanæ ſorores, aut tres, quæ ſint unius generis, ac familiæ, recipi poſſint.

Ubi vero plures ſunt quinquaginta Monialibus, ibi tres tantummodo ſorores, aut quatuor ejuſdem familiæ recipi liceat? ſi ita Monialium Capitulo videatur.

Præfecta, & Moniales de puella, earum ſuffragiis ad ſuſcipiendam Religionem admittenda, quidquam polliceri, aut Capitulum cogere non audeant; priuſquam libero loco ab Epiſcopo, aut ab eo, cui ipſe id munus delegarit, puella ſecreto examinata, ac probata, facultatem ſuſcipiendi in eo Monaſterio religionem ſcripto conſecuta fuerit, conſentiente etiam illius Monaſterii Superiore.

Ab iis autem omnibus prius diligenter inquiratur de moribus, vita, ætate, quæ major ſit duodecim annis, ac de libera, & pia voluntate puellæ.

Quæ anno ſaltem antequam examinetur, & Monialium Capitulo admittenda proponatur: propoſitum Religionis ſuſcipiendæ in eo Monaſterio, & Epiſcopo, & Monialibus, earumque ſuperiori patefecerit, ut interim hujuſmodi inquiſitio mature fieri poſſit.

Quo etiam tempore ipſo Confeſſori illius Monaſterii aut cui Epiſcopus ejuſmodi munus puellas has audiendi commiſerit, ſemel ſingulis menſibus peccata ſua confiteatur, Sacroſanctamque ſumat Euchariſtiam, ac perſæpe Moniales in locis collocutionum alloquatur, ut ab eis tum explorari accuratius, tum admoneri melius poſſit, de omnibus quæcunque illi agenda, & ferenda erunt Religionis cauſa intra ſepta Monaſteriorum, ne ullo unquam tempore conqueri, & inſcitiam excuſare poſſit.

De puella admittenda ad ſuſcipiendam Religionem, ac mox etiam, Novitia ad profeſſionem, ferantur tacita ſuffragia, ut ſingulæ Moniales nullo affectu impeditæ, libere ſuæ conſcientiæ poſſint ſatisfacere.

Nec vero hujuſmodi puella ad Religionem, neve Novitia ad profeſſionem recipiatur: niſi duas ex tribus partibus ſuffragiorum tulerit.

Puellæ ad Religionem admiſſio aliter facta, quam præſcriptum ſit, irrita ſit, & nulla.

Præfecta vero, cujus culpa, vel negligentia id factum fuerit, ab officii adminiſtratione ſubmota, velo etiam ad ſex menſes eo ipſo privata eſſe intelligatur.

Præfecta autem ſtatim de ſuffragiorum exitu ſuperiorem admoneat, ut in librum, ad hujuſmodi uſum inſtitutum, ejus nomen, quæ recepta ſit, ab eo referatur.

Cum primum ſuffragiis Capituli aliqua recepta eſt, ſtatim omnes veſtium delitias, & inanem ornatum deponat: & nigro, vel fuſco veſtitu, albo, at non ſerico, induatur, ea modeſtia, & ſubmiſſione, ut omnes intelligant, eam mundo renunciaſſe: ut Deo religioſe inſerviat, quo veſtitu ſemper utatur, donec in Monaſterium introeat, & interea à Choreis, & ſpectaculis inanibus abſtineat.]

Quæ vero eo modo, quo diximus, recepta fuerit, Monialium veſtibus in Monaſterio indui non poſſit, niſi ſex menſibus, poſtquam recepta fuerit, idque conceſſu Epiſcopi, & Monialium Superioris: quibus liberum ſit, vel producere, vel contrahere illud ſemeſtre tempus, quemadmodum eis expedire videbitur.

Tumul-

Tumultus autem evitandi cauſa deducatur, mane ad Monaſterium ab intimis propinquis mulieribus, nulla pompa, nulloque invitatu aliorum: & ſola introducatur in Eccleſiam interiorem Monaſterii, miſſaque audita, & ſumpta communione, cæteriſque ſolemnibus cæremoniis adhibitis, coram reliquis Monialibus, à Superiore, aut à Monaſterii confeſſore veſtiatur, qui illam adeo gravem, ſacramque actionem aliquo ipſo ſermone proſequatur. Quod etiam in profeſſione ſervetur.

Superior, ſive Confeſſor hanc cautionem adhibeat, ne puellæ Novitiæ nomen gentilium fœminarum imponat, ſed Sanctarum: quæ ab Eccleſia celebrantur.

Quæ puella poſtquam Monialium veſtem ſuſcepit, amplius è Monaſterii ſeptis exire non poſſit: niſi fortaſſe nondum profeſſam pœniteret in Monaſterium introiſſe. Si vero ſemel exierit, nulla illi in poſterum facultas redeundi concedatur.

Novitiæ cauſa ante profeſſionem ex Decreto Tridentini Concilii nihil Monaſterio detur, præter id, quod neceſſarium ſit ad victum, & veſtitum, ejus temporis, quo fuerit in noviiatu, quod totum repræſentari volumus, antequam puella in Monaſterium ingrediatur.

Alia formula; Quæ Virgines educandæ ſint in Monaſteriis Monialium; habetur in Opere, diſput. 1. quæſ. 1. pag. 1.

Ex Conc. Aquisgran. can 6.

Alia formula; De Virginibus, quæ ſe DEO dedicarunt, quam pœnam ſubjicere debeant, ſi deviaverint, vel publicè nupſerint, habetur in Opere pag. 57.

Ex Capitulis Zachariæ Papæ.

Alia ſimilis formula, in Opere pag. 70. diſp. 11. quæſ. 4.

Ex Concilio Turonenſe XI.

FORMULA X.

De Novitiis ad profeſſionem recipiendis.

Ex eodem Concilio Mediol. I.

QUoniam ex Tridentini Concilii Decreto, profeſſio ante decimum ſextum annum expletum, & ante annum probationis poſt ſuſceptum habitum facta, nulla eſt, nullamque parit obligationem: curent Epiſcopi, ne Novitia ulla, ante illam ætatem, & tempus ad profeſſionem admittatur.

Præfecta autem Monaſterio, triginta ante diebus Epiſcopo ſignificet, quo tempore Novitia profeſſura ſit, ut vel ipſe, vel ſi is abeſt & impeditur, alius, cui ille id negotii dederit, Novitiæ voluntatem cognoſcat: perſpiciatque an ejuſmodi conditionibus ſit, quas Monaſterii illius, & Ordinis Regula poſtulat: an item Monaſterium idoneum, ei denique demonſtret, quam gravis ea res ſit, quamve multas res, tria illa Religionis vota requirant, ut ea, antequam ad profeſſionem recipiatur, vinculi vim intelligat, quo ſe obſtringi vult.

Si Præfecta id facere neglexerit, ejuſdem Tridentini Concilii decreto, ab ejus Officio tamdiu amoveatur, quoad Epiſcopo videbitur.

Novitia, ne examinetur intra ſepta Monaſterii; ſed extra in publica ejus Monaſterii Eccleſia, ut libere, & fidenter ſuam voluntatem exponere poſſit.

Nulla autem renunciatio bonis à Novitia fiat: niſi quemadmodum à Concilio Tridentino juſſum eſt, facultate ab Epiſcopo, vel ejus Vicario permiſſa ad duos proximos menſes ante profeſſionem fiat.

Et quoniam, quæ Moniales, profeſſione facta, velum ſuſceperunt, quotidie ſuæ Religionis Divinum Officium dicere debent, nulla ad profeſſionem admittatur, quæ congrue legere, & officium diſcere neſciat. Id autem experiri debet is, cujus Officium eſt eas examinandi: qui, ſe præſente, eam legere jubebit.

Profeſſionis autem, & diei, & anni, quo facta eſt, in libro ad eum uſum confecto, memoria conſervetur, manu ejus Monialis, quæ ſcribæ Officio fungitur: adhibita ſubſcriptione ejus quæ profeſſa ſit, ſi modo ſcribere ſciverit: & Superioris, qui eam admiſerit.

Quo die puella profitetur, vel Monialem habitum induit in foreſteriis, ædibuſque Monialium, ab ejus propinquis, & amicis convivia ne fiant, neve bellaria dentur.

FORMULA XI.

De Præpoſitis ægrotantium.

Ex Concilio Mediol. I.

QUÆ præpoſitæ ſunt curæ ægrotantium, pias, & miſericordes ſe illis præbeant, quanta maxima poſſunt, & patientia, & diligentia: ac tales ſe illis præſtent quales cæteras vellent, ſi ipſæ ægrotarent.

Ægrotis cibus, Medicamenta opportuna à Præfecta, & ab electis ad id miniſtris ita adhibeantur, ut Monaſterii facultates tulerint.

Præfecta autem charitatis cauſa, eas quotidie viſitet, & ſolatio ſit, & melius ab eis cognoſcat, ac curet, quæ ipſis ſint neceſſaria.

FORMULA XII.

Qualis inſtituenda ſit Cellaria.

Ex Concilio Aquisgranenſe can. 25.

EXpedit Abbatiſſis, ut de Congregatione ſibi commiſſa tales eligant, quibus alimenta ſanctimonialium committant, quæ non ſint criminatrices, non vinolentæ, non prodigæ, & cæteris vitiorum illecebris mancipatæ, ſed magis, quæ vitæ ſint probabilis, & inviolabiliter congregata conſervent, & fideliter ea, atque humiliter ſanctimonialibus adminiſtrent, ut de fideli adminiſtratione, à remuneratione omnium bonorum Deo fideliter remunerentur. Erga hujuſcemodi vero delinquentes, & inobedientes modus præmiſſus obnixe tenendus eſt.

ALIA FORMULA.

Ex Concil. Mediol. I.

PRæfectæ, etiam ſi earum Officium ſit perpetuum, ſcribæ, ac reliquæ, quæ Monaſterii bona quocunque modo adminiſtrant, fideliter, & accurate eorum rationem præſcriptam habeant.

Singuliſque tribus menſibus ad Capitulum ſummatim referant rationes accepti, & expenſi; ut omnes, quomodo res Monaſterii habeant, intelligere poſſint. Verum quotannis rationem rerum omnium, quas adminiſtrarint, ſeparatim Superiori reddant, aut ejus Vicario, ac ſi fuerint, Monaſterii curatoribus deputatis. Quæ autem, aut ſibi vindicarint, aut perperam perdiderint Monaſterii bona, Superioris arbitratu acerrime puniantur.

Ut autem nulla fraudis occaſio relinquatur, in ſingulis Monaſteriis ſingulæ capſæ conſtituantur ad hunc uſum, ut in illis communis pecunia collocetur: quæ duabus clavibus, iis inter ſe diverſis, clauſæ ſint; quarum altera à Præfecta Monaſterii, altera à majori diſcreta aſſervetur. Nec vero capſa aperiri, aut in eo poni pecunia, aut inde auferri poſſit: niſi & Præfecta & major diſcreta, & ſcriba Monialis, quæ ejus rationem ineat, interfuerint.

Duabus

Duabus item clavibus, iiſque diverſis horrei, & ejus loci, ubi farina aſſervetur, oſtia concludantur: quæ ſingulæ à ſingulis Matribus de officio Præpoſitis, cuſtodiantur. Ea autem ſemper adſit, cum triticum vel farina importatur, vel exportatur.

FORMULA XIII.
Portaria qualis eligi debeat.
Ex eodem Concilio Cabilon. can. 64.

PORtaria non eligatur, niſi quæ ætate matura ſit, & teſtimonium habeat bonum, & vitæ probabilis ſit.

Alia formula; De Portaria Monaſterii conſtituenda.
Ex Conc. Aquisgr. can. 26.

OPortet ad Portam Monaſterii talis conſtituatur ſanctimonialis, quæ ætate, & morum probitate cæteris emineat: ut neque propter perſonarum acceptionem, neque propter alicujus adulationem, aut timorem, Porta Monaſterii horis ſtatutis reſeretur. Quia niſi talis ad Portam conſtituta fuerit, magnum proculdubio in Monaſteriis degentibus poterit provenire periculum. Quod ſi alicujus gratia contra hanc inſtitutionem facere tentaverit, & admonita non ſe correxerit, digna invectione correpta à Miniſterio amoveatur.

FORMULA XIV.
Pro Moniali Organiſta.
Ex Conc. Mediol. II.

FAcultas Concilio primo permiſſa, ut Monialis Organiſta ſonandi artem Epiſcopi conceſſu docere poſſit, abrogata ſit, atque ita, ut nemini, nec viro, nec fœminæ, etiam cujuſvis Superioris facultate, ad Monaſterium quodvis accedere fas ſit, ejus rei cauſa: ſed quæ Monialis, vel Organo ſonandi, vel Muſicæ artis perita eſt, alias Moniales inſtruere poterit.

FORMULA XV.
De Laborariis.
Ex Conc. Mediolan. I.

HÆ ad Rotam recipiant, quæ elaboranda ſunt: iiſque diſtribuant, quæ ad id opus faciendum ſunt idoneæ: quibus perfectis, ea ex eadem Rota reſtituant iis, quorum ſunt, accepta mercede, ſemper ea præſente, quæ eſt Rotæ præpoſita.

Nulla præterea quidquam, quod elaborandum ſit, ne cognatorum quidem, aut affinium, accipiat, quæ contra fecerit, ſingulis vicibus ſibi flagella diſciplinæ nomine adhibeat eo loco, quo Moniales operibus elaborandis exercentur.

Si quæ, vel morbo, vel juſta alia cauſa non impedita, pigritia, vel deſidia, aut pertinacia quadam ab hujuſmodi laboribus abſtinuerit; obſonio privetur totum id tempus, quo labori non incubuerit.

In loco autem, ubi Moniales in laboribus exercentur, lectio quotidie adhibeatur; qua abſoluta, inter ſe conferant, quæ audierint, certatimque ejectis vitiis ad virtutes conſequendas ſe ipſas cohortentur.

Curet laborum Magiſtra, ne ſermones, aut cantus profani, aut à Monialium conditione, & inſtituto abhorrentes, inferantur.

FORMULA XVI.
Ex eodem Concilio Mediolanen. I.

COnverſis, minimum quadraginta annos natis, & Superiori probatis, facultas ſit exeundi ſeptis Monaſterii propter negotia Monaſterio neceſſaria, permittente tamen Præfecta, quotieſcunque exeundum fuerit.

Cui etiam liberum ſit eas, ſi ita videbitur, intra ſepta ſemper retinere, quod ut faciat ſi modo poſſit, eam vehementer cohortamur.

Ad funera autem ne prodeant, niſi quæ ordinis ſint mendicantium.

Exeuntes vero binæ prodeant: neque longius diſcedant altera ab altera, quam ut ſe invicem aſpicere, & audire poſſint.

Quibus ſi ex Urbe egredi contigerit ſemper in eodem lecto ſanctimonialium capiant.

Caveantque ne in cujuſquam famoſæ perſonæ domum introeant, etiam ſi illa de Monaſterio benemerita fuerit.

Neve in domiciliis, ubi aliæ honeſtæ mulieres non habitent, pernoctent.

Neve literas, aut mandata clam perferant.

Aut quidquam inane Monialibus renuntient, quod foris viderint, aut audierint.

Delinquentibus pœna ſit carcer, aut etiam gravior arbitratu Superioris.

FORMULA XVII.
Sanctimoniales in Monaſterio quid obſervare debeant?
Ex Concilio Cabilonen. II. can. 59.

SAnctimoniales in Monaſterio conſtitutæ habeant ſtudium in legendo, & in cantando in Pſalmorum celebratione ſive Oratione: & Horas canonicas, Matutinam videlicet, Primam, Tertiam, Sextam, Nonam, Veſpertinam, Completoriam, pariter celebrent, & omnes, excepta, quam infirmitas tenet, in dormitorio dormiant, & omnibus diebus ad collationem veniant.

FORMULA XVIII.
Ut ad Horas Canonicas celebrandas incunctanter conveniant Sanctimoniales.
Ex Concilio Aquisgranenſe can. 15.

OPortet, ut remoto totius excuſationis obſtaculo, expedite, atque honeſte Sanctimoniales DEI exequantur miniſterium: ſitque earum vigilantiſſima cura, ut ad horas Canonicas, mox ut ſignum datum fuerit, impigre occurrant, Eccleſiamque cum Dei timore, & reverentia ingredientes, Divinæ potentiæ famulatui religioſiſſime inſerviant. Illudque ſemper caveant, ut in Domo Dei nihil inhoneſtatis corde, aut lingua, vel opere perpetrent; ſed potius aut orent, aut legant, aut audiant. Si vero fuerit aliqua, exceptis his, quæ aut quadam incommoditate corporis, aut obedientia ſibi conjuncta detinentur, [quæ] præfatas horas Canonicas frequentare, diligenterque cuſtodire, & in his, ut dignum eſt cœleſte neglexerit Officium perſolvere, digna invectione corripiatur. Cuſtodes namque Eccleſiæ harum horarum ſpatia bene norint, ut ſcilicet ſigna certis temporibus pulſent, quibus etiam ſit ſtudii, ut nihil de ſibi commiſſis rebus Eccleſiæ pereat.

FORMULA XIX.
De inſtantia Orationis.
Ex eodem Concilio, can. 16.

AD imploranda Divinæ pietatis ſolatia, hæc Domini verba petentium animum informant: *Petite*, inquit, *& dabitur vobis, quærite, & invenietis, pulſate, & aperietur vobis.* Sed ſi nobis pulſantibus aperiri geſtimus, oportet, ut Domino ad nos venienti, & oſtium mentium noſtrarum pulſanti, aditum dignum pandamus, ut impleatur illud: *ſi quis aperuerit mihi, intrabo ad illum, & cœnabo cum illo, & ipſe mecum.* Quia ergo conſtat aſſiduitate orationum, remiſſionem adipiſci poſſe peccatorum, ſi tamen labia cordi non diſcrepaverint, ſtudeant ſanctimoniales mentem noxiis cogitationibus mundare, & Deum jugiter orando placare, ſcientes quia tunc mens Deum bene orando

contemplatur, quando nullis terrenarum rerum curis, aut vitiorum illecebris implicatur. Quoniam, ut ait Iſidorus, neceſſe eſt, ut cum ad impetranda muneribus ſuffragia adſiſtitur, munda, ſimplexque acies cordis ad Dominum dirigatur: quatenus illuc dirigatur deprecantis oratio, quo Propheta ſuam dirigi optabat, dicens: *Dirigatur oratio mea, ſicut inceſſum in conſpectu Domine.* Oratio namque, ut ait B. Gregorius, cordis debet eſſe, non labiorum, quia nequaquam Deus verba deprecantis intendit, ſed Orantis cor aſpicit.

FORMULA XX.

Ut Completorium pariter Sanctimoniales celebrent.

Ex eodem Concilio can. 17.

VEſpertinis officiis devotiſſimo obſequio celebratis, & collatione Divinarum ſcripturarum ſollemniter habita, dato ſigno ad completorium celebrandum, ſanctimoniales pariter devotiſſime occurrant. Quo expleto non ad epulandum, & ſupervacuis loquelis inſtandum ſe convertant: ſed his poſtpoſitis honeſte dormitorium petant. Caveatur etiam ab illis ut nihil inhoneſtum, aut indecens in dormitorio geratur: nec aliqua aliquam inquietare præſumat, nec ad verba inutilia, & otioſa prorumpere cogat. Si qua vero id fecerit, ſeveriſſima invectione corripiatur: lucerna quoque noctis tempore in eodem dormitorio jugiter ardeat.

FORMULA XXI.

Qualiter in Monaſterio Sanctimonialibus converſandum ſit?

Ex Concilio Aquisgranen. can. 10.

MEminiſſe debent, quæ ſe caſtimonialis nominis profeſſione Domino devinxerunt, in Monaſteriis jugiter reſidere, & Domino tota mentis, & corporis intentione inſtanter deſervire debere, nec ſolum velamentum corporis ſine ornamento mentis ſibi prodeſſe poſſe. Quoniam nihil prodeſt corpus velare, & mentem vitiorum portentis maculare. Quid enim prodeſt corpus velare, & animum habere venenatum? quid prodeſt nigris veſtibus indui, à detractatione linguam non cohibere? cum Apoſtolus dicat: *Si quis putat, ſe Religioſum eſſe, non refrænans linguam ſuam, ſed ſeducens cor ſuum, hujus vana eſt Religio.* Nunquid enim velamentum corporis celare poteſt cupiditatem mentis? Quia igitur oculis Dei cuncta opera filiorum Adam nuda, & aperta ſunt, & humilitas veſtium nihil valet ſine humilitate mentium, & quia non niſi corde mundo Deus videri poteſt: neceſſe eſt, ut quod habitu demonſtrant, opere perficiant, & humilitas, quam in corpore geſtant, in mente potiſſimum reſplendeat. Nam ſi, quemadmodum apud Solomonem legitur, in domo Patris poſitæ, inſtanter ſunt monitis paternis erudiendæ; nexu conjugali devinctæ, juxta Apoſtolum, debent viris, eſſe ſubditæ: quanto magis in domo Dei, quæ ſe religioſe vivere devoverint, divinis ſunt erudiendæ diſciplinis, & ſponſo ſuo Chriſto Domino cum omni humilitate, & caſtitate ſubditæ eſſe? Illud namque quod in Domo Patris, & in vinculo conjugali conſtitutis prorſus fuit illicitum, qua auctoritate, immo qua dementia, in Monaſteriis poſitæ ſibi niſi ob ſuam perniciem, facere poterunt licitum? præſertim cum beatus Hieronymus dicat, peſſimæ eſſe conſuetudinis, cum fragilis ſexus, & imbecillis ætas ſuo arbitrio abutitur, & putat licere, quod non licet. Quapropter oportet, ut ſibi illicita nequaquam faciant licita; ſed earum voluntas Domini voluntati, immo ſervituti ſuccumbat. In monaſteriis quoque poſitæ non otio torpeant, non detractationibus, & obſcœnis confabulationibus incumbant: ſed aut pſalmorum modulationibus, aut manuum operationibus inſiſtant, aut certe Divinis lectionibus aurem accommodent. Frequentias, & familiaritates, atque confabulationes virorum, ſicut à Sanctis Patribus inhibetur, modis omnibus caveant. Omnes in dormitorio dormiant, ſingulæ ſcilicet in ſingulis lectis. In refectorio quotidie pariter reficiantur, niſi quam infirmitas, aut ætatis imbecillitas id facere prohibuerit. Omnes ſibi charitatis officio viciſſim ſerviant. Illis namque in refectorio comedentibus, & religioſe ſilentium tenentibus, continuatim legatur lectio, & intenſiſſime ab his audiatur. Ad collationē quotidie veniant, & hanc inſtitutionem, ſive aliarum Divinarum ſcripturarū lectiones perlegant, & de animæ ſuæ ſalute pertractent. Ubi etiam delinquentes juxta modum delicti corripiantur. Horas Canoicas cum omni devotione cuſtodiant, & his Divinum Officium honeſte expleant. Honorem ſibi invicem humiliter deferant. Minores natu eas, quæ provectæ ſunt ætatis obſequio ſanctitatis venerentur: Provectæ quoque annis, juniores dictæ, & exemplis ad bene vivendum informent. Nobiles genere, nequaquam ignobilioribus ſe præferant, ſcientes quia perſonarum acceptor non eſt. Neque enim quæ caſtitate, & cæterorum bonorum operum prærogativis, aut ſcientiæ doctrinis pollent, ſe cæteris præferant: ſed potius de muneribus ſibi divinitus collatis, Deo gratias agentes, cæterarum imbecillitatibus charitatis officio ſimiliter condeſcendant: ſemper illud Apoſtoli perpendentes quod dicitur, *qui ſe putat ſtare, videat ne cadat,* & illud Hieronymi, timendum inquit & cavendum eſt, ne veterem gloriam, & ſolidam firmitatem unius horæ procella ſubvertat.

FORMULA XXII.

Ut Sanctimoniales erga famulas ſibi ſervientes pervigilem adhibeant cuſtodiam.

Ex Conc. Aquisgran. can. 21.

QUia licitum ex Deo dicatis canonicè viventibus, vernulas ſecum famulandi gratia in monaſteriis habere, cavendum eſt illis, ut in eis animæ potius ſalutem, quam commodum terrenum quærant. Solent enim hujuſcemodi effrenes, & impudicæ effectæ cultu meretricio ornatæ, incedere, & turpia quæque, & obſcœna, quæ foris vagando viderint, aut audierint, auribus Dominarum ſuarum impudenter ingerere, & animos earum à rigore Divinæ ſervitutis emollire. Quapropter neceſſe eſt, ut in talibus congregandis modum adhibeant diſcretionis: ut non amplius, quam neceſſitas exigit, ſibi ad ſerviendum congregent, & erga congregatas curam adhibeant, ne illis quolibet peccato tuentibus, illarum ruinæ participes exiſtant. Si vero hæ famulæ, aut Abbatiſſarum, aut certe Sanctimonialium in clauſtris monaſterii quippiam indecens admiſerint, & crebro admonitæ atque correptæ, non ſe correxerint, extra clauſtra Monaſterii procul ejiciendæ, atque eliminandæ ſunt.

FORMULA XXIII.

Ut Sanctimoniales in una ſocietate viventes, æqualiter cibum, & potum accipiant.

Ex Conc. Aquisgranenſe can. 12.

USum reprehenſibilem, & emendatione dignum; in nonnullis monaſteriis Puellaribus eſſe comperimus, eo quod Sanctimoniales ſtipendia Eccleſiaſtica non æqualiter accipiant: cum utique hoc ita fieri debere nuſquam ſancitum poſſit reperiri. Sed quia hoc nulla auctoritate fulcitur, ſed magis avaritiæ cauſa, aut perſonarum acceptione conſtat eſſe inolitum, neceſſe eſt, ut æquitatis cenſura ab eiſdem locis, in quibus ſit, prorſus abdicetur, dignum namque, juſtumque eſt coram Deo, & hominibus, ut omnes, quæ ob amorem Chriſti in caſtimoniali propoſito, in una videlicet ſocietate, ſe vivere propoſuerunt, ſecluſa cauſa avaritiæ, & perſonarum acceptatione, cibum, & potum æqualiter accipiant.

FORMULA

FORMULA XXIV.

Qualiter Sanctimoniales ſtipendia accipere debeant neceſſaria?

Ex Concilio Aquisgranenſe can. 23.

QUia perſpicue compertum eſt, nonnullas Abbatiſſas negligenter, & tepide ſubditis ſtipendia neceſſaria conferre, opportuniſſime, imo rationabiliter ſtatutum eſt, ut in omnibus monaſteriis puellarum, in quibus canonice vivitur, ſingulæ Sanctimoniales per dies ſingulos tres libras panis accipiant, & in his religionibus, quæ viniferæ ſunt, tres libras vini, ſi ſterilitas temporis non impedierit: ſi autem plene eadem regio vini ferax non fuerit, duas libras vini, & duas cereviſiæ, & ſi minime vini ferax fuerit tres libras cereviſiæ: & ſi facultas permiſerit libram vini: in locis vero minoribus accipiant duas libras vini, & ſi eadem regio, ut præmiſſum eſt, vini ferax non fuerit, duas libras cereviſiæ, & ſi facultas ſuppetit libram vini; licet enim in nonnullis provinciis copia deſit vini, abundat tamen Sancta Dei Eccleſia Domino attribuente aliarum rerum copiis, è quibus induſtria Prælatarum ex aliis provinciis vinum adipiſci, ibique ſubditis juxta facultatem pocula conferre poſſunt. In locis igitur, ubi permodicæ ſunt res Eccleſiæ, aut forte quorundam abſtractu valde attenuatæ, tot, taleſque admittantur, quibus ſaltim præmiſſa minor menſura potus ſine difficultate dari poſſit. In his itaque locis, ubi forte nonnullæ Prælatæ, piarum Prælatarum imitantes exemplum magis ſubditis dare ſolitæ ſunt, nullatenus bonum, quod faciunt omittant. Sed etſi cui ob æternam retributionem magis ſubditis ſupererogare libuerit, hilariter quod poterit tribuat: ſin autem, nullatenus menſuram prædictam eis ſubtrahat. Diebus vero feſtis, & ſicut moris eſt Eccleſiæ; prout melius poſſunt, ſanctimonialibus ſtipendia adminiſtrent. In pulmentis namque eis dandis, nihilominus ſolertiſſime vigilare debet Abbatiſſarum induſtria, & juxta poſſibilitatem eis carnem, piſces, legumina, & olera, ligna, & cætera neceſſaria attribuant, ut his adminiculatæ, promptiores in Dei cõſiſtant ſervitio. Nam, & talia eis debent conſtituere loca, in quibus aptiſſime nutriant pecora, & horti olerum poſſint fieri, unde pulmenta habeant, exceptis his, quæ de villis Eccleſiæ, & eleemoſynarum oblationibus accipiunt. Caveant ſiquidem, ne propter earum incuriam, & inſolertiam, aliquam in Monaſteriis patiantur inopiam: ut nec ſibi in peccatum, nec ſanctimonialibus proveniat in murmurationis lapſum. Sint quoque eis in refectorio convivæ, quatenus ſanctimonialibus alimenta uberius adminiſtrentur, & quæ forte minus habentur æquiori animo communiter tolerentur. Quoniam ſi earum ſocietatem, curamque parvipendentes, lautiores ſibi cibos privatim domi præparaverint (excepta cauſa infirmitatis, aut hoſpitum) proculdubio in detractionis, aut murmurationis noxam ſibi ſubditas corruere compellent. Dent etiam eis annis ſingulis lanam, & linum, è quibus ſibi conficiant neceſſaria indumenta, exceptis infirmis, & debilibus, quæ propter corporis incommoditatem, hæc ſibi conficere nequeunt, & his quæ nihil proprium habere velint, quibus miſericorditer ſtudeant neceſſaria quæque præbere. Eleemoſynarum vero oblationes æqualiter accipiant.

FORMULA XXV.

Quod monaſteria puellarum undique muniantur, & neceſſariæ habitationes interius præparentur.

Ex eodem Concilio Aquisgranen. can. 21.

SUmma intentione Abbatis ſatagendum eſt, ut monaſteria Puellarum, ita undique firmiſſimis circumdent munitionibus, ut nulli intrandi aut exeundi, niſi per portam pateat aditus: quatenus, nec viri quiddam, quod non decet in earum clauſtris agendi, nec ſanctimoniales foras vagandi habeant facultatem. Habeant itaque interius ſanctimoniales refectoria, cellaria, dormitoria, & cæteras ſuis uſibus habitationes neceſſarias præparatas; ut quæ Domino devoverunt poſtpoſita homini excuſatione, inviolabiliter cuſtodire valeant.

Alia formula; De ædificandis Monaſteriis Monialium in loco diſtanti à monaſteriis virorum, habetur in Opere diſp. 25. pag. 168.

Ex Concil. Agathenſe.

FORMULA XXVI.

Abbatiſſa ſine Epiſcopi licentia non exeat, & cum foras pergit, quid curare debeat?

Ex Concilio Cabilon. 2. can. 57.

ABbatiſſa, quæ in Civitate Monaſterium habet, nequaquam de monaſterio egrediatur, niſi per licentiam Epiſcopi ſui, aut qui ejus vicem obtinet, niſi forte aut Imperialis juſſio eam cogat, aut prolixitas itineris id facere minime permittat. Et ſi quando foras pergit, de ſanctimonialibus, quas ſecum ducit, curam, & vigilantiam habeat, ut nulla eis detur peccandi licentia, ſive occaſio. Sed & cum pergit, in Monaſterio talem vice ſua conſtituere debet, quæ de ſanctimonialium animabus curam, & vigilantiam habeat.

FORMULA XXVII.

Presbyteri in monaſteriis Puellarum, niſi ad Eccleſiaſtica officina non immorentur.

Ex Conc. Cabil. 2. can. 60.

NON debere presbyteros amplius in monaſterio puellari immorari, niſi donec Miſſarum ſolemnia celebrent, aut aliquid ibi de Dei ſervitio, & ſuo miniſterio expleant.

FORMULA XXVIII.

Sanctimoniales, niſi Abbatiſſa mittente, non exeant, & negotia ſua ad mediam portam monaſterii exerceant.

Ex Concil. Cabilon. 2. can. 62.

SAnctimoniales, niſi forte Abbatiſſa ſua pro aliqua neceſſitate incumbente illas mittente, nequaquam de monaſterio egrediantur. Hæ vero quæ famulos, aut famulas non habent ad exercenda negotia, ad mediam portam monaſterii perveniant, & ibi curam teſtibus negotium ſuum exerceant.

FORMULA XXIX.

Ut nonniſi ſtatuto tempore Presbyteri corumque miniſtri monaſteria Puellarum ingrediantur.

Ex Conc. Aquisgr. can. 27.

PResbyteris, qui Monaſteriis puellaribus Miſſarum ſolemnia celebrare debent, extra monaſterium ſit locus, & Eccleſia, ubi cum Miniſtris ſuis habent, & Divinæ ſervitutis obſequium expleant: & non niſi ſtatuto tempore monaſterium ingrediantur puellarum, & cum eis diaconus tantum, & ſubdiaconus, qui ſcilicet, & vitæ honeſtate clareſcant, & non ſe, ſed Chriſtum amare cupiant, nec ſua quærant, ſed quæ Jeſu Chriſti. Et non amplius ibi immorentur, niſi in Miſſarum celebrationibus ad ſanctimoniales publice faciendis. Quibus ritè, ac devote, celebratis, illico foras egrediantur.

Sanctimoniales, namque velo antepoſito, ut moris eſt; horas canonicas, & Miſſarum ſolemnia celebrent: ſed & hoc caveant, ut nulla illarum cum ejusdem presbyteris, eorumque Miniſtris aliquam ſermocinationem familiarem habeat. Si qua igitur peccata ſua Sacerdoti confiteri voluerit, id in Eccleſia faciat, ut ab aliis videatur, ſicut in dictis Sanctorum Patrum continetur, exceptis infirmis, quibus in domibus id facere neceſſe eſt. Nam Presbyter Diaconum, & Subdiaconum, qui utique boni ſint teſtimonii, ob detractionem vitandam, ſecum habeat, à quibus ſcilicet videatur, & ſuæ innocentiæ bonum teſtimonium exhibeatur.

FORMULA XXX.

Abbatiſſa cum viris horis incompetentibus non loquatur.

Ex Concilio Cabilon. 2. can. 55.

ABbatiſſa cum viris, Clericis, ſive laicis, horis incompetentibus non loquatur, ſed quidquid cum maſculis, Clericis, ſive laicis, de rebus neceſſariis peragere debet, à prima hora, uſque ad veſpertinam peragat. Et hoc non cum ſingulis, ſed coram pluribus.

FORMULA XXXI.

A Veſpera uſque ad primam cum viris nulla Sanctimonialium colloquatur.

Ex eodem Concilio Cabilon. can. 56.

A Veſpera uſque ad primam, neque Abbatiſſa, neque aliqua ſanctimonialium, cum quibuslibet maſculis ullum colloquium habeant, niſi forte talis fuerit occaſio, quam evitare non poſſit: & ſi neceſſitas incubuerit, id coram teſtibus facere debebunt.

FORMULA XXXII.

Ut Sanctimoniales cum maſculis, niſi in adjutorio, non comedant, nec colloquantur.

Ex Concilio Cabilonen. 2. can. 61.

NON debere Sanctimoniales in propriis manſionibus cum aliquibus maſculis Clericis, ſive Laicis, conſanguineis, ſive extraneis, bibere, ſive comedere: ſed ſi quando id agendum eſt, in auditorio agatur, & ubi auditorium deeſt, fiat, & cum nullo maſculo ejus colloquium habere liceat, niſi in auditorio, & ibi coram teſtibus.

FORMULA XXXIII.

Abbatiſſæ virorum frequentias vitent.

Ex Conc. Aquisgran. can. 19.

SCripturarum ſanctarum doctrinis demonſtratur, quod ſubditarum vita Prælatarum ſit exemplis informanda. Et quia Sanctimoniales ſecundum Patrum documenta virorum debent vitare familiaritates, & ſermocinationes, decet, ut Abbatiſſæ, ſicut in cæteris, ita quoque, & in virorum confabulationibus bonum ſibi ſubditis exemplum præbeant. Si quando autem eis ſermocinandi neceſſitas incubuerit, juxta ſupra notatam ſententiam B. Cæſarei adhibitis ſecum ſanctimonialibus, quas & ætas, morum probitas, & vitæ innocentia commendant, id faciant, & quod deliberandum eſt, prudenter deliberent, & quod diſponendum, utiliter diſponant, quia ſi earum conſilio, & præſentia uſæ fuerint, & morſum detractionis vitabunt, & exemplum ſibi ſubditis ſalubrius præbebunt, licet enim hujuſcemodi ſanctimoniales talium negotiorum experientiam non habeant earum tamen præſentia capaces boni conſilii, caſtique factæ ſunt.

Alia formula; De vitanda familiaritate Monialium à viris Religioſis, habetur in Opere pag. 170.

Ex Concilio Hiſpalenſ. 2. Et in Concilio Pariſienſe ſexto.

Alia formula; De prohibito ingreſſu intra clauſuram Monialium, relata in Opere diſp. 24. quæſ. pag. 156.

Ex Concilio Epaonenſe can. 30.

Alia formula; De prohibito acceſſu ad Monaſteria Monialium relata eſt in Opere diſp. 25. quæſ. 1. p. 169.

Ex Concilio Lateranen.

FORMULA XXXIV.

Ut Sanctimoniales virorum caveant frequentias.

Ex Conc. Aquileienſe can. 20.

QUia virorum frequentias Sanctimoniales juxta ſuperiorum Patrum ſententias, penitus vitare debeant, ſatis liquido patet: reſtat, ut imminente inevitabili neceſſitate, qualiter id facere debeant, demonſtretur. Decet porro: ut Abbatiſſæ, tres, aut quatuor ſanctimoniales vitæ probabilis conſtituant, coram quibus cæteræ ſanctimoniales, aut cum propriis equis aut cum propriis ſervis, res ſibi neceſſarias deferentibus, tempore competenti, in loco videlicet ad hoc negotium conſtituto, loquantur, & id quod delatum fuerit, recipiant. Ut videlicet hujuſmodi confabulatio nullam poſſit in quoquam ſiniſtræ opinionis adferre ſuſpicionem. Sed, & tempore novarum frugum, coram memoratis ſanctimonialibus, quidquid eis recipiendum, aut recondendum eſt, recipiant, & recondant. Similiter quoque quando eis in propriis manſiunculis aliquid operis agendum eſt, quod non ſine virorum labore perfici poteſt, hæ ſanctimoniales coram ſint, ut nullus in his negotiis poſſit oriri detrahendi, aut peccandi locus. Sed, & hoc Abbatiſſæ non ſolum præpoſitarum ſuarum cura, & memoratarum ſanctimonialium inſtantiſſima procuratione, verum etiam ſuo ſtudio, immo ſæpiſſima inveſtigatione ſcrutari, atque ſolerter inquirere debent; ne quid inhoneſtatis, in manſiunculis ſanctimonialium aut in earum Clauſtris, quiſpiam quolibet modo perpetrare: aut ab aliqua alicujus familiaritatis occaſione ſuſcipi, aut clanculo abſcondi poſſit. Tanta igitur ſanctimonialibus in confabulando cum viris pudicitia fiducia ineſſe debet, ut aliis adſpicientibus minime erubeſcant. Ut enim B. Hieronymus dicit, Speculum mentis eſt facies, & taciti oculi cordis fatentur arcana. Unde ait, & quiddam: frons hominis propriæ mentis depromit amictum; qualis vultus erit, talia corda gerit. Si qua vero inventa fuerit his confabulationibus dedita, ita juxta ſuperiorem modum corripiatur, & ipſa emendetur, & cæteræ timorem habentes nihil tale agere pertenteut.

TITULUS III.

De Reformationibus Abbatiſſarum & Monialium à Sacra Eminentiſſimorum, & Reverendiſſimorum S. R. E. Cardinalium Congregatione editis.

ORDINATIONES quædam per Illuſtriſſimos, & Reverendiſſimos DD. Cardinales ſuper Congregatione Regularium deputatos, datæ Rever. Dom. Viſitatoribus Apoſtolicis Monaſteriorum Sanctimonialium Civitatum Neapol. & Salerni, ſub die 2. Jun. 1589. & per eoſdem Illuſtriſ. DD. reformatæ, & modificatæ ſub die 12. Julii 1592. ut eas perpetuo obſervari, & cuſtodiri mandent, & procurent. Quæ quidem reformationes à pluribus Doctoribus univerſo Monialium ſtatui adaptantur, & præſer-

præſertim à Paulo Piaſecio, Stephano Quaranta, & Laurentio de Peirinis; qua formula vivendi Moniales inſpecta, & Deo ſibi adjutorium præbente, humiliter ſuſcepta & efficaciter impleta cum bonorum operum lampadibus venienti ſponſo occurrent, atque ejus thalamum ingredientur.

FORMULA MISCELLANEA.
De variis Reformationibus.

Ex Piaſecio *in Praxi Epiſcop. part. 2. cap. 3. numer. 57.* & Quarant. *in Summ. Bullar. verb. Monaſteria. Monialium.*

1. IN quolibet Monaſterio non habeantur, nec permittantur plures crates ferreæ, ſeu feneſtræ collucutoriæ, quam una, aut ad ſummum duæ.

2 Hæ nullo modo in Eccleſiis ſint, ſed extra eas tantum.

3. In Monaſteriis vero in quibus hactenus laminarum uſus non eſt introductus, in feneſtris collocutoriis ponuntur binæ crates ferreæ introrſus altera, altera extrorſus, & diſtantes ab invicem ſaltem per ſpatium duorum palmorum, vel totius craſſitudinis muri, nec non ſpiſſe, ſeu ſtricte adeo, ut nec puellæ manus per foramina tranſmitti poſſit: inque exteriori crate figantur clavi ferrei eminentes, & acuti, ita ut locuturi facies illi nequeant adhærere, & colloquentium verba exaudiri valeant.

4. In feneſtellis Confeſſionalibus configantur etiam laminæ ferreæ, ſcilicet cum minutis foraminibus, è quibus nec ipſæ Moniales cernere, vel ſpectare quempiam, nec à quopiam ullo modo cerni, aut ſpectari poſſint.

5. Feneſtella unde Sanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramentum percipiunt, alta ſit dimidiato palmo, lata vero integro, quæ binis foriculis totidemque ſeris, & clavibus alteris intrinſecus, alteris forinſecus occludantur.

6. Tam in ingreſſu, ſeu in habitu regulari ſuſcipiendo, quam in profeſſione emittenda, Velo ſuſcipiendo, vel conſecratione Monialium, in quibus Monaſteriis Ordinis, vel Regulæ S. Benedicti mos eſt, ut conſecrentur, fas ne ſit eis munera, xenia, dona, vel aliud quodlibet ſingularibus, vel particularibus Monialibus dare, vel erogare, ſed quidquid à Cognatis, vel affinibus donatur, vel offertur, id univerſum tribuatur, & referatur in commmune, nec lauta, aut ſumptuoſa, ſive luculenta convivia fiant, aut permittantur: ſed ſobria tantum, quæ Sacras Virgines deceant ſpiritus corporiſque recreatio concedatur.

7. In quovis Monaſterio eligatur, quotannis Magiſtra Novitiarum, cui uni curæ ſit illas inſtituere, nec eidem curæ, ſive illis inſtituendis materteræ, ſeu Amitæ, vel quævis aliæ, etiam qualibet cognatione conjunctæ, ſe immiſceant ullo pacto.

8. Ad januam Monaſterii, veſtibulum ſit binis foribus munitum, in quod Moniales nunquam intrent, dum fores exteriores, vel apertæ ſint, vel mox aperiendæ, ne inde unquam Moniales ſpectare, aut ſpectari poſſint.

9. Collocutorium interius locus ſit ſeris occluſus, in quem nulla Monialium ingrediatur, niſi vocata, & à ſua ſuperiore venia ei data, ibique auſcultatrices huic munere deſignatæ ſemper interſint, & aſſiſtant. Quæ quidquid dicatur audire debeant, niſi futurus ſermo ſecretum expoſtularet, quo caſu de Abbatiſſæ, ſive Prioriſſæ licentia propinquioribus, conſanguineis, remotis arbitris, permitti poſſet.

10. Non ſcribant literas injuſſu ſuperioris ſcilicet Abbatiſſæ, ſive Prioriſſæ, neque dent, neque ad eas Miſſas recipiant, niſi ante ab eiſdem fuerint perlectæ.

11. Presbyteris Confeſſariis ab Abbatiſſis, Prioriſſis vel aliis præfectis Monaſteriorum ſtatuatur, æqua, & idonea eleemoſyna, ſive proviſio, quæ ære communi Monaſterii perſolvatur. His autem viciſſitudo munerum, quantumvis exigui valoris, quæ ſibi cum Monialibus poſſint intercedere, omnino interdicta ſit, ſub pœna perpetuæ ſuſpenſionis ab audiendis, tam illarum, quam quorumvis aliorum confeſſionibus, in quam ipſo facto incurrant.

12. Nulla Monialis, vel converſa, dona, munera, & pecuniam, aut aliud quippiam, etiam charitatis, aut pietatis, vel eleemoſynæ nomine, ſive intuitu, cuicunque perſonæ tribuat, donet, aut largiatur: ſed ſi ex aliqua juſta, vel rationabili cauſa aliquid dandum, vel tribuendum viſum fuerit, id à Præfecta, ſeu ſuperiore Monaſterii, & ex re communi fiat.

13 Præſertim vero caveatur, ne qua Monialis, vel Converſa quidquam, ex bonis Monaſterii, det, aut donet, nec ex iis quidem, quæ in uſum ſuum aſſignantur, niſi de licentia Abbatiſſæ.

14 Neque ullius generis bellaria, edulia, eſculenta jentacula, offellas, confectiones, ſirupata, vel alia ſimilia quæcunque conficiant, aut coquant, ut illa vendant, donent, aut largiantur, niſi de licentia Abbatiſſæ, & de rebus modicæ impenſæ, & in conſanguineos tantum.

15. Moniales Officiales Monaſterii in ſuis muneribus obeundis, nihil niſi de re, & pecunia Monaſterii expendant.

16. Denuncietur cunctis Sanctimonialibus cujuſcunque Ordinis religioſas, profeſſas, quæ teſtamentum faciunt, vel de rebus ſibi in uſum aſſignatis diſponunt, mori & decedere proprietarias, illaſque cenſuris, & pœnis à Sacris Canonibus, Regulis, ac Ordinum, & Monaſteriorum Conſtitutionibus, atque aliis Ordinationibus contra proprietarios editis, & promulgatis, ſubjacere, ac obſtrictas eſſe: itemque contractus, & inſtrumenta, in quibus Moniales ab eorum Monaſterio emunt annuos redditus, quoad ipſæ vixerint, vel etiam ut poſt ipſarum obitum alia ſuccedat, & ſimilia, nullius ſint roboris, vel momenti, ſed irrita, & inania, ac proinde iis defunctis, cuncta omnino Monaſterio incorporentur cui ſunt redditus hujuſmodi acquiſiti.

17 In quovis Monaſterio ſit infirmaria communis & ubi non fuerit, à Superioribus extrui, vel fieri quam primum curetur, etiam ſi res poſtulat, ſub cenſuris, & pœnis eis bene viſis: in eam autem recipere teneantur, in virtute Sanctæ Obedientiæ omnes Moniales, & Converſas, tam Profeſſas, quam Novitias ægrotas, quibus opus ſit Medico; nec Medicus quampiam ſecundo inviſet, nec inviſere permittatur à Præfecta Monaſterii, neque medicinam præſcribat extra infirmariam, ſub pœna excommunicationis. Neque etiam extra illam Confeſſarii Monialium deputati, cujusvis audiant confeſſionem, ſub pœna ſuſpenſionis ab illarum, & aliorum quorumvis confeſſionibus audiendis, in quam ipſo facto incurrant. Si tamen aliqua Monaſteria ob anguſtiam loci, aut ob nimiam paupertatem, non poſſent ita ſtatim extruere infirmariam; Ordinarius, ſive Superior viſitet Monaſterium, & illi præſcribat certum locum, & aſſignet ſpatium temporis intra quod omnino debeat exequi, & quo ad impenſam neceſſariam pro fabrica: videat item Ordinarius, ut per eleemoſynas, aut per alios ſibi bene viſos modos ei provideatur, & quam primum de his quæ egerint, Congregationem certiorem faciant.

18. Ægrotantibus autem, & Infirmis infirmariam decumbentibus, ex ea pecunia, quæ in eam cauſam, ut infra aſſignatur, ſuppeditentur omnes ſumptus, & expenſæ pro victu, alimentis, lectulis, & Medicinis, & aliis rebus neceſſariis ad aliorum morbos curandos, ac valetudinem conſequendam,

19 In ea vero nulla audeant aliunde particulares ſumptus ſibi facere, quocirca Viſitatores, & exinde Superiores in monaſteriis, in quibus hujuſmodi Infirmariæ communi redditus ſufficientes, tam ex communi menſa monaſterii, quam ex aſſignatis rebus, cenſibus

& bonis ad ſingularum, ſeu particularium Monialium uſum, ſive ſuſtentationem, pro ea rata tamen, quæ eis videbitur huic negotio ſatis eſſe.

20. Eligatur autem Monialis, ſollicitudine, ſedulitate, & charitate præſtans, quæ ægrotantium ſororum cum omni ſtudio, & pietate curam gerat, fideliterque pecuniam ſibi commiſſam adminiſtret, cujus rationem reddere teneatur.

21. Ei autem conſtituantur tot Moniales Converſæ auxiliatrices, quot videbuntur ei muneri ſatis eſſe.

22. Nulla audeat accedere ad infirmariam tanquam ægrotans, vel infirma, niſi febri, vel alio morbo laboret, quem ibi curare oporteat de conſilio Medici, qui ad reſtitutionem expenſarum in foro conſcientiæ teneantur, ſi cui hujusmodi conſilium dederit, ubi opus non erit.

23. Omnes feneſtræ, vel foramina, quæ fuerint in Clauſtrorum parietibus, è quibus Moniales foras ſpectare poſſint, omninò occludantur, permiſſis ſolis feneſtris aliquibus ad lumen excipiendum neceſſariis, quæ tamen talia ſint, ne inde ullo modo proſpici, aut proſpicere queant.

24. Monialibus, & earum Eccleſiis, non permittatur cantus figuratus, ſed tantum firmus, ac propterea, etiam ex omnibus monaſteriis omnia inſtrumenta muſica, (exceptis organis,) quæ in exteriore Eccleſia permittuntur, tollentur.

25. Solæ Moniales Officium Divinum in ſuis Eccleſiis celebrent, ita ut nulla Regularis, vel ſæcularis, aut alia quælibet laica perſona, ad id quomodolibet ſe ingerat, ſed tantùm Sacerdotes, & Clerici deputati, vel deputandi ab Ordinario, ſive Superiore, pro celebrandis Miſſis, in die ſolemnitatis monaſterii, ad ea ſua munera obeunda, quæ ſint ex uſu neceſſario Eccleſiæ cujusmodi ſunt Miſſæ celebratio, benedictiones & his ſimilia, quæ per moniales expediri non poſſunt, accedant.

26. Nulla Monialis, vel Converſa, vel quævis alia perſona, etiam quæ non ſit de monaſterio, audeat alias privatas ſibi Miſſas celebrari facere in Eccleſiis Monaſteriorum Monialium, præter eas, quæ à Capellanis deputatis communibus impenſis monaſterii celebrandæ ſunt.

27. Quia verò in quibusdam monaſteriis quamplurimæ Miſſæ, quæ magnum Sacerdotum numerum requirunt, celebrari debent ex teſtamentis, vel relictis, & aliis diſpoſitionibus, & nihilominus ob defectum Capellanorum, aut monaſteriorum paupertatem, vel alia de cauſa omittuntur, vel omitti oportet, mandatur Dominis Viſitatoribus, & ſucceſſivè ordinariis, & ſuperioribus, ut ei rei opportunè provideant, juxta Decreta ſacroſancti Conc. Trid. & Provincialis Synodi Neapolitani, aut alia meliori ratione conſulentes, ac referant huic Sanctæ Sedi.

28. Nulla Monialis, vel Converſa cum aliquo Advocato Procuratore, Sollicitatore, Exactore, alioque negotiorum Geſtore quodcumque negotium, cauſam, vel litem pertractet, niſi cum ſolis iis, qui pro communibus negotiis, cauſibus, & litibus monaſterii procurandis, & defendendis deputati ſunt, & de licentia Præfectæ ejusdem monaſterii.

29. Vectores, qui vinum pro uſu monaſterii, vel etiam aquam Balneorum pro infirmis convehunt, monaſterium ingredi, niſi interdiu nullatenus permittentur.

30. Ad conficiendum panem, vel etiam ad cernendam farinam, nemo in monaſterium intret, quod ſi alia de cauſa neceſſaria, & urgenti intraverit, iſtiusmodi operam ne præſtet.

31. Abjiciantur è monaſteriis omnes catelli.

32. Collocutoria exteriora fores ne habeant, quæ poſſint occludi, ſed omnia pateant.

33. Janitrices, & quæ Sacriſtæ curam habent, & Comitatrices, quæ ingreſſos comitantur, quadraginta annos non pauciores natæ ſint.

34. Comitatrices, Confeſſarios, Medicos, Chirurgos, & alios, quos ex neceſſitate intra Clauſtra pro tempore admitti oportet, ubi ingreſſi fuerint, ſemper comitentur.

35. Omninò aſſignetur Confeſſarius extraordinarius juxta Decretum Sacri Generalis Concilii Tridentini, quem quævis monialis adire teneantur, cui tamen liberum ſit, illi ſua peccata confiteri, vel non confiteri.

36. Nec quidquam commodato accipiant pro ipſarum Eccleſiis, vel Oratoriis ornandi, ſed proprio ſint ornatu contentæ, quem nec aliis commodent.

37. Omnes Converſæ rei communi monaſterii inſerviant. Converſæ autem particulares nulli Monialium concedantur, & quæ jam conceſſæ ſunt, in communitatem redigantur, ſed ſi aliqua, vel propter infirmitatem, morbum, aut ſenectutem, particulari miniſterio indigeat, Abbatiſſa vel Præfecta monaſterii, ex eisdem Converſis communibus unam pluresve aſſignet, prout opus fuerit ad nutum tamen ipſius revocabiles, & ex induſtria, aliã, vel alias viciſſim ad tempus ſubſtituat, ut neceſſitati uniuscujuſq; ſit conſultum, & privato ſervitio nequaquã illarum quæpiam addicta; ſeu aſſignata ſit, aut dici poſſit.

38. In Converſas non recipiantur in quoquo monaſterio plures tertia parte aliarum Monialium, vel ad ſummum, non niſi duæ ad rationem quinque Monialium, ubi vero conſuetudo eſt, ut ea proportio non expleatur, ſed minor ſit numerus Converſarum, ea, utpote laudabilior obſervetur.

39. Famulæ ſæculares, quæ in monaſteriis pro illorum ſervitio, & miniſterio degunt, omnino dimittantur, ne habitum ſuſcipiant, niſi prius extra monaſterium miſſæ ab Ordinariis illarum voluntas fuerit explorata, juxta prædicti S. Conc. Trid. Decretũ, quod tamen fiat omninò gratis, neq; ſint ſupra numerum proximum definitũ.

40. Tam Moniales, quàm Converſæ, ſuam quæque cellam habeat, nec in una plures commorentur, neque una cum alia, ſed ſeorſum quælibet in ſuo lectulo dormiat, ſeu quieſcat.

41. Non recipiatur Monialis, vel Converſa in quodvis monaſterium, niſi in eo ſingulæ, ſingulis Monialibus, & Converſis propriæ cellæ, quæ ſive ex muro, vel cemento, ſive ex tabulis, ſive ex tela in communi Dormitorio diſtinguantur, aſſignatæ ſint: & actu eas inhabitent, & vacua ſuperſit propria cella recipienda in Monialem, vel Converſam.

42. Viſitatores numerum Monialium, ac etiam Converſarum, juxta ſupra dictam rationem in quolibet monaſterio, certum definiant, ex facultatibus, & redditibus, quæ à monaſterio in communi poſſidentur, & ex conſuetis, eleemoſynis ſtatuentes, in monaſteriis Civitatis Neapolitanæ pro ſingulis Monialibus annuatim quingentos ducatos, quadragenos autem pro ſingulis Converſis, quæ tamen præſcriptam portionem non excedant.

43. Verùm ubi Monaſterium aliquas in Moniales ſupra numerum definitum recipere voluerit, id quidem conceditur, ſi fuerint Cellæ pro eis, vel aliud ex prædictis non obſtiterit, & in dotem præterea, vel eleemoſynam à ſingulis aſſignetur præſens pecunia, ex qua ſaltem poſſit emi annuus redditus ducatorum ſexaginta ſex illius monetæ in abſolutum Monaſterii commodum, & utilitatem convertendis, & inalienabilis, ac perpetuò retinendus; in Monaſteriis verò Salernitanæ Civitatis (obſervatis conditionibus certis jam dictis) Domini Viſitatores taxent annuam quantitatem redditũm pro loci & perſonarum qualitate.

44. Nulla unquam recipiatur in Monialem, niſi prius parentes, fratres, vel ii, ad quos ejus cura ſpectat, promptam habuerint univerſam pecuniam pro dote, vel eleemoſyna conſuetam, ex qua puellæ nomine annuus redditus ematur accedente Monaſterii conſenſu, cui hujusmodi redditus alimentorum cauſa uſque ad profeſſionis diem cedat; ea verò ſequuta, ſucceſſionis jure integer acquiretur.

45. Cum verò regularis vivendi ratio, & optimi inſtituti, & tuta via, qua ad omnem perfectionis gradum aſcenditur, ſit vita communis, nihilque proprii providere, nec pecuniam tractare, ne eam quidem, quæ in uſum cujusque

que conceditur, diſtrictè præcipitur, & mandatur, ut ſi quæ Moniales hujusmodi ſanctam & regularem vivendi rationem elegerint, & omnia bona, redditusvè quovis modo ad uſum conceſſa, vel reſervata à ſe abdicaverint, & Monaſterio ceſſerint, Abbatiſſa, Prioriſſa, vel aliæ præfectæ Monaſteriorum renunciationem hujusmodi recipere omninò teneantur, & ex Monaſterii bonis, & redditibus, ſeu introitibus in his, quæ ad victum veſtitum, & reliquam vitæ ſuſtentationem pertinent, illis præcipuè providere, & ita opportunè omnia ſubminiſtrare, & nulla re indigere permittatur. Si quis autem, vel ſi qua, intra, vel extra Monaſterium talem pium vivendi uſum dicto, vel facto, nutu, vel ſigno exturbare, reprehendere, aut quovis modo impedire, maligno ſpiritu inſtigante, præſumpſerit, ſuperiores in eum eamve maledictionem æternam, & excommunicationis ſententiam, etiam ipſo facto incurrendam, comminari, & infligere poſſint. Quinimò omnibus dictorum Monaſteriorum Superioribus, & Præfectis in Domino injungatur, ut prædictarum Monialium piè, & religioſè viventium ſingularem curam gerant, utpote, quæ ſub ſpeciali protectione S. Sedis Apoſtolicæ, Noſtræ, & Congregationis exiſtunt, & ut hæc tuta vivendi ratio dante Domino, amplificetur, de cætero, in prædictis Monaſteriis, nulla ingreſſura Monaſterium, recipiatur, aut admittatur aliquo modo in Monialem, vel Converſam, niſi promiſerit communis vitæ inſtitutum prædictum amplecti, & juxta illud perpetuò vivere; ubi verò ingreſſa fuerit, unà cum aliis Monialibus ejusdem inſtituti, & obſervantiæ adjungatur, & cum eis vivat: Confeſſarii etiam ſedulò hortentur, ac moneant Moniales, ut prædictum communis vitæ inſtitutum, & tutam Deo ſerviendi viam ſequantur.

46. In Monaſteriis, in quibus ſimiliter retinentur hactenus proviſiones, ſubventiones, & non omnia in communi conferuntur, concedatur licentia accipiendi aliquam ſubventionem, de manibus tamen Abbatiſſæ, ſeu Præfectæ Monaſterii, ſive Depoſitariæ ad nutum tamen Abbatiſſæ, ſive Præfectæ prædictæ, pro ſuis Religioſis neceſſitatibus; quæ verò ſuperſunt, Abbatiſſa erogare teneatur in communes uſus Monaſterii. Ac Ordinarii, ſive Superiores Monaſterii, quotannis exigant rationem à Depoſitoria, & Abbatiſſa, ſeu Præfecta prædictis de hujusmodi proviſionibus, ſubventionibus, & depoſitis, & in eas tranſgredientes graviter animadvertant.

47. Ut autem ad Dei Gloriam & Monialium in Domino profectum, & animarum ſalutem ſupradictæ ordinationes debita devotione, & reverentia ſuſcipiantur, univerſis, ſingulis Reverendis Abbatiſſis, Prioriſſis, ac aliis Præfectis, & Superioribus Monaſteriorum, ac Monialibus, & Converſis, in virtute Sanctæ Obedientiæ, ac ſub privationis officiorum, & perpetuæ inhabilitatis, ac vocis activæ, & paſſivæ, atque aliis cenſuris Eccleſiaſticis, & pœnis etiam ipſo facto incurrendis reſpectivè (in caſibus tantùm à Congregatione præſcribendis, quoad cenſuras, ſcilicet) ac aliàs juxta facultates dictis Dominis Viſitatoribus conceſſas diſtrictè præcipitur, & mandatur, ut omnia, & ſingula in eisdem ordinationibus contenta obſervent, & exequantur, ac obſervari, & exequi faciant.

48. Præterea Dominus Ordinarius Neapolitanus, ejusque Vicarius, & Officiales in ſpiritualibus Generales, & prædicti Domini Viſitatores Apoſtolici, nec non alii Superiores Regulares, ad quos Monaſteriorum cura quomodolibet ſpectat, ſtudeant, ut hæc omnia inviolabiliter obſerventur. Tranſgredientes verò prædictis Cenſuris Eccleſiaſticis, & pœnis etiam invocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis, ac aliis pro ut eis videbitur, juris, & facti remediis opportunis exerceant, & caſtigent, cum facultate declarandi Abbatiſſas, Prioriſſas, & alias præfectas culpabiles repertas, incurriſſe in pœnas etiam privationis officiorum, inhabilitatis ad ea, atque illas ſic declaratas, deponendi, & puniendi, ac alias idoneas in illarum locum ſubrogandi, & ſufficiendi, quæ regularis diſciplinæ zelo accenſæ, huic reformationi invigilare poſſunt, & velint.

49. E Monaſteriis Sanctæ Mariæ Angelorum, Sanctæ Mariæ Conſolationis, Sancti Antonii de Padua, & Sanctæ Mariæ Magdalenæ Neapolitanæ Civitatis emittantur omnes, & quæcumque puellæ, atque ſæculares Mulieres, quæ educationis, vel alia quavis cauſa in eis morantur. Non obſtantibus quibuscumque.

50. In Monaſterio Sanctæ Mariæ Angelorum, Sanctæ Mariæ Conſolationis, & Sancti Antonii de Padua nulla de cætero admittatur in Monialem, vel Converſam, nec Religionis habitu ſuſcipiat, ſub pœna privationis ipſo facto officiorum & vocis activæ, & paſſivæ, tam per Abbatiſſam, quam per Diſcretas, quæ huic rei authoritatem. vel aſſenſum præbent, incurrenda; ac inſuper illius receptio, & profeſſio inde ſequuta, irrita ſit, & inanis, & nullius ſit roboris vel momenti; ſed & quæ de facto in poſterum jam recepta fuerit, de Monaſteriis ejiciatur.

51. Idem quoque obſervetur in Monaſterio Sanctæ Mariæ Magdalenæ, cum propter loci inſalubritatem, & alias juſtas, ac rationabiles cauſas, Dominis Viſitatoribus datum fuerit in mandatis, ut ipſi habita ratione redditiuum, tam communium, quàm particularium, ſeu in proprios uſus aſſignatorum, tantum ex redditibus Conventui, ſeu Menſæ Monialium tribuatur, quantum videatur ſatis eſſe ad illarum congruam ſuſtentationem; quod autem supereſt futuro Monaſterio extruendo reſervetur.

Datum Romæ in Sacra Congregatione ſuper Regularibus inſtitutis, habita in Domo Illuſtr. & Rev. Dom. Cardinalis Sanctæ Severinæ, die 6. Menſis Julii 1589.

Fr. Michaël Bonellus Card. Alexand. Epiſc. Albanenſis.

Gregorius Palearius, Secr.

Romæ, apud Paulum Bladium, Impreſſ. Cameralem 1592.

Declarationes quædam quorundam prædictorum capitum.

M.DC. die 6. Maji: Facta relatione Sanctiſſ. D.N. decrevit, ad Primum, & Secundum, ut curet Illuſt. D. Card. Archiepiſcopus, Decreta reformationis Apoſtolicæ inviolabiliter ſervari, & executioni mandari, præſertim, quæ de duplicibus cratibus ferreis in cap. 2. & quæ de vita communi, in 45. & 46. diſponuntur, hoc addito ut Moniales teneantur præſtationes omnes ipſis aſſignatas, ſuperioribus fideliter notificare, & conſignare in certo libro notandas, ad hoc, ut in uſum ipſarum Monialium pro ſingularum Religioſarum neceſſitatibus de mandato Abbatiſſæ, ſeu alterius ſuperioris per miniſtros publicos, & communes Monaſterii in totum, vel pro parte, ut opus erit, quotannis erogentur.

Ad tertium, proviſum.

Ad quartum, unicuique Monaſterio unicus tantum Confeſſarius Ordinarius aſſignetur, ſed per annum ter, aut quater alius extra ordinem ad præſcriptum Sacri Concili Tridentini, offeratur.

Alexander, Cardinalis Florent.

Locus Sigilli.

Bernardinus Epiſ. Averſanus Sec.

Illuſtriſſimo, e Rev. Sig. mio Oſſervandiſſimo.

Noſtro Signore iſteſſo ha voluto vedere, & eſſaminare le ſcritture mandate da V. S. Illuſtriſſima, e date à nome delle Monache ſopra l'oſſervanza de' Decreti della riforma de' Monaſterii di coteſta Città, & eſſendo aſſai chiari li Capitoli 45. e 46. dell' ordinationi generali; Sua Santità vuole, che l'oſſervino come cantano, nè ſi aggiunga obligo, doue non è. E circa la difficoltà, che conſiſte intorno l'ultimo Decretto, fatto alli 6. di Maggio 16. come s'habbia da pratticare, Sa Beatitudine ha ordinato ſi dichiari à V. S. Illuſt. che ſia licito all' Abbadeſſa, è Superiora, di ciaſcuno Monaſterio di permettere alle Monache, che poſſa ciaſcuna di eſſeſpendere qualche coſa delle ſouuentioni, che li vengono datte, ſenza paſſare per le miniſtre communi de' Monaſterii, e ſenz. obligo d'hauerne à rendere altro conto, come ſaria à ragione di un ſondo il meſe per ſervitii

minuti, purche s'oſſervi nel reſto in Decreto come ſta. E benche quanto alla vita commune non intende Sua Santità, che le Monache profeſſe prima della riforma, le quali non eleggano volontariamente, ſiano aſtrette ad accettarla, come non le obliga meno il ſudetto Cap. 45. così commenda che non ſi riceuano nell' auuenire in modo alcuno Monache all' habito, ne alla profeſſione, ſe non ſotto la intiera riforma, & oſſeruanza della vita commune, e coſi in ciaſcuno de' ſudetti caſi V.S.Ill. ſi compiacera ordinare, che ſia eſeguita la mente di Sua Beatitudine, e le bacio humilmente la mano. Di Roma il di 8. di Marzo 1602.

D.V.S. Illuſt. e Reverendiſſ.

Il Cardinale di Fiorenza.

TITULUS IV.

De formulis aliorum agendorum pro Gubernio ſpirituali, & temporali Abbatiſſarum & Monialium.

FORMULA I.

Facultatis Sacræ Congregationis Cardinalium, pro educandis Puellis in Monaſteriis Monialium.

Ex Typographia Rev. Cam. Apoſt.

MARTINUS S. ANGELI in Foro Piſcium Diac. S.R.E. Card. Ginettus.

QUeſti Eminentiſſimi, e Reverendiſſimi miei Signori Cardinali della Sacra Congregatione ſupra i negotii, & conſulte de Veſcovi, e Regolari, concedono facoltà à N. . . che in virtu della preſente, poſſa far riceuere nel Monaſterio di N. . . la N. ad effetto di educaruiſi, con l'infraſcritte conditioni, & non altrimenti. Che il detto Monaſterio ſia ſolito tener Zitelle per l'effetto ſudetto: Et che vi ſia luogo particolare, commodo, diſtincto, & ſeparato de quello, doue le Monache profeſſe, & anco le Novitie ſogliono habitare, maſſime per il dormire, & lavorerio. Che le Monache ſi contentino d'acettarla, il che ſi faccia capitolarmente, & per voti ſegreti. Che ſia maggior di ſette anni, & minore di venticinque. Che non ſia ſopra il numero prefiſſo. Che per eſſa ſi dia idonea ſigurtà di pagare gli alimenti ſoliti, ogni ſemeſtre la rata, anticipatamente. Che entri ſola, modeſtamente veſta, & oſſerui de leggi della Clauſura, & Parlatorio; come le Monache iſteſſe. Che uſcendo una volta, non poſſe ſenza nuoua licenza, eſſer più riceuuta in quello, ne in altro Monaſterio, eccetto, per farviſi Monaca. E finalmente, che la preſente ſia conſegnata à quelli, a' quali è indrizzata per l'eſſecutione, e ſi regiſtri ne gli atti della loro Cancellaria; altrimenti ſia di neſſun valore. In quorum fidem præſentes Secretarii manu roboratas, ſigilli noſtri impreſſione muniri juſſimus. Datum Romæ Menſis

FORMULA II.

Licentia Epiſcopi pro educatione Puellarum in Monaſteriis Monialium.

COncediamo licenza à N. . . . che poſſa entrare nel Monaſterio N. . . . per cauſa di ſtare in educatione in eſſo, pur che viſia il conſenſo della Madre Superiora, e dell'altre Monache, & s'oſſeruino tuti gli altri ordini fatti in tal propoſito. Advertendo la ſodetta che mentre ſtarà in Monaſtero, vogliamo che veſti poſitivamente, ſenza ſeta, ornamenti d'oro, ò di gioie, & altre vanita da mondane; il che non facendo, dichiaremo nulla la preſente licenza, & procederemo ancora contra le Superiore, e contra que elle Monache, che ſono aſſegnate al goueruo della figliule à ſpeſe, ſe non procureranno, che queſto Ordine ſia eſquito, & non ci daranno parte di quelle, che transgrediſſero. In quorum fidem, &c.

ALIA FORMULA.

Licentiæ concedendæ Monialibus recipiendi Puellam in Monaſterium cauſa educationis.

Ex Laur. de Peirinis in Formular. c.7 lit. M.

NOs Don. N. &c. . . . Reverend. D. Abbatiſſæ, &c. . . . Tametſi cum pſalterio, citharas, ſæculares videlicet fœminas, cum candidis Religioſi thalami ſponſis, poſt Chriſtum ſponſum die, ac nocte hymnos, & laudes perſonando curſitantibus conſtet minimè convenire, ubi tamen de proba fœminei ſexus educatione, inſtitutioneq; agitur, unde omnis vitæ conſequentis honeſtas, ac diſciplina emanat, incongruum nequaquam videtur, ſi eas, ob Eccleſiæ Catholicæ commune bonum, domus una, tectumque, cùm ſint Monaſteria, & amœniſſimum veluti pratum, ubi tanquam lilia candent affectiones Caſtitatis, velut roſæ rubent Patientiæ, ac pietatis exercitamenta, ut violæ redolent Humilitatis exempla, ut divinæ Spei laurus perpetuò vivens, jucundũ præſtat umbraculum, ubi tandem Cœleſtis doctrinæ imber copioſiſſimè decidit, nihil ſanè ad laudatiſſimam illã Chriſtianæ vitæ rationem in tenuiori ſexu retinendam, majorem vim habere dignoſcitur, quàm earundem ſæcularium perſonarum cum Sanctimonialibus in Clauſtro Societas, & contubernium. Quin verò, cum hæ ipſæ puellæ, ac fœminæ ſæculi pompas relinquant, eoque veſtitu intromittantur, qui virginali pudori, modeſtiæq; conveniat; eandemq; ſervent Clauſuræ legem, quam Moniales Religioſæ quodammodo cenſetur, ut ſub eodem proinde Monaſterii jugo colla ſubdere valeat, meritò ſuſtineri. Cùm nobis itaque puella N. educationis cauſa, utque ab omnibus mundi contagiis ſervetur immunis, in Sanctimonialium Monaſterio N. permanere exoptet, ac expoſcat; Nos attendentes quantum ad rectam inſtitutionem maximè valeat ſocietas, ſi bona ſit, & quicqu id extra Cœnobii paradiſum reperitur, ſollicidinis, periculi, atque doloris plenum eſſe, harum ſerie, ac vi, tibi præfatæ Abbatiſſæ, nobilem N. in eodem Monaſterio educandam modo in habitu Virginali pudore conveniente incedat, nullamq; ſecum famulã adducat, eidemq; ſubſit Clauſuræ legi, cui cæteræ Moniales, earundẽ majoris partis accedente conſenſu, recipiendi facultatem concedimus, & impartimur. Decernentes, ſemel egreſſam, in præmemoratum Monaſterium reverti ampliùs non poſſe, nec eam iterũ admittendi ullã vobis conceſſam intelligi facultatẽ. Mandantes prætærea, ut exactio ætatis anno vigeſimo quinto, eam ulterius retinere non poſſit is, ab eodẽ quinimmo Monaſterio ſtatim dimittatis. In quorum fidẽ, &c.

FORMULA III.

Status, & conditionis Puellæ in Monaſterio recipienda.

Ex Actibus Mediolan. Eccleſia ſub S. Carolo Borromao.

DIe . . . Menſis . . . Anni . . . N. filia N. Civitatis N. Parochiæ S. N. *ſi verò in Diœceſi ſit, loco Parochiæ, ponatur Plebis N. loci N.* Annorum . . . . ut patet teſtimonio Parochi, ex libro Baptizatorum deſumpto, nondum Confirmata, *vel Confirmata*, ut conſtat ex teſtimonio Parochi ex libro Confirmatorum, ſemel ſingulis menſibus, aut etiam pluries, *prout re ipſa erit*, confeſſa eſt R. N. Confeſſario præſcripto à Rev. Vicario Monialium, tum etiam ſemel ſingulis menſibus, aut pluries, item ſanctiſſimam Euchariſtiam accepit, ut conſtat teſtimoniis Confeſſarii . . . . examinata die . . . .

FORMULA IV.

Explorationis voluntatis Puellæ Religionem ingrediendæ.

Ex Barboſa de offic. & poteſtate Epiſc. in Formul.

DE libera, & pia puellæ Religionis ingrediendæ voluntate.

An precibus, aut minis parentum, vel cujusvis alterius inducta fuerit?

Quam-

Quamdiu cogitaverit de ingredienda Religione?

Qua potiſſimum de cauſa Monialis fieri velit?

An Religionis vim, & pondus intelligat?

An ſit conſcia Votorum, quæ in ea emittantur?

An Regulas, & Conſtitutiones norit, quæ propriæ ſunt illius Monaſterii, in quo Religionem profiteri cogitat, & an illarum obſervationi totam ſe tradere omninò cupiat, & libenter amplectatur?

Interrogatur etiam de doctrina Chriſtiana, an ſcilicet in ea rectè, riteque inſtituta ſit?

An ſciat legere eamque ſe præſente legere jubeat.

FORMULA V.

Teſtimonii de examine Puellæ ad habitum, ſive ad Profeſſionem admittendæ.

Ex actibus Mediolanen. Eccleſiæ.

SI fà fede alla Madre Abbadeſſa, ò Priora del Monaſterio di S. N. qualmente N. è ſtata eſaminata, & approuata à fine, che conforme à gli ordini præſenti poſſa eſſere admeſſa al Capitolo della Religione, ò all'habito, ò al Capitolo della Profeſſione, ò vero alla Profeſſione.

FORMULA VI.

Pro ſponſione dotis Monialium.

Ex actibus Mediolanenſis Eccleſiæ, ſub Divo Carolo Borromæo.

IO N. figliuolo del. q. N. Parochia di S. N. di Milano, per la preſente, quale voglio habbia forza di publico Inſtromento, con patti eſſecutivi, e giuramento, prometto con l'obligatione di me, e miei beni pegno alle Reverende Madri, e Monaſterio di S. N. ſituato in Porta N. di Milano, che quando N. mia figliuola ſarà accettata in Capitolo alla Religione di dette Madri in detto Monaſterio farò verò, & reale depoſito di lire tremilla, dico lire 3000. in mano di perſona idonea, e confidente per le dette Monache; per la dote di detta mia figliuola, ad effetto di pagarle per impiegarle in beni ſtabili à beneſizio di detto Monaſterio, è di più prometto, come ſopra, di pagare, e di laſciare, che ſia pagato dallo miei heredi, e ſucceſſori à dette Monache ogn'anno lire cinquanta imper. cioè la meta ogni ſei meſi, durando la vita di detta mia figliuola, e non più oltre, per compimento della ſua dote ſecondo gli ordini ſopra ciò fatti, e tutto ciò, oltre la ſpeſa delli veſtimenti, utenſilii, & onoranze ſolite à darſi à quelle ſi fanno Monache in detto Monaſterio, & oltre la ſpeſa della dozzina ſino che ſarà fatta profeſſa.

FORMULA VII.

Inſtrumenti depoſitionis dotis pro Moniali.

Ex dictis Abbatibus Mediolanen. Eccleſiæ.

IN Nomine Domini. Amen, &c. in mei, &c. N. fil. N. Portæ N. Parochiæ S. N. Mediolani, ſponte, &c. pro dote ſpirituali, & ex cauſa dotis ſpiritualis N. ejus filiæ in monaſterio Monialium S. N. Mediolanen. Deo concedente, monachandæ, depoſuit, ac deponit realiter, & cum effectu libras tres mille; *ſi in Civitate*, aut bis mille, & quingenta, *ſi in Diœceſ.* imper. penes N. fil. N. Por. N. Paroch. S. N. Mediolanen. qui ibidem præſens, & perſonaliter conſtitutus, dictas libras à dicto N. ibidem præſente, dante, exburſante, & deponente realiter, & cum effectu in tanta bona moneta habuit, & recipit ibidem præſentialiter in purum, verum, & merum depoſitum, ut ſupra, ac ad ſe traxit, & promittit dictas pecunias nomine auri, & meri, & realis, ac veri depoſiti penes ſe retinere, & conſervare illas Reverendis Monialibus dicti monaſterii, ſive earum legitimo ſolvere, dare, relaxare, & conſignare ſtatim, poſtquam dicta N. profeſſionem in dicto monaſterio emiſerit, tacitè, ſive expreſsè, vel ſaltem habita licentia Profeſſionem emittendi, omnique, & quacumque exceptione remota. Suſcipiens propterea in ſe omne periculum, &c. obligando, prout obligavit ſeipſum, & ejus hæredes, & bona quæcumque in forma Cameræ Apoſtolicæ, ac depoſiti, cum clauſulis, & cautelis neceſſariis, & opportunis, ac ſolitis, & conſuetis, & ita juravit tactis ſcripturis, &c. & inſuper dictis N. ſponte, ut ſupra convenit, & promiſit, prout promittit dictis Reverendis Monialibus dicti monaſterii, licèt abſentibus, me Notario publico infraſcripto ſtipulante, &c. durante Noviciatu dictæ N. videlicet donec, & quouſque emiſerit Profeſſionem, ſolvere alimenta, & ſolitam duodenam, necnon dare, & tradere conſuevit veſtimenta, & honorantias juxta ſolitum; & ulteriùs durante vita dictæ N. in dicto monaſterio ſolvere anno quodlibet libras quinquaginta, ſi in Civitate, triginta, ſi in Diœceſi, imperiales liberè, & abſque alia exceptione; quæ omnia attendere, & obſervare de rato, grata, valida, & firma habere promiſit, & promittit, & non contrafacere, &c. ſub refectione omnium, & quorumcumque damnorum, expenſarum, & intereſſe, &c. Pro quibus omnibus, & ſingulis, ſic ut ſupra obſervandis, & adimplendis, dictis N. ſeipſum, ſuoſque hæredes, & ſucceſſores quoſcumque, ac ſua, ſuorumque hæredum, & ſucceſſorum bona omnia, & ſingula, mobilia, & immobilia, præſentia, & futura ubilibet exiſtentia in ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ, cum ſolis clauſulis, &c. obligavit, &c. & cuicumque appellationi, &c. renunciavit, juravit tactis ſcripturis, &c. & de prædictis, &c. petitum à me fuit, ut unam, vel plura inſtrumenta conficerem, &c. Actum, &c.

FORMULA VIII.

Inſtrumenti Conſignationis dotis Monialium

Ex Tiberio Saluſtio; in Formulario.

CUm ſit, prout aſſertum extitit, quod Domina A, filia N. in decimotertio ſuæ ætatis anno conſtituta, afflatu Spiritus S. inſpirata, propoſuerit, firmumque propoſitum, & deliberationem fecerit, ſe in Venerabili monaſterio Sancti N. monachari, & dictum ingredi monaſterium infra paucos dies: ſitque etiam quod fuerit conventum, & concordatum cum Venerabili Matre N. Abbatiſſa dicti monaſterii, dari dicto monaſterio in dotem, & pro dote dictæ A. ſuæ filiæ ſcuta.... & jocalia eidem neceſſaria; propterea hac præſente die, &c. in mei, &c. domina B. mater dictæ A. Ante crates ferreas monaſterii perſonaliter conſtituta coram Reverenda, & Venerabili Domina N. matre, & Abbatiſſa dicti monaſterii, & venerabilibus Monialibus dicti monaſterii, quas dicta Abbatiſſa dixit, & aſſeruit eſſe infraſcriptas NN. & N. profeſſas, & velatas in dicto monaſterio capitulariter ante dictas crates congregatas ad ſonum, &c. Aſſerentes eſſe majorem partem. & ultra, in forma, ſponte, &c. ipſa B. Mater dictæ A: pro effectu, ut dicta ſua filia monachetur in dicto monaſterio, ſicut propoſuit in mei, &c. Exburſavit, & dedit dictæ Venerabili Matri Abbatiſſæ præſenti, & recipienti de conſenſu omnium Monialium pro dote... quæ ipſa Domina Abbatiſſa dicto nomine habuit, &c. & recepit in promptu, &c. de quibus, &c. quietavit, &c. promittens in forma, &c. Actum, &c. præſentibus... teſtibus, &c.

FORMULA IX.

Facultatis habendi Capitulum pro Puella ad Religionem admittenda.

Ex actibus Mediolanen, Eccleſiæ.

SI concede licenza alla Madre N. del monaſterio di S. N. che poſſa congregare le ſue Monache, & à loro proporre in Capitulo, per douer'eſſere admeſſa alla. ... in detto monaſterio N. laquale perciò è ſtata eſaminata, & approvata: auertendo, che detto Capitolo ſi faccia per ballotationi ſecrete, e che ſi ſeruino tutti gli altri ordini, dandoci di piu auuiſo del ſucceſſo di detto Capitulo. Dall'Arciueſcouado, &c.

FORMULA X.

Facultatis ingrediendi pro habitu ante ſex menſes.

Ex d. actibus Mediolanen. Eccleſiæ.

COncediamo licenza alla Madre N. delle Monache del monaſterio di S. N. che poſſa ricevere dentro al

ſuo

ſuo monaſterio N. la quale è ſtata admeſſa in Capitolo alla Religione in detto luogo, per poter poi à tempo debito, & ſeruato chiò che ſi deue pigliar l'habito Religioſo in eſſo monaſterio, ſenza più da quello uſcire, ſe non in caſo, che ella ſi pentiſſe, di voler eſſere Religioſa, tenendola però mentre ſtà in habito ſecolare, in luogo ſeparato dalle Monache; auuertendo ſi oſſeruino gl'altri ordini ſopra di ciò dati; aliàs, &c. Dall' Arciueſcouado, &c.

FORMULA XI.

Facultatis recipienda Puellam in monaſterio ad habitum Religionis.

Ex Barboſa de offic. & poteſt. Epiſc. in Formul.

NOs N.... &c. Cùm voluntatem N. diligenter exploraverimus, eamque liberam & piam eſſe, quantum humano judicio exiſtimari poteſt, compererimus, eandem quoque N. ætatem annorum 16. explevìſſe noverimus, nihilque habere ſciamus contra ſacra Decreta, & conditiones, ac requiſita, juxta Monaſterii Ordinis S.N. inſtituta. Vidimus quoque fidem Inſtrumenti depoſiti, & obligationis dotis, ſeu eleemoſynæ monaſterio debitæ, ubi Profeſſio legitimè emittatur, juxta taxam annis ſuperioribus præſcriptam, licentiam, & facultatem concedimus, ut ea in monaſterio S. N. ad Religionem admittatur, recipiaturque, & Profeſſionem emittere valeat, cujus tempus Præfecta nobis ante menſem denunciet, ſub pœna Concil. Trid. decreto expreſſa, & conſtitutum ex nunc fiat rurſus, & quæcunq; alia, quæ in hoc genere decreta ſunt, obſerventur. Datum, &c.

ALIA FORMULA.

Dandi licentiam Abbatiſſæ recipiendi Puellam ad habitum Religionis.

Ex Laur. de Peirin. in Formulario c. 6. lit. M.

NOs Don. N.... Ordinis, &c. Rev. Matri Abbatiſſæ, cæteriſque Monialibus monaſterii N. ſalutem. Paſtoralis ſollicitudo, ac cura, qua huic noſtræ Provinciæ N. præſidemus, exigit, ac requirit, ut votis illis; per quæ animarum Chriſti fidelium, præſertim puellarum, Chriſto Salvatori ſub religionis jugo in caſtitatis holocauſto famulari cupientium ſaluti conſulitur, paterno affectu, & charitate annuamus. Cum Nobilis itaque Puella N. perfectioris vitæ zelo ducta; Religioſorum N. inſtitutum ſuſcipere, Beatique P. N. Regulam quam maximè cupiat profiteri. Nos attendentes, eam in ætate legitima conſtitutam, ſufficientique dote, cæteriſque à ſacris Canonibus, & Regula noſtra requiſitis conditionibus minimè carere, ipſam proinde ad Religionis habitum recipiendi, & ad Profeſſionem tempore præſcripto admittendi (monito tamen prius ante menſem per Matrem Abbatiſſam Epiſcopo, ut juxta ſacri Trid. Concilii Decretum, Puellæ mentem explorare valeat,) licentiam vobis concedimus, & impertimur. In quorum fidem, &c.

FORMULA XII.

Facultatis ingrediendi pro habitu.

Ex Actibus Mediolan. Eccleſiæ ſub D. Carolo Borromæo.

COncediamo licenza à N. che poſſa entrare nel monaſterio di N. per cauſa di riceuere l'habito Religioſo in eſſo, atteſo che à cio eſto è ſtata già eſaminata, approvata & admeſſa: auuertendo però, che ſi ſeruino i debiti ordini, & in particolare al monaſterio elle non ſia accompagnata NN. da nè eſſa ſia non pompe intorno, & al detto monaſterio vadi la matrina per tempo, e ſentita la Meſſa, eſſa ſi communichi, altrimenti la licentia ſi dichiararà nulla, & invalida. Dall'Arciueſcouado, &c.

FORMULA XIII.

Facultatis induendi habitum Monachalem.

Ex actibus Mediolanen. Eccleſiæ.

SI concede licenza alla Madre N. delle Monache del monaſterio di S. N. che ſtando il Superiore nella Chieſa eſteriore alla feneſtrella, doue ſi fa la ſantiſſima Communione, e ſeruando ſi gl'altri ordini, poſſa veſtire dell' habito da Monaca N. in detto ſuo monaſterio N. laquale per ciò è ſtata eſaminata, & approuata: auuertendo ſi oſſeruino in ciò tutti gl' ordini dati. Dall'Arciueſcouado, &c.

FORMULA XIV.

Licentia Sacræ Congregationis Cardinalium pro receptione Supernumerariæ in Monialem.

Ex Typographia Rev. Cam. Apoſt.

MARTINUS S. ANGELI IN FORO Piſcium Diac. S. R. E. Card. Ginettus.

GLi Eminentiſſimi, e Reverendiſſimi Signori Cardinali della Sacra Congregatione ſopra Veſcoui, e Regolari, in virtù della preſente, concedono licenza à N... di poter far riceuere nel monaſterio di N.. la N.. ad effetto di pigliatui l'habito Monacale, non oſtante che ſia ſopra il numero perfiſſo, con le ſeguenti condicioni però, & non altrimenti. Che il monaſterio ne ſia capace, & le Monache ſi contentino d'accettarla, il che ſi faccia capitolarmente, & per voti ſegreti. Che oltre la ſolita ſupellettile de mobile, porti, e dia al monaſterio la limoſina dotale ordinaria duplicata, laquale poſſa eſſere maggiore, mà non minore di, quattrocento ſcudi; & prima d'eſſer'ella ammeſſa all'habito, ſi faccia depoſito reale della limoſina, appreſſo perſona idonea, ſotto eſpreſſa condition', e patto, che non ſi poſſa leuar'il depoſito, ſe non per impiegarla, dopò fatta la profeſſione, in Cenſi, Monti non vacabili, ò beni ſtabili, ſicuri, e di buon reddito, à commodo commune del monaſterio, con ſaputa, e conſenſo di eſſo Ordinario; ancorche il monaſterio foſſe ſottopoſto alla cura, e gouerno die Regolari, ò di qual ſi voglia altro, benche eſcente: e facendo ſi l'impiego in Cenſi, ſi ponga per patto eſpeſſo nell' inſtrumento, che in caſo dell'eſtintione del Cenſo, ſi debba darne notitia all'Ordinario, à fine chi di nouo li danari s'habbino id inueſtire à beneficio del monaſterio, & ſin che la limoſina non ſia impiegata nel modo ſudetto, il depoſito s'intenda per patto eſpreſſo, da farſi nell'atto del medeſimo depoſito, reſtat ſempre, in ſuo robore, & il Depoſitario pagandolo ſenza licenza dell'Ordinario reſti nondimeno obligato: non oſtante qualſiuoglia altro in contrario. Et facendoſi il depoſito in altra maniera, eſſa non poſſa eſſer' ammeſſa in modo alcuno alla Profeſſione, ſenza eſpreſſa licenza dell'Eminenze loro. Che in oltre, in lei concorrino ſi ſoliti requiſiti: & nel reſto oſſeruiſi la forma preſcritta d'a ſacri Canoni, Concilio di Trento; & dalle Conſtitutioni de' Sommi Pontefici. Che quanto all' eſſer accettara ſopra il numero non vi ſia ſpecial ordine, nè altra coſa rileuante in contrario. Che il ſudetto monaſterio, mandando Monache, ò Conuerſe alla cerca, ò non aſſeruando la Clauſura in qualſiuoglia modo, non poſſa valerſi dell preſente licenza, la quale in tali caſi ſia nulla, e riuocata. Et finalmente, che la preſente ſia conſegnata à quelli, à'quali è indrizzata per l'eſſecutione, e ſi regiſtri ne gli atti della loro Cancellaria; altrimenti ſia di neſſun valore. In quorum fidem præſentes, manu Secretarii ejuſdem Congregationis roboratas, Sigilli noſtri impreſſione muniri juſſimus. Dat Romæ die....

FORMULA XV.

Inſtrumenti ingreſſus Puellæ ad Ordinem Monachatus.

Ex Tiberio Saluſtio in Formular.

IN Dei nomine. Amen, &c. in mei &c. perſonaliter conſtitutæ venerabiles, & religioſæ mulieres DD. N. Abbatiſſa Monaſterii N. Soror M. & N. N. N. & M. Sorores, &c. Moniales dicti Monaſterii Capitulariter con-

congregatæ in dicto Monaſterio ad ſonum campanellæ, ut moris eſt ipſarum, pro his, & aliis dicti Monaſterii pertractandis negotiis; præſente N. filia N. ætatis, ut ipſa N. una cum N. ejus patre ibidem præſente, aſſeruerunt 16. annorum completorum, petente, & ſupplicante, cum conſenſu, & auctoritate dicti N. patris ſui, & legitimi adminiſtratoris præſentis, & auctoritatem eidem præſtantis ad omnia, & ſingula infraſcripta, omnibus ſuaſione, & violentia ceſſantibus, receperunt ipſam N. in Monialem, & ſororem dicti eorum Monaſterii, eamque cœtui aggregaverunt, quæ N. non vi, dolo malo, vel metu, aut ſuaſione aliqua ducta, ſeu circumventa, ſed ſponte, &c. elevatis, junctisque manibus, dedicavit ſe Monaſterio ſupradicto, quàm N. prædicta D. Abbatiſſa, cum conſenſu, & voluntate ſupradictarum Monialium, recepit ipſam N. ducendo ante Altare Eccleſiæ dicti Monaſterii, decantato hymno Sancti Spiritus, ſcilicet: *Veni Creator Spiritus*; & ipſius gratia humiliter invocata, dicta D. Abbatiſſa ipſam expoliavit veſtes ſæculares (quibus erat induta,) ſtantem genibus flexis ante dictum Altare, & induit eam veſtimenta Monachalia, & ſolitum habitum Monaſterii ſupradicti, promittens ei, cum conſenſu Monialium humilem victum, & veſtitum, dum ad ſervitia, & in habitu Monachali perſeverabit. Et è converſo idem D.N. pater dictæ N. dedit, & exburſavit in propriis manibus dictæ Dominæ Abbatiſſæ, ibidem præſentis, & recipientis, cum conſenſu dictarum Monialium, pro eleemoſyna, & dote dicti Monaſterii, & ipſius N. ſummam ſcutorum N. quæ in mei Notarii & teſtium infraſcriptorum præſentia habuit, & recepit in prompta, & numerata pecunia, in tot Paulis, & Teſtonibus Papalibus, de quibus ſe bene contentam vocavit, exceptioni, &c. ad majorem cautelam renunciavit, quietavitque, &c. per pactum, &c. quæ omnia, &c. alias, &c. pro quibus, &c.

FORMULA XVI.

Inſtrumenti Renunciationis bonorum, cum decreto Judicis à Puella Profeſſionem emiſſura, faciendæ.

Ex Tiberio Saluſtio, in Formulario.

Coram Magnifico, & Eximio I. V. D. Curiæ Capitoli, & in Rom. Cur. Judice Ordinario ſedenti pro tribunali, ſuper quadam ſede lignea, quam ad actum infraſcriptum peragendum tantum pro ſuis idoneis loco, & tribunali elegit, & deputavit, ac in mei, &c. præſentia perſonaliter conſtituta N. Nobilis, & honeſta puella domina N. filia bo. me. N. &c. quæ ſicut dicto D. Judici expoſuit per organum mei Notarii, Sancti Spiritus inſpiratione ducta, vult, & intendit vitam ſanctimonialem ducere in Ven. Monaſterio S. N. & ibi profeſſionem emittere, & Altiſſimo perpetuo famulari, cum dote ſcutorum quingentorum monetæ de Juliis decem pro ſcuto, & cum acconcio, ſeu bonis mobilibus ſcutorum centum quinquaginta ſimilium, quæ dos eſt ex majoribus, quæ hucuſque dicto Monaſterio dari ſit ſolita. Volens, ante dictæ Religionis ingreſſum de bonis, & juribus, quæ ſibi quomodolibet obvenire poſſent, diſponere, ut humanarum rerum juribus omnino libera, Deo Optimo Maximo ferventiori, & quietiori animo inſervire valeat, ſponte, &c. cum interventu, præſentia, & conſenſu Magnificorum DD.... ejus.... præſentium, & auctorizantium, & cum juramento tactis, &c. affirmantium, hic nullum habere intereſſe, & ea non tendere in præjudicium ipſius Dominæ N. omnia, & ſingula bona avita, paterna, & materna, & alia quæcumque ad ipſam ratione ſupplementi legitimæ, vel Trebellianicæ, alias quomodolibet, & alio quovis titulo, cauſa, ratione, & ſucceſſione nunc, & pro tempore ſpectantia, & pertinentia, etiam ſi ſpeciali nota digna eſſent, & in generalitate minime comprehenduntur, ac omnia, & ſingula jura, & actiones ſibi ſuper dictis bonis quomodolibet, & qualitercumque competentia, & competentes, competitura, & competituras, ceſſit, renunciavit, & refutavit; ac irrevocabiliter, & inter vivos donavit, & titulo puræ, & perfectæ donationis conceſſit, & tradidit;

Magnifico Domino N. ejus germano fratri, cui Magnifici DD. N. N. N. communes fratres pro agnationis conſervatione, & nob. N. familiæ decore, omnia eorum bona irrevocabiliter donarunt, præſenti, & ſtipulanti pro ſe, & ejus hæredibus, & ſucceſſoribus quibuscumque ad habendum, &c. ponens, &c. nullo jure, &c. conſtituens, &c. dans licentiam, &c. donec &c.

Et hanc ceſſionem, renunciationem, refutationem, & donationem, ac omnia, & ſingula in hoc inſtrumento contenta, dicta Domina N. cum dictis conſenſu, & auctoritate fecit, & facere declaravit, dicto D. N. ut ſupra præſenti, &c. qui dixit, & affirmavit, ſe a dicto D. N. ejus fratre decenter, & competenter fuiſſe dotatam in dictis ſcutis quingentis, & pro acconcio, & bonis mobilibus in dictis ſcutis centum quinquaginta monetæ de Juliis decem pro ſcuto, & quia ſic ſibi de bonis, & juribus prædictis libere, & liberaliter benefacere placuit, & placet. Promittens hujuſmodi ceſſionem, renunciationem, refutationem, & donationem tanquam bonas, & bene tàctas, perpetuò ſervare ratas, &c. & in nullo contra facere, &c. eaſdem minimè revocare, & revocari facere quovis prætextu, & cauſa, etiam in corpore Juris clauſa; renunciando deſuper cum juramento, quod tactis, &c. præſtitit ad dicti D. Judicis certiorationem beneficio *l. 11. l. ſi. C. de revoc. donat. ben. ſent. conſ. Vell. auth. ſi quamul. L. Jul. de fun. dot.* Statutis Almæ Urbis, & illorum novis reformationibus, beneficio reſtitutionis in integrum, ex quovis capite reſultanti, & competenti, cæteriſque, &c. Et pro majori hujus ceſſionis, & donationis roboris firmitate, eadem D. N. cum dictis conſenſit illius inſinuationi coram quovis Rom. Cur. Judice competente facienda, & ad illa inſinuan. & in actis publicis redigen. & redigi facien. Conſtituit ejus Procuratorem, ut in rem propriam D.... cum poteſtate ſuſtinen. & aliis facultatibus opportunis dicta D. N. cum dictis conſenſu, & auctoritate obligavit ſe, & bona, & jura in forma Cameræ Apoſtolicæ, cum Clauſulis, citra, &c. renunciando, &c. juravit, &c. Et prædictus Magnificus D. Judex, ut ſupra pro Tribunali ſedens, viſis, & intellectis prædictis, & cauſa cognita, & diligenter inſpecta, in, & ſuper eiſdem tanquam ritè, rectè, & legitimè geſtis, ſuam, & ſui officii, quo fungitur, auctoritatem ordinariam, & judiciariam pariter, & decretum interponen. duxit, & ſolemniter interpoſuit, omni meliori modo, &c. ſuppletis, &c. ſuper quibus, &c. Actum Romæ in ... præſentibus ibidem N. & N. qui una cum dicta D. B. propriis manibus ſubſcripſerunt teſtibus, &c.

FORMULA XVII.

Facultatis Abbatiſſæ recipiendi profeſſionem Monialium.

Ex Georg. Polac. Vacat. Epidem. part. 2. cap. 4.

Eſſendo noi N. &c. certificati per fede della Veneranda Madre .. che ſuor ... Novitia nel ſuo Monaſtero, ha paſſato l'anno de ſuo Novitiato con modeſtia religioſa, ſi nel l'habito, come nel reſto, & eſſendo eſſa d'età dieſedici anni forniti, concediamo però licenza alla ſodetta Madre, che alla preſenza del ſuo Padre Confeſſore, ſtando egli nella Chieſa eſteriore al feneſtrino, doue ſi fà la ſantiſſima Communione, e ſeruandoſi tutti gl'ordini ſopra di cio dati, poſſa riceuer la ſua Profeſſione eſpreſſa, è ſolenne, eſſendo di già ſtata eſaminata, & approuata facendoſi auuiſati, con ſcriptura del giorno, & alla cui preſenza habbi fatta detta Profeſſione.

ALIA FORMULA.

Facultatis recipiendæ profeſſionis Monialium.

Ex Actibus Mediol. Eccleſiæ ſub D. Carolo Borromæo.

Si concede licenz[illegible]alla R. Madre N. che ſtando il Superiore nella Chieſa [illegible]re alla feneſtrella della San-

Sanctiſſima Communione, oſſeruando gl'altri ordini preſcritti poſſa riceuere l'eſpreſſa, è ſolonne profeſſione di N. già approbata, dando ci poi auuiſo con ſcrittura, la qual faccia fede del giorno, & alla preſenza di chi ella haurà fatta la detta profeſſione. Dall'Arciueſcouado, &c.

FORMULA XVIII.

Profeſſionis ſecundum conſuetudinem Monialium meæ Congregationis Vallis Umbroſæ.

Ex Valeriano Raimerio Vallumbroſano in Ritual. Monaſt. Rit. 7. in principio ſacrarum precum ad emittendam profeſſionem.

IN Nomine Sanctiſſimæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

Ego ſoror N. promitto ſtabilitatem meam, & converſionem morum meorum, & obedientiam, & Virginitatem, ac Caſtitatem perpetuam, & ſine proprio vivere ſecundum Regulam S. Benedicti Abbatis, & inſtitutum S. P. N. Joannis Gualberti, Abbatis, coram Deo, & Sanctis ejus. In hoc Monaſterio, quod eſt conſtructum ad honorem Dei, Beatæ Mariæ ſemper Virginis S. N. & omnium Sanctorum, & Sanctarum ejus; ſub obedientia, & in præſentia Rev. in Chriſto Patris Domini N. S. Salvii, Abbatis, ac totius Ordinis, & Congreg. Vallis Umbroſæ Præſidentis Generalis digniſſimi, *vel admodum, &c. dum non adſit Præſes Generalis.* Necnon admodum Reverendæ in Chriſto Matris dominæ N. hujus Monaſterii Abbatiſſæ, eorumque in officio ſucceſſorum. An. Domini.. Menſe.. die.. In præfato Monaſterio S. N...

ALIA FORMULA.

Profeſſionis pro Monialibus Sancti Auguſtini.

Ex Rituali Monialium S. Luciæ in Silice Romæ.

NEl nome del noſtro Signore Gieſu Chriſto. Amen. Nell'anno.. alli.. del Meſe... Io Sore N. chiamata nel ſecolo N. figlivola di N. faccio voto, profeſſione, è prometto à Dio Omnipotente, alla Beata Virgine Maria, al B. Padre in loco di Monſignor Illuſtriſſimo, è Reverendiſſimo N. & à voi Madre Priora, & ad ogn'altra ſua legitima ſucceſſora, Obedienza, Pouertà, & Caſtità. & perpetua Clauſura ſotto la Regola del Beatiſſimo Padre Santo Agoſtino, ſecundo le Conſtitutione del Monaſterio noſtro N... Deo gratias. Amen.

ALIA FORMULA.

Profeſſionis Tertiarum Ordin. Carmelitarum.

EGo Soror N. facio meam profeſſionem, & promitto Obedientiam, & Caſtitatem Deo Omnipotenti, & B. Mariæ Virgini de Monte Carmelo, & Reverendiſſimo Patri Generali Ordinis ejuſdem Beatæ Mariæ Virginis de Monte Carmelo, ſuisque ſucceſſoribus, ſecundum Regulam tertii ejuſdem Ordinis, uſque ad mortem.

ALIA FORMULA.

Profeſſionis Monialium S. Claræ.

Ex Rituali Monialium Ord. S. Claræ Provinciæ Romanæ.

EGo Soror N. promitto Deo, & Beatæ Mariæ ſemper Virgini, & Beato Franciſco, & Beatæ Claræ, omnibus Sanctis, & tibi Dominæ Abbatiſſæ: vivere ſub Regula à Domino Urbano Papa Quarto Ordini noſtro conceſſa, toto tempore vitæ meæ, in obedientia, ſine proprio, & in Caſtitate, & etiam (ſecundum, quod per eandem Regulam ordinatur,) ſub Clauſura.

FORMULA EADEM,

In lingua materna.

In eodem Rituali.

IO Sore N. prometto à Dio, & alla Beatiſſima Maria ſemper Virgine, & al B. Franciſco, & alla B. Chiara, & à tutti gli Santi & à voi madre Badeſſa: vivere ſotto la Regola di Papa Urbano Quarto all'Ordine noſtro conceſſa, tuto il tempo della vita mia in obedienza; ſenza proprio, & in Caſtita, [illegible]ra ſecundo, che per eſſa medeſima Regola ſi ordi[illegible]to clauſura, &c.

FORMULA XIX.

Pro Confeſſore ordinario Monialium.

Ex Barboſa de Offic. & poteſt. Epiſc. in Formular.

N. &c. licentiam concedimus tibi N.. Presbytero. per examinatores noſtros idoneo reperto, & per nos approbato, ut in Eccleſia, & Monaſterio S. N. Confeſſiones Monialium audire, & ſæcularium etiam, ſi quæ in eodem monaſterio erunt; easque abſolvere valeas præterquam à caſibus, & cenſuris nobis reſervatis, à quibus abſolvendi facultatem cum opus erit, tibi impartiemur. In clauſuram monaſterii non ingrедieris, niſi ſuperpelliceo, & ſtola indutus, ut adminiſtres tantummodo S. Sacramenta Pœnitentiæ, Euchariſtiæ, & extremæ Unctionis, & ſpiritualem opem agonizantibus præſtes: quibus caſibus ſemper tuo hoc munere perfungeris ſociatus à duabus ex ſenioribus Monialibus, quæ cum Confeſſiones audis, te etiam videre poſſint, licet non audire. Cave, ne te Monaſterii, aut monialis alicujus quibuscumque negotiis immiſceas, nec ad Crates, aut Rotas colloquaris, niſi ut tantummodò petas ea, quæ Eccleſiæ cultui, divinorum officiorum celebrationi, aut Sacramentorum adminiſtrationi ſunt neceſſaria. Vocatus tamen, ut aliquod præſtes ſpirituale conſilium, id efficε ad Crates, quæ clauſæ ſint, præſentesque adſint moniales auſcultatrices, & non aliter, ſub pœnis in Conſtitutionibus felic. record. Clementis Papæ VII. & aliorum Summorum Pont. inflictis, & arbitrio noſtro infligendis. Te in Domino admonentes, &c.

ALIA FORMULA.

Inſtituendi Confeſſarium Ordinarium Monialium.

Ex Peirino in formul. littera C. cap. 14.

NOs D. N. &c. dilecto nobis in Chriſto Patri D. N. &c.

Etſi Religioſis omnibus, ac Chriſti ſervis curæ noſtræ demandatis paſtoralis officii debito conſulere ac providere in Domino tenemur: præ cæteris tamen omnibus impolluta templi vaſa pretioſasq; margaritas noſtri Ordinis ſcilicet Sanctimoniales, ac ſponſas, quæ, ne profano quoquam faſcinarentur obtutu, arctiori ſe, abditiorique cuſtodiæ manciparunt ſingulari quodam noſtræ circumſpectionis auxilio, ac ſollicita præſertim ſpiritualis, ſeu Confeſſarii deputatione in via Domini decet confoveri, quo ferventius ſalutari Pœnitentiæ pharmaco ſpiritualibus ſuis medentes languoribus, cœleſtium contemplationi, ac purioris vitæ ſtudio ſine intermiſſione valeant deſudare. Te igitur præfatum, de cujus vitæ, morumque integritate, prudentia iisdem, ſcientia, atque peritia ſatis edocti ſumus, cuique propterea ſpiritualis Chriſti ſponſarum cura meritò poſſit commendari, ordinarium monialium noſtrarum Conventus S. N. Confeſſarium eligimus, & conſtituimus earundem monialium, necnon ſæcularium, ſi quæ in prædicto Monaſterio extiterint, Confeſſiones excipiendi, easque ab omnibus caſibus etiam nobis ſpecialiter reſervatis, abſolvendi, præfati inſuper Monaſterii clauſuram, ad Sacramenta illis in caſibus urgentis neceſſitatis miniſtranda, ſervatis ſervandis, ingrediendi facultatem tibi concedentes. In quorum fidem, &c.

FORMULA XX.

Facultatis Confeſſarii Monialium, etiam pro caſibus reſervatis.

Ex actibus Mediolnen. Eccleſiæ.

N. &c. dilecto nobis in Chriſto D. N. &c. Tibi, cujus vita, & morum probitas per teſtificationes nobis factas, probantur, ut Monialium Monaſterii S. N. Confeſſiones audire, eisdemque Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrare poſſis, cum facultate caſuum nobis reſervatorum, necnon prædicti Monaſterii clauſuram in caſibus urgentis neceſſitatis, atque Confeſſario, tum ex forma ſacri Conc. Trid. tum ex Bulla S. D. N. Papa Gregorii XII. per-

permiſſis, ingredi, ſervatis, quæ in Conciliis Provincialibus, & Synodis Diœceſanis Mediolanen. ac etiam Decretis generalibus Viſitatoris Apoſtolici, Sacerdotibus, & Confeſſariis Monialium præſcripta ſunt ad . . . . his noſtris concedimus facultatem. Datum, &c.

FORMULA XXI.

Inſtituendi Confeſſarium extraordinarium Monialium.

Ex Laur. de Peirino in Formular. 6. 35. littera C.

N. &c. D. N. &c. . . Inter cæteras Paſtoralis Officii noſtri curas, illa nos præcipuè urget, ac fatigat, per quam infirmioris ſexus, gregisque te nerioris, Sanctimonialium, inquam, virginea perpetuæ caſtitatis laureola ſub Religionis noſtræ jugo, altiſſimo famulantium, ſaluti, ſpiritualique conſolationi proſpicitur, ac pœnitentiæ onus, in quo hominum conſcientiæ religantur, ſuavius, & levius reddi poſſe arbitramur. Cum igitur ex Sacri Trident. Concilii decreto idoneum Confeſſorem extraordinarium Monialibus nobis ſubjectis quotannis offerre, atque exhibere teneamur, quo eædem Chriſti ſponſæ Sacramentali Pœnitentiæ medicina indigentes liberius malis ſuis mederi, ac Diaboli laqueos valeant evitare; idcirco Patrem N. . . . . cujus jam pridem honeſtos mores, prudentiam, atque doctrinam experti ſumus, extraordinarium Confeſſorem Monialium N. Civitatis N. facultatem quoque easdem ab omnibus caſibus, & cenſuris nobis reſervatis abſolvendi tibi concedentes, eligimus, ac deputamſu. In quorum fidem, &c.

ALIA FORMULA.

Pro Confeſſario extraordinario.

Ex tom. 1. de Jure Abbatum, in Formulario.

PRæcipua cura, qua noſtri gregis ſaluti invigilare tenemur, bonorum operum exercitium, Sacramentorumque frequentationem in Monaſterio Monialium N. nobis immediatè ſubjectarum adjuvare volentes, decrevimus hoc tempore prædictis noſtris in Chriſto Sororibus Sacramentalis Confeſſionis viam planiorem facere ex electione extraordinarii Confeſſarii. Igitur tenore præſentium P. tuam, cujus jam pridem honeſtos mores, prudenriam, atque doctrinam experti ſumus, extraordinarium Confeſſorem Monialium N. Civitatis N. facultatem quoque easdem ab omnibus caſibus, & cenſuris nobis reſervatis abſolvendi tibi concedentes, eligimus, ac deputamus. In quorum fidem, &c.

FORMULA XXII.

Litteræ ad Abbatiſſam pro Confeſſario extraordinario.

Ex Georgio Polacco vocat. Epidem. part. 2. cap. de Confeſſariis Monial.

PEr ſodisfare al ſantiſſimo Decreto del ſacro Concilio di Trento, e per fauorir la libertà circa il confeſſare i ſuoi peccati, habbiamo deſtinato per Confeſſore ſtraordinario del voſtro Monaſterio . . . . . . Però vi diciamo, ch'è noſtra volontà, che tutte le Monache gli compariſchino dinanzi, e ſi fermino per tutto quello ſpazio di tempo, che parerà à detto Padre Confeſſore, ſe bene non ſi voleſſero confeſſare, ſtando ciò in arbitrio d'eſſe Monache. E tutto queſto comandiamo ſotto precepto di ſanta Obedienza, e ſotto altre pene giuſta la contumacia; con l'obligare inſieme voi Madre Superiora à farci intendere, ſe per ſorte vi foſſe alcuna, che ricuſaſſe d'obedire, ouero procuraſſe con fatti, ò con parole, che alcuna Monacha non ſi confeſſaſſe dallo extraordinario, che gli mandiamo. E perchi procedi il tutto ſenza confuſione, ſi preſenti al detto Padre Confeſſore la tauoletta, doue per ordine ſtanno regiſtrati i nomi di tutte le Monache, & niuna Monaca, ſe non in caſo di qualche urgente neceſſita, ſi confeſſi del Confeſſore ordinario. E vi benediciamo inſieme con tutte le altre Madri.

FORMULA XXIII.

Literarum pro Gubernatore Monialium eligendo.

Ex Tomo 1. de Jure Abbatum, in Formul.

OMnibus, & ſingulis nobis deſuper, meritis licèt imparibus, commiſſi officii muneribus, continuò invigilare nos decet, ſed gubernationi ſacrarum Virginum, quæ contemptis ſæculi illecebris, divinis ſe mancipavere obſequiis ſub Regula Sanctiſſimi Patris noſtri N. & inſtituto almi Patris N. in monaſterio N. noſtræ N. noſtræque jurisdictioni immediatè ſubjecto, ſpeciali quadam à nobis, ac ſingulari ſollicitudine providere ob ſexus, ſtatusque conditionem æquiſſimum eſt; hinc licèt non animo, perſona tamen ab illis abeſſe cogamur, auxiliatrices manus exquirimus, à quibus, ut par eſt, in tam graui cura, opera, & actione adjuvemur. Qua de re Reverentiæ tuæ, cujus jam pridem probitatem, & idoneitatem experti ſumus, Monialium præfati monaſterii N. gubernationem committimus, ac vigore præſentium, quas per Cancellarium noſtrum exarari mandavimus, ac proprii ſigilli impreſſione, propriæque manus ſubſcriptione roboravimus, te ipſum earumdem Gubernatorem ad beneplacitum noſtrum declaramus, & deputamus, cum facultate, rationabili de cauſa, clauſuram ingrediendi, Moniales alloquendi, earum negocia peragendi, jura ſervandi, lites incipiendi, ac proſequendi coram quocumque Judice, tam Eccleſiaſtico, quàm ſæculari, comparendi, ac ea omnia demum faciendi, quæ temporali earumdem gubernationi, Regularis obſervantiæ incrementis, ac earumdem puritati, & honeſtati in dies expedire videbuntur, in omnibus ſemper ſervandis ſervandis. Hoc unum in Domino monentes, ut hæc omnia eo charitatis zelo exequaris, qui Chriſti Sponſarum cuſtodiæ, & gubernationi debetur, tanquam zelotypo Sponſo rationem redditurus.

FORMULA XXIV.

Licentiæ celebrandi in Eccleſiis Monialium pro Capellanis mercenariis.

Ex actibus Mediolanen. Eccleſiæ.

N. &c. Dilecto nobis in Chriſto Presbytero N. ſalutem in Domino. Cum expoſueris, te, neque Eccleſiaſtici alicujus beneficii, quod obtineas, neque parochialis curæ munere, neq; Legati, alteriusve obligationis cauſa uſquam in ulla Eccleſia, ubi Miſſæ Sacrificium facias, adſtrictum teneri, cumque per teſtificationes nobis factas, cognoverimus te vitæ honeſtate, moribusq; probatis eſſe; Nos tibi Capellano monaſterii S. N. delecto, cognita per examen literarum intelligentia, & ſacrarum Cæremoniarum peritia tua, his noſtris litteris facultatem damus ſuſcipiendi munus Miſſæ ſacrum faciendi in Eccleſia exteriori earum Monialium per hebdomadam diebus . . . Hanc verò facultatem tibi concedimus, ſervatis conditionibus infraſcriptis. Quæ de Miſſæ ſacro ritè faciendo Miſſalis rubricis, Provincialibus, ac Diœceſanis Conciliis, præſertim Provinciali primo, editisque inſtructionibus decreta ſunt; diligenter, integreque ſervabis.

Decentem habitum Clericalem, & Coronam ad præſcriptum Conciliorum ubique deferes.

Decreta, & Ordinationes, etiam Viſitationis Apoſtolicæ, & præſertim colloquendi cum Monialibus, & minùs illis ſcribendi, neque litteras ab illis recipiendi, nec munera ab eis accipiendi, aut eis dandi, neque eis abſque licentia ſpeciali in quavis alia re deſerviendi, & alia non ſolùm Capellanis Monialium præſcriptæ exactè ſervabis, ſub pœna in edictis noſtris contenta, & majora arbitrio noſtro.

Pro eleemoſyna nihil ampliùs, quovis prætextu ob hujusmodi Miſſæ ſacrum faciendi munus, hac facultate noſtra ſuſceptum percipies, quàm librarum . . . . . ſummam, eamque non niſi cum mandato ſyngraphave ejus, cui hanc curam dederimus, ſigillatim exiges.

Diebus ſingulis ſuprà præfinitis, ſuſceptum Miſſæ ſacrum faciendi munus præſtabis, nec verò alibi iis ipſis diebus Miſſæ ſacrum facies, etiamſi illius faciendi munus non cui ſuſcipias, niſi aliquando, de illius id curæ commiſerimus, conſenſu, in locum tuum ob legitimum impedimentum, quo detinearis, Sacerdotem alium antea ſubſtitueris, qui pro muneris à te ſuſcepti ratione, quod ipſe debes, id omne in Eccleſia præſtet.

Miſſæ ſacrum ne facias ſine miniſtro Clericali habitu induto, eoque decenti ad præſcriptum noſtrarum Conſtitutionum.

Statuta hora, quam deputatus noſter pro temporis ratione præſcripſerit, Miſſæ ſacrum facies.

In libro, Miſſis, quæ celebrantur in ſingulos dies annotandis, conſtituto, manu tua ſingulis item diebus, quibus celebrabis ſubſcribes.

Has autem noſtras litteras tibi ad ... tantùm ſuffragari volumus. Datum, &c.

FORMULA XXV.

Licentiæ celebrandi in Eccleſiis Monialium ex devotione.

Ex Actibus Mediolan. Eccleſiæ.

N. &c. Dilecto nobis in Chriſto N. ſalutem in Domino. Cum fide dignorum teſtimonio, de vitæ honeſtate, moribuſque probatis eſſe cognoverimus: Nos tibi his litteris facultatem damus, Miſſæ ſacrificium per hebdomadum diebus ſingulis ex tua devotione faciendi in Eccleſia exteriori Monialium S. N. ſervatis tamen conditionibus infraſcriptis.

Quæ de Miſſæ ſacro, &c. *ut ſupra.*

Decentem habitum, &c. *ut ſupra.*

Decreta, & Ordinationes, *ut ſupra uſque ad verba,* & majori arbitrio noſtro.

Miſſæ ſacrum, ne facias ſine miniſtro, Clericali habitu induto, eoque decenti, ad præſcriptum noſtrarum Conſtitutionum.

Has autem noſtras litteras tibi ad... tantùm ſuffragari volumus. Datum, &c.

FORMULA XXVI.

Pro Clerico, qui Miſſæ inſerviat, & alia miniſteria præſtet in Eccleſiis Monialium.

Ex actibus Mediolanenſis Eccleſiæ.

SI concede licenza à Chierico, che per meſi ... poſſa ſervire nella Chieſa eſteriore delle Monache di S. N. per riſpondere alle Meſſe, e fare altre funtioni pertinenti à lui, e per detto effetto poſſa ragionare con la Sacriſta maggiore alla rota della detta Chieſa, e con Madre N. e ſeruando gl'ordini preſcritti. Dall'Arciueſcouado, &c.

FORMULA XXVII.

Licentia pro Prædicatore Monialium.

Ex Barboſa de offic. & poteſtate Epiſc. in Formular.

NOs N. &, Tibi R. P. N. Ordinis S. N. à Superiore tuo, & à nobis approbato, facultatem concedimus, ut in Eccleſia exteriori Monaſterii Monialium S. N. quæ clauſula ſit, nullique auditores præſentes adſint, exceptis Capellano, & ſocio tuo, poſſis ex ſuggeſtu Verbum Dei die... prædicare cum devotione, & juxta Sanctæ Eccleſiæ Romanæ doctrinam, & peracta Concione, ſtatim ab Eccleſia diſcedas, nullo prorſus colloquio aut quovis negotii genere ad crates, rotas, aut alia loca, intermixto, ſub quovis pietatis, aut etiam conſanguinitatis prætextu, nec munere ullo, etiam minimo accepto, juxta formam Bullæ fel. rec. Clementis Papæ VIII. ſub pœnis arbitrio noſtro, &c. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

ALIA FORMULA,

Pro Concionatore Monialium.

Ex Georg. Polacco vac. Epid. p. 2. in fine.

TIbi.... cujus morum honeſtas, ac ſacrarum litterarum peritia nobis notæ ſunt, facultatem concedimus, ut in Eccleſia exteriori Monaſterii Monialium .... Monialibus ipſis, in communi, & in interiori Eccleſia congregatis, Verbum Dei è ſuggeſtu, vel ex Altari, & non aliter, prædicare liberè, & licitè poſſis, dummodo peracta concione, à quocumque ſingulari colloquio, ſpirituali etiam, cum aliqua ex Monialibus habendo, abſtineas; ne pœnas contra Regulares alloquentes Moniales ſine licentia inflictas, incurras, & lethali crimine una cum ipſa te obſtringas. Præſentibus ..... duraturis. Dat. &c.

FORMULA XXVIII.

Juramenti præſtandi ab ingredientibus Clauſuram Monialium.

Ex Barboſa de offic. & poteſt. Epiſc, in Formular.

EGo N. Sacerdos ætatis quadraginta annorum Confeſſarius electus, & deputatus Monaſterii S. N. polliceor, & juro, me eos tantum ob caſus, Clauſuram Monaſterii ingreſſurum, quos urgens neceſſitas afferet, hoc eſt, ut infirmarum Monialium Confeſſiones audiam, iiſdem oleum Sanctum præbeam, earumdemque animas ex ritu S. Eccleſiæ commendem, (*ſi Medicus fuerit, dicat, ut infirmarum curationi vacem. Si ex aliis, adjungat: Ut murum ædificem, aut panem coquendum feram, vel farinam afferam, vel ut tabulata accommodem, ſeu Cancellos, aut januas, & ſic deinceps, prout uniuſcujuſque erit ars, & occaſio monaſterium ingrediendi, quæ ſemper exprimatur.*) Quibus caſibus ita me habebo, ut non niſi claro die ingrediar, & ante Solis occaſum egrediar, & præter munus meum, quod ritè adminiſtrare curabo, nihil aliud omninò in Monaſterio agam, colloquiis ullis utar, ſed egomet, (*ſi Confeſſarius ſit,*) perſonaliter ſtola indutus, & ſuperpelliceo accedam, (*ſi Medicus erit,*) alios Medicos non ducam, niſi, qui aliis etiam monaſteriis medeantur, & facultatem in ſcriptis de novo pariter habeant, (*ſi alii erunt,*) neque Colloquiis ullis utar, ac ipſemet perſonaliter accedam, nec ullum meo loco mittam, niſi obtenta à Superioribus licentia in ſcriptis. Ita me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia.

FORMULA XXIX.

Facultatis pro Confeſſore Monialium ingrediendi Clauſuram, neceſſitate urgente.

Ex Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. in formul.

NOs N. &c. Tibi N. Confeſſori, & Curato Monialium S. N. à nobis deputato, licentiam concedimus, ut juramento prius præſtito, ſi infirma fuerit aliqua monialis, atque in lecto jacens, de licentia Abbatiſſæ intus ſuperpelliceo, & ſtola, aliiſque officio tuo neceſſariis tecum delatis, abſque ullo tecum ſocio, poſſis ingredi clauſtra dicti monaſterii ſociatus ſemper duabus, aut tribus gravioribus monialibus ad id deputatis, & dato campanulæ ſigno, cæteræ omnes moniales in tuo adventu in Eccleſiam, aut Cellulam ſuam ſe recipiant, tu ipſe verò comitatus, ut ſupra, recta via accedas ad Cellam ægrotantis ad Confeſſionem audiendam, interimque Cameræ oſtium maneat apertum; peractaque Sacramentorum adminiſtratione, ſtatim diſcedas. Quod ſi contingat eam mori, & ſepulturæ tradi debere, tunc etiam cœmeterium funeris cauſa ingredi poſſis, non aliter, ac ſupra dictum eſt, ſub pœnis, &c. in quorum fidem, &c.

FOR-

FORMULA XXX.

Licentiæ ingrediendi Clauſuram generatim concedi ſolitæ.

Ex actibus Mediolanen. Eccleſiæ.

N. &c. Concediamo licenza à gl'infraſcritti, che poſſino entrare nella Clauſura del Monaſterio di S. N. per gl'infraſcritti biſogni, debitamente referendo, e ſolamente in caſi d'urgente neceſſità per l'anno.. Avertendo però che prima tuti ſiano approvati dal Padre Confeſſore, ch'entrando, è ſtando nuella Clauſura ſiano ſempre accompagnati dalle più vecchie deputate, riſeruando à noi l'aſſolutione della Superiore, contrafacendoſi in queſto, e ſtando l'altre Monache ritirate, che fatti gl'eſercitii per li quali entrano, ſubito eſchino fuori, e non reſtino nella Clauſura ne à mangiare, ne à bere, e che niuno faccia dentro altro ſervitio ſe non quello, al quale ciaſcuno debitamente riferendo in queſta è aſcritto. Che parimente niuno vadi vagando per il Monaſterio, ma vadi ſolamente alli luoghi perſcritti. Che non ventrino anantil' alba del giorno, ne vi reſtino doppo il ſuono dell'Auermaria della ſera; dalle quali hore eccetuando illi medici; quando altrimente occorroſſe la neceſſita, con che però in tal caſo ſiano ſempre accompagnato dalle..colume; e che oſſervino finalmente tutti gl'altri ordini ſopra di ciò fatti dall'Arciueſcouado, &c.

FORMULA XXXI.

Licentia ingrediendi Clauſuram.

Ex Actibus Mediolanenſ. Eccleſ.

N. &c. Concediamo licenza à N. che poſſa entrare per giorni, nella Clauſura del monaſterio delle Monache di S. N. per cauſa di.... mentre però, che ſia accompagnato dalle deputate più veccie, &c. e ſeruando tutti gl'altri Ordini ſopra ciò datti dell'Arciueſcouado, &c.

FORMULA XXXII.

Licentiæ pro Medico, & Chirurgo ingrediendi monaſteria.

Ex Barboſa de Offic. & poteſt. Epiſc. in formul.

Tibi N. Medico licentiam concedimus ad annum duraturam, ut juramento prius præſtito, ſepta monaſteriorum Monialium Sanctorum N. & N. ingredi poſſis ad curandum infirmitatem earum, quæ in infirmaria communi in lecto, *vel ubi ea fuerit, in propria Camera in lecto jacent*, nec ad Crates ſe transferre poſſet, jure jurando te obſtringentes, ut omni honeſtate ſervata, non ingeras te in ullas alias res, nec cum aliis Monialibus, aut domicellis in monaſterio manentibus loquaris; ſed recta via eundo, & redeundo comitatus ſemper duabus gravioribus Monialibus ad id ab Abbatiſſa deputatis, præcedenteque ſemper ad tui ingreſſum Campanulæ ſigno, & non niſi ante ortum Solis ingrediaris, & ante occaſum exeas, ſub pœnis ſi contrafeceris, &c. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

ALIA FORMULA.

Licentiæ dandæ Medico, Chirurgo, &c. ingrediendi monaſteria Monialium.

Ex Peirino in formul. littera M. c. 7.

Nos D. N. &c... Etſi pro nitidis, pretioſisque Catholicæ Eccleſiæ margaritis, Sanctimonialibus videlicet, in caſtitatis fulgore cor Domini vulnerantibus ſuper arctiori clauſura à Romanis Pontificibus edita decreta, inviolabiliter obſervari, atque, ubi neceſſitas non eſt, inconvertibilia manere expediat; juſtiſſimum tamen eſſe liquet, ut ob pias, ac rationabiles cauſas, quæ corporis præcipuè tangunt incolumitatem, ubi expedire videbitur, nonnunquam intermittantur, ne illa, quæ pro ſola charitate inventa, ac ſtatuta eſſe dignoſcuntur, contra charitatem teneantur. Cum paſtoralis igitur officii debitum, naturæ, ac charitatis lex expoſcat, ut Sanctimonialium monaſterio N. Civitatis idoneum Medicum conquiramus, ejus opera, atque induſtria ſanitatis beneficio potitæ, jucundius valeant Altiſſimo deſervire. Harum idcircò noſtrarum litterarum ſerie, ac vi tibi Per-Illuſtr. Domino N. Medico monaſterii N. Civitatis N. ſepta, præſtito tamen priùs juramento, ingrediendi, ad ejuſdem Sanctimonialium, quæ Infirmaria communi lecto detentæ, ad crates ſe transferre queunt, ægritudines, infirmitatesque curandas ad annum duraturam licentiam, ac facultatem concedimus, jurejurando te obſtringentes, ut illis aliis in rebus te ingeras, ac injicias, quàm in iis, quæ honeſtatis ratione, artisque tuæ præſcripto exiguntur; minusque cum aliis monialibus, Domicellis, ac fœminis in monaſterio degentibus agas, vel colloquaris; ſed duabus ætate provectioribus, gravioribusque Monialibus ab Abbatiſſa deputandis, comitatus, campanulæ ſigno præcedente, ortoque non niſi Sole, ingrediaris, & ante Solis occaſum pariter egrediaris, pœnis contra eos, qui Monialium monaſteria absque licentia ingrediuntur inflictis, ſi ſecus attentaveris, omninò ſubjiciendis. In quorum fidem, &c.

FORMULA XXXIII.

Licentiæ pro Operariis, Fabris, Bajulis, aliisque artificibus.

Ex eodem Barboſa, in Formular.

Tibi N. fabro lignario, ſeu bajulo, aut cæmentario, licentiam concedimus, ut juramento priùs præſtito clauſuram monaſterii S. N. ingredi poſſis, ſociatus duabus ad minùs Monialibus ex antiquioribus ab Abbatiſſa deputatis, atque in eo opere tam per dies... præſtare, quam quantociùs perficere curabis, nec ad alia loca monaſterii accedes; neque aliis te rebus, aut colloquiis ullo pacto immiſcebis, tractando tantùm cùm Abbatiſſa, aut aliis deputatis ad illud opus, ita ut ante ortum Solis non ingrediaris, & ante occaſum ſemper eas, ſervesque in omnibus, præſtitum in manibus noſtris juramentum, ſub pœnis, &c. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

FORMULA XXXIV.

Pro Villicis, ſeu Colonis monaſterii Monialium.

Ex eodem Barboſa, in Formulario.

Tibi N. Villico monaſterii S. N. licentiam damus, ut quando res ad agros, & officium tuum pertinentes ad crates in alloquutorio publico expedire non poteris, & frumenta, vinum, aut alia omninò neceſſaria intra clauſuram erunt deferenda, tunc in hoſpitium tantùm cum dictis rebus admitti poſſis præſentibus Monialibus deputatis, ubi de aliis rebus quibuſcumque extra officium tuum loqui non debeas, nec etiam ibi comedere, aut ampliùs quàm neceſſitas deponendi dictos fructus poſtulat, manere, cum in factoris æde, ut poſſis cibum ſumere tibi commoditas erit præbenda. Atque hanc ob cauſam ante omnia juramentum præſtare debebis in manibus eorum, qui à nobis ſunt deputati, ſub pœnis, &c.

FORMULA XXXV.

Pro Factoribus Urbanis.

Ex Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. in Formul.

Tibi N. factori deputato ad res omnes monaſterii S. N. concedimus licentiam per annum duraturam, ut ſi aliquando ex magna neceſſitate oportuerit te ingredi ſepta monaſterii, (cum alioquin res & negotia tua ad crates in alloquutorio publico expedire debeas,) ut tunc non niſi poſt ortum Solis, & aſſociatus duabus Monialibus ſenioribus deputatis, dato ſigno campanulæ, recta via pergas ad locum ubi opera tua fuerit neceſſaria, & quamprimum inde te expedire procures, ita ut omninò exeas ante occaſum Solis, nec interim cum alia loquaris, aut litteras, ſeu nuntium intus, vel extra deferas, & in omnibus juramentum in manibus noſtris ſeu eorum, quos deputavimus, præſtes, ſub pœnis, &c.

FORMULA XXXVI.

Licentiæ pro Olitore aut alio operario.

Ex d. Barboſa, in Formular.

TIbi N. licentiam concedimus per ſex menſes duraturam, ut juramento priùs præſtito, quando ab Abbatiſſa vocatus, neceſſe fuerit te ingredi clauſtra monaſterii S. N. horti, aut viridarii colendi, ſeu fructus legendi, aut alterius ſimilis operis cauſa, non aliter quam recto itinere in locum deputatum pergas, poſt ortum Solis aſſociatus ſemper duabus Monialibus ſenioribus ab Abbatiſſa deputatis, nec in alium locum tranſeas, nec cum alia ulla ſub quocumque prætextu loquaris, aut litteras, vel nuncium intus, ſine extra deferas, ſed in omnibus juramentum in manibus noſtris præſtitum obſerves, & ante Solis occaſum exeas, ſub pœnis, &c.

FORMULA XXXVII.

Facultatis viſitandi monaſterium Monialium.

Ex Barboſa de offic. & poteſtate Epiſc. in Formula.

N. &c....... Tibi dilecto nobis in Chriſto Reverendo N. per præſentes facultatem damus, & mandatum viſitandi omnia, & ſingula Monialium Cœnobia Civitatis, & Diœceſis noſtræ N.... teque Viſitatorem noſtrum conſtituimus, ut noſtra, & alia quæcumque nobis competenti auctoritate, Canonicas ſanctiones, & ſacri Concilii Tridentini, noſtræque Provincialis, & Diœceſanæ Synodi decreta, aliaque Statuta, Regulas, & Ordinationes de Obſervantia Regulari, pietate, moribus, Religione, regimine, bonorum adminiſtratione, clauſura, & aliis rebus omnibus in capite, & membris omnium, & ſingulorum monaſteriorum eorumdem exequutioni cures, & facias mandari, ſub pœnis, ac cenſuris tuo arbitrio infligendo, ubi, & quando juſtum fuerit, liceret ibi volumus. Item coercendi, & cogendi omnes, & ſingulas utriusque ſexus perſonas in prædictis omnibus, & ad ea pertinentibus tibi poteſtatem facimus, atque ad hujusmodi viſitationis acta nomine, & Vice-Cancellarii noſtri N.... recipienda, & conſcribenda eligere, & aſſumere tibi liceat unum, quem volueris ex N. N. & N. qui ſi tamen horum Notarii non ſint, ad acta publica ſcribenda non adhibeantur. Poſtremò tibi etiam facultatem damus, ut cauſa, & occaſione hujusmodi Riſitationis, quoties o pus fuerit, ſepta, & Clauſuram eorundem monaſteriorum, poſſis unà cum uno ex illis, quos ſuperius nominavimus, tibi adjuncto comite, ingredi, cui etiam comiti eo caſu intra eadem ſepta ingrediendi licentiam impartimur. Præſentibus ad beneplacitum noſtrum, & donec revocentur per nos duntaxat duraturis. In quorum fidem, &c.

FORMULA XVXXIII.

Facultatis viſitandi monaſteria Monialium.

Ex Actibus Mediolan. Eccleſ.

N. &c. Tibi dilecto nobis in Chriſto R. D. N. his litteris facultatem damus, & mandatum viſitandi omnia, & ſingula Monialium Cœnobia Civitatis, & noſtræ Diœceſis N. teque Viſitatorem noſtrum conſtituimus, ut noſtra, & alia quæcunque nobis competente auctoritate, Canonicas ſanctiones, & ſacri Concilii Tridentini, noſtrarumque Provincialium Synodorum, aliaque decreta noſtra, ſtatuta, regulas, & ordinationes de Obſervantia Regulari, pietate, moribus Religione, regimine, bonorum adminiſtratione, Clauſura, & aliis rebus omnibus in capite, & membris omnium, & ſingulorum monaſteriorum eorumdem executioni cures, & facias mandari, & pœnis, ac cenſuris tuo arbitrio infligendis; ubi, & quando juſtum fuerit, licere tibi volumus. Item coërcendi, & cogendi omnes, & ſingulas utriusque ſexus perſonas in prædictis omnibus, & ad ea pertinentibus tibi poteſtatem facimus, atque ad hujusmodi viſitationis acta, nomine, & Vice-Cancellarii noſtri Archiepiſcopali recipien. & conſcriben. eligere, & aſſumere tibi liceat unum, quem vo'ueris ex R. viris D. N. N. & N. *ſi qui tamen horum No. arii non ſint ad acta publica deſcribenda, non adhibeantur.* Poſtremo tibi etiam facultatem damus, ut cauſa, & occaſione hujusmodi Viſitationis, quoties opus fuerit, ſepta, & Clauſuram eorumdem monaſteriorum, poſſis unà cum uno ex illis, quos ſuperius nominavimus tibi adjuncto comite ingredi, cui etiam comiti, eo caſu intra eadem ſepta ingrediendi licentiam impartimur. Præſentibus ad beneplacitum noſtrum, & donec revocentur per nos duntaxat duraturis. In quorum fidem, &c.

FORMULA XXXIX.

Qua Prælatus Regularis dat alicui facultatem viſitandi monaſterium Monialium.

Ex Peirino in Formular. lit. M. cap. 3.

NOs Don. N..... Ordinis, vel Congregationis N.... Generalis ſive, &c.... R. P. D. N. ſalutem, Florido atque amœno hujus noſtræ Religionis hortulo excolendo, Deo auctore conſtituti, muneris noſtri eſſe putamus, ſedulò, ac diligenter curare, ut ſacri ejusdem Religionis flores, & candida præſertim lilia, Sanctimoniales videlicet, impolluta ſerventur, ac illibata, quod quidem cum per ſollicitam, atque opportunam earumdem Viſitationem, quæ alta veluti ſeptes hortulum m:-nit, conſequi poſſe videamur, ad idoneos eapropter viſitatores, qui vices noſtras obeant, cum ipſi adeſſe non valemus, deſtinandos inducimur prout ſuadet utilitas, & neceſſitas exigit, atque in Domino conſpicimus ſalubriter expedire. Harum igitur litterarum ſerie, ac vi, tibi præfato N. cujus prudentia, ſcientia, ac vitæ probitas nos minimè latet, auctoritatem, facultatemque concedimus monialium noſtri Ordinis monaſterium N. Civitatis N. viſitandi, noſtrum te ejusdem monaſterii Viſitatorem dantes, eligentes, & conſtituentes, ut auctoritate noſtra, & quavis alia, nobis quomodocumque legitimè competente, Regulam noſtram, Generalia, ac Provincialia ſtatuta, nec non ſacroſancti Concilii Tridentini, Sacræque Congregationis Cardinalium præfati Concilii interpretum, ac Regularium negotiis præpoſitorum decreta, & mandata quascunque ejusdem monaſterii perſonas, quas ſecundum Deum, & juſtitiam monitione, correctione, punitione noveris indigere, monendo, corrigendo, ac puniendo abuſus quoque, ſi quos forſan dæmonis aſtu, vel quarumcunque perſonarum fraudibus irrepſiſſe comperies, funditus evellendo, laudabiles etiam quoscunque ritus canonicis ſanctionibus diſciplinæque regulari conformes, piè, prudenterque invehendo exacte pro viribus obſervanda cures ac enitaris. Quod ſi abſolutam prædictorum omnium executionem in ejusdem monaſterii ſepta, opus fuerit te introire, liberam etiam, ut res tulerit, P. F. N. quem etiam præfatæ Viſitationis collegam tibi aſſignamus, in ſocium aſſumpto ingrediendi facultatem concedimus, & elargimur. In quorum fidem, &c.

FORMULA XL.

Formula facultatis viſitandi Monaſteria Monialium ex delegatione Apoſtolica.

Ex actibus Mediolanen. Eccleſiæ.

N. &c. Dilecto nobis in Chriſto Reverendo N. ſalutem in Domino. De tua fide, prudentia, ac in rebus gerendis experientia in Domino confiſi, auctoritate Apoſtolica nobis per diverſas literas tum Apoſtolicas, tum etiam Illuſtriſſimorum DD. Cardinal. ſuper reformatione ſpecialiter conceſſa tibi per præſentes committimus, & mandamus, ut monaſteria Monialium S. N. Ord. N. & N. exiſtentia in Diœceſi N. prout expediens tibi videbitur, viſites, & de ipſorum monaſteriorum ſitu, ac ipſarum Monialium vita, & moribus, Regularibus inſtitutis, ac monaſticæ diſciplinæ obſervantia diligenter inquiras, ac ſuper his, & quibuscumque abuſibus, necnon criminibus, exceſſibus

& delictis, ſi quæ deprehenderis, proceſſus facias, informationes quaſcunq; in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, quomodolibet opportuna fuerint, facias, geras, exequaris. Super quibus omnibus, & ſingulis plenam, amplam, & omnimodam poteſtatem tibi concedimus, & impartimur. Mandantes omnibus, & ſingulis Abbatiſſis, Prioriſſis, Præfectis, & aliis quibuſcunque ſuperioribus dictorum monaſteriorum in virtute ſanctæ Obedientiæ, & ſub pœna privationis Officiorum obtentorum, atque etiam cenſuris, aliiſque pœnis Eccleſiaſticis arbitrio tuo infligendis, ut mandatis tuis pareant, ne te in Viſitatione, correctione, aliiſque per te faciendis quoquomodo impediant per ſe, nec per alios quovis quæſito colore, vel prætextu. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

FORMULA XLI.

Licentia alloquendi Moniales.

Ex dictis actibus Mediolanen. Eccleſiæ.

SI concede licenza à N. di potere andare per una volta in giorno di lavoro, che non ſia vigilia commendata, ne in hore delli divini Officii ſtà giorni ... al Monaſterio di S. N. al parlatorio à parlare con N. con l' aſſiſtenza delle aſcoltatrici deputate ſervando gl' altri ordini; e la preſente licentia reſti in mano della R. Madre ſuperiora. Dat. &c.

FORMULA XLII.

Licentia alloquendi Moniales pro parentibus, fratribus, & ſororibus tantum.

Ex Actibus Mediolanen. Eccleſiæ.

SI concede licentia à N. N. di potere queſto anno .... una volta il menſe, in giorno di lavoro, non però in tempo dell' Advento, ne di Quadrageſima, ne in hore delli divini Officii andare al Monaſterio di S. N. & in parlatorio ragionare con N. ſolamente, con l' aſſiſtenza della aſcoltatrici deputate, auvertendo la Madre Superiora, che tal viſita non ecceda il tempo di mezza hora per volta, e che ſi ſervino gli altri ordini. Dall' Arciveſcovadæ, &c.

FORMULA XLIII.

Licentia, qua permittitur Moniales alloqui exteros.

Ex d. actibus Mediolanenſis Eccleſiæ.

SI concede licenzza alla Rev. Madre N. del Monaſterio di S. N. & eſſendo lei legitimamente impedita, di ſua commiſſione alla Madre Sottopriora, & alla Portinara maggiore, & Rotara maggiore, con la preſenza d' una d' ella Aſcoltatrici deputate, che alla Rota commune, ouero al ferratino, poſſino con i meſſi de parenti delle Monache, e con altri, che portaranno eleemoſina, ò dono in generale, & in particolare, & con debitori, e creditori, & fittabili del Monaſterio per altri negotii neceſſarii, ò utili al ſuo Monaſterio, mentre non ſia in giorno di feſta (eccetto che per ricevere eleemoſine, ò doni) e ſervandoſi gli altri ordini ſopra di cio dati, e queſto per l' anno preſente.

Parimente ſi concede licenza alla Maeſtra maggiore depotara ſopra li Lavorerii, che ella Rota commune, con l' aſſiſtenza d' una della Aſcoltatrici, poſſa con l' occaſione di detti Lavorerii ragionare con N. & N. mercanti ſeta, è meſſi loro, &c.

Le due Superiore Portinare, è Rotare poſſino alla Rota commune, e ferratino, & in parlatorio ragionate con N. loro fattore, & con N. & N. ſerventi del Monaſterio.

Potrà ancora la Superiora in parlatorio ragionare con N. Procuratore del detto Monaſterio.

FORMULA XLIV.

Juramenti præſtandi ab Electoribus ante electionem Abbatiſſæ, de meliori eligenda.

Ex Peirino, in Formulario loco cit.

EGO Soror N. juro, & promitto Deo Omnipotenti, ac B. P. noſtro N. .. illam eligere in Abbatiſſam, quam credam ſecundum meam conſcientiam futuram huic Monaſterio, vel Conventui in omnibus utiliorem, & probiorem.

FORMULA XLV.

Inſtrumenti electionis Abbatiſſæ factæ per Capitulum Monaſterii.

Ex Tiberio Saluſtio; in Formulario.

IN Dei nomine. Amen, &c. Convocato, & congregato Capitulo Monaſterii S. N. Civitatis, &c. Ordinis S. N. pro infraſcripta peragenda Electione in loco infraſcripto, ubi pro negotiis dicti Monaſterii convocari conſuevit, ſono campanellæ, ut moris eſt, de mandato Sororis N. &c. ſenioris Monialis, & Prioriſſæ dicti Monaſterii, in quo quidem Capitulo interfuerunt ipſa D. N. necnon D. N. N. & N. &c. omnes Moniales profeſſæ dicti Monaſterii, aſſerentes ſe eſſe majorem, & ſeniorem partem dicti Capituli, & quod in dicto monaſterio non extat alia Monialis, quæ ad infraſcripta poſſit, vel debeat commode evocari, prædicta Ven. Prioriſſa dixit, & expoſuit eisdem DD. Monialibus capitulariter congregatis, quod D. N. olim immediate, Dei gratia, Abbatiſſa dicti Monaſterii; prout eis notum eſt, & quia non expedit ipſum Monaſterium Abbatiſſæ regimine deſtitutum remanere, ne defectu Paſtoris, Domini gregem lupus rapax invadat, aut viduata Eccleſia, aliquod patiatur detrimentum. Inſtitit igitur dicta D. Prioriſſa, ibidem in dicto Capitulo cum præfatis DD. Monialibus, ut ad electionem novæ Abbatiſſæ deveniret, & eidem monaſterio, de idonea, & utili perſona, per quam circumſpectè regi, & ſalubriter dirigi valeant, provideret: & dixit, & repoſuit D. N. Monialis dicti monaſterii, quæ hactenus ſe legaliter, & honeſtiſſime geſſit in dicto monaſterio, & cujus vita, moreſque probatiſſimi noti ſunt ipſis DD. Monialibus, & Capitulo, ſibi videtur, quod ſi eligatur ad Abbatiſſam dicti monaſterii, erit utilis dicto monaſterio, ac habilis, & idonea illius regimini, attenta ejus laudabili vita, & moribus, ac ſufficientia, & integritate ipſius, morumque ſpiritualium experientia, & providentia, & temporalium circumſpecta. Ea propterea cum inſtantia petiit ab ipſis DD. Monialibus, & Capitulo quatenus in præmiſſis votum ſuum explicare velint, & eis placeat ad electionem dictæ Dominæ N. devenire, vel aliam, quam aptiorem cognoverint, ad regimen dicti monaſterii. Quæ Moniales auditis præpoſitis per dictam Prioriſſam reſponderunt, & dixerunt, quod poſt deceſſum dictæ olim Abbatiſſæ plures tractarunt, & colloquium inſimul habuerunt, de, & ſuper præmiſſis, & habito diligenti tractatu arbitratæ ſunt, & arbitrantur, quod dicta D. N. accedentibus ejus virtutibus, & benemeritis, erit ſufficiens, & idonea ad regimen dicti monaſterii, & perſonarum ipſarum Monialium. Et propterea ad evitandas quaſcunque rixas, ſeu præjudicia, quæ forte ſuboriri poſſent, ex diurna vacatione dicti Abbatiſſatus, decreverunt ad electionem novæ Abbatiſſæ devenire. Unde ibidem prædictæ Dominæ Prioriſſa, & Moniales capitulariter, ut ſupra congregatæ, præcedentibus inter eas pluribus tractatis, & colloquiis, habitoque nunc diligenti ſcrutinio, accedente ſancti Spiritus gratia, ipſius, & Glorioſæ Virginis Mariæ, ac Beati N... ſub cujus vocabulo dictum monaſterium fundatam eſt, nominibus, & ſuffragio invocavit unanimiter, & concorditer, ac viva voce, ſponte, &c. omni meliori modo, &c. intervenientibus quibuſcunq; ſolemnitatibus etiam ſubſtantialibus, tam juris, quam facti, in ſimilibus apponi conſuetis, & tam de jure, quam de conſuetudine requiſitis, ſolemniter & legitime elegerunt, & eligunt dictam N. Monialem, in Abbatiſſam dicti monaſterii ibidem

præſentem, & humiliter, ac devote electionem ipſam acceptantem, & ſuſpicientem. Quo facto præfata Domina Priorissa una cum eis, *Te Deum laudamus*, more ſolito, cum cordis jubilo decantando, & pulſatione campanarum accedente, dictam D. N. Abbatiſſam introduxit in Eccleſiam dicti monaſterii, & ipſam poſuit, & induxit in tenuata, & poſſ. ſſione, ſeu quaſi dicti Abbatiſſatus, per pannos de cornu Altaris dictæ Eccleſiæ, & funes campanæ ejusdem, aſſignando ſtallum, ſeu ſolitam ſedem in choro, & locum in Capitulo dicti monaſterii: & alia dicendo, & faciendo, quæ in ſimilibus fieri conſueverunt, & requiruntur, in ſignum veræ tenutæ, & corporalis poſſeſſionis dicti Abbatiſſatus, juriumq; & pertinentiarum ſuarum ſpiritualium, & temporalium. Et de prædictis præfata D. Abbatiſſa, & ipſæ Moniales rogaverunt me Notarium, ut inde publicum conficiam Inſtrumentum, &c Actum, &c. præſentibus N. & N. teſtibus, &c.

FORMULA XLVI.

Inſtrumenti Electionis, Confirmationis, & Benedictionis Abbatiſſæ.

Ex Valer. Rainer. loco cit.

Pateat omnibus, & notum ſit per hoc præſens publicum Inſtrumentum, qualiter cum Admodum Rev. D. N. Abbatiſſa Monialium S. N. deceſſiſſet *vel officium ſuum triennale* jam ſub die ... Menſis ..... expleſſet, ne prædictæ Moniales convenienti Gubernio, & Regimine deſtituantur, Reverendiſſimus in Chriſto Pater D. N. Abbas, & Præſidens Generalis totius noſtri Ordinis, & Congregationis, ſub die .... *in principio appoſita*, ſe contulit ad monaſterium N. ſibi immediate ſubjectum, pro facienda novæ Abbatiſſæ electione, qua de cauſa, me infraſcripto publico Congregationis Notario, & Cancellario (*vel ſi non ſit talis*) Vicecancellario ſecum aſcito, acceſſit ad Feneſtellam Sanctiſſimæ Communionis, ibique ſedens, ad ſonum campanulæ capitularis, ut moris eſt, ex interiori parte congregari, & convocari fecit omnes Moniales velatas, & vocales dicti monaſterii, quorum nomina infra, quas ex tribus ultra duas, partes, ut præfertur coadunatas, idem Reverend. Pater hujuſmodi evocationis expoſita cauſa, hortatus fuit ad talem in novam Abbatiſſam eligendam perſonam, quam in conſcientia omni paſſione poſtpoſita, pro tali munere cognoverint aptiorem; præſentibusque duobus teſtibus ad hoc ſpecialiter aſcitis, quorum nomina infra, nec non loci Ordinario, vel N. pro ipſo, poſt invocationem S. Spiritus, mandavit idem Rever. Pater Præſidens Monialibus, ut unaquæque ipſarum vocata ſeorſim, & ſuo loco ad ſe accedere pro præſtando voto in electione novæ Abbatiſſæ, prout quælibet ipſarum mandatis ejus obediens ſeorſim venit, & ſuum præſtitit votum, dicto Reverendiſſ. Patre, & me infraſcripto audientibus, excipientibus, & ſeorſim uno ab alio adnotantibus more ſolito; quibus omnibus exceptis, auditis, & adnotatis ac tandem cum numero Monialium collatis, & correſpondere viſis, comperto ultra duas partes, vel medietatem ibi congregatarum, pleraſque Reverendam D. N. in Abbatiſſam per triennium elegiſſe, nominaſſe, ac deputaſſe, ipſamque canonice in Abbatiſſam electam eſſe votis omnibus favorabilibus, vel tot in contrarium non obſtantibus, idem Reverendiſſimus P. Præſidens dictam Venerabilem D. N. Abbatiſſam præfati monaſterii S. N. per triennium dixit, promulgavit, & declaravit, ipſiusque ibidem præſentis, ac onus injunctum ſponte ſuſcipientis, & acceptantis, pro ſua ordinaria auctoritate electionem, deputationem, & nominationem approbavit, & confirmavit omni meliori modo, &c. Supplens omnes, & ſingulos juris vel facti defectus, ſi qui in ea fortaſſe interfuiſſent, quos Apoſtolicorum Privilegiorum vigore ſupplere valeret, & per immiſſionem, & traditionem anuli, Libri Regulæ S. P. Benedicti, per Conſtitutionem in ſede, mandans, ut ſingulæ Moniales obedientiam, & reverentiam illi exhibeant, prout ſtatim una poſt aliam accedentes ad ipſam in dicta ſedente ultro præſtiterunt, ac per conſuetam benedictionem præfato Officio inveſtivit, in omnibus de more ſervandis. Nomina autem Monialium ad præmiſſa ſunt hæc.

D. N.

D. N.

Acta in Eccleſia præfatarum Monialium S. N. ad Feneſtellam ſanctiſſimæ Communionis, præſentibus ibidem N. & N. teſtibus ad præmiſſa vocati, habitis, ſpecialiter, atque rogatis· Die, &c.

Ego D. N. præfatæ Congregationis Monachus & pro ipſius actis, & rebus Apoſtolica auctoritate publicus Notarius, & Cancellarius, quia præmiſſis omnibus, & ſingulis interſui rogatus in fidem ſcripſi, & ſubſcripſi, propriumque ſignum appoſui.

ALIA FORMULA.

Inſtrumenti pro iisdem rebus, delegata poteſtate factis.

Ex d. Valer. Rainer. loc. cit.

In Dei nomine. Amen. Anno à Dominica Nativitate, &c.

Pateat omnibus, & notum ſit, qualiter cum Admodum Reverenda D. N. Abbatiſſa Monialium S. N. deceſſiſſet, *vel ſuum triennale officium* jam ſub die .... Menſis .... : expleſſet, & Reverendiſſimus in Chriſto Pater D. N. Abbas, & Præſidens Generalis totius Ordinis, & Congregationis præfatarum Monialium immediatus, & Ordinarius Superior, ac Prælatus delegaſſet, ac in ſuum locum ſubrogaſſet ad per ſe intereſſendum, & præſidendum electioni novæ Abbatiſſæ per dictas Moniales faciendæ admodum R. in Chriſto P. D. N. per ſuas patentes litteras ſequentis tenoris,

Nos D. N. Abbas, & Præſidens Generalis, &c.

Dilecto in Chriſto Fratri D. N.... Præcipua ſollicitudo quam Sanctimonialium noſtræ Juriſdictioni ſubditarum, maximè in Monaſterio S. N. degentium, gerimus, urget, ut gravioribus officii noſtri præpediti curis, quo minus ad ipſas perſonaliter accedere valeamus, ad præſidendum Electioni novæ Abbatiſſæ per eas faciendæ, ne per hoc regimine, & gubernio præfatum Monaſterium cum ſui detrimento deſtituatur R. T. de cujus diligentia, intelligentia, & integritate plurimum in Domino confidimus, ad hunc effectum deputare declaramus, & in locum noſtrum ſubſtituimus, & ſubrogamus ad accedendum ad præfatum Monaſterium Monialium: ibique novæ Abbatiſſæ faciendæ electioni præſidendum, ipſamque canonice ſecutam confirmandam, necnon Abbatiſſam taliter electam, & confirmatam, more ſolito benedicendam, ſervatis in omnibus ſemper de more ſervandis. In quorum omnium, & ſingulorum fidem, &c. Dat. in Monaſterio, &c.

Ita eſt, D. N. Præſidens Generalis qui ſupra, manu propria.

Qui quidem Adm. R. D. N. volens injunctum ſibi munus adimplere, ſub die in principio appoſita ad præfatum Monaſterium S. N. ſe contulit, & me infraſcripto publico Congreg. Notario, & Cancell. ſecum aſcito, acceſſit ad Feneſtellam SS. Communionis, &c.

ALIA FORMULA.

Decreti Confirmationis ſeorſim ab electione factæ.

Ex Valer. Rainer. loc. cit.

Nos D. N. Abbas S. Salvii, &c. ....

Cum dilectæ nobis in Chriſto Sororis Monialesʼ S. N. noſtræ ordinariæ Juriſdictioni immediate ſubjectæ, nuper in ſuam, & dicti Monaſterii Abbatiſſam per triennium Adm. Rev. in Chriſto Sororem D. N. canonice

nonicè elegerint, præſidente electioni dilecto in Chriſto Fratre D. N. Commiſſario noſtro, ut omnem, quam de jure debeamus pro bono dicti Monaſterii Regimine proviſionem impendamus, conſtito nobis de bonitate, & veritate electionis, ac de electæ dignitate, & idoneitate: ut injunctum ſibi munus libere, ac licite obire valeat, hujuſmodi de ea factam electionem nominationem, & deputationem in Abbatiſſam dicti Monaſterii per triennium noſtra ordinaria auctoritate approbamus, & confirmamus, ſupplentes omnes, & ſingulos, tum juris, tum facti defectus, ſi qui in ea fortaſſe interfuerint, & quos Apoſtolicorum Privilegiorum ſupplere valeamus, & hoc omni meliori modo, &c. In noſtro Monaſterio S. N. &c. die, &c..

Ita eſt, D. N. Præſidens Generalis, qui ſupra, manu propria.

Locus † Sigilli.

D. N. Cancell.

FORMULA XLVII.

Denunciationis electionis Prioriſſæ Tertiariorum Ordinis Carmelitarum à Generali, vel alio de electioni præſidenti faciendæ.

EGO Fr. nomine omnium harum Sororum eligentium eligo, & denuncio Sororem N. Prioriſſam Sororum noſtri Tertii Ordinis in hac Civitate vel Oppido, &c. & ſic electa per duos Annos durabit in Officio.

INDEX FORMULARIUM.

A

ABBATISSA quæ curare debeat erga Sanctimoniales ſibi commiſſas pag. 9.
Abbatiſſa ſine Epiſcopi licentia non exeat, & cum foras pergit, quid curare debeat. 15
Abbatiſſa cum viris horis incompetentibus non loquatur. 16.
Abbatiſſæ officium. 9
Solicitudo erga divinum officium perſolvendum. 10
Abbatiſſæ quales eſſe debeant in Monaſteriis puellarum. 8
Abbatiſſæ virgines velare non audeant. 9
Abbatiſſæ virorum frequentias vitent. 16
Vide *in opere p.* 156. 169. *&* 170.

C

CAntus figuratus permitti non debet Monialibus. num. 24. 18
Catelli è Monaſterio Monialium ſunt abjiciendi numer. 31. ibid.
Cellæ quomodo ſint Monialibus diſtribuendæ, n. 41. ibid.
Cellaria qualis ſit inſtituenda. 12
Clericus qui Miſſæ inſerviat, & alia miniſteria præſtet in in Eccleſiis Monialium. 26
Collocutorium, n. 9 & 32. 17
Comitatrices Moniales, n. 34. 18
Concionator Monialium. 26
Confeſſor ordinarius Monialium. 24
Confeſſor extraordinarius. 25
Converſæ. 13
Converſæ recipiendæ, & de earum ſervitio; & numero, n. 37. 38. 18
Correctionis modus erga Sanctimoniales delinquentes. 10
Cruces Monaſteriorum Monialium, n. 1. 2. 17

D

DEcretum confirmationis ſeorſim ab electione factæ 31
Denunciatio electionis Prioriſſæ Tertiariarum Ordinis Carmelitarum à Generali, vel alio electionis præſidenti faciendæ. 31
Dotalis eleemoſyna pro monialibus, n. 44. 18
Dotis ſponſio. 21

E

ELeemoſyna quænam ſit exhibenda Presbyteris, & Confeſſariis Monialium, n. 11. 17
Epiſtolæ Paſtorales. 3. & ſeqq. uſque ad 8
Exploratio voluntatis puellæ Religionem ingrediendæ. 20

F

FAcultas ſacræ Congregationis Cardinalis, pro educandis puellis in Monaſteriis Monialium. 20
Facultas habendi Capitulum pro puella ad Religionem admittenda. 21
Ingrediendi pro habitu ante ſex menſes. ib.
Recipiendi puellam in monaſterio ad habitum Religionis. 22
Ingrediendi pro habitu. ibid.
Dandi licentiam Abbatiſſæ recipiendi puellam ad habitum Religionis. ibid.
Ingrediendi pro habitu. ibid.
Facultas Abbatiſſæ recipiendi profeſſionem Monialium. 23
Pro Confeſſore Monialium ingrediendi clauſuram, neceſſitate urgente. 26
Viſitandi Monaſterium Monialium. 28
Vide *Licentia.*
Famulæ ſæculares è Monaſterio dimittendæ. n. 39. 18
Feneſtellæ monaſteriorum Monialium, n. 3. 4. 5. 17

I

INfirmaria communis debet in omni monaſterio reperiri, n. 17. & ſeq. 17
Ingredi non licet clauſuram Monialium ad conficiendum panem, vel ad farinam deferendam, n. 30. 18
Ingrediendi clauſuram licentia generatim concedi ſolita. 27
Ingreſſus prohibitus intra clauſuram Monialium. 16
Inſtitutio Confeſſarii Ordinarii Monialium. 24
Inſtrumentum depoſitionis dotis pro Moniali. 21
Conſignationis dotis Monialium. ibid.
Ingreſſus puellæ ad Ordinem Monachatus. 22
Renunciationis bonorum, cum decreto judicis à puellæ Profeſſionem emiſſura, faciendæ. 23
Electionis Abbatiſſæ factæ per Capitulum Monaſterii. 29
Electionis, Confirmationis, & Benedictionis Abbatiſſæ. 30
Pro iisdem rebus, delegata poteſtate factis. 30
Juramentum præſtandum ab ingredientibus clauſuram Monialium. 26
Præſtandum ab Electoribus ante electionem Abbatiſſæ, de meliori eligenda. 29

L

LAborariæ. 13
Licentia Epiſcopi pro educatione puellarum Monaſteriis Monialium. 20
Pro Monialibus recipiendi puellam in monaſterium cauſa educationis. 20
Sacræ Congregationis Cardinalium pro receptione ſupernumerariæ in Monialem. 22
Celebrandi in Eccleſiis Monialium pro Capellanis mercenariis. 25
Ex devotione. 26
Pro prædicatore Monialium. 26
Ingrediendi Clauſuram generatim concedi ſolita. 27
Alia ingrediendi Clauſuram. ibid.
Pro Medico, & Chirurgo ingrediendi monaſterium. 27

Pro Operariis, Fabris, Bajulis, aliiſque artificibus. ib.
Pro villicis, ſeu colonis monaſterio Monialium. ib.
Pro factoribus urbanis. ibid.
Pro olitore, aut alio operario. 28
Alloquendi Moniales. 29
Alloquendi Moniales pro parentibus, fratribus, & ſororibus tantum. ibid.
Licentia, quæ permittitur Moniales alloqui exteros. ibid.
Vide *Facultas*.
Literæ non ſcribantur à Monialibus, n. 10. 17
Literæ ad Abbatiſſam pro Confeſſario extraordinario. 25
Pro gubernatore Monialium eligendo. 25

M

Magiſtra Noviciarum, & de ejus diligentia erga illas adhibenda. 11. & ſeq. & n. 7.
Miſſæ quæ celebrantur in Eccleſiis Monialium, n. 27. 18
Monaſterium expetentibus qualiter de rebus propriis agendum ſit. 11
Monaſteria puellarum undique muniantur, & neceſſariæ habitationes interius præparentur. 15
Monaſteria Monialium ædificanda in loco diſtanti à monaſteriis virorum in Opere p. 168.
Monialis Organiſta 13
Monialis cum Advocatis, ſeu Procuratoribus, quomodo negotia pertractare debeant, n. 28. 18
Munera prohibita, tam in ingreſſu Monialis ad Religionem, quam profeſſionem, necnon conſecrationem, n. 12. 17

N

Novitiæ ad Profeſſionem recipiendæ. 12
Numerus Monialium à Viſitatoribus cuilibet monaſterio præfigendus, n. 42. 18

O

Officium divinum à Monialibus celebrandum, quomodo, n. 25. 18
Orationis inſtantia. 13

P

Portataria qualis eligi debeat. 13. & n. 8. & 33. 20. & ſeq.
Præfectæ officium. 9
Præpoſitæ quales conſtituendæ ſint. 10
Præpoſitæ ægrotantium. 12
Presbyteri in monaſteriis puellarum, niſi ad Eccleſiaſtica officia non immittantur. 15
Presbyteri, eorumque miniſtri, non niſi ſtatuto tempore ingrediantur monaſteria puellarum. 15
Profeſſio ſecundum conſuetudinem Monialium Congregationis Vallis umbroſæ. 24
Pro monialibus ſancti Auguſtini. ibid.
Tertiariarum Ordinis Carmelitarum. ib.
Monialium S. Claræ. ibid.
Puellæ ad Religionem admittendæ, 11

R.

Reformationes pro Monialibus variæ. 17
Reformationes pro Monialibus à ſacra Congregatione editæ à Monialibus omnino obſervandæ ſunt, & earum tranſgreſſores, quibus pœnis ligentur, n. 47. & 48. 19

S.

Sanctimoniales congregandæ in monaſteriis. 10
Sanctimoniales in monaſterio quid obſervare debeant. 13
Sanctimoniales ut ad Horas Canonicas celebrandas incunctanter conveniant. ibid.
Sanctimoniales ut Completorium pariter celebrent. 14
Ut erga famulas ſibi ſervientes privilegium adhibeant cuſtodiam. 14
Ut in una ſocietate viventes, æqualiter cibum & potum accipiant. ibid.
Qualiter ſtipendia accipere debeant neceſſaria. 15
Niſi Abbatiſſa mittente, non exeant, & negotia ſua ad mediam portam monaſterii exerceant. 15
Cum maſculis non comedant, nec colloquantur, niſi in adjutorio. 16
Sanctimonialium nulla cum viris colloquatur à Veſpera uſque ad Primam. 16
Sanctimonialibus qualiter in monaſterio converſandum ſit. 14
Status & conditio puellæ in monaſterio recipiendæ. 20

T

Teſtamentum conficere non poſſunt Moniales ſub graviſſimis pœnis, n. 46. 17
Teſtimonium de examine puellæ ad habitum, ſive profeſſionem admittendæ. 21

V

Virgines educandæ in monaſteriis Monialium, in Opere pag. 1.
Virgines quæ ſe dedicarunt, quam pœnam ſubire debeant, ſi deviaverint, vel publice nupſerint. in Opere p. 67. & 70.
Vita communis à Monialibus obſervanda. n. 45. & ſeqq. 18. ſeq.

F I N I S.

RESTAURO del LIBRO ANTICO
Cav. G. DI GIACOMO
PESCARA
1974